

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*Ved et jubilæum:
Hvorfor har vi
katolske skoler?*

Det var ikke for
at genere
nonnerne

Synode i Rom
og Danmark

Er De "ny" -
læs dette blad
og følg med!

1/1969

forum

katolsk

Hverdag i Skt. Knuds Skole, men i disse dage er der fest. Se side 6

NYT - og dog så gammelt

Skt. Knuds Skole der fejrer 100 års-jubilæum.
Se side 6.

Samtidig med, at vi ønsker vore læsere et godt nytår, åbner vi »Katolsk Forum«, der hermed har afløst »Katolsk Ugeblad«. Det skulle gerne være noget nyt, vi havde sat i gang. Vi håber ikke, vi kommer til at skuffe de mange, der på den ene eller den anden måde har udtrykt gode ønsker, som vi benytter lejligheden til at takke for, ligesom vi takker dem, der allerede i den forgangne jul har givet abonnementer på bladet som julegave eller på anden måde bidraget til bladets drift. Her kommer vore annoncører ind i billedet. Ved også at give annoncerne en ansigtsløftning og i højere grad lade dem gå ind på tekstsiderne håber vi at gøre det til en endnu større fordel for de erhvervsdrivende at henvende sig til en læserkreds som vor.

Da vi nu har bragt begrebet »nyt« på bane, er det måske lige på sin plads at henvise til oversigtsartiklen på side 4, hvoraf det fremgår, at der ved at gøre »Katolsk Ugeblad« til 14-dagesblad *ikke* er tale om et så radikalt brud på en mere end 100-årig tradition, som man lige i øjeblikket skulle tro. Ej heller må den meddelelse om omlægningen, som vi sendte ud i december, tolkes derhen,

Filminstruktøren
Kirsten Støbæk
fortæller om sin film
»Nonnekysset«
side 10.

Ellen Marie
Lebahn, synodens
generalsekretær,
fortæller om
dens forløb.
Se side 8.

at vi giver afkald på nyhedsstoffet fra den katolske verden i ud- og indland. Tværtimod er det jo endnu vigtigere for vor hjemlige katolske presse end for vore mere velfunderede brødre og søstre i lande med mange katolikker at give en bred orientering, da dagspressen disse steder i forvejen må have meget kirkeligt stof af hensyn til deres mange kirkeinteresserede læsere.

Det er vor hensigt i dette og følgende numre at gøre verdenskirken og vor hjemlige kirkes stilling op i meget store træk.

Af pave Pauls forskellige budskaber omkring jul og nytår fremgår det, at 1969-7-året for åbningen af det andet Vatikankoncil og 4-året for dets afslutning – godt kan blive afgørende for den udvikling, kirken er inde i. Og her i Danmark er vort eget synodearbejde i forvejen inde i en afgørende fase. Derfor indeholder dette nummer da også en oversigtsartikel om synodearbejdet, så alle nu skulle være i stand til at følge med. Og på selve dagen, hvor dette blad udkommer, begynder festlighederne i Stenosgade omkring Skt. Knuds Skoles 100-års jubilæum. Vor artikel i denne anledning former sig som en samtale om berettigelsen af, at en forholdsvis lille katolsk menighed som vor har et så omfattende skolevæsen, som tilfældet er. I dette nummers artikel i serien »Det åndelige liv«, der afløser Ugebladets skriftbetragtning, tages der stilling til evangelieforkyndelse i dag.

Meningen med vor tilstedeværelse er jo ikke, at vi skal spejle os selv i én uendelighed. Tværtimod vil vi gerne have så mange forskellige meninger frem som muligt – ikke mindst på det kulturelle område. En kendt kvindelig filminstruktør har lavet en film, der hedder »Nonnekysset«, som blev udgangspunktet for en samtale om det og 117 andre ting under rubrikken »Kulturlivet«.

Til løsningen af de endeløse opgaver, som tiden byder på, har en række gode skribenter fra hele Norden allerede stillet deres penne til rådighed. Det er i det hele taget vort mål at samle det størst mulige antal velskrivende katolikker og andre skribenter med interesse for vort stofområde om bladet, der i øvrigt står i samarbejde med store internationale

pressebureauer og andre journalistiske bidragsydere til den katolske verdenspresse. Vi skulle således have alle muligheder for at give en saglig orientering om og behandling af problemer og begivenheder i den katolske verden op mod 1970'erne og alle forudsætninger for at imødekomme behovet fra vore læsere, som er mere end velkomne til at fremkomme med deres ønsker.

Selve kristenen

ANDRE MENER

Nyt blad i nødens time

... et blad... skal løbe af stabelen. Straks læser man i det klingende opråb: »At i disse ryggesløse tider, hvor kirken er i fare, truet udefra af den vildeste fanatisme og den mørkeste vantro, og indefra undermineret af den farligste jesuitisme og den fordærveligste splidagtighed, har et dybfølt savn grebet alle, medens det arme forpinte folk længe og forgæves har spejdet efter en religionens kæmpe og forsvarer! Derfor er nu en kreds af høje gejstlige og andre rettroende statsborgere trådt sammen i nødens time for at grundlægge bladet »Dørvogteren«.

William Thackeray
(Fra »Bogen om
Snobberne« – oversat af
Gustav Wied).

Sexfrihed

Forfatterinden Elsa Gress har i en kronik i »Politiken« skrevet om den såkaldte sexfrihed. Det hedder bl. a. i artiklen:

Virkelig fri kønsmoral og lykke der går dybere end huden beror på parternes indbyrdes menneskelige respekt og kærlighed og ikke på nok så »avanceret teknik« (avanceret i et »fag« menneskenes børn har dyrket siden Adam og Eva!). Teknikken er sikkert udmærket, når der absolut ikke er andet at henholde sig til. Men erstatning for følelserne bliver den aldrig. Og er de der – ja, så er den nøgne sandhed den, at teknikken bliver meget underordnet. Desuden kan skrækken for ikke at være »teknisk nok« hæmme lige så meget som uvidenhed.

Det har noget med moral at gøre

»Fortsat i NATO – og hvad så« er titlen på en kronik i »Politiken«, hvori Lasse Budtz bl. a. skriver:

Vi må føre en selvstændig aktiv politik inden for NATO – og det må vi

gøre, selv om man i højreorienterede kredse taler smilende om det officielle Danmarks ønske om at reformere verden og genskabe den i vort eget, det lille Danmarks billede. I virkeligheden har den selvstændige, aktive politik intet som helst med korstog at gøre, derimod måske nok noget med moral.

Rubrikken fortsættes side 23.

NOTES BLOKKEN

LÆSERNE MENER

Et navn, der forpligter

Kære redaktion. Med de bedste ønsker for fremtiden udtrykker jeg samtidig nogen skepsis, da bladet ved kun at komme 2 gange om måneden fjerner sig fra det pressemæssige og nærmer sig det tidsskriftsmæssige. Dog må jeg indrømme, at nogle af de bedste blade, De har lavet, har været dem, der kom om sommeren, når der netop var 14-dagesblad, og det er formodentlig det, De selv har haft i tankerne. Men pas på. Navnet FORUM forpligter!

E. Nielsen.

Til eftertanke

Selv om dagbladet »At tænke sig« må trækkes med et tillæg, der hedder »Politiken«, kan det godt betale sig at købe det regelmæssigt. Der stod en lille meddelelse fornylig, som De udmærket kunne fundere lidt over og måske endog bruge som udgangspunkt for Deres virksomhed:

»Frivilligt Drenges Forbunds hovedbestyrelse beder os henlede opmærksomheden på, at enhver FDF-redaktør naturligtvis har lov til at have sin egen mening – så længe den ikke kommer til udtryk i det, de skriver.«

Birte Johansen.

En kommission af kardinaler finder, at der mangler nogle ting i den hollandske katekismus.

– Det står der ikke noget af i min, søster . . .

Det var en mærkelig jul, vi oplevede i år. Vi kristne fejrede menneskevordelsens mysterium, da Gud »er nedsteget fra Himmelen« – og menneskene steg op til månen. Det gamle verdensbillede med vor jord som midtpunkt er forlængst opgivet. Menneskeheden har i kraft af sin intelligens og tekniske snilde atter opfyldt et trin i den gamle skaberbefaling: »I skal gøre Jer jorden underdanig og lægge den under Jeres fødder!« I denne jul har vi med forundring oplevet, hvordan dette ord bogstaveligt blev virkeliggjort. Mennesket, dette forgængelige væsen, bliver mere og mere universets herre. Og alligevel står vi først ved tærskelen til en ny tid. Andre uanede ting venter os i fremtiden. Med tilbageholdt åndedræt følger vi udviklingen. Hvad vil fremtiden bringe? Man kan ikke nægte, at også en vis ængstelse blander sig i festjubelen. Vil de nye erobringer blive brugt til menneskehedens befrielse? Men alligevel vil en kristen med glæde og forhåbning byde denne fremtid velkommen. Foruden de videnskabelige og materielle landvindinger, som denne enestående bedrift har bragt os, er også vort gudsbillede blevet udvidet. Gud er den ubegribelige, den ufattelige, »Han, som altid er større end vore tanker«.

Det var ikke uden betydning, at astronauterne læste Bibelens skabelsesberetning et sted mellem vor jord og månen. Ud af udviklingens tågede fremskridt skimter vi »fremtidens Kristus«. Han, som vi kristne forventer i en afsluttende jul, vil lægge alle universets kræfter under Faderens fødder. Teilhard de Chardins visioner begynder at gå i opfyldelse. Den kosmiske Kristus aftegner sig ved udviklingens horisont. Men også i vor lille, personlige verden kan vi, hvis vi forstår det ret, tale om en fremtidens Kristus. Fremtiden er allerede begyndt for enhver af os. Han er ved at komme, Han, i hvem jeg engang vil være den, som jeg helst burde og ville være. Jeg er det endnu ikke, men lever foreløbig i en håbende tro, det vil sige: jeg flytter mit eget Jags tyngdepunkt ud af den forgængelige og forfaldne nutid over i den fremtid, som er mig tilstødt som noget sikkert ved Kristi død og opstandelse. Denne fremtid er min egentlige nutid. Og for så vidt kan vi sige, at vi kristne er mennesker, som tror på fremtiden.

Π Roos 87.

Stiftsdemokrati

Ved sidste stiftsrådsmøde udtrådte undertegnede af stiftsrådets formandskab og dermed af Ansgarstiftelsens forretningsudvalg på grundlag af en programerklæring. Denne erklæring gik ud på, at vi ikke havde demokratiske tilstande i ledelsen af den katolske kirke, og at man ikke kunne fæste lid til en ændring i den nærmeste fremtid.

Som den person, der troede længst på en demokratisk udvikling, i det oprindelige økonomiske råd, må jeg nu også melde pas. Vore forventninger til ledelsen var, at fællesadministrationen skulle være et rent ekspeditionskontor til iværksættelse af beslutninger, som blev taget af en kompetent, demokratisk forsamling – og ikke som det er nu »et bispedømme« med tilhørende direktion samt nogle frivillige rådgivere.

Vi har haft den opfattelse, at læg-

folkets eget organ »Stiftsrådet« skulle skaffe en reel medbestemmelsesret – ikke blot retten til at være rådgivende. Disse beføjelser vil biskoppen imidlertid ikke give fra sig, måske fordi han ikke finder os kvalificerede.

Synoden, som – modsat stiftsrådet – er blevet til på biskoppens initiativ, har også klart tilkendegivet sin status som blot rådgivende.

Når vi således ikke har haft magt, som vi havde agt, vil reformerne altså ikke udløse sig i denne omgang. Vi kan så kun trøste os med, at den siddende biskop er fornuftig og intelligent og derfor formentlig ikke bringer os i alvorligere vanskeligheder.

Svend E. Frederiksen.

Under denne rubrik optages KORTE indlæg af almen interesse.

»Prøver Alt og beholder det Gode«

Betragtninger ved et skifte

Af Helge Kristensen

»SKANDINAVISK KIRKETIDENDE for katholske Christne til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme« hed det oprindelige »Katolsk Ugeblad« eller »Katolsk Forum«, som udgav sit første nummer i 1853 – kun fire år efter at grundloven havde sikret religionsfrihed i riget. Nu skal man ikke tro, at vi nu ved at gå over til udgivelse 2 gange månedlig bryder med en ærværdig tradition. Bladet, der snart skiftede navn til »Nordisk Kirketidende«, kom hver fjortende dag fra slutningen af 1850'erne til ind i 1870'erne, og den 4. januar 1885 kom det så under navnet »Nordisk Ugeblad for katholske Kristne«, som skulle holde helt til 1939, hvor biskop Th. Suhr, der nylig havde overtaget sit embede som apostolisk vikar, ønskede en sammenlægning af bladene »Katolsk Ungdom« og »Nordisk Ugeblad«. Resultatet blev »Katolsk Ugeblad«, som således eksisterede i 30 år. Og under biskop Suhrs efterfølger skifter bladet altså struktur i håbet om, at den nuværende ændring må komme til at betyde det i vor situation, som tidligere omlægninger har betydet i deres tid. Værdien af en presse bør vel bl. a. måles efter, i hvor høj grad den indenfor sit stofområde er sin tidsalders eget billede. Ved begyndelsen af et nyt år er man tilbøjelig til at henfalde til betragtninger bagud. Den slags kan blive til en last, men hvis man gør det som et led i forsøget på at skue fremad, kan det måske komme til at ligne en dyd.

Pave Pauls bekymring

»Prøver *Alt*, og beholder det Gode!«. Disse ord fra Paulus 1. brev til tessalonikerne var »Skandinavisk Kirketidende«s udmærkede motto. Når vi her ved årsskiftet skal indlede et helt nyt hoved-

afsnit i det værk, som blev påbegyndt for 116 år siden ved at se på udviklingen i den kirke, der er alfa og omega for vort virke, finder vi ved nærmere eftertanke, at der i nævnte enkle motto ligger en god portion af selve sagen. Kirken er et samfund, som har fået nogle ganske bestemte ting betroet. At bekende sig til kirken er at tro, at Gud selv har grebet ind i historien, og givet en befaling og et løfte: »Gå ud... og se jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.« I en tale i december 1968 er pave Paul VI kommet ind på de vanskeligheder, man står overfor, når man på én gang skal bevare de evige sandheder og udtrykke dem på en måde, så samtiden forstår dem, da ord ændrer mening og vor opfattelse af verdensbilledet udtrykkes – ja man kan vel endda sige skifter. Paven udtrykte nogen bekymring over den øjeblikkelige situation, idet der vel aldrig på noget tidligere tidspunkt i historien har været en sådan aktivitet som nu, hvad angår efterprøvning af trosopfattelsen og forslag til nye udtryksformer. Med et suk sagde pave Paul VI til sine tilhørere: »Hvem taler mere om Helvede i vore dage? Enhver vælger de sandheder, der behager ham.« Han roste ikke desto mindre de bestræbelser, der blev gjort for at udtrykke trossandhederne, så nutidens mennesker kunne stoppe op og lytte, men på den anden side advarede han også mod at gå for vidt. Talen var særdeles aktuel og det er sikkert ikke nogen tilfældighed, at pavens vejen for og imod lå nogenlunde på linje med den betænkning, som kardinalkommissionen, der havde haft til opgave at komme med en udtalelse om den såkaldte hollandske katekismus, netop havde lagt frem for offentligheden. Uden at være egentlig revolutionerende i nyteologisk retning er den hollandske katekismus det første folkelige forsøg på at udtrykke det, der i moderne katolikkens øjne er Guds formål med mennesket. Men den katolske kirke i Holland i almindelighed og nævnte katekismus i særdeleshed står for vide kredses bevidsthed som selve symbolet på en reformation, der går for vidt. Rom var betænkelig ved klagerne og efter noget tvivl og trækkeri blev en kommission af kardinaler nedsat, og

nu foreligger som sagt dens betænkning. Det skorter ikke på pæne ord om den hollandske katekismus. MEN man skal nok heller ikke bagatellisere den kendsgerning, at kommissionen påtaler noget, der efter dens opfattelse er mangler. For eksempel savner kardinalerne omtale af skabninger, der kun er ånd, »engle«, og når den hollandske katekismus anfører, at der aldrig er fremkommet noget ordentlig bevis for, at Jesus havde brødre, ønsker kommissionen Jomfru Marias stedsevarende jomfruelighed nøjere præciseret. Osv.

Første Vatikankoncil

Da »Skandinavisk Kirketidende« i 1853 udsendte sit første nummer var det andre ting, man havde at slås med. Paven var denne gang Pius IX. Ved siden af at være alverdens katolikkers åndelige overhoved, var han også suveræn fyrste over *kirkestaten* dvs. hele Rom med omliggende landskaber. Oprindeligt havde det unge revolutionære og nationalbevidste Italien set hen til ham som den, der kunne komme til at stå som symbol for tidens frihedstanker, men han blev betænkelig og var til sidst i modsætningsforhold til dem, der samlede Italien. Kun franske bajonetter hindrede dem i at indlemme kirkestaten i kongeriget Italien.

Ellers var situationen i kirken præget af betænkneligheden ved den kultur, som bl. a. var en frugt af videnskabens stærke landvindinger. Endnu var forholdet til de andre kristne kirker præget af kølighed, men et tidens tegn var engelske højkirkeliges voksende interesse for katolicismen. Under det kommende første Vatikankoncil var en fremtrædende engelsk konvertit, kardinal Manning, en af de toneangivende.

Det var på det første kirkemøde i Vatikanet, at dogmet om pavens ufejlbarhed blev til. Det er forkert at udlægge dette dogme som en understregning af et paveligt enevælde. Tværtimod hindrer læresætningen, at uvilkårlige påkald af den øverste myndighed kan føre til bindende afgørelser. Men det er rigtigt, at det første Vatikankoncil giver indtryk af noget ufærdigt, som der ikke blev

rådet bod på før på det andet Vatikan-koncil fra 1962-65. Her blev læren om Peters efterfølger fuldstændiggjort ved forkyndelsen af kirkemødets syn på hele apostelkollegiet og dets fortsættelse i bispekollegiet.

En frugtbart epokes skønhedspletter

Og dog betød pusterummet fra 1870 til 1962 ikke nogen svækkelse, For vel var det slut med paven som italiensk fyrste, men til gengæld kunne tiden under »fangenskabet« i Vatikanet gå med fundringer over pavedømmets åndelige betydning i kirken. Da »Nordisk Kirketidende« ved årsskiftet 1885 blev til

Nordisk Ugeblad

for katolske Kristne.

Treogtredivte Aargang.

»Nordisk Ugeblad« var Leo XIII pave. Han regnes – skønt visse kredse prøvede at få ham hængt ud som kommunist – for at være en af de største paver i kirkens historie. Som Pius XI senere udtrykte det, var en af de største ulykker i kirkens historie (og her kan man udmærket tage ikke-katolske kirker med), at man mistede arbejderklassen. Med sin sociale forståelse søgte Leo XIII at stille et kristent socialt program op som alternativ til kommunismen og i det hele taget var hans gerning præget af en efter datidens forhold meget stor åbenhed overfor den moderne verden. Hans efterfølger Pius X, der siden er blevet helgenkåret, var kendt for sin personlige godhed og store fromhed, men han var i sin embedsudøvelse mindre fremskridtsvenlig end sin forgænger. Under Pius X oplevede man den sørgelige strid omkring den såkaldte »modernistbevægelse«, og resultatet var, at paven i en rundskrivelse tog afstand fra bevægelsen. Modernisterne arbejdede med tidens filosofiske strømninger og faren for, at kristendommen i deres tænkning kunne miste noget af sin overnaturlige karakter, forelå naturligvis. Men større skade syntes den modsatte fløjs – integralismens – modaktion at forvoldte. Det var ikke langt fra, at enhver fremtrædende katolik, der havde gjort sig til talsmand for Leo XIII's tanker, blev hængt ud af integralisterne, hvis førende princip var en overdreven autoritetstro. Hvert ord fra en pave eller biskop fik gyldighed som dogme, uanset hvad det drejede sig om og under hvilke omstændigheder udtalelsen faldt, hedder det i W. L. Helwigs »Den katolske Kirke gennem århundrederne«.

Men som antydet var det dog de mere positive ting, der prægede kirke-

livet. Ved århundredskiftet begyndte den åndelige fremgang for alvor, katolicismen havde atter noget at give tidens åndsliv, den katolske teologi kom ind i en opgangsperiode, bl. a. på grund af nyopdagelse af middelaldertænkningen. Blandt det 20. århundredes store digtere og forfattere var mange katolikker. Og ikke mindst under Pius XI, under hvem forliget mellem Italien og pavestolen kom i stand, var kirken fremragende ledet.

Nordisk Ugeblad

for katolske Kristne

Nr. 16 Sendag den 16. April 1939 87. Aarg.

Forestaaende Nyordning af den katolske Presse

Den økonomiske Konkurrence mellem „Nordisk Ugeblad“ og „Katolsk Ungdom“ har i de senere Aar, især paa Annoncetegningens Omraade, antaget saa skarpe Former og har ført til saa beklagelige Resultater, at Hs. Excellence Biskop Suhr har anset en fuldstændig Omlægning af den katolske Presse for uomgængelig nødvendig.

I „Nordisk Ugeblad“'s sidste Nummer i denne Maaned vil vi kunne bringe Meddelelse om Nyordningen.

Red.

Den sidste af den gamle slags

Da »Nordisk Ugeblad« i 1939 blev til »Katolsk Ugeblad« havde dette århundredes mennesker allerede gennemgået mange prøvelser og flere forestod – un-

Katolsk Ugeblad

88 Aarg. 18 August 1940 Nr. 33

der krigen, der skulle vare indtil 1945 og efterfølges af en kold krig mellem øst og vest. Kirken havde en fremragende statsmand behov, og ham fik man i Eugenio Pacelli, der som pave blev kendt under navnet Pius XII. Denne overhyrde var desuden kendt som noget af et religiøst geni, en mystiker, og det er ikke nogen tilfældighed, at dogmet om Marias optagelse i himlen blev proklameret under ham. Foreløbig måtte han styre kirken gennem krigens rædsler. Da han satte stor pris på tyskerne, var det ham en særlig sorg at se, hvad man i dette land udførte i nationalismens navn. Hans pontifikat faldt også sammen med Stalin-tiden i Rusland, og det er nok en af årsagerne

Fortsættes side 23.

Biskop Suhr- 30 års jubilæum

Biskop Suhr – den lune fynbo.

Den 15. januar er det 30 år siden, den danske prior i det romerske San Girolamo kloster blev bispeviet for at overtage embedet som apostolisk vikar for den katolske menighed i Danmark. Som biskop kunne den unge, tidligere benediktinerpater Johannes Theodor Suhr nu rejse til Danmark, for som den første »indfødte« katolske overhyrde siden reformationen at gå i spidsen for et arbejde, der for alvor skulle give den katolske kirke hjemstavnsret i Danmark. Det var også karakteristisk, at det netop var under biskop Th. Suhr, at hierarkiet skulle blive genoprettet i Danmark – nemlig umiddelbart før det store pinsestævne i foråret 1953.

Biskop Suhr optrådte ikke blot med myndighed indadtil, den tanke at en biskop er en funktionær, der bare skal vente direktiver fra et kontor i Rom fik han også aflivet – før det andet Vatikanconcil påny gjorde denne opfattelse almindelig.

Men vi kender også biskop Suhr som den lune fynbo, der altid har en morsom historie at fortælle. Som den man kan møde på en spadseretur en sommeraften og få en hyggelig samtale med. Og man under ham de gode år, han nu kan have, efter at han på grund af sygdom for 5 år siden – lige omkring 25-års jubilæet – fandt det rigtigst at søge sin afsked. De 25 år under biskop Suhr var en rig tid, og vi gavner kirken i Danmark ved at følge de spor, disse år har sat.

HK.

Hvorfor har man katolske skoler?

I anledning af den københavnske Skt. Knuds Skoles 100 års dag har Helge Kristensen haft en samtale med tre af skolens lærere

I dag fredag den 10. januar begynder på Skt. Knuds Skole i Stenosgade i København festlighederne i anledning af skolens 100-års jubilæum. Det er ikke blot en katolsk festdag, det er ganske simpelt en københavnerbegivenhed, der fejres, idet den røde bygning for enden af Skt. Jørgens Sø forlængst er blevet et træk i hovedstadens ansigt, ligesom to trediedele af eleverne er ikke-katolikker.

De tre dages festligheder kulminerer i en messe på søndag den 12. januar kl. 10 i Jesu Hjerter Kirke, hvor en gammel elev fra skolen, biskop Hans L. Martensen, celebrerer. Programmet omfatter iøvrigt bl. a. en biografur for elever og forældre og en festaften i Ingeniørforeningen for gamle elever. Mandag den 13. kan man hvile ud, for så er der skolefriday.

Men det bliver hverdag igen, og det er trods alt det vigtigste. For det er dér skolens sande væsen viser sig, når alle er i arbejdstøjet.

■ *Hvad er det, der kendetegner en typisk katolsk skole, som Skt. Knuds i Stenosgade?*

■ *Hvad er det, der samler?*

■ *Hvorfor sender katolske forældre deres børn ud på en ofte lang skolevej, når man i mange tilfælde har en fortræffelig kommuneskole lige om hjørnet?*

■ *Og hvorfor sender ikke-katolikker deres børn i katolske skoler?*

For at få disse og andre spørgsmål – ikke mindst Skt. Knuds Skoles flytteplaner – nærmere uddybet, har vi samlet tre lærere fra skolen: Bodil Fogh, John Lundorf og bestyreren Anton Dekkers S. J. til en samtale på sidstnævntes kontor. Da det er jesuiterordenen, der driver skolen, starter vi med et kort tilbageblik i historien, hvor begrebet jesuiter-skolen udgør et særligt kapitel.

Pater Dekkers: Jeg tror nok, at det humanistiske indhold var særlig udpræget i de gamle jesuiter-skoler, og man skal også nok tage disciplinen med. Denne side af sagen var sat i system, og så siges det, at det altid har været typisk for jesuiter-skoler, at man gjorde tem-

melig meget ud af kappestrid mellem eleverne – noget som man i vore dage betragter som mindre heldigt – pædagogisk set. Skt. Knuds Skole er ikke nogen jesuiter-skole i egentlig forstand, da det forudsætter, at man fører op til studentereksamen, og at størstedelen af lærerstaben er jesuitter. Ud over at være en god katolsk skole tilstræber vi ikke noget særpræg. Om disciplinen her er skarpere end på enhver anden privatskole kan fru Fogh, der ikke er katolik, måske sige noget om.

Fru Fogh: Hvis man sammenligner med andre privatskoler tror jeg ikke, man kan sige, der er strengere her. Men man kan måske nok sige det, hvis man sammenligner med de kommunale skoler, hvor man har flere elever i hver klasse. Man lægger også i privatskoler en lille smule mere vægt på, hvordan eleverne opfører sig.

John Lundorf: Den autoritetskrise, der lader til at være fremherskende i skolerne som helhed, mærker vi ikke ret me-

get til her. Om det så er de langhårede i 3. real, er de med på, at der skal være en vis orden.

Pater Dekkers: Ja, når de private skoler er mindre skoler, er det en naturlig ting, at der er mere hold på eleverne og deraf større disciplin. Og der kan man måske også sige, at de katolske skoler og andre private skoler, der arbejder ud fra et kristent syn, lægger en vis vægt på en ydre form, som man for min skyld gerne må kalde disciplin, men som hører med til den kristne pædagogik.

John Lundorf: En af de positive sider ved denne tid, der som sagt siges at være præget af autoritetskrise i skolearbejdet som helhed, er, at man meget let får en frugtbar diskussion i gang. Mindst halvdelen af historietimerne i en klasse, hvor man har samfundslære, er optaget af debat. Eleverne er videbegærlige. De spørger, og siger lige ud: »Det synes jeg nu ikke!« Så råber de i munden på hinanden, og læreren må være ordstyrer. Det er undervisning i dialogform, men selvfølgelig er det ikke alle fag, der egner sig til det.

Pater Dekkers: Det er sikkert også et tidens tegn, når to elever fra 3. real fornylig på klassens vegne kom op og spurgte, om de måtte være med til klasseforældremødet, da de syntes, de burde være med, når deres egne forhold blev drøftet. Nu kunne vi ikke nå at sende skriftlig meddelelse ud om denne nye vending, sagen havde taget, men vi lod eleverne vide, at vi ikke havde noget imod det, hvis det var med forældrenes udtrykkelige samtykke. Der kom en seks stykker med og alle – selv de mest skeptiske og de, der var direkte imod det – var bagefter enige om, at det var meget vellykket. På den måde kan man vel også sige at have efterkommet de store elevs ønske om mere demokratiske tilstande.

John Lundorf: De fik også den besked, at det ved store organisationsmøder er naturligt, at den person, der omtales, normalt går udenfor. Man skulle altså

Den moderne skole søger at udvikle elevernes skabersans.

uden at det virkede påfaldende kunne sige til eleven: gå lige udenfor. For resten blev det vist ikke praktiseret.

Fru Fogh: Jeg hørte til de mere skeptiske, men jeg var ikke involveret, da jeg ikke har den pågældende klasse. Men jeg tvivler på, at forældrene vil tale så frit, som de vil, når deres børn ikke er til stede. Ellers er det jo et særkende for de private skoler, at man i særlig grad dyrker kontakten mellem skole og hjem. Folkeskolen er ved at få øjnene op for den sag også.

Pater Dekkers: Ja og lærerne imellem spiller det også en rolle, at skolen som helhed er mindre. Det betyder, at lærerne kender hinanden og er mere samlet. Når der på en skole er 60 lærere, kommer de ikke i frikvarteret så tæt i kontakt med hinanden, som vi gør. Det er ganske normalt her, at elevernes forhold bliver drøftet i spisefrikvarteret. På den måde er den enkelte lærer bedre orienteret om den enkelte elev.

Fru Fogh: Man hører ofte fra forældre, at børnene i de små klasser her er et stykke foran – i forhold til hvad tilfældet er i andre skoler. Her spiller sikkert igen den lille klassekvotient ind. Vi har tid til at tage os af de svage, hvor man i skoler med mange elever i hver klasse ofte i højere grad må lade dem skøtte sig selv. Vi har tid til at sætte os hen ved siden af den enkelte og få ham med, samtidig med at vi kan sørge for, at de, der har fået lettere fat i stoffet, ikke keder sig.

Pater Dekkers: Det er jo altsammen noget, der kendetegner privatskoler og små skoler i det hele taget. Men hvorfor katolske, kristne skoler? Jo, der vil være kristne skoler, så længe der er et behov i befolkningen. Sådanne skolefrihed har vi her i Danmark. For mig er det en vigtig ting at vide, at det for størstedelen af de katolske forældre herhjemme er en helt naturlig ting at have katolske skoler og sende deres børn derhen. Og så er der en ting, jeg er meget lykkelig for: ikke mindst i Århus har jeg hørt ikke-katolske forældre sige, at de sender deres børn i katolsk skole, ganske simpelt fordi det er en kristen skole.

Fru Fogh: Det at være ikke-katolsk lærer på en katolsk skole svarer faktisk til at være lærer på en anden privat skole. Der bliver jo ikke lagt op til noget skel mellem ikke-katolikker og katolikker. Det er kun lige i de timer, der skal være religion, man går hver til sit, men ellers er der jo aldrig noget at mærke. Det, synes jeg, er en stor ting.

Bodil Fogh, Anton Dekkers og John Lundorf søger at nå til bunds i problemerne.

Pater Dekkers: Nej, dagligdagen skulle jo ikke være anderledes, end den er i enhver anden skole. Vi holder jo ikke andagter og den slags. Vi har morgensang og morgenbøn, som man har så mange andre steder. Men jeg tror, kristendommen kommer mere naturligt på tale i vores undervisning.

John Lundorf: Ikke mindst i sangtimerne. Jeg tror ikke, en sanglærer på en offentlig skole gennemgår en salme, som vi gør det. Når vi for eksempel drøfter en adventsalm, så taler vi meget om, hvad advent er for noget.

Pater Dekkers: En skole som vores samler jo til en vis grad på lærere, der i væsentligere grad end deres kolleger i den offentlige skole er bevidst kristne. Forældrene og børnene ved det – uden at tingene egentlig er sat i system, og jeg tror, det i det lange løb sætter sit præg på eleverne. Her er to trediedele af eleverne ikke-katolikker og en trediedel katolikker. I provinsen kan man slet ikke forvente en højere procentdel katolikker. Der er ganske simpelt ikke flere, der kan sende deres børn i vore skoler. I København kunne der godt være flere katolske børn i de katolske skoler efter statistikken at dømme. Men her spiller nok afstanden ind. Det er klart, at forældre, der bor i Rødovre, Brøndbyerne eller Albertslund viger tilbage for at sende deres børn ud på den lange skolevej, ikke mindst de små, og når børnene er blevet større, nænner forældrene ikke at lade dem skifte skole. Vi kan vist alligevel godt være tilfredse med trediedelen, og jeg er meget glad for de to trediedele protestanter – også

fordi ikke-katolske forældre har udtalt, at den ånd, vi har i en katolsk skole, også kan betyde noget for ikke-katolikker. Det er fra vor side en økumenisk opgave – ikke et spørgsmål om prose-lytmageri. Vi kan faktisk være en støtte for folkekirken. Naturligvis har vi også nogle ikke-katolske elever, der går her, fordi det er den nærmeste skole...

Fru Fogh: Men de tager alligevel med, når vi flytter. Vi har meddelt forældrene vore flytteplaner, og det er forsvindende få, der tager deres børn ud, fordi skolevejen bliver længere.

Pater Dekkers: Når vi tænker på at flytte, er pladsmangel naturligvis en af årsagerne, men ønsket om at højne skolens kvalitet ligger os også på sinde. Det var noget, som i særlig grad kunne tilgodeses ved, at vi flyttede sammen med Niels Steensens Gymnasium, som vi i forvejen har et snævert samarbejde med. Der ville også være tale om opfyldelse af et ønske fra gymnasiet side, da man dér længe har villet have en hovedskole, og naturligvis i den forbindelse har haft Skt. Knuds Skole i tankerne.

Helge Kristensen: Hvordan er det med skolegudstjenesterne?

Pater Dekkers: Vi tænker på at finde frem til en gudstjenesteform, der kan være fælles for protestanter og katolikker ved de lejligheder hvor hele skolen samles, så man ikke altid skal byde på messe ved skoleårets afslutning, til jul osv. Ikke at man skal udelukke messen, men det vil være en fordel at have noget,

Katolsk skolevæsen i Danmark

I Danmark er der 27 katolske skoler med et samlet elevtal på 6188. 1955 af eleverne er katolikker. (Der er ca. 25.700 katolikker i Danmark, og ca. 4700 betaler kirkebidrag.)

DANMARKS KATOLSKE LÆRERFORBUND, der blev stiftet den 12.2.1961, har til formål at hjælpe sine medlemmer til en dybere forståelse af deres gerning som lærere ved katolske skoler. Oprindeligt kunne kun katolske lærere være medlemmer, men ved forbundets ordinære generalforsamling i november 1968 blev det vedtaget, at også ikke-katolske lærere ved katolske skoler kan være medlemmer. Fra 1963 har forbundet udsendt et trykt meddelelsesblad, hvis redaktør er overlærer Ole Meyer, Lyngby.

FORENINGEN AF KATOLSKE SKOLER, der blev stiftet den 29.8.1965, har bl.a. til formål at formidle de katolske skolers integration i det danske skolevæsen.

man kan være fælles om. En ordets gudstjeneste for eksempel, hvor en protestantisk præst og en katolsk præst kan virke side om side. Så kan børnene få en følelse af, at også gudstjeneste kan man være fælles om.

John Lundorf: I øvrigt må vi erkende, at det bliver sværere og sværere at få de katolske elever til messe. Vi har eksperimenteret med nye former som beatmesse og den slags, og det lokker lige i starten, men ikke i det lange løb. Men nu skal vi prøve at lade eleverne selv komme med forslag om, hvordan de synes en messe skal udformes. De mener, at den nuværende form ikke siger dem noget, de finder den langtrukket og kedelig, den er altid ens, og hvad argumenter større drenge nu kan komme med.

Demokrati i kirken - men demokrati arbejder langsomt

Af synodens generalsekretær, bibliotekar Ellen Marie Lebahn

Ifølge en almindelig fremmedordbog er en synode et kirkemøde, og i kirkeretten står der, at en synode skal afholdes i hvert bispedømme hvert 10. år, men det er en paragraf alle bispedømmer lige så stille har overset, næsten da, for så efter det 2. Vatikankoncil at finde den frem igen, støve den lidt af og se at få den til at fungere.

I et hyrdebrev af 3. september 1966 taler biskop Hans L. Martensen om »en synode på hele bispedømmets basis, hvori også repræsentanter for lægfolk og søstre skal deltage«. Med denne sætning indvarsles den første synode i bispedømmet Københavns historie, en i sig selv spændende ting, men det virkelig opsigtsvækkende står i den allersidste sætning, nemlig at også søstre og lægfolk skal deltage, - for har man overhovedet kendt til synoder før, så har det udelukkende været med gejstlig medvirken.

Radikal ændring

Den danske synode ændrer altså radikalt den hidtidige opfattelse af begrebet synode, ved at dens medlemmer tæller både præster, søstre og lægfolk, og man kan vel ikke fortænke den første gruppe i, at den måske i begyndelsen har haft sine tvivl om det berettigede i disse mødevilkår, og vel heller ikke de to sidste grupper i, at de har gjort sig spekulationer f. eks. om samarbejdsvilkårene. Ville Kirkens traditionelle hierarkiske opdeling blive sat ud af spillet og bevidstheden om det almindelige præstedømme træde i stedet? For det er jo ikke trossandheder, man skal beskæftige sig med. Ja, men hvad skal man egentlig beskæftige sig med. Det må man selv finde ud af, lyder svaret.

Nå, men synoden blev fastsat til at finde sted i august 1968 på Nyborg Strand eller mere nøjagtigt fra den 19. til den 23. august dvs. 3½ dag. Desuden blev deltagerantallet fastsat til 200, fordelt på 65 præster, 25 søstre og 110 lægfolk. Tre fjerdedele af repræsentanterne

inden for hver kategori skulle vælges, mens biskoppen personlig udnævnte den sidste fjerdedel. Nu kan man jo ikke lukke 200 mennesker inde på Nyborg Strand i 3½ dag uden noget program - og uden forberedende arbejde intet program. Dedfor måtte man i gang med disse forberedelser så hurtigt som muligt.

Valg

Men først skulle valget overstås. Præsterne og søstrene organiserede selv deres valg, mens lægfolkets valg blev ordnet af bispekontoret, og dette sidstnævnte valg var indrettet således, at hvert sogn under alle omstændigheder fik en repræsentant på synoden, for at hele landet skulle komme til orde. Af praktiske grunde delte man landet op i mindre områder, i alt 6 regioner. Landet vest for Storebælt udgør 2 regioner, Sjælland uden for København samt Lolland-Falster udgør 1 region, og hovedstadsområdet udgør de resterende 3. Herved opnår man at afstanden til de løbende regionsmøder bliver overkommelig, og især at den enkelte region ikke tæller flere medlemmer, end at den virkelig udgør en arbejdsgruppe.

Selve valghandlingen forløb ikke uden besværligheder i hvert fald for lægfolkets vedkommende. Her måtte en ny valggruppe til, og da denne først fandt sted i september 1967, ville det sige, at inden man overhovedet var kommet i gang med arbejdet, var synodens tidsplan torpederet, da plenarmødet på Nyborg Strand nu måtte udskydes 1 år, nemlig til 18.-8. - 22.-8. 1969. På det praktiske plan, betyder det ikke noget, tværtimod! På det psykologiske plan må man sige, at det ikke var den allerbedste optakt.

Udsættelsen gav biskoppen anledning til i et hyrdebrev (27/5 1967) at uddybe sin baggrund for og hensigt med synoden. Klart og tydeligt lyder det i indledningen: »I overensstemmelse med koncilet grundtanke om kirken som Guds folk, hvor hver enkelt bærer sit ansvar

for helheden, ønsker jeg som biskop at tage alle vore katolikker med på råd i spørgsmål om kirkens situation i Danmark.» Og senere hed det i den konstitution for synoden som biskoppen udsendte, »at synoden har til opgave at gøre indstilling til biskoppen om emner af pastoral, apostolisk og strukturmæssig art, som synoden enten selv måtte ønske at tage op, eller som måtte blive forelagt den af biskoppen. Bortset fra spørgsmål, der vedrører den indre organisation, er synoden således rådgivende«.

Demokrati og tempo

Dette er rammen. Den er vid, den er rummelig, den er engagerende, den venter nu kun på at blive fyldt ud, og november 1967 trak de 200 medlemmer i arbejdstøjet for at gå i gang med det. Der er ingen grund til at skjule at »indkøringen« var svær. De færreste havde vel på forhånd gjort sig nogen forestilling om, hvordan det rent praktisk skulle forløbe, men de fleste gik i gang med stor forventning og interesse, et par ting, der blev trukket store vekslers på, for hvad godt man end kan sige om demokratiet, hurtigt arbejder det ikke, og synoden er yderst demokratisk i sin arbejdsform.

Man indledte med at skabe en central instans, for i og med at synoden trådte sammen, opløstes det af biskoppen nedsatte »foreløbige synodesekretariat«, der under forsæde af pater Grégoire havde trukket det store læs indtil nu. Det nye organ, også kaldet formandskabet, blev herefter synodens øverste myndighed. Det består af de 6 (valgte) regionsformænd plus 4 udpeget af biskoppen, altså i alt 10 personer, og deres første store opgave blev at formulere synodens »grundlov«, dvs. forretningsorden, og efter et par vejledende afstemninger ude i regionerne blev denne endeligt vedtaget den 16. marts 1968.

Statusopgørelse

Samtidig med at man udarbejdede denne forretningsorden, gik hele forsamlingen i gang med en analyse og statusopgørelse af Kirken herhjemme baseret på et spørgeskema om situationen i bispedømmet, og under dette arbejde aftegnede sig lidt efter lidt konturerne af de emner, synoden vil tage op. De koordineredes af formandskabet, og i foråret 1968 var synodens arbejdsplan endelig en realitet.

Emnerne

Emnerne, synoden skal drøfte, er følgende: 1. Kirkens målsætning i Danmark. 2. Bispedømmets struktur og organisation. 3. Kirkens bønsliv og liturgi. 4. Apostolatet i bispedømmet: forkyndelse, økumeni, katekese, miljøop-

Nyborg Strand.

stolat, ungdomsarbejde, menighedsliv. 5. Kirken og den kristne i den moderne verden: ægteskab og familie, kultur, arbejderspørgsmål, det politiske ansvar, det internationale ansvar, fritiden, pressen og meddelelsesmidlerne. 6. Kirkens diakoni og de katolske institutioner.

Ifølge forretningsordenen skal det hele foregå efter følgende »skema«. Der indledes med en generaldebat ude i regionerne, hvor de forskellige synspunkter, ideer og forslag, som emnet afstedkommer, bringes frem, diskuteres, måske brydes, for så slutteligt at nedfældes i en rapport, der i godkendt form går videre til det kommissionsarbejde, som er næste fase i behandlingen af emnet. Oprindeligt skulle der kun være 6 kommissioner, én for hver af arbejdsplanens emneområder, men da nr. 4 og nr. 5 blev for stor en mundfuld at sluge for én kommission, blev der her tale om 2, dvs. at vi fik i alt 8 kommissioner. Hver region valgte et medlem til kommissionen, hvorefter formandskabet supplerede med et vist antal særligt sagkyndige, således at man kom op på en 8 til 12 medlemmer. Kommissionen bearbejder og systematiserer de rejste spørgsmål og fremkommer med forslag til konklusion i en betænkning, der tilstilles regionerne. Ved et fortsat samarbejde mellem kommissionen og regionerne søgte man at nå frem til at formulere og afgrænse de spørgsmål, som synodens plenarmøde i Nyborg skulle tage stilling til, således at man til den tid i heldigste fald kun har beslutninger og afstemninger tilbage.

Gang i arbejdet?

Er der gang i arbejdet? Ja, det er der. Den tidsplan, som det hurtigt viste sig

nødvendigt at opstille, dels for at regionerne kan arbejde »i takt« med de enkelte emner, dels for at sikre sig, at man når igennem hele arbejdsplanen og ikke bliver stikkende i et enkelt emne, holder stadig, men arbejds- og tidspresset er uomtvisteligt. Det er et fritidsjob af de mere krævende at være synodemedlem. Der går en søndag om måneden med det normale regionsmøde, og er man kommissionsmedlem ryger der endnu en søndag – eventuelt en hel week-end. For enkeltes vedkommende er der yderligere et månedligt møde i formandskabet, læg så dertil den nødvendige mødeforberejdelse og eventuelle rejsetid. Så hører der ikke megen fantasi til at regne ud, hvor lidt tid der bliver tilbage til familieliv og vennekreds. Sådan et ekstrajob kan man kun regne med kan præsteres inden for et kortere tidsrum, og derfor faldt også et forslag om udsættelse af synodens plenarforsamling til 1970. Forslaget om udsættelse var motiveret med, at de enkelte emner ikke kunne behandles tilstrækkeligt grundigt på den tid, der var til rådighed. Det er en indvending, man godt kan forstå, og på et eller andet tidspunkt har den sikkert strejft de fleste, men hvis man lader sig gribe af en lammende perfektionisme, bliver man aldrig færdig. Den første synode må have karakter af eksperiment på forskellig vis. Dertil kommer, at der rådgives ikke for evigheden, men højest for en 10-15 år frem, og sidst, men ikke mindst, at synoden ikke er en slutsten, men en optakt, en optakt til det pastoralråd, som koncilet kræver oprettet i alle bispedømmer. Her vil det påbegyndte arbejde løbe videre under en eller anden form.

Nonnerne skulle ikke generes

– siger Kirsten Stenbæk, der har lavet en film over en novelle af Gustav Wied.

Filmen hedder »Nonnekysset«!

Jørgensen

Wied

GUSTAV WIED (1858-1914) var i sine ungdomsår en from kristen, men han slog efter sin studentereksamen om til datidens radikale anskuelse. Han blev en hård revser af kirken. Hans forfatterskab er i øvrigt præget af stor humor, hvorunder man mærker en ikke ringe fortvivlelse.

Wieds modpol er JOHANNES JØRGENSEN (1866-1956), som til at begynde med var opfyldt af tanker om frisind, anarkisme og naturalisme, men som ved ihærdig søgen nåede frem til kristendommen, for til sidst at konvertere til katolicismen. Han er en af den danske litteraturs fineste lyrikere.

KIRSTEN STENBÆK (f. 1922) har bl.a. virket som maler, teatermaler, sceneinstruktør og filminstruktør. Hendes foretrukne virkefelt er collage-revyen, og hun har bl.a. arbejdet med denne form i fjernsynet. Som filminstruktør har hun bl.a. lavet »Timelærer Nansen«, »Fantasterne« efter Hans Egede Schacks berømte roman og »Nonnekysset« efter en novelle af Gustav Wied. Hun bruger i vid udstrækning redaktør BENT GRASTEN, filmkritiker ved »Ekstrabladet« som manuskriptforfatter. Han har således lavet manuskriptet til »Nonnekysset«.

Bekendtskabet med filminstruktøren Kirsten Stenbæk blev indledt ved, at damen ringede op for at sige et par spagfærdige ord til en barsk anmelder, som havde fået noget galt i halsen. Salig »Katolsk Ugeblad«s redaktion var lutter spørgsmålstegn, for et punkt på dens synderregister var, at den ikke endnu havde fået taget fat på Kirsten Stenbæks ellers ikke uinteressante arbejder. Det er vist aldrig blevet opklaret, om det var »New York Times«, »Cahiers du Cinema« eller »BT« hun skulle have fat i, men det var i hvert fald meget skægt, at en eller anden, der citerede efter hukommelsen, straks slyngede »Katolsk Ugeblad« ud. Bjørn Rasmussen og Martin Drouzy har ikke virket her på Parnasset forgæves.

Morsommere bliver det unægteligt, når man får at vide, at en af Kirsten Stenbæks senere film hedder »Nonnekysset«. Det er en kortfilm-musical bygget over Gustav Wieds novelle »Kyddet«. Handlingen tager sin begyndelse lige nedenfor redaktionens vinduer. En ung mand fortæller under en spadseretur, at han er blevet betaget af nonnerne, der spadse-

rer på Kastelsvolden, og har fået en ubetvingelig lyst til at kysse en af dem. Han gør det, og hun gengælder hans kys, MEN man må ikke af den grund lade sig forlede til at tro, det er en umoralsk historie. Tværtimod. Selv om Gustav Wied – Johannes Jørgensens næsten modpol – i sin forfattervirksomhed var svært ude efter præsterne og i hvert fald den konventionelle kristendom.

Dette er udgangspunktet for vor samtale med Kirsten Stenbæk. Det er måske lige værd at bemærke, at »Nonnekysset« har fået en smuk modtagelse på filmfestivalen i London. Filmen kommer til foråret op i København.

Syg med varieté

– Det virker overraskende, at De gen-digter Wied med sang og musik.

– Musical'en er ganske simpelt min udtryksform. Jeg har – fra jeg har været ganske lille – altid kunnet lide noget med sang, dans og den slags. Som barn ville jeg være klovn og entertainer og optræde på varieté. Jeg er helt syg med varieté og ser for eksempel alt i Tivoli-

Kirsten Stenbæk instruerer på Kastelsvolden. Øverst side 11 nonnevislonen – Inspireret af erindringer fra Svendborg.

varieteen. Også i mere debatterende stykker kan man se gøglerelementet brugt – som hos Brecht. Jeg mener, at man gennem underholdende former – og altså også ved hjælp af musical'en – kan fortælle noget mere alvorligt.

Det, der går igen i alle Bent Grastens og mine collager – på studenterscenen for eksempel – er, at tingene fremstilles så enkelt som muligt, så man på den måde kan trænge ned til følelsens frie almenhed. Det er faktisk det gamle grundtvigianske princip: lær dig selv bedre at kende, så er du mere egnet til at tage stilling til de spørgsmål, du stilles overfor. Kunstneren må naturligvis fremføre det, han har på hjerte, med en vis lidenskab! Det er vel nok en højtidelig mundfuld!

Netop derfor synes jeg ikke, at en film, der for eksempel handler om en naziforbryder, skal fremlægge problemet sådan, at man ligefrem giver forbryderen syndsforladelse.

Moralske regler

– *Man siger da ellers, at en skuespiller forsvare sin rolle . . .*

– Lad os tage Macbeth. Jeg synes netop, Shakespeare fremstiller et svagt menneske, som siger ja til noget forkert, som han ikke burde have sagt ja til.

– *Skal et svagt menneske da være særlig stærkt?*

– Hvad jeg vil sige er, at en skuespiller ikke skal forsvare Macbeth.

– *Så er vi jo inde på at udlevere. Det er da imod skuespillets væsen i det hele taget? Sagde De ikke netop »kend dig selv«?*

– For samfundet og menneskelivet er der visse regler. Hvis én eller anden overtræder disse regler, synes jeg ikke, man kan sige: jeg kan ikke dømme ham, da der foreligger en mulighed for, at jeg – stillet i samme situation som han – ville handle på samme måde. Det er for abstrakt. Man må dømme manden, uanset om samme svaghed sidder inde i én selv. Og den samme logik må kendetegne kunsten.

Streng holdning

– *Nu bør der jo gælde flere regler end dem, samfundet har sat!*

– Det er netop en af de ting, der interesserer mig meget. Jeg var ung under krigen, og meget af det, der sker i dag, bedømmer man jo ud fra sine erfaringer fra tiden under og efter den anden verdenskrig. Og der mener jeg, at hele den moralske kamp, der foregik dengang, udmundede i formuleringen af nogle regler om menneskerettigheder. Man har nemlig set, at der ligger noget farligt i, i for høj en grad at skille samfundets regler fra etikken. Når man i dag skal leve i et retssamfund, må man anlægge

en moralsk streng holdning overfor sig selv og overfor andre.

Hvis vi vender tilbage til Macbeth, så kan vi se, hvordan han i den skønne japanske film af samme navn blev *udleveret*, og det synes jeg var positivt. Man fik en stærk påmindelse om, at man bør holde sin sti ren, hvis det ikke skal gå én som Macbeth. Det kan blive for kompliceret at leve, hvis man skal se den ene bandit efter den anden forsvaret.

Men så må vi atter sørge for, at vort udgangspunkt: dette at kunstneren skal fremlægge problemerne med en bevidst risiko for at påtvinge publikum sine meninger, ikke glider os af syne. Med filmen om Bonnie og Clyde stod vi overfor det problem, at mange følte sig betaget af dette ungdomsforbryderpar, og det er en risiko, man må løbe. Hvad der lå instruktøren Arthur Penn på sinde var at vise, at samfundet havde noget af skylden for, at Bonnie og Clyde blev som de blev. Men det betyder jo ikke ligefrem, at han stiller dem op som idoler. Og når man går de unge, som har set »Bonnie og Clyde«, nærmere på klingen, så bryder de sig jo slet ikke om, at folk går rundt og skyder hinanden. Det er kun lige i øjeblikket de synes, det er smadder smart, at det siger plaf, plaf. Derfor tror jeg heller ikke, man skal tage børns og unges begejstring for cowboyfilm så tungt. →

Skolebøger - Skolerekvitter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerflrmaet

Edvard A. Petersen

Kornrupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevine

Erik Andersen

Gl. Kongevej 138A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

Papir en gros - Tryksager
Kontorartikler - Protokoller - Plastic
Konvolutter

OASE
KAFFE

Lev. til de katolske institutioner

Glarimester Poul V. Joost

Slotsgade 7, København N
Telefon 39 79 77
Stort udvalg i fotografirammer

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Klosterlivet revolutionerende

– Og så er der »Nonnekysset«. Er det Wieds uvilje mod kirken, der har tiltalt Dem?

– Jeg har læst Wied siden min ungpige-tid. Jeg så i novellen en mulighed for at lave en farve- og kortfilm, som kunne foregå udendørs. Jeg betragter mine kortfilm som en mulighed for at eksperimentere. Men man får jo også penge fra staten, og så synes jeg, man har pligt til at give publikum et indhold og et sigte, der kan interessere. Antiklerikale bagtanker havde jeg ikke nogen af.

En anden ting – det lyder måske lidt hårdt at sige det – er at jeg har en medfødt uvilje mod katolicismen. Jeg er opdraget i et protestantisk miljø. Min fader var grundtvigianer, og min bedstefader og oldefader og hele mit barn-doms- og ungpigemiljø var højskolepræget og friskolepræget. Det har jeg søgt at bygge videre på, og derfor forekommer katolicismen mig så fremmedartet. Det, der er én fremmed, er man ofte fjendtligt indstillet overfor.

Men lad mig lige sige, at en af de ting ved katolicismen, jeg kan forstå og respektere, er tanken bag klosterlivet – dette at man disciplinerer sine følelser for at tanken kan få større frihed. Jeg har altså på ingen måde været ude efter at give nonnerne en på tæven. Klosterlivet er en revolutionerende tanke!

Samtidig interesserer det mig som kvinde, hvordan en nonne vil reagere i en sådan situation. Man har en sadistisk lyst til at løfte sløret, men på den måde løfter man måske sløret på alle kvinder, der har følelser i behold og – som de fleste af os trods alt må gøre det – må disciplinere deres følelser.

Drømme og skuffelser

– De havde måske ikke engang katolicismen i tankerne, da De lavede filmen?

– Det, jeg havde i tankerne, var, at de kvinder – nonnerne – er isoleret, og så putter jeg nogle fantastiske drømme og passioner i dem, som jeg mener, de kan have, men det kan jo godt være forkert. Og nu er jeg jo fra Svendborg. Når man i sin tid så nonnerne komme spadserende i byen, så var det et dekorativt, malerisk syn. Man fik et visuelt indtryk. Det er for at understrege dette visuelle indtryk, at jeg lader nonnerne danse. Det gør et indtryk på den unge mand at se dem komme gående ned ad stien. Det er fantastisk smukt, og han synger om det. De danser i hans fantasi, i hans fortælling. Han får den tanke at kysse en af dem og starter med at sende hende de nysgerrige blikke. Pigen svarer ganske simpelt igen, fordi der er et eller andet, der ringer i hende, en fristelse, og så sker det, at hun giver efter og

gengælder hans kys. Det bliver til gengæld en skuffelse for den unge mand, fordi hans drøm om disse kvinder, der kan disciplinere deres følelser – og det er jo den, der er så betagende – er ødelagt.

– »Nonnekysset« er altså en moralsk lille film?

– Det er det her med det uopnåelige og tillukkede, som man bryder ind i. Man opdager måske, at det i virkeligheden ikke er så uopnåeligt. Så bliver man skuffet. Det drejer sig om at vælge. Der er drømme og ønsker, som man ikke skal splintre, og der er drømme, som man skal realisere med den oplagte risiko for at blive skuffet. *Blake*

Vægtigt værk om jøderne

Werner Keller – forfatteren til den populære »Bibelen har alligevel ret« – har med tre bind af firebindsserien »Spredt blandt folkeslagene« søgt at levendegøre jødernes møjefyldte vandring gennem tiderne fra de historisk set usikre holdpunkter i Det gamle Testamente over kristendommens resolute fremtræden under kejser Konstantin indtil vore dage.

I et forord til bøgerne påpeger overrabbiner Marcus Melchior, som jo ifølge sagens natur er temmelig velbevandret i jødisk historie, at han med rigt udbytte har kunnet læse værket, og kun kan påpege en enkelt misforståelse.

Kristne – protestanter som katolikker – må beskæmmet bøje hovedet, når de tænker på, hvad deres trosfæller i rettroenhedens navn har påført jøderne. En af de få i middelalderen, der tog jøderne i forsvar, var tænkeren Pierre Abélard (ham med Heloïse).

I den ortodokse kirkes navn blev der i 1648 – det år den westfalske fred blev undertegnet – foranstaltet frygtelige massakrer på jøderne i Ukraine, som i vid udstrækning var i den katolske adels tjeneste. Kosakkerne gjorde oprør mod de politiske undertrykkere, og oprørerne fik hjælp fra tatarer på Krim. Den polske hær blev slået, og da den adel, som opstanden var vendt imod, hovedsagelig befandt sig i de store byer, gik det ud over deres jødiske forvaltere og deres trosfæller, som ofte blev flået levende. Kun konversion til den russisk-ortodokse kirkes »rette tro« indebar en eventuel mulighed for redning for de »vantro«.

Forlaget Fremad har udsendt de to første bind. Også det tredje er skrevet af Werner Keller, mens pastor Poul Borchsenius har suppleret med et bind om de danske jøder.

»Spredt blandt folkeslagene« er dybt fængslende, men lige så rystende læsning. *HK*

Hvordan er spillets regler?

Stillet over for det moderne samfunds krav om en effektiv, metodisk og målbevidst indsats synes en del kristne at hælde til den anskuelse, at når blot man i lighed med enhver forretningsvirksomhed tilpasser sig tidens kommunikationsformer, vil forkyndelsen af evangeliet automatisk bære sin frugt, eftersom evangeliet jo svarer på menneskets dybeste behov. Alle midler, der har bevist deres nødvendige chokvirkning, bør tages i anvendelse, for i samme grad som Kirken perfektionerer sin salgsteknik, i samme grad vil omverdenen blive kristnet. Derfor kan Kirken med sindsro gå fremtiden i møde; som gæren i dejen vil kristendommen langsomt, men sikkert, forvandle samfundet, når blot man følger spillets regler og tilpasser sig de

kommunikationsformer, som er karakteristiske for et industrialiseret, teknokratisk og automatiseret samfund. Forkyndelsen af evangeliet bliver i sidste linje et spørgsmål om den rette teknik.

Andre kristne konstaterer med beklagelse, at evangeliet ikke slår an i de brede masser, ligegyldig hvor stor en indsats man gør. Enhver tilpasning til nye kommunikationsformer er altså på forhånd håbløs. Verden vil ikke forandres; den er bundrådden, så hvorfor spille kræfterne på at omstille sig til nye tider. Ingen teknik, den være sig nok så fuldendt, kan jo stille noget op med en menneskehed, der i det store og hele synes hermetisk tillukket for evangeliets budskab. Naturligvis gør man stadig sin indsats i Kirke og samfund, men den er

præget af resignation og håbløshed. Man holder ud trods alt, men forkyndelsen bliver ingen levende virkelighed.

To frugter på samme træ

Disse to holdninger eller tendenser i arbejdet for evangeliets udbredelse er kun to sider af samme sag, to frugter på det samme træ. Hvad enten man på det psykologiske plan er optimist eller pessimist, hvad angår evangeliets chancer i et omdannet samfund, miskender man forkyndelsens sande natur, idet man gør den synlige og umiddelbare succes til kriteriet for forkyndelsens ægthed. Man overser fuldstændig, at arbejdet med at udbrede troen er et lige så stort mysterium som troen selv.

Kristus har ikke skabt sig en Kirke som erstatning for sit eget virke, men for som dens Hoved og Herre til stadsighed at være nærværende og virksom i den ved Helligånden. Derfor er det ikke mennesket, der skal sikre forkyndelsens frugtbarhed, men Kristus selv gennem mennesket. Ligesom Kirkens magt og indflydelse i samfundet ikke uden videre er identisk med Guds herredømme i menneskers hjerter, således er en synlig og umiddelbar succes heller ikke uden videre kriteriet for forkyndelsens ægthed. Som Kristi legeme lægger Kirken kun krop til Kristi gerning i verden, men det er Hans gerning.

Begyndelsen og fuldendelsen

Vi forestiller os som oftest Jesus som den, der for snart 2000 år siden med sit liv som indsats forkyndte det glade budskab om menneskehedens frelse ved troen på Ham. Derefter har han overladt til sine apostle og deres efterfølgere at drage omsorg for evangeliets udbredelse og tilegnelse, mens han selv indtil sin genkomst ved tidernes ende troner ved Faderens højre i en fjern himmel.

Det er imidlertid ikke tilfældet. Når Jesus ifølge Mattæus siger til sine disciple: »I må ikke lade jer kalde rabbi, for kun én er jeres lærer, og I er alle brødre« (23,8), så lader han os klart forstå, at han alene er alles lærer til enhver tid – også i det 20. århundrede. Netop derfor skelner Skriften klart mellem to afsnit i Jesu forkyndergerning, nemlig hans gerning, da han vandrede her på jorden, og hans gerning, efter at han har sat sig ved Majestætens højre hånd. Ifølge de tre første evangelister var hans gerning her på jorden »begyn-

Evangeliet er en god nyhed, men den må ikke forvanskes.

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger

Kolding

Telefon 2 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma

Havneplassen, Kolding

Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma

Varme - Sanitet

Kolding. Tlf. 2 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding

Telefon 2 05 88

Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding

Tlf. 2 01 55

Peter From

Kolonialhandler

Domhusgade 27, Kolding

Telefon 2 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11

Værksted og plads, Nygade 2

Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre

Sct. Annagade 19

Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller

Sct. Olsgade 22, Roskilde

Telefon 35 18 77

Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet

Centralvarme og oliefyr

---

delsen«. Således skriver Markus som indledning til sit evangelium: »Begyndelsen af Jesu Kristi Guds Søns bekendtgørelse« (1,1), mens Mattæus anvender ordet »begyndende« i forbindelse med de to halvdele, der udgør hans evangelium (jfr. 4,14 og 16,21), ligesom for at understrege at Jesu gerning indtil optagelsen i himlen er en »begyndelse«. Lukas har samme sprogbrug; i forordet til sit evangelium siger han, at han har sat sig for at berette om »de ting, som er fuldbyrdet blandt os, således som de, der fra begyndelsen var øjenvidner og blev Ordets tjenere, har overleveret os« (1,1-3), og i forordet til Apostelgerningerne siger han: »Den første bog har jeg skrevet om alt det, som Jesus begyndte at gøre og lære indtil den dag, da han blev optaget« (1,1-2; jfr. også 1. Jo. 1,1).

Efter optagelsen i himlen fortsætter Jesus imidlertid ved Helligånden den gerning, han begyndte her på jorden. Mattæus slutter sit evangelium med ordene: »Se, jeg er med jer alle dage indtil tidernes fuldendelse« (28,20), og Markus slutter med at sige: »Så blev Herren efter at have talt med dem optaget til himlen og satte sig ved Guds højre hånd. Men de (dvs. apostlene) gik ud og ud-råbte Ordet ved medfølgende tegn« (16,19-20; jfr. Hebr. 5,9). Den herliggjorte Herre fortsætter altså gennem apostlene sin lærer- og forkyndergerning indtil sin genkomst ved tidernes ende. »Den, som hører jer, hører mig,« har Jesus som bekendt selv sagt til sine apostle (Luk. 10,6).

Ajourføring

Arbejdet med at udbrede troen er altså et lige så stor mysterium som troen selv; det skal altid foregå »i Kristus« som en Ordets tjeneste (jfr. Apost.gern. 6,2-4). Hvis vi derfor ønsker at ajourføre os selv som evangeliets forkyndere, må det ikke ske i form af en blot og bar tilpasning til den moderne verdens umiddelbare behov og krav, - så tømmer vi nemlig vor sendelse for mysteriet. En ægte evangelisk ajourføring og fornyelse betyder fremfor alt troens åbenhed og lydhørhed over for Guds Ord i de hellige Skrifter om det liv, vi skal leve, og om det budskab, vi skal forkynde, og denne troslydighed er det sidste og afgørende kriterium for ægtheden af vor forkyndelse.

I kraft af vor dåb og firmelse er vi alle kaldet til under en eller anden form at forkynde, bekende og belære. Derfor har vi alle, både læg og lærd, et medansvar for, at Kirken ikke bare ajourfører sin forkyndelse og gerning i verden, men at vi også ajourfører os selv om evangeliets forkyndere. Hvis ikke fornyelsen i dag munder ud i denne personlige ajourføring, vil vi også som for-

kyndere under den ene eller den anden form blive ofre for den effektivitetsdyrkelse, der mere og mere synes at gøre sig gældende i det moderne samfundsliv, en dyrkelse, der uvægerligt vil afhumanisere tilværelsen og reducere vor indsats som Kristi sendebud til og i verden.

Kaare Osorio

MED ELLER UDEN FORLOV -

Disse stakkels piv!

Mette

En bøn fra mit hjertes dyb til alle dem, som betjener kirkeorglerne om søndagen: kære venner, lad os få det hele sat en halv oktavn ned!

Vi har sagt A: indrettet det sådan, at det meste af ungdommen er flygtet.

Så må vi hellere sige B også: dirigere liturgien og salmemelodierne ned i et leje, hvor vi, som er der endnu, kan følge med. Fri os fra de jammerlige pip, det temmelig tit bliver til. Vores stemmebånd er ikke, hvad de har været - gør venligst koldt og nøgternt en beregning over, hvor mange af os der har nået pensionsalderen. Vi kan ikke klare de høje toner, og hvad synes De egentlig det ligner at sidde og lovsynge Herren på den måde, at vi siger en tredjedel af ordene indvendigt, klarer den næste tredjedel mådeligt og kun bruger fuld udblæsning til den sidste?

Mig minder det om en dårlig vittighed, hvis man ikke netop skal blive højtidelig og kalde det blasfemi. Jeg forestiller mig, Vorherre vælger den uhøjtidelige løsning og morer sig i stilhed. Men VI KAN IKKE VÆRE BEKENDT AT BLIVE VED.

P. S. Spændt på, om jeg får lejlighed til at be om det samme til næste år. Inertien har en forunderlig indflydelse på tilværelsen, ikke mindst i vores langsomt accelererende kirke.

Mette.

Det kan nytte og ...

Der rejses hospitaler og oprettes skoler. Billederne her er fra Nairobi.

det skal ikke blot være olie på sårene

I en af synodens kommissioner beskæftiger man sig med diakoni. Diakoni er et græsk ord, der har haft en afgørende betydning i hele Kirkens historie og ligesom har været målestok for den levende kristendom. At »elske sin næste som sig selv« er en grundpille i det fællesskab, Kristus har givet os, og opfyldes det, vil der ikke bare i Urkirken, men altid i Kirkens historie blive sagt om de kristne: »Se, hvor de elsker hinanden.«

Paven og Caritas

Pave Paul VI har i en levende forkyndelse gang på gang henvist til diakoni – til kristen næstekærlighed. Det er hans opfattelse, at alt, hvad der henhører under dette område, skal samarbejdes, levedegøres, og at Kirken med sine enorme erfaringer fra missionsmarkerne skulle være med i vore dages arbejde – specielt for udviklingslandene. I 1950 blev der under navnet Caritas Internationalis

grundlagt en verdensomspændende organisation, som nu har repræsentanter i op imod 90 lande, og allerede i dens første spæde begyndelse var det pave Pius XII's nære medarbejder, monsignore Montini, der ydede en stor indsats for at finde frem til de rette former for samarbejde landene imellem.

Genopbygning – ikke olie

De sidste krige Nigeria/Biafra og Israel/Jordan har ligesom de store naturkatastrofer – oversvømmelserne i Firenze, jordskælv i Tyrkiet og Chile – i tilstrækkelig grad vist betydningen af en organisation, som har nær kontakt fra land til land, og som straks kan træde i funktion, når katastrofer eller krigshandlinger indtræffer. – Men pave Paul VI vil mere end det. Vi kristne er ikke bare kaldet til at »gyde olie på sårene«, men til at genopbygge det, menneskeligt vanvid har ødelagt, eller naturens enorme kræfter har knust. Og endelig lyder kaldet til os i vore dage om at fremme udviklingen i de fattige lande, det ansvar, de rige lande har for de fattiges ringe kår. Derfor tales der for tiden i anledning af 20-året for »menneskerettighederne« mere og mere om en international forpligtelse, når det gælder »de fattige nationers rettigheder«. Dette er en af de betydeligste opgaver, Caritas Internationalis i disse måneder beskæftiger sig med. Store forarbejder er blevet gjort. Et helt bibliotek med værker om den fattiges ret, om kærlighedsgerninger ned igennem Kirkens historie og om

I gode hænder.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektrinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88

Kaffe og kolonial en gros

Johs. Marckers Boghandel

Aaboulevard 19
København V.
Tølf. *35 83 53

Gardiner
Manufaktur
Hvidevarer
Søgeudstyr

Textil-Varehuset

Slotsgade 17, København N
Tlf. (01) 35 05 01

Leverandør af skolekjoler

Mogens Larsen

El. Installatør
Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørførretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

---

pligten til aktivt at gå ind i udviklingsopgaverne ligger allerede parat og spreder ideer og initiativ ud over den store verden.

Også bønslivet drages med ind i denne fornyelse gennem udarbejdelsen af en messe for de nødlidende og gennem en mere og mere intens opdragelse i præsteseminarierne og ordenshusene til levende bønssællesskab med de frivillige i U-landene og med missionærerne i deres omfattende udviklingsprogram.

Danmark

Læser man beretningerne og de enorme tal - Danmark alene giver 700 millioner årlig til udviklingslandene - føler man sig lidt lille med 1/2 pct. katolikker spredt ud over hele landet. Men vi er ikke små, når det gælder at repræsentere den store katolske verdens hjælpearbejde, og det er ved at gå op for mange, at Caritas Internationalis er en faktor, man må regne med.

Vi kan godt være med i hjælpearbejdet, - vi kan godt i vore demokratiske lande fremføre vore ideer og principper, - og vi kan godt formidle store opgavers løsning med de små midler, som kan samles i vore menigheder.

Vincentgrupperne har givet et klart billede af, hvad den lille skærv betyder, og de breve, som regelmæssigt udsendes, vidner om den glæde, hjælpen har udløst. Det drejer sig jo ikke om at befri en verdensdel for en eller anden sygdom, om at mætte en millionbefolkning eller om at genopbygge en katastroferamt landsby, men om at vise, at vi er brødre og kan give afkald til fordel for den nødlidende - vise ham, at han ikke er »afskrevet«.

Dette er en af grundene til Caritas Danmarks aktive indsats med kostbare levnedsmiddel- eller beklædningspakker til de østlige lande og til de beskedne gaver - i forbindelse med Vincentgrupperne - til Moder Teresa i Indien eller til børnene i et ludfattigt indisk sogn, hvis præst blev hjulpet gennem studierne af en gruppe danske katolske kvinder.

Men opgaverne vokser, - det er ofte lettere at kanalisere dem gennem et lille neutralt land, og Caritas Danmark har kunnet formidle talrige hjælpeaktioner i kraft af offervilje her i landet og langt ud over Danmarks grænser.

S. O. S.

Mangen en polsk og ungarsk dreng eller pige klarer sin skolegang og uddannelse på grund af de høreapparater, danske katolikker har givet. Og ensomme flygtninge og lidende i lande, hvor man ikke havde stor forståelse for den nødlidende, har gennem danske katolikkens svar

på de mange S.O.S.'er i »Katolsk Ugeblad« fået løst deres små og store problemer.

Snart kommer fastetiden, og det giver lejlighed til at vende blikket tilbage til danske katolikkens store indsats i fjor for sygeplejeskolen i Kampala. Hjælpen var så stor, at ikke bare skolen er ved at blive bygget, men midlerne gør det muligt at løse andre store opgaver i Uganda og Senegal. I Kenya kunne Caritas Danmark med store midler fra den danske U-landshjælp sikre hele inventaret til en ny hospitalsafdeling, der bygges for tyske katolikkens fasteoffer: Misereor. To danske ordenssøstre hjælper netop for øjeblikket med til at finde det rette udstyr, så hospitalet får de bedst mulige arbejdsbetingelser.

Det kan nytte

Caritas Danmark har været indbudt til en lynrejse gennem Afrika, og mange nye opgaver hober sig op og må løses ad den ene eller den anden vej.

Det afgørende i vort danske katolske hjælpearbejde er, at »det kan nytte«, selv om vor indsats i det store og hele er beskedne. Og den vigtigste betydning af det vil altid være, at vi forstår at være den mands næste, som faldt iblandt »røvere«.

Knud Ballin

P. S. En julenatskollekt 1968 i St. Annæ Kirke, København S., har givet 1200 kroner til Caritas. *K.B.*

Fint arbejde - rimelig pris

Tria 6070

Er De tilfreds med Deres snedker

og møbelpolstrer? Hvis ikke - så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavnsgade 13, Kbh. Ø.

HANDELSBANKEN

- altid med i billedet

Paven om situationen i kirken og verden

Pave Paul holdt jul blandt stålarbejdere i Tarento.

Pavens taler omkring jul og nytår har været præget af de kriser som kirken og verden for tiden må igennem. Hvad de indre forhold i kirken angår, udtrykker pave Paul VI snarest optimisme, fremgår det af en tale til de i Rom residerende kardinaler og de forskellige funktionærer ved pavestolen. Som sædvanlig blev begge grupper modtaget i en fælles audiens lillejuleaftensdag.

Bispe synode

Først og fremmest meddelte paven, at den anden bispe synode ville blive påbegyndt i Rom den 11. oktober 1969. Der bliver tale om en ekstraordinær samling, som skal have til formål at skabe et bedre samarbejde mellem pavestolen og de enkelte bispekonferencer og disse indbyrdes. En ekstraordinær synodesamling er et møde, der tager sig af spørgsmål som vedrører den universelle kirkes tarv og som kræver en snarlig behandling. Medlemmer af synoden er patriarkerne, storærkebiskopper og metropolitter som ikke hører ind under patriarkaterne af østlig ritus, formændene for de nationale bispekonferencer, formændene for de bispekonferencer, der omfatter flere lande, som ikke har deres egen konference, tre repræsentanter for ordenssamfundene og de kardinaler, der leder kuriens departementer.

Rundskrivelsen

Paven talte også om sin rundskrivelse om familieplanlægning og mulighederne for en yderligere uddybning senere. Han havde ikke vendt det døde øre til de reaktioner, der var kommet, men tvært-

imod lyttet med respekt til dem – ikke mindst til dem, der var affødt af et pastoralt syn. Dog måtte man være opmærksom på, at hans lære var udformet efter lange overvejelser, og han var af den opfattelse, at den blev modtaget som værende i overensstemmelse med kristen handle måde og følelse, et for svar for dyden og trofastheden i kærlighed, en tilskyndelse til højere moral og et virkeligt åndeligt syn på det kristne ægteskab.

Striden i kirken

Hvad de øjeblikkelige stridigheder i kirken angik sagde paven, at han altid var indstillet på en oprigtig forståelse for problemerne. Han forstod godt, man ønskede at komme videre, og der fandtes en utålmodighed, som kunne føre til oprørstøner. Han nærede ønsket om at svare på den bedst mulige måde, men samtidig måtte man være opmærksom på, at hans opgave var at vogte troens arvegods og retningslinjerne for det liv, som var blevet betroet kirken af dens grundlægger, og som i al væsentlighed måtte bevares urørt samtidig med at det skulle udtrykkes på en måde, der svarede til tidens behov.

Dog kunne paven ikke lade være med at udtrykke sorg over, at hans ord tit blev misforstået og forkert tolket.

Optimismen

Grunden til Paul VI's optimisme var at finde i den bevidste, resolute og urokkelige troskab som hans brødre biskopperne – alle uden undtagelse – viste kirken og »Peters ydmyge efterfølger, Kristi stedfortræder«. Det var en tro-

---

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten af Deres olietank mod korrosion.

Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 33331 - 5630

Brdr. Zöllner

Nørrebrogade 174
København N

Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompagni

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælsten

Toldbodvej, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarmester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Paul
HENRIKSEN

Raadhusstrøet, Vejle
Tlf. *82 37 11

Leverandør til Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger ...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen

Telefon *82 81 33

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød

Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fødevarer Forretning

Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Tonny Vergmann

Blikkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Dehnsvej 1, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarmestre
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

---

fasthed, som når den blev udtrykt og bekræftet i vanskelige situationer og øjeblikke gav kirken den trygge sikkerhed, som kommer af sammenholdet mellem bispekollegiet og dets hoved.

Pave Paul kom desuden i sin tale til kardinalerne og pavestolens funktionærer ind på situationen i Vietnam, det mellemste østen og Nigeria. Han hylkede endvidere de amerikanske astronauter.

Julebudskabet

I forvejen havde pave Paul VI i sit julebudskab til hele verden talt om Kristus som menneskeheds sande og højeste håb. Vi lever i en håbets æra, men det er alligevel som om håbet netop i vore dage gennemgår en af sine alvorligste kriser. Paven mindede sine tilhørere om det moderne paradoks af håb og håbløshed. Den brug, som det moderne menneske kunne gøre af morderiske kræfter, forårsagede ikke håb, men tunge skyer af rædsel og vanvid. Det moderne menneske var blevet en fange af sit sociale og økonomiske system og havde mistet berøringen med livets mening.

Fredsappel

Samtidig var pave Pauls budskab i anledning af højtideligholdelsen af 1. januar som verdensfredsdag hans mest indtrængende fredsappel siden den berømte tale til FN i 1965. I det 2100 ord lange budskab nævnedes han ikke de særlige brændpunkter - Vietnam, det mellemste østen og Nigeria - ved navn, men han opfordrede alle i fællesskab til gensidig forståelse og vilje til forhandlinger, som kunne løse konflikterne. Freden var stadig en drøm, men den kunne opfyldes, hvis menneskene stoppede våbenkapløbet og frafaldt ønsket om at dominere hinanden og afgøre stridigheder ved vold. Freden var en pligt, den var et fundamentalt, almindeligt og værdifuldt ideal for hele menneskeheden. Pavens fredsbudskab omfattede også en opfordring til alle mennesker og nationer til at fremme, forsvare og respektere men-

neskerettighederne. Uden at menneskerettighederne blev forsvaret og respekteret kunne ingen fred eksistere, erklærede paven.

De problematiske katekismer

Det kirkelige liv i slutningen af 1968 var præget af affærer omkring tre katekismer: den velkendte hollandske, en bog af en italiensk præst, pastor Enzo Mazzi i Isolotto, der hører ind under ærkebispesædet i Firenze og en tysk bog.

For den hollandske katekismus' vedkommende forelå - som nævnt andet steds i bladet - før årsskiftet en betænkning fra den kardinalkommission, som var nedsat af pave Paul VI. Kommissionen havde mange lovord til overs for katekismen, der er et virkelig forsøg på at forklare den katolske tro for moderne mennesker, men kardinalerne er dog af den opfattelse, at der er 10 teologiske punkter i katekismen, som må klargøres.

De hollandske biskopper meddeler nu, at de vil udsende et tillæg til katekismen. Tillægget skal redigeres af en blandedt kommission bestående af teologiske repræsentanter for Vatikanet og de hollandske biskopper.

I en leder skrev det hollandske katolske dagblad »De Volkskrant«, at der her var tale om et kompromis, som skulle hindre både kardinalkommissionen og de hollandske biskopper i at tabe ansigtet. De hollandske biskopper behøvede ikke at lade foretage ændringer i katekismen, og alligevel kunne kommissionen have den tilfredsstillende, at der blev taget hensyn til dens indvendinger. Dog var der, efter »De Volkskrant«s opfattelse det triste ved sagen, at katolikker - der havde taget sig biskoppernes ord om, at denne bog var en sikker ledesnor, efterretteligt - nu kunne blive forvirrede.

Vatikanets pressemand, msgr. Fausto Vallinc, havde, da han forelagde kardinalernes betænkning (som FORUM senere skal vende tilbage til) stærkt understreget kommissionens forståelse for katekismens pastorale, bibelske og liturgiske karakter. Man roste de bestræbelser, der var gjort for at præsentere det kristne budskab på en måde, som passede til moderne mentalitet. Man måtte være opmærksom på, at kommissionen ikke på nogen måde kom med nogen fordømmelse, men kun - uden at tale om »heresi« - påpegede, at nogle formuleringer var ufuldstændige og uklare. Kardinal Alfrink, der har givet

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

katekismen imprimatur, har også benægtet, at katekismen skulle indeholde »heresier«.

Katekismen fra Isolotto

Til gengæld har det ærkebiskoppelige kancelli i Firenze »med stor smerte og beklagelse« forbudt offentliggørelsen af en katekismus med titlen »Møde med Kristus«, som præsterebellen i Isolotto, Enzo Mazzi, har skrevet. Præsten er desuden blevet suspenderet fra sit embede.

Der kom et skarpt svar fra pastor Mazzi, der siger, at katekismen er i overensstemmelse med evangeliet. Ved søndagsmessen sagde han: »Dette er den sidste messe, jeg læser.«

I forvejen har der stået et hårdt slag mellem præsten og ærkebiskop Florit i Firenze, idet Mazzi har anklaget de kirkelige autoriteter for at negligere omsorgen for de fattige. I sin fordømmelse af katekismen skriver ærkebiskoppens kontor, at man ikke er skredet til denne aktion, bare fordi nogle ting havde halter i dogmatisk henseende. Katekismen manglede ganske simpelt nogle af kristendommens fundamentale sandheder. Kristus blev reduceret til en slet og ret social agitator.

Aktionen mod pastor Mazzi har vakt stor opsigt, og der har været foranstaltet en række protesttog til domkirken og ærkebiskoppens residens i Firenze.

Abbed trækker sig tilbage

Den 41-årige abbed Alkuin Heising ved benediktinerklosteret i Siegbül har trukket sig tilbage fra sit embede. Vatikanet har efterkommet hans anmodning om overflyttelse til lægstanden. Som årsag til sin afgang nævner den tidligere abbed, at han er i modsætningsforhold til de kirkelige myndigheder der »trods de bedste hensigter bremser udviklingen i kirken ved brug af autoritære metoder«. Som eksempler nævner Heising de tyske biskoppers sanktioner mod forfatteren af »En fundamental katekismus«, pastor Hubertus Halbfas, og Vatikanets behandling af den hollandske katekismus. I Tyskland er pastor Halbfas blevet udelukket fra at tale i katolske institutioner.

Blandt kendte katolske teologer verden over har der i det hele taget i den senere tid været voksende bekymring over Vatikanets holdning til de nye strømninger i kirken. Blandt andet har

teologerne udtrykt misfornøjelse med kongregationen for tros læren. Omdannelsen af Det hellige Officium til nævnte kongregation under den jugoslaviske kardinal Seper har således ikke svaret til forventningerne i ovennævnte teologiske kredse.

Støtte til tyske biskopper

Det har dog vakt opmærksomhed, at den kendte teolog, Karl Rahner S.J., har stillet sig på de tyske biskoppers side i sagen omkring Hubert Halbfas. Rahner fandt det rimeligt, at Halbfas blev udelukket fra at forelæse. Dog var pastor Halbfas på dette tidspunkt fortsat tilknyttet et institut under bispedømmet Rothenburg, hvis biskop ikke havde taget skridt til at få ham fjernet.

Thomas Merton død

Den kendte forfatter, filosof og trappistmunk Thomas Merton fra Gethsemane klosteret i Kentucky i USA er død under et ophold i Bangkok, Thailand. Han blev kun 53 år.

Thomas Merton, hvis bøger »Den store stilhed« og »Stilhedens forjættelse« også herhjemme vandt megen anerkendelse, vakte med sine ikke sjældent kontroversielle synspunkter ofte diskussion langt ud over USA's grænser. Bl. a. var han en hård kritiker af den amerikanske krigsførelse i Vietnam.

Der har været nogen usikkerhed med hensyn til årsagen til Thomas Mertons død. Dog mener man nu at have fast-

Thomas Merton.

Næstved Diskontobank A/S

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Sct. Jørgens Park 66
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade 157
Tlf. 72 56 55

Østre afd.: Hvedevænget 86
Tlf. 72 58 40

Roman Kusier

Murermester

Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

H. P. Wolff

Blikkenslager

Grønnegade 5, Horsens
Tlf. 62 54 78 og 62 65 29

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88

Lys - Kraft - Oliefyrrer
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsolier

Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre

Amaliegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Jørgensen
Horsens

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører

Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Brdr. Meyer

Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

Kødhalle

Robert Hansen
1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212A
Amager 6390

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenslund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Hans Erh. Jensen

Blikkenslager - Gas- og vandmester
Skolevej 18
2630 Taastrup
Tlf. (01) 99 11 22

Social rådgivning

ydtes af Katolske Menighedsplejer på kon-
toret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19
til 21.
Kontoret holdes iøvrigt åbent ugens fem
første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Benzons
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindbindinger

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre
Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 62 36 70

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri
Grundlagt 1806
Aabenraa

---

slået, at denne skyldes et ulykkestilfælde. Merton havde en elektrisk vifte i gang i sit værelse, og det menes, at han efter at have taget bad har rørt ved et dårligt isoleret sted på indretningen og derved pådraget sig et elektrisk stød, som var for stærkt for hans hjerte. I den thailandske læges dødsattest står »hjer-teanfald« som dødsårsag.

Protestanternes Tomas af Akvin

Katolske blade verden over har be-
skæftiget sig stærkt med den store schwei-
ziske protestantiske teolog Karl Barths
død. Barth blev 82. Han blev i sin tid
af pave Johannes betegnet som prote-
stantismens Tomas af Akvin, og man har
også set ham nævnt på linje med Augu-
stin og Luther. Skønt man altid fra ka-
tolsk side har studeret hans værker med
stor interesse, er det dog først omkring
det andet Vatikankoncil, at mistænk-
somheden til hans arbejder begyndte at
vige for et mere positivt syn. Barth selv
var aldrig på sin side helt fortrolig med
de økumeniske ideer. Hans landsmand,
den katolske teolog Hans Küng, har dog
udtrykt Barths syn på denne måde: at
der ikke skulle være tale om protestan-
ters konversion til katolicismen eller
katolikkens konversion til protestantis-
men, men om begge parter konversion
til kristendommen.

Før nazisterne fik magten havde Karl
Barth et omfattende virke ved tyske
universiteter, men på grund af sin strengt
antifascistiske holdning måtte han for-
lade Tyskland i 1935. Han blev da
professor i Basel og beholdt denne post
til han trak sig tilbage for seks år siden.

Rieber-Mohn provincialvikar

Pater Hallvard Rieber-Mohn, som siden
1953 har været knyttet til St. Domini-
kus Kloster i Oslo, har efterfulgt pater
P. Grégoire, der efter 12 års tjeneste
ikke mere kunne genvælges, som pro-
vincialvikar for de dominikanere, der
virker i de nordiske lande. Domini-
kanerordenen har for tiden ordenshuse
i København, Oslo, Stockholm, Lund
(Sverige), Helsingfors og Trondheim.
Administrativt er de underlagt ordenens
nordfranske provins, hvis hovedsæde er
i Paris.

1968

var

året...

Henimod årsskiftet vakte et TV-inter-
view, som den også herhjemme kendte
engelske fjernsynsmand David Frost
(»1948 var året...«) havde med kar-
dinal Heenan af Westminster, stor op-
mærksomhed. Talen var om kirkens
holdning til fødselskontrol. I USA
afbrød man oven i købet fjernsyns-
programmerne for at informere om, hvad
der blev sagt i London. Dog var der og-
så tale om misforståelser, da pressen kun
refererede dele af interviewet, og kar-
dinal Heenan måtte da anmode om, at
de katolske blade i så vid udstrækning
som muligt bragte hele interviewet.

Opmærksomheden samledes i særlig
grad om, hvad kardinalen sagde om
samvittighedens plads. Kirkens lære er
meget klar på dette punkt, sagde han.
Ethvert menneske er forpligtet til at
følge sin samvittighed. Dette gælder,
selv om hans samvittighed tilskynder til
noget forkert. »Det er kirkens funda-
mentale lære, at hvert menneske - pa-
ven, De og jeg - hver og en må følge
sin samvittighed«.

Indledningsvis havde kardinal Hee-
nan imidlertid også sagt, at hans egen
samvittighed på forhånd havde sat ham
i stand til at acceptere alt hvad paven
havde sagt, da han vidste, hvilke studier,
undersøgelser osv. paven havde foreta-
get før han tog sin beslutning, som for
øvrigt ikke under nogen omstændig-
heder kunne blive meget anderledes, end
den blev, da han ikke ændrede moral-
loven.

Kardinal Heenans TV-interview vak-
te ikke mindst opmærksomhed, fordi de
engelske biskopper for kort tid siden
satte ret strenge regler for offentlige ud-
talelser om pavens rundskrivelse fra
gejstliges side.

Fransk støtte til paven

Ledende franske lægfolk har tilkendegi-
vet deres støtte til pave Paul VI og ta-
get afstand fra »et lille mindretal af
agitatorer«, der efter deres opfattelse
angriber paven og hans lære. Gruppen,
der omfatter medlemmer af det franske
akademi, har således sat en underskrift-
indsamling i gang med det formål at
bringe paven en nytårshilsen med tak,
fordi han har bekræftet troens princip-
per og den katolske livsholdning.

Amerikansk blad i modvind

En strid mellem biskop Charles A. Helmsing, Kansas City – St. Joseph, USA og det kendte blad »National Catholic Reporter« hørte til de begivenheder, man hen i mod slutningen af 1968 hæftede sig ved. Ved et tilfælde kom sagen til at indgå i diskussionen omkring pave Paul VI's tale til den internationale katolske journalistunion.

Biskop Helmsing havde bedt »National Catholic Reporter« fjerne »katolsk« (Catholic) i sit navn, hvilket bladets redaktør nægtede. »Reporter« er således et blad, der er økonomisk uafhængigt af den officielle kirke.

Biskop Helmsing fik derefter undsætning fra Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano«, hvis chefredaktør i en lederartikel gik løs på det amerikanske blad – dog uden at nævne det ved navn. Raimondo Manzini skrev således, at sagen ikke havde noget med den katolske presses frihed at gøre. Så vidt han havde forstået biskop Helmsing, var der tale om, at bladet havde nedvurderet pave Pauls omdiskuterede »Gudsfolkets credo«, gjort sig til kanal for heretiske meninger om kirken og dens struktur, angrebet læren om Gudsmoders stedsevarende jomfruelighed og givet plads for heretiske og blasfemiske angreb på paven. Det var som sagt ikke et spørgsmål om fri adgang til oplysninger om kirkelige forhold eller om

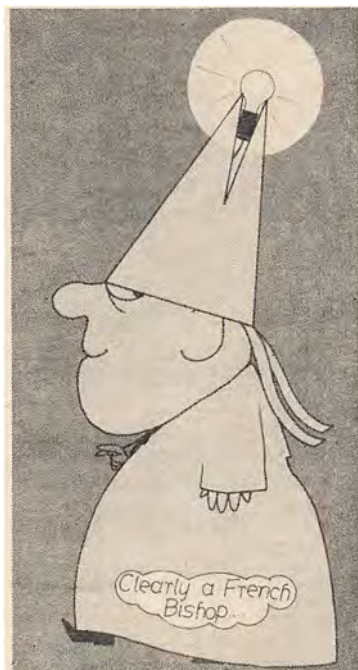
fri opinionsdannelse eller om diskussionsfrihed i kirken. »Hvis vore oplysninger er korrekte,« skrev Manzini forsigtigt, »så er det et spørgsmål om at komme ud af kurs – et spørgsmål om katolsk lære og katolsk tro.«

»Osservatore«s kommentar fremtrådte som argument i en lang udlægning af pavens tale til de katolske journalister.

Pavens tale til journalisterne

I nævnte tale havde Paul VI da han modtog det internationale katolske presserforbunds (UCIPs) bestyrelse, indledningsvis berørt den »neutrale« presses

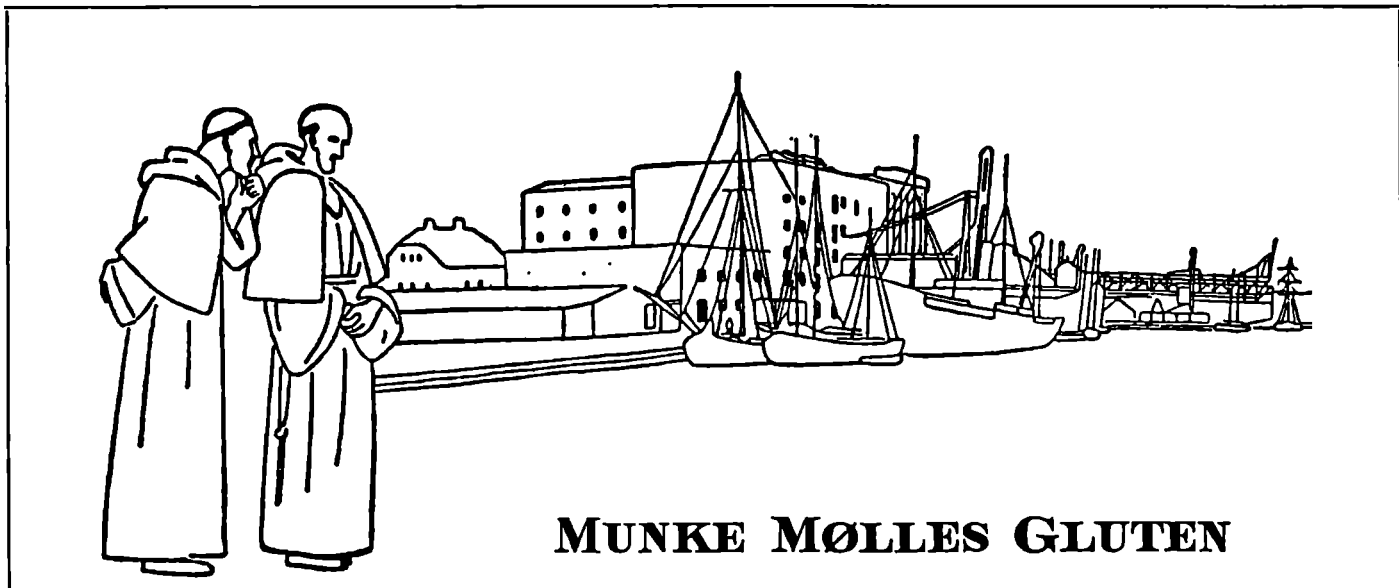
Typisk illustration fra NCR: »Selvfølgelig en fransk biskop«.

behandling af de religiøse spørgsmål og konstateret, at aviserne efter det andet Vatikankoncil viste kirkelige anliggender større interesse, end tilfældet havde været tidligere. Af den katolske presse ventede kirken endnu mere, et virkeligt positivt samarbejde. Dette betød efter pavens mening, at man af den uendelige strøm af nyheder, der væltede ind, skulle foretage et udvalg, der var inspireret af ønsket om at give det bedst mulige billede af det kirkelige liv, hvilket stillede store krav til troskaben. Med henblik på de mishagsytringer, som i den senere tid er udtrykt inden for kirken, sagde paven, at de katolske journalister jo anser det for deres faglige pligt at informere om dem. Men tjener man kirken ved at fremføre de mest diskutabile tendenser og handlinger, gennem stadig at være protestens lydige ekko, når man risikerer at forvirre den store mængde af trofaste kristne, spurgte paven.

Faglig samvittighed

Den faglige samvittighed kan forpligte til at rapportere om visse mindre vel udførte handlinger i det kirkelige fællesskab, fortsatte han. Man burde sætte sagerne ind i den rette sammenhæng og vise sans for de sande proportioner. Man måtte fremfor alt ikke give indtryk af at sætte pris på eller retfærdiggøre handlinger, som det kirkelige lærerembede med støtte i traditionen dandlede. Hvad man i dag ventede af den katolske journalist var, at han modstod fristelsen til at gøre oppositionens holdning hårdere, stræbte efter at skabe forståelse mellem forskellige grupper inden for kirken og hjalp læserne med at fremme den følelse for kirken, som kunne vejlede dem til at få den rette dømmekraft, når de blev stillet over for modstridende opfattelser.

MUNKE MØLLES GLUTEN

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

tal forsikring med

**ABSALON
SKANDINAVIA**

- det er sikkert

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Rom i påsken: a) 1/4-8/4 (skoleferien) - 8 dages flyrejse - 1/2 pension - 2 busrundture. - Pris: kr. 925,-.

b) 2/4-11/4 - 10 dages flyrejse - 1/2 pension - 2 busrundture. - Pris: kr. 995,-.

Rejseledere: lærerinde: Annie Rastrup - rejsens præst: pater A. Keustermans, Næstved.

Det hellige Land: 8/5-22/5 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Galilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: 2250,-.

Rejseleder: pater Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7-17/7 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Galilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Pris: kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

27/5-13/6 - Rom - Assisi - Firenze - 18 dages togrejse - fuld pension. Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz med assistance af en præst.

27/6-17/7 - Ravenna - Rom - Assisi - 21 dages togrejse - 1/2 pension i Rom - fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris. kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

12/9-26/9 - Rom - Assisi - 15 dages flyrejse - fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. Ge. 6341.

eller: Translatør C. Lørche Nielsen: Bredgade 69, 1260 København K. Tlf. Pa 2539.

VÆGKALENDEREN 1969

udgivet af Ansgariusforeningen,
fås hos de katolske boghandlere og ved kirkerne.

kr. 2,00

BORRIS AKKUMULATORER

til biler, motorcykler, traktorer m. m.

MØLLER & CO. Odense A/S - Asylgade 16 - Telefon 12 33 43

LITURGISK KALENDER

Da der næppe er mange, der endnu er i besiddelse af den latinsk-danske messebog, og da der i årenes løb er kommet nye messer og flere af de gamle har fået andre tekster, vil der ikke mere under Liturgisk Kalender blive henvist til sidetallene i messebogen.

FREDAG den 10.: Helligtrekongersdags messe (hvid).

LØRDAG den 11.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Hyginus, pave og martyr (rød).

SØNDAG den 12.: DEN HELLIGE FAMILIE (hvid).

MANDAG den 13.: JESU DÅB (hvid).

TIRSDAG den 14.: Hilarius, biskop, be-
kender og kirkelærer (hvid) eller Fe-
licis, præst og martyr (rød).

ONSDAG den 15.: Paul eneboer (hvid)
eller Maurus, abbed (hvid).

TORSdag den 16.: Marcellus I, pave
og martyr (rød).

FREDAG den 17.: Anton, abbed (hvid).

LØRDAG den 18.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Prisca, jomfru og martyr (rød). Den internationale bedeuge begynder.

SØNDAG den 19.: 2. efter HELLIG-
TREKONGER (grøn). Knud, konge
af Danmark.

MANDAG den 20.: Fabian og Sebastian,
martyrer (rød).

TIRSDAG den 21.: Agnes, jomfru og
martyr (rød).

ONSDAG den 22.: Vincens og Anasta-
sius, martyrer (rød).

TORSdag den 23.: Raymund af Pena-
fort, bekender (hvid).

FREDAG den 24.: Timotheus, biskop og
martyr (rød).

LØRDAG den 25.: Pauli omvendelse,
apostel (hvid).

LEGATER

Unge katolikker kan få et års fri-abonnement på Katolsk Forum ved ansøgning herom til Frank Andersens Fond c/o organist John S. Lundorf, Askeløkkevej 9, 2770 Kastrup.

Ansøgningen skal være påtegnet af en lærer eller en præst og være indsendt senest 31. januar 1969.

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27

1256 København K.

Telefon (01) 15 15 11

Telegramadresse: Forskjold

Der bør eksperimenteres mere

Radioens kirkelige medarbejder Kaj Erik Lindqvist har forladt Danmarks Radio. I en kronik i »Berlingske Tiden« slår han til lyd for, at der i højere grad eksperimenteres med udsendelsen af gudstjenester:

Der famles i disse år i folkekirken efter at finde vej til nye gudstjenesteformer. Disse forsøg bør nok afspejle sig i de transmitterede gudstjenester. Og når formiddagens radiogudstjeneste har været af den traditionelle slags, kunne der være så meget friere tøjrslag om eftermiddagen for eksperimentgudstjenester med plads for både gregoriansk tidesang, prøvekorser af nye ritualforslag og ungdommens eksperimenter med dialogprædiken, nadveruddeling i kirkebænkene og rytmisk kirkemusik på strømførende guitarer.

Og lad mig slutte med at lægge et konkret forslag om katekismusgudstjenester på bordet. Det har som sin forudsætning den udbredte uvidenhed om, hvad kirkens tro egentlig er, hvad kristendommen egentlig står for. En solid fundamental viden om kristendommens grundbegreber er jo bl. a. en forudsætning for at forstå og få noget ud af kirkens gudstjeneste og præstens prædiken, som radioen udsender om formiddagen. Denne sammenhæng mellem simpel katekismuslærdom og gudstjeneste var til stede for årtier tilbage, men er borte i dag og derfor har menigmand i vid udstrækning ret, når han påstår, at kirkens gudstjeneste intet siger ham. Her kunne radioen bruge sin eftermiddag til noget andet og bedre end at transmittere denne uforståede gudstjeneste ved et kirkeår igennem at give en solid og pædagogisk rigtig voksenundervisning i kristendomskundskab.

Husk at overflytte Deres abonnement til Katolsk Forum.

»Prøver alt...«

Fortsat fra side 5

til, at kirken i den særlig kolde krigstid næsten så ud til at føre et korstogsbanner.

Pius XII sagde engang – tro mod sin vemodige natur – at han ville blive den sidste pave af den gammeldags slags. Det er da også rigtigt, at han ved at give et så fremragende udtryk for en lidt antikveret tænkemåde bremsede udviklingen i kirken en smule, så nybruddet under hans efterfølger Johannes XXIII og det kirkemøde, han indkaldte til, kom lidt bag på mange, som egentlig befandt sig udmærket under de daværende forhold. Situationen har – som allerede nævnt – bekymret den nuværende pave, der holder igen på det teologiske og pastorale område, men som i social og politisk henseende er gået om muligt endnu videre end pave Johannes XXIII.

Grund til optimisme

Vel er de indre spændinger i dagens kirke til nogen belastning for det øjeblikkelige kirkeliv. Kirken er for tiden en kæmpemæssig byggeplads og man udsætter sig – ved at færdes der – for at få en hammer i hovedet, men disse ulemper opvejes dog af det faktum, at forholdet til andre kristne kirkesamfund er blevet bedre. Både under Pius XI og Pius XII stod det helt klart, at kristen enhed var en enhed på den katolske kirkes betingelser, et spørgsmål om at vende tilbage til folden. Her er der nu tale om en ny ånd, som dog for længe siden – ikke mindst på grund af biskop Suhrs indstilling – er brudt igennem herhjemme. Og den nuværende biskop i Danmark, Hans L. Martensen, har lang tid før sin udnævnelse været kendt for sin økumeniske indstilling. På verdenskirkens plan er det først og fremmest forholdet til de ortodokse og anglikanerne, der er i centrum, men alene det at tonen de kristne kirker som helhed imellem er ved at være kristendommen værdig, er et gode, som slet ikke kan vurderes højt nok. Når den øjeblikkelige situation kan gå én lidt på nerverne, kan det nok betale sig at skue fremover. For i overensstemmelse med det kristne budskab er det dér, det foregår.

MEJERIET *Vestecbo*

Århus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Næste nummer kommer 25. januar.

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

H. Johansen

Murermester
Kronprinsensgade 57
Esbjerg
Telefon 2 15 45

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værkstød: Hødedammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 2 93 50

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 2 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

Vestjysk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (051) 2 13 11

R. Schullik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstødvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

Anthony Quinn i hyldest til Johannes XXIII

117 årgang af
Katolsk Ugeblad
10. januar 1969

Redaktion:
H. Roos
og Helge Kristensen (ansvarhavende).
Redaktionssekretær: Elli Gambell.
Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.
Annonceafdeling:
Katolsk Forums annonceekspedition,

Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling:
Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.
2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre

lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Såfremt et nummer af Katolsk Forum udebliver,
bedes henvendelse rettet til Deres eget
postkontor eller til telefon 14 62 98, idet ud-
sendelse af de enkelte numre foretages af
postvæsenet.
Adresseændringer bedes ligeledes meddelt
postvæsenet.

Film om en pave

- der ikke var
som de andre

Morris L. Wests berømte roman »Fiskerens sko«, der handler om en kardinal fra Ukraine, som bliver valgt til pave, er blevet filmet med støtte af Metro-Goldwyn-Mayer. Filmen kan ventes at få premiere i København hen ad foråret, oplyser det amerikanske selskabs herværende kontor over for FORUM.

Det er uden tvivl den gode pave Johannes, forfatteren har haft i tankerne, da han skrev sin roman om pave Kiril I, der søger at forene øst og vest, men som samtidig må se en af sine nærmeste venner – en fremtrædende tænker og videnskabsmand med revolutionerende ideer – blive langsomt kvalt i kirkejuraens jungle. I øvrigt har ukraineren været gennem kommunistiske koncentrationslejre og torturkamre før han nåede til Peters stol. Kremls stærke mand i øjeblikket er oven i købet hans tidligere bøddel – og på en mærkværdig måde eksisterer der næsten et venskab mellem de to mænd, som begge ser og ønsker at afværge den verdenskatastrofe, der lurar forude.

Som bekendt er Morris L. Wests bøger bekendelse i romanform med tendens til det smarte og bestselleren i baghovedet. Filmen over »Fiskerens sko« tegner dog spændende nok. Ved siden af Anthony Quinn som Kiril ser vi så fremragende Shakespeareskuespillere som Laurence Olivier (manden i Kreml) og John Gielgud (den tidligere pave). »Flygtningen« David Jansen har også en stor rolle, Vittorio de Sica spiller kardinal og Oscar Werner jesuitten, der er i Det hellige Officiums søgelys.

Michael Andersson har iscenesat, og Morris L. West leverer selv manuskriptet. Skal man spå om fremtiden, kan man formodentlig vente en filmoplevelse af stor ydre skønhed. Erwin Hillier har således fotograferet »on location« i Vatikanet og forskellige steder i nabolaget, mens studieoptagelserne er foretaget i Roms filmby. Med de øjeblikkelige begivenheder i kirken og verden in mente må man også formode, at filmen er aktuel nok.

Katolik i Danmark
Hvad mission
indebærer

Synode,
kirkebidrag
og demokrati

Katolik i Finland
"Går det ikke,
forsøger vi
igen"

2/1969

forum

katolsk

Rejsegilde i Herlev - vækst i bispedømmet - Se side 2 og 15

Om barne- rumper

Mette

Ind imellem møder jeg hos folk i moden alder en velvilje overfor ungdommen, der gør mig beklemt:

»Flinke fyre sandelig, trods deres eksalterede meninger og deres vanvittige udseende. Med tiden skal de såmænd nok blive til rigtige mennesker — man må ha' tålmodighed og ikke lade sig chokere for meget over dem, så længe de er en samling barnerumper«.

Ja, jeg bliver trist over disse skulderklap. Jeg synes, de er en fornærmelse. De kommer fra onkler og tanter og forældre og besteforældre, der er så RARE. Og så overbevist om, at de selv ved bedre. Så vældig sikre på, at det er mere fortjenstfuldt for folk af hankøn med kort hår og hvid skjorte end med langt hår og blomstret skjorte eller andre utraditionelle beklædninger. (Et af de bedste mennesker, jeg kender, gi'r den i melsækuldrøje og sort barnefaderhat og diplomat).

Jeg spekulerer på, hvornår det kommer på mode at ta' dem alvorligt fremfor at opfatte dem som pause-klovner og lytte til deres ideer uden at henfalde til en baghåndsbevidsthed om, at selvfølgelig finder blind høne nu og da et korn, ME-en-ne - - - !

Jeg tænker på, om det ikke snart ville være på sin plads at tage konsekvensen af, at de har fået en fri opdragelse og en større horisont og derfor er blevet mere selvstændigt tænkende, end vi andre var i den alder. At vise dem og deres initiativ tillid, stryge overbærenheden og prøve at råbe dem op som ligemænd?

Det skal nok passe, at de ikke har ret i det hele. Men af vores dårskaber ville jeg tro, de har lært nok til, at de er den af parterne, som har mest ret.

Mette

Samtale, uro, arbejdsro

Dette nummer af KATOLSK FORUM, der udkommer i forøget oplag og udsendes til en bred kreds af katolikker, handler i vid udstrækning om livet i bispedømmet København — vort eget stift. Nu skrev jeg livet. Da vi netop i nærværende nummer bringer en serie praktiske oplysninger, der altid vil falde lidt tørre ud, vil en og anden måske sige, at det er så som så med det liv, vi her giver udtryk for. Og dog er vel allerede forsidsbilledet fra rejsegildet i Herlev et fingerpeg om, at der sker noget blandt katolikkerne i Danmark. Det samme kan siges om oplysningerne fra kirkebidragsudvalget for ikke at tale om rapporten fra synodekommissionen »for apostolatet II« — en diger ting, der sandelig viser kulegravning, så det forslår. (Hvis der skulle være en eller anden ny læser, der ikke ved, hvad »Synoden 1969« er for noget, kan vi henviser til KATOLSK FORUM nr. 1, hvori der er en fyldig artikel om sagen). I det hele taget vil vi her i den første tid i vid udstrækning resumere, så nye læsere kan følge med i øjeblikkets kirkeliv. Det er en arbejds tid, men også en omstillingens tid, en vanskelig tid. Men det er i de store farer, man skal vise det store mod.

Når man beskæftiger sig med de emner, vi her bringer på bane, er det nærliggende at stoppe op ved begrebet »demokrati i kirken«, som både synode og stiftsråd er udtryk for. Vi kan også godt tage den indre kirkelige ytringsfrihed og retten til oplysning om kirkelige forhold med — bare for at nævne nogle ting. Men hvor glade vi end er for den øgede demokratisering, og hvor meget mere af den vi end ønsker, må vi erkende, at meningen med at have en kirke ligger i, at dette særlige samfund har fået betroet visse ganske bestemte ting, der ikke for nogen pris må ændres, selv om et parlamentarisk flertal kunne ønske det, og har en særlig form for embedsbærere — biskopperne med deres førstemand paven i spidsen. Kirkens demokratiske selvbesindelse bør således gå ud på, at man til stadighed søger at være på det rene med ikke blot hvor den anden parts funktioner begynder, men også hvor ens egne holder op. Den ideelle kirke er hverken et demokrati eller et bureaukrati, men en . . . kirke.

Kirkens medlemmer kan have et fuldt demokratisk sindelag i retning af at respektere hinandens synspunkter, og

overbevisningen om sandheden i kristendommen skulle forlene med et stort sind vendt mod alle. Men vi er ofte vanskelige at spøge med i de spørgsmål, som vi også er følelsesmæssigt optaget af. På den måde kan vi, når vi beskæftiger os med de højeste og rene ting, i ny og næ blive smålige.

Mon vi dog ikke i al beskedenhed kan betragte dette som en bivirkning i forbindelse med den stadige foryngelseskur, vi må igennem, og som den store synode, vi har i gang, er et led i. Den nye kirkebidragsordning ligeledes. Går vi over på et helt andet plan har vi fornylig — ved Skt. Knuds Skoles jubilæum konstateret, at den nye og mere umiddelbare messeliturgi ikke behøver at stå tilbage for den gode gamle, hvad fest og farve angår. Men vi skal på alle punkter videre endnu. Der forestår samtaler og uro. Det er både uundgåeligt og uundværligt, men samtidig behøver vi arbejdsro. Det er det mærkværdige ved den gode vilje, at den kan forene disse tilsyneladende modstridende begreber.

Selge Kristensen

PS. Dette nummer af KATOLSK FORUM sendes til alle kirkebidragsydere. Derfor får en betragtelig del af vore abonnenter to eksemplarer. Det skal de ikke være kedede af. For måske kan de forære det ene til nogen, der ikke holder blade / ligesom prøvenumre af KATOLSK FORUM nr. 1 kan tilsendes på bestilling, så længe oplaget rækker. Alt sammen naturligvis med den bagtanke, at flere får lyst til at abonnere. I så fald skal man blot gribe telefonen og ringe til redaktionen (01) 14 90 55 eller til abonnementsafdelingen GO 4895 (01 36/4895) eller sende et par ord til KATOLSK FORUM's ekspedition, Laur. Bings Alle 16, 2000 København F. I Danmark giver kun KATOLSK FORUM en bred orientering om, hvad der sker i den katolske kirke i ind- og udland.

ANDRE MENER

Paven ignoreres ikke

I en kommentar i »Fyns Stiftstidende« behandles — i vid udstrækning på grundlag af artikler i »Katolsk Ugeblad« — en række spørgsmål, der vedrører kirkens aktuelle situation. Det hedder bl. a. i artiklen:

»I år udsendte pave Paul VI sin rundskrivelse om familieplanlægning, en rundskrivelse, der har vakt forbitret debat og stærk kritik inden for kirkens

egne vægge. Pave Paul gik i rundskrivelsen imod den kommissionsbetænkning, der tidligere var blevet afgivet. Han satte sig imod en ændring af kirkeens syn på dette område, og resultatet blev den endnu eksisterende debat om pavens autoritet. Også problemstillingen omkring kirkeens struktur i det hele taget er taget med i denne debat... Debatten inden for den katolske kirke er ikke kun et spørgsmål om, hvad denne kirke, der direkte angår så få af os, indeholder af teologisk drøftelse ude i den store verden, men vedkommer os alle. Som eksempel derpå kan der henvises til pave Pauls engagement i den storpolitiske problemstilling i de senere år. Hvad hans henstillinger og forsøg på at dæmpe stridighederne gennem ord har ført til, er svært at sige, men at hans aktivitet er fløjet over hovedet på de implicerede, skal man ikke forlede sig til at tro.»

Det sørger en anden for

Vi skal ikke holde kirken i live. Det sørger en anden for. Men vi skal vide os kaldet til al den aktivitet, som kan hjælpe til at bære evangeliet videre i en ny tid. Det er vi sat til.

Og så også lidt frisind og lidt mindre konservatisme.

Fra leder i »Kristeligt Dagblad«.

Fra liv til liv

Noget af det festligste i dansk TV var den årlige transmission af den afsluttede promenadekoncert i Londons Albert Hall med Sir Malcolm Sargent på podiet. Nu er den store engelske dirigent død.

I »Søndags-B.T.« bringes et afsnit af en bog om ham. Den er skrevet af musikkritikeren Charles Reid, som bl. a. fortæller følgende:

Mandag den 18. september besøgte hans læge ham. Sargent klagede igen over voldsomme smerter. – Pludselig spurgte han: »Er det kræft?«

Svaret var: »Ja.«

Det var kræft i bugspytkirtlen. Tilstanden var håbløs.

I to dage kæmpede han for at overvinde choket. Om torsdagen var han sig selv igen. Der var meget, der skulle ordnes. Hans venner skulle have besked. Han havde altid været religiøs, altid stolt på Gud. Han var ikke uforberedt. Da han fyldte 70, havde han overrasket BBC's lyttere med at fortælle, at han så frem til døden med fortrøstning. Han havde elsket livet så højt, forklarede han, og han vidste, at han ville holde endnu mere af døden. »Når jeg træder
Fortsættes side 19.

NOTES BLOKKEN

Blandt de personligheder, som har underskrevet en tillids erklæring til Paul VI, som gengives andetsteds i dette nummer, optræder også navnet »Gabriel Marcel«. Jeg så ham sidste gang på filosofikongressen i Wien i slutningen af august i fjor. Det var i Burgtheater i Wien. En af mine bekendte havde skaffet mig en meget fin plads i logen. Man spillede G. B. Shaw's »Den hellige Johanna« i en fremragende iscenesættelse. Fra min plads i teatret kunne jeg overskue hele tilskuerpladsen. Pludselig fik jeg øje på Gabriel Marcel. Den gamle mand – han fylder 80 i år – kom ind i teatret ledsaget af professor Warnach, som støttede ham. Han sad på første række lige foran scenen og forlod heller ikke rummet i den store pause. Hvilken kraft og åndelig rejsning i dette lille skrøbelige legeme! I 1929 konverterede han. Han har skaffet sig et navn, som er anerkendt i hele verden, som filosof, kritiker og dramatiker. Han er faderen til den kristne eksistentialisme. Siden Augustinus har næppe nogen i den grad undersøgt kærlighedens væsen som Gabriel Marcel. Grundtanken i hans dybtborende analyse er, at jeg'et først får sin egentlige fylde ved mødet med et du. Men hele den menneskelige eksistens er

gennemsyret af modsætningen mellem »at eje« og »at være«, eller som Marcel siger mellem »avoir og être« (have og være). Den virkelige kærlighed vil ikke eje den anden, besidde den eller bruge den. Den drager ikke den elskede ind i sig selv, men går til den anden, skrider ud over sin egen eksistens og lever i den anden. Den er »disponibilitet«, det vil sige: beredvillighed til at tjene den anden. Kærligheden bliver på denne måde en ren gave. Selv dette, at jeg elsker den anden, er ikke så meget en handling, jeg udfører, som en gave, den anden rækker mig. Marcel anfører et fransk ord-sprog: »Det er mig, der skylder dig alt, fordi jeg elsker dig.« Kærligheden betyder derfor altid en gåen ud over sig selv, det, at man udleverer sig til den anden. Sædekornet må dø for at kunne leve. Derfor siger han, at kærligheden og døden (l'amour et la mort) hører sammen. I al ægte kærlighed rører Gud ved vort hjerte. I enhver, som min kærlighed omfatter, favner jeg i sidste instans Gud. Gabriel Marcel og også Thomas Merton, som pludselig døde kort før jul, kender kærlighedens dybe mysterium.

TI Roos 57.

LÆSERNE MENER

Disse stakkels piv

»Min bøn fra mit hjertes dyb« går ud på at Mette ikke bliver bønørt. Salmerne er i forvejen dybe for de lyse damestemmer og dem må der være en del af (i korvirksomhed er det altid let at skaffe lyse sopraner, det er den bedst repræsenterede gruppe) og rundt i vore menigheder, må der være en del der kunne tænke sig salmerne sat op, men dog anser det nuværende leje for det bedst egnede til fællessang.

Den halve oktav, som Mette foreslår, vil gøre os allesammen til brummere og vil ikke mere kunne kaldes sang og da slet ikke lovsang.

Samtidig må vi gøre os klart, at der for mange af vore organister rundt om-

kring vil være et meget stort arbejde forbundet med at transponere stoffet.

Mere væsentlig forekommer det mig at være om alle organister ville bruge tid til sammen med præst og menighed at finde på nogle aktuelle kirkemusikalske indslag, så gudstjenesten kan blive mere afvekslende.

Når man konstaterer den manglende interesse hos de unge, kunne reaktionen hos »os som er her endnu« passende være en fornyet aktivitet såvel på det liturgiske som det kirkemusikalske område.

Vi der er tilbage bør sammen med organisten indøve noget ekstra til højtidernes og bruge de unge og ældre, der er villige til at ofre deres fritid på, at gudstjenesten skal komme til at stå som noget hele familien, alle generationerne kan føle sig vedkommende.

Kirsten Trarup

HVAD MISSION INDEBÆRER

Samtale med den nyligt tiltrådte generalvikar, Lars Messerschmidt

Det er jo ikke nogen sag at komme til Hillerød, efter at der er kommet S-tog. Fra stationen er det heller ikke nogen sag at komme til den katolske præstegård, som ligger Godthåbsvej 24 – ved siden af det interimistiske St. Vilhelms Kapel.

Sneen falder nok så hyggeligt og i det typiske forstadsvillakvarter er der tændte juletræer i haverne, for vi er i december måned. Der er ikke ret mange skridt ned til den julepyntede hovedgade, så kirke og pastorat har altså – når det nu ikke kan være lige på torvet – en udmærket beliggenhed.

Jeg skal have en lille sludder med pastor Lars Messerschmidt – på tidspunktet for samtalen endnu sognepræst i Hillerød med et efter sjællandske forhold stort område at pastore, da sognet strækker sig helt ud til Kattegat – nu den ene af biskop Hans L. Martensens to generalvikarer.

Hvad er en generalvikar?

– Kunne vi indledningsvis høre lidt om Deres arbejds- og kompetenceområde som generalvikar?

– Ifølge den gældende kirkeret er generalvikaren biskoppens hjælper i ledelsen af bispedømmet og har som sådan del i de almindelige beføjelser, biskoppen sidder inde med, med mindre denne har reserveret særlige områder for sig.

Biskoppen af København (den katolske biskop for Danmark, Færøerne og Grønland), Hans L. Martensen er født den 7.8.1927 i Gentofte. Han er søn af bankfuldmægtig Johannes Emil Martensen (død 1966) og hustru Karen Marie f. Clemensen. Student fra Ø. Borgerdrydsskole 1945, indtrådt i jesuiterordenen 1945 (England), præsteviet i København 1956, bispeviet i 1965. Har studeret i England, Tyskland, Italien og Danmark. Cand.mag. ved Københavns Universitet 1963.

I større bispedømmer er der ofte flere generalvikarer med hver deres arbejdsområde. I vort tilfælde bliver vi to, idet msgr. Flandrup fortsætter med de opgaver, han hidtil har taget sig af. Tiden vil vise, hvilke opgaver, der bliver mine. Sagen er nemlig den, at også ledelsen af bispedømmet på mange måder sikkert vil undergå en forandring i de næste år. På det rent økonomisk-administrative område er forandringen jo i fuld gang. Den øvrige kirkelige og pastorale organisation sættes også under debat i dag. Tænk på, hvor mange nye råd og kommissioner vi allerede har, og hvor meget nyt, der forberedes i Synoden.

Struktur og administration

– De har beskæftiget Dem meget med Synodens strukturforslag...

– Ja, det er naturligvis det, jeg især tænker på i denne forbindelse. Alene det, at vi inden for et år kan vente oprettelsen af et pastorallråd, viser, at tingene kommer til at foregå på en noget anden måde end hidtil i bispedømmet. På sin vis går udviklingen i retning af en større centralisering – det er en kendsgerning, selvom man måske kan beklage det. Jeg har forstået på biskoppens, at han netop i denne ændrede situation ønsker at have endnu en generalvikar, der kan hjælpe ham med at forstå disse ændringer. Det drejer sig både om en eventuel omlægning af sognestrukturen og forholdet mellem bispekantoret og de lokale menigheder. Tingene skulle gerne passe sammen, og det kræver megen omtanke, hvis ikke udviklingen skal blive et tilbageskridt i forhold til vor nuværende situation.

Hvad angår det strukturforslag, der har været til en første behandling på Synoden, vil jeg gerne bemærke, at kommissionen i øjeblikket gennemgår de mange kritiske bemærkninger af forskellig art, der er kommet dels fra de seks regioner, dels fra enkelte medlemmer af Synoden, dels udefra, og at man måske kan forvente ikke ubetydelige ændringer i forslaget. En af hovedvanskelighederne i forslaget er uden tvivl det særlige syn på sogn og menighed. Selvom det skulle vise sig, at Synoden alligevel går ind for dette syn uden forbehold, siger det sig selv, at man kun langsomt vil kunne gennemføre den trods alt radikale strukturændring, og under stor hensyntagen til de lokale forhold og muligheder. Princippet må være,

at folk godvilligt går med på det nye. Ellers går det ud over ånden. I hvert fald er det givet, at ingen længere kan sidde alene og bestemme over alt og alle.

Det er værd at erindre netop i dag, hvor administrationen spiller en stadig større rolle i bispedømmet, og hvor der er fare for fjernstyring også i pastorale sager. For bare 10-15 år siden så situationen helt anderledes ud.

– Er det en god eller dårlig udvikling?

– Det er nok i en vis forstand en faretruende udvikling, men nødvendig, fordi alt i det moderne liv – også i Kirkens – har så mange berøringsflader, og derfor nødvendiggør mere koordinering. Men også de større opgaver, der skal løses, gør en vis centralisering påkrævet.

Synoden

– Hvad er Deres syn på synoden? Forløber arbejdet tilfredsstillende?

– Synoden er et eksperiment, fordi vi aldrig før har haft nogen chance for rigtig alvor og på så bredt et plan at åbne en dialog mellem forskellige mennesker, der repræsenterer så mange forskellige foretagender, meninger og synspunkter. Og dette er i sig selv frugtbart. Men det er selvfølgelig muligt at spørge, om ikke indsatsen er for stor i forhold til det forventede resultat. Men svaret er ikke så let at give allerede nu.

Det var vel oprindeligt meningen, at Synoden skulle bearbejde en del fundamentale problemer i bispedømmet til bunds. I dag må vi konstatere, at Synoden har kastet sig over næsten alle problemer, der overhovedet kan komme på tale. Dermed løber den faren for enten at overskride sin kompetence eller at behandle sagerne overfladisk. Man har dog selv indset, at en begrænsning er nødvendig.

Mission

– De grundlæggende problemer...

– Der er ingen tvivl om, at spørgsmål som apostolat og liturgi er blandt de vigtigste og i sig selv vigtigere end strukturproblemerne, men det er de sidste, der skal løses først, fordi strukturerne er de nødvendige forudsætninger for alt det andet. Synoden må derfor i første omgang koncentrere sig om disse forudsætninger.

Et andet problem, der efter debatterne at dømme er et hovedproblem for os, er spørgsmålet om mission. Det er

Lars Messerschmidt: Kun få procent af de 98 % er bekendende kristne.

nok betegnende for vores lille lokalkirke, at det ikke står rigtigt klart, hvad ordet mission indebærer.

– *Hvilke tanker har De selv gjort Dem i den retning?*

– Jeg er af den opfattelse, at det er vanskeligt at danne sig et klart begreb om mission, så længe vi stadig går rundt og tror, at 98 % af danskerne er kristne, for så bliver mission enten til proselytmageri – at det ene trossamfund laver mission blandt de andre trossamfunds medlemmer – eller til indre mission, og ingen af disse former for »missionsindsats« dækker det teologiske begreb mission.

Vi må først se i øjnene, at situationen er den, at 98 % af danskerne er døbt, men kun få procent af disse er bekendende kristne. Det er i denne paradoksale situation, vi må stille spørgsmålet om mission. Mission betyder at forkynde evangeliet om Jesus Kristus for dem, der aldrig har hørt det før eller hørt det sådan, at de havde en rimelig chance for at tro på det. Først hvis vi erkender, at størstedelen af vore landsmænd er i denne situation, er det muligt at tale om mission. Men netop på dette punkt er uenigheden stor hos os som i Folkekirken, og en del vil vel forarget tage afstand fra mit synspunkt.

– *Vil De mene, at der er tale om et økumenisk problem – noget vi har fælles med kredse i Folkekirken?*

– Vores egen situation er ikke så forskellig fra Folkekirken, for jeg tvivler på, at flertallet af nominelle katolikker er i en anden situation i forhold til

evangeliet end nominelle folkekirkekristne. Men så længe Folkekirken ikke vil erkende den faktiske missionssituation, bliver det vanskeligt at tænke på et samarbejde, og hvis vi katolikker vil lave effektiv mission i dag, vil det blive opfattet som proselytmageri.

Nye veje

– *Hvilke nye veje skal vi slå ind på, for at få folk af i dag i tale?*

– Har man blot beskæftiget sig en smule med dette problem, bliver man klar over, at vi i vores 1500 år gamle vesterlandske teologiske tradition ikke har frembragt nogen egentlig missions-teologi. De teologiske studenter bliver derfor heller ikke uddannet til at forkynde evangeliet for ikke-troende. Hvordan lyder det glade budskab, når det er rettet til mennesker uden særlige kristne forudsætninger? Det er det spørgsmål, teologien endnu ikke har besvaret tilfredsstillende.

Men måske kunne den vesteuropæiske kirke lære en del af den afrikanske kirke. Den har nemlig været tvunget til at udarbejde en kerygma, dvs. en første præsentation af evangeliet.

Jeg selv har ikke noget udarbejdet forslag, men det er på høje tid, at også vi herhjemme gør os tanker om dette problem. Måske kan Synoden stimulere en forskning om dette emne. Selvom den kristnes vidnesbyrd i sit miljø er forkyndelse, kan Kirken dog ikke dispensere sig fra den direkte mundtlige forkyndelse af evangeliet.

Bispedømmet København

omfatter Danmark, Færøerne og Grønland.

Biskop: Hans L. Martensen.

Generalvikarer: Msgr. Casimir Flandrup og pastor Lars Messerschmidt.

Administrationens direktør: Bent Ortvald.

Sekretær: Hanne Wiese.

Katolsk bispekontors adresse:

Laur. Bings Alle 16, 2000 København F. Telefon GO 4895.

Centrale organer: Det biskoppelige råd, stiftsrådet, Ansgarstiftelsens forretningsudvalg, præsterådet, søstrenes fællesråd, bispedømmets liturgikommission, den kirkelige domstol, komiteen for meddelelsesmidler.

Synoden 1969: Generalsekretær: Ellen Marie Lebahn.

Antallet af katolikker i bispedømmet: Ca. 25.700.

Antallet af kirkebidragydere: Ca. 4.700.

Antallet af pastorer: 53.

Menighedsråd registreret af bispekontoret: 10.

Forvaltningsråd registreret af bispekontoret: 37.

Antallet af kirker og kapeller: 57.

Indenfor det sidste år er et kapel i Sostrup kloster blevet indviet, kapellet i Hørsholm er blevet ombygget og i Herlev bygges menighedssal og ungdomslokale. Kirken i Kolding har fået nyt sakristi, og i Esbjerg er en ny kirke under opførelse. Nye kirker i Brønshøj og Hillerød er under planlægning. 36 af de virkende præster er danskfødte.

27 katolske skoler har et samlet elevtal på 6.188. 1.955 af dem er katolikker.

Antallet af præster: ca. 125. I 1968 er 3 døde og 1 fratruddet. 3 er under uddannelse til verdenspræster, 1 til ordenspræst (jesuit), alle danske. En del udlændinge forbedrer sig til præstegerning i Danmark (bl. a. jesuitter). Indenfor det sidste år er 2 blevet præsteviet.

Bispedømmet

– *Hvad er Deres syn på den almindelige situation i bispedømmet? Er den som situationen i Kirken som helhed, eller er vi ringere stillede?*

– Selvom man som præst oplever opmuntrende ting, mener jeg alligevel, at

Fortsættes side 18

Den nye kirkebidragsordning

Hvorfor en ny kirkebidragsordning?

Der var fire hovedgrunde til, at bispedømmet måtte have en ny form for kirkebidrag:

1. Bidragene var uretfærdigt fordelt

Tidligere var det normalt i de fleste sogne, at en meget lille procentdel af sognets medlemmer betalte langt størstedelen af kirkeskatten, mens en noget større procentdel betalte resten i forholdsvis små bidrag pro persona – og det store flertal betalte slet ikke noget.

Dette stred i den grad mod retfærdighedsprincippet, at det ikke kunne fortsætte i længden. Hvorfor skulle byrderne være fordelt så ulige, når dog goderne var ligeligt fordelt mellem alle?

2. Bidragene var for små

Kirkeskattens totalbeløb, betalt efter et dårligt og uretfærdigt fordelingsprincip, var alt for lille til, at vore sogne og dermed også bispedømmet kunne klare sig økonomisk.

De erindrer sikkert alle de gentagne diskussioner om, hvordan man kunne øge kirkens indtægter – de husker *Sct. Knuds Gilderne's* strålende indsats for at forsøge at gøre bispedømmet økonomisk uafhængigt – men med alt, hvad der blev sagt, skrevet og udført fra mange gode sider, så var bispedømmet dog ikke i stand til at klare blot den almindelige drift ved egen hjælp.

Man var derfor i højeste grad afhængig af andre landes økonomiske støtte.

3. Tilskud fra udlandet formindskes

Bl.a. på grund af koncilet blev de kristne i alle lande i højere grad end før sig deres ansvar bevidst overfor udvik-

lingslandene og de bispedømmer, hvorfra vi tidligere i væsentlig grad havde modtaget økonomisk støtte, måtte stille sig det spørgsmål, om det var rigtigt fremover at yde så væsentlig støtte til Danmark, der ikke var noget U-land, men tværtimod et velfærds-samfund, når denne støtte gik ud over deres muligheder for at hjælpe de virkelig fattige i vor tid og vor verden, nemlig U-landene.

Dermed var vore muligheder for at få støtte i hvert fald til bispedømmets *almindelige driftsudgifter* reduceret væsentligt.

I den forbindelse skal det dog nævnes, at man stadig i det katolske udland erkender at vi er diaspora, dvs. ikke noget *katolsk* land, men et missionsland, hvorfor det stadig er os muligt at få støtte til investeringsformål, dvs. til at bygge kirker og institutioner for, blot forlanger man, at der foreligger et klart projekt, og at omkostninger og tid for projektets gennemførelse er gjort op.

Da det økonomiske råd blev udnævnt, var det derfor dets første opgave hurtigst muligt at skaffe midler til erstatning for de bortfaldne fra katolske lande. Det var årsagen til, at man startede med fastekampagnen. Man lovede imidlertid sig selv og alle, at noget sådant ikke måtte gentage sig – det kunne kun være en nødløsning – det, der var brug for, var en langtidsplanlægning for bispedømmets økonomi.

Det betød, at man måtte få alle Danmarks katolikker til at indse, at vi selv var ansvarlige for opretholdelsen af vor kirke. Ville vi beholde vor katolske kirke i Danmark således, som den var opbygget, måtte vi også være villige til at betale, hvad det kostede.

4. Vort ansvar for hinanden

Vi måtte erkende, at det ikke var nok, det gik økonomisk nogenlunde i vort sogn, men at vi lever i et fællesskab, hvor den ene har ansvar for den anden. Det kunne ikke være rigtigt, at de »rige« sogne alene var stærke, mens de »fattige« sogne ikke kunne klare sig. Problemet kan måske løses på flere måder, men vi mente, at det var rigtigt, nemmest og billigst at løse det ved at lade en andel af kirkebidraget gå til bispedømmet, hvorfra pengene kunne fordeles til de trængende sogne. – Havde man da ikke hjulpet de trængende sogne før? – Jo, det havde man i kraft af de tilskud, man fik fra Rom og katolske landes bispedømmer, men det var jo netop disse tilskud, der nu ikke længere kom så rigeligt som før.

Hvorfor nu kirkebidrag – før hed det jo kirkeskat

Skat havde efterhånden fået en dårlig klang – bidrag var ikke så belastet – desuden havde man med det gamle begreb »kirkeskat« forbundet nogle forestillinger om en gave, en almisse, noget man gav efter forgodtbefindende. Ud fra retfærdighedsprincippet måtte det imidlertid nødvendigvis stå os alle helt klart, at det at betale til sin kirke er en *samvittighedspligt*. Kirken, der er vort åndelige hjem, giver os så meget – så må vi til gengæld yde et økonomisk bidrag til at opretholde kirkens jordiske tilværelse.

Almisse og gaver

Vi må dog ikke glemme, at almisse og gaver er noget meget centralt i kristen-

dommen – uden disse begreber kan man vel næppe tænke sig et kristent liv. Så det, at man yder sin *pligt* ved at betale kirkebidrag, må ikke medføre at man glemmer sin *ret* til at yde almisser og give gaver.

Der vil også i fremtiden blive rigelig brug for Deres offervilje til at give gaver (ordet »almisse« har fået en noget nedværdigende klang både for giver og modtager) bl.a. ved de regelmæssige indsamlinger til U-landene som sikkert bliver et fast led i vort fremtidige bodsliv.

Hvad er bidragsprocent?

Vi vidste af foreliggende regnskaber så nogenlunde, hvad der skulle bruges af penge for at opretholde kirken i Danmark i dens nuværende form. Ved hjælp af statistikker over katolikernes antal og gennemsnitsindtægten i Danmark kunne vi regne os frem til, at man skulle bruge ca. 2 pct. af den skattepligtige indtægt fra det antal katolikker, som man i første omgang kunne regne med ville støtte den nye ordning.

Da den skattepligtige indtægt i dag er et højere tal end før, og da en del skattefradrag er bortfaldet, er denne procent nu fastsat til 1,5 pct. Det er denne procentsats, vi kalder »bidragsprocenten«.

Efter vore beregninger skulle det være muligt at nedsætte bidragsprocenten til 1,0 pct., når engang alle katolikker med egen indtægt betaler deres bidrag med denne procent.

Hvad er fordelingsprocent?

Vi har nævnt, at vi i kirkens fællesskab har ansvar for hinanden, hvorfor de »rige« sognes overskud ved bidragsordningen fordeles til dækning af de »fattige« sognes underskud.

Ved at foretage en beregning over mulige indtægter i forhold til, hvor meget der skulle bruges i tilskud til trængende sogne, fandt vi frem til, at det ville være en passende fordeling, hvis 70 pct. af kirkebidraget forblev i sognet, mens 30 pct. gik til bispedømmet. Det viste sig, at de fleste sogne herved allerede det første år opnåede en del mere

i kirkebidrag end før, men at andelen på de 30 pct. til bispedømmet var for lille i forhold til de berettigede krav vore trængende sogne havde. Man ansatte derfor fordelingen til 60 pct. til sognene og 40 pct. til bispedømmet. Det er denne procentfordeling, vi kalder »fordelingsprocenten«.

Rent praktisk er problemet løst sådan, at hele kirkebidraget indgår til bispekontoret, hvorfra sognets andel (altså de tidligere 70 pct. og nuværende 60 pct.) overføres til sognet, efterhånden som beløbene indgår. Dette er allerede noget af en centraladministration.

Hvorfor skal vi have en centraladministration?

Som det fremgår af det foregående, er det nødvendigt at have en centraladministration, og i det lange løb vil det også blive det mest rationelle.

Den centrale administration, der nu bygges op på ensartede regnskaber og budgetter i sognene, muliggør langt bedre sammenligning af de enkelte sognes regnskaber, hvorfor evt. tilskud kan gives på et retfærdigt grundlag til svage sogne.

I tilgift får man yderligere den fordel, at man via bispekontorets arkiver har langt lettere ved at holde sognekartotekerne i orden.

Man har fremført indvendinger om, at en decentraliseret administration, hvor hvert enkelt sogn selv påtager sig opgaverne med frivillig og oftest gratis arbejdskraft må være billigere. – Vi er også stadig nødt til at bygge på denne værdifulde hjælp i sognene, men en ensartet og retfærdig kirkebidragsordning for hele bispedømmet nødvendiggør en centraladministration, der selvsagt koster penge, ikke mindst i den nuværende tilrettelægningsperiode. Det må hertil erindres, at ikke alle sogne råder over en tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft til regnskabsarbejdet, og her må da også centraladministrationen være til hjælp.

Under alle omstændigheder er det nødvendigt på »bispedømme-plan« at foretage en koordinering af alle regnskaber.

Den andel af hvert sogns kirkebidrag,

der går til bispedømmet, de tidligere 30 pct., nu 40 pct., går som bekendt i hovedsagen til de sogne, som har behov for tilskud fra økonomisk stærkere sogne. Af kirkebidragene afgives også midler til administrationen, det har man altid gjort. Men biskoppen har ønsket at gøre bispedømmets økonomi åben og tilgængelig for alle, og gennem repræsentanter for menighederne har vi da også selv indflydelse på en fornuftig administration.

Det er indlysende, at vi ikke blot kan standse op, lukke kirker, sælge institutioner o.l. og det er lige så klart, at man skal iværksætte en langtidsplanlægning, der må finde ud af: 1) *hvor mange katolikker*, vi er, 2) *hvad kan vi magte*, 3) *hvad har vi behov for* – og så må vi sætte tæring efter næring.

Dette arbejde er vi i gang med, og derfor har vi stiftsrådet, dets formandskab, Ansgarstiftelsens forretningsudvalg og de af stiftsrådet nedsatte arbejdsudvalg, men det vil tage sin tid, inden vi har form i sagerne og en økonomi, der vil komme til at hvile på det retfærdighedsprincip, at alle danske katolikker er med i bidragsordningen og at alle sogne bestræber sig for at hjælpe administrationen mest muligt, for erved kan meget administrationsarbejde spares og følgelig udgifterne nedsættes.

Hvorfor kan man ikke bare betale sit kirkebidrag til sognepræsten, eller i klingpungen alene?

Naturligvis kan man rent praktisk betale sit kirkebidrag til sognepræsten og bede ham sørge for at foretage indbetalingen til bispekontoret, så er man med i kirkebidragsordningen.

Hvad angår at betale sit kirkebidrag via klingpungen, så må det være en misforståelse. Klingpungen har helt andre formål. I klingpungen giver man en gave, yder man et offer – men man opfylder ikke sin kirkebidragspligt! Men dertil kommer en helt anden ting:

Ville De, hvis De var medlem af et »fattigt« sogn føle Dem tryk ved, at der var adskillige katolikker i et »rigt« sogn, der betalte til deres sogn uden om kirkebidragsordningen, så det »rige« sogn

kunne skabe sig en skjult reserve, som derfor ikke kunne komme Deres sogn tilgode, når De virkelig trængte til det? Det har da ikke noget med samarbejde og fællesskabsånd at gøre. Men det er jo lige præcis, hvad der sker, hvis ikke alle bidrag indgår i fællesskabets kasse.

Og omvendt: Ville den gode katolik i et fattigt sogn med ren samvittighed kunne modtage tilskud fra bispedømmets bestemt ikke rigelige midler, men midler skabt på grundlag af andre katolikkers opfyldelse af deres kirkebidragspligt, når han vidste, at ikke alle i hans eget sogn først betalte det, der var deres pligt? Er det ikke at »nasse« på andre?

Men hvorfor så ikke betale efter kirkebidragsordningen, så alle betaler efter evne, retfærdigt fordelt. Det er jo netop ikke en almisse vi giver, når vi betaler kirkebidrag, men en samvittighedspligt, vi opfylder. Og hånden på hjertet – kan ikke praktisk talt alle undvære de 1,5 pct. af vor skattepligtige indkomst, når vi har egen indtægt, og et minimum på kr 60.- om året, når vi ikke har egen indtægt – for at støtte kirken? Det viser sig da også, at folkepensionisterne er de ivrigste medlemmer af kirkebidragsordningen. Kan de betale, kan vi alle betale.

Vist så, der kan være en og anden, der er kommet i økonomisk bekneb, så man med den bedste samvittighed må erkende, at man ikke magter at betale den fastsatte bidragsprocent. Så vil der også kunne findes en løsning

Hvorfor kan jeg kun have stemmeret til stiftsrådsvalg og være valgbar ved at være med i kirkebidragsordningen?

Stiftsrådet er det eneste organ, der er biskoppens rådgivende forsamling på det økonomisk-administrative plan. Det fungerer altså som en slags folketing, selv om det ikke har besluttende myndighed. Nok har bispedømmet andre indtægter end kirkebidragene, men kirkebidragenes andel af total-indtægten bliver større og større for hver katolik, der indgår i ordningen, og som nævnt forudsætter vor langtidspanlægning, at kirkebidragene bliver de indtægter, der skal dække bispedømmets drift. Det er derfor rimeligt, at bidragsyderne også er med til at råde over disse indtægter og planlægge deres anvendelse. På den anden side forekommer det ikke rimeligt, at de, der ikke ønsker at være med til at bidrage til kirkens fælles økonomi alligevel skal være med til at bestemme over den jævnfør det ovenfor nævnte om at betale sit bidrag til sognepræsten eller i klingpung alene.

Hvis det var sådan, at bidragsprocenten virkelig var så høj, så mange ikke ville kunne betale den, så forstod

vi, at nogle, evt. mange, måtte undlade at være med – men dette er jo ikke tilfældet, som det da også har vist sig. I de fleste sogne er det sådan, at det ikke er de fattigste, der betaler for lidt!

Måske er det ikke så kendt, at man i adskillige katolske lande betaler kirkeskat over skattebilletten, og at det beløb der her inddrages, andrager 10 pct. af totalskatten, hvilket temmelig nøje svarer til vor oprindelige bidragsprocent på 2 pct. af den skattepligtige indtægt.

Kan vi overhovedet være bekendt at modtage økonomisk støtte fra disse lande, ligemeget af hvad art den så end er, før vi i hvert fald selv betaler lige så meget som katolikkerne i de lande?

Måske er der alligevel noget, De ikke forstår, i den nye ordning. Det er ikke muligt her at foregribe alle indvendinger. Så skriv til os: Stiftsrådets Kirkebidragsudvalg v. H. Guldager, Ejgårdsvej 26, 2920 Charlottenlund. Lad os få en chance til at få Dem også til at forstå, hvorfor vi alle må være med. Spørg, og vi skal svare, så hurtigt vi kan.

Stiftsrådets Kirkebidragsudvalg

Se endvidere meddelelsen til kirkebidragsyderne på side 19.

I Danmark giver kun
Katolsk Forum
en bred orientering
om katolsk aktivitet
i ind- og udland.
Abonnement kan tegnes
ved opringing på
(01) 14 90 55 eller
Go 4895

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

*

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

De kristnes frihed er det tema, de kristne kirker i fællesskab har valgt for den økumeniske bedeuge 1969. Det kan måske lyde lidt mærkeligt, for hvad har friheden med de kristnes genforening at gøre?

Bange for friheden

Den vigtigste hindring på vejen mod enheden er muligvis, at vi kristne er bange for friheden, fordi vi ikke ved, hvor den vil føre os hen, og derfor værner vi omhyggeligt om det bestående: Vi ved, hvad vi har, men vi ved ikke, hvad vi får! Hele Det gamle Testamente taler om befrielse. Den Messias, jøderne ventede på, var ham, der skulle befri Guds folk. Og han kom: »Til frihed har Kristus frigjort os« (Gal. 5,1), men vi blev bange og turde ikke tage imod friheden. Ikke så snart var hebræerne kommet ud af Ægypten, før de begyndte at være bange for deres nye frihed og at savne faraonernes løg- og kødgryder. Da de så endelig var kommet ind i det forjættede land, forlangte de at få en konge, fordi de ville være som de andre folk. Og vi kristne er ikke spor anderledes. Vi er helt vilde efter faste rammer og faste formuleringer. Vi elsker de mure, der beskytter os, og glemmer, at de samtidig adskiller og afsondrer.

Er vi i virkeligheden ikke fanger

- når vi frygter enhver form for forandring og klamrer os til det gammelkendte, som om det var det eneste saliggørende?
- når vi sætter hele vor lid og alt vort håb til de ydre kirkelige former og dispenserer os fra sammen med andre at kæmpe for fred og retfærdighed iblandt menneskene?
- når vi er så opslugt af den del af åbenbaringen, vi har fået øje på og lever af, at vi nægter, at der kan findes andre kristne værdier end lige netop dem, vi selv kæmper for?
- når vi er mere optaget af at forsvare retroenheden end at forkynde troen?
- når vi er ivrigere efter at tale end at lytte, og når prædikenen træder i stedet for dialogen?

Alle vore splittelser stammer fra en sådan mangel på åndelig frihed. Havde de to kejserbyer Rom og Byzanz ikke for 900 år siden været indelukket i deres kulturelle hovmod, ville øst og vest

Er vi bange for friheden?

ikke være adskilte i dag. Og havde de senskolastiske teologer haft den tilstrækkelige åndelige frihed til at forstå de nye spørgsmål, reformatorerne stillede, havde vi ikke i dag stadig befundet os på det sted, hvor vi nu står. Men er vi mere frigjorte end de?

Gennem frigørelsen til enheden

Selve udtrykket »at være frigjort« har en dårlig klang i en kristens ører. Det er, som om vi har glemt, at der er lighedstegn mellem Ånd og frihed. Al virkelig frihed kommer fra Ånden. »Hvor Herrens Ånd er, der er frihed,« skrev Paulus til korinterne (2. Kor. 3,17). Og omvendt kan vi sige, at friheden bereder vejen for Ånden, den Ånd, som skal samle os alle til ét.

Det, der skete på koncilet, var, at vi tog den tekst fra Galaterbrevet alvorligt, hvor det hedder: »Til frihed har Kristus frigjort os.« Han har ikke ført os ud af Ægypten for at lukke os inde i en anden – omend videre – ramme, men for at frigøre os. Men vi er bange for en tilværelse med frie og skiftende rammer. Vi er gået bort fra de velkendte forsvarspositioner, og nu føler vi os i fare. Men den største fare ville

være, om vi vendte tilbage til indelukket for at søge beskyttelse der. Et kristent forum, hvor alle røster får lov til at lyde, og som er et forsøg på at afspejle Kirkens mangfoldighed, vil måske til at begynde med virke lidt forstyrrende, men det vil give os mulighed for at høre de rigtige spørgsmål, selv om vi måske endnu ikke kan besvare dem. Og økumenisk set vil det være et

Er vi i virkeligheden ikke fanger, når vi frygter enhver form for forandring, sætter vor lid og vort håb til det ydre og er mere optaget af at forsvare rettroenheden end af at forkynde troen?

afgørende skridt. Ved konsekvent at respektere ytringsfriheden i Kirken bereder vi med al vished Åndens komme.

Vi ved ikke, hverken hvornår eller hvordan Jesu bøn om enheden vil gå i opfyldelse. Men en ting er givet, og det er, at den ikke bliver opfyldt, så længe alt er ved det gamle. Meget af det, vi selv lægger stor vægt på, fordi det er en beskyttelse, er samtidig også det, der adskiller. Er vi parat til at give afkald på det og til at hæve os op over det? Den kirke, der bliver den ene katolske og apostoliske kirke, udbredt fra øst til vest og fra nord til syd, – den kirke, der vil samle alle, der bærer kristennavnet, til et stort fællesskab, bliver sikkert meget forskellig fra den nuværende romersk-katolske kirke. Den vil stadig være romersk, fordi Peter og hans efterfølger har fået en særlig opgave betroet, men den vil for eksempel ikke være latinsk eller vestlig. At gå fremad mod enheden vil ikke betyde, at vi vender tilbage til Kirkens eller vor egen barnetro, men at vi lader Ånden føre os, hvorhen han vil.

Et tegn på frigørelse

At vi er på vej til frigørelsen træder tydeligt frem i koncilets tekst om Guds åbenbaring, især i det sidste kapitel om Bibelen i Kirkens liv. Concilet anbefaler kraftigt alle at læse Bibelen, og gør vi det på den måde, det anbefales i teksten, bliver vi ofte overraskede. Vi tror, vi kender Bibelen, fordi vi genkender de liturgiske læsninger. Men vi må ikke læse Bibelen for at opnå den tryghed, der følger med et møde med det gammelkendte, eller for at få det bekræftet, som vi allerede ved. Vi skal lade Guds ord anfægte os og vurdere vore forestillinger og trosformuleringer i lyset af det. Bibelen er ikke til for at begrunde dogmerne, – det er dogmerne, der er til for at føre os dybere ind i Bibelen. Mange af os har erfaret, at deres kristendomsforståelse er blevet en anden i kraft af en dybere personlig kontakt med Skriften. Dette er et tegn på Helligåndens frigørende virkning, den virkning, som skal føre os til enheden. Lad os alle i fællesskab åbne ørene for det, Helligånden har at sige os i dag.

»Hør min røst og gør alt, hvad jeg pålægger eder, så skal I være mit folk og jeg vil være Eders Gud« (Jer. 11,3).

V. Duclos O.P.

Går det ikke, forsøger vi igen

siger præst i Finland i samtale med Kirsten Brinch

Umiddelbart virker den katolske kirke i Finland »lukket« og måske en smule apatisk. Kirkebygningerne er få og synes endnu mindre i skyggen af de evangeliske kirkers pragtfulde arkitektur og de ortodokse kirkers guldkuplede byg-

Kort om Finland

Finland, arealmæssigt et af de største lande i Europa, befolkningsmæssigt et af de mindste. Landet, med en tredjedel af sin længde nord for polarcirklen og dækket af sne fem til syv af årets måneder, har en befolkning, der er en blanding af østbaltisk og nordisk race og har to modersmål, finsk og svensk. Det sidste gælder dog kun 7,4 pct.

92,6 pct. af landets 4.625.700 indbyggere tilhører den evangelisk-lutherske kirke, mens 69.047 er ortodokse. Begge disse kirker er statskirker.

Her har organiseret katolsk menighedsliv eksisteret siden begyndelsen af det 20. århundrede. I 1923 blev menighederne sluttet sammen til et apostolisk vikariat med egen biskop. Vikariatet blev i 1955 ophøjet til stift.

I dag omfatter landets katolske menighed 2.700 medlemmer fordelt på fem sogne: to i Helsingfors, et i henholdsvis Åbo, Jyväskylä og Tammerfors.

Der er 12 præster, og 34 søstre fra tre forskellige ordener er beskæftiget med undervisning og diakonarbejde.

I Helsingfors og omegn virker tre katolske centre, et katolsk informationscenter, et kulturcenter »Studium Catholicum« drevet af dominikanerne og et økumenisk center med to præster af byzantinsk ritus.

Trods det lille medlemstal i et næsten rent luthersk land er kirken anseelse vokset i de sidste år. Den har nu den samme juridiske stilling som de andre anerkendte, men fra staten adskilte mindretalskirker. I 1968 er det katolske stift i Finland blevet medlem af landets økumeniske råd.

ninger. Der er ingen mulighed for i ungdomsgrupper eller diskussionsgrupper at tage aktivt del i fællesskabet.

Er det en tilfældighed? Kan det skyldes den bidende kulde, som netop har lagt sig over landet? Eller er der slet intet menighedsliv i Finland?

For at få svar på spørgsmålet, beder vi om en samtale med sognepræsten ved Sankt Henriks Katedral i Helsingfors, Nicolaus H. J. Veenker, SCJ, der er hollænder og har virket i Helsingfors i mere end tyve år. Det er overraskende her at møde en udlænding, der taler flydende svensk og finsk. Selv blandt landets egne er det en sjældenhed.

– Det var nødvendigt for mig at lære begge sprog, straks jeg kom til landet, siger pater Veenker. Langt de fleste katolikker bor i Helsingfors, og dengang var halvdelen af dem svensktalende. Nu er det kun en tredjedel, de øvrige taler finsk. Finnerne er jo ikke som f.eks. belgierne bosat i landområder, hvor hver taler sit sprog. Krigene og udviklingen i øvrigt har gjort, at de er blevet spredt ud over store områder. De svensktalende katolikker bor dog overvejende i Helsingfors og Åbo.

Sprog og menighedsliv

– *Hvilket sprog bruger De i kirken?*

– Efter 1920 og krigene var det næsten kun svensktalende finner, der konverterede, måske fordi de var mindre nationalt bundet og mere internationale end de øvrige finner. For dem var den katolske kirke mere fremmed.

Vi er ved at komme bort fra kun at bruge svensk. Vi læser messer på begge sprog, men det kan være svært at afgøre, hvor mange messer der skal læses på svensk og hvor mange på finsk. Vi må ikke i vor søgen efter at gøre det finske sprog mere brugt glemme vor svensktalende menighed.

– *Hvordan er menighedslivet?*

– Der er her i byen 2.200 katolikker, resten, dvs. knap 500, er spredt ud over landet. Det siger sig selv, at der så kun er meget små menigheder rundt omkring. Det er som regel udenlandske tilflyttere eller mennesker, der midlertidigt er blevet udsendt til et område og er blevet der.

I Åbo er der stadig et forsamlingsliv, men i Tammerfors kan man næsten ikke tale om noget sådant mere. I Jyväskylä

prøver man at bygge en lille gruppe op. Her i landet kan man med rette tale om diaspora. Mange byer har bare en eller to katolske familier. I Aulo var der indtil for få år siden 20 familier, nu er der otte.

Også ved den russiske grænse findes katolske familier spredt ud over et stort område. To af præsterne her ved kirken er i denne tid på rejse til menighederne langs grænsen. Om søndagen rejser altid mindst en af os rundt og læser messe.

Men også her i Helsingfors er det vanskeligt. De godt 2000 katolikker bor i et område på størrelse med Paris og taler altså to sprog. Vi har kun tre kirker i byen. Derfor må vi læse messer i lejede lokaler i forstæderne.

Vanskeligheder

– *Er der stort frafald blandt katolikkerne, som bor afsides?*

– Det er i hvert fald yderst svært for disse mennesker. De lever uden at have mulighed for at deltage i noget fællesskab. Man må foreholde dem, at de er katolikker og må leve som Guds folk blandt protestanter og ikke troende. Påvirkningen fra den anden side er stærk. Man kan næsten sige, at hvis det ikke er »superkatolikker« eller katolikker, der lever som i en ghetto, er det ikke muligt i det lange løb at beholde dem i kirken.

Børnene bliver i skolerne undervist i den protestantiske tro. Vi kan ikke nå ud at undervise dem så ofte, som vi gerne ville, og hvilket barn er stolt af at være anderledes end sine kammerater. Når de bliver ældre, er det også fristen for dem at følge lutheranernes lidt mindre strenge regler for kirkegang og ægteskab. De står alene og bliver lettere påvirket af omgivelserne.

Realisme

– *Findes der katolske ungdomsgrupper eller former for undervisning som i de øvrige nordiske lande?*

– Vi vil i vinter starte ægteskabsundervisning for unge. AC har tidligere haft retræter og gode foredrag, men blev de holdt på svensk, kom de finsktalende ikke, og ændrede man det til finsk, kom de svensktalende ikke. For tiden er der intet. I det lille økumeniske center en halv times buskørsel uden for Helsingfors er ungdommen begyndt at samles

Helsingfors set fra søsiden.

af og til. De samles også så småt om »svalernes« arbejde, men det er alt sammen mere eller mindre tilfældigt.

Man kan ikke her som i Danmark lave studieforetagender, som måske nok kritiseres, men som dog giver de unge mulighed for at følge kirkens arbejde og at diskutere det. Alene det, at de diskuterer, er noget positivt.

Vi har forsøgt med forskelligt ind mellem. Meget er mislykkedes for os. Imidlertid tror jeg ikke, det gør så meget, at en sag må opgives, bare man så tager fat på noget andet.

Vi må heroppe være realistiske og sige, at går en ting ikke, må vi forsøge med noget nyt. Hovedsagen er, at der stadig er nogen, der er engageret.

– I radio og TV bliver der holdt

morgen- og aftenandagter, kan katolikkerne være med her, f.eks. i religionsundervisning?

– Jeg tror ikke, TV er interesseret i at sende ting ud blot for 2–3000 menneskers skyld, og vi har ikke råd til at købe sendetid, men det er sket, at vi har fået lov at sende, måske fordi lutheranerne synes, det er økumenisk og interessant.

– Er det deprimerende som præst at arbejde under sådanne forhold?

– Det kan det være, men det er også inspirerende. Vi arbejder ikke, for at kirken skal vokse hurtigt, men for at bevare den. I et kristent land må den katolske kirke være repræsenteret. Alle skal have en mulighed for at lære den at kende.

Kirsten Brinch

dagsmessen da der ikke er katolske kirker eller kapeller i disse byer.

I Jyväskylä, hvor ca. 50 af sognets medlemmer har til huse, har man i en 6 år gammel bygning samlet en kirke med 70 siddepladser, præstegården, en børnehave og en sovesal for studenter, der ledes af 4 Jesu Hjerter Søstre, der ligeledes er hollændere af fødsel.

På alle hverdage mellem kl. 6 og kl. 16 kommer ca. 80 børn, hvoraf de fleste er protestanter, til St. Olavs Skole, hvor de får en undervisning, der er højt anset i hele Jyväskylä. På studenterhjemmet bor 14 kvindelige studenter, der studerer ved universitetet deroppe. Indtægterne fra disse to virksomheder gør det muligt for St. Olavs Kirke at eksistere, når de bliver lagt til det årlige bidrag på i alt ca. 12.000 kr. fra sognets medlemmer og til den hjælp, man modtager fra udlandet, deriblandt fra Rom.

I et interview til en avis i Helsinki udtalte pater Slegers for nylig, at – bortset fra kontakten med de ortodokse, der er så venlige at låne katolikkerne deres kirke en gang om måneden – har der indtil nu ikke været megen økumenisk virksomhed i sognet.

»Og det er jeg ked af,« sagde pater Slegers til interviewer. »Det ville være meget ønskeligt, om man kunne få organiseret kontakt. Jeg håber, at den internationale bedeuget i januar, som berører de problemer, vi har heroppe, skal kunne udvikle sig til et nærmere samarbejde i stedet for bare at bestå i, at vi indrykker en annonce i fællesskab.«

Enkelt sogn dækker to tredjedele af Finland

Af Rune P. Thuringer

To omrejsende præster besøger arbejdet i et sogn, der dækker mere end to tredjedele af Finland, men som kun har 350 medlemmer.

Med byen Jyväskylä som udgangspunkt rejser pater Wilhelm Slegers og pater Franz Voss, begge tilhørende Jesu Hjerter Præsternes kongregation, skiftevis nordpå, sydpå, østpå og vestpå. De tilbagelægger ca. 30.000 km og gør det af med en bil om året.

De to præster, der er hollændere af

fødsel, har været i Finland siden 1949 og taler begge flydende finsk.

Den første søndag i hver måned læser en af dem messen i Oulu i det nordlige Lapland, den anden søndag i Lapparanta i syd, den tredje i Kuopio i vest og den fjerde i Varkaus og Joensuu i øst.

Ifølge en afgang, som de ortodokse biskopper i Finland for nylig har truffet på deres 6. årlige bispekonference, kan de to præster nu benytte de ortodokse kirker i Varkaus og Joensuu til søn-

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelses ordnes — alle aftaler
kan træffes i hjemmet.

Ingemann Jensen

Malermester
Marlbovej 139, Nakskov
Telefon 308

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro Installatør

Flskehallen

Kastelvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelses ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Sanitet — Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Holbergsgade 22, Aalborg
Telefon 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, Ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-installationer — El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme — køleanlæg
Vand — Gas — Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

Thuén

Gravensgade 2, Aalborg
Telefon 13 14 44

Biskopperne om præsteproblemer

■ Intellekтуelles støtte til paven

Den franske bispekonferences permanente Råd har på sit møde i Paris i dagene 10-12. december udsendt en erklæring om præsternes problemer, hvori det hedder:

»Verden befinder sig i en krise. Alle samfundslag, alle institutioner og alle stænder mærker virkningerne af det.

Mange søger at finde meningen, årsagen til tingene, tiden, verden og deres eget liv.

Vort svar er en klar, fast og absolut erklæring om, at Kristus alene frelser mennesket. Frelsen er ikke noget påfund. Vi byder den velkommen i Jesus Kristus. Kirkens vigtigste opgave er at tilbyde den og at give den videre.

Men den krise, hvori civilisationen befinder sig, har indvirket på Kirken. Det er ganske normalt. Hverken Gudsfolket eller gejstligheden tvivler på den sendelse, Kristus har betroet dem. Men ikke desto mindre stiller biskopper og præster sig midt i dagens apostoliske kamp spørgsmål, hvis begrundelse ingen faktisk kan benægte. Kort sagt, hvordan bør man leve, for at budskabet skal blive forstået.

Vi kan kun finde svaret i fællesskab.

Den plenarforsamling, der nylig afsluttedes, har allerede taget problemerne op. De tekster, den har udfærdiget, vil blive offentliggjort. Man har studeret emnet, og sagen er blevet belyst fra alle sider. Nogle skridt er allerede taget, idet missionsgrupper er gået i arbejde. Vi må forsætte arbejdet.

Derfor vil den næste plenarforsamling beskæftige sig med embedet og præsternes livsform. Præster skal deltage i undersøgelserne. Præsterådet i de enkelte bispedømmer vil være den normale ramme om dette første stadium af arbejdet. Vi skal sammen med Gudsfolket og for at kunne tjene det træffe afgørelse om de nødvendige tilpasninger, omdannelser og fornyelser af apostolatets og livsformens strukturer.

I dag vil vi for at afgrænse den vej, vi vil gå, i lys af koncilet bekræfte vore brøders tro på nogle punkter, der er væsentlige for vort præstedømme:

1. Det at være præst er en stadig troshandling. Præstedømmet er ikke noget, vi har fundet på. Præsten modtager det af Kristus. Han udøver det i afhængighed af biskoppen og i fællesskab med ham. Præsten er faktisk biskoppens direkte medarbejder. Han har

del i det samme præstedømme som han, og han modtager sin apostoliske opgave af ham. Inden for den eneste sendelse — som går ud på, at Kristi legeme skal vokse — har han sit eget personlige ansvar.

2. Ved vielsen bliver præsten udskilt, men ikke adskilt fra de andre. Han vies til at forkynde og til at fejre eukaristien. Det har han frivilligt påtaget sig som svar på Kristi kalden: »Kom, følg mig.« Han skal hver eneste dag bekræfte dette valg.

Hvori hans virksomhed så end består, og hvordan hans livsform så end er, står han fuldstændig i missionens tjeneste her i verden. Præstedømmet som embede er ikke en opgave, man kan udføre lejlighedsvis. Den kræver fuldstændig sin mand.

3. Præstedømmet kræver en evangelisk ånd. For at vi bedre skal kunne forkynde Guds kærlighed til menneskene for alle, kalder Kirken os — præster og biskopper — til at give afkald på magt, penge og ægteskab. Den anmoder os om at leve i lydighed, fattigdom og kyskhed.

I den grad, vi lever tæt op ad Kristus og i fællesskab med alle vore brødre, finder vi hemmeligheden ved vor glæde.

I mange menneskers øjne er præsternes liv et ofte uforståeligt foretagende. I den afkristnede verden, vi lever i, er præsternes opgave vanskelig. Præsten opfordres til at aflægge et modigt vidnesbyrd. Paulus talte om korsets dårskab. For alle, der tror på den Kristus, som døde og genopstod, er præsten et håbets mysterium.«

Den fuldstændige tekst til de intellektuelles brev

Hellige Fader.

Ved slutningen af dette år, 1968, føler vi os forpligtet til over for Dem at udtrykke vor taknemmelighed såvel for »Trosbekendelsen« som for den undervisning, hvorved De har stadfæstet principperne i vor katolske tro og moral.

Oliver Lacombe, François Mauriac, Etienne Gilson, Edmond Michelet, Henri Rollet og Stanislaus Fumet.

Vi er bedrøvede og forargede over de angreb, Deres person og Deres undervisning er genstand for, og ligeledes over de angreb, det katolske hierarki er udsat for, idet man anklager det for »at være et aristokrati af åndens magthavere, som er hævet over folket for at beherske det«.

Ansiget til ansigt med udbredelsen af forkerte meninger angående gudsyrelsen, evangeliernes historiske sandhed, Kristi virkelige tilstedeværelse (i eukaristien) og den kirkelige læremyndighed, ønsker vi, at Kirkens hierarki til fulde udøver sin funktion, som består i at bevare det overleverede trosindhold uantastet.

Vi kræver, at vore præster, som er alt for få i forhold til de kristne menigheders behov og opgaver over for de ikke-kristne, bortset fra de tilfælde,

hvor der er tale om en særlig sendelse, fortsætter med fuldstændig at hengive sig til den opgave, de er viet til, nemlig at undervise os i Guds Ord og meddele os sakramenterne.

Vi protesterer mod de anklager for rigdom og triumfalisme som havde været berettigede på reformationstiden, men som man nu retter mod en kirke, der, som vi alle ved, for øjeblikket er fattig, og som af denne fattigdom pålægges begrænsninger både med hensyn til præsteuddannelsen og til sin egen tilstedeværelse i samfundet.

Vi giver udtryk for ængstelsen i det kristne folk, som ser at de vidunderlige bestræbelser for at forny Kirken, som blev indvarslet med koncilet og modigt fortsat sidenhen, kompromitteres af et mindretal af agitatorer, præster og lægfolk, som under foregivende

af at »belære« Kirken spreder bekymring og tvivl alle vegne.

Vi forsikrer Deres Hellighed om vor fuldstændig tillid til, at De også i det kommende år vil kunne fortsætte denne mission, og giver udtryk for vor lydighed og trofaste hengivenhed.

Henri Boissard, Jacques de Bourbon-Busset, Jean de Fabrègues, Charles Flory, Stanislaus Fumet, Etienne Gilson, Henri Guitton, Oliver Lacombe, André Latreille, Gabriel Marcel, François Mauriac, Pierre Mesnard, Edmond Michelet, Jacques Nantet, André Piettre, Henri Rollet, Maurice Vassard.

NOTER ved E. N.

★ Redaktør Gunnar Martin Nielsen, Aarhus, rejser til foråret til Afrika for to år at være rådgiver inden for andelsbevægelsen i Kenya.

★ Før Johannes XXIII åbnede Vatikanconcilet, havde han henvendt sig til biskopperne om sine planer. Der kom i tusindvis af svar. Hvilke? Disse breves indhold er aldrig blevet offentliggjort.

Lederen for undersøgelseskommissionen for Johannes XXIII's helgenkårling, pater Antonio Caroli, ønsker sin stab kraftigt udvidet. Der er nemlig allerede indløbet et kolossalt antal beretninger om mirakler, der tilskrives den gode pave Johannes. Blandt de vidner, som er indkaldt fra Frankrig, er Kardinalerne Lefebvre og Liénart, samt Jacques Maritain, Georges Bidault og Antoine Pinay.

★ En fransk biskop sagde efter sin vielse: »Fra nu af vil ingen længere sige mig sandheden.« Det er dog adskillige år siden.

★ Dorothy Days settlement i Harlem, St. Josefs hus og den tilhørende farm i Tivoli uden for New York danner en slags storfamilie, hvor alle lever sammen i fattigdom og broderskab, med åbne døre for samfundets

udstødte og de ensomme, som her finder et hjem. En af medarbejderne er skandinav og hedder Hans Tunnesen. Han har nu i mange år været storfamiliens kok og forstår at trylle med de ikke altid første klasses fødemidler, som leverandørerne overlader dem, ofte med meget lang kredit. Megen modgang har i tidens løb ramt foretagendet, men Hans Tunnesen plejer at sige: »Lige meget hvad der sker, det gør ikke noget, så længe vi bare er sammen.«

★ Den internationale katolske akademikersammenslutning Pax Romanae jurister har ved en kongres i Dakar peget på, at jurister ofte er for tæt knyttet til de kapitalistiske sektorer, at de ofte går med til uret, skønt det er deres pligt at fremme social retfærdighed og lige chancer for alle mennesker. Med henblik på U-landenes behov bør jurister studere, under hvilke former en hjælp kan ydes og hvilke samfundsreformer dette vil indebære for de rige lande.

★ I 1921 blev den amerikanske lærer John Scopes, som ikke var kristen, dømt for at have undervist i udviklingslæren. Flere år senere konverterede han til den katolske kirke.

★ U-Landenes overbefolkning: - Det er for simpelt at forklare landbefolkningens fattigdom, underernæring og misvækst som resultatet af overbefolkning, sliger den danske økonom Ester Boserup i FAO's blad. Dette

begrunder hun med, at tørken er den alvorligste årsag til misvækst - men i egne med stort befolkningspres slår hasten ikke så let fejl, fordi netop dette befolkningspres har tvunget bønderne til at gå i gang med kunstig vanding.

★ En belgisk ordenssøster fortæller om fornyelsen i ordenslivet og bemærker bl. a.: »Hvad ville man tænke om os, hvis vi til et kald fra Herren svarede: vi beklager meget, men det står ikke i vores ordensreglement.«

★ En amerikansk biskop foreslog en særlig liturgi for børnemesser. Den blev imidlertid forkastet af biskpekonferencen, fordi den bl. a. omfattede, at børnene kunne danse omkring alteret, og biskopperne fandt, at så ville det hele blive mere underholdning end gudsyrelse.

★ Den amerikanske feltpræst Angelo J. Libby fik en medalje for at have bistået 20 sårede soldater i Vietnam med fare for eget liv. Han gik gennem kugleregnen for at opmuntre dem, hjælpe de sårede og give de døende den sidste salvelse. Præstens heroisme gav mandskabet mod til at samle sig og erobre de fjendtlige stillinger.

★ Byrådet i den amerikanske by Marlboro regnede ud, at hvis de katolske skoler i byen skulle nedlægges som følge af økonomiske vanske-

ligheder, ville det koste kommunen trekvart million dollars at overtage skolebørnene. Derfor vedtog man at yde 60.000 dollars i tilskud til de læge læreres løn i de katolske skoler.

★ Den israelske kulturminister har kritiseret Paul VI for hans sympati-erklæring til Libanon i anledning af den israelske hævnaktion. Ministeren minder om Pius XII's »tavshed« om jøderne under verdenskrigen.

★ Paul VI afviser ikke, at journalister kan bringe omdiskuterede spørgsmål frem. Men det må gøres med ansvarsfølelse og med et velvilligt sind over for det, der tales om.

Ak, hvor ofte har kristne blade ikke bragt informationer og kommentarer om de kommunistiske lande, uden at gøre det med ansvarsfølelse og aldeles ikke med et velvilligt sind. For nu ikke at tale om evangeliets »elsk jeres fjender« kunne man nok have ønsket et paveord om den retfærdighed, der i det mindste burde udvises af kristne over for deres »fjender«.

★ I Alsace lånes de katolske kirker jævnlige ud til protestanter. Kan det modsatte ikke tænkes i Danmark? Men der kræves måske en omstilling, som kan være vanskeligere for os katolikker end for protestanter. I en af Alsaces såkaldte »blandede« kirker har katolikkerne nu fra Rom fået tilladelse til at benytte samme alter som protestanterne.

”Mennesker i situationer”

Betænkning fra Apostolat II-kommissionen

I disse dage tager synoden fat på en række helt konkrete spørgsmål på grundlag af en betænkning afgivet af »Kommissionen for Apostolat II«, nemlig arbejdere, studenter, ungdomsarbejdet, fratrådte præster, uengagerede katolikker, menighedsfællesskab, gamle og syge samt udlændinge. Det sidst nævnte emne er dog ikke behandlet af selve kommissionen. Det er en rapport fra et særligt udvalg nedsat af Region VI, som fremlægges sammen med betænkningen som et selvstændigt bidrag.

Der er nok at tage fat på. Betænkningen, den hidtil længste, er så fyldig, at man fandt ud af, at det var billigere at lade den trykke end at duplikere den. Den fylder mere end 20 tæt trykte sider. Der er en kort indledning med oplysninger bl. a. om kommissionens arbejdsangang og en selvkritisk vurdering af resultatet. Så følger et sammendrag af konklusioner og konkrete forslag – beregnet til at lette gennemgangen på regionsmøderne. Derefter kommer behandlingen af de enkelte emner samt nogle bilag. Og til sidst en systematisk oversigt over, hvad der blev sagt om disse emner under den første behandling på de seks regionsmøder.

Sit navn til trods har Apostolat II-Kommissionen ikke forsøgt en definition eller uddybning af begreberne »apostolat« eller »miljøapostolat«, som kunne eller skulle passe til de forskellige emner. Man fornemmer en vis afstandtagen fra teoretiske udgangspunkter. Der tages fat på konkrete problemer, og vil man finde en ledetråd gennem behandlingen af de vidt forskellige emner, så må det være den synsvinkel, hvorunder de behandles, nemlig *mennesker i forskellige situationer*. Som regel beskrives og analyseres situationen (meget indgående og vellykket for nogle emners vedkommende) i et forsøg på at give konkrete svar på spørgsmålene: Hvad kan det katolske fællesskab gøre for mennesker i denne eller hin situation? Hvad kan disse mennesker gøre for deres medmennesker, eventuelt for det øvrige katolske fællesskab?

I indledningen gør kommissionen opmærksom på, at den har haft for mange emner og for lidt tid – med det resultat, at ikke alle spørgsmålene er blevet undersøgt og analyseret lige grundigt. Derfor lægger den meget vægt på, at dens arbejde bliver videreført i faste kommissioner eller noget lignende efter

synodens afslutning. Betænkningen blev enstemmigt godkendt – måske i kraft af ovennævnte forhold!

En redegørelse for betænkningens fyldige indhold kan vist ikke gives mere kortfattet og mere nøgternt end kommissionens eget sammendrag af konklusioner og forslag, og dette gengives derfor her sammen med et tilsvarende sammendrag af konklusionerne fra udvalgsrapporten vedrørende udlændinge.

1. Arbejdere

Kommissionen har ikke set sig i stand til at fremsætte konkrete forslag, men ud fra betragtninger over den historiske udvikling og situationen i Danmark i dag er den kommet til den konklusion, at en indsats fra katolske arbejderes side – både individuelt og organiseret – må betragtes som et nødvendigt led i kirkenes ansvar for sine medmennesker.

Kommissionen er af den opfattelse, at de eksisterende katolske arbejderforeninger burde støttes af det øvrige katolske fællesskab, men at disse foreningers indsats til gengæld må være hævet over interessegruppernes intolerance og sættes i sammenhæng med den industrielle teknologis udfordring til hele samfundet.

På den ene side må det være en opgave for katolske arbejdere at omsætte den kristne forkyndelse om menneskeheden og den enkelte persons værdighed til en konkret indsats blandt arbejdskammeraterne. På den anden side må det være hele det katolske fællesskabs opgave at gøre denne indsats troværdig ved en imødekommelse af kravet om en demokratisering af kirkenes egen styreform.

2. Studenter

Kommissionen har foranstaltet en undersøgelse af situationen blandt katolske studerende i Storkøbenhavn i form af et spørgeskema, som blev besvaret af 48 af de 109, til hvem det blev sendt. Skønt resultatet af flere grunde må tages med forbehold, peger det hen imod følgende to konklusioner:

- 1) Hvis der virkelig er mellem 300 og 400 katolske studerende ved Københavns højere læreanstalter (det gængse skøn), er der meget ringe kontakt mellem dem og den katolske kirke og mellem studenterne indbyrdes.
- 2) Hos de studenter, som svarede på

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24

Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

TEXACO Oliefyring

Oliekompagniet Rhenania

Aktielselskab

Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.

Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V

Telefon CE 7840 og 1254

Oliefy

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383

Rødovre

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eff.

A. Madsen, glarmester

Rantzausegade 14, København N.

Telefon 35 17 02

Specialitet: Blyindfatning

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør

Smallegade 4, København F.

Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølgade 17,

København V.

Telefon Vester 7001 og 8581

På det øverste billede ser vi sognepræsten Urban E. Figge sige nogle muntre ord, forøden et bredt udsnit af de fremmødt: repræsentanter for menigheden, håndværkere m.fl. Til højre bl.a. kapellanen pastor James Figel.

REJSEGILDE I HERLEV

Lige før jul kunne menigheden i Herlev og dens præster holde rejsegilde på en tilbygning til Vor Frue kapel. Tilbygningen skal rumme menighedssal og ungdomslokale.

spørgeskemaet (og som formodes at repræsentere en stor del af dem, som er i kontakt med kirken), hersker der en vis mistillid til kirken, i hvert fald i den officielle skikkelse.

For så vidt disse konklusioner er rigtige, er der næppe noget grundlag for et katolsk studenterarbejde ud over det, som allerede er i gang eller kommer i gang på studenternes eget initiativ.

Kommissionen ser sig ikke i stand til at fremsætte konkrete forslag eller anbefale bestemte retningslinier.

3. Ungdomsarbejde

Kommissionen har i sin betænkning forsøgt at analysere den nuværende situation, både hvad angår den enkelte unge og ungdomsarbejdet i sin helhed. Med henblik på at forbedre det eksisterende ungdomsarbejde er kommissionen fremkommet med nogle konkrete forslag, som regionerne opfordres til at udtale sig om:

- 1) At skolearbejdet på Øm udvides gennem tilknytning af nye lærere, således at mere nuancerede synspunkter bliver fremført.
- 2) Ansættelse af en eller flere ungdomskonsulenter.
- 3) Særlig ungdomsrepræsentation i menighedsrådene.

- 4) Økonomisk støtte til ungdomsarbejdet fra menigheden.
- 5) Oprettelse af en regional ungdomspræsteordning.
- 6) Et samarbejde mellem alle former for katolsk ungdomsarbejde.
- 7) Oprettelse af ungdomscentre – eventuelt i forbindelse med andre trosamfund.

4. Fratrådte præster

Ud fra en analyse af årsagerne til de hyppige fratrædelser blandt præster såvel i Danmark som i udlandet er kommissionen kommet til den opfattelse, at problemet kræver en række løsninger, og anmoder synoden om at tage stilling til følgende konkrete forslag:

- 1) Oprettelse af et officielt »præstebistandsråd« i overensstemmelse med det af biskopperne nedsatte udvalgs forslag.
- 2) Adgang for fratrådte præster til fortsat at udføre et arbejde i kirkens tjeneste.
- 3) Oprettelse af en ombudsmandsordning.
- 4) Opfordring til den nordiske bispekonference om at arbejde for en ordning, hvorunder:
  - a) der gives fratrådte gifte præster mulighed for genoptagelse af præ-

Forskrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:
St. Kongensgade 68, København K.
Telefon *11 21 21

Sjæreen & Co.

Malerfirma
Arhus N.

Telefon 12 41 22 – Arhus C.
Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Aarhus C.
Telefon 14 20 23 – 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 12 15 57
Hans Brogesgade 4, Arhus C

Katolske begravelser
Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning
Jægergaardsgade 17–19, Arhus C

Arhus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

MEJERIET *Vestebro*

Jydsk Orgelbyggeri I/S

Hørulf Trollesgade 36 A
Arhus N
Telefon 16 94 01

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryegade 24, Århus C. Tlf. 12 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS · VAND · VARME · BILKIKENSLAGER · SMEDE · MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Århus N.
Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Aktleselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77
Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselskontor i banegårdshallen.
Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Poul Dudzinski

Aut. el-installatør
Christiansbjerg Installationsforretning
Birkegade 7, Århus N.
Telefon 16 98 80
Lev. til katolske institutioner
Lys, kraft og varme
For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Frøestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 19 20

Kompasretning, »Thrige« autopilot, alle nautiske spørgsmål

Hvidkjær-Sørensen
Strandhuse 36, Svendborg
Telefon 21 33 34

Støt vore annoncører!

stegeringen, hvis deres retslige
forhold til kirken er i orden.

b) gifte mænd kan præstevies.
c) præster får lov til at gifte sig.

- 5) Oprettelse af en særlig kommission til løsning af de praktiske problemer i forbindelse med gifte præster med særlig opmærksomhed på muligheden af erhvervsarbejde sideløbende med præstegerningen.

5. Uengagerede katolikker

Kommissionen har forsøgt at pege på nogle af de problemer, som dette emne omfatter. Den har ikke set sig i stand til at komme med helt konkrete forslag, men vil anbefale, at spørgsmålet tages op til grundig overvejelse efter synodens afslutning. Kommissionen vil dog specielt fremhæve følgende til overvejelse:

- 1) At der fra kirkens side gøres en særlig indsats for at intensivere det kristne liv hos fjerntboende katolikker.
- 2) At der gøres en særlig pastoral indsats over for de blandede ægteskaber.
- 3) At spørgsmålet om vor nuværende dåbspraksis tages op til alvorlig overvejelse.

6. Menighedsfællesskab

Kommissionen har kun beskæftiget sig med nogle enkelte sider af dette spørgsmål, nemlig tilflyttere, konvertitter og enlige (ensomme), og betænkningen vedrørende disse emner består hovedsagelig af en række konkrete forslag og vink. Kommissionen er særlig interesseret i at erfare regionernes mening om følgende to forslag:

- 1) Menighedsrådene fører tilsyn med, at alle oplysninger til sognets og andre sognes kartoteker behandles forretningsmæssigt (ansvarligt, prompte – også hvad andre sognes interesser angår) af sognekontoret.
- 2) Menighedsrådene tager ansvar for, at alle konvertitter og tilflyttere snarest muligt besøges eller i det mindste får et personligt brev fra sognet.

7. Gamle og syge

Også på dette punkt består betænkningen for det meste af praktiske forslag. Kommissionen er særlig interesseret i at erfare regionernes mening om følgende to forslag:

- 1) En permanent gruppe under menighedsrådets tilsyn tilser alle syge, gamle og ensomme (»ensomme« taget i ordets videste betydning), tilbyder opgaver og henviser til De Syges Katolske Forbund, som det sker, hvor Marialegionerne arbejder.

- 2) De storkøbenhavnske sogne i deres sognebreve samt Katolsk Forum opfordres til at omtale det i bilaget nævnte tilbud fra Røde Kors, København, om et samarbejde med »Patientvenner«.

8. Udlændinge

Udvalget oplyser, at der findes ca. 11.000 katolske udlændinge her i landet, men skelner mellem det overvejende flertal, som rejser hjem igen efter et forholdsvis kort ophold, og et lille mindretal, som bliver her. Med kirkens ansvar i denne situation som udgangspunkt – og ud fra en analyse af de religiøse, kulturelle og sociale problemer, som karakteriserer den moderne europæiske emigration, anbefaler udvalget bl. a.:

1. Nationale menigheder på tværs af sognegrænser, helst med fuld status som sogne og med egne nationale sognepræster, hvis arbejde burde lettes ved broderlig imødekommenhed hos bispedømmets øvrige præster.
2. En *gradvis* integration i de danske menigheder af de udlændinge, som agter at forblive i Danmark.
3. Hjælp til emigranterne – især arbejderne – i deres sociale og kulturelle behov ved socialrådgivning, dannelse af foreninger og anskaffelse af klublokaler, hvor de kan møde deres hjemlands kultur.
4. Central organisation og administration af sjælesorgen for udlændinge under biskoppens direkte eller indirekte ledelse.
5. Fra danske katolikkers side: forståelse over for emigranternes eventuelle mangler, samt kærlighed til disse nye brødre.

M. Wolfe.

Biskopperne og paven

I vor omtale i forrige nummer af pave Paul VI's taler omkring jul var der en fejl, fremgår det af en engelsk korrespondance fra Rom. I omtalen af biskoppernes troskab sagde paven ikke »alle uden undtagelse«, men i engelsk oversættelse »we can say almost without exception« (vi kan sige næsten uden undtagelse). På denne måde harmonerer talen også bedre med efterretningerne om en abbeds tilbagetræden. En abbed har jo bisperang.

★ Martyr i kampen mod sulten:
Under hjælpearbejdet i Biafra pådrog den 40-årige Jørgen Søndergård sig en malaria, som medførte døden. Men mange Biafrabørn skylder måske ham, at de lever.

Emil Petersen skriver om

Birgitta Trotzigs »Svig«

Emil Petersen

Skræller man ind til handlingen i *Birgitta Trotzigs »Svig«*, der i 1968 udkom i dansk oversættelse på Samlerens Forlag, finder man den enkel og ligetil som i en saga. Romanen handler om Tobit, en bondesøn fra Tosteberga i det østlige Skåne. »Han lignede en mand, der levede sammen med en anklager. Med den sag forholdt det sig således: – « Og så følger man da også Tobit, som tiden går, og årene går over den lille sure ejendom under de høje tætte elmetræer, hvor han fødes og lever størsteparten af sit liv. Først som gammelmandsbarn med sine syge forældre, siden en kort tid med sin syge kone, til hun må på sanatorium. Så lever han der med deres lille pige, – som voksen vender hun en skønne dag hjem med sin ægtemand, men lever ikke selv mange år. En tid ser man den aldrende Tobit alene med svigersønnen, – og til sidst sidder han ene tilbage.

Tyngden i fortællingen ligger i skiltringen af Tobit som enkemanden, der – mens datteren er barn – lever helt for hende. Da hun volder ham sorg, bliver han ude af sig selv og mishandler hende. Og derved lukker han sig til det sidste ude fra hendes kærlighed. Efter hendes død kan det se ud, som om han overfører den på sin ynkelige svigersøn, – til han altså mod slutningen sidder ene blandt gravene, omgivet af »det åbne land, sletten, tom, mørk, fattig«.

Det er, hvad man ser og forstår umiddelbart. Men dét, som betyder noget i bogen, er, at man oplever, hvordan der i den lille grå mands liv gennemspilles et vældigt drama. At det i bund og grund er tidløst og alment, understreges paradoksalt nok ved enkelte konkrete tidsangivelser: »Det var i 1930« og »Under krigen, i begyndelsen af 40'erne« o.lign. De kommer hver gang lige-som bag på én.

Læseren ser da livet tumle med en til-lukket og tavs mand. – Og tavse er de andre også. Der er i bogen så godt som ingen replikker mennesker imellem. Og dette forhold er af betydning, for den handler jo også om dén ulykke, det er, når kærligheden ikke kan forløses i ord, og stumheden stænger frygten inde. Også herom handler denne rige bog, som – når man læser den endnu en gang – kaster lys ind i andre nye egne af sindene.

Først og sidst er dens tema dramaet i mennesket, der ikke, som det hedder hos Pär Lagerkvist, er »gæst hos virkeligheden«, men er udleveret til virkeligheden. Og det er ikke kun, som man først kunne fristes til at tro, en grå og farveløs og ussel virkelighed, der er denne indesluttede mands. Nej, i ham og i de andre brænder, men altså under tavshedsens og ufølsomhedens dække, en drift, hvorom det hedder: »Hungeren efter renhed var et vilddyr i ham, ulideligt, skærende«. Mens datteren endnu er lille og helt overladt til ham, stilles hungere, – eller han tror, den gør det. For »dér var paradiset: at kunne gemme sit tunge, voksne ansigt ind mod barnets skyldfri ansigt og bryst«. I den tid er hun en lysende perle i hans tilværelse – og hans liv på sin side »en dunkel indfatning« omkring dens hvidhed. Hende elsker han – skønt ordet, hvor smukt det end er, slår ikke til – og mishandler hende, da hun som 13-årig som sin egen herre kaster sin kærlighed og sin krop hen til en skolekammerat, en stakkels åndssvag. Pigen rev sig løs fra faderen i dét valg, var sig selv, »ingen anden – ingen andens«.

Det ender med, at Tobit efter at have slået hende halvt ihjel spærre hende inde i jordkælderen under huset. Hun falder om på gulvet dernede. Før der

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5–7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Mønstertien 11, København SV
Telefon VA 6060
Svendborg–København hver dag
Flytter alt overalt

Axel Smith's Efft.

v. Niels Hansen
Exam. aut. gas- og vandmester
Labæk 47, Holbæk
Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-installationer
Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk
Telefon 43 30 01
Vogne og udsalg overalt i byen

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvæg 13, Charlottenlund
Telefon Ordrup 5722 og 6850

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 76 08

Kaffe – The – Cacao

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-anlæg mod korrosion og sten
af Deres oliletank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Elgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Fint arbejde – Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker og møbelpolstrer?
Hvis ikke – så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

MARIUS MP PETERSEN

Ringsted Isenkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 61 24 54

Benzons Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - 94 33 66

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

Axel Larsen

Anlægsgartner

Ericavej 34, Søborg

Telefon Søborg 8266

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kon-
toret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19
til 21.

Kontoret holdes løvrligt åbent ugens fem
første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

C. B. Riis & Søn

Slagtermestre

Valby Langgade 36

København Valby. Telefon VA 89

1. kl. kød og pålæg

R. Schullik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg

Telefon 2 02 14

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen

Fisk, vildt, dybfrossen fjerkræ

Mozartsvej 21. Telefon VA 5547

bliver helt stille, hører han »nogle kry-
bende, kradsende lyde som af et lille
dyr«. - Fra da af har hans anklager
antaget hendes skikkelse. Men dramaet
viger aldrig pladsen. Nogle år senere er
det datteren, der forstår, at hun i for-
holdet til sin mand - han er ikke dren-
gen fra barneårene, men en anden stak-
kel - er ladt helt alene. Og i beskrivel-
sen af hendes situation springer da or-
det frem, som er bogens titel. Det var
hende »som om der både indvortes, inde
i hende, og i alt omkring og udenfor,
ikke fandtes andet end svig, som om
der var en svaghed eller sygdom indpo-
det i selve livet, så det, efterhånden som
det skred frem, ligesom blev tynget ned,
misfarvet, blev sygeligt blødt, gav sig,
svigtede«. Da ved hun også, at denne
svig, så brat den end kan synes at kom-
me bag på os, ikke blot er, slet ikke er
en aktuel. Nej! »Den var allerede be-
gået, denne svig - siden så længe, siden
altid.«

Den unge kone kan, da hun ikke kan
nå ind til sin mand og intet har at se
tilbage på eller frem imod, ikke holde
dét liv ud. Hun begår selvmord.

Da faderen lang tid efter sidder ene
tilbage, slutter bogen med ordene:
»Gud, sagde han - de nederstes Gud.«
- Vældigt synes man at se Tobit som en
rugende Job rage op mod den grå him-
mel over slätten.

Romanen er kun på 128 sider. Men
den virker med den mærkelige ekspan-
sive kraft, som plejer at kendetegne den
største kunst.

Emil Petersen.

Hvad indebærer...

Fortsat fra side 5.

vi kristne i Danmark - også vore brødre
i de øvrige trossamfund - ikke er op-
gaven voksen. Det gælder også i stor
udstrækning for de øvrige europæiske
kirker for i hvert fald de sidste 150 års
vedkommende. Også på dette punkt kan
vi lære en del af de kristne i Afrika.

Dog er der også lokale nationale for-
hold, der spiller ind. Vi har her i Nor-
den været under en stærk kristen på-
virkning i århundreder, og det har vi
levet højt på, ja gør det stadig. Vor
kristne kulturarv er blevet en hovedpu-
de. I det hele taget er det et træk ved os
danske, at vi er så glade for de ting, vi
præsenterer, at vi ikke opdager alt det,
der endnu mangler. Vi lader os vanske-
ligt begejstre for en sag, så der kommer
en indsats ud af det. Vi nøjes med at
føle noget for en sag, og bliver rørt over,
at vi føler noget. Tænk på vore U-lands-
forpligtelser. Det samme forhold er ken-
detegnende på religionens område.

Solidaritet

- Skulle vi lige til slut høre lidt om,
hvad der foregår i det sogn, De nu for-
lader.

- Her i Hillerød har vi en præstegård
og en såkaldt vandrekirke. Det næste
bliver formodentlig en ny kirke, idet
kommunen har stillet en byggegrund i
udsigt. Egentlig berettiger menighedens
størrelse i dag ikke til en »rigtig« kirke,
men ifølge prognoserne vil Nordsjæl-
lands indbyggerantal mere end fordob-
les indenfor en kort årrække. Vi må der-
for også selv være forudseende. Det er
jo bl. a. et spørgsmål om at få en byg-
gegrund, der er centralt beliggende. Om
blot få år er mulighederne forpasset.

Hvad angår finansieringen af byg-
geriet burde der være større solidaritet
i bispedømmet. Der er jo en del
velkonsoliderede menigheder i Køben-
havn, der ikke skal tænke på større
investeringer eller forrentning, da de-
res kirkebygninger og præstegårde blev
opført i en periode, hvor kapitalen kom
fra udlandet og finansierede hele byg-
geriet. Samtidig har flere af disse menig-
heder en ret stor indtægt gennem lejemål
og kirkebidrag. Udflyttermenighederne
er til gengæld i den situation, at de er
små og må forudse store investeringer
for at kunne tage imod tilflytterne fra
bysognene. De store bysogne burde være
med til at skabe grundlaget for det ar-
bejde, deres egne medlemmer i fremti-
den vil komme til at nyde godt af.

Jeg har lyst til at fremhæve Søborg-
menigheden i denne forbindelse. Over-
skudet fra menighedens byggefond er
stillet til rådighed for kirkebyggeriet bl.
a. i Hillerød. Men det er jo ofte sådan,

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15

Aabenraa. Telefon 2 23 68

Leverandør til St. Ansgars Kninik

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør

Tlf. 12 86 00

Hjallesevej 46, Odense

at de, der selv har været i bekneb, føler sig mere tilskyndet til at hjælpe andre.

Endelig vil jeg gerne sige, at vi to præster i Hillerød har været slået af den gæstfrihed, vi har mødt i menigheden, som har holdt sammen på det hele, før man fik fastboende præst. Det har givet mig personligt en del at tænke over, og det skal ikke være nogen hemmelighed, at de tanker, der er nedlagt i det nye strukturforslag, for en stor del er inspireret heraf.

HK.

Meddelelse til kirkebidragsyderne

Kære bidragsyder!

De spares for ulejlighed med en ny tilmelding

På stiftsrådsmøderne henholdsvis i juni 1968 og i december 1968 blev det besluttet, at de kirkebidragsydere, der allerede er tilmeldt, ikke skal ulejliges med yderligere tilmelding, idet man formoder, at den trofaste kreds, som er tilmeldt ordningen, også vil fortsætte.

Opkrævningsformen ændres til indbetaling ved et girohæfte

Denne beslutning giver store administrative fordele og besparelser, som jo altid er velsete. For at skaffe yderligere besparelser er det endvidere besluttet, at indbetaling fremover sker med et girohæfte, der tilsendes Dem 1 gang årligt i stedet for som hidtil at modtage 1 giroblanket hver måned.

Regulering af kirkebidraget foretages af Dem selv

Udover de (10 eller færre) giroblanketter til Deres almindelige ratemæssige betaling af kirkebidraget er der en giroblanket, som bedes benyttet til regulering af Deres kirkebidrag, da De forhåbentlig er steget lidt i indtægt. Kirkebidraget andrager fortsat 1½ % af det beløb, De skal selvangive i indtægt for kalenderåret 1968. Selvfølgelig kan regulering i nedadgående retning også registreres.

Brugsanvisning vil følge med girohæftet

Der vil i øvrigt være en nøje brugsanvisning på girohæftet, som De vil modtage i april 1969.

Kirkebidragsordningens »brevkasse«

Vi skal i videst muligt omfang fortløbende holde Dem orienteret om, hvordan

kirkebidragsordningen forløber og orientere om eventuelle problemer, der kan opstå undervejs.

Hvis De iøvrigt i den forbindelse har et problem, eller hvis De ønsker et eller andet forklaret, så beder vi Dem skrive til Kirkebidragsudvalget,

Postbox 24,
2920 Charlottenlund

så skal vi hurtigst muligt besvare Deres spørgsmål.

Vedrørende betalingsmæssige og andre praktiske problemer bedes De henvende Dem til

Katolsk Bispekontor,
Laur. Bings Alle 16,
2000 København F.
Telefon GO (0136) 4895

Med venlig hilsen
Kirkebidragsudvalget.

Andre mener *Fortsat fra side 3*
ind i den anden verden, vil jeg ikke føle mig som en fremmed. Når jeg går fra liv til død, vil jeg gå fra liv til liv.»

I de sidste to uger talte han med ærkebiskoppen af York, der kom til ham både som ven og sjælesørger. »Jeg har altid troet,« sagde Sargent. »Nu ved jeg altså.»

Domprovst Jørgen Bøgh skriver i en kronik i Kr. Dagblad om ungdomsoprøret og kirken bl.a.:

– Jeg er ifølge hele min grundindstilling overordentlig lidt sympatisk stemt over for den religiøsitet, som ungdomsoprøret bevidst og ubevidst giver udtryk for. Men jeg erkender dag for dag i min konfirmandstue, at den pædagogiske tradition fra opdragelseskristendommen er komplet uvedkommende for disse børn. Til gengæld synes jeg undertiden at mærke en optagethed af Ham, »som ikke havde det at hælde sit hovede til«, og som gjorde oprør imod hele det etablerede jødiske samfunds sikkerhed. Den mand, som over for den kolde institutionsortodoksi sagde: »Der er sagt til de gamle . . . Men jeg siger jer: Du skal elske din fjende . . .« har på en eller anden måde noget at gøre med de unges slagord: »Love« – kærlighed«. Og endnu en mærkelig ting: Man ser undertiden, at disse børn ganske uopfordret deltager i den »happening«, der hedder nadverens sakramente.

R.I.P.

Vor kære mor,
svigermor, farmor og mormor
JOSSIE GULDAGER
f. Asshauer

er død i Basel den 7. jan. 1969.
Bed for hende.

På familiens vegne
Erik og Harald Guldager.

TIL BYEN
FRA BYEN - i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

Skal De flytte?
AMAGER
FLYTTFORRETNING
Jul. Larsen & Sonner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Holger Dall

Malermester
Paludan Müllersvej 1,
København V.
Telefon Eva 4151

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monles & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.
Frøderiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhen Bogbanken)
Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omindblindinger

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Chr. Hansens køudsalg

Gl. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6465 og 6466

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Bøger

FRA ALLE LANDE ★ PA ALLE SPROG
TIL ALLE PRISER ★ FOR ALLE ALDRE
OM ALLE EMNER ★ FOR ALLE FAG

Victor Hansen

Boghandel
Bruunsgade 45 . Tlf. (06) *12 24 00
Århus C.

Chr. Hjorth

Frugt og grønt
Østerbrogade 64, Aalborg
Telefon 3 46 72

Mogens Larsen

Ramshæred 31
Aabenraa
Telefon 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

LITURGISK KALENDER

LØRDAG den 25.: Pauli omvendelse,
apostel (hvid).
SØNDAG den 26.: 3. efter HELLIG-
TREKONGER (grøn).
MANDAG den 27.: Johannes Chryso-
stomus, biskop, bekender og kirkelæ-
rer (hvid).
TIRSDAG den 28.: Petrus Nolascus,
bekender (hvid).
ONSDAG den 29.: Frans af Sales, bi-
skop, bekender og kirkelærer (hvid).
TORSDAG den 30.: Martina, jomfru og
martyr (rød).
FREDAG den 31.: Johannes Bosco, be-
kender (hvid).
LØRDAG DEN 1.: Ignatius af Antio-
kia, biskop og martyr (rød).
SØNDAG den 2.: Septuagesima, KYN-
DELMISSE (hvid).
MANDAG den 3.: ANSGAR (hvid),
Blasiusvelsignelse.
TIRSDAG den 4.: Andreas Corsini, bi-
skop og bekender (hvid).
ONSDAG den 5.: Agathe, jomfru og
martyr (rød).
TORSDAG den 6.: Titus biskop og be-
kender (hvid).
FREDAG den 7.: Romuald, abbed
(hvid).
LØRDAG den 8.: Johannes af Matha,
bekender (hvid).
SØNDAG den 9.: SEXAGESIMA (vio-
let), i hovedmessen ANSGAR (hvid).
MANDAG den 10.: Scholastica, jomfru
(hvid).

INDLAND

Studiekreds

Katolsk Arbejderaktion agter at holde en studiekreds over »de faglige overenskomster og arbejdsretten«. Såfremt der viser sig tilstrækkelig tilslutning, tænkes studiekredsen påbegyndt i midten af februar. Der bliver et tilmeldelsesgebyr på kr. 20,00. Alle er velkomne. Interesserede bedes inden 1. februar melde sig til George Bune Andersen, Westend 9, 1, 1661 København V. Telefon: VE 1106.

St. Josefs Hospital, København

På Skt. Josefs Hospital holdes der hver torsdag i hospitalets kirke en lille gudstjeneste for de ikke-katolske patienter. Det er forstanderinden, søster Genoveva, der har taget initiativet, og præsterne ved Hellig Kors Kirken på den anden side af gaden forestår gudstjenesten, som også kan følges gennem hospitalets højtaleralnæg.

Iøvrigt har sygeplejeskolens elever oparbejdet en tradition for korsang. Som eksempel kan nævnes en stemningsfuld julekoncert, som blev holdt for godt en måneds tid siden. Koncerten overværedes af en forsamling, der havde fyldt kirken og af sengeliggende patienter, der kunne lytte gennem højtaleralnægget.

Under ledelse af søster Agathe sang eleverne kendte julesalmer i flerstemmig udsættelse, og det var en oplevelse at høre disse klare unge pigestemmer synge.

Desuden sang Clara Moesmann med en dejlig lys sopran forskellige arier fra Händels oratorier. Det var meget smukt.

Til sidst sang eleverne, suppleret med nogle herrestemmer og ledsaget af orgel, Bachs udødelige koral fra hans 147. kantate »Jesu, du bleibest meine Freude«.

Til trods for koncertens enkelthed, eller måske netop på grund af denne, listede en uforklarlig stemning, den ægte julestemning ind over tilhørerne.

Guds-død-teologien i AC

P. H. Roos taler ved mødet den 5. februar. Kristendommen må i vore dage finde et udtryk, vor tids mennesker forstår. »Guds død teologien« er et forsøg på at tilpasse kristendommen til den moderne sekulariserede kultur. Den vil forkynde en »verdslig« kristendom. Hvor det moderne menneske står fremmed overfor de traditionelle trossandheder, vil den fratage dem deres overnaturlige karakter og reducere dem til dennesidige. Denne »horisontale« kristendom ser det som sin opgave at tilfredsstille menneskets behov og at udtrykke frelsesbudskabet i vor tekniske rationaliserede kultur på en sådan måde, at det kan forstås, uden at en magt udefra griber ind i denne verden.

Spørgsmålet er blot, om dette forsøg ikke overser væsentlige dele af kristendommen. Bliver kristendommen ikke reduceret til en blot og bar humanisme?

Mødet, ved hvilket der bliver lejlighed til at fordybe sig i emnet i en diskussion, finder som nævnt sted den 5. februar kl. 20.00 i den store sal, Jagtvejen 183B. Ikke-medlemmer kan løse gæstekort á 3 kr. ved indgangen.

3 x 65

Den 1. februar kan Vejle Sogn, der blev oprettet i 1904, fejre 65 års jubilæum. Den 21. februar bliver Msgr. Knud Ballin 65 år. Den 2. marts kan Helsingør Sogn, der blev oprettet i 1904, fejre 65 års jubilæum.

En kendt og afholdt skikkelse inden for jesuiterordenen, pater Karl Pauli, fylder den 3. februar 70 år. Pater Pauli er født i Pfaffendorf-Koblenz, og efter at have taget sin studentereksamen fra Kaiserinn Augusta-Gymnasiet i Koblenz i 1917, indtrådte han samme år i jesuiterordenen og har således allerede fejret sit 50 års ordensjubilæum.

Frater Pauli kom første gang til Danmark i 1922, hvor han underviste på Skt. Knuds Skole. I 1924-25 studerede han matematik på lærerhøjskolen. Herefter fulgte filosofiske og teologiske studier i Holland og Wales. Han blev præsteviet den 27. august 1928 i Valkenburg. Han vendte som pater tilbage til Danmark i 1930 og var lærer ved Skt. Knuds Skole indtil 1954, hvorefter han blev forflyttet til Århus som superior og sognepræst fra 1954-58.

Atter tilbage i Stenosgade var han rektor der fra 1958 og fungerende sognepræst samme sted 1965-66. Endvidere har han virket som minister i Skt. Knuds Stiftelse fra 1931-48 og genoptaget dette embede i januar 67.

På grund af sine mange rejser året rundt, dels som ekstraordinær skriftefader i adskillige kvindelige ordenshuse og dels som vikar og medhjælper for enlige sognepræster, er pater Pauli kendt i så at sige hele Guds kirke i Danmark, og i kraft af sine personlige egenskaber, sin medmenneskelige forståelse og den hjertevarme, hvormed han møder alle, er han overalt en velkommen gæst.

Følgende episode kan måske tjene til at understrege fødselarens humoristiske sans. En dag, da pater Pauli havde for travlt med at stå af toget og som følge deraf måtte en lille tur til Griffenfeldsgade for at nyde godt af hospitalets gazebind, møder han efter at have modtaget de fornødne reparationer biskop Suhr på gaden, og som svar på spørgsmålet om, hvor han dog har været henne, kommer det prompte: »I Nyhavn – Deres Excellence.«

Jeg er sikker på, at mange, det være sig hans gamle skoleelever, eller søstre, medbrødre og venner eller dem der ellers kender ham som sjælesørger og prædikant landet over, vil sende 70 års fødselaren en taknemmelig tanke på den store dag og håbe, at han længe endnu må være »still going strong.«

Bent v. Benzon

Den Internationale Soldatervalfart til Lourdes 12.–18. juni 1969

Personel af alle grader i hæren, flyvevåbnet, søværnet, hjemmevernet og civilforsvaret har igen i år mulighed for at deltage i den store Internationale Militærvalfart til Lourdes.

Soldatervalfarten vil blive ledet af pater Knud Aage Nielsen ved Jesu Hjerter Kirke i København, som af biskop Hans Martensen i 1967 blev udnævnt til sjælesørger for katolske skandinaviske soldater, på valfart til Lourdes.

Tilmelding snarest til løjtnant H. Esmark, Gl. Kongevej 163^a, 1850 Kbhvn. V. Herefter tilsendes oplysningsskema. Depositum kr. 200 – bedes indbetalt senest 31. marts 1969 til ovenstående adresse.

Valfartsledelsen

Plan i det

Sognepræsterne i Stor-København har også i år lagt en fælles plan for årets

fastepredikener, men i år afviger planen fra tidligere år på to punkter, idet der prædikes i alle kirker og derved, at det er egentlige prædikener, der holdes, hvor man gennem nogle år fandt det formålstjenligt at holde belærende prædikener, der bedst kunne betegnes med fremmedordet »conférence«. Næste nummer af Katolsk Forum vil bringe et skema over hele tilrettelæggelsen.

K.G.-H.

Horsens

Efter at kirken, Skt. Josefs kirke, på sognepræsten, N. R. M. Oppermanns initiativ har gennemgået en større restaurering, vil biskop Martensen under en festmesse søndag den 9. februar holde firmelse.

Restaureringen er blevet ledet af arkitekt I. Arthur-Nielsen, Klampenborg, der virker som arkitekt ved Nationalmuseet.

Den katolske menighed i Horsens hører til vore ældste, idet sognet blev oprettet 15. november 1872. I 1896/97 byggedes kirken, som blev restaureret for første gang i 1927 og nu atter i 1968/69.

Vi skal senere bringe en mere indgående omtale af dette sogns historie.

B.H.

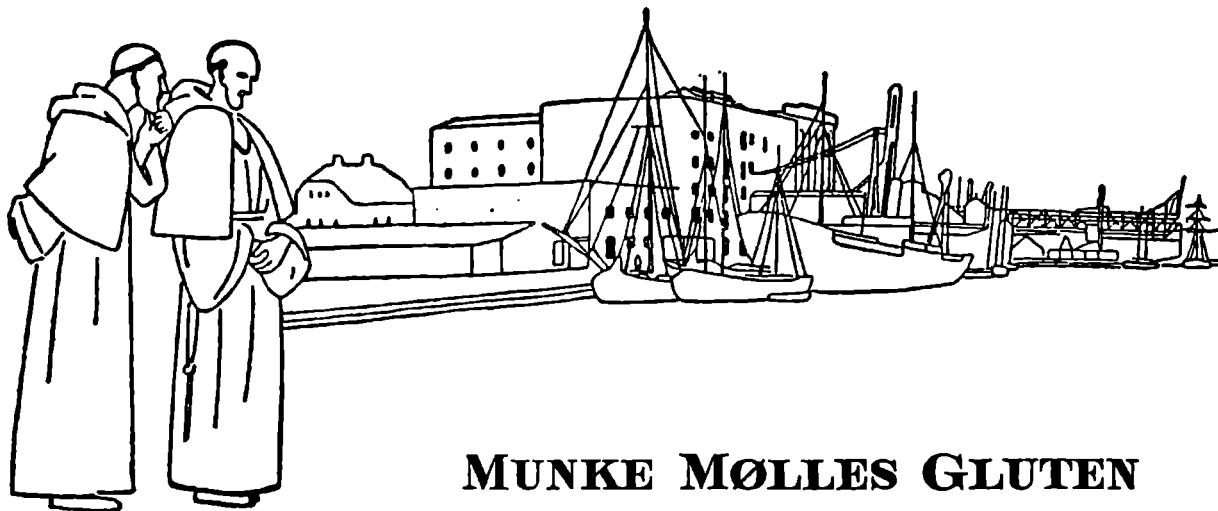
Sct. Ansgars kirke, København

Kyndelmisse, 2. februar, kl. 11: Lysindvielse, procession og højmesse. Hele gudstjenesten er på dansk.

Sct. Ansgars fest, 9. februar, kl. 11: Koncelebreret højmesse med prædiken af pater H. Roos S.J. Messen er på latin.

2 værelser tilleje

for mænd straks.
Pastor d'Auchamp
Søborg, tlf. (01) 69 03 01

MUNKE MØLLES GLUTEN

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Rom i påsken: a) 1/4–8/4 (skoleferien) – 8 dages flyrejse – 1/2 pension – 2 busrundture. – Pris: kr. 925,-.

b) 2/4–11/4 – 10 dages flyrejse – 1/2 pension – 2 busrundture. – Pris: kr. 995,-.
Rejseledere: lærerinde Annie Rastrup – rejsens præst: pater A. Keustermans, Næstved.

Det hellige Land: 8/5–22/5 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Gallilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: 2250,-.

Rejseleder: pastor Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7–17/7 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Gallilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – 1/2 pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romsrejser.

27/5–13/6 – Rom – Assisi – Firenze – 18 dages togrejse – fuld pension.
Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

27/6–17/7 – Ravenna – Rom – Assisi – 21 dages togrejse – 1/2 pension i Rom – fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

12/9–26/9 – Rom – Assisi – 15 dages flyrejse – fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9–12/9 – 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

VÆGKALENDEREN 1969

udgivet af Ansgariusforeningen
fås hos de katolske boghandlere og ved kirkerne.

kr. 2,00

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarleforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

Sct. Knuds Skoles jubilæum

Det må siges, at Sct. Knuds Skoles 100 års jubilæum blev fejret med manér. I hele tre dage festedes der.

Fredag den 10. holdtes der fest for de nuværende elever med messe i Jesu Hjerter Kirke og prædiken af tidligere elev, kapellan ved Sct. Ansgars Kirke, pastor Georg Uttenthal Nibler. Efter messen fik eleverne pølser og sodavand, hvorefter de alle gik over i Kinopalæet for at se filmen »Oliver«, og så var det fridag.

Lørdag aften samledes de gamle elever sammen med lærerne i Ingeniørforeningen til spisning og samvær. Der var i alt 290 elever, der havde taget med indbydelsen, og det blev en festlig aften med mange taler, og hvor gamle minder fra skoletiden blev opfrisket. Der var i forvejen samlet ind til oprettelsen af et jubilæumsfond, der foreløbig havde indbragt ca. 3500 kr., men indsamlingen fortsætter. Et forslag fra en af de gamle elever om at stifte en elevforening fik stormende tilslutning, og det udvalg, som havde arrangeret jubilæums-festlighederne, påtog sig at føre forslaget ud i livet. Blandt de 290 elever var der i virkeligheden nogle »gamle drenge«, idet den ældste af deltagerne havde forladt skolen i 1902.

Søndag, den egentlige jubilæumsdag, holdtes der festmesse (votivmessen for kong Knud) i Jesu Hjerter Kirke. Med biskop Hans L. Martensen som hovedcelebrant koncelebrerede tidligere elever og nuværende lærere, i alt otte præster. Den apostoliske delegat, ærkebiskop Bruno Heim, overværede messen, der formede sig som en dansk højmesse. Som gæster deltog to præster fra folkekirken, begge i ornat.

Msgr. Kjeld Geertz-Hansen prædikede, og det var en hyldelse til Sct. Knuds Skoles lærere og deres enestående gerning. Ved fredskysset før altergangen, som blev givet af msgr. Geertz-Hansen i hans egenskab af fungerende diakon, gik han også ned til folkekirkepræsterne og gav dem fredskysset – et smukt økumenisk indslag.

Det blev en virkelig festgudstjeneste med smuk liturgi, dejlig korsang, fuldtoneende menighedssang fra den stopfyldte kirke – altså ikke noget med »piv« – og fornem instrumentalmusik, udført af de to kgl. kapelmusici, organist Aage Bredahl og trompetist Knud Hovaldt.

Efter festgudstjenesten blev der holdt reception i Sct. Knuds Skoles festsal. (Vi bringer senere billeder fra jubilæet.)

B.H.

Svensk opinions- undersøgelse

Det svenske »Katolsk Kyrkotidning« har 2000 abonnenter (oplag 3000). I et læserrundspørge har 73 svaret med kritik og ønsker.

48 finder redaktionen god, 17 midelmådig, men ingen kalder den dårlig. Hvad artikelmaterialet angår, finder 5 det dog dårligt. Skal bladet være et forum for debat? 55 siger ja (nogle dog med visse forbehold), 12 nej. Kritik synes ikke at være fremtrædende, skønt en enkelt dog siger, at for tiden er der yderst lidt i bladet, han sætter pris på! Dog er der en del, man savner i bladet: »Mere åben debat, mere information, f.eks. om økumenisk samarbejde, liturgi, katekese m.m. Det skulle ikke være nødvendigt at læse dagspressen for at få at vide, hvad der sker i den katolske verden.« Der ønskes artikler om, hvordan folk klarer hverdagen og troen, der spørges om hjælp og vejledning i åndelige spørgsmål. Og om flere informative artikler om de forskellige strømninger i kirken og kristenheden. En mener, at bladet selv burde fortælle om sine indre kriser, »Svenska Dagbladet« vil nok gøre det alligevel. Debat om trosspørgsmål og stillingtagen til helt aktuelle problemer efterlyses.

Så er der dem, som gerne ser en fastere holdning til den katolske tro, flere informationer direkte fra Rom, oversættelser af pavens mange udmærkede taler, en klar entydig katolsk anti-modernistisk linie – og endelig sukkes der efter lidt mere humor, »man får aldrig lyst til at trække på smilebåndet«, et par kryds-og-tværs'er og mere for de unge. En læser i Norge skriver: »Vi hører her i Norge om alle de dygtige svenske katolske journalister og forfattere – hvorfor skriver de ikke i K.K.?« Den afgående medarbejder Barbro Alving savnes af mange.

Skal man forbavses over, at nogle læsere ser med en slags misundelse på vort danske blad? »Et ugeblad – det går i Danmark! Så er det nye nyt. Se på Katolsk Ugeblad: Lidt sladderagtigt, typografisk blandet, aktuelt, morsomt, selvkritisk! K.K. er så svensk og højtideligt«. En anden siger endda: »Derimod giver det danske Katolsk Ugeblad mig hver uge en følelse af at tilhøre den katolske kirke. Først og fremmest læser jeg »Skriftbetragtning«, som jeg kunne ønske også i K.K., og så har ugebladet meget mere om menighederne rundt om

Behøver vi katolsk presse?

Nordiske præstestuderende har holdt møde i Frankfurt

Resultatet af de skandinaviske præstestuderendes møde hos jesuitterne i Frankfurt i dagene 4.–6. januar 1969 blev, at alle indså den katolske presses nødvendighed i de nordiske lande. Katolsk presse blev her forstået i sin helhed, omfattende ugeblade, månedsblade og tidsskrifter. Grunden til dette resultat, som den hjemlige katolske presse må betragte som noget positivt, var to udmærkede foredrag, som blev holdt af chefredaktør, msgr. dr. H. Holzapfel og det svenske Credos tidligere redaktør, pater Gerlach S.J. Ved hjælp af et historisk overblik viste og vurderede de to foredragsholdere den nuværende situation for den kirkelige presse. To væsentlige problemer har vor presse. For det første er det vanskeligt at skaffe medarbejdere, selv om det på den anden side må siges, at mange lægfolk og præster har ofret megen tid og mange penge på at hjælpe med udbredelsen af katolske tanker og stillingtagen. For det andet er det vanskeligt at skaffe penge til pressen. Det er i dag meget dyrt at udgive blade og tidsskrifter, og omkostningerne stiger støt. Det synes, at man lettere kan skaffe midler til nybygninger og ombygninger end få nogle penge til den kirkelige presse. En interessant grund blev angivet, nemlig den, at nybygninger og ombygninger lettere og bedre kunne ses og anerkendes af de mange, mens forståelsen for det presse-mæssige og kulturelle arbejde meget vanskeligere kunne vinde frem, da det ikke kunne ses på samme måde. Dog skulle man tro, at nødvendigheden og vigtigheden af den kirkelige presse skulle kunne indses i en tid, hvor det reelle tal på katolikker ikke er stigende. En af vejene til at opbygge kirkelige institutioner og give dem nyt liv er en katolsk presse, som kan få menneskene i tale. Men skal denne presse spille en aktiv og meningsdannende rolle, ja så

i landet end vort blad har.« »Vi kender ikke hinanden!«.

Redaktionen lover at gøre sit bedste. Men der lægges ikke skjul på, at K.K. økonomisk er en tung byrde for stiftsledelsen. Alligevel gives der intet honorar til redaktionen eller til andre medarbejdere, kun et par beskedne godtgørelser for visse udgifter. Man opfordrer derfor til at skaffe flere abonnenter, så det kan give positivt udslag i stiftets budget.

er det nu engang nødvendigt at hjælpe den ved at købe blade og tidsskrifter eller måske give dem som gave.

Lad os ærligt spørge: Hvad havde den danske katolicisme været uden Katolsk Ugeblad, eller hvad ville der ske med vor katolicisme, hvis det nye blad Katolsk Forum ikke får en fast og sikker plads i vor kirke og i den danske offentlighed?

Før man går i gang med at udrydde noget, skulle man tænke lidt over konsekvenserne for fremtiden. For et menneske, der tror på Gud som Skaber, eksisterer ikke bare nutiden, men også fremtiden.

Referatet af PSP-gruppens virksomhed og kommende planer blev holdt af Richardt Hansen. Der kan opregnes mange positive resultater, som har betydning langt ud over PSP's egne rækker. Den personlige kontakt og hjælp udbygges og forbedres til stadighed. Men i PSP-gruppen mærker man på meget nærmere hold end andre steder de store vanskeligheder med at skaffe tilgang til den præstelige stand. Hele tiden må vi stryge medlemmer af vor liste, fordi disse mennesker vil gå en anden vej i fremtiden. Vi vil ikke på nogen måde fordømme dem, som i frihed og mange gange af god overbevisning har truffet deres beslutning. Dog må alle erkende, at det kirkelige liv ikke kan gå uden præster og søstre. Er kaldsproblemerne ikke noget, der er enhver synode værdigt? Eller skal en synode kun benyttes til at udkæmpe private teologiske småslag, som er uden særlig betydning for kirken, som udefra trues af helt andre farer? En hollandsk teolog har engang rigtigt bemærket, at Gudsfolket får det antal præster og søstre, som det gør sig fortjent til. Det vil altså sige: Beder man ikke om kald eller hjælper kaldene frem på anden måde, så kommer der ingen. *Richardt Hansen*

**De sparer 50 øre
pr. nummer ved
at abonnere på
Katolsk Forum, og
De får således
3 gratis numre om
året!**

Malermestre
L. Larsen & Søn
Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

E.N.

FILM

Farlig tendens

Stort set må det hilses med tilfredshed, at amerikansk film har slækket på den censur, den i sin tid pålagde sig selv for ikke at lægge sig ud med de forskellige anstændighedsligaer, når dette vel at mærke fremmer ærligheden i kunsten. Hvor der derimod – som i »Coogans bluff« – bliver frit spillerum for en smagløs og i visse tilfælde farlig speku-

lation er det så som så med ens begejstring. Filmen handler om en sherif, der laver politiarbejde på egen hånd i New York, hvor han – der er hjemmehørende i Arizona – ingen myndighed har. At han driver sit galanteri overfor pigerne meget vidt, er én ting. Rivravruskende galt er det i hvert fald, hvor han kynisk har et forhold til en sindssyg pige, bare for at få nogle oplysninger ud af hende. Bevares, filmen selv stiller nogle spørgsmålstegn ved denne »helt«s moralske fremtoning og særprægede metode, men det virker en lille smule hyklerisk. For så vidt stiller det også filmens dårlige

sider i ekstra relief, at der er ægte miljøskildring i filmen. En anmelder er gået så vidt som til at sammenligne »Coogans bluff« med nazitidens tyske film. Det giver stof til eftertanke.

(*Universal - Asa*).

117. årgang af Katolsk Ugeblad 24. januar 1969

Redaktion: H. Roos og
Hølge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er Incl. moms.

FILM

God underholdning

Sammenlignet med »Coogans bluff« er »Ørneborgen« karsk underholdning. En blodig affære, bevares, men det er også en krigsfilm om nogle allierede efterrettingsfolks arbejde med en tilsyneladende umulig opgave i de bayerske alper, og krig bør aldrig helt fremstilles som en gang røvere og soldater. Dog generer det ikke her, at fortælleglæden ved at bringe en god historie frem slår igennem. Vi er fanget af handlingen fra næsten med det samme og i hvert fald til sidste billede. Det er dødhamrende spændende og tilpas kompliceret som en god kryds-og-tværs. Og så er der gode skuespillere, først og fremmest engelske – med selveste Richard Burton i spidsen. Ellers nikker vi genkendende til flere ansigter fra tv, bl.a. fra »Den store fabrik«, og som en ensom amerikaner ses sheriff Coogan alias Clint Eastwood, der er og bliver en brutal herre, men dog fremtræder mere sympatisk her end i Bluff-historien. (M.G.M.).

Smuk og værdig Galilei - film

Cyril Cusack fremstiller Galilei som en ildenskabsløs mand, der ikke indeholder stof til en martyr.

Heldigvis har pavestolen netop rehabiliteret Galilei, ellers havde man nok bøjet hovedet endnu dybere og endnu mere beskæmmet, da man så den italienske instruktør *Liliana Cavani* film om naturforskeren, der så sent som i 1632 under trussel om tortur og kætterbål måtte afsvære tanker, som han anså for bevislig sande. Det er ellers slemt nok allerede tidligt i filmen, da Giordano Bruno under store pinsler bliver brændt (år 1600), men man kan ikke sige, at der langes mere ud efter den officielle kirke end retfærdigt er. Tværtimod er filmen forbilledlig værdig i forsoget på en fair fremlæggelse af hele problemet i kampen mellem de lærde og intellektuelle, som ønsker forsknings- og ytringsfrihed og dem, der mener, at kirken for enhver pris må bevare kontrollen over hele videnskaben, hvilket kun kan ske, hvis kirken nægter at indrømme, at den på nogen punkter har taget fejl. Billedet af Galilei-processen er i vore dage blevet »afmytologiseret« (i virkeligheden har der vist været tale om en forholdsvis mild og høflig behandling fra de romerske myndigheders side), men så kan filmen i hvert fald ses som et eviggyldigt eksempel på åndens kamp mod realpolitikken. »Galilei udmærker sig i øvrigt ved et meget afdæmpet, diskret spil og en stor billedskønhed. Der er fotograferet »på stedet« i dejlige pastelfarver. (*Galla Film*).

HK

Fasteaktion til fordel for Nigeria - Biafra

På et møde i København har den nordiske bispekonference bestemt, at de nordiske bispedømmer i fastetiden skal samle ind til ofrene for hungersnøden.

3/1969

forum

katolsk

Presse eller PR?

Mette om
pænt sprog

Katolik i
Norge

Ved pater Coenens
og Poul Hjorths
død

En præst
måtte gå

Vinter i Norge – læs om katolikerne der på side 6–7.

Kære hr. Kristensen!

Tillad mig i al venskabelighed at give Dem nogle oplysninger angående Deres bemærkning imod Rom i artiklen til biskop Suhrs 30-års jubilæum (Katolsk Forum 1/1969, side 5).

Jeg kan fortælle Dem, at netop biskop Suhr hos den romerske kurie til stadighed var den mest afholdte af de nordiske biskopper.

Ellers kender jeg kun få blandt verdens episkopat, som måske føler sig som »funktionær, som bare venter direktiver fra et kontor i Rom...«. De fleste er meget frimodige, og jeg selv er det også. Vi diskuterer tingene med alle embedsledere, vi modsiger dem, når de ikke er rigtigt oplyste eller ikke bedømmer forholdene rigtigt i andre lande, og vi underretter dem sandfærdigt. Dette er vor opgave, og jeg kan forsikre Dem, at det har aldrig skadet mig eller gjort mig ilde anskrevet.

Derfor, tror jeg, har sådanne bemærkninger om Rom kun ringe sandhedsbaggrund.

I øvrigt tror jeg, at vi formidler offentligheden et helt uproportioneret billede af virkeligheden, hvis vi fortrinsvis giver publicitet til oppositionelle sensationsgørende ekstremister og aktivister og deres ofte illoyale holdning. Disse er faktisk kun et lille mindretal over for de trofaste kristne, som misbilliger hele dette spektakel.

Dertil vil jeg gerne citere den socialdemokratiske folketingsmand Egon Jensens nylige bemærkning angående det tilsvarende fænomen på det politiske område. Han sagde: »... hvis disse mennesker skulle lede landet (vi kan sige kirken) i fremtiden, så var der virkelig fare på færde...«.

Bruno B. Heim.

EN REDAKTØR MENER

Når den apostoliske delegat i det brev, der er gengivet ovenfor, skriver »i al venskabelighed«, er det ikke bare en pæn vending. Sammen med vore nordiske biskopper har han – siden vi i 1962 umiddelbart før koncilets åbning udvidede det katolske pressearbejde, vist os en interesse og en tillid, som kun kan betegnes som venskab. Den, der skriver disse linjer, har endnu aldrig taget bussen fra Immortellevej uden at være ladet med lidt mere optimisme, end da han kom. Og det siger faktisk noget, for en katolsk pressemand lige

før 1970'erne må være realistisk indstillet.

Selv om man er gode venner, kan man naturligvis godt være uenige. Men det skulle der ikke være tale om i dette tilfælde. Med bemærkningerne om direktiver fra et kontor i Rom var meningen at antyde, at katolikker under biskop Suhrs ledelse ikke var (eller burde være) uforberedt, hvad angik den fornyelse, som var resultatet af det andet Vatikankoncil, og som bl. a. gik ud på en stærkere understregning af biskoppernes ansvar i kirken – en større decentralisering. På mange måder har tiden mellem første og andet Vatikankoncil været en særdeles rig tid for vor kirke, men alle er vist enige om, at situationen, som den var efter første Vatikankoncil med udpræget romersk centralledelse, blev trukket lidt for langt ud, selv om samme romerske centralledelse har indlagt sig mange fortjenester.

At biskop Suhr har været lige så respekteret i Rom, som han er herhjemme, fremgår vel også af, at det apostoliske vikariat netop i hans tid blev ophøjet til bispedømme.

Ellers har den opmærksomme læser vel for længst fundet ud af, at dette ikke er nogen polemik mellem den apostoliske delegat og FORUMS ansvarhavende redaktør, men en uddybning af spørgsmålet af fælles interesse. Hvad nyhedsformidlingen angår, skal det indrømmes, at det ofte er de triste ting, uheldene, ulykkerne, katastroferne, der giver pressen stof. Man gør ikke så meget stads ud af, at 9998 bilister kører pænt, men de 2, der

kører galt, kommer på forsiden. Men måske er læserens berettigede krav om at høre om de 2 også udsprunget af, at han selv vil vide, hvordan man tager sig i agt for at komme galt af sted. Den rimelige grænse for berettiget information kan overskrides, men mon ikke brugen af officielt anerkendte internationale katolske pressebureauer alligevel yder en vis garanti? Og at for eksempel begivenhederne i Isolotto, Italien, og diskussionen omkring rundskrivelsen om fødselskontrol og den hollandske katekismus behandles og kommenteres kan vel ikke være at låne øre til illoyale ekstremister. Hvis meteorologen taler om blikstille, når bølgegangen er høj, er det ulykkerne sker.

Der er – som antydnet – ingen grund til at tro, at man bliver ilde anskrevet i Rom, når man siger sin mening. Tværtimod tager Vatikanet ofte tingene med en lidt for knusende ro. Dette gælder vist ikke mindst omstillingen fra romersk dominans i tankegang og handling til en mere internationalt (jeg undlader at sige »katolsk« for ikke at blive misforstået) betonet holdning. Et sekundært, men ikke mindre irriterende eksempel er, at man aldrig – når man står over for tvivlsomme påstande om Vatikanets økonomiske investeringer – får andet materiale i hænde til gendrivelse end opbyggelige og ofte let polemiske almindeligheder, hvor konkrete oplysninger kunne mane søslangen ned i myternes verden en gang for alle.

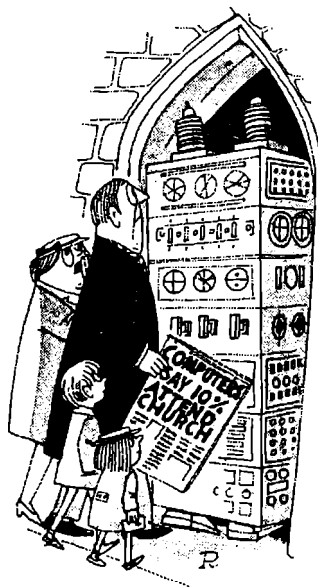
André Mener

ANDRE MENER

PR eller presse

St. Olavs redaktør, Åge Rønning, er ikke så glad for den anvendelse af pave Paul VI's ord til de katolske journalister, som findes i pater H. Roos' artikel »Schalom« i »Katolsk Ugeblad«s sidste julenummer. Åge Rønning skriver:

Vi mener at vi i loyalitet og med dyp respekt forstår noe av pave Pauls bekymring og veldige ansvar i dagens uro. Vi synes vi fatter hvordan denne bekymring gjør at han finner det påkrevd å rette noen spesielt advarende ord til katolsk presse og minne om det ansvar den har. (Et ansvar enkelte ærlig talt glemmer i sin ville jakt etter ytterliggående fenomener.) Ikke desto mindre er det betenkelig at det er mulig å tolke pavens ord dit hen at katolske pressefolk fremste oppgave er å være Kirkens Public Relation-avdeling.

En statistikk lavet på en computer siger, at 10 % af englænderne går i kirke.
– Det må være en af disse her, far.

Det vil si: å være en gruppe mennesker hvis skrivekyndighet gjør dem egnet til å formidle til de troende autoritetens uttalelser, alle de lyse sider av det som skjer og det som kan bidra til å skape ro – den ro Kirken selvfølgelig sårt trenger.

Dette er også katolsk presses oppgave. Men den skal samtidig være istand til å utøve en kritisk røst i Kirken når det trenges, den skal gi plass for divergerende meninger, og den skal kunne behandle såkalt brennbare emner som det hittil bare har vært hvisket om i hierarkiene, men som egentlig er hele Guds folks sak. Dette sier paven lite om.

Vi har ikke sagt at pater Roos helt ut vil underskrive en tolkning av pavens ord som gjør katolsk presse til en PR-virksomhet. Men det er utvilsomt de som vil det. Og etter vår mening bryter pater Roos i fall han tar deres parti i stykker noe av den forståelse som langsomt er skapt mellom aktive katolske pressefolk her i Norden om vår lille

Pavestolens offisielle talerør er ikke som mange tror «L'Osservatore Romano», men Acta Apostolicae Sedis.

presses oppgaver. Det er oppgaver som en fri informasjonskilde og et åpent debattorgan – og en del av de nordiske lands samlede presse, tilsluttet nordisk presseetikk.

Det katolske pressesamarbeidet i Norden er skapt på verdifulle kontakter, og det vil lide vondt under en eventuell dansk vending. Det må igjen være tillatt å minne pateren om at han høsten 1966 selv var med på den enstemmige godkjenning av de retningslinjer som er grunnlaget for denne beskjedne, men viktige presseetikk.

Et godt eksempel på den ideelle PR-virksomhet i Kirken er L'Osservatore Romano. Det er mulig den er nødvendig, men det er knapt noe ønskemål for bispedømmenes presse andre steder. Ting som trykkes i L'Osservatore er korrekt nok gjengitt, men den kritikk som er nødvendig for enhver administrasjon kommer aldri til uttrykk. Man later som

NOTES BLOKKEN

Da jeg for 14 dage siden opholdt mig i Vestberlin, besøgte han samtidig Østberlin. To dage efter kom jeg til Frankfurt. Han havde da lige forladt det store kollegium for at flyve tilbage til Rom. Det lykkedes altså ikke for mig at få ham i tale, P. Pedro Arrupe, jesuiterordenens general(forstander). Det ville ellers have været interessant at snakke med ham om den tid for over 30 år siden, da vi læste teologi sammen, samme årgang, samme sted. Hvor jeg husker ham godt, den slanke, elegante basker, der havde studeret medicin, før han blev ordensmand. Senere kom han til Japan, hvor han blev provincial. Han kender både Øst og Vest. Ellers ville den store orden ikke have valgt ham til den høje post, han nu beklæder. Men når alt, jeg ved om ham, blegner, bliver ét indtryk tilbage: han er en mand, som er i besiddelse af en enestående, overnaturlig charme. Uden tvivl bliver den underbygget af hans sydlandske natur. Men der er mere; en vilje til at møde den anden, til at forstå ham, til at være god mod ham. Han har næsten udvisket sig selv for at tjene andre.

Nu leder denne mand den store jesuiterordenen med dens 36.000 medlemmer. Naturligvis gærer det også i sådan et fællesskab: i Spanien, Italien, Holland, USA og mange andre steder. Jeg lyttede til de referater, som medbrødrene fortalte om hans uttalelser. Jeg fik det indtryk, at de var præget af nøgternhed og en behersket optimisme. Naturligvis var det vanskelig! Halvdelen af den daglige post var jobpost. »Nogle dage havde jeg nærmest lyst til at begå harakiri...«. Men han giver ikke op, han holder ud, han fortsætter.

Men jeg var endnu ikke tilfreds. Som en detektiv ledte jeg efter et motiv, som dannede baggrunden for hele hans virksomhed.

Endelig lykkedes det for mig at finde det. Han nævnte det to gange, begge gange i en bisætning, næsten forbigående. Men denne lille sætning åbnede hans inderste hemmelighed. Han sagde: »Jeg har valgt mig en ny patron, Abraham.« Abraham, denne mægtige skikkelse i den Gamle Pagt, den levendegjorte tro, faderen til os alle: han, som »troede mod håb med håb«. Naturligvis kendte denne mand, som Guds forsyn fra Baskerlandet over Japan havde ført til Rom, vor tids krise, også krisen i Kirken og ordenen. Den anfægtede ham (»nogle dage kunne jeg begå harakiri...«), og dog overvandt han denne anfægtelse. Hvormed overvandt han denne krise? Ikke med kloge ord: det er en vækstkrise, en autoritetskrise, pluralismen bryder frem etc. etc. Han siger simpelthen: vi må tro på Guds forjættelser »mod håb med håb«. Abraham som patron: det betyder endvidere, at den krise, vi befinder os i, er en troskrise. Ikke således at forstå, at man blot sætter et spørgsmålstegn bagved enkelte dogmer. Men troskrise også i den forstand, at alt mister sin troværdighed, at »Gud er død«. Medens den kolde blæst slår Kirken i ansigtet, er der ingen anden ting at gøre end at tro på Guds forjættelser. HAN vil stå for sin evige pagt med os. Hvordan det vil ske, ved vi ikke. Vi ved kun ét – men det kun i troen –, at HAN vil være med os: Emmanuel.

TT Roos 87.

om den ikke eksisterer. Resultatet, i det lange løp, er at man ikke stoler på redaksjonens integritet.

Man kan neppe ønske et slikt spørsmålstegn ved det nye Katolsk Forum.

Vi går inn i 1969 med håp og bønn om at dette skal bli et bedre år for oss alle. Katolsk presses bidrag må blant annet være at den nok ett år våger å vedstå seg at den av og til tar feil – og kjemper for sin rett til å gjøre det.

LÆSERNE MENER

Bredside fra St. Olav

Næppe har det norske katolske tidsskrift St. Olav fået en lillebror i Katolsk Forum, da ser det sig foranlediget til at give lillebror en advarsel med lige fra starten. Under den sindrige tittel »Bredgade 69« mener St. Olav at måtte pege

Det
pæne
sprog

Mette

For nogle år siden gjorde en tysk jesuiterpater sig sælsomt bemærket i Vesttyskland ved at samle ungdom i brede skarer omkring sig i kraft af sine talegaver. De flokkedes som sild i tønne i hans kirke og til de møder, han arrangerede, og det var ikke fordi han lagde fingrene imellem, men først og fremmest fordi han oversatte skriftens ord til aldeles kontant nu-tysk, endda af barskeste slags. I øjeblikket husker jeg i særdeleshed hans omskrivning af det fjerde bud: du skal ære dine forældre.

– Du må ikke slå din mor i ansigtet! sagde han.

En mand, som henvendte sig til de bredeste masser for at fortælle dem den tidløse sandhed, at du skal elske din næste, og han ulejligede dem ikke med pænheder. Han sagde det hele, som det var – i deres forestillingsverden, og han var, ganske som sin herre og mester, til megen forargelse, men folket fulgte ham i skarer igennem stenørkenen.

Gad vidst, hvad der blev af ham, siden man ikke har hørt om ham i mellemtiden. Jeg nærer en stille frygt for, at man har givet ham mundkurv på og prøvet at gøre ham PÆN.

Jeg tænker også på, hvordan de

samme guddommelige ord ville lyde på dansk, hvis nogen skulle have held til at få, lad os sige teenagere af 1969 til at studse og lytte. Men jeg tør næsten ikke tænke tanken til ende, for det ville blive simpel tale, og kultiverede forældre ville temmelig sikkert betakke sig for at lægge børn til sådan behandling. »Er jeg min broders vogter?« siger en eller anden selvglad størrelse et sted i Bibelen. Helt kontant oversat ville det – udsat for det publikum, som har allermest brug for det – lyde: »Jensen ved siden af rager mig langsomt!« Ja, ikke sandt, og det KAN man ikke. Det kan man ikke komme af sted med i et højloftet kirkerum med alter og orgel og højtid. Så man går pænt udenom. De unge mennesker går også udenom – et sted hen, hvor man taler deres sprog og tænker i deres baner, som gennemgående ikke er sarte.

Hele hverdagssproget har forgrovet sig i den sidste menneskealder, hvordan skulle det være gået anderledes efter to forrående verdenskrige med alt tilbehør af menneskejagt og forkuelse? Kan det blive ved at gå, at Kirken er lige PÆN? Mette

P.S. Til Kirsten Trarup, som ifølge sit læserbrev til mig er bange for, at diskanterne ikke kan komme helt derned i kælderen, hvor salmerne skulle synges, hvis de kom en halv oktav længere ned: Mon De ikke nøjes med at bedømme situationen ud fra *Deres* sognekirke, hvor denne reformation måske forlængst er lykkeligt tilendebragt? Så skulle De bare prøve at sidde i en lille sognekirke et sted langt af led på *vores* kanter. Så skulle De høre piv!

Se endvidere B. Hussons
indlæg på side 20.

på pater H. Roos' artikel, hvori han (»såvidt vi kan se med hevet pekefinger«) tillader sig at citere pavens ord til katolske journalister. – Der skal nu til dags mod til at citere pavens ord blandt katolikker; og pegefingern må kun storebror løfte.

Det er betænkeligt, mener St. Olav, at pavens ord kan tolkes derhen, at katolske pressefolks opgave først og fremmest er at formidle de troende autoriteters udtalelser, alle de lyse sider og det, der beroliger. Katolsk presse skal

derimod også kunne udøve en kritisk røst i Kirken, give plads for divergerende meninger og tage brændbare emner op. Og det siger paven kun lidt om. St. Olav siger ikke, at pater Roos helt vil underskrive den første tolkning, men advarer, i fald han vil tage det parti.

Man forstår St. Olavs bekymring på baggrund af den vanskelige situation, en katolsk redaktør nu til dags står i. St. Olav har også ret i at påpege den fare, at redaktøren har en skuffe, hvor han

gemmer »farlige manuskripter«. Man hører og ved af erfaring, at sligt sker i katolsk presse... dog ikke blot med artikler, der er kritiske over for Kirkens ledelse. Men begrundet paveditatet en mistanke?

Paven begynder straks med at fastslå, at det er journalistens pligt at informere læserne om uoverensstemmelser i Kirken, og Katolsk Ugeblad fortier det heller ikke. Men paven tilføjer, at man ikke bør fremhæve netop de yderliggående tendenser og det, der skaber forvirring. Og når paven lægger så megen vægt på det og siger så lidt om det første, kan man sige sig selv, at han som Kirkens vejleder åbenbart har sine grunde til over for katolske journalister for tiden at pege på den smalle sti mere end på den brede gade. Vi skal vel ikke nøjes med at sætte os til doms over pavens ord og gøre dem acceptable, betænkelige eller forkastelige alt efter vor forhåndsindstilling. Skønt paven kritiserer tendensen til at fremhæve med bifald det forvirrende, glemmer han ikke at erkende retten og pligten til at informere derom. Ugebladets citat berettiger altså ikke til den mistanke, at man vil indsnevre journalistens opgave til noget ensidigt. Men bare St. Olav nu ikke svarer igen i bedste storebror-stil: »Jeg siger jo ikke, at du har gjort det; jeg advarer bare, hvis du...!«

A. Ziggelar S.J.

Var de ledende?

Kære FORUM (katolsk)!

Det er ikke, fordi jeg ikke ønsker det nye blad en god fremtid. Men på givnen foranledning vil jeg dog oplyse, at et læserbrev i det første nummer, undertegnet »E. Nielsen«, ikke er skrevet af mig, – det skulle da være i søvne.

Jeg synes, bladet bør opgives i hvert fald hjemby for de skrivende.

Mens jeg er ved det, så har jeg og måske mange med mig, spekuleret over, hvad det betyder, når der på side 23 stod: »Husk at overflytte Deres abonnement til Katolsk Forum«.

Angående »Katekismen fra Isolotto« (s. 19), da er denne såvidt jeg ved ikke skrevet af præsten don Mazzi, – den er udarbejdet af sognets beboere sammen med præsten. I italiensk presse er der skrevet om den, at den på helt evangelisk vis sætter Jesus selv i forgrunden og understreger den revolutionære side af hans forkyndelse, idet datidens fari-sære sammenlignes med nutidens kirkefyrster. Katekismen er ikke årsag til, at don Mazzi er suspenderet. Det blev han, fordi han og sognebørnene ikke ville tilbagekalde deres solidaritetserklæring med de katolikker, som havde »besat« domkirken i Parma i protest mod »den

rige kirke«. Problemet er ikke løst, men så kendte folk som teologerne padre Balducci og den spanske Gonzales Ruiz har givet præsten deres støtte.

Så er der »Fransk støtte til paven« (s. 20). Burde nogle navne ikke være angivet? Mauriac, Marcel, Guitton o.fl., 16 ialt, så læseren selv kan dømme, om de kan kaldes »ledende«. For nu ikke at være ensidig, som bladet så ofte er beskyldt for, burde det måske have tilføjet, at en karmelitpater Michel de Goedt har gjort indsigelse mod denne henvendelse, samt at 744 præster og lægfolk fra alle dele af Frankrig i december sendte et alvorligt og kritisk brev til paven, og også blandt disse brevskrivere er der adskillige »ledende«.

I disse kirkens krisetider er informationerne udefra af allerstørste vigtighed. Jeg opfordrer redaktionen til at være påpasselig og skal selv gøre mit bedste.

Med venlige hilsener
Ellen Nielsen.

S V A R

Kære E. N. Der skulle naturligvis have stået: Husk at betale... Tilgiv denne lapsus. Med Eva Alexandersons artikel på side 10 i dette nummer supplerer vi billedet af Isolotto-affæren. Hvis forfatterne af læserindlæg selv lader underskriften efterfølge af adresse, kommer den med. Hvad de franske brevskrivere angik, vidste jeg, da jeg pillede de sidste meddelelser ud til nummer 1, at der ville komme den fulde ordlyd af brevet i nummer 2. Derfor den korte version i nummer 1. Principperne for en åben information er vi helt enige om. Det kan naturligvis kun glæde læserne og redaktionen at modtage tilsagn om at Deres værdifulde medarbejderskab fortsætter. HK.

KATOLSK FORUM bringer i vid udstrækning individuelle kommentarer under navn eller mærke. Sådanne indlæg og artikler behøver ikke at dække redaktørernes opfattelse.

Fasteaktion til fordel for Nigeria-Biafra

Communiqué fra den nordiske bispekonference

Den nordiske bispekonference har i dagene 20.-24. januar 1969 holdt sit plenarmøde i København.

Under forsæde af biskop Taylor (Stockholm) har biskopperne Frehen (Reykjavik), Gran (Oslo), Martensen (København), Rùth (Trondheim), Suhr og Verschuren (Helsinki) blandt andet drøftet liturgiske spørgsmål, fælles fasteaktion for året 1969, bispekonferencens statutter og især spørgsmål i forbindelse med den bispesynode, der i efteråret skal afholdes i Rom.

Fælles fasteaktion 1969

På grund af den store - af krigen fremkaldte - hungersnød i Nigeria-Biafra har den nordiske bispekonference bestemt, at der skal afholdes en fælles fasteaktion 1969 i form af en Nigeria-Biafra-indsamling for på den måde at mildne den store nød blandt vore træn-

gende brødre og søstre.

Caritas Danmark fungerer som medlem ved dette års fasteaktion.

Valg af præsidium

Den nordiske bispekonference har konstitueret sig med nyt formandskab. Formandskabet er sammensat som følger:

Formand: Biskop Taylor.

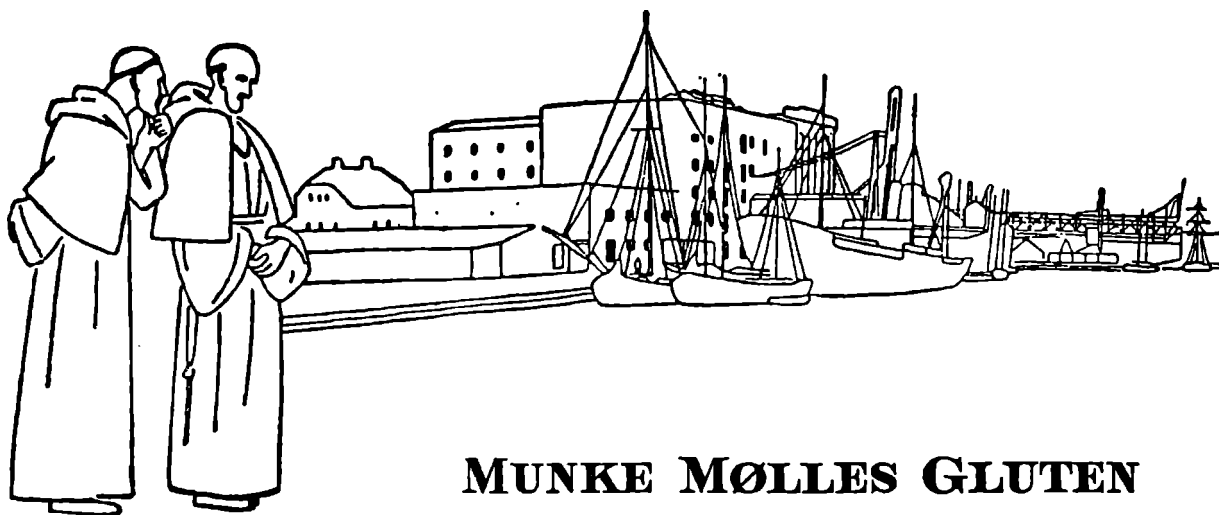
1. næstformand: Biskop Martensen.

2. næstformand og generalsekretær: Biskop Gran.

Msgr. Hylla fortsætter som sekretær. Bispekonferencen har udnævnt biskop Verschuren til formand for den fællesnordiske liturgikommission.

Næste bispekonference

Det blev foreløbigt besluttet, at den næste bispekonference skal afholdes i Tromsø i dagene 6.-12. juli 1969.

MUNKE MØLLES GLUTEN

Kulturel indsats i Norge

Den katolske kirke i Norge har ifølge de sidste statistiske opgørelser godt 8.000 medlemmer, dvs. lidt over 2 promille af den norske befolkning. I efteråret 1968 kunne den fejre sit 125-års jubilæum som religøst mindretal i nyere tid. I april 1843 blev det nemlig ifølge et kongeligt brev, udfærdiget af Karl Johan Bernadotte, Sveriges og Norges konge, tilladt, at der dannedes en katolsk menighed i Oslo (dengang Christiania) som en gestus over for de udenlandske diplomater og en håndfuld udenlandske arbejdere.

Norge er i dag inddelt i et bispedømme, Oslo (som omfatter størstedelen af Sydnorge) og to apostoliske vikariater, Mellemnorge (dvs.. landet omkring Trondhjem) og Nordnorge (med sæde i Tromsø). Det overvejende antal katolikker er at finde sydpå med stærk koncentration omkring Oslo. De to vikariater nord for bispedømmet Oslo omfatter hver for sig knap 500 troende og 4-5 præster foruden den apostoliske vikar, som har rang af biskop.

Et bylønomen

Katolicismen i Norge er i det hele taget et byfænomen. De fleste katolikker bor i byer eller bylignende samfund. I de fleste vigtige byer er der opført kirker eller kapeller – tit i tilslutning til et sygehus eller en klinik, der drives af ordenssøstre. Antallet af søstre (hvoraf de fleste arbejder inden for sygeplejen) er i det hele taget forholdsvis stort (ca. 500). Dette har sin forklaring i det meget velkomne bidrag, som den katolske kirke har ydet til landets utilstrækkeligt udbyggede sygepleje, især i det 19. og begyndelsen af det 20. århundrede. I dag er et og andet af disse imponerende og veludbyggede sygehuse under afvikling eller overførelse til de kommunale myndigheder, hovedsagelig som følge af en nedgang i tilgangen til de kvindelige ordener, hvor de fleste af medlemmerne har været af ikke-norsk oprindelse.

Præsterne

Præsteskabet er overvejende af stærkt varierende udenlandsk oprindelse. Indslaget af norskfødte præster er størst blandt dominikanerne (over 50 pct.), som virker i Oslo og Trondhjem. Andre

ordenssamfund, der virker i Norge, er franciskanerne (Oslo, Kristiansand og Bergen), jesuitterne (Oslo), maristerne (Oslo og Hønefoss), Jesu Hjerter Præsterne (Mellemnorge) og Fædrene af Den hellige Familie (Nordnorge). Biskoppen af Oslo, John Willem Gran, er en norskfødt cistercienser. De to apostoliske vikarer i Trondhjem og Tromsø, biskopperne Rüh og Wember, er tyskfødte, hvilket på en enkelt undtagelse nær også gælder deres præsteskab.

Lav gennemsnitsalder

De katolske menigheder i Norge er langt mindre præget af indvandrere og flygtninge, end tilfældet er for eksempel i Sverige. Selv inden for de små menigheder er de fleste af katolikkerne norskfødte, dels fra katolske familier og dels konvertitter. Ifølge den officielle statistik i Norge er den katolske kirke det religionssamfund, der har den laveste gennemsnitsalder blandt sine medlemmer. Antallet er i løbet af de 125 år, der er gået, vokset meget langsomt. Tilvæksten beror stort set ikke på konversioner (ca. 50-60 pr. år), men på befolkningstallets naturlige vækst.

Kulturel indsats

Psykologisk set har indstillingen til den katolske kirke ændret sig meget i de sidste årtier. Norge blev efter krigen på en delvis drastisk måde draget ud af sin provinsielle isolation og sin tilværelse på kulturens overdrev. Massemediernes, masseturismens, internationalt engagement og mange andre faktorer har gjort den katolske kirke meget mere nærværende, ja til en vis grad overrepræsenteret, i den almindelige bevidsthed, og man mærker en voksende tolerance, ja næsten sympati, fra tidligere stærkt kritisk indstillede kredse. Katolske kristne har i forhold til deres ringe antal spillet en udpræget rolle – især i landets kulturliv – og har her og der gjort sig kraftigt gældende i intellektuelle kredse, i pressen og i massemediernes. Allerede i 1920'erne gjorde en celeber konvertit til den katolske kirke, forfatterinden og Nobelpristageren Sigrid Undset, den katolske kirkes opfordring til et problem for den norske offentlighed. Efter den tids stærkt polemiske og apologetiske atmosfære har forholdet mellem den katolske kirke og den norske offentlighed udviklet sig i stadig gunstigere og for-

Af Hallvard Rieber-Mohn

Hallvard Rieber-Mohn – norsk journalist, forfatter og dominikanerpater, kommentator i norsk radio og fjernsyn. Fornyligt valgt til regionalvikar for dominikanerne i Norden.

drageligere retning. Ganske vist har den norske kirke efter biskop Eivind Berggravs død været meget tøvende i sine økumeniske udfoldelser.

Økumeni

Men ikke desto mindre er der etableret gode og givende kontakter mellem katolske og evangelisk-lutherske præster, især i hovedstaden. Desuden har den katolske kirke under indflydelse af reformen fra det 2. Vatikankoncil på ny defineret meningen med sin tilstedeværelse i Norge, og det har haft konsekvenser, som i højere grad skaber muligheder for tillidsfuld forståelse og samarbejdsånd. Omsvinget er af en fremtrædende norsk økumen, dominikanerpater Finn D. Thorn, blevet betegnet som en udvikling »fra modreformation til medreformation« eller – hvis man foretrækker at sige det sådan – fra rent og skært proselytmageri til et tjenende medansvar for kristendommens stilling og fremtid blandt det norske folk i det hele taget. På dette grundlag er der indledt produktive samtaler mellem kirkerne både på det teologiske og det praktiske plan. De fleste norske protestanter synes imidlertid indtil videre at stille sig afvisende over for en katolsk deltagelse i et planlagt økumenisk råd i Norge

Ny lov

De norske religiøse mindretals status er blevet fastlagt i et udkast til en ny »dissenterlov« (religionsfrihedslov), som inden længe vil blive behandlet i Stortinget. Udkastet er et fremragende juridisk arbejde, som garanterer både den katolske kirke og de øvrige ikke-statslige trossamfund en fuldstændig og tilfredsstillende frihed i Norge. De specielle vanskeligheder, katolicismen støder

på i Norge, fjernes her definitivt fra statens og myndighedernes side. Den sidste klart diskriminerende norske lov på dette område (forbudet mod jesuitter i landet) blev allerede ophævet ved grundlovsændringen i begyndelsen af 1950'erne i overensstemmelse med FN's erklæring om menneskerettighederne.

Vanskeligheder indadtil

Tilbage står den norske katolske kirkes indre kulturelle problemer, som den – med meget få og ringe ressourcer – selv må løse. Af disse problemer kan nævnes, at katolikkerne bor spredt over et vidtstrakt område. Enkelte sogne som f. eks. Hamar på Østlandet har en urimelig udstrækning – faktisk større end hele

somhed med materiel og moralsk støtte til katolske foretagender i Norge, som overstiger de hjemlige katolikkernes evner og kræfter. Den ovenfor omtalte overvægt af børn og unge i den katolske befolkning har ført til specielle foranstaltninger til religiøs opdragelse på frivillig basis i week-ender og ferier. Bispedømmet Oslo opfører med dette for øje et moderne kursuscenter for ungdommen, Mariaholm, som man knytter store forventninger til, i naturskønne omgivelser ikke så langt fra hovedstaden. Stort set har det ungdommeligt indstillede lægfolk glad og samarbejdsvilligt taget imod de i visse henseender gennemgribende liturgiske, åndelige, pastorale og andre kirkelige ændringer, som er fulgt i koncilreformens fodspor. Social be-

nen har været så heftig, at kirken er kommet ind i en dybtgående krise. Jeg tror personlig, at dette stemmer, men jeg vil samtidig tilføje, at den krisesituation, vi gennemlever, ser væsentlig anderledes ud indefra end fra den interesserede tilskuers tribune.

– *På hvilken måde, mener De?*

– Troen på kirkens overnaturlige karakter og grundlag i Kristus gennemsyrrer i den grad katolikkernes indre holdning, at en sådan krisetilstand, vi nu gennemlever, opleves som et udviklings-, et vækstfænomen. Jeg tror, jeg kan sige det således, at for os i Vesten i hvert fald – har det andet Vatikankoncil givet støtte til en modningsproces i kirken som ikke kan andet end give sig smertefulde udslag. Det koster at blive fuldvoxen . . .

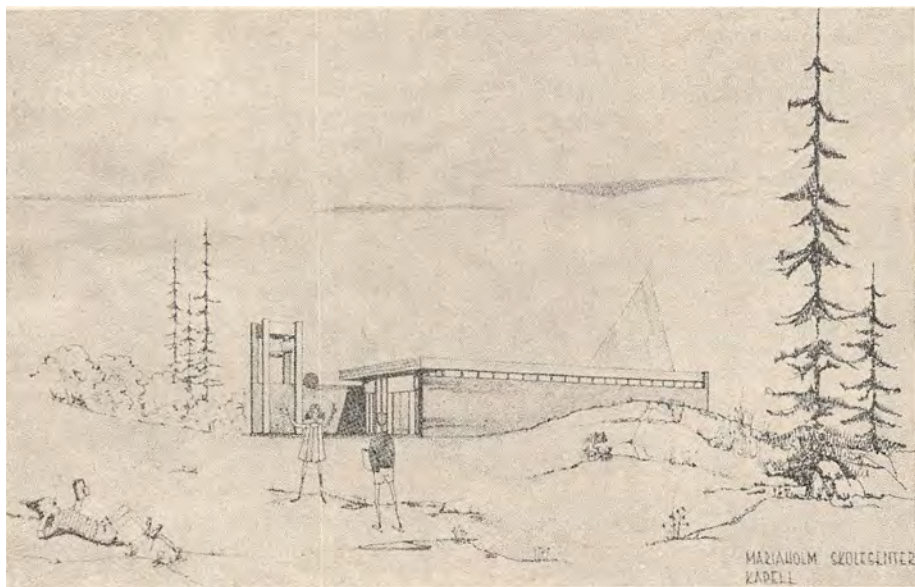
– *Men hvordan skal man da tolke dette, at en række kendte katolikker offentligt går imod konklusionen i pavens rundskrivelse, altså nægter at bøje sig for et kategorisk forbud mod prævention?*

– Jeg ved ikke, jeg er ikke i tvivl om, at dette er noget, vi må komme igennem og vil komme igennem. Derfor tror jeg, at Deres spørgsmål først vil kunne besvares om nogen tid, måske først om nogle år. Mit personlige indtryk er, at vi er kommet til en milepæl, og at rundskrivelsen har fået eller vil komme til at få en permanent betydning ud over det indholdsmæssige.

– *Men denne autoritetskrise, er det noget, som er specielt for den katolske kirke i dag, eller mener De, den er et led i den almindelige autoritetskrise i verden, den som ikke mindst har fået udtryk i studenteproverne?*

– Autoritetskrisen er der, det mærkes på så mange områder, og den var helt afgjort kommet – også uden rundskrivelsen. Jeg er ikke i tvivl om, at denne krise er en del af den autoritetskrise, verden gennemlever overalt og på ethvert plan. Hvorfor skulle kirken slippe fri? Vi må håbe, at denne krise skyldes et ærligt og berettiget krav om at måtte tænke og handle som ansvarsbevidste mennesker. Verden og kirken kan kun være tjent med, at modeniveauet hæves. Jeg tror, man kan udtrykke det på den måde, at menneskene i dag kun er indstillet på at acceptere en autoritet i den udstrækning, han eller hun finder den nødvendig og til alles bedste.

– *Mange af disse unge stiller sig solidariske med radikale bevægelser i den fattige del af verden. Her ligger jo også en kraftig udfordring til den katolske kirke, som jo har spillet en stor rolle f.eks. i Latinamerika. Vil kirken denne gang stille sig på den rigtige side, og ikke alliere sig med de pengesterke magtgrupper i sådanne samfund?* →

Mariaholm, der indvies til pinse.

Danmark – og kan dårligt betjenes tilfredsstillende af en eller to fastboende præster. Norsk katolicisme er desuden ensidigt klassebetonet (bønder og arbejdere savnes næsten helt, – tyngdepunktet ligger på den velhavende middelklasse i byerne). De fåtallige katolske skoler har længe lidt under en statslig og kommunal skolepolitik, som – i modsætning til hvad man ser i Danmark – ikke opmuntrer til initiativ, hvad privatskolerne angår. På dette sidste punkt ser det imidlertid nu lysere ud, og forståelsen er blevet større.

Norske katolikker – især uden for hovedstaden – lider tit under social isolation og et trangt miljø. De har et stort religiøst kontaktbehov. De senere års kontakter med nordiske katolikker og med de større katolske forhold på kontinentet har været værdifulde og stimulerende faktorer. Ikke mindst de nordtyske katolikker har vist stor hjælp-

vidsthed, apostolisk vilje til at gøre en indsats og økumenisk interesse er træk, der træder stærkt frem i det indtryk, man får af det norske katolske lægfolk efter det 2. Vatikankoncil.

Hallvard Rieber-Mohn O. P.

Biskop Gran om autoritetskrise og social uretfærdighed

I Oslo-avisen »Dagbladet« har Karl Emil Hagelund haft et interview med biskop John W. Gran.

Intervieweren kommer ind på reaktionen på pave Paul VI's rundskrivelse om fødselskontrol. For udenforstående er det noget nyt, at katolikker protesterer mod paven. *Kan man tale om nogen krise, spørger Karl Emil Hagelund biskop Gran, der svarer:*

– Det har været hævdet, at reaktio-

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten af Deres olietank mod korrosion.

Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174

København N

Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C

København V

Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg

En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85

Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælåsten

Toldbodvej, Vejle

Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarmester - Kunsthandel

Søndergade 4, Vejle

Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup

Briller

Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Poul
HENRIKSEN

Raadhusstrøvet, Vejle

Tlf. *82 37 11

Leverandør til Sct. Maria Hospital

Kødhal

Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg

Amagerbrogade 212A

Amager 6390

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester

Værksted: Hededammen 4

Skolebakken 147

Esbjerg. Tlf. 2 93 50

John Willem Gran,
biskop af Oslo.
Oprindelig kunststude-
rende, under krigen
officer i de allieredes
efterretningstjeneste.
derefter filmand og
endelig
cisterciensermunk.

- Vi ser i dag i Latinamerika som i Spanien at stadig flere biskopper, præster og ordenssøstre stiller sig på samme side som de radikale standpunkter. Den sociale uretfærdighed er himmelråbende, og vi oplever at disse katolikker går imod mange kirkelige strukturer som f.eks. i Latinamerika var allieret med den pengestærke overklasse.

- *Men kan man gå til voldelige revolutioner?*

- Spørgsmålet om man som kristen kan deltage i voldelige revolutioner diskuteres meget heftigt, og problemet er endnu ikke afklaret. Kirkens traditionelle standpunkt har jo været evolution. Men enkelte steder er dette umuligt. Derfor ser vi at både præster og ordenssøstre stiller sig på den sociale revolutions side i Latinamerika. Men forudsætningen må være, at en sådan revolution har chance for at lykkes, og at den tilvejebringer de sociale goder.

- *Men det at samarbejde med ateistiske marxister, er det ikke et problem for kirken?*

- Jeg ser i øjnene, at marxisterne har en tendens til at udnytte enhver situation til deres egen fordel. I kamptid reduceres modsætningen til religionen til et minimum. Senere, når marxisterne har opnået politisk magt, vokser modsætningen kraftigt. De, som virkelig ønsker en kristen verdensorden, må derfor ikke lade sig udnytte, men lade sig præge af en kristen målsætning. Men i den socialistiske samfundsorden findes der meget, som også vi tilstræber. Det viser sig, at vi kan arbejde sammen med kommunister. Derfor har vi været interesseret i en dialog mellem marxisme og kristendom. Det er ikke ufarligt, men vi synes, det er værdifuldt på grund af al den sociale uretfærdighed, der findes i verden. Disse problemer er i virkeligheden vigtigere end diskussionen om den såkaldte »pille«. De sociale problemer, afkristningen og sekulariseringen, disse er verdens vigtigste problemer i dag.

Da pater Kùpferle den 29. januar ved 14-tiden ville aflægge besøg hos pater Coenen på Liobahjemmet, opdagede han til sin store forskrækkelse, at pateren lå livløs på gulvet. Endnu var legemet varmt. Døden måtte så at sige være kommet som en tyv om natten, uventet.

Pater Coenen havde ikke lagt brillerne. Han havde læst messe klokken 11, holdt den vanlige prædiken og spist til middag sammen med Liobahjemmets beboere. Måske skyldtes døden en blodprop i hjertet, for hans ene hånd syntes at ville lette en smerte i hjerteregionen. Der var ikke andet at gøre end at meddele absolutionen og den sidste salvelse betingelsesvis.

Han ville være fyldt 63 den 10. februar. Tiden siden 7. marts 1965 havde været drøj, for på nævnte dato rantes han af en hjerneblødning, der lammede hans højre side. Han var flere gange alvorligt syg, men hver gang red han med vældig livsvilje og energi stormen af, selv om hans medbrødre ikke havde turdet tro, det ville lykkes ham. Da han i 1966 fyldte 60 læste han messe i Jesu Hjerter Kirke, hvor mange var til stede, og det samme var tilfældet ved receptionen bagefter. Efter et svært sygdomsanfald for et halvt års tid siden, som han mod al forventning kom over, rejste han - og vel at mærke *uden ledsager* - til Tyskland bl. a. for at besøge sin moder.

Han vedblev at skrive de fortræffelige skriftbetragtninger til Katolsk Ugeblad, og på Jagtvejen, og til sidst på Liobahjemmet, hvor søstrene gav ham en kærlig pleje, fortsatte han sin pastorale gerning. Til det sidste læste han daglig 11-messen og holdt en kort fyndig prædiken. Antallet af deltagere til denne gudstjeneste tiltog stadig. Til trods for sit stærke handicap havde han med glæde sagt ja til at holde fastepredikener i år i Skt. Annæ Kirke på Amager. Man kan altså trygt sige, at den gode præst døde i selerne.

Han blev født i Bad Achen, og han trådte ind i Jesuiterordenen i 1924. Højtbegavet var han også på det musikalske felt, bl. a. en fortræffelig organist. I tiden 1929-1932 var han som skolastiker bosat i Stenosgade. Skolegerningen var han ikke så glad for, idet han havde lidt svært ved at sætte sig ind i drengenes tankegang. Til gengæld hjalp hans sprogtalent ham til et fortrinligt dansk.

Det akkurate og det menneskelige

Trods svær sygdom
virkede pater Jacob Coenen
flittigt til sin død

Pater Coenen foran
Jesu Hjerter Kirke,
hvis sognepræst han
var i 23 år.

Efter at have fuldenndt sine teologiske studier og være blevet præsteviet den 27. august 1935 vendte han i juli 1937 tilbage til København, hvor en stor gerning ventede ham. Han blev omgående rektor ved Jesu Hjerter Kirke, og da kirken i 1942 blev sognekirke, udnævntes han til sognepræst. Som sådan virkede han utrættelig i 23 år. Når han ikke var optaget af den »daglige omsorg for menigheden« tilbragte han så at sige hele dagen fra morgen til sen aften på kirkekontoret eller syslede med Det gamle Testaments profeter, om hvilke han fik sammensvejet et digert værk, der dog aldrig er blevet trykt, men som han til stadighed brugte som grundlag for sine prædikener og taler.

En stor skare konvertitter – over 200 – vil erindre ham med stor taknemmelighed, og i en årrække holdt han sammen med andre patres foredrag om katolsk troselære, i hvilket arbejde han var drivfjederen, ligesom han i et længere

tidsrum ledede bibelkredse i præstegården. Han havde i det hele taget mange jern i ilden, og det var formålsløst at advare ham mod at stramme buen for højt. Hans hjerte barn var dog Niels Stensens Feriehus i Fredensborg, hvortil han søgte på sine fridage for at slide bravt i det. Da hjemmet af økonomiske grunde måtte opgives, var det til stor sorg for pater Coenen, og man havde indtryk af, at han havde meget svært ved at komme over denne skuffelse.

Pater Coenen prøvede gennem møder for konvertitter at holde kontakten ved lige med dem, og der fik han stor hjælp fra nogle damer, som stillede deres hjem til rådighed. Men han var også en ener, en enspænder, hvis stærkt udviklede kritiske sans både var en fordel og en achilleshæl. Men pater Coenen ønskede at give og længtes efter kærlighed – til Jesus Kristus hvis selskab han sluttede sig til for 45 år siden. I dette lys må hans gerning som præst ses.

Pli.

Redaktionen mindes pater Coenen

Redaktionen vil gerne til ovenstående mindeord føje et udtryk for den store taknemmelighed, vi har følt ved pater J. Coenens medarbejderskab. Han havde en i vor lille kreds sjældent evne til at få et bredt publikum i tale, og blandt andet erindrer vi, hvordan en ordets mester som Peter Schindler ofte berømmede denne præstekollegas pen. Også vi kendte pater Coenens sans for det akkurate, men det er dog i endnu højere grad hans interesse for medmennesket, der bliver tilbage i erindringen. Vore tanker går iøvrigt til hans moder, der i en meget høj alder har måttet følge sit eneste barn til graven.

HK.

En præst måtte gå

Den svenske forfatterinde

Eva Alexanderson

kommenterer

tilfældet Isolotto,

der har vakt opsigt

over hele verden.

I det tilsyneladende lidet progressistiske Italien eksploderede »tilfældet Isolotto« i Firenze som en bombe i efteråret. Det begyndte med, at en gruppe lægfolk i Parma – på efterhånden vanlig vis – besatte byens domkirke for i al ro og orden at protestere imod, at en sparekasse byggede en kirke, at en præst blev indsat bureaukratisk hen over hovedet på lægfolk, og at Kirken knytter sig til økonomiske og politiske interesser. Ærkebiskoppen tilkaldte politiet, som brutalt smed dem ud af kirken, og paven udtalte sin misfornøjelse med det, de havde gjort. Den 22. september skrev menigheden i Isolotto sammen med sin præst, don Mazzi, et brev til okkupanterne og udtrykte sin solidaritet. Der blev en frygtelig ballade, som vakte opsigt langt ud over Italiens grænser, og der er i månedsvis blevet skrevet om sagen både i den italienske og i den udenlandske presse. Indtil nu har stormen absolut ikke lagt sig. Konflikten er tværtimod blevet endnu mere tilspidset. På den ene side står præster og lægfolk, der i fællesskab træffer beslutninger i deres egenskab af modne og fuldgyldige medlemmer af Kirken, – og på den anden side en ærkebiskop, som stadig holder på fastlåste positioner med et traditionalistisk juridisk syn på Kirken og hævder autoriteten med stort A.

La Piras initiativ

Nu er Isolotto ikke hvilket som helst lille landsogn. Det er tværtimod stedet for et yderst interessant socialt eksperiment. Isolotto er en satellitby til Firenze, som blev til på Giorgio La Piras initiativ, da han var borgmester i byen. I kraft af bidrag fra staten opførtes her i hastig rækkefølge et stort antal mo-

derne billige boliger beregnet for fattige og boligløse. Da byen blev indviet i 1954, var der plads til 1.500 familier, og i løbet af kort tid havde Isolotto et indbyggerantal på ca. 10.000 – mest arbejdere og lavere tjenestemænd. I sin indvielsestale sagde La Pira blandt andet:

»Elsk denne lille by som en del af jeres egen personlighed. Lad den virksomt bidrage til fællesskab, føl jer som medlemmer af den samme familie. Måtte fred og venskab og kristent broderskab blomstre i jeres by som oliventræet om foråret. Måtte hver og en gøre sit til, at denne satellitby kommer til at bære frugt i kulturens og det godes tegn.«

Og han sluttede: »Er dette en drøm ... måske ...«

Men drømmen blev til virkelighed. Den unge præst don Mazzi, som dengang overtog embedet, indførte en helt ny livsstil. Han fik en dialog i gang mellem troende og ateister, der blev gennemført sociale foranstaltninger (understøttelse af arbejdsløse og strejkende, gamle og invalider, daghjem, aftenskoler osv.), alle kirkelige handlinger var gratis, alt, hvad Kirken havde at byde på, var til disposition for alle, og man diskuterede og fattede sine beslutninger i fællesskab. Isolotto blev snart en sammensvejset enhed, hvor alt vedrørte alle, og hvor alle var solidariske med hinanden. De nye toner, der kom frem under koncilet, vandt hurtigt indpas, dekretet og rundskrivelser blev grundigt studeret, og folk søgte at efterleve dem som sande kristne.

I begyndelsen af sin tilværelse fik Isolotto kraftig støtte fra den kristne revolutionære borgmester La Pira og den fremsynede gamle ærkebiskop, kardinal

Don Mazzi.

Dalla Costa. Men da den nuværende ærkebiskop, kardinal Florit, tiltrådte sit embede lige før koncilet, blev situationen mere tilspidset. La Pira var ikke længere borgmester, og det politiske klima var blevet et andet. Florit havde ikke meget tilovers for demokratiske ideer, og han fordrev adskillige selvstændigt tænkende præster fra sit ærkebispedømme som besværligt.

Så gnisterne føg

Efter Isolottoboernes brev til Parma udbrød der en konflikt så gnisterne føg. Man forstår da også meget vel, at brevet med sin yderst kraftige formulering fra Florits synspunkt må have virket som en rød klud. Efter solidaritetserklæringen følger en lang betragtning over Kirken, om Kirken virkelig er korsfæstet med Kristus, eller om den står ved siden af og ser på Kristus, som lever blandt de fattige, og om Kirken er gået ud for at lide med Kristus uden for Jerusalems mure, eller om den er lukket inde mellem systemets mure – muligvis iført neutralitetens hykleriske klædebon. »Thi Kirkens tragedie mange steder i Vesterlandet er, at hyrderne tit mister bevidstheden om deres profetiske rolle og sover i det blide lys fra en kult, finansieret af storkapitalisterne, som binder Kirken med deres storslåede almissers gyldne bånd.« Videre tager man i brevet afstand fra pavens måde at anklage okkupanterne på for manglende kærlighed til Kirken.

Den 30. september fik don Mazzi et personligt brev fra sin ærkebiskop, som heller ikke besmykker sine ord. Det er et brev fra overordnet til underordnet, hvor afstanden pointeres af den kølige ironi. Ved spredningen af sine ideer, si-

Kardinal Florit.

ger han, profiterer don Mazzi selv af det system, han forkaster, ved at udnytte for statslige midler opførte lokaler, hvortil også de rige og bankerne har givet »deres skærv«. Hvis hans »strenge samvittighed« hindrer ham i at være enig med paven, må han drage konsekvenserne og gå af som præst. I modsat fald må han trække sine fornærmelser mod Kirkens autoritet tilbage. Kardinalen taler om den tålmodighed, han har haft med Isolotto. Han har skrevet, talt og bedt – alt sammen uden resultat. (Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Florit trods gentagne indbydelser til at komme og se, hvordan folk i Isolotto lever, aldrig har sat sine ben i byen.) Kardinal Florit gav don Mazzi en frist på en måned til at besvare hans brev.

Men nu tog sagen en helt ny vending, idet don Mazzi nægtede at betragte brevet som stilet til ham personligt. I et duplikeret brev indkalder han alle indbyggerne i Isolotto til et møde d. 31. ok. tober. I mellemtiden er der strømmet solidaritetsbeviser ind fra mange sider, – blandt andet er der kommet et brev, underskrevet af 93 af bispedømmets 500 præster. Noget senere kom der endnu et brev fra yderligere 108 præster, og særlig bemærkelsesværdigt er det, at ærkebiskop Baldassari i Ravenna ikke bare offentligt støttede menigheden, men også sendte en af sine præster dertil.

8.000 mennesker til mødet

Der kom i hvert fald 8.000 mennesker til mødet, og de, der ikke kunne få plads i kirken, kunne følge forhandlingerne gennem højtalere uden for på piazzaen. Alt foregik i god ro og orden, talerne afløste hinanden ved mikrofonen, og til sidst blev der vedtaget en re-

solution, hvori man punkt for punkt afviste kardinalens brev. Af i alt 10.000 var der et mindretal på 300, der var af den opfattelse, at don Mazzi og de øvrige præster burde trække sig tilbage, mens flertallet hævdede, at det at »tage præsterne fra menigheden på autoritativ måde eller på nogen anden måde at anklage eller fordømme dem på grund af deres pastorale linie ville være det samme som at fjerne hele folket fra Kirken«. Det er ikke sandt, at don Mazzi udbreder sine egne ideer. Alt, hvad der er blevet sagt og gjort, er blevet overvejet og gennemført i samråd med folket, der sammen med sine præster betragter sig »som én stor familie«. Hvis biskoppen mener, at Kirkens autoritet er blevet hånet, må han være forkert underrettet, og vi indbyder ham endnu en gang til at komme til Isolotto og selv overbevise sig om, hvordan tingene i virkeligheden forholder sig. Eller mener han måske, at autoriteten er noget, der hverken må rokkes ved eller diskuteres? Menigheden vil ikke betragtes som en flok får, som man kan kommandere med, som man selv vil. Vi er alle sammen medlemmer af Guds folk, og »vi anser det for vor ret og vor pligt at meddele, at vi på det bestemteste modsætter os nogen som helst indskrænkning i vore præsters pastorale linje«. Også denne resolution blev duplikeret og sendt til alle menighedens medlemmer. Kort efter sammenkaldte kardinalen repræsentanter for samtlige menigheder i sit bispedømme og meddelte dem blandt andet, at præsterne var sande hyrder »i den grad, de repræsenterer biskoppen og under hans myndighed helliger og leder en del af Herrens hjord«. Denne formaning blev kommenteret og afvist af don Mazzi ved søndagsmessen den 17.

november, hvorpå et brev af samme indhold som resolutionen blev sendt til ærkebiskoppen.

Næste fase i handlingsforløbet indtraf den 20. november, da den i Isolotto udarbejdede katekismus »Incontro a Cristo« (Møde med Kristus) forelå hos boghandlerne i to små billige bind med billeder fra u-landene på omslaget, arbejdere fra alle lande og arbejdere i tårer, men også leende. Katekismen er resultatet af menighedens fælles arbejde i 15 år. Florit forbød den: Den svarede ikke til »de krav, man må stille til en katekismus efter den rene lære«, for »det er forræderi mod det kristne budskab udelukkende at ville fortolke frelsen i sociologisk retning«. Derpå fulgte en dramatisk og resultatløs samtale mellem kardinalen og don Mazzi. Et par dage efter blev don Mazzi suspenderet. Dramaets første akt var dermed til ende.

Brev fra paven

Lige før jul fik don Mazzi brev fra paven, som venligt formanede ham til straks at forson sig med sin ærkebiskop. Don Mazzi rejste øjeblikkelig til Rom sammen med to andre præster og 23 lægfolk for at få foretræde for paven og få nærmere at vide, hvad han mente om sagen. De fik lov til at vente længe i pavens forværelse og fik til sidst at vide, at improviserede audienser ikke kunne bevilges. Ved hjemkomsten gik don Mazzi alene op til ærkebiskoppen og sagde, at han var parat til forsoning, hvorpå Florit påtalte den uvenlige behandling, han selv havde været genstand for fra Isolotto-beboernes side.

»Det var en frugt af bitterheden hos et folk, som er blevet afvist, såret af disciplinære foranstaltninger og ramt af stor uretfærdighed,« svarede sognepræsten.

»Jeg er disciplinens og den rene læres forsvarer,« sagde biskoppen skarpt, »jeg har ikke villet gøre nogen ondt.«

Han foreslog derpå don Mazzi ansættelse ved domkirken. Don Mazzi svarede med en anmodning om, at suspensionen måtte blive trukket tilbage, noget, man ville sætte stor pris på i hele bispedømmet, hvor alle igen ville blive fulde af tillid og nyt håb. Skete det ikke, ville kløften mellem Kirken og de fattige blot blive bredere. Også dette satte Florit sig imod »i disciplinens og den rene læres navn«. Han foreslog don Mazzi, at han skulle koncelebrere julemessen med ham, men det sagde don Mazzi nej til.

Da beboerne i Isolotto hørte, hvordan samtalen var faldet ud, ville nogle af dem forlade Kirken, »som ikke vil vide af os«, mens andre overvejede at demonstrere ved pavens midnatsmesse i Taran-

SKOLEBESTYRER

Sct. Ibs Skole, Horsens, der om kort tid overgår til selvejende institution, søger skolebestyrer for tiltræden d. 1. august 1969. Ansøgeren må være katolik, og det vil være ønskeligt, om den pågældende kunne påtage sig undervisningen i fagene fysik og matematik. God tjenestebolig forefindes. Skriftlig ansøgning bedes snarest og senest 15. marts sendt til Sct. Ibs Skoles bestyrelse ved formanden pastor Oppermann, Nørregade 19, 8700 Horsens.

Bestyrelsen for Sct. Ibs Skole, Horsens

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Rom i påsken: a) 1/4-8/4 (skoleferien) - 8 dages flyrejse - 1/2 pension - 2 busrundture. - Pris: kr. 925,-.

b) 2/4-11/4 - 10 dages flyrejse - 1/2 pension - 2 busrundture. - Pris: kr. 995,-. Rejseledere: lærerinde Annie Rastrup - rejsens præst: pater A. Keustermans, Næstved.

Det hellige Land: 8/5-22/5 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Gallilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: 2250,-.

Rejseleder: pastor Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7-17/7 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Gallilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romsrejser.

27/5-13/6 - Rom - Assisi - Firenze - 18 dages togrejse - fuld pension. Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

27/6-17/7 - Ravenna - Rom - Assisi - 21 dages togrejse - 1/2 pension i Rom - fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

12/9-26/9 - Rom - Assisi - 15 dages flyrejse - fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Geistlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hørlup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

Ophold i England

tilbydes ung katolsk pige af en familie i Newcastle.

Henvendelser: Billet mrk. »F. 10« Bladets Annoncæekspedition, Hauchsvej 8, 1825 Kbhvn. V.

Abonnement på
Katolsk Forum:
Ring (01)14 90 55
eller GO 4895

to. Alle så yderligere anmodninger til ærkebiskoppen for spildte, - især da de forstod, at han ikke ville tage imod deres indbydelse til at komme til Isolotto.

Ny ubehagelig vending

Nu skulle man tro, at denne dramatiske konflikt havde nået sit højdepunkt. Men nu har sagen taget en ny ubehagelig vending, idet der er gået politik i det hele. Kardinalen har som erstatning for don Mazzi sendt andre præster til Isolotto, og menigheden har demonstreret ved ikke at deltage i messen. I stedet har medlemmer af det nyfascistiske parti MSI indfundet sig i kirken, hvor de har optrådt på en udfordrende måde. Menigheden svarede med at recitere salmer og læse op af evangeliet med ryggen vendt imod alteret. Efter messen haglede ukvemsord fra MSI-gruppen ned over menigheden, som forholdt sig i fuldkommen tavshed. Nytårsdag skiftede de imidlertid taktik. I stedet for at forstyrre gudstjenesten sørgede de for at bede højt mellem to messer. Da facisterne senere begyndte at skvaldre op, blev situationen reddet, ved at Isolottobørnene bad Fadervor for don Mazzi og kardinal Florit. Om aftenen samledes ca. 2.000 mennesker til bøn for freden, hvorpå de i tavshed forlod kirken, da den af kurien udsendte monsignore gik op til alteret for at læse aftenmessen.

Lige for øjeblikket er det mest aktuelle problem spørgsmålet om messen, da menigheden lider under sin frivillige messestrejke, og don Mazzi siger: »Vi faster, for i dette øjeblik er det langfredagen vi oplever.«

Parallel i Portugal

En slående parallel til tilfældet Isolotto er i fuld gang i Portugal, hvor kardinalen i Lissabon har suspenderet en præst i en af byens største menigheder - med et højborgerligt klientel - hvor han gjorde en enorm social indsats, skabte en helt ny ånd med livlig deltagelse fra lægfolkets side og forkyndte evangeliet personligt og med styrke. De anklager, der rettes imod ham, ligger ligeledes på det læremæssige plan. Kardinalen har vendt det døve øre til enhver form for dialog, og en storslået positiv indsats truer nu med at gå i vasken, idet samtlige lægfolk har nedlagt enhver form for virksomhed.

Begge konflikter illustrerer en krisetilstand, hvor den gamle livsstil inden for Kirken ikke kan forenes med den nye tids krav om demokratiske rettigheder - også for Guds folk.

Eva Alexanderson.

Guds billede i kønslivet

Af Veslemøy og Erik Guldager

I et brev siger en kendt professor i moralteologi: »Jeg tror ikke på, at Gud har åbenbaret sin hellige vilje gennem de biologiske naturlove, der jo også ofte slår fejl. Han styrer dyrene med biologi og instinkt, så de hurtigt og automatisk tilpasser sig nye betingelser. Mennesket er et ansvarligt væsen. Det skal ikke beherskes af biologien, men være en vis og ædelmodig forvalter. Afkald er nødvendigt, men ikke alene dikteret af ærefrygt for biologien, men derimod af hensynsfuld og helbredende kærlighed.«

Misforståelser

Brevet udtrykker en misforståelse, der ligger til grund for megen modstand mod Kirkens lære på kønslivets område, og som vi har truffet mange gange i de forløbne år: hos biskopper, præster og lægfolk, – og hvor mange gange har den samme misforståelse ikke vist sig over for pavens tankegang i diskussionen efter *Humanae vitae*? Vi vil gerne forsøge at bidrage til at fjerne i det mindste *denne* anstødssten. Også vi ville være enige i, at Kirkens lære burde forandres, hvis den byggede på dette syn: at vi må bøje os for de biologiske love, der ligger i menneskets natur. Vi forstår derfor godt alle dem, der har ventet på og arbejdet for en ændring, hvis de er gået ud fra, at Kirkens lære hvilede på et rent materialistisk-fysiologisk grundlag. Og deres syn kan være blevet bestyrket af, at praktisk talt al almindelig tilgængelig oplysning på området – ligesom næsten al moralteologi – indtil for få år siden faktisk forklarede læren ud fra menneskelegemets biologiske love. Det er derfor rigtigt, at langt det meste af *begrundelsen* for Kirkens lære på dette område har været falsk, utilstrækkelig og mærkelig bagvendt.

Uforanderlig

Men det er lige så bagvendt at kaste læren ud, fordi *begrundelsen* har været utilstrækkelig og derfor har fået et falsk skær. Læren har holdt sig uforandret, fordi den er

et led i troens helhed og som sådan uforanderlig. Som sådan også *uundværlig* for gifte folks stræben efter fuldkommenhed og for gennemførelsen af Guds vilje i skabningen (og for så vidt er det naturligvis indlysende, at Guds vilje *også* viser sig gennem de biologiske naturlove – som den for øvrigt gør det i hele *skabningen*). For os, for Guds børn, er denne lære derfor af afgørende betydning. Det alene forklarer naturligvis også, at læren har overlevet århundreders misforståelser og overtrædelser og forvanskninger. Det alene forklarer, at pave Paul nu igen, midt i vor tids problemer, kan og må hævde, at *dette* er Kirkens uforanderlige lære, ligesom apostlen Paulus midt i sin tids problemer måtte hævde, at »dette er et stort mysterium – jeg mener med hensyn til Kristus og Kirken«. Allerede Jesu indskærpelse af mands og kvindes enhed i ægteskabet blev mødt med stærk protest.

Kostede det ham livet?

Der har nu også op igennem århundrederne været teologer, der ikke har søgt *begrundelsen* for læren i mennesket og dets biologiske love, men derimod i menneskets ophav, i Gud, og som derfor har understreget lærens åndelige og absolutte grundlag. Den

senere tid interesserer os måske særligt, tiden lige før koncilet, som vi kan bygge videre på, ligesom koncilet og pave Paul har gjort det. Som et eksempel kan nævnes den engelske teolog E. C. Messenger, som i 1948 udgav sin bog: »Two in One Flesh«, hvor han (med tydelig frygt og bæven) lægger den nye ægteskabsteologi frem, idet han bygger på Bibelen og for øvrigt særligt på Thomas af Aquin. Han blev i den grad personligt angrebet og forfulgt for sine synspunkter, bl. a. ved læserbreve i det engelske Catholic Herald, at det gjorde det umuligt for ham at arbejde videre og efter manges mening kostede ham livet. Også i Norden – fortrinsvis inden for ungdomsarbejdet – blev denne »nye« ægteskabsteologi kendt på samme tid, og også her forsøgte man at sætte en stopper for udbredelsen af den. Det må i dag beklages i endnu højere grad, end vi gjorde det dengang; var det ikke sket, havde flere mennesker måske været forberedt på *Humanae vitae*.

Falsk moralisme

Modstand og protest har Kirken således selv været skyld i, fordi den ikke har *begrundet* sin lære rigtigt. Læren er i århundreders praktiske sjælesorg og udartet kasui-

---

Roman Kusler

Murermester

Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

H. P. Wolff

Blikkenslager

Grønnegade 5, Horsens
Tlf. 62 54 78 og 62 65 29**Carl Bæk & Søn**

El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88

Lys - Kraft - Oliefy

Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsolier

Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre

Amaliegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - 94 33 66

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører

Bredgade 25

København K

Telefon Minerva *408

Hvidehus Boglade Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger ...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen

Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen

Boghandel

Næstved

Telefon 72 25 25

stik blevet præget af falsk moralisme i vor opfattelse. Kirken har ikke rådet bod på dette; den har hidtil ikke sat noget væsentligt ind på at udvikle kærlighedens og deri ægteskabets og kønslivets teologi, sådan at man i trosliv og sjælesorg kunne have fået et ordentligt grundlag at bygge på. Det skyldes måske, at lægfolk har haft for ringe indflydelse. Men cølibatet er i vid udstrækning blevet angrebet og misforstået ud fra de samme synspunkter. Det skyldes nok snarere, at Kirken i store dele og til alle tider har ladet sig smitte af et hæresi, som mere eller mindre udtalt (til forskellige tider) har ment, at alt legemligt, alt materielt, i grunden var syndigt eller i hvert fald mindreværdigt, fordi ånden jo er højerestående end legemet. Og - hånden på hjertet! - de fleste af os er stadig præget af denne tankegang, som gennem tidligere generationer (hvis arvtagere vi er) har ramt os igen og igen i puritanisme, viktorianisme, pietisme. Men som i *alle* sine forklædninger er djævelens værk og omsider burde erkendes og skys som sådan.

Ligger sandheden da i en frigørelse af det legemlige, af seksualiteten, af sanseligheden, som så mange frigørelsesprofeter (i Danmark f. eks. Poul Henningsen) har krævet? Ja, hvis frigørelsen er fra dette forkerte syn, at *der i sig selv* kan ligge noget galt i legemet eller kønslivet, så går vi gerne ind for den. Men alt for ofte går frigørelsestanken over gevind, fordi der ikke er nogen ånd til at styre den, og medfører ideen om, at seksualiteten har sin værdi i sig selv, er uafhængig af mennesket for øvrigt og derfor kan bruges som nydelsesmiddel o.l. Det er ikke rigtigt og fører ikke til sandheden, men til et lige så tungt slaveri som før. Det er at gå fra mørke til blindhed. I praksis er der ingen forskel. Hvad vi har brug for, er erkendelsens klarsyn.

Sandheden ligger her som altid kun ét sted, nemlig i anerkendelsen af legemets plads i helheden, dermed anerkendelsen af kønslivets plads i helheden. Deri ligger viljen til at give det en plads i helheden. Men det er ikke nok. Det skal også være *den rette plads* og andel i helheden. Og så hjælper det ikke at se mennesket nede fra, ud fra dets slægtskab med skabningen, med dyrene, i legemet; det er derimod nødvendigt at se det oppefra, i dets slægtskab med Gud, med Skaberen, som har skabt mennesket i sit billede. Det er derfor et teologisk spørgsmål, der med rette sorteres under Kirken, hvis vi i det hele taget vil anerkende en Gud og en Kirke.

Hele mennesket

Men Gud og hans Kirke er enige i, at vort legeme og kønsliv er vigtige områder. Mennesket er *menneske* i kraft af sit legeme. Det kan beskrives som en åndelig person, der udtrykker sig igennem et legeme. Legemet er derfor udtryk for menneskets ånd. Det er helt utænkeligt, at dette legeme i sig selv

kunne være syndigt. Da Gud har skabt mennesket, siger han da også til vor beroligelse, at alt er såre godt. Og han mener *alt*.

Også kønsdele og kønsliv, som kønsdelene er skabt til. Skabelsesberetningen (og mange andre steder i Bibelen) viser, at kønnet er en afgørende ting ved mennesket, ja, at det er et typisk træk i menneskets Gud-lighed, i selve det, at mennesket er skabt i Guds billede. Skabelsesberetningen siger: »Og Gud skabte mennesket i sit billede, i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem.« Kønsforskellen - at mennesket er skabt som mand og kvinde, ikke som et ukønnet væsen - er i sig selv i Guds billede. Kønnet udtrykker noget væsentligt ved Gud, et afgørende område af Guds eget væsen, noget absolut i hans indre liv. Han har givet udtryk for dette i mennesket, i dets køn. Og vi har andel i det i vort kønsliv. Det er måske i den forbindelse værd at tænke på, at kønnet - i henhold til videnskabens nyere opdagelser - er årsagen til, at der ikke fødes to ens individer; det er derfor betingelsen for den fuldkomne frugtbarhed i skabningen og for, at det enkelte menneske kan være så enestående og absolut sig selv, som det *må* være det over for Gud.

Gud er ren ånd. Det er derfor klart, at det menneskelige kønslivs forbillede og oprindelse i Gud er rent åndeligt og derfor så meget mere virkeligt og fuldkomment. Kønslivets legemlige udtryk er netop, hvad disse ord siger: legemlige udtryk for en åndelig realitet; *direkte* i mennesket; og som endeligt ophav og fuldkommen realitet i Gud, i Treenigheden.

Kærlighed

Gud er kærlighed. Det er det allervæsentligste ved ham. Det er ægteskabets opgave at udtrykke denne åndelige kærlighed gennem samlivet mellem en mand og en kvinde, først og fremmest og som et grundlag i kønslivet, og således give den vækstbetingelser i ægtefæller og børn livet igennem. Menneskets kønsliv er skabt til at være udtryk for denne kærlighed. For kærligheden mellem ægtefællerne, men fremfor alt for Guds kærlighed i skabningen. Når vi kærtegner hverandre i det, udtrykker vi over for ægtefællen Guds kærlighed, modtager vi gennem ægtefællen Guds kærlighed, sådan som den fra Guds side er tænkt og villet fra Skabelsens øjeblik. Lysten og glæden i kønslivet er i sig selv vidnesbyrd om og tegn på Guds nærvær. I vort kønsliv - så sandt det leves i kærlighed - deltager vi allerede her og nu i det evige liv i Guds egen indre kærlighed. Det er sandt, at vor holdning og vore motiver ofte er gale og forvredne efter syndefaldet. Men det er også sandt, at ægteskabet i Kristi frelsesværk er hævet endnu højere: »de to skal blive ét kød. Dette mysterium er stort - jeg mener med hensyn til

Kristus og Kirken«. Vort kønsliv er i sandhed vort »guddommelige miljø« i det sakramentale ægteskab.

Det er også årsagen til kønslivets umådelige betydning for vor åndelige udvikling, for vor vækst gennem livet hen imod Gud. Et rigt og levet kønsliv er ikke muligt uden ægte hengivelse: vi giver os selv helt og uden forbehold. Som tegn og udtryk for denne hengivelse giver vi hinanden vore legemer, som vi har til at udtrykke os med og leve igennem. I denne hengivelse, som skal vokse med årene og med vor stadig voksende vilje til at give os selv – en vilje, som kønslivet som kærlighedens udtryk er skabt til at fremelske – lærer vi at give os selv helt og uden forbehold til Gud, som det er nødvendigt for at opnå det evige liv i hans grænseløse kærlighed.

Hengivelse uden forbehold – grænseløs kærlighed. Det er slet ikke muligt for os. Men kærlighedens væsen er uden grænser, uden forbehold. Det er derfor kun muligt virkelig at elske i Gud. Vi kan selv bare ønske at elske, længes efter at give os selv. Hvis vort kønsliv derfor skal være kærlighedens udtryk, må det leves i Gud, som har skabt det og som deltager i det med sin grænseløse, uforbeholdne kærlighed for at gøre det grænseløst og uforbeholdent for os og i os.

At blokere frugtbarheden

Deraf følger andre ting – mindre væsentlige, men uundgåelige. Blandt andet at vi ikke kan tillade os at blokere frugtbarheden i kønslivet. For Guds kærlighed er frugtbar, som al fuldkommen kærlighed må være det. Hans kærlighed medfører både Sønnen, Heligånden og Skabelsen – alt sammen følger af den fuldkomne kærligheds frugtbarhed. Anerkender vi kønslivets ophøjede placering i Guds billedet menneske, må vi også anerkende Guds eneret til frugtbarheden i hans eget kønsliv i os. I det kønsliv, som han har skabt for at kunne udtrykke sin ubegrænsede kærlighed på alle områder i sin skabning, også det legemlige.

De biologiske hændelsesforløb, der ligger i menneskets natur som redskaber for denne kærlighed i kønslivets praktiske udførelse, er naturligvis midler, tegn og udtryk for dette faktiske forhold, som f. eks. kønsdelenes følelser, som er nødvendige for at vi kan føle lysten i det. Vi burde ikke kunne føle os som slaver under dem, men tværtimod se dem som det, de er fra Guds side: tilbud om virkelig – uden forbehold – at deltage i hans grænseløse kærlighed med vort legeme, her og nu. Ser man dem som belastninger, som bør overvindes, må man også se hele legemet, alt det materielle i verden som sådan en belastning, som noget vi må stræbe væk fra og overvinde som noget fjendtligt. Så må vi gå tilbage til den abstrakte askese som den rigtige vej til Gud.

Fortsettes side 18

INDLAND

Rygårds franske skole eksperimenterer

Hver gruppe skrev en sides orientering om sit område, og hele materialet indgik i en udstillingsavis. Her er redaktionen i arbejde.

På Rygaards Franske Skole i Hellerup har man i ugen fra 6.-10. januar forsøgt sig i en avanceret undervisningsform: det meget omtalte, men lidet benyttede gruppearbejde. Man har med et fint ord holdt feature-dage. Og opgaven var superaktuel: ISRAEL.

Skolen var i 5 dage delt op i 2 hold, A for underskolen og B for hovedskolen, og indenfor disse to hovedgrupper havde man dannet mindre grupper på tværs af klasserne. Hver undergruppe fik tildelt en bestemt opgave, således at alle områder indenfor Israels geografi, nyere og ældre historie, religion, kultur, erhverv, handel, kibbutzim og zionisme blev belyst.

Det var imponerende at følge elevernes evner for denne vanskelige arbejdsform, der om nogen kræver demokrati på arbejdspladsen, og at se resultaterne af sliddet. Gymnastiksalen blev omdannet til udstillingslokale for alle eleverarbejderne, og fredag var der åbent hus på skolen, således at forældre og venner både kunne få en udmærket orientering om Israel og samtidig glæde sig over de smukke arbejder. Overrabbiner Marcus Melchior talte om formiddagen, der var filmforevisning og foredrag om kibbutzliv af Uri Yaari, skuespil – elever opførte udvalgte scener fra »Anne Franks Dagbog« og »Indenfor Murene« –, og der var underholdning af et israelsk sangkor.

Interesserede flokkedes dagen igen-

nem i udstillingslokalet, og alle var begejstrede og imponerede. Det gjorde ikke så meget, at et historisk kort var forsynet med ukorrekte grænser fra 1947, og at der var fremstillet episoder fra Det Ny Testamente, som man jo ikke »kender« i Israel. Helhedsindtrykket kunne ikke spoles af noget!

Nu er det hele pillet ned, og eleverne er tilbage i hverdagen, hvor det vigtigste igen er sprog, matematik og skrivning. Men som ledetråd for eventuelle senere arrangementer udleverede lærerkollegiet spørgeskemaer til eleverne, hvorpå hver enkeltvis skulle kritisere og kommentere eksperimentet. Det viser sig at alle har fået noget ud af feature-dagene, og de fleste spørger, hvornår næste lignende arrangement finder sted!

I.M.H.

I DEN KOMMENDE TID

Universitetsmessen

Universitetsmessen blev genoptaget tirsdag den 4. februar kl. 12,15 i KFUK's kapel i St. Kannikestræde og holdes hver tirsdag i semestret samme tid, samme sted.

Johs. Simon S. J.

Den hellige Frans' 3. orden

har møde i Skt. Annæ Kirke, Amager, onsdag den 12. februar kl. 19.30.

Hvad med moralen?

Rapport fra det hollandske pastoralkoncil

Det hollandske pastoralkoncil havde på sit møde i januar forskellige stridsspørgsmål på dagsordenen, skriver det engelske blad *The Tablet*. Man drøftede blandt andet: de kristnes moralske liv, ægteskab og familie og den kristne ungdom i dag. Før mødet havde særlige komiteer udarbejdet en rapport om de enkelte emner.

Drøftelserne af temaet »Ægteskab og familie« kom uvilkårlig først og fremmest til at dreje sig om rundskrivelsen *Humanae Vitae*, og alle de tilstedeværende biskopper stemte for en resolution, hvori man erklærede, at den fornyede banlysning af kunstig prævention, som paven havde foretaget, »ikke var overbevisende«. Den pågældende paragraf blev forelagt kardinal Alfrink af Utrecht som erstatning for de langt kraftigere vendinger, hvori rådets kommission for ægteskab og familie, som – samtidig med at den opfordrede til ærbødighed over for paven og hans ivrige

omsorg for ægteskabet og familien – især havde rettet indvendinger mod den opfattelse af autoriteten, der kom til udtryk i rundskrivelsen, havde kaldt den lydighed, der krævedes af præster og teologer, »uacceptabel«, og havde erklæret, at den betragtede forbudet mod kunstig fødselskontrol som krænkende for en voksen katolsk menighed.

taget af 100 mod 4 med 5, der ikke stemte (rådet har 109 stemmeberettigede medlemmer), lyder således:

1. Plenarforsamlingen anmoder om en mere sondrende dialog med alle verdens biskopper, paven, ægtefolk og eksperter om et tidssvarende kristent syn på ægteskabet.
2. Plenarforsamlingen anser, at rundskrivelsens totale forkastelse af præventive midler ikke er overbevisende ud fra de fremførte argumenter. De faktorer, der får ægtefolk til at træffe en velovervejede beslutning i deres samvittighed, må respekteres.

3. Derfor er plenarforsamlingen af den anskuelse, at drøftelserne af den måde, ægteskabet skal leves på, ikke er afsluttet, og at ethvert initiativ inden for sjælesorgen og med henblik på den åndelige sundhed skal fortsætte under hensyntagen til dette.

I den samme rapport om ægteskabet kom man også ind på det vanskelige spørgsmål om skilsmisse. Den nye tankegang i Holland, hvad angår ægteskabets uopløselighed, har givet anledning til det spørgsmål, om de nuværende juridiske rammer er i stand til at yde menneskets komplicerede natur retfærdighed i en situation, hvor et ægteskab er gået uigenkaldeligt i stykker. I den tekst, rådet endelig vedtog, anmodede man om, at de folk inden for Kirken, der er kompetente på dette område skal forsøge at finde svaret på det både teologiske og praktiske problem, der opstår af den slags skibbrudne ægteskaber.

Rådet havde tidligere drøftet teksten om de kristnes moralske livsform i dag, hvori man især har understreget den enkelte katoliks af den bibelske inspiration ledede personlige ansvar. Pater Schillebeeckx O.P. betragtede teologisk set denne tekst som »en perle«. Biskop Moors af Roermond var derimod kritisk indstillet over for teksten, der, som han sagde, ikke indeholdt noget om Kristi befaling om at udbrede evangeliet,

Det hellige hierarki og Guds godfolk

Børge Mannov har sendt os dette indlæg i anledning af hvad han kalder »en provokation«.

der efter de nye signaler, kan for alvor blive forbavsset over den franske bispekonferencens stilling i dette spørgsmål – fra bispekonferencer kan man, med al respekt for enkelte biskoppers uomtvistelige frisind, næppe vente sig andet. Mindste fælles mængdefold vil altid ligge tungt, ikke mindst i forsamlinger med så ærværdig en gennemsnitsalder som bispekonferencer.

Og hvad gudsfolkets såkaldte flertal angår, dem, der iflg. Mauriac kun har een bekymring, nemlig den at skulle bekymre sig, har det jo ingen nød. Erklæringen er jo stærkt beroligende for enhver, der ikke selv har øjne i hovedet.

Thi, som det hedder i erklæringen, selv om der ganske vist er krise i verden, og denne krise har indvirket på kirken, så er dette ganske normalt og giver ingen grund til bekymring, thi »hverken gudsfolket eller gejstligheden tvivler på den sendelse, Kristus har betroet dem«. Og den er meget ligetil: præsteskabet er biskoppens forlængede arm og lægfolk er præsternes forlængede arm.

I dette system af forlængede arme, er præsteskabet det bærende og helt centrale, thi, som det hedder: »For alle, der tror på den Kristus, som døde og genopstod, er præsten et håbets mysterium.« Sandelig, her bankes hårdt i pulten.

Hvorfor overhovedet beskæftige sig med noget så lidet opsigtsvækkende som denne støvede bekendelse til gammel slendrian? Har Jesus ikke

udtrykkelig pålagt os at lade de døde begrave deres døde?

Fordi spørgsmålet om forholdet mellem præstedømme og kirke er det centrale problem i dag. Diskussionen om rundskrivelsen *Humanae Vitae* afslørede hurtigt, at det ikke er fødselskontrol, men lærerembedet og dets autoritet, der er det brændende spørgsmål. Dette spørgsmål har en rækkevidde, der omfatter langt mere end pavens autoritet. De, der tror, at det bare drejer sig om at gøre de sidste 100 års uret god igen, vil blive skuffede. Vi skal meget længere tilbage, helt tilbage til kilderne, for at finde det svar, som virkelig kan bære i dag på det centrale spørgsmål: Kirken – hvem er det?

Bispekonferencens erklæring tygger drøv på de gamle betragtninger. De er uhæderlige, fordi de på den ene side er intetsigende, det rene nonsens, samtidig med at de på god katekismusmaner udnytter den hos katolikker vidt udbredte karakterbrist: mangel på moralsk mod tallet være indoktrineret såkaldt ærefrygt for gejstligheden. (Katolsk katekismus 1958, pag. 117: Leveregel: Med ærefrygt vil jeg lytte til paven og biskoppen. Deres stemme er Kristi stemme).

»Præstedømmet er ikke noget, vi har fundet på. Præsten modtager det af Kristus«, hedder det i erklæringen. Det rigtige, der ligger heri – at der efter katolsk tro er et almindeligt apostolat og præstedømme samt et særligt hyrdeembede, begge dele

indstiftet af Jesus – benyttes her til at understøtte det forkerte: den underforståede påstand om, at det også er efter Jesu vilje at vi har et hierarki af struktur som det romersk-katolske. Hvem siger f. eks., at paven skal vælges af kardinaler, udpeget af hans forgængere? At biskopperne skal udpeges af paven og præsterne af biskoppen? Hvem siger, hvortædes kompetencen skal fordeles mellem disse instanser indbyrdes eller mellem præsteskabet og lægfolket? Jesus? Nej. Kirken da? Ikke hvis man derved forstår samfundet af døbe. Nej, det siger alene det præsteskab, der behersker det kirkelige magtapparat, og som gør det alene i kraft af de fuldmagter, der gennem de forløbne århundreder har tillagt sig selv. Dette er kendsgerningerne.

»Ved vielsen bliver præsten udskilt, men ikke adskilt fra de andre«, hedder det videre. At dette er det rene nonsens, ses meget let såfremt man bytter om på ordene. Prøv engang: »Ved vielsen bliver præsten adskilt, men ikke udskilt fra de andre«. Ikkesandt, det ændrer ikke en tøddel ved meningen, thi der er ingen mening. Der er derimod en forstemmende hensigt, nemlig den at blæse med mel i munden: Vi er, kære brødre og søstre i Herren, som bekendt alle lige – men nogen er mere lige end andre! Argumentationen er beslægtet med de hvide segregationisters: Ilgeberettigelse, men adskillelse, hvor uhæderligheden ligger deri, at de to størrelser rent fak-

Erklæringen fra den franske bispekonferencens permanente råd (gen-givet i Katolsk Forum nr. 2) fik mig til at mindes salig pastor Madsens prædikensamling, hvor der i margen til prædiken til 9. søndag efter trinitatis stod at læse: Her bankes hårdt i pulten, thi her ere argumenterne svage.

Bispekonferencens argumenter er ikke bare svage, de er med permission at melde uhæderlige. Når de alligevel næppe vil vække større op-sigt, skyldes det dels det beklagelige faktum, at folk forlængst er blevet vænnet af med at blive forbavsset over mangel på hæderlighed i teologernes argumentation, dels at erklæringen er udtryk for en særdeles velkendt tankegang.

Ingen af dem, der utålmodigt spej-

og pater Maltha O.P. sagde, at den talte nedsættende om Kirkens autoritet. I en særlig opsigtsvækkende passage i teksten hedder det, at »de moralske normer ikke direkte har deres udspring i Gud. Af åbenbaringen fremgår det, at mennesket skal bringe orden i verden og underlægge sig den. Mennesket er ifølge Guds vilje moralsk selvstændigt, og det er det ansvar, der følger med denne selvstændighed, der er kernen i Guds lov. Lovene bestemmer ikke over mennesket. De biologiske og psykologiske strukturer er i sig selv underkastet den magt, mennesket har til at skabe kultur og mening. Det er forkert at gøre dem til absolutter. Den eneste absolutte værdi er kærligheden. Kirken må aldrig holde op med at være kritisk over for sig selv, og den skal tage hensyn til de opdagelser, der gøres uden for dens egne grænser, hvis den skal være i stand til at fuldbyrde sin kaldelse.«

Det var måske det tredje af de tre hovedemner, den kristne ungdoms vækst til modenhed, der blev behandlet mindst tilfredsstillende. Teksterne var ikke tilstrækkelig rammende, det, der blev fremført i dem, var alt for generelt, og det »paternalistiske« syn på ungdommen, der kom til orde i dem, blev stærkt kritiseret af de unge hollandske katolikker.

Imidlertid besluttede man, at der skul-

le udpeges en delegeret, som skulle sørge for, at der i hele koncilets arbejde også blev taget hensyn til ungdommens behov, og der blev for første gang indbudt unge til at tage del i plenarforsamlingen, ligesom der blev afholdt et særligt møde for de unge.

Et af de spørgsmål, der opstod i rådet, og som med særlig styrke blev fremsat af ungdommen, drejede sig om et sådant mødes kompetence og reelle værdi. Hvilke beføjelser havde koncilet? Det var rådgivende, ikke udøvende. Men betød det, at man uden videre kunne se bort fra dets afgørelser? De unge katolikker var utilfredse med, at biskopperne på den ene side var medlemmer af den hollandske katolske kirke,

mens de på den anden side var bundet af deres stilling inden for den internationale kirkes strukturer. Denne strukturelle begrænsning tvang, sagde de, pastoralrådet til at koncentrere sig om det, der var opnåeligt, og var en hindring for, at det frit kunne udtrykke sine meninger, hvad der efter deres mening ikke var noget sandt demokrati. Desuden tvang denne strukturelle begrænsning biskopperne til at indtage en diplomatisk holdning i kirkelige anliggender, hvorimod de kunne være fuldstændig ærlige, når der var tale om samfundsproblemer. Dette var, sagde de, uacceptabelt for unge. Til gengæld understregede kardinal Alfrink, at »vi må passe på ikke at sige noget, der kan gøre en ende på dialogen i Kirken«, skønt, som han sagde, biskopperne var opmærksomme på manglerne ved rådet og »lærte af hvert eneste møde«.

Den omhyggeligt valgte ordlyd i den resolution, hvori plenarforsamlingen anmodede om udtrykkelig tilladelse til eksperimenter, var holdt i samme toneart som kardinalens påmindelse om dialogens betydning. Den lyder således: »Der, hvor Kirkens ledelse endnu ikke anser situationen for at være moden til endelige retningslinier, bør der, hvor det er muligt, være mulighed for eksperimen-

Fortsættes side 23.

tisk er uadskillige, idet de i den givne sammenhæng er identiske, akkurat som »udskeelt-adskeelt«.

»Præstedømmet kræver en evangelisk ånd. For at vi bedre skal kunne forkynde Guds kærlighed, kalder kirken os præster og biskopper til at give afkald på magt, penge og ægteskab«, står der videre. Jamen, lad os da lytte til ånden fra evangelierne: Jesus sagde til sine disciple, at de ikke måtte lade sig kalde mestre, thi kun een, han selv, var deres mester, og de skulle alle være brødre. At de ikke måtte bruge titlen Fader om nogen her på jorden, thi kun een var deres fader, Gud i himlene. At de ikke måtte lade nogen kalde dem for lærere, thi Kristus var den eneste lærer, de skulle kendes ved. Og han pålægger udtrykkeligt sine disciple, at i deres kredse må det aldrig blive som i verden, hvor de, der regnes for talkenes fyrster, optræder med magt, det skal tværtimod være således, at blandt dem er den store alles tjener og den første alles træl. Og Jesus advarer udtrykkeligt mod det eksempel, som de skriftkloge giver, når de går omkring i lange præstedragter således at alle kan se, hvem der kommer, og lader sig hilse ærbødig på offentlige steder og tager imod de fornemste pladser både i kirken og ved verdslige sammenkomster.

Jesus tog altså afstand fra magten og alle dens symboler. Men hos os er det gået omvendt. I den romersk-katolske kirke er magten og alle dens

symboler blevet gjort hellige. Vi har ikke bare en Fader her på jorden, men han lader sig til og med daglig titulere »hellige fader« og »Kristi stedfortræder«. Ja, hos os er det gået endnu videre end selv Jesus åbenbart kunne forestille sig, thi hos os er selve kravet om ydmyghed og retten til at udføre ringhedens gerninger blevet en del af magtens privilegium: Hvem er det mon, der roser sig af den fattigdom, almagt og trælledighed, der er proletorens, den enlige mors og den kasteløses beske virkelighed? Kun vore egne brahminere! Hvem tvætter de fattiges fødder i gyldne kar, ombøjet af regelse og magt? Kun vore egne kirkefyrster!

Det er betegnende for de franske biskoppers erklæring, at den klart skelner mellem gudsfolket og gejstligheden. Gudsfolket er den mere poetiske betegnelse for det, man hidtil har kaldt lægfolket. Forholdet mellem disse to – i katolsk vanetænkning klart adskilte – grupper, hvoraf den ene på alle områder har magten i den fælles kirke, mens den anden er den modtagende og adlydende part, der – når det går højt – kan få lov til at fungere som præsteskabets forlængede underarm, ja sågar som selveste biskoppens rådgivere (i hvert fald så længe de ikke giver biskoppen andre råd end dem, han ønsker at få) er blevet søgt tilsløret gennem de senere år, hvor det er begyndt at stå klart for de kirkelige magthavere, at nu går den ikke ret

meget længere.

Tilsløringen sker først og fremmest gennem den tvetydighed, hvormed gejstligheden anvender ordet Kirke med stort K. Kirken, det er jo gudsfolket på vandring, alle de døbtte, Kristi mystiske legeme etc., altså gejstlighed og lægfolk under et. Javist, men ser man nærmere efter, så viser det sig, at kirken også i særdeles væsentlige sammenhænge slet og ret bruges som udtryk for gejstligheden alene, altså den lille part af kirken, der har tiltaget sig magten over hele fællesskabet.

Prøv som eksempel at tage Katolsk Katekismus 1958, afsnittene om kirken og dens virksomhed, og se, hvorledes ordet »kirke« i virkeligheden overalt, hvor der er tale om andre funktioner end den at lystre, burde erstattes af ordet »gejstlighed«: »Gennem kirken (læs: gejstligheden) taler Kristus til os. Det er hans ord, den (gejstligheden) forkynder, med hans autoritet belærer den (gejstligheden) os...«. Det må rent logisk være således, thi hvis kirken her står for alle de døbtte, hvem er da os? Det bliver jo da det rene nonsens, hvis man forsøger at læse sætningen således: »med Kristi autoritet belærer kirken kirken...«.

Ganske vist er Katolsk Katekismus 1958 i mange henseender forældet, dette gælder såvel udtryksmåde som dogmatik, hvor gejstligheden godt nok har indset nødvendigheden af at følge med tiden og derfor har tiltaget sig mere frihed, end Rom ville have

tilladt, hvis man havde spurgt – hvad man lykkeligvis ikke har.

Men når det gælder tidens centrale problem, forholdet mellem præstedømme og kirke, er vi ikke kommet længere end de var for 450 år siden, da Luther forsøgte at rejse spørgsmålet. Han havde som bekendt ikke heldet med sig, og det får vi heller ikke, hvis vi tillader, at diskussionen kører fast nu som dengang i spørgsmål som pavens autoritet og præstecelibatet.

Da katolikken Luther rejste kravet om, at kirken gjorde alvor af drømmen om det almindelige præstedømme, var lægmanden i sandhed en lægmand: takket være præsteskabets monopol på kundskaber kunne han hverken læse eller skrive.

I dag, hvor vi stadig ikke er kommet et skridt videre i det spørgsmål, Luther rejste, er forholdet mellem de såkaldte lægfolks og gejstlighedens kompetence totalt forrykket takket være en udvikling af videnskab og samfund, som de kirkelige magthavere trods anvendt flid ikke har været i stand til at hindre, i hvert fald ikke i alle dele af verden.

På Luthers tid var spørgsmålet alvorligt, men ikke håbløst. Efter at have læst de franske biskoppers erklæring anno 1969 er det fristende at hævde det modsatte: Spørgsmålet er håbløst, men ikke længere alvorligt. Det vil, om fornødent, blive løst uden medvirken af diverse bispekonferencer.

Børge Mannov.

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvvej 13,
Charlottentlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhøen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindbindinger

Benzon's
Bogpævelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kon-
toret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19
til 21.

Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem
første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 2 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

Guds billede...

Fortsat fra side 15

Men forholdet er det modsatte: de biologiske forhold i vort legeme, hele kroppen er udtryk for åndelige realiteter og derfor – som alt andet skabt, alt andet materielt, som verden, som tiden – tilbud fra Guds side og en opfordring: vi skal mestre det, javist. Men ikke ved at ødelægge eller hæmme eller blokere eller på anden *negativ* måde. Vi skal bygge vort liv på dette gud-givne grundlag. Den eneste måde, hvorpå vi positivt kan bygge på dette grundlag er ved at erkende det som åndens udtryk og redskab. Det er ved at erkende hver enkelt del af os og vort liv i sin rette sammenhæng og give det den plads, Gud har skabt det til og viller. Kun sådan kan vi bygge på den natur, Gud har givet os som udtryk for, at vi er i hans billede.

Uden skamfølelse

Vi går derfor ikke til vort kønsliv med nogen form for forbehold, mindst af alt nogen form for skamfølelse. Vi er jo Guds børn og med rette hans arvinger i Kristus. Denne storslåede gave er derfor vor. Vort kønsliv er gudstjeneste, sakramentalt forhold (fordi vi i sandhed møder Gud hos hinanden i det), kommunion, hvor Gud også er til stede i os, og hvor netop dette nærvær gør det muligt for os at elske hinanden så højt, som vi gør. Kønslivets mægtige realisme skræmmer os ikke. Forud for den kommer den endnu utroligere virkelighed: at *Ordet er blevet kødt!* Vi ved, at ingen er større realist end Gud. Han *skaber* jo virkeligheden!

Ægteskabets sakramente giver sig derfor først og fremmest udtryk i kønslivet og her i samlejet. Først i samlejet giver vi reelt os selv til hinanden, som vi har lovet det ved vort ja-ord. I samlejet bliver det virkelighed, at de to bliver ét kød; herfra omslutter denne virkelighed hele vort liv. I kønslivet modtager vi først og fremmest den sakramentale nåde, som giver os styrke og kraft til hverdagens arbejde, sorger og bekymringer for familie, erhverv og samfund. For det er her, vi giver os selv til Gud gennem hinanden. Det er kønslivets åndelige frugtbarhed.

Den over vi også vold imod, hvis vi griber ind mod den legemlige frugtbarhed. De er uadskillelige fra menneskets side. Og vi kan ikke se nogen egentlig forskel på, om man af egoistiske hensyn (enten de tjener én, to eller hele samfund) anvender de ufrugtbare perioder eller tekniske midler til at hindre frugtbarheden. Begge dele er at skyde sin egen vilje ind over Guds på et område, som i så høj grad er hans. Forholdet er et andet, hvor der er alvorlige grunde til ikke at få børn. Guds kærlighed ønsker stadig sit udtryk også i ægtefællernes kønsliv, om muligt. De ufrugtbare perioder

er her igen et kærligt *tilbud* fra Gud, som muliggør et kønsliv i *hans* kærlighed, uden at vi griber ind på negativ måde og blokerer en af følgerne af hans nærvær i vort kønsliv.

På den anden side må man være klar over, at det *ikke* er nødvendigt i praksis at udføre et kønsliv for at *leve* det: kønslivet er jo bare legemligt udtryk for åndelige realiteter, for kærlighed og kærlighedens frugtbarhed. At ofre kønslivets legemlige udtryk i kærlighed kan være en mere aktiv deltagelse i Guds kærligheds liv, i den grænseløse og uforbeholdne kærlighed, som er det evige liv, allerede her og nu, som et rigt og dybt kønsliv i praksis. Det er f. eks. tilfældet for dem af vore præster, der har forstået cølibatets mening; er man virkelig i stand til at give sig selv helt (og det er man med Guds hjælp), så er det klart, at præster og søstre i højere grad og mere direkte kan give udtryk for Guds kærlighed og frugtbarhed over for Gud og alle mennesker; det er jo den samme *åndelige* virkelighed, som vi andre stræber efter at udtrykke og lære at udtrykke gennem dens mindre fuldkomne legemlige former. Cølibatet er derfor ikke noget negativt, ikke noget afkald, men tværtimod noget meget positivt. Det er et offer, noget, man tilbyder Gud som gave for at vise ham sin større kærlighed, sin mere direkte og absolutte hengivelse, sådan som ens særlige kald har forlangt det. Gift eller ugift – Guds krav er totalt og til hele vort jeg. Også præster og søstre må bygge på deres natur, – det er jo den, de bringer som gave! Mennesket er og bliver mand og kvinde; og det er *mennesket*, Gud vil have, *bele* mennesket.

Ofret

Også i ægteskabet vil ofrets måde at leve kønslivet på naturligvis ofte være nødvendig. *Selv* i ægteskabet er det muligt, når det er nødvendigt. For Gud er stadig til stede (så sandt vort offer ligger inden for *hans* vilje) og dermed den nødvendige hjælp i overflod. Og ingen kommer til Gud uden at tage sit kors op og følge efter Jesus, heller ikke gifte folk. Men ingen kan leve et rigere (mere gudnært) liv ved hjælp af noget negativt. Det kan kun trække fra, gøre fattigere.

Vi har aldrig været glade for tidligere katekismers graduering af synd. Men vi kan ikke være enige i, at forsyndelser på ægteskabets og kønslivets område ikke er værre end på så mange andre. Hvis man tror, hvad vi her har givet udtryk for, er det klart, at kønslivet i særlig grad er Guds område; at vi derfor i særlig grad kan såre ham, angribe ham og fornægte ham på dette område; særlig da ved at hævde os selv og vor vilje og vor ret til at bestemme på hans bekostning. Og *det er synd*. Den kan vi godt definere og pege på. *Synderen*

Fortsættes side 23.

Ved Poul Hjorths død

Det hænder vist for enhver af os, at vi midt i livet bliver stillet over for situationer, der kræver et tilbageblik på det, som var, for at lære, hvorledes vi skal tage det, som kommer. Vi står midt i forberedelserne til en synode, som skulle danne broen fra det gamle til det nye – som skal vise os nye rammer og arbejdsformer – til gavn for den kirke, vi ønsker at tjene med alle vore kræfter. Og midt i disse forberedelser ramtes en af dem, som måske mere end mange andre vidste, hvad det drejede sig om, af en svær sygdom, som førte til døden natten mellem den 12. og 13. januar. Hans navn var Poul Hjorth, og dette navn var engang kendt i alle landets sogne, og han kendte hver præst og hver institution, ja hvert et foretagende, som blev gennemført i fællesskab eller af enkeltpersoner. Sådanne personer – flere gode navne kunne nævnes: tænk på en murermester A. V. Günther eller på de folk som satte vor kirkebidragsordning på benene – er ikke elskede. Er det beskæftigelsen med mammon, der ubevidst spøger, eller er det simpelthen, at her er nøglestillinger, hvor al demokratisering må standse og en bestemt og klar afgørelse træde til for at føre en sag igennem. Vi er mange, der står i taknemmelighedsgæld til Poul Hjorth, fordi han trådte til, da kirken havde brug for en mand, som var vel bevandret i denne verdens ting, og som havde organisatoriske evner til at lægge et solidt grundlag for bispedømmets økonomi. Her blev der ikke talt højt om lægmandsindsats, men den blev ganske naturligt ydet og gennemført efter klare retningslinier og i et gensidigt tillidsforhold til biskop og bisperråd og affødte mange gode og sunde initiativer. Og dog er denne side kun den ene i Poul Hjorths liv. Fra ungdommen af følte han et ansvar overfor sin næste og øvede en apostolisk gerning blandt unge i Den danske Folkekirke. Det var på ingen måde bare en sport for ham at stå som fører hos KFUM spejderne, men han kom til at betyde overordentlig meget for sine førerkammerater og de drenge, som forældrene betroede ham. Betydningen lå frem for alt i en sund holdning over den rigeste gave, han havde fra sit barndomshjem: troen på Gud og levendegørelsen af den-

ne tro blandt sine medmennesker. Det var ingen let sag for ham at forlade folkekirken, da katolicismen kom ham nær gennem flere konversioner i hans allernærmeste familiekreds, men også da gav hans levende tro ham styrke til at følge den forstandsmæssige overbevisning om, at den katolske kirke fuldt ud rummede det evangelium, som han helt og fuldt stolede på. Krucifikset, som stod på alteret i hans hjem, når vi fejrede den hellige messe dér på tidspunkter, hvor sygdom ikke mere tillod ham at komme i kirke, var dét, som havde stået i hans dåbskirke, og det skete den ene gang efter den anden, at han efter messen gentog over for mig, at det var foran dette krucifiks, han i folkekirken havde modtaget dåbens hellige sakramente. Det var denne uskrømtede tro, som lå bag hans utrættelige gerning for kirkens sag, og som fik sin allerskønneste udfoldelse i det pinsestævne, han sammen med sin ven og kollega i lægmandsarbejdet, Henning Valeur Fausbøll, fik gennemført på en for kirken så værdig måde. Poul Hjorth var en aktiv mand; andre må fortælle om hans indsats i samfundet, i hans gerning som revisor og som direktør for det gamle familiefirma Millech på Købmagergade; netop på grund af hans aktivitet blev hans sidste år så svære. Hans lidelse tog alle kræfter, men stadig brændte lysten i ham til at tage fat. Han forsøgte, men måtte opgive. Dog fulgte han med i alt, hvad der foregik på det forretningsmæssige område, såvel som i kirken og i forberedelserne til synoden. Han læste, han diskuterede og – det ved jeg – han bad for kirkens sag. Ved afskeden med Poul Hjorth kan jeg kun udtrykke ét ønske: Måtte Danmarks katolske kirke i vor tid få mange sådanne aktive lægfolk, hvis jordforbindelse er i orden og som har hjertet på det rette sted i en klippefast tro på Kristi sande kirke.

Knud Ballin.

Lejlighed søges

2½–3 værelser helst nordpå – Hellerup Charlottenlund – af ungt katolsk ægtepar med barn på 1½ år.
Telefon Hellerup 3082 (bedst efter kl. 17).

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (051) 2 13 11

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Næstved Diskontobank A/S

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Sct. Jørgens Park 66
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade 157
Tlf. 72 56 55

Østre afd.: Hvedevænget 86
Tlf. 72 58 40

I/S Søndermarks Møbelfabrik

v/ Chr. Søndermark & Mogens Jørgensen
Tarm. Telefon (073) 7 21 11,
nr. 168 - 188 og 488.
Fremstilling af skolemøbler samt
fast inventar til samtlige faglokaler.
Efter ønske tilsender vi Dem gerne
brochure og prisliste.

Alt i gulvbælægning

Dansk Gulventreprise A/S

Studiestræde 15
Telefon Byen 5800 og 5151

Skolebøger - Skolerekvisitter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejgod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevæne

OASE KAFFE

Lev. til de katolske Institutioner

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Skal De flytte?
AMAGER
FLYTTEFORRETNING
Jul Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Støt vore annoncører!

LITURGISK KALENDER

MANDAG den 10.: Scholastica, jomfru (hvid).

TIRSDAG den 11.: Vor Frue af Lourdes (hvid).

ONSDAG den 12.: Serviternes syv stiftere (hvid).

TORS DAG den 13.: Messen fra Sexagesima (violet).

FREDAG den 14.: Messen fra Sexagesima (violet) eller Valentin, præst og martyr (rød).

LØRDAG den 15.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Faustin og Jovita, martyrer (rød).

SØNDAG den 16.: QUINQUAGESIMA, fastelavnssøndag (violet).

MANDAG den 17.: Messen fra Quinquagesima (violet).

TIRSDAG den 18.: Messen fra Quinquagesima (violet) eller Simeon, biskop og martyr (rød).

ONSDAG den 19.: ASKEONSDAG (violet), faste- og abstinensdag.

TORS DAG den 20.: Ferialdag (violet).

FREDAG den 21.: Ferialdag (violet).

LØRDAG den 22.: PETERS STOL I ROM (hvid).

SØNDAG den 23.: 1. i FASTEN (violet).

MANDAG den 24.: Matthias, apostol (rød).

TIRSDAG den 25.: Messen fra 1. søndag i fasten (violet).

”Disse stakkels piv”

Med denne overskrift beder »Mette« i Katolsk Forum nr. 1 om at få sat salmemelodierne »en halv oktav ned«. Hendes motivering herfor er, at »vi har indrettet det sådan, at det meste af ungdommen er flygtet«, og derfor må vi »dirigere liturgien og salmemelodierne ned i et leje, hvor vi, som er der endnu, kan følge med«.

Men er det rigtigt, at det meste af ungdommen er flygtet? Og er det sket på grund af den måde, vi har indrettet det på, dvs. de ændrede liturgiske forhold, det danske sprogs anvendelse i liturgien? Jeg tillader mig at tvivle stærkt.

Imidlertid er hovedpunktet i »Mette«s artikel salmemelodiernes tonehøjde, og her rører hun ved et virkeligt problem. Det drejer sig nemlig ikke bare om at sætte melodierne »en halv oktav«, dvs. fire toner ned. I øvrigt betragter jeg en nedsættelse på en halv oktav som en spøg. Det er ikke gennemførligt. Det hele er nemlig ikke så enkelt, og jeg skal prøve på så kort som muligt at gøre rede for sagen.

Salmemelodierne spænder over forskellige intervaller (toneafstande). For nogle vedkommende drejer det sig om nogle få toner, 4-5 f.eks. I andre tilfælde kan melodien spænde over mere end en oktav (8 toner), f.eks. op til 10-12 toner. Drejer det sig om en melodi, der spænder over få toner, siger det sig selv, at den ikke må spilles i en høj toneart, at det f. eks. bliver med tonerne a-h-c-d. Derved trættes menigheden, især når det drejer sig om en salme med mange vers, og så bliver det let til »piv«, hvad enten det er unge eller folkepensionister, der synger.

Derimod stiller det sig anderledes, når det drejer sig om melodier, der spænder over mere end en oktav. Sætter man den et godt stykke ned, forsvinder »piv«et ganske vist, men til gengæld kan man ikke klare de dybe toner. Det bliver let til uartikuleret »brummen«, og det er lige så galt.

Endvidere spiller menighedens størrelse en stor rolle. Er der mange, 100-200, er det lettere at gå i højden, navnlig på festdage. En lille menighed på 40-50 vil vanskeligere kunne synge i for høje tonearter. Orgelledsagelsen til salmerne er imidlertid trykt i en bestemt toneart, og det må så være organistens opgave og ansvar at spille i den toneart, der i hvert enkelt tilfælde passer bedst for menigheden. Det vil sige, at han kommer ud for at skulle »transponere« ledsagelsen til en anden toneart. Men hertil kræves, at organisten har fået en faglig uddannelse.

Men så kommer spørgsmålet: Hvor

Fastebestemmelser 1969

I den kommende fastetid er askeonsdag og langfredag faste- og abstinensdage.

Modtagelsen af påskekommunionen finder sted i tidsrummet fra passions søndag til Kristi himmelfartsdag; for katolikker, der bor særlig langt fra kirken, forlænges fristen til 2. pinsedag. Der gennemføres atter en fællesnordisk fasteaktion, som dette år vil sigte på at lindre nøden i Nigeria-Biafra. I betragtning af de gode kår, vi selv nyder, mens der hersker sult i de nævnte områder, burde vi benytte denne lejlighed til at give et føleligt afkald i fastetidens ånd.

Hans A. Thomsen

mange uddannede organister har vi? Sikkert ikke mange. De fleste steder er det damer heller herrer, der har lært at spille klaver, der virker som organister, og de er *pisket* til at spille, som det står i orgelledsagelsen. Dette skal nu ikke opfattes som en nedværdigende omtale af de pågældende. Tværtimod! Det er beundringsværdigt, at disse damer eller herrer søndag efter søndag, for et meget beskedent honorar, hvis de i det hele taget får noget, påtager sig denne krævende opgave.

Skal der skaffes faguddannede organister, bliver det sikkert ikke-katolske musikere, og det koster penge. Selv om disse ikke får honorar som folkekirkens organister oppebærer, betyder det meget for en lille menigheds budget, og så er vi der, hvor vi i reglen plejer at ende: »Riget fattes penge!«

Man kunne tænke sig, at de omtalte damer eller herrer skrev de trykte salmemelodier ned i den toneart, der ønskedes. Denne vej er dog næppe farbar, da det jo kommer til at dreje sig om 50-75 melodier om året, en håbløs opgave. Men hvad kan man da gøre?

Der er tre muligheder, der *måske* kan hjælpe. 1. De salmemelodier, der ligger for højt for menigheden, kan synges *uden* orgelledsagelse. Men det forudsætter, at der er nogle stemmebegavede forsangere, der kan føre an, såvel i den ønskede toneart som i det rette tempo. Det sidste er nemlig også vigtigt. En slæbende menighedssang er ikke videre opløftende. 2. Som regel synger menigheden salmerne *siddende*, og det er den dårligst tænkelige stilling man kan indtage under sang. Når man hører et sangkor synge vil man altid se, at sangerne *står* op. Menigheden kan gøre ligeså. 3. Menigheden kan indbydes til at gå til sangprøve i kirken en gang imellem. Det lader sig lettest gøre i de små menigheder. Træning kan gøre vidundere, og samtidig bliver der lejlighed til at indøve nye salmemelodier, hvilket også kan have sin betydning.

Forhåbentlig vil denne lille redegørelse bevirke, at »Mette« ikke behøver at komme med sit nødråb næste år, og hun skal i det hele taget have tak, fordi hun rejste spørgsmålet og derved gav mig anledning til at fortælle lidt om de vanskeligheder, vi må slås med på dette vigtige område. *B. Husson.*

R. I. P.

Vor kære mor, farmor og mormor
KRISTINE JENSEN

født 7/7 1880 er afgang ved døden den 27. januar 1969 på Sct. Anne Hjem.

Børn, svigerbørn
og børnebørn.

Bed for hendes sjæl.

TEATER

En undladelsessynder

Max Frisch på Det kgl.

Kunne blot dette leves om eller hint gøres anderledes!! Tilværelsen vil aldrig kunne give et konkret svar på, hvad der så ville ske, og det er sikkert derfor tankeeksperimentet har øvet så stor tiltrækning på litteraturens og teatrets folk, fordi deres medier evner at formulere et svar med en spejling af virkeligheden som udgangspunkt. Max Frisch har nu også følt sig fristet til at forsøge, og ideen havde der al mulig chance for at blive omsat i et veldrejet, velskrevet og vittigt stykke – for det er en komedie, det understreger Frisch selv i sit forord. Som komedie er 'Biografi' imidlertid ikke morsom nok, som eksistentialfilosofisk indlæg er den ikke skarpsindig nok.

Alt står og falder i grunden med, hvilken person forfatteren eksperimenterer med. Frisch har valgt en vis hr. Kürmann, endnu ikke halvtreds, professor i adfærdsforskning og, hvad der afsløres i løbet af stykket, ret så ked-sommelig. Alle tragiske begivenheder i hans tidligere liv skyldes ikke, hvad han har gjort, men hvad han har undladt at gøre. Hans far var et godt menneske, men dranker. Sønnen hjalp ham ikke. Moderen må dø alene. Sønnen besøger hende ikke. Mulatpigen, som han elsker, forlader han, fordi hendes hudfarve gør tingene for komplicerede, og han gifter sig med sin første kone, skønt han indser, ægteskabet er en fejltagelse – man kan da ikke sige fra lige inden brylluppet! Hun begår senere selvmord. Alle disse mennesker optræder på en klagen-de, anklagende omkring Kürmann ku-

Max Frisch.

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 2 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 2 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejsgade 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefyld

Fint arbejde — Tria 6070
rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen
Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Johs. Marckers Boghandel

Aaboulevard 19
København V.
Telf. *35 83 53

Gardiner
Manufaktur
Hvidevarer
Sengeudstyr

Textil-Varehuset

Slotsgade 17, København N
Tlf. (01) 35 05 01

Leverandør af skolekjoler

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Århus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejlø

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Tonny Vergmann

Blikkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Døhnsvej 1, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarimestre
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske institutioner

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telefon Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

Støt vore
annoncører

lisseløs scene. Men andres lidelser ønsker han ikke at ændre nu, hvor chancen er der. Sine egne i ægteskabet med sin anden kone Antoinette, der bedrager ham, gør han derimod alt for at undgå. Den aften, de mødte hinanden for første gang må laves om. Han oplever den igen – indtil flere gange – men han kan ikke forholde sig anderledes til situationen, skønt dens udfald er kendt. Det er karakteristisk, at det eneste han forandrer i deres ægteskab er at undlade noget: en lussing han ikke giver, et brev, han ikke åbner.

I al sin gråhed kunne Kürmann måske opfattes som en slags 'jedermann', og konklusionen af eksperimentet som alment gældende, men da Antoinette til sidst, ligesom tilfældigt, får chancen, vælger også hun den første aften som udgangspunkt – og går endnu inden spillet er i gang. 'Biografi' skal altså kun ses som hr. Kürmanns biografi.

Som denne ses Jørgen Reenberg – vegvalen og ganske uden blot en antydning af den stupide kynisme, der *må* lure af eller andet sted. Lise Ringheim spiller Antoinette med en fin pointering af den følelsesmæssigt uengagerede kvindes overlegne sikkerhed. Erik Mørk står ved en pult i et hjørne af scenen som registratoren, en slags spilleleder, der ironisk griber ind, viser til rette, forklarer spillets regler.

Frisch er jo aldrig helt tandløs. Der er flere vittige udfald mod mangt og meget, blandt andet den katolske ægteskabslovgivning, men som helhed er det kun et lille stykke, der er blevet ud af en stor ide.

E.T.

Kardinal Beran 80

Pave Paul VI har modtaget den landsforviste ærkebiskop af Praha, kardinal Josef Beran i audiens i anledning af, at kardinalen fyldte 80 år.

I fødselsdagsgave overrakte paven kardinal Beran et håndskrevet brev, hvori han roste ham som en modig ærkebiskop og en standhaftig vogter af Guds lov på pavestolens vegne.

Desuden roste paven kardinalen for den »uovervindelige styrke«, hvormed han havde udholdt mange prøvelser i et »truet land«.

Endvidere udtalte paven i anledning af kardinal Berans 80-årsdag håbet om, at »en rolig tid med retfærdighed, harmoni og sand fred må indtræffe for Deres elskede land«.

Kardinalen har i kraft af en overenskomst mellem pavestolen og den tsekoslovakiske regering boet i Rom siden 1965. Før den tid havde han siden 1945 været i kommunistisk fangenskab.

Plan over fastepredikener i Storkøbenhavn

Ved et møde mellem sognepræsterne i Stor-København blev det vedtaget at søge gennemført fastepredikener i så mange af områdets sognekirker som muligt, samt at det skulle være predikener og ikke oplysende foredrag. Tilrettelæggelsen er nu tilendebragt og et skema kan opstilles:

Skt. Antonius: Pater Paul Keller, S.J. Søndage 2., 9. og 16. marts. Kl. 9 og 11.

Jesu Hjerter: Biskoppen. Alle søndage i fasten. Kl. 20.

Johanneskirken: Pastor Geertz-Hansen. Søndage 23. febr., 2. og 9. marts. Kl. 10 og 17.

Skt. Knud Lavard: Pater Niels Kiær, S.J. Onsdage 26. febr., 5., 12., 19. og 26. marts. Kl. 19.30.

Sakramentskirken: Pater Niels Kiær, S.J. Torsdage 27. febr., 6., 13., 20. og 27. marts. Kl. 19.

Skt. Maria: Pastor Lars Messerschmidt. Alle søndage i fasten. Kl. 10 og 11.30.

Skt. Therese: Pater Niels Kiær, S.J. Alle søndage i fasten. Kl. 9 og 11.

Skt. Ansgar: Kirkens præster. Alle onsdage i fasten. Kl. 19.

Skt. Ansgar: Askeonsdag kl. 19: Askeuddeling og højmesse.

I alle ovennævnte kirker vil emnet være: Kristi lidelse og død.

I Skt. Knud Lavard og Skt. Ansgars kirker holdes predikenerne i forbindelse med en korsvejsandagt — i de øvrige kirker under en messe.

Skt. Andreas: Pater L. O. Dorn, S.J. Søndage 9., 16. og 23. marts. Kl. 11 ved højmesseren.

Vor Frue, Herlev: Der henvises til sognebrevet.

K. G.-H.

Guds billede...

Fortsat fra side 18

derimod må på dette som på alle andre områder selv erkende og bekende for Gud. Det hverken kan eller vil nogen anden blande sig i, selv om man altid kan få hjælp i skriftestol og sjælesorg. Og hvem har ikke brug for overbærenhed?

Kaster man et blik tilbage i historien, også Kirkens historie, vil man se, at *djævelen* absolut ikke har været blind for Guds nærhed i kønslivet. På intet andet område har mennesket i så høj grad udnyttet, såret, nedværdiget og ødelagt sit medmenneske. På intet andet område har man udviklet så meget hykleri, løgnagtighed og smuds. Af en eneste grund: på intet andet område møder Gud mennesket så absolut og *menne-skeligt* og eksistentielt som i dette gudgivne kønsliv. Måtte det lykkes os omsider at erkende dette og stræbe efter at leve i denne erkendelse, som lysets sande børn!

Veslemøy og Erik Guldager.

Bøger: (bemærk årstallet!)

Sven Damsholt: Tanker om det kristne ægteskab (Kbh. 1961).

Herbert Doms: Der Einbau der Sexualität in die menschliche Persönlichkeit (Köln 1959).

Pierre Grélot: Man and Wife in Scripture (London 1964).

Fons Jansen: Ehe in Gefahr (Paderborn 1958).

Flemming Kieler: Ægteskabet som sakramente (studiehefte, Kbh. 1951).

Flemming Kieler: Forlæsningsværket i ægteskabet (studiehefte, Kbh. 1951).

E. C. Messenger: Two in One Flesh I/III (London 1948).

Emile-Joseph de Smedt: Married Love (London 1964).

Vincent Wilkin: The Image of God in Sex (London 1954).

Hermann Volk: Das Sakrament der Ehe (Münster 1959).

Biskop Martensen prædiker i Jesu Hjerter

Biskop Hans L. Martensen holder fastepredikener i Jesu Hjerter Kirke, Stenogade, kl. 20 på følgende dage:

23/2 — Taler kirken for meget om synd?

2/3 — Ønsker det moderne menneske at blive frelst?

9/3 — Lydighed og autoritet.

16/3 — Venter vi Kristi genkomst?

23/3 — Guds rige og kirken.

Pastor Nibler forlader St. Ansgar

Pastor Georg Nibler har forladt St. Ansgars pastorat, fremgår det af msgr. Kjeld Geertz-Hansens sognebrev, hvori det meddeles, at kapellanen af biskoppen har fået orlov. Denne bliver dog af kort varighed, idet pastor Nibler tiltræder som kapellan for pastor Ib Andersen i Lyngby 1. marts.

HANDELSBANKEN

- altid med i billedet

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,

1850 København V

Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS

TRYKSAGER

KONTORARTIKLER

PROTOKOLLER

PLASTIC

KONVOLUTTER

Holland

Fortsat fra side 17.

ter. Den risiko, man derved påtager sig, er både beertiget og nødvendig, hvis Kirken i sin mangfoldighed skal forblive lojal mod sit eget væsen, dvs. det vandrende Gudsfolks inderste væsen.« Af drøftelserne fremgik det klart, at det ikke var meningen at foretage sådanne eksperimenter med troen og tros læren, men med hensyn til økumenien, sogne-strukturerne, cølibatet, deltidspræster osv.

En foreslået erklæring om, at forsamlingen beklagede den afgørelse, de hollandske biskopper af respekt for paven havde truffet med hensyn til den hollandske katekismus, blev for at få en ende på diskussionen ændret som følger: »Plenarforsamlingen udtrykker endnu en gang sin respekt for den nye katekismus i dens oprindelige form. Plenarforsamlingen erklærer, at denne nye katekismus kan være en sikker rettesnor for religionsundervisningen af både unge og voksne.« Erklæringen blev vedtaget med 90 stemmer mod 2, mens 7 ikke stemte. Rådet besluttede, at biskopperne ikke skulle tage del i afstemningen.

Det vigtige møde sluttede med, at man fra Lukasevangeliets læste ordene: »Man kommer ikke ny vin på gamle flasker.«

Rekviem for pater Pire

Ved redaktionens afslutning har vi modtaget meddelelsen om Nobel- og Sønningpristageren pater Dominique Pires død. Da Katolsk Forum må forventes at være mange læsere i hænde allerede den 7. februar, kan det meddeles, at der lørdag den 8. februar kl. 13.30 i St. Therese Kirke på Bernstorffsvej i Hellerup holdes en rekviemmesse for den afdøde dominikanerpater. Msgr. Knud Ballin prædiker.

»Gennem Kristus til herlighed, gennem Rom til skærsilden« rimer bedre på engelsk end på dansk, og det var da også slagord for de demonstranter, der igen i år protesterede mod den økumeniske gudstjeneste i den anglikanske St. Pauls Katedral i London, hvor kardinal Heenan prædikede.

I AL FREDSSOMMELIGHED

En 9-årig ministrant i Joliet (Illinois) har afgivet et bevis på, at de gængse kanonbønner stadig har deres værdi og derfor bør bevares. Da familiens kat fik ni killinger, kaldte han dem med et citat fra kanon: Linus, Kletus, Klemens, Sixtus, Kornelius, Cyprian, Laurentius, Krysofonus og Kosmas.

□

SVAR til Bette Else. Det må du have misforstået. Det hedder ikke Åndens Kåre, men Åndens Sværd.

HØRT på Torvet: FORUM ROMANUM. Det er altså ikke blot i krogene, man taler om...

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. februar 1969

Redaktion: H. Roos og
Helge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Blspekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavlen som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

FILM

Selvordsromantik og militær-krimi

Den østrigske kronprins Rudolfs død sammen med sin elskerinde baronesse Maria Vetsera har ofte og ikke uden held fristet filmens folk. Bedst husker vi den franske »Mayerling Dramaet« med Charles Boyer og Danielle Darrieux, og nu kan vi se en habilt spillet engelsk-fransk film med ægypteren Omar Sharif (Dr. Zivago) som kejser Franz-Josefs søn og fransk films nye store navn Catherine Deneuve som pigen. Nogle sætter et spørgsmålstegn ved påstanden om, at parret begik selvmord sammen. Muligvis blev de likvideret på grund af visse politiske intriger, men den romantiske myte om det fælles selvmord har James Bond-instruktøren Terence Young og hans stab ikke turdet snyde publikum for.

Men »Mayerling« har en vis politisk holdning, idet den fremstiller Rudolf som værende i opposition til sin fader, hvad det autoritære styre af dobbeltmonarkiet angår. Kejserens barske afvisning af baronesse Maria får Rudolf til at tage klart standpunkt for de frihedstørstende ungarer, men da kuppet mislykkes, ser Rudolf ingen anden udvej end at skyde sig. Maria ønsker ikke at leve uden ham, så på hendes bøn dræber han hende, før han selv begår selvmord. Handlingen udgør altså et gennemsnit af de forskellige forklaringer på Mayerling dramaet, idet man også antyder en lurende sindssyge hos

Rudolf. Trods den betænkelige selvordsromantik kan historien ikke undgå at røre.

Der er fra filmens skaberes side ikke megen sympati for kejser Franz-Josef, men James Mason søger efter bedste evne at tilføre rollen nogen menneskelighed, omend vi ikke føler den medlidenhed, som vi ifølge historien faktisk skylder kejseren, som skæbnen ramte ualmindelig hårdt. Til gengæld leverer den endnu smukke Ava Gardner et meget rørende portræt af kejserinde Elizabeth, »Sissi«, som nogle år senere blev myrdet i Genève, men den bedste præstation yder den herlige James Robertson Justice som en menneskeklog og vittig prins af Wales, der går og venter på at slippe af med dronning Victoria, så han selv kan komme på tronen.

De mange pragtscener trækker historien en anelse for langt ud – for eksempel er nogle balletoptrin helt overflødige for handlingen – men som helhed

James Mason som Franz-Josef.

hæver »Mayerling« sig pænt over gennemsnittet for udstyrsfilm med romantisk islæt. »Fangen på Zenda« er dog endnu ikke overgået. Henri Alekin har lavet de smukke billeder og Francis La står for partituret, der ikke sparer på iørefaldende og en anelse pågående te maer og klange.

(Film-Centralen-Palladium)

□

Der er atter mode i brutale helte. En af dem er amerikaneren Lee Marvin, som vi bl.a. så i »Det beskidte dusin«. »Sergent Ryker«, der er en spændende omend ikke alt for snedigt udtænkt kriminalhistorie fra Koreakrigens tid, har han titelrollen som en dødsdømt, som militærdomstolen har fundet skyldig forræderi. Efter at have mødt hans kor får hans tidligere anklager imidlertid anfægtelser. Skyldtes den hårde dom ikke, at forsvareren gjorde sine ting for dårligt? Trods udsigt til en forrygende karriere lykkes det på uortodoks vis at klageren at få sagen genoptaget, men har auditørassistenten fået rollen som forsvarer. Det sædvanlige Perry Mason retten er sat-nummer følger, og det siges da også, at filmen oprindeligt var to programmer, der er blevet splejset sammen til en langfilm. Filmens fortjener et pænt tilløb til et opgør med den særlige psyke, som kan blive resultat af at færdes i et klassesamfund som de militære. Men respekten for konventionerne er dog så stor, at man lige i sidste øjeblik tildeler dem en tilpas portion palmer og ros (Universal-Asa).

Vore sultende brødre og søstre

På grund af den store – af krigen fremkaldte – hungersnød i Nigeria-Biafra har den nordiske bispekonference bestemt, at der skal afholdes en fælles

fasteaktion 1969 i form af en Nigeria-Biafra-indsamling for på den måde at mildne den store nød blandt vore trængende brødre og søstre.

Caritas Danmark fungerer som medlem ved dette års fasteaktion.

*Af den nordiske bispekonferences
Communique.*

Se endvidere side 14

4/1969

forum

katolsk

Pater Vian
død - kun
42 år

Overlæge om
narkotika

»Cocktail
party'ernes
apostolat«

Det søde
pornoliv

Narkotikamisbrug - er debatten kørt fast? Se side 6-7

Det søde liv

Italienske mænd er til messe en time om søndagen, resten af ugen bruger de til at jage udenlandske piger og viger ikke tilbage for at bruge små opmuntrende kærtegn, før man overhovedet er på talefod. Sådan er de, fordi de ikke må røre deres egne piger, før de bliver gift, eller fordi konen afviser dem uden for de sikre perioder. Hvis man altså ikke tilhører overklassen. Den går også i kirke, men for de rige i katolske lande gælder særlige regler, og både damer og herrer kan roligt leve det søde liv, for damerne tager bare et kniplingstørklæde på hovedet en gang imellem og går til skrifte, og herrerne bærer baldakinen for paven. Så er den klart!

Det er, hvad kontorets søde og kvikke frøken Hansen kan finde på at sige efter 14 dage i Rom og Sorrento.

Erotisk besættelse i de skandinaviske lande er årsagen til, at disse lande er blandt dem i verden, der har højeste procent af selvmord og sindslidelser. Den seksuelle besættelse i de skandinaviske lande har ofte nået et punkt, hvor livet giver anledning til kvalme.

Det er ikke, hvad Signorina Bertucci fra Via Veneto siger om Skandinavien, men indholdet af nogle passager fra selveste Vatikanets illustrerede søndagsmagasin »L'Osservatore della Domenica«, der via de internationale presbureauer er nået frem til de danske aviser. Interessen har været pæn – for at sige det mildt. Nogle har prøvet at gøre en god historie bedre ved at lægge pave Paul VI ordene i munden, men det er nu ikke særlig sandsynligt, at lederskribenten ringer paven op, hver gang han skal skrive nogle dybsindigheder, eller bare hver gang han sidder og trommer med fingrene på bordpladen over manglende inspiration.

Den italienske dominans i Vatikanets presse er af en sådan art, at vi sikkert roligt kan sige, at vi i det, der er skrevet ovenfor, har en dansk (om end ikke typisk) opfattelse af italienerne og en ita-

liensk opfattelse af danskere. I begge tilfælde er der tale om en overfladisk dom, som ikke hjælper to folk, der ellers kommer udmærket overens, til at forstå hinanden bedre.

Samtidig roste Vatikanets presse den porno-pest-aktion, som en kreds af unge kristne for nylig iværksatte over for pornoforretningerne. Om pornografi kan der vel kun være én mening. Noget andet er, om der er nogen rimelighed i, at moralen i spørgsmål af denne art ønskes håndhævet af politiet. At kristne ved siden af at give interessen for blandt andet Biafra og Vietnam en ekstra understregning også demonstrerer for værdier i dagliglivet er kun udmærket, selv om demonstranternes optræden i fjernsynet ikke ligefrem syntes at skabe alvor om sagen. Det er da også et spørgsmål, om en fortsat betoning af sekundære ting er den rigtige vej at gå, hvis man skal udbrede evangeliet og forståelsen af det i et land, hvor kirkegangen er forsvindende lille. At tale højt om renhed er udmærket, hvis man er så lykkelig at kunne definere, hvad dette begreb indebærer frigjort fra almindelig bornerthed (ihukommende sexvejlederne Inge og Sten Hegelers slagord om, at den er lykkelig, der ved, hvad der er normalt), det ville være forfriskende at se ordene renhed og urenhed (hvis man altså har samvittighed til at bruge dem) anvendt på andet end sex: for eksempel på forretningslivet, og så sandelig også på vore motiver og vor fremgangsmåde i den indre kirkelige debat i denne omstillingens tid.

Selge kristen

ANDRE MENER

Modsatte meninger på Rådhuspladsen

Henning Nystad ved »Politiken« er en flittig kommentator, hvad angår katolske sager. Han forsømte heller ikke lejligheden fornylig:

Det må i sagens natur altid vække opmærksomhed, at mennesker, der har valgt at leve i cølibat, udtaler sig meget afgjort om næstens kønsliv. Men avisen »Osservatore Romano« lider åbenbart ikke under svære hæmminger, når den på Vatikanets vegne dømmer den seksuelle udfoldelse i Danmark som fald og forfald.

For tyvende gang skal vi læse, at vi er verdensmestre i selvmord og neuroser, fordi vi indtil kvalme hengiver os i konsumerende erotik uden anelse om de snarer, som placeres af keynikere.

Således udsprede pavens traurige evangelium, og den hele alarm var til at overhøre, hvis hyrden i Rom ikke havde ladet sine talsmænd ved »Osservatore Romano« prise en skare kristelige agenter, der for nylig klæbede plakater på frække udstillingsvinduer i København.

Hermed træder Den Katolske Kirke ind i et dansk offentligt anliggende, og dermed bør den vide at engagementet ikke beforder vor sympati og slet ikke vor respekt for en institution, der mere end nogen anden i Vesterlandets historie har bidraget til forbistring af et sundt kønsliv.

Vi får ærlig kvalme, når pavens avis taler om lede i Danmark. De hykleriske selvmordsteorier hører hjemme i Vatikanets allermest fugtige kældre.

I den katolske verden er mødommen stadig en fetish, og der sælges kynisk ud af følelser, så snart lidt gods eller guld er i sigte.

Selvordene i den anledning bliver camoufleret i statistikken. Man er helgarderet i røgelse og hellighed.

□

Til gengæld hedder det i »Børsen«, der også har til huse på Rådhuspladsen:

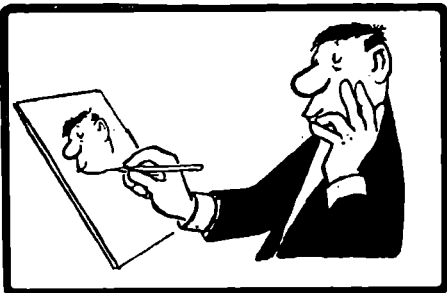
Det har vakt forargelse hos alle vore sex-paver, at Paven – altså ham i Vatikanet – er blevet forarget over sex-livet i Danmark. Sex-paverne hævder måske med nogen ret, at Paven mangler forudsætninger for at bedømme dette, men sex-paverne som »B.T.« omhyggeligt har indhentet udtalelser fra, bør dog vide, at et stort flertal herhjemme ikke alene er forargede, men også dødtrette af deres udpenslede skrivelser.

En begyndende forståelse af dette forhold synes trods alt at dæmre inden for de skribenter og rådgivere, som i så overdreven grad har haft ordet. En af dem siger behersket, at hun vel ikke er i stand til at få kvalme af dansk sex, men at det alligevel er trættende ustandselig at høre om sex og læse om sex, og at kærligheden muligvis derigennem er blevet »en smule degraderet til en forbrugsvarer«. Det er sandelig rigtige ord, og hvis denne opfattelse kunne trænge igennem, har Paven – der i dette tilfælde dækker den offentlige mening – ikke talt helt forgæves.

Kunst og leverpostej

Den kendte grafiker og bogtilrettelægger, Erik Ellegaard Frederiksen, der har tegnet Katolsk Forums bladhoved og givet retningslinjerne for typografien, har i en kronik i »Kristeligt Dagblad«, »Kunst og leverpostej«, blandt andet skrevet følgende om det velgørende i,

Pornoproducentens hemmelighed.
(Fra St. Olav).

at museer har refugier – eller for at sige det mere ligefremt: cafeterier:

På Akademiet sagde professor Steen Eiler Rasmussen, så snart han så en arkitektelelv spise ved tegnebordet: – En tegning og et stykke med leverpostej passer meget dårligt sammen. Og det havde han så evigt ret i, når det gælder livet på en praktisk tegnestue. Fedt-fingre på papiret. Men ude i livet har leverpostej og kunst meget med hinanden at bestille. Ja, de kan endda have godt af at smitte af på hinanden en gang imellem. Der er blot nogen, som synes bange for at få lidt fedt på fingrene.

Og så for resten ikke et eneste ord om Louisiana.

Før skrev avlserne for lidt om katolsk-kirkelige begivenheder, nu skriver de nærmest for meget, mener kardinal Heenan, der endog har advaret engelske katolikker mod det fornemme »Times«.

– Jeg forsikrer Dem, Monsignor! Det er kun kryds-og-tværsen, jeg kaster et blik på.

(Ryan i »Catholic Herald«).

Man skal nok få det at vide

Biskop Hans L. Martensen er blevet interviewet til nogle socialdemokratiske blade. Vi bringer nogle klip fra artiklen:

– En pave kan altså begå fejl, som ethvert andet menneske?

– Naturligvis kan han det. Det er der mellem år og dag mange eksempler på, at han har gjort. Han kan tage fejl i forbindelse med intellektuelle ting. Og der er også eksempler på, at paven kan tage fejl i moralske spørgsmål.

Det, der menes, når katolikker omtaler pavens ufejlbarhed, er, at katolikker føler sig overbeviste om, at Gud beskytter paven mod at vildlede den katolske kirke, når han taler ex cathedra, altså forpligtende for hele den katolske kirke.

– Hvem gør paven opmærksom på det, når han begår fejl?

– Nu til dags er det jo blandt andre journalisterne. Med den struktur, vi har i dag, skal man nok få sine fejl at vide – også selv om man er pave. Men ud over det må man da håbe, at paven,

ligesom vi andre, har gode venner, som åbent siger det til ham, hvis de synes, han begår fejl i forbindelse med sin embedsførelse.

– Er fanatisme ikke religionens mest tro følgesvend?

– Jeg mener, fanatisme er en hyppig forekommende religiøs afsporing. Ægte religiøs tro står i direkte modsætning til fanatisme, fordi det, der er ægte, også vil have en vis portion tålmodighed. Hvis man virkelig er overbevist om en sandhed, vil man også være overbevist om, at sandheden i det lange løb vil sejre i kraft af sig selv. Så behøver man ikke at være så nervøs, som netop fanatikere ofte er.

Som i en rutebil

I et læserbrev til Kristeligt Dagblad kritiserer Kirsten Petersen fra Svendborg gudstjenesten.

»For det første er der selve menighedens placering ryg bag ryg som i en rutebil uden mulighed for indbyrdes kontakt. Hvad om man vendte halvdelen af bænkerne om, så de to og to var placeret over for hinanden, imellem bænkerne eller stolene kunne man så anbringe et bord. Disse borde ville der blive god brug for til nadveren. Mon Jesus nogen sinde har forestillet sig, at det måltid han så naturligt delte med disiplene i varmt fællesskab skulle udarte til en halvt hedensk og højst besynderlig ceremoni med tætsiddende mennesker bag et gitter, hvor de bliver fodret efter tur af en mand i en mærkelig kjole?«

MINI KOMMENTARER

★ »Vi må visselig forkaste et afmytologiseringsprogram som det, Bultmann fremsætter og Robinson populariserer, men vi vil aldrig kunne tænke for meget over de spørgsmål, der ligger bag dette program, for de er reelle, og der er endnu ikke fundet nogen løsning på dem, som er forståelig for det 20. århundredes menneske«. (Karl Rahner i et foredrag i Paris 1965).

★ Hvad skal vi give afkald på i dette års fastetid? Foruden indsamlingen til Biafra naturligvis?

Forslag: Giv tidl Skrlv et brev, ring til en, besøg en anden, invlter et menneske, sæt et par timer af, når nogen trænger til en samtale. Tid er penge, ja mere end det, og undertiden, er den meget bedre og værdifuldere og derfor en virkelig gave.

NOTES BLOKKEN

Sproget er noget mærkeligt noget. Det er ifølge sin oprindelse et kommunikationsmiddel mellem menneskene. Det var Aristoteles, som mente, at ethvert ord havde en bestemt fastlagt betydning. Også den unge Wittgenstein tog sit udgangspunkt i denne anskuelse. Men den ældre Wittgenstein og med ham hele den nyere sprogfilosofi har indset, at ordenes betydning er afhængig af sprogbrugen. I en forskellig sammenhæng kan de samme ord have helt forskellige betydninger. Denne kendsgerning er skyld i, at vi så ofte misforstår hinanden.

Et andet sted i dette blad kritiserer Sven Damsholt et foredrag, som læge Flemming Kieler har holdt i Academicum Catholicum og som er blevet offentliggjort i sidste nummer af Catholica. I slutningen af sit indlæg siger Sven Damsholt: »En præst sluttede den omtalte aften i AC med, med henblik på encyklikaen, at sige: »Ve den kirke, der ikke har idealer.« Og han fortsætter: »Ideal er netop sådanne mønstre som dette præventionsforbud.« Og artiklen afsluttes med følgende sætning: »Mod dette står troen i Guds kirke, der frigør mennesket fra dets trældom under loven«. Der sættes altså et lighedstegn mellem »ideal, forbud« og »loven«.

Da den præst, som har sagt den famøse sætning, er undertegnede, må jeg gøre opmærksom på, at vi her atter står over for en total misforståelse. Jeg har netop opfattet ordet »ideal« som modsætning til både »forbud« og »loven«. Her burde man nu gøre rede for dette ords begrebshistorie, begyndende med Platon over Kant og Schiller til romantikken. Denne sprogbrug har præget vor nuværende betydning af ordet »ideal«. Jeg forstår derved en målsætning, vi stræber efter uden nogen sinde helt at kunne opfylde den. Man taler om et »ideelt« bibliotek, et »ideelt« hjem, et »ideelt« samfund m.m. Er ikke hele bjergprædikenen et sådant ideal? Skal vi opgive den, fordi vi ikke evner at realisere den? Fordi Sven Damsholt ikke var opmærksom på denne – i øvrigt gængse – betydning af ordet »ideal« får hans slutningspassus en retning, som i det mindste ikke var påtænkt af den præst, som har udtalt denne sætning. Han har tværtimod ment det modsatte.

T. Roos 27.

Den rette balance

Skal synoden i Rom til efteråret have til formål at styrke den kollegiale følelse biskopperne imellem, eller er meningen med indkaldelsen, at man vil have den pavelige myndighed stivet af? Det er, hvad kirkepolitiske iagttagere over hele verden gisner om i øjeblikket. En artikel, som franciskaneren Concetti, der jævnligt skriver til Vatikanets dagblad, har offentliggjort i »L'Osservatore Romano« bekræfter nærmest det sidste. For i følge pater Concetti er synoden blevet indkaldt, for at den skal søge at afværge, at pavens myndighed »formindskes« og at tendensen til at danne »nationalkirker« forøges. Endvidere antyder pater Francetti, at bispekonferencer, der har været tilbøjelige til at modificere rundskrivelsen om fødselsbegrænsning, skal have den pavelige autoritet foreholdt.

Tyskland og Østrig

Forskellige forskydninger i bispekollegiet giver et fingerpeg om, at pave Paul ikke er indstillet på radikale ændringer i synet på autoriteten i kirken. Som hjælpebiskop for Kölns aldrende og næsten blinde ærkebiskop, kardinal Frings er udnævnt biskoppen af Münster, Joseph Höffner, som pavestolen ikke vil få mange kvaler med, men som til gengæld selv – bl.a. med begivenhederne på efterårets tyske katolikkongres i Essen i erindring – kan få kvaler med brede kredse i tysk katolicisme – ikke mindst yngre præster. Dette skal ikke forstås sådan, at ærkebiskop Höffner er helt af den gamle skole. Han er kendt som en prælat, der på visse punkter går ind for større demokratisering. I et interview

for nylig støttede han tanken om, at biskopperne skal vælges af præsterne og lægfolket i bispedømmet.

Spekulationerne om, hvorvidt også Østrig skulle have fået en Lercaro-sag er ikke blevet manet i jorden, selv om genstanden for gisningerne, biskop Josef Schoiswohl, har gentaget sin erklæring om, at han har trukket sig tilbage fra sit embede af egen fri vilje. Da der den 31. december 1968 fremkom en uventet meddelelse om, at den 68-årige biskop af Graz-Seckau af pave Paul VI havde fået en ansøgning om at måtte trække sig tilbage godkendt af pave Paul VI, vakte det stort røre, ikke mindst fordi den angivne grund til biskoppens tilbagetræden, dårlig helbredstilstand, tilsyneladende ikke havde noget med de faktiske forhold at gøre. Hvorfor måtte biskop Schoiswohl gå af? Hvorfor måtte Msgr. Clavel i Parma og Msgr. Illich i Mexico gøre det samme? Der bliver ikke meddelt nogen begrundelse. Men det er sikkert, at der hver gang står lokale an-

Joseph Höffner, Kölns nye ærkebiskop. På det katolske Tysklands vigtigste stol sidder nu en mand, der er konservativ i teologi og liberal i administration

givere bag, skriver chefredaktøren for »Informations Catholiques Internationales«. Hvad biskop Schoiswohl angår

skriver »Frankfurter Allgemeine« medarbejder Helmut Herls imidlertid, at embedets byrder i denne brydningernes tid var blevet ham for tunge og at han ganske simpelt ikke magtede at fortsætte. Han var kendt som liberal – undtagen i levevis. Han tog nemlig kravet om enkelhed alvorligt – ikke blot for for sit eget, men også for sine undergivnes vedkommende.

Frankrig

I Frankrig synes en alvorlig krise at være under opsejling, især blandt yngre præster. Fornylig holdtes i Paris et møde, hvor der fra de 332 deltagende præster, som atter havde fået fuldmagter fra 211 andre præster fra alle dele af landet, kom et stærkt angreb på »det kirkelige bureaukrati« og »patriarkalismen«. Af en resolution fremgik det, at man var imod en bestemt form for autoritet og gik ind for »nye former for relationer mellem biskopper, præster og lægmænd«. Der er, sagde man, forskel på »den apostoliske autoritet, som Kristus gav sin kirke« og den klerikale autoritet, som udformedes senere med »de herskende klasser som forbillede«. Man udtrykte solidaritet med de præster, som »vægrer sig ved at være fanger i præstens nuværende sociale stilling« og som kæmper for frihed til at vælge arbejde, engagere sig i politik, gifte sig om de så vil«.

For langsomt

Baggrunden skal søges i den utålmodighed der hos yngre præster råder over, at det går for langsomt med at gennemføre reformerne fra det andet Vatikanconcil. Problemet er ikke så meget cølibatet, som ønskerne om at bryde barriererne mellem præster og lægfolk og stille sig 100 pct. solidarisk med verden. Naturligvis hænger de øjeblikkelige begivenheder også sammen med den uro, der det sidste års tid har præget den østlige og den vestlige verden og som bl.a. udtrykker et ønske om nye strukturer.

Det kan vække nogen forundring, at der viser sig oprørstendenser i den franske kirke, som ellers i verdensoffentlighedens øjne har stået som udtryk for en

Biskoppernes bord på det hollandske pastoralkoncil.

rolig reformivrig udvikling, der blev ledet af biskopperne selv. Men der hersker altså ikke udelt tilfredshed med ledelsen. På den anden side har det franske episkopat i kardinal Marty, der er ærkebiskop af Paris, en forhandler, som er indstillet på dialog og ligesom »oprørerne« ønsker at undgå brud.

Holland

I Holland er problemerne på vejen til en gennemgribende fornyelse ikke indre stridigheder. Tværtimod ligger en væsentlig del af styrken i et stærkt sammenhold mellem hollandske biskopper, præster og lægfolk. Den eventuelle fare ligger i muligheden af en konflikt mellem Vatikanet og Holland. Imidlertid har en række artikler i »L'Osservatore Romano« i den senere tid vist, at Rom er indstillet på rolig samtale, selv om »Osservatore«s kommentator kritiserer visse yderliggående tendenser i dagens katolicisme i Holland. I den afsluttende artikel udtrykte lederskribenten Federico Alessandrini således bekymring over, at det var avant-garde folkene, der sad på massemedierne.

På det hollandske pastoralkoncilis nylig afsluttede samling udtalte kardinal Alfrink, at den »katolske kirke i Holland er enig med paven«. I en resolution hed det oprindeligt, at rundskrivelsen om fødselsbegrænsning var »uacceptabel«, men på kardinal Alfrinks anmodning enedes man om at skrive »ikke overbevisende«. Ej heller Holland ønsker noget brud, men dialog.

Cølibatskrise

De hollandske biskoppers besindige holdning er også kommet frem i forbindelse med en sag omkring 4 studenterpræster i Amsterdam. De havde truet med, at deres »sogn« på 4000 studenter og de selv ville bryde med den officielle kirke, hvis ikke de gældende bestemmelser for cølibat blev ophævet, og en af dem – pastor Jos Vrijburg, der tænker på at gifte sig – efter indgået ægteskab fik lov til at fortsætte sine præstelige funktioner. Kardinal Alfrink erklærede imidlertid offentligt, at gifte præster fortsat ville være afskåret fra at holde messe, høre skriftemål og prædike. Men han lovede, at hele spørgsmålet skulle blive drøftet på den europæiske bispekonference i Schweiz fra 7. til 11. juli, og de hollandske biskopper ville også prøve at få det med på bispe-synoden i Rom til efteråret. Biskop Zwartkruis i Haarlem, studenterpræsterne biskop, sagde i en radio- og tv-udsendelse, at han havde hørt om den itålmodighed, der prægede mange oplyste kristne, men han opfordrede til

besindelse. Efter hans opfattelse havde kapellanerne taget en forkert beslutning. Det store fællesskabets gode måde aldrig opgives.

Den rette balance

Der bliver nok at tage fat på for synoden i Rom, men som nævnt er der ikke så mange tegn på, at paven tør lægge navn til helt radikale ændringer i nærmeste fremtid. Men så skal man nok heller ikke vente ro med det første. Selv i Holland, hvor afstanden fra biskoppernes synspunkter til de meninger, der præger de unge radikale, er mindre, kan der opstå konflikter, og større vil faren naturligvis være for eksempel i Tyskland, hvor der med udnævnelsen af den nye ærkebiskop i Köln synes at være etableret stor spændvidde. Man må også være opmærksom på forholdene i Frankrig. Dog er det også værd at hæfte sig ved nogle ord af kardinal Suenens af Bruxelles, der i et interview til det belgiske dagblad »Le Soir« har sagt, at der i hvert fald ikke er nogen fare for skisma i kirken, eftersom paven primat ikke har været draget i tvivl hverken på det andet Vatikan-

koncil eller senere. Det vigtigste på konciliet var at placere pavens primat »i kernen og centrum af biskoppernes kollegialitet, som blev stærkt understreget af konciliet,« mente kardinalen, der videre sagde, at det var et spørgsmål om balance, og han tilføjede, at hvis man ikke kunne finde denne balance, var det, fordi »koncilteksterne og i endnu højere grad koncilets ånd ikke føres tilstrækkeligt ud i livet i kirkens daglige liv«.

»Alle er enige om, at kirkens synlige enhed er nødvendig, en enhed som pavens primat sikrer på højeste plan. Men der er afvigende meninger med hensyn til, hvordan og med hvilke midler dette primat skal udøves til daglig.«

Ramme i stedet for detaljerede forskrifter

Kardinalen mindede om, at der er to tendenser i kirken, den centraliserende, som, siger han, er bange for »den mindste indrømmelse til pluralismen som en fare for, at der skal opstå anarki«, og den decentraliserende tendens, »som prægede flertallet på konciliet«, som helst vil have love, der danner en slags ramme, i stedet for »detaljerede lovfor-skrifter«.

De, der er tilhængere af den centraliserende tendens, sagde kardinalen, »har svært ved at føre en dialog, og er lukket inde i synspunkter, som ikke er i pagt med tiden, og som er stivnede og abstrakte...«

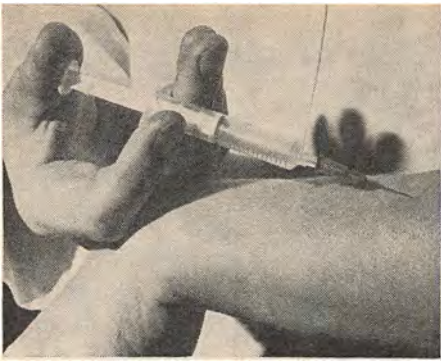
Så vidt biskoppen af Bruxelles.

Et vellykket resultat af synoden i Rom afhænger sikkert også af, i hvor høj grad man kan finde denne balance.

H.K.

Biskop Schoiswohl, hvis fratræden har vakt diskussion. Han afskaffede tidligt de triumfalistiske leder blandt gejstlige og fandt, at en biskop og en præst højst kunne tillade sig at have en folkevogn.

NARKOTIKA

Er diskussionen kørt fast? — eller mangler vi blot den faste linje?
Overlæge K. F. Meldahl gør status for den aktuelle debat.

Hvad er der ikke talt og skrevet, TV- og radio-udsendt om narkotikaproblemet i de sidste måneder, ja, de sidste år. I hvert fald nok til at gøre alle forvirrede, til at alle meninger er udtalt, og nu har det af Sundhedsstyrelsen og det derefter af tre ministerier nedsatte udvalg afgivet betænkning og rigsdagsdiskussionen er begyndt, men ingen har mindste anelse om, hvad resultatet vil blive. Hvor er den faste linie?

Misbruget fortsætter — hov, hvad sagde jeg, misbruget — ja, men så har man jo taget stilling og vi skal være objektive. Godt, så siger vi, *brugen* fortsætter: ca. 1 pct. af de unge, dvs. ca. 7000 mellem 15 og 25 ryger hash regelmæssigt og vil derfor skade deres karakteropbygning, således at de som »karakterafvigere« i større eller mindre grad kommer til at ligge samfundet til byrde.

For at afgøre hvilke foranstaltninger, der skal træffes er det imidlertid ikke nok at kende problemet, man må have et ståsted, hvorfra problemet kan bedømmes og det synes som om det er et ståsted man mangler, en principiel indstilling til mennesket og samfundet, ud fra hvilken bedømmelsen kan ske.

Har vi da aldrig i Danmark skullet tage stilling til narkotikaproblemet, jo naturligvis, narkotikaproblemet er jo ældgammelt og verdensvidt og spænder lige fra sovemidler i små doser, over feberletter og psykofarmaka, over alkohol af enhver art, til stoffer der fremkalder hallucinationer. Man har forsøgt at trække grænselinier og kun en del af det ovenfor nævnte hører med i de internationale aftaler, som Danmark har tilsluttet sig, men alle stofferne har ét tilfælde, flugten fra virkeligheden, dette at man finder sin øjeblikkelige situation så trist, så foruroligende, så anstrengende, at man indtager et middel, der kan ændre ens sindsstemning og så er det store spørgsmål: i hvilket omfang har et menneske lov til det?

Alkohol

Hvad alkohol angår, er alkoholmisbrug her i landet et gammelt problem. Vi har ikke som visse andre lande været igennem et totalforbud, men valgte under 1.

verdenskrig at beskutte så højt, at det næsten blev et forbud med et forbløffende godt resultat gennem 20-erne og 30-erne, et resultat som velstandssamfundet nu er ved at sætte over styr, så vi stadig kender følgerne af alkoholmisbrug og sociale foranstaltninger stadigvæk er nødvendige. Vi kender alle Ringi-Ring-bevægelsen og det store arbejde, der i øvrigt gøres. Ligeledes ved vi at alkohol og motorkørsel på et tidligt tidspunkt blev et problem for sig.

Konventionen af 1961

Hvad de egentlige narkotika angår, har Danmarks stilling altid været klar, og kom sidst til udtryk da vi underskrev konventionen angående narkotiske midler 1961, og selvom sprogbrugen er lidt højtidelig i den danske oversættelse af indledningen til konventionen, indeholder den så vigtige tanker, at jeg synes, den må citeres:

»Optaget af menneskehedens sundhed og velfærd,

I erkendelsen af nødvendigheden af fortsat lægelig brug af narkotika som smertestillende middel, og at passende foranstaltninger træffes for at sikre tilstedeværelsen af narkotiske midler til sådanne formål,

I betragtning af, at hengivelse til narkotika er et alvorligt onde for det enkelte menneske og rummer sociale og økonomiske farer for menneskeheden,

I erkendelsen af deres pligt til at forhindre og bekæmpe dette onde,

I betragtning af, at effektive forholdsregler mod misbrug af narkotiske midler kræver koordinerede og universelle foranstaltninger,

I erkendelse af, at sådanne universelle foranstaltninger kræver internationalt samarbejde ledet af fælles principper og med fælles mål for øje,

I anerkendelse af De Forenede Nationers kompetence med hensyn til kontrol med narkotiske midler, og i ønsket om at vedkommende internationale organer bør ligge indenfor rammerne af denne organisation,

I ønsket om at afslutte en international konvention, der vil kunne tiltrædes af alle stater, til afløsning af nuværende

traktater angående narkotiske midler, i henhold til hvilken brugen af narkotiske midler begrænses til lægelige og videnskabelig formål, og at muliggøre fortsættelsen af internationalt samarbejde og kontrol med disse formål for øje ...«

Ansvarlighed

Spørgsmålet er nu simpelthen, om vi vil bevare det ståsted, der gav sig udtryk, da vi underskrev konventionen, og som har været grundlaget for den måde narkotikaproblemet hidtil er behandlet på, tænk f.eks. på den morfinisme, som vi gennem årtier har kendt, men hvor det offentlige har haft hånd i hanke med misbruget gennem kontrol af import, eksport, udlevering på apoteker, kontrol med personer, der er morfinister. Alt sammen noget, der er »gået stille af«, selv om problemet både for den enkelte morfinist og for de kontrollerende myndigheder har været store — for morfinisterne ofte skæbnsvangre, for myndighederne pinlige og fyldt med skuffelser.

Det nye i sagen er, at man nu spørger: Hvem er det, der vil bestemme over mig, den suveræne, frie danske borger? Har jeg ikke lov til at foretage mig, hvad jeg vil, blot jeg ikke i almindelighed overtræder de danske love? Kan nogen kræve, at jeg bestiller noget? Er det ikke samfundets pligt at sørge for mig, hvis jeg ikke selv gør det? Hvis jeg ikke gider bestille noget? Hvis jeg vil ødelægge mit helbred?

Vi trænger til at nogen står frem og siger:

Ethvert menneske er ansvarlig, ansvarlig for sig selv og sin tilværelse, for mennesket er en enhed af sjæl og legeme med forstand, der kan erkende sig selv som menneskeligt væsen, som mand og kvinde, og kan erkende, at vi er omgivet af andre af samme slags, andre mennesker, og forstå den grundlæggende sandhed, at det, jeg kræver for mig, må jeg også kræve for dem, at vi har samme pligter og rettigheder.

Det selvstændige menneske

Men derudover kan enhver konstatere at han har en fri vilje, kan tage beslut-

ninger, og dermed hvert øjeblik handle og derved påtager sig et ansvar.

Hvor ved vi det fra? Ja, det skulle jo ikke være så svært i 1969, hvor vi i december 1968 fejrede 20-årsdagen for menneskerettighedserklæringen, der netop bygger på dette forpligtende menneskesyn.

Enhver må stadig stræbe efter at blive fuldt og helt og ægte menneske, harmonisk, »self-contained« i dette ords egentlige betydning, dvs. et menneske der i sig selv bærer det sikre grundlag, som udadtil viser sig i harmoni.

Det er ikke det ensrettede menneske – hverken ensrettet af diktatur eller af reklame eller offentlig mening. Det er langt snarere det selvstændige menneske. Men hvorfor er det ikke lykkedes at få den unge generation til at sige ja til dette ideal?

Bag paragrafferne

Vi – den ældre generation – har svigtet. Vi oplevede krigen i verden, som TV i dokumentarbilleder nu fører frem for os – vi oplevede, hvad alles kamp mod alle – liberalismen i karikatur – egoismen – hos den enkelte og hos nationerne førte til, og vi oplevede, at mennesker af god vilje samledes i Forenede Nationer og fik skrevet de menneskerettighedserklæringer, der greb om ondets rod. Men vi forstod ikke, at det var den grundlæggende indstilling bag paragrafferne, der var den altafgørende.

Vi ville selv nødig væk fra egoismen, som er det karakteristiske træk hos os alle – hvad enten vi indrømmer det eller ej. – Vi glemte, at de dengang 10-årige, de dengang to-årige, de der endnu ikke var født – ikke havde vores erfaringer, ikke ville have nogen baggrund for forståelse af *hvorfor* man skal være ægte menneske hvis vi ikke fortalte dem det – og husk – de 10-årige er i dag 35.

De to-årige er i dag 27 og de dengang ikke fødte danner hele den unge generation.

Vi svigtede ved ikke dag ud og dag ind at – jeg havde nær sagt: forkynde dette evangelium. Men husk, det ville ikke have været nok, hvis vi ikke samtidig selv havde levet som ægte, harmoniske mennesker. Opdragelsen gennem eksemplets magt er det vigtigste.

Alle er forpligtet

Hvis vi vil erkende vort ansvar over for de kommende generationer, må vi officielt enes om, at vi tilslutter os det menneskesyn, som ovenfor er nævnt. Fastslå, at *alle* er forpligtet til at stræbe mod at blive ansvarsbevidste mennesker: i trafikken, i arbejdet, i livet.

Vi må *alle* være med i en kæmpemæs-

▪ *Har jeg ikke lov til at foretage mig, hvad jeg vil?*

▪ *Kan nogen kræve, jeg bestiller noget?*

▪ *Er det ikke samfundets pligt at tage sig af mig?*

sig karakteropdragelse af voksne og børn, så vi bliver et samfund af ansvarsbevidste.

Dette gælder fremtiden, men så må vi naturligvis tage os af dem der, fordi vi svigtede, er kommet så langt ud, at de vil fylde tomheden, dæmpe angsten og lindre depressionen gennem narkotika på samme måde, som vi tager os af alkoholikerne.

Men målet for denne resocialisering må være at skabe karakterfaste, selvstændige, ansvarsbevidste mennesker og ikke at skabe grupper, der – selvom »stofferne« ikke mere anvendes – dog snylter på samfundet.

Måske vil man finde dette utopisk, måske hårdt, men det kan ikke være forkert i sin idé.

K. F. Meldahl

NOTER ved E. N.

★ I Brasilien blev pavens julebudskab iflg. ordre fra regeringen censureret i et stort dagblad i Rio.

★ Ved den traditionelle messe for pressefolk i Lyon erklærede kardinal Renard, at kirken havde vilje til at informere bedre, men visse informationer fra den teologiske forskning burde dog ikke offentliggøres uden omtanke for ikke unyttigt at forvirre de troende.

★ Det er nyttigt at erindre, at der er former for utålmodighed, som Helligånden har inspireret og benytter som redskab for Gudsrigets komme, skriver pater Henri Hilstein S.J. i de franske Jesuitters blad »Etudes«. Artiklens emne er synet på præstens gerning. Tidligere lagdes vægten på gudstjeneste og tilbedelse, nu fremhæves mere forkyndelsen, og det kræver en ændret forståelse af præsteskabets stilling i samfundet. Hele Gudsfolket må i en konstruktiv dialog tage sig af sine præsters vilkår. Det kan blive en smertefuld revision af mentalitet og sædvaner.

★ For tyve år siden startede abbe Pierre sin Emmausbevægelse med en selvmordskandidat som han fik til at hjælpe sig med at hjælpe andre. »Noget at leve for«, siger abbe Pierre. Nu er der afdelinger af bevægelsen i en snes lande, med ca. 2000 beskæftigede.

★ Ikke alene kardinal Wyszyński har været i Rom. I september aflagde også kardinal Wojtyła besøg i Vatikanet og havde en samtale med paven.

★ Den svenske forening for kristen enhed, som er igangsat af pastor Hans Cavallin i Västerås, har nu to katolske præster i sin 11 mands ledelse: fader Donald Dletz OMI og fader Andreas Rask OSB.

★ Norge har en ægte eremit. Fader M. Kevin Anderson OCSO, eller broder Robert, som han kaldes, har med biskop Grans tilladelse overtaget en lille ødegård i skoven på fjeldet i Telemarken. Han er amerikaner og har tidligere levet eneboerliv i Sydamerika.

★ I Bergen leder den katolske pastor Edvard Vogt et »Sentrum for kultur- og religionsforskning«. Pastor Vogt er uddannet sociolog og underviser ved Bergens universitet. Desuden er han medlem af den lokale Rotaryklub og af kommunalrådet i Fana.

★ Forfatterinden Gunnel Vallquist er kommet på den svenske finanslov og modtager fra staten ca. 45.000 kr. årlig (meddeles det i St. Ansgar's Bulletin, USA).

★ Alle Frankrigs 40.000 katolske præster vil blive spurgt om deres syn på præsten og hans gerning. Det drejer sig om forberedelsen af biskoppernes møde i maj 1969.

*Mange betragter
Vatikanets diplomati
som en anakronisme,
men i virkeligheden
kan det opfylde og
opfylder det
en meget vigtig
mission*

»Cocktail-party'ernes apostolat«

Da en nylig udpeget repræsentant for en latinamerikansk stat engang roste Vatikanets diplomati som verdens bedste, skal den daværende statssekretær, kardinal Domenico Tardini have sagt: »Så kunne jeg godt lide at se det næstbedste.« »Cocktail-party-apostolatet«, som nogle kalder Vatikanets diplomatiske tjeneste, afvises af mange som en anakronisme. Har det stadig en funktion i Kirken? Og får Vatikanets diplomater en anden uddannelse efter koncilet, hvor det blev understreget, at Kirken ikke er et fuldkomment samfund, men et folk på vandring?

Diplomaterne uddannes ved det pavelege kirkelige akademi, et romersk palads fra det 16. århundrede bag Pantheon, som er bygget til ære for olympens guder, og som nu rummer Italiens kongelige begravelser. På pladsen lige over for akademiet finder man kirken Santa Maria sopra Minerva, hvor inkvisitionen havde sæde, og Fra Angelico hviler. Den franske romanforfatter Stendhal boede i to år fra 1834 i et hus, der ligeledes vendte ud til denne plads.

Akademiet præsident siden 1962 er den 58-årige biskop Gino Paro, som tog

sin eksamen i kirkeret ved det katolske universitet i Washington i 1939, mens han samtidig arbejdede ved den apostoliske delegation under ledelse af den nuværende statssekretær, kardinal Amleto Cicognani. Biskop Paro, som er en tålmodig og tilbageholdende mand, har gjort tjeneste i Irland og Holland fra 1945 til 1954, da han på grund af sit svage helbred blev overflyttet til statssekretariatet.

Akademiet blev grundlagt i 1701 som en kommunitet af unge adelige præster, hvoraf nogle var udset til at gøre tjeneste i Vatikanets diplomatiske korps. I 1937 fik det statssekretæren som protektor, og navnet ændredes fra Det pavelege akademi for adelsmænd i Kirkens tjeneste til det nuværende. Blandt de kendteste alumner kan nævnes paverne Klemens XII, Leo XII, Leo XIII, Benedikt XV og Paul VI. Akademiet har frembragt mange kardinaler, f. eks. Consalvi, Rampolla og Merry del Val, og det alt overvældende flertal af Vatikanets diplomater, men ingen helgener.

Af Desmond O'Grady

Præster på skolebænken

Akademiet har i dag 31 studenter fra 11 forskellige nationer. Af de 26 europæere er de 18 italienerne. Hverken det engelsktalende eller det spansktalende Amerika er repræsenteret. Derimod er der 2 fransk-canadiere, en filippiner og en afrikaner, fr. George Muhoho fra Kenya, som er en slægtning til landets leder, Jomo Kenyatta. Han er den første afrikaner, der uddannes til Vatikanets diplomati. Biskop Paro siger, at det, at der er så mange italienerne, skyldes, at andre bispedømmer ikke selv stiller nogen til rådighed. De apostoliske delegater og nuntier kommer direkte med forslag, eller de beder de lokale biskopper om at foreslå nogen. Lønnen er dårlig. Sekretærer i nuntiaturerne får ca. 1100-1200 kr. om måneden plus kost og logi.

Studerterne er alle sammen præsteviet før de kommer ind på akademiet, hvor de får en uddannelse, der som regel tager fire år. For at være kvalificerede til at gøre tjeneste i diplomati skal de have en eksamen i kirkeret, og for at opnå denne, går de om formiddag-

gen til forelæsninger på et af de pavelige universiteter. Om eftermiddagen følger de kurser i diplomati på akademiet: diplomatiets love, diplomatisk stil, det kirkelige diplomatis historie og de hverv, der påhviler pavestolens repræsentanter i missionslandene. Som regel har de 3-4 timers forelæsning om formiddagen og yderligere 3-4 timer om eftermiddagen. »Det er det hårdeste studieprogram på noget kirkeligt kollegium i Rom,« siger biskop Paro.

De studerende forventes at være hjemme på akademiet kl. 19,30 til fælles bøn før aftensmaden. De kan anmode om tilladelse til at gå ud, men hoveddøren lukkes kl. 22,00.

Disse forskrifter var et af de emner, de studerende kom ind på i et brev, som de sidste sommer i fællesskab sendte til ærkebiskop Giovanni Benelli, der vikarierede for statssekretæren, som er den, der har mest indflydelse på akademiets gang. Desuden ønskede de bedre sprogkurser, og det har for nylig ført til, at man har oprettet et sproglaboratorium på akademiet. De studerende skal alle kunne tale i hvert fald to af de europæiske hovedsprog.

En anden side af uddannelsen, som der lægges større vægt på efter koncilet, er ajourføringskurser i læremæssige, moralske og sociale anliggender. Lærere fra pavelige universiteter i Rom og eksperter blandt kuriens embedsmænd holder forelæsninger og rundbordssamtaler for de studerende for at bibringe dem de nye tanker i Kirken. Repræsentanter for pavestolen, som er vendt tilbage fra deres post, fortæller de studerende om de erfaringer, de har gjort.

De studerende arbejder om søndagen og i deres ferier i sjælesorgen i slumkvartererne i Roms udkanter.

Efter tre år på akademiet tilbringer de en måned af deres sommerferie med at arbejde på statssekretariatet. Nogle af de studerende er gået ind for, at denne praktikanttid skal forlænges, men biskop Paro gør opmærksom på, at de første udnævnelser inden for Vatikanets diplomati altid sker på prøve.

Biskop Paro afviser, at akademiet skulle være påvirket af de spændinger, man andre steder har konstateret efter koncilet. Mange af de studerende siger imidlertid det modsatte.

Det vigtigste er dog, »om denne institution har eksistensberettigelse, og om den stadig opfylder en funktion, eller om den kun er et levn fra fortiden«. Det var det spørgsmål, Giovanni Battista Montini stillede sig selv, da han skulle optages på akademiet i 1920'erne, og han mindede om det i 1951, da man fejrede dets 250-års jubilæum. Hans svar er bekræftende, og det samme er de studerendes i dag – ellers ville de ikke være der. Der er tilsyneladende ikke

flere, der går fra under uddannelsen, end på andre kirkelige kollegier. Nogle kommer til det resultat, at tjenesten i diplomati ikke passer til deres temperament, andre mener, at »akademiet kun er tilfreds med dem, hvis det er lykkedes det at brække ryggraden på dem«, som en af dem sagde. Da denne udtalelse blev forelagt biskop Paro, betegnede han den som »uansvarlig bagvaskelse«. »De studerende opfordres, men de tvinges ikke til at komme, og de kan gå igen, når de vil,« tilføjede han. »Den lydighed, der kræves af dem, er ikke mere, end hvad enhver præst lover ved sin præstevielse, – der er ikke noget med at brække ryggraden.«

Arbejdet i tjenesten

De, der bliver tilbage, indtager en pragmatisk holdning: Det vi vil, er at prøve på at få de pavelige repræsentationer til at tjene Kirken så godt som muligt. En af de studerende udlagde den nytte, Vatikanets diplomati ud fra hans synspunkt kunne gøre. For det første, sagde han, kan pavestolens repræsentanter virke som upartisk instans, hvis biskopperne i et land enten er splittede eller lader sig drive af nationale følelser. For det andet kan pavestolens repræsentant i udviklingslandene skaffe hjælp gennem internationale organisationer og sørge for, at hjælpen virkelig når de mennesker, den er bestemt for. Det, at der i landet findes en repræsentant for pavestolen kan desuden være en støtte for de stedlige biskopper i deres samkvem med regeringen. For det tredje kan pavestolens repræsentant, som det har været tilfældet i Brasilien, være et nyttigt forbindelsesled mellem de forskellige tendenser inden for gejstligheden og mellem

Msgr. Clarizio – den pavelige nuntius i Santo Domingo – spillede en konstruktiv rolle under konflikten i Den dominikanske Republik. Her tager han sig en pause mellem slagene.

gejstligheden og Rom. For det fjerde kan Vatikanets diplomati spille en konstruktiv rolle i politiske drøftelser, som vi har set det i Vietnam, Biafra og San Domingo.

En anden af de studerende fremførte, at Vatikanets diplomati er et redskab for paven i de lokale kirkers tjeneste, ligesom han hævdede, at konkordater kan være meget gavnlige ud fra et pastoralt synspunkt. Han fastholdt, at konkordater aldrig er absolut nødvendige, men at de kan være nyttige, og henviste i denne forbindelse til konkordater med Italien, som sikrer religionsundervisning i alle statens skoler. Som eksempler på repræsentanter for pavestolen, der tjener lokale kirker, nævnte han tilfældet med den daværende nuntius i Frankrig, senere Johannes XXIII, hvem det lykkedes at reducere det antal biskopper, som De Gaulle ønskede fjernet som »kollaboratører« fra 33 til 3. Desuden påpegede han det arbejde, der gøres af nuntien i Burundi, hvis arbejde først og fremmest ligger inden for sjælesorgen, hvorved han samtidig bidrager til at fremme den liturgiske tilpasning, og den måde, hvorpå den apostoliske delegat i England, ærkebiskop Cardinale, støtter og opmuntrer det økumeniske arbejde.

De studerende er tilbøjelige til at tro, at de kan leve deres præstekald inden for det diplomatiske korps, men de tvivler på, at de virkelig bliver rustet til det. En af anstødsstenene er kravet om, at de skal have diplom i kirkeret. Biskop Paro forklarer, at det er meget vigtigt, eftersom de vordende diplomater må kende lovene i det samfund, de repræsenterer. Men bortset fra, at disse love er ved at blive ændret, spørger de studerende hvorfor kirkeret skal være obligatorisk som fag på universitetet. Naturligvis er det nødvendigt at kende noget til kirkeretten, men den vægt, der lægges på den, udspringer af et juridisk syn på Kirken. Studenterne spørger, hvorfor de ikke hellere kan få undervisning i samfundslære, eftersom dette fag ville hjælpe dem til at forstå de samfund, hvor de skal repræsentere Kirken.

Mgr. Paro holder på, at forskellen på pavestolens repræsentanter og andre diplomater er, at »Italiens ambassadør i USA tager sig af Italiens og de italienske statsborgeres interesser der i landet, mens pavestolens repræsentanter har til opgave at tjene den lokale kirke«. De studerende siger, at de ville være bedst rustet til at tjene den, hvis de var i stand til at vurdere det pågældende samfund og dets kultur.

Den måde, de lokale kirker vurderes på, vil være et vidnesbyrd om, i hvilken grad pavestolens repræsentanter er blevet påvirket af det 2. Vatikankoncil. Men teologien er på dette punkt stadig i støbeskeen. →

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 78 08

Kaffe - The - Cacao

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlægsgartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8268

C. B. Rils & Søn

Slagtermestre
Valby Langgade 36
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Flskehal

v/ Rich. Rasmussen
Flisk, vildt, dybfrossen flørkræ
Mozartavej 21. Telefon VA 5547

H. S. Frlls

Malermester
Møllemarken 40, Bagaværd
Tlf. 98 38 35

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Fint arbejde - Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke - så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Akademiet giver sig ikke direkte i lag med disse problemer, og statssekretariatet mener ifølge en af de ældre embedsmænd, at konciliet indbefatter »ændringer af de pavelige repræsentanters tone og stil, men ikke af det væsentlige«. Og han tilføjede, at pavestolen inden længe ville udsende en instruks om, på hvad måde dens repræsentanter skal tilpasse sig fornyelsens ånd.

Et fremtidsjob

De, som har ment, at konciliet var begyndelsen til enden for det pavelige diplomati, må revidere deres opfattelse. De har sikkert taget lige så meget fejl som grev Cavour, da han i forrige århundrede forkyndte, at konkordaternes tid var forbi. Efter at den kanoniske lov i 1917 var blevet samlet og kodificeret, og det nye Europakort var opstået af den første verdenskrig, blev der sluttet en række nye konkordater. Det seneste var et »øumenisk« konkordat med Bayern i 1968, men pavestolen har desuden ført forhandlinger om en række overenskomster med de kommunistiske lande i Østeuropa. Samtidig presser den på for at få revideret sit konkordat med Spanien, ligesom den arbejder på en ændring af sit konkordat med Italien. Og flere konkordater kan forventes. Argumentet er, at mens visse konkordater har vist sig at være en misforståelse, kan de i andre tilfælde være nyttige, når det gælder om at fastlægge forholdet mellem kirke og stat.

Vatikanet har nuntiaturer eller diplomater, der er akkrediteret regeringen i over 60 forskellige lande. Dets diplomatiske tjeneste, som i sin nuværende form med permanente repræsentationer stammer fra det 15. århundrede, er ikke bare en af de ældste, men også en af de største, og den udvikler sig hurtigt, idet den stadig knytter forbindelse med nye stater. Vatikanet lægger også stor vægt på sine repræsentationer ved internationale organisationer, ikke mindst FN.

På indvendingen om, at forholdet institution-til-institution er en hindring for Kirkens mission, svarer Vatikanet, at det ikke står i vejen for de troendes samfunds profetiske vidnesbyrd. Og hvad angår, at de pavelige repræsentationer vækker forargelse, var svaret, at vil man have diplomater, må de også bo standsmæssigt. Det kræver de stater, hvor repræsentationen har til huse. Overdrivelser bør undgås, men det er et spørgsmål om smag, hvad der skal til, for at det er passende.

Rom og den lokale kirke

Pavestolen er lige så pragmatisk, når det gælder diplomatiet, som den er dogmatisk på det teologiske område. De 16

apostoliske delegationer er nok for øjeblikket det, der giver mest anledning til spændinger. De apostoliske delegationer er de repræsentationer for pavestolen, som - i hvert fald officielt - ikke har nogen diplomatisk status, og som ikke så meget tager sig af forholdet mellem Rom og de pågældende landes regeringer som af forholdet mellem Rom og de lokale kirker. De apostoliske delegationer er blevet beskyldt for at gøre deres indflydelse for stærkt gældende ved valget af biskopper og ved at blande sig i de lokale kirkers interne anliggender og for at spionere for Rom.

Det korte svar på denne beskyldning er, at apostoliske delegationer er forskellige. Problemet rod er sikkert at finde i, at romerske jurister som f. eks. kardinal Dino Staffa understreger, at pavestolens repræsentanter har jurisdiktion over de lokale kirker. Og problemet får nationalistisk slagside, når ca. 80 pct. af Vatikanets diplomatiske korps er italienerne.

Hvis bispesynoden nogen sinde opnår en tilsvarende varig repræsentation i Rom, vil det afsvække den rolle, de apostoliske delegater spiller i øjeblikket. Men indtil da er der mange eksempler på, at pavestolens repræsentanter virkelig tjener den lokale kirke. Som eksempel kan nævnes ærkebiskop Emmanuele Clarizios arbejde sammen med og for de canadiske biskopper i forbindelse med deres udtalelse i anledning af *Humanae Vitae*.

Vatikanets diplomati er en både kompliceret og broget affære, som er noget helt for sig selv, fordi målet ikke er at forsvare nationale interesser eller nationalt omdømme, men det åndelige gode. Dets indgreb beskyldes for overvejende at være i konservativ retning, men det er ikke altid tilfældet. Vatikanet satte sig således imod den franske nationalistbevægelse Action France, som efter den første verdenskrig stillede sig yderst på højre fløj. Den pavelige nuntius på Cuba har opretholdt et godt forhold til den af jesuitterne opdragede Fidel Castro trods mange cubanske biskoppers fjendtlige indstilling. Og den pavelige nuntius i Chile udvirkede i 1950'erne, at der blev udnævnt biskopper, som gjorde, at Kirken der i landet stillede sig i spidsen for samfundsreformen.

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Telefon 2 23 88
Leverandør til St. Ansgars Klnik

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 48, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Det nye syn - det omvendte syn

»Fra da af begyndte Jesus at prædike og sige: Omvend jer, thi Himmeriget er kommet nær.« (Mt. 4,17).

Der tales så meget om at tilpasse den kristne forkyndelse til vor tid. I den forbindelse kunne det være af interesse at overveje, om fastetidens budskab kan forstås i dag. Om begreber som synd, bod og omvendelse kan blive meningsfyldte. De er det nemlig næppe umiddelbart. Oprindeligt har de haft stor kraft, men gennem tiderne er de dels blevet forslidte, dels har de gennemgået en betydningsforskydning, der til en vis grad har ført til en forvanskning af ordene. De fleste viger tilbage, hvis der tales om synd og omvendelse. Det vækker et vist ubehag og en skepsis. Man kommer uvilkårligt til at sætte det i forbindelse enten med en moraliserende indstilling eller med en sygelig følelsesbetonet trang til »vækkelse«. Man kan tale om skyld og skyldfølelse, men ikke om synd. Man kan tale om etisk og social vurdering, men ikke om moralsk vurdering. Det er ikke på mode at være moralsk forarget eller moralsk fordømmende. Og synd opfattes af de fleste som en moralsk forkastelig handling. Man sætter det i forbindelse med begreber som snerpethed og fordømmelse og kommer til at tænke på en vis form for farisæisme, hvor den lovydige vil gøre sig bedre end lovovertræderen, og hvor den pæne kristne kan løfte pegefingeren advarende overfor synderen. Men er det rigtigt? Skal man ved synd først og fremmest forstå lovbrud? Og er der en klar skillelinie mellem synderen og den pæne kristne?

Hvad er synd?

Hvis vi for alvor prøver at trænge ind i de bibelske tekster, kan vi ikke undgå at fornemme, at synden er noget langt dybere end blot en lovovertrædelse eller en moralsk forkastelig handling. Synden er i sit inderste væsen en livsholdning, der er i uoverensstemmelse med Guds vilje med os. En holdning, hvor vi mere eller mindre lukker os om os selv, hvor vi er os selv nok, og hvor vor egoisme bliver afgørende for vor indstilling og handling. Synd forstået på denne måde er noget andet end det, man i almindelighed forstår ved skyld og skyldfølelse, idet de sidste to ting først og fremmest går på vort forhold til andre mennesker, medens det første desuden implicerer vort gudsforhold, og

således kun kan accepteres af troende mennesker. Det er imidlertid helt klart, at mange dybest set vil vige endnu mere tilbage for et sådant syndsbegreb end for det moralistiske. Mennesket er bange for at blive stillet overfor sin inderste livsholdning og for at blive draget til ansvar for den. Vi kender alle til situationer, hvor vi føler en afmagt overfor de kræfter, der bryder frem i os. Hvor vi oplever, hvor bundet vi er af vor egoisme, hvor meget anseelse og magt betyder for os, hvor let vi kom-

mer til at såre dem, vi elsker, hvor kompliceret vi gør livet for os selv og andre. Dette medfører som oftest skyldfølelse, men skyldfølelse er vanskelig at bære og i stedet for at føre til en overgivelse til Guds frelsende indgriben, fører den os ofte ud i forskellige afvigemånøvrer. Vi forsvarer os med, at vi ikke kan lave om på vort temperament, at omstændighederne og vor opdragelse har formet os. Det er meget vanskeligt for os for alvor at godtage, at vi selv er medansvarlige for det, vi er. At vi selv så at sige har været med til at skabe og vælge vor livsstil og vort livsmønster, at vi på mange måder har foretrukket at forblive lukkede om os selv i stedet for at åbne os mod Gud og næsten. Mangler denne fundamentale syndserkendelse, har begrebet omvendelse ingen mening.

Illustration: N. P. Dahlerup.

Omvurdering

Erkender vi derimod vor svigten og vor utilstrækkelighed, kan selve dette blive kilde til nyt håb og til et nyt udsyn - til en ny vurdering af tingene. »Tiden er inde og Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet.« (Mk. 1,15). At omvende sig vil sige at omvurdere alting i evangeliets lys. Det indebærer, at vi går ud af vor snævre egoistiske synsmåde for at se tingene fra en ny synsvinkel, som på mange måde netop er *omvendt* af den, vi almindeligvis anvender. Tænk på saligprisningerne. Tænk på Jesu ord om, at vi skal elske vore fjender. Denne omvurdering og den dermed ændrede livsholdning kan vi kun foretage ved nådens hjælp - ved at overgive os til Helligåndens nyskabende kraft i os. Den kan endvidere ikke foretages én gang for alle, men må genoptages hver dag. Omvendelse er først og fremmest den stadige kamp for at indføre evangeliets anskuelse i vort liv. Og det er netop en af de ting, fastetiden skal minde os om. Det er ikke tilfældigt, at evangelierne på de to første søndage i fastetiden netop understreger spændingen mellem kampen her og nu udtrykt gennem Jesu fristelse i ørkenen og fuldbyrdelsen af Guds rige, som afspejles i forklarelsen på bjerget. Kristus, som selv har sagt, at vi dagligt skal tage vort kors op og følge ham, vil være med os i denne kamp, som først ender, når vi herliggjorte med ham, definitivt er vendt mod Gud.

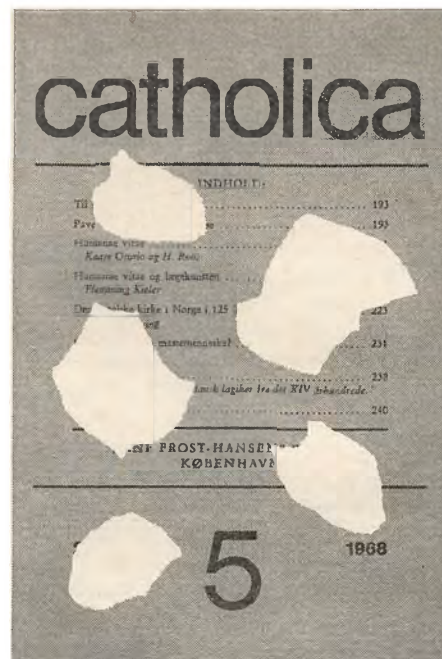
Sr. Karen Marie CSJ.

Et nummer med huller i

CATHOLICA fejrer 25-året for sin beståen med udsendelsen af et ekstranummer. Det kan vi kun glæde os over og håbe, at redaktionen vil fortsætte med det, fordi indholdet på den måde bliver mere aktuelt, et behov, redaktørerne selv er klar over. Men jeg forstår godt, at det er vanskeligt både at informere og kommentere, når pladsen er så begrænset. I det sidst udkomne nummer har man forsøgt at forene begge disse formål. Der er pavelige tekster med kommentarer, og desuden er der en ganske overordentlig interessant og tankevækkende jubilæumstale, holdt i Oslo af lektor Frederik Werring i anledning af 125-årsdagen for katolicismens tilbagevenden til St. Olavs land. På det mere principielle plan har vi Kaare Osorios indlæg »Individuelt eller masse menneske?«. Og selvfølgelig er der også de sædvanlige rubrikker, Miscellaneae og anmeldelser. Og dog savner jeg noget og vil gerne her have lov at fremsætte et par ønsker, som man måske så vil kunne opfylde senere.

Man giver os en dansk udgave af pave Paul VI's trosbekendelse, som han i fjor på Peters og Pauls fest forkyndte

som afslutning på troens år. Det er godt og nyttigt, at denne tekst også kommer på dansk, men en smule orientering på det punkt ville have været en god ting. Man kan nemlig ikke på forhånd regne med, at alle læsere uden videre er i stand til at forstå pavens mening med denne trosbekendelse. Det er ikke bare i Bibelen, der findes litterære genrer, som man må kende for at forstå teksterne rigtigt, Og det er så meget mere påkrævet i dette tilfælde, som paven her talte helt på egen hånd, – en ret, der er knyttet til hans embede, og som ingen ville drømme om at anfægte, og en ret, som koncilets erklæring om biskoppernes kollegialitet naturligvis på ingen måde formindsker. Imidlertid medførte det uundgåeligt, at denne trosbekendelse, som ifølge hensigten skulle være universel, er affattet i latinske formuleringer og ud fra vestlige perspektiver, som har gjort, at de østlige kristne ikke har følt sig hjemme i den. Og det samme kan meget godt ske for skandinaviske læsere, fordi det lange, ofte ordrette resumé af tidligere dogmatiske udtalelser fra såvel konciler som paver ikke ser ud til helt at svare til deres behov. Vi har

selv lidt svært ved at se, hvordan vor personlige kontakt med Kristus skulle styrkes ved hjælp af disse tekniske formuleringer, og et lille principielt afsnit om forholdet mellem tro og retroenhed ville sikkert bare være en støtte for mange. Man kunne f.eks. kommentere konstitutionen om åbenbaringen. I den udtrykkes det ganske klart, hvordan åbenbaringen står i troens tjeneste, og i det sidste kapitel placeres dogmerne ganske tydeligt i forhold til Skriften:

Ve den kirke...

Af Sven Damsholt

Læge Flemming Kiølers foredrag om *Humanæ vitæ* for katolske læger og senere i *Academicum Catholicum* foreligger nu i *Catholica* i forkortet og ændret udgave. Da man hørte det, sad man med en underlig fornemmelse af at få præsenteret to fuldstændig rigtige synspunkter, der blot var sat forkert sammen, ligesom man ville sætte et ben på en skulder eller en arm på en hofte.

Den første uomtvistelige sandhed er, at når man overvejer prævention, er det ikke bare den biologiske sundhed der skal tilgodeses, men hele menneskets person: legeme, sjæl og ånd. Det vil sige mennesket forstået ikke bare som krop, men som et socialt individ og et åndeligt væsen under udvikling. Dette er en glædelig fremgang i forhold til dem der forsvarede det gamle forbud mod prævention med ensidige biologiske synspunkter. Det indebærer altså at udøvelsen af de »ægteskabelige ret-

tigheder« som det før udtryktes, ikke bare har børneavl for øje, men at den også har ægtefællernes psykiske sundhed og åndelige vækst for øje, og herigennem det samme for børnene.

Den anden lige så indlysende sandhed er, at kærlighed og omsorg ægtefæller og børn imellem nu engang hører sammen med offer og afkald. Det er en del af det kristne evangelium. Bag Paulus' ord: »Vort gamle menneske er blevet korsfæstet med Ham, for at det syndige legeme skulle miste sin magt« (Rom 6.6) ligger, at menneskenaturen skal underordnes Guds Andes herredømme. Den skal derfor også på det ægteskabelige område afstå fra sit selv-krav om sexuel tilfredsstillelse, når den kommer på tværs af ægtefællens behov og deres gensidige udvikling. Og til denne hører at samlivet bærer frugt i nye Guds børn.

Men det kniber når de to ting skal

hægtes sammen. Det er ligesom de ikke rigtig passer i sammenføningen, og det er da også her den barske virkelighed afslører teoriens svaghed. Flemming Kiøler kobler dem sammen ved at sige at »den præventive foranstaltning berøver manden denne appel til omsorg og offervilje, som alene kan udvikle hans fulde menneskelighed. Og den berøver kvinden den beskyttelse, som hun har viet sig til«. Han gentager hermed rundskrivelsens påstand, men den bliver ikke rigtigere af den grund – snarere det modsatte, idet det personale hensyn langt snarere tjener som et argument for prævention end mod.

Selvfølgelig kan man finde situationer som passer til hans tankegang. Hvor hustruen f. eks. er blevet frigid (måske som følge af Oglno-Knaus metoden) og derfor ikke har behov for samliv, ja der må manden ofre og afstå fra at følge sit legemes drift, som ikke tjener kærlighedens sag mellem de to. Derved mobiliseres den lidende kærligheds beskyttelse, som nærer kvindens åndelige vækst. Men det kan også tænkes at manden ikke er nået så vidt i sin udvikling, at han kan bære den belastning det er at sove i samme seng som den kvinde han elsker uden at måtte røre hende, og så er vi i den modsatte situation.

En præst fortalte mig, at han mistede troen på pavestolens afgørelse ved at kræve afholdenhed af en mand, hvis kone ville risikere livet ved flere svangerskaber. Manden overholdt forbudet et år igennem, hvor han gik til kommunion hver dag, hvorefter han endte på nervesanatorium. Hvis man her anlægger Kiølers personale helhedssyn, må man spørge: Hvad kan bjerge den mand igennem... ikke bare kadaveret, men den levende, normale, arbejdsdygtige og personligt engagerede familiefar? Og hvad vil slå ham ud, både hvad nerver angår og troen på Gud og kirken? Hvad vil bjerge familien igennem, konen og børnene? De sidste er jo heller ikke bare kroppe, men behøver en tryk og lykkelig atmosfære i hjemmet for at udvikle sig.

Eller man kunne tænke sig den situation, at kvinden havde et normalt seksualbehov, og manden ikke. Hvorfor tænker Kiøler ikke på det? Hvorfor snakker han hele tiden om at det er kvinden der skal beskyttes mod mandens overgreb? Hvorfor ikke beskytte manden mod kvindens? Er det ukendt at kvinden kan have større behov end manden? Han går ud fra en viktoriansk tankegang som selvfølgelig passer godt til pavens forbud, men som dog ikke kan danne grundlag for en diskussion i vore da-

de går ikke ud fra den, men skal føre til den. Og på samme måde kunne man ønske lidt bistand til at placere de forskellige afsnit i denne trosbekendelse. Paven nævner en del punkter og drager enkelte særligt frem, fordi de for øjeblikket er i søgelyset, men det betyder naturligvis ikke, at de alle sammen er lige centrale. »Når de (katolske teologer) sammenligner de forskellige læresætninger, bør de huske på, at der findes en vis rækkefølge, et vist 'hierarki' mellem den katolske kirkes trossandheder, idet de ikke alle føres tilbage til den kristne tros fundament på samme måde« (Om økumeni, § 11). At det er en vanskelig opgave, er noget, alle, der underviser børn eller konvitter, ved af erfaring, men så meget desto mere nødvendigt er det også at få hjælp til den. Måske kommer denne hjælp i et af de kommende numre.

Og det samme må siges à propos de to artikler om rundskrivelsen *Humanae Vitae*. De ligner meget to af de foredrag, som blev holdt på AC's møde i København i efteråret. Selv om dette møde var overordentlig velbesøgt, vil mange andre sikkert også kunne glæde sig over at stifte bekendtskab med indlæggene, ligesom deltagerne vil kunne glæde sig over at arbejde videre med dem. Mødet var forbilledligt tilrettelagt. Først fik man en meget fin analyse af selve teksten af pater Roos, og efter den var der to indlæg, et fra en læge, som helt gik ind for pavens tekst, og et fra en teolog, som udtrykte og begrundede

væsentlige forbehold over for visse punkter i rundskrivelsen. Kirkens katolicitet forudsætter en sådan pluralisme, og vore biskopper har støttet den i deres sidste fælles hyrdebrev. Derfor kan man ikke lade være med at undre sig lidt over, at *Catholica* kun gengiver to af disse indlæg. De katolske intellektuelle må da være kloge nok til selv at danne sig en mening på grundlag af de fremførte argumenter, men det første, vi har brug for, er et forum, hvor tingene frit kan sættes under debat. Men måske er det bare på grund af pladsmangel, så det sidste indlæg – og måske flere til – kommer i et af de næste numre. Vi glæder os til det på forhånd.

V.D.

Strålende satire fra Böll

Mens de, der vil være velorienterede, nu pløjer sig gennem Marcuse's dybsindigheder og Cohn-Bendit'ernes veltalenhed for at hitte ud af, hvad det egentlig er, der foregår i disse forstyrrede tider, kommer Böll selv med sit bidrag til diskussionen – et bidrag, der rigtignok er helt anderledes, mere fornøjeligt og meget Böll'sk. Böll lader handlingen foregå i 1965 og griber de revolutionære tendenser ved roden. Han sporer oprettet dybt ind i de menneskelige krin-

kelkroge og lader det effektuere sig i en så vanvittig og til-intet-førende handling som at afbrænde en af forbundsværnets sakrosankte jeeps under afsyn-gelse af katolske litanier ledsaget af en runddans, hvorunder de to gernings-mænd banker deres pibehoveder mod hinanden. Mestret for optrinet er to snedkere, far og søn, i et lille tysk bysamfund. Det er her den påfølgende retssag finder sted, og det lille snævre samfund – lige bortset fra den vældig sympatiske præst – begriber tydeligvis ikke et muk af det hele, men lader med velmenende godmodighed sket være sket uden større ståhej. Dette inspirerer naturligvis Böll til en uimodståelig satire med et skarpt bli fkor småborgerlighedens charmerende komik i almindelighed og den altekstraordinært kvælende besindighed i særdeleshed. Besk og spid-dende bliver Bölls pen først, da han kommer op på den sociale rangstige: eliten, der gennem vidtforgrene-manipulationer får kvalt omtalen af denne mærkelige og derfor foruroligende episode. Pressens opmærksomhed afledes mere eller mindre frivilligt, og jeepaf-brændingen som sådan bliver af en professor med rivende tungefærdighed bragt ind under de gældende samfunds- og kulturnormer – og så blev livet taget af den happening. Men bag Bölls sprud-lende satire aner man et stænk af vemod, da retssagens mange implicerede omkring midnat vender hjem og intet, næsten intet da, synes at være hændt.

E. T.

ge, og allermindst blandt læger synes jeg. Hvis kvinden har større seksual-behov end manden, hvad er det så han ofrer ved at nægte hende samleje? Det er hendes behov. Et lavt kødeligt begær? Jamen hvis hun elsker sin mand af hele sit hjerte? Og hvad er det han beskytter ved at nægte hende samliv, fordi de ikke må få flere børn? Det er sin egen for-træffelige moral. Konen derimod kaster han ud i en prøvelse de færreste kan bære, for måske vil den arme kvinde tage sig en elsker, og derved frustreres hjemmet. Det er det jeg mener med at sætte et ben på skulderen og en arm på hoften, når man blindt underkaster sig forbudet mod prævention. Hvor der burde ofres, hjælper man i stedet for selvisheden. Hvor der burde hjælpes, nægter man hjælp.

Det personale helhedssyn kræver, at man møder mennesket hvor det står, og ikke hvor det burde stå hvis det var en helgen. Det nævnte tilfælde kan ikke forstås i moralens kun i troens lys. Det kræver at hustruen reddes, hendes hjerte for mand og barn, hendes mentale balance, selv-respekt og gudsforhold. Offeret er både i førnævnte tilfælde og dette at imødekomme ægtefællens ønske, selv om man ikke deler det – bare for kærlighedens skyld, bare for at

skænke glæde, bare for at give den anden hvad der er nødvendigt for legemlig og psykisk balance. I disse situationer kræver det personale hen-syn, hvis børnefødsler må undgås, at man bruger prævention. En anden præst af mit bekendtskab som ligeledes gik ind for pavens forbud mod prævention, måtte betale med flere ødelagte familier blandt sine skrifte-børn, før han indså det var forkert.

Se dette er ikke teori og tankespind, men noget der virkelig sker blandt mennesker mellem os, og som kan dokumenteres. Hvad siger nu rund-skrivelsens forsvarende?

Læge Flemming Kieler har intet svar, ligesom den præst, jeg i Katolsk Ugeblad for år tilbage stillede det samme spørgsmål, heller ikke havde noget svar. Kun lukkede øjne og gen-tagelsen af en morallov. Det er mærkeligt at se hvorledes mennesker, der i sin tid slog en breche i den stivnede moralisme hvori den danske katolske kirke var havnet, og som ledte en række mennesker frem til erkendelse af, at det ikke er moral-loven, men holdningen det gælder, den kærlighedens ånd, som moralens lov forsøger at udtrykke – hvorledes disse mennesker nu er glædet tilbage og giver sig til at forsvare hvad de før angreb. Hvorfor standsede de hvad de så tappert havde begyndt?

Blev de så forskrækkede over kræf-terne der rejste sig, over Guds blæst, at de tog deres tilflugt til moralismen de netop havde sluppet? For mora-lisme er det at hævde moralens bogstav mod dens ånd. Vi kan alle med glæde tage imod pavens lov om, at samliv skal følges af kærlighedens frugt, og se det forkerte i at skille disse to. Men når lovens bogstav dræber ånden, når frugten ødelæg-ges af det der skulle bevare den, må vi melde fra.

Det er som med færdselsloven. Vi anerkender alle lovens forbud mod at køre i venstre side af gaden, for det tager sigte på folks sikkerhed. Men hvem af os kører ikke i en glven situation over i venstre side, hvis et menneskeliv dermed kan reddes? Og føler vi af den grund at have over-trådt loven? . . . aldeles ikke, jo dens bogstav, men ikke dens ånd. Hvis man gjorde færdselslovens bogstav ligeså guddommelig som man gør pavens lov, så skulle man hellere køre et menneske ned end smutte til venstre i en tvangssituation. Dette blev sagt ved en anden lejlighed til nogle der også ville gøre moralen guddommelig – det drejede sig om sabbaten: »Hvem af jer ville ikke, hvis hans æsel eller okse faldt i en brønd, straks trække det op, selv om det var på en sabbat?«

En præst sluttede den omtalte af-ten i AC med at sige med henblik på encyklikaen: »Vej den kirke der ikke har idealer!« Nej, ve den kirke der lever på idealer i stedet for på tro! Ideal er netop sådanne mønstre som dette præventionsforbud, som for det meste er rigtige og gode, og som man derfor gør til urokkelige sandheder, og så tror vi at vi ikke behøver at bruge vores kærligheds indsigt og samvittigheds lys, men tror vi kan lukke øjnene og trampe ind i himlen over vores medmænneskers kroppe, bare vi holder fast ved vore idealer. Disse mønstre er skabt af teologerne og deres dyrkere. A disse nådeløse religiøse ledere som har taget sig ret til at vejlede men-neskene, de ser ikke skæbnerne med deres kolde rettroende øjne, kun deres egne dogmer, paragraffer og definitioner, som de tror stammer fra Gud. Disse idealer der er løs-revet af en åndelig sammenhæng, disse betingede sandheder der er gjort til absolutte, de er det farligste menneskene har skabt. For deres skyld har de slået hinanden ihjel, orfulgt hinanden, og i fremtiden vil de udstøde hinanden af deres syna-goger.

Mod dette står troen i Guds kirke, der frigør mennesket fra dets træl-dom under loven. Sven Damsholt.

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24

Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Oliefyring

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.

Varebest.: (01)122022. Andre øfd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V

Telefon 14 12 54

Oliefyr

Centralvarme

Brændselsofle

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383

Rødovre

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eftf.

A. Madsen, glarmester

Rantzausgade 14, København N.

Telefon 35 17 02

Specialitet: Blyindfatning

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør

Smallegade 4, København F.

Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermester

Dybbølsgade 17,

København V.

Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvæg 13, Charlottenlund

Telefon Ordrup 5722 og 6850

Hjælp til de sultende i Nigeria - Biafra

57 repræsentanter for 25 kirkelige hjælpeorganisationer, det britiske ikke-konfessionelle Oxfam og UNICEF har holdt et vigtigt møde i København. Formålet var at drøfte de kirkelige hjælpeorganisationers samarbejde om hjælpen til Nigeria-Biafra. Ud over delegerede fra 17 lande deltog medlemmer af de forenede kirkelige hjælpeorganisationers stab i Sao Tomé, Portugisisk Vestafrika, hvorfra der opretholdes en luftbro til de katastroferamte områder. På billedet ovenfor ses fra venstre flyvekaptajn Duch, Sao Tomé, pastor Aitken, flyvepladsen i Biafra, pater Byrne, Sao Tomé og hr. Herzog, der var repræsentant for Caritas, Østrig.

De nordiske katolikker kan støtte ofrene for konflikten i Nigeria-Biafra ved at deltage i fasteaktionen 1969, der er iværksat på den nordiske katolske bispekonferences initiativ. Det er Caritas Danmark, der står for det praktiske. GIRO 4 39 79, Caritas Danmark, 2200 Kbh. N.

Iøvrigt har ODENSE lagt for i fastekampagnen. Allerede fredag før askeonsdag modtog Caritas Danmark kr. 1.278,00 til Nigeria-Biafra.

Pater Vian O.P. pludselig død af hjerteslag

*Han blev kun
42 år gammel*

Pater Georges Vian, O.P., indtil for ca. 1/2 års tid siden sognepræst i Sct. Andreas sogn, Ordrup, døde pludselig den 12. februar.

En præst bygger ikke sin egen familie op, sådan som vi lægfolk gør det – men hvis han efterlever evangeliets ord om at være den gode hyrde for de sjæle, Gud giver ham ansvaret for – så får han en langt større familie.

En sådan god hyrde var pater Vian for alle mennesker, han kom i berøring med, og i særdeleshed som elsket sognepræst for Sct. Andreas menighed. Derfor virkede budskabet om hans pludselige død så stærkt på os alle, for det var jo en af vor nærmeste familie, der var revet bort fra os.

Pater Vian kom til os fra et fremmed land, med et andet sprog, andre tanke-

og handlebaner, og hans opdragelse i dominikaner-ordenen havde ikke specielt forberedt ham til et arbejde som sognepræst men ivrigt lærte han sig alt det nye og levede sig helt og fuldt ind i sin opgave, stadig virksom for at få mere viden for bedre at kunne tjene sine medmennesker. Betegnende for denne indstilling var, at han brugte størstedelen af sit »sabbatår« for ca. 1 1/2 år siden til at arbejde i et parisisk sogn for at lære mere om sognarbejdet i en storby.

Som hans medarbejder i arbejdsudvalget (menighedsrådets forløber) blev man fascineret af hans utrættelige omsorg for sin menighed, hans kærlighed til den og ivrighed for altid at gøre endnu mere for dem, der var betroet i hans varetægt.

Pater Vian var ikke længere vor sognepræst, fordi hans ivrige, dybe tro, hans fordomsfri åbenhed over for nye tanker, nye veje og hans brændende ønske om at bringe det glade budskab til alle, måtte tvinge ham til at forsøge nye måder, hvorpå man kunne bringe Gud ud til en afkristnet verden. Den lykke og glæde, som han fandt i kristendommen måtte han – ud fra sin kærlighed til mennesker – få alle andre til at forstå og opleve.

Men han glemte ikke sin gamle menighed, den bad han for, den levede han med, og af dens kærlighed og forbøn fik han kraft til sin missionsvirksomhed og til at give afkald på sin ønskevirkomhed som sognepræst.

Pater Vian var en Guds gave til alle mennesker, han kom i berøring med. Med sin varme menneskelighed og kærlighed til mennesker, sin inderlige og glade tro, sin kloge mildhed gav han os alle så meget både i sine stærke prædikener og i personlige, engagerede og engagerende samtaler. Savnet er derfor meget stort, men vi bærer alle, dybt præget i os, mindet om alt det, han stod for og var. For dette minde vil vi takke ham i vor forbøn og ved at arbejde videre i den retning og med den ånd, han har vist os.

Harald Guldager.

TID

I sin høje alder – han fylder 80 år – har pastor Chr. Bartholdy på Lohses forlag fået udgivet en velskrevet og læseværdig lille bog på bare 54 sider om »Tid«. I bogen tager han sit udgangspunkt fra vor tilværelse i dag, hvor det moderne menneske lider under to ulykker i sammenhæng med tiden, nemlig rastløshed og kedsomhed.

Dette er en selvmodsigtelse, men alligevel en realitet. Vi har så travlt, har ikke tid, får stress, og til sidst befinder vi os i en hospitalsseng, »for nu meldte den gæst sig, man i så mange år har øvet sig i at tænke så lidt på som muligt. I stedet for fyraften bliver det kun til en flot begravelse«, skriver Bartholdy.

Men samtidig har teknikken givet menneskene så megen fritid, at de ikke ved, hvad de skal bruge den til. Man taler jo om at »fordrive tiden«, ja endog få den »slået ihjel«. I årevis kæmper man for at få arbejdstiden forkortet, og når man har opnået det, tager man overtimer, og konerne tager arbejde. Man flygter fra fritiden ind i arbejdet, samtidig med, at man skaffer sig en mængde goder. Men så kommer et øjeblik, skriver Bartholdy, »da presset føles for hårdt, og de frelsende engle melder sig: cigareten, spiritus, alt hvad der kan lave støj, grammofoon, radio, TV eller biografen. Mennesket kan ikke tåle stilhed, for sæt der kom underlige tanker som: Hvor er vi på vej hen?«.

Som modsætning til alt dette fortæller Chr. Bartholdy om Bibelens forhold til tiden. Han påviser det ejendommelige i bibelsk tankegang, der ikke interesserer sig ret meget for den tid, der kan måles med ur og kalender. Dernæst analyserer han Bibelens forskellige udtryk for tid.

I bogens sidste afsnit »Tidens midtpunkt« erklærer han, at der er ét, vi ved om tiden, nemlig at dens midtpunkt er Kristus. Vor tidsregning går fra »før Kristus« og til »efter Kristus« og han slutter med: »Derfor er det lykkeligste, der kan ske os mennesker, at Jesus Kristus bliver også vor tilværelses midtpunkt. Så er der trods al vor uvidenhed noget at se frem til.«

Der er lagt megen visdom i pastor Chr. Bartholdys lille bog, og vi lærer at forstå begrebet »Tid« på en helt ny måde. *B.H.*

For at få plads til nekrologen over pater Vian har vi endnu en gang måttet udskyde en billedside fra St. Knuds Skoles jubilæum.

En svale

Mette

Det var til en messe. Kirkerummet: forloren gotik fra århundredskiftet, i en stilart, ingen gennemsnitsdansker ville tolerere i sin dagstue - ingen kolonihaveejere i sit lysthus. Det er bare så dyrt at bygge en anden kolos (hvis man nødvendigvis skal møde Vorherre i en kolos).

Så foreløbig står den altså, som den stod, da den blev stillet (frit efter *Buster Larsen*). Og rummet var fyldt med gode viljer i unge ansigter, det dulmer så enormt.

Der var et K. U. K.-stævne i byen.

På prædikestolen sås - ikke præsten, men et af de unge mennesker. Han talte i fem minutter. Om det væsentlige. Så kort kan det undertiden siges, når man stryger emballagen. Så ligetil og godt.

Men under kommunionen kom *øjeblikket*. I stedet for orglet lød deroppe fra »Nobody knows the trouble, I've seen -«, båret ud i rummet af en saxofon, der vidste, hvad den gjorde.

Det var en underlig fornemmelse. Oldtid og middelalder og det fatale århundredskifte strøg ud af billedet på et sekund. En negro-spiritual slyngede et bånd af tidløs skønhed omkring os med et instrument af i dag.

Det var som at hilse på en kær ven, der smed sin brynje (eller kofte eller toga, eller hvad ved jeg), idet han så En, og stod, som han var HER og NU, og talte dagens sprog. Og der var mildhed over det.

- Det er bare mig, sagde han. Det er Gud.

Man kan sagtens kværulere over sin vane-syge gamle kirke. Men der er nu svaler i luften - !
Mette

P.S. Til hr. Husson om de stakkels piv: Tak for 75 pct.s tilslutning. Jeg tror skam ikke, ungdommens flugt skyldes overgangen fra latin til dansk i messen og andre liturgiske reformer, men derimod, at vi ikke har reformeret langt mere radikalt - endnu. Men hvis der er så store og let forståelige besværligheder ved at få faguddannet arbejdskraft ved orglet, så se venligst ovenfor. Saxofoners klang i høje rum er forbavsende fyldige. Jeg tror, det samme ville gælde f.eks. guitarer.

Ordensfolkene skal "sigtes" omhyggeligere

Præster, ordenssøstre og lægbrødre vil for fremtiden blive »sigtet« mere omhyggeligt efter nye retningslinier, fastlagt af kongregationen for ordensfolk og sekularinstitutter. Vordende ordensfolk vil få lejlighed til at tage del i ny-skabende forsøg inden for apostolatet. Desuden vil de få mulighed for at leve uden for ordenshusene for »lidt efter lidt åndeligt og psykologisk at tilpasse sig ordenslivet i verden af i dag«.

Desuden foreslås det, at de skal have

lejlighed til i stedet for de traditionelle løfter om kyskhed, lydighed og fattigdom at aflægge mindre bindende løfter, indtil de er absolut sikre på, at de ønsker at binde sig til en orden for livstid.

Ordensforesatte bemyndiges desuden til at tilkalde »en fornuftig og dygtig psykolog, om hvem man ved, at han har gode moralske grundsætninger«, for at han kan hjælpe dem at afgøre, om en novice har et »ægte« kald til ordenslivet.

Teologer vil mægle i hollandsk konflikt

Amsterdam - NC News Service

En kommission af teologer vil prøve på at mægle i den konflikt, der er opstået mellem biskop Theodore Zwartzkruis af Haarlem og fire universitetspræster i Amsterdam, som har udtalt, at de agter at bryde med Kirken på grund af dens krav om, at præsterne skal leve i cølibat.

De fire kapellaner har endvidere udtalt, at de med virkning fra 1. marts i år vil blive ved med at læse messe og prædike forskellige steder i Amsterdam, men »ikke på biskoppen af Haarlems ansvar«.

Teologerne i kommissionen kommer fra det katolske fakultet ved universitetet i Amsterdam og fra det katolske universitet i Nijmegen.

De fire kapellaner, som alle er jesuitter, er Huub Oosterhuis, Ton van der Stap, Jan van Kilsdonk og Jos Vrijburg.

Pater Vrijburg meddelte allerede for flere måneder siden, at han agter at forlade jesuiterordenen for at gifte sig, men at han gerne vil fortsætte som præst. Hertil sagde biskop Zwartzkruis, at præster, der gifter sig eller har i sinde at

gøre det, ikke kan få lov til at læse messe og prædike.

Biskop Zwartzkruis har nu sagt nej til en anmodning fra studenterne ved det teologiske fakultet i Amsterdam om, at pater Vrijburg måtte få lov til at prædike, selv om han ikke har tilladelse til at læse messe.

I et interview med det hollandske katolske dagblad *De Volkskrant*, gentog biskoppen endnu en gang de hollandske biskoppers ærklæring om, at præster, der har meddelt, at de agter at gifte sig, hverken må læse messen eller prædike under en messe.

De hollandske protestantiske kirkers observatør ved det hollandske pastoral-koncil, den reformerte teolog A. J. Bronkhorst fra Utrecht, har offentligt erklæret, at de fire studenterpræsters trussel om brud med den katolske kirke er uansvarlig, da der indenfor et overskueligt tidsrum sandsynligvis kan ventes en diskussion om cølibatet på et internationalt forum. Det er unfair at sætte de katolske biskopper kniven på struben. En spaltning i kirken kan ikke gavne de økumeniske bestræbelser, mener Bronkhorst.

Kritikere kritiseres

Rom - NC News Service

De romerske jesuitters fjortendagesblad *Civiltà Cattolica* er gået til angreb på den »formastelige og naive« måde, de afvigende meninger i Kirken i dag kommer til udtryk på, men advarer samtidig om, at man må være opmærksom på den berettigede kritik, de indeholder.

Den måde, afvigelserne udtrykkes på, »er bestemt ikke acceptabel«, siger bladet.

»Den er hård og heftig og ikke i mindste måde i overensstemmelse med kristen ydmyghed og næstekærlighed. Den er tit partigængerisk og intolerant, og den er respektløs ikke alene over for hierarkiet, men også over for de menneskers samvittighed, som, fordi de sidder inde med læreembedet og Kirkens ledelse, føler sig forpligtede til at træffe bestemte afgørelser.«

Praha mindes Jan Palach ved at demonstrere.

Paven om Palachs selvmord

Rom – NC News Service

Under sin sædvanlige velsignelse af folkemængden på Peterspladsen søndag middag talte paven for nylig om Jan Palachs selvmord. »Vi kan holde fast ved de værdier, der gør selvopofrelse og kærlighed til det højeste vidnesbyrd,« sagde paven, men, tilføjede han, »vi kan ikke billige den tragiske form, de her har antaget, på grund af deres formål.«

Prahas tidligere ærkebiskop, den 80-årige kardinal Beran, talte i denne anledning for første gang i mange år offentligt, idet han i Vatikanets radio ap-

pellierede til sine landsmænd om ikke at tage deres eget liv som protest mod Sovjetunionens besættelse af Czekoslovakiet. Ifølge kilder i Vatikanet var det paven, der havde opfordret ærkebiskoppen til at holde denne tale, fordi han var blevet temmelig chokeret over at høre en kommentator i Vatikanets radio hylde de unge i Østeuropa som martyrer, der brændte sig selv til døde for frihedens sag.

Kardinal Beran sagde blandt andet:

»Jeg græder sammen med jer over Jan Palachs tragiske død og over de andres, som har fulgt ham. Jeg beun-

drer hans heltemod, men jeg kan ikke godkende denne desperate handling. Selvmord er altid umenneskeligt. Ingen må gøre det samme som han. Men alle skal huske på, hvor grusomt hans unge liv blev ofret, så de kan leve for hans idé. Hans tanke var i virkeligheden både optimistisk og mystisk. Tanken var, at en mand må ofre sig for at frelse de andre, kærlighed til vort land, iver for dets frihed, at forsøge at styrke dets styrke og mod, at være trofast mod et så ædelt og tappert folks historie og en vision af dets fremskridt og fred.

Jeg tror, at dette er begyndelsen til en ny periode i vort folks liv. Den, som her taler til jer, har – som I ved – også lidt meget, men der kommer en dag, hvor man må glemme fortiden. Lad ikke vore åndelige kræfter hentæres i had, men brug dem harmonisk, til arbejde, i vore egne brødres tjeneste og på at skabe ny fremgang for vort land. Lad os være et stærkt og enigt folk. Lad os bane en håbets vej for ungdommen...«

Jan Hus bør sidestilles med Jeanne d'Arc

London – NC News Service

I Englands ældste katolske ugeblad »The Tablet« har pater Paul de Vooght OSB, som er en anerkendt autoritet med hensyn til Jan Hus' liv og lære, i en artikel indtrængende opfordret til en tilbagekaldelse af den offentlige ekskommunikation af den tapre czecker Jan Hus, som i 1415 blev brændt på bålet for kætteri.

Den katolske kirke burde snarere sidestille Jan Hus med Jeanne d'Arc end med Luther og Calvin, siger pater Vooght. Kernen i hans argumentation er, at Hus »efter døden blev tillagt solidaritet med den hussittisme, der søgte

NOTER

Ved E. N.

★ I det svenske katolske blad anker en præst over et »katolsk« tidsskrift »Nunc et semper« (nu og altid), som sendes til forskellige katolikker med anonym afsender, og som indeholder angreb bl. a. på den kendte koncilteolog Karl Rahner.

★ To af de franske zigøjnerpræster har henvendt sig til regeringen for at opnå tilladelse for det omvanden-

de folk til at stationere i Paris' omegn. Alle steder i landet er de udsat for at blive bortvist.

★ En TV-udsendelse af en gudstjeneste er naturligvis et effektivt middel for demonstranter, der vil protestere. Det blev brugt søndag den 12. januar i Frankrig. Seerne bemærkede, at en gruppe blandt mængden i kirken St. Eloi søgte at manifestere til fordel for en latinsk messe i protest mod flere af gudstjenestens jazz-prægede melodier.

★ De svejtsiske biskoppers erklæring om »Humanae Vitae« understreger betydningen af samvittighedsdannelsen. I de polske biskoppers udtalelse

forekommer ordet samvittighed slet ikke.

★ Den franske kommunistleder Casanova har i partiets organ redegjort for »den katolske kirkes bekymringer«, navnlig som de afspejler sig i de franske biskoppers sidste møde.

★ Den 22. januar blev Italiens første diakoner viet, syv i tallet. Det foregik i Vicenza. Nu kan de prædike, døbe, uddøle kommunion m.m. De er dog alle ugifte. De hører til en lokal kongregation »San Gaetano« stiftet 1941, som altså foruden disse præster nu også har diakoner. De nye diakoner skal hjælpe i egnens præsteløse sogne.

★ John Cogley, katolsk redaktør i USA, slutter nogle overvejelser om autoritetsproblemet (eller religionsfriheden i kirken, som han siger det snarere drejer sig om) med flg. ord: – Hvis levende mennesker har lært noget, så er det, at åben diskussion, hvor smertelig den end kan være, aldrig er forkert. Der findes intet emne på jorden, som er for delikat til at blive genstand for alvorlig opmærksomhed fra de mænd og kvinder, hvis liv berøres af det. Dialog, debat, kritik tjener i det lange løb også institutionssager, skønt vogtere af institutionerne kun med modvilje accepterer det. Intet menneske, selv det højst stående og lærdeste, kan undgå at have gavn af andres tanker.

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar

Fyensgade 6, København N.
Hospitalssenge, madvogne,
transportvogne, klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

Amagerbanken

Aktieselskab
Banken der dækker hele Amager

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - 94 33 66

Benzons
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund

Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

TIL BYEN
FRA BYEN - i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

Skal De flytte?
AMAGER
FLETTEFORRETNING
Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch

(forhen Bogbanken)

Flolstræde 34, København K.

Tlf. (01) 14 24 62

Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindbindinger

Chr. Hansens køudsalg

Gl. Kongevej 163

København V.

Telefon Eva 6465 og 6466

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard Advokat

Moderet for Højesteret

Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Holger Dall

Malermester

Paludan Müllersvej 1,

København V.

Telefon Eva 4151

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

Støt vore annoncører!

sin inspiration i ham«, men til forskel fra mange af sine tilhængere »bekendte denne 'kætter', som blev brændt på bålet, den katolske tro i dens fulde omfang«.

Mindszenty bliver

Wien - NC News Service

Kardinal König har for nylig på ny besøgt den ungarske kardinal Jozsef Mindszenty, som i de sidste 12 år har levet i asyl i USA's ambassade i Budapest.

Ifølge det østrigske katolske nyhedsbureau Kathpress planlagde kardinal König allerede før jul dette besøg, som er et af de mange, han har aflagt hos kardinal Mindszenty i den tid, han har boet i ambassaden.

Ifølge bureauet ventede man imidlertid ikke, at kardinal Königs besøg ville bringe nogen ændring i kardinal Mindszentys forhold.

Iagttagere har imidlertid trods alt tilagt besøget en vis betydning på grund af den overenskomst, der for nylig blev sluttet mellem den ungarske regering og pavestolen angående udnævnelse af biskopper i Ungarn.

I slutningen af januar udnævnte Vatikanet nye ungarske biskopper og bebudede desuden, at andre ville blive kaldt tilbage og fjernet uden forklaringer eller kommentarer. Denne meddelelse kom efter mødet mellem embedsmænd fra Ungarn og Vatikanet i Italien og i Ungarn for at prøve på at nå til enighed om en fornyelse af hierarkiet og andre problemer. Men problemet med hensyn til kardinal Mindszenty forblev også ved den lejlighed uløst.

Suspenderede præster genindsættes

London - NC News Service

Fire af fem præster, som ærkebiskoppen af Southwark, Cyril Cowderoy, havde suspenderet på grund af deres opposition mod pave Pauls rundskrivelse *Hu-manæ Vitæ*, er nu blevet genindsat.

Den femte vil ærkebiskoppen have en samtale med, før han genindsætter ham, men det er formodentlig bare et spørgsmål om at bringe et sådant møde i

stand, så han vil sikkert meget snart være tilbage i sit embede.

Alle fem har været genstand for offentlighedens interesse, lige siden de i fjor åbent satte sig op imod rundskrivelsen. Pastor Weir, som er 31 år gammel, var den første, der blev suspenderet, og hans tilfælde var det, der blev mest omtalt i aviserne. Mens han var kapellan i Cheam i nærheden af London, blev det ham forbudt at prædike og høre skriftemål, og han fik tilbudt økonomisk støtte, mens han så sig om efter en anden stilling. Efterhånden blev det imidlertid til, at han blev forflyttet til Tunbridge Wells i en anden del af bispedømmet, og der er han stadig.

Ærkebispedømmets øverste myndigheder nægtede at komme med officielle kommentarer til omstændighederne i forbindelse med genindsættelsen, men generalvikaren udtalte dog over for aviserne, at ærkebiskop Cowderoy ikke havde fremsat nye krav. »Han er tilfreds med, at pater Weir vil være forsigtig med at kritisere pavens lære,« sagde generalvikaren.

Økumenisk tidsskrift i Helsinki

Helsinki - NC News Service

I Helsinki er en gruppe studenter og andre unge begyndt at udsende et nyt trossprog økumenisk tidsskrift.

Bladet, der hedder Kaikki UUdeksi (Alting nyt), er skrevet på finsk og på svensk. Det træder i stedet for to andre økumeniske tidsskrifter, Nakoala, som siden 1962 er blevet udgivet af Det Økumeniske Samfund og Kristent Kulturforbund, og Palava Pensas, som blev udgivet af det katolske økumeniske center af østlig ritus i Myllyjarvi.

Det katolske medlem af den nye udgivergruppe er pater Theodor Rahner fra centret i Myllyjarvi, som deltog i Kirkernes Verdensråds generalforsamling i Uppsala i juni i fjor.

Det første nummer af Kaikki UUdeksi indeholder blandt andet en hilsen fra biskop Paul Verschuren af Helsinki og en artikel om den pavelige kommission for fred og retfærdighed.

Ved pater Pires død

Lederen af pater Pire kredsen i Danmark, fru Lene Borring Dragsdahl, har i anledning af pater Pires død skrevet følgende mindeord:

Pater Pires død er et chok, et ufatteligt tab for os, der kendte og elskede ham. Ikke mere at møde hans stærke personlighed med en blanding af tungsind og drilsk charme, ikke mere få hans personlige og dybt engagerede hilsener. »Jeg har altid stræbt efter at fortjene følgende gravskrift«, sagde han, »her ligger en fredsarbejder, der prøvede at være de stummes stemme«. Ingen har fortjent den som ham.

Pater Pire var meget modig - følte det som sin pligt at sige ubehagelige ting til institutioner og regeringer. Vi havde ham at gemme os under. Nu opdager vi, at vi har fået en kostelig gave - men at den er tung at bære. Nu er det os, der skal bære hans mod videre og være talerør for dem uden ytringsfrihed og kræfter. Han viste os vort ansvar for verdens fremtid. Nu har hans død foræret os det. Det er os, der skal bære hans fredsvisioner videre. Det er os, der skal skaffe midlerne til at fortsætte hans arbejde.

Rygaards franske Skole, Hellerup

Fra 1. august 1969 søges mandlig seminarleuddannet lærer til undervisning i dansk, formning, sløjd etc.

Løn efter Kbhvns. kommune; hovedskole og realafdeling, ca. 300 elever. Henvendelse: Priorinden, Børnstorffsvej 54, 2900 Hellerup.

Tlf. HE 3118 eller 1053.

Forskrings Compagniet for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-Installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

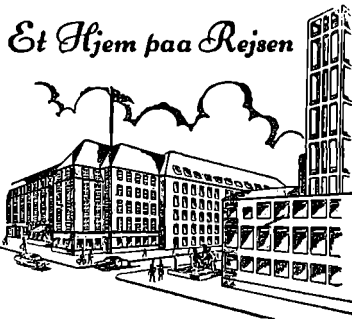
Vogne og udsalg overalt i byen

Sjøreen & Co.

Malerrfirma

Arhus N.

Telefon 12 41 22 - Arhus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerrfirma
Arhus C.
Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-Installatør
Telefon 12 15 57
Hans Brogesgade 4, Arhus C

Katolske begravelser
Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning
Jærgaardsgade 17-19, Arhus C

Arhus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Jydsk Orgelbyggeri I/S

Hørulf Trollesgade 36 A

Arhus N

Telefon 16 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Arhus C. Tlf. 12 00 99
Ilgø ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Arhus C
Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS · VAND · VARME · BLIKKENSLAGER · SMEDE · MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Arhus N.
Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør
Christiansbjerg Installationsforretning
Birkegade 7, Arhus N.
Telefon 16 98 80
Lev. til katolske institutioner
Lys, kraft og varme
For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radlotelefon i vore biler

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Arhus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:
Arhus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 19 20

Kompasretning, »Thrige« autopilot, alle nautiske spørgsmål

Hvidkjær-Sørensen
Strandhuse 36, Svendborg
Telefon 21 33 34

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Molestien 11, København SV
Telefon VA 6060
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

LITURGISK KALENDER

TIRSDAG den 25.: Messen fra 1. søndag i fasten (violet).

ONSDAG den 26.: TAMPERDAG (violet).

TORSDAG den 27.: Messen fra 1. søndag i fasten (violet).

FREDAG den 28.: TAMPERDAG (violet).

LØRDAG den 1.: TAMPERDAG (violet).

SØNDAG den 2.: 2. i FASTEN (violet). Karl den gode.

MANDAG den 3.: Messen fra 2. søndag i fasten (violet).

TIRSDAG den 4.: Messen fra 2. søndag i fasten (violet).

ONSDAG den 5.: Messen fra 2. søndag i fasten (violet).

TORSDAG den 6.: Messen fra 2. søndag i fasten (violet).

FREDAG den 7.: Messen fra 2. søndag i fasten (violet).

LØRDAG den 8.: Messen fra 2. søndag i fasten (violet).

SØNDAG den 9.: 3. i FASTEN (violet).

MANDAG den 10.: Messen fra 3. søndag i fasten (violet).

INDLAND

Sct. Ansgars kirkes messetider

Fra søndag den 2. marts at regne vil søndagens messetider atter være: Kl. 8 og 11.30: Læst messe. Kl. 10: Højmesse. På lige søndage i Fasten synges højmesse på latin, på de ulige synges dansk.

Studiedage for kateketer

Kateketcentralens studieuge afholdes i år 1.-5. juli, for første års kursister dog 30. juni til 5. juli.

Der vil i år blive tale om 4 hold kateketer, nemlig hold I, første års kursister, der skal arbejde med »Gud kalder dig«; hold II, andet års kursister, der skal arbejde med »Gud møder dig«; hold III, tredje års kursister, der skal arbejde med bog 3, der endnu ikke har fået noget navn. Til disse tre hold kommer et 4., bestående af kateketer, der beskæftiger sig med programmet for de 13-14 årige.

Nærmere oplysninger kan indhentes på KATEKETCENTRALEN, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup.

Blomsterdag mandag d. 3. marts

Atter i år har vi masser af margueriter, og af »Danske Kvinders Nationalråd« får vi ca. 80 pct. af det beløb, Katolske

Menighedsplejer samler ind – men blomsterne sælger ikke sig selv.

Vi har brug for mange sælgere af den hvide blomst, da vi håber atter i år at få mulighed for at afholde lejre på KLITBORG, samt udbygge vort sociale rådgivningsarbejde, der har vist sig at være påkrævet i stadigt stigende omfang. *Alt dette koster penge.*

Har De tid og lyst til at ofre et par timer på at hjælpe os *mandag den 3. marts?* – så meld Dem til Katolske menighedsplejer, Bredgade 67A II, telefonisk PA 6936 *helst mellem 9–12.*

Bente Nygaard-Hansen.

800-året for Knud Lavards helgenkåring

Den 25. juni 1970 er det 800 år siden, at Knud Lavard efter pave Alexander III's godkendelse blev skrinlagt som helgen i højalteret i benediktinernes klosterkirke i Ringsted.

Det er allerede givet, at byen Ringsted vil fejre begivenheden, og den vil uden tvivl også på mange andre måder blive markeret i offentligheden. En gruppe katolikker har ønsket, at der også fra katolsk side ydes et bidrag dertil.

Mandag den 10. november 1969 vil der blive afholdt en festaften til minde om 800-årsdagen for pave Alexander III's godkendelse af hertug Knud Lavards kanonisation (nøjagtig dateret 8. november 1169 i Benevent). Den vil blive fejret med korte foredrag, sang, musik og drama såvidt muligt bygget direkte på middelalderens Knud Lavard-liturgi og mysteriespil.

Søndag den 7. juni 1970 vil der blive afholdt en kirketur i bus til kapellet i Haraldsted, hvor Knud Lavard blev dræbt af Magnus, til St. Bents kirke i Ringsted, der i sin nuværende skikkelse er bygget til ære for St. Knud Hertug og benyttes som gravkirke for hans efterkommere, Valdemarernes danske kongeslægt, og til andre skuepladser for St. Knud Lavards historie.

Omkring den 25. juni 1970 vil der finde festligheder sted i Ringsted, hvor man også fra katolsk side vil deltage med en ungdomsvalfart og et kirkeligt stævne. Det nærmere program herfor vil dog først foreligge senere.

Gruppen håber på tilslutning til disse planer og imødeser gerne støtte og samarbejde, der kan fremme og supplere dem.

St. Knud Lavard-udvalget består af: Kjeld Geertz-Hansen, Niels Henrik Assing, Willy Frendrup, Stig Holsting, Jørgen Nybo Rasmussen og Peter Ryom.

Lidt sogne-statistik

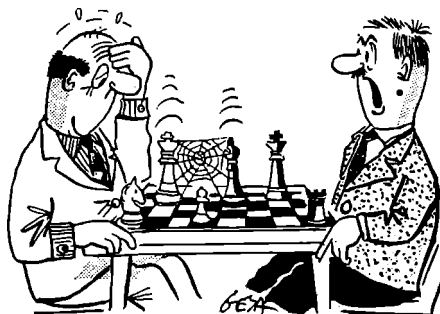
I sognebladene for Vejle og Herning op gives i januar-nummeret nogle tal vedrørende menighederne. Disse er ikke blot af interesse for sognene selv, men også for de danske katolikker som helhed.

Ganske vist er bispekontoret i besiddelse af oplysninger om de forskellige sogne, men dels er det et meget stort arbejde for et i forvejen stærkt belastet kontor at sende disse oplysninger ud, og dels er det en ret stor udgift, som bør undgås.

Disse oplysninger kunne derfor gives af sognene selv i deres sogneblade – de har jo oplysningerne i forvejen – og ved at sætte dem i bladene er Katolsk Forum i stand til med mellemrum at bringe disse oplysninger videre. Vi ved jo intet om hinanden, og det er jo netop meningen, at der også inden for sognene i bispedømmet skal være et fællesskab. I dette tilfælde er sognebladernes redaktion i Vejle gået i spidsen.

Vejle menighed omfatter ialt 354 medlemmer, nemlig 34 rent katolske ægteskaber med 40 børn, 57 blandede ægteskaber med 76 børn, 5 borgerligt viede med 3 børn og 37 enker med 3 børn, hvilket giver ialt 122 børn under 16 år. Desuden er der 65 ugifte over 16 år.

Af 198 katolikker over 16 år har 104 betalt kirkeskat, deraf 88 til bispekontoret. Når man ser bort fra unge, der ikke tjener nok til at betale kirke-

– De har vel ikke glemt, at det er Deres tur til at trække!

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovøj 139, Nakskov
Telefon 308

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 – 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 – Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelse ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Sanitet – Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Holbergsgade 22, Aalborg
Telefon 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-installationer – El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme – køleanlæg
Vand – Gas – Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Murermester- og entreprenørføretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

Thuen

Gravensgade 2, Aalborg
Telefon 13 14 44

Mathias
Christensen
ABSALONGADE 14
Aalborg

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Rom i påsken: a) 1/4-8/4 (skoleferien) - 8 dages flyrejse - 1/2 pension - 2 busrundture. - Pris: kr. 925,-.

b) 2/4-11/4 - 10 dages flyrejse - 1/2 pension - 2 busrundture. - Pris: kr. 995,-.
Rejseledere: lærerinde Annie Rastrup - rejsens præst: pater A. Keustermans, Næstved.

Det hellige Land: 8/5-22/5 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Gallilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: 2250,-.

Rejseleder: pastor Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7-17/7 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Gallilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romsrejser.

27/5-13/6 - Rom - Assisi - Firenze - 18 dages togrejse - fuld pension.
Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

27/6-17/7 - Ravenna - Rom - Assisi - 21 dages togrejse - 1/2 pension i Rom - fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

12/9-26/9 - Rom - Assisi - 15 dages flyrejse - fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

skat, bliver procenten af de betalende ca. 60 procent.

I 1968 blev 4 piger og 1 dreng døbt, 9 par ægtevietet (heraf de 4 fra menigheden), foretaget 2 begravelser, givet konvertitundervisning til 6, medens 3 meldte sig ud af kirken.

Fra *Herning* oplyses: 78 medlemmer i menigheden. 29 husstande, der består af 5 rent katolske ægteskaber og 20 blandede (i 8 tilfælde var manden katolik og i 12 hustruen) samt 4 enlige. Der er 32 børn under 14 år og 12 unge i aldrn 14-20 år.

Gennemsnitligt har 22 været til messe, hvilket giver 28 pct. 12 katolikker har betalt kirkeskat, hvilket giver ca. 27 pct.

Procenttallene for indbetaling af kirkeskat må dog tages med forbehold, idet det synes, som om man i Vejle har regnet hvert rent katolsk ægteskab som to betalende, i Herning derimod kun én. Regner man på samme måde som i Herning, falder Vejles procent til ca. 40 pct. *B.H.*

Retræten for mænd

afholdes på Dalum Kloster, fra mandag eftermiddag den 25. aug. til fredag morgen den 29. aug. 1969.

Retræten ledes af pastor Josef Völk, Odense.

Prisen for hele opholdet er kr. 95,00 (enkeltværelse).

Der kan efter skriftlig henvendelse evt. ydes tilskud til opholdet.

Tilmeldelse bedes givet skriftligt, snarest muligt til

S. Kønig-Petersen,

Dr. Tværgade 11-3.

1302 København K.

Bør bispedømmets struktur forandres?

Dette spørgsmål er emnet for ACs næste møde, onsdag den 5. marts kl. 20.00, (Store Sal, Jagtvejen 183B).

Problemet, som er et af de mest om-diskuterede på synoden, vil blive behandlet af tre indledere: generalvikar, pastor Lars Messerschmidt taler om det teologiske grundlag for strukturændringen; pater Pierre Grégoire O.P. behandler forholdet mellem samfundets og kir-kens struktur, og cand. jur. Anders Hjorth vil rejse spørgsmålet: kan de på synoden fremsatte forslag til struktur-ændring gennemføres, eller er synoden, som nogle mener det, opium for kirke-folket.

Mogens Larsen EI. Installatør

Ramsherred 31

Aabenraa

Tlf. 2 25 30 og 2 34 27

Lys - Kraft - Varme

"Besat af djævelen"

Zürich - NC News Service

En tysk pallottinerpræst, som er udelukket fra sakramenterne, og 5 andre medlemmer af en religiøs sekt er sat under anklage i forbindelse med, at en datter af to af gruppens medlemmer er død.

De anklagede er den ekskommunice-rede præst, Joseph Stocker, hans veninde Magdalena Kohler, som også er tysk, og 4 schweiziske medlemmer af sekten.

Årsagen til anklagen er, at den 17-årige Bernadette Hasler, som er datter af to af gruppens medlemmer, hævdes at være død som følge af, at Stocker og andre medlemmer af sekten har slået hende alvorligt på opfordring af Magdalena Kohler, som var overbevist om, at pigen var »besat af djævelen«.

En Borromæussøster ved navn søster Stella havde stærk indflydelse på gruppen. Søster Stella, som nu befinder sig i

et kloster i Augsburg, har i mange år opholdt sig i et kloster i Jerusalem, hvor hun var genstand for megen interesse, fordi hun påstod, at hun havde visioner og fik åndelige tilskyndelser.

Søster Stellas »åbenbaringer« overbeviste gruppen om, at verdens ende var nær, og den opslog sit hovedkvarter i Singen i Tyskland, for at den kunne være en »Noas ark«. Den havde oven i købet et ekstra værelse, hvor paven skulle opholde sig, når det kom så vidt.

Børn af sektens medlemmer levede under stærk disciplin fra hovedkvarteret i Singen. Bernadette Hasler var et af disse børn.

Under konstant moralsk og psykologisk pres fra Magdalena Kohler, som dominerede sekten, »skriftede« pigen, at hun fra sin tidligste barndom havde været »fuld af synd«, og at hun havde »indgået ægteskab med djævelen«, som formodedes at have været skinbarligt til stede ved hendes første altermgang.

Gruppen flyttede senere sit hovedkvarter fra Singen til Ringwil i nærheden af Zürich, hvor Stocker og Kohler i adskillige år skjulte sig for at slippe uden om en anklage for bedrageri.

★ Sovjetunionen er ved at opdage de sociale bestræbelser fra kirkelig side i Brasilien. »Endog enkelte gejstlige« deltager i aktionen mod regeringen foruden arbejdere og studenter, skriver »Fakta om Sovjetunionen«.

★ Det internationale forbund af kristne (katolske) fagforeninger (C. I. S. C.) har strøget tillægsordet »Kristen« og hedder nu blot »Arbejdernes Verdensforbund« (Confédération Mondiale du Travail - C. M. T.). Det blev grundlagt i 1920 i opposition mod de socialistiske fagforeninger.

★ Også i det katolske udland må dansk og norsk stå i skyggen af det fremtrædende Sverige. Det hedder fx i »Le Monde« i anledning af debatten omkring »Humanæ Vitæ«: »Alle episkoper, tysk, belgisk, italiensk, engelsk, østrigsk, canadisk, svensk og nu fransk, har sagt og gentaget det samme (nemlig om samvittighedens rolle).«

Catholic Herald

An Independent Catholic Weekly

Regular Writers include:

Cardinal Heenan, Norman St. John Stevas, Malcolm Muggeridge, Christopher Hollis, Rosemary Haughton.

The *Catholic Herald* is at times provocative, always stimulating, never dull. A page of criticism of current books, religious and secular, keeps you abreast of English literature.

Christian news from Britain and the rest of the world keep you informed on current affairs.

Subscription is only 40 Kr. or £2. 2s. per annum, paid through your Bank, Post Office or Bookseller.

Catholic Herald, 67, Fleet Street, London, E.C.4, England.

MARIUS
MP
PETERSEN

Ringsted Isenkramhandel

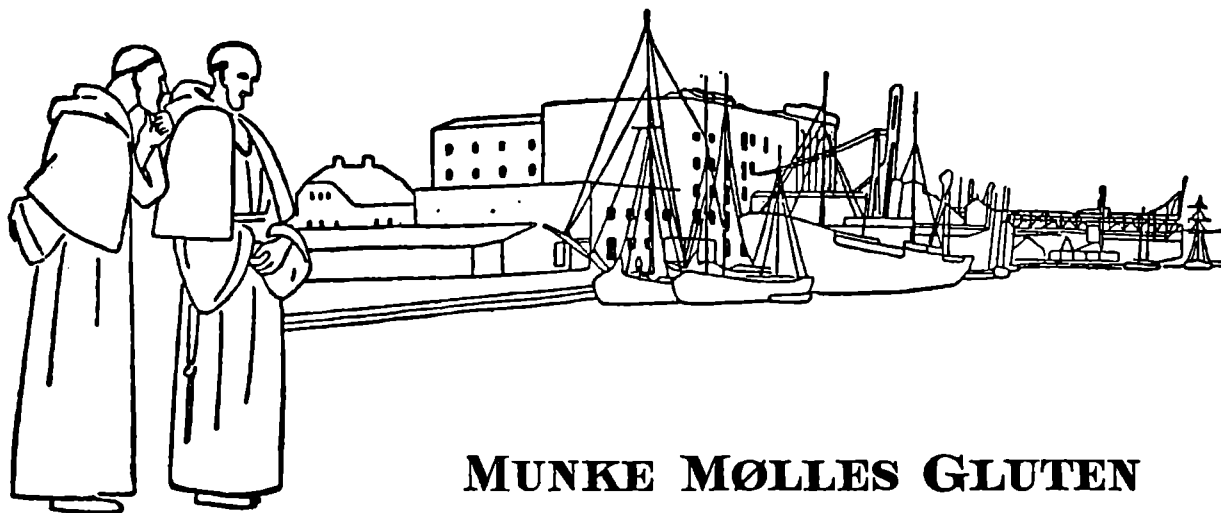
Tinggade 5, telefon (03) 61 24 54

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759

Begravelser ordnes - alle aftaler kan træffes i hjemmet.

MUNKE MØLLES GLUTEN

Mod svanesangen i Forsyte Sagaen

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
25. februar 1969

Redaktion: H. Roos og
Hølge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Brødgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispeskole, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgsspris kr. 4,00. Prisene er Incl. moms.

I TV's filmudgave af »Forsyte Sagaen« er vi kommet til den sidste af de gamle Forsyter, Soames' svanesang. Endvidere er de sidste tre bind af billedbogudgaven fra Gyldendal kommet, og for dem, der kan lide at have en mere præsentabel bindrække i reolen er der også en »rigtig« bogudgave.

Både i England og i Danmark har der været vidtløftige diskussioner om, hvorvidt man skulle være på Irenes eller Soames' parti. Det er da heller ikke nogen hemmelighed, at sympatien for »den rige mand« er vokset særdeles, efter at vi har lært hans faderkærlighed til Fleur at kende, men ser vi lidt mere nøgternt på Galsworthys hovedfigur, erfarer vi, at han både i bogen og på filmen knækker, så det næsten er to personer, vi har med at gøre. Det er der en naturlig forklaring på, idet der, fra forfatteren i 1904 skrev »Den rige mand« med dens utvetydige fordømmelse af victorianismen, til han i 1928 satte punktum for »Svanesang«, er gået små 25 år. Med alderen vokser sympatien for det, der var, for det bestående. »Den rige mand« blev skrevet af en mand på 37 og »Svanesang« af en på 61. Dette fænomen er gammelt som mennesket, og vi træffer det ikke blot i vor borgerlige og kapitalistiske verden. Se engang på magtkoncentrationen i den kommunistiske verden. Trods de revolutionære doktriner, som samles i katekismer og lyder ved maj-paraderne, er de ledende partifolk og statsmænd aldeles døde for forståelsen af ung revolution, som

vi har truffet den i Tjsekkoslovakiet. I kirken ser vi, hvordan en fordoms rebel som Mauriac i en alder af 84 helhjertet støtter de gamle strukturer.

Soames' elskede Fleur er indgrebet af mellemkrigstidens rasløshed. Faderen påtager sig noget af ansvaret ved at henvise til, at han selv har forkælet hende, og han gør hvad han kan for at hjælpe Fleurs unge og idealistiske ægtemand, Michael, med at holde sammen på et ægteskab, der har fået en tvivlsom start. Trods visse pessimistiske toner tror vi imidlertid, at det vil holde, da Fleur har evnen til at forstå Michaels værd. Han er den anden side af tidsalderens medalje. Hvor hun er beregnende og realpolitiker i sin søgen efter noget at tilfredsstille sin forfængelighed med, er han en blåøjet gåpåfyr, der dog kan holde sig selv i ave gennem en ikke ringe portion selvironi, som også vi kunne have god brug for på vej ind i 70'ernes brydninger. Men hverken Soames eller Michael modstår fristelsen til at lade sig gribe af det fascinerende, men usympatiske spil, som

danner kernepunktet i retssagen mod overklassepigens Marjorie Ferrer. Her træder Galsworthy for et øjeblik ind i det klart samfundskritiske – afsløringen af det nedbrydende og uværdige i at lade lovens bogstav gå forud for dens ånd.

Filmatiseringen af Forsyte Sagaen bevarer til enden den store loyalitet mod John Galsworthy, hvis 100-årsdag i 1967 gav anledning til TV-serien. Et fantastisk godt spil helt ned i de små biroller er en af de ting, der retfærdiggør en så stor beslaglæggelse af sendetiden, som der har været tale om. Hvortil kommer, at værket – selv om det behandler et miljø, der er de fleste af os fremmed – som antydnet har noget at sige os om os selv og den verden, vi lever i. Og det er heller ikke spild af tid at gå i gang med bøgerne, når svanesangen om nogle få uger er slut. Trods – eller rettere netop på grund af nogle skavanker er der tale om et virkeligt stykke liv. (*Forsyte Sagaen IV, V VI – Gyldendals Traner – pr. bind 10,75*).

HK.

SKOLEBESTYRER

Sct. Ibs Skole, Horsens, der om kort tid overgår til selvejende institution, søger skolebestyrer for tiltræden d. 1. august 1969. Ansøgeren må være katolik, og det vil være ønskeligt, om den pågældende kunne påtage sig undervisningen i fagene fysik og matematik. God tjenestebolig forefindes. Skriftlig ansøgning bedes snarest og senest 15. marts sendt til Sct. Ibs Skoles bestyrelse ved formanden pastor Oppermann, Nørregade 19, 8700 Horsens.

Bestyrelsen for Sct. Ibs Skole, Horsens.

*Narkotikadebatten:
Stofmisbrug og
social isolation*

*Jan Hus 600 år:
Martyr for
Evangeliet*

*Pave Paul
om samvittigheden
Paragraffer, samtale
og synode*

5/1969

forum

katolsk

Kritik og sund sans

Sidste års store katolikkongres i Essen i det vesttyske Ruhr har sat sine spor. Mange har taget de ofte respektløse indslag af Kritisk Katolicisme, der prægede Katholiken-tag, som et friskt pust ovenpå en traditionel stilighed, andre – her i blandt den kendte tyske katolske journalist Otto B. Roegele – er blevet betænkelige. Når det drejer sig om noget nyt, skal man uden tvivl vogte sig for både de overdrevent optimistiske og de overdrevent pessimistiske kommentarer, hvilket dog ikke betyder, at man skal springe dr. Roegeles artikel på side 4-5 over. En mand med hans udsyn undervurderer ikke sine læsere og tilhørere, men tager det for givet, at de selv går videre med sagen. En sådan holdning til de begivenheder, kommentarer og informationer, tiden er fuld af, er i det hele taget nødvendig, når man under mere eller mindre sund uro i kirken skal bevare – en sund sans!

HK.

Kritisk Katolicisme – sund uro eller femte kolonne. – Se side 4.

Ikke paragraffer, men samtale

Vor hjemlige synodes plenarmøde på Nyborg Strand i sidste halvdel af august øjnes betænkeligt nær forude. Betænkeligt nær, siger jeg, fordi det ikke er nogen hemmelighed, at et stort arbejde venter regionerne og kommissionerne, før man kan sige, at materialet, der skal tages endelig stilling til på plenarmødet på Nyborg Strand, er i en sådan stand, at det er forsvarligt at tage en generaldebat på det. Der må flere møder til, og da synodemedlemmerne i forvejen er folk, der har mere end rigeligt at gøre andre steder, bliver belastningen på den enkelte ikke mindre. Vi står her over for et problem, vi også kender i det politiske liv – ikke mindst i folketinget: man må regne med en vis procent stemmer, der er givet, uden at de pågældende har sat sig tilstrækkelig grundigt ind i, hvad de egentlig vedtog eller forkastede.

Vor kroniske svaghed: at den katolske kirke i Danmark er et samfund på formodentlig kun godt 10.000 aktive forhindrer logisk en intellektuel udfoldelse af samme format, som man træffer i lande med mange katolikker: Tyskland, Holland, Frankrig for bare at tage nogle eksempler. Selv om troen så afgjort ikke skal identificeres med teologien (for så så det ikke godt ud), er det dog en kendsgerning, at trosvidenskaben spiller ind, når linjerne skal trækkes op, og det ville have været for meget af et mirakel, om det katolske Danmark havde fostret indfødte Congar'er eller Schillebeeckx'er. Men vi har da nogle kulturpersonligheder, og det er en glæde, at en så travlt optaget videnskabsmand som professor, dr. phil. Olaf Pedersen har kunnet være med, men det havde også været rart om folk som Ulla Ryum, Bjørn Rasmussen og Emil Frederiksen havde kunnet sætte deres præg, hvad de måske også har gjort indirekte.

Den tanke, at synoden måske egentlig burde have været på nordisk plan og have fulgt bispekonferencen er nærliggende. På det kulturelle område står de nordiske katolikker i fællesskab stærkt, hvilket ikke mindst skyldes Sverige og Norge. Men de nordiske kirker er så forskellige og har så forskellige problemer, at man ganske simpelt ikke kan samles i et synodefællesskab trods det intensive samarbejde enkeltgrupper imellem.

At vi kan lave noget alene viser jo også en pæn række synodetekster – ikke mindst dem, der i øjeblikket er under behandling, og hvori ægteskabsproblemer, familierådgivning, politisk ansvar og kulturliv behandles. Som tilfældet er for størstedelen af synodens arbejde kan der ikke blive tale om at opstille paragraffer – og det er vel heller ikke det, vi har brug for. Værdien ligger først og fremmest i samtalen, udvekslingen af synspunkter og den fælles søgen efter grundlaget for en ajourføring af vor hjemlige kirke. I denne forbindelse kan det på side 15 averterede debatmøde om synoden varmt anbefales. Se endvidere side 20.

Det gode eksempel

Også fra brede kredse i dansk katolicisme vil der gå venlige tanker til kong Frederik IX på hans 70-års dag. Ikke blot fordi han rent personligt er et menneske med et varmt hjerte, men også fordi han har haft en sjælden evne til at tilpasse sin stilling efter det, man må kræve af en monark i 1969, hvis tronen ikke skal blive en anakronisme.

Kong
Frederik IX

Endelig har han vist den katolske kirke en interesse og tillid, som er større end den, den øjeblikkelige bærer af en 1000-årig tradition normalt viser bæreren af en tradition, der er næsten dobbelt så gammel. Det ligger i tidens natur, at offentligheden kommer tættere og tættere ind på den kongelige familie – dermed også kritikken. Man må dog sige, at der har vort nuværende kongepar kunnet stå sig med et eksempel, som det kan blive vanskeligt for efterfølgere at leve op til.

Selge Kristensen

Luthersk sognepræst om katolsk kollega

I anledning af dominikanerpater Georges Vians død har den lutherske sognepræst i Ordrup, pastor N. V. Zeuthen i »Kristeligt Dagblad« skrevet følgende mindeord:

Kun 42 år gammel er pater Georges Vian, Ordrup katolske Menigheds sognepræst igennem 10 år, pludseligt afgået ved døden, et smerteligt tab for alle, der kendte denne kloge og noble mand, som udøvede en betydelig præstegerning, og som ganske stilfærdigt og uden al oprørskhed pegede på de veje, som må blive Kristi kirkes vej ind i fremtiden.

Han levede i en fast tro på Kristus, og Kristus var for ham det selvfølgelige udgangspunkt for al fornyelse, thi det er i bundethed til Kristus, at vi bliver frigjort til livet og tjeneste for menneskene. Således havde han vel ikke altid set på det. Han som var munk og præst i Frankrig, inden han blev sendt til Danmark for at virke for Den katolske Kirke her, har selv fortalt, hvorledes han var vokset op med den formening, at protestanter ikke kunne være rigtige kristne. Men han blev revet ud af denne anskuelse. Kristus gav ham stadig et større udsyn, han påvirkedes også både af den vældige fornyelse, der foregår inden for romerkirken, og af mødet med kristne i det land, hvor han netop kort før sin død havde opnået statsborgerskab. Han ville sikkert have kunnet sige, som man ofte har sagt inden for den økumeniske bevægelse, at jo nærmere vi holder os til Kristus, des nærmere kommer vi hinanden, ligesom egerne i et hjul er tættere ved hinanden, jo nærmere de kommer til hjulets nav. – Han ville dog vide, at det er et billede, der ikke skal presses, og han ville i sine sidste år i denne sammenhæng ikke blot have tænkt på forholdet imellem kirkerne, men i det hele om forholdet imellem mennesker, thi Kristus åbner for fællesskabet med mennesker også uden for kirken.

Da jeg for 7 år siden kom til Ordrup, bød han mig velkommen som en broder i Kristus. Han tog initiativ til økumeniske kirkevandringer og til fælles studiekredse mellem katolikker og protestanter, og han drømte om, at dette fællesskab skulle udvides til aktiv fælles tjeneste for vore medmennesker. Under et studieophold i Frankrig i fjor skrev han hjem om nye planer for samarbejde imellem vore kirker, men planerne kom ikke til udfoldelse, for imidlertid fik han en ny arbejdsopgave, idet han uden at opgave sit munkeliv og præstegerning begyndte at arbejde som portør på et af

vore store sygehuse. Formålet hermed var at nå ud til de mennesker, som står fremmede over for kirken og dens traditionelle arbejdsformer. Det var pionerarbejde, han her påbegyndte – det afsluttedes brat ved dødsfaldet, inden det rigtigt havde taget form.

Og dog nåede han at udrette meget. Han blev en tjener for den kirke, der ikke skal herske, men tjene, for kirken, der ikke er til for sin egen skyld, men for menneskers skyld, idet den kalder til broderskab og kærlighed i Jesu navn. Han blev en tjener for kirken, der bestandigt er den samme, men som altid må søge nye veje i iveren for at nå ud til mennesker.

Hans liv blev en stilfærdig, men indtrængende ansporing for os, der lærte ham at kende, og hvor vil vi savne ham.

NOTES BLOKKEN

Den 17. februar i år har Paul VI holdt en tale til fastepredikanterne og de romerske sognepræster. Heri kom han også ind på præstens stilling i dag. »Det at ville gøre præsten til et menneske som alle andre – i klædedragten, i udøvelsen af et verdsligt erhverv, i besøg af offentlige forlystelser, i erfaringsmæssigt kendskab til denne verden, i politisk og socialt engagement, i grundlæggelse af en familie ved opgivelsen af cølibatet, er en stor misforståelse. Skal man måske på denne måde forstå Herrens ord om, at vi skal være i verden, men ikke af verden? Har Vor Herre ikke valgt sine apostle, idet han fjernede og adskilte dem fra den verdslige måde at leve deres liv på og krævede han ikke af dem at forlade alt for at følge ham? Hele evangeliet taler netop om denne egenskab, om denne særlige opgave, som de disciple skulle være i besiddelse af, som var kaldet til at være apostle«.

Og i denne forbindelse gør Petri efterfølger opmærksom på, at opgavernes forskellighed hører med til Kirkens in-

derste væsen. Dette gælder især det sakramentale præstedømme. Han opfordrer os til at passe på, at vi ikke glemmer præstens særlige opgave i et misforstået forsøg på at tilpasse os verden. Og han nævner det ord, som er motto for dette forsøg: »demokratisering«.

Det er uden tvivl rigtigt, at åbenbaringen og alle frelsens kilder er overdraget til hele Kirken. Men i denne kirke findes – som i et legeme – forskellige tjenester eller funktioner. »Gud har i Kirken for det første sat nogle til apostle, for det andet nogle til profeter, for det tredje nogle til lærere ... Er mon alle apostle? Er alle profeter? Er alle lærere?« (1. Kor. 12,28-29).

Den, som ophæver denne forskellighed i enheden til fordel for éndimensionalitet, demokratiserer Kirken og forfalsker derved dens oprindelige, af Gud selv fastlagte struktur. (Se endvidere side 17).

Π Roos 27.

LÆSERNE MENER

Om det pæne sprog

Da jeg læste Mettes små artikler i Forum nr. 3 og 4 om ungdommen og kirken, kom jeg til at tænke på et gammelt ord, som biskop Brems engang brugte til de unge. Det lød:

»Følg ej med strømmen, men med tiden, hvis du vil blive stærk i striden.«

Når jeg mindedes disse ord, var det fordi jeg forstod Mette således, at hvis kirken vil have de unge i tale, må den tale de unges sprog, og hun gav et konstant eksempel på hvordan. Der er bare det at sige til det, at det kan kirken ikke, og det skal den heller ikke. Jeg er fuldstændig enig med Mette i, at vi skal ned fra det opstyltede, men tale de unges sprog, det kan kun de unge selv. Vi andre kan simpelthen ikke lære det, og ethvert forsøg herpå vil omgående blive gennemskuet af de unge som den forlorenhed, det er. Det samme gælder kirke-musik. Negro-spirituals, så smukke de kan være, er en speciel amerikansk negerudtryksform, og det er ingen fornyelse i danske kirker at ride på negerfrigørelsens stemningsbølge. Når de unge

har sunget med 2-3 gange på »we shall overcome« er det ikke nyt og altså heller ikke interessant mere. I begge tilfælde følger man med strømmen, men fornyer sig ikke med tiden. Må jeg i stedet anbefale vore prædikanter at læse Goethes Faust 1. scene, hvor der bl. a. står (i P. Hansens oversættelse): »Hvad ej I føler, får I aldrig sagt, thi frem af sjælens dyb må ordet bryde som fra et kildespring til hjertet flyde med det oprindeliges hele magt.«

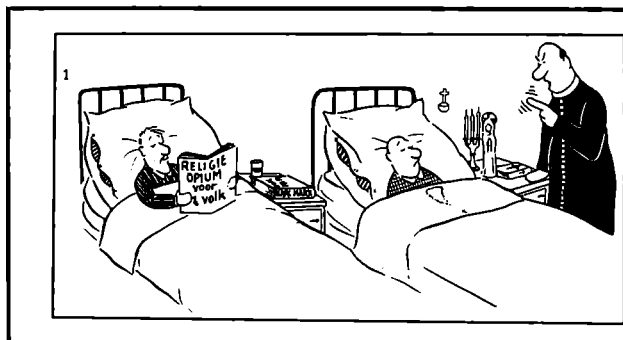
Det kan godt gøres på ordentligt

dansk – ligetil, men uden slang og for-simpling – og så skal det nok blive hørt.

Gunnar Keller.

PS. til Mette!

Fortsæt endelig med Deres små modsigelsesæggende artikler, men lad os blive fri for PS.'er til dem, der reagerer. Det minder for meget om almindelig blad-polemik, hvor redaktøren alligevel altid får det sidste ord. Lad enhver stå med sin mening, så prøver vi andre at tænke selv.

*Tysklands
mest kendte katolske
journalist, chefredaktør
Otto B. Roegel
skriver med udgangspunkt
i Katholikentag 1968
om krisen i kirken*

I dagene mellem jul og nytår afholdtes der i Tyskland en ekstraordinær bispekonference til drøftelse af emnet »Krisen i kirken af i dag«.

De der i de senere år uholdet har fulgt med i de stadig mere udprægede tegn på tilbagegang i troen, svigtende respekt for autoriteten og trussel om skisma i kirken, vil ikke kunne undgå at sige, at denne drøftelse hverken er forhastet eller er udtryk for overdreven bekymring. De tyske biskopper har kun draget den uundgåelige konsekvens af en udvikling, som man kun alt for længe har affærdiget som en »sund uro«. Den slags besværgelsesformularer har imidlertid vist sig at være uden virkning. De er oven i købet farlige. De tilslører virkeligheden og hindrer den klare diagnose, som er nødvendig, hvis man skal undgå truende ulykker.

Svært at skelne

Det er ikke altid så let at skelne mellem de uundgåelige overgangsvanskeligheder, som er et resultat af koncilets reformer, og direkte opløsningssymptomer. De reformatorer, som synes, at det 2. Vatikan-koncil ikke er gået så langt, som man kunne ønske, mødes undertiden med de revolutionære, som intet koncil hverken

Sund uro - eller misbrugt tolerance?

i fortiden eller i fremtiden har noget at sige. Ængstelig modstand mod enhver ændring af det bestående, mangel på tillid til evangeliets livskraft og en slet og ret fastholden ved opnåede positioner styrker begge grupper i deres fordomme, fyrer op under modsætningerne og skaber falsk solidaritet. En strøm af velmente, men virkelighedsfremmede fraser oprettholder en euforisk stemning, hvor ethvert forsøg på alvorlig modstand fordømmes som en ukristelig krænkelse af familiefreden. Der tales sjældent så åbent som i det flyveskrift som gruppen »Kritisk Katolicisme« havde udsendt og hvori det hedder: »Kirken uddør ikke af sig selv. Derfor må der også her organiseres en effektiv opposition.«

Falsk tolerance

Her har vi et personligt vidnesbyrd, som ingen nok så højstemt pastoral forståelse kan udlægge som »sund uro«. Her kan man kun spørge, hvad det er for grund, der bevæger en gruppe med et sådant mål til ikke at føre kampen mod kirken udefra i åben kamp med klart afmærkede fronter.

Det skulle ikke være svært at svare på. De, der angriber under devisen »Kritisk katolicisme«, kan – omend med urette – påberåbe sig »talefriheden i kirken«, »beredskabet til dialog« og »det nonkonformistiske mindretals rettigheder«. Det betyder en taktisk fordel, så længe kirken som institution tåler dette misbrug, og kirkefolket affinder sig med, at den tåler det. Katholikentag i Essen var i vid udstrækning bestemt af en sådan falsk tolerance, og det ville sikkert være rigtigere, om man i hvert fald nu ærligt indrømmede det, end at man ved hjælp af senere harmoniserende overvejelser snakker sig fra de mørke pletter på billedet.

Et angreb på kirken, ført fra en af dens egne prædikestole og under påberåbelse af at opfylde de borgerrettigheder, der tilkommer et medlem af kirken, ville i normale tider ikke have haft store udsigter. Hvis tysk katolicisme endnu var i besiddelse af den naturlige selvopholdelsesdrift, som gjorde, at den holdt ud i kulturkampen mod Bismarck og under Hitlers forfølgelser, ville folk, der under flask flag ville ødelægge kirken ingen chance have. Det horisontale tryk, som et kirkefolk med intakt selvbevidsthed udvikler, ville uden hjælp fra officiel side gøre det af med dem. At der i så høj grad mangler et sådant selvfølgeligt sammenhold, gør situationen overordentlig meget vanskeligere, og så bliver den først rigtig truende.

Karl Marx i gudstjenesten

Når alle implicerede ikke mere er sikre på, om den apostoliske trosbekendelse nu også er bindende for et menneske, der vil kalde sig kristen, i den sidste tredjedel af det 20. århundrede, – når teologer, som ikke mener, at det er så vigtigt, om Kristus er Guds Søn eller ikke, og som ikke betragter opstandelsen som en kendsgerning, anses for intellektuelle forposter i kirken, – og når der under studentergudstjenester i stedet for læsninger fra den hellige skrift bliver oplæst stykker af Karl Marx som udgangspunkt for tavs meditation, kan man ikke undre sig, hvis mindre elastiske sjæle i deres indre foretrækker at emigrere ud i privat fromhed, fordi den kirke, som de ved, at de hører til, synes at have mistet evnen til at skelne mellem ånderne, fordi den finder sig i en bølgedal af svaghed. Det ville være absurd, hvis man under disse omstændigheder ville forvente, at koncilets opfordring til lægfolk og gejstlighed til at henvende sig aktivt missionerende

til verden, skulle finde nogen videre genklang.

Magisk tryllekraft

Kristendommen er en åbenbaringsreligion. Den virkeliggør sig i historien ved at leve og videregive sit nedarvede budskab. Indtil Herrens genkomst kan den faktisk ikke føje noget til det, den engang har modtaget. Dens fremtid er eskatologisk, og selv denne fremtid er knyttet til Guds tilsynkomst i menneskeslægten historie, som er sket på et ganske nøje afgrænset sted.

Dette går ganske på tværs af tidsånden, hvor ordet progressiv besidder en ligefrem magisk tryllekraft. Tidsånden er ikke tilfreds med demokratiet, – den forlanger demokratisering. Den har ingen respekt for det humane og endnu mindre for det humanistiske, – den fordrer humanisering. Den vil værne i stedet for handling. Den er ikke til at få i tale, når det drejer sig om mål, som kunne binde den eller lægge hånd på den. Det er allerede forræderisk nok, når det gamle 200-årige ideal, der hedder ortodoksi, fastholdes ved den rette tro, inden for en teologi, der i dag betragtes som særlig fremskreden, erstattes af det nye krav om ortopraksi, den rette handlen. Her fremtræder tidsånden i sin rene form.

Kritisk efterprøvning

Nu ville det ganske vist være helt forkert og i modstrid med enhver form for erfaring, hvis man i en gang for alle fastlagt »retroenhed« ville nægte tidsånden enhver ret til indflydelse. De kristne lever i verden, de er placeret midt i deres tid, og de skal bringe det evige budskab til denne deres tid.

Netop de, der ikke er parat til kun at tage Guds Søns fødsel som et almindeligt menneskebarnt symbolsk eller allegorisk, og som holder fast ved, at Ordet virkelig er blevet kød, vil også tage selve kristendommens inkarnation meget alvorligt, og ikke lade sig formå til at slå af på de krav, de kristnes sendelse til verden stiller til dem. Men denne sendelse lyder ikke: »Bliv som verden, tilpas jer efter tidsånden, og bliv som de andre!« Og det stikord »aggiornamento«, som både pave Johannes og konciliet har holdt af at bruge, betyder heller ikke underkastelse over for tidsånden. Det er tværtimod en konfrontation med tidsånden, en stillingtagen til den og en kritisk efterprøvning af dens tendenser og tilbøjeligheder, der er de kristnes sendelse i enhver ny tidsalder: »Prøv alt og behold det bedste!«. Den, som selv har givet afkald på sin målestok, kan ganske vist ikke mere efter-

prøve noget. Den, der ikke mere har tiltro til sin egen målestok, kan ikke nå til nogen sikker bedømmelse af det, han prøver.

Fortielse?

Til de store anklager mod det »traditionelt kirkelige«, hvoraf der er opstået så megen usikkerhed, hører, at tidligere tiders kristne har forsømt, undervurderet, tilbageholdt og »fortiet« væsentlige dele af Jesu budskab. Det hedder sig, at de hverken har taget freden, næstekærligheden, broderligheden, menneskerettighederne eller friheden alvorligt. I bedste fald har de kun halvt erkendt og forsøgt at efterleve det evangeliske budskab helt bortset fra de menneskelige fejl og utilstrækkeligheder, som også har indsneget sig. De er kommet til kort med hensyn til alt, hvad der hedder ansvar for og glæde over verden. Nu skal den henvendelse til »verden«, som man hidtil har forsømt, endelig føres ud i livet.

Tidsånden

Her er vi ved det punkt, hvor tidsånden med rette kan gøre sin indflydelse gældende. Ingen tidsalder formår til bunds at erkende det kristne budskab. Guds sandhed overstiger nemlig alle

”En lille smule beskedenhed i forhold til historien ville klæde os bedre”

»Kritisk katolicisme« i aktion på Katholikentag.

menneskelige muligheder. Enhver tid har sine egne veje, ad hvilke de trænger ind i budskabet. Vi har i dag sikkert et skarpere blik for menneskeheden end tidligere tider. Og vi ser tydeligere det ansvar, som udspringer af det. Men hvis der er noget, historien med bestemt lærer os, så er det erfaringen om, at vore efterkommere med et – i bedste fald – medlidende smil vil se tilbage på det, vi har erkendt, og påtale alle vore mangler og utilstrækkeligheder.

Og stof kommer de ikke til at mangle. Det er allerede nu fuldkommen indlysende, hvad det er for et øje, vi ikke kan se på. Ganske vist har vi med rette vendt os imod fortidens alt for individualistiske religiøsitet, dens alt for kasuistiske moral og dens alt for lovbundne askese, men samtidig er pendulen svinget meget langt over i den modsatte retning. Den, der i dag taler om, at der til at være kristen også hører ofre og afkald, selvforsagelse og overvindelse af verden, forråder dermed, at han er reaktionær. Den, der vover at antyde, at ordet »verden« i Det nye Testamente har mange helt forskellige betydninger – for eksempel når der tales om »denne verdens fyrste« – bliver affærdiget som sortseer. Den, der vover at minde om, at størstedelen af den indsats, kristenheden har ydet på det karitative område, netop er blevet frembragt af mennesker, som søgte deres personlige frelse i en »livsfjendtlig askese« ved at tjene andre mennesker, og at den i dag forkætrede »frelsdin-sjæl«-holdning var en umådelig drivkraft, også hvad den samfundsnyttige virksomhed angik, bliver mismodigt afvist.

Tager fejl

Og dog kan ingen, der læser Det nye Testamente uden at være forud indtaget, bestride, at der i det tales mere om en personlig Kristi efterfølgelse i ydmyghed, afkald og selvovervindelse end om at henvende sig til »verden«. Hvis vor tid bilder sig ind, at den bedre end tidligere tiders kristne har forstået Jesu budskab, tager den i hvert fald meget fejl. Vi er snarere i højere grad end vore forfædre hildet i en tidsbestemt begrænsning af vor religiøse erkendelse, – hvor vigtigt det end er, at vi har opdaget ting, som tidligere ikke er trådt så stærkt frem.

Enhver tidsalder er i sin gode ret til at præge kristendommen på sin specielle måde. Men de, der vil hævde, at vi er tidligere tiders kristne overlegne, hvad erkendelsen angår, må i sine sammenligninger ikke forfalde til naivitet og intolerance. En lille smule beskedenhed i forhold til historien ville klæde os bedre. Og den ville også gøre os mere troværdige for dem, der kommer efter.

Stofmisbrug og social isolation

Af kriminolog, cand. jur. Jørgen Jepsen

»Drop out« – meld dig ud – af samfundet, af skolen, af familien, af »systemet«: ethvert system, ethvert netværk af kontakter, loyaliteter, pligter og positive og negative indflydelser. »Tune in« – læg i stedet øret til de nye ungdomsbevægelser, til de unges egen ideologi, til stofbrugsideologien. »Turn on«: prøv stoffet, lad dig gribe af det, lad dig rive med, og giv dit gamle selv.

Disse tre feltråb er centrale i de moderne ungdomskulturer, som har været banebrydende for den enorme udbredelse af bevidsthedspåvirkende stoffer, der er foregået igennem de seneste år. Det er først og fremmest sket gennem »den psykedeliske kult«, som amerikaneren Timothy Leary og en række avantgarde-forfattere, kunstnere og eksperimentatorer har stået for. LSD har været det højeste ideologiserende stof.

Sammen med andre hallucinogener har LSD dannet grundstammen i en ny mode. Den har først og fremmest tiltrukket de intellektuelle – virkeligt eller indbildte – de utilfredse, oprørerne, kunstnerne, avant-garden – og de marginale personer med svage mellemmenne-skelige forhold.

Cannabis-produkter – Hash, Marihuana m. v. – er også hallucinogener, og ideologien har i nogen grad også støttet brugen af disse stoffer, hovedsagelig gennem den amerikanske bevægelse for legalisering af »pot«, amerikanerens kæle- navn for Marihuana.

Fra evangelium til misbrug

De intellektuelle overtoner, selve den psykedeliske kult, den kunstneriske eksperimenteren, har efterhånden mistet lidt af nyhedens interesse. Brugen af stofferne er ikke længere helt det samme evangelium for brugerne. Selvom brugen af disse stoffer er blevet kædet sammen med ungdomsoprøret – med mere eller mindre god grund – er der ikke længere nogen nødvendig sammenhæng imellem de to fænomener: Man kan sag-

tens være ungdomsoprører uden at bruge »stof«, og man kan sagtens anvende stofferne som rusmidler på linie med andres alkoholbrug, uden at være hverken ungdomsoprører eller intellektuel. Ideologierne er ved at trække over, men stofferne lader til at blive hængende, og fra hallucinogenerne er nogle brugere ved at gå over til andre præparater som Amfetaminer (og det hermed stærkt beslægtede Preludin) og andre stoffer, der kan give hallucinations-lignende oplevelser. Eller til morfin og lignende præparater, hvis virkninger mere er af beroligende, dæmpende, smertestillende art.

Samtidig er brugergruppen undergået visse ændringer. Medens en del af de intellektuelle og kunstneriske har forladt stofbrugen for at prøve nye veje – eller simpelthen bruger stofferne som nydelsesmidler uden at gøre særlig stå- hej deraf – er der kommet nye brugergrupper til. Stofbrugeren er ved at blive kædet sammen med andre sociale problemer end ungdomsoprøret. Brugergruppen rummer flere »tungere« tilfælde, brugen breder sig f. eks. blandt de psykisk og socialt mindre veludrustede, den breder sig i arbejderklassen, og den breder sig især blandt de psykisk ustabile, de uden nævneværdige personlige eller sociale ressourcer, iblandt børneværns-klinterne, blandt lovovertræderne, blandt de usikre og socialt marginale.

Resultatet er en stigende grad af social isolation og social nedgang for brugergrupperne, »hårdere« stofbrug – (dvs. hyppigere brug, brug af farligere stoffer og farligere indtagelsesmåder som f. eks. indsprøjtning) – og større vanskeligheder ved at komme i kontakt med stofbrugere.

De isolerede

Denne sociale isolation er måske den største vanskelighed, der melder sig ved forsøg på socialt hjælpearbejde over for disse grupper. Der indgår heri en del faktorer, hvoraf de væsentligste er:

1. Den passiverende indflydelse, som visse af stofferne har, direkte eller indirekte. Stofbrugeren hævder selv – og måske med megen ret – at der foregår meget i dem på det indre plan, men på det ydre gør der det i hvert fald ikke, slet ikke i rus-fasen, og for en del af dem heller ikke uden for denne.

2. Denne tendens i retning af passivitet og undragen af social kontakt (med andre end stofleverandører og andre stofbrugere) understøttes og forstærkes af den oven for omtalte »drop out«-ideologi. Også tidligere tiders stofmisbrugere – f. eks. de klassiske morfinister – var socialt isolerede, og de sovemiddel- misbrugende og restenilspisende husmødre er det i dag, men de har aldrig på samme måde gjort dette til en ideologi, sådan som de nye stofbrugergrupper.

3. Denne ideologiske overbygning kan ses som et udtryk for mange kræfter. Der er en optagethed af stoffernes psykiske effekter, idet de hermed forbundne oplevelser tillægges særlig sandhedsværdi og inspirationsværdi af en stor del af stofbrugere.

Der er samtidig en mere eller mindre udtalt protest imod det bestående, logisk-materialistiske samfund, imod tidens masse-tilværelse, imod Vietnamkrigen, imod forbrugerismen, imod produktivtets- og effektivitetspresset, og imod de unges lave status, deres manglende politiske indflydelse og de eksisterende påvirkningskanalers mangelfuldhed.

Men desuden gælder for en ikke ringe del af stofbrugere, navnlig de tungere grupper, at de selv er kontaktsvage individer, at de har haft svag tilknytning til primærgrupper som familie og kammerater, at de har været fortrykte af dårlige sociale eller personlige vilkår, at de har manglet evne til at leve op til de måske for store forventninger, omgivelserne har stillet til dem. Mange af dem har simpelthen savnet et fristed, en realistisk begrænsning af forventninger-

ne til dem. De har derfor ofte på forhånd været isolerede i nederlagsstemning, men har i stofbrugergrupperne fundet miljøer, hvor de er blevet accepteret, som de er.

For dem står stofbrugen det at være »narkoman« måske som en legitim social identitet, en undskyldning for at unddrage sig sociale forventninger og socialt pres. Den sociale isolation kan for dem tjene som en slags beskyttelse, på samme måde som en neurose kan for andre.

4. Sidst, men ikke mindst, medvirker omgivelsernes reaktion til at øge den sociale isolation. Nogle reagerer overordentlig negativt, ja hadefuldt på enhver ung mand med langt hår og påfaldende klædedragt, som var der tale om en pestbefængt. Det ser til tider ud, som om hygiejne og mandig fremtræden var de mest centrale værdier i vor tilværelse. Renlighed er ikke alene en god ting, den tillægges til tider en værdi, som synes helt ude af trit med al rimelighed. Nogle af vore moderne hygiejniske krav virker mere som om vi var en samling tvangsprægede hysterikere end som praktiske foranstaltninger til at beskytte os mod visse former for infektioner. Udfordringen mod mandfolkeidealet rammer måske endnu dybere, netop fordi kønsrollerne i vort moderne samfund i stadig mindre grad kan bygges på tidligere tiders jæger- og krigerideal. De unge har indset, at disse forbilleder ikke længere dur, og at andre menneskelige kvaliteter tæller mere. Men en stor del af den øvrige befolkning føler sig udfordret af mænd med langt hår. Vi ved i dag, at homoseksuelle og bi-seksuelle tilbøjeligheder forekommer hos en meget stor del af den mandlige befolkning, men

netop kampen for at undertrykke en sådan personlig usikkerhed kan give anledning til helt ekstreme reaktioner, og på denne baggrund må reaktionerne på de unge langhårede nok ses.

Aktion-reaktion

Endelig betragter mange på en unuanceret måde de unge langhårede som trusler mod det bestående samfund. Ved at sætte spørgsmålstegn ved produktivitet og effektivitets-ideologien rammer de et usikkert punkt hos mange lønslaver, og netop denne usikkerhed kan ses som baggrund for de ofte voldsomme reaktioner mod »dem der vil snylte på os andre«. Forargelsen over at skulle »føde på« uproduktive individer er en del heraf, men vigtigere er nok de unges mere indirekte kritik: at der er andre og vigtigere ting i tilværelsen end materielle goder og arbejde. Her må der meget stærke reaktioner til, før lønslaven kan føle sin eventuelle tvivl manet i jorden. Lige så unuanceret er den offentlige stempling af de unge langhårede – stofbrugere eller ej – som »provoer« hvormed man sædvanligvis mener voldelige demonstranter.

Balladekampen i Idrætsparken mod Grækenland tydede på, at ikke alene ballademagere blandt det ikke-demonstrerende publikum, men også fodboldspillere og andre sportsidioter – akademiske såvel som uakademiske – opfattede demonstrationen som en trussel mod noget de anså for væsentligt, og som en kærkommen lejlighed til at lufte egne volds- og fascistiske tilbøjeligheder. Sport er tilsyneladende utilstrækkelig til at aflede de enorme mængder af uforløst aggression, der hober sig op i det moderne menneske. Stofbrugerne og de unge de-

monstranter er ofte langt mindre voldsomme – og de fleste endog fanatiske modstandere af vold – men de danner et kærkomment objekt for det øvrige samfunds behov for en afviger-gruppe, for syndebukke man kan lade sin opdømmede vrede gå ud over, når man ikke kan finde en mere egnet adressat.

At demonstranten og den arbejder, der går løs på ham med næverne, i virkeligheden er ofre for de samme kræfter, som sådanne episoder lader uberørte, overses ofte, i hvert fald af anti-demonstranten.

Også her synes det som om oprøreren ved at røre ved ømme punkter i »modstanderens« menneskelige situation fremkalder en uhæmmet og unuanceret aggressiv reaktion hos den provokerede. Herigennem opnår demonstranten at få den lille, skjulte fascisme ud i det åbne, men opnår næppe at svække den.

I en sådan situation vil det være overordentlig vanskeligt at etablere sociale relationer, som mindske den gensidige opbygning af aggression, som stofbrugere, ungdomsoprørere og det bestående samfunds repræsentanter er parter i. For den svagere gruppe: stofbrugere, og især for de af dem, der ikke tillige er intellektuelle eller oprørere, medvirker reaktion og modreaktion til at forstærke isolationens onde cirkel til en nedadgående spiral.

Hvad kan vi ændre? – Hvad vil vi ændre?

Det er derfor nærliggende at forvente, at denne spiral vil fortsætte nedad, hvis ikke der sættes noget ind på at modarbejde den. De aktuelle krav om strafskærpelse, om tvangsbehandling og om oplysning vil nok yderligere medvirke til at øge afstanden mellem stofbrugere og den konventionelle verden.

Det er muligt, at vi ikke kan – og sandsynligt at vi ikke vil – ændre på denne tingenes tilstand.

Måske har vi brug for »narkonanen« som en syndebuk, en afviger, vi kan tage afstand fra, for dermed at søge at styrke vor egen følelse af »rigtighed«, af mandighed, flittighed, renlighed, moralitet. Vor egen usikkerhed på disse punkter gør dette sandsynligt. Er dét tilfældet bør vi dog i det mindste være så ærlige, at vi erkender det, frem for at tro, at det alene er objektive forhold ved stofmisbrugerne, der danner grundlaget for vore reaktioner. Men en sådan ærlighed vil selvfølgelig også mindske denne forsvarsmekanismes anvendelighed, så derfor vil vi nok heller ikke dét.

Er der ikke andre udveje? Ingen ved det, men mener vi vor bekymring over de unges stofmisbrug alvorligt, bør ingen mulighed lades uforsøgt.

Vi må søge at nedbryde de unges

»Tune in . . . «

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten af Deres olletank mod korrosion.

Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N

Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælåsten

Toldbodvej, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Gjarmester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastруп
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Raadhusstrøvet, Vejle

Tlf. *82 37 11
Leverandør til Sct. Marla Hospital

Kødhalle

Robert Hansen
1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212A
Amager 6390

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hødedammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 2 83 50

isolation, at give dem muligheder for at deltage på konstruktiv vis, frem for at skyde dem fra os.

Visse træk ved de unge stofmisbrugeres baggrund, karakteren af deres reaktioner og indholdet af deres ideologi giver fingerpeg om, i hvad retning sådanne forsøg burde gå:

De viser tydelige behov for reduktion af effektivitetspresset, for alternative levegrupper frem for det eksisterende familiemønster, for fristeder for ungdommen, uden dikteret aktivitetspres, for reel politisk anerkendelse og medbestemmelse, og sidst, men ikke mindst, for at vi anerkender deres behov for en ideologi at leve på.

At lette produktivtets- og effektivitetspresset skulle være muligt, ligeså at etablere fristeder og alternative levegrupper. Behovet for ideologisk engagement er sværere at dække. Ikke mange af de tungere stofbrugere kan tænkes at blive frontkæmpere i en revolutionær politisk bevægelse eller blot i mere beskeden sociale forandringer. Man kan vel heller ikke med rimelighed forvente, at samfundet skal støtte revolutionære bevægelser for at bruge dem til behandling af stofmisbrugere – eller forvente af sådanne bevægelser, at de skal kunne mestre denne opgave. For nogle af stofbrugerne ville dette dog måske være en egnet udvej, for andre må man søge andre veje.

I så henseende har f. eks. Synanon- og Daytopprogrammerne i USA vist, hvorledes engagement i en sag – nemlig det at hjælpe andre stofbrugere – har været et virksomt middel til at få selv hærdede stofbrugere til at lægge stofbrugen på hylden. Det sociale engagement, muligheden for at »være noget for andre«, og selve det intense samliv i sådanne grupper synes at have en særlig værdi.

Af stor betydning er det i denne forbindelse, at der sker enorme udladninger af følelser – herunder ikke mindst af aggression – i de grupper, hvori sådanne stofmisbrugere bearbejder hinanden. Religiøse bevægelser har opnået gode resultater gennem en »vækkelse«, og en moderne, pseudo-videnskabelig bevægelse som Scientology beretter nu om hidtil uset succes i behandlingen af narkomaner.

Selvom vi i vort rationalistiske, afideologiserede og antifølelsesmæssige samfund ikke kan frigøre os for skepsis over for sådanne bevægelser, kan vi lære af dem, hvis vi er fordomsfrie nok. Ved at løsgøre følelserne, ved at søge at få selv de svageste tegn på engagement frem hos stofbrugere, og ved også at anerkende deres ret til at vise aggression, har vi måske mulighed for at få dem ud af stofbrugen og over i et mere konstruktivt forhold til sig selv og deres omgivel-

ser. Mange af dem er ekstremt aggressionshæmmede, bl. a. på grund af deres tidligere oplevelser med autoriteter. Skal man give dem muligheder for at gøre den – naturlige – aggression udadrettet og konstruktiv, i stedet for indadrettet og selvdestruktiv, må man i højere grad anerkende deres ret til at være aggressive og støtte selv de spædste forsøg på udadrettet aktivitet. Den behøver ikke nødvendigvis at være intellektuel, den kan f. eks. være emotionel eller kunstnerisk.

Men en sådan strategi forudsætter, at vi andre er i stand til at reagere konstruktivt, til at behandle vore egne aggressioner på en adækvat måde. Det kræver, at vi analyserer vore egne reaktioner, at vi ikke lader os ophidse af de unges udfordring af vor egen usikkerhed, men erkender, at der eksisterer et dybere fællesskab i vor fælles situation.

Ved at gøre dét, kan vi måske opnå, at begge parter aggressioner og følelsesmæssige drivkraft bruges konstruktivt på vore fælles problemer, i stedet for at vi anvender vore aggressioner over for narkomanerne, og de deres over for sig selv.

Ønsker at forbudt center bruges

Paris – NC News Service

Franske præster, som har studeret ved det interkulturelle dokumentationscenter i Cuernavaca i Mexico, som er blevet forbudt af kongregationen for trosalderen, har i et brev anmodet de franske biskopper om fortsat at benytte sig af centret til oplæring af præster, der skal arbejde i Latinamerika.

Centret, som blev oprettet i 1960 som en sekular ikke-sekterisk organisation, udsender rapporter om sociale ændringer i Latinamerika, leder kurser og seminarer og bidrager til at uddanne teknikere og andre, der skal arbejde i Latinamerika.

I januar i år forbød kongregationen for trosalderen præster og ordensfolk at deltage i undervisningen på centret, fordi den kunne være farlig for deres pastorale indstilling og for deres opfattelse af præstestanden.

I brevet til biskoppen skriver præsterne, at de ikke kan se det berettigede i Roms afgørelse, og at det allermærkeligste efter deres mening er, at man ikke har spurgt dem til råds, som har modtaget undervisning på centret.

Min Gud, hvorfor har du forladt mig?

Det synes at være en udbredt opfattelse i dag, at Gud er tavs i sin himmel. Denne svigtende kontakt med Gud kan have personlige årsager. Men den kan også have fælles årsager i tidsånden, som fikserer mennesket til sig selv og denne verden, eller i en religionsundervisning, som har kapituleret over for tidsånden ved, som farisæerne, at orientere os »nedefra« i stedet for »oppefra« i det religiøse liv (Jo 8,23). Fornylelsen inden for religionsundervisningen har siden århundredets begyndelse især været at finde i metoderne. Indholdet satte man ikke noget spørgsmålstejn ved endnu. Det skulle jo være et resumé af dogmatikken, i mere eller mindre letfattelig form. Da bibelstudierne tog fart, begyndte man nogle steder i katekesen at illustrere det gamle system af sandheder og bud med flere bibeltekster. Andre forstod dog, at frelseshistorien nu måtte i centrum af undervisningen. Men den gamle mentalitet kæmpede stadig for at blive herre over stoffet. Den lavede dogmatiske opdelinger: Gud, Jesus Kristus, Kirken – behandlet i tilsyneladende historisk orden, men uden at vise, hvordan Gud selv har udviklet vor erkendelse af disse grundtemaer fra gamle til nye testamente, og hvordan han har arbejdet videre i kirkehistorien på at udvikle vor tilegnelse af det åbenbarede, så ethvert kristent slægtled kunne gøre en frugtbar indsats i sin egen tid.

Bibelen

Meget af den kritik, vi i dag retter mod Kirken, skyldes, at vi bedømmer tidligere faser af dens udvikling ud fra den gamle statiske mentalitet i stedet for at forstå dens historie som en trosvandring med Gud i synd og nåde, ligesom på det gamle Israels tid. Et fornyet bibelstudium kan her hjælpe os til en ajourføring af vor egen mentalitet, så vi hentes ud af vor lukkede menneskeverden. For der er i virkeligheden en nøje samklang mellem den dynamiske udvikling af verden i dag og Bibelens dynamiske erkendelse af Gud og hans virken i historien. Bibelen er den eneste hellige bog, som er en historie og ikke blot en samling læresætninger, siger pére Danielou. Gud har vist, hvem han er, og hvad han vil, i historiske begivenheder, som han på en særlig måde har grebet ind i. Og han har givet udvalgte mennesker et profetisk lys til at tolke disse begivenheder for sit folk. Åbenbaringens indhold er derfor selve disse begivenheder og den af Gud autoriserede udlægning af dem.

Israel

Og ligesom et familieliv udvikler sig efter den måde, mand og hustru forvalter deres ægtepagt på, sådan lærer profeterne Israel at forstå sit liv og sin historie efter den måde, hvorpå de forvalter deres pagt med Gud. Gud har i pagten på Sinai forpligtet sig til at gøre dem til sit folk, et helligt

folk, verdens missionsfolk. Altså lader han de historiske begivenheder forme sig sådan, at de kan forme israelitterne til dette livsmål. Og folket vokser og trives under Guds forsyn og særlige velsignelse, så længe det holder pagten. Men bryder det ud af den trofaste kontakt med Gud for at følge sit eget hovede, da straffer Gud det med splittelse og opløsning indadtil og politisk undertrykkelse udadtil. Det skal mærke på sin krop, at det bevæger sig bort fra livets vej ud i gudforladtheden, for at det kan gå i sig selv og vende tilbage til et dybere og sandere pagtforhold til Gud.

Men Israel gik ikke i sig selv. Folkets åndelige ledere, farisæerne, skød loven ind som mellemled mellem Gud og sig. De løsnede de religiøse sandheder og levereregler fra den personlige kontakt med Gud og hans frelsesplan og lavede deraf deres egen system. Og da Guds Søn blev menneske og som menneske kom for skade at krydse deres religiøse forestillingsverden, slog de ham ihjel.

Jesus

Men forinden havde Jesus taget deres pagtforhold til Gud på sig. Han ville opfylde det i Gudsfolkets navn ved at gå ind i den hellige historie, som hans Far havde skabt, og gøre ikke sin, men hans vilje, som havde sendt ham. Altså lader han Gud tale til sig og sine disciple i skrifterne om sin

---

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 2 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnøpladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 2 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefyrr

Fint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfredse med Deres snedker
og møbelpolstrør?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavnsgade 13, Kbh. Ø.

frelsesplan. Han faster og beder for at bringe den faldne menneskenatur helt ind under Guds herredømme. Og han lytter sig frem, time for time, til Faderens vilje for at gøre den. Bevæget af hans Ånd forkynder han Guds ord, og opfyldt af hans kraft udvider han de onde ånder af menneskene og indfører Guds herredømme i stedet for.

Fælles sag

Men samtidig med at han som menneske lever og arbejder i dette fuldkomne barneforhold til sin Far, gør han fælles sag med sit syndige folk. Han formaner dem indtrængende til omvendelse, inden det er for sent. Han tager sig også af deres syge, sultne, besatte og døde. Ja, han går så langt i solidaritet med dem, at han overvældes på korset af den gudforladthed, de havde bragt sig selv i: »Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig!« Det er den 22. salme, han beder; den bøn, Israel bad, da det erfarede, at Gud havde overladt det til sig selv, til straf for at de gik deres egne veje. Ved at tage denne gammeltestamentlige bøn i sin mund giver Jesus til kende over for sin Far, at han har gjort sig solidarisk med sit folk, ikke i dets synd, men i dets skæbne. Derfor er det Guds dom over det gamle Israel, Jesus oplever på korset som en dom over sig selv: »Mit skrig til trods er frelsen mig fjern!« Men så kommer Israels gudserfaring ham til hjælp, da de endnu levede i pagtforholdet: »Dog er du den Hellige, der troner på Israels lovsange. På dig forlod vore fædre sig, og du friede dem.« Og nu minder han Gud om hans troskab mod pagten: »Fra mors liv er du min Gud. Vær dig ikke fjern, thi trængsel er nær, og ingen er der, som hjælper!«

Visheden

Således skifter den lidende Kristus mellem klage over sin nød og ensomhed og ydmyg og tillidsfuld bøn — indtil visheden bryder igennem: »Du har bøn hørt mig!« Og et løfte som tak for bøn hørelsen: »Dit navn vil jeg kundgøre for mine brødre.« Og nu stiger visheden til en jubel over, at han skal blive Ophav til et nyt Gudsfolk. Denne bøn på korset er klimaks i frelseshistorien. I den fører Kristus menneskene fra dommens gudforladthed over i benådningens taknemlige kontakt med Gud: »Thi han greb ind!« Kristus har bedt denne bøn i vort navn, for at vi, som i dåben er optaget i hans nye og evige pagt med Gud,

skal bede den i hans navn. Når derfor vi selv eller Kirken eller verden føler sig forladt af Gud, så er det altså ikke, fordi Gud er død, eller fordi han ikke interesserer sig for os, eller fordi han er afmægtig over for vor situation eller for langt borte. Men det betyder, at han er meget nærværende, nemlig som dommer. Vor gudforladthed er en straf for vore troløsheder, en dom over vort pagtforhold.

Men hvis vi forstår dette i Kristi Ånd og bekender det, så bliver den retfærdige dom forvandlet til en nådesakt. Og takket være den får vi oprigtighed nok og kræfter til at gå i os selv i ærlig syndserkendelse og fordringsløs, men tillidsfuld tro. Således skabes der rum i os for den erfaring, som Kristus i sin korsdød opnåede for det nye Gudsfolk: At Gud, ved at gøre den opstandne Menneskesøn til Kirkens Herre og Frelser, vil fortsætte med at gribe ind i vort liv, indtil hans skaber- og frelsesplan er fuldbyrdet.

Elsebet Kieler.

Nemt at adoptere katolske mulatbørn

Vi har modtaget:

Som adoptivmoder til to udenlandske børn har jeg været i kontakt med tyske børneværnsmyndigheder og derved erfarede, at der er et stort behov for adoptivforældre til tyske katolske mulatbørn. Disse børn er det ofte svært at få anbragt i tyske katolske hjem, og da det ofte er et krav fra myndighedernes side, at børnene anbringes i katolske hjem, kan f. eks. danske adoptionssøgende protestanter ikke komme i betragtning som forældre.

I Danmark er der oprettet en særlig organisation som med justitsministeriets tilladelse påtager sig at formidle adoption af udenlandske børn.

Organisationen har lange ventelister med protestantiske adoptionssøgende, der ofte må vente flere år, før de kan få et udenlandsk barn. *Ventetiden for katolske adoptionssøgende forældre er derimod ret kortvarig.* Alle nærmere oplysninger om adoption af udenlandske børn kan fås ved henvendelse til Landsforeningen Glemte Børn, Sct. Mathiasgade 23, 8800 Viborg.

Helvig Hansen.

Fest i tre dage

En af vinterens store begivenheder var den københavnske Skt. Knuds Skoles jubilæum. Festlighederne varede hele tre dage.

Festen startede med messe i Jesu Hjerter Kirke, og før en spændende biografrestilling i Kinopalæet lige i nærheden af skolen fik eleverne – som det ses på billedet – pølser og sodavand.

På selve jubilæumsdagen var der en festlig messe i Jesu Hjerter Kirke med biskoppen som hovedcelebrant. Bagefter var der trængsel til reception i skolens festsal.

Aftenen før havde der været fest for gamle elever i Ingeniørforeningen. Et forslag om oprettelse af en skoleforening for tidligere elever mødte stormende tilslutning.

Jan Hus - martyr for evangeliet

Den czekiske frihedshelt, der blev født for 600 år siden, ønskes rehabiliteret

Da dødsdommen faldt, knælede han ned og bad:

»Herre Jesus Kristus, tilgiv alle mine fjender for din store barmhjertigheds skyld. Du ved, at de har ført falske anklager og vidner mod mig. Tilgiv dem for din store nådes skyld.«

Hans heltemod var af samme størrelse som hans storsind. Han besteg bålet med samme værdighed som Sokrates tømte giftbægeret. Hans aske blev strøet i Rhinen. Men den ro, som kejser Sigismund havde håbet at få, da han – efter at have givet Jan Hus frit lejde – gav konciliet i Konstanz ved Bodensøen sin velsignelse til at lade Hus brænde, kom ikke. Et skrig af harme rejste sig i Czekiet, og den trosspaltning som Hus havde ønsket at undgå, kom. Kort tid efter fik Centraleuropa således gennem de blodige hussitterkrige en forsmag på de rædsler, som religionskrigenes had senere skulle påføre store dele af vor verdensdel.

Jan Hus – monumentet foran Tyn Kirken i Praha.

3 paver på én gang

De beviser, der på konciliet i Konstanz blev fremført mod Hus, var typiske for den almindelige situation i kirken på den tid. Hus' død er en alvorlig plet på et kirkemøde, som var indkaldt for at bringe orden i de uværdige forhold under det 40-årige skisma, hvor til sidst 3 paver stredes om anerkendelsen. Den, der præsiderede ved konciliet ved Bodensøen, hed Johannes med tallet 23 efter sig, men af den kendsgerning, at vor egen gode pave Johannes kunne tage tallet til sig (og så sandelig gav det oprejsning) viser, at kirken ikke anerkendte ham som den rette. Og i hvert fald var han et udmærket indicium til fordel for Hus, når denne talte om gejstlighedens upålidelighed og usædelighed.

Af Helge Kristensen

Lydig som katolsk præst

Hvis man i det hele taget skal tage ordene »kætter« og »hæretiker« i sin mund kan man i hvert fald ikke bruge dem mod Hus. Han udøvede den katolske tro i sin helhed. Han døde bedende trosbekendelsen. Han anerkendte den katolske nadverlære fuldt ud. Som præst uddelte han altid lydigt kommunionen under én skikkelse, brødets. Han kom ikke med nogen indvendinger mod hemmeligt skriftemål, og han var en ivrig skriftefader hele sit liv. Det er rigtigt, at hans afhandling »Om Kirken« kunne føre til nogen forvirring, og at nogle af hans bemærkninger til spørgsmålet om primatet var og forbliver uantagelige. *Men der var i de tider megen talen frem og tilbage om disse ting, og det kirkemøde, der myrdede Hus, altså konciliet i Konstanz, erklærede selv nok så frejdigt, at kirkemødet stod over paven, samtidig med at det dømte Hus for at beskæftige sig med tanker af denne art. (!!)*

600 året for Jan Hus' fødsel

Det er en benediktiner munk i Regina Coeli Abbediet i Louvain, Paul de Voogt, der – som allerede nævnt i »Katolsk Forum« nr. 4 – har bragt spørgsmålet, om Jan Hus var kætter eller martyr, på bane. Universitetspressen i Louvain har allerede udgivet to af hans bøger om emnet, og nu har han også taget sagen op i det kendte engelske katolske blad »The Tablet«. Meget aktuelt tør siges, da Jan Hus ved siden af Czekiets Knud den Hellige, kong Vaclav, står som personliggørelse af czekiske frihedsrørelser gennem tiderne. Den czekiske student Jan Palach, der fornylig brændte sig selv i protest mod Sovjets knægtelse af friheden i forbundsstaten, blev således lagt på Castrum doloris foran statuen af Jan Hus i Praha, før han under deltagelse af hele nationen med dens ledere i spidsen blev stedet til hvile.

Samtidig er det her i 1969 600-året for Jan Hus' fødsel.

Bruddet kom først efter Hus' død

Det stærke ønske om fornyelse, der har kendetegnet vort århundredes katolicisme og som i særlig grad er kommet til udtryk på det andet Vatikankoncil, har også omfattet viljen til at se med nye øjne på fortiden. Historien af idag siger os noget andet end historien af igår – ikke fordi svundne tiders begivenheder har ændret sig, men fordi vort syn på dem har det. En dybere forståelse af evangeliet har givet os mulighed for at se værdier hos vore adskildte brødre, som vi ikke havde øje for før. Kirken har rehabiliteret Jeanne d'Arc og ind-

rømmet, at det var Galilei, der havde ret, og ikke kirken. Dog er hverken Luther eller Calvin blevet helgenkåret. Mellem disse to yderpunkter (Galilei, Jeanne d'Arc på den ene side og Luther, Calvin på den anden) står Jan Hus, erklærer pater de Vooght.

Det var først fem år efter Hus' død på bålet, at hussittismen begyndte at udskille sig fra kirken. Det skete, da tabo-ritterne (en af hussittismens moderat-radikale hovedfløje opkaldt efter byen Tabor) i november 1420 valgte deres egen biskop og prøvede at finde deres egen vej mellem romersk katolicisme og den konservative Praha-hussittisme på den ene side og de sekteriske picardere, millenarianere og adamitter på den anden. Hussitterne var altså ikke nogen entydig størrelse, men man kan sige om dem som helhed, at deres grundlæggende synspunkter ikke i sig selv var i modstrid med evangeliet (nadveren under to skikkelser, den frie forkyndelse af Guds ord, forbudet mod at gejstligheden havde privat ejendom osv.). Det var overbevisningen om, at den officielle kirke var inde på et galt spor ved at slå Hus ihjel, der ledte til hussitternes lydighedsnægtelse overfor paven og forkastelse af præstevielsens sakramente, den traditionelle messeritus, privat skriftemål og skærsilden.

Et helligt korstog

Pavestolen og kejserdømmet betragtede på deres side hussitterne som et volde-ligt kætteri, og paverne Martin V og Eugenius IV beordrede forenede pavelige-kejserlige hære på korstog mod Czekiet. Men hvor hussitterne var noget splittet i teologi, stod de sammen i det fælles forsvar for fædrelandet. Den ene gang efter den anden tilføjede de angriberne nogle frygtelige nederlag. Czekerne havde også grund til at slås godt, for pavens fromme parole lød på nedslagtning af alle mænd og kvinder. Kun børnene skulle skånes, for de kunne endnu reddes for Kristi ene sande kirke.

En sand kristen

Stod hussitterne som nævnt splittet i teologiske spørgsmål, var der en anden ting de – ved siden af ønsket om at forsvare deres land og dem selv mod fjenden – var enige i: at Jan Hus var det store eksempel på en sand kristen, som inspirerede til et virkeligt liv efter evangeliet. I deres øjne havde Hus ligesom Kristus bekæmpet farisæerne og dem, der besudlede det hellige med deres slette eksempel. Samtidig forvekslede eftertidens katolikker Hus med de ideer, som blev forfægtet af Hus' disciple efter hans død. I virkeligheden havde Hus'

Deltagere i det slaviske pilgrimstog til Rom lægger blomster ved St. Cyrillos' alter. Se side 14.

egen indsats først og fremmest består i et forsøg på at rense den bestående katolske kirke for de ting, som var til berettiget forargelse – gejstlighedens umoralske levned, ledelsens tragten efter verdslige goder og verdslig magt osv., hvortil kom, at han var en ivrig forkæmper for czekisk frihed for tysk overherredømme.

Forholdet til Wyclif

Et af de springende punkter i bedømmelsen af Hus' forhold til den katolske tro er hans forhold til Oxford-reformatoren Wyclifs ideer. Der havde således været snæver forbindelse mellem Praha og Oxford siden ægteskabet mellem den czekiske prinsesse Anne og kong Richard af England blev indgået, og Wyclifs ideer blev ivrigt diskuteret i universitetskredse i den gyldne stad. Mod Hus er det blevet fremført, at han lydigt og ukritisk kopierede de nye ideer fra Oxford. Uden tvivl er det modsatte tilfældet, skriver Paul de Vooght. Vel kopierede Hus omhyggeligt Wyclif, men undgik altid hans heterodokse bemærkninger.

Martyr for evangeliet

Pater de Vooght slutter sin artikel i »The Tablet« med en utvetydig opfordring til rehabilitering af den czekiske nations frihedshelt. Hans eksemplariske død gjorde ham til en martyr for evangeliet, ofret af den officielle religions tjenere. En rent juridisk rehabilitering er mindre

væsentlig i denne forbindelse, mener Paul de Vooght, der i stedet fremhæver de økumeniske perspektiver i, at personen Hus får sin fortjente plads i den katolske kirkehistorie, samtidig med at historien som helhed beskues i nyt lys. Og forfatteren gentager Hus' lighed med Jeanne d'Arc, hvad angår personificeringen af forskellige ægte katolske værdier. De Vooght kommer ikke ind på den nuværende situation i Tjcekoslovakiet, som naturligvis heller ikke bør spille ind i bedømmelsen af Jan Hus, men dog nok må have lov til at give stof til eftertanke og sammenligning.

Pavebudskab til Tjcekoslovakiet

Vatikanet – NC News Service

Pave Paul VI har i et skriftligt budskab til de tjcekoslovakiske katolikker indtrængende opfordret dem til at »vente i ly af en god samvittighed, indtil de storme, som er blevet udløst, har opløst sig i et vindpust«.

Hyrdebrevet, som var skrevet på latin i anledning af 100-årsdagen for den hellige Cyrillos død, – han, som sammen med sin brøder, den hellige Methodius, betragtes som slavernes apostel – rettet til biskopperne, præsterne og de troende i Tjcekoslovakiet.

Pave Paul ønskede, at heldet måtte følge den nye tjcekoslovakiske forbundsstat.

Pave Paul roste desuden tjcekkerne og slovakkerne for deres troskab mod pave-

stolen »i ord og modige handlinger«, og han tilføjede: »Vær forvissede om, at pavestolen inden for grænserne af sine muligheder vil gøre og gør sit yderste for at opfylde jeres behov.«

Efter en hentydning til genoprettelsen af den katolske kirke af østlig ritus i Tjcekoslovakiet, – hvor den havde været forbudt siden 1950, og dens medlemmer under pres var blevet tilskyndet til at slutte sig til den ortodokse kirke – siger paven videre: »Vi håber altså, at Kirkens nye juridiske opbygning vil blive fuldført i Slovakiet. Ganske vist er vi fuldstændig klar over, at de, der ønsker at leve som troende i Jesus Kristus altid befinder sig i lidelser og farer. Men alligevel håber vi, at I aldrig vil tabe modet. Er ikke det at handle som mænd, at lide med styrke, at være sikre og rolige og at vente i ly af en god samvittighed, indtil de storme, der er blevet udløst, opløser sig i et vindpust, netop det, der har udmærket jer fra gammel tid?«

Paven opregnede i sit brev nogle af de goder, Cyrillos og Methodius havde bragt det slaviske folk. »Ved deres indsats og fortjeneste er I kommet i kontakt med både østens og vestens litteratur, og det slaviske sprog blev ophøjet til liturgisk sprog. Kirken har i disse lande fået sin egen struktur. Ja, selv den borgerlige lovgivning er gennemtrængt af vise forskrifter. Derfor fortjener disse to til fulde at blive kaldt moderlandets fædre. Den almindelige opfattelse er, at det først og fremmest skyldes dem, at jeres elskede folk er blevet optaget mellem de kulturelt fremskredne nationer.«

□

Vatikanet – NC News Service

Det slaviske folks enhed kom til live igen under en flersproget messe, som paven sammen med 14 slaviske prælater og slaviske pilgrimme, deriblandt 1.000 fra Tjcekoslovakiet, fejrede i Peterskirken til minde om 1100-årsdagen for den hellige Cyrillos' død. Cyrillos bragte i sin tid kristendommen til slaverne og skænkede dem et fælles alfabet.

Både gamle og moderne slaviske sprog genlød gennem basilikaen, og folkedragternes brogede farver lyste ud af pilgrimmernes rækker.

Pave Paul mindede – omgivet af biskopperne, der repræsenterede næsten samtlige slaviske folk af i dag – de slaviske pilgrimme om, at troskab over for pavestolen var kernen i Cyrillos' ihærdige indsats for at vinde de slaviske folk for kristendom og kultur.

»Han bekendte altid pavens primat, og han forelagde pavestolen både sine fornyelser inden for liturgien, sine skrifter og problemerne i forbindelse med sin indsats for missionen,« sagde paven.

Pave Paul VI om samvittigheden

Vatikanet – NC News Service

I sin tale under en af sine sædvanlige offentlige audienser i Peterskirken for nylig, påpegede pave Paul omhyggeligt, samtidig med at han understregede den ihærdighed, hvormed Kirken til hver en tid har forsvaret den menneskelige samvittigheds betydning, at samvittigheden ikke selv skaber de normer, der ligger til grund for dens afgørelser.

»Samvittigheden trænger til belæring,« sagde paven.

Paven betegnede samvittigheden som »den intuition, alle mennesker har med hensyn til om deres handlinger er gode eller onde.«

Og han fortsatte: »Samvittigheden . . . giver mennesket mulighed for den højeste og ædleste selvudfoldelse, bestemmer dets sande statur og gør det i stand til at bruge sin frihed normativt.«

Paven kom dog også med nogle advarende ord om samvittighedens natur og funktion.

»Vi kan ikke undgå at komme med en bemærkning om den overhøjhed og det monopol, nogle mennesker gerne vil tillægge samvittigheden som rettesnor for den menneskelige adfærd. Man hører ofte gentaget, som om det var en påstand, der var hævet over enhver diskussion, der var menneskets hele moral skulle bestå i, at det følger sin personlige samvittighed. Dette hævdes for at fritage mennesket

for at følge kravene fra en norm, der kommer udefra, eller for at rette sig efter en autoritet, der prøver at opstille love for menneskets frie og spontane handlemåde, som i sig selv skulle være sin egen lov, som ikke i sine aktive udtryk skal begrænses af andre adfærdsnormer.«

Og paven sagde videre, at samvittigheden »i sig selv ikke er øverste dommer over den moralske værdi af de handlinger, den tilskynder til.« Den er snarere »fortolkeren af en indre og ydre norm, som den ikke selv skaber.«

I sin omtale af den tankegang hos Thomas af Akvin, at samvittigheden oplyses »af en umiddelbar forståelse af visse normative principper, der af naturen er nedlagt i menneskets fornuft«, hentydede paven til »den subjektive og umiddelbare tilkendegivelse af en lov, som vi må kalde naturlig, trods den modvilje mange mennesker i dag føler, når de hører tale om en naturlig lov.«

Samvittigheden må være redelig, hvis den skal være en »gyldig norm for den menneskelige adfærd,« sagde paven.

»Det vil sige,« fortsatte paven, »at den skal være sikker på sig selv og sandfærdig og ikke usikker og ved egen skyld fejlagtig. Og det bliver den desværre meget let i betragtning af den menneskelige fornufts svaghed, hvis den bliver overladt til sig selv og ikke bliver oplyst.

USA-astronauten Borman besøger pave Paul VI

Bevidstheden behøver oplysning. Det er nødvendigt at belære samvittigheden, og det er nødvendigt at belære hele mennesket... «

»Samvittigheden er ikke den eneste røst, der kan lede menneskets adfærd. Dens røst bliver både højere og tydeligere, når den forenes med lovens og altså med den retmæssige myndigheds.

Samvittighedens røst er ikke altid ufejlbar, og den er heller ikke altid den objektivt højeste norm. Dette gælder især, når det drejer sig om overnaturlige handlinger, hvor fornøften i sig selv ikke er nok til at finde ud af, hvad der er det rigtige, men må hjælpes af troen.«

GRIB CHANCEN, KOM TIL SYNODEDEBAT DET HASTER!

Danmarks Unge Katolikker
Danmarks Katolske Kvinde-
forbund

Bifrost og
Katolsk Arbejderaktion
Inviterer til debat om:

KIRKENS STRUKTUR
Fredag den 14. marts 1969
kl. 19.30

Jagtvej 183 B - store sal.
LARS MESSERSCHMIDT og
MICHAEL STERLL
I KRYDSILD

Emne:
KIRKEN HVEM ER DET?
Entré 2 kr.

Ny primas i Spanien

Mindre end en måned før den spanske bispekonferences møde i slutningen af februar – midt i undtagelsestilstanden – udnævnte paven msgr. Vincente Enrique y Tarancon, som siden 1964 har været biskop af Oviedo, til ærkebiskop af Toledo og Spaniens primas.

Ærkebispesædet havde været ledigt siden kardinal Pla y Deniels død i juli 1968. Udnævnelsen af msgr. Tarancon, der betragtes som moderat, men med sans for det nye i Kirken, er sikkert sket med henblik på at styrke den »åbne« minoritet i bispekollegiet. Før han blev biskop i Oviedo, havde han i 20 år været biskop af Solsona (dette embede overtog han som 38-årig). Og han havde som det spanske bispekollegiums sekretær gennem 14 år lært den spanske kirkes interne anliggender at kende til bunds.

Og endelig havde msgr. Tarancon – fem dage før undtagelsestilstandens ikrafttræden – i særlig grad tiltrukket sig opmærksomhed ved at udsende et hyrdebrev, hvori han omtalte strejker – som altid har været forbudt i Spanien – som »arbejdernes absolutte ret til at forsvare sig«.

Ca. en måned før msgr. Tarancon blev udnævnt til ærkebiskop af Toledo, havde der i en række arbejdersogne i Madrid været afholdt »forsamlinger af Gudsfolket« med henblik på at udpege kandidater til bispeværdigheden. Msgr.

Pastor Gamo.

Morcillo var blevet indbudt, men havde ikke deltaget i møderne. Resultatet af disse »folkevalg« var, at der blev udpeget tre arbejderpræster, nemlig pastor Mariano Gamo, pastor Janvier Dominguez og pater Carlos Jiménez S.J., og desuden udpegede man pater Lianos, som er velkendt for sin sociale indsats. Blandt dem foretog pastor Gamo, som er en af de præster, der er blevet arresteret under undtagelsestilstanden, samtidig med at han arbejdede inden for byggefaget, i sit sogn et eksperiment der ligner det, der er blevet gjort i Isolotto. *Rubrikken fortsættes side 10.*

PEJLINGER

ved EN

★ I Sverige kendes der i dag på grund af indvandringen af fremmedarbejdere ca. 50.000 katolikker. I virkeligheden er der snarest dobbelt så mange. Men der findes kun to katolske skoler i landet! Staten yder ingen støtte til disse, således som det bl. a. sker i Danmark.

★ Spansk humor: Vi har trods alt en portugisisk kammerat, der af og til kommer til Spanien for at trække lidt frisk luft.

★ Spaniens nye primas, msgr. Enrique y Tarancon har vakt opsigt i landet ved at modsige Francos højre hånd, vicepræsident general Carro Blanco. Vicepræsidenten havde sagt, at »universitetet var ikke et sted for politik.« Ærkebiskoppen tog studenterne i forsvar og sagde: »Det er ikke nok at studere, de bør kende deres lands sociale og politiske virkelighed, og de kristne kan ikke i

noget land ignorere de sociale og politiske problemer.« Med en sådan personlighed i spidsen har allerede 6 biskopper vovet at protestere mod bispekonferencens støtte til indførelsen af undtagelsestilstand i Spanien. Blandt de 80 biskopper menes der at være 18 meget traditionelle, deriblandt ærkebiskoppen af Madrid msgr. Morcillo, og 26 mere liberale. Resten er midt imellem.

★ Den spanske politidirektør er en meget from mand. Da Madridærkebiskoppen ville henvende sig til ham angående den folkekære præst Mariano Gamos arrestation, fik han første gang det svar, at politidirektøren ikke kunne træffes, han var til messe. Anden gang var det ligeså uheldigt: den høje herre var i meditation. Tredje gang lykkedes det, og da sagde direktøren, at han ikke vidste hvorfor pastor Gamo var arresteret. Sådan fortæller msgr. Morcillo selv. Men en jesuit i Madrid minder om, at Morcillo i fjor søgte at blive af med pastor Gamo, så i virkeligheden har han næppe noget imod, at politiet har ordnet det for ham.

★ Pater Vian døde en måned før han skulle have holdt retræte for de ka-

tolste arbejdere på Åsebakken. I en optakt i bladet »Labora«, hvis redaktion han var medlem af, skrev pater Vian blandt andet: »Skema XIII har vist os, at der ikke er nogen modsætning mellem verden og Guds rige – at vor kristne tro ikke opfordrer os til at give afkald på verdens forhåbninger, men tværtimod til at tage kampen op for at »helbrede de syge, give synet tilbage til de blinde, forkynde det glade budskab for de fattige«. Nu er Guds rige ikke mere udelukkende noget hinsides, men det bygges op for hver dag, i den grad den kærlighed, som åbenbares i Jesus Kristus, bliver til en virkelighed i familien, på arbejdspladsen, nationerne imellem – dvs. i den grad du og jeg kæmper for kærlighedens sejr.«

★ En katolik fra Praha var forleden på besøg i Danmark. Han udtalte til Kristeligt Dagblad angående Jan Palachs død: »Givet er det, at denne handling ikke var rettet mod regeringen, heller ikke mod Moskva. Den er først og fremmest et udtryk for, at den nye frihedsstræben, som siden februar sidste år har kunnet komme til orde, også kan få sådanne udtryk, når fornemmelsen af, at der

ikke er tid nok til at få problemerne afklaret, bliver for stærk.«

★ Eva Alexanderssons artikel om »Isolottoaffæren« har stået i de tre skandinaviske katolske blade. I St. Olav hedder det i et læserbrev: »Hvorfor skal artikler af typen »Affæren Isolotto« tages ind uden andre modforestillinger end positiv redaktionel kommentar? Hvorfor er i det hele taget St. Olav sådan som det er... «

★ Danmark er ved at få sin første kvindelige ministrant. Ved en provinskirke annoncerede man med ministrantundervisning, og en 8-9 års pige meldte sig.

★ Sankt Peters catedra bag i Peterskirken er blevet undersøgt af videnskabelige eksperter. Apostlen har aldrig siddet på den. Stolen er blevet til flere hundrede år efter den tid, da Peter levede i Rom.

★ En italiensk ærkebiskop i en storby lønnes af staten med 225.000 lire månedlig. En sognepræst får 46.183 lire plus 15 pct. til udgifter ved gudstjenesten.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 180
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Gardiner
Manufaktur
Hvidevarer
Sengeudstyr

Textil-Varehuset

Slotsgade 17, København N
Tlf. (01) 35 05 01

Leverandør af skolekjoler

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Oliefyring

Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørførretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

**MEJERIET
Jesticco**

Århus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Roman Kusier

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindbindinger

**Benzons
Begravelsesforretning**

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kon-
toret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19
til 21.

Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem
første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 2 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

Lægfolket skal udtale sig om præsteproblemer

Alle franske katolikker er blevet opfordret til at fremkomme med deres syn på præsteproblemet, som er emnet for de franske biskoppers plenarforsamling i maj.

I et communiqué fra den franske bispekonferences sekretariat hedder det:

»Spørgsmålet om biskoppernes og præsternes liv og embede betyder noget for hele Gudsfolket. Allerede nu fremkommer lægfolk med deres synspunkter gennem grupperne inden for de apostoliske sammenslutninger, i tidsskrifter og på menighedsmøder.

Men nu kan de gøre det på en anden måde - de kan nemlig fremsætte deres mening skriftligt. Enhver katolik kan skrive om det til sin biskop eller til det franske sekretariat for lægfolket. Anonyme breve vil ikke blive taget i betragtning.«

Præsternes og biskoppernes liv og embede er blevet valgt som emne for biskoppernes næste plenarforsamling, fordi en del franske præster har dannet en gruppe, der kalder sig Udveksling af synspunkter og dialog, og som har til formål at ændre præsternes stilling i samfundet.

Over 300 af disse præster mødtes i januar i Paris, hvor de vedtog resolutioner, hvori de angreb det »kirkelige bureaukrati« og paternalismen. De ønsker, at præsterne skal have større frihed til at tage del i politiske og andre samfundsmæssige virksomhedsformer, og at de frit skal kunne vælge mellem ægteskab og cølibat. »Vi betragter os som værende på feltet, så længe klerikeren ikke er afgået ved døden,« siger de.

Som en forberedelse til plenarforsamlingen har bispekonferences sekretariat for nylig meddelt, at hver eneste af de 55.000 fungerende præster i Frankrig vil blive taget med på råd. Af disse 55.000 præster er de 44.000 verdenspræster, mens de 11.000 er ordenspræster.

Samtidig med denne meddelelse udsendte den franske bispekonferences permanente råd en erklæring til fordel for forbindelsen mellem præsteskab og cølibat, hvori det meddeltes, at gifte præster ikke kan udøve deres præsteembede.

Kardinal Alfrink svarer paven

Iøvrigt har de hollandske katolikkers førstemand, kardinal Alfrink af Utrecht, indtrængende anmodet pave Paul VI om at rejse spørgsmålet om præsternes cølibat i kirken som helhed. Kardinalen

talte på samtlige hollandske biskoppers vegne og som svar på et brev, han havde modtaget fra paven. I nævnte brev udtryktes bekymring over en resolution, som var blevet vedtaget i oktober 1968 og hvori brede kredse i hollandsk katolicisme udtrykte ønsket om, at gifte præster måtte komme til at virke side om side med ugifte. Fornylig har de hollandske biskopper dog nægtet at bøje sig for

et ultimatum fra fire studenterpræster, som havde truet med at danne en menighed udenfor deres biskops jurisdiktion, hvis ikke en af dem, pater Jos Vrijburg, fik lov til at fortsætte sin præstegerning, efter at han havde giftet sig.

Pave Paul VI selv har dog ikke ændret sit syn på spørgsmålet fremgår det af en tale til fastepredikanterne i Rom.

Engelske biskopper ønsker åbenhed om synoden

Kardinal Heenan af Westminster står i spidsen for en indsats fra biskopperne i England og Wales for at få Vatikanet til at give tilladelse til, at præster og lægfolk på forhånd åbent drøfter de punkter, der skal behandles på bispesynoden i Rom til oktober.

»Når jeg får dagsordenen tilsendt i april, ønsker jeg at gøre den tilgængelig for sogne og pastoralråd landet over, så de kan få lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende,« siger kardinalen.

Dagsordenen for bispesynoden, som af pave Paul er indkaldt, for at den skal hjælpe ham med at løse den krise, der for tiden er i gang i kirken, bør åbent diskuteres af katolikkerne før mødet, hævder kardinalen. »Hemmeligholdelse vil gøre mere skade end gavn,« siger kardinalen.

Samtidig med at kardinal Heenan bekendtgjorde, at han – hvis Vatikanet tillader det – i større udstrækning end nogen sinde tidligere vil lodde de engelske katolikkers synspunkter, sagde han, at han var overbevist om, at paven ønsker, at synoden helt og fuldt skal udtrykke synspunkterne i kirken, og at den måde, hvorpå den forberedende ko-

mité er sammensat, skal gøre den tillidvækkende og »sætte en stopper for ond-sindede rygter«.

»Jeg synes, det er meget interessant, sagde kardinalen, at komitéen foruden at omfatte folk, hvis synspunkter vi alle sammen kender, også omfatter folk som f. eks. ærkebiskop Deardon af Detroit (som er komitéens formand), kardinal Döpfner af München og kardinal Gracias af Bombay, som kan indtage og faktisk også indtager uafhængige synspunkter.«

Ugebladet *Catholic Herald* siger herom: »Der har – især i Nordeuropa og i Nordamerika – været stigende bekymring over, at en del teologiske synspunkter, som er ortodokse nok, men som ikke kan forenes med det klima, der er det fremherskende i den romerske kurie, ikke skulle komme til udtryk. Desuden er man bange for, at paven ved at indkalde en ekstraordinær synode har gjort det muligt for den konservative minoritet i kurien at tilrive sig en altovervejende indflydelse på de afgørelser, der skal træffes, gennem de deltagere, den vælger.«

Paven går kraftigt ind for cølibatet

Kristus har selv skilt præsterne ud fra det almindelige menneskelige liv, siger paven, som igen på det bestemteste har nægtet at give efter for presset fra dem, der mener, at præsterne selv skal have lov til at bestemme, om de vil forblive ugifte, eller om de vil gifte sig og leve deres liv i verden ligesom andre mennesker.

»Der er i vor tid megen tale om, at man skal gøre præsterne til almindelige medlemmer af det moderne samfund ved at gøre dem til mennesker ligesom alle andre i klædedragt, verdsligt erhverv, verdslig erfaring og socialt og politisk engagement og ved at tillade dem at opgive cølibatet og stifte familie,« sagde paven i en tale til sognepræsterne og

fastepredikanterne i Rom.

»Men,« fortsatte paven, »er det på den måde, man skal forstå Kristi ord, som han talte med myndighed, – han, som vil, at vi præster skal være i verden, men ikke af verden?«

»Har han ikke kaldet og udvalgt dem til sine disciple, som skulle udbrede og videreføre Gudsrigets forkyndelse, ved at sondre mellem dem og de andre og ved endda at skille dem fra hverdagslivet og kræve, at de skulle forlade alt og bare følge ham?«

Alle evangelierne taler om denne forudsætning og om denne »specialisering« af de disciple, som senere skulle være apostle.«

Jesuitergeneralen om uroen i Holland

P. Arrupe.

Jesuiternes ordensgeneral, P. Arrupe, har sendt et brev til ordensprovinserne i Holland, hvori han beklager visse udtalelser, der for nylig er fremsat af en jesuiterpater. I en søndagsprædiken i universitetskapellet i Amsterdam har den pågældende udtalt sig på en sådan måde angående cølibatet, at det har vakt forargelse såvel blandt menigheden som blandt medlemmer af ordenen, idet mange med rette har anset det for at være et brud med ordenens grundlæggende principper.

I sin henvendelse roser P. Arrupe den dynamik, der præger den hollandske ordensprovinser, for så vidt som den gør apostolatet muligt i den moderne verden. Derefter kommer P. Arrupe ind på de aktuelle begivenheder. Det hedder her:

»Jesu Selskab er indstiftet til at tjene Kirken, den ene Kirke, der har en organisk struktur; det skal tjene Gudsfolket i dets enhed. Dette må i enhver situation anerkendes, det er en absolut nødvendighed, hvis vi vil leve og arbejde som jesuitter i ånd og sandhed. Derfor kan man end ikke forestille sig en jesuit, der vil stille sig til disposition for en menighed, der er adskilt fra det katolske hierarki. Hvis noget sådant forekommer, er det vor pligt at modsætte os det, absolut ikke tolerere det og fremfor alt ikke opmuntre en sådan tendens.

Jeg ser i ovennævnte begivenhed en alvorlig foragt og et alvorligt udfald mod det gode, som enheden i tro og kærlighed er.

Selskabet er grundlagt på princippet om frit valgt lydighed over for de kir-

Fortsættes side 21

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefy
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsoller
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian E. Jølicher
HORSENS

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60
Bogladen med de mange bøger ...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre
Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 62 36 70

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

LITURGISK KALENDER

MANDAG den 10.: Messen fra 3. søndag i fasten (violet).
TIRSDAG den 11.: Messen fra 3. søndag i fasten (violet).
ONSDAG den 12.: Messen fra 3. søndag i fasten (violet).
TORSDAG den 13.: Messen fra 3. søndag i fasten (violet).
FREDAG den 14.: Messen fra 3. søndag i fasten (violet).
LØRDAG den 15.: Messen fra 3. søndag i fasten (violet).
SØNDAG den 16.: 4. i FASTEN (violet eller rosa), MIDFASTE.
MANDAG den 17.: Messen fra 4. søndag i fasten (violet).
TIRSDAG den 18.: Messen fra 4. søndag i fasten (violet).
ONSDAG den 19.: JOSEF, JOMFRU MARIE BRUDGOM. KIRKENS VÆRNEHELGEN (hvid).
TORSDAG den 20.: Messen fra 4. søndag i fasten (violet).
FREDAG den 21.: Messen fra 4. søndag i fasten (violet).
LØRDAG den 22.: Messen fra 4. søndag i fasten (violet).
SØNDAG den 23.: 1. PASSIONSSØNDAG (violet). Tiden for den pligt-mæssige påskekommunion begynder.
MANDAG den 24.: Messen fra 1. passionssøndag (violet).
TIRSDAG den 25.: MARIE BEBUDELSE (hvid).

INDLAND

Et 100 års minde

Den 22. marts er det 100 år siden, pastor Frans Ronge blev født. Da der er ikke så få nulevende katolikker, der har kendt ham, er der god grund til at mindes denne præst, der var Sakramentskirkens første sognepræst, fra dens konsekration i juli 1917 til august 1940.

Pastor Ronge blev præsteviet 25. juli 1896 i Rom og fik sin første ansættelse herhjemme som kapellan ved Rosenkranskirken på Frederiksberg, hvor han var indtil 1898. På vejen hjem fra sin præstevielse opholdt han sig nogle dage i benediktinerklostret Emaus i Praha, og da han i 1924 hørte, at jeg agtede mig derned, mindedes han med begejstring den skønne gregorianske sang der og gav mig en introduktionsskrivelse med, skrevet på tysk og med de sirligste gotiske bogstaver.

I 1898 blev pastor Ronge forflyttet til Silkeborg, hvor han fungerede som sognepræst ved Vor Frue kirke indtil 1904, da han vendte tilbage som kapellan ved

Rosenkranskirken. Her var han i årene 1905-09 samtidig redaktør af »Nordisk Ugeblad«, det senere »Katolsk Ugeblad«. Han havde et meget fint sprogøre og kunne pudse og pudse på, hvad han skrev. Det var ligeledes ham, der fik udgivet en ny dansk oversættelse af Thomas à Kempis' »Kristi Efterfølgelse«.

Pastor Ronge virkede ved Rosenkranskirken indtil 1915, da biskop Johannes von Euch udnævnte ham til vikariatsekretær, og som sådan fungerede han indtil 1917, da han som før nævnt blev udnævnt til Sakramentskirkens første sognepræst.

Pastor Frans Ronge var en personlighed med en meget sammensat karakter. Han havde et voldsomt temperament, der kunne give sig de mærkeligste udslag. Samtidig var han ret nervøs. Det mærkede man især på de store kirkedage med mange ceremonier som f. eks. i den stille uge, og det gav anledning til kostelige scener. Men desuden kunne han være godheden selv og havde et blødt gemyt. Dette kom således til udtryk langfredag, når han sang de store forbønner. Når han nåede frem til bønnen for de syge, forladede, hjemløse, fængslede osv., blev han så bevæget, at han brast i højlydt gråd.

Dansk var pastor Ronge indtil hjertedrødderne, og navnlig den sønderjydske sag havde hans store interesse. På Dybbøldagen gik han rundt i gaderne og solgte Dybbølmærket, og det var ikke få, han fik solgt. Han fortalte selv, at han var medlem af samtlige sønderjydske foreninger. Når kirkekoret holdt nytårsfest, og her var han med, bad han altid om at få sunget Carl Niensens »Som en rejselysten flåde«, for her omtales Dybbøl Mølle i sidste vers. Derfor var det også med spænding, man imødeså hans prædiken den første søndag efter den tyske besættelse 9. april 1940. Han var nemlig ikke bange af sig, og han kunne fra prædikestolen sige ting, der ikke altid passede myndighederne og for så vidt heller ikke menigheden, men ud skulle det. I dette tilfælde var pastor Ronge imidlertid meget tilbageholdende, men noget *skulle* der siges, og han sluttede da sin prædiken med: »Der er et gammelt ord, der siger: Den ler bedst, som ler sidst! Amen!«

Pastor Ronge var en fanatisk modstander af, at man giftede sig på rådhuset. Flere gange hændte det på 2. søndag efter Helligtrekonger, hvor der skulle prædikes om ægteskabet, at han pludselig kunne udbryde: »De idioter, der gifter sig på rådhuset! Det gælder jo slet ikke!«

Det var også pastor Ronge, der holdt den første danske radioprædiken, da en katolsk gudstjeneste blev transmitteret fra Sakramentskirken på Helligtrekon-

gersdag 1936. Han talte da om de uskyldige børn, som kong Herodes lod slå ihjel, og herfra gik han over til at omtale de mange aborter, vi har nu om dage. »Det er mord! Det er mord!« råbte han, så mikrofonen dirrede, men ret havde han jo.

I august 1940 nedlagde pastor Ronge sit embede efter 44 års tjeneste og boede helt tilbager trukket i en lille lejlighed i Griffenfeldsgade, over for Skt. Josefs hospital, hvor han døde et par år senere.

B. Husson.

Den hellige Frans' 3. orden

har møde i Sct. Annæ Kirke, Amager, onsdag, den 12. marts, kl. 19.30.

Pastor Krelenbühl indsat

Fornyelig indsatte biskop Hans Martensen personlig sin tidligere sekretær, pastor G. Kreienbühl, som sognepræst for Skt. Nikolaj sogn i Hvidovre. Kirken var fyldt til sidste plads, og efter messen var der lejlighed til at hilse på biskoppen ved en reception i præstegården.

Økumenisk gudstjeneste udskudt

Den 19. marts skulle der have været holdt en økumenisk gudstjeneste i Helsingør Domkirke (Skt. Olai kirke), hvor biskop Hans Martensen skulle have prædiket og med deltagelse af stiftets biskop, Leer Andersen. Gudstjenesten er imidlertid på biskop Leer Andersens foranledning blevet udskudt af forskellige grunde. Sidste år holdtes en lignende gudstjeneste i Skt. Vincents kirke med kapellan ved Helsingør Domkirke, pastor Knud Andersen, som prædikant.

UNGE KATOLSK ARBEJDERE og KATOLSK ARBEJDERAKTION indbyder til den 19. halvårslige retræte i Vor Frue Kloster på Åsebakken, Høsterkøb ved Sjælsø,

I WEEK-ENDEN 15.-16. marts. Retræteleder bliver pater Vincent Duclos O.P. Retrætens emne: KIRKENS MÅLSÆTNING.

Program vil blive tilsendt alle der tilmelder sig, til tidligere deltagere samt til UKA og KA's medlemmer. Tilmelding bør ske hurtigst muligt, da der er begrænset plads, til: George Bune Andersen, Westend 9¹, 1661 København V, Telefon: VE 9106.

Prisen bliver 40,- kr. og indbefatter sengetøj og håndklæde. ALLE ER VELKOMNE!

Med eller uden forlov:

Guds det andenhånds

Mette

Hvem herhjemme har sagt tingene bedre end gamle Brorson – for sin tid? En gang imellem må jeg læne mig til hans lovprisning af al skabningen i salmen »Op al den ting, som Gud har gjort!« Man lirede den jævnlige af i skolen til morgensang, mens tankerne var ved hjemmeopgaverne og så meget andet. Men i det lange løb bed enkelthederne sig fast. De sidder der endnu: et ekko, der slår igennem med mellemrum. »Hvad skal jeg sige, når jeg ser – at alle skove vrimle – de mange fuglesving, der sker – op under Herrens himle – – – blandt blomsterne i enge – – – i havets dybe grunde – – – «.

Og jeg tænker på, hvor rart det er, at han fik en arvtager i Peter Schindler, som fik øje på alt Guds det andenhånds, skabt via menneskesnilde. En dag takkede han for det hele under eet:

» – – – for alle gnister og bølger i æteren – alle nemme små ting: cykle, tændstik, fyldepen og avis, nøgle og lommeur – alle I håndtag, snore og blanke haner, I nøjagtige ure på instrumentbrættet, alle I plader og propeller!« Han lovpriser Gud for farten: »Stormvejrets Gud fryder sig over farten i alle jordens vogne. Deres hjuls lyd er en liflig lovsang i Herrens øren.« Han glæder sig over »de sære skuder, som sejler i havets dybder og ser tangskovens uhyrer«. Han ber en takkebøn for »kaffe og tobak og bordets gode ting – alle vældige orkestre og den fattige harmonika, fordi Gud gav strengen at dirre og tegnede tonernes bølger i æteren«. Han takker elektricitetens Gud, og han takker for »alle farver og linjer og former i værksteder og atelier'er – for alle blanke instrumenter, skarpe knive og grumme tænger til at skænke helse«.

Og jeg vil gerne vide, om vi ikke står og mangler en arvtager nu igen til at føre tingene a jour efter Schindler? Nogen, der kunne hjælpe os frem til at takke Gud for de unges oprør over vores materialisme og bedreviden – for hippiernes mod til at gå på tværs af konventioner, der har overlevet sig selv – for Kirkens verdensomspændende vanskeligheder, der er ved at få den til at vågne op?

For så meget nyt og barsk og godt?

Mette.

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød

Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning

Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Tonny Vergmann

Blikkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Døhnsvej 1, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarmestre
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske institutioner

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.

Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

TILBYEN
FRA BYEN - i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
af Fritz Kapper
Odense H.
tlf. 12 27 75

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (051) 2 13 11

Støt vore

annoncører

Ernst Grell & Co.

aut. elektrinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

R. Schullik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Danske
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Næstved Diskontobank A/S

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00

Søndre afd.: Sct. Jørgens Park 66
Tlf. 72 55 44

Nordre afd.: Ringstedgade 157
Tlf. 72 56 55

Østre afd.: Hvedevænget 66
Tlf. 72 58 40

HANDELSBANKEN

- altid med i billedet

To digre rapporter

Den sidste søndag i februar tog synoden fat på at diskutere Kirken og den kristne i den moderne verden. Der forelå to digre rapporter om emnet, og de var så store og så fyldte med sprængstof, at slet ikke alle regionerne kunne komme igennem emnerne.

Den første drejede sig om »ægteskabet og familien« med særligt henblik på blandede ægteskaber, skilsmisseproblemet og meget mere.

Kommissionen havde følt det som sin opgave at betragte ægteskabet i økumenisk lys, dvs. at man havde spurgt sig selv, om ikke kirkens nye syn på andre troende måtte få følger for de ægteskaber, der blev indgået mellem en katolik og en protestant. Af den grund foreslår kommissionen også, at man fra kirkens side, skal se væk fra den tidligere erklæring om børnenes religiøse opdragelse og lade en afgørelse af dette spørgsmål være en sag mellem ægtefællerne ikke af ligegyldighed med emnet, men af respekt for begge parter. Ud fra tanken om, at det er ægtefællerne, der giver hinanden sakramentet, mener man også, at man må stille ægtefællerne frit med hensyn til at vælge, hvor de vil indgå ægteskabet.

Det er en kendsgerning, at det stigende antal skilsmisser i landet har øget mulighederne for, at en katolik kan komme til at ønske ægteskab med en fraskilt protestant. Da problemet presses på, har man taget spørgsmålet om *ægteskabsløftet udenfor den katolske kirke* op til undersøgelse, og man er – for at sige det kort – kommet til den mening, at på grund af den almindelige holdning over for ægteskaberne her i landet må man anse flertallet af dem for opløselige, og derfor må man forvente, at vor ægteskabsdomstol i hvert enkelt tilfælde skal søge at bevise, at det var indgået med henblik på »evig troskab«.

Dette synspunkt får også betydning, når gengifte mennesker søger optagelse i kirken, for hvis kommissionens forslag til sidst vil trænge igennem, vil det give større mulighed for at betragte det første ægteskab, som ikke indgået.

Kommissionen ønsker også, at der ydes hjælp til familierne i den forstand, at der gives en meget bedre ægteskabsforberedelse i form af kurser rundt om i hele landet, samt at der opbygges en virkelig *familierådgivning*.

Det skal nævnes, at der var afgivet dissens imod forslagene om børnenes re-

ligiøse opdragelse i blandede ægteskaber og mod opfattelsen af ægteskaberne uden for kirken.

Den anden rapport behandler emner som det *politiske ansvar, arbejderspørgsmålet, det kulturelle liv, kvinden i Gudsfolket og katolske publikationer*.

I teorien er vi alle klar over vort politiske ansvar, samtidig med at vi også ved, at kirken ikke kan og ikke vil tage parti hverken her eller der. Men det påpeges også med rette, at det let kan føre til, at vi glemmer, at *vi selv må tage vort parti* ledet af kirkens forkyndelse, og der spørges indirekte, om vi ikke burde træde mere aktivt ind i det politiske liv.

Angående udviklingshjælpen bringes der ikke noget egentligt nyt, men der spørges, om vi burde samle det arbejde, vi deltager i, under ét i stedet for som nu at lade Caritas og Vincentgrupperne gøre deres, samtidig med at vi også støtter folkekirkens arbejde.

I denne rapport er det nok »*kvindesagen*«, der vil vække mest opsigt. Der peges med rette på, at tiden efter Vatikankirkemødet har affødt en livlig debat om kvindens rolle i kirken. Der peges på, at det endnu er alt for svært for en gift kvinde at kunne deltage f.eks. i synodens arbejde, og at kirken slet ikke tilstrækkeligt støtter det synspunkt, at kvinden har opgaver *ved siden af moderopgaven*, som er lige så vigtige som denne. Og det medfører også, at kirken i sin forkyndelse må arbejde for en mentalitetsændring hos mænd. I denne forbindelse støtter kommissionen også ønsker om bedre teologisk uddannelse af søstre, og at både disse og læge kvinder kunne få adgang til egentlige kirkelige og liturgiske funktioner.

Kommissionsarbejdet afsluttes med et interessant bilag om vort informationsproblem, hvor Ellen Nielsen gør rede for sine tanker, om hvordan vi i virkeligheden bør kunne informeres her i bispedømmet.

Oluf Bohn

* Vi er forskrækkede over at høre, at studenterne nu vil overtage universiteterne, sagde professor Olaf Pedersen ved et møde i Aarhus om studenterrøret. – Men det første egentlige universitet der opstod i 1200-tallet i Bologna blev efterhånden styret af studenterne, og det gik meget godt.

Hvilket ansigt, hvis ansigt?

Sulten og ulykken har mange ansigter, og det, der skyldes menneskers kortsynethed, er ikke det mest opmuntrende. I Nigeria-Biafra skyldes den langvarige katastrofesituation blandt andet udviklede politiske forhold, som det kan være vanskeligt for udenforstående at holde rede på, og de direkte ofre sanser dem sikkert endnu mindre. Hvor det drejer sig om hjælp fra menneske til menneske i næstekærlighedens navn er det også hamrende ligegyldigt. Om nøden er selvforskyldt, om den lidende er sort eller gul eller hvid, er jøde, muhamedaner, buddhist, kristen eller ateist, konservativ, liberal eller kommunist. For hvem ser Kristi ansigt, når han ser sig selv i spejlet? Alligevel overgik det, der blev gjort for os langfredag al forstand. En lille ting til gengæld er at prøve at se Kristus i vore lidende medmennesker.

Uden at vi glemmer, at folk, der sulter og på anden måde lider også gør det udover december og tiden mellem aske-

PEJ LIN GER

★ I Tyskland er der udarbejdet forslag til en fælles økumenisk kristelig trosbekendelse. Ordet »almindelig« kunne man ikke blive enige om og foreslog derfor frit valg mellem »én hellig almindelig kirke« og »én hellig katolsk kirke«. Man undres over, hvorfor de to parter ikke kunne enes om udtryk som »universel« eller »verdensomfattende«. »Universel« bruges allerede i nogle katolske kredse i Frankrig.

★ I et radio-interview, hvor folk kunne indtelefonere spørgsmål til den franske ærkebiskop Marty, gav en dame udtryk for sin forbavselse over at have set ærkebiskoppen sidde på en kafé og diskutere med værten. Marty svarede: »Tro mig, det er en stor lidelse for ærkebiskoppen af Paris at være et kontormenneske. Biskoppen er et menneske, som gerne vil gøre Kristus kendt. Jeg kan lide at træffe mennesker og især jævne folk der hvor de lever. Biskoppen er til for menneskers skyld, og han er til for alle.«

onsdag og påske, ved vi at det er i overensstemmelse med det dybeste i kristendommen, at den rituelle faste (som ikke i sig selv skal nedvurderes, da den selvfølgelig kan have en værdi i den personlige fromhed) træder i baggrunden for en mere udadvendt, aktiv virksomhed. Resultatet af den nordiske indsamling til et undervisningshospital sidste år viste, at meningen var blevet forstået. Vi skulle ikke gerne præstere mindre i år, når vi i samarbejde med vore ikke-katolske medkristne skal søge at lindre en nød, der er af en art, vi – hvis store hovedpine det er at undgå at omkomme i vellevned – har svært ved at forstå. Men måske kunne en lille motionstur hen på posthuset med et passende beløb til GIRO 4 39 79, Caritas Danmark, 2200 Kbh. N, hjælpe med at få tingene en lille smule mere på plads.

HK.

Jesuitergeneralen

Fortsat fra side 17

kelige foresatte. Denne lydighed tillader ikke, at et medlem af ordenen afbryder forbindelsen med sine overordnede og trods deres udtalte ønsker, når det viser sig, at der er uoverensstemmelse mellem den pågældende og de overordnede. Dette gælder især det apostoliske arbejde, som vi har fået overdraget af paven og de kompetente biskopper. I de anførte udtalelser er denne lydighed klart blevet trådt under fode. Jeg beklager meget det skete. Det spreder ikke blot uenighed i ordensprovinserne Holland, men også mellem de troende i Holland og i andre lande. Det passerede er så meget mere beklageligt, som der netop i studenterarbejdet i Amsterdam er gjort en så prisværdig indsats. Det er mit håb, at reaktionen på disse udtalelser vil få de pågældende præster til at tænke mere over deres stilling i menigheden og blandt deres medbrødre i ordensprovinserne.

Jeg håber også, at denne begivenhed ved Guds nåde og alles gode vilje vil få en lykkelig afslutning, således at jeg ikke skal se mig nødsaget til at foretage alvorlige skridt, hvad jeg ellers ville være tvunget til i ansvarsfølelse over for Kirken og Jesu Selskab.

Brevet, der er skrevet den 6. februar i år, slutter med en opfordring til de hollandske jesuitter til aktivt at samarbejde med Kirken i den for øjeblikket så vanskelige og afgørende situation.

Skolebøger - Skolerekvitterer
Billædbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevløse

OASE KAFFE

Lev. til de katolske Institutioner

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Støt vore annoncører!

Et sørgeligt tidens tegn

Oprør mod den lovlige myndighed er et sørgeligt tidens tegn.

Poul Sparle, Randers, skriver i anledning af artiklen, at »Reflex« synes at holde kursen »hårdt styrbord«, hvorved det ganske forfølger sit mål, i samme grad og på samme måde, som de, der holder kursen »hårdt bagbord« gør det.

Om hovedpine

Annette Jensen, Østerbro (formodentlig København) takker for den loyale gennemgang af forholdene, og Jörgen Berg i Vanløse er blevet befriet for en hovedpine: »frygten for at vore venstreorienterede kredse – med vanlig snilde – skulle have held med sig til at få smuglet misvisende stof ind!« For tidligere hovedredaktør af »Katolsk Kyrkotidning«, nu redaktionschef i »Katolsk Observatør« (svensk sogneblad for 9 sogne) og

kancellisekretær i socialdepartementet Jon Peter Wieselgren, Stockholm, er det en særskilt glæde »att för første gången ta del av en objektiv studie över dessa förhållanden i nordisk press«.

Bogholder G. Andersen i Køge, konstaterer, at »Katolsk Arbejderaktion« er omtalt med ringe agtelse til trods for at organisationen virker i kredse, der i det store og hele står ligegyldige overfor kristendommen. »Det er fratrukket fra kirken i arbejderkredse, der er vor store hovedpine. Vi så med glæde andre tage sagen op.« skriver G. Andersen.

Øregas

Sognepræst Willem Wuyts, Vejle, finder det på baggrund af »Reflex« bemærkning om, at de »såkaldte progressive kræfter« sidder på en række sogneblade landet over og at dis-

se blade skulle have angrebet paven hårdt det flovt at se, at artiklens forfatter, der er katolik, ved så lidt om forholdene i den katolske kirke. I øvrigt skriver pastor Wuyts bl. a.: Indholdet af Peter Hartvigs artikel agter jeg ikke megen kommentar værd, da man den dag i dag allevegne kan læse lignende øregas om »venstre« og »højre«. Man står da heldigvis ALTID samtidig både til venstre og til højre for andre, det kommer bare an på, hvor andre står eller eventuelt er gået i stå. Der er snarere opstået kortslutning mellem katolikker, der TØR tænke selv og katolikker, der ikke TØR (endnu) eller tror, det hører til deres tro, at de ikke må selv. Jeg kan ikke se, hvad det har med oprør at gøre, medmindre man mener oprør mod kurien og pavehoffet, der lever ved siden af livet og vil vise vej med skrivebordsteologi og -moral.«

Her dør folk af vellevned - i Nigeria-Biafra dør man af sult Husk fasteaktionen 1969!

BORRIS AKKUMULATORER

til biler, motorcykler, traktorer m. m.

MØLLER & CO. Odense A/S - Asylgade 16 - Telefon 12 33 43

Sankt Knud Lavard Skole

Kongens Lyngby søger pr 1. august en lærer eller lærerinde. Skolen har dobbeltsporet hovedskole med ca. 300 elever.

Lønforhold som Lyngby-Taarbæk Kommune.

Ansøgning stiles til skolens styrelse og sendes til:

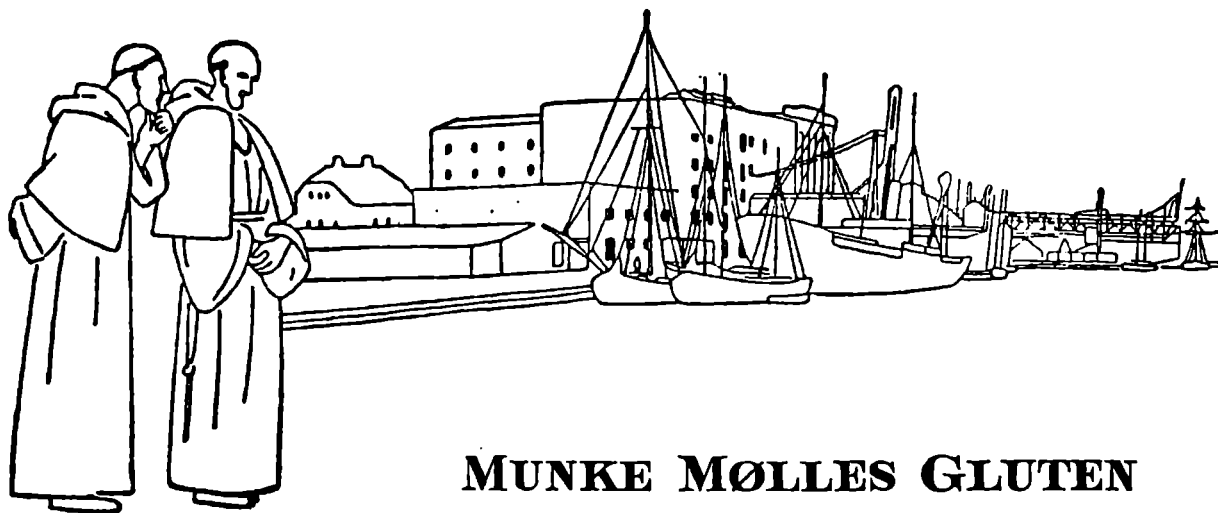
Sankt Knud Lavard Skole, Toftebæksvej 30, 2800 Kongens Lyngby inden 1. april.

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

MUNKE MØLLES GLUTEN

Kirken er monarkisk

Når man skal huske Vor Frues kendetegn, må man bruge svaret til englen: »Se, jeg er Herrens tjenerinde«. Imidlertid er Vor Frue forbilledet på menneskeheden, som skal modtage Guds hjælp, og hun er også forbilledet på dem, som skal bringe Guds hjælp til en syndig verden. D.v.s. at vi skal alle modtage Guds åbenbaring og hjælp med en sand tjeners sindelag, hvilket jo også er aldeles indlysende, når man husker, at Gud er al sandheds og al barmhjertigheds kilde. Derfor: »Lad os modtage Guds åbenbaring i dybeste ærbødighed og omgående gå i gang med at udnytte den«. Gud er jo livets og fremskridtets sande Hærrer.

Angående Guds åbenbaring gæl-

der det, at den kom til os gennem Kristus, som udsendte sit budskab gennem apostlene — gennem sine befuldmægtigede. (M.h.t. bibelsk bevis henvises til de her i landet udkomne katolske katekismer eller f. eks. til Vernon Johnsons: »Een Hærrer — een tro«, Pauluskredsens forlag). Om apostlene gjaldt det, at de var samlede om Peter, som havde det afgørende ord — ikke i forbindelse med en stemmeafgivning, men som den afsluttende bemærkning.

Apostlenes efterfølgere er i vore dage den katolske kirkes biskopper med paven i spidsen. Som Kristus var omgivet af apostlene, således har vi paven omgivet af biskopperne, og igen biskopperne omgivet af præsterne, og sognepræsten omgivet af menigheden.

Det egentlige slæb kommer således på en måde til at ligge hos sognepræsterne sammen med deres me-

nigheder, som danner fronten i overbringelsen af budskabet til folket — til menneskeheden. Vor Frelser har nævnt det i ordene: »Den, som bekender mig overfor menneskene, ham vil jeg også bekende overfor min himmelske Fader«. Sagnet skal således ikke vedtage Guds åbenbaring, men modtage den og give den videre til alverden. Vi skal således danne Guds familie ud fra vor kirkes traditionelle lære.

I denne forbindelse kan det have sin betydning at lytte til pavens tale til fastepredikanterne i Rom, hvor i paven fraråder dem at begynde på nye eksperimenter, men at holde sig til det prøvede og solide, og at gøre brug af det, og således bringe store resultater.

Disse ord burde vi lytte til her i Danmark. Det ville være godt, hvis vi søgte at løse de opgaver, som vi har haft liggende uløste i så mange

år. Hvis vi havde gjort vor pligt i de sidste 30 år, så ville meget have været anderledes, og vi ville ikke have vor tids defaultiske profeter blandt os med deres falittens ånd. Vi ville måske også have været fri for dette fremmede begreb »arbejderpræster«. Vi har arbejder-præster her i landet — jeg er en af dem. Hele min menighed er praktisk talt »arbejdere«. Hvis man vil have kendskab til en »arbejder-menighed«, behøver man ikke at tage til Paris eller Honolulu. Jeg kender mine arbejdere, og jeg har selv været arbejder rundt på kloden — og det ikke som teolog-amatør. Jeg har selv været med til at danne fagforening og har iagttaget fagforeninger og deres virken. Men lad os være fri for det atøstisk-kapitalistiske nonsens, som det forekommer mig, at vi møder i København.

W. Vick,
præst.

INDLAND

Messetider og træffetider ved Skt. Ansgar

Fra 10. marts at regne læses eftermiddagsmessen kl. 16.30 kun tirsdag og torsdag, ligesom træffetiden kl. 17-18 kun bibeholdes disse to dage. Både den daglige messe kl. 8 og træffetiden kl. 11-12 bibeholdes. Indskrænkningerne skyldes, at der indtil videre kun vil være én præst ved kirken. K.G.-H.

Tysk professor om demokrati

Professor i kirkeret, pater Johs. G. Gerhartz S.J. fra Frankfurt taler torsdag den 20. marts kl. 20.00 om det fængslende emne: »Demokrati i Kirken?«. Foredraget holdes på tysk. Alle er velkomne. Foredraget holdes på St. Liola Klostret, Jens Jessensvej 7, Kbhvn. F.

Herlev

Herlev har for fjerde gang haft sin årlige kirkevandring mellem Præstebro kirke (Folkekirken), Herlev Baptistkirke og Vor Frue kirke.

Disse vandringer slutter med fælles kaffebord, der i år foregik i Baptistkirkens krypt. Der var ca. 150 deltagere.

Vor kære gode sygeplejerske, fr.
Isabella Barbara Schmidt
København Ø., er pludselig død fra os, knap 85 år.
Begravelsen er foregået.

Hendes søster Eugenie,
niecer og øvrige slægtninge,
Paula Nielsen, Doris Jennow,
Edith Barfod Madsen,
Søster Agnes, Haderslev,
alle født Martinsen.
Bed for hendes sjæl.

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Rom i påsken: a) 1/4-8/4 (skoleferien) — 8 dages flyrejse — 1/2 pension — 2 busrundture. — Pris: kr. 925,-.

b) 2/4-11/4 — 10 dages flyrejse — 1/2 pension — 2 busrundture. — Pris: kr. 995,-.
Rejseledere: lærerinde Annie Rastrup — rejsens præst: pater A. Keustermans, Næstved.

Det hellige Land: 5/5-19/5 — 15 dages flyrejse — Jerusalem — Gallilæa — fuld pension — udflugter incl. Pris: 2250,-.

Rejseleder: pastor Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7-17/7 — 15 dages flyrejse — Jerusalem — Gallilæa — fuld pension — udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 — Firenze — Assisi — Rom — 15 dages flyrejse — fuld pension Firenze og Assisi — 1/2 pension i Rom — 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romsrejser.

27/5-13/6 — Rom — Assisi — Firenze — 18 dages togrejse — fuld pension. Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

27/6-17/7 — Ravenna — Rom — Assisi — 21 dages togrejse — 1/2 pension i Rom — fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

13/9-28/9 — Rom — Assisi — 15 dages flyrejse — fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 — 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt — Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hølrup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

Han har luret os

I en af historiens morsomste film, »Festlige feriedage« præsenterede Jaques Tati os for den forvirrede, men af hjertet elskværdige Monsieur Hulot, der med filosofisk uforstyrrelighed falder over alt, hvad man kan falde over – først og fremmest sine egne ben. Filosofisk uforstyrrelighed ... Ja, han er meget af en filosof, universalgeniet Tati, som selv spiller Hulot og har iscenesat »Play Time«, i hvilken Hulot dumper ned i

et af Paris' ultramoderne kvarterer, komplekserne omkring lufthavnen Orly, der er indbegrebet af det moderne samfunds underligt fascinerende kulde. Tati har brugt år til at udtænke den filmiske komposition, og han har livet igennem luret sine medmennesker og sig selv. De snævre omgivelser i pensionatet i »Festlige feriedage« gav os lidt bedre mulighed for at samle os om tingene end tilfældet er i betonpaladserne i »Play Time«, så derfor morede vi os måske nok en anelse mere, da vi så »Festlige feriedage«. Til gengæld vil »Play Time« nok vinde ved at blive set igen og igen. Ikke

mindst for Jean Badels og Andreas Windings dejlige billeders skyld. For er det moderne paradys en kølig og en anelse komisk labyrint, har det dog en egen ydre skønhed. Men Tati og hans kære Hulot er søgenæ sjæle, der leder efter de indre kvaliteter. Vær med!

(FCP)

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. marts 1969

Redaktion: H. Roos og
Hølge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Livet og døden

Tolstojs »Krigs og Fred« og den mægtige, loyale russiske gendigtning i billeder, som er skabt af Sergej Bondartjuk, kunne lige så godt hedde »Livet og døden«, for det er disse to stadig mangelfuldt udforskede begreber, der danner spændingsfeltet i de mange handlinger, der snoer sig ind i hinanden og danner historien, hvis hovedpersoner er Tolstojs to talerør, grev Pierre Bezuchov og officieren fyrst Andrej Bolkonskij. Nu er anden del, som handler om Napoleons mislykkede felttog i 1812, endelig kommet op i Danmark, og man ser denne film med om muligt endnu større bevægelse end første del, for ikke at tale om, at man taber både næse og mund over, at en filmmand kan beholde overblikket over de fantastiske slagscener, der er nøjagtige til mindste detalje. Men ikke et øjeblik mister Bondartjuk trods masseopbudene af mennesker og materiel og sin specielle teknik, der indbefatter kameraflyvture over slagmarkerne, selve ideen, der er udlevering af krigens helvede (ikke ulig Dantes), selv om han i Tolstoys ånd indrømmer, at når slette mennesker slutter sig sammen, så må de rettænkende også gøre det. Den første blandt de slette er Napoleon, som filmen – men det skal indrømmes: også i Tolstoys ånd – ikke har meget til overs for. Også han udleveres som en lidt latterlig, forfængelig skabning, som en lunefuld skæbne har givet en vis magt over menneskene.

Vi får her i Vesteuropa en bearbejdet udgave af det samlede filmværk, som er fire timer længere. Redaktionen af anden del er mere klodset end tilfældet var med første, så derfor er der nogle urimeligheder i handlingen. Alligevel er »Krig og Fred II« en meget tankevækkende oplevelse, man ikke må snyde sig selv for.

(Dan-Ina)

Meget smukt - meget bevægende

Det er meget af et kup af den italiensk-fødte Shakespeare-instruktør *Franco Zeffirelli* at lade Romeo og Julie spille af nogle ganske unge, der er nogenlunde på alder med det berømte elskerpar, som jo skal være henholdsvis 17 og 15 år. *Leonard Whiting* og *Olivia Hussey* tilfører rollen et sådant liv, at man i fremtiden får svært ved at tage en Romeo på 45 og en Julie på 35 alvorligt.

Olivia Hussey som Julie.

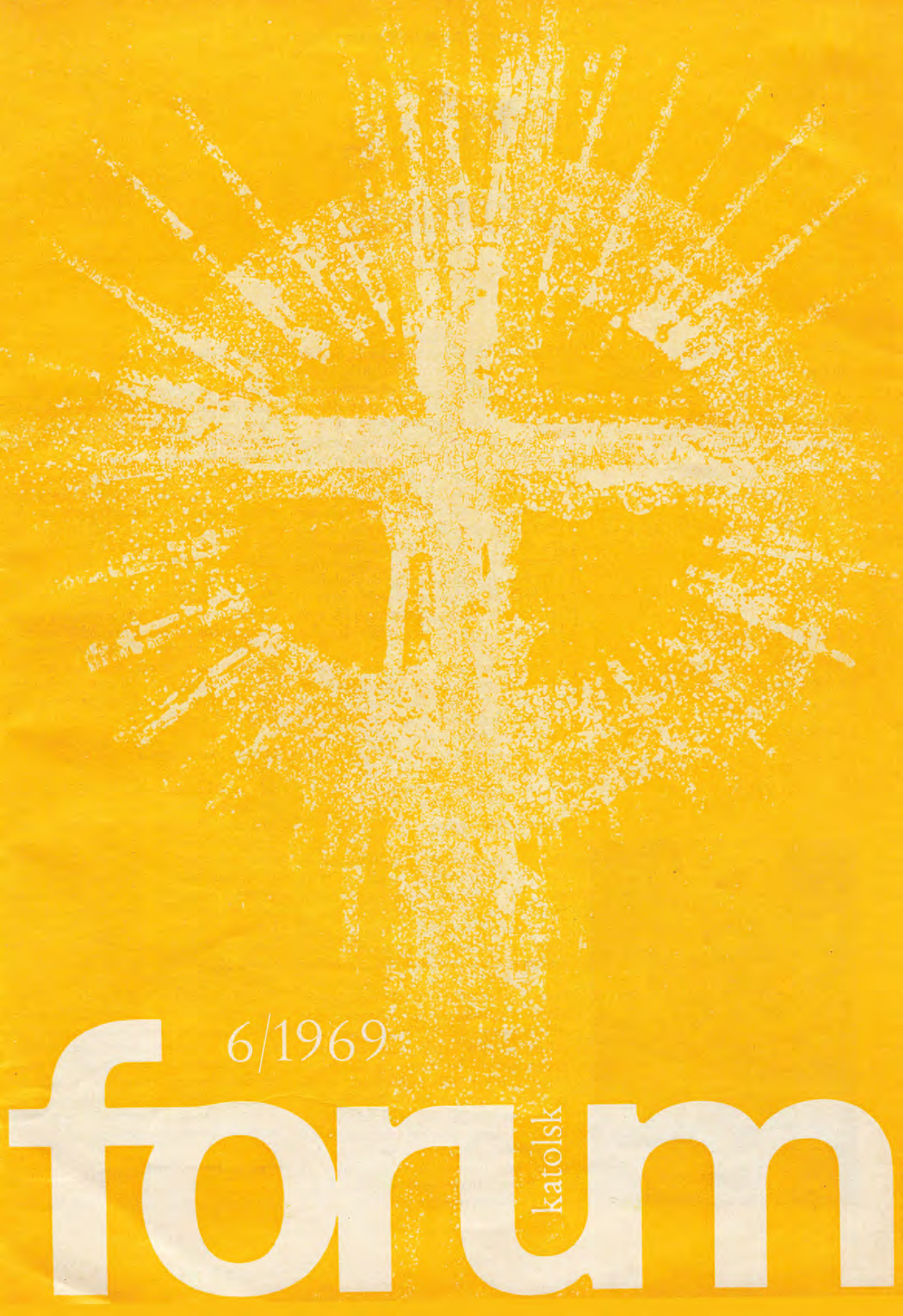

Ideen i den nye film er ført ud i en sådan konsekvens, at vi faktisk står over for et generationsopgør, hvor de unge – uden at dramaets tekst forrådes – går på tværs af det mønster, som er fastlagt af de ældre – her familiefjenden – og lider nederlag. Dog har man en smule håb om, at de ældre lærer af tragedien.

»Romeo og Julie«-filmen udmærker sig ved et smukt farvebilledsprog. Den er optaget »på stedet« i Italien, og filmen kan, hvad den ydre skønhed og kompositionens musikalitet angår, måle sig med en anden italiensk-engelsk udgave, som vi så for godt en halv snes år siden. Men vigtigere endnu er den indre skønhed og den dybe sandhed, som træder frem af denne dejlige tolkning af digterens tekst. Det er meget smukt og meget bevægende. De unge sekunderes vel af nogle ældre skuespillere – først og fremmest Milo O'Shea som den kloge pater Lorenzo. *Nino Rota* har leveret en iørefaldende musik med en ret effektiv udnyttelse af »Salve Regina«-motivet. Det giver sikkert det katolske publikum stof til eftertanke, at melodien bl.a. bruges i nogle alt andet end platoniske (men så sandelig meget smukke) kærlighedsscener. (Paramount).

HK

Desværre har vi ikke haft lejlighed til at se den franske katolske instruktør *Robert Bressons* klassiker »*Damerne fra Boulogneskoven*«, som ved redaktionens afslutning endnu går i Camera i København. I programmet til filmen er der en indgående analyse af denne ved pater M. Drouzy.

6/1969

forum

katolsk

Ord og gerning

»Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra Himmelen; om nogen spiser af det brød, han skal leve til evig tid. Og det brød, jeg vil give, er mit kød, til liv for verden.«

Joh. 6,51. Onsdag efter pinse.

Vi forkynder din død,
Herre Jesus,
vi fejrer din opstandelse,
vi forventer dit komme
i herlighed.

Eukaristisk bøn.

Påskan er kirkeårets højdepunkt og kærlighed er kernen i Jesu budskab. Det er to enkle sandheder, som siger mere end mange lærde funderinger over det, vi skal fejre i den kommende tid.

Hvis vi undlader at se evangelierne i kapitler og vers, men prøver at forestille os de begivenheder, som de fremstiller for os, er det naturligt at lade betragtningerne over dem begynde der hvor Jesus siger til de tolv: »Se, vi drager nu op til Jerusalem, og Menneskesønnen skal overgives til ypperstepræsterne og de skriftkloge; og de skal dømme ham til døden og overgive ham til hedningerne til at spottes og piskes og korsfæstes; men på den tredje dag skal han opstå.«

Senere formaner han sine apostle: »... den, som vil være stor blandt jer, han skal være jeres tjener; og den, som vil være den første blandt jer, han skal være jeres træl. Ligesom Menneskesønnen ikke er kommen for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange.«

Livets største tjeneste

Det, der derefter sker, er livets største tjeneste, livets største handling. Jesus sætter sig ikke ned og »går op i højere enhed« med sin Fader eller taler tungtale. Han går sin død i møde, han foretager sig noget, hvilket dog ikke overflødiggør det Fadervor, han forinden har lært os, ligeså lidt som vor deltagelse i fasteaktionen 1969 til fordel for Nigeria-Biafra overflødiggør vor deltagelse i den stille uges og påskens liturgi. Men i lignelsen om den barmhjertige samaritan, i revselsen af farisæerne og de skriftkloge, som har ladet underforstå, at det kan være fromt at snyde sine forældre (og formodentlig sine medmennesker i det hele taget), når det sker til fordel for templet, og mange andre steder belærer Jesus os om, at kærligheden er som en tom tønde, hvis den ikke kommer til udtryk overfor vor næste.

Bryde brødet med de sultende

Dette er naturligvis aldrig gået i glemme i kirken, men omkring det andet Vatikankoncil og tiden derefter har man fået fornyet forståelse for de kristnes tjenersind overfor verden. I 1964 kunne en og anden stejle, når spørgsmålet: »Har De sendt Deres fastealmisse« blev efterfulgt af en lille forklaring om, at der var tænkt på et bidrag til U-landene, og det var vel at mærke ikke begrebet »almisse« i forbindelse med hjælp til de fattige, der vakte forargelse. Men nu er det almindeligt, at fastetiden omfatter en aktion til fordel for de sultende og på anden måde lidende i den del af verden, der bør være vor høje kulturs fortsatte dårlige samvittighed. I år gælder det Nigeria-Biafra. I en tid med brydninger kan det klare begreberne at bryde sit brød med de sultende.

Et virke skal fortsætte

Selv med langfredagens kors for øje kan det være svært at besinde sig på at tage sit kors op og følge kirkens herre i midt-dagsheden, men et udtryk for nogen optimisme har der jo altid været i at skæve til særlige helgeners levned, som viser, at noget dog alligevel i al beskedenhed lader sig gøre for almindelig dødelige. I dette påskenummer beskæftiger vi os bl.a. med tre afdøde katolikker. De to af dem, Dominique Pire og Thomas Merton, var i aktion for ikke mange måneder siden, den tredje John Henry Newman virkede helt tilbage i Victorias dage. Ingen af dem har formodentlig aspireret til at komme i den synlige helgenkalender og det, der tæller i denne forbindelse, er da også noget helt andet – nemlig at de har testamenteret os et virke, der skal fortsættes – et virke i menneskeheden tjeneste.

Hvad er den verden?

Der findes kun en virkelig flugt fra ver-

den, og den består ikke i at løbe bort fra uro og stridigheder og vanskeligheder og lidelse; men den er flugten fra splittelse og adskillelse til fred og forening med andre mennesker i kærligheden, skriver Thomas Merton et sted.

Hvad er den »verden«, som Kristus ikke ville bede for, og om hvilken Han sagde, at Hans disciple vel var i den, men ikke af den? Denne verden er det ufredens samfund, hvor mennesker lever for sig selv alene og derfor er i kamp, den ene mod den anden, en kamp som aldrig får ende og som vil fortsætte evigt i helvede, erklærer Thomas Merton.

Men som det blev sagt ved en begravelse i København fornylig: »Jesus Kristus er selve livet, selve sejren over døden. Her har vi hans egne ord for det: »Jeg er livet – opstandelsen det er mig.« Skal denne enkle samtale trænge igennem i en tid som vor, lader det sig ikke gøre gennem enetale. Ikke blot Merton og Pire, men allerede Newman havde et ord, der – når vi tænker over det – faktisk er meget vigtigt, når vi skal videregive budskabet om korslet og opstandelsen og lade det levende evangelium følge af levende gerning. Ordet, som er dette påskenummers ledemotiv, er *samtale* eller som de, der snakker fint, siger: *dialog*. Idet vi samtidig erindrer, at al vor teologi og al vor filosofien er begrænsede udtryk for den evige virkelighed. Og så er det måske lige på sin plads at slå fast, at de mennesker i Nigeria-Biafra, der er ved at sulte ihjel, har et stykke vej tilbage, før de kan tænke på filosofi og teologi. Caritas Danmarks gironummer er 4 39 79.

GLÆDELIG PÅSKE!

Selge kristen

*Vinterblomst! du melder vår,
fold dig ud i stille kammer!
Ved Guds værk og egne kår
sig kun verdens dåre skammer.
Spottes end din ringe dragt
uden glans og farvepragt,
selv jeg dog på sorten tilje
ligned helst en påskelilje.*

*Ej i liflig sommerluft
spired du på blomsterstade,
ej så fik du rosens duft,
ikke liljens sølverblade;
under vinterstorm og regn
sprang du frem i golde egn;
ved dit syn kun den sig fryder,
som har kær, hvad du betyder.*

Af N. F. S. Grundtvigs
PÅSKELILJEN.

Illustrationer:
Emil Petersen.

Det store virke og den store stilhed

En helgen er i stand til at tale om denne verden uden nogen direkte hentydning til Gud, på en måde, så hans ord giver Gud større ære, og vækker dybere kærlighed til Gud i hjertet på dem, han taler med, end den mindre hellige, som hele tiden anstrenger sig for at komme med vildledende sammenligninger mellem skabningerne og Gud, i billeder og udtryk som er så tåbelige, at de synes, der må være noget i vejen med religionen. Og grunden er den, at helgenen ved, at verden og alt, hvad Gud har skabt, er godt, medens de mindre hellige ser på verden som noget urent, eller også tænker de ikke ret meget på den ene eller den anden måde, fordi de kun tænker på sig selv.

THOMAS MERTON.

Næsten samtidig er to af den katolske kirkes store sønner døde, begge ordensfolk, begge verdensberømte – nemlig dominikaneren *Dominique Pire* og cistercienseren *Thomas Merton*.

En og anden læser vil måske undre sig over at se dem behandlet under et. Er meningen, at vi skal se to kontraster: organisatoren og handlingens mand og den lidet filosofisk indstillede Pire på den ene side og den kontemplative mystiker Merton på den anden side? Nej, tværtimod. Meningen med denne artikel er at vise, hvor meget de havde tilfælles og at de ikke bare supplerede hinanden som to kristne af god vilje i sidste instans må gøre det, men at de – uden noget konkret samarbejde – var herolde for den nye åbenhed overfor verden, der kendetegner den mere ansvarsbevidste og realistiske side af kirkelig udfoldelse i dag.

Modstandsbevægelse og fredsuniversitet

Belgieren pater Pire, som blev 58, havde studeret sociologi ved universitetet i Louvain og modtaget doktorgraden. Under krigen arbejdede han i modstandsbevægelsen, og da freden var sluttet begyndte han den gerning, som skulle gøre ham verdensberømt. Han grundlagde »landsbyer« for flygtninge og statsløse i Europa, senere udvidede han sit virkefelt til Indien og andre steder og endelig startede han sit »fredsuniversitet« i Belgien.

Af Helge Kristensen

Efter at have været novicemester i en årrække fik Thomas Merton lov til at tilbringe en stor del af tiden i ensomhed. Rygter om, at han tænkte at bryde med sit liv som trappistmunk dementerede han kraftigt. En af hans store interesser var østens mystik og munkevæsen og han døde ved et ulykkestilfælde under en kongres i Bangkok, Thailand, hvor man beskæftigede sig med disse emner.

Den store stilhed

Mens Dominique Pire tidligt havde besluttet sig til at blive præst og ordensmand ved vi fra bestsellersen »Den store stilhed«, at Thomas Mertons vej til munkelivet var mere snoet. Han blev født i 1915 i Prades – en fransk by i Pyrenæerne. Hans fader var englænder og tilhørte den anglikanske kirke, moderen amerikansk kvæker. Begge var kunstnere. Merton blev opdraget i Frankrig, England og USA, og han fik sin universitetsuddannelse ved Columbia Universitetet i New York. Det var her, den udvikling, som ledte til konversion til katolicismen, begyndte. Efter at have forelæst i engelsk en kortere periode på Columbia Universitetet, blev Thomas Merton tilknyttet et katolsk herberge i Harlem. I protest mod al den elendighed, han så omkring sig, sluttede han sig samtidig til en kommunistisk gruppe, men stadig mere omfattende læsning bragte ham tættere og tættere på katolicismen. I 1940 konverterede han. I 1941 indtrådte han i trappistklosteret Getsemane i Kentucky, og syv år efter kom den første af de bøger, der skulle gøre ham til en af de mest kendte katolske præster i den vestlige verden, »Den store stilhed«.

Den broderlige samtale

Idet vi nu vender tilbage til Nobelpristageren Dominique Pire, som også modtog Sonningprisen, er det med det samme på sin plads at få slået fast, at nøglen til hans livsværk var at finde ikke blot i ordet dialog, men i det han kaldte

den *broderlige dialog*, den broderlige samtale. I et forord til forlaget Aschehougs samling af pater Pire-tanker »På vej mod freden« skriver professor J. Robert Oppenheimer, at *dialogen* er et svar på de mest kritiske, de mest påtrængende, ja de mest fortvivlede behov i vor tidsalder. Den *broderlige dialog* betyder først og fremmest et skridt – stort eller lille, vi ved det endnu ikke – mod undgåelsen af fremtidige krige, hvis rædsler, umenneskelige lidelser, fornædelser og ondskab næsten får os til at længes efter de mest frygtelige tildragelser i dette århundredes krige. Den *broderlige dialog* retter sig også mod et andet af vor samtids mest uafviselige behov: behovet for social retfærdighed, for retfærdighed mellem de mennesker, der er blevet rige, og de, der er forblevet i fattigdommen – og dette gælder ikke blot på det lokale plan, i et land eller en by, men i særlig grad på det globale plan, i alle jordens lande og områder, skriver professor Oppenheimer.

Hvad er fred?

Om sin erkendelse af den menneskelige families enhed siger pater Pire selv:

»Min moder nærede på en meget naturlig måde et venskab over for alle, uanset deres sociale stade eller miljø. Jeg har læst Bibelen – naturligvis – og lært, at alle mennesker har fælles ud-spring... I øvrigt tror jeg på én Gud, der er Fader til alle mennesker, og disse udgør derfor en stor familie, i hvilken alle er lige. Dette og de venskaber, jeg har sluttet, er baggrunden for min overbevisning...«

Som svar på spørgsmålet om, hvad freden egentlig er, siger pater Pire:

»For mit eget vedkommende var det et ophold i Hiroshima, der for alvor fik mig til at tænke over, hvad freden er. Denne by blev næsten udsløttet under den første atombombeeksplosion. I dens domkirke kan man læse følgende indskrift: »Denne kirke blev bygget til minde om ofrene for den første atombombe, der den 6. august 1945 blev nedkastet på dette sted, og som vartegn for freden mellem alle folkeslag, som vartegn for den virkelige, den eneste vej til fred med Gud og mennesker. Ikke vejen gennem løgn, magt eller had, men gennem sandhed, retfærdighed og kærlighed...«

Freden er mere end kanonernes tavshed, udtalte den europæiske præsident for Sammenslutningen af krigsveteraner.

Med andre ord: et menneske, man har frataget våbnene, er ikke blevet bedre menneske af den grund. I mine foredrag har jeg ofte benyttet følgende sammenligning: To ægtefolk skændes. Nogle af parrets nære venner ved, at der i den

og den skuffe ligger en skarpladt revolver, og de tager den i forvaring. Kan man nu sige, at freden er genoprettet mellem de uenige, men afvæbnede ægtefæller? *Vi har alle fornemmelse af, det her ikke drejer sig om afvæbning af hænderne, men af afvæbning af sindene og hjerterne...* Jeg vil endda gå så langt som til at sige, at afvæbning af hænder uden afvæbning af sind og hjerter er umulig. Heraf konkluderer jeg: *mellem to individer, to samfund, som har lagt våbnene, men som forbliver fjendtlige, eksisterer freden ikke...*

Positiv fred er, hvad jeg vil kalde *samliv af ånd og hjerter...*«

I øvrigt slår pater Pire fast, at freden – selv om den ved første øjekast afhænger af en håndfuld politikere og statsmænd – rettelig afhænger af os allesammen.

De populære sentenser

Det er som allerede antydnet sagt tit, at pater Pire var den store organisator og handlingens mand frem for en dybtgående filosof, hvilket han heller ikke selv lagde skjul på. Dybere i tanken end den distingverede og altid velsoignerede dominikanerpater var, er den næsten lige så kendte franske abbe Pierre, som pater Pire ofte – bl. a. på grund af navneligheden – er blevet forvekslet med. Men alligevel har pater Pires populære pressekonferencesentenser betydet meget for mange og medvirket til at få hans verdensomspændende støttekreds til stadig at vokse – også i begejstring.

Skraldespanden

Thomas Mertons bog »Den store stilhed« blev med rette en amerikansk bestseller også fordi der var en tone af sentimentalitet over Mertons afgjorte selvkritiske bekendelser. Om man nu kunne lide formen eller ej måtte man i det lange løb indrømme, at der var dækning for forfatterens klare bekendelse til det kontemplative liv. I »Stilhedens forjættelse« fra 1949 skriver han:

»Jeg ved meget lidt om, hvad der foregår ude i verden: men sommetider ser jeg noget af det, som folk skriver og tegner derude, og det bestyrker mig i min overbevisning om, at de nærmest lever i skraldespanden, og jeg er glad over, at jeg ikke skal høre på deres sange.«

På dette tidspunkt var Thomas Merton kun 34 år, og det skulle vise sig, at han havde gjort alt andet end at låse sig fast. Han blev meget optaget af det andet Vatikankoncilts bestræbelser på at komme verden i møde, og ikke mindst så han i pastoralkonstitutionen »Kirken i den moderne verden« et meget revolutionerende dokument. I det hele taget

Pater Dominique Pire O.P.

blev det i de senere år mere og mere tydeligt, at Thomas Merton på linje med så mange andre i tidens kirke, var kommet på det rene med, at det at tjene verden, ens næste, havde en plads ved siden af det komtemplative i Guds formål med mennesket. Som amerikansk skribent gik han aktivt ind i kampen for negrenes borgerrettigheder, ligesom spørgsmål om krig og fred optog ham levende. I 1965 lavede han i samarbejde med kirkemusikkomponisten C. Alexander Peloquin otte sange om frihed – på opfordring af den kristne ikke-voldbevægelse.

I sin bog »Redeeming The Time« taler han ud om den kristnes politiske og sociale ansvar. Han gør op med begrebet realpolitik, som Cesare Borgias samtidige, Machiavelli, var en af ophavs-mændene til, og ikke mindst opfordrer han sine landsmænd til at anlægge et moralsk syn på Vietnamkrigen. Han gør for eksempel opmærksom på, hvordan kvinder og børn brændes til døde af den forfærdelige napalm og at man for eksempel kan finde på at udslutte en hel landsby, bare man har mistanke om, at en eller to partisaner gemmer sig der. Der findes endnu ikke pålidelige tal for Vietnamkrigen, men i Koreakrigen – der var en »begrænset« krig var 84 pct. af de dræbte civile, bemærker Merton, der samtidig oplyser, at de civile udgjorde 48 pct. af de dræbte i anden verdenskrig og kun 5 pct. i første.

Den rigtige fred

Både Thomas Merton og Dominique Pire levede forholdsvis kort, men dog længe nok til at vise os, hvordan samtale med Gud og samtale med verden og samtale i verden og lad os føje ordet broderlig til er forenede kræfter til fred – ikke den fred, som blot er fravær af krig, men den rigtige fred i hjerterne.

» Hjerter taler til hjerter «

Af Paul Bolkovac S.J.

Den unge Newman.

I en alder af 78 år blev John Henry Newman af pave Leo XIII udnævnt til kardinal. Til sit våben valgte han valgsproget: »Hjerter taler til hjerter«, på latin: *Cor ad cor loquitur*.

Det, der kommer fra hjertet, går også til hjertet. Hos Newman kunne man livet igennem spore denne tone fra hjertet i alt, hvad han sagde og skrev. Derfor har man med rette kaldt ham den nyere tids Augustin.

Allerede hans stemmes klang, som samtidig var gribende alvorlig og sjældent sagtmodig, greb tilhørerne, når den unge Newman prædikede under universitetsgudstjenesterne i Oxford i den anglikanske St. Maria Kirke.

»Vi følte, at hans ord kom fra en seer, som kunne se Gud og det, der var hans. Det sprog, han iklædte sine tanker, var dybsindigt, men alligevel jævnt, strengt, men alligevel ualmindelig overbevisende, og hans tale trængte ind i vore hjerter, som kom den fra et menneske, der havde en vision, og som bare meddelte sine tilhører det, han så.

Noget, man ikke kan beskrive, var den voksende ærbødighed i hans stemme, når han forrettede gudstjenesten, en ær-

bødighed, som nåede sit højdepunkt, når han skulle udtale Frelserens egne ord. Før og efter tav han et øjeblik. Det mærkværdige var, at hans egen person fuldstændig udslettedes. Han syntes i lige så høj grad at lytte som at tale. Efter at alle enkeltheder har fortonet sig, er dette et af de indtryk, der aldrig vil udslettes.«

Newmans biografi – han var født i 1801 og døde i 1890 – falder inden for det 19. århundrede. Men Newman var ikke noget produkt af forrige århundrede. Hans liv og hans værk er som en udsæd, som i går er blevet lagt i historiens jord, i dag står midt i sin vækst og – forhåbentlig i morgen eller i overmorgen – vil give afgrøde.

Længsel efter enhed

Midt i livet – 45 år gammel – konverterer Newman. Som anglikaner i livets første halvdel og katolik i den anden kender han af egen erfaring svaghederne og styrken på begge sider. Kristenhedens splittelse beror ikke bare på objektive modsætninger. Hvad ved vi egentlig om hinanden? Og hvor tit viser den forestilling, man har gjort sig om andre, sig ikke at være forkert! Der er kun sjældent tale om en frugtbar dialog, fordi vi taler så lidt med hinanden, ikke mere har noget fælles sprog, og enhver samtale i tidens løb som regel bliver til en strid om ord.

I en tid, hvor man kun kendte til polemik og isolation kirkerne imellem, måtte enhver mægler uvilkaarlig komme til at stå et sted midt imellem de to fronter. Hverken katolikerne eller anglikanerne forstår Newman, simpelt hen fordi han er forud for sin tid. Det eneste, han kan gøre, er at forlade sig på fremtiden og gennem sit arbejde i den katolske kirke at berede vejen for et fremtidigt møde mellem kirkerne, for at også den kan være med i samtalen, når den engang kommer i stand. Med dette for øje skriver Newman til en ven, der er anglikaner:

»Det gør mig meget godt, og jeg tak-

ker Dem for den varme, De taler om mig med. De behøver ikke at være bange for at såre mig på en eller anden måde. Gjorde De det, ville det være i modstrid med Deres udtalelser om min tro. Det bedste ville være, hvis modsætningerne slet ikke fandtes, – og det næstbedste er – i kærlighed – at være åben over for dem.

Hvor sørgeligt det end er at se den frugtesløse længsel efter enhed fra alle sider, som De taler om, giver det dog også håb. Vi har lov til at håbe, at den gode Gud ikke havde indgivet fromme mennesker at ønske og bede om enhed, hvis han ikke også, når tiden er inde til det, havde i sinde at bønføre dem. Og jeg glæder mig over det som noget, der opvejer den frygtelige tilbagegang i troen, som vi ser rundt omkring. Ligesom solnedgangen får stjernerne til at træde frem, ser man også store ledende tanker lyse op, som, mens mangelen på tro breder sig af menneskene inden for de forskellige religioner bliver hilst som et fælles gode.

Det forekommer mig, at det første skridt på vejen til en udsigt til en eller anden form for enhed midt i vore splittelser, for alle religiøse mennesker må være, at leve efter evangeliet.«

Kampen for friheden

Newman bliver katolik, fordi han mod forventning i den katolske kirke finder oldkirken og kirkefædrenes kirke, som han ikke mere kunne finde i sin anglikanske kirke: en kirke, der ikke er knyttet til staten, og som ikke er prisgivet historiens skiftende ideologier, men en kirke, som med guddommelig autoritet forkynder den guddommelige orden i verden og legemliggør den i sin tro, sine sakramenter og sin gudstjeneste. Newman er konservativ, og derfor bliver han katolik for at redde det, man ikke kan tinge om, fordi det er af guddommelig oprindelse og ikke er blevet offer for historiens nedbrydende indflydelse.

Inden for kirken bliver Newman så

en forkæmper for friheden over for alt, hvad der ikke er guddommeligt, men menneskeligt, tit alt for menneskeligt, – mod det, der ad historisk vej er kommet ind i kirken, og som altså trænger til at blive revideret og reformeret, og som der kan være forskellige meninger om. Det første, han går ind for, er et katolsk universitet, hvor »teologien og de frie videnskaber bor under samme tag«. Senere gør han sig til fortaler for, at katolikkerne skal uddannes ved universiteterne i Oxford og Cambridge for at genoprette kontakten mellem kirken og verden. Hans holdning i bibelvidenskabelige og kirkepolitiske spørgsmål og til, hvordan et katolsk tidsskrift skal redigeres, er ikke altid i samklang med de opfattelser, som på det tidspunkt er meget udbredte, og som de indflydelsesrige kredse går ind for. Newman forlanger, at den katolske grundopfattelse skal ændres, så der bliver forskningsfrihed og kommer en dialog i stand mellem parterne for på den måde at finde frem til tidens spørgsmål, så man i god tid kan gå i gang med fremtidens opgaver.

Også på det punkt var Newman mere i slægt med vor tid end med sin egen, som ikke forstod ham. Men alligevel klarede han sig og kom igennem den tid, om hvilken han måtte skrive:

»Der er ingen tvivl om, at jeg bliver betragtet med mistro. Vore teologer ligner tit gamle ammer, som vikler det stakkels barn ind i en masse tæpper og lukker vinduerne, for at ikke det mindste pust af frisk luft skal komme til at berøre dets hud, som om det ikke var sundt nok til at tåle en rimelig portion af vind og vejr.

Hvordan skal jeg opnå noget hos protestanter og ikke-troende, når en flok

katolske kritikere slår kraftigt løs bag min ryg og siger, at en bemærkning er ulogisk, en anden uhørt, en tredje realistisk, en fjerde idealistisk, en femte tvivlrådig og en sjette uoverlagt eller anstødelig for fromme ører!

Hvorfor var de middelalderlige skoler så stærke? fordi man gav dem friere spillerum, og de, der forfægtede deres synspunkter ikke ved enhver lejlighed måtte føle bidslet i munden, men frit kunne bevæge deres lemmer og vælge og vrage efter behag. Hvis en eller anden for vild, var der en anden med en stærkere og sandere ånd, der overbeviste ham. Og først hvis stridsspørgsmålet med tiden blev farligt, greb Rom ind – til sidst, og ikke til at begynde med.

Sandheden er noget, mange i fællesskab når frem til gennem et frit samarbejde.«

Livsopgaver

Eftersom Newman aldrig slår sig til tåls med en overfladisk betragtning, kommer han meget hurtigt til det resultat, at den ydre tilhørighed til en kristen kirke i vide kredse ikke mere går hånd i hånd med en indre tilslutning til kristendommen. Mange mennesker, som kalder sig kristne, tror forlængst ikke mere på Kristus og hans budskab.

Fintfølende, som han er, lægger Newman mærke til de første tegn på, at selv troen på en personlig Gud ofte ikke mere har nogen plads i den menneskelige bevidsthed, fordi mange mennesker føler sig lukket inde i de mellem menneskelige forhold og i sammenhængen i verden som i et ubrydeligt net.

Med denne diagnose, som samtidig er en prognose, har Newman fundet sin

Den ældre Newman.

livsopgave. Den kan formuleres således: Hvad kan vi gøre for at finde veje for fremtidens mennesker, ad hvilke de kan komme til troen på Gud, til troen på Kristus? Han er klar over, at man ikke kommer til troen på samme måde, som man får indsigt i matematikken og de eksakte naturvidenskaber. I troen er der tale om et møde mellem to personer, nemlig mellem mennesket og den personlige urvirkelighed, der hedder Gud, og mellem mennesket og den menneskevordne Gud, der hedder Kristus. Hvad er det for stiltiende forudsætninger, der griber ind i udviklingen, og som gør det lettere eller sværere at få et møde i stand? Hvor findes der et hemmeligt slægtskab mellem den til enhver tid forhåndenværende livsfølelse og den kristne tro, som skaber en første forståelse, og som oven i købet kan skabe tiltrækning? Sig mig, hvad du elsker, – så skal jeg sige dig, hvad du kan tro! Denne sammenhæng mellem tro og kærlighed i alle mulige indbyrdes kombinationer har Newman taget til efterretning i alle sine artikler, bøger, foredrag og prædikener.

Blandt de mange spørgsmål, problemet om troen stiller os overfor, er den måde, hvorpå Newman skelner mellem trosvanskeligheder og trostvivel, efterhånden blevet klassisk:

»Mange fornemmer deres vanskeligheder over for religionen som meget smertelige, og jeg selv er i så henseende så følsom som nogen. Men jeg har aldrig kunnet begribe, hvilken sammenhæng der er mellem den mest skærende følelse af at have den slags vanskeligheder og tvivl på den pågældende tros lære. Titusinde vanskeligheder er, hvis jeg forstår det ret, stadig ikke nogen tvivl. Vanskeligheder og tvivl er inkommensurable størrelser, – dvs. noget, man ikke kan

Dr. Newman var et yndet offer for karikaturtegnerne. Teksten til denne illustration fra »Punch« 1850 har som tekst: »Mr. Newboy løfter Mr. Wiseboys hale.« Der rammes således også ud efter Newmans samtidige, kardinal Wiseman.

sammenligne. Efter min opfattelse er troen på, at der er en Gud, det punkt i tros læren, der er forbundet med de fleste vanskeligheder, og dog påtvinger denne sandhed sig min ånd med en sådan styrke, at jeg ikke mere kan tvivle på den.«

Lydighed over for samvittigheden

Et bestemt billede af Newman trænger sig stadig i forgrunden, så længe den baggrund, han taler ud fra, ikke træder tydeligt frem. Bag alle hans samtaler med mennesker står hans samtale med Gud, som er det, han lader sig lede af. Newman har ikke bare talt til Gud og med Gud, altså bedt. Han vidste også, at Gud talte til ham med samvittighedens røst. Denne stemme lyttede han til, denne stemme fulgte han skridt for

skridt, – også hvis han selv ikke kunne se længere end til det næste skridt. Over for denne stemme, der taler til ham, kapitulerer Newman betingelsesløst. Det er hans eget udtryk: *unconditional surrender* – den betingelsesløse kapitulation over for Guds krav i samvittigheden.

Lydighed over for samvittighedens røst, – det er den vej, Newman forlangte, at alle skulle gå, som allerede er på vej, og som vil blive på denne vej. Kunde, der gør sandheden (altså gør, hvad de har indset som rigtigt), kommer til lyset (kommer til større indsigt gennem det, de gør):

»Man må ikke sige, at man har hørt hans argumenter og altså ved, hvad de er værd. Nej, I har ikke hørt dem, og I kan også kun erfare dem på bekostning af den indre nød, som jeg selv har været i. I kan ikke efter for godt befin-

dende tage dem i hånden og snakke om dem. I må være parat til at tænke. I skal så helt og fuldt give jer i hånden på den Gud, der leder jer, at I følger ham overalt. De moralske beviser kan man kun erfare ved at vokse ind i dem, – de er ikke noget, man lærer udenad. Til alle tider og under alle forhold er lydighed mod det lys, vi allerede har, vejen til lyset.«

Men da den unge Newman ikke mere talte til menneskene, men kun til Gud, fandt han allerede de ord, som han senere enten udtalte eller sagde i sit indre:

»Led mig, milde lys, i det mørke, der omgiver mig, – led du mig opad. Natten er mørk, og jeg er fjært fra hjemmet, – led du mig opad. Led du min fod, selv om jeg ikke kan se frem for mig, – hvis bare jeg for hvert skridt kan se det næste skridt, jeg skal tage.«

Af kardinal Newmans søndagsbog: Den stille uge

Betragt, mine brødre, i denne store uge alverdens frelser, der knæler ned, ja falder på sit ansigt i Gethsemane Have og åbner sine arme og sit syndeløse hjerte for den fjende, hvis ånde var en pest, og hvis omfavelse var en døds kamp. Hvilken rædsel, da han så på sig selv og ikke kendte sig selv og følte sig som en rå, afskyelig synder, da han i sin rene, hellige personlighed følte fordærvens masse udgydt over sit hovede og strømme ned ad sit klædebons flige. Navnløs elendighed var det, da han følte sine øjne og hænder og fødder og læber og hjerte som den Ondes, og ikke som Guds læber og redskaber! Er det virkelig det ubesmittede Guds lams hænder, engang uskyldige, men nu røde og plettede af ti tusinde blodige, barbariske gerninger? Er det hans læber, der ikke strømmer over af bøn og lovprisning og hellige velsignelser, men er ligesom besudlede med eder og bespottelser og djævelske lærdomme? Er det hans øjne, der føler sig vanhelligede ved alle de onde billeder og verdslige fortryllelser, der har fået menneskene til at forglemme deres tilbedelsesværdige skaber? Og hans ører genlyder af kamp og strid og svir og udsvævelser, og hans hjerte føler sig frosset af gerrighed og grusomhed og vantro, og hans hukommelse er overvældet af mindet om enhver synd, der er begået siden syndefaldet, i alle jordens egne, af mindet om de gamle kæmpers overmod og de fem byers lyster og Ægyptens forhærdelse og Babylons forfængelighed og Israels utaknemmelighed og trods. Og alle de levendes og dødes synder kommer over ham og de endnu ufødtes, de fortabtes og de frelstes, syndernes og helgenernes, alles synder er der, hans egne apostles og disciples med.

Kun en eneste er der ikke, hun, som ingen del havde i synden, den eneste, som kunne trøste ham, og derfor er hun fjern.

Og dog har han ikke i Gethsemane til bunds tømt kalken, for hvilken hans menneskelige natur først gøs tilbage. Han skal tages til fange og stilles for domstolen, han skal slås med næver og kastes i fængsel og forhøres og forhånes og jages frem og tilbage og hudstryges og tornekrones og langsomt vandre til Kalvariebjerg og der korsfæstes – det skal alt komme over ham, inden det næste døgn er gået til ende.

Og så, da det sidste øjeblik kom, og han råbte: »Det er fuldbragt«, endte hans lidelse i *hans* sjæl, ligesom den og-

så var begyndt i *hans* sjæl. Han døde ikke af legemlig udmattelse, ej heller af legemlig smerte; på hans viljes bud brast hans pinte hjerte, og han befalede sin ånd i sin himmelske Faders hænder.

O Jesu hjerte, al kærligheds kilde, jeg ofrer til dig disse ringe bønner for mig selv og for alle dem, som i ånden forener sig med mig for at tilbede dig. Jeg anbefaler til dig, min Jesus, den hellige Kirke, din kære brud og vor sande moder, alle retfærdige sjæle og alle stakkels syndere, de bedrøvede, de døende, ja, den hele menneskeslægt. Lad dit blod ikke være forgæves udgydt for dem! Og lad det også vederkvæge sjælene i skærilden! Amen.

LITURGISK KALENDER

TIRSDAG den 25.: MARLÆ BEBUDDELSE (hvid).

ONSDAG den 26.: Messen fra 1. passionssøndag (violet).

TORS DAG den 27.: Messen fra 1. passionssøndag (violet).

FREDAG den 28.: Messen fra 1. passionssøndag (violet).

LØRDAG den 29.: Messen fra 1. passionssøndag (violet).

SØNDAG den 30.: 2. PASSIONSSØNDAG eller PALMESØNDAG (rød under palmevielsen og processionen, violet under messen). Jesu lidelseshistorie efter Matth.

MANDAG den 31.: Mandag i den stille uge (violet).

TIRSDAG den 1.: Tirsdag i den stille uge (violet). Jesu lidelseshistorie efter

Markus.
ONSDAG den 2.: Onsdag i den stille uge (violet). Jesu lidelseshistorie efter Lukas.
TORS DAG den 3.: SKÆRTORS DAG (hvid).
FREDAG den 4.: LANGFREDAG (sort).
LØRDAG den 5.: PÅSKELØRDAG (violet under ceremonierne, hvid under dåbsløfternes fornyelse og vigiliemessen).
SØNDAG den 6.: 1. PÅSKEDAG (hvid).
MANDAG den 7.: Mandag i påskeoktaven (hvid).
TIRSDAG den 8.: Tirsdag i påskeoktaven (hvid).
ONSDAG den 9.: Onsdag i påskeoktaven (hvid).
TORS DAG den 10.: Torsdag i påskeoktaven (hvid).

*Inden sin død
nåede
vor medarbejder
J. Coenen S. J.
at fuldføre
denne artikel
til Katolsk Forum*

Et spørgsmål om at lytte

En klog gammel mand, der som leder gennem mange år havde erhvervet sig en moden og dybtgående menneskekundskab, sagde engang til mig: »Hvis jeg skal skaffe mig et indtryk af et menneske, lytter jeg til, hvad han eller hun taler om – og hvad der *ikke* tales om, især det sidste.« Jeg tror, at han havde ret; gennem en samtales indhold og art kan man lodde en persons større eller mindre dybde, tit også manglende dybde, og det er sikkert også rigtigt, at tavshed på rette sted og i et bestemt øjeblik siger mere om et menneskes sind, dets følelse og tanke, end mange ord kan udtrykke.

Fra hjertet

Der findes mennesker, der er som omvandrende aviser; de kan fortælle alt om alt og alle og fylde tiden med deres umådelige ordforråd – uden at sige eet personligt ord, uden at udtrykke en mening, eller de er som tonebånd, der kun gengiver, hvad andre har sagt.

Et lille ord, som kommer fra hjertets og sjælens personlige dybder, indeholder tit mere og forfrisker bedre end timelange ordrækker, der er tale, men ikke »sam«-tale. Stavelsen »sam« giver udtryk for det forenede, samlende. Samtale har noget at gøre med samfund, hvor

adskilte finder sammen, åbner sig for hinanden eller hine andre, man samtaler med. Ægte samtale er noget væsentligt andet end at »snakke sammen«; man kan snakke med enhver medrejsende i et tog, med et tilfældigt menneske, man støder på i et selskab, mens samtale hører til på de højder eller i de dybder, hvor venskabet lever. Samtale finder kun sted, hvor døren mellem sjæle står åben eller er ved at åbne sig. Når mennesker »snakker« sammen, er det derimod somme tider mere for at holde hinanden på afstand end for at åbne sig for hinanden; ikke mindst siden radio og fjernsyn; al personlig samtales store fjende har erobret den centrale plads i hjemmet. Alt for let ligger man under for den fristelse at sætte den elektriske maskine til at »underholde gæsterne«. Uden at ville sige noget ondt om disse opfindelser, der har bragt en fylde af interessante oplevelser og tanker, af kunst og skønhed samt alverdens mangfoldighed ind i vore stuer, så er jeg dog overbevist om, at disse »meddelelsesmidler«, der lærer os så mange interessante ting, i mange af os udsletter en af menneskets vigtigste egenskaber: at kunne samtale.

Tålmodighed

For at kunne samtale, må man lytte.

Pludselig en dag kommer der et menneske, jeg ikke har set i ti år. Oplevelserne har været mange i disse år, både gode og onde, nederlag og sejre; jeg lytter og afbryder en gang imellem med et opmuntrende ord eller en glad bemærkning. Bliver man ikke varm om hjertet, når en tillukket sjæl åbner sig, giver udtryk for og får mod til at fortælle om, hvad der har været indeklemmt mellem livets ruiner; det bliver hurtigt til et helt skriftemål. Hvad skal man da andet end lytte med tålmodighed og velvilje? Det er denne tålmodige lytten til en andens betroelser, der holder døren åben mellem to sjæle; den ligefrem suger den indeklemte glæde eller den indædte gift ud af menneskets sind. Stille, ærbødig lytten er grundelementet i enhver ægte samtale. Tit må spørgsmål komme til hjælp; ikke spørgsmål, der borer sig ind i hjertets tillukkede kammer som en nøgle, som en hovednøgle, der ikke listigt og tyvagtigt dirker sig ind i privatlivets hemmeligheder, men ganske naturligt og uden møje, uden knirkende mislyd eller vold lukker alle hjertets døre op. Når denne nøgle er fundet, står vejen til samtale åben.

Åbne sig

Men husk, at ikke blot den anden skal

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Rom i påsken: a) 1/4–8/4 (skoleferien) – 8 dages flyrejse – 1/2 pension – 2 busrundture. – Pris: kr. 925,-.

b) 2/4–11/4 – 10 dages flyrejse – 1/2 pension – 2 busrundture. – Pris: kr. 995,-.
Rejseledere: lærerinde Annie Rastrup – rejsens præst: pater A. Keustermans, Næstved.

Det hellige Land: 5/5–19/5 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Gallilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: 2250,-.

Rejseleder: pastor Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7–17/7 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Gallilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – 1/2 pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romsrejser.

27/5–13/6 – Rom – Assisi – Firenze – 18 dages togrejse – fuld pension.

Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

27/6–17/7 – Ravenna – Rom – Assisi – 21 dages togrejse – 1/2 pension i Rom – fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

13/9–28/9 – Rom – Assisi – 15 dages flyrejse – fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9–12/9 – 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

lukke op for livets sluser; også du selv må åbne dig: Fortæl om dine erfaringer og oplevelser, om din læsning, din bøn og dit håb. Intet af det, der er af personlig interesse for dig selv, er uden interesse for en ægte samtale. Selvfølgelig vil kun vore bedste venner eller vor sjælesørger få adgang til det personligste område af vort indre – at udlevere nøglen til sine hemmelige kamre til uvedkommende eller til hvem som helst ville medføre ubodelig skade! Ikke desto mindre må man i en virkelig samtale altid meddele sig selv, gøre andre delagtige i sit eget, dvs. i sine egne tanker, meninger og synspunkter. Tidligere yndede man i visse kredse at anvende betegnelsen »samdeling«, et ord, som vel allerede i sin udformning udtrykte det overmål af selvmeddelelse og gensidighed (samdeling), man i disse kredse tilstræbte. – Rigtignok er også undervisning og enhver slags belæring en form for meddelelse af sit eget; men kun, når belæringen lader forstå, at den ikke blot er tillært »stof«, men personlig overbevisning eller i det mindste egen viden, vil den få tilhørernes sjæl til at røre på sig, til at svare, til at samtale; kun således vil »Logos« forvandles til »Dialogos« (samtale). »Dialog« er blevet til et modeord, både i kirken og i samfundet overhovedet, og der står sikkert et berettiget ønske bag denne mode. Alt for længe har vi – tit med højtalerstyrke – skreget hver sit »ord«, sin mening i hovedet på modparten, som sad på den modsatte bred og holdt sig for ørerne, men først ved at slå bro over åen og gå over i den andens lejr ved »dialogen« (det græske ord dia udtrykker den tværgående bevægelse, jfr. diametertværmål) ikke med kompromiser, men ved så at sige at bringe logosordet over til den anden side og aflevere det personligt – altså ved den ægte »samtale«, kan man regne med at kunne høre på hinanden og blive hørt. Derfor er dialog ikke selvopgivende kompromis, men tale tværs over grøften.

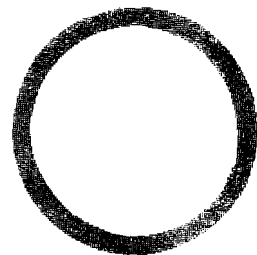
Dialogen

Vi vil aldrig lære dialogens vanskelige kunst, især når vi hermed mener dialogen mellem grupper, partier – det være sig politiske, kirkelige eller andre – hvis vi ikke først lærer sam-talen mellem den ene og »hin-anden«. Thi tale kan egentlig kun være et menneskes tale med et andet menneske. En mængde kan ikke »tale«, fordi kun den enkelte formår at tænke, og al tale er legemliggjort tanke. »Bevægelser« kan kun mødes i »samtale«, hvor hjerterne er åbne og villige til at tale sammen.

Gunnel Vallquist:

Ud af den onde cirkel

Den kendte svenske katolske forfatterinde og journalist skriver om en bog af Newman-kenderen Louis Bouyer.

Kirken befinder sig i en krise, – det er efterhånden blevet klart for enhver. Det, som er vanskeligere, er at sige, hvori krisen egentlig består. Skal vi lære at beherske situationen, er det overordentlig magtpåliggende at finde frem til roden eller rødderne til de begivenheder, vi står midt i. Debatten har da også fremkaldt enorme mængder af bøger og artikler. Nogle gør ikke andet end at øge forvirringen med deres uovervejede teorier og impulser, mens andre klager over tidens ondskab og med længsel ser ti år tilbage i tiden eller reviderer en forflygtigt konciloptimisme med eftertankens sygelige bleghed. De fleste bidrager ikke noget videre til at skabe klarhed i tingene. Men der er trods alt en og anden, der gør det. Dette gælder i høj grad en lille for nylig udkommet bog af *Louis Bouyer: La décomposition du catholicisme* (Aubier. Frs. 12.90). I modsætning til de ovennævnte kan den siges at repræsentere eftertankens sunde (omend ikke så lidt koleriske) rødmen. Den kalder tit på indvendinger, men er – ikke mindst derfor – overordentlig sund og stimulerende læsning ikke alene for katolikker af alle afskygninger, men for enhver, der holder af pamfletkunsten. Det er nemlig satire i mesterklasse – ikke bare bidende skarp, men også dybtgående, trods de forenklinger, som altid må forekomme inden for genren. En klar overbevisning om en personlig og stærk religiøsitet giver balance i det hele. Bouyer, som blandt andet er en af de mest fremragende Newman-kendere, hører til de katolikker, som har erhvervet sig moralsk ret til at kritisere Kirken i dag, hvad man ikke behøver at være særlig modig for, fordi han hørte til de få, som vovede at kritisere Kirken, da man risikerede noget ved at gøre det.

Falsk ydmyghed

Den efterkoncilære »vulgærkatholicisme« (udtrykket er ikke hans) er genstand for

Bouyers tilintetgørende satire. Han håner den for en »åbenhed mod verden«, som har udartet til servilitet over for alt, hvad der er på mode, og som gør de kristne ikke bare latterlige, men også unyttige i en verden, som i dag har mindst lige så meget brug for et salt, som da ordene om jordens salt udtaltes for første gang. Han advarer mod de katastrofale følger af at bryde med traditionen, som mange katolikker i dag er tilbøjelige til at gøre, – det hævner sig altid både for kollektivet og for individet, hvis de prøver på at afskære sig fra deres egne rødder. Han hudfletter den falske ydmyghed, som driver katolikkerne – og de kristne i almenhed – til som en reaktion imod tidligere tiders intolerance at sidestille kristendommen med en hvilken som helst anden religion eller livsanskuelse og til at svigte den overbevisning, at den kristne kirke har noget helt enestående at byde en menneskehed, som stadig – eller på ny – ser sig om efter noget, der kan skænke et håb, som ikke er af denne verden, og en tro på noget, der er mere end denne verden. Og hans bitterhed bliver ikke mindre, når han håner det nye gudstjenesteliv: »Hvis liturgien før koncilet kunne sammenlignes med et balsameret lig, så er liturgien efter koncilet et lig i opløsning.« Den tidligere ritualisme, som i hvert fald havde den fordel, at menigheden blev forskånet for præsternes subjektive udsvævelser, er blevet efterfulgt af en mangel på form, som udleverer vortids katolikker til »la religion de la curé (sognepræstens fromhed) med alle hans idiosyncrasier, begrænsninger, fikse ideer og små kæphest«. Bouyer påtaler også, at koncilets klart udtalte direktiv med hensyn til, at latinen skal bevares som kirkeligt sprog ved siden af modersmålet (ligefrem med en vis prioritet), næsten alle vegne er blevet negligeret af et præsteskab, som er blevet træt af den gamle trummerum, og som nu giver sin trang til at eksperimentere og sin lyst

til at lege frit spil på menighedens bekostning.

Strålende mulighed

Alt dette er, siger Bouyer, så meget sørgeligere, som koncilet – trods sine uomtvistelige begrænsninger – virkelig frembød en strålende mulighed for virkelig at reformere kirken. En sådan reform var nemlig påtrængende nødvendig. Bouyers skarpe kritik er lige så skånseløst rettet mod den tidligere »vulgærkatholicisme« som mod den nuværende. Autoriteten som et mål i sig selv, herskesygen som religion, skolastikken som spændetrøje, mistro over for den bibelske fornyelse og genopdagelsen af kirkefædrene, ja selv over for en Kristusmystik som benediktinerne Marmions og Voniers – det var det klima, den officielle katholicisme opretholdt før koncilet. Kirken blev fremstillet som en »pyramide, som – for at gøre det helt umuligt – forudsattes at hvile på sin spids«. På verdenskirkenes plan var paven alt og biskopperne intet, på bispedømmets plan var biskoppen alt og præsterne intet, på sogneplan var præsten alt og menigheden intet. »Hver især var på sit specielle plan en Janus, som bar et nul på sin ene pande og et uendelighedstegn på den anden. Paven var den eneste, som havde ret til udelukkende at bære uendelighedstegnet, og *vulgum pecus*, den simple hjord, havde bare et nul.«

Koncilet gav den nødvendige frihed til at ånde i kirken, men måske var det allerede for sent til at gennemføre en reform uden at tabe balancen. Kvælningfænomener i et menneskeligt legeme kan resultere i beskadigelser af hjernen, og den samme lov gælder i tilsvarende grad for et samfund. Videre frem i bogen skitserer Bouyer den udvikling, som han tror er ondets ophav og rod. Allerede i og med modreformationen begyndte kirken at afskære sig fra nogle

Fortsættes side 19.

OPSTANDELSEN

Påskens mysterium i en moderne katolsk teologs tolkning

Man klager en gang imellem over, at vi er underforsynede med hensyn til orientering om nyere katolsk teologi. Joseph Ratzinger, som ved siden af Karl Rahner og Hans Urs von Balthasar, hører til de førende tysksprogede teologer, har skrevet en bog, som i løbet af ganske kort tid er kommet i fem oplag og er blevet oversat til seks sprog. Bogens titel er »Indførelse i kristendommen. Forelæsninger over den apostoliske trosbekendelse«. Det drejer sig om akademiske forelæsninger, som i sommeren 1968 blev holdt på universitetet i Tübingen for studenter af alle fakulteter. Det, Karl Adam for næsten et halvt århundrede siden har præsteret ved samme universitet med sin mesterlige bog: »Katholicismens inderste væsen«, er her gjort på samme måde, men ud fra historiens forandrede situation. Bogen er enkel i sin opbygning: Tro, Gud, Jesus Kristus, Ånden og Kirken. Den har også økumenisk sigte: den udelader alle perifere ting og samler sig om det centrale. Kan vi i dag endnu ærligt bede den apostoliske trosbekendelse? Og bogens svar er et ubetinget ja – trods alle vanskeligheder. Det er nærliggende at sammenligne denne bog med den meget omtalte hollandske katekismus. Den supplerer den sidste og adskiller sig dog fra den. Den har ikke den hollandske katekismus' let tilgængelige form. Den henvender sig til et akademisk publikum og graver derfor dybere, forenkler ikke problemerne og sætter accenterne tydeligere og klarere, hvor man har det indtryk, at katekismen ofte springer over, hvor gærden er lavest. Efter alle solemærker at dømme vil den nye bog af Ratzinger komme til at spille samme rolle i det teologiske opgør, som Karl Adams bog i sin tid gjorde det. Det er en bog, man bliver glad for, hvis man påtager sig den anstrengelse, som er forbundet med et studium af den. Den burde oversættes – eller omskrives – til dansk. Det er også en klar bog, – den bekender kulør. Man er ikke i tvivl om, hvad forfatteren mener.

I det følgende er der gjort et forsøg på at gengive Ratzingers tolkning af Kristi opstandelse. Det drejer sig ikke om en ordret oversættelse, men dels om en gen-

givelse af hans tanker, dels om en mere eller mindre fri oversættelse.

»Stærk som døden er kærligheden«

Bekendelsen til Kristi opstandelse er for den kristne udtryk for den vished, at det ord er sandt, som ellers kun synes at være en skøn drøm: »Stærk som døden er kærligheden«. I Det gamle Testamente står denne sætning i sammenhæng med en lovprisning af Eros' magt. Men det betyder ikke, at man kan affeje den som en hymnisk overdivelse. Det er den menneskelige kærligheds inderste væsen og paradoks, at den kræver uendelighed, evighed. Den er i sig selv et skrig efter uendelighed. Nietzsche har formuleret det således: »Al lyst vil evighed, grænseløs evighed.« Men samtidig er det klart, at dette skrig er uopfyldeligt. Kærligheden kræver uendelighed, men kan ikke give den. Den fordrer evighed, men er spærret inde i den dødelige verden. Mennesket kan ikke fastholde livet, men må dø. Derfor vil mennesket leve videre i en anden. To veje er blevet forsøgt: for det første vil han leve videre i sine børn. Men i børnene lever mennesket kun videre på en uegentlig måde. Mennesket ønsker, at der skal blive mere tilbage af ham selv. Derfor flygter han ind i berømmelsens idé, som virkelig skal give ham udødelighed, når hans minde bevares gennem tiderne. Men også den anden vej er dømt til at strandes. Det, som bliver, er ikke ham selv, men kun en skygge af ham. Den selvskabte udødelighed er kun hades, schéol: mere ikke-væren end væren. Også den anden, som jeg har overgivet min fortsatte eksistens, må dø – også han er dømt til undergang.

Den levendes Gud

Den anden kan ikke garantere min egen fortsatte eksistens, da han selv er dødelig. Hvis der skal være nogen, som kan give min egen eksistens et fast holdpunkt, kan det kun være én, som ikke kommer og forgår, men som virkelig »er« midt i al forandring: den levendes Gud. I ham lever jeg videre, ikke blot som ekko eller en skygge, men i ham er

jeg i sandheden nærmere mig selv, end når jeg blot forsøger at blive hos og i mig selv.

Kærlighedens værdi

Vi kan nu igen knytte vore overvejelser til ordet om kærligheden og døden. Kun hvor kærlighedens værdi står over livets værdi, det vil sige: kun hvor nogen er rede til at ofre livet for kærlighedens skyld, kun dér er kærligheden stærkere end døden. For at kunne være stærkere end døden, må den først være stærkere end livet. Det vil atter sige, at kærlighedens magt er stærkere end det biologiskes magt. Den giver en eksistensform, som Det nye Testamente betegner med ordet »LIVET« (zoë): endegyldigt liv, som har ladet dødens regimente bag sig.

Det er nu sket i Jesus Kristus. Det er det Det nye Testamente mener, når det siger, at hans opstandelse er vort liv. Vi kan tolke denne sætning på følgende måde: Enten er kærligheden stærkere end døden, eller den er det ikke. Hvis den er stærkere i Ham, så netop derfor, fordi det er kærlighed til andre. Det betyder endvidere, at vor egen til os selv overladte kærlighed ikke er tilstrækkelig til at overvinde døden, men i sig selv må blive et uopfyldeligt ønske. Det betyder, at kun Hans kærlighed, som er identisk med Guds egen livs- og kærlighedsmagt, kan grundlægge vor egen udødelighed. Men samtidig er det klart, at vor udødeligheds måde er afhængig af vor egen måde at elske på.

Kristi liv efter opstandelsen

Efter det sagte, er det klart, at Kristus ved sin opstandelse ikke er vendt tilbage til sit tidligere liv på samme måde, som det kan siges om ynglingen fra Naim eller Lazarus. Han er opstanden til det liv, som ikke mere er begrænset af kemiske eller biologiske love, og som derfor står uden for dødens mulighed. Han er opstanden til den evighed, som kærligheden forjætter. Hvis derfor den opstandne møder mennesker, taler Det nye Testamente om, at han »viser sig for dem«. Derfor bliver den, som endnu

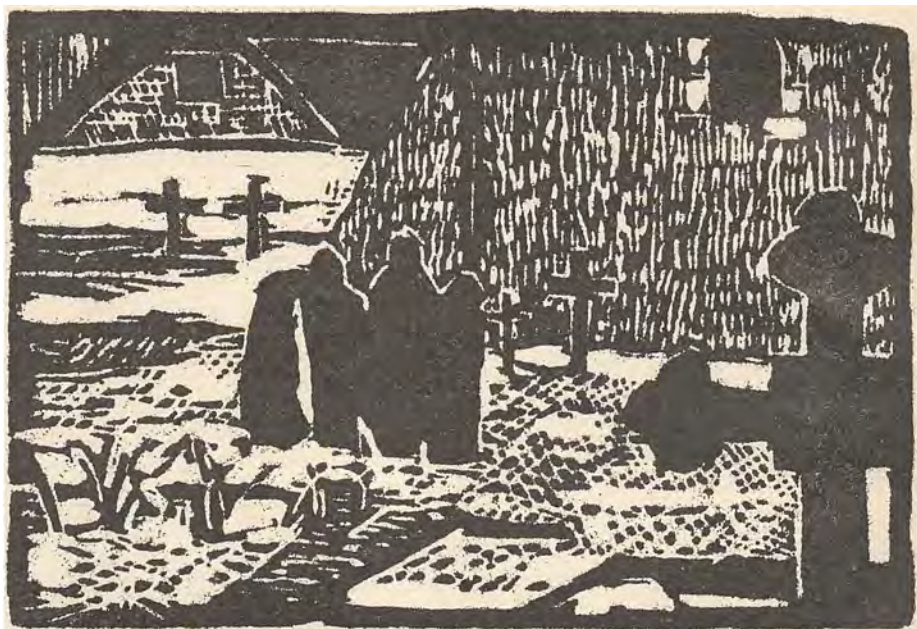
for to dage siden sad til bords med dem, ikke genkendt af sine nærmeste venner og forbliver også som den erkendte en fremmed. Kun når *han* giver dem evnen til at se, *bliver* han set. Kun når han åbner øjnene og bevirker, at hjertet åbner sig, kan den dødovertvarende kærligheds ansigt midt i denne dødsverden blive synligt og i det den nye, den anden verden: den kommende verden. Derfor er det også så vanskeligt, ja, næsten umuligt for evangelierne at beskrive mødet med den opstandne. Derfor stammer de, hvis de alligevel taler om det, og synes at modsige hinanden, når de beskriver det. Men i virkeligheden er de forbavsende enige i deres udsagns dialektik, i samtidigheden af at røre ved ham og ikke røre, af erkende og ikke erkende, af fuldkommen identitet mellem den korsfæstede og opstandne og samtidig fuldstændig ikke-identitet, fordi han er forvandlet. Man erkender Herren og erkender ham alligevel ikke; man rører ved ham, og dog er han den urørlige. Han er den samme, og dog helt anderledes.

Emmaus-fortællingen

Et eksempel på det sagte er fortællingen om Emmaus-disciplene. For det første giver den det indtryk, at vi her står over for en jordisk-massiv opstandelsesforestilling. Som om intet var tilbage af det hemmelighedsfulde og ubeskrivelige, som vi finder i de paulinske beretninger. Det er, som om den opstandne Herre her atter er indfanget af den jordiske historie. Men dette første indtryk modsiges af hans hemmelighedsfulde dukken-op, og hans ikke mindre hemmelighedsfulde forsvinden. Dette indtryk modsiges endvidere af den kendsgerning, at han ikke kan erkendes med disciplenes menneskelige øjne. Kun med troens øjne erkendes han. Gennem skriftudlægningen gør han disciplenes øjne brændende, og ved brødet brydning åbner han dem. Det er en henvisning til den tidlige liturgis to grundelementer: ordets gudstjeneste og eukaristien. På den måde minder evangelisten os om, at mødet med den opstandne ligger på et helt nyt plan. Med de liturgiske symboler forsøger han at beskrive det ubeskrivelige.

Afmytologisering?

Erfaringen med den opstandne er noget andet end mødet med et menneske af vor egen omgangskreds. Men den kan på den anden side ikke føres tilbage til erindringer, som til sidst har fortættet sig til den tanke, at han lever, og at hans »sag« går videre. Opstandelsesberetninger er mere end det. De vidner om en begivenhed, som ikke opstod i apostolens hjerter som et fromt ønske, men

Bondeblomst! men er det sandt:

Har du noget at betyde?

Er din prædiken ej tant?

Kan de døde graven bryde?

Stod han op, som ordet går?

Mon hans ord igen opstår?

Springer klart af gule lagen

livet frem med påskedagen?

Kan de døde ej opstå,

intet har vi at betyde,

visne må vi brat i vrå,

ingen have skal vi pryde,

glemmes skal vi under muld,

vil ej vokset underfuld

smelte, støbes i det dunkle

og som lys på graven funkle.

Af N. F. S. Grundvigs

»Påskeliljen«. – Illustration af Emil Petersen.

som kom til dem udefra, og som overmandede dem *mod* deres egen tvivl og gav dem vished. Den, som lå i graven, er ikke mere dér, men – virkelig selv – lever. I ham er kærlighedens magt blevet stærkere end døden.

Kun når man tager begge sider alvorligt, bevarer man evangeliets vidnesbyrd. Det alt for bekvemme forsøg på at ville undgå Guds direkte indgriben i denne verden og samtidig at ville blive stående på Bibelens grundlag er tom tale. Det

svarer hverken til den redelighed, som vi skylder fornuften, eller til troens krav. Man kan ikke blæse og have mel i munden, det vil sige, have troen og samtidig have »en religion inden for den rene fornufts grænser«. Valget bliver vi ikke sparet for. Men for den, som tror, vil det stadig blive mere klart, hvor fuld af fornuft den bekendelse er, som overgiver sig til den kærlighed, som har overvundet døden.

H. Roos S. J.

Sjøreen & Co.

Malerfirma

Arhus N.

Et Hjem paa Rejsen

Telefon 12 41 22 - Arhus C.

Mislonshotellet Ansgar

A. Mougaard A/S

Entreprenør & murerfirma
Arhus C.
Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-Installatør
Telefon 12 15 57
Hans Brogesgade 4, Arhus C

Katolske begravelsøer
Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning
Jærgaardsgade 17-19, Arhus C

Arhus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

MEJERIE Vestecbo

Jydsk Orgelbyggeri I/S

Hertof Trollesgade 36 A
Arhus N
Telefon 16 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryegsgade 24, Arhus C. Tlf. 12 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Arhus C
Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS · VAND · VARME · BLIKKENSLAGER · SMEDE · MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Arhus N.
Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

Stiftsrådet har nøglen

*til gennemførelsen af det strukturforslag,
som synoden vedtager*

Af advokat Anders Hjorth

Synodens strukturkommission har nu afsluttet arbejdet med den reviderede betænkning, der kommer til 2. behandling på regionerne i marts-april 1969.

Ved forelæggelsen af den foreløbige betænkning i oktober 1968 kunne der konstateres bred enighed i regionerne om, at menighederne burde samles i større geografisk afgrænsede fællesskaber, kaldet provstier. Tilsvarende gælder forslaget om at lade det pastorale arbejde i provstiet forestås i forening af sognepræster, kapellaner m. v. under forside af en provst.

Derimod synes tilslutningen til betænkningens forslag om en konsekvent ophævelse af den geografiske afgrænsning (sognegrænserne) mellem menighederne indenfor provstiet for mindre udtalt.

Strukturkommissionens reviderede betænkning

Betænkningen foreslår derfor den nuværende struktur indbygget i den struktur, som blev foreslået i den foreløbige betænkning, og således at de lokale forhold bliver medbestemmende for den strukturelle udvikling.

Dette indebærer, at afgrænsningen i sogne bibeholdes indtil videre. De eksisterende sogne - eventuelt med visse grænseændringer - samles i provstier og de til provstiet knyttede præster (sognepræster, kapellaner etc.) udgør dettes præsteskab. Præsterne udfører i forening det pastorale arbejde i provstiet under forside af en provst. Dette samarbejde, som kommissionen lægger stor vægt på, bevirker ikke, at den enkelte sognepræsts pastorale ansvar for den menighed, hvortil han er knyttet, forflygtiges.

Hvis der i et sogn findes flere end een kirke (menighed) kan der til disse henlægges et kirkedistrikt. Ved »kirke« forstås i denne forbindelse det sted, hvor man regelmæssigt samles til gudstjeneste.

Hvor forholdene tilsiger det kan den

geografiske sogne-afgrænsning mellem menighederne indenfor provstiet ophæves. Beslutning herom træffes af biskoppen. I disse provstier afgør vedkommende katolik selv, til hvilken menighed indenfor provstiet han ønsker at høre.

Herudover bibeholdes forslaget om sognebåndsløsning og muligheden for dannelse af de såkaldte tværsognsmenigheder bestående af nationale mindretal, som naturligvis bør søges indpasset i de provstier, hvor de har deres samlingssted.

I hver menighed oprettes et menighedsråd, idet dog to eller flere menigheder skal kunne have fælles menighedsråd, hvis særlige grunde taler herfor. Menighedsrådene indenfor provstiet mødes fra tid til anden for at drøfte fælles anliggender. Denne forsamling foreslås kaldt provstiforsamlingen. Mellem møderne tager et provstiråd sig af de løbende opgaver. Kommissionen anser det for vigtigt at provstiets præsteskab har denne kontaktmulighed ud til de forskellige menigheder; om det administrative-økonomiske tyngdepunkt kommer til at ligge i det enkelte menighedsråd eller i provstirådet vil udviklingen afgøre.

Provstiforsamlingen vælger medlemmerne til pastoralrådet, der også består af præster, ordensfolk og lægfolk, herunder ordenssøstre, og hvis opgaver tænkes dækkende hele bispedømmet. Pastoralrådets medlemmer kan indstille til biskoppen at udpege yderligere medlemmer. Ordenssøstre vælger selv deres repræsentation.

Enkelte medlemmer har afgivet dissens, ligesom der foreligger mindretalsudtalelser.

Stiftsrådet

Det er tidligere fremhævet, at det kommende pastoralråd forudsættes at skulle overtage det eksisterende stiftsråds funktioner og opgaver, og for så vidt kan man sige at stiftsrådet i dag allerede er

kernen i de kommende pastoralråd. Be- grundelsen herfor er den, at de admini- strative-økonomiske opgaver vanskeligt kan udskilles fra de pastorale opgaver, ligesom det unødigt vil komplicere pro- blemernes løsning, om disse skal under- gå behandling i 2 råd på samme plan (stiftsplan) o. s. v. I den anledning har kommissionen da også afholdt fælles- møder med Ansgarstiftelsens forretnings- udvalg (stiftsrådets formandskab). Om indpasningens problematik bemærkes føl- gende:

Det økonomiske råd påtog sig i sin tid den meget vanskelige opgave at mo- dernisere stiftets forvaltning på det ad- ministrative-økonomiske område og var således i en vis forstand en pendant til det biskoppelige, gejstlige råd. Rådet be- tragtede sig som en midlertidig forete- else, idet biskoppen på længere sigt måt- te støtte sig til et folkevalgt råd, nemlig stiftsrådet, hvorfra det økonomiske råd eller stiftsrådets formandskab (Ansgar- stiftelsens forretningsudvalg) udgik.

Stiftsrådet er et væsentligt element i kirkebidragsordningen. I biskoppens brev i begyndelsen af 1967 til alle landets ka- tolikker udtales, at stiftsrådet er et fæl- les økonomisk organ for bispedømmet og at rådet skal have indsigt med regnska- ber og budgetter samt være biskoppen behjælpelig i administrationen af de pen- ge som kommer ind ved kirkebidrags- ordningen. Således vil lægfolket få stør- re indflydelse på stiftets økonomiske ad- ministration samtidig med at det påta- ger sig et klarere ansvar.

Stiftsrådets mange opgaver fremgår af vedtægterne fra januar 1968, hvoraf navnlig fremhæves fastsættelsen af reg- ler for udskrivning og fordeling af kir- kebidrag. Herudover udtaler stiftsrådet sig om forvaltningen, projekter, lang- tidsplaner etc., ligesom det anbefaler bi- skoppen et budget for stiftet. Stiftsrå- dets formandskab (Ansgarstiftelsens for- retningsudvalg) er biskoppens rådgiver i administrative og økonomiske spørgs- mål.

Med andre ord må stiftsrådet anses for et repræsentantskab for kirkebidrags- yderne og i konsekvens heraf er kun bi- dragyderne valgbare til stiftsrådet. Grundlaget for stiftsrådet, nemlig kir- kebidragsordningen, har således intet principielt tilfælle med etableringen af pastoralrådet. At opgaverne som nævnt i vidt omfang er eller vil være sammen- faldende er så en anden sag.

Her må der tages praktisk på tingene, og stiftsrådet går da også positivt ind for den af strukturkommissionen fore- slåede udvikling, hvilken udvikling rå- dets fædre, det økonomiske råd, iøvrigt allerede forudså fra starten. Forsåvidt er stiftsrådet i dets nuværende form et midlertidigt eller foreløbigt organ, men man må forudse, at stiftsrådet for at

Anders Hjørth.

akceptere den nævnte udvikling vil fast- holde kravet om at pastoralrådets med- lemmer skal være tilsluttet kirkebidrags- ordningen (hvilket også er muligt for præster og ordensfolk), da man ellers vil fjerne grundlaget for den eksisterende kirkebidragsordning eller forudsætning-erne for de enkelte medlemmers tilslut- ning til denne. Jeg understreger, at der her er tale om en personlig vurdering.

Problemet har næppe større praktisk betydning, eftersom man vanskeligt kan forestille sig en katolik gå aktivt ind i kirkens arbejde uden samtidig at bidrage økonomisk til kirkens beståen og udvik- ling. Men problemet er der, og det var der også da man i sin tid diskuterede stiftsrådets vedtægter.

Det er på denne baggrund regionerne må vurdere spørgsmålet i den reviderede betænkning, om medlemskab af pasto- ralrådet skal være betinget af tilslutning til kirkebidragsordningen.

Et andet ikke mindre vigtigt problem må fremhæves. Den udvikling eller de- mokratiseringsproces, som etableringen af det økonomiske råd og senere stifts- rådet er udtryk for, må fortsættes og udbygges i det kommende pastoralråd, men her opstår den principielle vanske- lighed at pastoralrådets beslutninger iføl- ge koncildekretene kun er tænkt som rådgivende for biskoppen, medens stifts- rådets beslutninger i et vist omfang er bindende, nemlig forsåvidt angår regler- ne for udskrivning og fordeling af kir- kebidrag. Stiftsrådet skal på kirkebi- dragyderens vegne påse indpasningen af stiftsrådets opgaver i det kommende pastoralråd og denne pligt opfyldes kun, såfremt pastoralrådet tillægges beslut- tende myndighed i det nævnte omfang.

Synoden er kun rådgivende og dets funktion ophører med vedtagelserne på plenar-forsamlingen i efteråret 1969.

Fortsættes side 16.

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør
Christiansbjerg Installationsforretning
Birkegade 7, Århus N.
Telefon 16 98 80
Lev. til katolske institutioner
Lys, kraft og varme
For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77

Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vækselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Lev. til de katolske institutioner

Svendborg Ligkistemagasin

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen

Frøderiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 19 20

Kompasretning, »Thrige« autopilot, alle nautiske spørgsmål

Hvidkjær-Sørensen
Strandhuse 36, Svendborg
Telefon 21 33 34

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Molestien 11, København SV
Telefon VA 6060
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Ingemann Jensen

Malermester
Marlbøvej 139, Nakskov
Telefon 308

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelser ordnes
Reberbangade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Chr. Hjorth

Frugt og grønt
Østerbrogade 64, Aalborg
Telefon 3 46 72

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-Installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

Thuen

Gravensgade 2, Aalborg
Telefon 13 14 44

Mathias Christensen

ABSALONGADE 14
Aalborg

Stiftsrådet er et eksisterende organ, som synoden med andre ord ikke kan opheve. Rådet kan kun opløse sig selv, eller for at nævne den anden - efter min opfattelse teoretiske - mulighed efter dekret fra biskoppen. Ifald strukturkommissionens forslag vedtages af synoden og godkendes af biskoppen er det indlysende, at stiftsrådets vedtægter vil indgå i vedtægterne for pastorallrådet og dets formandskab. Det er lige så selvfølgelig, at stiftsrådet bør have en afgørende indflydelse på udformningen af disse vedtægter, så meget mere som det praktiske arbejde m. v. med at sætte den nye struktur i gang i efteråret 1969 og foråret 1970 kommer til at påhvile stiftsrådet og Ansgarstiftelsens forretningsudvalg.

Anders Hjorth.

Også synode i Vesttyskland

Bonn - KNA

Det vigtigste resultat af den tyske bispekonferencens plenarforsamling i foråret i Bad Honnef og det, der vil få flest konsekvenser, er beslutningen om at forbedre og gennemføre en »Fælles synode for bispedømmerne i forbundsrepublikken Tyskland«. Selv om de tyske katolikker i flere måneder har ønsket og drøftet en sådan synode, er bispekonferencens klare og hurtige beslutning alligevel kommet som en overraskelse.

Biskopperne begrundede beslutningen med, at de nye spørgsmål og problemer, der er opstået efter koncilet, er de samme i alle bispedømmer, og at svarene og løsningerne derfor også skal søges i fællesskab. En behandling af disse problemer udelukkende på bispedømmeplan ville være at stille for store krav til de forhåndenværende kræfter og institutioner. Ved forberedelsen til synoden skal der først og fremmest lægges vægt på, at alle grupper og sammenslutninger »helt ned til det allermindste sogn« skal have mulighed for at deltage i drøftelserne og overgivelserne. Derfor regner biskopperne også med en lang forberedelsestid, dvs. at man ikke kan regne med at synodens første møde vil blive afholdt før i efteråret 1972.

Som det første skridt til forberedelse til synoden besluttede man, at en kommission bestående af repræsentanter for bispekonferencens pastorallråd og råd af lægfolk og for de tyske katolikkers centralkomité inden bispekonferencens møde til efteråret skal have klaret alle kirkeretslige problemer, kunne fremlægge udkast til en forretningsgang for synoden og i korte træk angive, hvilke emner man eventuelt ønsker drøftet. Kardinal

Döpfner vil så forinden ordne det nødvendige angående betingelserne med Vatikanet. En sådan »sondering« er nødvendig, fordi der i kirkeretten slet ikke er regnet med en synode af denne art, og der som følge heraf heller ikke hersker klarhed med hensyn til dens retslige status. Biskopperne indrømmede uden videre, at der faktisk er problemer forbundet med at afholde en fælles synode. Derfor kunne der endnu ikke træffes bestemmelse med hensyn til enkelthederne. Men én ting var biskopperne i hvert fald helt enige om, og det var, at både biskopper, præster, ordensfolk og lægfolk i et »rimeligt forhold« skulle deltage i synoden, men at deltagerantallet ikke måtte være større, end at synoden var overskuelig og i stand til at arbejde.

INDLAND

Kærlighed og prævention

Mange er de spørgsmål, der er blevet rejst i anledning af pave Paul's rundskrivelse Humanae Vitae om samlivet i ægteskabet. Der har været spurgt efter den autoritet, paven har udtalt sig med i denne sag, og hvilken autoritet paven i det hele taget har i Kirken; der har været spurgt, om ikke paven med sin afgørelse krænker menneskets samvittighedsfrihed, og hvordan det i det hele taget forholder sig med samvittighedsfrihed i Kirken. Men helt afgørende i denne sag er spørgsmålet om rundskrivelsens eget emne og indhold, og her vil der ikke være uenighed om, at hvad rundskrivelsen tager op, er spørgsmålet om kærlighedens væsen og menneskets personlige værdighed i kærlighedslivet. Hører det med til den ægteskabelige kærligheds væsen, at ægtefællerne ikke må udelukke muligheden for frugtbarhed i det ægteskabelige samliv ved hjælp af kunstige, tekniske hjælpemidler? Sættes den personlige frihed og værdighed på spil for såvel kvinde som mand ved at følge den i vor tid og vort samfund så udbredte præventionspraksis? Disse spørgsmål vil blive taget op på et menighedsrådsmøde i Århus palmesøndag, den 30. marts kl. 19.30 i Skt. Knuds Skolesal, hvor pastor Kaare Osorio, Hillerød, vil holde foredrag om »Kærlighed og prævention«.

Der gøres opmærksom på den danske oversættelse af Humanae Vitae, der er udsendt på Pauluskredsens Forlag (pris kr. 4,50). Det vil være en god forberedelse til aftenen i forvejen at have læst rundskrivelsen.

Pater Paul Keller S.J.

Stenosgade, Kbh., fylder 60 den 9. april.

Man går glip af
en del ved ikke
at kende dem . . .

De klædte sig ud som nonner

Af Bent Lange S.J.

En usædvanlig beskidt vogn, så oversprøjtet med mudder og sne, at man knapt kan kende DK-mærket, er kørt op foran døren. Trods sne og glatte veje er biskop Martensen kommet til Frankfurt.

Aner de fleste i Danmark, at biskoppen er på langfart? Her er vi dog 6, der har set frem til biskoppens besøg. Man behøver ofte ikke megen overtalelse for at lade bøgerne hvile, og nu lader vi dem, på trods af eksamen i næste uge, med største sindsro falde.

Biskoppen er kommet for at besøge »danskerne«. Vor koloni af præstestuderende består af 5 tyske jesuitter – fremtidige danskere – og en dansker. En er præst, og de andre er på vej, for efter endt studium at rejse til Danmark eller for at vende hjem.

Præstestuderende! Egentlig går man glip af en del ved ikke at kende dem, men det gør man måske også ved ikke at kende Viktor Borge.

I det sidste hus jeg boede i (USA), var der to typiske præstestuderende, begge meget høje og kraftige, og den ene havde i tilgift en ægte Storm P'sk jordbærtud. En dag hørte de, at en biograf viste en forestilling, hvor der kun var adgang for nonner. Man kan jo ikke overvinde alle fristelser, så de klædte sig ud som nonner, og kom også helskindet ind. Der opstod dog et problem, da den ene skulle på toilettet og benyttede herrernes. Gad vist hvad kontrolløren tænkte? I det mindste blev han mistænksom, så »nonnerne« flygtede. De fik et lille forspring i en sidegade og kom også helskindet over et plankeværk. På grund

af de lange kjoler kunne de dog ikke løbe stærkt nok, og blev bragt hjem af politiet, der var meget forstående, men gerne ville have »nonnernes« forklaring bekræftet.

Med en af de samme fyre gik jeg en sen aften en tur for at trække frisk luft, og vi fandt en mand liggende på gaden. Det var under frysepunktet, men ingen hjalp den gamle mand. Han så heller ikke for godt ud med bræk og slim over alt, i laser og ubarberet, både syg og drukken. Selv om det var på en stor færdelsesåre, var det umuligt at få hjælp, men vi fik ham dog hjem.

Næste dag deltog den samme student i en kongres for naturvidenskabsmænd, og den følgende søndag prædikede han under en børnemesse.

Egentlig har jeg vist tabt tråden. Hvor jeg vil hen er: Hvad ved katolikkerne i Danmark egentlig om deres præstestuderende?

I en lang årrække må studenterne opholde sig i udlandet og nøjes med at dele vor Kirkes glæder, sorger og problemer på afstand, men derfor bør de dog ikke være danske katolikker fremmede! Om nogle få år skal vi sammen fejre eukaristien – tegnet på at vi er Kirke – og prøve på at arbejde som en dynamisk enhed. Vi skulle da nødigt komme som fremmede, der først mistroisk må ses an!

Der er for tiden kun 3 danskere, der læser til verdenspræst. Jeg undrer mig sommetider over, hvordan de i årevis klarer sig selv alene et eller andet sted i Europa. Heldigvis er der dog Knud Ballin og andre, der bakker dem op. →

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nieleen

Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlæggsgartner

Ericavej 34, Søborg

Telefon Søborg 8288

C. B. Riis & Søn

Slagtermestre

Valby Langgade 36

København Valby. Telefon VA 89

1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen

Fisk, vildt, dybfrossen fjerkræ

Mozartvej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører

Brødgade 25

København K

Telefon Minerva *408

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Im. Nielsen

Snedkermester

Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759

Begravelse ordnes – alle aftaler kan træffes i hjemmet.

F. Fechtenburg & Søn

autoriseret installatør

Tlf. 12 86 00

Hjallesevej 46, Odense

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31

Aabenraa

Tlf. 2 25 30 og 2 34 27

Lys - Kraft - Varme

Proper dame søges

til rengøring 2 gange om ugen i privat hjem.

S. Qvist Jensen

Herman Triers Plads 6 - 3. sal

Kbhvn. V. Tlf. 35 11 87

efter kl. 18

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24

Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.

Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V

Telefon 14 12 54

Oliefyr

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383

Rødovre

Telefon *70 45 30

B. J. Leanders Eftf.

A. Madsen, glarmester

Rantzaugade 14, København N.

Telefon 35 17 02

Specialitet: Blyindfatning

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør

Smallegade 4, København F.

Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre

Dybbølgade 17,

København V.

Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaaards Tværvæg 13, Charlottenlund

Telefon Ordrup 5722 og 6850

Ved De egentlig hvor stor en procent af præsterne i Danmark, der er født i andre lande? Eller hvor stor procenten vil blive i fremtiden?

De fremtidige »danske« præster studerer teologi, selvfølgelig også filosofi og deres speciale f. eks. psykologi, sociologi etc. – og så det daglige studium af dansk. Læsning af danske aviser, litteratur, historie, kulturhistorie; skrive dansk, samtale på dansk i et fremmed milieu. Dansk humor! Den er der jo ikke noget i vejen med, og det er der heller ikke med de studerendes humør eller sans for humor – der er meget man kunne dele med hinanden, hvis der var lidt mere kontakt!

Vi var glade for at se biskoppen herude. I et par dage fejrede vi messe sammen, diskuterede og gik rundt i det smukke sneklædte landskab, samtalende og lyttende. Der var også tid til at fejre fastelavn med et glas vin, hygge og morskab.

Solen skinnede, men tøjret gjorde vejene om muligt mere mudrede, så biskoppen begav sig på den lange hjemvej i en stadig tilsølet vogn. Sprinklerne til forruden var dog blevet repareret.

★ Et ægtepar fra Århus, Grethe og Kristian Thøstrup-Pedersen skal i 7 mdr. arbejde på Jesu Hjerter-spedalskhedshospitalet i Kumbakonam i Indien, hvor der i forvejen er en dansk sygeplejerske, Bodil Bardram Nielsen.

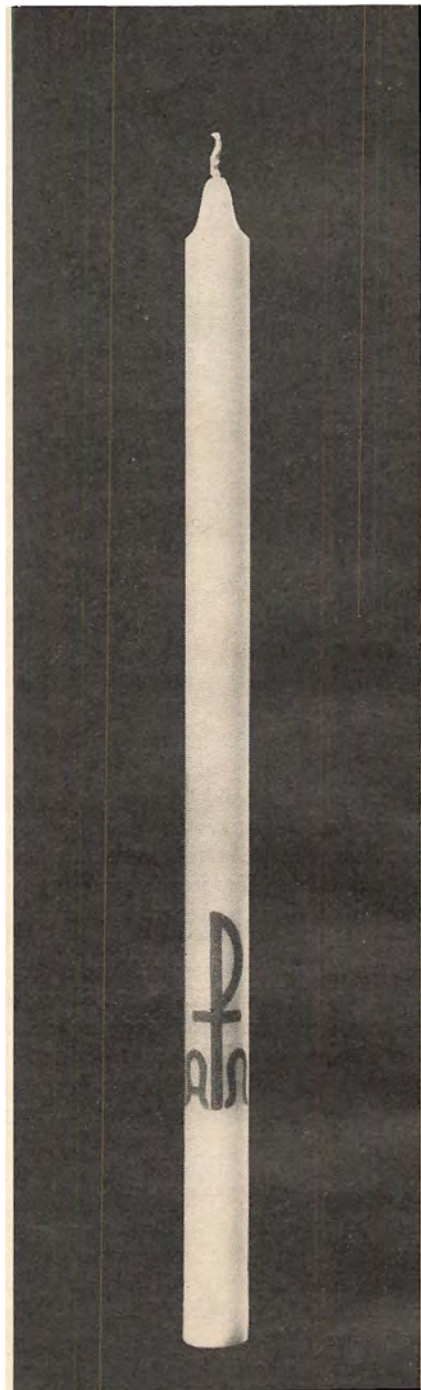
Ærkebiskop Lukas død

Pavestatus første apostolske delegat i Norden, ærkebiskoppen af Adule, monsignore Martin Lucas er død i Holland, 74 år gammel.

Ærkebiskop Lucas var født i Haarlem i Holland. Han blev præsteviet i 1924 og arbejdede derefter inden for sin orden Det guddommelige Ords Missionselskab, i den hollandske provins. I 1945 udnævntes han til ærkebiskop og apostolisk delegat for Sydafrika, 1952-57 var han internuntius i Indien, hvorefter han blev visitator for Norden med residens i Vedbæk. I 1961 trak han sig tilbage på grund af svigtende helbred.

Msgr. Lukas var kendt for sin hurtige dommekraft og sit venlige væsen. Ikke mindst af sine medarbejdere var han afholdt.

Påskelyset

er et 40 cm hvidt lys med Kristusmonogram i gulbrun farve. Det kan foruden påskemat bruges til dåbs- og førstekommunionenslys.

Kan fås i Deres sogn. Pris kr. 2,50

SANKT ANSGARS BOGHANDEL
BREDEGADE 67 · KØBENHAVN · PALA 4777

Ud af den onde cirkel

Fortsat fra side 11.

af sine livskilder, men den store elendighed brød først rigtigt ud, i hvert fald i Frankrig, da revolutionen havde lukket alle kirkelige seminarier, fakulteter og højere skoler ledet af ordensfolk. Det teologiske og i det hele taget det intellektuelle niveau hos præsterne sank katastrofalt, og den sociale og politiske uro bidrog vel også til at kaste kirken ud i en ulyksalig svingen frem og tilbage mellem to lige bedrøvelige yderligheder: integrismen og progressismen (modernisme hed det i århundredets begyndelse). Bouyer mener, at en stor del af ansvaret for dette må lægges på Lamennais, som først repræsenterede den ene og senere den anden af disse to yderligheder. For integrismen er sandheden identisk med pavens autoritet, som bærer sin retfærdiggørelse i sig selv, og for progressismen er den identisk med individets autoritet: »Utallige er de, som – efter at paven har lagt sin tiara – mener, at den er havnet på deres hoved.« I begge tilfælde er det autoriteten, der borger for sandheden, og ikke sandheden, der forpligter autoriteten.

Den onde cirkel

Bouyer siger selv, at det, der har fået ham til at skrive denne bog, ikke så meget er den elendighed, der råder for øjeblikket, – det kan ikke undgå at dø ud af sig selv, eftersom det savner enhver substans. Nej, det er frygten for, at integrismen på ny skal tage overhånd, når pendulet svinger næste gang. Denne gang bliver det ikke de ledendes integritet, – de er udtaget blandt mænd, som ikke har kraft til at trække i nogen tøjler. Nej, denne gang bliver det lægfolkets fortørnede masser, som allerede nu begynder at lade sig lokke af de integristiske tredjeklasses publikationer, som tidligere ikke har kunnet samle mere end en håndfuld læsere, fordi de er lige så fanatiske, bornerte og »knirkende« som dem, der producerer dem.

For nu at komme ud af denne onde cirkel (betegnelsen passer faktisk udmærket), som driver kirken fra integrisme til progressisme og fra progressisme til integrisme, må man, som Bouyer så kraftigt understreger det, besinde sig på det egentlige katolske arvegods, – ikke bare denne »sande katolicisme«, hvis indskrænkede og hovmodige intolerance ikke var en smule bedre end den »oplyste« katolicisme, som i dag jager efter at begå stadig nye dumheder. Man må holde op med denne stupide inddeling i sort og hvidt, som får den ene lejr til at råbe op om integrisme, så snart nogen tillader sig at minde om værdier som enhed, tradition og autoritet, og den anden til

at råbe op om progressisme, så snart nogen kræver samvittighedsfrihed, menneskelige rettigheder og plads for kritik i kirken. Noget andet, som også er absolut nødvendigt, er, at det system, hvorefter udnævnelserne foregår i kirken, bliver forbedret, så præster og lægfolk kan få øget indflydelse på valgene.

Den gyldne middelvej

Den katolske kirkes umistelige værdi er, at den bevarer og holder fast ved en tradition, som går helt tilbage til kristendommens første tider, samt enheden omkring denne tradition. Det er en levende tradition, som er blevet udviklet og udformet omkring den menneskelige kultur i det hele taget, men den har i sig en uforanderlig kerne, og hvis den fornægtes eller går tabt, har den katolske kirke ikke længere noget at give verden. Det gælder om at forvalte denne tradition på rette måde og ikke om bidsk og skinnsygt at ruge over en skat, men om en troskab og åbenhed, som ikke er bange for tankens og ordets frihed. Det gælder om at værne en enhed, som ikke betyder ensretning, men som giver rum for variationernes mangfoldighed i lov og tanke. Det gælder om at opretholde en autoritet, som taler i Kristi navn, men som – netop derfor – aldrig bliver et mål i sig selv og aldrig stiller sig til disposition for servil persondyrkelse, en autoritet, som erkender og fremmer dialogen, men som forstår at tage sit ansvar, når afgørelsens time er inde. Og det gælder en loyalitet, som aldrig bliver blind, og som aldrig svigter sin egen samvittighed, men som heller ikke tror at sidde inde med nogen privat ufejlbarhed. Det gælder om at modtage og videregive kirkens tradition – ikke som en udenadlært lektie, som skal rables nøjagtigt af, for ellers vanker der en på kassen, men som et personligt liv, et livsfællesskab med den levende Gud, med Kristus og med Gudsfolket til alle tider.

Det eksempel, Bouyer giver på den gyldne middelvej mellem de to billige yderligheder, som er skitseret ovenfor, og som vi alle har nået at se i funktion for ikke engang ti år siden, er Henry Newman og til en vis grad Johann Adam Möhler. I deres teologi og kirkesyn kom den urkirkelige tradition til live igen i en ny og for den moderne tid passende klædedragt. Lad os altså lære af dem, siger Bouyer, – de er praktisk talt først i vor tid blevet anerkendt som de store profeter og tænkere, de var: mistroede under integristvælde og glemte under progressistvældet. Der er heldigvis ikke så få skikkelser at hente frem som stimulans og eksempel i kirkens historie. Ikke mindst derfor er traditionen umistelig, selv i det kristne hverdagsliv. *Gunnel Vallquist.*

Social rådgivning

ydtes af Katolske Menighedspjejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes løvrlgt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer

P. Skramsgade 27

Byen 7920 – 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

TIL BYEN
-i byen
FRA BYEN
smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
tlf. 12 27 75

Skal De flytte?

AMAGER
LITTEFORRETNING

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Aabenraa Brugstovforening

Søndergade 15

Aabenraa. Telefon 2 23 68

Leverandør til St. Ansgars Kninik

R. Schullik

Slagterforretning

Nørrebrogade 46, Esbjerg

Telefon 2 02 14

Påskehilsen:

Et abonnement på

»Katolsk Forum«

Telefon (01) 14 90 55

Med eller uden forlov:

Om omskoling

Venskabeligt PS til hr. Gunnar Keller

Mette

Nej, sagde min udmærkede ven, folkekirkepræsten. Nej, dér sætter jeg grænsen!

Han havde fået opfordring fra en lille kreds af embedsbrødre til at deltage i en diskussion om gudstjenester med beatmusik, men anså det ikke for umagen værd at være til stede. For, som han sagde:

– Det kunne lige passe, at vi skulle begynde at lave beat-gudstjenester – inden vi nogensinde fik dem stablet på benene, var det modelune ovre. Så stod vi dér!

Han blæste en elegant blå røgring mod loftet og talte om noget andet, og jeg kunne se på hans ansigt, at han vidste så 150 procent, han havde ret, så jeg talte også om noget andet, og så gik jeg bedrøvet hjem til mit. Jeg har truffet hans indstilling før, også blandt katolske embedsbrødre – også i andre, profane

brancher. Jeg møder den næsten hver dag: tyrkertroen på, at når man én gang har taget en eksamen af en slags, kan man læne sig til den på livstid og være helgarderet uden nogen form for omskoling, nye arbejdsrytmer, jævnlig å jourføring.

Det er bl.a. en ikke ukendt forestilling hos husholdningskonsulenter, hvoraf en del lever glade videre på et repertoire, som en hvilken som helst nogenlunde vaks husmor forlængst har set det antikerede i og forladt. Nogle af d'damer (bemærk venligst: nogle af d'damer) kører og kører på, hvad der stod i deres lærebøger fra dengang, og tingene går deres gang hen over deres hoveder, for man spiser og lever afgørende anderledes i dag, – desuden henter man glimrende oplysninger fra en dygtig ugepresses specialister (der nok skal sørge for at følge med, ellers bliver de fyret), og man griber mangen en nyttig håndsrækning fra fødevarerindustrien. Og hvad er der i grunden i vejen med damerne udover, at de nægter at se udviklingen i øjnene og underkaste sig konsekvenserne?

Er der virkelig nogen, som forestiller sig, at beat-musikken skal vare de næsten nitten hundrede år – i eller uden for kirken? Selvfølgelig er den et tidsfænomen. Men hvad andet er der at gøre end gribe den i flugten, så længe den er SAGEN for en vågen ungdom? Bag-

efter spærres øjnene på vid gab for at fange, hvad der bliver dens næste yndlingsudtryksform og tage den til sit hjerte som øjeblikkets måde at sige de evige sandheder på?

Ja, sådan griber man sig i at tænke ind imellem. Og værsgod, mine damer og herrer, jeg skyder ryg og forbereder mig på en storm af vrede indvendinger.

Mette.

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 78 08

Kaffe – The – Cacao

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-anlæg mod korrosion og sten af Deres olietank mod korrosion. Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

LÆSERNE SKRIVER

»Ve den kirke, der ikke har idealer.«

»Nej, ve den kirke, der lever på idealer i stedet for på tro,« og som træl-ler under loven i stedet for at fri-gøres i kærlighed. Hvad skal den arme læser gøre, når der lægges så forskelligt indhold i smukke ord som idealer, tro og kærlighed. Ord og bogstaver tæller ikke mere, det er ånden, der må tages pejling på.

Lad os da se bort fra de enkelte ord og besinde os på helhedsind-trykket af det billede, broder Sven har malet til os.

Vi ser en fæstning, moralens, prin-cippernes og rettroenhedens højborg. Fæstningen er bemanded med nåde-løse teologer og deres følgesvende. De har »taget sig ret til at vejlede menneskene, men ser ikke skæb-nerne med deres kolde rettroende øjne, kun deres egne dogmer, para-graffer og definitioner, som de tror, stammer fra Gud.« Fæstningens mandskab tæller endda personer, der tidligere førte andre frem i stormløb mod disse mure og slog brecher i dem. Hvor gådefuldt, at disse men-nesker nu er »gledet tilbage og giver sig til at forsvare, hvad de før an-greb. Hvorfor standsede de, hvad de så tappert havde begyndt?« Blev de så forskrækkede over de kræfter, der rejste sig bag dem, at de nu selv søgte tilflugt i den fæstning, de net-

op havde bestormet?

Og ved fæstningens fod ligger der brudte menneskeskæbner. Folk, der i tillid og tro havde søgt tilflugt og ly – men som nu trampes ned og holdes i lænker af loven og dens bog-stav.

Sympatisk er dette billede jo ikke. Men det anliggende må vi overlade til maleren selv.

Betænkeligt er det imidlertid, at det kan forvirre mange og berede dem uforskyldte vanskeligheder. Der-for et par kommentarer.

Det er jo rigtigt, at livet, som det er, kan berede ægtefolk byrder og vanskeligheder, risiko og lidelse, ikke mindst når sygdom er på færde.

Men hvis der kun var tale om byr-der og lidelse, ville det være en op-rørende meningsløshed, at nogle be-lastes mere end andre. Og den, der rammes af modgangen, må da spør-ge: Hvorfor netop mig? Hvilken men-ning er der i det? Dette er en gåde for »Verden«, en biologisk eller psy-kologisk tilfældighed. Og reaktionen må da givetvis være at mindske disse byrder, så meget politiske hensyn og den forhåndenværende medmæn-neskelighed nu gør det muligt. Dette er baggrunden for den såkaldte præ-ventive bistand. Ligeledes for de mange provokerede aborter.

Men er disse mennesker, der mod-tager en sådan bistand, nu virkelig hjulpet? Deres problem er jo ikke blot børnebegrænsning. Derfor fore-kommer det ganske urimeligt, at man

koncentrerer bistanden om børne-begrænsning i stedet for at bestræbe sig på den medmenneskelige hjælp, der svarer til det faktiske behov. Ægtefolk i denne nød kan hverken spises af med recepter eller doktri-ner. Der må investeres i åndelig og materiel bistand i et omfang, der koster dyrt. Så stor en opgave er det, at den enkelte præst eller læge ikke magter den. Derfor er det så vigtigt, at kirken og »Verden« finder hinan-den i et frugtbart samarbejde.

Hvad kan kirken bidrage med i dette samarbejde?

Den kan gøre opmærksom på, at præventionsproblemet ikke kan for-stås og ikke kan løses som et Iso-leret problem. For den, der rammes af det, er der tale om meget mere end blot at begrænse eller undgå en byr-de. Der er livsangst, der er en tryk-kende følelse af meningsløshed og tilfældighed i livsvilkårene, der er kærlighedsproblemet mellem ægte-fællerne, resignationen og mistilli-den, der sniger sig ind. Der er, for at udtrykke det med eet ord, et eks-istensproblem, som vejer langt tun-gere end præventionsproblematikken. Hvad er meningen med mit liv, med mit ægteskab, med mine vilkår? Hvad skal det hele gøre godt for.

Det er en gammel erfaring, at den, der kan se en mening med sit liv og sine vilkår, faktisk er hjulpet i en så-dan grad, at byrder kan bæres, der før syntes utålelige.

For en byrde er ikke blot en be-

lastning, men også en gave, et løfte om den hjælp og bistand, der er nødvendig for kærlighedens vækst i den byrdefulde situation. At ægte-skabet er et sakramente, betyder blandt andet urokkelig solidaritet fra Guds side, solidaritet med det men-neske, der tør bygge på den. Og en gave er tillige en opgave, en tilskyn-delse til mennesket: Vis dit med-menneske, din ægtefælle samme so-lidaritet, samme omsorg.

Mennesker står jo i deres vanske-ligheder under Guds personlige til-tale. Ikke mindst hvor mennesket er trængt til vægs af vanskeligheder og modgang, er dets værdighed stor og dets muligheder mange.

Men også tyngden i den faldne menneskenatur er stor, større end mange velmenende »hjælpere« gør sig klart. Altid vil vi begrænse, he-gne, sikre og redde vor eksistens i et lille overskueligt verdensbillede, hvor vi etablerer os bag vore skanser. Den ukendte virkelighed, det ube-grænsede perspektiv skræmmer os. Kun troens tillid kan give os mod til at udlevere os. På dette punkt er mennesket umådeligt sårbart. Her lukker det sig til, men også her kan det åbne sig for den kostbare chance.

Lad os ikke berøve vore medmen-nesker denne chance i vor anmassen-de, dilettantiske hjælp.

Flemming Kieler.

NOTES BLOKKEN

★ Det katolske Firenzeblad »Testimonianze« (via Gino Capponi 36, 50121 Firenze) har udsendt et særnummer om »Isolottosagen«. Der gives en analyse af de særlige historisk-kirkelige forudsætninger for, at spændingen inden for kirken nåede et bristepunkt i denne sag. Temaerne er: De fattiges kirke og den fattige kirke; er kirken et juridisk samfund eller et eukaristisk? forholdet mellem menighed og præsteembede; nyt sprog i kirken; gen-opfindelse af det kristne menighedssamfund.

★ De 1.200.000 amerikanske Columbusridere har tilsagt paven fuld støtte til Humanæ Vitæ, som de lover at følge i deres private liv. Formentlig vil disse kredse af amerikanske katolikker heller ikke have større økonomiske vanskeligheder ved at gennemføre en sådan familieplan.

★ I Milano er en præst, don Luigi Brambilla, afskediget fra et gymnasium fordi han i religionstimerne havde beskæftiget sig med sexualmoral.

★ Dyb tavshed fra den spanske regerings side og fra den italienske kirkes side omgav den landflygtige benediktinerabbed Aurelio Escarrés tre år i Viboldone. Han døde i oktober 1968. Officielt forlod han Montserratklostret ved Barcelona for sit helbreders skyld, men det dementerede han selv ved enhver lejlighed.

LABORA (Periodiske meddelelser udgivet af Katolsk arbejderaktion og Unge arbejdere) offentliggør i 8. årgangs nr. 1 (februar 1969) et digt, skrevet af Per Seitzberg, med overskriften »Rom-Ruin«. Man kan næppe kalde det litterære makværk et digt, med mindre man ved et digt forstår rimeri. Det, som be-
drøver en katolsk læser, er »digtets« indhold. Det er et eneste perfidit angreb på Petri efterfølger, paven. Han kaldes af forfatteren »vikaren«. Selv om man har sin humoristiske sans i behold og kan tåle meget, må man som uholdt læser sige: Her er grænsen nået! Digtet er under lavmålet. LABORA går ellers ind for tolerance. Men man har sjældent set noget så intolerant som dette »digt«. Det er en knyttet næve i ansigtet på alle de mennesker – og det er dog stadig mange –, for hvem paven er Petri efterfølger og som omfatter hans person med troens hengivenhed.. Louis Bouyer har i sin sidste bog »La décomposition du ca-

tholicisme« (Katholicismens opløsning) gjort opmærksom på, hvordan både højre- og venstrefløj i Kirken ophidser hinanden gensidig ved utrerede anskuelser og tilkendegivelser og bringer enheden i Kirken i alvorlig fare. Kan vi endelig ikke blive fri for dem! Enten anerkender man Peterembedet i Kirken eller også gør man det ikke. Gør man det ikke, er man ikke mere katolik. Her kræves en ærlig stillingtagen. I sidste nummer af »La France Catholique« har den kendte dominikaner P. Guillou kort og klart gjort rede for Peterembedets bibelske grundlag. Peter blev netop valgt til denne stilling, fordi han ved sit fald skulle lære, at al frelse er afhængig af Herrens død og opstandelse, af intet andet. Han er på en ganske særlig måde knyttet til Herrens lidelse. Hvem tør kaste en sten på et lidende menneske?

TT Roos 87.

»Meld Jer ud«

Følgende stod at læse i Labora, katolsk arbejderaktions blad, februar 1969:

»Rom – Ruin

– »elsk hinanden«. lød Herrens bud
elsk hinanden
– kærlighed er Gud
dengang og nu.
Som tiden er vandret
synes alt forandret

– »Elsk, har I penge!«
er vikarens ord
lad gå dårlig gænge
og sult på jord,
fortsæt bare
lad børnene lamme
gryderne er tomme.

– »Elsk uden grænse«
Vorherre fortsætter.
»Elsk uden at ænse«
vikaren udlægger
ordet fra Gud
lad ske, lad komme
på lykkelige og fromme.

Vikaren formaner
til frugtbar liv
endskønt vi aner
det slutter i kiv
og ufred og vold
vikaren bor i Rom,
mon hans mave er tom?

Herrel menneskets beskytter
i seklers nød
uden Dig intet nytter
uden Dig, er kun død.
Måtte vi være
trods vikarens lære
– Dig lidt til ære.
Per Seitzberg.«

Hr. digter, hr. redaktør!
Meld jer ud af foreningen; for som
sådan opfatter I det, der for os er
Guds sande kirke på Jorden.
Venlig hilsen
K. M. Jensen
læge.

Bidrager til forvirringen

I sin artikel »Narkotika« fastslår overlæge Meldahl indledningsvis, at debatten gør alle forvirrede, ja han korrigerer sig selv for brugen af ordet »misbrug«, retter det til »brug«, og kører så videre i forvirringen med den oplysning, at ca. 7000 unge mellem 15 og 25 ryger hash regelmæssigt. En undersøgelse, der kunne fastslå noget sådant, er ikke foretaget, og den undersøgelse, som er foretaget, kan kun sige, at mindst 7000 unge mellem 15 og 25 ryger hash regelmæssigt, om der altså er 7000 eller 70.000 ved man rent videnskabeligt intet om, og tallet 7000 forekommer mange, der kender mere til sagen end overlæge Meldahl, lige så

usandsynligt som tallet 70.000. Når overlæge Meldahl altså benytter sig af dette tal, er det for med sin følgende konklusion at bidrage til forvirringen. Han skriver: »ca. 1 pct. af de unge, dvs. ca. 7000 mellem 15 og 25 ryger hash regelmæssigt og vil derfor skade deres karakteropbygning, således at de som »karakterafvigere« i større eller mindre grad kommer til at ligge samfundet til byrde.«

For det første er der ikke fra nogen videnskabelig side via en eneste undersøgelse fastslået at hashrygning skader karakteropbygningen. For det andet hører begrebet »karakterafvigere«, som overlægen selv har fundet så suspækt, at han har anbragt det i citationstegn, kun hjemme i vulgærpsykologien, som i tidernes løb har opereret med adskillige litterære begreber, som aldeles savnede videnskabelig definition. For det tredje findes der ingen videnskabelige undersøgelser, der viser, at »karakterafvigere«, som altså ikke kan defineres, i større eller mindre grad kommer til at ligge samfundet til byrde. Det er mildt sagt antagelser og groft sagt »hjærnespind«.

Der findes derimod en videnskabelig holdbar teori, som fastslår at hashrygning må anses som uskadelig, og som baserer sig på det videnskabelige faktum, at der de sidste to år, ikke har været indlagt en eneste hashryger på noget dansk hospital for nogen lidelse, han havde på-

draget sig ved hashrygning. Man ved intet om forholdene fra før den tid, da man endnu ikke var begyndt at sondre mellem hash og de farlige stoffer. Hvad overlæge Meldahl altså har villet med sin artikel, fremgår af dens moralske vurderinger, som er videnskabeligt angribelige og/eller videnskabeligt upåviste, og som derfor blot bidrager til forvirringen. Det kunne nemlig enhver snusfornuftig skrædder eller skomager have gjort lige så godt.

arkitekt og forsøgsleder.
Niels Holl

PEJLINGER

ved E. N.

★ Den franske digter Paul Claudel forsøgte i sin ungdom at blive benediktiner, men havde altså ikke kaldertil.

★ Modstanderne af den nye franske katekismus havde planlagt et møde i Paris, hvor nogle præster skulle tale. Men ærkebiskop Marty bekendtgjorde, at de intet mandat havde til at behandle et spørgsmål, som hørte under biskoppernes pastorale ansvar.

★ Tidsskriftet »Informations Catholiques Internationales« bragte forleden på forsiden foto af to vietnamesiske drenge. Hvorfor kunne man straks se, at de var fra syd og ikke nord? På cigarettet og udtrykket i øjnene, der vidnede om, at del søde liv i Saigon blandt amerikanerne har gjort sin virkning.

★ I Indien er der ikke nedgang i præste- og ordenskald. I kirken efter latinsk ritus er tallet på indfødte præster steget 21 pct., og i den orientalske ritus 25 pct. I klostrene er væksten på 64-82 pct.

★ Hvorfor studeres de protestantiske teologer Bonhoeffer, Tillich o.a. så ivrigt af mange katolikker? P. Congar o.p. mener, det bl.a. skyldes mangel på katolske publikationer — meget

store katolske arbejder er forblevet i skrivebordsskufferne, fordi forskerne i de sidste 100 år ikke havde frihed til at udgive dem.

★ I kølvandet på den række radioudsendelser, hvor franske biskopper svarede på telefonspørgsmål, har en katolik foreslået, at en biskop ligesom en minister havde en ugentlig modtagelsesdag, hvor enhver kunne komme og forelægge hvad han havde på hjerte.

★ For tiden er der intet land i verden, der har så mange forfulgte og arresterede præster som Spanien. Man skal dog ikke tro, at det alene er her og i Brasilien, politiet fængsler katolske gejstlige. I Ukraine er den katolske biskop Basil Welycz-

kowski blevet arresteret af det hemmelige politi, fortæller eksilukrainere. Biskoppen hører til den katolske ukrainske kirke, som i 1946 blev tvangslidlagt i den ortodokse kirke.

★ To mennesker blev trampet ned af Franco-aktivister, der under råbet »Leve Krist konge! Leve Franco!« trængte ind i en kirke i Madrid, hvor en arbejderpræst lige havde endt messen, som blev læst for den fængs-

★ Nu er det Columbias tur til at opleve okkupation af en kirke. I Bogota blev sognepresten Manuel Alzate frataget sit embede på grund af en påstået marxistisk aktivitet — og fordi han ikke gik i præstekjole. Pastor Alzate ville ikke lyste og lukkede sig inde i sognekirken. Ligesom den italienske don Mazzi i Firenze havde han sognemenigheden bag sig. Den består overvejende af negre eller arbejdsløse. De slog lejr i telte rundt om kirken for at hindre en eventuel bortførelse af deres sogneprest.

Sct. Maria Søstrenes børnehave

På grund af videre uddannelse rejser en af vore assistenter fra os. Vi søger derfor

en venlig heldagsassistent

til 20 børn i alderen 4 år.

Ansøgning bilagt afskrift af eksamensbevis og anbefalinger bedes stilet til

Sr. Angela Meynaerts

Blegbanken 3
7100 Vejle

Køb 8 postkort til fordel for Nigeria/Biafra - hjælpen. Kun 5 kr. pr. serie

Overskuddet går ubeskåret til hjælpearbejde. Kortene kan serievis rekvireres fra

Caritas Danmark

Griffenfeldsgade 44
2200 København N. Giro 439 79

F I L M

Dekorativ spænding

Den engelske instruktør Peter Yates har i USA lavet kriminalfilmen »Bullitt«, der er en ualmindelig spændende og velfotograferet historie om en ubestikkelig kriminalassistent, der hverken frygter iskolde gangstere eller jernhårde karrierepolitikere. Steve McQueen, som vi blandt andet har set i den fortræffelige »Kanonbåden San Pablo«, er indbegre-

Fint arbejde — Tria 6070

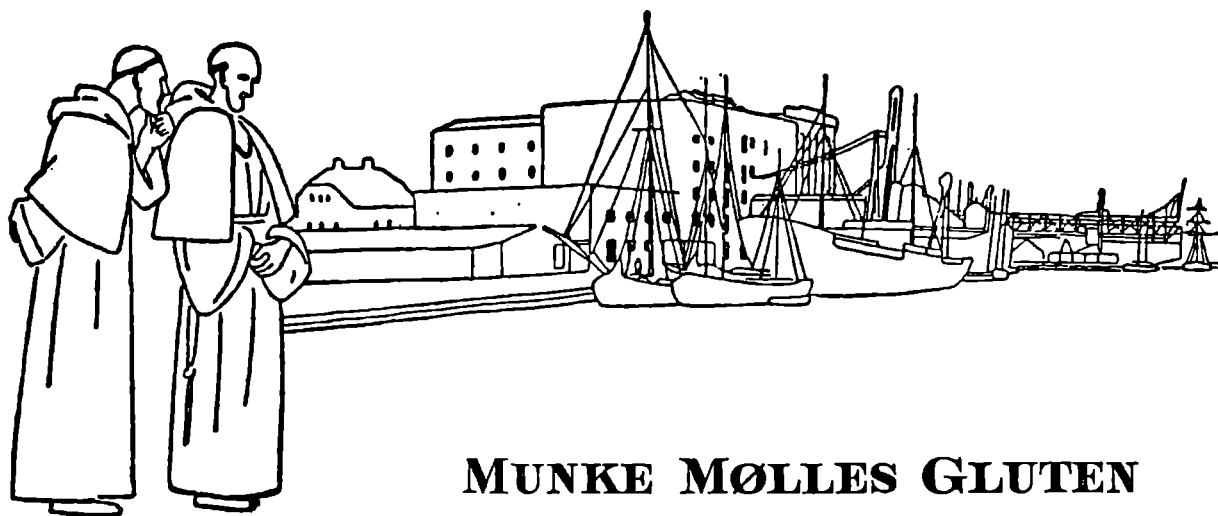
rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?

Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavnsvej 13, Kbh. Ø.

MUNKE MØLLES GLUTEN

bet af al ubestikkelighed, selv om hans elskerinde synes, kynismen i politijobbet er ved at gå helt ind i hjertet på ham. Den anden store rolle har den ellers så helte og en anelse selvironiske Robert Vaughn fra UNCLE-agentserien i TV. Han spiller politikeren Chalmers, der er mere interesseret i prestige end i menneskeliv. I det hele taget viser persontegningen, at filmens skabere har haft ben i næsen i retning af at komme dybere ned, end til det slet og ret underholdende.

Skal man anke over noget, må det være over de næsten for smukke billeder optaget »på stedet« i det fasinende San Francisco. Instruktøren har kviet sig ved at klippe tilpas radikalt, så derfor er der en del dekorative meter, som næsten modarbejder handlingen. (Warner og Constantin).

HK.

R.I.P.

Vor kære broder, svoger og onkel
ingeniør

POUL M. GULDAGER

f. 11/7 1919

er død den 10/3 69 i Basel, Schweiz.

*Erik og Harald Guldager
med familier.*

Salme- og Bønnebog

Kunstlæder . . . . . kr. 14,25
Skind - Guldsnit . . . . . kr. 50,00
Svinelæder - Guldsnit . . . . . kr. 55,00

Academicum Cathollicum Aalborg

Torsdag, den 27. marts 1969 kl. 20.00
(og ikke som tidligere averteret den 20/3) KUK's lokaler St. Mariæ Skole, Kastevvej.

Emne: »Guds Død Teologien«, ved pater, dr. phil. H. Roos, S.J.

Danske KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch

(forhen Bogbanken)

Flolstræde 34, København K.

Tlf. (01) 14 24 62

Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindblindinger

Chr. Hansens kødsalg

Gl. Kongevej 163

København V.

Telefon Eva 6465 og 6468

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard Advokat

Moderat for Højesteret

Studestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLÛFT OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monles & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.

Frederiksborggade 22

København K.

Tlf. *Minerva 2314

Forsikrings Compagniet

for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Efft.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-Installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

Pastor Bartholdy

80

I anledning af pastor Christian Bartholdys 80 årsdag den 21. marts har Lohses Forlag udgivet en smuk mindebog. Den er redigeret af Johannes Magelund og en række venner har leveret bidrag for at billedet af den ofte kanøflede, men aldrig slagne gamle stridsmand kan blive uddybet. Der mangler ikke et bidrag af pastor Bartholdys gode rejsefælle, nu afdøde Msgr. Peter Schindler. (210 sider, kr. 28,15, ib. kr. 39,40).

Flyverejser til Det hellige Land

Udenlandsrejserne under katolsk ledelse tager stadig opsving. I år har Sankt Annæ Rejser udover besøgene i Rom og andre italienske kultursteder to overordentlig spændende flyverejser til Det hellige Land. Arrangementet er kommet i stand i samarbejde med pastor *Paul d'Auchamp*, der leder den første tur fra den 5. til den 19. maj. Den anden rejse

varer fra 30. juni til 14. juli og har pater *Tage Langsted C.Ss.R.* som fører. Tilmelding og indbetaling sker til fru *Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, 2300 København S., telefon SU 86.*

Prisen for en 15 dages flyverejse til

Via Dolorosa i Jerusalem.

Det hellige Land er kun kr. 2250,00.

Man flyver fra København til Lod lufthavnen, hvorfra turen går med bus til Jerusalem. Her indkvarteres deltagerne hos franciskanerne i deres dejlige Casa Nova hotel. Turene rundt til de hellige steder foregår med bus. Via Dolorosa, Getsemane have, Oliebjerget, Hebron, Betania, Jacobs brønd er bare nogle få navne i den lange perlerække. De kyndige rejselederpræster, som plejer at gøre Italiensrejserne til store oplevelser, vil uden tvivl gøre alt for at sætte de bibelske navne og steder ind i en levende sammenhæng.

Sølvsmedeægtepar laver kors til biskop Martensen

Ægteparret Helga og Bent Exners sølvsmedie har fremstillet et smukt bispekors til biskop Hans L. Martensen. Det er udført i sterlingsølv med emaillemotiver. På forsiden den sejrende Kristus med guldkrone, på korsets endeflader Jomfru Maria, disciplen Johannes og nederst biskoppens initial. Niels Stensens mærke, korset i hjertet, findes i ophænget, og på bispekorsets bagside er biskoppens valgsprog *Crux probat omnia* (Korset beviser alt) udskåret.

117. årgang af Katolsk Ugeblad - 25. marts 1969

Redaktion: H. Roos og
Helge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvøj 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Ikke flertal for
ny kurs i Spanien

7/1969

forum

katolsk

Ekspert i Karl Marx
prior i Ordrup

*Ægteskabets
uopløselighed*

Mod mere
demokrati
i bispevalg?

Den kønne unge skuespillerinde Lone Hertz har forlængst erobret sig en smuk position i dansk teater og film. Blandt hendes seneste personlige succeser er pigen i Astrid Henning-Jensens film »Mig og dig« og Jeanne d'Arc i franskmændenes Anouilh's »Lærken«, hvori Lone Hertz bl.a. spiller sammen med Fritz Helmuth og Olaf Ussing, der har rollerne som henholdsvis dauphinen af Frankrig og storinkvisitoren. Nedenfor ses Lone Hertz sammen med Olaf Ussing, og på side 10 kan man læse vor teatermedarbejder, Eva Tofts opfattelse af forestillingen på Det kgl.

Ikke ord, men handling

De to måneders undtagelsestilstand i Spanien har også været en prøve for den spanske kirke og ikke mindst for den højere gejstlighed. Midt i undtagelsestilstanden holdt biskopperne plenarmøde, og ved dette viste der sig *ikke* at være flertal for en radikal ændring af kirkens politik overfor den autoritære stat, som uden videre kan sætte borgernes i forvejen begrænsede rettigheder ud af funktion.

For en ny politik står den for ikke ret længe siden udnævnte ærkebiskop af Toledo, Tarancon, som er Spaniens primas, men flertal i valget af formand for bispekonferencen fik ærkebiskoppen af Madrid, Morcillo, som ønsker at stå på bedst mulig fod med regimet. Et knebent flertal var der tale om, men dog et flertal.

Katolikker uden for Spanien har ellers ikke været karrige med at gøre den spanske kirke opmærksom på det betænkelige ved, at Guds folks ledere løber byrinder for den verdslige myndighed (ikke mindst når den lov og ret, der håndhæves, er af tvivlsom karakter), eller direkte gør sig til ét med et bestående mønster, hvilket er dræbende for evnen til at tage den afstand, som er nødvendig for at kunne tage et ret bestik. Pavestolen viste sin fremsynethed ved at vælge Tarancon til primas, og i den katolske presse verden over har man sagt tingene endnu mere klart. I Berlinerbladet »Petrusblatt« hedder det således i en usædvanlig skarp kommentar, at en stat, der gengælder retfærdige ønsker med vold, har dømt sig selv, men at en kirke, der tier dertil, har forrådt sin Herre.

At i hvert fald Tarancon forstår situationen viser imid-

lertid et interview, han har haft med det katolske dagblad »Ya«. Ærkebiskoppen af Toledo talte om den store afstand, der er mellem de arbejdende klasser og kirken. Den tvivl, der for tiden hersker blandt spanske arbejdere,

Den nye formand, Msgr. Morcillo.

omfattede ikke kirkens lære, men den måde, der blev handlet på. Arbejderne ville ikke høre ord, men se handling, kendsgerninger, og skulle kirken vinde arbejderens tillid tilbage, måtte det blive gennem handling og hårde kendsgerninger. Det var årsagen til, at han tillod eksperimentet med arbejderpræster i Oviedo.

På spørgsmålet om, hvad han havde at sige til forholdet mellem kirke og stat i Spanien, svarede han i samme retning. Det var nødvendigt at vise – ikke bare med ord, men i handling, at begge parter var uafhængige.

I vort Norden har statskirkerne for længe siden mistet deres tag i det brede folk af netop de årsager, som Msgr. Tarancon påpeger. Vi kan derfor kun håbe, at det må lykkes den nye primas at råbe stadig flere op.

På de følgende sider her i »Katolsk Forum« kan man læse mere om de spanske katolikker og undtagelsestilstanden.

Helge Kristensen

FRA NÆR OG FJERN

Under sin Europarejse besøgte den nye amerikanske præsident, Richard Nixon, også pave Paul VI. De to ledere drøftede indgående verdenssituationen – herunder krigen i Vietnam.

Paven til Afrika

Pave Paul VI, der allerede er den pave i historien, som har rejst mest, vil i juli foretage sin 7. rejse udenfor Italien. Den går til Kampala, Uganda i Vestafrika, og her vil paven bede for fred for det nigerianske folk. Det bliver første gang i historien, en pave sætter sin fod på afrikansk jord. Med denne rejse til Afrika mangler paven kun Australien for at have besøgt alle kontinenter.

Karl Marx - ekspert prior i Ordrup

Pater Paul Dognin O.P., som dominikanerne ved St. Andreas Kloster i Ordrup har valgt til deres nye prior, blev umiddelbart før påske indsat i sit embede. Oprindeligt havde man valgt pater Georges Vian til prior, men han afgik som bekendt pludselig ved døden i februar.

Professor Paul Dognin.

Pater Dognin, der for tiden er gæsteforsker ved det filosofiske fakultet ved universitetet Angelicum i Rom, og som indtil nu har været professor ved dominikanernes teologiske og filosofiske fakultet Le Saulchoir uden for Paris, er desuden dr. jur. og specialist i Karl Marx, om hvis filosofiske system, han lige har udgivet en bog. Ved siden af at varetage sit embede som prior, vil han stadigvæk bevare en vis tilknytning til Angelicum. Pater Dognin er født i 1923, indtrådte i dominikanerordenen i 1946, præsteviet i 1952, blev lektor i teologi i 1954, dr. phil. i 1957 og professor ved det filosofiske fakultet i Le Saulchoir i 1966.

Historiens ældste dato

Metodistkirkens Ugeblad har på bagsiden en bibel-ABC, og nu er man nået frem til bogstavet Æ, Ægypten. I forbindelse med en omtale af de gamle ægypteres astronomiske interesser fortælles det, at en kalender med 365 dage i året indførtes allerede 4241 f.Kr. Det er altså verdenshistoriens ældste dato, hedder det i ABC'en.

Cuba skal med

Ærkebiskop Helder Camara fra Recife-Olinda anbefalede på et møde i New York, at Cuba blev optaget i det amerikanske fællesskab. Msgr. Camara var endvidere for, at Kommunistkina kom ind i FN. Forslagene blev fremsat under stort bifald på CICOP's årlige møde. CICOP betyder Det katolske inter-amerikanske samarbejdsprogram.

Nu er det de engelsk-talendes tur

Fra Herlev meddeles, at en anonym giver har skænket sognet midler til en kirkeklokke med klokkestabel.

Endvidere meddeles det, at man nu vil gå i gang med den endelige indretning af det nuværende kirkerum. Da den danske del af menigheden har betydet opførelsen af tilbygningen til kirken, er det her den engelsktalende del, der skaffer midlerne til den endelige indretning af kirken.

De unge med

Ifølge sognebladet for Birkerød og Hørsholm agter man at opfordre to unge, helst en fra Birkerød og en fra Hørsholm, til med fuld stemmeret at være medlem af menighedsrådet.

Dette sker antagelig også andre steder, men tan-

Morsomt er det jo ikke at møde chefen i døren om morgenen og høre hans »Hva jaen, kommer De nu for sent igen?« ...

ken bør tages op, således at unge – det er dog den kommende generation – alle vegne vælges ind i menighedsrådene.

Færøsk pige på Grønland første kvindelige ministrant

I PEJLINGER stod der, at Danmark var ved at få sin første kvindelige ministrant. Det er vel rigtigt, hvis man ved Danmark forstår Jylland og øerne øst herfor. Men på rigets nordvestlige øer er man nu længere fremme. Ved Krist Konge Kapel i Godthåb, Grønland, har den 12-årige Mia Rasmussen fra Thorshavn, Færøerne, ministreret ved søndagsmesserne hver søndag siden efteråret. Mia er den yngste og den mest rutinerede af sognets tre kvindelige ministranter.

»Luftbillede« af Mia på motorcykel.

NOTES BLOKKEN

At vi lever i en krise, som ryster verden, er efterhånden en kendsgerning, som alle er klar over. Paul VI har atter fastslået det i en tale til lægmandsrådet. Og han tilføjer, at det er hver enkelts opgave at finde sig selv, at lytte til de andre og forstå deres problemer. Kirken er for alvor gået ind i pluralismens tidsalder. Måske kan vi sige, at vi endnu ikke har vænnet os til at »leve med konflikterne«.

Biskoppen af Fulda har fornylig opfordret medlemmerne af sit pastorale råd (præster og lægfolk) til at undgå »en mimoseagtig pirrelighed«, ikke at provokere sammenstød og – sidst, men ikke mindst – at væbne sig med »kristelig humor og kristelig tålmodighed«. Kardinal Alfrink har i en meget bemærkelsesværdig tale i München sagt noget lignende: vi har endnu ikke lært pluralismens spilleregler i Kirken, nemlig friheden og dens nødvendige begrænsning. Et eksempel på, at tålmodigheden kan bære frugt, har vi netop i disse uger oplevet i Holland. Uden tvivl var et så-

kaldt »intercelebrations-eksperiment«, som katolske og protestantiske studentrepræster har gennemført i Utrecht, i åben modstrid med begge kirkers officielle tilkendegivelser og regler. Kardinal Alfrink og hans kolleger i bispedømmet i Holland har derfor handlet rigtigt, da de forbød det. Det var deres gode ret, ja deres pligt. Tre katolske studentrepræster bøjede sig efter en virkelig dialog med biskopperne for deres henstilling. Den 17. marts meddelte de, at ingen protestantiske gejstlige i fremtiden ville fejre Eukaristien i deres respektive studentermenigheder, således som det var sket de tre første søndage i fastetiden. Hvor der findes god vilje, redelig hensigt og fornuft, kan fejl og misforståelser bringes ud af verden. I tilfældet »Utrecter studentermenighed« fungerede dialogen mellem biskopperne og lægfolket på en udmærket måde. Lad det været et eksempel!

TT Roos og.

LÆSERNE MENER

De polska biskoparna och samvetet – ett berikligande

I »Katolsk Forum« 4/1969, sid. 17, heter det, att »De svejtsiske biskoppers erklæring om »Humanæ vitæ« understreger betydningen af samvittighedsdannelsen. I de polske biskoppers udtalelse forekommer ordet samvittighed slet ikke.«

Emellertid läser jag i de polska biskoparnas herdabrev av den 23. oktober 1968 följande ord:

»Den kristna humanisme betonar skyldigheten att respektera varje människa, även då hon är vilseledd. Ty var och en är förpliktad att söka sanningen och följa sitt samvetes röst, då detta är ärligt gestaltat och format enligt bestående moralska principer. »Samvetet är människans hemligaste centrum och helgedom«

(Gaudem et Spes, art. 16). I deklara-tionen om den religiösa friheten läser vi bl. a.: »Den gudomliga lagens bud uppfattas och erkänns av människan genom hennes samvete; i allt sitt handlande måste hon troget följa sitt samvetes röst, så att hon kan nå fram till sin bestämmelse. Hon får alltså inte tvingas att handla mot sitt samvete. Ej heller får en människa hindras från att handla i enlighet med sitt samvete; detta gäller i synnerhet på det religiösa området« (Dignitatis Humanae, art. 3). Och konciliet understryker, att statsmakterna, i sin egenskap av att vara den allmänna ordningens väktare, bör respektera grundsatsen »enligt vilken människan bör tillerkännas ett så stort utrymme av frihet som möjligt, vilket endast får begränsas när och i den mån det är nödvändigt« (Ibidem, art. 7).«

Bozyslaw Kurowski,
Lund.

De fremskridtsvenlige led nederlag

Da de katolske biskopper i Spanien på deres 9. plenarforsamling her i foråret havde mulighed for at udtrykke sig i fællesskab, kom de ikke med nogen særlige bemærkninger til undtagelsestilstanden, som general Francos regering opretholdt i 2 måneder. I øvrigt må krisen i den spanske kirke forventes at blive værre, da plenarforsamlingen til formand for de næste tre år valgte den biskop, der er kendt som den mest gunstigt indstillede overfor regimet, nemlig ærkebiskoppen af Madrid, Msgr. Morcillo Gonzales, og ikke Spaniens nye primas, Msgr. Tarancon, der er ærkebiskop af Toledo. Msgr. Tarancon repræsenterer de tendenser, som går ind for både Indre-kirkelig og politisk fornyelse.

Anledningen til at Franco-styret indførte drastiske forholdsregler fra januar, var den studenteruro, som både den vestlige og den østlige verden har været præget af i de senere år, men tilsyneladende har regimet benyttet lejligheden til at bekæmpe alle liberale tendenser i det spanske samfund. Udpræget katolske liberale er ikke gået fri. I januar brød politiet ind i den unge sociolog og forfatter Alfonso Comis lejlighed i Barcelona, hvor der blev holdt en reception til ære for den franske katolske filosof Emmanuel Mouniers enke, Paulette Mounier. Hun blev anholdt sammen med Comin og en snes af hans venner. Hun blev først sluppet fri efter et langvarigt forhør. Paulette Mounier fortalte, da hun var vel hjemme i Paris, at årsagen til anholdelsen var formodningen om, at der blev holdt kommunistmøde. Alle undtagen Comin og en jesuit var blevet løsladt igen. Alfonso Comin havde allerede en betinget dom hængende over sig på grund af artikler i fransk presse eller måske snarere på grund af en bog

om den sociale nød i Andalusien, hvor han og hans kone levede et år sammen med de fattigste i befolkningen. Nu må han i stor utryghed ernære sig, sin kone og tre små børn ved forlagsarbejde o. lign. Han holder også – ud fra sin kristne samvittigheds krav om at tjene de mest hjælpeløse i samfundet – aftenkurser for arbejdere.

Hvad der slog Paulette Mounier med beundring i Barcelona, var den stærke fællesskabsfølelse mellem spanske lægfolk og præster, som alle levede i samme usikkerhed for deres fremtid. De svejdes sammen i en grad, som hun ikke kendte i Frankrig.

Blandt andre eksempler på forholds-

regler, som regeringen i Madrid har taget mod fremskridtsvenlige katolikker, er aktioner mod forlæggere som Nova Terra i Barcelona og Halson i Madrid, der har været udsat for husundersøgelser og anholdelse af medarbejdere. Blandt de arresterede spanske præster er pastor Mariano Gamo, der går ind for eksperimenter af den art, vi kender fra Isolotto i Italien. Madrid-ærkebiskoppen har tilsyneladende ikke foretaget sig noget for at komme præsten til hjælp. Han sagde således, at politiet måtte have sine grunde, når det arresterede pastor Gamo. Derimod fik præsten i fængslet besøg af benediktinerabbeden i Montserrat, Dom Cassian Just.

De højere gejstlige skal tale

Før de spanske biskoppers plenarforsamling trådte sammen, havde det franske blad »Informations Catholiques Internationales« en samtale med den tidligere spanske undervisningsminister, tidligere ambassadør ved pavestolen, professor i jura ved universitetet i Madrid, formand for den internationale katolske studenterorganisation Pax Romana og medlem af lægfolkenes råd JOAQUIN RUIZ GIMENEZ. Professorens besvarede åbenhjertigt spørgsmål om undtagelsestilstanden og om hans opfattelse af, hvordan katolikkerne bliver berørt, og hvordan den højere gejstlighed burde stille sig. Vi bringer her et uddrag af samtalen.

I.C.I.: Hvilken stilling indtager biskopperne over for modsætninger og uroligheder inden for gejstligheden på den ene side og inden for lægfolket på den anden?

R.G.: De fleste af biskopperne er meget følsomme over for optøjer, vold og visse »tegn på revolution«. De ældre blandt dem har 1936-1939 i smertelig erindring og er grebet af frygt. Nogle af dem er også klar over, at man ikke kan skaffe fred bare ved at bevare ro og orden blandt folk, men at man må skabe betingel-

ser for en sameksistens i frihed og lighed, og at de kristne ifølge koncilet's ånd og de sidste store rundskrivelser her har en særlig rolle at spille.

I.C.I.: Hvilke katolske kredse er det, der er særlig berørt af undtagelsestilstanden og dens konsekvenser?

R.G.: Det er de aktive studerende fra de apostoliske organisationer: J.E.C., grupper inden for Pax Romana, jesuitternes Mariakongregationer på universiteterne og Marialegionærerne (som der er mange af ved de spanske universiteter).

Så er der de arbejdere, der er medlemmer af J.O.C. og H.O.A.C. og af Vanguardias obreras (de mest fremskredne grupper, som er oprettet af jesuitterne). Mange af lederne og de aktive medlemmer af disse grupper er blevet direkte berørt af de forholdsregler, der for nylig er blevet taget. Nogle er blevet arresteret, andre er sat i fængsel, andre er deporteret, og andre igen findes spredt rundt omkring... (fordi de skjuler sig).

En tredje kreds, som også berøres af den, er de unge præster, ordensfolk og præstestuderende, som ikke vil acceptere undtagelsestilstanden som noget blivende eller langvarigt. De venter på, at biskopperne skal tale, og er imod alt for kraftige undertrykkelsesmetoder.

Samtale med fremtrædende spansk katolik.

Forsvarede undtagelsestilstanden

Før de spanske biskoppers plenarmøde i Madrid havde den permanente komite støttet regeringens forholdsregler og undtagelsestilstanden med den begrundelse, at der kun var tale om noget midlertidigt, og at regeringen i virkeligheden pressede på med sociale og økonomiske reformer med en større social retfærdighed for øje. I den permanente komites resolution om undtagelsestilstanden udtryktes »solidaritet med de borgere, som betragter bevarelsen af ro og orden« som det virkelige grundlag for at kunne opnå en lovfæstet frihed. Dog udtryktes håbet om, at undtagelsestil-

standen måtte blive ophævet så hurtigt som muligt.

Forlydender om, at fem biskopper i Andalusien skulle have taget afstand fra den permanente komites resolution, blev dementeret af den ene af de pågældende biskopper, Gabino Diaz Merchán af Gaudix. Biskopperne stod ikke delt, sagde han. Der var kun tale om pluralistisk sammensætning af meninger. Dog har nogle biskopper i det nordlige Spanien udtalt sig kritisk om undtagelsestilstanden, og forskellige kilder siger, at myndighederne havde forbudt offentliggørelsen af et hyrdebrev, som biskop Narciso Jubany Arnau af Gerona i Catalonien havde skrevet. Hyrdebre-

vet skulle have kritiseret undtagelsestilstanden. Præster og lægfolk har til stadighed demonstreret, fordi myndighederne har sat borgerrettighederne ud af funktion.

Forsvarede studenterne

Spaniens nye primas, ærkebiskop Vicente Enrique y Tarazona af Toledo, har forsvaret studenternes politiske og sociale aktioner. Kristne – studenterne indbefattet – kan ikke lade hånt om sociale og politiske problemer, sagde ærkebiskoppen, som understregede, at det ikke var nok, at studenterne kastede sig over deres studier. De måtte have kontakt med den sociale, politiske og økonomiske virkelighed i det land, de levede. Det vigtigste for en student var at forme sit menneskelige jeg, og et menneske udvikler sig ikke gennem studier alene.

Den nye ærkebiskops kommentar kom lige efter en udtalelse, som vicepremierministeren Luis Corroero Blanco var kommet med i Cortes (den parlamentsliggende rådsforsamling). Ministeren udtalte, at kirken ikke var stedet for sport, cirkus ikke stedet for videnskab, og universitetet ikke stedet for politik. I samme forbindelse roste han den spanske bispekonferences permanente komite for den erklæring, der var udsendt om undtagelsestilstanden. Til gengæld tog ærkebiskoppen af Toledo afstand fra nogle af de metoder, som regeringen anvendte overfor strejkende arbejdere og under udøvelse af pressecensuren. ▶

I.C.I.: Ved man noget om, hvad de lægfolk og medlemmer af gejstligheden gør, som er imod undtagelsestilstanden?

R.G.: For øjeblikket er de ved at indsamle oplysninger. Desuden opretholder de indbyrdes personlige kontakter (der er, som De ved, ikke nogen mulighed for at afholde offentlige møder). Desuden retter de henvendelser til de kirkelige og civile myndigheder for at få ændret de ting, der er sket under undtagelsestilstanden, f. eks. prøver de på at gøre noget for dem, der er arresteret eller deporteret. Endvidere prøver de på at besvare de spørgsmål, spaniere og udlændinge stiller til dem. Og måske er der nogle af de mest velunderrettede, der er ved at lave et memorandum til biskopperne og måske endda til paven gennem den apostoliske nuntius.

I.C.I.: Indebærer denne nylig opståede situation ikke en fare for at øge splittelserne mellem spanierne indbyrdes? Jeg har hørt folk, der meget ængstelig talte om, hvordan borgerkrigen var brudt ud i 1936.

R.G.: Jo, desværrel Undtagelsestilstanden øger splittelserne. Det kunne se ud, som om den kritik, der tidligere blev fremsat i pressen, var årsag til disse splittelser, men de var der allerede. Det er rigtigt nok,

at pressen understregede dem, men dengang var der alligevel mulighed for at finde punkter, hvor man var enige og kunne samarbejde. Og man iagttog normale forholdsregler for at undgå overgreb og misbrug. Men man kan ikke sige, at den spanske presse har misbrugt sin ytringsfri-

Professor Joaquín Ruiz Giménez.

hed. Jeg kunne godt lide, at nogle upartiske iagttagere skulle sammenligne det, der i de sidste to år er blevet skrevet i Spanien, med det, der er blevet skrevet i demokratiske lande som Frankrig og Italien... Det var ikke situationen dengang, der skabte splittelser, men nu er alle broer og kanaler, der kunne føre til en dialog, borte. Og de eneste, der har glæde af det, er de yderliggående på begge fløje. Det er meget pinligt, at sådan noget kan ske mellem kristne. Vi har alle sammen pligt til at undgå det ved at gøre alt, hvad vi kan, for at vi snart skal komme ud af undtagelsestilstanden, og for at situationen igen skal blive mere normal, så en åben og demokratisk dialog kan komme i gang. Måske kan vi allerede lære noget af det, nemlig at vi skal have sans for det reelle og for tidens rytme. På det punkt har nogle af arbejdernes ledere set klarere end studenternes. De har forstået, at det drejede sig om at opmuntre til en gradvis udvikling, hvis man vil undgå en voldelig reaktion fra de konservatives side. Noget andet er, at studenterne ikke har så mange familiemæssige hensyn at tage som arbejderne, og at de er friere, mere umiddelbare og mere radikale, og at de har større kritisk intelligens og en meget klar bevidst-

hed om deres stilling i verden i almindelighed. Fra nu af må de studerendes ledere se at forstå, at revolutionen må ske gennem demokratiet, og at man ikke med et slag kan gå over fra et centraliseret system til socialisme, men at der må være en overgang gennem et formelt demokrati, hvor der indføres og praktiseres formel demokratisk frihed.

I.C.I.: Hvad venter De af biskopperne? Og hvilken holdning ønsker De, at de nu skal indtage? Kan man ikke sige, at øjeblikket er inde til at træffe et klart valg?

R.G.: Jeg synes, 1) at biskopperne skal tale, 2) at de skal tale på alles vegne, og 3) at de har den nødvendige moralske autoritet, til at de kan opfordre de offentlige myndigheder til at afkorte undtagelsestilstanden og til, at så længe den varer, at vise megen beherskelse og menneskelighed i deres iagttagelse af de ekstraordinære forholdsregler. Og endelig 4) burde biskopperne allerede nu anvise de retningslinier, udviklingen bør følge ud fra de normer, der er fastsat af koncilet og i rundskrivelserne, at de skal gøre rede for de minimumkrav, der ud fra dette bør stilles, og opfordre hele verden (stat, politikere og borgere) til at arbejde på at oprette et mere frit og retfærdigt samfund.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Gardiner
Manufaktur
Hvidevarer
Sengeudstyr

Textil-Varehuset

Slotsgade 17, København N
Tlf. (01) 35 05 01

Leverandør af skolekjoler

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Århus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Roman Kusier

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Madrid og Barcelona

Abbeden i benediktinerabbedit i Montserrat, Casiano Maria Just, hører også til de prælater, der har taget afstand fra tilstandene i Spanien. Det fremgik af et interview, som det vesttyske fjernsyn har haft med ham. Abbeden udtalte, at det eneste frie valg, der for øjeblikket kunne være tale om i Spanien, var valget af partner til ægteskab.

Abbed Just har efterfulgt abbed Aurelio Maria Escarre, som var en udtalt modstander af Franco-regimet og måtte gå i landflygtighed i 1965. Gnidningerne mellem munkene i Montserrat og regeringen i Madrid fortsætter imidlertid, og de verdslige myndigheder beskylder klosteret, der ligger i nærheden af Barcelona, for at skabe splid mellem Catalonien og Madrid, og agitere for catalonisk selvstyre.

De fremskridtsvenliges nederlag

De spanske biskoppers 9. plenarmøde var stort set præget af to tendenser, repræsenteret henholdsvis ved ærkebiskoppen af Madrid, Msgr. Morcillo Gonzalez og den nye ærkebiskop af Toledo og primas for Spanien, Msgr. Tarancon. Plenarforsamlingen træder sammen hvert tredje år, og i 1969-mødet deltog 76 biskopper. Det er de fleste, der nogensinde har deltaget.

Det spørgsmål, der dybest set trængte sig på, var hvor vidt biskopperne skulle gå videre ad den hidtidige linie, eller om de skulle søge at finde nye veje. Afgørelsen ville stort set komme til at koncentrere sig omkring den, man ville vælge til formand for de næste tre år. Det blev den Franco-venlige Morcillo, der fik 40 stemmer, mens Tarancon fik 35.

Før valget havde der været en vigtig diskussion om, hvor vidt 8 biskopper (alle over 75), der havde trukket sig tilbage, skulle have stemmeret eller ej. Det endte med, at 42 biskopper stemte for, at de afgående biskopper skulle have stemmeret, mens 2 ikke stemte og 32 var imod.

Selv om det »koncilære« mindretal, der stemte på Msgr. Tarancon, udgør næsten halvdelen af biskopperne, afspejler denne ligevægt sig ikke i valget af formænd til de permanente kommissioner. Størstedelen af posterne i kommissionerne er ikke blevet givet til de »koncilære« biskopper. De sidstnævnte er blevet forvist til kommissioner af mere underordnet karakter. Formandsposten i den vigtige kommission for lægmandsapolstatet, som tidligere var besat af Msgr. Morcillo, er nu blevet givet til en »politisk« biskop, Msgr. del Campo af Logrono – en udnævnelse, der bestemt ikke

vil gøre det lettere at løse krisen inden for Katolsk Aktion. Det franske blad »Le Monde«s korrespondent i Madrid siger i en kommentar, at det, at man har valgt Msgr. Morcillo til formand, i det hele taget vil forværre krisen i den spanske kirke. Ellers var det vink, som Vatikanet gav ved at udnævne Msgr. Tarancon til primas tydeligt nok, men altså uden den helt store effekt.

Voksende uvilje

De spanske biskoppers plenarforsamling fandt ingen anledning til at ændre den permanente komites udtalelse om undtagelsestilstanden. Nævnte udtalelse havde ikke desto mindre allerede vakt vanskeligheder. Over 100 seminarister og over 300 lærere fra det teologiske fakultet i Barcelona har sendt et brev til bispekonferencen, hvori de kritiserer erklæringen og siger, at den har vakt forargelse blandt de troende. I brevet står, at underskriverne føler sig fremmede over for en kirke, der tager parti for ro og orden uden at tage stilling til, om denne ro og orden er retfærdig eller ej. 47 præster fra bispedømmet Tarragona har ligeledes i et brev til bispekonferencen givet udtryk for, at den med vilje tvetydige ordlyd i biskoppernes note er blevet taget til indtægt af regeringen som en retfærdiggørelse af dens undertrykkelsespolitik.

Ærkebiskop Morcillo af Madrid, som vandt over den fremskridtsvenlige Tarancon i valget om formandsposten for de næste tre år, er en af de tre katolske biskopper, der har sæde i »parlamentet«, Cortes. Ærkebiskop Morcillo er yderligere medlem af regeringsrådet og vil således blive en af de tre personer, der skal regere Spanien, hvis general Franco ikke er i stand til det. Alt dette gør ærkebiskoppen af Madrids stilling meget delikat under de nuværende forhold, og uviljen mod kirkens snævre forhold til den spanske stat er voksende.

Legat

Der vil være at uddele nogle portioner af C. M. Hinné og hustru Friedericke f. Nolles mindelegat. Legatet skal efter bestemmelse tildeles ældre i København og tilgrænsende kommuner bosiddende mennesker som hører til den katolske kirke og sidder i små forhold, navnlig sådanne som tidligere har været bedre stillede. Skema til ansøgning afhentes på St. Ansgar kirkes regnskabskontor, Bredgade 64 st., åbent 11-13, torsdag 16-18 og afleveres samme sted inden 1. maj 1969.

Ægteskabets uopløselighed

Af Hans Jorna

Hans Jorna er dr. jur. i kanonisk ret og sognepræst i Brønshøj, København.

I »Katolsk Ugeblad« af den 6. december stod der nogle betragtninger over ægteskabets uopløselighed og et dermed forbundet økumenisk problem. Betragtningerne er inspireret af en artikel af René Laurentin i »Informations Catholiques Internationales«. I artiklen hedder det blandt andet: »Hvad den romerske kirke angår, har den ofte ordnet komplicerede menneskelige tilfælde ud fra det paulinske princip om, at »det er bedre at gifte sig end at være optændt af begær« eller ud fra Mattæus' ord om, at »ingen må sende sin hustru bort, medmindre hun har begået ægteskabsbrud«. At kirken anerkendte denne undtagelse, førte imidlertid ofte til en vis slaphed. Det kan man konstatere i den latinske kirke i det 11.-12. århundrede og i den ortodokse kirke, som er tilbøjelig til langt ud over Mattæus' undtagelse at anerkende alle skilsmisser, der anerkendes af de civile myndigheder. Dette er en af siderne ved problemet.«

Mattæus

Hertil må jeg sige, at forfatteren har generaliseret, ikke så lidt endda! Historisk set har »den romerske kirke« som sådan ikke anerkendt Mattæus 5,32 og 19,10 som undtagelser, men nogle af romerkirkens mænd har gjort det (jfr. for eks. Cigoi: »Die Unauflösbarkeit der Christlichen Ehe nach Schrift und Tradition«, Paderborn 1895). Fordi man ikke var tilstrækkeligt bevandret i det græske sprog, opstod oversættelsen »medmindre hun har begået ægteskabsbrud« og lignende oversættelser. Som bekendt blev Mattæus' evangelium allerede meget tidligt oversat fra aramaisk til græsk, og på dette sprog er de ældste kendte håndskrifter med Mattæusevangeliet kommet os i hænde. Også den latinske oversættelse »Vulgata« er her forkert. Herom mere i et senere afsnit. I »den romerske kirke« har man som regel taget den anførte undtagelse som separationsgrund.

Rom og Konstantinopel

I kirkens første tre århundreder gik dens tradition da også ind for det sakramentale (to døbttes) fuldbyrdede ægteskabs uopløselighed. Den tids kirkefædre viser dette i deres skrifter (jfr. de første bind af Mignes udgave af kirkefædrenes skrifter »Patriologiae cursus completus«, Paris, 1857-1890, 1912, Garnier Frères). Først efter kirkens første 3 århundreder var der i den østlige kirke nogle forfattere, der tøvende gik ind for skilsmisse i tilfælde af utroskab. Senere kom der flere til, som med større sikkerhed gik ind for den. Især efter at bruddet mellem paven i Rom og Konstantinopels patriark i 1054 var blevet en kendsgerning, bredte der sig i de dele af den østlige kirke, som tilsluttede sig dette brud, en tankegang, hvor man gik ind for skilsmisse med ret til at gifte sig igen, hvis den anden part havde været utro. Man kan dog ikke konstatere, at de ortodokse kirkesamfund som sådanne har opgivet princippet om ægteskabets uopløselighed.

Medicin og sygdom

Jesu »hertesuk«: »Jeg vil have barmhjertighed, ikke offer« er blevet anført imod ægteskabets uopløselighed i tilfælde af utroskab. Før jeg kommer nærmere ind på Jesu ord imod skilsmissen og om utroskab som skilsmissegrund, vil jeg her blot stille følgende spørgsmål: Er det ikke ubarmhjertigt at sende sin ægtefælle »ud i den kolde sne«, fordi den pågældende har været svag over for det modsatte køn? Har den større og større adgang til skilsmisse med ret til at »gifte sig igen« ikke ført til større misbrug og kærligheds- og barmhjertigheds- og hensynsdræbende egoisme i stil med: Jeg kan jo altid lade mig skille og finde en anden, hvis jeg ikke får min vilje? Har skilsmisser ikke været til psykisk skade for børnene? Om dette sidste har publicisten Westbrook-Pegler for flere år

siden offentliggjort en opsigtsvækkende statistik og redegørelse.

Skilsmissen synes at være blevet en medicin, som er værre end den sygdom, den vil til livs.

Men hvad siger Jesu guddommelige ord i grunden om sagen?

»Undtagen«

I den gængse oversættelse af Mattæus 5,32 afviser Jesus skilsmisse »undtagen i tilfælde af utroskab«. Dette med »undtagen i« er filologisk set en ensidig oversættelse af den græske grundteksts ord: »parektos«. Dette græske ord betyder ofte: »ikke langt fra«, eller »ladet til side«. Det er forståeligt, at Jesus først senere kommer med sin revolutionære afgørelse, da de jødiske skriftekloge beder ham om et svar på delikate spørgsmål, som de selv var indbyrdes uenige om. Dette Jesu endelige svar findes i Mattæus 19,10. Ifølge den gængse oversættelse af dette sted afviser Jesus skilsmissen med den famøse undtagelse »af anden årsag end utroskab«. Denne undtagelse skal så forestille at være en oversættelse af den græske teksts »mè epi porneiaj«. I virkeligheden er der heller ikke her tale om en undtagelse. Hvis der var tale om en undtagelse, så havde der stået »ei mè epi porneiaj«; »mè« alene, som man i alle græske håndskrifter af Mattæusevangeliet kun finder her, betyder aldrig en undtagelse, hverken i gammel, eller i klassisk eller i koinè græsk, som brugtes på Jesu tid, men »ikke« eller »heller ikke«. Mellemsætningen »mè epi porneiaj« er en elliptisk konstrueret mellemsætning, som ikke er sjælden i det græske sprog. I en sådan sætningsform falder udsagnsordet ud og skal suppleres ud fra hovedsætningernes betydning (jfr. Passow: »Wörterbuch der griechischen Sprache«, bd. 2, s. 224, Leipzig, og A. Ott: »Die Ehescheidung im Mattäus Evangelium«, Würzburg, 1939). Hovedsætningernes betydning er

---

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 2 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnøpladsen, Kolding
Telefon 2 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 2 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

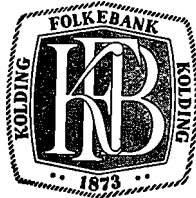
Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 2 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 2 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annegade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og olieløyr

Fint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavnsgade 13, Kbh. Ø.

---

her afvisende («begår ægteskabsbrud!») Oversættelsen af Matt. 19,9 må altså lyde således: »Det var på grund af jeres hårdhertighed, at Moses tillod jer at skille jer fra jeres hustruer; men fra begyndelsen har det ikke været således. Og jeg siger jer, at den, der skiller sig fra sin hustru og gifter sig med en anden — heller ikke på grund af utroskab er det tilladt — begår ægteskabsbrud.« På aramaisk, som Jesus jo talte, må hans udtalelse også have været tydelig. Så forstår man også bedre Jesu disciples omgående reaktion (Matt. 19,10): »Stiller sagen sig sådan for manden i forhold til hustruen, så er det ikke rådeligt at gifte sig.« Således er der heller ikke nogen modsigelse i dette anliggende mellem Matt. 5,32 og 19,9, og mellem Mattæus og Markus, Lukas og Paulus. I den del af kirken, som vedblev at være forbundet med paven hævdedes der altid i højtidelige afgørelser, truffet for hele kirken, det sakramentale (to døbtes) fuldbyrdede ægteskabs uopløselighed. Dette gjorde f.eks. Tridentinerkonciliet og for nylig Øster- og Vesterlandets konciler på det 2. Vatikanconcil og i dette koncils konstitutioner.

I god tro

Patriark Maximos sagde: »Kirken må specielt holde fast ved ægteskabets uopløselighed, ... men spørgsmålet er en alvorlig vanskelighed, der må løses i dialogen med de ortodokse.«

Vanskeligheden kan kun øses på grundlag af Guds ord: Jesu ord.

Noget helt andet er, at man nogle steder i den østlige kirke vil give adgang til Sakramentet for fraskilte, der i god tro har »giftet« sig igen og tillige har været uskyldige i årsagerne til den skilsmisse, der har fundet sted, og som desuden ikke har set sig i stand til uden meget store besværligheder at klare sig længere som enlige.

Ugyldighedsgrunde

Ægteskabets væsen og væsentlige egenskaber (livsvarighed og monogami) og det ægteskabelige ja-ords beskaffenhed har som konsekvens for den katolske kirke, at den holder fast ved, at der *ikke* er indgået noget som helst, som *kan gælde som ægteskab* — eller med andre ord, at »ægteskabet« er ugyldigt — for eksempel i følgende tilfælde:

En af parterne gifter sig under tvang og alvorlig frygt; parterne eller en af dem gifter sig med et stadigvæk virksomt og positivt forbehold mod deres ægteskabs livsvarighed eller troskab; i tilfælde af uheldelig impotens; og i tilfælde af psykisk utilregnelighed.

Det siger sig selv, at retssikkerheden kræver, at disse forhold påvises i en (for

ubemidlede gratis) proces. Regler for denne proces er for tiden genstand for en rimelig revision.

Lignende ugyldighedsgrunde er f.eks.: for ung en alder (pigen er ikke fyldt 14, eller drengen ikke fyldt 16); blodslægtskab i ret op- og nedadstigende linie samt mellem søskende; et sikkert gyldigt og tidligere indgået ægteskab, som ikke er opløst ved døden eller i kraft af det paulinske privilegium.

Ugyldighedsgrunde såsom forskellig religion (f.eks. en katolik, der gifter sig med en hindu), bortførelse, forbrydelse (f.eks. nok er ægtefællen død, men døden skyldes mord, som de to implicerede har planlagt for at kunne gifte sig med hinanden), blodslægtskab mellem søskende-børn eller næstsøskende-børn, har kun en fjernere forbindelse med ægteskabets væsen og ja-ordets art. Ugyldighedens oprindelse er da i disse tilfælde en anden, og fødes af det offentliges (her kirkens) ret og pligt til at værne om ægteskabet og dets fællesskab for fællesvellets (bonum publicum's) skyld ved hjælp af rent »positive« lovbestemmelser. Fra denne slags bestemmelser kan kirken så dispensere af vigtige grunde.

Hans Jorna.

LITURGISK KALENDER

TORSDAG den 10.: Torsdag i påske-oktaven (hvid).

FREDAG den 11.: Fredag i påskeoktaven (hvid).

LØRDAG den 12.: Lørdag i påskeoktaven (hvid).

SØNDAG den 13.: HVIDE SØNDAG (hvid).

MANDAG den 14.: Justin, martyr (rød) eller Tiburtus og fæller, martyrer (rød).

TIRSDAG den 15.: Messen fra Hvide søndag (hvid).

ONSDAG den 16.: Messen fra Hvide søndag (hvid).

TORSDAG den 17.: Messen fra Hvide søndag (hvid), eller Anicetus, martyr (rød).

FREDAG den 18.: Messen fra Hvide søndag (hvid).

LØRDAG den 19.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid).

SØNDAG den 20.: 2. efter PÅSKE (hvid).

MANDAG den 21.: Anselm, biskop, bekender, kirkelærer (hvid).

TIRSDAG den 22.: Soter og pave Cæjus, martyrer (rød).

ONSDAG den 23.: Messen fra 2. søndag efter påske (hvid) eller Georg, martyr (rød).

TORSDAG den 24.: Fidelius af Sigmaringen, martyr (rød).

FREDAG den 25.: MARKUS EVANGELIST (rød) Bededag.

Er vi på vej til Emmaus?

De genkendte ham ikke

Man kan læse Bibelen på flere måder, som ikke må udelukke hinanden. Bibelforskeren prøver på at trænge ind i, hvad den menneskelige forfatter har ment, da han forfattede og formulerede den og den tekst, og den troende prøver på at finde frem til, hvad det er, Gud vil sige ham med netop den tekst. Derfor kan det også godt forsvares, i Lukas' beretning om disciplene i Emmaus at se et billede af en dansk katoliks situation i 1969. Er vi også på vej til Emmaus?

De talte med hinanden om alle disse tildragelser ...

Ikke så få af vore katolske brødre ser dystert på situationen, som den er i dag. Alting går ned ad bakke. Vi bliver stadig færre, præste- og ordensskaldene svigter, og på selve troens eget område er det, som om alt det, der hører med til vor børnelærdom, er ved at falde i grus. Mange af de formuleringer, vi er vokset op med, drages nu åbenlyst i tvivl, og de gudstjenesteformer, vi før var så fortrolige med, bliver nu kasseret som ubrugelige. Ja, der er nok at tale om og bekymre sig om i fællesskab. Var alt det, vi byggede på, kun illusioner? Alle de ting, Gud før brugte til at hjælpe os med, er pludselig blevet taget fra os, og vi er vågnet op – nøgne og alene.

De genkendte ham ikke ...

Uden på nogen måde at forsøge på at bagatellisere den alvorlige krise, den vestlige kirke befinder sig midt i, må

vi dog heller ikke udelukkende stirre os blinde på de mørke sider. Det er givet, at mangt og meget, som endnu kunne forekomme os nyttigt og brugbart, pludselig er blevet kasseret, og at megen hjælp, som man før var taknemmelig for, nu bliver taget fra en. Men kan det ikke også være et puds, Helligånden spiller os, – han, som i liturgien ikke uden grund kaldes for forstyrrelsen? Skal vi ikke hellere passe på, at ikke også vi bliver ramt af Jesu ord til disciplene i Emmaus: »Hvor I er uforsandige og tungnemme til at tro.« Det, I er så knyttede til, er ikke selve troen, men det stillads, den hviler på, men netop ved at rive stilladserne ned, hjælper jeg jeres tro til at vokse. I vil gerne have, at jeres tro skal være noget lyst og varmt, men troen er ikke noget lyst, – den er netop lige akkurat det, jeg giver jer, når der ikke er noget lys, og I selv er alene i kulden og i mørket. Så længe, jeg var midt iblandt jer, var det let nok at tro, og palmesøndag var I nogle af de ivrigste af mine disciple. Men var det for min skyld eller for jeres egen? I hvert fald vakler I nu, da langfredagen er kommet, og I endelig lever på troens normale vilkår.

Luk. 24,13 - 15

Nogle siger, at han lever ...

Hvis vi ser på statistikken, hvor mange kristne er vi så i dag? I dag som dengang er der kun nogle få, der siger, at han lever, og alligevel er det i dag som dengang disse få, der har ret. Men hører vi til disse få? Tror vi, at han lever ...? Ikke bare, at han lever i Guds rige ved Faderens side, men at han lever midt iblandt os, og at han går hen ad vejen sammen med os (hvis vi da går)? At tro på kirken vil ikke bare sige at have tillid, når alting går godt, dvs. når alting går efter vort eget hoved. Det er netop, når det er mørkt, og stormen raser, og Herren ser ud til at sove, at det virkelig betyder noget, at nogen siger, at han lever. At fejre påske vil ikke bare sige at fejre Herrens opstandelse, dengang disciplene fra Emmaus pakkede sammen og forlod Jerusalem med alle deres bristede forhåbninger. Det er også – og først og fremmest – at bekende, at han lever i dag i sin kirke, at han i dag går vejen sammen med os, selv om vi ikke har genkendt ham endnu, og at han bare venter på at vise os den vej, der fører til livet, og at han vil bryde brødet for os, hvis bare vi vil åbne troens øjne. Lukas siger ikke noget om, hvad det var for gammeltestamentlige tekster, Jesus udlagde for disciplene, men et vers fra en af Davids salmer kan i hvert fald kort gengive hans katekese, et vers, som vi også i dag kan gentage for at styrke vor tro: »De går deres gang med gråd, når de udstrør sæden, med frydesang kommer de hjem, bærende deres neg.«

V.D.

En lærke under Frankrigs himmel

Anouilh's Jeanne d'Arc-spil på Det kgl.

Pigen dukkede op fra en flække i det krigshærgede Frankrig, hun befriede Orleans fra englænderne, hun kronede dauphinen i Reims og blev uskadelliggjort på bålet i Rouen. Siden blev hun Schillers »Jomfru fra Orléans«, hun blev Claudels, Shaw's og Dreyers Jeanne, hun blev kirkens helgeninde og Anouilh's »Lærke«.

Anouilh's opfattelse af Jeanne anskueliggøres fuldstændig i titlens symbolik. Jeanne er lærken, der en dag står under Frankrigs himmel til trøst og opmuntring i mørke tider, men tillige er det en lille jævn jordfarvet fugl. Naturligvis vil Anouilh mere med sin lærke end blot et krønikespil, – de historiske tråde har han ikke engang umaget sig meget for at rede ud. Han stiller sin paradokse pigefigur i alle de problemstillinger, der i deres evindelige uløselighed udgør en del af vor kulturarv. Jeanne stilles i konflikten mellem at følge sit kald eller lydigheden mod sine forældre, hun må tage mål af den sociale uretfærdighed at udelige, kyniske og dumme mennesker i kraft af deres fødsel holder andres liv og velfærd i deres slappe hænder, og hele hendes mission rejser spørgsmålet om krigen som middel til at genvinde sin frihed sat op mod den død og ødelæggelse, den volder.

Hvad Jeanne i øvrigt kommer ud for på sin korte løbebane inden tilfange-tagelsen, lader Anouilh blive spillet som tableauer under selve retssagen, hvilket giver denne del et fragmentarisk præg, mens tyngden lægges på processen og dens problemstilling: Jeanne og inkvisitionen, dvs. mennesket og systemet. Det er jo vor tids modeproblem og blev her slået fast med sådanne syvtommersøm, at det gav stykket slagside. Stod den dramatiske spænding mellem Jeanne's bekendelse til mennesket og inkvisitionens

tro på det ideelle således velformuleret og indlysende, hvilken nerve var der da fra det punkt, hvor Jeanne har tilbagekaldt og hendes egentlige konflikt med inkvisitionen er forbi? Ikke megen. At Jeanne vælger bålet, fordi hun ikke kan forestille sig selv uden for sin rolle som Frankrigs frelserinde, – hvad er det for en side af hendes karakter? Her anes tydeligt konturerne af den konflikt, der er dominerende i »Becket – eller Guds ære«: i hvor høj grad betinges den ædle ofren sig for idé eller tro – det være sig på Gud eller mennesket – af menneskeligt hovmod? Fordi forestillingen på det Kgl. har låst »Lærken« fast i én problemstilling, bliver enden på historien en noget uvedkommende affære. Anouilh's sortie fra sit stykke er præget af teatermandens sans for effekt. Bålbrændingen afbrydes, og man forlanger, at kroningen i Reims skal spilles – hendes livs højdepunkt. Dette kan opfattes som en sand apoteose, da er det patetisk, – eller som en elegant spøgefuldhed, da er det ironi, men den slutning vi fik at se var hverken patetisk eller ironisk, – den var mat.

Lone Hertz spillede Lærken på en frisk tenagekækhed og barnligt triumferende smil. Hun havde gribende udtryk i sin totale forladthed over for sine strenge dommere.

En bemærkelsesværdig præstation ydede Fritz Helmuth som Karl, dauphin af Frankrig, dekadent og sær, med en foragt for pligt og menneskelige følelser. Fremragende var også Olaf Ussing som inkvisitoren, en mand, hvis sjæl er isnet i ideens tjeneste. Godt spil også i de mindre roller forhindrede dog ikke, at »Lærken« ikke blev en stor forestilling.

Eva Toft.

Lone Hertz som Jeanne d'Arc.

Det damper af talent

Man går til premiere hos Bent Mejding på Ungdommens teater med omtrent samme fornemmelse, som når astronauter skal sendes op: Lykkes det også denne gang? – især da det her var et veritabelt måneskud med teatrets 10-års jubilæumsforestilling. Jo, det lykkedes igen. Det var den amerikanske musical »Cabaret« om trediveernes Berlin, der føjede en ny succes til de, ja himlen må vide hvor mange. Der er masser af dans – enkelte numre kunne trænge til at strammes noget, – der er masser af musik og piger, men tro ikke, det blot er øjenlyst og øregas. »Cabaret« er vel nok det bedste stykke man kan opleve i København i øjeblikket. Vi ser mennesker, som jazz og dans har blæst tomme for alt, og vi ser nazismen i strækmarch marchere ind, fylde tomrummet ud med morbid racisme og nationalisme og marchere videre med disse karnevalsklædte robotter bag sig – dansebevægelserne er blevet stive – eins, zwei, eins... Vi møder så den lille jødiske frugthandler og pensionatsværtinden, der begge har spist så mange tusinde måltider alene og nu om sider har fundet ud af, at det er bedre at være sammen. Nazismens trusler er nok, – de vil spise også resten af deres måltider alene. Alligevel er den lille frugthandler optimistisk: »Der sker ikke noget, jeg kender tyskerne.« Men een ser, det er galt, en amerikansk forfatter, der har forelsket sig i Sally, pigen, der synger i »Cabaret« en. Han vil have hende ud ad det hele, ud af Berlin, men han må rejse alene, for i Sallys lille kyllingehjerne roterer forlystelsesbacillen og ikke andet: »Jamen, alt det der (nazisterne), hvad kommer det dog os ved?«

Til at knytte de forskellige optrin sammen benytter stykket en konferencier – det er også Bent Mejding. Denne figur er en syntese af alt det perverse, griske, liderlige og umenneskelige, man føler ligger i luften. Han er glat som en ål, kynisk og depraveret, løber straks efter dem, der er stærkest. Det er mesterligt modbydeligt.

Stykket spiller på det tragisk-ironiske forhold, at vi – publikum – ved, hvad galskaben udviklede sig til. Man må sidde og krumme tærerne i skoene, mens man må klappe ad det gnistrende talentfulde teater. For alle er gode. Ghita Nørby som Sally, Holger Perfort som frugthandleren, Bodil Udsen som pensionatsværtinden. Det damper af talent, mens der bliver gjort op med en myte – myten om førkrigstidens glade, ubekymrede Berlin.

Eva Toft.

En svale, flere svaler

Ovenstående blikfang er ikke noget forslag til ny bøjningsregel for navneord, men skyldes en påvirkning fra *Mettes* rubrik i FORUM, nr. 4: »En svale –«.

Svalen viser sig at have været en særdeles vellykket ungdomsmesse med ultraditionel sang og musik, der har virket overbevisende ved sin enkelhed og ægthed i udtrykket.

Men måske er Mettes svale ikke så enlig endda: Herved meddeles, at nok en af de sjældne fugle er under opsejling, og jeg skynder mig at angive, *når* og *hvor* den viser sig:

Lørdag den 26. april kl. 20,
Sct. Therese Kirke,
Bernstorffsvej 56, Hellerup.

Bemærk flytningen fra Hvidovre til Hellerup! Den skyldes, at lokaleforholdene i Hvidovre viste sig at være for trange til den påfølgende ungdomsfest, der altså nu finder sted på »Rygård«, i skolens sal.

A propos festen, så er det måske stedet til igen at gøre opmærksom på, at det *ikke* vil være muligt at købe billet hertil på selve festaftenen, og at man *ikke* vil blive sluppet ind uden! Sidste udvej for efternølerne: Henvendelse på sognekontoret!

Hvad selve messen angår, så er der – naturligvis – *gratis* adgang for *alle*! Og da den ægte ungdom er uden aldersgrænse, håber vi at se den evige ungdom af alle aldre optage samtlige sidde- og ståpladser i kirken, ja, fylde den til bristepunktet, som det ved den slags lejligheder sker i udlandet, iflg. selvsyn.

Måske burde det lige tilføjes, at gruppen, der længe har arbejdet med omtalte messe, og som under pater van Schaicks ledelse nok skal ende med at få noget gedigent ud af det – *ikke* er nogen eksklusiv klike med storhedsvanvid og dødrømme om at nå det fuldkomne! Endnu mindre er den ude på at »provokere«, lige så lidt som på at nedvurdere det bestående, ejheller på at vise, hvordan fremtidens messe haver at se ud! Sagen er i al enkelhed den, at der her som andre steder arbejdes på at finde frem til en form, der fortjener at eksistere side om side med, hvad vi ellers har herhjemme, efter det i ordets egentligste forstand *katolske* princip: mangfoldighed i enheden.

Maria i Vaar!

*Nu svulmer der Knopper, nu springer der Løv,
nu dækkes ae Veje af Knoppeskæl som Støv,
nu fløjter de Fugle saa sødt over Vej,
nu blaaner Violer, nu hvidner der Bellis i Enge
nu kommer den favre Tid, vi ventede saa længe,
den Tid, der er din, Maria i Maj!*

Johannes Jørgensen

Måske sidder en og anden læser og spørger sig selv: Ja, men er der da brug for disse ungdomsmesser, for guitarer, jazz- og beatmindede rytmer i kirken – sådan noget kendte vi da ikke til tidligere –?

Et passende svar kræver længere redegørelse, end pladsen tillader, så lad mig her nøjes med at sige, at de mange eksperimenter, der gøres på området, herhjemme såvel som i udlandet, viser, at der er et behov, som ikke kan ties ihjel. Personlig har jeg i Paris deltaget i flere ungdomsmesser, der tiltrak lige så mange ældre som unge: Kirken hver gang stuvende fuld. Stemningen: enkelhed, ægthed, fællesskab, i en fortættet

atmosfære af bøn. Det sås på de mennesker, der forlod kirken, at de havde deltaget i en glædesfest.

Jo, meget tyder på, at *Mettes* enlige svale kan gå hen og blive til mange svaler. Men skal det blive til andet end forsøgsvis hop fra redekanten, så må der lægges kræfter i. Heldigvis findes der overalt folk, som ikke nøjes med at erklære, at messen er kedelig, for så at gå i skoven i stedet for.

Foreløbig håber vi at blive mange i Sct. Therese Kirke den 26. april, kl. 20!

P.u.v.,
Sr. Hildegard, O.S.B.,
Sct. Lioba Kloster, Kbhvn.

PEJLINGER

ved EN

★ En katolik spurgte engang et parlamentsmedlem i Sverige, hvorfor de ansvarlige myndigheder var så uvillige med hjælp til at støtte adoption af udenlandske børn. Politikeren svarede: »Vi har ingen interesse i at øge hverken vort eget fødselstal eller importen af udenlandske børn og dermed sænke vor velstand.«

★ Blandt de mange ordrer, som udgår fra det brasilianske parti, er også, at ærkebiskop Helder Camaras navn ikke må nævnes i pressen. I Colombia er en landskendt præst Vincenzo Majia arresteret. Han arbejdede i slumkvartererne i Medellín, byen, hvor Paul VI besøgte bispekonferencens møde i fjor.

★ Formanden for det tyske katolske bibelselskab Herbert Haag, professor i Tübingen, har beskæftiget sig med arvesynden og hævder, at »tanken om, at Adams efterkommere automatisk er syndere på grund af deres stamfaders synd, og at de allerede er syndere, når de træder ind i denne verden, er fremmed for den Hellige Skrift«. Og videre, at når skriften taler om »Adams synd« for at beskrive, hvordan synden kom ind i verden, lærer den ikke, at menneskeslægten nedstammer fra et enkelt menneskepar. Om menneskeslægten oprindelse er monogenetisk eller polygenetisk er et spørgsmål, som kun videnskaben kan besvare. Det er ikke noget teologisk spørgsmål.

★ To prælater fra Vatikanet er nylig trådt tilbage fra deres embeder og har giftet sig, i hvert fald for den enes vedkommende i forståelse med hans overordnede. Det er msgr. Giovanni Musante, der var ceremonimester for generalvikaren for Rom.

★ En hollandsk præst, Jos Vrijburg, fortæller, at en højstående prælat i Rom havde sagt til ham, at han hellere skulle fortsætte med at leve i hemmeligt konkubinat end offentligt at erklære, at det var hans hensigt at gifte sig. Præsten svarede: »Jeg er hollænder og ikke italiener.«

★ Fem søstre fra St. Martin Catholic School i Cincinnati har 10 uger Igenem undervist i en søndagsskole inden for den episkopale kirke. Det var et økumenisk eksperiment. Den episkopale menighed var så begejstret, at den til afsked forærede søstrene et eksemplar af Jerusalembibelen.

★ I Jordan har en muhamedaner talt i en katolsk kirke og en katolsk biskop i en moské. Deres ømme var, hvad de i fællesskab kunne gøre for at fremme en løsning på konflikten i Mellemøsten mellem Israel og arabere.

BISKOPPERNE

Gamle - drenge - begrebet fortsat gældende

Men de første famlende forsøg gøres

for at finde frem til en mere demokratisk form for bispevalg

Måden at udvælge biskopper på er atter kommet i søgelyset.

I England har det ansete blad »Catholic Herald« foretaget et rundspørge blandt præster om sagen, og mere end tre fjerdedele af dem, der svarede, var utilfredse med den i øjeblikket gældende fremgangsmåde og ønskede medbestemmelsesret. Samtidig er der i forbindelse med valget af en ny biskop til stiftet Münster, hvis stol blev ledig, da Msgr. Höffner blev udnævnt til efterfølger for kardinal Frings i Köln, blevet gjort forsøg på at drage præster og lægfolk mere aktivt ind i proceduren.

Engelsk undersøgelse

I den engelske opinionsundersøgelse deltog præster af alle teologiske retninger. De 100 adspurgte var i alderen fra 26 til 76. Spørgsmålet lød: Er De tilfreds eller utilfreds med den nuværende måde at udnævne biskopper på?

70 svarede, at de var utilfredse, 22 var tilfredse, 5 svarede ikke og 3 følte sig for dårligt informeret til at turde svare.

På opfordringen om at angive deres teologiske sympati svarede 10, at de var progressive, 10 at de var moderat progressive, 9 at de indtog et midterstandpunkt, 13 at de var afgjort konservative og 48 ønskede ikke at blive klassificeret. Mange af dem, der kaldte sig konservative, var lige så udtalt imod det nuværende system som de progres-

sive og kaldte det forældet, udemokratisk og upraktisk. Til gengæld var 2 progressive tilfredse med den bestående procedure.

Hovedparten af de adspurgte gik ind for samtale med præsterne før udvælgelsen af en biskop fremfor direkte afstemning. Og kun et mindretal ønskede, at lægfolket fik lov til at give deres besyv med.

Uvidenhed

I øvrigt viste der sig at være stor uvidenhed blandt præsterne, hvad angik proceduren omkring bispeudnævnelserne. Et medlem af en præsteforening, der har til formål at bekæmpe neo-modernisme i kirken, fandt, at domkapitlernes ønsker ikke betød noget, efter at der var oprettet en apostolisk delegation i Storbritannien. Ej heller mente de pågældende, at der blev taget hensyn til de ønsker og meninger, som biskopperne kom frem med.

En præst fandt, at den største tragedie var, at biskopperne blev udnævnt for livstid. For efter ti år i embedet havde de mistet krudtet. Andre præster mente at have konstateret, at »gamle drenge«-begrebet også gjorde sig gældende i kirken, når der var tale om bispeudnævnelser. I seminarierne sagde man ofte, at den, der studerede kirkeret eller dogmatik i Rom, fik sig en mitra på et eller andet tidspunkt. Dette blev sagt i spøg blandt de præstestuderende,

Unge lyskere demonstrerer til fordel for et bedre fungerende demokrati.

men i virkeligheden dækkede det nok over mere end som så.

En talsmand for den apostoliske delegation i London sagde i en kommentar, at både den kanoniske lov og det andet Vatikankoncilis dokumenter gav visse retningslinjer for bispedømmet. »Der bliver sørget for de nødvendige forespørgsler og i dette land er de meget omfattende, mere end de fleste forestiller sig,« sagde han.

På vej mod demokrati

For bispedømmet Münster i Vesttyskland gælder konkordatet med Preussen af 1929. I det står der, at hvis et ærkebispes- eller bispesæde bliver ledigt, skal der sendes lister til paven, en fra det bispedømme, som ikke har nogen biskop, og en fra biskopperne i det tidligere Preussen. Paven udvælger 3 navne og sender dem til domkapitlet i Münster, som bag lukkede døre vælger deres kandidat, som paven så udnævner. Domkapitlet er et særligt præsteråd, som biskoppen rådfører sig med. Domkapitularen er som regel nogle bedagede herrer. I Münster er deres antal 16.

Da Msgr. Höffner selv var biskop i Münster udtalte han, at han principielt ikke havde »noget imod, at præster og lægfolk i et bispedømme selv vælger deres biskop«.

Dog blev udvælgelsen af kandidaterne til posten som hans efterfølger som sædvanlig foretaget af domkapitlet –

for lukkede døre i henhold til den omstændelige ritus, som er nøje foreskrevet i konkordat og kirkeret og i henhold til hvilken bispedømmets andre 1572 præster for slet ikke at tale om lægfolket (i Münster 2 millioner) ikke har noget at sige ved valget.

Ikke desto mindre er der ved det nuværende bispevalg gjort nogle forsøg på at berede jordbunden for mere demokratiske tilstande. Da domkapitular Weseman i begyndelsen af januar udbad sig »velunderbyggede forslag« til kandidatlisten, skrev bispedømmets præsteråd til samtlige sognepræster, at man »under en eller anden passende form« skulle opfordre »alle troende« til at være med. Rådet består af 27 præster og er biskoppens rådgiver i præstelige anliggender. Fra prædikestolen blev katolikkerne opfordret til at komme med forslag.

Diskretion

Præsterådet, pastoralrådet og bispedømmets komité, der er de tre ledende grupper i bispedømmet udarbejdede også forslag til domkapitlet.

Sognepræst Martin Braun SMM
fylder den 22. april 65 år.

Aalborg Sogn

oprettet i 1899 kan den 19. april fejre 70 års jubilæum.

Præsterådet overholdt en streng disciplin. Ingen af navnene på kandidaterne sivede ud, og ikke engang præsterådets egne medlemmer fik at vide, hvilket resultat valget havde ført til. Indenfor komiteen drev man diskretionen så vidt, at der under drøftelserne ikke blev nævnt nogen navne. Man talte for eksempel om en biskop som »kunne tale 11 sprog«, og så var det selvfølgelig nærliggende at tænke på en bestemt professor ved universitetet i Münster. Deltagerne i mødet fik end ikke at vide, hvad der kom ud af deres afstemning. Det gjorde kun domkapitlet.

Dog er der nogle, der synes, det er så som så med de demokratiske tilstande omkring bispevalget. Ifølge »Der Spiegel« skal formanden for »Katolsk Samfund for kirke og demokrati«, professor Bernd Feldhaus, have udtalt, at fremgangsmåden ligner »en farce«. Det er professorens opfattelse, at bispedømmets lægfolk og præster kun har fået lov til »at være lidt med til at lede«, og »ingen ved, hvad der er blevet af deres forslag«. Der peges også på, at paven nok er pligtig til at kikke på listen, men konkordatet tvinger ham ikke til at følge hverken forslaget fra domkapitlet eller de preussiske biskopper. Der adskiller reglerne, som gælder for Preussens vedkommende sig fra det, som er foreskrevet i pavestolens konkordat med Bayern. I sidstnævnte tilfælde er paven bundet af listerne.

HK

Eutanasiens trussel bekæmpes

London - NC News Service

Samtidig med at Lord Raglan, som repræsenterer det engelske arbejderparti i parlamentet, har forelagt sit forslag til en lov om frivillig eutanasi for Overhuset, er katolikkerne i England og Wales med støtte fra andre kristne samt fra en del humanister og jøder gået i gang med at bekæmpe truslen om indførelsen af lovbeskyttet eutanasi i England.

Lovforslaget indeholder foruden et forslag om adgang til frivillig eutanasi også en passus om, at patienter, der ligger for døden, skal have adgang til at forlange at få al den medicin, der skal til for at befri dem for smerter, og til, »hvis smertestillende midler ikke hjælper«, at få midler, der gør dem fuldstændig bevidstløse, indtil døden indtræffer.

Desuden indeholder forslaget en samvittighedsparagraf, ifølge hvilken læger og sygeplejersker skal kunne nægte at have noget som helst med eutanasi at gøre, samt bestemmelser, ifølge hvilke der kan idømmes livsvarigt fængsel for at have bidraget til udstedelse af en falsk erklæring.

Forslaget er privat, dvs. at det ikke forelægges officielt af regeringen, og når det forelægges til debat, vil regeringen officielt forblive neutral.

De politiske kommentatorer er for øjeblikket mest tilbøjelige til at tro, at loven vil blive forkastet, men det er også muligt, at dens tilhængere, som de gjorde det med abortloven, vil blive i stand til at opnå tilstrækkelig offentlig og politisk støtte til at få den gennemført i en ikke alt for fjern fremtid.

Den første katolske bibel på kinesisk er udgivet i Hong Kong. Det er syv franciskanerpatere, hvoraf fire er kinesere, der har forestået oversættelsen, som tog dem 23 år. De startede i Kina i 1945, og fortsatte senere i landflygtighed i Hong Kong. Her ses en side fra værket.

1950

第 4: 6-9: 7

吹號角。以後那七位持着七個號角的天使，就舉着吹號角。第一位吹號角，就有捲着血的冰雹和火澆到地上。於是大地被燒毀了三分之一。樹木也被燒毀了三分之一。其餘全被燒盡。

第二位天使吹號角，就好像有一座燃着火的大山，投入海中。於是海的三分之一便成了血。海裏一切有生命之物也死了三分之一。船隻也毀壞了三分之一。

第三位天使吹號角，就有一顆天星，墜落在火坑裏。從天上落下來，落在河的三分之一和水泉上。這星的名字叫「苦」。

於是水的三分之一變或苦的。許多人因水變苦了而死。去。

第四位天使吹號角，太陽的三分之一，月亮的三分之一，星辰的三分之一，都受了打擊，以致他們的三分之一黑暗了。白晝三分之一失了。那裏夜也是一樣。

三種災禍的預報。以後，我看見也聽見在天空中飛翔的。一隻大聲音說：「還有另三位吹號角的天使，當他們發出聲聲時，就要禍禍地降在地上。」

第九章 第五號角 曠地的因饑 第五位天使吹號角，我聽見有一顆星從天上落到地上，並給了牠深淵洞穴的鑰匙。他一開了深淵的洞穴，就有無數毒蟲爬出來，像火火毒裏的潮太潮和天容都因那毒蟲的毒害腐爛了。還有無數毒蟲爬來，到地上，又賦給了牠們好個地上的毒蟲。凡毒蟲不可傷害，只可傷害那些在額上沒有天主印號的人。並且吩咐毒蟲，不可殺死他們，但要使他們受痛苦五個月。他們所受的痛苦，就如人被數字鑿着時所受的痛苦。在那五個月內，人求死而不得，尚要死，却避開他們。

這星的形象彷彿像羊頭上頂的角，牠們的頂上好似有像黃

Den engelske lægeförening har erklæret sig for at være imod eutanasi under enhver form.

Hjælpebiskop Christopher Butler af Westminster siger om loven: »Katolikker betragter eutanasi som en forbrydelse mod budet 'Du skal ikke slå ihjel.' De mener, at det altid er forkert at gøre en ende på et uskyldigt menneskes liv, også hvis den pågældende er uhelbredeligt syg, og selv ønsker, at man skal gøre det.«

Katolikkerne har nu dannet en forening, baseret på FN's erklæring om menneskerettighederne, til bekæmpelse af loven. Formanden er den katolske politiker Norman St. John-Stevas, som uden held ledede kampen imod legalise-

ret abort, og man har anmodet flere højtstående gejstlige, deriblandt kardinal Heenan af Westminster, om at stå som protektorer for foreningen.

Kan det lykkes?

Hvor mange der, når det kommer til stykket, vil støtte lovforslaget og det princip, der ligger til grund for det, vil man dog først få at vide, når forslaget er forelagt i underhuset. Underhuset har i alt 630 medlemmer. Der er nogle enkelte ledige pladser på grund af død, eller fordi nogle har trukket sig tilbage, og som regel er kun halvdelen af medlemmerne til stede på møderne.

Politiske strateger, der gør sig til kæmpere for kontroversielle »private« lovforslag (der, som det ville være tilfældet med dette, ikke får officiel støtte fra regeringen), håber altid på at smugle dem ind i underhuset, når ikke så mange af medlemmerne er til stede, og deres egne minoriteter er fuldtallige. De kan som regel også regne med, at der er mange fraværende, når et lovforslag er sociologisk kontroversielt, som det var tilfældet da den abortlov, som nu er til plage for de engelske læger og bringer landets ry som kristen nation i miskredit, for nylig blev vedtaget.

Paula Borg

HULKORTBUREAU

KVALITETSARBEJDE

HURTIG OG PRÆCIS LEVERING

Nyborggade 6 · 2100 København Ø · Tlf. 29 53 90

Engelske liberale kritiserer synoden

London - NC News Service

Engelske liberale katolikker har fremsat den kraftigste kritik til dato mod den katolske kirkes nuværende strukturer og mod den bispesynode, der skal afholdes i Rom til efteråret.

Det skarpe angreb er kommet fra en for nylig oprettet gruppe af læge og gejstlige intellektuelle, som kalder sig »Gruppen til pastoral udvikling«. Gruppen er meget eksklusiv, og det er en række imponerende navne, man finder på listen over dens ikke ret mange medlemmer.

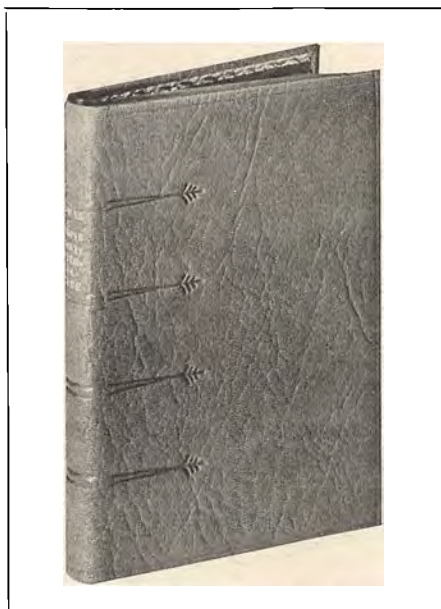
Gruppen siger i sin kritik, at Kirken nu endelig må gøre sig af med sine overflødige rigdomme, gennemføre en drastisk reform og begrænse det, den kalder den antikverede italienske kuries myndighed, og desuden sætte bispesynoden i stand til fuldtud at handle ud fra det ansvar, den har fået pålagt. Selve synoden blev angrebet for at handle enevældigt, for ikke at tage hensyn til meningerne i Kirken og for ikke at bekymre sig om Kirken som helhed.

I en lang erklæring om synodens formål og fremgangsmåde siger gruppen, at den anser det for at være af afgørende betydning, at synoden bliver i stand til at føre de afgørelser, der træffes af hele verdens biskopper, ud i livet.

»Den vigtigste hindring for, at dette kollegiale ansvar kan udøves, er kuriens fortsatte eksistens, dette permanente korps af romerske embedsmænd uden teologisk grundlag, som ikke er ansvar-

lige over for Kirken og bispesynoden, men kun over for paven,« hedder det i erklæringen. »Her bør bispesynoden fast og utvetydigt erklære, at biskoppernes myndighed både som kollegium og som ledere af en lokal kirke står over kuriens. Og for at en sådan erklæring skal være troværdig, bør den i hvert fald som et minimum indeholde en grundlæggende instruks om, at kuriens ikke kan sætte nogen proces i gang eller optræde som dommer i sager, der angår tro og moral, hvis ikke bispesynoden udtrykkeligt har forlangt det.

Ligeledes bør det ikke være tilladt kuriens at afholde nogen fra personlig kontakt med paven eller at tilsidesætte nationale eller regionale bispekonferencers afgørelser, hvor det drejer sig om udnævnelser inden for deres område. Synoden bør sikre sin fortsatte autoritet mellem plenarmøderne ved at nedsætte en permanent komité af biskopper, som efter tur direkte tager sig af de løbende anliggender.«

Salme- og Bønnebog

Kunstlæder . . . . . kr. 14,25
Skind - Guldsnit . . . . . kr. 65,00
Svinelæder - Guldsnit kr. 70,00

 SANKT ANSGARS BOGHANDEL
BREDEGADE 67 · KØBENHAVN · PALÆ 4773

Med eller uden forlov:

Fastens psykologi

Mette.

Den elskelige keramikker Bjørn Wiinblad fortæller i et interview et sted om en slags ferie, han sammen med et par gode venner er gået over til og dyrker med stigende iver fra år til år.

De går. Eet år var det tværs over Siciliens bjerge og krat og landsbyer. Det var forbudt at tage andet med hjem fra dagens udgangspunkt end en appelsin og en sum, svarende til halvanden krone. Det var forbudt at tørne ind og bede om vand mere end tre gange daglig eller hugge levnedsmidler af nogen slags - - -

Og så gik de altså. I stegende siciliansk hede, over stok og sten, indkapslet i deres selvskabte restriktioner.

- Og aldrig, siger han, har nogen af os vidst før på denne tur, hvilket mirakel en appelsin er i skyggen af et træ. Aldrig før har vi oplevet lykken ved et glas brøndvand - aldrig forestillet os, hvor livsaligt en humpel landbrød og en luns ost kunne smage midt i strabadserne. Det var som at nå ind til tingenes kerne. Vi følte os som gnier, der presede hver dråbe glæde ud af dagen, af skønheden omkring os, af luften, blomsterne, alting - - -. Næste år finder vi en anden rute og gør det om igen. Det er lykken.

Bjørn Wiinblad er rig og berømt. Det samme er hans venner ægteparret Rosenthal, som ejer porcelænsfabrikerne af samme navn. De kender alle tre leden ved at eje for meget. Men der er ikke så mange af deres økonomiske kaliber, som gør det næste skridt: opsøger glæden over det lidet ved at give afkald. Men tænk, hvor opbyggeligt at træffe tre livskunstnere, der kunne! Tre realitetsbetonede personligheder, som gjorde et hop og dumpede lige ned oveni en af Kirkens væsentligste værdier, lige ned i fastens psykologi.

Åh, jeg ved det godt: de kan rejse hjem og tage revanche bagefter, ligeså grundigt, det falder dem ind. Men har man bare een gang opdaget fastens pibende inspiration midt i velfærdet, gad jeg vidst om den nogensinde slipper sit tag i sjælen helt og aldeles igen!

Mette

★ I de vesteuropæiske lande er der ikke så få ortodokse kristne. Danmark hører under den nordtyske provins, men Sverige, Norge og Island under den engelske, hvis leder hedder Athenagoras ligesom patriarken i Konstantinopel. Ærkebiskop Athenagoras besøgte i februar den hellige Birgittas relikvier i Vadstena og var gæst hos Birgittinerinderne, som til gengæld deltog i en ortodoks svensk-sproget gudstjeneste i kapitelsalen i det gamle munkeløster. Den fungerer som kirke for de ortodokse. Også protestanter var til stede, og ved liturgiens slutning delte ærkebiskoppen indviet brød til alle som et agapemåltid.

Advarsel mod interkommunion

London – NC News Service

I en erklæring, udsendt af den økumeniske kommission for England og Wales hedder det, at forholdet mellem Rom og de øvrige vestlige kirker ikke er modent til interkommunion.

Det siges advarende, at den bevægelse i retning af interkommunion, der for øjeblikket er i gang, i virkeligheden kan vise sig at skade indsatsen for at skabe enhed mellem de kristne.

»At gå til alters sammen er normalt et udtryk for enhed i troen,« hedder det. »Det er tegn fra den enkelte alter-

gæsts side på, at han tror det samme som de øvrige altergæster og som den kirke, hvis kommunion han tager del i. I øjeblikket er det tragiske forhold imidlertid, at vi er splittede i troen.

Kristne af andre trossamfund er, så vidt deres samvittighed tillader dem det, velkomne til at deltage i messen uden at gå til alters.«

Erklæringen er indeholdt i et hæfte på 16 sider med en sammenfatning af katolske synspunkter, som er udgivet til brug for kommissionen. Det er redigeret af

en underkomité under forsæde af hjælpebiskop Langton Fox af Menevia. Det er ikke nogen officiel erklæring fra de engelske biskopper, men den udgivende komité er officielt anerkendt af dem og er blevet anerkendt af de biskoppelige medlemmer af den gejstlige teologiske kommission.

Samtidig med erklæringen om, at interkommunion for øjeblikket kan virke hæmmende på arbejdet for Kirkens enhed, siges det også, at situationen kan ændre sig i fremtiden.

LÆSERNE MENER

ÆGTESKABETS NØD

Flemming Kiølers svar til mig i Katolsk Forum går i korthed ud på følgende: Da ægteskabets nød er af åndelig art, kræver det en åndelig løsning, nemlig troens overgivelse til Gud. Og nu kommer så broder Sven med sin »anmassende og dilettantiske hjælp« og tror det hele er klaret med prævention.

Det med anmassende og dilettantisk skal han have lov til at sige, der skal jo også være plads til lidt temperament. Men han må ikke sige at jeg vil løse ægteskabets åndelige krise med prævention, for det fortegner diskussionen, og det fremgår ikke af noget, jeg har sagt. Det ene udelukker dog ikke det andet; Flemming Kiøler bruger selv i sin praksis medicinske midler til at lindre den menneskelige nød i almindelighed, uden at jeg derfor beskylder ham for at mene, at patienternes åndelige problemer er klaret med det. Men når jeg siger, at der i visse tvangssituationer i ægteskabet bør hjælpes med prævention, så »bestræber jeg mig ikke på medmenneskelig hjælp, der svarer til det faktiske behov,« så vil jeg ikke »investere i åndelig bistand«.

Dette er ikke rimeligt. Jeg vil da gerne til Flemmings orientering sige (læserne er formodentlig ikke klar over det), at jeg også tror at løsningen på livets problemer er at overgive sig i tro til Gud. Men netop denne holdning får mig til at spørge ham: Hvad gør I så når Jeres moral-

bud kommer på tværs af troen?

Flemming Kiøler går omhyggeligt uden om dette spørgsmål og stiller i stedet for et andet: Hvor bliver troens overgivelse til Gud af, hvis mennesket hjælper sig selv? Berøver vi det ikke en kostelig chance ved altid at »begrænse, hægne, sikre og redde vor eksistens i et lille over-skueligt verdensbillede, hvor vi etablerer os bag vore skanser?«

Han gentager her et gammelt spørgsmål i kristenheden, hvorvidt menneskets indsigt i naturens kræfter og tekniske kunnen ligesom sætter overgivelsen til Gud ud af spil. Der findes kirker og vækkelsesprægede samfund der mener det, og hvor man derfor nægter sig lægehjælp, idet man tager dødens og invaliditetens risiko ved at overlade alt til Gud. Det er smukt. Hvis man nøjes med at udsætte sig selv for det. I hvert fald vidner det om tillid. Noget andet er om det også er rigtigt. Her har vores kirke et videre syn, mener jeg, idet den anser viden og teknik for ligesom Guds visdoms-forlængelse ud gennem mennesket, og at forrentningen om Guds mirakuløse indgriben kun hører hjemme, hvor vi ikke kan hjælpe os selv med den indsigt han har givet os. Flemming har naturligvis generelt det sidste syn, men han gør altså en undtagelse med hensyn til prævention og tager her de omtalte samfunds standpunkt.

Der er grænser for hvor længe man kan tale uden om et problem ved gensidig at beskyjde hinanden for manglende åndelighed, og jeg synes den grænse er nået nu. Jeg er ked af det, for der er mere der forener mig med mine venner af den kiølerske observans end der skiller. Kunne vi yde hinanden det broderlige hensyn til indrømme at den anden også anså troens overgivelse som vejen, så havde vi et fælles udgangspunkt for forståelse. Herefter kan vi så enes om, at vi er kaldet i Kristus til lydighed mod Guds Ånd, og at det gamle selvcentrede menneske må lide et nederlag og tilintetgøres netop i denne lydighed – for at opstå som et Gud-centret Kristusmenneske.

Vi kan så enes om, at vor præven-

tion hjælper det selvcentrede menneske i at modsætte sig Andens krav om offer og frugtbarhed, der forskanser det sig virkelig i dennesidig sikkerhed. Men hvor nægtelse af prævention enten knækker frugtbarhedens træ eller hjælper det selvcentrede menneske til at etablere sig i en »rettroenhedens« forskansning mod kærlighedens væsen, der må undladelse af prævention være lige så forkert, som det før var forkert at anvende den.

Her kan vi altså ikke følges. Og da Flemmings indstilling hverken kan motiveres ud fra fornuften eller kærligheden, kan jeg kun se at den blinde hævde af »loven« står tilbage som en modsætning til troens liv.

Pater Roos vil ikke gøre fælles sag med kredsen. Han forklarer i Notesblokken at hans ord i AC om »idealer« ikke skal forstås filosofisk, som idé-mønster, men i folkelig betydning som noget ideelt man stræber henimod ligesom Bjergprædikenens bud. Dette er en mere tillalende form for kristendom, idet den nægter at knuse mennesket med lovens fordring, men tager det hvor det står for langsomt at lede det henimod den. Men i grunden er det jo samme tanke, under alle omstændigheder er dette ideal en fordring og en opfattelse af lovens paragraf som et mål.

Jeg synes derfor ikke pater Roos kan sammenligne pavens præventionsforbud med Bjergprædikenen. Den første er en lovparagraf der sigter på en bestemt sag, og det kan man ikke sige om Bjergprædikenens ord. Så skulle det f.eks. være forkert at være glad, for Jesus siger: »Salige er de som søger og græder,« og i næste øjeblik siger han: »Glæd jer og fryd jer« og ville så ophæve den første paragraf med en ny. Bjergprædikenen forstår jeg som en skilddring af den tilstand mennesket befinder sig i, når det har givet sig ind under Guds førerskab i en verden der går imod Guds plan. Det fører til sorg og lidelse for det gamle menneske, men det nye menneske inden i det vågner og glæder sig. Heri ses netop forskellen på lovreligionen, som Jesus befriede menneskene for, og som hans efterfølgere flittigt hæn-

ger på dem igen. Der findes kun een lov: Gud-næste-kærligheden. Alle paragraffer er kun skygge-love beregnet på at hjælpe mennesket så længe det ikke kan se loven – hjælpe mennesket, men ikke kvæle det.

Sven Damsholt.

Da hverken læge Flemming Kiøler eller pater H. Roos S.J. ønsker at fremkomme med flere indlæg i sagen, sluttet diskussionen.

NADVEREN UNDER BEGGE SKIKKELSER

For knap 1 år siden var der i »Katolsk Ugeblad« et læserbrev, som fik mig til at undres. Jeg har tænkt over det lige siden – og undrer mig stadig. Indsenderen, som er fra Roskilde, havde været til et kirkeligt arrangement, vistnok i Høsterkøb. Ved den lejlighed blev kommunionen uddelt under begge skikkelser. Indsenderen var forternet, ville have været »advaret« i forvejen. Han brugte udtrykket, at han var blevet »sniglobet«. Biskoppen skrev et udmærket, både kærligt og meget bestemt svar, hvori han gendrev det famøse udtryk. Gud tilgive mig, at jeg først fremkommer med denne vigtige sag nu. De to sidste morgener har jeg under kommunionen følt mig så stærkt tilskyndet til at skrive dette indlæg, at jeg betragter mig som forpligtet i min samvittighed.

Min undren går langt videre end til dette læserbrev – den går mange, mange hundrede år tilbage i tiden. Til den gang man – ikke som kirklære, naturligvis ikke – men dog fra officiel, kirkelig side, bestemte sig til at gå imod Jesu ord og eksempel og kun uddele kommunionen under een – brødet – skikkelse. Godt nok siger Jesus: »Den som spiser dette brød, vil leve evigt« (Johs. 6,51). Men Han fortsætter (Johs. 6,53): »Jeg siger jer, som sandt er: »Hvis I ikke spiser menneskesønnens kød og ikke drikker Hans blod, har I ikke livet I jer.« Kommunionen indstiftes også ganske klart under begge skikkelser. Fra teologisk side har man i hundreder af år henvist til Kirkens lære, nemlig af Kristus er fuldt

Vietcong dræber sognepræst

Saigon – NC News Service

Dette er bare en af Vietnamkrigens tragiske følger:

Den 34-årige vietnamesiske redemptoristpater Alphonsus Nguyen Diem, som var sognepræst i et nyt sogn på ca. 200 katolikker i en lille landsby omkring 10 km fra kystbyen Binh Son, er blevet dræbt af Vietkong, som indtil november 1968 holdt det pågældende område besat, men som blev fordrevet under Sydvietnams forstærkede kampagne for fred.

Pater Diem havde en kombineret skole og spisesal, der også blev brugt som kirke. Hans eget hus lå ikke så langt fra kirken.

I slutningen af februar plyndrede Vietkong landsbyen. Soldaterne råbte til pater Diem, at han skulle komme udenfor, og da han kom ud ad døren, skød de ham, foruden at de også dræbte syv andre i landsbyen og sprængte skolen i luften.

Pater Leon Le Trung Nghia, som er den øverste for redemptoristerne i Viet-

nam, siger om pater Diem, at han var helt opslugt af sit utrættelige arbejde for sine sognebørn, som for størstedelens vedkommende er bønder og fiskere. For to år siden flygtede de fleste af dem fra landsbyen, da Vietkong overtog den, og vendte først tilbage igen, da faren var ovre.

En redemptoristpater i omegnen af Binh Son siger, at pater Diem og hans sognebørn var så tæt knyttet til hinanden, og at han havde så stor indflydelse på dem, at det sikkert har været grunden til, at Vietkong besluttede at dræbe ham først.

Pater Diem blev døbt for 20 år siden og blev præsteviet i 1964. Hans forældre var ikke kristne. Hans mor var død,
Fortsættes side 23.

og helt tilstede, både under brødets og vinens skikkelse. Ja, naturligvis! Den, der skriver disse linier drømmer ikke om at anfægte klart definerede dogmer! Men når man, såvidt jeg forstår, konkluderer, at altså kan man ligeså godt udele kommunionen kun under brødets skikkelse, må jeg, efter mange, mange års fej tavs-hed, udråbe en flammende protest: NEJ, MAN KAN IKKE! – Teologerne henviser til, at den »delte« skikkelse symboliserer korsofret. Nå ja, hvorfor ikke – men kan man da ikke se, at når »Jesus, som Gud har gjort til Kristus« (Apg. 2,36) siger sådan og gør sådan, må Han have en mening dermed, og hvor tør vi lave om på dette? Hvilken skam over os katolikker, som kalder os »de udvalgte«, at vi i hundreder af år har været så blinde eller så frygtsomme, at vi ikke har protesteret! Har vi ikke i mange, mange år forvekslet »Kirkens lære« med teologmeninger eller sågar med, hvad pastor N. N. vistnok skal have udtalt ved den og den lejlighed? Har vi ikke i umindelige tider ladet os knuge til jorden under »traditionens« enorme, ærefrygtindgydende og – fordummende vægt? (Her tales om den kun menneskelige tradition). Kære brødre og søstre i Kristus: prøv engang at tænke med hjertet – ikke kun med den fysiske hjerne, som ikke magter meget, og endnu mindre kun med teologernes hjerner og meninger – og se så hvad resultater, det giver!

Må det være mig tilladt at slutte med det dybtfølte ønske, at jeg snart må blive »sniglobet« med Herrens legeme og blod! Ved hver kommunion!

Steen Ostenfeld-Rosenthal.

»Magasin – hvad er det?«

For nylig gennemførte en synodekommission en undersøgelse af, hvilke dagblade og tidsskrifter synodemedlemmerne læser. Ud for »Magasin« skrev en: »Hvad er det?« At et synodemedlem ikke kender Magasin er desto mere forbavsende, som undersøgelsen udviser, at Magasin er et af de mest læste katolske tidsskrifter herhjemme. Det læses for øvrigt også i Norge, Sverige, Island og andre lande.

Hvad er Magasin? Magasin er et katolsk tidsskrift, som vil hjælpe hele familien i dens åndelige liv, både voksne og børn (i hvert nummer er der en juniorafdeling). Magasin's redaktionelle linie vil undgå polemik og debat – det vil blot tilbyde vore katolikker næring for deres åndelige liv. Magasin sætter sig ikke som opgave at formidle det katolske livs aktuelle nyheder, og det skriver ingen teologiske afhandlinger. Magasin er et organ for bønnens apostolat, – som vil inspirere læserne til at bede og ofre for kirkens vigtigste anliggender, som paven anbefaler for hver måned. Magasin er altså den moderne oversættelse af Jesu Hjerter Budbringer, der i en lang årrække har haft bud til mange katolske hjem. Det bringer ikke færre billeder end før, de er bare anderledes, sådan som vor tids mennesker bryder sig om. Magasin kommer seks gange om året, men til gengæld er det blevet et tykkere hæfte og mere righoldigt.

Sidste års Julekærtc var samtidig Magasins 6. nummer, og det blev en stor succes! Magasin forsøger hver gang at fortælle noget om ydre mission – en ofte forsømt opgave herhjemme, – om en af kristenhedens helgener, om bønsspraksis, om ordensliv og om lægfolks spiritualitet. Det er rede til at besvare spørgsmål, som angår det katolske liv samt om kirkens fornyelse i koncillets ånd. Det bringer kristen undervisning til steder og mennesker, hvor katolske foredrag og skolevirksomhed ikke når ud. Det videregiver godt stof fra tilsvarende udenlandske tidsskrifter, men har også gode medarbejdere herhjemme.

Abonnementsprisen er 18 kr. om året; enkeltnumre 3,50 kr.; på forespørgsel sendes gerne et prøvenummer gratis. Og gaver er meget velkomne. Redaktionens adresse er: Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
A. Ziggeler S.J.

musikalsk eller om medlemmer. Men jeg mener, at begge arter har sin berettigelse, ligesom de to arter musik antagelig vil tiltrække hver sine udøvere.

Knud Rohde,
Fredrikshåb.

De små plv til Svalen

De første kom i nr. 1 i år, og her vil jeg dog gerne nævne, at også menighedens sammensætning betyder noget for, hvilket »plan« der synges på. Selv har jeg erfaret dette ved jævnlige deltagelser i messer i et kapel, hvor man ca. hver anden gang var ene mandsstemme, og da lå det gerne så »højt«, at man tit opgav, men når vi var blot 3-4, da kunne vi alle synge med.

Lad mig her efterlyse sangmesser, som vi havde tidligere. Det mærkes som om man har fortrængt disse med reciterede.

Kirsten Trarup nævner kirkemusikalsk fornyelse, og Mette skriver om en svale. For at tage det sidste først, ser det, efter beskrivelsen, ud til at være noget i retning af de ungdomsgudstjenester, som man rundt om indenfor Folkekirken har haft gennem flere år, og hvor nogle har gode erfaringer.

Med en evt. kirkemusikalsk fornyelse, hvad så, om man indførte f. eks. strengemusik? Det kan nemlig godt afpasses efter hinanden. Man kan jo blot se hos Den apostoliske Kirke og Missionsforbundet, for at nævne eksempler. Samtidig med, at det ville betyde en variation i musikken, ville det samtidig være en aktivisering af en større eller mindre gruppe, f. eks. af de unge. Det er mit eget indtryk, at vi kan lære noget, også på det punkt, ved at se os om. Med mit forslag berører jeg også B. Hussons indlæg, hvad angår det med forsangere. Disse »højemelodier kunne jo så tænkes som strengekorsang, eller man kunne anvende denne gruppe (der forhåbentlig var lidt større end de fleste kirkekor) som forsangere.

Det er ikke min tanke, at disse to korarter skulle konkurrere, hverken

★ Gunnel Vallquist havde 23. februar en samtale i svensk TV med Margit Sahlin, præst i den svenske kirke, og en frikirkemand. Det blev en virkelig »dialogprædiken«, kommenterer Katolsk Kyrkotidning, åndens vind blæser over kirken, og »splittelsen«, der er fulgt med, går midt igennem kirkerne og ikke som før imellem dem.

★ Vi kan afvise interkommunion som løsning, men som spørgsmål slipper vi den ikke, siger Jean Dureau o.p. i det svenske katolske blad.

★ En af redaktørerne ved »The Catholic Worker« (New York), Jack Cook, blev den 13. januar idømt 3 måneders fængsel for militærnægtelse.

★ Adskillige katolikker har ikke megen sans for det juridiske i kirken. En del tidligere katolske præster i USA, som er blevet suspenderet, fortsætter med at læse messe, skønt kirkeledelsen forbyder det, og det viser sig, at mange lægfolk deltager i sådanne messer uden at bekymre sig om, at de egentlig ikke er lovlige. Både disse lægfolk og præsten føler et behov for liturgi i en menighed, hvor man kan »nå« hinanden og kende hinanden. Oftest kommer initiativet fra lægfolk. En af disse præster mener, der heri kunne synes at ligge ligesom et angreb på kirkelovens regler for messe og sakramenter, men det er i alt fald ikke hensigten.

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fødevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Frugtkælderen

Ny Østergade 3, Næstved
Tlf. 72 11 23

Tonny Vergmann

Blikkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Dehnsvej 1, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarmestre
Ramshørrød 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emilie Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

Vestfydk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (051) 2 13 11

Støt vore**annoncører**

Den sidste rapport

Så kom den sidste af de mange rapporter frem, og når dette læses, er den behandlet, og synoden igang med sidste runde inden de spændende dage i Nyborg.

Rapporten forklarer ordet »diakoni« som den tjeneste af næsten, enhver kristen er forpligtet til *enkeltvis* eller i *fællesskab* med andre, og det fastslås, at denne tjeneste skal *bæres af et personligt forhold til Kristus*.

Den kristne tjeneste bør også være *et tegn på fællesskabet i de enkelte menigheder*, og derfor foreslås det meget indtrængende, at der i hver menighed oprettes en lille gruppe, som har et særligt ansvar for menighedens tjeneste af de, der trænger. Det er ikke meningen, at gruppen selv skal forestå hele tjenesten, men den skal få andre ind på særlige opgaver.

Blandt de mange opgaver peges der

bl.a. på forpligtelsen til at tage sig af mennesker, der lige er kommet til sognet, fremme familiestøtte og omsorg for enlige i den forstand, at man besøger dem og taler med dem.

Til diakonien hører også vore mange institutioner og her er det vigtigt, at deres fremtidige arbejde nøje planlægges i fællesskab med menighedernes behov og efter samråd med alle, der med rette kan komme med forslag.

Til sidst omtales nogle konkrete opgaver som organiseringen af familieejere, hjælp til alle fremmede, der lever i landet, og endelig støtte til de unge.

Rapporten er ikke tyk og den indeholder vel ikke sensationer, som de andre måske gjorde, men den indeholder så vigtige ting, som de fremtidige ordensinstitutioners opgaver, at den fortjener lige så stor opmærksomhed, som alt det andet, synoden arbejder med.

Oluf Bohn

Livlig synodedebat tilrettelagt af fire foreninger

Det var en fortræffelig tanke at arrangere et offentligt møde om et af de emner, som synoden beskæftiger sig med i øjeblikket, nemlig kirkens struktur. Initiativet til dette møde skyldtes de fire foreninger, Danmarks katolske Kvindeforbund, Bifrost, D.K.U. og Katolsk Arbejderaktion. Det var også disse foreninger, der stod bag arrangementet, der fandt sted i englesalen på Jagtvej, og havde samlet mange deltagere.

Walter Dalland var mødets dirigent, og han ledede det på forbilledlig måde, både med fasthed og lune. Der var to indledere, pastor Lars Messerschmidt og stud. mag. Michael Sterll, der hver havde 15 minutter til rådighed. Derpå fik et panel, bestående af Leo Karup, Børge Mannov, Georg Bune Andersen, Ellen Nielsen og Ove Frankel lejlighed til at stille de to indledere spørgsmål, og hver fik fem minutter inklusive svar.

Pastor *Lars Messerschmidt* var første indleder og gav en kort oversigt over den historiske udvikling af kirkens struktur. Enhver form for struktur inden for kirken skyldtes en menighedsdannelse, og det berøede bl. a. på kirkeretten, der delte kirken op i territoriale områder, hver med sin sognepræst. Koncilet i Ni-

kæa 325 beskæftigede sig med dette problem, og man gik ind for samme struktur som i romerriget.

Han oplyste ganske interessant, at ordet »sogn« kommer fra det græske »Parochia«, der egentlig betød fremmed eller hjemløs, hvilket skulle forstås således, at Gudsfolk her på jorden var på stadig vandring. I Det Nye Testamente betød menighed den lokale forsamling, der fornedes med de øvrige i et overnationalt fællesskab, kirken. Når man samledes i Kristi navn, var det en menighed, der havde eukaristifællesskab, hvoraf solidariteten udvikledes.

Mission var et vigtigt element i kirkelig forståelse, som forpligtede udadtil, og som kunne skabe et miljøapostolat. I eukaristifællesskabet var alle lige, uanset herkomst. Og ingen menighed kunne være isoleret, men måtte holde sig til et større fællesskab.

Stud. mag. *Michael Sterll* tog som den anden indleder sit udgangspunkt i koncilet i Nikæa 325. Her skete en nyskabelse af kirken organisatorisk, og der skabtes en struktur inden for det mulige, i sammenligning med jøder og hedninger. Kirken adopterede den romerske form, og det blev til den konstantinske

æra, en struktur, vi har den dag i dag.

Den franske revolution tog afstand fra kirken og udsatte den for forfølgelser. Det samme skete ved den russiske revolution, men forholdet til kirken bedredes efterhånden. I dag accepterer kirken den verdslige struktur, og dette ligger i vejen for udviklingen.

En fornyelse var nødvendig, og man måtte overveje de muligheder, der var. Historien viser ingen veje. Den oprindelige kirke var en fornyelse, men nu må vi søge fornyelse i forhold til den tid, vi lever i. Vi kan kritisere og argumentere, men sker der ingen ændring, må vi selv gøre det ved en effektiv tilkendegivelse. Der var måske mulighed for at acceptere menigheder baseret på miljøet. Struktur var en rent praktisk ting, som man måske kunne gennemtvinge ændret ved økonomisk pression, ved at hindre økonomisk støtte.

Herpå var det panelets tur til at stille spørgsmål. *Leo Karup* spurgte Sterll, hvad der forstås ved miljømenigheder, hvortil denne svarede, at sognene må danne sig selv. Måske var fri menighedsdannelse vejen, idet han henviste til Skt. Augustins kirke på Jagtvejen. Men en ting var nødvendig: Menighederne måtte have medindflydelse.

Børge Mannov erklærede, at kirken som trossamfund er en episkopat- og præstekirke. Han spurgte pastor Messerschmidt, om denne kunne forestille sig en katolsk kirke, hvor præstestanden, det professionelle præsteskab var ophævet, men med tilsyn af biskoppen, hvortil pastoren kort og godt svarede nej.

Mannov spurgte videre, hvilken vægt kirkeretten havde, hvortil der blev svaret, at der må være en kirkeret, men pastor Messerschmidt indrømmede, at der er meget at ændre i den nuværende.

Georg Bune Andersen mente ikke, at alle er lige. I gamle dage kunne man

vælge præsterne, ligesom disse valgte biskopperne.

Hertil svarede pastor Messerschmidt, at i synodedokumentet foreslås, at provsten i de nye provstier vælges for 3 år af præsteskab og menighedsråd i de pågældende provstier, hvortil Bune Andersen hævdede, at præsteskabet var i majoritet, og i øvrigt gik ind for offentlighed i møderne. Hertil oplyste pastor Messerschmidt, at præsterne ikke var i flertal, samt at åbenhed i menigheds-møderne var et spørgsmål.

Ellen Nielsen udtalte, at kirken var en stor organisation. Den gamle opfattelse var, at det jødiske folk var et vanderende folk, men det havde dog synagogerne at gå til. Hertil svarede pastor Messerschmidt, at han ikke kunne tage stilling til, om dette kunne blive struktur. I øvrigt var ikke alle strukturspørgsmål blevet behandlet, men han ville dog oplyse, at ordenssøstre skulle virke med i pastorrådet.

Ole Frankel mente ikke, at kirken havde nogen grund til at tilpasse sig det samfund, vi lever i, hvortil pastor Messerschmidt bemærkede, at man skal tilpasse sig vilkårene, men en minimal ramme var nu nødvendig.

Hermed havde panelet været i ilden, og efter en kort pause var ordet frit. Mange havde ordet, og selv om der var store modsætninger, blev diskussionen ført på et sagligt plan. Da flere talte om højre- og venstrefløj, fremkom advokat Anders Hjorth med aftenens replik, da han sagde, at i Det Nye Testamente stod der intet om højre- og venstrefløje, men om får og bukke, hvilket vakte munterhed.

Blandt spørgsmål af særlig interesse var det økumeniske moment, som Sterll stillede sig positivt overfor og ønskede fælles nadverbord. Hertil hævdede pastor Messerschmidt, at troen og dåben var den fundamentale betingelse for adgang til kirken og dermed til sakramenterne.

Med hensyn til præster hævdede Mannov, at i stedet for at tale om arbejderpræster måtte man tale om præste-arbejdere, ligesom man i stedet for præster, der gifter sig, skulle tale om gifte, der vies til præster. Den konstantinske æra nåede sit højdepunkt i 1870, men enhed er ikke afhængig af autoritært styre. Struktur var i øvrigt formen for den jødiske kirke, og synoden havde kun behandlet mindre væsentlige ting. Opbygningen af præsteskabet var som en pyramide.

Angående menighedens bestemmelsesret var Bune Andersen af den formening, at det måtte være menighederne der bestemte, hvem de ville lade sig repræsentere af. Evangeliet var kirkens grundlov, men han fandt, at kirken hav-

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefy
Alt i el-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselssolier
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian W. Jølicher
HORSENS

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thlm
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Næstved Diskontobank A/S

Hovedkontor: Axeltorv 4
Tlf. 72 15 00
Søndre afd.: Sct. Jørgens Park 66
Tlf. 72 55 44
Nordre afd.: Ringstedgade 157
Tlf. 72 56 55
Østre afd.: Hvedevænget 88
Tlf. 72 58 40

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten af Deres olietank mod korrosion.

Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Brdr. Zöllner

Nørrebrogade 174
København N

Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælåsten

Toldbodvej, Vejle

Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - Kunsthandel

Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrop
Briller

Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

**Poul
HENRIKSEN**

Raadhusstorvet, Vejle

Tlf. *82 37 11

Leverandør til Sct. Marla Hospital

Kødhalle

Robert Hansen

1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212A
Amager 6390

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hededammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 2 83 50

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindbindinger

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kon-
toret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19
til 21.

Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem
første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard Advokat

Moderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 2 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 2 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 2 05 76

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

de fulgt farisæerne. Volstrup ville mene, at såfremt menighederne skulle vælge præster og biskop, ville det iet føre til, at man bekrigede hinanden.

Som afslutning sagde pastor Messerschmidt, at kirken skal tjene Guds mening med mennesket, og da der blev spurgt, hvad denne var, svarede han, at Guds mening med menneskene var at gøre dem til Guds børn, og at alle har et behov.

Hermed sluttede Walter Dalland mødet, der havde vareet næsten fire timer, og bekendtgjorde, at der den 14. april ville blive holdt et nyt møde samme sted og tid, denne gang om kirkens udtryksformer.

B. Husson.

Børn i kirken

Under denne overskrift skriver flere husmødre i Skt. Annæ kirkes sogneblad om de vanskeligheder, der er, når de små børn tages med til søndagsmessen.

En husmor skriver, hvor ubehageligt det er at høre en kirkegænger udbryde, at hun »kunne snart ikke være i fred for de støjende unger«. Hun foreslår derfor, at de sidste bænke i kirken reserveres husmødre med småbørn, og hun fortsætter: »Hvis adgang til kirken ikke skal være en naturlig del af barnets liv, men en særlig forestilling, hvor man kun er accepteret, når man først er kommet til fornuftens alder (7-8 år), hvordan i himlens navn kan man så vente, at det vil udvikle sig til noget spændende og interessant, når de når 12-14 års alderen?«

I Skt. Mariæ kirke på Jens Jessensvej er der på orgelpulpituret indrettet et lydisoleret rum med en rude mod kirken, og her kan børnene snakke osv. uden at genere de andre kirkegængere. Til gengæld er de voksne afskåret fra f. eks. at høre prædikenen.

Forskellige steder holder man »familiemesse«, f. eks. i Vejle - her dog kun en gang om måneden - som er særlig beregnet på forældre med småbørn. I Vejle lader man under denne messe en husmor læse epistlen.

Blandt de fornøjelige anekdoter i »Præst og Godtfolk« læser man om en husmor, som har sit lille barn med i kirke. Under præstens prædiken er barnet ikke til at styre, men både snakker og skriger, hvorfor moderen tager barnet for at gå ud. Imidlertid siger præsten til hende fra prædikestolen: »Bliv bare! Mig forstyrrer barnet ikke!«, hvortil moderen replicerer: »Men De forstyrrer barnet!« og går ud af kirken. Dette er en hentydning til, at det er meget vigtigt, at prædikenen under en familiemesse skal være kort og samtidig let at forstå for barnet. B.H.

Ved Poul Guldagers død

I en alder af kun 49 år er teknisk direktør, ingeniør Poul Guldager død.

Poul Guldager var medstifter og meddirektør i familiefirmaet GULDAGER ELECTROLYSE INTERNATIONAL. Han var i sin tid desuden drivkraften i opbygningen af Øm. For 20 år siden gik en gruppe mennesker i gang med forberedelserne. Det var fortrinsvis folk fra Horsens og omegn. Efterhånden kom Poul Guldager ind i billedet, og det skulde snart få stor betydning for Øm.

De øvrige på det aktive arbejds hold kunne kun deltage i week-enderne, men Poul Guldager blev på Øm dag ud og dag ind. I ugen 15.-22. august præsterede Poul Guldager det helt fantastiske, idet han selv lagde bygningsfundamentet med egne hænder og personlig slæbte bjælker til at lægge på fundamentet. Den 22. august var det hele delvis under tag, så man kunne læse den første messe.

Nu tog byggeriet rigtig fat. Poul Guldager hentede arbejds hold op fra Tyskland og Schweiz, og inden længe fik man anlagt en sivebrønd, lavet toiletter, bruser og meget andet, så man i løbet af samme efterår 1948 efterhånden kunne se en ende på det hektiske byggeri.

Dette er kun en af de mange ting, der kunne fortælles om Poul Guldager. Han afløste Svend Damsholt som formand for DUK, og i sin formandstid fik han hurtigt alle KUK'er interesseret i Øm-tanken.

Idag trives både DUK og Øm godt, og Poul Guldager har en ikke ringe del af æren. Han var ikke bare foreningsmennesket og den tekniske ekspert. Og så som menneske var han en fin personlighed, - altid forstående, hjælpsom og udholdende.

Vi, der i dag har fået betroet at løfte den tunge arv, har meget at lære af Guldager og meget at takke ham for. Vore tanker går i denne anledning til familien, og den bedste måde, vi kan takke Poul Guldager på, er ved at leve videre i den ånd, han har vist os, og tjene de unge i kirken og i Øm-skole- og lejrarbejdet.

Ingolf Wilstrup.

Hjertelig tak for deltagelsen ved vor kære sygeplejerske frøken Isabella Barbara Schmidt's død og jordfærd.

København Ø., april 1969.

*Familierne Schmidt,
Christensen og
Martinsen.*

Skolebøger - Skolerekvisitter
Billædbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malermfirmaet

Edvard A. Petersen

Kørnerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allèhølgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevæne

OASE KAFFE

Lev. til de katolske institutioner

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET Skjold

Amallegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Støt vore annoncører!

I/S Søndermarks Møbelfabrik

v/ Chr. Søndermark & Mogens Jørgensen
Tarm. Telefon (073) 7 21 11,
nr. 168 - 188 og 488.
Fremstilling af skolemøbler samt
fast inventar til samtlige faglokaler.
Efter ønske tilsender vi Dem gerne
brochure og prisliste.

Ernst Grell & Co.

aut. elektrinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 2 06 93

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

HANDELSBANKEN
- altid med i billedet

Kvindens stilling i kirken

Af Ellen Nielsen

Ved den 3. verdenskongres for lægpostolatet i Rom oktober 1967 blev der vedtaget en resolution om kvindens stilling i kirken.

Denne tekst har WUCWO, verdensunionen af katolske kvindeorganisationer (hvortil det danske DKKF er knyttet) taget til sig og overvejet, og den ønsker nu at høre alverdens katolske kvinders mening om dette spørgsmål. DKKF har derfor udsendt en dansk oversættelse så-

vel af resolutionen som af den hidtidige debat og aktivitet herom.

Resolutionen, der blev vedtaget af læg-verdenskongressen, lyder således:

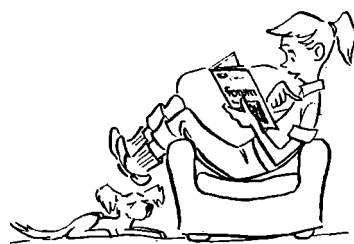
– Når vi tager i betragtning, at dåben, som giver menneskene (både mænd og kvinder) del i Kristi liv, gør dem til personer inden for kirken uden nogen som helst forskel,

– Når vi husker Paulus' ord, som fordømmer al diskrimination mellem

mennesker,

– Og det vi er overbevidste om, at kvindens stilling i kirken afhænger af de sociale og kulturelle forhold, og at hendes status i de fleste lande udvikler sig henimod en fuldstændig ligestilling mellem mand og kvinde,

– Ønsker Den tredje Verdenskongres for Lægmandsapostolatet at give udtryk for ønsket om, at kirken vil give kvinderne deres fulde rettigheder og

Sct. Maria Søstrenes børnehave

På grund af videre uddannelse rejser en af vore assistenter fra os. Vi søger derfor

en venlig heldagsassistent

til 20 børn i alderen 4 år. Tiltrædelse 1. august 1969.

Ansøgning bilagt afskrift af eksamensbevis og anbefalinger bedes stilet til

Sr. Angela Meynaerts

Blegbanken 3
7100 Vejle

Heldagsassistent søges

Til Mariasøstrenes nye børnehave i Nyborg, der ventes åbnet 1. maj, søges en heldagsassistent til en gruppe på 20 børn i alderen 3-5 år. Børnehaven er normeret til 40 børn.

Aflønning efter Direktoratet for Børne- og Ungdomsforsorgens lønningsregulativ. Ansøgning med afskrift af eksamensbeviser og anbefalinger sendes til bestyrelsens formand.

Sygekasseformand J. Schmidt
V. Voldgade 62
5800 Nyborg

Godt umøbleret værelse

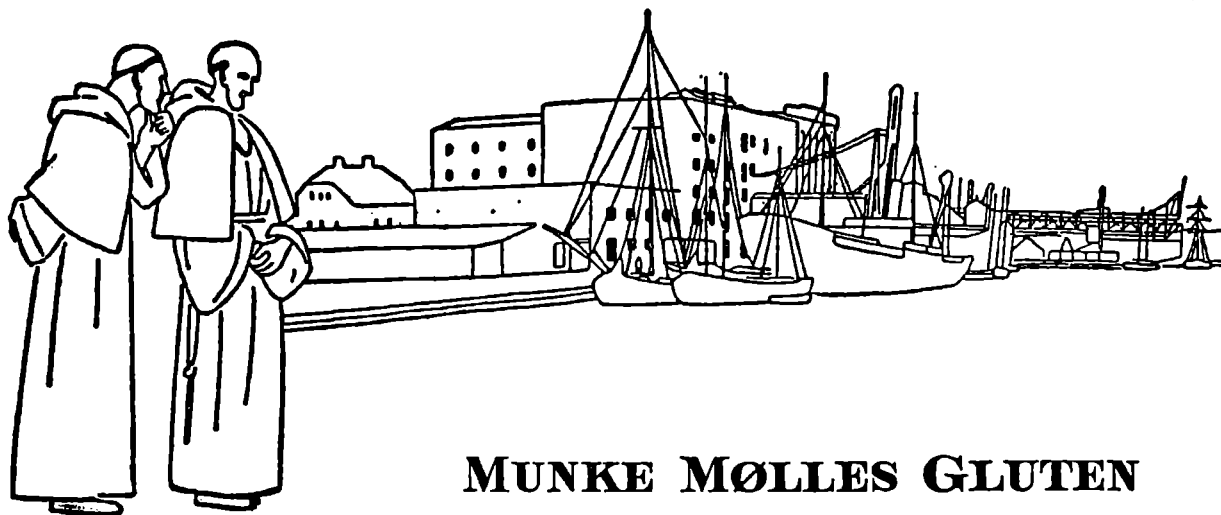
søges i København – gerne i nærheden af kirke af dansk dame (eng.tødt og enke).
Henv. tlf. (01) 42 14 66 eft. kl. 18.

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

MUNKE MØLLES GLUTEN

ansvar som kristne, og at der må blive foretaget et grundigt studium af læren angående kvindernes plads inden for det sakramentale system og inden for kirken.

Endvidere anmoder kongressen om, 1) at der må komme kompetente kvinder med i alle biskoppelige kommissioner,

2) at kvalificerede kvinder må blive spurgt til råds angående rekvisitionen af den del af de kanoniske love, som vedrører kvinderne, for at man derved kan yde kvindens værdighed fuld anerkendelse og give alle kvinder større muligheder for at tjene kirken.

Man bemærker ønsket om, at kirken vil give kvindernes deres *fulde rettigheder og ansvar som kristne*. Det har de altså ikke for tiden. Der opfordres videre til studium af *kvindens plads i det sakramentale system og i kirken* i det hele taget. Denne plads står altså ikke helt klart, og der kan være grund til revision.

Kvindernes tilstedeværelse i alle biskoppelige kommissioner er næppe almindeligt allevegne endnu. Vigtigt er det navnlig, at kvinderne bliver hørt, når de dele af kirkelovene, som vedrører dem, skal revideres – og denne revision er vistnok allerede i gang.

Nogle måneder efter kongressen blev denne resolution stadfæstet af WUCWO, og nu gik man i gang. Der fandtes en afhandling af den belgiske msgr. Ramselaar om »Præsteordination for kvinderne?«. Den studeredes og en arbejdsgruppe samledes i Rom i oktober 1968 og drøftede selve problemet »Kvinderne inden for kirken«. Man blev hurtigt klar over nødvendigheden af at begynde med det historiske grundlag for udviklingen af de kanoniske love der angår kvinderne. Med eksperterets hjælp ville man studere kirkeretten i sin helhed ved en række studiedage planlagt til marts 1969.

Spørgsmålet, om kvinder kan blive præster, mente man nu ikke var det mest presserende i øjeblikket. Det gjaldt i første række om, at kvinder virkelig bliver betragtet som ligestillede med mænd som døbt medlemmer af kirken.

WUCWOs bestyrelse konstaterer, at generelt bliver kvinden stadig forvist til en andenplads i samfundet, selv om det varierer fra land til land. Det må nu anerkendes, at børnefødsler, denne store opgave, ikke er kvindernes eneste. De kan ikke nå til en fuld udvikling, uden at de får mulighed for at bruge deres intelligens på andre ting også. Det strider mod kvindens værdighed, at hun betragtes som værende til udelukkende for mandens skyld, især set fra et seksuelt synspunkt. Kvinderne ved nu, at den langvarige tilstand af underkastelse, som er blevet påtvunget dem, ikke er en uforanderlig lov, der bygger på selve

den menneskelige natur, og at det derfor ikke er en tilstand, som må tolereres af mennesker fra alle kulturformer og til alle tider.

WUCWOs tanker om nødvendigheden af en ændring af kvindens stilling i kirken er helt på linie med den fremstilling, »kvinden i Gudsfolket«, som er indeholdt i vor synodekommissions foreløbige betænkning om »kirken og den kristne i den moderne verden«, og som – det skal ikke skjules – har vakt adskillig opstandelse rundt om i regionerne. Tankerne heri har sikkert været nye for mange, skønt de er fremme overalt i den katolske verden. Misforståelser af hensigten og de fremsatte synspunkter har derfor været uundgåelige.

At spørgsmålet er relevant, ses altså af, at også de katolske kvinder i verdensunionen har taget det op. Kan vi da ikke i vor synode sagligt og lidenskabsløst overveje problemet og drøfte med

hinanden, præster, søstre og lægfolk, hvordan vi kan fremme fornyelsen i kirken også på de områder, som angår kvinden?

Ellen Nielsen.

Vietcong dræber ...

Fortsat fra side 17.

men hans far, Nguyen Duc Khoi, som er læge, arbejder som specialist i tuberkulose ved Pasteur Institutet i Hanoi i Nordvietnam. Tre af den myrdede præsts søstre er ordenssøstre i Danang.

Binh Song området ligger i den nordligste del af bispedømmet Qui Nonh. Pater Diem kom først dertil i 1963 på opfordring af biskop Dominic Hoang Van Doan af Qui Nonh. Området har i årevis været stærkt hjemsoget af Vietkong, som fra deres skjulesteder i bjergene mod vest plyndrer kystbyerne for mad.

tal forsikring med

ABSALON
SKANDINAVIA

- det er sikkert

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Det hellige Land: 5/5–19/5 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Gallilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: 2250,-.

Rejseleder: pastor Paul d'Auchamp, Søborg.

Det hellige Land: 3/7–17/7 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Gallilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – 1/2 pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romsrejser.

27/5–13/6 – Rom – Assisi – Firenze – 18 dages togrejse – fuld pension.

Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

27/6–17/7 – Ravenna – Rom – Assisi – 21 dages togrejse – 1/2 pension i Rom – fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

13/9–28/9 – Rom – Assisi – 15 dages flyrejse – fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9–12/9 – 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hørlup 7894 - 7842

Kulørt moraliseren

Naturligvis har vi allerede set en kæde af mere eller mindre vellykkede TV- og biograffilm, der beskæftiger sig med tidens ungdomsproblemer. Contestation, protest og hash og andre gode varer og så de snart forældede læderjacker, det er mad for godtfolk. Og dog er det gode gamle Shakespeare, der har inspireret

til det filmarbejde, der i øjeblikket vidner om mest forståelse for sagen, nemlig *Franco Zeffirellis* »Romeo og Julie«, som ikke her i landet endnu er blevet succes, den burde. »Ung Galskab« produceret af *Joe Pasternak* og iscenesat af *Tom Mankiewicz* foregår blandt tennisspillere og læderjacker og livstrætte og let anløbne karrieremagere ved en strand i Californien, og trods nogen spekulation i mere eller mindre ungdommelige under er det en moraliserende film, hvis tendens går i retning af at afsløre tomheden og det utilfredsstillende i at give pokker i samfund og fællesskab. For ikke

at der skal blive slagside, får man også en ualmindelig tåbelig repræsentant for det specielle amerikanske spidsborger-skab i en halvgal McCartyists skikkelse. Filmen er dog også i sin moraliseren for kulørt og som helhed så overfladisk, at man ikke rigtig overbevises. (20th Century Fox).

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. april 1969

Redaktion: H. Roos og
Hølge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvøj 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Blispekantor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgsspris kr. 4,00. Priserne er Incl. moms.

Morsomt og rørende

I trediverne havde amerikansk film en glansperiode med afvæbnende lystspil og i fyrreerne og halvtredserne gjorde noget tilsvarende sig gældende for engelsk film. Nu er de gode lystspil sjældne. »Alle mine mænd« med *Gina Lollobrigida* i hovedrollen er et ikke ringe forsøg på let sentimental morskab, men desværre fik filmen ikke nogen lang levetid på det københavnske premiereteater. Melvin Franks lystspil er dog nok værd at ofre en skilling på, hvis det skulle komme op andre steder. Det handler om en italiensk pige, der under krigen havde en lille affære med tre amerikanske soldater på skift. Hun får et barn, men ved ikke, hvem af dem er faderen. Hun kan jo ikke gøre andet end at skrive til dem alle tre i håb om, at en af dem vil give et lille børnebidrag, og miraklet sker: hver enkelt (der ikke kender noget til de to andres andel) yder regelmæssigt hver måned et rundeligt beløb, så Gina, som naturligvis måtte bilde sin fødeby ind, at hun er enke efter en amerikansk officer, der døde umiddelbart efter deres bryllup, bliver det lille samfunds fineste dame næst efter grevinden. Men en skønne dag melder alle tre fædre med koner deres ankomst...

Som »Mrs. Cambell« – navnet har hun taget fra en dåsesuppe – ser man en stadig dejlig, men stadig stillestående spillende Gina, der imidlertid sekunderes af nogle særdeles fremragende medspillende som *Shelley Winters*, *Phil Silvers*, *Peter Lawford* og *Telly Savalas* m. fl. Især den

sidste er rørende i sin tro på, at han er fader til Ginas smukke datter. For hans kone håner ham til stadighed, fordi han ikke kan gøre hende gravid.

Filmens indhold kan friste til det rørstrømske og nogen sentimentalitet er der som nævnt tale om, men instruktøren og skuespillerne balancerer elegant mellem det rørende og det morsomme, så filmen reddes pænt i land. (United Artists)

Seværdig underholdning

»Natten før« er en psykologisk gyser om nogle professionelle forbrydere – altså folk der er gået ind i det erhverv, på samme måde som andre bliver ejendoms-mæglere – der kidnapper en rigmands-datter. Vi oplever, hvordan den ellers trænede gruppe går i opløsning, da nogle er mere hårdkogte end andre og nogle har en lille smule mere anstændighed

Gina omgivet af sine tre mænds koner.

end andre. Ret spændende somme steder og ikke uden atmosfære. Dog irriterer nogle brud på logikken, som for eksempel en charmerende fransk politimands tilfældige dukken op hver gang, der er ved at ske noget.

Gode skuespillere er med til at gøre filmen til seværdig, men ikke overdrevent engagerende underholdning, som spiller lidt rigeligt på de større albuenum, der er givet sexudfoldelsen i amerikansk film. *Hubert Cornfield* har iscenesat.

Ikke hvad det har været

Enhver elsker af atmosfære, stemning og kriminalere kender det glørværdige Scotland Yard, der imidlertid ikke er hvad det har været. Dels er det engelske politis hovedkvarter installeret i et højhus a la »Play Time«, dels er der – efter hvad den unge instruktør David Greene påstår i »Skygger over Scotland Yard – mulighed for korruption i de hellige haller. Michael York spiller en ung hæderlig betjent, som på grund af en sexaffære med en lidt for ung pige tvinges til at medvirke ved brugen af unacceptable metoder ved afsløringen af en bande, der er gået en mentalt syg overbetjent på hjernen. Den slags anslag mod retssikkerheden betaler sig ikke – hvis man da ellers skal tro på filmen – og betjentene klapses af, mens forbryderne går fri. Historien virker noget for enkel og konstrueret, men man har naturligvis nogen sympati for den uheldige unge betjent. (Paramount).

35 nye kardinaler

Men kun navnene på
de 33 er kendt

8/1969

forum

katolsk

Respekt
uden
lussinger

*Provokation
efterlyses*

Et ukrudt
der ikke
forgik

Pave Paul VI har oprettet et millionfond til fordel for de fattige i Latinamerika

Et smukt udspil

På et tidspunkt, hvor verden er optaget af pave Pauls pessimisme med hensyn til tidens pastorale og teologiske problemer, er den katolske kirkes overhoved også kommet med et konstruktivt og smukt udspil, som stærkt understreger alvoren og realiteterne bag hans indtrængende appeller om fred og social retfærdighed. Paven har således grundlagt et fond til fordel for Latinamerika, og det bærer navnet »Populorum Progressio« (Folkernes udvikling) efter hans berømte rundskrivelse.

Pavens startbidrag til fondet er 1 million dollars – godt 7 millioner kroner – som er fremkommet ved salg af ejendomme, som pavestolen havde i Paris. Beløbet skal gå til de forarmede bønder og landarbejdere i Colombia, så de kan »virkeliggøre jordreformen i deres land, som vi havde den glæde at besøge,« siger Paul VI, som under besøget i Colombia i august talte til en forsamling af »campesinos« – fattige bønder. Hjælpen gives i form af rentefri lån, som kan løbe op til 50 år. Offentlige og private pengeinstitutter i Latinamerika skal sørge for formidlingen. Den inter-amerikanske udviklingsbank i Washington, USA, har hovedansvaret for administrationen, som skal varetages i snævert samarbejde med pavestolen. Banken skal have en mindre provision for hver lånesag, den varetager. Den inter-amerikanske udviklingsbank er et agentur, som på de latinamerikanske og De forenede Staters regeringers vegne finansierer udviklingsprojekter som boligbyggeri, uddannelsescentre, landbrugshjælp osv.

Det er pavens håb, at han ikke bliver ene om at give

til fondet. Fremtidige bidrag – hvis der altså kommer nogen – vil blive brugt til udviklingshjælp andre steder i Latinamerika.

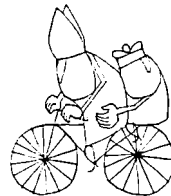

Under sit besøg i Latinamerika sidste sommer erklærede pave Paul VI sig solidarisk med de brede masser, som er et levende udtryk for det i vore dage centrale begreb »de fattiges kirke«, men han gik ikke så vidt som til at give de ivrige fortalere for begrebet »revolutionsteologi« sin velsignelse. Paven har gang på gang tilkendegivet, at han ligger på linje med den nu afdøde amerikanske negerleder Martin Luther King i spørgsmålet om vold-ikke-vold. (Inde i bladet kan man læse mere om Latinamerika og den livlige kirkelige aktivitet der.)

Selle Kristensen

FRA NÆR OG FJERN

En biskops køreplan

Biskop Hans L. Martensen har som sædvanlig et omfattende program at skulle tage sig af. Derom vidner et uddrag af hans kalender for den kommende tid.

Den 26. april kl. 10 subdiakonvies Ernst W. Pedersen i St. Mariæ Kirke. Diakonvielsen finder sted den 27. april kl. 17 samme sted. Bagefter er der reception.

4.–8. maj deltager biskoppen i Romersk-katolsk og Luthersk Arbejdskrede's møde i Nemi udenfor Rom. Fra Danmark deltager i øvrigt bl.a. professor K. E. Skydsgaard.

Fra 8. til 11. maj muligvis deltagelse i møde i Bonifatiuswerk i Bremen. 13.–14. maj holder katolsk-evangelisk studiegruppe (Exner-gruppen) møde på Serridslevsgaard. Emnet er revolution, arbejdsgrundlaget Zargorsk-rapporten og Ole Grünbaums bog »Emigrer«.

Der finder firmelse sted den 15. maj kl. 11 i Viborg, den 15. maj kl. 17 i Randers og den 17. maj kl. 19 i Åbenrå.

Den 18. maj er der Ømvalfart, og den 1. juni finder Åsebakkevalfarten sted.

Den 24. maj kl. 19.30 er der voksefirmelse i St. Ansgar i København. Den 25. maj kl. 10 (pinsedag) firmes børnene.

Biskoppen har ferie fra 5. til 22. juni, men deltager dog i stiftsrådsmødet på Rygård den 8. juni.

Fra 7. til 10. juli er der europæisk bispekonference i Schweiz, og på hjemvejen præstevier biskoppen 6 jesuiterfratres i St. Canisiuskirken i Berlin. Derefter er der nordisk bispekonference i Tromsø til den 19. juli.

Synoden på Nyborg Strand finder som bekendt sted fra 18. til 22. august.

Den 21. september er der firmelse i Stenosgade i København, og dagen efter rejser biskop Martensen til USA for at deltage i et møde om økumeni i Chicago, som jesuitterne holder på universitetet dér. Fra 9. til 11. oktober er der møde med amerikanske protestantiske og ortodokse økumener. Rejsen betales af amerikanerne, som også arrangerer forskellige gæsteforelæsnings, som biskoppen skal holde.

Samtidig med at vor hjemlige synode har drøftet kvindens stilling i kirken har det franske katolske blad »Fêtes et Saisons«, der er et meget smukt illustreret og moderne opbyggeligt tidsskrift, udsendt et nummer om »Kvinden«. Undertitlen er »Et menneske som de andre«. Her ses et billede fra hæftet.

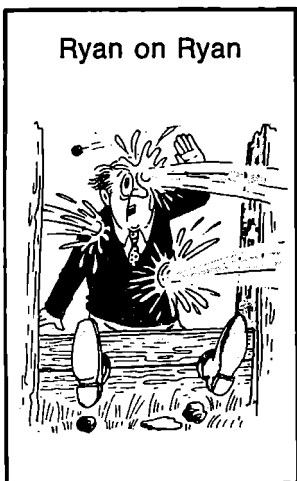
En 64-årig bedstefader er blevet viet til katolsk præst i Ladywell Konventet, Godalming, Surrey i England. Den nybakte præst, Michael O'Brien er enkemand, og tre af hans døtre og en niece er ordenssøstre. De kom alle til stede ved præstevielsen.

Millionstøtte

Da de første numre af »Forum« forelå, var der nogle læsere, som ytrede utilfredshed med, at ordet »katolsk« fremtrådte med mindre typer end resten af »hovedet«. En fornem tysk ugeavis, som udgives med pengestærk støtte af de tyske biskopper, hedder imidlertid slet og ret »Publik«, og så kan den til gengæld ses endda i danske kiosker. De tyske biskopper har brugt millionerne godt, for avisen er et levende udtryk for det nye begreb i kirken: pluralisme, mangfoldighed. »Publik« er ikke først og fremmest et teologisk blad. Ej heller er det »pastoral« i gammel-dags betydning. Tværtimod indtager det sociale, politiske og kulturelle stof de mest fremtrædende pladser.

Det kan være besværligt at banke et helt nyt blad op, og biskopperne får sikkert også på pukelen, fordi de bruger adskillige millioner på et blad af denne art. Herfra skal de imidlertid have ros, de ved sikkert også til bevidstløshed, at katolske bladudgivelser, som søger at leve op til tidens krav, er ting og sager, der står gny om i vore dage. Det må man sande også i Oslo og London. Den en-

gelske tegner Ryan, hvis »cartoon« i »Catholic Herald« »Katolsk Forum« har tilladelse til at anvende, hører til dem, der bl.a. har måttet stå for skud. Hans egen tekst ses under tegningen.

— Hvis dette fortsætter tager jeg alligevel mod tilbuddet fra »L'Osservatore Romano«.

NOTES BLOKKEN

Det 2. Vatikankoncil var i den grad optaget af biskoppernes og lægfolkets stilling i Kirken, at det gik en lille smule ud over præsterne. Man har ikke med urette sagt, at de er koncilets stedbørn. Det er måske netop derfor, der i alle lande er en debat i gang om præsternes placering i Gudsfolket. Den gængse opfattelse går ud på, at der er en væsensforskel mellem lægfolk og præster, betinget af præstevielsens sakramente. Præsterne danner en særlig stand i Kirken. Man lagde vægt på deres adskillelse fra lægfolket. Denne anskuelse kom endnu en gang til udtryk i de tyske biskoppers erklæring i slutningen af sidste år. De sagde, at det særskilte præstedømme er ikke blot graduelt, men i sit væsen forskelligt fra det almindelige præstedømme, som alle kristne har del i. Mod denne opfattelse har den kendte professor, dr. theol. R. Schnackenburg fra det katolske fakultet ved universitetet i Würzburg i sidste nummer af »Publik« (11.4.69) fremført nogle kritiske bemærkninger. Han vil give en begrundelse af præstedømmet ud fra Det Nye Testamente. I Bibelen, siger han, er »præsterne« i første omgang Det Gamle Testaments kulttjenere. I Det Nye Testamente er Kristus

derimod den eneste Ypperstepræst. Kristi personlige præstedømme har afskaffet hele den gamle kultordning og i det hele taget gjort en ende på en »sakral« verden, der adskiller sig fra den »profane« ved at danne et »helligt« område. Alle døbte er »hellige«, fordi de har del i Kristi præstedømme. Man kan sige: dette er det væsentlige præstedømme, som alle kristne, paven, biskopper og præster indbefattet, ved dåben er indviet til. Nu er det rigtigt, at der allerede i de første menigheder fandtes nogle »embedsbærere«, som kaldtes »presbyteroi« (- præster, ordret: de ældste). Deres funktion var en tjeneste: de skulle lede menigheden og tage sig af de forskellige opgaver inden for denne, først og fremmest af lærens forkyndelse. Men til disse opgaver hørte også meget hurtigt indvielsen af de eukaristiske gaver og absolutionen i bodsakramentet. Det afgørende og fundamentale var dog trods alt det almindelige præstedømme. Hele Gudsfolket var »præsteligt« (1. Petr. 2,5). Det særlige præstedømme står i det almindelige præstedømmes tjeneste. Det er en funktion af det sidste. Det er ikke menigheden, der skal tjene præsten; det er præsten, der

Fortsættes side 16

Billedhuggeren Floriano Bodino har skabt stort røre om sig selv med en udstilling på kunsthallen i Hamburg. Ikke mindst har en figur med den nuværende paves ansigt vakt opmærksomhed og i nogle tilfælde vrede. Man hæfter sig bl.a. ved hænderne, som får nogle til at tale om »provokation« og »skandale«. Bodino siger imidlertid selv, at de lange fingre viser, hvordan

paven i sin nuværende situation må føle sig forsigtigt frem.

KARDINALER UDEN HAT

Af Helge Kristensen

De 33 navne der er offentliggjort

- Ærkebiskop Paul Yu Pin, Nanking, Kina – bopæl Formosa.
- Ærkebiskop Alfredo Scherer, Porto Alegre, Brasilien.
- Ærkebiskop Julio Rosales, Cebu, Filippinerne.
- Ærkebiskop Gordon J. Gray, St. Andrews og Edinburgh.
- Ærkebiskop Paulo Bertoli, italiensk-født nuntius i Frankrig.
- Ærkebiskop Sebastino Baggio, it.-født nuntius i Brasilien.
- Ærkebiskop Silvio Oddi, it.-født nuntius i Belgien og Luxemburg.
- Ærkebiskop Peter T. McKeefry, Wellington, New Zealand.
- Ærkebiskop Miguel Dario Miranda y Gomez, Mexico City.
- Ærkebiskop Giuseppe Paupini, it.-født nuntius i Columbia.
- Ærkebiskop Parecattil, syrisk-malabarisk ærkesæde i Ernakulam, Indien.
- Ærkebiskop John F. Dearden, Detroit, formand for USA's bispekonference.
- Ærkebiskop François Marty, Paris.
- Ærkebiskop Jerome Rakotomalala, Tananarive, Madagascar.
- Ærkebiskop George Flahiff, Winnipeg, USA.
- Ærkebiskop Paul Gouyen, Rennes, Frankrig.
- Ærkebiskop Mario Casariego, Guatemala City.
- Ærkebiskop Vicente Enrique Tarancon, Toledo – sp. primas.
- Ærkebiskop Joseph Malula, Kinshasa, Congo.
- Ærkebiskop Giacomo Violardo, it.-født sekretær i sakramentskongregationen.
- Ærkebiskop Pablo Munoz Vega S.J., Quito, Ecuador.
- Ærkebiskop Antonio Poma, Bologna, Italien.
- Ærkebiskop John J. Carberry, St. Louis, USA.
- Ærkebiskop Terence J. Cooke, New York.
- Ærkebiskop Stephen Kim Sou Hwan, Seoul, Korea.
- Ærkebiskop Arturo Tabera Araoz, Pamplona, Spanien.
- Ærkebiskop Eugenio de Araujo Sales, Sao Salvador da Bahia, Brasilien.
- Ærkebiskop Joseph Höfner, Köln.
- Biskop John J. Wright, Pittsburgh, USA.
- Biskop Jan Willebrands, hollandsk-født sekretær i enhedssekretariatet.
- Msgr. Mario Nasalli Rocca di Corneliano, it.-født præfekt for det apostoliske palæ.
- Msgr. Sergio Guerri, it.-født pro-præsident for den pavelige kommission for Vatikanstaden.
- Pater Jean Daniélou, teolog ved universitetet i Paris.

De 35 prælater, som ophøjes i kardinalværdigheden den 28. april og blandt hvilke, der er to, hvis navne holdes hemmeligt, er det største antal, der nogensinde er udnævnt af en pave. Hermed er kardinalkollegiet også oppe på et rekordtal: 136.

Pave Paul VI har med disse udnævnelser fortsat sin linje med at fremme den katolske kirkes internationale karakter. Mænd fra alle verdensdele modtager kardinalværdigheden ved konsistoriet den 28. april. Så er der 43 lande repræsenteret i det hellige kollegium, som på denne måde er bredere sammensat i universel forstand, end det har været, siden det blev grundlagt i det 4. århundrede. New Zealand, Madagascar, Guatemala, Korea og Congo får kardinaler for første gang. Korea får den yngste, ærkebiskop *Kin Sou Hwan* af Seoul, der kun er 47 år gammel. Den næst yngste er ærkebiskop *Cooke* af New York, der er 48. Skotland får sin første kardinal siden reformationen.

Med oprettelsen af det nye Latinamerikafond, og med udnævnelsen af hele fem nye kardinaler fra Central- og Sydamerika, som bringer antallet for denne

del af verden op på 17, er omsorgen for disse områder, der i højeste grad er udtryk for begrebet »de fattiges kirke«, blevet stærkt understreget. Det er ikke uinteressant, at der er udnævnt en kardinal for Mexico. Det er et tegn på, at den bitre og i sin tid blodige strid mellem kirke og stat nu er afløst af sameksistens og samarbejde på det sociale og økonomiske område.

De fattiges kirke i Asien er også inde i billedet med fire nye kardinaler. De er fordelt på Indien, Kina og Sydøstasien, medens Afrikas repræsentation i det hellige kollegium er steget fra to til fire. Bortset fra fire diplomater og fire funktionærer i centraladministrationen i Vatikanet er kun en italiener udnævnt. Italiens overrepræsentation i kollegiet er således nu reduceret til en trediedel.

Det, der kendetegner den nye række udnævnelser, er også, at så mange residerende biskopper, altså biskopper som står i spidsen for bispedømmer og udfører et pastoralt arbejde, har modtaget kardinalværdigheden. 24 af de 33, man kender navnet på, kommer fra denne kategori. Dog forlyder det, at den populære biskop *Wright* i Pittsburgh skal have en stilling i kurien.

Konservative

Ser man på udnævnelserne som udtryk for pave Paul VI's stilling til de forskellige retninger i kirken, bemærker man, at det er den konservative teolog Danielou, som er jesuit, og ikke hans ordensbroder Karl Rahner eller dominikaneren Congar, som er ophøjet til kardinalværdigheden. De otte italienere betragtes af pressen som traditionalister. Dette gælder ikke blot de tre kuriefolk, men også de fire diplomater. Pariser-nuntiusen *Bertoli* har spillet en rolle i Vietnamforhandlingerne, men han har også kaldt biskopper, som havde sympati for majdemonstranterne til orden. *Bertoli* anses ved siden af sin kollega *Baggio*, der har søgt at dæmme op for de radikale strømninger i Brasilien, for kandidat til posten som Vatikanets statssekretær (udenrigsminister). Ærkebiskop *Yi Pin* af Nanking, som lever i landflygtighed på Formosa, er Chiang-Kai-

Biskop John J. Wright af Pittsburgh, USA, er et af sit lands mest charmerende og intelligente biskopper. Han spillede en fremtrædende rolle på det andet Vatikan-koncil og på bispesynoden i Rom i 1967. Hans talent som taler lærte vi at kende, da han for nogle år siden besøgte Danmark, og han er en skattet gæst i sit hjemlands TV og radio. Han taler åbent og kritisk om raceadskillelse og USA's krigsførelse i Vietnam.

Ærkebiskop Gordon J. Gray (58 år) af St. Andrews og Edinburgh, som bliver Skotlands første residerende kardinal siden reformationstiden, er på en stillfærdig måde en af Storbritanniens mest progressive biskopper. Han er meget økumenisk indstillet, og hans udnævnelse er blevet modtaget med stor glæde i den skotske presse, der betragter begivenheden som en hædersbevisning til hele Skotland. Ærkebiskop Gray modtog da også omgående de hjerteligste lykønskninger fra repræsentanter for de øvrige kirker i landet. Nogle yderliggående protestantiske aktivistgrupper benyttede lejligheden til at rasle med sabelen, men det hører til dagens orden. Der er ca. 880.000 katolikker i Skotland. De udgør en femtedel af befolkningen.

Checks nærmeste rådgiver. Ligesom de tre andre nyudnævnte asiatiske kardinaler hører han til i lande, der danner fortroppen i forsøget på at dæmpe op for kommunist-kinesisk fremtræden, og man gør sig nogle spekulationer i forbindelse med den russisk-kinesiske konflikt. Dog kan paven med udnævnelsen af Yi Pin blot have ønsket at tilkendegive, at de kinesiske katolikker ikke er

Biskop Jan Willebrands bliver kardinal og efterfølger aldøde kardinal Bea som formand for enhedssekretariatet.

glemt. Måske kan der også være tale om en bøn fra USA's side.

Nyorienterede

En række prælater, som gør sig til fortalere for en fremsynet social holdning har også modtaget kardinalværdigheden. Til dem hører amerikanerne *Dearden* (Detroit) og *Carberry* (St. Louis), der som den første USA-biskop fordrede raceadskillelsen i skolerne ophævet. Man hæfter sig også ved udnævnelsen af de *Aranjo Sales* fra Sao Salvador da Bahia, Brasilien, som forlod sit ærkebiskopelige palads for at leve i en hytte blandt de fattige i sumpen. Og der er *Casariago* fra Guatemala, som er blevet undsagt af den højreorienterede organisation »Sorte hånd«, fordi han ytrede sympati for de venstreorienterede. Til de åbne hører også ærkebiskop *Marty* af Paris og *Gouven* i Rennes.

Madrid forbigået

Man bemærker, at den nye spanske primas, *Tarancon*, er blevet kardinal, mens den francovenlige ærkebiskop af Madrid, *Morcillo*, er blevet forbigået, selv om han nu er indstillet på at opgive sin plads i regeringsrådet. Dog har Vatikanet ikke turdet strække sig til at gøre den fremskridtsvenlige ærkebiskop *Helder Camara* i Brasilien til kardinal. Både *Morcillo* og *Camara* kan være udnævnt *in petto* (i hjertet dvs. i hemmelighed), men det er blot gisninger. Lige så sandsynligt er det, at en czekisk og en ungarsk biskop er udnævnt på denne måde.

At sekretæren for Vatikanets sekretariat for de kristnes enhed, biskop *Jan Willebrands*, er blevet udnævnt til kardinal, hilses med stor tilfredshed i fremskridtsvenlige ikke-katolske og katolske kredse.

Ingen rød hat

I øvrigt har pave Paul VI afskaffet den røde hat, som i århundreder var selve symbolet på kardinalværdigheden. Dette fremgår af et cirkulære vedrørende afskaffelsen af forskellige detaljer af mindre symbolsk værdi i prælaters klædedragt, titler og våbenskjold, som det pavelige statssekretariat har udsendt. For eksempel er kardinalernes ofte kritiserede kirkefyrstelige *cappa magna* (kappe med slæb) »ikke længere obligatorisk«. Den må kun bruges uden for Rom og kun ved »lejligheder af særlig højtidelig karakter.«

★ Kardinal Suenens siger: Jeg tror på Helligånden, i går, i dag og i morgen. Og jeg tror ganske særligt på Helligåndens overraskelser, hvilket gør mig dybt optimistisk.

Ærkebiskop *Joseph Malula* af Kinshasa, hovedstaden i den demokratiske republik Congo, som blev selvstændig i 1960, er uløseligt forbundet med den unge stats historie og den første indlæste ærkebiskop af Kinshasa. I en tid med megen uro og uforsønlighed har han – samtidig med at han helt og fuldt er gået ind for sit lands uafhængighed – opstillet et program, hvis tema er »Congo i næstekærlighed«.

Ærkebiskop *Malula* er født i 1917. Han blev bispeviet i 1959 og gjorde oprindelig tjeneste som koadjutor i Leopoldville. Udnævnelsen til ærkebiskop af Kinshasa kom i 1984, og nu er han altså Congos første kardinal.

Pater *Daniélou S.J.* hørte på konciliet til den fremskridtsvenlige fløj. Han deler nu pave Paul VI's angst for, at udviklingen i kirken er ved at løbe løbsk. Det er afgjort ikke et spørgsmål om lodtrækning, at det er ham og ikke *Karl Rahner S.J.* eller *Yves Congar O.P.*, der er blevet kardinal. *Daniélou* var ikke som de to sidstnævnte blandt de 38 teologer, som for nylig skrev til paven om forskningsfrihed. Han har i øvrigt forsvaret kardinal *Florin* i Firenze for hans stilling i striden omkring den oprørske menighed i *Isolotto* og suspensionen af sognepræsten *Mazzi*.

Respekt uden lussinger

Vi har alle sammen vore dage, hvor alting går skævt. Selv forældre er på den slags dage ikke altid lige afslappede og retfærdige over for deres afkom.

»Ti stille med alt det vrøvl,« brøler far til lillebror. Men i virkeligheden er det ikke så meget drengen som selv-angivelsen, der går ham på nerverne. Det er bare det, at han, når det endelig går op for ham, skulle have mod og mandshjerte til at sige til drengen:

»Jeg er ked af, at jeg er så sur, men jeg er temmelig nervøs i dag.« Af denne artikel vil De få at se, hvor vigtigt det er, at forældre også en gang imellem indrømmer deres fejl.

Vi tager en pille, og så forventer vi, at vores hovedpine er forsvundet i løbet af et øjeblik. Og vi bliver helt ude af os selv, hvis vi tyller en masse medicin i os, og influenzaen så alligevel ikke forsvinder. Stik en 10-øre i automaten, – så kommer helbredelsen ud forneden... Men sådan fungerer det nu slet ikke, for mennesker er ikke automater. Selv inden for den praktiske lægevidenskab bliver man mere og mere klar over, at sygdomme – oftere end man hidtil har været klar over – kan have sjælelige årsager, eller at man i hvert fald gør bedre i at behandle dem psykosomatisk end med et medikament, som kun helbreder symptomerne.

Mekanisk psykologi

Men hvad har nu det alt sammen med pædagogik at gøre? Det har det at gøre med den, at man også på opdragelsesområdet nu til dags mange gange står over for en sådan mekanisk tankegang, men at man også der efterhånden kan konstaterer en tilsvarende ændring i opfattelsen. Tidligere opdragede forældrene de-

res børn på samme måde, som de selv var blevet opdraget, dvs. med forbud og lydighed (der er stadig mange, der opdrager deres børn på den måde, men de læser formodentlig ikke denne artikel!). Så kom psykologien ind i billedet. Først var også den meget mekanisk, – den var så at sige groft forarbejdet til hverdagsbrug. I princippet svarer den meget godt til den måde, en erfaren pædagog på seminariet belærte os om, hvordan vi skulle forholde os, når vi første gang skulle være alene med en skoleklasse: »De skal bare flå døren op. Så får De nok med det samme øje på en eller anden dreng, der springer omkring på bænkene eller gør noget andet, han ikke må, og ham skal De bare kaste Dem over og stikke ham en. Så skal klassen nok have respekt for Dem for fremtiden.«

Dengang opfattede man udelukkende opdragelse som den opdragendes påvirkning af barnet. Gjorde det bare det mindste forsøg på at afvige fra den af opdrageren afstukne bane, fandt man øjeblikkelig på en eller anden pædagogisk udvej for at få barnets vilje bøjet ind under sin egen. Allerede dengang

var man fremskridtsvenlig. Man slog ikke børnene, men gav dem bare et klask en gang imellem. I stedet truede man dem som straf med hårde ord om, at gjorde de ikke sådan eller sådan, holdt man ikke af dem mere. Og den grundvold, hele opdragelsen hvilede på, hed: Konsekvens fremfor alt! Der udkom bøger om børneopdragelse med faste og ufravigelige principper som for eksempel: »Børnene skal spise det, de får.« Denne på en vis måde naive pædagogik, hvor man udelukkende tænkte i principper, har i de senere år vejet pladsen for en lidt mere elastisk tankegang. Nu er der ikke mere en uoverstigelig kløft mellem teorien, som jo i årevis har haft en god hjælp i dybdepsykologien, og den gængse praksis.

Lukket sig inde

Men den indstilling, at der må findes en eller anden recept, ud fra hvilken alle vanskeligheder i opdragelsen kan overvindes, er stadigvæk ikke helt forsvundet. Hvor opmuntrende det end er, at alle spørgsmål, der angår opdragelsen,

i hvert fald for tiden omfattes med stor interesse, så er der dog stadig mange forældre, som hidtil har lukket sig inde i den gængse opfattelse, der først nu er ved at sætte sig ind i de mest elementære grundsætninger for en mere psykologisk opdragelsesmetode, hvor man ikke bare beskæftiger sig med barnet, men også med forældrene. Desuden er det hele mennesket, det drejer sig om, og opdragelsen må ikke betragtes som et isoleret fænomen.

Lad det være sagt endnu en gang: Et menneske er ikke en automat, som uden videre reagerer, bare man stikker et eller andet hulkort med opdragskode nr. 08/15 i den. Men er der d aslet ingen mening i alle de gode råd om, hvordan man opdrager sine børn til at spise pænt ved bordet, til orden, punktlighed og alle mulige andre dyder? Nej, den slags råd gælder også for fremtiden, men man må gøre sig fri af den opfattelse, at et barn er et råstof, som man bare behøver at ælte og forme på den rigtige måde for at få et kunstværk ud af det. Opdragelse er en proces mellem to parter. Der skal være en vis vekselvirkning mellem forældre og børn. Desuden foregår denne proces – endda for en meget stor del – i underbevidstheden. Hvis klaveret ikke er stemt, hvordan skal eleverne så kunne synge rigtigt i sangtimen.

Morgengnaven

Vi kommer alle sammen ud for, at vi er gale i hovedet og måske aggressive eller måske bare gnavne, fordi vi for eksempel ikke har sovet rigtig godt om natten. Er man morgengnaven, svarer man arrigt, hvis der er nogen, der taler til en. Har man ikke sovet godt om natten, kan man blive gal i hovedet over hvad som helst. Og det humør lader vi gå ud over børnene. Skoletasken ligger og flyder på trappen, hvor den virkelig ikke har sin plads. Andre dage tager vi bare et stort skridt hen over den og rynker måske panden en lille smule, fordi man jo faktisk godt kunne falde over den, hvis man ikke så sig for. Og så forstår børnene udmærket, hvad man mener. Men så en morgen er man træt, og i stedet for at træde hen over tasken sparker man til den, så det kan høres over hele huset. Nu har man indtil hudløshed ladet forstå, at man kan falde over den, når den ligger der på trappen og flyder, og nu er man altså endelig faldet over den, selv om sandheden naturligvis er den, at i dag ville man falde.

Og så behøver man bare at tænke på, at der kan være hele dage, hvor man er arrig, nervøs og spændt, enten fordi bilen er gået i stykker, eller fordi det er sidste dag med selvangivelsen, eller bare

Sparekassen for Lyngby og Omegn

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24
Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab
Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.
Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V
Telefon 14 12 54

Oliefy

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383
Rødovre
Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre
Dybbølsgade 17,
København V.
Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegårds Tværvæg 13, Charlottenlund
Telefon Ordrup 5722 og 6850

Mogens Larsen

Ramsherrød 31
Aabenraa
Telefon 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraf - Varme

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.
Kontoret holdes iøvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

Benzon's Aut. katolsk bedemand
Begravelsesforretning *34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

TILBYEN
FRABYEN - i byen smut ind i
Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
tlf. 12 27 75

Skal De flytte?
AMAGER
Flytteforretning
Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

Aabenraa Brugsforening

Søndergade 15
Aabenraa. Telefon 2 23 68
Leverandør til St. Ansgars Klinik

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 2 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelser ordnes - alle aftaler kan træffes i hjemmet.

**Forsikrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S**

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

**VI
ER TIL
FOR
DEM**

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eff.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-Installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

fordi vejret er dumt. Børnene kan også have den slags dage, men dem tillader vi ikke det, som vi selv forlanger som vores soleklare ret.

Uløste konflikter

Det er også muligt, at det ikke bare er denne ene dag, vi er i dårligt humør, men at vi i det hele taget er utilfredse med os selv og med hele verden. I Vesttyskland er der 12.000 mennesker om året, der begår selvmord. Det vil sige, at dette tal svarer til et meget større antal mennesker, der også lever under et stadigt pres, men hvor sikkerhedsventilen stadig fungerer. Man kunne skrive en hel doktordisputats over emnet »Børn af neurotikere«. Men helt bortset fra dem, der er skruet forkert sammen, har også de såkaldte »normale mennesker« konflikter, der hviler tungt på dem. Det kan være visse ændringer i forhold til omgivelserne, kriser, de skal igennem, og meget andet. Før eller senere glider tingene på plads igen, men mens de varer, optræder man ofte som opdrager. Og selv om hele denne indre spænding ikke har overskredet grænsen mellem bevidsthed og underbevidsthed, overføres den alligevel til børnene. De bliver ofrene for det, forældrene ikke har kunnet magte enten nu eller tidligere. Giften fra uløste konflikter gennemsyrrer det, vi kalder opdragelse. En ganske almindelig irettesættelse får en aggressiv undertone. Enhver provokation fra barnets side giver resultat – og selv ganske små børn prøver på at provokere.

Det er muligt – selv om det ikke er bevidst – at grunden til, at så mange spædbørn græder, selv om de tilsyneladende er velpassede, er den, at indre spændinger hos moderen instinktivt forplanter sig til barnet. Resignation, håbløshed, bedrøvelse, uvenskab med sig selv og hele verden, selvoptagethed og utryghed er alt sammen noget, der belaster forholdet mellem forældre og børn. Den overvurdering af det intellektuelle, der betegner vort samfund, hvor præstationerne er i højsædet, får forældrene til at kræve ting af deres børn, som de selv aldrig nogen sinde har været i stand til at yde. Den hyppigste begrundelse for disse overdrevne krav går ud på, at »børnene skal have det bedre, end vi selv har kunnet skaffe os det«. Den schweiziske børnepsykolog Jacques Berna, som giver sig af med den slags dybdepsykologiske foreteelser, har formuleret det på den måde, at jo mere utilfredse forældrene er med sig selv og deres skæbne, jo mere overfører de deres ønsker på børnene, og jo mere brændende deres ubevidste ønsker er, jo mere bange er de, for at barnet ikke skal kunne opfylde dem.

Klar over sig selv

Vil man opdrage andre, må man først blive klar over sig selv. Med enkelte løsevordene råd kan man kun helbrede symptomer. Først når man som opdrager har erkendt, hvad det er, man ubevidst stræber efter, kan man begynde at optræde på en anden måde. Det kommer, som Berna siger, ikke så meget an på, hvad en opdrager gør, som på måden, han gør det på.

Men hvordan skal man være nøgtern og saglig, hvis man har let til at blive hidsig, og hvordan skal man være sikker, når man selv er blevet usikker af alle sine problemer? Skal man nu til også inden for opdragelsen at propagandere for den selvsikre type fra cigaret-reklamerne og måske skaffe sig af med sin selvkritik ved at føre sig selv bag lyset? I vanskelige tilfælde vil en psykoanalytiker kunne bidrage til at finde tilbage til det glemte »jeg«. I mere »normale« tilfælde, hvor der ikke er tale om en kraftig neurose, vil man ved selvbesindelse kunne finde frem til sine egne svagheder og muligheder. Hele hemmeligheden ved psykoanalysen er, at er man først klar over sine vanskeligheder eller svagheder, kan man selv hjælpe til med at fjerne dem. »Usikkerhed skader ikke nær så meget, hvis man er klar over, at man er usikker,« siger Berna.

Sig det til børnene

Vi behøver på ingen måde at tabe ansigt, selv om vi siger til børnene: »Nu skal jeg tænke over, om du kan få det, du gerne vil have.« Eller hvis vi siger: »Jeg er ked af, at jeg var så hidsig for lidt siden.« Hvis vi fortæller børnene lidt om vore konflikter og problemer, vil vi få dem til at stå last og brast med os i stedet for at gøre dem aggressive med vore egne følelsesmæssige reaktioner. Når først vi ser, hvor svært det er at lave sig selv om, kommer vi også til at se med mildere øjne på børnenes svagheder. Og er vi først kommet dertil, står vi over for det sidste, som heller ikke denne tilskyndelse til mindre selvretfærdighed og større selvkritik kan løse, og det er, hvordan vi skal komme til rette med os selv, vore ønsker og endnu mere vore skuffelser. Det bliver dybdepsykologen Berna, der får det sidste ord: »Vi kan ikke løse alle problemer. Vi må lære at leve med dem.«

Werner Sonntag

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 43 00 32

Kaj Andersen

Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

Provokation efterlyses

»Salige er I, når folk hader jer og udstøder jer og håner jer og forkaster jeres navn som ondt for Menneskesønnens skyld. På den dag skal I fryde jer og springe højt af glæde; thi se jeres løn er stor i Himmelen.« (Luk. 6,22-23).

Er vi for konforme?

Der er vist ikke mange af os, der kan give sig til at springe af glæde af ovennævnte grund – hvorfor skulle man hade og forkaste os, vi er jo ligesom alle de andre. Men verden er jo også blevet så gennemsyret af kristendommen gennem to tusind år, dens livssyn er så præget heraf, at den næppe kan forarges på os! Eller er den? Man taler så meget om afkristningen i vor tid, ikke mindst i vort eget land. Man spekulerer på, hvad denne afkristning skyldes. Om menneskene er så opfyldt af materielle goder i dette vort velfærdssamfund, så Gud bliver overflødig og fremmed. Man har ikke brug for frelse. Eller om det skyldes videnskabens fremgang. De bibelske temaer bliver uforståelige, verden kan forklares uden dem. Vi må afmytologisere Bibelen. Vi må finde et sprog, verden af i dag forstår. Vi sætter os sammen i diskussionsgrupper af alle arter. Vi strides om, hvad der er foranderligt, og hvad der er uforanderligt. Vi deler os op i konservative og progressive. Og imens fortsætter afkristningen. Den jævne mand af i dag udenfor vor kreds fatter slet ikke, hvad vi vil.

Tom diskussion eller sand udfordring?

Det er så let at diskutere – skrive – tale; men vort liv er det en provokation? – En udfordring, der vidner om det helt anderledes, det helt omvendte af det, man almindeligvis regner for rimeligt? For ellers er det klart, verden ikke hører os – så er vore ord jo tomme.

Hvilken provokation, hvis vi blot glimtvis efterlevede saligprisningerne eller den efterfølgende programtale, som den gengives i Mattæusevangeliets bjergprædiken eller i Lukasevangeliets 6. kapitel. Hvis man sætter sig ganske stille ned og læser disse tekster igennem, ja, så må man enten ryste på hovedet og lægge bogen væk og sige, det er vanvid – eller man må forfærdes. Er det da muligt for mennesker? Kan vi overhovedet efterleve det? Nej, for mennesker er det umuligt, men for Gud er alting muligt.

Vi deler os op i konservative og progressive . . .

Og han har givet os sin Ånd, da han forløste os, for at vi med hans kraft skulle begynde dette nye liv, dag for dag i stadig kamp for at lade forløsningen få overhånd i os.

Så længe vi slår os til tåls med at være som alle andre, så længe vi kives indbyrdes, så længe vi med begær griber enhver sladder og sensation til brug for vor selvhævelse, så længe har vi overhovedet intet budskab at bringe verden.

Er vi overhovedet kristne?

Lever vi ikke stadig efter en »øje for øje og tand for tand«-retfærdighed?

»Hun er jo aldrig venlig mod mig, hvorfor skulle jeg så være det mod hende?«

»Han må tage det første skridt nu.«

Tænk, hvis der pludselig stod nogen frem med en anden indstilling! Tænk, hvis der pludselig var nogen, der i det mindste forsøgte at leve op til evangeliets krav. Lad os blot se på et lille udsnit taget fra Lukas 6,27-36: »Men til jer, som hører mig, siger jeg: elsk jeres fjender, gør godt imod dem, som hader jer; velsign dem, som forbander jer, og bed for dem, som mishandler jer. Slår nogen dig på den ene kind, så byd også den anden til; og tager nogen kappen fra dig, så nægt ham heller ikke kjortelen. Giv enhver, som beder dig; og tager nogen, hvad der er dit, så kræv det ikke tilbage! Gør mod andre mennesker sådan, som I vil, at de skal gøre

mod jer! Hvis I elsker dem, som elsker jer, hvad tak kan I vente for det? Syndere elsker jo også dem, som elsker dem. Og hvis I gør godt imod dem, der gør godt imod jer, hvad tak kan I vente for det? Syndere gør jo det samme. Og hvis I låner til dem, af hvem I håber at få igen, hvad tak kan I vente for det? Syndere låner jo også til syndere for at få lige så meget igen. Nej, elsk jeres fjender, og gør godt, og lån uden at vente noget igen, så skal jeres løn være stor, og I skal være den Højestes børn; thi han er god mod de utaknemmelige og onde. Vær barmhjertig, ligesom jeres Fader er barmhjertig.«

Mod til at leve og sige sandheden

Har man da ikke lov at forsvare sig mod uretfærdighed? Skal man virkelig vende den anden kind til? Sagen er ikke, at man aldrig må forsvare sig. Det forkastelige er at give igen med samme mønt. At måle med menneskelig målestok. Vi skal ikke være blege, antiaggressive, udviskede størrelser, der intet tør. Tværtimod! Hvorfor hadede den officielle jødedom Kristus? For hvilken af hans gode gerninger slog de ham ihjel? Fordi han havde mod til at leve og sige sandheden. Fordi han *var* sandheden, og fordi al menneskelig løgn, hykleri og selvhævdelse blev åbenbart på baggrund

af denne sandhed. Sandheden om Guds barmhjertighed og vor synd.

Det er ikke svaghed, men styrke, der kræves af os. En overbevisning, der tør være anderledes, end man venter. Der tør være tilgivende, når alle andre svælger i forargelse. Der i det ganske dagligdags tør give uden at forvente at få igen, tør vise venlighed mod den uvenlige, tør tilgive, selvom det var den andens fejl og tage det første skridt til forsoning ikke indtil syv gange, men indtil halvfjerdsindstyve gange syv gange dvs. altid.

Sr. Karen Marie CSJ.

LITURGISK KALENDER

FREDAG den 25.: MARKUS, EVANGELIST (rød). Bededag.

LØRDAG den 26.: Cletus og pave Marcellin, martyrer (rød).

SØNDAG den 27.: 3. efter PÅSKE (hvid).

MANDAG den 28.: Paul af Korset, bekender (hvid).

TIRSDAG den 29.: Peter, martyr (rød).

ONSDAG den 30.: Katharina af Siena, jomfru (hvid).

TORSDAG den 1.: JOSEF, ARBEJDERNES FORBILLEDE (hvid).

FREDAG den 2.: Athanasius, biskop, bekender, kirkelærer (hvid).

LØRDAG den 3.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid), eller Alexander, Eventus og Theodulus, martyrer (rød).

SØNDAG den 4.: 4. efter PÅSKE (hvid).

MANDAG den 5.: Pius V, pave (hvid).

TIRSDAG den 6.: Messen fra 4. søndag efter påske (hvid).

ONSDAG den 7.: Stanislaus, martyr (rød).

TORSDAG den 8.: Messen fra 4. søndag efter påske (hvid).

FREDAG den 9.: Gregor af Nazianz, biskop, bekender, kirkelærer (hvid).

LØRDAG den 10.: Anton, biskop, bekender (hvid) eller Gordianus og Epimachus, martyrer (rød).

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten af Deres oiletank mod korrosion.

Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Elgårdsvvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

KATOLIK I NORDEN

"Et ukrudt, der ikke forgik"

Af B. Husson

I anledning af 100-årsdagen for udnævnelsen af Hermann Grüder til apostolisk præfekt, bringer vi den første af to artikler om grundlaget for oprettelsen af et selvstændigt dansk katolsk bispedømme.

Den 29. juli 1868 – for godt 100 år siden – oprettedes et apostolisk præfektur for Danmark, efter at den 700 år gamle forbindelse mellem de danske katolikker og moderkirken i Rom officielt havde været fuldkommen afbrudt siden reformationen i 1536. Men først den 2. maj 1869 udnævntes sognepræsten ved Skt. Ansgars kirke i København, *Hermann Grüder*, til apostolisk præfekt.

Danmarks katolikker i kirkelig henseende 1536–1849

Det tog, trods den officielle afskaffelse af den katolske religion i det danske rige, alligevel et lille århundrede, førend »den rene lære« var blevet indført overalt. Mange steder holdt man fast ved den gamle, i barndommen tilegnede lære, så reformatorerne havde mange vanskeligheder at kæmpe med. Herom kan man bl. a. læse i Peder Palladius' visitatsbog. Et af midlerne til at få den ny lære ind var de populære salmer,

som blev »kristelig forventet«, dvs. at f. eks. Marias navn blev ombyttet med Kristi navn.

Således var der en brudesalme, der var meget populær, og som blev benyttet til at synge brude til sengs med. Salmens omkvæd var »Saa worde jo Mari vort Skiold i hverende Vaade« og kaldes derfor »Marskiold«. I en kommentar til denne salme – kristelig forventet – skriver Peder Palladius: »Der faare er denne merckelig oc trøstelig Christi Brudpsalme paa Rim udsæt, at erlige Quindfolk, Fruer oc Jomfruer, Dannequinder oc gode Møer kunde bruge den til Gaffns oc til Guds Ære at siunge Brude til Seng met, lige under de samme Noder, som den ugudelige Bruduse ved Naffn Marskiold seduanlig bleff siunget met, oc hør hen til Helligens Paakald oc er derfor afflagt, at Gud icke meere der aff fortørnis«.

Men selv om indfødte danskere, der bekendte sig til den katolske religion, blev straffet med konfiskation af deres ejendom og udvist af riget, forsvandt al katolsk virksomhed dog ikke. Dette skyldtes de fremmede magters gesandter ved det kongelige hof. Ifølge deres diplomatiske rettigheder havde de nemlig tilladelse til at have præster af deres tro knyttet til gesandtskabet, og til at disse præster inden for gesandtskabets område kunne udføre deres pastorale arbejde, der dog kun måtte omfatte gesandten, hans familie og de til gesandtskabet knyttede personer.

Allerede i 1640 oprettedes de første gesandtskabskapeller. Det var hos den spanske, senere hos den franske og siden hos den østrigske gesandt. Ved den østrigske kejserinde Maria Theresias velvilje købtes den byggegrund, på hvilken Skt. Ansgars kirke, takket være Chr. P. Bianco's enestående gavmildhed, blev bygget i 1842, efter at der forinden havde været opført et mindre kapel, som blev afløst af et større, inden kirken blev bygget.

Mens katolicismen i Danmark således for de danske borgeres vedkommende var uddød ca. 100 år efter reformationen, livede den op, takket være de udenlandske gesandter. Efterhånden blev det ikke alene gesandten og hans familie og personale, der besøgte disse gudstjenester. I slutningen af det 17. århundrede, da Hans Bagger var Sjællands biskop, erklærer denne ved en

Præfekt Hermann Grüder, Født i Schwerin 24. august 1828, studeret i Rom og Münster, præsteviet 14. juni 1851 i Münster, samme år ansat ved Skt. Ansgars Kirke, sognepræst samme sted 1861, apostolisk præfekt 2. maj 1869, død i København 15. december 1883.

lejlighed: »Man ser lige saa stor en Forsamling i den franske Ambassadørs Messe som i en Del af vore egne Kirker, saa vokser det Ukrudt daglig iblandt os.«

Foruden de udenlandske gesandtskaber var der imidlertid eet sted, hvor der blev holdt katolsk gudstjeneste, og det var i Fredericia. Under den skånske krig, 1675-79, var kong Christian V kommet i bekneb for soldater, og efter aftale sendte fyrstbiskop Kristoffer Bernhard von Galen i Münster ham et par tusind soldater. (De adelige biskopper holdt dengang tropper). Nogle jesuitter fulgte med som feltpræster, og da Fredericia på grund af sin centrale beliggenhed blev midtpunktet for præsternes pastorale arbejde blandt soldaterne i Jylland og på Fyn, opstod »Det katolske Trossamfund i Fredericia«, grundlagt af jesuitterne. I 1862 blev der formelt givet religionsfrihed for udenlandske katolikker og 4 år senere fik

Köln, Münster, Hildesheim, Paderborn og Osnabrück. Sidstnævnte bispedømme varetog interesserne i tre perioder, den sidste umiddelbart inden grundlovens vedtagelse i 1849.

I mellemtiden havde der være gjort forsøg på at oprette et vikariat for Norden. Den første vikar var *Valerio Maccioni*. Hans område omfattede dog kun Nordtyskland og Holsten. Derefter fulgte den berømte danske videnskabsmand *Niels Stensen*, der under et ophold i Firenze i Italien gik over til katolicismen, blev præsteviet og den 21. august 1677 bispeviet og udnævnt til apostolisk vikar for hele Danmark med sæde i Hamburg. Da han døde den 24. november 1686, var det forbi med et apostolisk vikariat for Norden, og interesserne varetoges nu atter af skiftende bispedømmer i Tyskland.

Biskop Melchers, Osnabrück.

De danske katolikker under grundloven af 1849

Da der med grundloven i 1849 blev indført religionsfrihed i Danmark, blev de to katolske menigheder, Skt. Ansgar i København og Skt. Knud i Fredericia, og deres sognepræster anerkendt af staten. Men katolikkerne hørte dog i kirkelig henseende stadig under biskoppen af Osnabrück, dr. Paulus Melchers. Det var også ham, der i 1864 udnævnte pastor Johannes von Euch til sognepræst i Fredericia, en disposition, der viste sig at være af overordentlig stor betydning for dansk katolicismes udvikling.

Apostolisk præfekt Hermann Grüder

Det var ikke nogen let opgave for præfekt Hermann Grüder at skulle udvikle en dansk katolicisme. Den danske befolkning stillede sig meget skeptisk, for ikke at sige fjendsk,

over for denne religion, der var indført fra udlandet. Man glemte ganske, at Danmark havde været katolsk i 700 år.

Dernæst havde man intet på dansk, hverken bønne- eller salmebøger. Hidtil havde alt jo været på tysk. Men det kom. Den 19. september 1852 holdt pastor Grüder sin første prædiken på dansk, og samme år udkom »Fuldständig Bønnebog for katolske Christne«, og juledag 1856 blev den første danske salmebog taget i brug. Indholdet var overvejende oversættelser og bearbejdelser af latinske og tyske salmer, men en hel del var egne arbejder af salmebogens forfatter, den unge konvertitt W. J. Karup.

På pastor Johannes von Euchs initiativ og med midler, fremskaffet af ham ved indsamling, blev der oprettet nye sogne, Odense 1867, Randers 1867, Horsens 1872, Århus 1873 og Kolding 1880.

Niels Stensen.

den katolske menighed i Fredericia særlige privilegier som ret til at bygge kirke og skole, fritagelse for soldaterindkvartering og skatter, og menigheden stilledes umiddelbart under konge, kancelli og højesteret. Ligeledes fik præsterne tilladelse til uhindret at besøge trosfæller i Jylland og Holsten samt på Fyn.

Som følge af det givne privilegium byggedes der i 1687 et kapel, som 80 år senere afløstes af den nuværende kirke. Da man ville umuliggøre enhver propaganda, var det præsterne forbudt at prædike på dansk, ligesom der ikke måtte ringes med klokker og anbringes vinduer i kapellet ud mod gaden. Der var jævnligt stridigheder om, hvem der skulle vie og døbe, idet der var udstedt et kongeligt reskript, der bestemte, at blandede ægteskaber skulle indgås for den lutherske præst og børnene døbes af ham, og det var katolikkerne ikke tilfreds med. Omkring 1800 blev jesuitterne i Fredericia afløst af verdenspræster, og Fredericia er således i virkeligheden det ældste danske katolske sogn, mere end 200 år gammelt.

Da der som sagt ikke var nogen forbindelse mellem de danske katolikker og Rom, blev de danske interesser varetaget af forskellige tyske bispedømmer på skift, som

INDLAND

100-årsdagen for oprettelsen af Det apostoliske præfektur i Danmark

I anledning af 100-året for præfekt Hermann Grüdres overtagelse af det nyoprettede apostoliske præfektur for Danmark afholdes der højtidelig bispemesse i Skt. Ansgars kirke fredag den 2. maj (Store Bededag) kl. 19. Ved denne lejlighed synges Skt. Ansgars messen på latin. Deltagere i det religions-pædagogiske stævne vil kunne nå at besøge kateketcentralen efter messen.

Om formiddagen kl. 10 vil biskoppen nedlægge en krans på præfekt Grüdres grav på katolsk Assistens kirkegård.
K.G.-H.

Arbejdernes helligdag

1. maj er arbejdernes helligdag. Nu mere end nogensinde er det nødvendigt at ma-

nifestere vor solidaritet med den arbejdende del af befolkningen. Vi opfordrer alle arbejdere til at deltage i de officielle demonstrationer.

Kl. 17.00 afholdes der en arbejdergudstjeneste i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27.

Efter messen afholdes der kammeratskabsaften.

Tag madpakken med. Alle er velkomne.

Katolsk Arbejderaktion & Unge Katolske Arbejdere.
Med venlig hilsen
G. Bune Andersen.

Majandagter i Skt. Ansgars kirke.

Torsdag den 1. maj kl. 19 indledes majandagterne i Skt. Ansgars kirke med procession til Mariaaltret og sakramental velsignelse. Majandagt afholdes alle hverdage kl. 19, mandag dog undtagen.
Rubriken fortsættes næste side.

Er det stadig den samme tro?

Katolsk gudstjeneste i TV

Søndag den 27. april bliver højmesseren kl. 10 i Skt. Knud Lavards kirke, Kgs. Lyngby, sendt i dansk fjernsyn.

Firmelse i Skt. Ansgars kirke

I lighed med sidste år meddeler biskoppen firmelsens sakramente til voksne under messen pinselørdag kl. 19.30. Firmelse af børn finder sted under bispemessen pinsedag kl. 10. Deltagelse af børn såvel som af voksne bedes meddelt kirkens sognepræst i så god tid, at han kan indkalde til forberedelse samt få de nødvendige oplysninger.

K.G.-H.

Studiedage i Store Bededagsferien 1969. Religions-pædagogisk udvalg's studiedage finder denne gang sted på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183, 2100 København Ø, indgang ad Australiensvej (ikke som tidligere meddelt på Institut St. Joseph).

Disse dage arrangeres for at give forældre, lærere og andre interesserede lejlighed til indgående at drøfte emner, der angår troen og vor tids problematik.

Foredragsholderne har forlængst stillet materiale til rådighed, dels for deltagerne, så de bedre kan arbejde med i grupperne, dels for dem, som er forhindret i at deltage.

MED ELLER UDEN FORLOV

Grå skimmel af kedelighed

Mette

Må jeg lige sige et par oprigtige ord om kedelighed?

Jeg har en fornemmelse af, at denne snigende pestilens er en gift, hvis rækkevidde vi har undervurderet farligt i kirken gennem årene. Som forureningen af vores drikkevand: vi tænkte ikke rigtig over det, førend spillet var gående ligesom! Vi er først begyndt at opdage det, da vi fik hjertebanken og susen for ørerne og tynd mave ---

Det slog mig f. eks. under påske-matutinen forleden, som biskoppen barmhjertigt har beordret kortet ned til halvanden time i år (og det var rigeligt endnu). Jeg har sjældent i mit lange liv kedet mig så eftertrykkeligt som under den tre timers matutine, man blev udsat for fem og tyve år bagud i den stille morgen. Og ganske vist var ingen udenfor et klostres mure tvunget til at gennemgå dette fromme mareridt, når man ikke netop var præst. Men hvad gør ikke en nybagt konvertit i sin unge, uprøvede nidkærlighed?

Altså kedede jeg mig pligtskyldigt og holdt humøret intakt ved tanken om morgenkaffen bagefter, og jeg gad vide, hvad Vorherre egentlig har syntes om denne min indsats. Siden har jeg undertiden følt mig som en førsteårs-lærling af akrobaten Simon Søjlehelgen ved tanken.

Men jeg spekulerer hed i kenderne på,

hvor tit og hvor tankeløst vi også i dag belemrer vore børn og vores ungdom med en fornemmelse af, at religion hører sammen med kedelighed omtrent som en hånd med en handske - hvor mange kedelige religionstimer, kedelige prædikener, kedelige opbyggelsesskrifter, kedelige fordomme vi smider dem i hovedet.

Gud er liv - groning - varme - fornyelse - inspiration - barmhjertighed - hele tilværelsens bankende puls. Og Ham er vi frimodige nok til at skamfere for en utålmodig, ærlig ung generation med en grå skimmel af kedelighed, der slører hans glitrende mangfoldighed for så mange.

Sikken en udrensning vi trænger til!
Mette.

P.S. til sr. Hildegard angående svaler: Hurra for Deres inspirerende forsøg i anti-kedelighed på Bernstorffsvej lørdag.

Dér ser man - når nøden er størst, er hjælpen nærmest. God vind! Forresten ville det være interessant at høre om endnu flere svaler i retning af messmoderniseringer. Kunne man ikke bevæge fratrene på Jagtvej til at fortælle om deres Bob Dylan- og Donovan-udfordelser under skolemessen? De eksisterer, så vidt jeg ved allerede på andet år og skal være overordentlig avancerede og udtrykksfulde.

Materialet kan fås endnu formedelst 15 kr. For deltagelse (incl. materiale) betales 25 kr. pro persona (ægtepar 40). Beløbet bedes sendt til R.P.U.'s sekretær og kasserer Mich. Halatyn, Æblevænget 9, 2800 Lyngby. Giro 133080.

PROGRAM

Torsdag den 1. maj

19.00 Velkomst ved formanden

19.05-20.00 Arvesynden

a. biologisk set

b. exegetisk set

c. almen teologisk set

20.15 gruppemøder

21.00 plenarmøde

Fredag den 2. maj

9.00- 9.50 Sakramenterne

10.00-10.45 gruppemøder

11.00 plenarmøde

12.00 messe

13.00 frokost

14.00-14.50 kirken og verden

15.00 gruppemøder

16.00 plenarmøde

19.30 besøg på Kateketcentralen

Lørdag den 3. maj (som fredag)

1. foredrag: Gudsbegreb

2. foredrag: Dogmer

17.00 Afslutning

Foldere med tilmeldingsblanket kan fås i sognene el. hos sekretæren.

Et brev Niels Stensen skrev

Under titlen »Mellem videnskabelig forskning og sjælesorg - Et særdeles aktuelt brev af Niels Stensen« offentliggør og omtaler pater Gustav Scherz i »Osservatore Romano« et brev, som Niels Stensen skrev i Holland i 1674 efter sit ophold i København som anatom. Niels Stensen er da nær ved et vendepunkt i sit liv, for snart vil han gå fra videnskaben til sjælesorgen. Han skriver blandt andet:

»De samme ting, som burde hjælpe mig til at nærme det nye liv, opliver det gamle, og i stedet for at holde mig Guds nærværelse for øje - ham, der taler så tydeligt i sit skaberværk, i den forskerevne, han har givet mig, og i den glæde, jeg finder i at opdage et eller andet - holder mig helt fast ved det materielle og forårsager en mangel på overensstemmelse med Gud, som ikke svarer til virkeligheden, idet de jo er et tegn, der minder om Gud.«

AZ.

Rettet mod fremtiden

Det økumeniske arbejde er i ordets egentlige betydning rettet mod *fremtiden*. For at kunne orientere sig mod denne fremtid, forsøge at forberede sig på den, er det nødvendigt at forstå situationen omkring os *nu*.

Temaet for den 2. økumeniske højskoleuge, der er udformet over disse betragtninger, er blevet *forkeynedens vilkår i dag*. Dette bliver belyst ud fra forskellige, væsentlige synsvinkler:

Forfatteren, lektor *Peter P. Rohde* taler om: Hvorfor jeg ikke er kristen – og giver dermed et bidrag til en analyse af ateismen i dag på vore breddegrader og et oplæg til en samtale mellem kristne og ateister. (Alt for ofte indskrænker kristne sig til at tale om ateismen i stedet for at tale *med* ateisterne).

Forfatteren *Ulla Ryum* vil tale om spørgsmålet: Troen – revolutionær *inspiration* eller *forpligtelse* til revolution, og åbner dermed for debatten om de personlige konsekvenser med hensyn til den enkeltes politiske holdning, som følger af det at være en kristen.

Docent, dr. theol. *Johannes Aagaard* taler om *Kirken* og dens politiske mis-

sion og giver dermed oplægget til en drøftelse af spørgsmålet om, hvorvidt kirkesamfundene i kraft af det fælles evangelium, der er deres åndelige grundlag, har en egentlig politisk mission.

Dominikanerpater *Rieber-Mohn* vil behandle kommunikationsproblemerne: I hvor høj grad skyldes kløfterne mellem os, at vi ikke evner at udtrykke os på en sådan måde, at »de andre« (hvem det så end er) forstår os? Hvad kan vi gøre for at løse det dobbelte problem: at forstå og gøre os forståelige?

Godard-filmen: »Kineserinden« vil blive fremvist med kommentarer ved Martin Drouzy. Formiddagens bibeltimer følger temaet »tro og vantro« i det nye testamente og vil blive ledet af de deltagende kirkesamfunds teologer.

Rammerne for dette righoldige program er de smukkeste mulige: Snoghøj Folkehøjskole ved Lillebælt, hvor der er udmærkede indkvarteringsmuligheder for de op mod 90 deltagere, arrangørerne regner med.

Arrangører er Det økumeniske Fællesråd, hvis formand, biskop W. Westergaard Madsen, giver mødet sin varmeste anbefaling i det udsendte program, der kan rekvireres ved henvendelse til arrangementsudvalgets sekretær, Elisabeth Møller, Skovly, 5874 Hesselager, eller komitéens katolske medlemmer, Else og Børge Mannov, Monrads Allé 15, 2500 Valby.

Såvel programmet, der er fremstillet som en folder, som plakaten, der er udsendt til alle katolske kirker, er tegnet af Annette og Arvo Malkki og er et fint eksempel på, at kirkelige tryksager kan være både spændende og instruktive.

Pater Bernth udstiller

Pater Helge Bernth OSB udstiller for tiden nogle af sine landskabstegninger og abstrakte forsøg Værnedamsvej 14A, 1. sal. Udstillingen er åben lørdag den 26., søndag den 27. og mandag den 28. april kl. 10–17.

50 års jubilæum

Den 26. april kan pater Georg Wunsch, tidligere Århus, nu Berlin fejre 50-årsdagen for aflæggelsen af sit jesuiterløfte, meddeler fru Irene Petersen, Videbæk.

Ved pater Kochs død

Da gamle pater *Josef Koch* S.J. døde forleden, 91 år, var det, som om han lukkede en dør til efter sig – stiltfærdigt, men bestemt, som hans væsen var. Han lukkede døren og gik fra os som en tidstype, kirken nok ikke vil gentage. Nordtysker var han, af mentalitet og fødsel og opdragelse, med en selvdisciplin kilometre ud over, hvad gennemsnitsdanskeren svinger sig op til. Derfor skulle man tro, det var ham selvfølgelig at blive netop jesuit. Men selv fortalte han en anden historie om den sag. Han studerede jura og følte sig irriterende distraheret, da præstekaldet begyndte at husere i hans tanker. Hans første teologiske ønskedrøm gik ud på at gemme sig i et idyllisk landsogn og gøre en masse ud af sin have og sine bier i ledige stunder. Men et mindre pres trak ham i modsat retning. Storbyerne Århus og København blev hans virkefelt, og oppa-

Vor kære far, marinemaler

LAVRITS H. SØRENSEN

er på Hvide Søndag stille gået ind til det evige liv, 87 år gammel.

R.I.P.

Rosa, Bruno og Olaf V. Sørensen.
Begravelsen har fundet sted.

R.I.P.

Vor kære far, svigerfar og onkel
*ANGELO DOMINICO
TEDALDI*

er død i Køge den 6. april 1969.
Begravelsen har fundet sted.

På familiens vegne
Giuseppe Tedaldi.

Bed for hans sjæl.

R.I.P.

Vor kære gamle tante
ELISABETH RONGE
f. 28-7-1881

sov stille ind den 11. april 1969.
*Gerda og Albert Ronge
og familien.*

Bed for hendes sjæl.

verne lykkedes trivsomt under hans hænder. I de mange år som sognepræst i Århus så han sit sogn vokse støt. Han var en mand i ubrydelig balance bag om alle temperamentsudfoldelser, og med årene bredte der sig en elskelighed over ham af den slags, kvalitetsmenneskers væsen undertiden udkrystalliseres til, når stormen, glæderne og prøvelserne kan iagttages lidt fra oven.

Jeg var en af dem, hvis konversion (meget sendrægtig og tålmodighedskrævende) han havde på samvittigheden, og jeg holdt aldrig op med at undres over hans lysende logik og evne til at gøre det svære let, – siden jeg nu havde været kompasset rundt i udbudet af meninger og profeter og oplevet megen blændende filosofisk evne til at gøre det lette svært. Vi er mange, som aldrig holder op med at være vores gamle ven taknemmelige. I.L.

Ved Angelo Tebaldi's død

Forhenværende stationsleder ved Falcks redningskorps, Angelo Tebaldi, Køge, er død, 82 år gammel. Han var kendt og afholdt i alle de 28 kommuner, som han betjente i kraft af sit arbejde, og den katolske menighed vil erindre ham for en utrættelig indsats. I Køge har præsterne skiftet ret tit, og det var da ofte Angelo Tebaldi, der måtte repræsentere menigheden udadtil, samtidig med at han var en uundværlig og påskønnet hjælp for mange præster. Hans hjem var en slags åbent hus for katolikker fra Sydsjælland og

ørerne på deres vej til København. Vi er Angelo Tebaldi og hans familie stor tak skyldig for deres indsats i menighedens tjeneste.

D. Timmermann

Per Seitzberg svarer dr. Jensen og pater Roos

Jeg er ked af at måtte bedrøve dr. K. M. Jensen yderligere, men jeg agter absolut ikke at melde mig ud af nogen forening, – endsige forlade kirken.

Og endnu en bedrøvelse må jeg meddele Dem: Jeg forbliver medlem, det med både min kritiske- og poetiske sans i behold, – og i brug.

□

Mit digt »ROM-RUIN« er, ifølge pater Roos, »et litterært makværk«, »rimeri«, »under lavmålet«, »intolerant«, og »en knyttet næve i ansigtet«.

Jeg ved ikke om pater Roos benytter sig af en speciel indlæsningssteknik, kun ved jeg, at bortset fra at jeg fik digtet til at rime, så er det pater Roos der har åbnet mine øjne for alle de øvrige »kvaliteter«, og de var jo ikke få!

Faktisk må jeg være en mere dybsindig natur, end jeg før har vidst af, og alene den påvisning skal pater Roos have oprigtig tak for.

Men derimod er det ikke lykkedes mig at finde de teologiske anstødsstene i digtet. »Vicarius Christi« er vel stadig en del af pavens titel, – så absolut at foretrække fremfor den hedenske »Pontifex Maximus«, – og det selv i en opløsnings-tid!?

Kort sagt: Det kunne ikke falde mig ind, at betvivle Peters embede, eller embedets person. Men jeg er i tvivl om det, altid, rigtige i embedets brug. Og i en tvivls situation bør jeg bruge min samvittighed, dertil har jeg fået den, og det er jo *enheden*, ikke *ensheden*, pater Roos er bekymret for, – at vi alle er *en* i Kristus, fremfor at være *ens* i vurdering- og formulering. Derfor må jeg slutte med at citere pater Roos ganske let ændret: »Hvem tør kaste sten til lidende mennesker?«

Per Seitzberg.

P. S.

Tak til pater Roos for hans lille bog »Søren Kierkegaard og Katolicismen«, også fremover agter jeg at benytte den som gaveobjekt. Det er en god og sober bog, – burde læses af alle katolikker her i landet, – skrevet af en lærd mand, som jeg hermed sender min venlige hilsen.

BØGER

Den forsømte verdensdel

Ethvert menneske bærer hele præg af menneskenes situation. Disse ord af Montaigne er en af de sentenser, som indleder Halldór Sigurdssons bog »Latin-amerikanske rytmer – politisk set«, og de kan også fortælle lidt om, hvorfor vi i vore spalter så ofte vender tilbage til forholdene i en verdensdel, der – selv om dette er et katolsk blad og den alt overvejende del af indbyggerne i omtalte verdensdel står i folks bevidsthed som katolikker – synes os noget fjern.

På samme måde, som man nu er ved at komme væk fra at betragte Latinamerika som operette-revolutionæres paradis, er det også ved at gå op for os, at man ikke længere kan se på den latinamerikanske katolske kirke som en fortidslevning, der holder sig oprejst ved stivnede strukturer i spansk og portugisisk mønster.

Pavens interesse

Af jordens 590 millioner katolikker bor de 240 millioner i Latinamerika. Man regner officielt med, at 93 procent af befolkningen er katolikker. Til trods for denne talmæssigt fremtrædende position har Latinamerika hidtil været forholdsvis dårligt repræsenteret i kirkens top. Da der var 103 kardinaler i det hellige kollegium var kun 13 af dem latinamerikanske, men med udnævnelserne for nylig har det hjulpet. I Latinamerikas egen kirke er der stærke kræfter, som bevidst arbejder på en både pastoral og social fornyelse. Selv om det er klart, at paven ikke er helt glad for alle rørelser i det mægtige kontinent, er hans interesse for det dels blevet understreget ved rejsen til Colombia sidste år, dels som sagt ved kardinaludnævnelserne, dels ved oprettelsen af det nye fond opkaldt efter hans rundskrivelse »Populorum progressio« – Om folkenes fremskridt.

En bog der kan anbefales

Præster i Vatikanet siger, at den latinamerikanske kirke er den »største skam-

**Underholdning og
viden i spændende
bog om Latinamerika**

plet« på hele kirken. Dette fortæller Halldór Sigurdsson i den bog, der er vort udgangspunkt her, »Latin-amerikanske rytmer« (272 sider, kr. 46,80 – Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck A/S). Forfatteren, der vil være kendt blandt andet som kommentator i radio og fjernsyn, har med denne bog, som på det varmeste kan anbefales, givet os summen af en usædvanlig viden om emnet og et fint stykke levende og underholdende journalistik, hvis letflydende form dog ikke et øjeblik svømmer uden om de nødvendige og nøjagtige kendsgerninger. Hvad de katolske forhold angår er Halldór Sigurdsson ikke mindre velorienteret, end hvor det drejer sig om de øvrige dele af problemkomplekset og hans nødvendige kritiske sans her tager ikke livet af en forekommende holdning.

Fra reaktion til fremskridtsvenlighed

Halldór Sigurdsson fortæller nemlig, at det med skampletten ikke er noget, som er inspireret af udtalelser og iagttagelser fra fransk, hollandsk eller østrigsk side

Journalisten HALLDÓR SIGURDSSON, som har boet i Latinamerika i 5 år, har i en årrække været tilknyttet Danmarks Radio som specialist i de spansk- og portugisisktalende landes forhold, samtidig med at han på sine mange rejser skriver for en række dagblade og tidskrifter om dette område.

(skønt det ellers – siger Sigurdsson – er i det nordvestlige Europa, nogle af den katolske kirkes mest fremskridtsvenlige prælater er at finde). Nej, det er høje gejstlige i den latinamerikanske kirke, som længe har været kendt som den mest reaktionære, der siger, at katolicismen enten må gå helhjertet ind for social retfærdighed – og det indebærer, at den må skære de bånd over, der binder den sammen med reaktionære magtgrupper – eller også må den finde sig i at blive malet til støv af de igangværende udviklingsprocesser. Så sent som i 1954 kunne den uhyrlige diktator i Den dominikanske Republik, generalissimo Rafael Trujillo, få et konkordat med Vatikanet i stand, og da han døde skrev ærkebiskop Richardo Pittini af Santo Domingo et varmt forsvar for ham i »New York Times« og beskrev ham som »elsket og æret af sit folk«. Da biskopperne i slutningen af 50'erne i flere tilfælde var med til at opbygge en revolutionær stemning i Latinamerika, var det nok først og fremmest, når forskellige diktatorer var begyndt at forgribe sig på kirkeligt jordegods. Således havde det faktum, at den katolske kirkes øverste ledelse med pave Leo XIII allerede i slutningen af det forrige århundrede havde taget fat

på at udforme en kristelig sociallære ikke gjort nogen indtryk i Latinamerika, hvor kirken var klart fjendtligt indstillet over for fagbevægelsen.

Det begyndte at fænge

Men med en anden stor pave, Johannes XXIII, der også havde et socialt program, begyndte det at fænge i Latinamerika, som da også – hvad dette kontinentets særlige problemer angår – måske hører til den del af verden, hvor man stærkest har taget konsekvensen af det andet Vatikankoncil. For resten blev allerede Johannes XXIII's fremragende rundskrivelse »Mater et Magistra« om den sociale retfærdighed aftrykt fra ord til andet i Uruguays »Folketingstidende«.

Når talen er om fremskridtsvenlige prælater i Latinamerika, har man altid ærkebiskop Helder Camara på tungen, men man må heller ikke glemme Chiles primas, kardinal Silva Henriquez og landets øvrige biskopper, der har skrevet afslørende rapport om de sociale tilstande. Mange liberale er dog endnu skeptiske over for kirkens høje dignitarer, som de mistænker for opportunistme. Når kirken er blevet så socialt indstillet på det sidste, er det kun nød-

tvungent og ud fra erkendelsen af, at dette er den sidste udvej i forsøget på at holde kommunismen stangen.

Maskespil og »opinionsundersøgelser«

Selv om de kirkelige problemer er en væsentlig del af den latinamerikanske mosaik, er der jo imidlertid en lang række andre ting, man må have rede på, hvis man vil forstå lidt af det altsammen. Der er USA's og Cubas kamp om interesser og sjæle, der er kvindens stilling i Latinamerika, der er de særlige forhold på Haiti, som Graham Greene har behandlet i sin roman »Maskespillet«, der er navne som Ernesto »Che« Guevara, Camilo Torres osv. Ikke mindst er den rolle, som det amerikanske efterretningsvæsen CIA spiller, nok værd at tænke over, – især når det under forskelligt dække har foretaget »opinionsundersøgelser«. Halldór Sigurdsson har alt i alt skrevet en både spændende og meget veldokumenteret og nuanceret grundbog i et problem, som nemt kan og for resten også bør være hele verdens problem. I hele Nord- og Sydamerika lever der nu 478 millioner mennesker. År 2000 kan der – hvis befolkningsekspllosionen forsætter – i Latinamerika alene meget vel være 600 millioner mennesker.

En mur af tavshed

Da Halldór Sigurdssons bog udkom i 1968, er den sidste tids udvikling under det totale militærdiktatur i Brasilien af gode grunde ikke kommet med. Siden den 13. december 1968 har en mur af tavshed lukket sig om kæmpelandet i Sydamerika. For første gang kommer der nu et klart og tydeligt NEJ fra kirken. Fra regeringens side beskylder man den for at planlægge en sammensværgelse mod regeringen, mens kirken på sin side anklager regeringen for religionsforfølgelse, efter at flere franske præster og en brasiliansk seminarist er blevet arresteret. Udviklingen er dog klar. Langsomt, men sikkert løser den katolske kirke sit fatale forbund med de rige, hedder det i den tyske katolske ugeavis PUBLIK.

HK

NOTES BLOKKEN

fortsat fra side 3

skal tjene menigheden. Han skal hjælpe alle til det almindelige præstedømmes udfoldelse og få det til at nå sin fylde. Dermed mister ganske vist præsten noget af den »sociale« rolle, som han har spillet i det tidligere samfund. Men hans »religiøse« rolle vokser. Hans embede er »tjeneste« – og intet andet.

Il Roos 87.

KIRKEN I VERDEN

Pave Paul skal besøge »protestantismens Rom«

Inden pave Paul VI skal til Afrika vil han også foretage historiens første pave-rejse til Genève, »protestantismens Rom«. Det sker i begyndelsen af juni.

Anledningen er den internationale arbejdersammenslutnings 50 års jubilæum, men paven vil også besøge Kirkernes Verdensråds hovedkvarter, der ligger i Genève. Rygter om, at den katolske kirkes indtræden i verdensorganisationen, der rummer alle de øvrige kirker, er forestående, dementeres i Rom. Dog er alene det, at den katolske kirkes overhoved kommer på venskabeligt besøg i en by, der er præget af de berømte re-

formatorer Calvin og Zwingli, er et tydeligt tegn på, at kirkerne indbyrdes er indstillet på en nyorientering angående mangt og meget, der skilte i fortiden.

Cølibat

Samtidig med udsendelsen af meddelelsen om rejsen oplyses det, at der på pave Pauls vegne er skrevet til alle jordens bispekonferencer, for at man skal udtale sig om værdien af præsternes cølibat. Det er endnu ikke klart, om man skal vente en åben diskussion om sagen på den kommende bispesynode i Rom.

Paven taler om »skismatisk surdej«

For første gang, siden Kirken kom ud i krisen efter koncilet, har pave Paul brugt ordet »skisma« i en tale, hvori han giver udtryk for sin ængstelse for det, han kalder, at »Kirken bliver korsfæstet«.

Paven så træt og plaget ud, og hans stemme var hæs af sindsbevægelse, da han under skærtorsdagens gudstjeneste talte til den tætpakkede forsamling i Laterankirken, som er hans bispekirke i hans egenskab af biskop af Rom.

Det emne, han talte om, var Kirkens enhed, men talen mandede ud i en lang og dramatisk række spørgsmål, som nåede deres højdepunkt i den stærke bekymring, han gav udtryk for, over den »nærmest skismatiske surdej«, der skaber forvirring i den katolske kirke af i dag.

Denne surdej, sagde paven, »splitter Kirken og sønderdeler den i grupper, som før noget andet nidkært vogter deres egen vilkårlige og i sidste instans

PEJ LIN GER

★ I anledning af en forespørgsel fra grosserer R. H. Meldahl, Rosenvængets Sideallé 7, 2100 Kbh. Ø: Vi er ikke i stand til at give nærmere oplysninger om de amerikanske Columbusriddere ud over, at formanden hedder John W. McDevitt, og at organisationen har udgivet en bog, som går imod brugen af P-pillen i ægteskabet. Vore oplysninger stammer fra et telegram fra bureauet »Religious Relations« i New Haven (Connecticut), aftrykt i det italienske tidsskrift »Questitalia«. Måske ved nogle af læserne mere om Columbusridderne?

★ En udenlandsk arbejder Paul Vermeir i Landskrona, der protesterer mod at messen her netop af hensyn til udlændingene stadig læses på latin, skriver i Katolsk Kyrkotidning: Vi har få indfødte svenske i den katolske kirke. I reglen er de akademikere og ikke arbejdere. Den største skam for 1800-tallet er, at kirken har mistet arbejderne. Skal vi nu igen opleve, at man glemmer arbejderne og ungdommen? Bliver den katolske kirke i Sverige et privilegium for udlændinge, eller kan også svenske unge og arbejdere være med?

★ Kan der alligevel bygges nye kirker i Polen? I et folkeligt kvarter i indstriben Kalisz er man ved at opføre en helt moderne »Fredens dronning-kirke« i mindet om Johannes XXIII. Staten gav byggetilladelsen i 1965, og grundstenen har været i Rom for at blive indviet af Paul VI.

★ Hvorfor er det i Osservatore Romano, man skal læse, at der var deltagelse fra Danmark ved synoden i Wien?

★ »Den der elsker mennesket, elsker ikke Gud«, siger inkvisitoren i Anouilh's skuespil om Jeanne d'Arc, »Lærken«. Man har undertiden en fornemmelse af, at når der i vor tid diskuteres »horisontal kristendom«, er der også i dag folk, der mistænker de medkristne, som først og fremmest ser Kristus i medmennesket, de møder.

★ Når den franske dominikaner Jean Cardonnel har fået en foreløbig mundkurv på, skyldes det en heftig kampagne mod ham fra højreekstremer. Bl. a. har forfatteren Pierre Debray udgivet en bog om ham, som

Ved E. N.

egoistiske selvstændighed forklædt som kristen pluralisme og samvittighedsfrihed«.

Paul VI opfordrede indstrængende til at bevare loyaliteten over for pavedømmet og hierarkiet og spurgte derefter: »Eksisterer Kirkens enhed endnu?« Eksisterer den katolske kirke endnu reelt som et mystisk legeme og som en konkret funktionel åndelig bygning?

»Er der stadig mennesker, der ønsker at nå til enhed gennem kærlighed i stedet for at falde ud i ensidig profan nydelsessyge og materielt fremskridt?«

»Kirken korsfæstet«

Pavens tale fulgte næsten den samme bane som en, han den foregående dag havde holdt, og hvori han sagde, at Kristus selv led under, at en del præster ved deres frafald og den forargelse, de vakte, korsfæstede Kirken.

Påskedag talte paven derimod i sin tale til mængden på Peterspladsen om den løn, kristendommen lovede sine troende.

Han opfordrede menneskeheden til at tage imod kristendommens tit upopulære lære og til at tage afstand fra »rigdommens og magtens øde liv«. Det er ikke let, sagde paven, at sætte de åndelige værdier over de jordiske, fordi kristendommens budskab var svært at forstå og vanskeligt at adlyde.

Det er kristendommens pligt at »kalde nye og heroiske moralske kræfter til livs i det svage og træge menneskelige. Denne pligt er tit upopulær og efter manges mening forældet og ubehagelig for mange menneskers ører, som er åbne

Pave Paul VI bærer korset ved en gudstjeneste i Colosseum i Rom.

Hvem kender konciliet rigtigt?

Pave Paul om vor opgave i verden

Under offentlig audiens talte paven om vor opgave i verden. Han sagde blandt andet:

»Stadig kredser vore tanker om konciliet. Det skal de gøre længe endnu... «
»Konciliet skal være kendt: Hvem kender det rigtigt? Mange tror at kende det ved den vage og almene ide, de danner sig derom som en omvæltning, der tager afstand fra fortidens forviklede og tyngende traditioner, og som berettiger til at antage en ubesindig holdning i tanke og gerning, som om det var konciliet rigtige ånd... « Blandt mange måder, hvorpå konciliet har beskrevet kirken, fremhæver paven, at konciliet kalder kirken frelsens sakramente (Kirkekonstitution § 48). Kirkens opgave er nemlig »at tage sig af menneskets indre liv, også dette jordiske, for så vidt det har tilknytning til det himmelske kald« (indledning til dekretet om opdragelsen).

»Kirken omvender sig ikke til verden (som nogle i dag tror sig berettiget til at gøre), men den erkender i den aktuelle sociale virkelighed sit eget livsmiljø, genstand for sin kærlighed og sin tjeneste,« sagde paven videre.

»Kirken anerkender åben denne timelige virkeligheds egne værdier... også når den ikke er døbt, d.v.s. profan, læg, verdslig; også når den er pluralistisk, d.v.s. forskelligartet og i splid med sig

for de lokkende toner fra rigdommens, magtens og selvtilstrækkelighedens søde liv.«

hedder »Ned med den røde kalott!« Tonen i indholdet synes at svare til titlen. Cardonnel kaldes »Fidel Castros udsending«, »Hitlers disciple«, »sindssyg«, »djevlebesat« m. m.

★ I de kommende måneder skal der foretages en videnskabelig sociologisk undersøgelse af romernes religiøse og evt. ateistiske adfærd, under ledelse af pater Emile Pin S.J. Det var kardinal Dell'Acqua, som den 18. marts gav pressen meddelelse om dette modige eksperiment, der ikke har vakt begejstring i romerske kredse, bl. a. fordi pater Pin er fransk og hans medarbejder pater Carrier canadisk. Kirken i Italien har hidtil været bange for sociologi. Da don Lorenzo Milani i 1957 udsendte resultaterne af en sådan undersøgelse i et lille sogn i Toscana, blev bogen forbudt af det hellige officium.

★ Den svenske ærkebiskop Ruben Josefsson skulle have en række samtaler med den katolske biskop Taylor. Bladet »Kristen Enhed« meddeler, at noget møde hidtil ikke har kunnet afholdes, for når Josefsson var hjemme, var Taylor i udlandet —

og omvendt! Den svenske kirke vil i øvrigt overveje at invitere repræsentanter for andre kirkesamfund, når den afholder bispeviselse.

★ Hvad gør en menighed, når der tales indtil 25 forskellige sprog i den? Sådanne findes i Sverige på grund af de mange indvandrede. Hovedprincippet er, at udlændingene må lære svensk — at anvende de indvandrede modersmål i gudstjenesten kan kun være en overgangsløsning, siger »Kristen Enhed«. Statskirkens biskopper vil ikke låne kirker ud til katolske gudstjenester. Men nogle sognepræster gør det alligevel.

Biskop Taylor har udtalt, at han hvad de blandede ægteskaber angår ønsker en økumenisk løsning af ægteskabets indgåelse.

★ Inden for den pavelige kommission »Retfærdighed og fred«, hvis leder er kardinal Roy, er der nu oprettet en ny komité »for menneskelig udvikling«, som skal inspirere og organisere hele kirkens bidrag til undervisningen af de hundreder af millioner analfabeter i U-landene. Formanden er fader Schütte, som får støtte

også fra en kardinal i Brasilien. For det næste udviklingsår har UNESCO startet en kampagne for bekæmpelse af analfabetismen, og her ønsker kirken at tilslutte sig, sagde Paul VI, da han modtog den nye komités medlemmer. Paven håber at se unge katolikker tage del i dette samarbejde med UNESCO. Paven mindede om sin rundskrivelse »Populorum progressio«, hvor han havde sagt, at folkene hungrede ikke blot efter mad, men også efter oplysning og uddannelse. (Oss. Romano).

★ Nogle katolske kunstnere har sammen med andre svenske malere og skribenter fået belønninger af den svenske stat. I blandt dem er maleren Erik Olson og forfatterinden Birgitta Trozig. I Danmark er billedhuggeren Ejgil Vedel blandt dem, der nylig har modtaget stipendier fra Statens Kunstfond.

★ I et hyrdebrev fra de tyske biskopper om troens problemer skelnes der mellem kirkens lære og den teologiske debat, og der tales om muligheden for fejltagelser.

I sin lære og praksis bør kirken

ikke altid og i hvert enkelt tilfælde lade sig indelukke i et dilemma: enten forkynde den læreafgørelse som forpligter til det yderste eller tie og overlade alt til den enkeltes valg. Samtidig med at opretholde troens indre substans bør den — selv med risiko for at begå en fejltagelse i dette eller hint tilfælde — give læremæssig undervisning som forpligter til et vist punkt. Men da disse belæring er tros-definitioner, har de en vis provisorisk karakter, som kan gå så vidt som til at medføre mulighed for fejltagelser. Ellers ville kirken ikke kunne forkynde sin tro, kommentere den og anvende den som livsnorm på de forskellige menneskelige situationer. I et sådant tilfælde befinder den enkelte kristne sig over for kirken i samme situation som manden der ved, han bør følge en eksperts forskrifter, skønt han samtidig ved, at disse ikke er ufejlbarlige. I prædiken og undervisning bør der ikke i noget tilfælde udtrykkes meninger, som strider mod disse provisoriske lærepunkter. Men under visse omstændigheder bør de troende informeres om deres natur og begrensede rækkevidde.

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

Thuen

Gravensgade 2, Aalborg
Telefon 13 14 44

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlægsgartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8268

C. B. Riis & Søn

Slagtermestre
Valby Langgade 36
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen
Fisk, vildt, dybfrossen fløkræ
Mozartavej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Ringsted Isenkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 61 24 54

H. S. Frils

Malermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

---

selv i den grad, at den truer med at styrte sammen... Vi burde meget nøje og omhyggeligt forklare, hvordan det positive syn på de jordiske værdier, som kirken i dag byder sine børn, bliver nuanceret, men ikke afkræftet, ved det, der er rigtigt i det negative syn, som så stor en del af kirkens visdom og askese foreholder os i foragt for verden.»

Og paven slutter: »Vi må bede Herren om at hjælpe os til ikke at være vor tids desertører, men hans riges budbringere.«

AZ.

Biskoppen blev rasende

Biskop Th. Zwartkruis fra Haarlem (Holland) fór op, da man meddelte ham, hvad pastor Jos Vrijburg har fortalt: at en høj kirkelig embedsmand i Rom skulle have foreslået ham, »i stilhed at leve sammen med sin forlovede, som det oftere sker i Italien«.

»Jeg tror ikke et ord af det. Vrijburg har aldrig fortalt mig dette. Jeg kan kun sige, at det ikke er Roms holdning«, svarede biskoppen og ønskede at få den pågældendes navn opgivet. »Hvis han virkelig har sagt dette, skal jeg sørge for, at han bliver fyret,« sagde biskoppen.

Både i Den Haag og i Rom har jesuitterne officielt dementeret, at generalens assistent i Rom, pater M. Schoenenberger, skulle have rådet pastor Vrijburg til at leve i konkubinater. »Det er altsammen løgn«, svarer man.

Imidlertid har de hollandske jesuiters provincial, J. Hermans, indsendt sin afskedsbegæring, men han ønsker at understrege, at han tog sin beslutning, inden de to studentpræster H. Oosterhuis og A. van der Stap skulle forlade ordenen. Assistenten pater M. Schoenenberger indgav også sin afskedsbegæring, som han dog senere trak tilbage.

I øvrigt har kardinal Alfrink alligevel set sig nødsaget til at suspendere de tre kapellaner ved universitetet i Utrecht, som tillod en protestantisk præst at lede en eukaristisk gudstjeneste mod kardinalens forbud. Ingen biskop i verden ville have kunnet tolerere et eksperiment af denne art, selv om det naturligvis var fascinerende for studenter at se en protestantisk præst læse messe. En af de tre præster har overfor pressen udtalt, at han ikke vil bryde med

sin biskop. Kardinalen skal ikke frygte for tilstande som i Amsterdam (hvor førstnævnte sag udspilles).

Protestskrivelse til kardinal Alfrink fra Frankfurts katolske studenter

Menighedsrådet for den katolske studentermenighed i Frankfurt har i en resolution til pressen protesteret imod, at kardinal Alfrink indtil videre har suspenderet tre katolske studentpræster i Utrecht med den begrundelse, at de flere gange har taget del i gudstjenester mellem katolikker og kristne fra andre trossamfund. Samtidig oplyser studentermenigheden i Frankfurt, at den allerede på forhånd havde sendt tilsvarende protestskrivelser til kardinal Alfrink og til de katolske studenters menighed i Utrecht samt til biskop Wilhelm Kempf af Limburg.

Menighedsrådet betegner det som en fornærmelse mod de kristne, der gør en indsats for at råde bod på splittelserne mellem trossamfundene, at man i forbindelse med suspensionen har påberåbt sig paragraffer i kirkeretten, som siger, at deltagere i gudstjenester sammen med ikke-katolikker udsætter sig for mistanke for kætteri. Protestskrivelserne slutter med et krav fra menighedsrådet om, at de suspenderede præster bliver genindsat i deres embede, og med en opfordring til biskopperne til »at støtte alle forsøg på at skabe økumenisk samarbejde og til ikke at lade administrative forholdsregler træde hindrende i vejen for dem«.

Afrika, Kristi nye fædreland

Som meddelt i sidste nummer af »Katolsk Forum« vil pave Paul VI besøge Uganda. Til ære for landets martyrer, som i 1964 blev helgenkåret, rejses i urskoven, få km fra Uganda's hovedstad Kampala, en helligdom, hvis alter skal indvies under pavens forsæde. Paven meddelte det selv efter sin messe i Peterskirken på Skt. Josefs fest, den 19. marts. »Vor bøn og vor bekymring gælder freden hos Afrika's folkeslag, især det os velkendte og så kære Nigeria«, tilføjede paven.

»Afrika er evangeliets grobund. Afrika er Kristi nye fædreland. Dette kontinent bebuder en ny kultur, Afrika's nye kultur«, således omtalte pave Paul VI Afrika, da han den 18. oktober 1968 erklærede martyrerne fra Uganda for hellige.

Disse to og tyve helgenkårede er blandt de katolikker, der sammen med

protestanter døde for deres tro under en kristenforfølgelse i Uganda fra 1885 til 1887. Martyrernes blod er stadig de kristnes udsæd.

Uganda har nu 7 millioner indbyggere, størstedelen kristne. Kampala og omegn har ca. 1 million, hvoraf halvdelen er katolikker. Præsidenten A. Milton Obote er katolik.

Hjælpebiskop vil overflyttes til lægstanden

Santiago de Chile – Kipa

Titularbiskop Gabriel Larrain Valdivieso, som for 10 måneder siden har trukket sig tilbage fra sit embede som hjælpebiskop i ærkebispedømmet Santiago de Chile har, forlyder det fra velunderrettede kredse i den chilenske hovedstad, nu anmodet de kompetente kirkelige myndigheder om helt at blive overflyttet til lægstanden. Hans beslutning om at opgive præstegerningen skal ifølge udtalelser fra folk, der kender ham godt, være dikteret af en uovervindelig samvittighedskrise.

Kort efter sin udnævnelse til hjælpebiskop gennemgik Larrain Valdivieso en operation, hvor han fik fjernet en polyp i svælget. Efter operationen trak han sig tilbage fra sit embede som hjælpebiskop og bad om tilladelse til at bosætte sig i Frankrig, hvor han arbejdede for katolske organisationer med nær kontakt til arbejderklassen. Men heller ikke dette arbejde bragte nogen løsning på hans problemer, og han anmodede derfor om at blive fritaget for at udøve sin præstegerning. Derefter arbejdede han – ligeledes i Frankrig – for en international organisation. Man har på indværende tidspunkt fra de kirkelige myndigheders side endnu ikke taget stilling til hans seneste ansøgning om at blive overflyttet til lægstanden.

300 tyske præster har nedlagt embedet

München – KNA

300 tyske præster har i årene 1964-1968 indbefattet nedlagt præsteembedet. Tallet svarer til 1,2 pct. af samtlige ordens- og verdenspræster i de vesttyske bispedømmer. Den tyske bispekonferences sekretariat, som med biskoppernes hjælp har foretaget ovenstående optælling, understreger i sin meddelelse, at hensigten med den er at korrigere visse »samlede opgivelser«, som i den senere tid har vakt opsigt i Tyskland. I statistikken er medtaget de rundt regnet 2.000 verdens-

Dominikanerne i Oslo har længe levet i trange kår. I 1958 begynde man rejsningen af et nyt hus, og nu – ti år efter – skal projektet fuldføres. Når dominikanerne om to år kan fejre deres 50 års jubilæum i Norge, skulle det altså blive indenfor de smukke rammer, som billedet viser.

præster og 5.000 ordenspræster, der virker i Vesttyskland. Det samlede antal af præster, der har opgivet præstegerningen, fordeler sig med 195 (0,97 pct.) på verdenspræsterne og 105 (2,1 pct.) på

ordenspræsterne. Tallene svinger i de enkelte år mellem 18 og 53 (0,09 og 0,26 pct.) hos verdenspræsterne og mellem 8 og 32 (0,16 og 0,64 pct.) hos ordenspræsterne.

KOMMENTAR

Om „embedsnedlæggelse“

Broder Martin O.C.D. har til det hollandske blad »De Basuun« skrevet følgende kommentar om »embedsnedlæggelse«.

Når jeg læser visse meget progressive dagblade og tidsskrifter, får jeg indtryk af, at en præsts »embedsnedlæggelse« ikke har mere betydning, end når en kommunalsekretær trækker sig tilbage til privatlivet. Man ser den bare i lyset af lutter psykologiske og sociologiske faktorer. Også her triumferer horisontalismen på bekostning af vertikalismen. Uden at ville undervurdere disse faktorer, spørger jeg dog mig selv, om de fleste af disse embedsnedlæggelser mon ikke er følgen af en vis mangel på troskab mod kaldet (fy! sikken et gammeldags udtryk!), som lidt efter lidt ubemærket har undermineret det. En mangel på troskab, som først og fremmest skyldes, at man ikke var tilstrækkeligt forankret

i Gud gennem et liv i bøn. Jeg har ikke ligefrem indtryk af, at de fleste af de præster, som nedlægger deres embede, just har været udprægede bønnens mænd. For det meste lod de Herren, som jævnlige trak sig tilbage i ensomheden for at bede, stå ude i den kolde sne. Bønnen, især den personlige bøn, er nu engang, menneskeligt set, ikke nogen særlig spændende, men snarere en lidet tiltrækkende beskæftigelse. For os som for den kendte franske forfatter Paul Claudel består den oftest i at »udholde Guds nærværelse« (»souffrir la présence de Dieu«). Jeg kan forestille mig, at en præst, som ikke mere har tid eller interesse for denne »beskæftigelse«, let falder fra den ene kapitulation i den anden til og med embedsnedlæggelse.

Det kan måske være nyttigt for os præster som en slags samvittighedsransagelse at påpege visse holdninger hos

Lensbaron og lensbaronesse STAMPE CHARISIUS' LEGAT

til fordel for ældre og yngre katolske kvinder, gifte og ugifte, til støtte i trange kår og til hjælp til faguddannelse.

Legatportioner på 100 - 500 kr. kan søges

ved henvendelse inden 1ste juni 1969 med fyldige oplysninger og sognepræstens påtegning til formanden for Stiftelsen Mariahjemmet,

landsretssagfører G. Garth-Grüner, Bredgade 25, 1260 Kbhvn. K.

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør
Christiansbjerg Installationsforretning
Birkegade 7, Århus N.
Telefon 16 98 80
Lev. til katolske Institutioner
Lys, kraft og varme
For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Aktieselskabet

**Købmands- og Haandværkerbanken,
Århus**

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77
Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselskontor i banegårdshallen.
Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Bøger

FRA ALLE LANDE ★ PA ALLE SPROG
TIL ALLE PRISER ★ FOR ALLE ALDRE
OM ALLE EMNER ★ FOR ALLE FAG

Victor Hansen

Boghandel
Bruunsgade 45 . Tlf. (06) *12 24 00
Århus C.

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Lev. til de katolske Institutioner

Svendborg Ligklæstemand

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen

Frøderiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 48, Svendborg
Telefon 21 19 20

**Kompasretning, »Thrige« autopilot,
alle nautiske spørgsmål**

Hvidkjær-Sørensen
Strandhuse 36, Svendborg
Telefon 21 33 34

Abonnement på Katolsk Forum
(01) 14 90 55 eller GO 4895

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Møstetien 11, København SV
Telefon VA 8080
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovej 139, Nakskov
Telefon 308

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektrisk Installatør

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelse ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Sanitet - Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Holbergsgade 22, Aalborg
Telefon 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, Ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Rys A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Støt vore annoncører

---

præster, som vil kunne føre dem til embedsnedlæggelse. Vi har først den fortravlede slider, fortrinsvis optaget af interessante para-præstelige aktiviteter, som han kanonisere med sloganet »Mit arbejde er min bøn«, hvormed han rammer en pæl gennem alle andre former for bøn. Så er der den borgerlige præst, som finansielt kan tillade sig lidt mere. Det ses f.eks. af hans møblering, hans husholdning, hans udsøgte bord, hans dyre hobbyer og hans lige så dyre ferieudenlandsrejser, og »last but not least«, hans eksklusive bil. En anden type muligt vordende embedsnedlægger er den præst, som altid er bange for ikke at være tilstrækkelig ultra-progressiv, som begrænser sin evangeliske forkyndelse til de sidste vovede teologiske ideer, man kan finde, og som i tide og utide heftigt og følelsesbetonet protesterer mod cølibatet. Det hænder ikke sjældent, at denne type efter at have afskrevet sin pligt som skriftefader endnu blot er at finde i kirken til dåb og messe, som han ofte pynter på med alle mulige teatraliske liturgiske »hundekunster« i den ubevidste hensigt at gøre sig interessant eller at kamuflere sin mangel på tro og sin indre tomhed. Og hvad skal man sige om den »sjælesørger«, som specialiserer sig i en bestemt slags husbesøg, som Paulus allerede omtaler i sit brev til Timoteus (2 Tim. 3,6), så at gamle mennesker og syge, som i årevis har ligget til sengs, forgæves venter på en præst? Og sådan kunne man fortsætte . . .

Naturligvis skal vi ikke kaste med sten. Og når disse præster til slut nedlægger deres embede, må man hjælpe dem med råd og dåd, om muligt også finansielt, og afholde sig fra enhver følelse af egen fortræffelighed. »Den, som tror, han står fast, må se til, at han ikke falder!« Vi kan ikke dømme, især ikke, da der vel også findes embedsnedlæggelser, som kan forklares rent psykologisk og måske også sociologisk. Men man kan i den grad stille sig forstående over for embedsnedlæggelse, at man mister forståelsen for de præster, der lever deres cølibat og bestræber sig for at *leve* deres embede med overbevisning, og som på trods af en sekulariseret verden med en ubalanceret sekulariserende teologi lever i en pilgrimssituation, i verden, men ikke af verden, præster som endnu vover at underskrive 2 Kor. 5,2-8.

Broder Martin O.C.D.
Tågarp, Sverige.

81 pct. af franske unge tror på Gud

Paris - Kipa

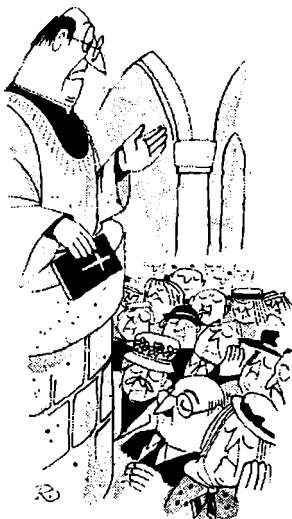
Det franske katolske blad »La Vie Catholique« har foretaget et rundspørge

mellem unge franskmænd i alderen 15-21 år og er kommet til det resultat, at 81 pct. af dem tror på Gud. 94 pct. af de unge erklærede, at de havde en religion. 88 pct. er katolikker, 4 pct. protestanter og 1 pct. jøder. Mens 18 pct. i 1958 betegnede sig selv som værende »uden religion«, er det nu kun 6 pct. 32 pct. af de unge piger går i kirke regelmæssigt, mens tallet for de unge mænds vedkommende kun er 25 pct.

Hildegard Goss-Mayr i Danmark

København og Århus havde i marts besøg af den kendte katolske pacifist dr. Hildegard Goss-Mayr. Hun er født i Wien og arvede sit engagement i fredsbevægelsen fra sin far, Kaspar Mayr, som grundlagde bladet »Der Christ in der Welt« (Den kristne i verden). Dr. Goss-Mayr har oplevet først den nazistiske og siden den russiske besættelse af Østrig. Hun har doktorgrad i sprog og filosofi fra Wiens universitet. Omkring 1955 blev hun rejsesekretær for det Internationale Forsoningsforbund (hvortil det danske Kristeligt Fredsforbund er sluttet). Kort efter kom hun på foranledning af pastor Knud Ballin hertil og talte i Brønshøj om sit arbejde.

Nu opholder Hildegard og hendes mand Jean Goss, som er fransk, sig mest i Latinamerika og prøver med stort

— Den lidende kirke, den triumferende kirke...
den sovende kirke...

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhen Bogbanken)
Flotstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omindbindinger

Chr. Hansens køudsalg

Gf. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6465 og 6466

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.
Frederiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar
Fyensgade 6, København N.
Hospitalsenge, madvogne,
transportvogne, klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 78 08

Kaffe — The — Cacao

Sjøreen & Co.

Malerrfirma
Århus N.

Et Hjem paa Rejsen

Telefon 12 41 22 — Århus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Århus C.
Telefon 14 20 23 — 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-Installatør
Telefon 12 15 57
Hans Brogesgade 4, Århus C

Katolske begravelser
Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning
Jægergaardsgade 17-19, Århus C

Århus by's forende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

MEIERIET *Jestebco*

Jydsk Orgelbyggeri I/S

Herluf Trollesgade 36 A
Århus N
Telefon 16 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 12 00 99
Ilgge ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS · VAND · VARME · BLIKKENS LAGER · SMIDE · & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Århus N.
Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

snilde at hjælpe befolkningen til bedre forhold uden brug af vold, men gerne strejker o. l.

Snildhed og fantasi er glimrende midler. Hildegard har en herlig historie om, hvordan det lykkedes hendes mand at få kardinal Ottaviani i tale engang, da kardinalen ikke havde svaret på hans breve om kirkens syn på krigen. Goss tog til Rom, mødte op på Peterspladsen, men blev standset af schweizerne, han havde ingen papirer eller aftale med rette vedkommende. De snakkede, pegede op på Ottavianis vinduer, og Goss blev der og ventede. I et ubevogtet øje-

blik smuttede han fra vagten og for op ad trappen til Ottavianis lejlighed. Schweizerne havde imidlertid opdaget hans flugt og tog elevatoren op. De mødtes på trappeafsatsen, og der opstod en ordveksling, hvor Goss med meget høj røst krævede sin ret som katolik til at tale med kardinalen. Op gik fløjdørene, og Ottaviani himself trådte ud. Jean Goss kom med ind, og de havde en bevæget samtale. Ved afskeden trillede tårerne ned ad den gamle kardinals kinder. De to var enige om at modarbejde krig og sætte alt ind for at bevare freden.

Ved sine besøg i Skandinavien denne gang søger dr. Goss-Mayr at vække interesse for et samarbejde for at »bringe ikke-voldstanken dynamisk ind i den revolution, der gærer alle vegne i Latinamerika«. Dette angår også de industrialiserede lande, som gennem deres økonomiske politik og militære dominans udnytter U-landene. I 1966 blev der ved en konference mellem 30 lande planlagt »Training Centers« i Brasilien og et par andre lande i Sydamerika. Bl. a. har Danilo Dolci fra Sicilien lovet at stille sine erfaringer til rådighed.

»Har den kristne noget at sætte ind

Mænd i alle aldre opfordres herved til at overveje om de ikke i år skulle afsætte fem dage af deres ferie til at deltage i den årlige retræte for mænd på Dalum Kloster. Det vil være en rekreation for såvel sjæl som legeme.

Oplysninger fås og tilmeldelse modtages af

S. König-Petersen,
Dr. Tværgade 11, 3. sal,
1302 Kbhvn. K.

Skriv snart.

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 – Lørdag lukket

Fint arbejde – Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?

Hvis Ikke – så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frilhavngade 13, Kbh. Ø.

Korte meddelelser om møder osv., der skal i et bestemt nummer af bladet, skal være redaktionen i hænde senest dagen efter, at det foregående nummer kommer. Længere meddelelser en måned før.

LÆSERNE MENER

Glæmsomhed

I Katolsk Forum nr. 5 er redaktionen kommet for skade at begå somme ret væsentlige forglemmelser. Man har glemt at spørge katolikkerne, om de overhovedet sender nogen tanke til kong Frederik IX i anledning af den gunst, han viser den sagesløse befolkning ved at runde de 70. Man har også glemt samme Frederiks tilknytning til det i Asien udbytende og udplyndrende foretagende ØK, samt at tronen allerede er et rudiment. Men ellers har man kun glemt de væsentlige dele af pavens fasteprædiken, og Roos har glemt, hvad demokrati er. På baggrund af alle forglemmelser og fortielser kunne

det være rart at vide, hvad det vestlytiske »Kritisk Katolicisme« egentlig har sagt i deres pjøce.

Knud Johnsen,
Kastelsvej 14²,
København Ø.

»Magasin« igen

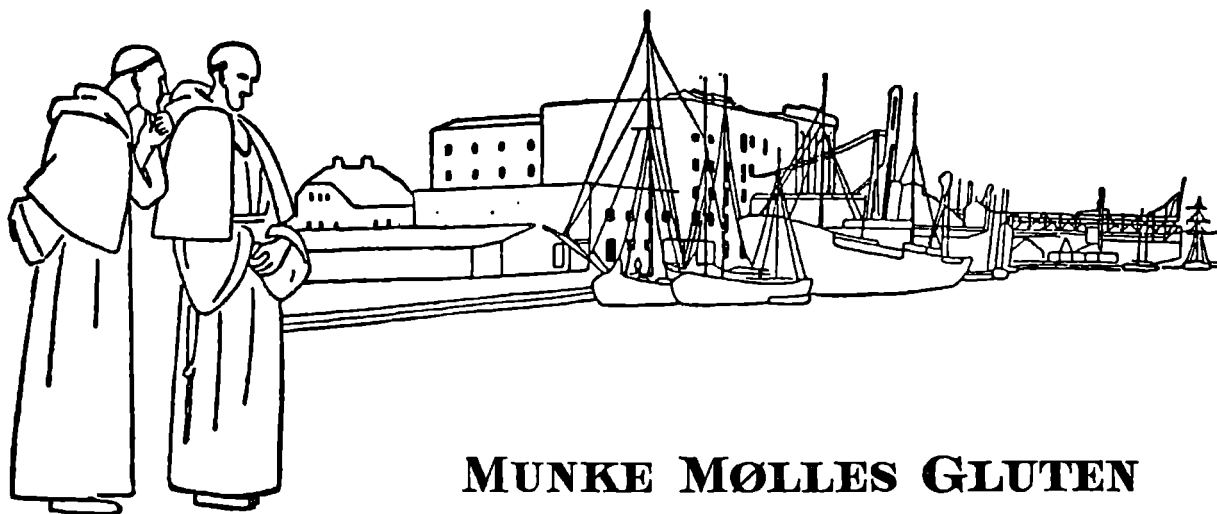
Da den redaktionelle linie i månedsbladet »Magasin« synes at være nøje fastlagt og tilsløget, som det fremgår af pater Ziggelars indlæg i Katolsk Forum nr. 7, har jeg lyst til at komme med nogle spørgsmål.

Det siges i indledningen at være et af de mest læste katolske tidsskrifter herhjemme, det skal jo også nok være rigtigt, vi har jo ikke så mange.

Det fremgår at udbredelsen er stor, men kan man derudfra slutte at tilfredsheden og glæden ved bladet også er udbredt?

Er antagelsen af dette behov »Magasin« menes at opfylde, udelukkende truffet på grundlag af oplagstallene? I så fald en noget tvivlsom vurdering. I mit sogn f.eks. abonnerer vi på sognebasis.

Men det jeg især undrede mig over at læse var, at »Magasin« vil undgå polemik og debat. Er det redegjort? Er det en holdning der er et kristeligt blad værdigt? Er denne

MUNKE MØLLES GLUTEN

på det latinamerikanske kontinent?«
Hildegard Goss-Mayr og hendes mand
svarer ja.

Ellen Nielsen.

EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING

Søndag den 11. maj 1969 kl. 10.30 afholder Danmarks Unge Katolikker sin ekstraordinære generalforsamling.

Tema: DUKs nye struktur. Generalforsamlingen finder sted i Englesalen, Jagtvej 183B, København Ø.

holdning ikke med til at gøre bladet uhyggelig ensidigt?

Måske det er værd for redaktionen påny at tage den anlagte linie op til overvejelse. Større alsidighed vil åbenbare os alle forskellighederne indenfor den samme tro, men er det ikke også en ærlig og nødvendig holdning, som magasinets læsere har krav på?

Kirsten Trærup

Da stofmængden, som skal afvikles, er meget stor i forhold til den plads, der er til rådighed, beder vi forfatterne af læserindlæg begrænse sig til højst 15 maskinskrivne linjer. Redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte i for lange indlæg.

DUK's sommerarrangementer

Sommerskolen for 18-30 årige holdes fra 6. juli til 13. juli på Mariaholm i Oslo.

Juniorlejre for 14-17 årige holdes fra 27. juni til 5. juli og fra 25. juli til 2. august i Øm.

Børnelejre for 7-14 årige holdes fra 7. til 15. juli og 16. til 24. juli i Øm og fra 18. til 25. juli i Hvidbjerg.

Nærmere omtale af de forskellige lejre samt tilmeldingsblanketter findes i DUK's lejrpecer, der er fremlagt i kirkerens våbenhuse, skoler, præstegårde osv. Man kan endvidere henvende sig til Ole le Fevre, DUK's lejrsekretariat, Sdr. Boulevard 262, 5000 Odense, telefon (09) 14 01 75 efter kl. 18, hvor nærmere oplysninger gives.

Angående den økumeniske lejr henvises til side 13.

Tilmeldingsfristen udløber for alle lejre undtagen den økumeniske den 15. maj 1969.

Den hellige Frans' 3. orden

har møde i St. Annæ Kirke, Amager, den 14. maj kl. 19.30.

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Det hellige Land: 3/7-17/7 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Galilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

27/5-13/6 - Rom - Assisi - Firenze - 18 dages togrejse - fuld pension.

Pris: kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

27/6-17/7 - Ravenna - Rom - Assisi - 21 dages togrejse - 1/2 pension i Rom - fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

13/9-28/9 - Rom - Assisi - 15 dages flyrejse - fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarlektorstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

ASP-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

Humor med indhold

Til trods for, at den engang så meget omtalte »nye bølge« i fransk film er ved at blive midaldrende, har en af dens bedste navne, instruktøren *Francois Truffaut*, bevaret sin friskhed og lette hånd. Dette viser sig ikke mindst i den meget charmerende og morsomme »Stjålne kys« om en ung mand, i hvis

indre en portion lad idealisme leger kispus med en tilsvarende holdningsløshed.

Han er en aktivisttidens anti-helt, og vægten lægges på hans forhold til kærligheden udtrykt gennem hans forbindelse med den søde, men borgerlige Christine – og hans job som evig uheldig privatdetektiv. Truffaut har lavet filmen ved brug af mindst mulig manuskript og »på stedet« i Paris. De bevidst tilfældige farveoptagelser i »Stjålne kys« står i morsom kontrast til den pertentlige tilrettelæggelse i Tatis »Play Time«. Med disse to film har vi strålende eksempler på fransk humor med indhold.

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
25. april 1969

Redaktion: H. Roos og
Helge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: EIII Gambell.

Redaktionskontor: Brødgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon Eva 2997 (kl. 8–10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Vellykket dansk trediverfilm

Så fik vi da her i slutningen af tresserne den trediverfilm, mange af os har ønsket at se, hvis vi da ikke gerne selv ville have lavet den. Den heldige blev »Duellen« og »Selvmorderskolen« instruktør *Knud Leif Thomsen*, og naturligvis måtte det blive *Knud Sønderby*, der kom til at levere forlægget. Thomsen har således valgt at lave film over den alt for tidlig afdøde forfatters debutbog og rammende tidskarakteristik »Midt i en Jazztid«, og minsandten om den ellers ikke lette opgave er lykkedes.

Farerne, der ligger i at lave film over en ikke fjern fortid, som mange af os har oplevet, samtidig med, at den på en eller anden måde er kommet ret godt på afstand, er åbenbare. Man kan fristes til at karikere, og lege med effekter som antikverede biler og tøjmoder i den grad, at tilskueren forhindres i at få erindringens følelsesfulde kontakt med stoffet, men uden helt at nægte sig spøgefuldheder af nævnte art, lykkes det *Knud Leif Thomsen* med vidtstrakt brug af unge og ret ukendte skuespillere at få det til at klinge i os, som kan huske lidt af *Poul Henningsens* jazztid, der for resten har meget af hjemveen af efter fortiden med dens melodiose Strauss-valse i sig. I trediverne gik verden af igår for alvor under, men en ung pige (meget sødt og nogenlunde naturligt spil-

let af fjernsynsspeakeren *Lotte Wæver*) kunne endnu lege med tanken om at gå ud og drowne sig, fordi hun skulle have et barn med én over sin stand – en stud. jur. Og samme stud. jur. fra en villa i provinsen kunne gribes af det netop opfundne begreb »mindreværdsfølelse« med en kæreste fra et rigmandsmiljø ved sin side.

Knud Leif Thomsen rammer, selv om det somme steder kniber med at få skuespillerne til at sige replikkerne helt naturligt, udmærket den for den tid karakteristiske blufærdighed skjult under fanden-i-voldskhed og tro på sol, sommer og badepiger med blæst i håret og den adelige nazist med monoklen luerende bag det nærmeste træ. (Saga)

Sexualmindeligheder

Med »Den erotiske leg« (tysk) har Nygade Teatret i København ikke nogen konkurrent til pornoen i kiosken ved billetkontoret, men heller ikke nogen oplysningsfilm i den forstand, at den kan fortælle en hel- eller halv voksen dansker noget. Inge og Sten Hegeler må vist have fået mere end Ekstrablads-honorar for at sige, at den er fremragende at få forstand af. Filmen er for så vidt sober nok, selv om dens konstruerede novellestil virker lidt pinlig, og den har måske en vis berettigelse vist under sydligere himmelstrøg end Strøget i København. (Asa)

HK

Jean-Pierre L aud i »Stjålne kys«.

København i en jazztid.

Fem sider
synodestof

Tanke-
vækkende
statistik

Hvad med
det
progressive?

9/1969

forum

katolsk

*Danmarks
katolikker
mødes
i Øm 18. maj
på Åsebakken
1. juni*

Op og ned

Den 17. april kunne Caritas' kontor i København oplyse, at Danmarks katolikker foreløbig havde ydet kr. 156.117,46 som deltagere i fasteaktionen 1969 til fordel for de sultende børn, der er ofre for borgerkrigen i Nigeria-Biafra. Fasteaktionen i 1968, der drejede sig om midler til et undervisningshospital i Uganda gav ca. 130.000, og det var et smukt resultat, men nu har fasteaktionen altså slået sin egen rekord. Det er et opmuntrende træk i en tid, der er præget af brydninger af mere eller mindre vigtig karakter, at man kan enes om en virkelig indsats, hvor det drejer sig om et af de mest fundamentale træk i kristendommen: Omsorgen for næsten, der lider nød. I sidste nummer af St. Olav – det norske katolske fjortendagesblad – oplyses i øvrigt, at den ovenfor omtalte sygeplejeskole ved sygehuset i Nsambya allerede er indviet og taget i brug. Samtidig oplyser St. Olav, at der den 14. april foreløbig var indgået kr. 50.000 til Nigeria-Biafra – også et smukt resultat, når man tager de norske katolikkers vanskelige stilling i betragtning. Den opmærksomme læser bemærker vel den gentagne brug af »foreløbig«? For de sulter stadig i det ulykkelige land, så indsamlingen løber videre. Glem derfor ikke Giro 4 39 79, Caritas Danmark, 2200 Kbhvn. N.

Moderne

Fornylig bragte fjernsynet for anden gang en katolsk søndagsmesse. Heldigvis havde man valgt den smukke og tidsvarende St. Knud Lavards Kirke i Kongens Lyngby, der gjorde sig godt som ramme om messen, som naturligvis var på dansk og med kendte danske salmer og Erling Rasmussens velklingende kyrie,

gloria osv. Pastor Ib Andersen celebrerede med god stemme, og hans korte og klare og helt rigtige udlægning af den vanskelige læsning om tjenerne, der skal være deres herrer – også de lunefulde – underdanige var velgørende. Det var kort sagt en udsendelse, der også havde noget at sige de ikke-katolikker, som havde fået lyst til at åbne for fjernsynet. Sidste års katolske TV-gudstjeneste var præget af en prædiken, som i højere grad havde bud til en kirkevant inderkreds, der kan goutere en klassisk festretorik.

Ole Dreyer var udsendelsesleder, og han startede med en udmærket gennemgang af den stilrene kirkes arkitektur. Det var alt i alt en times levende anskuelsesundervisning i moderne kirkeliv. Der var bare lidt tyndt besat på bænkeraderne. Men det er måske også moderne.

Chance for fællesskab

Der skulle ikke gerne være tyndt besat hverken i Øm eller på Åsebakken i forbindelse med Mariavalfarterne, der er de danske katolikkers årlige chance for den helt rigtige demonstration af fællesskabet. Deltagelsen har været lidt for nedadgående de senere år. Skulle vi nu ikke se at få den op? Programmet for Øm-valfarten findes andetsteds i bladet.

Selle Kristensen

Skulle vi ikke også demonstrere den 18. maj og 1. juni?

FRA NÆR OG FJERN

Kardinalgråt

Det tyske protestantiske ugeblad »Christ und Welt« i Stuttgart har ifølge »Süddeutsche Zeitung« udtrykt sin uforbeholdne beklagelse over Vatikanets bestemmelse om, at al pomp i den katolske kirke skal indskrænkes, og især om, at kardinalernes dragt skal forenkles.

»Der er ganske vist meget, der taler for, at alt muligt gammelt kineseri skal udryddes – også i kirken. Men man må gå frem med den største forsigtighed, hvis kirken ikke samtidig skal tabe ansigt ved det. En af de fejltagelser, der har vundet stor udbredelse i vor tid, er, at ånden skal fornys ved ydre ændringer. Den protestantiske kirke har således ikke vundet noget ved, at præsterne, hvis de vil, kan holde gudstjeneste i det tøj,

de kommer lige ind i fra gaden. Man må i den forbindelse heller ikke glemme, at den verdslige mode bliver stadig mere farvestrålende, og at selv mændenes påklædning begynder at ændre sig betydeligt i den forstand, at man er ved at vende tilbage til mere pyntelige klædningsstykker. Det ville være synd, hvis den katolske kirke med sit århundredgamle ceremoniel nu skulle glide ud i den musegrå ensformighed, som de unge med deres hippievæsen og andre foreteelser, som røber trang til lidt mere romantik, protesterer så heftigt imod,« skriver »Christ und Welt«.

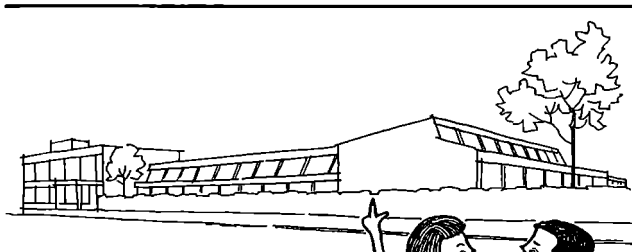
Afsked med London

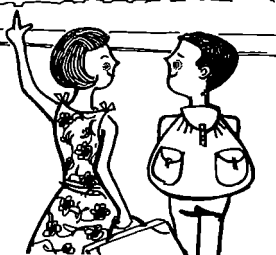
England må nu tage afsked med den meget afholdte apostoliske delegat, ærke-

Ved påsketid var vejret i London ualmindelig fint. Disse tre gode søstre – det hedder altid »gode søstre«, så der må jo være noget om snakken – fra Portugal forlod for en stund skyggen ved Westminster Cathedral for at nyde solen i St. James Park. De fandt ved den lejlighed ud af, at England også har andet end tåge.

Atter i år er St. Anna Skole på Otto Rudsvej 7, 2300 København S., i tiden fra 27. juni til 2. august omdannet til STENO HOSTEL. Vil man for ovennævnte tidsrum have oplysning om indkvartering skal man blot henvende sig til Katolsk præstegård, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 København S. Det kunne jo være, at bl.a. udenlandske bekendte var

interesserede. Prisen er 13 kroner pro persona pr. dag, og så er morgenmaden oven i købet inkluderet. Stedet er særlig velegnet for grupperesende.

biskop Igino Cardinale, der er udnævnt til nuntius i Belgien og Luxembourg. Delegaten kom til London i 1963 som følge af en række vigtige udnævnelser, der markerede den nye økumeniske kurs i Vatikanet. Msgr. Cardinale har ikke blot prædiket i domkirken i Coventry og andre anglikanske kirker. Han har også været et levende led mellem den anglikanske ærkebisppestol Canterbury og Vatikanet.

Msgr. Cardinale er både en fremragende diplomat og en rigtig præst, der har besøgt hvert et hjørne af Storbritannien for at lære kirkelivet at kende og for at opmuntre præsterne og søstrene i deres ikke altid helt nemme gerning. Rejserne har omfattet fjerne steder som Orkneyøerne og Hebriderne, og han har gennemtrawlet Skotland, England og Wales på kryds og tværs.

Msgr. Cardinale er kun den tredje apostoliske delegat i Storbritannien. Den første var kardinal Godfrey, som havde embedet fra 1938 til 1954. Derefter fulgte ærkebiskop O'Hara, der virkede indtil Cardinales tiltræden. Så god har udviklingen i forholdet

mellem det officielle Storbritannien og pavestolen været, at man nu i alvor taler om oprettelse af diplomatiske forbindelser, evt. med en pronuntius som tilfældet er i Finland.

Andre idealer

»Vær nu sød igen« og »Demonstration« var de to billeder, der blev prisbelønnet i fotokonkurrencen 68, der blev afholdt mellem franske og tyske unge mellem 21 og 30 år. De unge synes at leve i en verden, der tilhører dem alle. De stræber efter andre idealer, end deres forældre gjorde det og de har andre forestillinger om lykke. Fælles for alle generationer er dog længslen efter kærlighed, skriver Nyt fra Tyskland, Hamburg. »Demonstration« ses i 2. spalte, side 2.

NOTES BLOKKEN

TV-Luxembourg har indført den skik, hver fredag at indbyde en biskop eller kendt teolog, som skal besvare nogle aktuelle spørgsmål, som interviewereren stiller. Man spurgte f.eks. P. Congar o.p., om den teologiske forskning ikke var overflødig, eller måske endog skadelig, da kirkenes læreforkyndelse skulle være tilstrækkelig. Han svarede, at det ikke var tilfældet, da der endnu findes mange uløste problemer.

Jeg måtte tænke på disse ord, da jeg læste P. Jorna's udmærkede artikel om »Ægteskabets uopløselighed«. Han gør med rette opmærksom på, at der om dette spørgsmål findes forskellig praksis inden for den østlige og den vestlige kirke. Vil man have yderligere oplysninger, skal man læse en artikel af O. Rousseau »Skilsmisse og gengifte i Øst og Vest« (Concilium, 1967, 322-334). Den østlige kirke støtter sig netop til undtagelsesformlen hos Mattæus 5,32 + 19,9. I den danske bibelkommentar til Jerusalem-Bibelen siges der følgende om dette sted: »Med denne undtagelse, som Mattæus er ene om at have, tillader Jesus ikke skilsmisse med påfølgende nyt ægteskab på grund af utroskab. Noget sådant ville i realiteten betyde en tilslutning til den mosaiske tolerance, som han netop dad-

ler« (II,42). Nu er det interessant, at den tyske udgave af Jerusalem-Bibelen, som udkom i fjor, har forbedret noteapparatet, idet der er taget hensyn til den nyeste forskning.

Problemet er, om det græske ord »porneia« virkelig betyder ægteskabsbrud. I den rabbiniske litteratur bruges et tilsvarende ord (senut), som betyder ulovlige kønsforbindelser mellem nære slægtninge. Disse var tilladt i den hedenske kulturverden, men forbudt ved den mosaiske lov (3. Mos. 18). De jødekristne blev derfor forarget, når de mødte sådanne ægteskaber blandt deres trosfæller, der havde omvendt sig fra hedenskabet. Det berømte dekret fra apostelkoncilet (Apg. 15,23-29) synes at pege på sådanne forhold, når det nævner »porneia« (=utugt) blandt de ting, som de kristne fra hedensk oprindelse skal tage afstand fra. Måske er Mattæusformlen inspireret fra disse kristne i Antiokia. Hvis denne teori er rigtig, har vi her et tilfælde, hvor kirken tilpasser et Jesu-ord til konkrete historiske forhold. Der er altså endnu mange uløste problemer. Teologien er ikke blevet arbejdslos.

IT Roos 97.

LÆSERNE MENER

Meget uheldigt

Pastor Jorna gør i en artikel i Katolsk Forum opmærksom på en formentlig oversættelsesfejl af Jesu ord om, at ingen kan skille sig ved sin hustru undtagen for hors skyld. Det burde efter pastor Jornas mening hedde: ikke engang for hors skyld.

Det er virkelig meget, me-

get uheldigt, at en sådan fejl ikke er opdaget noget før af lærde forskere i umindelige tider, for da var mange mennesker blevet sparet for megen nagende tvivl om kirkens ufejlbare lære!

Jeg opsøgte for nogle år siden monsignore Peter Schindler netop på grund af disse ord og denne tvivl, og jeg har nævnt problemet i en

Fortsattes side 22.

Synoden...

For flere hundrede år siden, dengang da menneskene endnu var gudfrygtige, talte de frommeste iblandt dem meget om, at vore kår er som ormens, krybende i støvet. Den sammenligning er lige stærk nok, selv for en ydmyghed som min, og den er ellers ret sjælden, når jeg selv skal sige det. Nej, jeg føler mig trods alt avanceret til, skal vi sige en frø? Den holder sig som regel på jorden, selv om den af og til kaster sig ud i dumdristige spring, som den så kommer mere eller mindre godt fra. I øjeblikket befinder den sig trygt og godt i jordhøjde, og fra denne vinkel sidder den nu og betragter synoden.

Ser den tilbage, tager denne synode sig ud som en tilbagelagt vejstrækning, lang, træls og snorlige og med rabatten tæt hegnet af trafiktavler, der skiftevis mæner til forsigtighed og grundighed og skiftevis hepper farten op, for ved vejs ende forude toner mållinien allerede frem i horisonten, og om der bag denne er kaos eller kosmos, det vil tiden vise. Hvad gør en frø på en cementeret motorvej? Den længes efter sin grønne eng og undrer sig over, hvordan den har forvildet sig ind i denne målbevidste effektivitet.

Ikke noget med pjank

Men lad os så holde op med billeddale, – den kommer let til at virke pjanket og usaglig, og skam få den, der tror, at synoden har noget som helst med pjank

at gøre. Der er allerede skrevet en del om synoden, der har været angreb, og der har været forsvar; det, der har været mest af, er nok skepsis: Hvad kommer der ud af det hele? Det spurgte man også sig selv om, da man forleden under et regionsmøde sad og skuede op over gymnastiksalens ribber, og op på den blå forårshimmel og solen på skorstenen udenfor. Der blev talt om forretningsordenen på plenarmødet til august, nærmere betegnet valg af præsidium og sekretariat, nedsættelse af udvalg, fastsættelse af forhandlingsregler, protokol-lat, motiverede og umotiverede resolutionsforslag, konstitutioner og paragraffer, og om det skal hedde arbejdsplan eller dagsorden, der er nemlig en verden til forskel, forstå det, hvem der kan. Der blev talt frem og tilbage en times tid, intet blev overladt til tilfældighederne, modforholdsregler blev truffet, hvis, såfremt, ifald . . . , og man sad der og vidste med sig selv, at man var en naiv lille tåbe, at man nogensinde havde forestillet sig, at en synode bare var noget, der skulle handle om at forvalte budskabet om den kristne glæde og kærlighed, bare forsøge at hjælpe os selv og hinanden med at leve vor kristendom, her og nu. Dette var jo jura, foreningsteknik og retorik. Man sad og tænkte på, hvor meget nyttigt man kunne have foretaget sig i dette øjeblik, – man kunne være gået ud i det helt nye forår og have kikket efter spirerne under det visne løv, man kunne have lavet citronfro-

mage eller have spillet ludo med lille Søren.

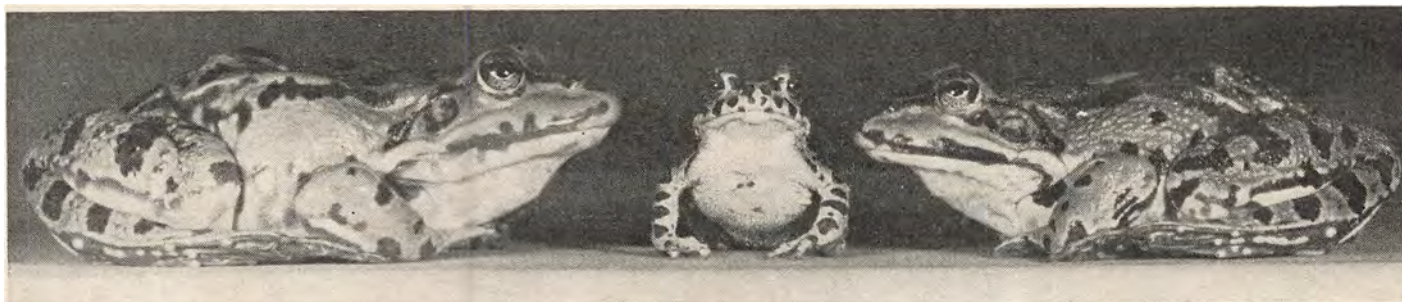
Oprigtighed

Godt ord igen, selvfølgelig havde man ingen ret til at tænke sådan. Nogen havde haft tillid til en og ønsket, at man skulle sidde her og sige noget fornuftigt, et ønske, man for så vidt kunne dele af et oprigtigt hjerte, især det sidste, men tidnøden er stor og stofmængden omfattende, så al tale må indskrænkes til det bibelske ja, ja og nej, nej, (hvad der for øvrigt er en hel del synodemedlemmer, der mestrer at lægge noget fornuftigt i). Derfor føler man sig af og til lidt magtesløs, når man hører til dem, der helst skal have lidt tid til at tage stilling og lade problemerne sive ind. Og hvad angår paragraffer, protokollat, og motiverede resolutionsforslag, så er det da klart, at vi ikke bare kan hæn-ge vore gode ideer op i den tomme luft, endsige tale i munden på hinanden eller blande emnerne sammen, når det afgørende slag skal stå. Derfor blev konklusionen på mine sagtmødige betragtninger over førnævnte jura og foreningsteknik den samme, som digteren Benny Andersen kommer til i sine betragtninger over damerne: »Det er besværligt med, men det går ikke uden.«

Passivitet

Nået såvidt dukkede et ønske op. Det kan bedst illustreres ved en vittighed, der stod at læse i et blad for nogen tid siden: Forestil Dem en tegning af to mænd, siddende ved et kæmpelangt arbejdsbord, der er dækket af papirer med beregninger, formler, ligninger, geometriske figurer, – bag dem står flere forskellige datamaskiner, computers og lignende. Så siger den ene til den anden: »Nej, nu begynder vi helt forfra, – du

i frøperspektiv

Hvad har den nu gjort, den lille frø? Far og mor ser misbilligende ud, med blikket løftet mod himlen, men den lille er sig ikke nogen synd bevidst . . .

har to æbler... « Er der ikke af og til noget, der tyder på, at vi burde gå helt tilbage til, ikke to, men det ene fatale æble, for at finde ud af, hvor vi løb af sporet (og så ikke et ord om kvindesag, tak!)? Hvornår holdt vi op med at elske hinanden, som man fortæller, de første kristne gjorde? Hvornår begyndte vi at stirre os blinde på de enkelte træer, så selve skoven forsvandt for vort blik? Hvornår begyndte vi at slynge om os med ord og udtryk, hvis dybde vi ikke forstår? Hvornår mistede vi sansen for medmenneskelighed, hvis vi da nogen sinde har kendt den? Sværest af alt, hvordan finder vi ud af, hvad det vil sige at være solidarisk med verden uden for kirken uden at sætte noget til af vor kristne arv, at forvalte apostolatet, gøre kirken tjenende i stedet for passiv? Det er denne passivitet, der er en del af forargelsen hos de andre.

De unge

For nylig bragte TV en udsendelse om de unges forhold til kirken. Det var ret så forstemmende at overvære, selv om udsendelsen var ligeså tendentiøs, som man før har oplevet den slags udsendelser, – kirken skulle øjensynlig hænges ud og blev det. Man oplevede, hvorledes fire unge kristne opsøgte unge kirke- og kristendomsfremmede på danserestauranter (det blev fremstillet, som om det var selve Sodoma, de vovede sig ind i, – mig bekendt danser og morer kristne unge sig på samme måde) for at missionere. Man følte en ømhed for disse unge på grund af deres ægte tro og deres mod, men på en eller anden måde følte man sig ansvarlig som medkristen, fordi de kom ynkeligt til kort med deres håbløst forældede ord og argumenter, – de var som unge idealistiske fruntsoldater, som man havde sendt ud med rustne og ubrugelige våben. Deres modige optræden aftvang os respekt, men de var prisgivet, af TV, der gav et urealistisk billede af situationen, – og af den kirke, der har forsømt at føre sig selv ajour, – jeg taler om kirken ud fra en økumenisk synsvinkel, ikke bare om den gren af folkekirken, hvis repræsentanter disse unge var, – her har den ene ikke noget at lade den anden høre.

Apologetik

Berlingske Tidende havde påskedag en leder under overskriften Påsketro og -viden. Den sluttede med ordene: »Danske teologer har i kraft af deres storartede uddannelse med dens skånselsløse kildekritik af evangelierne glimrende

muligheder for især at kunne hjælpe mennesker ud af tankevanskeligheder, der – ofte på basis af rene misforståelser – kan forhindre os i at høre det budskab, som har adresse til enhver i en hvilken som helst situation. Det er en skam, at disse muligheder ikke udnyttes bedre, end tilfældet er. Apologetik er ikke en arbejdsform, der lægges vægt på i den danske folkekirke. Det burde man nok gøre. Der eksisterer et stort og udækket behov for saglig kirkelig oplysning. Det er en såre aktuell opgave at få det dækket«.

Fundament

Disse betragtninger blev måske ikke så meget en beskrivelse af selve synoden, som det blev et udtryk for nødvendigheden af at afholde den, for selv om disse to eksempler har adresse til folkekirken, så er situationen stort set den samme i den katolske kirke. Kan f.eks. en tilfældigt valgt katolik, ung eller gammel, med jævne ord, som enhver kan forstå, offentligt gøre rede for, hvorfor han tror, og hvad han tror på? Er dette ikke et rimeligt krav? Kan synoden hjælpe os til at løse denne opgave? Det eneste, jeg som synodemedlem tør driste mig til at sige, er dette: Synoden bestræber sig for i hvert fald at kunne skabe en slags fundament, som alle katolikker af god vilje kan bygge videre på. Derfor bliver min konklusion på disse betragtninger den, at jeg tror på synoden såvel som på motorvejenes velsignelser for menneskeheden – og med de samme forbehold. De er dødsenstriste at opholde sig på, hvis man da ikke lige er åndeligt beslægtet med Stirling Moss, men de fører os trods alt vidt omkring, til nye udsyn og perspektiver – og hvem ved – måske i ny og næ til den grønne eng, hvor en frø kan finde sig selv igen og bare være – med alt, hvad dette indebærer?

Eva Guldager.

Synodens præsidium

Den 15. maj vælger alle synodemedlemmer i de respektive regioner det præsidium, der skal lede det afsluttende møde på Nyborg Strand.

Udnævnelse

Pastor J. Muiser er blevet udnævnt til præst for D.U.K.

Hvor fører strømmen hen?

Som det fremgik af en offentlig debat fornylig, er det ikke mange konkrete oplysninger, der får lov til at slippe ud af synoden, hvis referater ikke må offentliggøres. For dog ikke at vore læsere skal være alt for uvidende om, hvor strømmen fører hen, har vi spurgt nogle synodemedlemmer om deres opfattelse af sagen. Vi stillede dem disse spørgsmål:

- Mener De, at synodekommissionens betænkninger som helhed er blevet forbedret eller forringet af at være blevet behandlet i regionerne?
- Synes De da, at synoderesultaterne som helhed tegner godt, nogenlunde eller dårligt på nuværende tidspunkt?
- Hvad lader til at blive de vigtigste resultater af synoden?

Sr. M. Barbara: Strukturkommissionens betænkning er i lighed med de andre betænkninger blevet behandlet i regionerne. Kommissionen har fået den tilbage og har nu taget hensyn til de bemærkninger og den kritik, der fremkom ved drøftelsen af den foreløbige betænkning. Jeg synes, den er blevet forbedret, idet formuleringen er blevet klarere, og fordi den i højere grad udtrykker flertallets mening, end det var muligt i den foreløbige betænkning. På nuværende tidspunkt kan jeg ikke sige noget om de andre udkast, idet de to næsten lige er kommet ind ad døren og endnu ikke er blevet gennemarbejdet.

Knud Hutters: Når man går ud fra den kendsgerning, at en enkelt kommissionsbetænkning blev forkastet med, så vidt jeg erindrer, ca. 80 pct. tør man nok håbe på et nogenlunde godt resultat,

Knud Hutters.

hvad angår den for den katolske kirke i Danmark så vigtige betænkning angående vor kirkes målsætning. Jeg må dog samtidig indrømme, at behandlingen af de enkelte kommissionsbetænkninger i regionerne ofte føles som en march på stedet og ofte udvikler sig til en debat mellem enkelte af regionsens medlemmer – for det meste om rent teologiske fortolkningsspørgsmål, som mange af de øvrige medlemmer vanskeligt har mulighed og grundlag for at kunne tage endelig stilling til.

Inger Petersen: Jeg har desværre forsømt mange af regionsmøderne på grund af sygdom. Alligevel har jeg måske oplevet synoden, når den er bedst, idet jeg overværede, at strukturforslaget og tankerne bag det blev forelagt, kommenteret og imødegået i drøftelser med frugtbare dialoger. Under flere andre møder har jeg mærket dette gode klima, men jeg kan bare ikke forstå, at godkendelsen af referater og drøftelse af organisations-tekniske detaljer har taget så lang tid, når tiden til behandling af de mange væsentlige emner i forvejen er så knap.

P. J. Franzyk: Jeg kan kort og godt svare ja på det første spørgsmål. Der er virkelig tale om en forbedring, eftersom vi lægfolk også er blevet spurgt til råds. Alene det er et stort fremskridt. For region 3's vedkommende er de enkelte spørgsmål blevet drøftet ret indgående, og alle har haft lejlighed til at fremkomme med deres mening.

Knud Hutters: Synodens slutresultat afhænger fuldstændig af, hvor koncentreret og målbevidst synodesamlingen på Nyborg Strand evner at prioritere og behandle de mange betænkninger, der bliver det endelige arbejdsgrundlag.

Sr. M. Barbara: Synoden har fået til opgave at gøre indstilling til biskoppen vedrørende emner af pastoral, apostolisk og strukturel art. Emnerne er blevet behandlet, men nogle af dem er af tidsnød måske ikke blevet det så grundig, som vi kunne ønske det. En del af spørgsmålene vil forhåbentlig efter synodens afslutning blive viderebehandlet af kommissioner af fagfolk. Tænker man på opgavens omfang, synes jeg, synoderesultatet tegner godt, men man må ikke glemme, at arbejdet kun er begyndt, og at det ikke vil være afsluttet med Nyborgmødet.

P. J. Franzyk: Synoden tegner nogenlunde – i hvert fald i min region. Når der har været noget, vi har måttet tage afstand fra, er vi straks gået i gang med at udfærdige et nyt forslag. Det var især tilfældet med skemaet om kirkens målsætning.

P. J. Franzyk.

Sr. M. Barbara: De vigtigste resultater vil efter min mening være betænkningerne om kirkens struktur, liturgien og apostolatet. Disse tre områder er af afgørende betydning for kirkens arbejde i Danmark. Den indsats, som er gjort, og som stadig må gøres, vil forhåbentlig være til gavn for hele det katolske liv herhjemme.

Knud Hutters: Både første og andet Vatikanconcil måtte selvsagt skabe en opvågning til en mere aktiverende og udadvendt arbejdsindsats overalt i vor kirke – ja helt ned til de enkelte menighedsmedlemmer.

Der er blevet rørt ved spørgsmål, der har rejst sig problemer, der er krævet stillingtagen af hvert enkelt aktivt medlem af vor kirke. Dette har nødvendigvis gjort en frugtbringende dialog ud i alle landets sogne gennem denne synode, og skulle synoden ikke resultere i andet end dette, at den sunde dialog fortsætter med fornyet intensitet i samtlige menigheder, ja så har den alligevel ikke været forgæves.

Et andet positivt resultat af udviklingen er kirkebidragsordningen, – når den vel at mærke og forhåbentlig snart har fundet et sundt og roligt leje og gør vor kirke her i landet som én stor menighed, hvor den enkelte menigheds indsnævrede grænser såvel i åndelig som økonomisk henseende er ophævet, og hvor vi samtidig er positivt engageret i et aktivt økumenisk liv.

Inger Petersen: Ja, og så må vi ikke glemme, at der er en del mennesker, der i anledning af synoden har påtaget sig en meget stor ekstra arbejdsbyrde. Det ville vist være en rig løn for dem, hvis synodearbejdet kunne føre til, at et varmt dialog-klima med høj og klar luft ville blive almindeligt i alle kredse og menigheder.

SYNODEDEBAT

Fornyelse og krise. Det er to begreber, som tilsyneladende skal gå hånd i hånd – ikke blot i kirken, men i samfundet som helhed. Andre udtryk som går igen i dagens debat ser endnu dyrere ud: information, kommunikation, demokrati. For at sige det lidt mere jævnt, så vil menneskene af 1969 ikke nøjes med, at den enkeltes ret til medbestemmelse skal begrænses til et kryds på en stemmeseddel hvert andet år. De vil have medbestemmelse helt nede på deres arbejdsplads eller i det mindste oplysning om, hvad deres foresatte foretager sig. For det at være overordnet er et spørgsmål om tillid fra samfundets side, og samfundet er jo os alle sammen. Hertil kommer, at man ønsker, at det af alle stænder vedtagne begreb »medarbejde« skal være mere end et tomt ord. Tanker af denne art rører også stærkt på sig i kirken.

Modeord

En af de fem indledere ved den synode-debat om kirkens kommunikationsproblem, som fire katolske foreninger fornylig tog initiativet til, fru *Eva Nordentoft* fra Århus, udtrykte det omtrent på denne måde:

Det siges, at enhver bevægelse svigter den enkelte. Dette skulle meget nødig kunne siges om katolicismen. Derfor diskuterer vi i øjeblikket så heftigt information og kommunikation. Vi vil tilstræbe at medinddrage den enkelte og give ham medansvar i opbygningen af den moderne kirke.

Information og kommunikation er på den anden side modeord, der rummer den fare at blive betragtet som magiske, og det blot at anvende dem bringer os ikke langt. Vi må nærmere udtrykke, hvad vi gerne vil ændre, og så se på, hvad vi faktisk kan ændre. I princippet er de fleste jo enige om, at der skal informeres langt grundigere, men mange tager jo inderst inde det forbehold: »Den megen viden gør dem rasende« (Ap. G. 26,24).

Bag Valby bakke

Fru Nordentoft fandt, at det var sparsomt med kommunikation i provinsen. Kun lyden af kamptummel fra københavnske kredse nåede op over Valby bakke. Hvem der sloges med hvem og om hvad, stod ret dunkelt for de katolske provinsboer.

Eva Nordentoft ønskede, at »Katolsk Forum« skulle være den helt centrale informationskilde med en overskuelig kalender, der afspejlede mødeaktiviteten og på denne måde blev det første skridt mod en koordination, så arrangementerne ikke faldt oven i hinanden. (Denne idé har redaktionen naturligvis skrevet sig bag øret). I samme forbindelse ønskede taleren, der – som hun selv

Aftenen var biskoppens

- Rygaard i Hellerup dannede rammen om knaldaktuel diskussion.
- Kvindeforbundets, D.U.K.'s, Bifrosts og Katolsk Arbejderaktions møde om kirkens kommunikationsproblem.

udtrykte det – var tilhænger af den størst mulige ytringsfrihed – en rimelig information om, hvad der foregik på biskoppeligt og præsteligt plan – dette svarede til krav om offentlighed i forvaltningen – og en grundigere baggrundsinformation i »Katolsk Forum« om, hvad der skete i københavnske katolske kredse og i udlandet. Fru Norden-toft var dog på det rene med, at der var menneskelige problemer, der måtte behandles diskret, og at man ikke altid kunne gøre

krav på information, før der havde været tid til en nøje overvejelse.

I det 20. århundrede

Ellen Nielsen fandt, at kommunikationsproblemet var et af de allervigtigste i kirken – både på verdensplan og her hos os. Af den manglende oplysning, af kirkens traditionelle tys-tys gror der mistro og mistillid. Måske var det anderledes for 100 år siden. Men vi og kirken lever jo nu i det 20. århundrede, i demokratiets og massemediernes tid. Lægfolk bliver myndige. De skal have medansvar, men så må de vide besked. Ellen Nielsen nævnte en række eksempler på manglende information. Bl.a. er der her i landet både et præsteblad og et søsterblad, men ingen af dem står opført i »Katolsk Lommekalender«.

Skindemokrat

Efter en gennemgang af den kirkelige kommunikationshistorie set i lyset af proletariets store frafald fra kirken kunne Knud Johnsen konstatere, at den enkelte »borger« i den katolske kirke i Danmark hverken havde indflydelse på fælles anliggender eller fik information om dem. For eksempel foregik bispevalg efter indstilling fra pressionsgrupper, præsteembederne blev besat af biskoppen uden at menigheden blev hørt; Ansgarstiftelsen, bispedømmets økonomiske institution ejedes i sidste instans af Rom, der i påkommende tilfælde kunne gøre brug af sin ejendomsret; i bispedømmets presse manipuleredes der med nyhederne, således at kontroversielle ting fik en dårligere prioritet end traditionelle; både synode og stiftsråd var rådgivende forsamlinger, synoden en stænderforsamling hvoraf 41,5 pct. af medlemmerne var valgt af lægfolket, og det økonomiske stiftsråd fungerede som et aktieselskabsbestyrelse, valgt på privilegeret stemmeret. Disse institutioner, deres tilblivelse og udvikling lignede foranstaltninger til at dække allerede trufne beslutninger ind under folkets vilje.

Helge Kristensen kommenterer

Biskop Martensen – som vor tegner så ham ...

Den loyale partipresse

Børge Mannov havde fundet et dokument frem, som skulle vise højere nationalsocialistiske partifunktionærers opfattelse af, hvordan den loyale partipresse burde fungere. En og anden var nok rystet ... flertallet slog dog en god latter op, da Mannov afslørede at der ikke skulle stå nationalsocialistisk, men *katolsk*. For teksten stammede fra et synodeindlæg om katolsk presse!

Ombrud

Den sidste blandt inlederne var biskop Hans L. Martensen, som fremhævede det ønske om større åbenhed og ærlighed, der overalt var at finde. Det var imidlertid svært at undgå at bruge sandheden i egen interesse – det var fordi vi var syndere.

Den katolske kirke befinder sig i øjeblikket i et ombrud, der kan sammenlignes med folkevandringstiden i det 6.-7. århundrede. Der findes mange meninger, ikke bare venstre og højre.

Aldrig høre sandheden

Det dybeste kommunikationsproblem ligger i, at vi skal forsøge at forstå hinanden, erklærede biskoppen, der i øvrigt gjorde opmærksom på, at det jo ikke var nok, at man ude i sognene fik at vide, hvad biskoppen foretog sig. Det lå i embedet, at han skulle have at vide, hvad der foregik i sognene, for eksempel med hensyn til eksperimentalgudstjenester, og han burde informeres om, hvordan man underviste i troen.

Biskop Martensen var opmærksom på, at *communiquéerne* fra den nordiske bispekonferences møder var noget korte, og man

Fortsættes side 20.

Offentlighed en fordel

Med det finske katolske informationscenter i Helsingfors (KATT) som kilde fortæller det norske blad »St. Olav«, at de nordiske biskopper på deres sidste møde i København skulle have sendt nogle klare udtalelser til Vatikanet, hvori det foreslås, at læreafgørelser, som angår hele den katolske kirke, forelægges bispesynoden eller bispekonferencerne, før den endelige stadfæstelse.

Endvidere skulle biskopperne være af den opfattelse, at en hemmelig behandling af forskellige sager i Vatikanet burde indskrænkes, når det var muligt, da offentlighed om tingene snarere er en fordel end til skade.

Endelig skulle udtrykket »Den hellige stol« efter de nordiske biskoppers mening kun bruges, når paven personlig har behandlet og afgjort en sag. I andre tilfælde burde man opgive, hvilken instans i kirkens centraladministration, der er ansvarlig for en stillingtagen eller en afgørelse.

TANKER BAG EN REGNEMASKINE Af J. Jong

I årets første måneder har sognepræsterne indsendt de kirkestatistiske indberetninger for 1968. Nu kan det måske have sin betydning at opstille en statusopgørelse på grundlag af indberetningerne for et år, men det er trods alt vigtigere at se tingene over en årrække, hvis man virkelig skal kunne få øje på de bevægelser, der er i gang. Ud fra disse lagttagelser kan man så stille nogle spørgsmål, som vel nok ikke altid kan besvares ud fra tallene. I så fald må man søge dem andre steder, hvis det i det hele taget lader sig gøre at finde frem til dem.

De tal, vi nu skal sammenligne, gælder for 1966, 1967 og 1968. Selv om det kun drejer sig om tre år, afslører de dog så alvorlige ting, at vi ikke uden videre kan negligere dem. Der er nemlig i disse tre år sket så alvorlig og påfaldende tilbagegang over hele linien, at den næppe kan være tilfældig og derfor stiller en række foruroligende pastorale spørgsmål.

De tre første punkter, hvor tilbagegangen er iøjnefaldende, er dåb, førstekomunion og trosbekræftelse. I 1966 havde Danmark en fødselspromille på 18,4. I 1967 faldt den til 16,8 og i 1968 til 15,3. Under disse omstændigheder kan man naturligvis ikke forvente, at der så i disse tre år skulle blive døbt det samme antal børn. Imidlertid viser det sig, at vi er gået betydeligt mere tilbage, end man kunne have ventet, idet vi kom ned på henholdsvis 87 og 88 procent af det antal, man på grundlag af 1966 skulle have ventet.

En nærmere analyse viser, at København og Sjælland har det antal, man kunne vente, mens Lolland-Falster og Jylland-Fyn har et betydeligt underskud. Ganske vist er det en kendsgerning, at tallene kan svinge forholdsvis stærkt i vore små menigheder. Dette kan måske være en del af forklaringen for Lolland-Falsters vedkommende, men hvad Jylland-Fyn angår, skulle man kunne forvente, at svingningerne i de enkelte menigheder udlignede hinanden. Det er næppe muligt at løse problemet på indeværende tidspunkt og slet ikke ud fra kirkestatistikken, men vi bør dog i det mindste være opmærksomme på det.

For førstekomunionernes vedkommende er der sket en lignende tilbagegang som for dåbens. Her ligger 1967 og 1968 på henholdsvis 87 og 85 pct. af 1966. Her er det København og Jylland-Fyn, der står for tilbagegangen,

mens Sjælland og Lolland-Falster har holdt sig som før. Da der her er tale om helt andre årgange end de børn, der er blevet døbt i løbet af de tre år, kunne det næsten se ud, som om der på Lolland-Falster var tale om en bølgedal for dåbens vedkommende. I København er antallet af børn, der er blevet døbt, ganske vist ikke gået tilbage, men det er til gengæld antallet af trosbekræftelser. Det når nemlig for hele landet i 1967 og 1968 også kun op på 88 og 84 pct. af tallet i 1966, hvilket stort set skyldes en tilbagegang i København. Ægtevielserne er det eneste område, hvor der i disse år ikke er sket nævneværdige forandringer.

Sammenfattende ser billedet således ud: dåb, førstekomunion og trosbekræftelse falder i 1967-1968 med 12-16 pct. i forhold til 1966. I Jylland-Fyn er det på dåb og førstekomunion, tilbagegangen falder, mens det i København er på førstekomunion og trosbekræftelse, på Lolland-Falster kun på dåb, og tallene for Sjællands vedkommende stort set holder sig stabile.

Tre grupper af ægteskaber

Imidlertid kan man også analysere tallene for de kirkelige handlinger på en anden måde, idet man kan dele dem op i tre hovedgrupper: børn fra rent katolske ægteskaber, børn med en protestantisk mor og børn med en protestantisk far. Sammenligner man det antal børn fra disse tre grupper, der deltager i de forskellige kirkelige handlinger, kan man danne sig et indtryk af, hvor stort det mandefald er, der sker de forskellige steder. Her har man dog kun tallene fra 1967 og 1968. For at udligne tilfældige forskelle er det nok bedst at tage de to år under ét. Sammenligningen viser, at der i disse to år fra rent katolske ægteskaber kom omtrent lige så mange børn til førstekomunion og trosbekræftelse, som der blev døbt. Fra familier med en protestantisk mor lå førstekomunioner og trosbekræftelse på henholdsvis 40 og 47 pct. af det antal, der blev døbt, og fra familier med en protestantisk far lå det på henholdsvis 56 og 59 pct. For de tre gruppers vedkommende under ét udgjorde både førstekomunioner og trosbekræftelse omkring 65 pct. af det antal, der blev døbt.

35 pct. forsvundet

Naturligvis er det forskellige årgange, der drejer sig om, men det spiller næppe

nogen rolle. Katolikernes antal har ligget meget stabilt i mange år. Allerede i 1967 ligger fødselspromillen meget lavt, og i 1968 er den lavere end nogen sinde. Hvis den omstændighed, at der er tale om flere årgange, skulle have nogen betydning, må det altså være i negativ retning. Dertil kommer så, at det kun gælder gennemsnittallet, mens det ingen rolle spiller, når det drejer sig om en sammenligning af de tre kategorier. Vi kan derfor godt drage den slutning, at 35 pct. af de børn, vi døber, er forsvundet, inden de når førstekomunionens alderen. Hvor faderen er protestant, ligger mandefaldet på omkring 45 pct., hvor moderen er det, kommer man op på omkring 60 pct., og de rent katolske familier holder skansen.

Fra konfirmation til bryllup

Hvad sker der så bagefter fra konfirmation til bryllup? Her har vi kun tallene fra 1968 at rette os efter. Der foreligger oplysninger om forældrenes kirkelige tilhørsforhold fra omkring 180 danske katolikker, der i det år indgik ægteskab. Blandt disse 180 er de tre kategorier repræsenteret i samme grad som blandt førstekomunioner og konfirmander. Det lader også til, at mandefaldet i tiden mellem førstekomunionen og brylluppet har været lige stort inden for alle tre kategorier.

Og endelig er der konvertitterne. Også her er der sket en betydelig dalen: fra 131 i 1966 til 110 i 1967 og 72 i 1968. Om en del af disse 72 foreligger der oplysninger om køn, alder og ægteskabelig stilling. Det viser sig, at en tredjedel af dem er kvinder under 24 år, mens en sjettedel er gift med katolikker.

Konklusioner

Hvilke slutninger kan man nu drage af disse tal og analyser? Måske er det bedst først at pege på nogle af de spørgsmål og problemer, der i denne forbindelse opstår. Der er sket en tydelig tilbagegang. Både dåb, førstekomunion og trosbekræftelse ligger i 1967 og 1968 12-16 pct. lavere end i 1966. For dåbens vedkommende er der her taget hensyn til, at fødselspromillen i hele landet som sådant er faldet. Vi står her uden tvivl over for et alvorligt problem, som fortjener at blive undersøgt nærmere. Det er muligt, at andre og mere dybtgående analyser kan bidrage til at lokalisere krisen, men det er også muligt, at man må gå andre

veje. Når først det er lykkedes at stille diagnosen, kan man gå over til spørgsmålet om medicinen.

Et andet alvorligt problem er mandefaldet mellem dåb og førstekomunion. Det finder ganske klart sted inden for de blandede ægteskaber og først og fremmest, hvor det er moderen, der ikke er katolik. Her må man dog være opmærksom på, at der blandt dem, der indgår et blandet ægteskab, findes mange flere med en meget svag tilknytning til kirken end blandt dem, der gifter sig med en katolik. Når to katolikker lærer hinanden at kende, sker det så godt som altid gennem en ungdomsforening eller gennem andre former for menighedsaktivitet. Det vil sige, at det her næsten udelukkende drejer sig om katolikker, der har en stærk tilknytning til kirken. Ganske vist lader en stor del af de mindre fast tilknyttede katolikker i et blandet ægteskab deres børn døbe katolsk, men inden børnene når førstekomunionensalderen, er de forsvundet. At det hovedsagelig er denne kategori, der forsvinder, fremgår af, at der mellem førstekomunionen og vielsen sker et lige så stort mandefald blandt børn fra blandede ægteskaber som blandt dem fra rent katolske hjem.

Hvad kan der gøres?

Kan der gøres noget for at forhindre et sådant mandefald? Det skulle nok ikke være helt umuligt. Blandt konvertitterne er der et forholdsvis stort antal kvinder under 24 år, og det er vel også netop dem, der er stærkest repræsenteret blandt de protestantiske mødre, der lader deres børn døbe katolsk, men hvor de så ikke når længere. Tyder det ikke på, at man med en fornuftig pastoral indsats skulle kunne opnå en del? Selv om der måske nok er gjort en indsats på privat initiativ, er det dog en kendsgerning, at vi ikke har nogen fælles sjælesorg på dette område.

Også vor dåbspraksis stiller os over for et meget alvorligt spørgsmål i denne forbindelse. Vi lever i et land, hvor dåben er en folkelig tradition, og hvor mange ikke ser andet og mere i den end dette. Der er nok stor sandsynlighed for, at dette meget ofte er tilfældet, hvor man ikke kommer længere end til dåben. Men har vi så i virkeligheden ikke svigtet disse mennesker ved at døbe deres børn? Det vi gør, passer nemlig så fuldt og helt ind i deres tankegang, at det ikke *kan* blive klart for dem, at dåben er mere end det, de ser i den. Naturligvis kan man fortælle dem, at den er det, men enhver ved jo, at hvor ord og handling står i modsætning til hinanden, er det handlingen, der er afgørende for indtrykket.

Vi har i denne forbindelse to mulig-

Lynchstemning på Kgs. Nytorv? Ikke over for katolikker i hvert fald.

heder: Man kan opstille en række betingelser, som forældrene skal opfylde, før de kan få deres børn døbt. Man må nok regne med, at dette ville virke stik imod hensigten, fordi forældrene ville opfatte det som et tegn på hykleri og selvtilfredshed fra kirkens side, og en sådan praksis ville sandsynligvis også fremme en udvikling i den retning.

Den anden løsning ville være at løse vor dåb fra folketraditionen og knytte den til førstekomunionen. I så fald skulle spædbarnet tilmeldes som kandidat til dåben. Dette skulle foregå under en vis form for højtidelighed, dels for at vise, at kirken ikke afviser barnet, og dels for at imødekomme ønsket om at skabe grundlag for en familiefest. På den måde ville man tydeligt tilkendegive, at dåben er andet og mere end en folkelig tradition. Så er der noget at se hen til, og der er skabt mulighed for i nogle år at arbejde med familien. En sådan generel udsættelse ville også medføre, at de »stærkere« ville komme til at give afkald til fordel for de »svagere«, hvad man kun kunne se som en fordel, fordi det ville skabe større fællesskab og ansvarfølelse. Det er vel det samme, Paulus allerede mener, når han skriver, at »hvis mad kan bringe min broder til fald, vil jeg aldrig i evighed spise kød, for at jeg ikke skal bringe min broder til fald« (1 Kor. 8,13).

Kan vi tillade os at missionere?

Spørgsmålet om den ikke-katolske part i det blandede ægteskab fører os ind på et andet problem, nemlig om vi kan tillade os at missionere, hvor det drejer sig om medlemmer af et andet kristent kirkesamfund. Her må vi nok se i øjnene, at det bliver sværere og sværere at sætte lighedstegn mellem den evangelisk-lutherske kirke og den danske folkekirke. Langt de fleste tilhører jo den sidste.

Det ville være falsk økumeni at afstå fra at gøre en indsats, hvor der kun er tale om et rent formelt tilhørsforhold uden reel betydning. Det samme gælder i øvrigt vort forhold til hele befolkningen som sådan. Vi øver ingen mission og roser os oven i købet af det, selv om evangeliet tydeligt pålægger os pligt til at missionere. Dette er måske en af de egentlige årsager til, at det går os, som det gør. Det er ikke sundt at beskæftige sig alt for meget med sig selv – og slet ikke, når det drejer sig om en kirke, som har fået en missionsbefaling. Vi har Peter Tantholdt i missionen. Hvor mange ved det, og hvor megen kontakt har vi med ham? Det er noget, vi simpelt hen ikke kan være bekendt.

Har vi råd til at lade være?

Har vi da mulighed for og råd til mission – herhjemme og ude? Det er nok bedre at spørge, om vi har råd til at lade være. Vor kirke drives både økonomisk og personalemæssigt på stor hjælp fra udlandet med det resultat, at vi har en præst og flere søstre for hver 200 katolikker, og så skulle der ikke være mulighed for mission? Det kan måske være godt en gang også at kigge lidt uden for vor egen kirkelige kravlegård. De danske baptister klarer sig med indfødte præster og har siden 1928 haft en mission i Afrika. For øjeblikket har de 15-20 missionærer dernede, – og så skulle vi ikke kunne?

Vor kirkelige situation minder om den første kristne menighed i Jerusalem, som heller ikke kom ud, før Stefan blev stenet. Men da der ikke er store chancer for, at der er nogle katolikker, der bliver lynchet på Kongens Nytorv, må vi nok hellere se at komme i gang uden det. Jeg ville meget gerne i kontakt med nogle, der kunne tænke sig at være med.

J. Jong.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning
Karl A. Keblov
aut. elektrinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Gardiner
Manufaktur
Hvidevarer
Sengeudstyr

Textil-Varehuset

Slotsgade 17, København N
Tlf. (01) 35 05 01

Leverandør af skolekjoler

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab

Texaco-huset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørførretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Århus by's førende
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Roman Kusler

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Barkholt boghandel

Bogladden med de mange bøger
Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 32 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

**Tømrermester
Ejnar J. Nielsen**

Frejasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefy

Fint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen
Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

»En af grundene til at de progressive kræfter i Romerkirken foreløbig ligger under, er sikkert den, at mange af dem synes at være slette teologer,« skriver den norske avis »Dagen« (cit. i St. Olav d. 12. april). »Det er læresætninger fra den politiske og kulturpolitiske sfære, de går i kamp med. Mod dette sætter pavens kirkens gamle lærebygning. Og han citerer skriften lige så ofte som de progressive fremmer egne eller fremmede udenom-bibelske paroler. Eller med andre ord: de vil fremdeles ingen reformation. For en reformation kan kun ske på bibelske præmisser. Men de vil en reform. Og hvad værre er, de vil en reform i tidens ånd.«

Den protestantiske observatør har nok sat fingeren på et ømt punkt. I vor reformiver er vi gået ind i sekulariseringsprocessen: selvstændighedsgørelsen af de naturlige værdier i forhold til religionen; men måske uden at gennemskue dens problematik. Derfor melder faren sig for verdsliggørelse: menneskets ligedannelse med denne verden og løsrivelse af naturens orden fra nådens. Og så er skridtet ikke langt til at gøre naturens orden til målestok for nådens, verden til norm for kirken, den kristne til kritiker af Kristi frelsesværk.

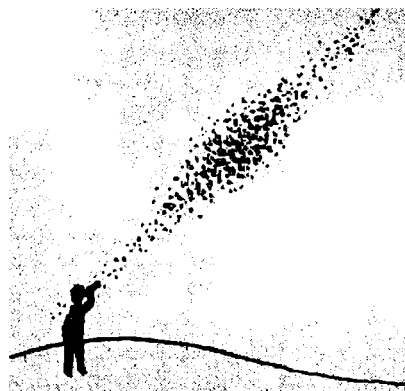
Dermed har man, i frihedens og fremskridtets navn, trådt Guds frie initiativ for nær, eller lukket det ude af sit arbejde og låst det inde i en såkaldt højere sfære, som ikke kan forstyrre vor hverdag.

Nu ville man uden tvivl gøre mange progressive uret, hvis man tolkede deres intention i den retning. Men subjektiv god vilje er langt fra nok, når det gælder en reform af kirken. Eftersom det faktisk er Kristi frelsesværk gennem kirken, som er betroet vor forvaltning, er det jo liv og død om at gøre, at reformen har den objektive kvalitet, som Kristus kan og vil lægge navn til.

Sekulariseringens problematik

Hvad er det da for en problematik i sekulariseringen, som må gennemskues, for at vore reformbestrebelse kan føre

Hvad med det progressive?

til en sand, dvs. evangelisk reformation?

Bent Honoré har redet nogle af trådene ud i en storartet artikel i »Kirkens Verden« (nr. 3, d.å.). Han minder om, at religionen har været ophav til kultur (teater, kunst, arkitektur osv.); men den har også, som forældre over for deres voksne børn, haft svært ved at slippe sin autoritet, da kulturen var moden nok til selv at overtage ansvaret for sit liv. På lignende måde har de forskellige kulturgrene en stadig tilbøjelighed til at omklamre hinanden: Den videnskabelige atomforskning må stå skoleret for moralens domstol. Videnskab og kunst må adlyde politisk-filosofiske systemer som de fascistiske og marxistiske.

Man kan hertil føje, at naturvidenskabsmænd er gået bibelvidenskaben i bedene ved at udtale sig om skabelsesberetningens autoritet ud fra naturvidenskabelige præmisser; og filosofien ved at udtale sig om årsagssætningen; og etikken ved at udtale sig om menneskets sexualliv; og den kristne Åbenbaring ved at gøre et menneskebillede gældende i vort teknokratiske samfund, som nedbryder det Guds billede, hvori vi er skabt og nyskabt i dåben – det billede, som vi til sin tid skal svare til, når resultatet af vort liv og arbejde skal gøres op.

Der er altså på den ene side en bevægelse i gang, der i sagkundskabens navn hævder de respektive faggrenes autonomi; en centrifugalkraft, der vil slynge de forskellige værdiområder fra hinanden, for at de kan rense sig for fremmedelementer fra andre kulturgrene, besinde sig på egne præmisser, metoder og mål. Men der er samtidig en tendens hos de forskellige kulturarbejdere til at blande sig i hinandens områder, fordi de jo alle kommer os ved som mennesker, men sådan at de påberåber sig deres eget fags autoritet over de andres.

Det er det midtpunktløse menneske, der har ladet sig drive af sin sagkundskab ud i livets periferi og nu søger et nyt centrum at forandre sig i og orientere sig selv og andre ud fra, nemlig sit særlige interesseområde eller fag.

Sådan er der i mennesket en midt-

punktflyvende og midtpunktsøgende dynamik, som ustandselig brydes. Den midtpunktflyvende tjener til at udvide vort livsrum, udfolde dets muligheder i deres renhed og rækkevidde. Men den truer samtidig med at splitte livet op i »atomer« og fjerne menneskene fra hinanden, eller, som Villy Sørensen udtrykker det: frister mennesket til at suspendere sin egen besværlige personlighed for at lade sig reducere til fagmand og funktionær.

Den midtpunktsøgende dynamik vedkender sig den besværlige personlighed og dermed sit personale forhold til andre. Men den truer med at springe over, hvor gærden er lavest, indsnævre livsrummet for sig selv og andre til sit særlige felt, så det bliver mere overkommeligt for den menneskelige subjektivitet.

»Du skal være progressiv!«

I denne spænding er det utilstrækkeligt og tvetydigt at arbejde efter parolen: Du skal være progressiv! For hvad er fremskridt i denne sag? Det gælder jo menneskets dobbelte livsbehov: at udmønte livets rigdom (sekulariseringen) og tage den til indtægt for sit personlige forhold til andre (personaliseringen), ja, for alles personlige forhold til alle i et verdenssamfund.

Et kvalificeret fremskridt må her bestå, ikke blot i nye ting, men i en ny ånd. En ånd, som er så ren og rummelig, personlig og dynamisk, at den kan levedegøre alt og alle.

De kristne ved, at kun Gud Helligånd magter dette. Men ved de også, hvordan de skal gøre plads for Gud Helligånd i deres reformer, så de inspireres af ham? Og gør de det? Eller indretter de, under troens loft, kirkens hus i deres egen (tids) ånd, fordi Helligånden jo hverken er praktisk eller effektiv eller har forstand på denne verdens ting?

Det er i denne aktuelle problematik, at påskeevangeliet ord skal forstås og adlydes: »Når I er medoprejst med Kristus, da søg det, som er oventil, hvor Kristus sidder ved Guds højre hånd!« (Kol 3,1).

Naturvidenskabsmænd er gået bibelvidenskaben i bedene.

Kristi himmelfart

Kristus er i sin opstandelse gået ind til sin Fars herlighed. Kristi himmelfartsdag minder kirken om, at han har afsluttet de 40 dage efter påske, hvor han viste sig for sine disciple i sin nye tilstand, for at bestyrke dem i troen på, at han lever, og for at forberede dem på pinsen. Thi fra nu af vil han indlede en usynlig, men intim kontakt med dem ved at sende sin Ånd over dem. Gud Helligånd skal besjæle dem med hans liv og inspirere dem til at fortsætte hans arbejde.

Siden da har Helligånden ruget over kirken, ligesom Guds Ånd rugede over kaos i tidernes morgen, for at nyskabe den faldne verden. Så ofte et menneske derfor åbner sig for Kristus for at lade sig besjæle og inspirere af hans Ånd, går denne nyskabelse for sig.

Således etablerer og opretholder Helligånden personsforholdet mellem Kristus og os i kirken, for at Kristus gennem os kan nyskabe kirken og verden.

Accepterer vi dette som det guddommelige energicentrum i vort liv og arbejde, da vil Helligånden, ifølge Kristi løfte til dem, som tror (Mk 16,17-18), vise sig overordentlig effektiv, også i form af særlige nådegaver, som alle vil fremme ajourføringen mål: gennembruddet af Guds rige.

Elsebet Kieler.

Peters mysterium i kirken

Af R. P. Le Guillou O.P.

Vi er med kirken midt i en voldsom krise. Vi har mere end nogen sinde brug for at genfinde evangeliets enkle og grundlæggende visheder. Derfor har jeg påtaget mig at skrive en bog, der under titlen »Den Skyldfrie« udkommer om nogle måneder. Den vil fremlægge evangeliets centrale mysterium: »Den lidende tjener« (Es. 42, 1; 53, 11; Ap. g. 3, 13, 26; 4, 27, 30). Under mit arbejde med dette spørgsmål mødte jeg på min vej Peters mysterium. Jeg havde ikke forudset det. Til et møde i De franske intellektuelles katolske center, hvor emnet var »medbestemmelsesret i kirken« skrev jeg den tekst, man ser her. Den resumerer et af kapitlerne i bogen. Den synsvinkel, hvorunder jeg ser Peter, er meget ny. Den kan, tror jeg, lede os til en bedre forståelse af det mysterium, som er det romerske primat. Den viser ikke hele teologien i Peters mysterium, som vil blive omhyggeligere fremstillet i den planlagte bog, men den viser en meget vigtig side af den.

Måtte denne korte tekst hjælpe katolikker til at genfinde et mere afbalanceret syn på Peters mysterium, som er i selve evangeliets hjerte. Guds ord har meget at sige os om det kirkelige livs særlige struktur, om den apostolske og præstelige eksistens, om autoriteten i kirken. Eet slår mig i hvert fald: det moderne modsætningsforhold mellem autoritet og frihed findes ikke i evangeliet. Båndet mellem lydighed og frihed er derimod væsentligt deri. Det er ved lydighed – den lidende tjeners lydighed – at friheden skænkes os. En sidste bemærkning: man vil måske have bemærket, i hvilken grad Den hellige Fader i den sidste tid er blevet angrebet, er blevet et modsigelsens tegn. I denne kendsgerning kommer til udtryk, at han i selve sin funktion er kaldet til at lide. Er han ikke for os i dag billedet på Den lidende tjener?

De store evangeliske tekster vedrørende Peters primat i apostelkollegiet og i kirken (Matt. 16,13-20; Luk. 22,31-34; Joh. 21,15-19) er ofte i løbet af historien blevet gransket, men næsten altid som led i en polemik mellem forskellige kirkesamfund. Derfor er de næppe heller blevet betragtet for sig selv blot med

den enkle tanke at forsøge at fremdrage det evangeliske paradoks, som udtrykkes i disse tekster med en sjælden styrke.

I. Teksten i Mattæusevangeliet

De mest oplysende og samtidig mest chokerende udsagn findes hos Mattæus 16,13-23. Men man må betragte dem som en helhed. Det er nemlig umuligt at skille Mattæus 16,13-20 fra Mattæus 16,21-

23. Disse to tekstrækker støtter hinanden og udtrykker tillige en modsætning. De udsiger noget om Peters person og funktion og er uden tvivl udtryk for en evangelisk forkyndelse af største betydning.

Efter den forbavsende parallelisme mellem: »Du er Kristus« og »Du er Petrus« udsiges der noget om Peters mysterium. Dette sker i paradoksale udtryk af en uhørt voldsomhed:

– »Salig er du, Simon.«
(Matt. 16,17)

– »Det er ikke kød og blod,
som har åbenbaret dig det, men
min Fader, som er i himlene«
(Matt. 16,17)

– »Du er Petrus« (= klippe)
(Matt. 16,18)

– »Vig bag mig, Satan!«
Matt. 16,23)

– »Du sanser ikke, hvad Guds
er, men kun, hvad menneskers
er.«
(Matt. 16,23)

– »Du er mig til forargelse«
(Matt. 16,23)

Evangelisten Mattæus.
(Byzantinsk miniatyr.
11. årh. Rom.
Bibliotheca Casanansense).

Hvilken vigtig lære formidler os ikke disse uventede modsætninger, som er valgt med vilje for at henlede vor opmærksomhed på dem! Det er forholdsvis let at få fat i deres dybere mening.

1. Han, som er bestemt til at være kirkens grundvold er den samme, som stiller sig i vejen for fuldbyrdelsen af Kristi opgave som »Den lidende tjener«.

På dette punkt er vor tekst så klar, som man kan ønske det.

Da Kristus lader sine disciple ane, hvilken vej han skal gå – »Jesus begyndte at give sine disciple til kende, at han skulle gå til Jerusalem og lide meget ondt af de ældste, ypperstepræsterne og de skriftkloge og dræbes, men opvækkes på den tredje dag« (Matt. 16,21) – optræder Peter, som lige har bekendt sin tro på Kristus, som frister: »Gud bevare dig, Herre. Nej, sådan må det ingenlunde gå dig!« (Matt. 16,22).

Kristus finder sig da på ny ansigt til ansigt med den fristelse, som han allerede havde mødt og vist fra sig i ørkenen, og hans voldsomme svar er et vidnesbyrd om, at han føler sig selv, sit inderste væsen og sin dybeste mission i fare for at blive anfægtet: »Vig bag mig, Satan!« (Matt. 16,23). Peters holdning har sikkert i ham genkaldt erindringer om den kamp med Satan, hvori han selv har været indviklet siden den dåb, hvorved han har knyttet sin skæbne til syndernes. Og han ved, at denne kamp vil finde sin afslutning i hans egen død på et kors.

Peter anser virkelig de lidelser, som Kristus har forudsagt, for uforenelige med den messiasværdighed, han har erkendt hos Kristus. Ligesom Satan mener han ikke, at Kristus kan lide – endog ikke af sult, havde fristeren sagt i ørkenen – at han skal herske over Israel, idet han gør et mirakel, som samler hele folket om ham, at han skal herske over hedningerne (Matt. 4,1-11). Først når Helligånden kommer på Pinsedagen, kan disciple komme ud over denne fejl-agtige messiasopfattelse: »Herre, er tiden nu kommet, da du vil oprette Riget for Israel?« (Ap.g.1,6). Kristus går beslutsom den vej, lydigheden mod Faderen viser ham. Han gentager utrætteligt for sine disciple den af Gud bestemte nødvendighed til at underkaste sig den guddommelige vilje (Matt. 16,21-22; Mark. 8,31; Luk. 9,22). Og nu kommer Peter, ligesom Satan, og foreslår Kristus frihedens selvstændighed, med andre ord: frigørelsen fra Guds plan. Han viser sin syndige selvstændighed ved at gøre indsigelse imod »tjenerens« lydighed. Det er derfor »tjenerens« mysterium er ham en anstødssten, og at han benægter dette mysterium.

St. Peter (Altertavle fra middelalderen).

I det øjeblik, Kristus siger til Petrus, at han vil forråde ham, afslører han i øvrigt, idet han indstifter eukaristien, meningen med sin død som »den lidende tjener«. Og de ord, han citerer fra Zakarias: »Jeg vil slå hyrden, og fårehjorden skal spredes« (Matt. 26,31), vidner yderligere om hans handlings rækkevidde.

Peter er således den disciple, som ved sin adfærd fornægter Kristus i hans inderste og væsentligste mysterium: nemlig som »den lidende tjener«.

Det evangeliske paradoks træder frem med en uforlignelig kraft, hvis man bemærker, at Peter som »sten« eller »klippe« – Peter betyder jo sten eller klippe – i kirken skal udtrykke »tjenerens« mysterium. Det er jo faktisk netop som »den lidende tjener«, forkastet og ophøjet, det vil sige forkastet som stenen af bygmestrene, men ophøjet af Gud i opstandelsen til at være hovedhjørnestenen (jfr. 1 Pet. 2,6), at Kristus selv er stenen og klippen.

2. Det forhold, at Kristus valgte til kirkens grundsten netop den mand, der benægtede det væsentlige i Kristi eget mysterium, har en dyb betydning i Guds tanke.

I den tekstsammenhæng, vi har gennemgået, synes Kristi valgfrihed at være uindskrænket. Han ved, at hans disciple vil fornægte ham midt under hans lidelse, og dog valgte han den i en fuldkommen frihed. Peter, som over for »den

lidende tjener« lydighed bekræftes i sin selvstændighed og frihed, gøres kun til kirkens leder og grundsten ved det nådens blik, som »den lidende tjener« fra nu af lader hvile på ham. Af sig selv har han ingen fasthed og bestandighed; han er fremfor nogen vidne om kødets skrøbelighed, dvs. det menneske, der ikke er besjælet af Helligånden.

Peters mysterium er således noget af det mest centrale i evangeliet og kirken. Det forkynder evangeliets paradoksale logik, den logik, der rummes i Pauli ord: »Det, der ikke var noget, udvalgte Gud for at gøre det, der var noget, til intet, for at intet menneske skal rose sig for Gud« (1. Kor. 1,28).

Det er da allerede tydeligt, at Peter ikke i kirken er leder i ordets sædvanlige betydning. Den rolle, han spiller i kirken, er i følge sin natur hemmelighedsfuld. Den har en karakter, der er helt særegen, grundet som den er på karakteren af selve Kristi mysterium.

3. Det var nødvendigt, at den fristelse, der forbliver hele kirkens, blev overvundet i kirkens leder.

For at blive ophøjet som leder af kirken – det vil sige: som den, den bærer og synligt i sin person forkynder kirkens mysterium – havde Peter brug for at overvinde sin jordiske messiasopfattelse og med sine tårer (Matt. 26,75) at åbne

---

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fødevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Tonny Vergmann

Bilkkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Dehnsvej 1, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glamøstre
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emille Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

Vestjysk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (05) 12 13 11

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Alt i gulvbelægning

Dansk Gulventreprise A/S

Studlestræde 15
Telefon Byen 5800 og 5151

**Støt vore
annoncører**

---

sig for »den lidende tjeners« mysterium.

Som den synder, der fornægter det væsentligste og mest skjulte i Kristi mysterium, men samtidig, takket være Herrens frie valg, som tilgivet synder, er Peter et synligt symbol på hele kirkens liv.

Mattæus' lære er helt vidunderlig i sin evangeliske tankegang: Kirkens leder kan kun være en tilgivet synder, helt afhængig af den guddommelige nåde.

Bygget på Kristi død og opstandelse kan kirken faktisk kun bestå, hvis den som Kristi brud følger den vej, brudgommen har fulgt, det vil sige: »den lidende tjeners« vej.

Det var derfor frem for alt en byden- den nødvendighed, at den tilbøjelighed, kirken kunne have til at gå ad en anden vej end »den lidende tjeners«, blev overvundet i dens leder, trods alle de fristelser, kirken skulle kende. Det er nødvendigt, at der synligt i den er én, som forhindrer den i at afvige fra dens virkelige kurs og fastholder den på den rette: Frelserens død og opstandelse. Som den sten, der minder om, at Kristus selv var stenen, som blev forkastet og dog udset til hovedhjørnestenen – Kristus blev jo forkastet og ophøjet – har Peter den opgave i kirken at bevare troen på »den lidende tjeners« fulde mysterium og på deltagelsen i hans livsskæbne.

I selve sin person er apostlen Peter tegnet på kirkens katolske og apostolske karakter, som er givet med døden på korset og i opstandelsen.

Kirken hviler således på en synlig sten, som ikke skjuler Kristus, tværtimod: denne sten er intet i sig selv, og den viser ubønhørligt tilbage til den virkelige klippegrund.

4. Den sten, imod hvilken helvedes kræfter knuses.

Midt i denne fristelse, som fra korset at regne vil ryste kirken lige til tidernes ende, er Peter den sten, hvorover ved Guds rene nåde Satan ikke kan sejre. Han er den sten, som er helt afhængig af hin anden sten, imod hvilken Satan er knust. Han er indsat som sten af Kristus, han er samlingspunkt for hele kirken, fordi han uafladelig som leder og i sin egen persons mysterium henviser til »tjenerens« død og opstandelse.

Peter er kirkens grundvold for så vidt, som han i sin person og i sin stilling udtrykker og understreger det helt uforkyndte i Guds nåde. Han er ligesom »den lidende tjeners« sejl på kirkens pande. I sin totale afhængighed af Kristus er han på en gang et tegn på kirkens ydmyghed over for Kristus og et tegn på den fare, som altid ligger for, at kirken undsiger Kristus.

5. Peter, apostlene og hele kirken.

Kristus valgte apostlene til at viderebringe til verden sit mysterium som »den lidende tjener«, til at lade verden leve og tage del i dåben og eukaristien. Disse sakramenter betyder jo fællesskab med Frelserens mysterium. Han valgte dem til at lede sit folk ind på den vej, »tjeneren« havde taget.

Peter og apostlene har den samme opgave: de skal oprette menighederne, som skal være helt samlet – ved troen og deltagelsen i eukaristien – om »den lidende tjeners« mysterium, som de på deres side skal udtrykke i deres liv.

Men i apostlenes kreds har Peter en absolut særegen, helt enestående rolle. Han er et synligt tegn på, at hele kirken hviler på den ene grundvold, som er Kristus. Som kirkens leder står hans virke helt i den enestående missions tjeneste, at stille alle andre apostle og alle de kristne menigheder ansigt til ansigt med »tjenerens« lydighed.

I en følgende artikel fortælles om teksterne hos Lukas og Johannes.

Kardinal Döpfner advarer

Kardinal Julius Döpfner, München, som er formand for den tyske bispekonference, har advaret mod »anarkistiske tendenser« i kirken. I et brev til præsterne i sit ærkebispedømme har kardinalen erklæret, at han i diskussionerne om pavens rundskrivelse om fødselskontrol og om autoriteten synes at se en fare for brud på præsternes fællesskab.

Kardinal Döpfner gjorde opmærksom på, at man ikke fik nogen ny orden ved at skabe uorden.

Med hensyn til cølibatet sagde han, at nogle søgte at presse kirkens ledere og gennemtvinge en omstødelse af den nuværende kanoniske lovgivning om cølibatet. Kardinal Döpfner indrømmede, at antallet af mænd, der forlader præstegerningen vokser, men der var ingen grund til panik.

Samtidig offentliggjordes i Frankfurt en opinionsundersøgelse angående cølibatet. Af 20.000 adspurgte svarede 3158, 76,5 pct. gik ind for afskaffelse af det obligatoriske cølibat for sogne gejstlighed. 93,9 pct. af adspurgte præster under 40 år ønskede afskaffelse af det obligatoriske cølibat, mens 59 pct. af præsterne over 40 ønskede afskaffelse.

»Klog mand er god nok at gæste«

I anledning af 100-året for udnævnelsen af Hermann Grüder til apostolisk præfekt i Danmark fortalte B. Husson i »Katolsk Forum« nr. 8 om de begivenheder, der gik forud og om præfekten selv. Her fortælles om biskop Johannes von Euch, om udviklingen mod oprettelsen af et »rigtigt« katolsk bispedømme og om den katolske kirke i Danmark i vore dage.

Selv om Johannes von Euch var født i Meppen ved Hannover, var hans familie af østrigsk oprindelse og stammede fra Tyrol. I de 20 år, han virkede i Fredericia, de første år som eneste katolske sognepræst i hele Jylland og på Fyn, arbejdede han med sand apostolisk iver. Alene i Fredericia op tog han i den 20-årige periode 207 voksne med 120 børn i den katolske kirke.

I slutningen af 1883 blev Johannes von Euch udnævnt til domherre ved domkirken i Osnabrück, men kom aldrig til at fungere, da præfekt Grüder døde inden årets udgang. I stedet for blev Johannes von Euch udnævnt til apostolisk præfekt, og som sådan

Biskop Johannes von Euch,
Født i Meppen, Hannover, 21. januar 1834,
studeret i Paderborn og Osnabrück,
præsteviet 18. januar 1860,
kapellan ved Skt. Ansgars kirke 1860-64,
sognepræst i Fredericia 1864-84,
apostolisk præfekt 17. februar 1884,
apostolisk vikar 15. august 1892,
bispeviet 8. september 1892,
død i København 17. marts 1922.

Billedet viser von Euch endnu som sognepræst.

fortsatte han ufortrødent sit arbejde i den danske mission. Flere nye sogne fik han oprettet. Da Skt. Ansgars Kirke efterhånden blev for lille og desuden lå i den nordlige del af København, fik han oprettet fire sogne, som blev udskilt fra Skt. Ansgars sogn: Skt. Mariæ på Frederiksberg i 1893, Skt. Annæ på Amager i 1903, Skt. Andreas i Ordrup i 1913 og Sakraments sognet på Nørrebro i 1917.

Johannes von Euch's velsignelsesrige arbejde var sikkert årsagen til, at det apostoliske præfektur i 1892 blev ophøjet til apostolisk vikariat, og samme år blev han udnævnt til apostolisk vikar for Danmark og Island – der dengang endnu hørte til det danske rige – og bispeviet 8. september. Dermed fik de danske katolikker deres første biskop siden reformationen.

Som den statelige prælat han var, skabte biskop Johannes von Euch stor respekt om sig. Dertil kom, at han var en stor diplomat, hvad der dengang var meget vigtigt. Således klarede han begravelsen af prinsesse Marie med glans. Prinsessen var katolik, men gennem prins Valdemar gift ind i et protestantisk kongehus, så det gav spekulationer. Det blev til en rekviemmesse om aftenen i Skt. Ansgars Kirke, hvorpå kisten, omgivet af marinere med brændende fakler, førtes til Holmens kirke, hvor den stod indtil næste dag, hvor den førtes til Roskilde domkirke. Her forrettede biskoppen den sidste velsignelse uden for kirken, hvorefter kisten blev båret på plads i kapellet, mens biskoppen afførtes de sorte messeklæder. Derefter gik han, iført sin daglige prælatdragt ind i kirken, hvor en lang række protestantiske præster i ornat stod opstillet i midtergangen. Biskoppen hilste på hver enkelt af dem, men een ønskede ikke at hilse på biskoppen og stak hænderne om på ryggen. Biskop von Euch reagerede omgående ved at bøje sig dybt for den pågældende og fortsatte sin gang.

Biskop Johannes von Euch havde fået grundlagt i alt 25 katolske menigheder i Danmark, da han døde 17. marts 1922, 88 år gammel. De fleste af disse menigheder var ganske vist små, men de var der og betingede den katolske kirkes fortsatte vækst. Som en anerkendelse hædrede kong Christian X ham ved på hans 80-års fødselsdag

Biskop Josef Brems,
Født i Testelt, Belgien, 7. august 1870,
indtrådte i Præmonstratenserordenen
11. september 1889,
præsteviet 9. marts 1895,
præst i Randers 1903-04,
sognepræst i Vejle 1904-22,
apostolisk vikar 10. oktober 1922,
bispeviet i Averbode, Belgien,
25. januar 1923,
nedlagt sit embede på grund af
svagelighed 1938.

at tildele ham kommandørkorset af Dannebrog.

Det vakte oprigtig sorg blandt de danske katolikker, da biskop Johannes von Euch døde, og han fik den største katolske begravelse, der indtil nu er set herhjemme. Biskop Berning fra Osnabrück overværede rekviemsmessen og deltog i den lange procession fra Skt. Ansgars Kirke til Katolsk Vestre Kirkegård, som biskoppen selv havde taget initiativet til at få oprettet.

Biskop Brems

At fortsætte arbejdet som apostolisk vikar i Danmark var en meget tung arv at løfte, og det tog da også sin tid – 7 måneder – førend sognepræsten i Vejle, Josef Brems, blev udnævnt. Man havde mand og mand imellem talt om flere emner til apostolisk vikar. Især nævntes sognepræsten i Roskilde, montfortanerpræsten A. Kerckhoffs. I den mellemliggende tid havde vikariatssekretæren, pastor Jakob Olrik (senere udnævnt til monsignore), fungeret som vikariatsleder. Biskop Brems fortsatte trofast sin forgængers arbejde og fik oprettet nye sogne, bygget 10 nye kirker og indviet en række kapeller. Han viede også flere nye præster til den krævede gerning herhjemme.

I 1926 fejredes 1100-året for Ansgars ankomst til Danmark med en pontifikalmesse, som biskop Brems fik arrangeret i forsommeren. Det foregik under stor deltagelse i det fri i slotsgården foran Ledreborg Slot ved Lejre. Her så man for første gang de

nordiske katolske biskopper og præfekter samlet til en kirkefest.

Men det, man især vil huske, er den stor-låede eukaristiske kongres, biskop Brems fik arrangeret i 1932. Det blev en enestående katolsk manifestation, der optog hele landet, ikke mindst pressen, og som skabte respekt om den katolske kirke. Nævnes bør indledningshøjtideligheden i Idrætshuset i København med 3000 deltagere, hvori deltog to kardinaler, de nordiske biskopper samt en række abbeder og udenlandske biskopper. Højtideligheden blev transmitteret i sin helhed af Danmarks Radio. Endvidere var der den store eukaristiske procession med forudgående pontifikalmesse i det fri ved klostret på Jagtvejen. Her deltog, foruden de mange kirkefyrster, ca. 8000 katolikker fra hele Skandinavien og Nordtyskland.

Tynget af ansvaret ved det høje embede og et samtidig ikke alt for godt helbred anmodede den 68-årige biskop i 1938 om tilladelse til at trække sig tilbage. Det blev bevilget, og han trak sig tilbage til Liège i Belgien.

Biskop Theodor Suhr

Det kom som en stor overraskelse, da det blev meddelt, at benediktinermunken *Theodor Suhr* var blevet udnævnt til biskop

Biskop Johs. Theodor Suhr,
Født i Nyborg 24. januar 1896,
konverteret i Rom 17. januar 1926,
indrådt i benediktinerordenen i klostret
Clairveaux, Luxemburg, 1926,
studeret i Paris og Rom,
præsteviet 1. april 1933 i Luxembourg,
prior for abbedet San Girolamo, Rom,
1935,
apostolisk præfekt 14. december 1938,
bispeviet i abbedet San Girolamo, Rom,
15. januar 1939,
indsat i Skt. Ansgars Kirke 3. februar 1939,
nedlagt sit embede på grund af sygdom
januar 1964.

Brems' efterfølger som apostolisk vikar for Danmark. »Hvem er han?« spurgte man.

Og ganske rigtigt. Theodor Suhr var et ukendt navn for de fleste danske katolikker, da han den 3. februar 1939 i Skt. Ansgars Kirke blev indsat som biskop, – en begivenhed, der blev transmitteret af Danmarks Radio.

Det var den første danskfødte biskop efter reformationen – oven i købet konvertit – der i en for biskopper så ung alder som 43 år skulle påtage sig det ikke lette arbejde at føre det danske vikariat videre. Men han havde evnerne til det. Vigtigt var det, at han var en særdeles dygtig administrator og dertil havde et lyst gemyt, han var jo fynbo. Han fik i højeste grad brug for begge dele.

Efter at have orienteret sig om de mange – ofte indviklede – forhold begyndte biskop Suhr at rationalisere. Allerede i 1943 blev de katolske sogne i Storkøbenhavn omorganiseret, hvorved der blev 9 sogne i stedet for som hidtil 6. Bispekontoret, hvor alle tråde samles, blev ligeledes omorganiseret. Nye kirker blev bygget, og her var biskoppen ikke bange for at anvende moderne bygningsformer. Derom vidner f. eks. Skt. Knud Lavards Kirke i Kgs. Lyngby og Skt. Nikolaj Kirke i Hvidovre.

I foråret 1953 fik dansk katolicisme for alvor hjemstavnstret, idet bispedømmet København blev oprettet som selvstændigt bispedømme. Senere organiserede de nordiske biskopper sig i en nordisk bispekonference, der vil få stor betydning ud i fremtiden, idet alle større problemer af fælles betydning drøftes der.

Omkring samme tid blev ærkebiskop Martin Lucas udnævnt til apostolisk delegat for Norden, og efter i nogen tid at have haft sin residens i Stockholm, flyttede delegaten til Vedbæk i Danmark. Ærkebiskop Lucas, som for nylig er død, nedlagde sit embede af helbredsmæssige grunde, og hans efterfølger blev ærkebiskop Bruno Heim, som blev udnævnt til pronuntius i Finland med de deraf følgende diplomatiske rettigheder.

I 1953 organiserede biskop Suhr det store pinsestævne med aftenmesse i Idrætsparken i København, hvor messen blev læst i fakelskær i det fri og med en pontifikalmesse pinsedag på plænerne foran Frederiksborg slot med kardinal Frings fra Köln som celebrant. Det største øjeblik under denne messe var utvivlsomt pave Pius XII's tale til de danske katolikker, der blev transmitteret direkte fra Rom.

Biskop Suhrs interesse for at gøre liturgien mere tilgængelig for menigheden, fik sit første udtryk, da han i 1944 udgav »Søndagsmessebogen«, der indeholdt adskillige gregorianske messer, forskellige gregorianske sange samt komplet, alt på latin. Men da de følgende års bevægelse rundt om i landene for at indføre modersmålet i så vidt udstrækning som muligt i liturgien voksede sig stor, tog han selv positiv stilling hertil, og resultatet blev »Salmebogen af 1951«, i hvilken han bl. a. fik indført danske salmer af Kingo, Brorson og Grundtvig.

Da pave Johannes XXIII indkaldte til det 2. Vatikankonsil, arbejdede forskellige kommissioner med tilrettelæggelsen af kirke-mødet. Biskop Suhr, hvis store evner man

erkendte, blev udnævnt til medlem af en af disse kommissioner.

Februar 1964 trådte koncilets konstitution om liturgien i kraft, og biskop Suhr, der i forvejen var stærkt interesseret i at få det danske sprog indført i liturgien herhjemme, nedsatte straks en liturgikommission, der skulle bistå ham med at føre koncilets ønsker ud i livet.

Også til det økumeniske arbejde, som koncilet gav stødet til, sluttede biskop Suhr sig fuldt og helt, men de senere års tiltagende svagelighed, der medførte, at han ofte, navnlig om vinteren, måtte rejse bort – som oftest til benediktinerabbediet Engelsberg i Schweiz – hindrede ham i effektivt at tage del i dette arbejde.

Just som biskop Suhr stod over for at skulle fejre sit 25-års bispejubilæum, måtte han på sin læges indtrængende anmodning nedlægge sit embede – til sorg for de danske katolikker. Ved sit på en gang fine og humorfyldte væsen havde han skabt en uhyre popularitet om sin person, ligesom han for offentligheden stod som en markant prælatsskikkelse, respekteret af alle.

For nylig kunne biskop Suhr fejre 30-års dagen for sin bispevielse, og mange taknemmelige tanker gik til jubilaren med ønsket om, at vi danske katolikker endnu længe må have ham iblandt os, og mange gode råd kan han med sin rige erfaring stadig give. »Klog mand er god nok at gæste« siger jo et gammelt ord.

Biskop Hans Ludvig Martensen

Til biskop Theodor Suhrs efterfølger udnævntes jesuiterpater Hans Ludvig Martensen (hans data blev for nylig bragt i Katolsk Forum nr. 2-1969). Det var biskop Suhr selv, assisteret af biskoppen af Oslo, L. W. Gran, samt biskoppen af Helsinki, P. Verschuren, der viede den nye biskop i Skt. Knud Lavards Kirke, og det var den første katolske bispevielse efter reformationen. Vielsen blev i sin helhed sendt af dansk TV. Biskop Martensen var endnu yngre end biskop Suhr, kun 38 år gammel, da han begyndte sin bispegerning i maj 1965.

Knap fem år er ikke nogen lang tid, men alligevel har biskop Martensen allerede nu indskrevet sit navn i dansk katolsk kirkehistorie, idet han har sammenkaldt til en synode, den første i sin art herhjemme. I denne deltager ikke blot præster, som det er sædvanligt, men også ordenssøstre og lægfolk, de sidste oven i købet med et flertal. Forud for synoden, der holdes i august måned i år, har forskellige kommissioner i et par år arbejdet med at tilrettelægge arbejdet, og det er med stor forventning man ser hen til det resultat, synoden måtte komme til. I øvrigt fortsætter biskop Martensen i sin forgængers spor, idet også han går stærkt ind for det danske sprogs anvendelse i gudstjenesten samt deltagelse i det økumeniske arbejde.

Dette var en kort, meget kort oversigt over dansk katolicismes udvikling siden reformationen. Her er dog ikke nævnt de mange udenlandske og danske præsters arbejde, ej

heller de mange ordenssøstres uegennyttige arbejde på skoler, hospitaler og i andre institutioner. Eller om de mange foreningers virke på religiøst, socialt eller kulturelt område, om den megen litteratur, skrevet af kendte forfattere og digtere som W. Karup, Johannes Jørgensen, Halfdan Kejser og Peter Schindler, og om katolske kunstnere som Mogens Ballin, Chresten Skikkild, A. Theilmann, Birgitte West, Leif Kayser og Bernhard Lewkovitch. Der er heller ikke nævnt noget om pressen, fra Katolsk Ugeblad, nu Katolsk Forum, der er begyndt på sin 117. årgang, til sognebladene og de religiøse og kulturelle tidsskrifter.

Men i alle tilfælde bør de danske katolikker af i dag vise dyb taknemmelighed og respekt for de udenlandske præster og ordenssøstre, der for godt 100 år siden forlod fædreland, familie og venner for i Danmark som oftest under fattige kår, at bygge Ansgars kirke op igen. Ligeledes bør man mindes katolikerne fra slutningen af forrige århundrede, den første katolske generation, der trofast sluttede op om biskop og præster, støttede dem og således var med til at skabe det grundlag, vi bygger på i dag. Dengang var det nemlig ikke let at være katolik i Danmark. Der var mistro og ligefrem fjendskab og chikane at slås med. Men alligevel holdt de ud.

Men hvad nu? Kirken har for tiden store vanskeligheder at kæmpe med. Der er dem, der taler om krise. Så galt er det nu ikke, men man kan tale om et tidehverv af store dimensioner. Efter at pave Johannes XXIII opfordrede til dialog de forskellige kirkesamfund imellem, en opfordring, der er blevet modtaget med begejstring verden over, er vi ikke mere isolerede med en flere hundrede år gammel tradition og regelbundethed, men skal forny os og tilpasse os den verden vi lever i for tiden, og det er ikke let.

Derfor er den bedste måde at fejre dette 100-års minde på at slutte op om vor biskop og gennem alvorlige drøftelser i synoden med deraf følgende gode råd at komme gennem denne store fornyelse, selv om vi må regne med, at det kan tage flere generationers arbejde, førend vi når målet. Vi ved jo, at Han, som har lovet at være med sin kirke indtil dagens ende, også vil være med det lille udsnit, der hedder kirken i Danmark.

B. Husson.

Vågn op

Kom til synodedebat – det haster. Danmarks Katolske Kvindeforbund – Bifrost Danmarks Unge katolikker og Katolsk Arbejderaktion inviterer til debat om:

KIRKENS POLITISKE ANSVAR

tirsdag den 13. maj kl. 19.30

Jagtvej 183 B – Store sal

Ellen Nielsen og Jan Ulrik Dyrkøb i krydsild.

I panelet deltager, foruden repræsentanter for de fire organisationer, folk, der offentligt har markeret standpunkt til aftenens emne.

KIRKEN – DET ER DIG!

Skolebøger - Skolerekvissitter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Kornerupsvænge 5 - Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Alløhølgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af klrkvine

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telefon Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

OASE KAFFE

Lev. til de katolske Institutioner

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amallegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Støt vore annoncører!

D. Plate Petersen

Malmester
Tlf. Fasan 2718

Ernst Grell & Co.

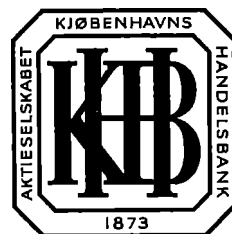
aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 52 06 93

R. Schullik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

HANDELSBANKEN

- altid med i billedet

Abonnement på Katolsk Forum –
ring (01) 14 90 55.

LØRDAG den 10.: Antonius, biskop og bekender (hvid) eller Gordianus og Epimachus, martyrer (rød).
 SØNDAG den 11.: 5. EFTER PÅSKE (hvid).
 MANDAG den 12.: Prankratus m.fl., martyrer (rød), Bededag (violet).
 TIRSDAG den 13.: Robert Bellermino, biskop, bekender og kirkelærer (hvid), Bededag (violet).
 ONSDAG den 14.: VIGILIE TIL KRISTI HIMMELFART (hvid), Bededag (violet).
 TORSDAG den 15.: KRISTI HIMMELFART (hvid). Tiden for påskekommunionen slutter.
 FREDAG den 16.: Ubald biskop og bekender (hvid). Biskop Martensen bispeviet 1965.
 LØRDAG den 17.: ERIK, konge af Sverige, martyr (rød).
 SØNDAG den 18.: SØNDAG EFTER KRISTI HIMMELFART (hvid).
 MANDAG den 19.: Petrus Celestin, pave og bekender (hvid).
 TIRSDAG den 20.: Bernardin af Siena, bekender (hvid).
 ONSDAG den 21.: Messen Kristi Himmelfart (hvid).
 TORSDAG den 22.: Messen Kristi Himmelfart (hvid).
 FREDAG den 23.: Messen Kristi Himmelfart (hvid).
 LØRDAG den 24.: PINSELØRDAG (rød).

INDLAND

AC, Jylland

Onsdag den 28. maj 1969 kl. 20.00 afholder AC, Jylland generalforsamling i Sct. Knuds skoles anneks, Ryesgade 26, 8000 Århus C.

Generalforsamlingen har flg. dagsorden:

- beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år,
- aflæggelse af regnskab og fastsættelse af kontingent,
- eventuelle indsendte forslag,
- valg af bestyrelse,
- valg af revisorer,
- eventuelt.

ad. d/ : NB. der gøres opmærksom på, at bestyrelsen ikke ønsker at fortsætte som en helhed.

ØM-valfarten

Øm-valfarten finder i år sted søndag den 18. maj med følgende program:

Kl. 10.45 samles alle på pladsen overfor kirken og går i procession til kirkepladsen.

Kl. 11.00 påbegyndes messen hvorunder biskoppen prædiker.

Kl. 14.00 afsluttende andagt.

NB. Lørdag aften den 17. maj er Øm-borgen lukket på grund af valfartens forberedelse.

Henvendelser angående valfarten bedes rettet til:

Bengt Jensen, Digtergangen 23,
8230 Aabyhøj.

Øm-valfarts-komiteen.

Kirkekoncert

Den tysktalende menighed i København holder den 2. juni kl. 19.30 i Sct. Nikolaj Kirke i Hvidovre (sognepræst G. Kreienbühl) en lille kirkekoncert. Bagefter er der reception. Alle er hjertelig velkomne, og adgangen fri. Programmet ser sådan ud:

- Tommaso Antonio Vitali (ca. 1665-1747): Triosonate for violiner og continuo.
- Dietrich Buxtehude (1637-1707): Solokantate »Herr, wenn ich nur dich habe«.
- J. S. Bach (1685-1750): »Jesus bleibet meine Freude«.
- W. A. Mozart (1756-1791): »Laudate Dominum« aus Vesperæ solennes de confessore.
- Franz Lederer: Deutsche Messe zu Ehren des hl. Thomas af Aquin (1965).
- Satz: L. Lauterbach: »Jauchzt alle Lande, Gott zu Ehren«.
- Konrad Seckinger: Kirchenliedkantate »Christ ist erstanden« (1969).

SVERIGE

»Adopterer«
Värmland

Benediktinermunkene i Fort Augustus Abbey, Inverness-shire, England, har »adopteret« Värmland i den hensigt at genindføre munkelivet. De 29 præster og 13 lægbrødre i abbediet vil prøve at skaffe penge for at hjælpe en tidligere abbed fra klosteret, pater Oswald Eaves, som virker i Värmland. Man vil så snart som muligt sende flere munke. Pater Eaves er sognepræst i Karlstad, Värmlands hovedby. Han kom i sin tid til Sverige efter opfordring fra den daværende biskop Ansgar Nelson OSB, som nu bor i USA.

London
»aborthovedstad«

London - NC News Service

Selv om den engelske lov, der tillader svangerskabsafbrydelse, knap er et år gammel, er den allerede begyndt at vække betydelig uro både i parlamentet og i pressen.

London er pludselig blevet »verdens aborthovedstad«, og det økonomiske fidusmageri, der har udviklet sig, siden de folk, der foretager svangerskabsafbrydelserne, er flyttet fra sidegaderne til strøget, er blevet til en offentlig skandale.

Det britiske sundhedsvæsens hospitaler, som allerede er for få og for dårligt bemandede til at hamle op med de medicinske krav, et velfærdssamfund normalt stiller, kan slet ikke klare den kø af ansøgere om fri abort, der nu er dannet. De private klinikker, som siges at forlange mellem 350 og 480 £ for en behandling, der tit kun kræver ganske få timer, er ved at sprænges.

Lægerne selv er indbyrdes splittede i deres syn på dette spørgsmål, men de fleste af dem, heri indbefattet mange sygekasselæger, er åbenlyse modstandere af, at der ifølge engelsk lovgivning er adgang til fri abort. Alle katolikernes advarsler mod den abortlov, der blev vedtaget i fjor, er nu gået i opfyldelse.

Det næste skridt - fri adgang til eutanasi - har allerede være forelagt parlamentet til en første drøftelse. Det ser ud til, at de, der går ind for denne lov, og som har mange af de samme indflydelsesrige humanister og radikale intellektuelle bag sig, som abortloven havde, ser ud til at være fast bestemt på at holde ud, til de har ført deres sag igennem.

Italienske
biskopper og
konkordatet

Rom - NC News Service

De italienske biskopper har erklæret, at det 40 år gamle konkordat mellem Italien og pavestolen bør tages op til revision, »hvis man skal bevare det umådelige gode, der hedder fred på det religiøse område«.

Blandt det øvrige indhold af deres 2.300 ord lange afsluttende communiqué kan nævnes:

– En bekræftelse af præsternes cølibat som et gode, man ikke kan opgive, og hvis nødvendighed i dag er mere indlysende end nogen sinde.

– Et udtryk for »den dybeste bekymring på grund af den offentlige moral og de konsekvenser, den vil føre med sig«. Til dette var knyttet en appel til de offentlige myndigheder og til forældrene om at »råde bod på denne situation« gennem moralsk opdragelse og belæring og »ved prompte og årvågent at tage loven i brug og med lovmæssige foranstaltninger, hvor dette er tiltrængt«.

– Et vink om, at biskopperne ønskede folkeafstemning om forsøget på at indføre en skilsmissegivning i Italien.

Angående en eventuel revision af det konkordat, som siden 1929 har bestemt forholdet mellem kirke og stat i Italien, sagde biskopperne, at den skulle ske »efter en gensidig overenskomst mellem de to parter«.

Kardinal om politisk samvittighed

Lowain – NC News Service

På et møde i den internationale katolske fredsbevægelse Pax Christi, hvis præsident han er, udtalte kardinal Alfrink for nylig, at det, at man ikke blander sig i politik også kan bidrage til at på-

En ganske ung pige taler nordirernes sag i det britiske parlament.

– og mit navn er kardinal Heenan, men De kommer ikke ind alligevel! (Catholic Herald).

MED ELLER UDEN FORLOV

Gamle flasker?

Mette.

En emigreret protestantisk slægtning har sendt mig et brev fra Argentina. Han er et i næsten alle retninger gennemsnitsmenneske med en masse sund fornuft, en god vilje til at se objektivt på tingene og udstyret med en udmærket evne til at fatte, hvad der bliver sagt. Derfor synes jeg, det er interessant at læse følgende betragtninger midt i brevet:

»Hvad er det, der er ved at ske med katolikkerne hele verden over, – her er der i en enkelt by Rosario (ca 1/2 million indbyggere) ikke mindre end 30 præster, der har taget deres afsked. Og forleden blev en eks-biskop fra Peru gift i Buenos Aires. Måske trænger kirken til en fornyelse – ligesom den protestantiske. Jeg er ikke nogen flink kirkegænger. Men de få gange, jeg har hørt vor præst, sidder jeg med en flov smag i munden og må indrømme, at jeg ikke forstår halvdelen af, hvad han står og fabler om. Og det er der vel heller ikke nogen af de andre tilhørere, der gør. Men bagefter har man da den tilfredsstillelse at få en gemytlig sludder med landsmænd, som man ikke har set længe, – altså er søndagen ikke helt spildt – «.

- - -

Tja! Man får lyst at sige med Sher-

lock Holmes: Elementært, min kære Watson!« For det er elementært. Det er – i en uakademisk nøddeskal – en vigtig oplysning om, hvorfor den kirkelige krise er så voldsom, så dybtgående og så omfattende: gennemsnitsmennesket i dag mangler nogen til at tale et sprog, han forstår, om Gud.

Og nok er der grund til at føle sig opmuntret over store indsatsler som synoder og konciler og hvad ellers af lignende anstrengelser, der i disse år lægger beslag på så megen arbejdskraft og så gode viljer. Men bagest i bevidstheden sidder man ALLIGEVEL med sin uovervindelige bekymring. For på trods af alle kommissioner og udvalg og betænkninger og meget mere på renfærdige papirark:

Vi går vel ikke og fylder ny vin på gamle flasker, som Vorherre så indstændigt advarede imod? Vi mangler vel ikke i sidste instans modet til udskifte også flaskerne? Begynde om igen på en helt ny led – gøre skridtet helt ud, så surdejen kan få sin chokerende kraft igen? For hvor skal dog meget være anderledes, førend mennesket af gennemsnit bliver til at råbe op om kristendom – I DAG! *Mette.*

virke begivenhedernes gang, omend på negativ måde.

Kardinalen erklærede, at Pax Christi's særlige opgave består i at virke ansporende på folks samvittighed, når det gælder at tage stilling til spørgsmålet om krig eller fred. Det er en meget presserende opgave, sagde kardinalen, og den indtager en høj plads blandt de kristnes forpligtelser her på jorden.

Præster arresteret i Spanien

Bilbao – NC News Service

Over hundrede mennesker, deriblandt en hel del præster, er blevet arresteret for påstået terroristvirksomhed i Baskerland,

hvor separatister har propaganderet for større national selvstændighed både med hensyn til styret og til anvendelsen af baskisk sprog og baskiske sædvaner. Mange er flygtet til Frankrig og Belgien for at undgå at blive arresteret.

Tre præster og to lægfolk er anklaget for at have bistået og skjult et medlem af den baskiske frihedsbevægelse, Fermin Monasterio Perez, som anklages for at have dræbt en taxachauffør i en pistolkamp. Perez, som selv var såret, var undsluppet op i bjergene, men kom senere tilbage til landsbyen, hvor præsterne og de to lægfolk skal have hjulpet ham med at finde et skjulested.

Næste nummer er pinsenummeret, der er i handelen den 23. maj.

Carl Bæk & Søn
Et. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Olløfyr
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsolier
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amallegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

S. Steffensen & Søn

Tømrermestre
Nylandsallé 26, Horsens
Tlf. 62 36 70

EBM
ENGELSK BEKLEDNINGS MAGASIN
Christian Falther
HORSENS

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

G. Garth-Grüner

Landsretsagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60
Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Støt vore
annoncører

Uroen i jesuitterordenen

Den øjeblikkelige uro indenfor jesuitterordenen, der har koncentreret sig om to hollandske studenterpræsters afgang på grund af cølibatsspørgsmålet, har foreløbig kulmineret med, at et højtstående medlem, pater M. Schoenenberger, som har titel af generalens assistent, er trådt ud af Jesu selskab. I forvejen har pater Jan Hermans S.J. trukket sig tilbage fra sin stilling som provincial i Holland. Hermans gør dog opmærksom på, at han allerede i december havde bedt ordensgeneralen, pater Arrupe, omordne ledelsen af den hollandske jesuiterprovinc, således at der blev udnævnt to ledere for de 600 hollandske jesuitter. Provincialen havde udtrykkelig sagt, at han så under alle omstændigheder ville benytte lejligheden til at træde. Han afløses af pater Jan van Deenen - uden at spørgsmålet om opdelingen af regionalvikarposten endnu er løst.

Generalens tidligere assistent pater Mario Schoenenberger sagde udtrykkelig til pressen, at hans (Schoenenbergers) udtræden af selskabet var en nødvendig konsekvens af den diskussion om cølibatet, der blev ført indenfor ordenen. Han var blevet angrebet for sin progressive holdning og sin moderne indstilling til livet.

Pater Schoenenbergers afløser som generalens assistent for de tysktalende og hollandske ordensmedlemmer er østrigeren Johannes Schasching, der er rektor for Germanicum i Rom og professor i sociologi ved det pavelige universitet Gregoriana. Han var en af hovedtalerne på Katholikentag i Essen, og skulle have gode forudsætninger for at hjælpe pater Arrupe i gennemførelsen af de demokratiske reformer, der trænger sig på indenfor ordenen. Selve valget af Schasching afkræfter »Der Spiegel«s påstand om, at der fra den spanske fødte Arrupes side skulle være tale om magtstræb mod veritabelt diktatur.

Embedet som assistent for ordensgeneralen er blevet oprettet af Ignatius af Loyola selv. Ud fra det daværende medlemstal anså han et antal af fire assistenter for passende, men idag, hvor medlemskataloget tæller 35.000, har man 15, idet der dog skelnes mellem fire generalassistenter og regionalassistenterne.

Paven appellerer

I en indtrængende appel i form af en tale til 26 jesuitterprovincialer bad pave Paul VI fornylig jesuitterne styrke den indre enhed i ordenen og troskaben mod cølibatet. I denne vanskelige tid for kirken var det af afgørende nødvendighed, at man fik at se, hvad »sønerne af Ignatius kunne præstere«. Paul VI gjorde opmærksom på, at kirken i sin nuværende situation havde brug for at værne om sine sande og levende traditioner, på ny at vise sin kraft til at tjene tidens samfund i fattigdom, visdom og kærlighed og at gøre det nylig afholdte Vatikankoncilens lære til princip for kirkens åndelige fornyelse. De rystelser, der for tiden gik gennem kirken, kunne betyde skade ikke blot for dens historiske forløb, men også for Kristi navns ære og for mange, mange sjæles frelse. Kirkens fremtid afhang af et ansvarsfuldt valg af nye veje, som i denne kritiske situation skulle foretages af den mest kvalificerede gruppe i dens midte. Paven opfordrede jesuitterne til at studere og iagttage med deres »typiske standhaftighed«.

Aftenen var biskoppens

Fortsat fra side 7.

kunne måske gøre sig håb om, at de blev noget mere fyldigere.

En biskops chancer for at få den nødvendige information var blevet udtrykt i nogle ord, der blev sagt til en biskop ved dennes vielse: »Nu vil du aldrig få et dårligt måltid mad og aldrig høre sandheden.«

VI lukker os inde

Den efterfølgende debat var i vid udstrækning en dialog mellem biskop Martensen og nogle åbenhjertige spørgere. Biskoppens lige så åbenhjertige og venlige svar afslørede, at

R.I.P.
Vor kære søster
LOUISE AGNES
døde stille den 29. april 1969.
Sct. Josephs Søstre
Fru Johanne Elisabeth Paulsen
f. Feuerlein
Bed for hendes sjæl.

det i hvert fald ikke er hans skyld, hvis det kniber lidt med åbenhed og udveksling af oplysninger. Et meget væsentlig problem er i øvrigt tidsnøden. Døgnet har kun 24 timer.

En ung dame tog et tema op, som hele tiden lå i luften i aftenens debat og som biskoppen havde stærkt understreget: »Vi mennesker taler forbi hinanden«. Nogle dage senere drøftede man for eksempel i fjernsynet den standende teaterkrise. I en tid, hvor teatret gør alt for at forny sig, svigter publikum. Her hørte man også dette: »Vi taler forbi hinanden.« Som argument. Det moderne menneske griber enten til voldsomheder eller lukker sig inde i sig selv. Fællesskabet kan end ikke trives om kunsten i teatret eller blot i den mindre højtidelige biograf. Der er også aviskrise og bladdød.

Synoderne

Men i salen på Rygård koncentrerede man sig om nogle hovedspørgsmål.

Om de sparsomme oplysninger fra synoden i vort eget bispedømme, sagde *Per Wedell Topp*, der er synodemedlem, at årsagen var at finde i konstitutionen, der sagde, at referaterne fra møderne ikke måtte offentliggøres. Pater *Meister* kunne ikke se, at interessen for at få noget at vide kunne være så overvældende, når man tog i betragtning, hvor få mennesker der mødte op til møder om sagen i sognene.

Også bispesynoden i Rom var genstand for opmærksomhed. Det blev fremhævet, at biskoppen burde indhente grundige oplysninger om, hvad folk i stiftet faktisk mente og havde af ønsker og efter mødet i Rom lagde kortene på bordet om resultaterne. I det hele taget var der stærke ønsker fremme om høring med biskoppen.

Biskop Hans L. Martensen gjorde opmærksom på, at en af formålene med vor hjemlige synode jo netop var, at de stedlige katolikkens opfattelse kunne komme frem og videregives til Rom.

Når der ikke var offentliggjort nogen dagsorden for bispesynoden i Rom, var det fordi, den ikke var kommet. De nordiske biskopper havde i øvrigt spurgt, om ikke biskopperne kunne være med til at lægge dagsordenen.

Kanonisk lov

I debatten blev der talt meget om den kanoniske lov, der indeholder en stor del af retningslinjerne for livet i kirken. Også her var der tale om et kommunikationsproblem for så vidt at så mange mennesker skulle rette sig efter noget, som kun så få kendte. I hvert fald forelå loven ikke på dansk. Biskop Martensen oplyste, at den i hvert fald fandtes på tysk og engelsk. Loven var i øvrigt ved at blive revideret. Helt uden rammer af lovlignende art kunne kirkelivet jo aldrig være.

Pastor Bjørn Højbo havde en væsentlig ting at sige om den kanoniske lov: den var skrumpetelig. Megen munterhed.

De skriver til Rom

En dame ønskede at vide, hvad resultatet var blevet af en underskriftsindsamling mod de nordiske biskoppers udtalelse om rund-

skrivelsen om fødselskontrol. Hun betegnede underskriftsindsamlingen som muldvarpearbejde.

Biskop Martensen havde ikke tallet ved hånden, men mente at erindre, at der var tale om 18.

Biskoppen lagde ikke skjul på, at der var nogen, der fra tid til anden skrev til paven. Han udtrykte det sådan, at det jo sjældent var de mere moderne katolikker, der gjorde det. Hvad nævnte underskriftsindsamling angik, havde han selv skrevet til paven.

Demokrati

Hvad offentligheden i den kirkelige økonomi angik, kunne biskoppen ikke se rettere, end at man gjorde det fornødne, når man sendte bispedømmets regnskab til alle kirkebidragydere. En taler fra salen kunne naturligvis se det naive i, at man stemte om, hvor vidt solen skulle gå op og ned, men han fandt, at lægfolket skulle have medbestemmelse i ting, der vedrørte det. Biskoppen kunne ikke anerkende apostelmødet i Jerusaleum som grundlag for ønsket om demokrati i kirken. I øvrigt var der jo på kirkemøderne tale om afstemning, men der var visse ting, som man ikke kunne stemme om - Kristi opstandelse for eksempel. En taler, der præsenterede sig som slet og ret Kaspersen var af den opfattelse, at vi nærmede os folkekirken, hvis præster og biskopper ikke turde åbne munden. Vi skulle ikke bestemme, men komme frem med vore synspunkter.

Liturgien som kommunikationsmiddel blev også drøftet, herunder spørgsmålet om prædiken i form af samtale mellem præst og menighed. Biskop Martensen påpegede det ønskelige i, at man skelnede mellem prædiken, religiøst foredrag og katekese. Prædiken skulle være en forkyndelse, der ikke kunne diskuteres.

7

Gruppesex i Trørød?

En ung dame var ked af, at Trørød ikke var blevet averteret til salg i et katolsk blad, så man havde kunnet prøve at undgå storfamilie og gruppesex, hvor der før var kloster. En katolsk storfamilie havde været at foretrække.

Børge Mannov kom på opfordring ind på spørgsmålet om at få en samtale med ikke-katolikker i stand. Han skelnede mellem et blad som »Kristeligt Dagblad«, der var et fremragende meddelelsesorgan, og så en avis som »Ekstrabladet«, i hvilket en kristen skribent kunne udføre et særligt apostolat, da den ikke blev læst af en inderkreds.

Det var også Mannov, der efter at en ung dame havde anket over, at kun biskoppen blev nævnt med titel, eftertrykkeligt fik givet udtryk for det, forsamlingen ved selvsyn havde konstateret, at biskop Martensen sandelig ikke har placeret sig på nogen kirkefyrstelig trone, men tværtimod er et levende eksempel på en biskop af i morgen.

Hverken Børge Mannov, der med sin sikre tale- og debat teknik også tegnede sig for det nødvendige underholdende islæt, eller de øvrige udmærkede talere vil derfor blive fornærmede, når vi siger, at aftenen i vid udstrækning var biskop Martensens.

HK.

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Elgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 68 ORdrup 3331 - 5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N
Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælåsten

Toldbodvej, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glemmer - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Radhusørstvej, Vejle

Poul
HENRIKSEN

Tlf. *82 37 11

Leverandør til Sct. Maria Hospital

Kødhalle

Robert Hansen
1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212A
Amager 6390

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gæsmester
Værksted: Høvedammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 50

Lensbaron og lensbaronesse STAMPE CHARISIUS' LEGAT

til fordel for ældre og yngre katolske kvinder, gifte og ugifte, til støtte i trange kår og til hjælp til faguddannelse.

Legatportioner på 100 - 500 kr. kan søges

ved henvendelse inden 1ste juni 1969 med fyldige oplysninger og sognepræstens påtegning til formanden for Stiftelsen Mariahjemmet,

landsretssagfører G. Garth-Grüner, Bredgade 25, 1260 Kbhvn. K.

STENO HOSTEL

Otto Rudsvej 7 - 2300 København S - modtager i år igen gæster fra den 27. juni til den 10. august. 120 sengepladser. Ideelt for grupper.

Pris: kr. 13,00 pr. overnatning incl. morgenmad.

Reservér i god tid!!!

PA GENSYN!

BORRIS AKKUMULATORER

til biler, motorcykler, traktorer m. m.

MØLLER & CO. Odense A/S - Asylgade 16 - Telefon 12 33 43

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Det hellige Land: 3/7-17/7 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Galilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Prs kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

27/6-17/7 - Ravenna - Rom - Assisi - 21 dages togrejse - 1/2 pension i Rom - fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

13/9-28/9 - Rom - Assisi - 15 dages flyrejse - fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieførstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hølrup 7894 - 7842

Læserne mener

Fortsat fra side 3.

artikel om Peter Schindler sidste år. Denne artikel har jeg forlængst tilsendt Katolsk Forum og fået løfte om optagelse - uden at der er sket mere. Det er, som om man fra kirkens side vil herse med mennesker, tvinge dem til at anerkende tvivlsomme oversættelser med et eller andet »lærd« navn bagved - og tie de mennesker ihjel, som protesterer i samvittighedsfrihedens navn. Vi kan jo ikke komme udenom, at mange af kirkens traditionelle skikke og fordomme i tidens løb er blevet til det argeste nonsens. Hvad er f.eks. meningen med, at et menneske, hvis ægteskab er gået i stykker ved den anden parts hovedskyld, ikke må gå til Herrens bord? Det er sådant noget, der gør, at man priser sin Gud i enrum og takker Ham for sin forstands fulde brug.

Per Busck-Nielsen.

Svar: Vi henviser til Notesblokken, og kan iøvrigt meddele, at artiklen om Peter Schindler er ansat til pinse nummeret, der kommer den 25. maj.

Red.

Magasin endnu engang

Kære frk. Trærup, tak for Deres reaktion og interesse. Som svar på Deres første spørgsmål kan jeg kun henvise til Magasin 1969, nr. 2, s. 46-47, hvor jeg har meddelt det, jeg ved desangående. På den sidste række spørgsmål kan jeg svare ud fra min egen erfaring, at tidsskrifter, der undgår polemik og debat, hører med til min mest alsidig berigende og interessante læsning.

Med venlig hilsen,
A. Ziggelaar S.J.

Vær med til at løse kirkens kommunikationsproblem. Send os et par linjer om, hvad der sker i Deres sogn og i Deres forening. Redaktionen vil da udvælge det, der synes at være af interesse for hele læserkredsen.

Nadveren under begge skikkelser

Vi har modtaget:

Jeg er bange for, at det er nødvendigt ikke blot at tænke med hjertet, men også med forstanden, når der er tale om at modtage nadveren under begge skikkelser.

Hvis vi stadig tror og fastholder, at det efter forvandlingen er Kristi eget legeme og blod, der spises og drikkes, så vær venlig at komme med en god løsning på problemet at give Kristi blod til alle, der måtte ønske det.

Men hensyn til Kristi legeme, så er det løst, ved at man opbevarer, hvad der ikke bliver brugt i tabernaklet. Hvordan med Kristi blod?

Det er ikke så svært i et klostersamfund som f.eks. på Asebakken, — der ved man nogenlunde, hvad man skal bruge af vin inden forvandlingen. I en privat gruppe, der holder gudstjeneste sammen eller en lille menighed, hvor præsten kender behovet lader det sig også gøre og bliver forhåbentlig disse steder efterhånden en selvfølge.

Men en stor menighed, hvordan beregne, hvad man skal bruge af vin, skal præsten, som det nu er tilfældet være nødsaget til at drikke resten? Eller skal man også opbevare denne i tabernaklet?

Skal alle drikke af den samme kalk? Vi har allerede set, at nogle vil ikke. Ja, siger man så, vi kan da også bruge særkalker som i Folketårnet. Kan vi det? Bliver alle kalkene tømt? Skal man hælde resterne sammen? Det er jo Kristi blod, så vi kan ikke bare hælde det ud. Når vi ser på, hvilket renselsesarbejde der foretages med kalk og patene for at behandle disse ting, der har været i berøring med Kristi legeme og blod, på værdig måde, hvorledes skal man da behandle særkalker. Der blev fra Rom også sagt, at man kunne bruge sugerør. Paverne har i mange år brugt et sølvsugerør, men hermed får man jo det samme problem som med særkalkerne.

Så er der den mulighed, at man gør som i den ortodokse kirke, brødet dyppes i vinen, men så kommer indvendingen, at man skal drikke Kristi blod, og det gør man jo ikke på den måde. Skal man følge skriftens ord, skal man jo også tage Kristi legeme og spise det, og ikke, som det endnu de fleste steder er tilfældet, få det på tungen.

Hvis man holder sig for øje, at det ikke kun er noget symbolsk, men virkelig Kristi legeme og blod, vil man forstå, at det ikke er manglende vilje fra Kirkens side, der gør, at vi ikke alle i dag kan tage Kristi legeme og spise og drikke Hans blod, men man vil gerne bevare ærbødigheden over for sakramentet.

Forhåbentlig finder man efterhånden frem til en fremgangsmåde, der gør det til en mere almen foreteelse, at man også i den katolske kirke modtager nadveren under begge skikkelser.

Lilly Fausbøll

Lejlighed søges

2½ til 3 værelser i Gentofte kommune, af ungt katolsk ægtepar med datter på 1½ år. Gerne villa.
Henvendelse: Tlf. Ordrup 6769.

Kom **TIERE** i

Næstved Diskontobank

... banken i **centrum**

Amagerbanken

Aktieselskab
Banken der dækker hele Amager

Reserveret

ERIK ANDERSEN

Gt. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

Støt vore annoncører!

Social rådgivning

ydes af Katolske Mønhedspjeler på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger
Omlindbindinger

MaleriIrma Holger Jørgensen

Morsøgade 8
Esbjerg
Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 12 05 78

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Moderet for Højesteret
Stuiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Uengelsk, engelsk te

Dirk Bogardes lidt outreret »nydelige« udseende sætter man i forbindelse dels med de sjove »Lille Doktor«-film, dels med noget vemodige ting som den ikke dårlige Dickens-gendigtning »To byer«, hvori han som advokaten Carton bestiger skafottet i en andens sted. Det er vi aldrig kommet os over, og nogle har måske også svært ved at glemme dame-

filmen – ja damerne bedes undskylde, men det hedder det – »Vinden kan ikke læse«, skønt der ikke var megen føde på historien. Til den sidste kategori hører egentlig også David Greenes »Sebastian og alle hans piger« om en kodekyndig professor og hans kvikke kontordamers indsats i det engelske efterretningsvæsen. En til tider vittig, villet »engelsk« dialog, en smart opsætning og gode skuespillere (bl.a. Shakespearefortolkeren John Gielgud) lægger en blid fernis over det faktum, at grundlaget er en alt andet end engelsk kop te.

(Paramount).

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
10. maj 1969

Redaktion: H. Roos og
Hølge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 65.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8–10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Blsepkontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

I en negers arme

I »100 Rifler« oplever vi indianerundertrykkelse i Mexico umiddelbart før 1. verdenskrig. Indianerne finder sig dog ikke i det. De kæmper sejt mod det grusomme militærstyre, og en sort USA-politimidmand bliver meget mod sin vilje deres anfører for en stund. Ved sin side har han en »stærk« pige, der dog er meget kvindelig og har nogle meget glødede øjeblikke i negerens arme, hvilket har fået en del af USA til at stejle, da hun spilles af den hvide Raquel Welsh. For alibiets skyld er hun i filmen datter af en indianer, og der sørges også for en tragisk udgang på historien, så vi ikke skal tro at den slags tolereres af forsynet.

Nå, nu skal vi ikke drive ironien overfor filmens finansielle bagmænd for vidt. Beretningen er meget spændende fortalt og af stor skønhed i billederne, som er optaget i Spanien. Man mærker hos instruktøren Tom Gries en vis indignation, der med lidt god vilje godt kan udlægges som vendt mod diktatoriske undertrykkere af idag – inklusive dem, som USA selv støtter – og den fortsatte racediskrimination. (Fox).

Dejlige Dorset

Efter Julie Christie-filmen »Doktor Zivago«, der rent publikumsmæssigt har slået alle rekorder, har Rialto i København taget endnu en bredt anlagt romanfilmatisering på programmet, nemlig »Fjernt fra verdens vrimmel« efter Thomas Hardys bog af samme navn. Det er landmandsliv både i den større og mere primitive stil, vi her stilles overfor, og skønt Julie Christie har nogle for den kvindelige hovedpersoners forening af race og svaghed, der får hende til i første omgang at vælge en villig sheik frem for to mere betydelige mænd, er det dog først og fremmest landskab og miljø, der holder en fangen de tre timer, filmen varer. Instruktøren John Schlesinger vel sekundært af fotografen Nick Roeg og en komponist, hvis navn programmet ikke oplyser, har frembragt en oplevelse, der på en stilsikker måde giver os livet i det afsidesliggende landskab Dorset (hvor også Forsyterne er fra) med dets store fåreflokke i et sprog, der er beslægtet med tonen i de engelske folkesange og Vaughan Williams' musik. Man må fremhæve Julie Christies tre mandlige medspillende Stamp, Finch og Bates, som hverken er helte eller skurke, men mennesker. »Fjernt fra verdens vrimmel« er en seværdig oplevelse. (MGM).

HK

Stærke piger med svage øjeblikke: For oven Raquel Welsh i »100 Rifler«. — Nederst Julie Christel i »Fjernt fra verdens vrimmel«.

Glædelig pinse

Vi hjælper

Afrika

Hvorfor skal
paven til Genève?

Schindlers sidste år

10/1969

forum

katolsk

Msgr. Heim til Cairo

I sidste nummer af »Katolsk Forum« kunne vi fortælle lidt om de engelske katolikkers sorg over at skulle miste den populære apostoliske delegat, Msgr. Igino Cardinale. Da vidste vi ikke, at pavestolens repræsentant i Norden, Msgr. Bruno B. Heim også stod for tur til forflyttelse. Men han skal altså til Cairo for at overtage pronuntiaturet i Den forenede arabiske Republik.

Vi har lige så god grund til at være kede af det som englænderne. Ærkebiskop Heim har været her i otte år, og den hjælp, han har ydet Nordens katolikker i den tid, er meget betydelig. Repræsentanter for »gode formål« fandt hurtigt ud af, at det kunne betale sig at lægge vejen om ad Vedbæk, når man havde brug for en skilling, og delegaten har altid vidst at finde på råd – hvordan han så har båret sig ad med det, for det er en kendt sag, at en pavelig udsendings indtægter aldeles ikke står i direkte forhold til den ramme, han i kraft af sin stilling som diplomat bliver udstyret med af sit ministerium.

Rønhave i Vedbæk er i disse otte år blevet udnyttet godt. Der er sluttet kontakter, stiftet venskaber, forhandlet – altsammen i en hyggelig og venlig atmosfære, der også har indeholdt en ikke ringe portion muntherhed. Alt dette har Msgr. Heim været sjælen i med sin stilfærdige schweiziske charme og præcision, og han har fået god støtte af et ikke talstærkt personale. Nævnes bør bl.a. nogle søde Liobasøstre, der altid får tingene til at glide som de var smurt. Der er i det hele taget lagt grunden til en tradition, som viser det pavelige diplomatis berettigelse også på vore breddegrader. Nøglen til hemmeligheden ligger i loyalitet både overfor

paven og den stedlige kirke. Og menneskelighed.

Et medlem af staben vil jeg nævne ved navn, vagthunden Roy, hvis væsen var lige så kærligt som dens stemme var barsk. Men nu er han ikke mere, det kære dyr. Han har fået en afløser, som vi må håbe, Msgr. Heims efterfølger, der får noget at leve op til, vil behandle efter fortjeneste.

Ytringsfrihed

Justitsminister Knud Thestrup har lovet, at alle anslag mod ytringsfriheden vil blive mødt med hård hånd. Anledningen var demonstrationerne omkring den lidet anbefalelsesværdige amerikanske film om Vietnamkrigen, som efter nogle få dages forevisning måtte tages af plakaten i København. Uroen var af en sådan art, at man kom til at tænke på trediverne, hvor højre og venstre og politijævnligt kom i håndgemæng og borgerkrigstruslen hang over hovedet. Nu er det at demonstrere også en udøvelse af ytringsfriheden. Ambassaderne for eksempel er jo ikke bare til for at få at vide, hvad de dannede herrer i ministerierne og ved aftenselskaberne har at sige. Dog er den rette grænse overskredet, når der bliver tale om vold mod personer og ejendom. Lige i kølvandet på demonstranter med den sunde idealisme følger således altid bøller og ballademagere af forskellig art, så derfor er udøvelsen af den klare ret til at demonstrere en ting, der skal behandles med omtanke. Vi erindrere teateropførelsen af »Stedfortræderen«. Ved denne lejlighed gik teaterdirektørerne i Odense og Århus med glæde ind på at udlevere et særtryk af »Katolsk Ugeblad« med en kritisk behandling af stykket. På samme måde kunne man have klaret hele demonstrationen med en duplikeret skrivelse. Hvem ved, om ikke biografen selv ville have udleveret den? (Se endvidere bagsiden.)

Selle venstern

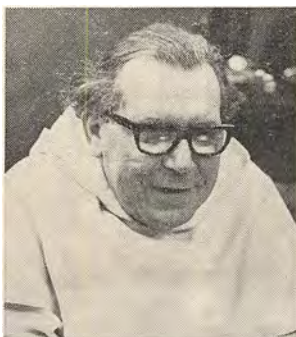
FRA NÆR OG FJERN

Hjælp til Afrika

Foreløbig har Caritas i Danmark efter fasteaktionen 1969 kunnet sende 170.000 kroner til hjælp for sultende børn i Nigeria-Biafra. I dette beløb indgår 750 kroner fra Island. Desuden har Caritas Danmark kunnet sende 80.000 kroner til en poliklinik i Louga i Senegal, 22.500 kroner til oprettelse af en Caritas hjælpestation i Togo og små 2.000 kroner til køb af hvedemel til handicappede koreanske borgere. De har fået maskiner til brødfremstilling, men de står stille af mangel på mel.

Dette er den franske munk Charles Boulogne, der har fået et nyt hjerte. Han har deltaget i et møde om hjertetransplantationer, som holdtes i Milano.

Pave Pauls franske stats- sekretær

Ved det nylig afholdte konsistorium meddelte pave Paul VI, at den 86-årige kardinalstatssekretær Cicognani havde ønsket at træde af på grund af alder. Han bliver afløst af den tidligere ærkebiskop i Lyon, kardinal Jean Villot, som fra 1967 har stået i spidsen for Vatikanets kongregation for præsterne. Kardinal Wright i Pittsburgh skal overtage Villots hidtidige kuriepost.

Kardinal Villot, som nu får en af den katolske kirkes allervigtigste poster, idet »udenrigsministeren« er pavens nærmeste medarbejder, er født i Saint-Amant-Tallande i nærheden af Clermont i 1905. Det er første gang siden Pius X's navnkundige statssekretær, den anglo-spanske Merry del Val, at en ikke-italiener har embedet som udenrigsminister. Villot har både virket i videnskabeligt og pastoralt arbejde, og fra 1950-60 var han sekretær for de franske biskopper. Han blev allerede bispeviet i 1954 for at blive koadjutor for Paris' ærkebiskop, og i 1959 blev han koadjutor for den galliske primas, ærkebiskoppen af Lyon. Han efterfulgte kardinal Gerlier på nævnte post efter dennes død i 1965, men allerede i 1967 kom han til kurien. Han var med-

Fornylig besøgte FN's generalsekretær U Thant og andre fremtrædende FN-folk pave Paul VI med hvem de drøftede verdenssituationen. Pavens officielle velkomsttale var af usædvanlig varme, hvilket understregede den store respekt, han nærer for FN's arbejde. Her ses paven og U Thant.

lem af Vatikankoncillets forberedende kommission om biskoppernes virke, og han blev undersekretær ved selve kirkemødet. Han blev kardinal i 1965.

Protest

I Milwaukee protesterede katolske kvinder i påskemessen mod »kvindens underordnede rolle i kir-

ken« ved at lægge seks blomsterprydede damehatter på kommunionsskranken i St. John Nepomuc. En søndag forinden havde sognepræsten fra prædikestolen påtalt, at en kvinde i menigheden var mødt barhovedet, og hun blev afvist ved kommunionssuddelingen. Præsten skal have sagt. »Kristi legeme, – men hvor er Deres hat?«

Professor dr. Wolf Herre, der leder Kiels institut for husdyr, har fremavlet en del videnskabeligt set interessante dyr ved at krydse forskellige racer, f.eks. en pudel med en sjakal (billedet). Af dyr har professoren nu allerede 60 eksemplarer af anden generation, der alle er forskellige både af væsen og udseende. Medens pudler og ulve uden videre parrer sig, gør hunde og sjakaler det kun, når de er vokset op sammen. Det anser professoren som et bevis af mange på, at ulven er det faderlige ophav til vore nuværende hunderacer.

NOTES BLOKKEN

»Jeg har i disse dage læst Görres Athanasius, ikke blot med øjnene, men med hele kroppen – med hjertekulen.« Citatet er hentet fra Kierkegaards dagbøger (Pap. II, 256). Med samme virkning har jeg nu for anden gang læst Paul VI's rundskrivelse »Om folkenes fremskridt«, som udkom for to år siden (26.-3. 1967). Sikke et dokument! Kort, rammende, provokerende, lige i øjet! En stridshandske, kastet hen til den kapitalistiske verden! »Ingen har lov at betragte privat eje som en ubetinget og absolut ret. Ingen er berettiget til at beholde sit overskud udelukkende til eget brug, når andre mangler det nødvendige. Kort sagt: ejendomsretten må ifølge kirkefædrene og de store teologers traditionelle lære aldrig udøves til skade for almenvellet« (nr. 23).

Det udfordrende i denne tekst er, at den ikke beskæftiger sig med den rette lære (ortodoksi), men med den rette praksis (ortopraksi). Den vejleder vor samvittighed i den forvirrede og indviklede situation, som angår hele verden. Den kaster åbenbarin-

gens lys over denne situation. Naturligvis bruger den også fornuften. Hvorfor skulle den ikke gøre det, da den er givet os af Gud til samme formål? Rundskrivelsen »Populorum Progressio« er et profetisk dokument. Det tyder tidens tegn. I middelalderen havde det været en umulighed. Om hundrede år er det måske forældet. Men i dag er det et varsko, et tilråb, en appel til alle, som har god vilje. Mærkeligt, at man ikke har protesteret imod denne rundskrivelse. At man ikke har sagt: Jeg er ikke enig med paven. At man ikke erklærede: Der findes ingen kirkens lære på dette punkt! Måske er grunden den, at der ikke findes mange kapitalister i kirken. Og hvis der findes sådanne, har de valgt den fremgangs måde at fortie dokumentet. Men dette dokument, som bærer Helligåndens insignier – ild og flammer – skal ikke forties. Det bør læses, ikke blot med øjnene, men med hele kroppen – med hjertekulen.

IT Roos og.

Msgr. Heims efterfølger

Pave Paul VI har allerede udnævnt en efterfølger for Msgr. Bruno B. Heim, der som nævnt på side 2 skal til Cairo. Den nye apostoliske delegat for Norden og pronuntius i Finland bliver prælat *Josef Zabka*, der er 54 år og østriger. Han er i øjeblikket pavenes observatør i UNESCO i Paris, og har gjort tjeneste i Congo før dette land blev selvstændigt og naturligvis i det pavelige statssekretariat i

Vatikanet. Det ventes ikke, at Msgr. Zabka, som forinden skal bispevie, kan tiltræde før henimod slutningen af sommeren.

Når vi nu til vor store sorg skal tage afsked med ærkebiskop Heim, kan det måske bøde lidt på det, at det bliver en mand med formodentlig tilsvarende forudsætninger, der kommer til at afløse ham på den specielle post i det ikke-katolske Norden.

HK

Vedkommer Knud Lavard os?

Til næste år falder 800-års jubilæet for én af de få kanonisationer, der har fundet sted i Danmark. Den 7. januar 1131 blev hertug Knud Lavard myrdet af sin fætter Magnus i Haraldsted skov, og 25. juni 1170 blev hans jordiske rester højtideligt taget op af graven i Ringsted Kirke af ærkebiskop Eskil af Lund og lagt i et forgyldt skrin på højaltret.

Vedkommer det os?

Er dette noget, der vedkommer nutidens danske katolikker? Mange vil med glæde svare: Ja, selvfølgelig! De mindes vor tids valfarter til Haraldsted kapelruin og 20ernes og 30ernes begejstring for vore gamle danske helgener. Men andre vil være grebet af tvivl og ingen begejstring kunne føle over dette jubilæum. Hører helgendyrkelse ikke i vid udstrækning til de fromhedsformer, der ikke mere siger os noget? Og er ikke især disse middelalderlige fyrstehelgener suspekter? I »Politikens Danmarkshistorie«, bind III, fra side 155 kan man læse kirkehistorikeren Hal Kochs sammenfatning af sin generations moderne kritiske vurdering af Knud Lavards helgenkåring. Hvis den holder stik, er hans glorie ikke blot faldet i vor tid, men har aldrig været andet end et kirkeligt ideologisk symbol for tilhængerne af Valdemar den Store, for

Fortsættes side 23

Birgitte West: Knud Lavard.

Hvorfor besøger paven Genève?

Af Baby Johannessen

Baby Johannessen er journalist af profession og har i de sidste fem år været knyttet til Norsk Arbejdsgiverforenings presse- og informationskontor som redaktionssekretær i *Arbejdsgiveren*. Hendes speciale er international økonomi, internationalt samarbejde og arbejds- og socialområder i videste forstand. Baby Johannessen er aktiv i lægmandsarbejdet i Oslo katolske bispedømme og deltog i den norske delegation til lægmandskongressen i Rom i oktober 1967.

En dag i begyndelsen af juni besøger pave Paul VI Den internationale Arbejdskonference, som holdes i Genève. Pave Paul agter at tale til de delegerede i forbindelse med organisationens 50-årsjubilæum. Pave Paul tog forøvrigt imod denne indbydelse fra ILO i ydmyghed og understregede i sin bekendtgørelse om besøget denne organisations betydning og store indsats.

ILO's - bogstaverne står for *International Labour Organisation* - generaldirektør, David A. Morse, kommenterede pavens meddelelse om besøget i Genève således: »Ved at modtage invitationen til at tale til arbejdskonferencen har Hans Hellighed igen tilkendegivet sin dybe omsorg for det arbejdende folks velfærd over hele jorden. At fremme dette velfærd giver ILO eksistensberettigelse. Hans Helligheds besøg under årets arbejdskonference er af historisk betydning.«

Hvad er ILO?

Før der her gives en oversigt over samarbejdet mellem pavestolen og ILO, vil det være på sin plads kortfattet at fortælle, hvad ILO står for. International Labour Organisation blev i 1919 til som

en del af Folkeforbundet og har altså overlevet både dette og den 2. verdenskrig. Et betydningsfuldt grundtræk ved ILO er, at organisationen er bygget op efter tre-partsprincippet. Arbejdstager- og arbejdsgiverparterne deltager med samme rettigheder som regeringsrepræsentanterne. Denne tredeling, som er enestående i internationale organisationer, er en stor styrke for ILO, fordi man da i enhver sammenhæng møder repræsentanter med bred organisationspraksis og erfaring. Generaldirektør Morse sagde fornylig i et interview: »Den lige repræsentation af arbejdsgivere, arbejdstagere og regeringer for de 120 medlemsstater skaber et forum med store muligheder for at udjævne sådanne politiske modsætninger som hindrer en udvikling mod fred og forståelse . . . Fredsaspektet i ILO's målsætning er elementært, og at parterne mødes er et led i dette aspekt . . . Fred kan ikke sikres ved at påtvinge mennesker en færdig ideologi, som lægger bånd på deres handlingsmønster. Fred må i stedet baseres på en politisk, social og økonomisk udviklingsproces tilpasset hvert folks og hver nations specielle egenart.«

Bindende forpligtelser

Den internationale arbejdsorganisations virke har rettskabende virkning for arbejdslivet i alle medlemslandene. Konferencen har siden 1919 vedtaget 128 konventioner og 132 indstillinger som berører arbejdsforhold, som f. eks. arbejdstid, beskyttelse af kvinder og unge arbejdere, arbejderbeskyttelse og hygiejne, social tryghed og lønninger. Andre fraktioner tager sig af arbejdstilsyn, arbejdsformidling og fastsættelse af minimumsløn. En anden standardgruppe tager sig f. eks. af fundamentale menneskerettigheder for alle arbejdere, som organisationsret, ret til frit at søge arbejde, ligeret i arbejdslivet m. m. Samlet udgør disse love *Den internationale arbejdskodeks*, som er en international corpus juris for social retfærdighed. Konventionerne skaber bindende internationale forpligtelser for de lande, som ratificerer dem. Indstillingerne ratificeres ikke, men tjener som ret-

Afslutningsceremonien for ILO-mødet i Genève i 1923.

ningslinier for national aktivitet, ofte i forbindelse med en korresponderende konvention.

ILO's arbejde er så effektivt fordi sekretariatet gør et udstrakt kontrolarbejde. Den enkelte regering kan selv frit vælge, på hvilken måde den vil føre principperne ud i livet, og i alle tilfælde må sagen rapporteres til ILO-sekretariatet. I de skandinaviske lande er det en fast rutine, at regeringerne i ILO-sager rådfører sig med arbejdslivets hovedorganisationer. ILO har desuden en ekspertkomite i arbejde året rundt – som får tilstillet ca. 3000 rapporter om året fra de forskellige arbejdsgrupper. ILO's faste sekretariat i Genève har henvendt 2000 ansatte af 100 forskellige nationaliteter. Dertil kommer 600 ILO-eksperter, som deltager i udviklingshjælp, dvs. tekniske samarbejdsprogrammer i over 90 lande. I Torino har ILO etableret sit tekniske træningscenter, som giver voksenoplæring til teknisk lederpersonel fra u-landene.

ILO er – til trods for sin høje alder – en fremtidsrettet organisation. ILO's bidrag til FN's 2. udviklingstiår er bl. a. et verdensomfattende – globalt – beskæftigelsesprogram. Dette program, som i første række vil blive af betydning for u-landene, skal forhindre, at folk som bor i slumkvarterer og landbrugsarbejdere, bliver stående udenfor de økonomiske udviklingsprogrammer – som det ellers let ville ske.

Pavestolen og ILO

Det siger sig selv, at en sådan international organisation tidligt måtte få forbindelser til pavestolen.

I 1920'erne besøgte ILO's første generaldirektør, socialisten Albert Thomas, flere gang Rom for at drøfte et nærmere etableret samarbejde mellem Pavestolen og ILO med høje kirkelige autoriteter. I 1926 blev så en katolsk præst fast medlem af ILO's stab. Den nuværende indehaver af dette embede er jesuiterpater Joseph M. Joblin, som siden 1956 har været generaldirektørens rådgiver i spørgsmål, som vedrører katolske autoriteter og organisationer.

Der har ofte været peget på, at ILO's og den katolske kirkes sociale målsætning falder sammen. I 1931 gjorde pave Pius XI i sin rundskrivelse *Quadragesimo Anno* opmærksom på den bemærkelsesværdige principielle overensstemmelse der var mellem ILO's konstitution og pave Leo XIII's rundskrivelse fra 1891 – *Rerum Novarum*. Og i *Mater et Magistra* udtalte pave Johannes XXIII: »Med særlig glæde bevidner vi vor oprigtige anerkendelse af Den internationale arbejdsorganisation. I en årrække har den ydet et værdifuldt og effektivt bidrag til indførelse verden over af en økonomisk og social orden, hvor retfærdighed og menneskelighed respekteres og hvor arbejdernes legitime krav kan komme til udtryk.«

ILO's nuværende generaldirektør er blevet modtaget i audiens af de tre sidste paver – og under generaldirektør Morses besøg i Rom i 1967 kom han og pave Paul VI til enighed om at akkreditere en pavelig observatør til ILO ud fra opfattelsen af hvor vigtig ILO er, når det gælder ansvaret i arbejdsliv og på de sociale områder. Udpeget til hvervet blev

dominikanerpater Henri de Riedmatten, pavestolens første permanente observatør ved FN og specialinstitutionerne i Genève.

Genvisit

Med sin rejse til Genève – »protestanternes Rom«, som det er blevet kaldt – »reformationernes hovedstad«, eftersom det er reformatorerne Calvin's og Zwingli's by – bryder pave Paul VI århundreders isolation. Paven er det første overhoved for den katolske kirke som besøger denne protestantismens højborg. Det forlyder, at det er på pave Pauls eget initiativ, at han samtidig med ILO-besøget vil aflægge visit i hovedkvarteret for Kirkenes Verdensråd. Det bliver på en måde en genvisit for Eugene Carson Blake's, Verdensrådets generalsekretærs besøg hos pave Paul i Rom, et besøg som vist nok (efter pressekommentarerne at dømme) ikke førte til den store økumeniske omfavnelser. Skandinaviske katolikker, kristne af andre konfessioner og alle mennesker af god vilje kan kun hilse pave Pauls rejse nordvest for alperne med utilsløret og ægte glæde.

Det er på forhånd selvsagt ikke givet – bortset fra pavens nærmeste rådgivere – at sige hvad formålet med pave Pauls rejse til Genève bliver. Men man må kunne antage, at paven vil benytte anledningen til at komme med en principiel erklæring om social retfærdighed og udvikling – ud fra den tankegang paven gik ind for i rundskrivelsen »Om folkenes udvikling«.

Baby Johannessen.

Komedie
af Shaw
på
Det kgl.

At kunne lide Shaw eller ikke at kunne lide Shaw er to standpunkter, der tit trækkes meget hårdt op. Shaw jonglerer samvittighedsløst og virtuost med ideer, begreber, personer og bibelcitater. Man kan ømme sig, hvis det er ens egne yndlingsideer, der klippes til for at passe Shaw's modeltegning, eller man kan juble over hele stykkets perfekte snit. Begge dele er der rig mulighed for i »The Heartbreak House« (den danske teatertitel »Det skøre Hus« er ikke særlig heldig), men man kan tillige spekulere over, hvor meget det siger de yngre generationer. Shaw er her meget tidsbunden (før første verdenskrig) og meget engelsk.

I The Heartbreak House demaskerer han den engelske overklasse, der skulle være nationens ryggrad i de svære tider. De kan stort set inddeles i to, dem, der bor i the Horseback Hall, hvor man har heste i stalden og på hjernen – en heltidsbeskæftigelse, der ligefrem indbyder til karikatur, og de andre, som bor i »The Heartbreak House« og forsøger at leve på noget langt mindre substantielt end heste: lidt sentimental poesi, en pæn portion frisind, men først og sidst det erotiske spil, der af de implicerede dyrkes som en raffineret leg, som det stadige slid efterhånden har gjort til et sløvt maskineri. Men tillige er der dem – de få – der ikke »fodres« af nogen illusioner, men lever i kraft af deres sjæls dyrt vundne styrke. Disse er i stykket repræsenteret af den meget gamle kaptajn og den unge pige Ellie, og de to finder sammen i en afklaret og frigjort resignation.

Når Shaw bringer repræsentanter for disse folk – og flere til – sammen i kaptajnens hus, former han dem klart og præcist og skaber med en aldrig vaklende linieføring situationer, hvor de spiller med og ud mod hinanden på en måde, der giver skuespillerne mulighed for det store spil og den intelligente præstation. Forbigår man Jørgen Reenberg i undrende tavshed, kan man glæde sig over, at alle har fået alt ud af deres roller, og at funklende talent kaster glans over dette stykke, hvis problematik tiden er løbet en kende fra. Vore to vel største skuespillerinder i dag, Bodil Kjer og Susse Wold leverer imidlertid et spil af en sådan karat, at de fortjener at ses, uanset om man kan lide Shaw eller ej.

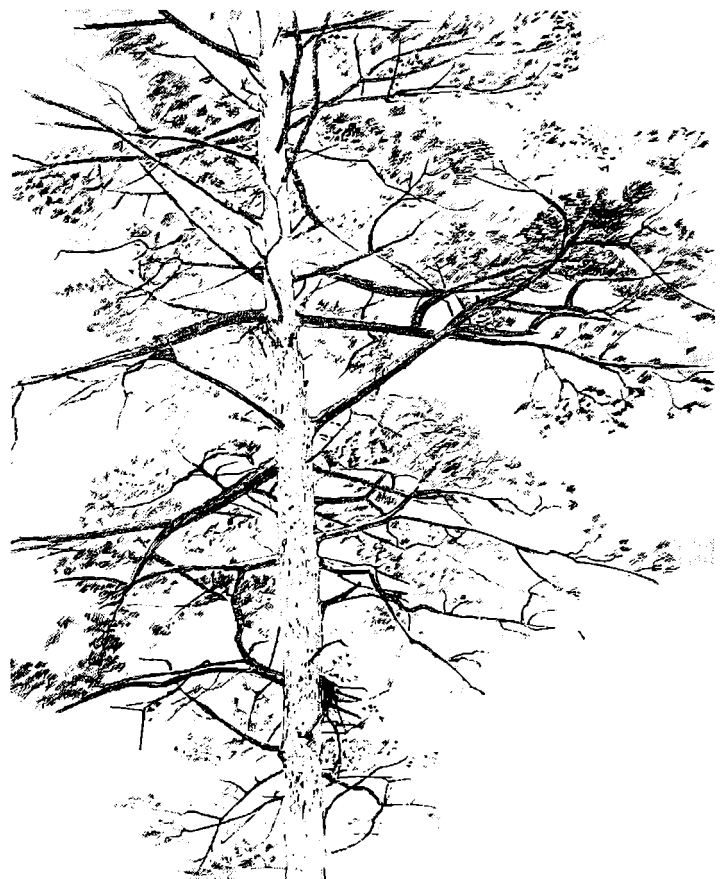
Eva Toft.

Ingen hunde begravet - leg med streger

Værnedamsvej er et af Københavns mest særprægede strøg. Fordi der i denne korte gade er samlet en lang række velbesøgte slagter- og spækhøkerforretninger, rører der

sig et muntret liv i gaden, som får én til at tænke på kvarteret omkring Montmartre i Paris – en tanke der pudsig nok forstærkes ved tanken om den nærliggende Jesu Hjerter

Skovbillede – kræver ingen nærmere forklaring.

Pater Helge Bernths udstilling på Værnedamsvej

Kirke (Sacre Coeur!!).

Men hvis man går i dybden på Værnedamsvej – nærmere betegnet gennem en port, hvor der dufter velsignet af skinke og pølse og leverpostej og ind i et noget forfaldent baghus med en skummel trappe – finder man ud af, at der også i dette madoverflodens paradys kan tænkes i åndelige baner. For i nævnte baghus er der et fortræffeligt lokale til alskens kulturel udfoldelse. Siddende på ølkasser kan man lytte til musik, høre foredrag osv. Rummet egner sig også til udstillinger, og det har benediktinerpater *Helge Bernth* fundet ud af. Fornylig udstillede han en række landskabstegninger og abstrakte forsøg.

Naturalisme

De penneklare skovbilleder med grenenes sprinkelværk kræver ikke nogen nærmere indførelse. Arbejder af denne art har uden tvivl åbnet manges sind for det nøgne træs skønhed. Hvor man før kunne være tilbøjelig til at sukke over, at træerne tabte deres farvede efterårsløv, og man kun længtes efter at se dem med majs lysegrønne kroner, har tegnere, malere og filmskabere nu indført én i vinterens betagende silhouetter, der på en måde er smukkere end i hvert fald juliskovens dovne tyngde af grønt.

Abstrakt

De abstrakte forsøg, som optog en væsentlig del af pladsen på pater Bernths udstilling, er formodentlig mere vanskeligt tilgængelige for det brede publikum. Det abstrakte skal imidlertid først og fremmest opfattes som en leg med streger, og for resten er der allerede i skovtegnin-gernes labyrinter ting, der viser hen mod det abstrakte.

Legen begynder med, at pater Bernth tegner streger, der helt tilfældigt falder ham ind. Efter nogen tids forløb kan det godt være, han opdager, at stregerne og figurerne helt af sig selv er kommet til at ligne et eller andet – en havn med skibe og kraner for eksempel – og så kan han finde på at fuldføre arbejdet med nævnte opdagelse i tankerne, men det har ikke noget på sig at begynde at lede efter begravede hunde og indpakkede budskaber i de mere eller mindre sindrige figurer og mønstre.

Da fotografiet efterhånden udviklede sig til kunst, kunne det overtage en stor del af de funktioner i retning af »naturlig« gengivelse, som maleriet, tegningen og billedhuggerarbejdet hidtil havde måttet dække. Sidstnævnte kunster havde derfor større frihed til at komme ad nye veje og i højere grad være sig selv i kraft af det, de var:

Abstrakt – en leg med streger – ingen indpakkede budskaber.

materiale, farve, form. Definitionen på et maleri er ikke billedlig gengivelse af et skib i havsnød, køer på en mark, en pige i et vindue osv. Det er ganske simpelt farver på en flade.

Kunstforståelse

Der var også engang, man syntes, musikken skulle »ligne« noget. Et musikstykke skulle være harmonisk opdelt og dets højdepunkter klart optrukne melodier. Det var normalt, at man forbandt høreoplevelsen med en indre synsoplevelse. Ét stykke fik én til at tænke på et hav, et andet mindede én om et landskab, et tredje fik én til at tænke på nogle begivenheder osv. Denne tankegang gjorde vort store hjemlige verdensnavn, Carl Nielsen, op med i sin bog »Levende musik«. »Og de, hvem musikkens kunst ligger på sinde, bør ved enhver lejlighed kundgøre den ligefremme lære, at musik er en kunst, hvortil der skal lyttes, hvorunder man skal oplade den sans, som kaldes *hørelsen*, og til hvilken der hverken hører billeder, blomster, fagter eller filosofi... Heller ikke kan det forkyndes ofte nok, at musik intet som helst kan udtrykke, der kan siges med ord

eller vises i farver eller billeder.«

Carl Niensens jævne ord siger mere om kunstforståelse end mange lærde værker. Men det er heller ikke så tosset at få en snak med pater Bernth, før man kikker på hans billeder. Og måske få lyst til at få et eller flere med hjem til væggen.

H.K.

Redaktionen

ønsker læsere,
annoncører
og medarbejdere
en glædelig
pinse

Peter Schindlers sidste år

Per Busck-Nielsen, der var den kendte præst og forfatters nære medarbejder efter hans tilbagekomst til Danmark fortæller bl. a. om "onkel Peters" sorger og glæder i forbindelse med udgivelsen af "Filip Neri".

Peter Schindler var kendt af den store offentlighed som den vidende og fornøjelige rejsebogsforfatter. Italien var hans hovedemne. Bøger som *Ønskerejsen*, *Dage i Rom*, *Dage i Norditalien*, *Dage i Mellemitalien*, *Dage i Syditalien* skabte hans ry som populær fortæller, og det omsattes i årenes løb i en stadigt voksende læserskare, der imødeså hver ny bog fra hans hånd med spændt interesse.

Dagspressens læsere glædede han gang på gang med kronikker og indlæg om både kristelige og aktuelle emner. Han var jo af en anden religiøs observans end de fleste, og mange var derfor uenige med ham i meget og meget (selv egne trosfæller chokerede han tit med yderliggående meninger), men man respekterede ham for hans viden, fasthed og redelighed. De mange, der kun kendte ham fra »rejsebøgerne« blev vel efterhånden klar over, at forfatteren var præst – oven i købet katolsk præst – men kun de få kom – før de læste nekrologen over ham – til kundskab om, at han, som i Rom havde været pavelig husprælát, endte sine dage som monsignore på sit elskede Frederiksberg, hvortil hans barndoms minder var knyttet.

I de sidste leveår i Danmark var hans helbred vaklende. En stofskiftesygdom, som han havde lidt af fra de unge år, forværredes under alderens voksende tryk, og den 14. februar 1967 (to dage før sin 75-årsdag) sov han stille ind i sit hjem, Villa Vaticana på N. Jespersensvej.

Den del af Peter Schindlers forfatterskab, som i særlig grad henvendte sig til katolikker og katolsk interesserede læsere, var meget omfangsrigt. Det gik både i bredden, dybden og højden.

Det spændte over hans omskiftelige livs hændelser i bøger som *Vejen til Rom* og *Tilbage til Rom*, – det loddede hans åndelige udvikling gennem kampe og kriser i hans digtsamlinger for til sidst at hæve sig til det sublime i de stærkt personligt forkyndende prædikensamlinger *Denne hellige Evangelium* og *Den hellige Lektie*.

Hans forskerarbejde, hvortil han kunne øse af kilderne i Vatikanets bibliotek, satte sig blivende spor i værkerne *Vesterledens Munkesæson*, *De apostoliske Fædre* og *Petrus I-II*.

Modsætningerne

Schindlers sind var modsætningsfyldt. Hans hu stod til det lyse, det lette og livsnære. Han beundrede Chesterton for hans ironiske vid og oversatte flere af hans ting. Men alvoren og smerten havde også deres tag i ham

fra ungdomskonflikter og en alvorlig krise. Her var hans forløsning beskæftigelsen med bl. a. Grundtvig, hvis salmer han satte umådelig højt.

Modpolerne i hans natur fremtræder tydeligt i to citater fra hans breve til en ven efter hjemkomsten fra Rom: » - - i det øjeblik skete det, at smerten fandt mig igen – den havde forladt mig, da jeg flyttede ind i Villa Vaticana, og jeg kan øjensynligt ikke undvære den.«

Det andet brev er skrevet to dage før hans død, og her er tonen en anden: »Det mangler ikke på kraft og klarhed og humor – atter synger Skræp.«

Et besøg blev til mange

Med mit første møde med Schindler forholdt det sig på følgende måde: Jeg opsøgte ham, fordi jeg nogle år efter min konversion var kommet i tvivl om mange kirkebestemmelser og -forbud. Det grundtvigske kristendomssyn havde været delt af min familie siden min oldefars tid. Han var præst for Brøndbyernes menigheder og en nær ven af Grundtvig. Dertil kom, at han var en mild og fordomsfri mand, som ved indgangen til sit sommerlandsted nord for Vedbæk havde rejst en sten med indskriften: *Elsker Hverandre*.

Disse ord var (syntes det mig) ikke i samklang med f. eks. den katolske Kirkes eukaristiudelukkelse af gengifte.

Hvis kærligheden dør (og hvem i alverden tør stille sig frem som dommer over to mennesker i et sådant tilfælde?) måtte det dog være det bedste for begge parter – og for børnene med – om de betrødte en ny livsvej efter deres samvittighed.

Schindler: »Hvad Gud har sammenføjet skal mennesker ikke adskille.«

Spørgsmål: »Står der ikke et sted: Sandelig siger jeg Eder: Den som skiller sig ved sin hustru *undtagen* for hors skyld er hjemfalden osv.«

Schindler: »Det står kun det ene sted.«

Min hengivenhed og respekt for den store mand ved skrivebordet fik mig til at holde inde, men jeg går den dag i dag og tygger på om dette »ene sted« ikke er et lige så gyldigt Gudsord som andre i Jesu direkte tale. Det ene besøg blev til mange. Schindler holdt af at fortælle om sit liv i Kirkens tjeneste, og han var den fødte fortæller.

Af Per Busck-Nielsen

Filip Neri

Der var en mand, hvis person og levned havde beskæftiget Schindlers tanker i mange år. Det var den romerske præst Filip Neri (1515–95), som var gået til angreb på samtidens forfaldne kirke på en ny og ukendt måde. Ikke ved bombastiske taler, ikke ved at skabe opmærksomhed om et helgenliv i askese og forsagelse, ikke ved (som mange gjorde det) at frafalde troen og derigennem søge at omstyrte de bestående kirkelige institutioner, men ved – som en anden Sokrates – at gå ud på gader og stræder og tale ungdommen til besindelse på Guds bud, prædike evangeliet for den enkelte og formane til en anden livsførelse end den gængse: Pigesjov, drikkeri og løsgænger. I sin beskedne præstebolig samlede han høj og lav mellem hinanden til indøvelse i de kristne dyder og til diskussioner, som han krydrede med munterhed og alskens sprælske påhit.

Notaterne til manuskriptet til »Filip Neri og Roms Reformation« havde Schindler arbejdet på i ca. 50 år. Den 15. februar 1963 lå det færdigt på hans bord og ventede på en udgiver. På forlagene trak man beklagende på skuldrene: helgenbiografier er ikke salgbare, papiret er dyrt, arbejdslønnen er stigende, vi har desværre engageret os for stærkt i andre udgivelser osv.

Rige søndag-formiddage

I december 1965 lysnede det. Forlagsboghandler Helge Busck, *Nyt Nordisk Forlag*, *Arnold Busck*, lovede at tage sig af sagen. Schindler strålede som en sol og belavede sig på at rejse til Rom for at samle billedmateriale. Vennerne frarådede det, da det var synligt, at han var mærket af sygdom. Hans overvægt var kolossal, og hans hjerte var begyndt at gøre knuder. Det var, som om det eneste, der holdt ham oppe, var hans jernvilje. Bogen *skulle* ud.

I foråret 1966 tog han af sted, lagde turen over München, hvor han skaffede seminarie-stipendier til et par unge danske teologer hos de kirkelige myndigheder. I Firenze blev han alvorligt syg og gennemførte kun med nød og næppe den lange rejse. Men billederne fik han.

I August fik jeg et kort fra ham: Kære – ! Vil du være Sakristan og Ministrant for mig ved Johannes den XXIII's messer i mit studereværelse. Lad mig høre fra dig. Din hengivne Onkel Peter.

Det blev til en række rige søndagsformiddage, men med hans helbred gik det langsomt, men sikkert tilbage. Han regnede med den

mulighed, at han ikke ville opleve bogens udgivelsesdag, der var berammet til den 7. oktober, hans præstevielsesdag – men dagen oprandt og fandt ham i glimrende form.

Han holdt et lille selskab for nogle få private venner (deriblandt magister Clara Svendsen, der havde været ham en stor støtte, ligesom hun tidligere havde været det for Karen Blixen). Han underholdt sig livligt med hver enkelt, og vi fik at høre om hans sidste rejses genmindelser, fortalt på en strålende vittig facon. Sidst på aftenen fortalte han gæsterne, at han netop havde fået meddelelse om, at en nylig tilbygget stue i et sommerhus på det sydlige Stevns ville få Filip Neris navn. Den skulle rumme et lille bibliotek og kunne være et opholdssted for katolikker, der var på de kanter. –

I tiden derefter kom der gratulanter fra nær og fjern. Bogen var blevet godt modtaget af pressen, og særlig fint var den blevet omtalt i »Jyllandsposten« og »Kristeligt Dagblad«. Schindler udtrykte en lille smule stolthed over, at professor Søren Holm havde skrevet, at det store afsnit om Luther og hans virke indeholdt den mest rammende karakteristik af reformatoren, der måske nogen sinde var givet.

Af venners besøg var et ham særlig velkomment, pastor Chr. Bartholdys, hans rejsefælle fra Portugalrejsen. Det var ham, Schindler havde lovet at læse en messe over, når han døde. Jamen, du kan da ikke vide, om ikke du dør først, sagde Bartholdy forundret. Joh, svarede Schindler, for du er ældre end jeg.

Den gang fik Schindler ikke ret.

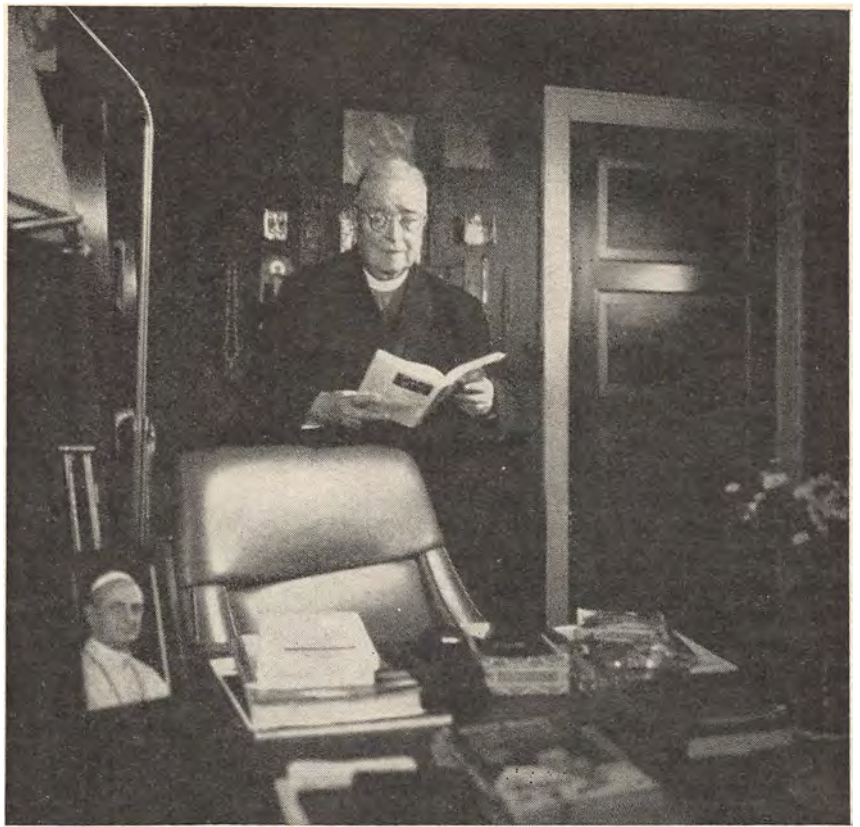
De glemte

Schindler var uhyre interesseret i Vatikanconcilet og dets resultater, som han selv i skrift og tale havde været med til at berede jordbunden for. Hvad han kunne fortælle om nepotisme og herskesyge i den kirkelige mekanik gennem århundreder, var ikke opbyggelig tale at påhøre. Op til vor tid havde det kunnet passere, at en præst var blevet forsat fra sit embede på anklagepunkter, han ingen kendskab fik til, og hvis ophavsmand fik tilskrevet anonymitet. Man kommer her uvilkårlig til at tænke på delinkventen i Kafkas *Processen*.

Det var ligeledes ofte sket, at både dygtige og fromme præster var blevet »sylvet« til fordel for folk af langt ringere kvalitet, men med finere forbindelser og bedre fortalere. I sine erindringer nævner Schindler, at han selv var primus motor til at foranstalte en jubilæumsfest for en sådan »glemt« præst, som sit liv igennem kun havde fået overladt midnatsmessen (som var den mindst attråede) i en af Roms kirker. »Alt sådan noget må nu være forbi efter Concilet«, sagde Schindler.

Flodbølge

Søndag den 6. november var det digteren Johs. Jørgensens 100 års fødselsdag, og messen var for denne ene gangs skyld ikke viet mindet om den gode pave Johannes, men hans danske navnebroder. Johannes Jørgensens portræt blev anbragt på reolen ved siden af chatolklappen, der plejede at udgøre

Peter Schindler i sit arbejdsværelse i »Villa Vaticana« på Frederiksberg.

det for et alter. Ved ordene »Fra dybet råber jeg til Dig, Herre« bemærkede jeg, at Schindler var blevet bleg, og at hans læber var sorteblå. Han rystede på hænderne, spildte af vinen, men gennemførte den hellige handling – pligtmenneske, som han var.

I den samme time fossede flodvandet gennem hans elskede Firences gader, sønder slog Ghibertis bronzeport (hvis skønhed havde fået Michel Angelo til at udbrøde: »Sådan må Himmeriges port se ud!«) og bortskyllede og ødelagde mange af de kunstværker, som Johs. Jørgensen og Schindler havde valgfart til i hinandens selskab. Det var, som om højere magter tog efterladenskaber til sig af kirkelig kunst og kultur fra en epoke, hvis *ånd* de anede ikke mere kunne få så ypperlige tolkere som Frans' digter og den døende monsignore.

Ellas' ildvogn

Schindler kom over det svære hjerteanfald, og ved juletid ringede han til mig og bad mig komme ud og ordne forskellige papirer. Efter jul lod han sig indlægge på Sct. Josephs Hospital, og en kortvarig bedring indtrådte. Flammen stiger inden den synker og dør. –

Han glædede sig over venners besøg i hans »celle«, hvis ene væg næsten var dækket af et stort dansk landskabsmaleri, som havde fulgt ham til Rom og i mange år været hans trøst, når hjemveen plagede ham. En særlig fornøjelse havde han af malerinden Birte Dietz besøg. Hun foreviste ham sit originale billedmateriale til den henrivende bog »Bibelen og dens Bøger«, som nylig var udkommet.

Sidst i januar 1967 prædikede han i hospitalskirken siddende i sin rullestol (som han

kaldte Elias' ildvogn) og indskærpede gang på gang, at alt det »udslygte arvegods i kirken skulle kastes på ilden« og muliggøre en hurtigere tilnærmelse kirkesamfundene imellem.

Schindler kom hjem først i februar. Næsterne tilbragte han i en stol i studereværelset, og hans søster, som boede i lejligheden ovenover og holdt hus for ham, kom flere gange i nattens løb ned for at se til ham. Den sidste aften bladede han i nogle bøger, så lidt fjernsyn og gik tidligt til ro. Hans søster, som havde sporet en forandring i hans ansigtsudtryk, gik oftere ned til ham, end hun plejede.

Om morgenen fandt hun ham død i sengen, som stod i det tilstødende værelse.

En lille hemmelighed

Schindler havde på hospitalet sagt, at han »ville dø med manér« og helst med bevidstheden klar til det sidste – men hvordan det kunne gå til, at den svækkede mand på dødens tærskel formåede at tilbagelægge afstanden gennem stuerne fra stolen til den opredte seng, det vil for altid forblive en lille hemmelighed mellem den Kirkens tro tjener og den gode Gud, som altid havde været i hans tanker.

En stèle på Vestre Kirkegard bærer hans navn og en indskrift: »Gud være mig synder nådig«.

Et lille trefløjet emaillegjort Mariabillede, som har fulgt ham på hans lange rejser og glædet ham i hans stille stunder, står nu på mit bord. Guds Moder var ham særlig kær i livet, og i døden har hun svaret ham – tror jeg – på hans gravstens bøn med et: »Alt af nåde«.

Per Busck-Nielsen.

Helligånden – kirkens sjæl

En betragtning til pinse af H. Roos S.J.

På det 2. Vatikankoncil har repræsentanter for den østlige kirke klaget over, at læren om Helligånden ikke spillede samme rolle i den vesterlandske som i den østerlandske kirke. Det er sikkert rigtigt, når man er opmærksom på den varme og den »salvelse«, hvormed den østlige kirkes teologer og også den østlige liturgi omtaler Helligånden og henvender sig til Ham i liturgien. Alligevel må man ikke glemme, at de forfattere, som har beskæftiget sig med det åndelige liv i den vestlige kirke, har givet Helligånden den plads, der med rette tilkommer ham. Man behøver blot at henvise til mystikerne i middelalderen og i den nyere tid. Når læren om Helligånden er trådt lidt tilbage i den vestlige kirke, hænger det sikkert sammen med udgangssituationen, som var præget af stridighederne om Kristi person. Både koncilet i Nikæa (325) og koncilet i Efesus (431) har fastlagt linierne i den kommende udvikling.

Helligånden i Det Nye Testamente

Derimod spiller Helligånden i Det Nye Testamente en altovervejende rolle. Især i den lukanske teologi indtager han en stor plads. Man har kaldt Apostlenes Gerninger for »Helligåndens evangelium«. Denne Ånd, som Lukas allerede har fremhævet i sit evangelium (4,1), er uafladelig virksom i kristendommens udbredelse (Ap.G.1,8.). Alt bliver båret, drevet frem og styret af Helligånden. Lige så stor en rolle spiller Helligånden i den paulinske og johanneiske teologi. Men man kan også tydeligt mærke en forskel i deres teologi. Hos Paulus, som skriver tidligere end Johannes, understreges mere den plads, som Helligånden indtager i den enkelte kristnes liv. Hos Johannes derimod kommer den stilling tydeligere til udtryk, som Helligånden har i selve kirken.

Helligånden hos Paulus

Man kan måske sige, at Helligånden ligefrem er kongstanken i Paulus' teologi. Han kalder de kristne »pneumatikoi«,

det vil sige: mennesker, som har modtaget Helligånden og lever ud af ham. Vi er forløst ved Kristi død og opstandelse. Men for at få del i denne forløsning, må vi indlemmes i Kristi person. Dette sker ved Helligånden. Han er det usynlige og mystiske bånd, som sætter os i forbindelse med Kristus. Vi bliver »én mystisk person« med Kristus ved Helligånden. For så vidt har Origenes ret, når han siger: »En kristen er et menneske, som består af legeme, sjæl og Helligånden.«

Det ville føre for vidt her at anføre alle de steder, hvor Paulus taler om Helligånden. Når han i Romerbrevet understreger, at vi kristne har opnået frihed for Guds vrede, beviser han det med følgende sætning: »Guds kærlighed er udgydt i vore hjerter ved Helligånden, som blev os givet« (Rom. 5,5). Når han formaner sine kristne til ikke at stå i gæld til kødet, begrunder han det med følgende udsagn: »Alle, som drives af Guds Ånd, er Guds børn. I modtog jo ikke en Ånd, der giver trællekår, så I atter skal leve i frygt, men I modtog en Ånd, der giver barnekår, og i den råber I »Abba, Fader«! Ånden selv vidner sammen med vor ånd, at vi er Guds børn« (Rom. 8,14-16). Helligånden lever i vort dybeste jeg. »Ånden kommer os til hjælp i vor magtesløshed; thi hvad

Apostelen Paulus.

vi rettelig bør bede om, forstår vi ikke, men Ånden selv går i forbøn for os med udsigelige sukke« (Rom. 8,26). Men det vigtigste sted findes alligevel i brevet til galaterne. Paulus vil bevise, at den kristne ikke mere er træll (under loven), men Guds fribårne barn. Han gør det med følgende sætning: »Fordi I er sønner, har Gud i jeres hjerter sendt sin Søns Ånd, som råber »Abba, Fader«. Altså er du ikke længere træll, men søn. Men er du søn, da er du også arving, indsat dertil af Gud« (Gal. 4,6-7). Dette udsagn kan tolkes på to forskellige måder. Enten tager man det indledende græske ord »hoti« som en begrundelse (= fordi). Så er meningen, at Helligåndens sendelse i vore hjerter er seglet på vort kristne kald. Eller man oversætter det indledende ord med »hvad angår at...«. Så er meningen, at grunden til, at vi er Guds sønner, er Helligåndens sendelse i vore hjerter. I begge tilfælde spiller Helligåndens nærvær i vore hjerter en stor rolle i den paulinske teologi.

Betydningen af denne lære

Vi lever i en tid, hvor man mere interesserer sig for samfundet end for den enkelte. Det viser sig også i kristendommen. Den »politiske teologi« er på mode: samfundskritik, spørgsmål om strukturer, kirkens åbning over for verden. Sikkert er disse problemer vigtige, og de må løses. Men mon vi ikke glemmer det »åndelige« liv? Hvem tænker i vor fortravlede verden endnu på »sjælens dyrebare gæst i vort hjerte«? Der er fare for, at kristendommen bliver et spørgsmål om teknik, reklame og strukturer. Det var det ikke for de første kristne. For dem var kristendommen først og fremmest en »frelsesvej«, en vej, som befriede dem for den »fremmedgørelse«, som den gudsfjendtlige verden holdt ham fast i. Hvem lytter endnu til Helligåndens »udsigelige sukke« i vort indre? Hvem har endnu lydhørheden over for Ham?

En gang imellem kan man erfare, at ganske jævne mennesker, som lever langt fra forhold, som kan nære deres indre liv, kommer til en rig udfoldelse af de åndelige gaver, som Gud har skænket dem i dåben. Hvordan kan det være? Helligånden har været deres lærer og leder. De har lyttet til Ham. Han har formet dem.

Helligånden hos Johannes

Johannes har skrevet i slutningen af det første kristne århundrede. Dengang fandtes der allerede lokale kirker mange steder. Og han måtte allerede tage stilling til de første vranglærere, som forvanske-

de Kristi evangelium. Derfor er det ganske naturligt, at han understregede Helligåndens plads i hele Kirken. Mens Paulus mere fremhæver det individuelle aspekt, lægger Johannes mere vægt på den kollektive side af Helligåndens virke i kirken. Han er kirkens sjæl. Det afgørende sted findes i Jesu afskedstale til sine disciple. Han siger: »Jeg har endnu meget at sige jer; men I kan ikke bære det nu. Men når han, sandhedens Ånd, kommer, skal han vejlede jer til hele sandheden; thi han skal ikke tale af sig selv, men alt, hvad han hører, skal han tale, og det, der kommer, skal han forkynde jer. Han skal herliggøre mig; thi han skal tage af mit og forkynde jer det« (Joh. 16.12-14).

Kristus lever ved Helligånden videre i kirken. Det er Helligåndens opgave at »vejlede« kirken »til hele sandheden«. Han skal ikke komme med nye åbenbaringer, men tolke, tyde og uddybe Kristi budskab og anvende det på de forskellige historiske situationer.

Det vil sige, at kirken som helhed, som »Guds Folk«, er under Helligåndens ledelse. Helligånden er kirkens sjæl og lysgivende princip.

Betydningen af denne lære

Kirken som helhed, som Guds Folk, kan ikke komme ud for vildfarelser. Den er ledet af Helligånden, som er sandhedens Ånd. Det betyder naturligvis ikke, at flertallet altid har ret. På Athanasius' tid i det 4. århundrede kunne Hieronymus skrive: »Jordens kreds sukede og undrede sig over, at den var blevet ariansk.« Derfor findes der i kirken organer, som er indstiftet af Kristus, og som skal sørge for bevarelsen af den rette tro. Disse organer kalder vi biskopper, og først og fremmest den romerske biskop, som indtager den første plads i kirkens kærlighedsforsamling (agape). Disse organer – alle biskopper i fællesskab og i forening med den romerske biskop – står i ganske særlig grad under Helligåndens indflydelse. Når vi skulle have glemt denne lære, minder »Humanae Vitae« os om den, idet rundskrivelsen siger: »I (= især moralteologerne) ved jo godt, at det ikke i første linie er de anførte grunde, som forpligter til denne tilslutning, men Helligåndens lys, som især biskopperne nyder godt af, for at de kan gøre rede for sandheden (nr. 28). Naturligvis får de ikke en mystisk åbenbaring, som erstatter den manglende begrundelse. Men i deres læreforkyndelse, står de under Helligåndens ledelse og lys. Kirken kan hverken i den enkelte eller i sin helhed undvære Helligåndens bistand. Derfor beder vi ustandselig: »Kom Helligånd.«

H. Roos, S.J.

Peters mysterium i kirken

2. og sidste del af R. P. Le Guillous artikel om teologien omkring apostelens embede.

1. del var at finde i foregående nummer.

II. Teksten i Lukasevangeliet.

Dette mysterium i Peters person og hans funktion i kirken bevidnes på samme paradoksale måde hos Lukas og Johannes.

Hos Lukas er Peters skæbne sat i forbindelse med »den lidende tjeners« skæbne. Det er netop i det øjeblik, hvor »den lidende tjener« i eukaristien afslører betydningen af »den lidende tjeners« liv, i det øjeblik, hvor han foran sine apostle forkynder sig selv som den, der »tjener«, at mysteriet i Peters person belyses.

Simon er den, der fornægter »tjenerens« mysterium, men som frelses ved »den lidende tjeners« bøn, den bøn, som bedes for synderne (Es. 53,12), idet den siger: »Fader, tilgiv dem; thi de ved ikke, hvad de gør« (Luk. 23,34).

Kontrasten i Lukas' tekst er lige så gripende:

»Simon, Simon! se, Satan begærede jer for at sigte jer som hvede. Men jeg bad for dig, at din tro ikke må glippe. Og når du engang omvender dig, da styrk dine brødre« (Luk. 22,31-32).

Den rolle, Peter skal spille i kirken, bekræftes her mere højtideligt end nogen sinde, men samtidig: hvilken betoning af apostlens svaghed i selve hjertet af Kristi lidelse! Det er visse med hensigt, at Kristus kalder Peter ved hans svagheds navn: Simon.

Peter er den leder, som kun hviler på Kristi ganske særlige bøn, Han, som tilbød sig til døden på korset og på denne måde. Således kan Peter forstyrre de fælder, som Satan stiller for kirken.

Paradokset: svaghed-storhed i den rolle, der har sit fundament i den ufortjente, guddommelige forbøn, bekræftes så meget mere af, at denne samtale mellem Kristus og Peter udspinder sig umiddelbart efter, at apostlene, midt under den sidste nadver, skændes om, hvem der skulle have den første plads i Guds Rige.

Ligesom alle apostlene, men endnu mere end de, fordi han skal være den første, har Peter brug for at erfare sin radikale afmagt. Han er kun kirkens leder, den, der kan styrke sine brødre, ved sin Frelsers forbøn.

III. Teksten i Johannesevangeliet.

Den paradoksale modsætning mellem den tredobbelte fordring på kærlighed og den tredobbelte fornægtelse er så markeret, at Peter er bedrøvet derover.

Indsættelsen af Peter som fårenes hyrde (Joh. 21,17) viser på den ene side tilbage til det mysterium, der rummes i fornægtelsen af Kristus som »den lidende tjener«, på den anden side til mysteriet Kristus-Hyrden, dvs. »den lidende tjener«, der giver sit liv for sine får.

For at vise Peter hele dybden i disse indsættelsesord meddeler Kristus ham, at han skal følge ham på hans egen vej: »Med disse ord sigtede han til den død, hvormed han skulle herliggøre Gud« (Joh. 21,19). Det er ganske tydeligt, at disse ord viser tilbage til Kristi egne ord, der bevidner hans eget mysterium som »den lidende tjener«: »Dette sagde han for at betegne, på hvilken måde han skulle dø« (Joh. 12,33), en død, der forherliger Faderen (Joh. 12,31).

Peter, som havde modsat sig »tjenerens« lydighed, idet han hævdede sin egen selvstændighed, forstod nu, takket være korset og opstandelsen, sin egen lydigheds betydning. Som et billede på »tjeneren« kan han fra dette øjeblik være hyrde for fårene, og han kan sætte sit liv ind for dem.

Lad os endelig bemærke, at Markusteksten understreger Peters svigten med en uforglemmelig styrke, men at det evangeliske paradoks er mindre iøjnefaldende i Markusevangeliet, end det er hos de andre evangelieforfattere. Derfor har vi ikke gennemgået denne tekst i denne korte fremstilling.

IV. Peters autoritet.

Således bevidner evangelierne en fælles og paradoksal overlevering vedrørende Peter. De stiller os ansigt til ansigt med en autoritet af en hel enestående natur. Peters autoritet er i sin struktur bestemt af »den lidende tjeners« mysterium. Denne autoritet er tjeneste i et fællesskab med dette mysterium. Den er et synligt

Fortsættes side 23

NØGLE

Poul Guldager in memoriam

*Poul er død, men vi tror ikke rigtig på det,
selvom alle ved, at det går den vej en dag for enhver.
Men Poul?
Du var så levende, at du stadig må være det.*

*Du byggede Øm.
Ingen kunne forhindre dig i det.
Du brækkede armen, da taget blev lagt på den anden barak,
men standsede ikke dit arbejde
af så fjollet en grund,
før de andre lidt sent
– der gik et par døgn eller mer –
opdagede, hvad der var galt,
og stoppede dig, med magt.*

*Ligesom du nu er blevet stoppet
af Ham, der ved alting bedre,
selv bedre end dig,
og nu ville ha dig for Sig selv.*

*Du fortalte en aften på Øm, da de små var i seng,
over en sen kop kaffe, ude i det nøgne køkken
Åh, det er længe siden
først i 50'erne, men
det er ikke løgn (det brugte du ikke):*

*At du havde været hos bispen og bedt om lov til noget.
Ikke til dig selv,
hvornår var du ude i eget ærinde?
Jeg har ikke oplevet det.
Men for Øm.*

*Og bispen, som vi elskede, selvom han ikke altid ku mærke det
sagde nej.*

*Så blev du nødt til, efter mange kvaler,
men hvad andet kunne du gøre?
og spørge een gang til,
da du havde overvejet nøje og ikke ku se rettere,
end at bispen ikke havde forstået det rigtigt.*

*Og fik nej igen.
Med klar og lidt sur besked om ikke og spørge mere.*

*Der gik et par måneder, før
du dristede dig til Bredgade igen,
drevet af det, man kalder »fortvivlelsens mod«,
bange
men endnu mere bange for at la være.
Du måtte spørge for tredje gang,
fordi det var Øm.*

*Selvfølge sig skete det lille mirakel,
der absolut måtte ske.
Excellencen sagde ja, somom han aldrig havde sagt andet.
Ikke fordi han følte sig presset,
tværtimod, han var glad,
som han ikke havde været de første to gange,
men fordi det var Øm.*

*Jeg husker dit forelskede smil
ned til den mærkelige lille specialdime,
der lå i din store hånd
og var »verdens bedste skruenøgle«,
som kunne bruges til alting undtagen een ting:
og rede senge med.*

*Hvor er den henne den nøgle?
Den hører hjemme på Øm, som den selv har bygget
med barakker
kælder
kapel
klokekestabel
og nu kirke
– foruden alt det, som ikke kan ses, men er der alligevel.*

*Der skulle den være, så man ku se den,
for at minde om dig og praktisk fortælle,
hvad en uanseelig nøgle kan tjene til
i en villig hånd.*

Jan Locher.

Programmet for valfarten til Åsebakken 1. juni

Tog: Sidste S-tog (B-linjen) afgår fra København H. kl. 7.50.

Bus: Sidste bus, linje 184, afgår fra Hans Knudsens Plads kl. 7.40. Med bussen kl. 8.40 kan man *kun* deltage i den sidste del af valfarten. (Fra »Betlehem«).

Start: Valfarten udgår fra Holte station kl. 8.30 præcis.

Bagage: Tasker, madkurve etc. kan blive transporteret fra Holte til Åsebakken med bagagevogn formedelst 2 kr. pr. stk.

Sangbøger: Valfartssangbøger kan som sædvanlig købes på Holte station.

Der er fremstillet et lille tillæg til 50 øre med nye salmer. Også dette kan købes på Holte station.

Stole: Ved indgangen til »kirkeplænen« på Åsebakken vil der kunne lejes stole for 2 kr. pr. stk.

Forfriskninger: Der vil på Åsebakken blive opstillet en bod, hvor man bl.a. vil kunne købe lyst øl og sodavand m.v.

Kaffe: Søstrene vil mod beskeden betaling sælge kaffe fra en anden lille bod.

Hjemturen kan foregå med bus fra Åsebakken til Birkerød station eller fra således:

Kongevejen til Hans Knudsens Plads, Fra klosteret til Birkerød, ca. 15.30.

Fra Kongevejen, hvert 20. minut, (–11, –31, –51).

Parkering: Der er ved Holte station ideelle parkeringsforhold, og det anbefales at sætte bilen der – og gå på valfart.

Ved Åsebakken vil det i år blive vanskeliggere end nogensinde at komme af med vognen, og politiet vil ikke tolerere ulovlig parkering.

Derfor

- mød op på Holte station
- gå med på valfarten
- nyd den smukke tur gennem skoven
- spar parkeringsbesværet og
- gør Deres til, at det bliver en glædelig valfart!
- Det håber

valfartskomiteen.

Klosterliv i en brydningstid

Lidt om Åsebakken – målet for valfarten den 1. juni.

Benediktinerindeklosteret på Åsebakken i Høsterkøb er i den nydeligste nyudsprungne indramning og med velslæde græsplæner, da undertegnede gør sin entre henimod midten af maj. Hvad det meget grønne græs angår, betror priorinden søster Cecilie mig, at søstre har anset det for mest hensigtsmæssigt selv at slå de imponerende plæner. Enhver, der har været på valfart til Vor Frue Kloster, forstår, at det må være noget af et hestearbejde at holde de vidtstrakte plæner.

Pensionatet stærkt besøgt

Men det er selvfølgelig ikke det eneste, de 27 søstre og novicer får tiden til at gå med. Dagen begynder klokken 5.15 og så starter et program, i hvilket tidebønner og anden form for gudstjeneste lægger beslag på ca. 5 timer fordelt over hele dagen. Ind imellem skal arbejdet med at passe det store hus så gøres. Søstre benytter ikke hjælp udefra – heller ikke hvad driften af gæstehuset angår. Der er stort set pensionærer hele året. Fra januar til marts er det en forholdsvis stille tid, men fra maj til november er der næsten fuldt belagt. Der er også en del, der kan lide at gæste klosteret i juletiden.

Søstre har tiden fra kl. 14 til vesperen kl. 15 til hvile eller selvvalgte gøremål. Efter vesper er der det man kalder rekreation. Så er søstre samlet for at snakke hyggeligt sammen om løst og fast, og fra 16 til 18 er der atter arbejde.

Teologisk ajourføring

Det er ingen hemmelighed, at meget af benediktinerindernes fritid går med læsning. Hvis de da ikke ganske simpelt falder om af træthed. Alt det nye i kirken er naturligvis ikke drevet uden om Åsebakken. Men der ligger en vanskelighed i at få de unge undervist i en tid, hvor alt er i støbeskeen. Samtidig skal de ældre søstre i så vidtstrækning som muligt omskoles i teologisk henseende.

Her har imidlertid vist sig en udmærket udvej, idet en del af søstre deltager i nogle såkaldte fjernkurser – dvs. korrespondancekurser, som forudsætter, at eleverne to eller tre gange i de 2½ år, undervisningen varer, deltager i nogle studieuger, der holdes i Tyskland eller Østrig. Dygtige professorer bl.a. fra Wien forelæser i en teologi, der er mo-

derne uden at være yderliggående. Der er mange hold, og man kan altid finde ét, der passer til ens specielle forudsætninger og uddannelse.

Ikke bare ordenssøstre deltager i denne teologiske omskoling. Et hold på 200 kan godt bestå af to trediedele lægfolk, mens resten er søstre.

Kloster og verden

Det nye i kirken ser ikke ud til foreløbig at ændre radikalt ved den daglige rytme i klosteret, og der er ikke nogen nævneværdig nedgang i kald. Søstre planlægger ikke nogen mere udadvendt virksomhed, men gennem aviser og blade følger man nøje udviklingen i verden. For resten er jo pensionatsvirksomheden på Åsebakken i sig selv en slags apostolat. Dette kommer ikke mindst frem, når klosteret i praktisk talt hver week-end fra september til jul danner rammen om retræter for alle mulige grupper.

Liturgien

Naturligvis interesserer søstre sig ikke mindst for fornyelsen i gudstjenesten. Hver gang der er koncelebreret messe – og det er tit – modtager man kommunionen under begge skikkelser. Dog har benediktinerinderne på Åsebakken endnu ikke fundet det hensigtsmæssigt at kvitte latinen, som de – i kraft af det meget

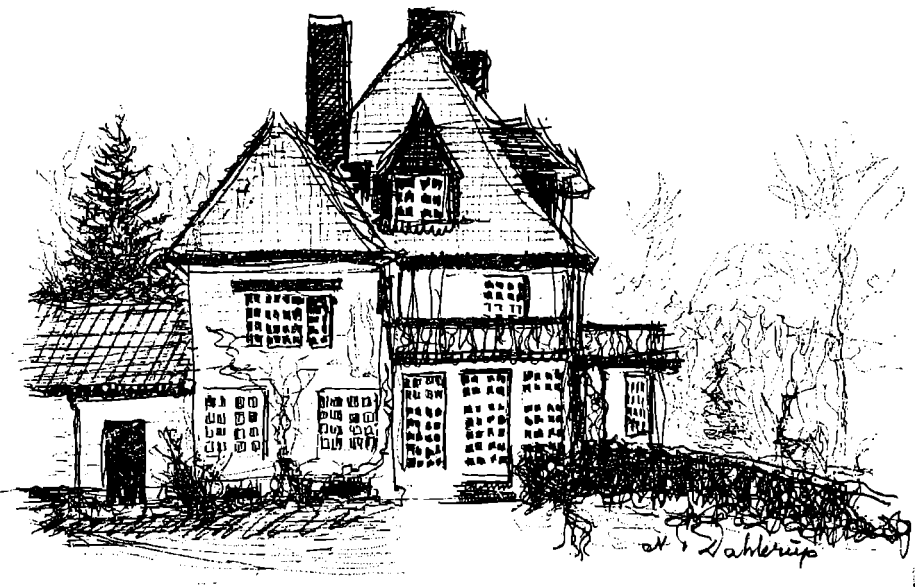
store antal daglige gudstjenester – har et umiddelbart forhold til, hvortil kommer, at der naturligvis er et langt stykke vej til, at man kan have det nødvendige og meget store antal tekster i tilfredsstillende oversættelser til dansk.

Vi kan ikke undvære klostrene

Klosteret på Åsebakken er en verden for sig – og dog er der ikke tale om nogen mur, som skiller fra livet udenfor. Søster Cecilie, der har været priorinde siden 1955, har megen forståelse for mennesket af i dag – ikke mindst de unge, hvis ærlighed og oprigtighed og søgen efter kærlighed, hun respekterer. Hun kan fortælle om tiden under besættelsen, hvor søstre netop flyttede fra jagtvej til Åsebakken, hvis villa Pax blev skjulested for folk, som værnemagten ville have fat i. Tyskerne satte dog aldrig deres ben på klosterets grund, selv om de oversvømmede omegnen.

Søstre har ikke tid til at supplere avislæsningen med fjernsyn, men et udmærket middel til oplysning er et småfilmapparat, hvis spilletid de selv råder over. Gennem oplysende film får de en masse at vide om verden udenfor Verona. Spillefilmene kender de foreløbig kun fra anmeldelserne, som til gengæld læses med opmærksomhed. Ligesom det øvrige stof, der fortæller om det moderne menneske, som for resten slet ikke kan undvære klostrene. Hvis det tænker sig om ...

HK.

Den nye teologiske kommission

Vatikanet har nu offentliggjort listen over medlemmerne af den nylig oprettede teologiske kommission. Allerede før bispesynoden for to år siden havde man anmodet om oprettelsen af en sådan kommission, som i samarbejde med biskpekonferencerne skulle sammensættes af samtlige teologiske skoler og retninger i hele verden, skriver »Frankfurter Allgemeine«. Nu skulle det ikke mere være en skole, nemlig den romerske, der skulle være toneangivende i den romersk-katolske kirke og især i kongregationen for trosrære, – den, der før var kendt som Det hellige Officium.

Katolsk teologi har, som den afdøde store protestantiske teolog Karl Barth udtrykte det, i de sidste 15 år været i ganske overordentlig stærk, men samtidig så ypperlig bevægelse.

Ikke alene for forholdet mellem teologi og fromhedsliv, men også for kulturen i den katolske kirke, for økumenien og for kristendommens fornyelse i almindelighed afhænger meget af, at denne forjættende udvikling hverken går til grunde eller ebber ud. At sørge for, at dette ikke sker, er den opgave, der nu påhviler den endelig oprettede nye kommission.

Kommissionen har 30 medlemmer fra alle fem verdensdele. Af de to italienske

medlemmer er det ene pavens fortrolige teolog, Carlo Colombo.

Vægten er især lagt på den mellem-europæiske og franske teologi, som er repræsenteret ved navne som fransk-mændene de Lubac og Congar og ved tyskerne Karl Rahner og Josef Ratzinger.

Kommissionen har i alt følgende medlemmer:

Carlo Colombo (Italien), Barnaba Ahern (USA), Hans Urs von Balthasar (Schweiz), Louis Bouyer (Frankrig), Walter Burghardt (USA), Yves Congar (Frankrig), Ph. Delhaye (Belgien), Joh. Feiner (Schweiz), André Feuillet (Frankrig), L. Gera (Argentina), Olegario Gonzales de Cardinal (Spanien), Ignazio Abdo Chalife (Libanon), Franz Lackner (Østrig), Maria Josef de Guillon (Frankrig), F. Escranwael (Holland), B. Lonergan (Canada), Enrique de Lubac (Frankrig), A. Andrea Maltha (Holland), G. Medina (Chile), P. Nemeshevi (Japan), Stanislaw Olejnik (Polen), Gerard Philips (Belgien), Karl Rahner (Tyskland), Josef Ratzinger (Tyskland), R. Roxo Mascarenhas (Brasilien), T. Sagi-Bunic (Jugoslavien), Rudolf Schnackenburg (Tyskland), Heinrich Schürmann (Tyskland), Tarcisio Tshibangu (Congo) og Cipriano Vagaggini (Italien).

LITURGI

Det nye missale

Vatikanet – NC News Service

Pave Paul VI har udsendt et nyt missale som en endelig erstatning for det romerske missale, som nu i fire århundreder har været i brug i den vestlige kirke.

Dette nye missale er, siger pave Paul i den apostoliske konstitution, hvormed han kundgjorde dets ikrafttræden, en fuldbordning af det 2. Vatikankoncilts ønske om en revision af det romerske missale, således at »såvel tekst som ceremonier skulle tilrettelægges på en sådan måde, at de tydeligere udtrykker det hellige, de betegner« (Liturgikonstitutionen, nr. 21).

Der er knap nok noget af messen, der nu er nøjagtigt som for 10 år siden.

- Trinbønnen er afskaffet.
- Offertoriet – som efter den tidligere midlertidige reform var uforandret – er nu blevet forenklet og omdannet, så meningen med offertoriet kommer tydeligere til udtryk, og så man undgår at for-

veksle det med frembærelsen af offergaverne, som er messens midtpunkt, og som er begrænset til Canon.

- De bønner, der ledsager blandingen af vin og vand samt håndtvætningen, er blevet ændret.
- Adskillige helgennavne er udeladt.
- Indvielsesordene svarer til ordene i de nadverbønner, pavestolen for nylig har udsendt.

Det nye missale og samtlige forskrifter i konstitutionen træder i kraft 1. søndag i advent, dvs. den 30. november i år.

»Vi har i det nye missale i overensstemmelse med det 2. Vatikankoncil givet plads for »berettigede afvigelser og tilpasninger«, og vi håber, at missalet af de troende vil blive modtaget som et redskab til at styrke og vidne om den fælles enhed mellem alle,« siger paven.

Enhver afvigelse eller tilpasning skal af de lokale biskpekonferencer forelægges paven til godkendelse.

KIRKEÅRET

Pave Paul VI har med sit motu proprio »Paschalis mysterii« godkendt nyordningen af kirkeåret og den nye liturgiske kalender.

Nyordningen af kirkeåret og de normer, der udspringer af omdannelsen har, skriver paven, »udelukkende til formål at gøre det muligt for de troende med tro, håb og kærlighed at tage mere intens del i »hele Kristi mysterium, der opulles i årets løb«.

Den nye liturgiske kalender, som i marts måned i år blev kundgjort ved et dekret fra Rituskongregationen, træder i kraft den 1. januar 1970. Der vil dog blive foretaget visse ændringer, som skal gøre det muligt at anvende de foreliggende liturgiske bøger.

Kirkeåret

Juletiden slutter med søndag efter Herrens åbenbarelse. Der er sket følgende ændringer: Jesu Navns fest falder bort. Jesu navngivelse ihukommes den 1. januar, hvor man for fremtiden fejrer »Guds moder Maria«. Den hellige Families fest henlægges til søndag i juleoktaven. Til gengæld fejres Jesu dåb søndag efter helligtrekonger. – Septuagesimatiden falder bort. Dens tre søndage knyttes til tiden »per annum«. – Betegnelsen »passionstiden« bruges ikke mere. Den vil heller ikke mere udadtil blive betragtet som fastetidens højdepunkt, men den beholder sit særpræg i messen og i tidebønnerne.

Påsketiden strækker sig over de 50 dage, der slutter og når deres højdepunkt med pinse. Oktaven falder altså bort. Dagene mellem Kristi himmelfart og pinse får større betydning som den tid, hvor man venter på Helligånden.

De 34 uger, der stadig ligger uden for de særlige tider, udgør det såkaldte »per annum«, nemlig tiden før fasten og efter pinse. De særlige liturgiske tekster, der hører denne tid til, er nu sammenfattet til et hele og benyttes inden for begge de nævnte tidsafsnit. Krist Konges fest flyttes fra sidste søndag i oktober til den sidste søndag i kirkeåret. – Kirkeårets enkelte tider fremhæves specielt ved hjælp af de bibelske tekster (f.eks. Esajas i advent, Apostlenes gerninger og Johannesevangeliet i påsketiden, evangeliernes beretninger om dåb og bod i fastetiden osv.). Hertil bidrager også de i talmæssige henseende forøgede kirkebønner. Hver dag i advent, faste- og påsketiden har nu sin egen kirkebøn.

Ansgar skal fejres verden over

Blik på den nye liturgiske kalender

Den liturgiske kalender

Den nye liturgiske kalender er udformet efter følgende principper:

- Helgenerne vil for fremtiden igen blive fejret på deres »dies natalis« (dødsdag).
- Kun de vigtigste helgenfester bliver gældende for hele Kirken.
- Hellighedens universelle karakter i tid og rum bringes til udtryk. Til de mange helgener fra tidligere tider i kirkehistorien og fra Middelhavsområdet vil nu blive føjet et stort antal helgener fra nyere tid (f.eks. Maria Goretti) samt fra andre dele af verden (f.eks. martyrerne fra Nagasaki, martyrerne fra Uganda, Petrus Chanel for Australien, de canadiske martyrer, Turibio og Martin af Porres for Sydamerika, Kolumban og Ansgar for Nordeuropa).
- En nøje efterprøvning af det historiske grundlag for de enkelte helgenfester og de overleverede beretninger om helgenernes liv.
- Et helt nyt princip er, at det bliver frivilligt, om man vil fejre en hel del af de helgenfester, der findes i den liturgiske kalender. Adskillige helgener er mange steder genstand for en traditionsrig og meget levende dyrkelse, men derfor pålægges det alligevel ikke hele kirken at fejre deres fest. Dette gælder f.eks. den hellige Georg, Maria Goretti, Ludvig den Hellige af Frankrig, Elisabeth af Portugal, Januarius, Nikolas osv.).

Fester

Et overblik over den liturgiske kalender giver følgende billede:

- **Kristusfester:** De overleverede fester bibeholdes med undtagelse af Jesu Navn og Det dyrebare Blod.
- **Mariafester:** Foruden de store fester (Marias optagelse i Himme-len, Den ubesmittede Undfangelse, Fødsel, Bebudelse, Moderværdighed, Jesu fremstilling i Templet – Kyndelmisse –, Besøg hos Elisabeth) er det for fremtiden stadig påbudt at fejre: Marias dronningeværdighed (22. august), Marias syv smerter (15. sept.), Rosenkransfesten (7. okt.), Marias ofring (21. nov.). Valgfri bliver: Vor Frue af Lourdes (11. febr.), Vor Frue af

Karmel (16. juli), Kirkevielsesfesten for S. Maria Maggiore (Maria i sne, 5. aug.) og Marias rene hjerte (lørdag efter Jesu hjerte fest).

- Den 15. marts forbliver påbudt helligdag for *St. Josef*, hvorimod det er frivilligt, om man vil fejre ham den 1. maj.
- Ihukommelse af *ærkeenglene Mikael, Gabriel og Rafael* slås sammen til én fest (29. september). Desuden bibeholdes festen for *værneenglene* (2. oktober).
- *Apostlenes* traditionelle festdage bibeholdes. Foruden den 29. juli beholder man for Peter kun Peters stol i Antiokia (22. febr.) og for Paulus festen for hans omvendelse (25. januar).
- For *de øvrige helgener*, som ikke er omtalt i ovenstående opremsning, bibeholdes 58 påbudte festdage og 92 valgfrie.
- Et samlet overblik giver følgende kronologiske og geografiske bille-

de: Der er 64 helgener fra de 10 første århundreder og 79 fra tiden derefter. Stærkest repræsenteret er det 4. årh. (25), 12. årh. (12), 16. årh. (17) og 17. årh. (17). Geografisk falder 126 fester på europæiske helgener, 8 på afrikanske, 14 på asiatiske, 4 på amerikanske og 1 på en australsk helgen.

Det hele kan nu resumeres således: Antallet af de i den liturgiske kalender opførte helgener er blevet begrænset i forhold til tidligere, dels ved at man af historiske eller geografiske grunde har afskaffet visse helgenfester, og dels ved at man har gjort dem valgfrie. Samtidig er helgenerne blevet mere universelt repræsenteret på en måde, der svarer bedre til kirkens udbredelse i dag.

Læs på de følgende sider om den stille uges liturgi i et kloster.

Ansgar underviser danske børn. Relief på prædikestolen i Sct. Andreas Kirke, Ordrup.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhen Bogbanken)
Fløistræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omindblindinger

Chr. Hansens kødudsalg

Gl. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6465 og 6466

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFTE OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. A/S

K. K. L. Simonsen's eftf.
Frederiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 76 08

Kaffe - The - Cacao

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Moderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Når 600 synger

Stille uge og påske i et
benediktinerkloster i Westfalen
- en betagende oplevelse

For første gang i mit liv fik jeg i år lejlighed til at opleve den stille uge i et kloster, og det blev i det gæstfri benediktinerabbedi St. Joseph i Gerleve ved Münster, et kloster, der er kendt af flere danske katolikker. En del af dem er tilsluttet klostret som oblater.

Selv om jeg flere gang har opholdt mig som gæst i klostret, var det med de største forventninger, jeg kom denne gang, og jeg blev ikke skuffet.

Benediktinerne i Gerleve er efterhånden blevet kendt langt ud over Münsterland for deres såre smukke liturgi, såvel i ceremoniel som i sang. Abbedikirken kan rumme 5-600 deltagere i gudstjenesten, og der er altid godt besøg, selv om den ligger ude i bondelandet. Folk kommer alle mulige steder fra i deres biler, fra Coesfeld, ca. 15 km, Münster, ca. 35 km, ja endog helt fra Dortmund og Essen møder folk op, og man kan roligt sige, at Gerleve-klostret har udviklet sig til at blive et religiøst centrum på egnen.

Selv vælge

Efter indførelsen af den koncelebrerede messe er det denne form, der benyttes ved den daglige konventmesse - den fælles højmesse - og det er et smukt og betagende syn at se de 12-14 koncelebranter, alle i messehagel, fungere sammen med abbeden. Altergangen er altid stor. Foruden munkene, der alle modtager nadveren under begge skikkelser, er der to præster til at uddele nadveren til lægfolket. På de store dage i den stille uge måtte der fire præster til. Det skal lige bemærkes, at man modtager nadveren stående, og man kan selv vælge, om man vil have hostien lagt i venstre hånd eller i munden.

Det er altid opløftende at overvære tidebønnerne. Hvad enten de synges eller blot læses, sker det med ro og værdighed. Aldrig bliver det til en rutineret remsen op, selv om salmerne er velkendte.

Af tidebønnerne var matutinen de sidste tre dage i den stille uge kl. 5,30 særlig betagende. Denne tidebøn bærer tydelig præg af oprindelig, dvs. før 4. århundre-

de, at være blevet sunget om natten. I munkekoret er anbragt en stor stage med 15 lys. For hver Davids salme, der er læst, slukkes et lys. Da der kun er 14 salmer, bliver det sidste lys brændende, medens alt andet lys i kirken slukkes. Dette lys symboliserer Kristus som verdens lys. Stagen med de 15 lys blev dog først indført i det 13. århundrede.

Palmesøndag

Palmesøndag, hvis ceremonier stammer fra Jerusalem og med sikkerhed vides at have været udført i det 4. århundrede, var så nogenlunde, som vi plejer at have det. Blot beholdt de mange koncelebrerende præster deres røde messehagler - det ville da også være besværligt og upraktisk, dersom så mange skulle skifte til anden farve ved selve messen. Dernæst bortfaldt Introitus og Kyrie, således at man efter den afsluttende bøn ved processionen straks gik over til læsningen.

Skærtorsdag

Skærtorsdag var den dag, da der var flest mennesker i kirken. Alt var fyldt, endog midtergangen, så der må have været ca. 600 til stede ved aftenmessen, hvor samtlige præster, ialt 24, koncelebrerede med abbeden, alle i hvide messeklæder, et smukt og imponerende syn. Dagen var streng for patrene på anden måde, idet der hørtes skrifte i fire skriftestole fra formiddag til langt ud på aftenen. Det samme var tilfældet langfredag og påskelørdag.

Langfredag

Langfredag formede sig som ellers, men med enkelte ændringer. Kirkefarven var ikke sort, men rød, blodets og kærlighedens farve. Alle præster, undtagen abbeden og hans assistenter, der bar røde messeklæder, havde en rød stola over deres oculler (en folderig kappe, der bæres over ordensdragten, når munkene er i koret). Videre var korsets afsløring i

St. Joseph-abbedit i Gerleve.

den hidtidige form afskaffet. I stedet modtog abbeden ved indgangen til kirken et utilsløret kors. Straks ved modtagelsen sang han det første »Ecce lignum« og det tredie umiddelbart foran alteret. Hyldningen skete som sædvanligt, men kun af munkene selv. Da den var afsluttet, bar abbeden korset frem til trappen til munkekoret og vendt imod menigheden sagde han – ligesom det sker efter forvandlingen i messen – »Troens mysterium«, som menigheden svarede på. I flere minutter holdt abbeden her på korset højt hævet mod menigheden under fuldkommen tavshed. Dette erstattede menighedens hyldning.

Lidelseshistorien blev sunget både på lørdag og langfredag af tre diakoner med ganske dejlige stemmer og på tysk. Musikken var skrevet af Herman Schroeder, og han fulgte det almindelige skema, som det findes i den gregorianske udgave (som også i den danske Roskilde-passion), ligesom melodierne kunne minde om denne. Det karakteristiske ved kompositionen var imidlertid »turba« (folkemængden). Her havde Schroeder skrevet de dramatiske korsatser for firestemt blandet kor. Af gode grunde kunne disse korsatser ikke opføres som tænkt af komponisten, men blev sunget énstemmigt, hvorved de tabte ikke så lidt i værdi.

Påskelørdag

Påskelørdag nåedes ugens kulmination. Allerede ved 22-tiden var kirken næsten fyldt, og da tårnuret slog 22,30, var der ikke til at opdrive en plads. Alt lys i kirken blev slukket og forsamlingen sad musestille og forventningsfuld. Så kunne man gennem vinduerne se et genskær af det store bål, der blev tændt uden for kirken, og med ét hørtes abbedens stemme, der på tysk sang bønner over ilden. Indvielsen af påskelyset var strøget – hvorfor? må man nok spørge – men så gik dørene op, og med det første »Lumen

Christi« blev påskelyset båret ind i kirken fulgt af abbeden og de øvrige munke, heraf 12 i hvide messeklæder. Ved det andet »Lumen« tændtes alle munkenes lys, og samtidig menighedens lys, så det blev til et hav af brændende kærter. Da det tredie »Lumen« blev intoneret i munkekoret, tændtes det elektriske lys ikke, men den vidunderlige påskedag »Exsultet« blev sunget – på tysk og til den gregorianske melodi (dog med visse småændringer) – i skæret af de levende lys. Først herefter blev det elektriske lys tændt.

Da abbedikirken ikke er nogen sognekirke, bortfaldt afsnittet med dåbsvandet indvielse. Desuden bortfaldt allehelgenslitaniets, – hvorfor har det ikke været muligt at få nogen forklaring på. Dette litan har jo altid været sunget eller bedt ved vigtige lejligheder som præstevieelse, bispevieelse, processionen på bededagene og påskelørdag, i sidstenævnte tilfælde dog i forkortet form.

Derfor intonerede abbeden – efter at have sunget bønner efter den sidste læsning – påskegloria'et, medens orglet atter spillede, og de fem prægtige kirkeklokker ringede påsken ind. Resten af gudstjenesten forløb på sædvanlig måde med undertagelse af, at abbeden efter at evangeliet var sunget, holdt en lille prædiken, der mundede ud i trosbekræftelsen.

Påskedag

Påskedag forløb på sædvanlig måde, naturligvis med pontifikalhøjmesse. Vesperen var i dagens anledning særlig højtidelig med funktion af fire kantorer, alle i hvide korkåber.

Endelig skal det bemærkes, at ved alle gudstjenester var menigheden meget aktiv, og messetekster, messesvar og salmerne blev sunget med begejstring. Dette alene var en stor oplevelse at høre – over 600 menneskers sang.

B. Husson.

Sjøreen & Co.

Malerfirma

Arhus N.

Et Hjem paa Rejsen

Telefon 12 41 22 – Arhus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma

Aarhus C.

Telefon 14 20 23 – 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 12 15 57

Hans Brogesgade 4, 8000 Aarhus C

Katolske begravelser

Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17–19, Aarhus C

Centralmejeriet

Afdeling: Vesterbro

Arhus

Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Jydsk Orgelbyggeri I/S

Hørluf-Trollesgade 36 A

Arhus N

Telefon 16 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn - båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryegade 24, Aarhus O. Tlf. 12 00 99

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Aarhus C

Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

GAS - VAND - VARME - BLIKKENSLAGER - SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Aarhus N.

Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

LITURGISK KALENDER

Sparekassen for Lyngby og Omegn

– Bikuben

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24

Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab
Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.
Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V

Telefon 14 12 54

Oliefyr

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383

Rødovre

Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør

Smallegade 4, København F.

Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre

Dybbølsgade 17,

København V.

Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvæg 13, Charlottenlund

Telefon Ordrup 5722 og 6850

Mogens Larsen

Ramsherred 31

Aabenraa

Telefon 2 25 30 og 2 34 27

Lys - Kraf - Varme

LØRDAG den 24.: PINSELØRDAG (rød).

SØNDAG den 25.: 1. pinsedag (rød).

MANDAG den 26.: 2. PINSEDAG (rød).

TIRSDAG den 27.: TIRSDAG I PINSENS OKTAV (rød).

ONSDAG den 28.: ONSDAG I PINSENS OKTAV (rød).

TORSdag den 29.: TORSdag I PINSENS OKTAV (rød).

FREDAG den 30.: FREDAG I PINSENS OKTAV (rød), TAMPERDAG.

LØRDAG den 31.: LØRDAG I PINSENS OKTAV (rød), TAMPERDAG.

SØNDAG den 1.: DEN HELLIGE TREENIGHED (hvid).

MANDAG den 2.: Søndagens messe (grøn) eller Marcellinus, Petrus og Erasmus, martyrer (rød).

TIRSDAG den 3.: Søndagens messe (grøn).

ONSDAG den 4.: Frans Caracciolo, be-
kender (hvid).

TORSdag den 5.: KRISTI LEGEM
FEST (hvid).

FREDAG den 6.: Norbert, biskop og be-
kender (hvid).

LØRDAG den 7.: Gudsmoders lørdags-
messe (hvid).

SØNDAG den 8.: 2. EFTER PINSE
(grøn).

MANDAG den 9.: Søndagens messe
(grøn) eller Primus og Felician, mar-
tyrer (rød).

TIRSDAG den 10.: Margrethe, dronning
af Skotland, enke (hvid).

INDLAND

Dagen for de syge

Dagen for de syge holdes på Rygård søndag den 15. juni. Ligesom det i de senere år har været tilfældet er arrangementet i vid udstrækning baseret på, at hvert enkelt af de københavnske sogne selv sørger for indbydelse af deltagerne samt for transporten af disse, hvor det er nødvendigt.

Man håber på, at et antal bilejere igen vil stille sig til rådighed og i god tid melde sig til deres sognepræst.

Bilisten bedes selv træffe aftale med sine passagerer angående tidspunktet for hjemkørsel. Da det i visse tilfælde er svært for passagererne at huske navnet på den bilist, som har bragt dem til Rygård, vil det betyde en lettelse for hjemtransporten, at bilisten for eksempel giver hver af sine passagerer et lille kort med sit navn (samt evt. adresse og telefonnummer). I tilfælde af *afbud* selve søndagen den 15. juni eller fejltagelser

med hensyn til afhentning el.lign. bedes man ringe til HE. 3118.

Dagen begynder med messe kl. 9.30. Det bedes bemærket, at kommunionen under messen først vil blive bragt til de syge og svagelige, der sidder på stole forrest i kirken, hvorefter der gives adgang for de øvrige messedeltagere. Kollekten går til dækning af dagens udgifter.

Til frokosten bedes madpakke medbragt. Som sædvanlig vil der til frokosten blive serveret kaffe eller the, og andre drikkevarer kan købes på stedet.

Programmet omfatter i øvrigt forskellig underholdning og foredrag. Ca. kl. 16 finder hjemkørslen sted.

Telegram fra paven

I anledning af 100-års jubilæet for oprettelsen af præfekturet for Danmark, har pave Paul VI sendt et telegram, som den apostoliske delegat, msgr. Bruno B. Heim læste op ved højtideligheden den 2. maj i Skt. Ansgars Kirke. Telegrammet havde følgende ordlyd:

»Den hellige Fader er i tankerne tilstede, hvor man nu højtideligholder 100-året for den højærværdige Hermann Gründers overtagelse af embedet som apostolisk præfekt for Danmark, og af ganske hjerte deler han sine sønners glæde.

Han har tillid til at et så betydningsfuldt minde både vil opmuntre til en beslutning om i al fremtid at leve sit kristenliv med offersind, såvel som til at mindet må bidrage til at styrke og bekræfte troskaben mod den apostoliske stol.

Den hellige fader beder om at Guds nåde i rigeste mål må komme over såvel biskoppen og præsterne som over det troende folk og det er af et såre kærligt hjerte at han som pant derpå i Herrens navn meddeler den apostoliske velsignelse.«

Deltagelsen i jubilæumshøjtideligheden var yderst ringe.

Sommermøde i Løgumkloster

Fra mandag eftermiddag den 30. juni til lørdag morgen den 5. juli holder selskabet »Dansk Tidegærd« sit sommermøde – ligesom tidligere i Løgumkloster.

Selskabet arbejder med problemerne omkring anvendelsen af gregoriansk sang på dansk og virker for denne sangs brug i det gudstjenstlige liv. Bl. a. gøres dette ved at støtte udgivelsen af Det danske Antifonale. Dette værk har der været arbejdet på i omkring 20 år, og her har sognepræst Dag Monrad Møller, mag. art., dr. theol. Finn Viderø og domorganist Ethan Rosenkilde Larsen været de førende. Antifonalet omfatter Davids sal-

Om at spise på gulvet bl. a.

Mette.

Man kan gøre sig mange vemodige tanker om, hvorfor adskillige – især kvindelige – klosterordener stagnerer i disse år. (Den yngste Sct. Hedvigssøster herhjemme er 45 år). Det skulle vel ikke ganske enkelt være, fordi kvinder af naturen er så langt mere konservative end mænd? Så langt mere angst for at tillempe deres ordensdragt og deres husregler efter måden at leve på i dag – udenfor klostret?

En af mine venner traf i et tog i Holland en ordenssøster i en dragt, som var en moderniseret udgave af ordenens oprindelige. (Det samme er man inde på i flere danske klostre). Men i dette tilfælde var ordningen ganske særlig flexibel. I hendes kloster, fortalte søsteren, kunne man vælge mellem tre løsninger: at beholde den gamle, oprindelige dragt – at bære den moderniserede, hun havde på, og – at gå civilt klædt!

Jeg synes, ideen er værd at skrive sig bag øret. Jeg ser godt, at det kan forekomme akavet for dem indenfor klostermurene, ikke længere at være bundet til den fælles dragts fællesskab. Men denne orden trivedes altså ved det og

havde udmærket tilgang. I den forbindelse er det måske samtidig værd at notere sig den rivende fremgang hos nye tyske nonneordner af et kolossalt elastisk tilsnit: der er søstre i cardigansnit og søstre, som arbejder i civile fag og kun overnatter hjemme i klostret.

Eller skulle man et øjeblik dvæle ved de forkalkede straffe-metoder, som stadig praktiseres trindt om i europæiske klostre, såsom at skulle sidde på gulvet og spise, hvis man har forsyndet sig. Det er såmænd meget muligt, denne hestekur kan være en virkningsfuld træning i ydmyghed. Men undskyld, fromme venner, jeg tror især den virker afskrækkende på unge piger, der går omkring ude i verdens barske hverdag med overvejelser om at træde ind i en orden. Jeg er simpelthen bange for, det taler til deres komiske sans at forestille sig i denne besynderlige situation. Og ingen, der ønsker at gøre et arbejde med livet som indsats, bryder sig om at virke komisk.

Tiden rider så hastigt i disse år. Det hænder, at man må løbe for at følge Mette.

mer med tilhørende antifoner, og udgives med tilskud af Kulturministeriet. Det er med den største interesse, at man i forskellige kredse herhjemme imødeser udsendelsen af antifonalet, der forventes at ske i løbet af sommeren.

Furuden daglig morgen- og aftenang, naturligvis tidebøntekster til gregorianske toner, der holdes i den skønne gamle cistercienser-kerke, vil der på sommermødet i år blive holdt flere foredrag. Således vil sognepræst Agnar Sandvik, Oslo, tale om »Davids psalmer – og jeg«, sognepræst Knud Jacobsen om »Fællesskab« og provst N. J. Rald om »Det middelalderlige kirkespil«. Desuden holdes panel Diskussion over emnet »Syng med børnene! Børnesang i kirke og skole«. Her deltager sangkonsulent Tage Poulsen, organist Per Günther og slotsorganist Arne Nyrop Strenge med organist, cand. mag. Hans Krarup som ordstyrer.

Fredag aften opfører Virum kirkes børnekor sammen med børn fra Løgum-

kloster Rosenkilde Larsens kirkespil »De ti brudejomfruer«, og »Sorgenfrikvartetten« giver en kammermusikaften.

Skulle nogen være interesseret i at deltage i sommermødet, kan man henvende sig til sekretæren, pastor Knud Andersen, Marienlystallé 11, 3000 Helsingør, telefon (03) 21 41 44, som vil sende programmet for mødet. Men det må gøres i god tid, da deltagerantallet er begrænset.

B. Husson.

LÆSERBREVE

Glæmsomhed

Hvis Knud Johnsen nogensinde har haft noget som helst kendskab til Ø.K., må han forlængst have glemt det. Hvis han havde et reelt kendskab (ikke blot sladder), ville han aldrig have kunnet prøve på at fornærme hverken kongen eller Ø.K. med denne mere end uartige propagandasvada i Forum nr. 8. →

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Brødgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes iøvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer

P. Skramsgade 27

Byen 7920 – 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

TIL BYEN
FRABYEN - i byen smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

Skal De flytte?

AMAGER
FLYTFORRETNING

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADEN 221
* 55 66 47

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødgade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelser ordnes – alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Toldbodvejens

frugt, blomster og krans

v/ Bent Høj
Svendborg. Tlf. 21 05 79

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Køb hjemmets udstyr hos

Thuen

Gravensgade 2, Aalborg
Telefon 13 14 44

Aalborg

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlægsgartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8265

C. B. Riis & Søn

Slagtermestre
Valby Långade 36
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen
Fisk, vildt, dybfrossen fjerkræ
Mozartvej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Ringsted Isenkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 61 24 54

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 43 00 32
Kaj Andersen
Løv. til Sct. Elisabeth Hospital

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør
Christiansbjerg Installationsforretning
Birkegade 7, Århus N.
Telefon 16 98 80
Løv. til katolske institutioner
Lys, kraft og varme
For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Aktieselskabet

**Købmands- og Haandværkerbanken,
Århus**

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77
Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselkontor i banegårdshallen.
Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Løv. til de katolske Institutioner

Svendborg Ligklistemagasin

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen Svendborg A/S

Frøderiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 19 20

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 28, Charlottenlund
Tlf. (01) 88 ORdrup 3331 - 5630

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri
Grundlagt 1806
Aabenraa

Man må udtrykkelig skrive *prøve* på, for hverken kongen eller Ø.K. bliver mindre af den grund, men mon ikke mange med mig er blevet rystet over, at vi også i Forum skal være udsat for den slags?

Intet under, at vore unge i dag har svært ved at se forskel på sort og hvidt med den løgnepropaganda, alle er udsat for.

Ellen Wiescht,
Dronningensgade 51,
1420 København K.

Kære Mette – med eller uden forlov

Deres artikel i nr. 8, 1969 – har i den grad smertet en gammel katolik. De siger: »Hvad gør ikke en nybagt konvertit i sin unge uprøvede nidkærhed?« – Nej *netop* fordi De er ung og uprøvet, så burde De i Deres udtalelser tænke lidt på os gamle og prøvede. Der er ikke et sekunds grå skimmel og kedelighed eller nogetsomhelst i den gamle kirkes udtryksmåde – synes De virkelig at alle os, der er over de 60 og har levet et rigt katolsk liv, ser skimlede ud? – Vi stråler af glæden over at have levet *den gode tid*, og det skulle gerne bære os gennem disse vanskelige år med uroen i kirken. Hvor vover De dog direkte med Vor Herre at sige: »at HAM er vi frimodige nok til at skamfere« osv. – Jeg håber og ønsker inderlig der måtte komme en dag, hvor *De* havde brug for et menneske i en *gammel* katolik og gav Dem tid til at lytte. *De*, fru eller frk. Mette, bliver også gammel en dag, og det kunne jo hænde til den tid at *De* også vil føle at blive skubbet ud af den nye generation. Man er ikke velset af trafikken på gaderne på grund af for langsomt tempo – fra en bustur kommer man klemt og mast hjem med blå mærker her og der – men vores tilflugssted: Kirken – der ser det ikke meget ud til der bliver plads for os mere heller. Selv er jeg aldrig bange for at sige min mening, men *De rammer mange flere*, end *De* aner, fordi man i vor (*min*) generation lever meget længere end i forrige. Vi skal sandelig have lov til at være der *alle*, og de forskellige kirker gør vist en hæderlig indsats for at gøre overgangen blid for os. Hvorfor dog ture sådan frem?

Sigrid Algreen – Ussing.

LITTERATUR

»Gud er til ...«

Den store katolske litteraturpris i Frankrig, som uddeltes sidst i marts, gik til André Frossard for hans bog »Gud er til, jeg har mødt ham« (Dieu existe, je l'ai rencontré. ed. Fayard, 17 frcs.).

André Frossard voksede op i marxistiske omgivelser, hans far var før krigens generalsekretær for det franske kommunistparti og siden flere gange minister. Andrés drengelæsning var en tyk bog med titlen »Lille Peter vil være socialist«. Men læren hjalp ikke rigtig. A. F. blev hverken militant, student, tegner, men dog journalist. Noget i hans rodløshed kan minde om Thomas Mertons ungdom. Så slog lynet ned. Den unge mand skulle en eftermiddag for ca. 40 år siden hente en katolsk kammerat i et kapel i rue d'Ulm, som tilhørte søstrene af den evige tilbedelse. Tilsyneladende havde han aldrig været i en kirke før. Med ét blev han grebet af troen på Gud, visheden om hans eksistens: »Der er en orden i universet, og højt oppe bag det lysende tågeslør Guds evidens, hans evidens som person, ham som jeg ville have fornægtet et øjeblik før, og som de kristne kalder Fader, om hvem jeg erfarer, at han er god, med en godhed som ingen anden, en aktiv godhed, som overvælder med større magt end nogen vold, som kan sprænge den hårdeste sten og det som er hårdere end sten, menneskets hjerte.«

Bagefter måtte André Frossard ligesom Charles Péguy, Claudel og adskillige andre arbejde hårdt for at få sin tankeverden omvendt. Måske vil psykologer og hjernespecialister en dag kun-

Har De læst:

Frankl:

Psykologi og eksistens.
Writings from the Philokalia on prayer of the heart.

Laurentin:

Mary's place in the church.

Leep:

Livets vaagspel.

Lønning:

Hvor står den lutherske og den katolske kirke i dag?

McCormick (ed.):

Christian responsibility and world poverty.

Mosumgaard:

Kig på kirker.

Pernow:

Til Biblens Länder.
Religion und Erlebnis: Ein Weg zur Überwindung der Religiösen Krise.

Saxtorph:

Jeg ser på kalkmalerier.

Schnakenburg:

The church in The New Testament.

Ellers besøg:

Niels Steensens bibliotek,
Bredgade 69 A.
Aabent man.-fre. inkl. 17-19.
Lukket: Juli og august.

**Forskrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S**

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester
Labæk 47, Holbæk
Telefon 43 01 63

EI-Installationer
Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21

Kontor i København:

Molestien 11, København SV
Telefon VA 6060

Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovøj 139, Nakskov
Telefon 308

Flsk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro Installatør

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelser ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg: Telefon 12 15 57

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
EI-Installationer - EI-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Reserveret

ne give en videnskabelig forklaring på disse pludselige omvendelser. Det udelukker selvsagt ikke, at Gud virkelig har talt til disse mennesker gennem oplevelsen. I en tid som vor, hvor den rationelle videnskab fører det store ord, hvor »gudsbeviserne« ikke længere overbeviser, er der måske mere end nogensinde brug for vidnesbyrd af denne art.

Ellen Nielsen.

Fra angst til tryghed

I 1967 udsendte den norske overlæge Gordon Johnsen ved Modum Bad Nervesanatorium i Norge en bog »Fra angst

til tryghed«, og i 1968 blev bogen oversat af Emil Larsen og med et forord af overlæge, dr. med. P. Dickmeiss udsendt af Kristeligt Dagblads Forlag.

Det meste af bogens indhold er fremkommet ud fra konkrete spørgsmål, som skriftligt og anonymt blev stillet overlæge Gordon Johnsen forud for ugentlige spørgeaftener, som han i en årrække holdt for patienterne på Modum Bad Nervesanatorium.

Fra det indledende kapitel »Nervøsitet er først og fremmest en angstsygdom« gennemgår Gordon Johnsen de forskellige måder, på hvilke angsten kan ytre eller forklæde sig og præge et menne-

skes liv, både i tanke- og handlemåde, og hvorledes man kan søge at hjælpe sådanne mennesker.

Bogen er skrevet med stor erfaring, men også med aktiv medleven i neuroseforskningens nyeste synspunkter og resultater. Desuden har bogen ifølge sagens natur større bud til en nordisk læserkreds end den litteratur, der kommer fra USA og er skrevet på baggrund af samfundsforholdene og livsmåden der. Ligeledes er de enkelte kapitler præget af Gordon Johnsen's kristne livssyn med et livsnært og usentimentalt udtryk, der samtidig viser dyb og ægte medmenneskelig næstekærlighed for de syge.

Endelig er bogen skrevet i et naturligt og letfatteligt sprog uden anvendelse af mange fremmedord, uden at det er gået ud over det saglige indhold. Den er derfor let at læse, og fortjener det også.

B.H.

Gordon Johnsen:
Fra angst til tryghed
Kristeligt Dagblads Forlag
Kr. 28,50

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Det hellige Land: 3/7-17/7 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Galilæa - fuld pension - udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

27/6-17/7 - Ravenna - Rom - Assisi - 21 dages togrejse - 1/2 pension i Rom - fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

13/9-28/9 - Rom - Assisi - 15 dages flyrejse - fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Aslle Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lørche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarlektorstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Hørup 7894 - 7842

Skt. Mariæ skole, Aalborg

(Friskole)

søger pr. 1. august en lærer (helst katolik), der udover de almindelige skolefag kan undervise i fysik og gymnastik.

Kontraktlig ansættelse med løn som ved det offentlige skolevæsen.

Nærmere oplysning ved henvendelse til overlærer sr. Benta, Valdemarsgade 12, 9000 Aalborg, tlf. (08) 13 60 03 (træffes bedst kl. 16.30-17.30).

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

St. Ansgar, København

Torsdag den 5. juni - Kristi legemsfest - er der messe med procession kl. 19.30.

Efter indbydelse fra sognepræsten ved St. Ansgar Kirke i København celeberrer den apostoliske delegat messen kl. 10 søndag den 8. juni.

Stort loppetorv

Søndag d. 8. juni holdes der på Nordvanggård et stort loppetorv til gavn for Vincentgruppernes U-landsarbejde. Loppetorvet åbner kl. 11.00 umiddelbart efter festmessen. Brug søndagen fornuftigt. Kig ud og se de herlige kruseduller fra Victoriatiden. Der kan købes is, pølser, sodavand m.m.

Støt Vincentarbejdet med et besøg på loppetorvet, Nordvanggård, Bistrup byvej 4, Birkerød.

*Menighedsrådet
I. Wilstrup.*

PEJ
LIN
GER ▶

Saligkåringen af den polske franciskanerpater Maximilian Kolbe, som i Auschwitzlejren frivilligt gik med de dødsdømte i stedet for en far til to børn, vil ret snart kunne finde sted, efter at et afgørende møde har været holdt i Rom med Paul VI's deltagelse.

Lejlighed søges

2 1/2 til 3 værelser i Gentofte kommune, af ungt katolsk ægtepar med datter på 1 1/2 år. Gerne villa.
Henvendelse: Tlf. Ordrup 6769.

Peters mysterium

Fortsat fra side 11

tegn på og en synlig norm for al autoritet i kirken. Kristus har levet sit mysterium som »den lidende tjener« i lydighed mod Faderen i Helligånden. I efterligning af »den lidende tjener« lever Peter, apostlene, de kristne selv dette lydighedens mysterium, lydigheden overfor Gud i Helligånden.

Alle bærer de i fællesskab dette lydighedens mysterium i sig, og følgen er, at deres indbyrdes forhold bestemmes af lydighedens fælles åndelige struktur. Enhver åbenbarer for sin næste lydighedens mysterium, som han er kaldet til selv at leve, men Peter åbenbarer dette mysterium på en enestående og synlig måde.

Troen på Kristus som »den lidende tjener«, som det er kirkens kald at forkynde og at leve fuldt ud, i eukaristien, er således ved Kristi frie vilje i sin struktur knyttet til Peter.

I sandhed: der er i kirken et Peters mysterium.

(La France catholique, 21.-2. 1969, pag. 6. Oversat af Poul Rude).

Knud Lavard

Fortsat fra side 4

hvem det var af politisk betydning at få gennemført sin faders helgenkåring, da han 1170 endelig havde sikret sig magten i Danmark. I så fald må vi vel i ærlighedens og ajourføringens navn hellere hurtigst muligt kvittere Knud Lavard som et uheldigt eksempel på skummel middelalderlig konstantinisme, som vi kun kan kompromittere os ved stadig at fastholde.

Har de ret?

Men spørgsmålet er bare, om Hal Koch,

Weibull, Arup og de andre fædre til det moderne historiesyn i det hele taget har ret i denne opfattelse? De mente, at når politiske interesser kunne påvises bag en helgenkåring, var dette i sig selv et bevis for, at denne ikke kunne være kirkeligt berettiget. Nu er der det mærkelige, at det netop er denne i grunden typisk liberalistiske vurdering, vor tids unge kristne er i færd med at gøre op med. De unge i dag vil netop et religiøst begrundet politisk engagement, heri er intet kompromitterende, – tværtimod er det næsten blevet sådan, at kun politisk indsats tages som gyldigt udtryk for en virkelig kristen livsholdning. I dag ser man unge katolikker kaste sig ud i social aktivitet, u-landsarbejde, studenter- og arbejderpolitik og fredsdemonstrationer, fordi de føler, at deres tro kræver samfundsmæssig manifestation. Heri ligger, trods visse uheldige excesser, noget dybt berettiget, det er virkelig den kristnes opgave at bekymre sig om denne verdens velfærd uden at frygte derved at få snavsede fingre, som en tidligere generation var bange for.

Ansvarsfølelse

En kristent begrundet politisk ansvarsfølelse er netop det karakteristiske ved Knud Lavards livsgerning. Som ganske ung indsat på den farlige post som her-tug af Slesvig gav han sig til uden personsanseelse at rydde op i gammel slendrian, bekæmpe korruption, afskaffe magtmisbrug, hjælpe samfundets svagstillede og støtte kirkens arbejde med råd og dåd. Derved skaffede han sig stor popularitet, men også mange fjender. Dette fjendskab nåredes især af kredsen omkring den regerende kong Niels og hans søn Magnus. Også Knud var søn af en konge, nemlig Erik Ejegod, og nu frygtede Magnus, at han ved det tilstundende kongevalg ikke ville kunne hamle op med Knud i popularitet. Til sidst

greb Magnus til det uparlamentariske middel at lokke Knud i baghold ved Haraldsted og snigmyrde ham. Bagefter fulgte 25 års uhyggelig borgerkrig.

Samlingsmærke

Sandt er det, at Knuds navn var et samlingsmærke for det ene af de kæmpende partier, men at dette parti til sidst under ledelse af sønnen Valdemar sejrede og fik kanonisationen gennemført, er ikke noget bevis for, at denne var ubegrundet. Valdemars regering var faktisk inspireret af de kristne kulturidealer, faderen havde kæmpet for, og den blev begyndelsen til et af Danmarks lykkeligste tidsafsnit, for det er ikke ligegyldigt, i hvilken ånd et land styres. Det afgørende bevis for helgenkåringens rigtighed var, at denne godkendtes af pave Alexander III og udførtes af ærkebiskop Eskil, for begge disse kirkemænd havde i mange år været Valdemars kirkepolitiske modstandere og ville aldrig have ladet sig misbruge af ham til noget, de anså for urigtigt.

Vi har altså ingen grund til at skamme os over St. Knud Lavard, tværtimod. Allerede i juni i år vil, som det vil komme til at fremgå af et udførligt program her i bladet, ungdomsvalfarterne blive genoptaget. Og til næste år håber vi på en værdig og omfattende katolsk deltagelse i de store festligheder, hvormed Ringsted by allerede er ved at forberede 800-års jubilæet for helgenkåringen.

Nutidens pavelige sociale rundskrivelser får os til på ny at forstå, hvad det – under den tids vilkår – var, Knud Lavard levede for. Begivenheder som Kennedy-mordene vil også gøre det muligt for os at leve os ind i, hvilket indtryk hans død gjorde, og i hvilken henseende kirken tæller ham blandt sine martyrer. Vi danske katolikker kan næppe finde nogen bedre at samles om og lade os inspirere af end netop St. Knud Lavard.

J. Nybo Rasmussen.

Fint arbejde – Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis Ikke – så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Mænd i alle aldre opfordres herved til at overveje om de ikke i år skulle afsætte fem dage af deres ferie til at deltage i den årlige retræte for mænd på Dalum Kloster. Det vil være en rekreation for såvel sjæl som legeme.

Oplysninger fås og tilmeldelse modtages af

S. Kønig-Petersen,
Dr. Tværgade 11, 3. sal,
1302 Kbhvn. K.

Skriv snart.

ALTERLYS

i alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

ASP-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

Flot og underholdende

Den unge debutinstruktør Jens Ravn har med »Manden, der tænkte ting« skabt en film der i teknisk henseende er i internationalt format.

Indholdsmæssigt er historien om overmennesket (John Price), hvis intelligens er af en sådan art, at han ad tankens vej kan skabe liv, ikke særlig dybtgående, og man tager den som en spøg, der

er spændende, for så vidt man gerne vil vide, hvordan regnestykket kommer til at gå op.

For resten synes der kun at være to muligheder for en løsning af problemet, der både indeholder leg med overmennesketeorier og identitetsspørgsmålet. De gode skuespillere har som sædvanlig i dansk film deres styrke med at få sagt ikke særlig mundrette replikker med passende naturlighed. Nogle gange lykkes det, andre gange ikke. Men filmen er værd at se for de dejlige billeders og visse underholdende momenter skyld.

(FCP).

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
25. maj 1969

Redaktion: H. Roos og
Hølge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncør: Katolsk Forums annoncerekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Blispekantor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Hitlerjugend og Vietnambørn

John Waynes gyselige »De grønne djævle« heldigvis ikke typisk for amerikanerne

Da man i sin tid så propagandafilmen over alle propagandafilme, den russiske instruktør *Sergej Eisensteins* »Panserkrudseren Potemkin« med den berømte scene på Odessa-trappen, hvor czarens soldater brutalt nedslægtede alle indenfor rækkevidde; for ikke at tale om det patetiske øjeblik, hvor de russiske matroser på de øvrige krigsskibe nægter at skyde på deres kammerater på »Potemkin«, der har gjort mytteri, så var man parat til at omvende sig til Stalin, om det skulle være, for så fantastisk godt var filmen lavet.

Af en anden art var de film, Hitlers hofinstruktør *Veit Harlan* frembragte. Hvor Eisenstein sagde tingene lige ud i et magtfuldt billedprog, var Harlan mere raffineret, eller lusket om man vil. Når han i »Den gyldne stad« fortalte en uskyldig banal historie om en blond pige, der gik i hundene i storbyen (Praha), slugte man uden at vide det en god portion af den antisemitiske gift, som i forvejen var serveret i hans specielle udgave af »Jøden Süß«. Man erindrer også, hvor man hadede englænderne, da man havde set Maria Stuart i *Zarah Leanders skikkelse* lægge sit nydelige hoved på blokken. Denne film, »Dronningens Hjerte«, var knap så styg som Harlans, og efter krigen så man da også

en af medarbejderne på »Dronningens hjerte«, Harald Braun, som kristelig-demokratisk ideolog med en ikke ueffen økumenisk affære som »Nattevagter«. Stærkere kom propagandaen for den tyske genopbygningsspiritualitet frem i »Hersker uden krone«, hvor vi til vor store forbløffelse så vor egen Struensee, som glødende kristelig demokrat.

Vi skal imidlertid tilbage igen til Nazityskland for at finde noget, der ligner John Wayne & Co.s Vietnamfilm »De grønne djævle«, der egentlig hedder »De grønne baretter«. (Det med djævlene har udlejeren formodentlig fundet på under

Billedet er fra »Manden der tænkte ting«. John Price som »Overmennesket« og Prøben Neergaard som hans modstander, lægen.

jagten efter et alibi). Svensk fjernsyn viste fornylig en analyse af nazistisk filmpropaganda, og der er i »De grønne djævle« umiskendelige lighedspunkter med nogle film om uskyldige Hitlerjugend, der lider martyrdøden i hænderne på kommunistisk pøbel.

Hermed skal ikke være antydnet, at jeg ikke tror på, at Vietcong øver grusomheder af den art, som man ser i »De grønne djævle«. Guerillakrig er noget skrækkeligt noget, alle midler tages i brug.

Men det er uhæderligt at tilsløre, at en undergrundsbevægelse som Vietcong bekæmpes tilsvarende med hårdhændede militærpolitimetoder (»får vi ikke en tilståelse ud af ham, er det vore drenge, ja måske mig selv, der kommer til at bukke under«). I »De grønne djævle« er Vietcong ene om de raffinerede grusomheder, mens amerikanerne og sydvietnameserne kun fører en noget hård, men konsekvent krig, som ud fra det givne er forsvarlig. Endvidere spilles der, som antydnet, på to barneskæbner, der kan være sande, men her trækkes ned i propagandaens søle. Helt utilladelig er også *David Janssens* New York Times journalist, (bladet har et andet navn i filmen, men meningen er tydelig nok) der omvendes til Vietnamsoldat.

Heldigvis er filmen ikke typisk for amerikanerne, der i masser af andre værker viser skånselsløs selvkritik. Dog har man på denne front hidtil kun turde nærme sig Vietnamkrigen ad omveje (*Warner*). HK.

Kardinal Beran
- »den gode soldat
Svejk« - død

Werner Kellers
store værk
om jøderne

Bekendelseskirke
eller folkekirke?

*Oven på
sæsonen*

11/1969

forum

katolsk

Han hilser høfligt på den unge dame, men sladdereren forbedrer historien. Læs om den morsomme franske film »Den store kærlighed« på bagsiden og om paven's budskab i anledning af dagen for meddelelsesmidlerne på side 2.

Kende kokken eller søbe suppen sløvt?

Pave Pauls budskab om massemedierne blev læst op i kirkerne herhjemme i Danmark på selve søndagen for meddelelsesmidlerne.

Paven understregede, at meddelelsesmidlerne idag har banet sig vej helt ind til familiekredsens hjerte og griber ind i dagliglivet. Fordelene ved denne tingenes tilstand var åbenbare. Der var ingen tvivl om, at aviser, film, radio og fjernsyn var med til at forme de unges kulturelle og sociale bevidsthed, men det var også indlysende, at de nye ret påtrængende medier kunne være i det ondes tjeneste. De kunne samle, men også splitte. Det var derfor om at gøre at forme ansvarsbevidstheden og søge at bruge kilderne til kultur på en forstandig måde. Der var her tale om et helt nyt kapitel, som måtte føjes til den traditionelle opdragergerning. I samarbejde med skolen måtte forældrene prøve at forme de unges sind, således at der blev grobund for en sindig og objektiv meningsdannelse og evnen til at vælge og vrage med forstand.

Paul VI opfordrede familierne til at respektere dem, der ofte under et hårdt arbejdspress dag ud og dag ind skulle levere kultur og underholdningsstof, og han indskærpede samtidig formidlerne af stoffet at undgå ting, som kunne krænke og undergrave familielivet. Han fandt endelig, at de kristnes nærvær blandt dem, der arbejder indenfor meddelelsesmidlerne var mere end ønskelig. Det har sikkert glædet mangen en katolsk journalist, radio- eller filmmand, at Paul VI sagde nogle borgerlige ord om, at »ingen familie skulle ... afskrækkes af eventuelle bekymringer om at et af dets medlemmer skulle søge at slå ind på denne vej«.

Paven trak med sine indtrængende ord om, at de kristne skulle lære sig selv at bruge midlerne forstandigt nogle principper op, som vi i al beskedenhed har søgt at efterleve her på bladet i en del år. Ved et heldigt træf har nogle tidligere medarbejdere kunnet placere sig blandt de førende hjemlige teoretikere indenfor den kunstart, der er vort eget århundredes: filmen. Bjørn Rasmussens filmleksikon, der er ved at blive afsluttet, er et værk af internationalt format, og Martin Drouzy har formået at tilføre filmskolen summen af en stor viden om og kærlighed til en kunstart, som ikke er så ligetil, som mange tilskuere tror. Martin Drouzy skal forelæse i filmkundskab på Københavns Universitet fra efteråret.

Dette var blot et par eksempler på, at katolikkers alvorlige arbejde med massemedier ikke er et spørgsmål om anstændighedsligaer og propagandamageri, men om forståelse af tingenes væsen og deres sammenhæng med livet som helhed. Presse, film, fjernsyn, teater osv. har til opgave at vise os den verden vi er en del af. Men det er mennesker, der laver arbejdet, og det er mennesker, der skal fordøje det. Den naturlige respekt for sandheden, nævnte skabere og os selv kræver, at vi ikke lader det blive ved at søbe suppen sløvt. Kendskab til opskriften, tilblivelseshistorien, kalorierne, og ikke mindst kokken kan både øge nydelsen og afsløre, hvad der er sund sandhed, og hvad der er skadelig fidus.

Selge kristen

FRA NÆR OG FJERN

Dette er evangelieforkyndelse i overensstemmelse med afrikansk kultur. Det sker ad dansevej.

Msgr. Ballin præsident for international kommission

Monsignore Knud Ballin blev valgt til præsident for programkommissionen i Caritas Internationalis på organisationens generalforsamling i Rom fornylig.

Jesuitergeneralen i Polen og Czekoslovakiet

Jesuitergeneralen Arrupe tilbringer en stor del af sin tid på rejse. Nu har han besøgt Polen og mødt både repræsentanter for regeringen og Polens primas, kardinal Wyszynski. Rygter om, at han skulle sondere mulighederne for et pavebesøg i landet, er ikke blevet bekræftet. Pave Paul havde ønsket at komme i 1966, men det blev ham diskret meddelt, at tidspunktet ikke var det helt rigtige. Forholdet mellem den polske kirke og den polske stat var dengang ret dårligt, men nu går det bedre.

Pater Arrupe besøgte jesuiternes ordenshuse over hele Polen. Der er 700 jesuitter i landet. På vejen tilbage til Rom lagde ordensgeneralen vejen om ad Czekoslovakiet.

Man tager et barn, sætter det i en spand, vander det godt og giver det vitaminer, så det trives. Så har man et rigtigt blomsterbarn – selv om det ikke er langhåret.

Medlemmer af den katolske ungdomsbevægelse i det tyske bispedømme Paderborn har ønsket at sætte sig ind i arbejdet i bjergminerne. Her ses de sammen med nogle af deres præster. Alle er iklædt »bjergmændenes« arbejdstøj med tilhørende stålhelme.

Første gang i Norden

Abbé Pierres internationale ungdomslejre afholdes i år i Danmark. Det er første gang, man afholder de internationale ungdomslejre i et skandinavisk land. De tidligere år har man haft nogle aktioner af en uges varighed, men det er første gang, at der arrangeres 50 lejre i løbet af et par måneder.

De internationale ungdomslejre er de tidligere år blevet afholdt i Frankrig og Italien. Tilgangen af unge til disse lejre er kraftigt steget: I 1965 i Normandiet i Frankrig deltog 650 unge fra 11 nationer, og sidste år i Sydfrankrig deltog 5000 unge fra 27 nationer.

Lejrene begynder den 1. juli og slutter den 15. september. I lejrene kan alle unge over 18 år deltage uanset deres religiøse og politiske overbevisning.

Sekretariatet for de internationale ungdomslejre i Danmark ligger i Torvegade 66, København K, hvortil alle unge, som ønsker yderligere oplysninger, kan skrive.

I anledning af afholdelsen af ungdomslejrene i Danmark i år bringer tidskriftet »Kirkens Verden« en interessant artikel af Philip Lauritzen: »Abbé Pierre og Danmark«. I artiklen redegøres grundigt for formålet med den franske præsts arbejde og de dybe spor, det har sat.

1 pct. til u-landene

Den engelske og walisiske bispekonferences lokale afdeling af den internationale kommission for retfærdighed og fred har taget initiativet til et dokument, som er overdraget den britiske regering. I dokumentet anbefales, at alle giver 1 pct. af deres indkomst eller i det mindste 20 kr. om året til hjælp for de fattige lande. En særlig kommission skal iværksætte en kampagne for at få katolske sogne, institutter osv. til at støtte kampagnen med 1 pct. bidrag.

For at få en god start solgte kardinal Heenan en juvelbesat krone, som hørte til en Jomfru Maria-statue i Westminster Katedralen. Kronen indbragte næsten halvanden million kroner. Pengene skulle i dette tilfælde gå til de fattige i Peru, som kardinalen netop har besøgt. Her ses en ung pige med kronen.

NOTES BLOKKEN

Den politiske enevælde hører gudskelov fortiden til. Men det forekommer mange, at præstevældet breder sig. Man kan vel sige, at en af det 2. Vatikankoncils hovedtanker var tanken om kollegialitet: Kollegialitet mellem den romerske biskop og hans embedsbrødre, kollegialitet mellem biskoppen og hans præster, kollegialitet mellem præsten og hans menighed. Kollegialitet er det modsatte af enevælde, og den forudsætter dialogen med det fællesskab, man er sat til at vejlede. Men det kniber lidt med kollegialiteten mellem præsten og hans menighed. Kollegialitet hænger sammen med ordet »kollega«. Sproghistorien fortæller os, at man ved »kollega« forstår en person, som har fået et hverv sammen med en anden. Præsten er altså en kaldsfælle. Han må være sin menigheds kaldsfælle, og ikke dens herre. Man har en gang imellem det indtryk, at menigheden fuld-

stændig er udleveret til præstens mere eller mindre geniale indfald. Det gælder både liturgien og også forkyndelsen. Det er ikke uden grund, at tanken er dukket op om at lave en prædikantliste i lighed med den, som vi kender fra folkekirken. Ganske vist er præsten menighedens forstander. Men i sin ledelse skal han ikke tage hensyn til sine egne idéer og inspirationer. Han skal forvalte sit embede således, at alle de forskellige åndelige gaver, som findes i menigheden, kommer til udfoldelse. Ingen må føle sig undertrykt. Ellers tømmer vi vore kirker. Hans forkyndelse og også den liturgi, vi fejrer, må være således, at de er i tråd med den universelle kirke. Ellers ender det med, at vi har afskaffet enevælden på et sted i kirken - og indfører det et andet.

Π Ροος σγ.

PEJ LIN GER v/E. N.

★ Biskoppen af Versailles, msgr. Simonneau, holdt for nylig en pressekonference, hvor han fortalte, at ca. 100.000 af bispedømmets 854.000 Indvånere var praktiserende katolikker. Biskoppens problem er: Hvordan nå ud til de andre og alligevel undgå at »give sakramenter til dem, der ikke bliver evangeliseret« (dåb, kirkebryllup osv.). Man gør dårlig brug af de 600-700 ordenssøstre. Det kniber med tilgangen af præstestuderende. En tredjedel af befolkningen er arbejdere, deraf 22.000 nordafrikanere, 30.000 portugisere, 10.000 italienere og 2.000 negre. Men der findes ikke en eneste arbejderpræst. Biskoppen er bekymret over spændingen mellem højre- og venstrekatolikker. Han

får tit aggressive breve, især om den nye katekismus og liturgien. Biskoppen ser gerne messer for små grupper af personer, men ikke »familie-messer«.

★ Det var dybt bevægende langfredag i radioen at høre pastor Erik Aagaard i sin prædiken fortælle om priorinden, moder Ellsabeth, der i Ravensbrück gik i stedet for en anden kvinde, som skulle i gaskammeret. Moder Elisabeths portræt kan ses på et fransk frimærke i en serie om helte fra modstandsbevægelsen.

★ Tallet på fratrådte præster i USA i de sidste år er nu oppe på næsten 2000.

★ Fader John A. Kirk, præst ved skole og hospital i Erie (USA), havde hver søndag ca. 180 kommunioner at uddele uden hjælp fra andre præster. Det kunne han ikke klare. Nu har hans biskop via delegaten indhentet tilladelse fra sakramentskongregationen i Rom, så en lægmand kan bistå ham - foreløbig for tre år.

»Den gode soldat Svejek« død

Kardinal Beran, som mindede om pave Johannes, var med sit ukuelige humør et symbol på en værdig kirkelig modstand mod undertrykkelse.

Kardinal Beran er død. Den runde ærkebiskop af Praha, som også i kraft af sit gode humør kunne minde meget om den gode pave Johannes, fik ikke sit store ønske opfyldt: at måtte vende tilbage til sit smukke fædreland. Ganske vist skal det tsekoslovakiske styre ikke have stillet sig afvisende overfor tanken om at give ham lov til at besøge landet som *privatperson*, men kardinal Beran holdt til det sidste på, at han var Prahats retmæssige ærkebiskop, og kun som sådan ville han komme. Til gengæld anså han det heller ikke for liggende udenfor mulighedernes grænser. Hans kufferter stod altid pakket, så han med øjeblikkelig varsel kunne forlade Rom med den gyldne stad som mål. Når han gav tilsagn om at deltage i officielle begivenheder, foretage præstevielser osv. var det altid under forudsætning af, at han når som helst kunne melde afbud for at rejse til Praha.

Paven kom for sent

Men han vidste også, at døden kunne komme med kort varsel. Han havde længe lidt af en uhelbredelig sygdom i åndedrætsorganerne. Den 17. maj læste han som sædvanlig sin messe, men umiddelbart derefter måtte han gå til sengs, og man indså, at det var nødvendigt, at han modtog de syges salvelse. Så snart kardinalens tilstand kom pave Paul for øre, ilede han til det tsekoslovakiske kollegium i Rom, der var ærkebiskoppen af Prahats bopæl, men da paven nåede frem, havde Beran udåndet 10 minutter tidligere – i bøn for sit elskede fædreland og folk. I sin dødsstund havde kardinalen været

omgivet af studerende og præster ved kollegiet.

Nyheden om Berans død spredtes hurtigt i det arbejderkvarter, hvor det tsekoslovakiske kollegium ligger, og da kardinalen lå på lit de parade i kollegiets aula, defilerede ikke blot kirkelige og borgerlige embedsmænd, men også nabolagets befolkning forbi. Kardinal Beran var elsket i nabolaget for sin naturlige venlighed og det gode humør, som til det sidste havde bekræftet hans tilnavn, »den gode soldat Svejek i ornat«.

Fordømte kun hadet

Det var typisk for Beran, at han *ikke* fordømte det regime, som havde holdt ham indespærret i 15 år. Tværtimod opfordrede han sine landsmænd til at glemme fortiden. »Lad os ikke spille vore åndelige kræfter på had,« sagde han.

I januar udsendte han over radioen en appel til den tsekoslovakiske ungdom om at lade være med at bruge selvmord som politisk pressionsmiddel. Ved samme lejlighed sagde han, at han »ikke for øjeblikket« kunne vende tilbage, men at det var hans »dybeste ønske« at rejse til Praha.

Et lysende eksempel

Kardinal Beran har i årevis stået som et af de smukkeste eksempler på en kirkens mand, der på værdig vis gjorde modstand mod undertrykkelse.

Josef Beran blev født den 29. december 1888 i Plzen i Tsekie. Han var den stedlige skoledirektørs ældste søn og kom ret hurtigt til Rom for at læse til præst. Han modtog præstevielsen i 1911, og året

efter blev han doktor i teologi. Så fulgte 15 år i pastoralt arbejde i Prahats omegn. I 1927 blev han lærer ved St. Annæ Skolen i den tsekoslovakiske hovedstad og i 1933 rektor for det ærkebiskoppelige seminarium. Nazisterne så ikke uden grund i ham en uforsonlig modstander. I 1942 læste han i fuld offentlighed messe for de landsmænd, der vansmægtede i tyske koncentrationslejre, og snart derefter befandt han sig selv i en sådan lejr. Der var han fra september 1942 til maj 1945, da de fangne blev befriet af amerikanske tropper.

Kommunisterne

I 1946 blev han udnævnt til ærkebiskop af Praha, og meget hurtigt stod han over for nye farer, idet kommunisterne snart efter overtog kontrollen med landet støttet af de russiske besættelsestropper. Nu fulgte en stærk chikane mod katolikkerne. Ærkebiskop Beran forsvarede modigt kirkens rettigheder, og i 1949 blev han belagt med husarrest og hindret i at udøve sit embede. I 1951 blev han uden varsel flyttet til Rozelov i det sydlige Tsekie. Hans nye opholdssted havde tidligere tilhørt kirken, men nu var ejendommen beslaglagt af staten. Alt indbo var ødelagt.

På en eller anden måde var hans opholdssted blevet afsløret og offentliggjort i udenlandsk radio. En dag dukkede en kommunistisk embedsmand op. »De er ikke sikker her,« sagde han. »De kan finde på og sende nogen, som skal slå Dem ihjel. Kom hellere med os.« Hvem »de« var, fik ærkebiskoppen ikke noget at vide om.

Så fulgte en lang række forskellige »gemmesteder«. Den ene gang efter den anden blev Beran flyttet uden varsel. Det meste af tiden blev han isoleret fra omverdenen uden mulighed for at få at vide, hvilke begivenheder der optog menneskene.

Til Rom

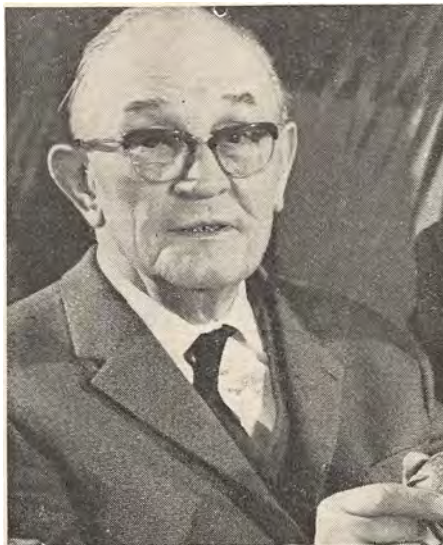
Tidligt i 1965, da han opholdt sig i Radvanov i nærheden af Tabor, begyndte han at modtage breve, og de blev ikke åbnet af hans vogtere. Blandt andet fik han meddelelse fra pavens statssekretær, kardinal Cicognani: Beran var blevet kardinal. Nogen tid efter meddelte den tjekeiske regering ham, at han kunne få lov til at rejse til Rom for at modtage kardinalhatten – på den betingelse, at han blev dernede. »Beslutningen var vanskelig,« sagde han senere. »Præsterne i min nærhed sagde »rejs, men kom tilbage«. Men pavens ordre lød »kom«.

Kort tid efter var Beran i Rom. Han kunne på linje med de øvrige nyudnævnte kardinaler deltage i konsistoriet den 22. februar 1965. I august samme år besøgte han Oslo, og på rejsen dertil mellem landede han i Kastrup, hvor »Katolsk Ugeblad«s medarbejder havde lejlighed til at hilse på ham. Og på koncilets sidste samling holdt han en bemærkelsesværdig tale om religionsfriheden.

Kardinal Beran var med sin strålende optimisme og sit afvæbnede lune et typisk barn af den nation, som igen og igen har fået en verden til at undres. Beran er død, men der er flere af hans slags omkring floden Vltava. Der ligger håbet.

HK.

Økumenisk gudstjeneste i St. Petri

Den kendte Hitler-modstander Martin Niemöller prædikede

For mange af de 3–400 deltagere, der den 20. maj om aftenen fyldte St. Petri Kirke's middelalderlige midterskib, blev de tysksprogede menigheders tredje økumeniske gudstjeneste en stor personlig oplevelse. St. Petri tyske menigheds sognepræst Niels Hasselmann kunne med rette henvise til, at ingen kirke i København kunne være en bedre ramme om en økumenisk gudstjeneste, idet St. Petri Kirke's midterskib og kor, byens ældste monumentalbygning, er førreformatorisk, rejst omkring 1450. Men desuden var dr. Martin Niemöller kommet for at prædike ved denne særlige lejlighed.

Fra koret læste pater dr. Meister SJ det andet Vatikankoncils økumeniske dekret, derefter fik pastor Niels Hasselmann ordet med Kirkernes Verdensråds New Delhi-formuleringer om kirkernes enhed, og den tysk-reformerte pastor Dr. Schlosser sluttede denne cyklus med bønne Johannes 17, 18–26. Den indrammedes af salmer, hvis oprindelse ligger før kirkernes adskillelse: »Allein Gott in der Höh' sei Ehr« og »Nun bitten wir den Heiligen Geist«.

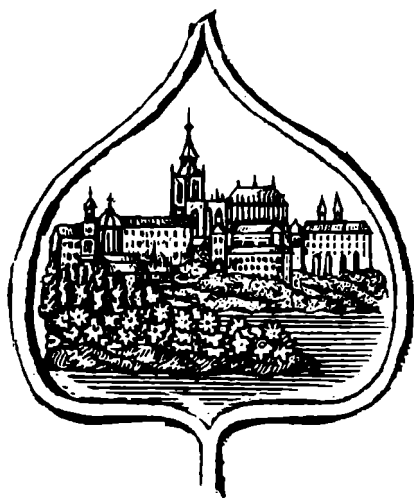
Den 77-årige dr. Martin Niemöller, den på politisk plan så omstridte, men som uforfærdet kirkemand uforglemmelige evangeliske foregangsmand i Tyskland, prædikede ud fra sin stærke kristusforkyndelse på en måde, der ikke kunne undgå at gøre dybt indtryk på tilhørerne. For Niemöller er kristendom ikke troen på en sag eller en lære eller etiske principper, men på, at vi møder Gud i et menneske, Jesus Kristus. I »en person«, som han udtrykte det gentagne gange. En kristen er et menneske, der gengælder den kærlighed, Jesus var udtryk for. Og kærlighed, sagde Niemöller, er ikke noget, man beslutter sig til, kærlighed er »noget, der sker«.

Martin Niemöller åbenbarede sig også for dem, der står fremmed over for en sådan udelukkende mod kernen rettet kristendomsopfattelse, som en stor prædikant. Niemöller er nærmest intellektuel i sin udtryksmåde, men samtidig meget enkel, forståelig for alle. Det, han giver, er en analyse, mere kompromisløst end man i første øjeblik er klar over, uden antydning af retoriske virkemidler, men logisk opbygget og indtrængende. En skeptiker overfor alt, undtagen troen på Jesus Kristus som Guds søn.

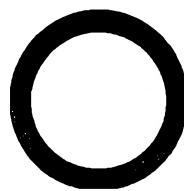
Niemöllers prædiken efterfulgtes af en »diakonisk bøn«, der stillede de tre præster over for en meget vanskelig opgave. Som lektorer oplæste pastor Hasselmann og pastor Schlosser fra korets trin »informationer vedrørende problemer omkring kirkernes enhed«. Det drejede sig om nyheder om så komplicerede forhold som situationen i Nordirland, konfessionelt blandede ægteskaber og indrekkelige spændinger, der alle i sig selv er vanskelige at formulere i korthed. Pater Meister, der stod ved alteret, besvarede hver nyhed med en bøn. Han mestrede at gøre det økumenisk uden at gå på akkord med sin tro.

Mange deltagere i gudstjenesten, blandt hvilke man så den tyske ambassadør Dr. Klaus Simon og Københavns biskop, Westergaard Madsen, samledes i St. Petri tyske menigheds »Bugenhagsaal«. Her var der mulighed for at stille spørgsmål til Dr. Martin Niemöller, der utrætteligt gjorde rede for sine kirkelige tanker til sent på aftenen. Det særligt glædelige ved denne økumeniske aften var, at yngre ægtepar og unge mennesker var mødt talrige op.

ESH

Ringen er sluttet

»Efter to tusind år er ringen sluttet – på Zions bjerg i Jerusalem vajer Davidstjernen. De over hele verden spredte jøder har atter deres gamle hjem – Erez Israel, det forjættede land, hvor det jødiske folks vugge stod.«

Således slutter Werner Keller sit værk om jødernes historie »Spredd blandt folkeslagene«. Det er udgivet i Danmark af forlaget Fremad, som dog har ønsket at supplere det med et bind om de danske jøder fra ca. 1600 til 1945. Dette sidste bind i serien på ialt fire smukt indbundne bøger er forfattet af den i jødiske forhold kyndige pastor Poul Borchsenius, der i forvejen i romanform har beskrevet det jødiske folks historie. De to første bind af »Spredd blandt folkeslagene« blev anmeldt i »Katolsk Forum« nr. 1. Vi skal her – i anledning af 2-årsdagen for junikrigen mellem Israel og araberne – tage hele værket op i brederne sammenhæng, idet vi dog lægger vægten på tredje og fjerde bind, der netop er udkommet. I øvrigt har pastor Kaare Osorio under det åndelige liv ridset nogle træk op, som efter hans opfattelse er fælles for visse sider af jødisk og kristen religionsudøvelse.

I pavens by blev jøderne tvangsindlagt til omvendelsesprædikener.

Kains-mærket

Jøderne er atter i deres gamle hjem. Spørgsmålet om deres ret til at være der har vi tidligere behandlet – dels i »Katolsk Ugeblad« nr. 24/1968, dels i julenummeret samme år. Men én ting er givet: det altsammen koster dem fortsat blod, sved og tårer, ligesom vejen tilbage til det forjættede land har betydet så mange lidelser, at det er helt og holdent ubeskriveligt. Disse lidelser har de kristne en meget stor del af skylden for. Dette lægger pave Johannes XXIII som sædvanlig ikke noget salvesfuldt slør over i en for ham karakteristisk og åben bodsbøn, som han forfattede kort før sin død i 1963 og som indleder Werner Kellers værk:

»Vi erkender nu, at mange århundreders blindhed har dækket vore øjne, så at vi ikke mere ser Dit udvalgte folks skønhed og ikke mere genkender vor førstefødte broders træk i dette ansigt. Vi erkender, at Kains-mærket står på vor pande. I århundreder har Abel ligget i blod og tårer, fordi vi glemte Din kærlighed. Tilgiv os den forbandelse, vi med urette udtalte over jødernes navn. Tilgiv os, at vi korsfæstede Dig i Dit kød for anden gang. Thi vi vidste ikke hvad vi gjorde ...«

Et lille hul i muren

I Frederik den Stores Preussen hørte jøderne som andre steder til den allerunderste klasse. Som forhånede marskandisere måtte de vandre fra landsby til landsby og falbyde varer og ellers holde sig til ghettoen. Men i 1750'erne udgav den tyske forfatter Gotthold Ephraim Lessing efter alvorlige overvejelser et lystspil »Die Juden«, hvis hovedperson var en uselvisk jøde af ædelt sindelag. Lessing var blevet oprørt over den skammelige behandling, der i århundreder var blevet jøderne til del, og han ville nu se sit publikums reaktion på noget helt anderledes. Folk reagerede da også: et skrig af harme rejste sig. Man havde ikke noget mod at se jøder fremstillet på scenen, når de vel at mærke var til spot og morskab ligesom i det virkelige liv, men en jøde som helt – det var for stærkt. Pressen var ikke bedre end det ordinære »dannede«

publikum. »Den, der ikke er kristen, kan ikke være et ærligt menneske,« hed det i en anmeldelse.

Moses Mendelssohn

Der var en ung mand, som følte sig dybt ramt af disse ord. Han var en fattig jøde med et videbegærligt sind. På et usselt tagkammer i sult og nød havde han lært sig selv det tyske bogsprog, og så var mere velstillede folk med forbindelser blevet opmærksom på ham. De sørgede for, at han fik privatundervisning, og en skønne dag kunne han få en stilling som huslærer.

I et brev til en af sine lærere udtrykker han sin harme over reaktionen på skuespillet. Skrivelsen kommer Lessing i hænde, og han offentliggør den, og på denne måde bliver *Moses Mendelssohn*, for det var den unge mands navn, og den kristne forfatter nære venner. Lessing hjalp Mendelssohn yderligere på gød, og nu kom der for alvor gang i sidstnævntes filosofiske produktion, som skaffede ham førsteprisen i Videnskabernes Akademi i Berlin. Han var nu et navn. Og dog tilhørte han stadig statens underste klasse. Kun kong Frederik den Store kunne hæve ham op til enigestilling med andre borgere ved at gøre ham til »beskyttet jøde«. Det gjorde kongen ihukommende en hændelse, der lå nogle år tilbage:

Konge med humoristisk sans

Mendelssohn havde skrevet en lidt hård kritik af nogle digte, som kongen selv var ophavsmand til. Mendelssohn blev på grund af sin »frækhed« stævnet. Han måtte stille på Sanssouci til forhør hos majestæten selv. Kritikerens svarede imidlertid frejdigt for sig: »Den, der skriver vers, spiller kegler, og den, der spiller kegler må – hvadenten han er konge eller bonde – finde sig i, at keglerejseren siger, hvordan han spiller.«

Disse ord behagede Frederik den Store, som i nogle tilfælde forstod at leve op til de elskværdige anekdoter, man fortalte om ham, og Mendelssohn fik lov til at gå.

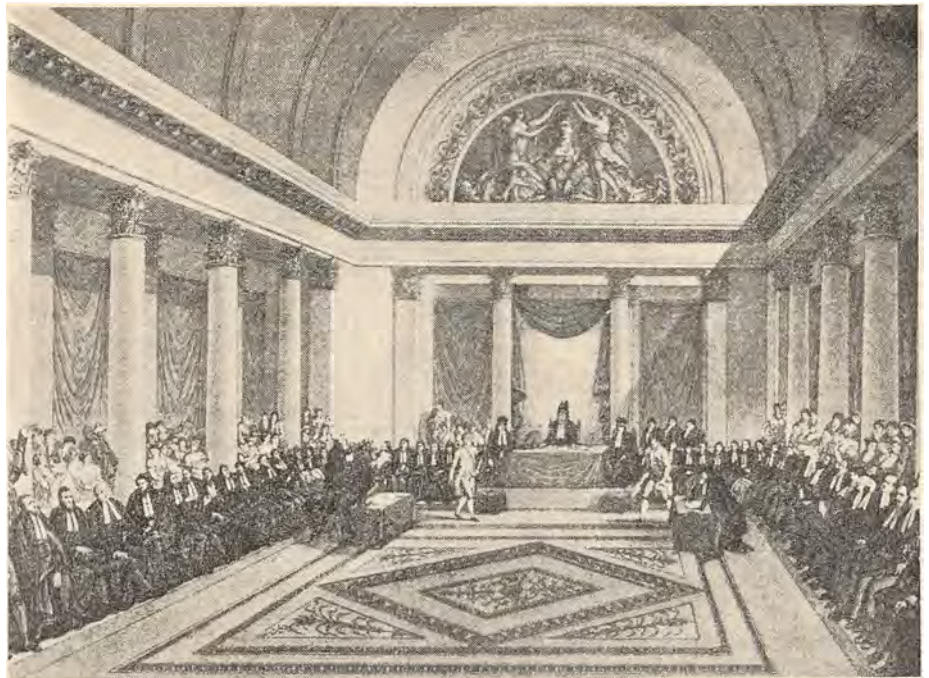
Helge Kristensen skriver om det store værk om jøderne »Spredt blandt folkeslagene»

De usle forhold i ghettoen

Mendelssohn var den første, der havde held med at slå et lille hul i ghettomuren. Lessing støttede ham varmt og modigt blandt andet med skuespillet »Nathan den Viise«, der ligesom »Die Juden« vakte stærk diskussion. »Nathan den Viise« gav anledning til det første virkelige forsøg på at skaffe jøderne borgerrettigheder. En preussisk embedsmand, Christian Wilhelm von Dohm, der var kristen, udgav et modigt skrift, som præcist tegnede et billede af jødernes retsløse og socialt set elendige stilling. De var hobet sammen i særlige kvarterer, og et typisk eksempel på det kummerlige liv i ghettoen var den såkaldte jødegade i Frankfurt am Main. Kvarteret var benævnt som »gade«, idet der faktisk kun var tale om én gade og så et utal af baghuse. Livet dér gjorde et stærkt indtryk på den unge Goethe, der ved synet af de snavsede, underdanige og småtuskende og betlende mennesker fik den uvilje mod jøderne, som var ham indprentet fra barndommen, forstærket. Senere i livet forstod han, at tilstandene ganske simpelt var en logisk konsekvens af den stilling, de kristne havde tildelt jøderne. I virkeligheden var de stolte mennesker i Det gamle Testamente jo et agerbrugsfolk. Det var først, da jøderne blev spredt, de måtte klare sig på anden måde – ved småhandel og marskandiseri i forbindelse med lånevirkksomhed, da de kristne oprindeligt ikke måtte befatte sig med rentetagning.

Den franske revolution

Trods det, at retsindige kristne fra midten af 1700-tallet som antydet begyndte at forstå, at man måtte ændre jødernes stilling i samfundet, var det dog først den franske revolution med dens frihedsideer og radikale midler, der skabte en virkelig bedring. Hvor Napoleons hære vandt frem betød det borgerrettigheder for jøderne. Napoleons modstandere på det europæiske fastland indså, at de måtte vinde jøderne for sig, hvis de skulle have gavn af dem som kanonføde mod den revolutionære kejser. Men da Napoleon var styrtet og dagligdagen atter blev kontrolleret af de gode gamle regimer under kejseren af Østrig, kon-

Repræsentanter for de franske jøder til møde i »Det store Sanhedrin«, Indkaldt af Napoleon i Paris, 1807.

gen i Preussen osv. var løfterne glemt. Der skulle en ny revolution til – den i 48 – før den virkelige frihed vandt indpas.

Forholdene under paven

Det er beskæmmende at tænke på, at det sted i Europa, hvor jøderne næsten havde det værst, var i kirkestaten. På kirkelige festdage – og dem var der mange af i Rom – skulle ghettoens porte være låst, og i det hele taget skulle jøderne indskrænke sig til det mindst mulige samkvem med de kristne. Overtrådtes bestemmelserne var der strenge straffe i vente. Prygl og den slags hørte til dagens orden. Da Napoleon lod Rom besætte ændrede forholdene sig som ved et trylleslag, men det gjorde de også, da paven efter Napoleons fald kunne vende tilbage. Det var først i 1870, da den katolske kirkes øverste biskop lukkede sig fornemt inde i et frivilligt fangenskab, at jøderne fik menneskelige vilkår i kristenhedens hovedstad.

Antisemitismen

Mens Vesteuropa nu kunne få nytte af de store intellektuelle evner, som Israels folk er så rigt udstyret med, holdt man i øst fortsat jøderne brutalt nede, og vi ved, at for eksempel Polen og Sovjetunionen den dag i dag kan finde på at foranstalte tilslørede jødeforfølgelser. Dog var antisemitismen i Vest langfra udryddet. I århundreder havde folk selv på kirkemurene kunnet iagttage de mest horrible anklager mod jøderne, og sådan noget lå dybt. Dreyfus-sagen i Frankrig var bare et eksempel blandt

mange på, at det at være jøde i sig selv indebar en stor risiko for uretfærdig behandling. Katolske og royalistiske kredse havde en finger med i spillet.

De tysknationale i Tyskland og Østrig forstod at bruge antisemitisk gift, og helt galt blev det, da nazisterne kom til magten. Attentatet på en tysk ambassaderåd i Paris i 1938 forøvet af en syttenårig jøde blev brugt som påskud til at starte antijødiske udskjelser. I løbet af de kommende år lykkedes det nazisterne at udrydde 6 millioner jøder.

En af dem, der havde overværet kapitajn Dreyfus' nedværdigende degradering, var Theodor Herzl, der selv var jøde. Det kom til at stå ham klart, at hans folk burde have sit eget land – og det skulle naturligvis være forfædrenes Israel. Fra den tid kom der gang i den bevægelse, som kulminerede med oprettelsen af den nye stat i 1948.

De danske jøder

En af de lyse sider ved jødernes knugende og dystre eksilhistorie er de danske jøders historie, som dog også har haft sine skygger. I 1622 åbnede Christian IV sit rige for jøder af den »portugisiske nation«, thi det skønnedes, at de kunne skaffe riget penge. Jøder andre steder fra måtte indhente kongeligt lejdebrev. Ydermere var de henvist til særlige byer, f.eks. Fredericia, der havde fået religionsfrihed. Først i 1814 fik de ligeret. Men jødisk indflydelse kom snart til at gøre sig mærkbart gældende, ikke mindst i 1800-tallet, hvorfor også Poul Borchsenius' bidrag til firebindsværket »Spredt blandt folkeslagene«

Fortsættes side 22.

Den evige jøde

- *det evige menneske*

Efter Jerusalems ødelæggelse og tvangsforflyttelsen af folkets elite til Babylon i 587 f. Kr. eksisterede Israel ikke mere som folk og nation. Ingen kunne derfor sige, hvad der udadtil karakteriserede en jøde som jøde, dvs. som hørende til Guds udvalgte folk Israel. Det var derfor bydende nødvendigt at finde et nyt eksistensgrundlag, hvorpå der kunne bygges en fremtid. Dette grundlag blev Moselov. Og det skulle få tragiske konsekvenser for folkets religiøse liv. I de første århundreder efter hjemkomsten fra Babylon var lydigheden imod loven endnu under den sunde fornufts kontrol, men efterhånden som de ydre begivenheder i århundrederne umiddelbart før Jesu fødsel gjorde det aldeles nødvendigt at lægge større og større vægt på lydigheden imod loven, fordi det var den eneste måde, hvorpå jødefolket mente at kunne bevare sin identitet som Guds udvalgte folk, udartede det sig til legalisme og moralisme. Loven blev løsrevet fra Guds person og blev til en selvstændig størrelse, der ikke mere havde sin kilde, sin form og sit indhold i pagten med Gud,

dvs. man vendte op og ned på forholdet mellem pagten og loven. Oprindeligt var pagten det grundlæggende og loven de krav, som pagten stillede. Nu begyndte man imidlertid at bygge – ikke på pagten som sådan, dvs. på personforholdet til Gud, men på loven, dvs. på overholdelsen af den.

Den faldne natur

Hvorfor gjorde man nu det? Der ligger i menneskets natur en falden tendens til egenmægtigt at ville sikre sin eksistens, menneskeligt og religiøst, en falden tendens til at ville bygge på sig selv og sine egne muligheder i stedet for at modtage livet som en gave fra Guds hånd. Når Gud indgår pagt med os mennesker for at sprænge ondskabens magt i os, kan der derfor ske det, at vi mennesker bemægtiger os Guds åbenbaring i stedet for at udlevere os helt og uforbeholdent til Gud, som pagtforholdet kræver det. På grund af vor faldne natur er det tilmed en nærliggende mulighed. I så fald lukker vi munden på Gud i religionens eget

navn, tilmed i den åbenbarede religions navn. Derfor ligger der i den åbenbarede religion en nærliggende mulighed for at forvanske den totalt. Religionen kan kalde det dårligste frem i os mennesker, sådan at vi bliver værst, når vi har mødt religionen i dens sande og åbenbarede form.

Jesu opgør med enhver af os

Det er helt præcis en sådan forvanskning, som Jesus anklager sin tids officielle jødedom for at have gjort sig skyldig i. Og eftersom det udvalgte folk er et skoleeksempel for hele verden på – ikke blot hvad Gud vil med os, og hvordan han forfølger sine planer, men også hvad der gemmer sig i mennesket, så er Jesu opgør med jødedommens pseudo-religiøse holdning i virkeligheden et opgør med hele menneskeheden – for det er et opgør med den evige jøde i enhver af os.

Det ligger i vor faldne menneskenatur inert, at vi let trækker det liv, som begyndte i tro, ned på vort eget plan. Vi søger instinktivt at ophæve spændingen mellem synd og nåde indeni os selv ved at sigte lavere, resignere over for den aktuelle livsforbindelse med den evigt skabende Gud, indrette os religiøst med konservativt eller progressivt fortegn; kort sagt: vi søger instinktivt at herske over det liv, som vi skulle tjene, dvs. vi søger at spænde religionen for vor egen vogn.

Pseudo-selvkritik

I vor umådelige begejstring for kirkens ajourføring i dag skal vi være opmærksomme på, at det ikke bliver vort eget åndsliv, men troens kilder, vi øser af. At en vis skepsis over for det plan, hvorpå fornyelsen i kirken i dag finder sted, er berettiget, det vidner den pseudo-selvkritiske holdning om, som flourer blandt os, hvor man giver sig selv absolution ved at hamre løs på kirkens utallige forsyndelser. I dag er der en udtalt tendens til at bekende kirkens synder og glemme sine egne. Samtidig med at forargelsen over kirken stiger, daler antallet af skriftemål: »Herre, jeg takker dig for, at jeg ikke er som den syndige og selvtilstrækkelige kirke, jeg desværre er medlem af«.

Der stikker en evig jøde i enhver af os, men øser vi af Guds Ord, og lever vi hans liv, så har vi lov til at tro og håbe på, at Gud selv, ved at gøre sig nærværende blandt os, kan forvandle vort selvtilstrækkelige hjerte, så at vor tjeneste bliver ham velbehagelig. Forudsætningen er imidlertid at vi i tro længselsfuldt rækker ud efter en sådan forvandling.

Kaare Osorio.

Ved Babels floder,
der sad vi og græd,
når Zion randt
os i hu . . .
(Salme 137)

Bekendelseskirke eller folkekirke?

Af Erik Guldager

I en prædiken for nylig sagde præsten, at det er rigtigt at være kritisk over for kirken; den er menneskelig, den er et uvilligt, modvilligt, modstræbende værktøj, ligesom vi mennesker er det. Kirken er ikke i Kristi sted for os. Kristus er til stede, hvor to eller tre er forsamlede i hans navn og ganske vist særligt, hvor de sammen fejrer måltidet sådan, som Kristus har lært os det. Men vort forhold er direkte til Kristus; kirken kan være en hindring for dette forhold, fordi den er et så dårligt, syndigt, så menneskeligt redskab. Dens ledelse er jo selv menneskelig og tager derfor fejl.

Efter prædiken bad vi som altid: »Jeg tror på een, hellig, katolsk og apostolisk Kirke.« Denne bekendelse af vor tro på Kirken står i trosbekendelsen sammen med og sideordnet med vor bekendelse af troen på Gud Fader, den Almægtige; på Jesus Kristus, hans enbårne Søn; på Helligånden; på kødets opstandelse og på det evige liv.

En afgrund

Der er en afgrund imellem de to opfattelser: Hvem af os ville dog bekende vor tro på en Kirke, som er et modvilligt, syndigt samfund? Ingen ville bekende sin tro på en Kirke, der ikke adskiller sig fra fællesskaber som Det konservative Folkeparti eller Venstresocialisterne. Hvad vi bekender vor tro på, det er den Kirke, som fødtes af Kristi side på korset, og hvis sjæl Helligånden blev pinse-dag. Den Kirke, som er Kristi mystiske legeme, og hvis hovede og leder han stadig er og altid vil være. Den Kirke, som i henhold til hans ord er grundlagt på Petri fjeld; hvori Peter skulle binde, så der også var bundet i Himlen; løse, så der var løst i Himlen. Den Kirke, hvor Peter blev sat til Kristi stedfortræder, da Jesus sagde: »Vogt mine får!« Det er med andre ord en Kirke, som kræver en bekendelse af vor tro på den.

Spire og begyndelse

Den samme Kirke mener pave Paul, når

han i Gudsfolkets trosbekendelse siger: »Vi tror på den ene, hellige, katolske og apostoliske Kirke, bygget af Jesus Kristus på den klippe, som er Peter. Kirken er Kristi mystiske legeme, indstiftet både som synligt samfund med hierarkisk opbygning og som et åndeligt fællesskab; den er den jordiske Kirke, Guds folks vandring her på jorden, og den er Kirken overøst med himmelske goder; den er Guds riges spire og begyndelse, hvorved forløsningens værk og lidelser fortsætter fra slægt til slægt, og som af alle sine kræfter stræber efter sin fuldendelse i herligheden, når tiden engang ophører. Vor Herre Jesus Kristus former sin Kirke gennem sakramenterne, der vælder frem af hans fylde. Det er nemlig gennem disse sakramenter, at Kirken ved Helligåndens nåde, der giver Kirken liv og virke, delagtiggør sine medlemmer i Kristi døds og opstandelses mysterium. Skønt Kirken rummer syndere i sit skød, er den altså hellig, thi *den har ikke noget andet liv end nådens. Ved at leve dette liv bliver Kirkens medlemmer helliggjort. Undrager de sig dette liv, falder de i synd og uorden, som fordunkler Kirkens helligånd.* Derfor lider Kirken på grund af sådanne overtrædelser, og den gør bod for dem; i kraft af Kristi blod og ved Helligåndens gave har den fuldmagt til at helbrede sine børn for dem.

Arvtager

Kirken er arvtager til de guddommelige forjættelser og Abrahams datter efter Ånden gennem det Israels, hvis skrifter den bevarer med kærlighed, og hvis patriarker og profeter den holder i ære;

den er bygget på apostlenes fundament, og den overleverer trofast gennem århundrederne både deres altid levende ord og deres særlige fuldmagt som hyrder i Peters efterfølger og de biskopper, der bevarer enheden med ham. Under Helligåndens vedvarende bistand har Kirken til opgave at bevare, lære, forklare og udbrede sandheden, som Gud har åbenbaret for menneskene på en endnu ti sløret måde gennem profeterne og i hele sin fylde gennem Vor Herre Jesus Kristus. Vi tror på alt, hvad der er indeholdt i Guds ord, hvad enten det er nedskrevet eller overleveret, og som Kirken enten ved en højtidelig udtalelse eller gennem det almindelige og universelle læreembede forelægger os, for at vi skal tro på det som guddommeligt åbenbaret. Vi tror på den ufejlbarhed, som Peters efterfølger besidder, når han taler ex cathedra som alle troendes hyrde og lærer, og som desuden er tilsikret bispekollegiet, når det sammen med ham udøver det højeste læreembede.«

Det er den samme Kirke, vi genkender i det 2. Vatikankoncil's ord i den dogmatiske konstitution *De Ecclesia* (punkt 8): »Kristus, den eneste mellemmand mellem Gud og mennesker, har gjort sin hellige Kirke, som er et troens, håbets og kærlighedens fællesskab, til en synlig bygning, og han opprettholder den stadig for gennem den å utbre sannheten og nåden til alle. *Man må vokte seg for å betrakte det hierarkiske oppbyggede samfunn og Kristi mystiske legeme, den synlige forsamling og det åndelige fællesskap, den jordiske Kirke og den Kirke som er rik på himmelens skatter, som to forskjellige ting. De utgjør tvertom en eneste virkelighet som består både av et*

menneskelig og et guddommeligt element. Derfor er den analogi ikke av liten verdi som sammenholder denne virkelighet med det menneskevordne Ords mysterium. Den menneskelige natur, som det guddommelige Ord opptar i seg, er uløselig knyttet til Ordet og tjener det som et levende redskap til frelse. På en ikke helt ulik måte tjener Kirkens synlige bygning den Kristi Ånd, som gir den liv, slik at legemet vokser (jvf. Ef. 4,16).

Dette er Kristi ene Kirke, som vi i vort Credo bekjenner som en, hellig, katolsk og apostolisk, som vår Frelser etter sin oppstandelse overlot til Peter som til dens hyrde (Jo. 21,17), som han betrodde til ham og de øvrige apostler, for at de skulle utbre og styre den (jvf. Mt. 28,18 ff.), og som han bygget opp for all fremtid som en »sannhetens søyle og grunnvoll« (1. Tim. 3,15). Denne Kirke, stiftet og ordnet i denne verden som et samfunn, finnes i den katolske Kirke, styrt av Peters efterfølger og de biskopper som står i kommunikasjon med ham, selv om flere elementer av helligdom og sannhet også finnes utenfor dens organisasjon, elementer som, fordi de er Kristi Kirkes særregne gaver, trekker i retning av den katolske enhet.

I likhet med Kristus, som fullførte forløsningsverket i fattigdom og under forfølgelse, er Kirken kalt til å gå frem ad den samme vei for å meddele menneskene frelsens frukter.»

Med stort eller lille k?

Det væsentligste av alt dette har præsten glemt i sin prædiken; det gjør mange i dag. (Det er vel også derfor, man imod Dansk Retskrivnings normale regler skriver kirken med lille k så mange steder i dag? Hvis man ser bort fra Kirkens guddommelighet og de karaktertrekk, den netop har, fordi den er grundlagt af Kristus med ham selv som hoved og Helligånden som sjæl, skal den ganske vist skrives med lille k – for så kan der tænkes (uendeligt) mange sideordnede kirker. Men holder man fast ved dens absolutte karakter, skal den efter rettskrivningens regler skrives med stort K. For så er den Kirken.)

Skal vi give afkald på alt dette, må store dele af evangelierne og af Pauli breve, af kirkefædre og kirkelærere bortforklares eller sløjfes. At det i praksis er muligt, har vi set eksempler på i historien. Se f.eks. Skibykrøniken. De afgørende stridsspørsmål mellem lutheranerne og katolikkerne i Danmark var spørgsmålet om autoriteten og den personlige samvittighed; spørgsmålet om paven som Kristi stedfortræder; Kirken som Kristi nærvær på jorden. Alle de andre spørsmål var biting, hvor for øvrigt de ægte reformatorer, de, der blev i Kirken, kun-

ne være mere eller mindre enige med lutheranerne. Også de angreb misbrug i Kirken; men de angreb ikke Kirken. Hvor folk som Povl Helgesen ikke kunne følge Luther, det var i det afgørende punkt: bruddet med Kirken, bruddet med paven. Det vil også i dag være prøvestenen for hver enkelt af os; hvor mange vil – som Luther – i grunden mod deres vilje blive drevet ud i dette brud?

Dom over hvem?

I reaktionen på »Humanæ vitæ« har vi igen set den udbredte misforståelse, at når Kirkens lære forkyndes uafkortet, udtales der en personlig dom over alle dem, der ikke følger denne lære lige så uafkortet (og det vil i praksis sige: alle); det er en misforståelse, der måske stammer fra den kendsgerning, at forkyndelsen af Evangeliet virkelig samtidig er forkyndelsen af dommen over verden; og desuden et udslag af dårlig samvittighed. Misforståelsen er medvirkende til, at mange kan ønske en folkekirke fremfor en bekendelseskirke; der skal jo også være plads til os syndere.

Men det burde være en selvfølge, at selv om vi kender og kan definere synden, er det ganske umuligt for noget menneske at kende eller definere syndere. Selv om det altså er ganske enkelt at vise, hvordan vi skal leve – står ikke Kristus som klart lysende eksempel foran enhver af os? – er det ikke muligt at vide nok om et menneske til at kunne bedømme dets handlinger eller liv. Kristus står som et lysende eksempel, som vi skal følge efter i vort liv; men det er os, der skal følge ham efter, og vi er forskellige. Vor måde at følge efter ham på vil derfor også være forskellig, og ingen af os vil – på grund af denne forskellighed – være i stand til at bedømme den andens måde.

Vi skal tage imod

Det er imidlertid umuligt for os at følge efter Kristus, hvis hans eksempel ikke bliver holdt op for os, hvis Evangeliet ikke forkyndes uafkortet for os; for nok skal der være plads til os syndere i Kirken, som er Kristi legeme. Men da den er Kristi legeme, kan vi ikke blive ved med at være syndere i den; vi skal tværtimod helliggøres i den. Guds tilbud om hjælp og nåde i hele hans almagt står til vor rådighed i den samme Kirke; vi skal bare tage imod. Men det vil også sige, at vi skal tage imod. Vi kan ikke slå os til tåls med at være syndere; vi skal ønske at nærme os Gud (og det er umuligt for syndere).

Kirken kan derfor aldrig blive folkekirke i den betydning, at alle og enhver er medlemmer af den uden at yde noget.

På den ene side er det ganske vist meget lidt, vi skal yde: det er vor gode vilje. Det er ønsket om at tilhøre Gud og nærme sig ham mere og mere. Det er det at blive som børn igen, idet vi med hele vor voksne modne indsigt og vilje lægger vor fremtid og vort liv i hans hænder, uden forbehold eller bekymringer. På den anden side er det altså uendelig meget mere end en folkekirke kræver: vi kan ikke nøjes med kirkeskat, kirkebryllup og begravelse. Ja, ikke engang dåb, søndagsmesse og jævnlig kommunion og skriftemål. Vi skal yde noget af os selv; vort ønske, vor vilje. Og derfor er Kirken en bekendelseskirke; hvordan kommer vi uden om det?

Det er det, som er Evangeliet, det glade budskab. Og Kirken eksisterer for at forkynde det og hjælpe os til at forstå det og følge det. Hvor ellers i livet gælder: sandheden, hele sandheden og intet andet end sandheden end her, hvor sandheden er Jesus Kristus selv? Derfor har Kirken i dag som altid sin absolutte forpligtelse over for Evangeliet, som Jesus; en forpligtelse, som han selv som dens hoved og Helligånden som dens sjæl vil sørge for, at den bliver ved med at opfylde, uden omskrivning, uden forkortelse og uden at gå på akkord, selv om det skal koste den samme forargelse og de samme frafald, som han selv måtte tale.

Denne side af Kirken er den objektive (guddommelige), som vi skal forholde os til; det er i kærlighed til den og derfor i lydighed og ydmyghed over for den, vi viser vor vilje til at tilhøre Kristus og følge ham efter, til offerdød og frelse.

Det er os selv og kun os selv, der kan fordunkle Kirkens helligdom, som kan hæmme dens arbejde og gøre den for menneskelig; og det er netop, hvad vi gør ved at forkaste dens absolutte karakter eller forsøge at formindske den.

Erik Guldager.

Stor czechisk interesse for dronning Dagmar

Dronning Dagmars grav i St. Bendts Kirke i Ringsted er brudt og plyndret for flere hundrede år siden, men ikke desto mindre valfartssted for czeke, der er på gennemrejse i Danmark, hedder det i en artikel, som Mogens Friis har skrevet til »Dagbladet« i Ringsted.

Der står bl.a.:

De undertrykte czeke har fået en ny skytshelgen, en historisk dansk skikkelse, og der lyder en røst fra Danmark til Czekoslovakiet, en manende røst, der taler om det, som czekerne i dag savner: fred, frihed og kærlighed. Røsten lyder fra St. Bendts Kirke i Ringsted. Det er dronning Dagmar, der taler.

Over hendes grav i Valdemarernes kirke hænger en mindetavle, der på dansk og czechisk siger disse ord:

Fra czechisk land kom dronning Dagmar, bragte fred til alle fredløse, frihed til dem i lænker – og med sejrende kærlighed vandt hun danske hjerter. Fred, frihed og kærlighed skal hendes minde altid forkynde for begge folk.

Alle myter og sagn om dronning Dagmar, som vi har dem fra historien og folkeviserne, blev tidligt grebet af den nationale digtning i det land, hun stammede fra. I Bøhmens undertrykkelsesår kom det til at tale stærkt til det czechiske folk. I fordums dage lå der ofte blomster på graven, der var lagt af hendes landsmænd under besøg her i landet. – Efter den første verdenskrig skænkede det nye Czekoslovakiet en mindetavle til St. Bendt, og den blev afsløret i 1928. Den bærer den citerede indskrift.

I dag taler dronning Dagmars røst stærkere end før til czekerne. Hendes minde er et budskab til et folk i undertrykkelse. Det har siden sidste sommer været tydeligt at se i St. Bendts. Ved graven og mindetavlen har der til stidighed ligget dynger af blomster. Det er ukendte, der lægger dem. For de landflygtige czeke her i landet og for alle gæster fra det undertrykte land er denne dronningegrav et valfartssted, og hun er i endnu højere grad end før blevet et nationalt midtpunkt i en tankeverden, der pines til døde derhjemme bag de spærrede grænser. Foruden den czechiske mindetavle hænger der ved Dagmars grav et maleri af Joakim Skovgaard, og hvert digtede Thor Lange disse linier: *Din solskinssjæl steg did, hvorfra den kom,*

og her hos os din grav blev brudt og plyndret.

Guds engel, Dagmar, bed vor frelser om at hele, hvad i Danmarks land er søndret.

MED ELLER UDEN FORLOV

Godhedens
kemi

Undskyld, men jeg tror fuldt og fast, at godheden har sin egen kemi. Jeg forestiller mig det som noget i retning af fyrretræernes ozon; den balsamiske luftart, som udgår fra nålene og virker så helsebringende, så man ynder at anbringe sanatorier i fyrre-plantager af samme grund.

Hvor man dog genkender den, hvor den krydser ens vej: Godheden. Måske var den indkapslet i et menneske, der gik gennem stuen lige før og efterlod et velvære, der var næsten til at tage og føle på. Måske ligger den og pulser over de tomme bænkerader i søstrenes lyse, blomsterglade kapel, efter at de er gået ind til sig selv efter aftensang – dette sted, hvor så mange gode viljer prøver at koncentrere deres kraft fra dag til dag året igennem, hele liv igennem.

Måske luner man sig pludselig i den samme usynlige, livsalige atmosfære i den lille kafé på hjørnet, hvor tjeneren er den kunsthåndværker, tjeneren skal være: manden, der er opsat på at hygge om sin gæst, tage hans stress fra ham en times tid og få ham til at føle sig hæget om. Måske står den som en aura omkring gas- og vandmesterens trinde bagdel, mens han ligger begravet under køkkenvasken og udstråler umage for at få det utætte rør tættet ordentligt.

Men det er samme velvære hver gang, samme lunhed. Og jeg tror ikke alene, der er NOGET I LUFTEN, hvor godheden har sin gang. Jeg tør næsten æde min gamle hat på, at den også forandrer

PEJ
LIN
GER

★ De katolske skoler, som stadig fungerer i Algeriet, har 42.000 elever, hvoraf de fleste er muhamedanske.

★ De katolske intellektuelles debatuge i Paris havde i år emnet »Søge sandheden«. Hvordan er forholdet mellem Sandheden og det religiøse sprog? Den kristne tale er en historisk tale, som hævder at indeholde en universel sandhed. Sandheden om Gud kan kun findes i kirken, skønt den i historien også har lagt hindringer i vejen for denne sandhedssøgen. Ærkebiskop Marty sluttede ugen med at sige: »Jeg ejer ikke sandheden, jeg er dens tjener. Min sandhed er Jesus Kristus. Jeg ved, på hvem jeg tror.«

luften, man ånder i, tilfører den fysiske fordele, der er med til at bevare hele personen i balance.

Jeg tror det samme med modsat fortegn om ondskaben. Om angsten. Om tankens og ønskets sære underhånds-magt, hvor de trækker deres usynlige tråde gennem vore hverdage, ligeså lovbundet som årets gang i naturen, ligeså ufravigeligt underkastet en Skabers hensigt med os alle.

Og jeg gad vidst, om det ikke en dag vil blive biokemikernes og fysikernes fælles opgave at udrede nogen af de tråde. Det er allerede nogen tid siden, den eksakte videnskab tog tilløb til at godkende tankens kraft hinsides tid og sted i sine undersøgelser over telepati. Måtte man få et langt liv på den grønne, forunderlige jord, så nogle af de næste tågesløer må nå at lette, før man er færdig med at være her.

Mette.

I/S Søndermarks Møbellfabrik

v/ Chr. Søndermark & Mogens Jørgensen
Tarm. Telefon (073) 7 21 11,
nr. 168 - 188 og 488.

Fremstilling af skolemøbler samt
fast inventar til samtlige faglokaler.
Efter ønske tilsender vi Dem gerne
brochure og prisliste.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Kari A. Keblov

aut. elektrinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 89
Kaffe og kolonial en gros

Gardiner
Manufaktur
Hvidevarer
Sengeudstyr

Textil-Varehuset

Slotsgade 17, København N
Tlf. (01) 35 05 01

Leverandør af skolekjoler

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christlans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Centralmejeriet**Afdeling: Vesterbro**

Århus
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Roman Kusler

Murermester
Statlonsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Oven på sæsonen

Kirsten Brink fremsætter nogle betragtninger over Vinterskolens arbejde.

Vinterskolen i København, Odense og Århus har afsluttet sin sæson. På vinterskolens Østerbroafdeling i København har en ny metode for gruppearbejde været benyttet i stedet for diskussionsaftener mellem skoledagene.

Elever herfra havde desuden lejlighed til sammen med en belgisk jocist at indføre metoden på svensk vinterskole mellem jul og nytår. Den er i forvejen kendt og dyrket af arbejdere (katolikker og protestanter) i Sverige under ledelse af belgiske jocister. Det er grundlæggeren af JOC, arbejdernes internationale katolske aktion, cardinal Cardijn, der har skabt den. Svenskerne kalder den for »livsmønstring«, en oversættelse af det franske navn »revision de vie«. Metoden er næppe kendt i videre kredse herhjemme, skønt den har været brugt i årevis i udlandet, inden for de forskellige grene af katolsk aktion.

Man skal have prøvet den i praksis gennem længere tid og under god og kyndig vejledning, før man opdager, hvor god og givende den i virkeligheden er.

På vinterskolens Østerbroafdeling har tre grupper af unge i denne vinter arbejdet uafhængigt af hinanden med hver sin instruktør. Metoden har haft stor betydning for deltagerne, og vi giver hermed vore første erfaringer videre til brug for interesserede, som selv kunne tænke sig at prøve den.

Gruppens sammensætning

10-12 deltagere med fælles problemer og fælles trosforhold til Bibelen. Gruppen kan altså udmærket være økumenisk i sin sammensætning, lige såvel som deltagelse i gruppearbejdet ikke forudsætter deltagelse i vinterskolen. En gruppeleder vælges fra gang til gang. En fast sekretær holder sammen på deltagerne og arrangerer møderne. En bibelkyndig instruktør må være med i forberedelserne og helst være til disposition på de fleste møder.

Forberedelsen

Det er godt at have et tema, en bestemt fælles problemstilling at gå ud fra. I udlandet angiver Katolsk Aktions centralledelse et sådant tema for en hel sæson, f. eks. »Krig og fred« eller »Solidaritet på arbejdspladsen«. I grupperne kulegraver man nu problematikken, for så vidt

man selv har oplevet den. Alle deltagere forsøger hjemme at finde en konkret situation i deres liv, hvor de selv har stået over for problemet og skullet forholde sig til det. Samtidig tænker de over, om der i evangelierne skulle findes en tilsvarende situation, der kunne kaste lys over deres.

På svensk vinterskole blev temaerne hentet ud af dagens undervisning. Her blev Fadervor gennemgået. Svarende til brødbønnen blev eksistenskampen taget op i grupperne, endvidere »Tilgivelse« og »Fristelse«. På Østerbro skifter vi tema, når vi synes, der er behov for det, og vælger det, der er mest aktuelt for deltagerne, f. eks. »Kammeratskab«, »Katolik blandt ikke-katolikker« eller »Kan vi finde Gud i hverdagen«.

Der skal nogen øvelse til at finde frem til de konkrete situationer, hvor man selv har oplevet et problem med relation til emnet. Man er tilbøjelig til at blive stikkende i det principielle eller generelle. Man opdager også, hvor lidt følsom man i virkeligheden er for en situation og de muligheder, der er i den. Ofte trænger de slet ikke ind i en. Man er for selvoptaget, for overfladisk og for lukket over for det, der foregår i andre, og den indvirkning, man selv har på dem.

Gruppearbejdet har tvunget os til at tage vor egen hverdag op til revision og gå den efter i sømmene for at blive følsomme for de ting, der har puslet i dagens mange situationer. Det sker ud fra troen på julemysteriet: Gud er blevet menneske i Kristus. I opstandelsen har Kristus vundet sig retten til som menneske både at styre verdens gang sammen med sin Far og være nærværende som vor bror og frelser i hver eneste situation i vort liv.

Mødet

foregår i tre etaper, som mange sikkert har hørt om, se - vurdere - handle. Se: Gruppelederen foretager et rundspørge, og deltagerne antyder kort den situation, de hjemme har fundet frem til belysning af temaet.

Når alle har udtalt sig, vælger man efter afstemning den situation, som er bedst egnet til at give alle det største udbytte. Derefter går man i gang med at kortlægge og analysere den. Navne nævnes ikke, det har ingen interesse i den forbindelse. Diskretion er en selvfølge.

Kammeratskab – kan de finde Gud i hverdagen?

Den første fælles bestræbelse er: analyse af situationen, og sympati og forståelse for dem, der har været med i den.

Vurdere

Den sympatiske forståelse skal få alle de momenter frem, der kan forklare de implicerede parter holdning. Disse forskellige holdninger fremkaldte imidlertid i den konkrete situation et problem, idet der kastes lys tilbage på de forståelige reaktioner.

Nu begynder så den nødvendige vurdering. Var reaktionerne på deres plads, eller fremkaldte de netop problemet? Hvordan skulle man have forholdt sig, hvis det skulle have været rigtigt?

Først prøver man sine egne kræfter på denne vurdering. På et vist tidspunkt kører man som regel fast, og da er man moden til en dialog med Gud i hans ord i Bibelen.

Gruppelederen giver en pause på 10-15 minutter. Alle søger nu at finde en situation, helst i evangelierne, som kan kaste lys over den situation, der skal vurderes. Har man en bibelordbog ved hånden, er den en god hjælp til at finde de tekster, man er kommet i tanker om.

Gruppelederen foretager igen et rundspørge. Alle nævner kort deres tekst. Derefter vælges den bedste ved afstemning og læses højt.

Nu begynder en analyse af evangeliesituationen, ganske som man før analyserede sin egen hverdagsituation. Denne bibelanalyse har naturligvis intet med eksegesi at gøre, derimod meget med tro. Den er lægmandens praktiske enfoldige tilflugt til Kristus for i hans liv her på jorden at finde det eksempel, der kan løse op for menneskets egen situation.

Den bibelkyndige instruktør må re-

spektere denne brug af Bibelen. Han kan naturligvis supplere bibelteksten ved at uddybe den og hjælpe deltagerne til en voksende forståelse og følsomhed over for evangeliet, ganske som han må hjælpe dem til voksende forståelse og følsomhed over for deres egen hverdag.

Der hvor hverdagsituation og evangeliesituation svarer godt til hinanden, virker den sidste som en stærk projektør på den første. Nye dimensioner gennembrøder den lukkede menneskelige situation, før man kan gennemskue den.

Handle

Der mangler nu blot at anvende Guds ord i evangeliet på den situation, vi gik ud fra. Hvad vil vi rent konkret gøre? Hvordan skal vi næste gang forholde os, når vi skal dele sol og vind lige mellem fællesskabet og de enkelte medlemmer af det?

For at få en fornemmelse af den menneskelige og religiøse lødighed ved denne enfoldige, men centrale metode, kan man blot prøve at anvende metoden privat på en tilfældig hverdag i sit eget liv.

Deltagelse i gruppearbejdet forudsætter ikke, at man deltager i vinterskolen, eller omvendt, men de to former supplerer hinanden udmærket. Uanset usikkerhed over for metoden i begyndelsen og vanskeligheder med at finde bibeltekster, der kan belyse situationerne, er deltagerne enige om at fortsætte denne form for gruppearbejde.

Man oplever, hvor levende og livsnær Bibelen er. Hvis troen i hverdagen skal blive livgivende, må man efter at have arbejdet med metoden sige, at her er nøglen.

Kirsten Brink.

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 52 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88

Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonihandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frøjasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værketed og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77

Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefyr

Fint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavnsgade 13, Kbh. Ø.

- TIRSDAG den 10.: Dronning Margrethe af Skotland, enke (hvid).
 ONSDAG den 11.: Barnabas, apostel (rød).
 TORSDAG den 12.: Johannes af St. Facundo, bekender (hvid), eller Basilides og fæller, martyrer (rød).
 FREDAG den 13.: JESU HJERTES FEST (hvid).
 LØRDAG den 14.: Basilius den Store, biskop, bekender, kirkelærer (hvid).
 SØNDAG den 15.: 3. EFTER PINSE (grøn).
 MANDAG den 16.: Søndagens messe (grøn).
 TIRSDAG den 17.: Gregor Barbarigo, biskop, bekender (hvid).
 ONSDAG den 18.: Efræm Syrer, bekender, kirkelærer (hvid).
 TORSDAG den 19.: Juliane af Falconeri, enke (hvid).
 FREDAG den 20.: Søndagens messe (grøn) eller Silverius, pave, martyr (rød).
 LØRDAG den 21.: Aloysius af Gonzaga, bekender (hvid). Pave Paul VI valgt 1963.
 SØNDAG den 22.: 4. efter PINSE (grøn).
 MANDAG den 23.: VIGILIE TIL JOHANNES DØBER (violet).
 TIRSDAG den 24.: JOHANNES DØBERS FØDSEL (hvid).
 ONSDAG den 25.: Vilhelm, abbed (hvid). Hertug Knuds skrinlæggelse.

INDLAND

A.C., København

På A.C.'s generalforsamling den 14. maj genvalgte formanden, medens de andre poster i bestyrelsen blev nybesat, så bestyrelsen blev som følger:

Lektor Kaspar Kallan, formand. Lærer Ole Borg, kasserer. Lektor Poul Madsen, sekretær. Ekspeditionssekretær, cand.jur. Hans Saxild. Stud.mag. Mette Beyer Paulsen. Stud.psych. Bibi Hoff Jørgensen.

Dagcentret Hoffmanns Minde,
Valby Langgade 117 A

Tirsdag den 10. juni er der bazar i dagcentrets lokaler. Der er tombola og salgsboder. Så godt som alt er de ældres egne arbejder. Der serveres en forfriskning (sodavand, kage) i den store smukke have. Indtægten går til arbejdet blandt de ældre. Bazaren er åben fra kl. 10-18.

Valfarterne til
Haraldsted genoptages

Det er nu snart mange år siden valfarterne til Haraldsted begyndte – det var vist nok i 1912. Oprindelig udgik de fra Ringsted, hvad jo også nok må siges at være det mest naturlige udgangspunkt.

Men med den udvikling trafikken på landevejene har taget – og ikke mindst på hovedvejene – er det i dag en betænkelig affære at vove sig ud i procession på dem – især på lørdage og søndage. Det er vel den egentlige årsag til, at valfarterne blev indstillet.

Derfor blev der for nogle år siden taget initiativ til en valfart med udgangspunkt i Hvalsø – nærmere betegnet Hvalsø station, der ligger på strækningen Roskilde-Holbæk. Den valfartsvej, man havde valgt herfra til Haraldsted – og som går gennem nogle af Sjællands smukkeste skovegne – er godt og vel 18 km lang. Men disse valfarter døde også hen af mangel på tilslutning. I pastor Kings dage forsøgte man at danne fast tradition for en menighedsvalfart til Skt. Knud hertugs valfartskapel, efter at Lyngby sogn havde fået Sjællands værnehelgen som særlig beskytter, men også disse forsøg blev opgivet.

Nu har Skt. Knud Lavardudvalget – der har nedsat sig som forberedende instans for festlighederne i forbindelse med 800 års jubilæet for Skt. Knuds skrinlæggelse – set det som sin naturlige opgave at genoplive valfarterne.

Skt. Knud Lavards betydning som helgen i vore dages katolske kirke skal jeg ikke uddybe nærmere her – det har cand.mag. J. Nybo Rasmussen gjort i »FORUM« nr. 10, 1969 – heller ikke de dybere intentioner for valfarten (de må vel være mere eller mindre indivi-

duelle) – men selve traditionen at valfarte til et helligt sted er så gammel som kirken, og denne tradition skal vi holde ved lige – ikke mindst når vi har så oplagt et valfartssted som Haraldsted.

Valfarten til Haraldsted – som altså søges genoplivet – holdes i år i weekenden 21.-22. juni – tre dage før Skt. Knuds skrinlæggelsesfest. Udgangspunkt bliver Hvaisø station, hvortil man kan komme med tog fra Københavns hovedbanegård afg. kl. 13.46, ankomst Hvalsø kl. 14.33. Valfarten ledes af pastor D. Timmermann, der er sognepræst i Køge.

Søndag morgen – efter en forhåbentlig behagelig nattesøvn i halm eller lignende – læses der messe i kapelruinen kl. 9. Dette pointeres af hensyn til event. bilende katolikker, som måtte ønske at overvære messen. Ruinen finder man ved at køre ca. 2 km. ud af vejen fra Haraldsted by mod Skjoldnæsholm eller Hvalsø. Ruinen ligger på venstre hånd ca. 50 meter fra vejen.

Det lader sig i år gøre (for første gang i mange år), at høre den oprindelige liturgi til Skt. Knud hertugs skrinlæggelsesfest – den liturgi som sandsynligvis er blevet til i klostret i Ringsted i sidste halvdel af 1100-tallet, hvilket vel må siges at være af stor værdi for valfarten.

Af praktiske råd kan gives: Solidt fodtøj (gummistøvler frarådes) og tykke sokker, evt. til skift, sovepose eller lign. og proviant til begge dage. Her gøres der opmærksom på, at der tidligt søndag morgen er mulighed for at frekventere en bagervogn.

Tilbageturen starter så det vil være muligt at nå toget fra Hvalsø mod Kø-

Den første valfart til Haraldsted i 1912.

benhavn, afgang Hvalsø kl. 15.25.

Det skal understreges, at valfarten gennemføres uanset deltagerantal og vejrlig.

Af praktiske årsager anmoder man interesserede om at tilmelde sig i forvejen og helst så tidligt som muligt. Dette kan ske enten hos pastor Timmermann på tlf. (03) 65 06 51 eller hos undertegnede på tlf. (03) 35 77 54.

Stig Holsting, Roskilde.

Køb af orgler

Biskop Hans L. Martensen har i en meddelelse til sognene gjort opmærksom på, at biskoppen i henhold til de gældende bestemmelser er ansvarlig for kirkebygningerne og deres indretning og udsmykning.

I denne forbindelse nævnes det, at det ikke er ønskeligt at indføre elektroniske orgler. Der er for øjeblikket gode muligheder for at erhverve orgler til en fornuftig pris i Tyskland og for at få ældre orgler repareret. Biskoppen henstiller derfor til præsterne, at de i spørgsmål af nævnte art rådfører sig med ham selv og hans orgelsagkyndige, organist Aage Bredahl, Charlottenlund. På denne måde skulle en fornuftig brug af menighedens midler være sikret.

I øvrigt fremgår det af den københavnske Skt. Ansgars Kirkes sognebrev, at menigheden på et møde i september har mulighed for at høre om anskaffelsen af et nyt orgel, som et kendt firma i Tyskland har tilbudt til salg. Orglet koster ca. 90.000 kroner, mens et tilsvarende dansk ville koste 230.000 kroner. Forvaltningsrådet ved kirken har ikke turdet sige nej, selv om man kun har pengene til første rate. Man håber nu på menighedens offervillighed, og der er derfor indkaldt til møde den 9. september. Stedet er endnu ikke offentliggjort.

Dommer Højris 70

Den katolske menighed i Esbjerg fejrede den 23. maj civildommer Harald Højris' 70 års fødseldag, der, hvis man skal være helt korrekt, faldt den 21. i samme måned. Hermed går Harald Højris af som dommer i byen.

Han konverterede til den katolske kirke i 1915, og har siden været en kirkes stridsmand med liv og sjæl. Han var oprindelig københavner, men han faldt godt til på Vestkysten og var i den grad blevet jyde for Vor Herre, at han satte sin karriere på spil for at få lov til at blive i byen. Det er nemlig ikke almindeligt, at man forfremmer en dommerfuldmægtig til dommer i den by,

Civildommer Harald Højris.

hvori han hidtil har virket, men det skete ikke desto mindre for Harald Højris' vedkommende.

Harald Højris har i en sjælden grad følt sig sammensvejet med den katolske menighed i Esbjerg. Aldrig har han vist sig kostbar, når der var opgaver, der skulle løses, og menigheden skylder ham da også stor tak for, hvad han har været for den og dens præster i de snart fyre år, han har været i byen. Han har været med i kirkens forvaltning, han har været drivkraften i Marialegionen, han har ledet bibelkredsen og givet undervisning i troen – alt sammen på en jævn, from og usnobbet måde, som gjorde folk af alle kredse til hans venner.

Som anerkendelse for sin store indsats gennem et halvt århundrede fik dommer Harald Højris i sin tid tildelt den pavelige Silvesterordens kommandørskors. *Blake.*

Niels Steensens bibliotek

Bredgade 69 A.

Aabent man.-fre. inkl. 17-19.

Lukket: juli og august.

Den hellige Frans' 3. orden har møde i Sct. Annæ Kirke, Amager, onsdag den 11. juni kl. 19.30.

Lidt om datoer

Pastor, dr. J. J. Duln i Norge

har sendt os nedenstående punkter og kommentar i anledning af det nylig afholdte jubilæum.

● »Den 29. juli 1868 – for godt 100 år siden – oprettedes et apostolisk præfektur for Danmark...

Men først den 2. maj udnævntes sognepræsten ved St. Ansgars Kirke i København, Hermann Grüder, til apostolisk præfekt.«

(*Forum*, 1969, nr. 8, s. 10).

● J. Metzler, *Die apostolischen Vikariate des Nordens* (Paderborn, 1919) – s. 246): »I Propagandakongregasjonen möte av 30. juni 1868 ble besluttet: 1) å skille Norge som selvstendig prefektur fra Sverige... 2) å oprette egne apostoliske prefekturer for Slesvig-Holstein og for Danmark, 3)... – Den 5. juli bekreftet paven disse beslutninger og de nødvendige pavelige breve skulle utstedes.«

● – (s. 249): »I Propagandakongregasjonen möte av 19. april ble de Nordiske Misjoners nye inndeling gjennomdrøftet på ny. Den tidligere *Praefectura Arctica* ble besluttet opphevet; dens enkelte deler skulle innlemmes i de respektive lands kirkedistrikter. Den 2. mai bekreftet paven disse beslutninger.« (Dvs.: Færøerne, Island og Grønland føyes til det danske prefektur).

● – (s. 251): »... I sitt möte av 19. april overdro Propagandakongregasjonen ledelsen for prefekturet Danmark til den høyrtjente sogneprest i København, Hermann Grüder, og den 10. mai bekreftet paven disse beslutninger; den 9. juli 1869 undertegnet kardinal Barnabo utnevnelssedekretene.«

Metzlers datoer bekrefte tilfulle av mine notater og utdrag fra Propagandakongregasjonens møteprotokoll: *Acta Congregationis*, 1868, I (= vol. 233), f. 269r-270v; og id. 1869, f.165r-168r.

Datoen 29. juli 1868 forekommer ingen steder hos Metzler, og heller ikke i mine notater. Hvor den kommer fra, er foreløbig en gåte: for ikke bare gjelder det 29 istedenfor 30, men desuten juli istedenfor juni. – Holder man seg til 30. juni 1868, er det altså møtet i Propa-

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Benzons
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger
Omindbindinger

Malerfirma Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 12 05 78

Esbjerg og Omegns Sparekasse

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

Abonnement på Katolsk Forum
(01) 14 90 55 eller GO 4895

gandakongregasjonen man benytter til dateringen.

Datoen 2. mai 1869: datoen er for så vidt riktig, men den gjelder stadfestelsen ved paven, mens møtet i Propagandakongregasjonen der utnevnelsen blev besluttet, allerede fant sted 19. april s.å. Siden den pavelige stadfestelse av kongregasjonens vedtak er for automatisk å kalle, er det vanlig å oppgi datoen fra møteprotokollen.

Følgelig blir de respektive datoer: 30. juni 1868 for prefektorets opprettelse og 19. april 1869 for Grüders utnevnelse.

Valdemarsdagen i Sct. Ansgars kirke

Søndag den 15. juni, der er 750-året for Danebrog, vil blive mindet under højmessens kl. 10 i Sct. Ansgars Kirke.

K.G.-H.

LÆSERBREVE

»Magasin« aldrig sidste gang

Det kan ikke være rigtigt, et par læserbreve skal kaste skævt lys over et så udmærket blad som »Magasin«. Jeg måtte undre mig med Kirsten Trærup, hvis »Magasin« ikke var åbent for debat og ikke ønskede det, men det er heldigvis langt fra tilfældet, hværtimod! Som bidragsyder med en artikel om liturgi i nr. 1, 1969 ville jeg have været mere end glad for lidt røre i andedammen. Ingen reaktion! Vor liturgi er dog ellers ikke til at råbe hurra for! Som følge af denne læserbrev reaktion håber jeg, der kommer flere positive bidrag og mere sund debat til det fine blad. Hvad vil man ellers opnå med et læserbrev? Lidt negativ kritik er heller ikke meget at råbe hurra for! Jeg tvivler ikke om, at redaktionen er glad for alt, der kan gøre »Magasin« endnu bedre. Tak til Katolsk Forum for spalteplass til debat om et andet katolsk blad. Debat har Katolsk Forum jo heller ikke været bange for. Hurra for mere støtte til, og mere interesse for Katolsk Presse!

Bent Lange, SJ

UDLAND

Paven taler

om pluralisme

Vatikanet - NC News Service

Pave Paul VI har indrømmet og endda forkyndt, at den katolske kirke - netop fordi den er katolsk - er mangfoldig, men har samtidig advaret om, at troen som sådan kun kan være én og udelelig.

»Er vi pluralister?« sagde paven i en tale ved en offentlig audiens i Peterskirken for nylig.

»Vi er pluralister, netop fordi vi er katolikker, dvs. universelle.«

Imidlertid henledte pave Paul også opmærksomheden på, at der er en »grænse for vor religiøse pluralisme«. Efter først at have påpeget pluralismen i sprog og riter i den katolske gudstjeneste verden over, sagde han:

»Man kan hævde, at ingen menneskelig tale slår til, når det drejer sig om at udtrykke de uudgrundelige dybder i det, en dogmatisk læresætning indeholder. Og man kan hævde, at den samme enkle dogmatiske sandhed kan fortolkes forskelligt i forkyndelsen, dvs. apologetisk, kateketisk, homiletisk og formanende. Det er det, der giver de forskellige åndelige og teologiske skoler deres berettigelse.

Men vi ville ikke være tro imod Guds ords enkle indhold eller over for Kirkens læreembede, som har sit udspring i det, hvis vi tilrev os bemyndigelse til en »fri undersøgelse« og en subjektiv fortolkning og til at indordne den definerede lære under den profane videnskabs standard og endnu mindre under den offentlige mening.

Vi ved, hvor krævende Kirken er på dette afgørende punkt i vort forhold til Kristus, traditionen og vor evige bestemmelse.

Troen er ikke pluralistisk. Troen er, selv hvad det hylster af læresætninger, der udtrykker den, angår, meget både kritisk og krævende. Også Kirken er krævende og vagtsom af frygt for, at sandheden skal blive forrådt gennem de ord, hvormed den forkyndes.

Mod krigslegatøj

Paven har for nylig over for legatøjsfabrikanter fra 10 lande udtalt, at legatøjsvåben fremmer aggressionen, skriver Catholic Herald. Fabrikanterne var kommet til Rom for at deltage i en international kongres, hvor man var kommet til det resultat, at legatøjsvåben leder aggressioniteten ind i harmløse baner.

Paven udtalte i sin tale, som blev holdt på fransk, et lignende syn på andre for-

mer for legetøj. Han sagde således blandt andet, at luksuslegetøj »får visse vaner til at slå rod i sindet, . . . andre slags legetøj tilskynder til grusomhed over for dyr, mens der er andre, der bibringer til at skabe en farlig indstilling.

Vi ved for eksempel alle sammen, hvilken indflydelse terningspil og senere kortspil fra gammel tid har udøvet på menneskene.« Paven opholdt sig ikke yderligere ved kortspillet og terningsspillets virkninger, ligesom han ikke gjorde nærmere rede for, hvad det var for en slags legetøj, der efter hans mening fremmede grusomhed over for dyr.

Derimod sagde han: »Vi ved på den anden side udmærket, at visse spil udvikler evnerne og intelligensen, modet og handlekraften. Man behøver her bare at tænke på de spil, der træner eftertanken og intelligensen, f.eks. skak, eller på gymnastikredskaber, som udvikler legemet harmonisk, og på sport osv.«

Det hollandske pastoralkoncil:

Pave Paul VI's afsked med kardinal Beran.

Kirken på psykiaterens sofa?

Kardinal Alfrink om det sørgeligste øjeblik i hans liv

I påskeugen fra den 9. til den 11. april holdt det hollandske pastoralkoncil sit fjerde plenarmøde i Noordwijkerhout. Hovedemnerne var denne gang troslivets fornyelse og trospraksis i den sekulariserede verden af i dag.

I sin åbningstale bebudede kardinal Alfrink oprettelsen af et permanent nationalt råd efter pastoralkoncilets afslutning. »De troende har både ret og pligt til at komme med meninger til biskopperne,« sagde kardinal Alfrink, »men de bør også sørge for at gøre deres ønsker velafbalancerede og tage hensyn til mulighederne for udførelse. Biskopperne kan ikke nøjes med at være en genlyd af folkets røst, de skal også foreholde de troende Herrens ord. Hensyn til de andre: til progressive og konservative, til Rom og til andre bispedømmers overbevisninger hører inderligt og væsentligt med til deres egen tro og deres personlige kristne liv.«

Prof. dr. H. Ruygers, bispedømmet Bredas generalvikar, kritiserede en kommission for at have skrevet sin betænkning ud fra problemstillingen: Er det endnu muligt at tro i verden af i dag. »Kommissionen har villet lægge Hollands romersk-katolske kirke på psykiaterens sofa, men vi har ingen grund til at være

bange.«

Næste dag talte kardinal Alfrink om »det sørgeligste moment i mit liv som biskop«, suspensionen af de studenterpræster i Utrecht, der havde ladet en reformeret præst celebrere deres messe. Kardinalen måtte gøre det, det blev påtvunget ham udefra – ikke af Rom, men af den øjeblikkelige situation. Med stort bifald modtog pastoralkonciliet næste dag en erklæring om, at de pågældende præster snart ville blive genindsat.

Under emnet gudstjeneste drøftede man søndagspligten med en forsigtighed, som gjaldt det et dogme, af frygt for at høre den bebrejdelse, at Hollands katolikker »igen rev noget ned«. »Vær klare over, at erstatning af en juridisk pligt med en etisk kun gør pligten tungere«, udbød prof. J. Snijders. I alt var de 120 deltagere i de tre dage kommet frem med 233 indlæg.

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 – Lørdag lukket

På generalforsamlingen drøftede man desuden pluralismen og eksperimenterne i Kirken. Pastoralkonciliet gav entydigt sin tilslutning til begge dele, men gjorde samtidig gældende, at spørgsmålet var, hvor vidt man kunne gå og alligevel forblive katolikker.

Dr. van Iersel og professor Schillebeeckx, som begge forelæser i bibelkundskab ved universitetet i Nijmegen, udtalte sig om pluralismen. Dr. van Iersel sagde, at man i Skriften kunne finde flere passager, der handlede om pluralismen, mens kardinal Alfrink gjorde gældende, at pluralismen allerede var til stede i Kirken, men at det var svært at sige, hvor grænserne gik. Teologerne var nu i gang med at undersøge spørgsmålet. I hvert fald tilkom det på en vis måde de troendes fællesskab, som på sin vis også var ufejlbarligt, at komme med det sidste ord. Professor Schillebeeckx mente, at der lå et løfte om ufejlbarhed i Jesu ord: »Jeg vil være med jer alle dage indtil verdens ende.« Det sidste ord ville derfor aldrig være sagt her på jorden.

Næste spørgsmål var eksperimenterne. Det var et meget delikat spørgsmål, man her rørte ved. Man behøver i denne forbindelse bare at tænke på eksperimen-

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fødevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Tonny Vergmann

Bilkkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Solagervej 8, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarmestre
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emilie Christoffersen

Ringstødgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

Vestlydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (05) 12 13 11

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Alt i gulvbelægning

Dansk Gulventreprise A/S

Studløstræde 15
Telefon Byen 5800 og 5151

Støt vore
annoncører

terne i studentermenigheden i Amsterdam. Et ungt kvindeligt medlem af rådet, Ineke Meester fra Utrecht, spurgte kardinal Alfrink, ud fra hvilke kriterier man kunne afgøre, om et eksperiment befandt sig inden for lovens rammer eller ikke. Dr. van Iersel udtalte, at et eksperiment ville sige, at man måtte udforske grænseområdet mellem det, der er tilladt, og det, der lige netop lader sig gøre. Spændinger i forhold til biskoppen var efter hans mening ikke af det onde. Dr. Snijder krævede, at det skabende igen skulle få lov til at gøre sig gældende i Kirken. I de senere århundreder havde det været forbudt. Kardinal Alfrink svarede, at biskopperne havde krav på også at have deres plads i forhold til eksperimenterne. Allerede dette indebar spændinger. Det var snarere biskoppernes opgave at vogte troen end at regere, sagde kardinalen. I hvert fald for Utrechts vedkommende var biskopperne overbevist om, at det først og fremmest var troen, det gjaldt. Det er muligt, at vi i morgen siger ja, hvor vi i dag siger nej, sagde kardinalen. Det er ganske vist ikke sikkert, men lad os håbe, at der engang kun findes den ene kirke, hvis enhed Herren har bedt for, sluttede kardinalen.

Et interview, som et fransk blad har haft med kardinal Suenens i Belgien, har vakt stor opsigt verden over. Vi bringer i et følgende nummer et referat af artiklen.

PEJ
LIN
GER

Ved
E.N.

★ En tidligere amerikansk jesuit, Eugén C. Bianchi, slår til lyd for, at jesuiterordenen får en langt nærmere kontakt med udtrådte medlemmer. Mange træder ud uden nogen som helst bitterhed, og de vil gerne stadig kunne følge med i ordenens liv og arbejde samt kunne yde tjenester netop i kraft af deres nye position.

★ I Sverige er udsendt en bog af dr. Hildegard Goss-Mayr »Makt utan våld« (forlaget Verbum, sv.kr. 13,50). I et forord skriver Gunnel Vallquist: »Kirkens største svigten er, at den hverken i forkyndelse eller handling har varetaget evangeliets budskab om kærlighed som social revolutionær magtfaktor. Det er at svigte både menneskeheden og Kristus.« Bogen gør rede for de reformer i Brasilien, som allerede er gennemført med kirkens hjælp, og diskuterer kirkens muligheder for at medvirke til en revolution uden voldsmetoder.

★ En katolsk kommission mødtes 12. maj i Gewalt (Schweiz) med en kommission fra Kirkernes verdensråd i Geneve for at drøfte midler til at styrke den kristne enhed. Blandt de katolske prælater bemærker man msgr. Rodhain, præsident for Caritas Internationalis, og msgr. Charles

Moeller, den belgiske kulturspecialist, som er blevet vice-sekretær i kongregationen for trosrørelser i Rom. Men lægfolkene er også repræsenteret, oven i købet med en kvinde, den spanske Maria del Pilar Belovillo, som er formand både for katolske kvinders verdensunion og for de katolske internationale organisations konference.

★ Flere præster i folkekirken har for Kirkefondets regning i udlandet uddannet sig til den opgave at beskæftige sig med arbejdets og arbejdspladsens problemer. Mest kendt er pastor H. C. Lorentzen. Alligevel har vi endnu ikke hørt om en protestantisk præst, der for alvor og for livet er gået ind i industriarbejdernes tilværelse, skønt der ingen hindringer er som dem, arbejderpræsterne i begyndelsen mødte fra den katolske kirkes ledelse.

★ 40 pct. af de hollandske katolikker er tilfredse med deres biskoppers holdning over for Rom. 42 pct. mener, de skulle være mere modige, og 13 pct. af holdningen ikke er respektfuld nok.

★ I den franske by Limoges har arkæologiske udgravninger vist, at der under abbediet Saint-Martial har lig-

Ny praksis for præste- kandidater i Utrecht

Den almindelige praksis med at ordinere en mand til præst, efter at han har læst filosofi og teologi og har fået nogen teologisk skoling, vil ikke længere blive fulgt i kardinal Alfrinks bispedømme Utrecht. I fremtiden skal præstekandidaterne virke mindst et år i pastoralt arbejde, og så kan de melde sig hos biskoppen og bede om at blive præsteviet. Ønsker en kandidat at gifte sig i stedet for at blive præsteviet, må han have en særlig tilladelse for at kunne få lov til at fortsætte sin pastorale gerning, da det betyder øgede finansielle byrder for et bispedømme at have en gift mand ansat.

De spanske biskopper drøfter forholdet mellem kirke og stat

Madrid - NC News Service

Den spanske bispekonferences permanente komité er trådt sammen til et ekstraordinært møde i Madrid, - efter hvad der meddeles for at behandle et regeringsdokument om de forholdsregler i konkordatet mellem Spanien og pave-stolen, der tjener til at beskytte præster mod fængsling og forhør.

Denne seneste udvikling i en række af spændte begivenheder - som er blevet forværret gennem forfølgelsen af præsterne i det baskiske område i Spanien - kan muligvis føre til, at hele bispekonferencen mødes for at drøfte dette emne og udsendelsen af en erklæring fra biskopperne om ændringer i konkordatet, som allerede er taget op til behandling.

Ifølge sikre forlydender har den permanente komité især beskæftiget sig med krisen i bispedømmet Bilbao, som ligger midt i det baskiske område. Den apostoliske administrator for Bilbao, biskop Jose Maria Cirarda, har gjort indsigelse imod, at hans præster blev anklaget og fængslet under påberåbelse af, at man dermed krænker forskrifterne i konkordatet af 1953.

Iagttagere mener, at bispekonferencen snart »bliver nødt til at give sin mening til kende om et omfattende dokument om forholdet mellem kirke og stat, som er udarbejdet af flere regeringskontorer i forening«. Man har fra officiel side hidtil overhovedet ikke yttet sig til tekstens indhold.

Der har i nogen tid været forhandlinger i gang mellem Franco-regimet og pave-stolen om ændringer i konkordatet, og iagttagere mener, at den af regeringen udsendte tekst muligvis er en formulering af de vigtigste punkter i forhandlingerne.

Regeringspressen har meget vedholdende protesteret imod det, den kalder de »kirkelige privilegier«, som gør det vanskeligt at fængsle og forhøre præster og at få dem til at give oplysninger om mistænkelige personer.

I en af paragrafferne i konkordatet af 1953 hedder det, at »ingen præst nogen sinde hverken af domstole eller andre myndigheder vil blive opfordret til at komme med oplysninger om personer eller hændelser, som de har indhentet i kraft af deres præstegerning«. Dette når ud over selv skrifthemmeligheden.

Pastor Jose Angel Ibieta, der er konstitueret som leder af det pastorale arbejde i bispedømmet Bilbao, blev anholdt og senere på ny løsladt, fordi biskop Cirarda gjorde indsigelser over, at myndighederne havde krænket konkordatets bestemmelser. Biskoppen udtalte senere, at pastor Ibieta havde nægtet at udtale sig om noget, han havde erfaret i kraft af sit embede.

get en kirke fra det 6. århundrede, som igen er bygget oven på et lokale, hvor de første franske kristne samledes før år 313. 128 grave er fundet.

★ Ærkebiskop Evelio Diaz Cia og de syv andre cubanske biskopper fordømmer i et hyrdebrev den økonomiske blokade, som Cuba er underkastet.

★ Under påskevigilien i Paris blev der døbt 125 voksne. Det er betydeligt flere end i fjor. Ønsket om dåb synes nu at skyldes mere væsentlige grunde end før, hvor motivet ofte var at bringe sit forhold til kirken i orden for at kunne indgå ægteskab.

★ Ærkebiskoppen af Lima (Peru), kardinal Landazuri Ricketts OFM vil nu forlade sit palæ og tage bolig i et almindeligt hus i et folkeligt kvarter. Den rige familie Mendoza, som havde foræret kardinalen palæet, er indforstået hermed.

★ Meget bliver med årene ligegyldigt i ens liv. Alt hvad der fører forbi virkeligheden taber i interesse. Alt hvad der fører os ind i virkeligheden bliver bindende og uudværligt (Sven Stolpe).

★ »Hvis vi ikke gør alt, hvad der står i vor magt, for at gøre en ende på den nuværende modstand mod præsternes cølibat, vil vi blive skyldige over for Gud i de skæbnesvangre konsekvenser, denne modstand ville få«, skriver kardinal Cicognani i pavens navn i et brev, som er udsendt til alle bispekonferencer med henblik på spørgsmålet om præstens status, der skal drøftes på bispesynoden og på den foregående europæiske bispekonference i juli, (hvis den da ikke bliver udsat).

★ I Frankrig er der arbejdende ordenssøstre, som er engageret i fagforeninger - også i CGT, som man ellers plejer at kalde kommunistisk orienteret.

★ Ved den ranske synode i Saint-Brieuc drøftede 300 præster, søstre og lægfolk de kirkelige problemer, også menighedernes struktur. Gang på gang fremhævedes betydningen af, at der fandtes små spontane grupper af lægfolk, der ikke hørte til nogen bestemt kirkelig forening, og som skulle være åbne også for ikke-praktiserende katolikker, ja for ikke-troende. Andre emner var kirkens almindelige orientering, ungdommen, lægapostolatet, ordenssøstrenes apostolat og præsternes gerning.

Skolebøger - Skolerekvissitter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Gullandsstræde 8, Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevæne

OASE KAFFE

Lev. til de katolske institutioner

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET Skjold

Amallegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Niels Boesen

Begravelsesforretning
v/ A. Jørgensen
Nørrebrogade 9, 7100 Vejle
Telefon (05) 82 07 25

Støt vore annoncører

D. Plate Petersen
 Malermester
 Tlf. Fasan 2718

Ernst Grell & Co.
 aut. elektroinstallatører
 Smallegade 4, København F.
 Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn
 Muremestre
 Zahmsgade 4, Kolding
 Telefon 52 06 93

R. Schullk
 Slagterforretning
 Nørrebrogade 46, Esbjerg
 Telefon 12 02 14

HANDELSBANKEN
 - altid med i billedet

Abonnement på Katolsk Forum –
 ring (01) 14 90 55.

Tro og eksamen

Kommentar af lektor Steen Ostenfeld-Rosenthal

Jeg er blevet bedt om »at komme med en god løsning på problemet at give Kristi blod til alle, der måtte ønske det«. Her kommer den:

I den unerede eller græsk-katolske kirke (som hører under Rom) giver præsten Kristi blod til menigheden med en ganske lille ske, som han dypper ned i kalken med Kristi blod. Man skal ikke slikke på den som en suppeske. Den bruges sådan, at præsten *holder* blodet ned i munden på den troende. Så må menigheden lægge hovedet tilbage og gabe ordentlig op. Jeg har selv prøvet det, og det fungerer fortræffeligt. Man *drikker* Kristi blod.

Der kunne indvendes, at skeen *kunne* komme til at røre ved en mund her og der. Det gjorde den i alle fald ikke, da jeg prøvede det – og hvad med præstens fingre, når han uddeler Kristi legeme? Han »støder på« en gang imellem, det har vi alle prøvet – og hvad med korset, vi kysser langfredag? Eller Sankt Peters tå i Rom? Lad os nu ikke være for sippede! Lad os ikke forveksle væsentligt og uvæsentligt! Det her er væsentligt, og det *haster* – mon ikke vi næsten allesammen mere eller mindre er klare over det? Lad os dog ikke diskutere sagen ihjel på synode – og kommissionsmøder eller i læserbreve! Hvor kan man dog have så mange betænkeligheder ved at udføre Jesu ganske klare og enkle bud? Bekender vi ikke, at Han er »sand Gud og sandt menneske«? Eller hvad regner vi Ham for? Må Han ikke have forudset disse »vanskeligheder«? Tror vi, at Hans bud gælder mindre i dag end den gang? Har vi da fået skyklapper på, eller er vi faldet helt i søvn? Jeg be'r jer: støt dette krav, alle I, der mener ligesom jeg; lad det blive et vældigt ønske, råb højt! Kirken – det er os!

Selv ville jeg uden tøven drikke af samme kalk som andre. Hvad tror vi egentlig om Kristi blod? Det kan rense for synd – skulle det ikke kunne rense for en smule infektion? Eller tænker vi

så ringe om *Den Som Er*, at vi mener, Han skulle påføre os nogen som helst form for sygdom eller andet ubehag ved den hellige handling, det er at følge Hans bud? Hvor er vores tro? Ville det ikke netop være en smuk tillid at vise Ham? – Men det er jo altså ikke engang nødvendigt, da vi har den ovenfor omtalte metode. Og hvis nogen siger, det ikke haster, vil jeg bede ham, ganske stiltørdigt spørge sin egen samvittighed, sit eget hjerte, Gud indeni sig selv. Og hvis han vil være ganske ærlig, ganske frygtløs og – ikke mindst – ganske uden fordomme, er jeg sikker på, han vil få et klart svar –.

Og dette bringer mig over til at tale om en anden sag. I et indlæg i nr. 9 af »Katolsk Forum« stod der noget om »ikke blot at tænke med hjertet, men også med forstanden«. – Tja – en vittighed vinder sjældent ved at blive forklaret. Det gør dette udtryk heller ikke! Jeg ville mene, de fleste umiddelbart forstår, hvad der er tale om. Når der alligevel her skal ofres et par ord på dette, er det ikke et spørgsmål om personlig ære, som synes ret underordnet, men om sagens vigtighed. Selvfølgelig skal udtrykket »at tænke med hjertet« ikke forstås som en modsætning til at tænke – det vidner jo allerede selve formuleringen: »tænke med hjertet« om! Jeg mener: tag det hele med. Tænk med den fysiske forstand, så langt den rækker. Og hvis det ikke er nok, hvad det ofte ikke er, må man prøve at blive ganske stille. Bede Gud om forståelse. Og så med stor kærlighed, ydmyghed og barnlig tillid ligesom at synke helt ind i sig selv og lytte til DEN SOM ER, OG SOM ALTID OG UDEN OPHØR TALER I ETHVERT MENNESKES INDERSTE –.

Den som skriver disse linier forstår ikke helt den megen tale om at Gud ikke svarer på ens bønner – de folk, der siger sådan, må jo være tunghøre! Og burde bede Jesus lægge sin hånd på deres ører og endnu engang sige de

berømte ord til den døde: »Iuk dig op!«
Eller bede som den blinde: »Herre, at jeg må se!«

Vi er jo »Den Hellige Ånds tempel«. Tror vi da, at Den, som Jesus kalder »Talsmanden« aldrig siger noget? Den skal jo »minde jer om, hvad Jeg har sagt og føre jer ind i al sandhed«. Naturligvis går dette først og fremmest på definerede dogmer samt pavens ex cathedra (der er tryk på første stavelse: cathedra) udtalelser. Men – må det være mig tilladt at være så formastelig at tro, at Den Hellige Ånd (eller – Ånde- (dræt), hvad med den oversættelse? –) også taler i dig og mig? Og ligesom enhver anden, der taler, gerne ser, at man hører efter? Jeg kender naturligvis de argumenter, vi katolikker så mange år (desværre også undertegnede, Gud tilgive mig!) har ført mod de såkaldt »anderledes troende«: »Jamen, kan Helligånden da modsige sig selv? Nej vel? Altså – der ser De! I dag ved vel mange, at det argument var lidt billigt. At vi hovent, utilbørligt og – lidet næstekærligt pløjede den arme ærlige, men uforberedte modstander ned.

Når folk modsiger hinanden i spørgsmål om tro eller moral, og der, vel at mærke, er tale, ikke om tilsyneladende, men absolut uforenelige modsætninger, kan Den Hellige Ånd(e) naturligvis ikke have inspireret begge, det er klart! Men kan den ene ikke have hørt fejl? Lyttet til andre, indre stemmer? Jo, naturligvis! Men hvor er vi så henne? Så er det jo alt for svært at *skelne!* – Vel svært, men ikke *for* svært – og hvem har egentlig sagt, det skulle være let? Som alt andet værdifuldt tilegnes den i dag mere end nogensinde nødvendige *skelneevne* kun langsomt og med stor flid. Lad mig give et eksempel på, hvad der menes: *samvittigheden*. Når vi står foran en handling, er der mange stemmer, der taler i vort indre, for eksempel: »Det gør de andre også« eller: »Andet ville da være urimeligt!« eller: »Det må man da ha' lov til!« etc. Midt iblandt dem er der *een*, der er den rigtige. Uden at kunne give regler *véd* vi hvilken. Vores *hjerter* siger os det!

Måske forholder det sig på lignende måde i de mere erkendelsesbetonede spørgsmål. Måske går vi i en stor skole hos Gud. Måske er det universets skole. Måske er der mange klasser. Måske er vi i øjeblikket oppe til eksamen. Måske er *én* af de ting, vi skal lære, før vi får lov at rykke op i næste klasse, netop at lære at forstå Guds tale indeni os. Måske man skulle tænke en del over disse ting, for eksempel *intuitionen*. Måske skulle man tænke over Jesu ord (Johs. 10,34-35): »Står der ikke skrevet i jeres lov: »Jeg har sagt, at I er guder – og skriften kan ikke omstødes –«. Måske.

Steen Ostenfeld-Rosenthal

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Olietryk
Alt i el-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsoller
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amaliegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

EBM
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN

Christian E. Jøllner

HORSENS

Brdr. Meyer Bilklagsmester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 – 94 33 68

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Støt vore
annoncører

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten
af Deres olletank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 28, Charlottenlund
Tlf. (01) 68 ORdrup 3331 - 5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N
Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælasten

Toldbodvej 10, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Poul Raadhustorvet, Vejle
HENRIKSEN

Tlf. *82 37 11
Leverandør til Sct. Maria Hospital

Kødhallo

Robert Hansen
1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212A
Amager 6390

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hededammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 50

Der er altid noget interessant i Katolsk Forum

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Det hellige Land: 3/7-17/7 - 15 dages flyrejse - Jerusalem - Galilæa - fuld pension - udflugt incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

27/6-17/7 - Ravenna - Rom - Assisi - 21 dages togrejse - 1/2 pension i Rom - fuld pension i Ravenna og Assisi. Pris kr. 1300,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

13/9-28/9 - Rom - Assisi - 15 dages flyrejse - fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarlektorstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

Skt. Mariæ skole, Aalborg

(Friskole)

søger pr. 1. august en lærer (helst katolik), der udover de almindelige skolefag kan undervise i fysik og gymnastik.

Kontraktlig ansættelse med løn som ved det offentlige skolevæsen.

Nærmere oplysning ved henvendelse til overlærer sr. Benta, Valdemarsgade 12, 9000 Aalborg, tlf. (08) 13 60 03 (træffes bedst kl. 16.30-17.30).

Kender De KRISTEN REVY - KATOLSK BUDBRINGER?

Flere og flere katolikker bliver abonnenter. Også De burde støtte KRISTEN REVY. Læs hvad pater J. Mesters skriver om KRISTEN REVY og dets redaktør i marts nummeret af AVE MARIA. »Tidsskriftet hedder KRISTEN REVY og redigeres af hr. Heinrich Rasmussen, der ikke er ked af, at han har fundet vejen til den katolske kirke. Han er en lige så dygtig skribent som aggressiv stridsmand. Når han svinger åndens sværd, klirrer og funkler det så festligt, at man glemmer, at det er alvor, men dette tidsskrift er et gribende vidnesbyrd om en konvertits oprigtige værnen om fædrenes trosarv«.

Bliv abonnent nu. Det koster 15 kroner årligt. Beløbet kan indbetales på giro 87216 KRISTEN REVY, Nørrebrogade 187, 5., 2200 København N.

samler sig om denne periode. Inden for litteraturen var der navne som Henrik Hertz, M. Goldschmidt og Georg Brandes (selv om sidstnævnte aldrig betragtede sig som jøde, men som europæer, undtagen når der var tale om forfølgelse af jøderne, for så trådte også han i aktion). På den politiske front var der folk som N. C. David, Edvard Brandes og Herman Trier. Det var gennem jødisk initiativ, at vore tre store privatbanker (Handelsbanken, Privatbanken og Den danske Landmandsbank) blev oprettet, og at de store bladhus Berlingske og Politiken fik fremgang. Også inden for lægekunst, forskning og industri ydede jøder en markant indsats. Af de slægter, der skildres, kan nævnes Bing med porcelænsfabrikken og Hirschsprung med tobakken og museet.

Hvorfor fik de danske jøder særbehandling

De danske jøders redning fra nazisternes razzia er et kapitel for sig. Dels stod et helt folk på jødernes side, dels spillede den tyske rigsbefuldmagtigede, Dr. *Werner Best*, et mærkeligt dobbeltspil. Han gjorde på den ene side Berlin opmærksom på, at det nu var på tide, at man indledte aktion mod jøderne i Danmark og på den anden side underrettede han en danskvenlig og jødevenlig tysk attaché i København, *Georg F. Duckwitz* om, hvad der forestod. Attachéen skuffede ikke Best. Han fortalte omgående danske politikere om de skumle planer. Resultatet var som bekendt, at størstedelen af de danske jøder kunne evakueres til Sverige. Samtidig fik de, der ikke nåede at komme til Sverige, en særbehandling i koncentrationslejren Theresienstadt. Ingen dansker havnede i Auschwitz gaskamre. Hvorfor?

Kunne protest nytte?

Svaret er nok, at tyskerne vidste, at et helt folk hjemme stod bag dem og krævede dem tilbage. De mange protester gav åbenbart resultat, skriver Poul Borchsenius, der i denne forbindelse henleder tanken på et efter krigen stærkt diskuteret spørgsmål. På samme tid, som de danske jøder blev deporteret, ventede og begærede mangfoldige kristne, at pave Pius XII skulle løfte røsten og på sin kirkes vegne offentligt og højtideligt protestere mod det tyske massedrab af jøder. Men paven tav. Det er sagt, at grunden til pavens passivitet var, at han troede, det ikke hjalp at protestere, ja at han måske ville tirre Hitler og gøre tingene værre. De danske

jødernes skæbne synes at feje denne begrundelse af bordet og viste, at protester kan nytte. Rent bortset fra, at der gives øjeblikke, hvor samvittigheden byder et menneske at protestere, mener Poul Borchsenius.

Hvadenten man nu giver ham ret i alle led i hans argumentation i denne sag eller ej, må vi kristne indrømme, at jødernes eksilhistorie bør give kristenheden anledning til en alvorlig samvittighedsransagelse.

Werner Køller og Poul Borchsenius:

»Spredt blandt folkeslagene«.

Bind 1-4. Forlaget Fremad. Pris pr. bind kr. 49,50.

DMS - bøger med bud til os

Økumeni skulle helst ikke blot være debat mellem teologer. Der må også andre kontakter til. Vi katolikker kunne f.eks. interessere os for en serie højest aktuelle småskrifter, som Det Danske Missions-selskab (Strandagervej 24, 2900 Hellerup) har startet under titlen »Synspunkt«. Foreløbig er der kommet tre, som alle har med fornyelse at gøre og faktisk virker som et supplement til vore egne synodedebatter.

Hæfte 1 »Mission i en forandret verden« er skrevet af Erik W. Nielsen, der har internationale erfaringer og peger på, at mission ikke blot gælder Asien og Afrika, men også selv i Europa. »Det moderne menneske længes desperat efter et tempel.« Hæfte 2 handler om »Kirken og kommunismen i den tredje verden« på linie med, hvad der også er en moderne katolsk opfattelse. Tre eksperter behandler Latinamerika, Afrika og Asien. Det afgørende vil være, om de kristne får mod til at afmytologisere kommunismen og opfatte den som en historisk størrelse, et erhvervsteknisk system – og ikke som en magt der har samme kraft som evangeliet og derfor kan true kirkens eksistens.

Hæfte 3 har særlig aktualitet i en synodetid. Englænderen John V. Taylor skriver om »Sogn, menighed og miljø« på en måde, så det virker som et direkte indlæg i synodedebatten om strukturproblemet. Man får forklaret hvad »små miljømenigheder« er for noget; »kirkens voksesteder«, det har strukturkommissionen egentlig glemt at meddele os, og derfor blev tanken afvist i regionerne. Gang på gang synes den katolske læser, at Taylors ideer minder om Cardijns arbejdsmetode og om de første arbejderpræsters erfaringer, når de læste messe hjemme for en kreds af kammerater. På den anden side er der forbløffende

eksempler fra Afrika, som falder i tråd hermed, og som vi kunne lære af.

Der er jo grænser for, hvad vi selv kan udgive til brug for vor efter-koncilære fornyelse i Danmark. DMS-hefterne kommer som en økumenisk håndsrækning.

Ellen Nielsen

Ironiens nådegave

Hvor er det dog i grunden velgørende, med præstens velsignelse at høre en ludder blive kaldt en ludder (og hverken en skøge eller en syndens datter). Hvor man dog føler sig indblandet overfor et salmevers, der lyder sådan:

Løsladte fanger må bagefter lide:
intet job, – for man kan jo aldrig vide –
Men det kommer ikke mig ved, min ven,
rager ikke mig, nej, ikke mig – ikke mig!

Eller et, der lyder sådan:

Del med mig verden, broder,
apartheid giver lige del.
Dit land til os og mit til mig,
ørkensand til dig og muld til mig,
øde land til dig, det bedste til mig,
skoler, broer, tog, trafik,
olie, fly og automatik,
til mig
og et reservat, ja, et reservat
(når du er udslidt) til dig.

Det er ting, plukket ud af et sanghæfte, pastor *Herluf Andersen* ved Christianskirken i Århus, har udsendt på Ohrammers forlag. De 12 sange, som bringes med tekst og melodi, er mest oversættelser af sange fra det londonske slumkvarter Nottinghill, men de to originale danske arbejder – med tekst og melodi af *Bjørn Veierskov* – er ikke de dårligste. Enhver hjemlig TV-kigger har før eller senere været præsenteret for den avancerede folkekirkepræst Herluf Andersen og hans indsats for at gøre religion til en sag af I DAG – et skær, man ikke kan komme udenom med sin sjælfred i behold. Måtte han få ørenlyd indenfor vores kirkes rammer også. Måtte det efterhånden (inden allersidste ombæring) lykkes også os at finde frem til et bomulds-dansk, som er til at gå med til daglig, når der skal tales med næste generation om det hellige.

I.L.

Redaktionen af dette nummer er afsluttet 31. maj. – Næste nummer kommer den 25. juni.

Kom **TIERE** i

Næstved Diskontobank

... banken i **centrum**

Reserveret

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,

1850 København V

Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS

TRYKSAGER

KONTORARTIKLER

PROTOKOLLER

PLASTIC

KONVOLUTTER

Lejlighed søges

2½ til 3 værelser i Gentofte kommune, af ungt katolsk ægtepar med datter på 1½ år. Gerne villa.
Henvendelse: Tlf. Ordrup 6769.

Søges

Følgende bøger af Peter Schindler, alle eller enkelte heraf, købes: Vesterledens Munkevæsen I, Liturgi, Petrus, Paven og Rom samt Benedikt af Nurcias Munke-Regel. Henvendelse i billet mrk. B. 11 til bladets annoncøkspektion, Hauchsvej 8, 1825 København V.

Ung pige eller dame søges

til afhentning og pasning af pige (6 år) daglig fra kl. 13 til 17 fra 15. august – Østerbro kvarter.

Billet mrk. J. 10 til bladets annoncøkspektion, Hauchsvej 8, 1825 København V.

Støt vore annoncører!

Redaktionelt

I forbindelse med omlægningen til fjortendagesblad er antallet af ansatte på »Katolsk Forum«s redaktionskontor blevet indskrænket fra 1. juni 1969. Det er derfor ikke længere muligt at svare på telefon (01) 14 90 55 hele dagen, da jo kun en del af det journalistiske og redaktionelle arbejde foregår ved skrivebordet. Dog opretholdes i videst muligt omfang vagt ved telefonen 9-16. Den ansvarshavende redaktør træffes telefo-

nisk bedst kl. 9-10 og personligt *kun* efter forudgående aftale.

Meddelelser om gudstjenester, bazarer, møder osv. bedes altid afgivet skriftligt. Meddelelser, som ønskes i bladene dateret den 10. og 25. juli, skal være redaktionen i hænde senest den 13. juni.

I øvrigt opfordres alle arrangører af allerede fastslagne katolske sammenkomster i vinteren 1969/70 til at indsende meddelelse om emne, mødested og tidspunkt til redaktionen inden 10. august, da vi så i nummeret, der kommer den 10. september, vil bringe en koordineringskalender for vinteren.

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. juni 1969

Redaktion: H. Roos og
Hjelge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eilli Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Prisene er Incl. moms.

FILM

Dagliglivets dårskab og dejlighed

Pierre Etaix' »Den store kærlighed« et sidestykke til »Play Time«

Nogle få måneder efter, at vi har set den store franske filmkunstner *Jacque Tatis* »Play Time«, har vi nu lejlighed til at stifte bekendtskab med et åndsbeslægtet værk, *Pierre Etaix'* »Den store kærlighed«. Selv om filmen går i det københavnske Grand, der ellers i højere og højere grad lægger vægten på de såkaldte damefilm, bør det med det samme bemærkes, at titlen er meget ironisk.

Hvor Tati gjorde op med vor fagre nye glas- og betonverden, har Etaix haft det bedsteborgerlige franske provinsmiljø under behandling. »Den store kærlighed« er optaget »på stedet« – i Tours ved Loire-dalen – og allerede i åbningsscenen, der viser et bryllup i den smukke katedral, afslører Etaix, der både har skrevet og iscenesat filmen og spiller hovedrollen, sin dybe sans for de små skægte ting i tilværelsen. Det bliver vist svært at se på en fransk kirke-schweizer med hellebard og marchalstav i fremtiden uden at knække over af grin.

Historien handler om den pigeglade fyr, der indfanges af en provins-fabrik-ejerdatter og snart finder sig selv i et gammeldags chefkontor og et ulasteligt sæt mørkt tøj, med paraply udendørs og sutsko hjemme foran fjernsynet i en

rædselsfuldt møbleret villa, hvor svigerforældrene bor i underetagen. Men faktisk har ægteparret nået en vis tilstand af rolig glæde ved tilværelsen, og er der noget, sladderkællingerne i den provinsby, hvis miljø de selv er med til at opretholde, ikke vil tro på, så er det noget, der ligner lykke. Der må lus i skindpelsen. Den tidligere charmør er da også en skønne dag ved at falde for en dejlig ung sekretær, men hun er meget ung, og det er han ikke længere. Det giver lidt ekstra

Det bedsteborgerlige hjem er korrekt møbleret og danner en morsom ramme omkring et barokt billede af en provinstilværelse.

at tænke på, da han finder ud af, at hans næsten jævnaldrende kone udmærket kan opvaries af unge mænd på sekretærens alder.

Der er en masse rammende indfald i filmen, og instruktøren formår at kæde de smukt farvefotograferede udeoptagelser sammen med indendørs-scener i rum, hvis rigdom af hængende detaljer uden tvivl svarer til de faktiske forhold og netop derfor understreger det barokke billede af virkeligheden. Etaix glemmer – som god klovn – aldrig i sin vedvarende morskab alvor, og hvor han det ene øjeblik udleverer sørger han i det næste for, at vi ikke glemmer det rørende, der også ligger i menneskelivet.

Tati og Etaix, hvis frembringelser er ægte filmkunst – dvs. at indholdet ikke kan udtrykkes i noget andet medium end filmen – er i åndeligt slægtskab med Chaplin, men de bygger først og fremmest på en selvstændig fransk tradition, der var godt i gang allerede i 1907, da den lille elegante Max Linder gjorde sin entre med kåde, men beherskede løjer, som afslørede stor menneskekundskab og sans for dagliglivets dårskab og dejlighed. (20th Century Fox).

HK.

Fremmed-
arbejdernes
problem
kuglegravet

To
kardinaler
taler
ud

Kan Israel
vinde freden?

Jyderne trodsede
vejret

12/1969

forum

katolsk

Pave Paul VI fik en noget reserveret modtagelse i Genève, Calvins by. Det fremgår dog ikke af dette billede.

Vi er til for de andre

Vi er til for de andre. Under dette motto deltog ca. 35 mennesker som en selvstændig gruppe i Åsebakkevalfarten, som man kan læse om på de følgende sider. I nærværende rubrik skal vi pege på nogle aktiviteter, hvor demonstranternes motto faktisk er taget ad notam, selv om nogle af de implicerede måske nok kunne tænkes at ønske demonstranterne hen, hvor peberet gror.

I Århus er der lige blevet holdt international konference som har kulegravet fremmedarbejdernes problem op. (Se side 6-7) I denne forbindelse skal man sikkert ikke ignorere det, en deltager – for resten ikke uvenligt – sagde om os skandinaver: at vi er vældig flinke til at interessere os for de fjerntboende lidende og tilbøjelige til at glemme naboen. Der er sikkert også stof til eftertanke i en avisoverskrift, som vi har set fornylig: »Er Danmark ved at blive et land af ensomme.« Nu skal man ikke bruge alt dette som undskyldning for ikke at interessere sig for Vietnam og Biafra. Intet menneske er en ø. Vi er alle – naboen som den fjernere boende – en del af menneskeheden.

Når vi taler om fremmedarbejdere fra katolske lande i syd, er der et navn, vi uvægerlig får på læben. Det er en af deres stedligere præster, Katolsk Forums nabo, Msgr. Silvio Porisiensi, eller Don Silvio som han fortsat kan lide at blive kaldt. Da han er ude at rejse, kan vi godt tillade os at sige noget, der vil være ham ubehageligt at høre: Sjældent træffer man en mand, der i en sådan grad tager konsekvensen af sin tro som kristen – lever op til det, han står for. Hvad enten man er dansk præst eller lægmand, må man føle sig som en ussel gnier ansigt til ansigt med hans varme og naturlige gav-

mildhed, der både giver sig udtryk på åndelig og materiel vis. Det har en lang række ikke-katolske danske – der i blandt ikke så få kulturpersonligheder og gode folkekirkenavne – for længst opdaget, og det er i denne forbindelse værd at lægge mærke til, at don Silvio trods mange år i Danmark fortsat er en typisk italiensk præst, der ikke et sekund fornægter sin herkomst. Derimod har den støtte, vi danske *katolikker* har givet ham, ikke altid været lige fremragende. Ofte har han endog været ude for småligheder, som vi burde skamme os over. Dog har det beredt ham en stor glæde, at han i en af kirkens ejendomme har kunnet virkeliggøre en hurtigt fattet plan om en klub for udlændinge. Hans succes her bør glæde os alle og afføde lidt hjælp til starten næste sæson (Se iøvrigt side 7).

Ikke revolution

At det har været pave Paul VI en hjertesag at rejse til en generalforsamling, der talte lige dele deltagelse fra arbejdere, arbejdsgivers og regerings side, siger lidt om, hvilken kurs, paven ønsker fremmet – at det i hvert fald ikke er revolutionsteologien. Man skal nok heller ikke lige med det samme vente sig nogen revolutionerende ændring i kirkens organisatoriske opbygning, men nok en voksende selvbesindelse med hensyn til kirkens opgave og pligt især overfor de fattige, hvortil kommer en voksende opfattelse af, at kohandel og flirt med de smås undertrykkere er uværdig.

Selge venstern

Pave Paul blandt ILO-medlemmer.

Paven talte de fattige landes sag i Genève

Udover ILO-generalforsamlingen besøgte Paul VI Kirkernes Verdensråd,

og han havde en samtale med Etiopiens kejser.

Vi bringer senere et fyldigere referat af nogle af talerne.

Paven og hans følge beder Fadervor sammen med repræsentanter for de ikke-katolske kirker.

Under sit en-dages besøg i Genève opfordrede pave Paul VI mennesket af i dag til at gøre sig til herre over den moderne, industrielle teknik. I særlig grad gjorde han opmærksom på det behov, de fattige lande havde for hjælp, og hvor svært det var for dem at overleve »stillet overfor de stærkes magt«.

Paven talte til den internationale arbejdsorganisation – ILO's 50 års jubilæumskonference, og han erklærede, at organisationens arbejde var mere nødvendigt end nogensinde, og at man endnu havde lang vej til målet. »Kristi

Paul VI ikke skjul på, at der endnu var lange udsigter til, at den katolske kirke trådte ind i Kirkernes Verdensråd, og dette kom ikke bag på nogen af de tilstedeværende, som i forvejen var blevet underrettet om den katolske kirkes overhovedes standpunkt i denne sag. Man var mere optaget af, at paven havde afslået at medvirke i en fælles bønsgudstjeneste sammen med verdenskirkerådets generalsekretær, Dr. Carson Blake, skriver New York Times. Besøget i Kirkernes Verdensråds hovedkvarter sluttede dog med, at paven, pastor

Paul VI ved ILO's generalforsamling i Nationernes Palads.

disciple« ville »af fuldt hjerte« påtage sig deres del af arbejdet, hvor det drejede sig om at skaffe verden af med den plage, som uretfærdighed og forskelsbehandling frembød. Paven opfordrede til skabelse af en international og reel norm for arbejdsvilkårene. Det skulle ikke blot være teori. Man måtte sørge for, at tingene blev ført ud i praksis.

Den 71-årige pave talte i gården i Nationernes Palads i Genève, hvor salig folkeforbundet i sin tid havde til huse. Senere besøgte han ILO-bygningen og hilste på en stor del af dens stab.

Ved siden af talen til arbejds konferencen var besøget i Kirkernes Verdensråds hovedkvarter, de ikke-katolske kristnes »Vatikan«, dagens begivenhed. I sin tale lagde pave

Carson Blake og andre protestantiske præster sammen bad Fadervor.

Endelig havde pave Paul VI en samtale med Etiopiens kejser, Haile Selassie, som skulle tale på ILO-konferencen den følgende dag. Hovedemnet for samtalen mellem paven og kejseren var formodentlig Biafra-spørgsmålet, men man har sikkert også drøftet afrikanske udviklingsproblemer i almindelighed.

Pave Paul VI fik i Schweiz den traditionelle modtagelse, som bliver fremmede stats-overhoveder til del. Foruden de to hovedtaler holdt pave Paul VI 16 mindre taler. Tidligere i historien har der kun været et pavebesøg i Genève, nemlig da Martin V i 1417 opholdt sig tre måneder i byen.

NOTES BLOKKEN

Der er hos nogle katolikker en tilbøjelighed til at udjævne forskellen mellem det særlige og det almindelige præstedømme. Så mærkeligt det end lyder, kan denne tendens føres tilbage til det 2. Vatikankoncil. Thi den dogmatiske konstitution »kirken« har som første officielle læredokument anvendt Kristi tre embeder på fremstillingen af det almindelige præstedømme (nr. 9-16). Man skelner i katolsk teologi sædvanligvis mellem Kristi profetiske, præstelige og kongelige embede. Fra Kristus er disse embeder gået over til kirkens forstandere, d.v.s. biskopperne. Men de udøver kun disse embeder i afhængighed af Kristus og som en tjeneste i Guds folk. Det overraskende og på en måde helt nye er imidlertid, at samme konstitution også tilskriver det kristne lægfolk disse embeder. Men hvis man fordyber sig i teksten, vil man lægge mærke til en vigtig forskel. I konstitutionens 2. kapitel tales der om det almindelige præstedømme indenfor kirkens eget område. I konstitutionens 4. kapitel behandles derimod lægfolkets apostolat overfor verden. Indenfor kirkens eget område (d.v.s. menighedslivet) beskrives det almindelige præstedømme med hensyn til det profetiske embede, der er virksomt i troens sans og åndsgaverne, og det

præstelige embede, som er virksomt i sakramenterne. Derimod tales der ikke om lægfolkets kongelige embede. I det 4. kapitel, hvor der gøres rede for det almindelige præstedømmes opgave overfor verden, siges der imidlertid udtrykkeligt, at lægfolket er gjort »delagtigt i Kristi præste-, profet- og kongeembede« (nr. 31). Det kan jo kun betyde, at lægfolkets samfundsmæssige, dagligdags jævne arbejde har sakramental karakter. Deres profetiske embede viser sig i deres trofaste forbindelse med Gud. I kraft af deres præstelige embede udstråler de den Guds nærhed, som de har erfaret i eukaristien og de øvrige sakramenter. Deres delagtighed i Kristi kongelige embede eller hyrdeembede sætter dem i stand til at føre verden og menneskene nærmere til Kristus. »I deres liv i det menneskelige samfund, hvori de udøver deres jordiske opgaver, kommer der en dynamik til udfoldelse, som, uden at forandre disse opgaver, dog går ud over dem og åbner dem for et overjordisk mål. »Enten I nu spiser eller drikker, eller hvad I gør, så gør alt til Guds ære! (1. Kor. 10,31)« (Otto Semmelroth).

TI Roos 87.

Ny Testamente nr. 1 milliard til Nixon

Præsident Nixon har fået eksemplar nr. 1 milliard af Det ny Testamente, udgivet af det amerikanske protestantiske bibelselskab, der har eksisteret siden 1816. Afd. præsident Eisenhower fik i 1957 ek-

semplar nr. 500 millioner. Dengang regnede bibelselskabet med, at man først ville nå milliarder i 1982. Men nu har selskabet altså siden sin stiftelse udgivet 1 milliard eksemplarer.

JYDERNE TRODSEDE VEJRET

Våd Øm-valfart og kold Åsebakkevalfart med indlagt demonstration.

Valfarterne til Øm og Åsebakken var i år præget af dårligt vejr. I Øm silede regnen ned, og det klarede først op over middag, og til trods for, at valfarten til Åsebakken var lagt så sent som første dag i midsommermåned, var det hundekoldt.

På grund af regnvejret blev der ikke taget billeder i Øm i år, men til gengæld udsendte fjernsynet glimt fra gudstjenesten. (Vi håber, at dette kan bøde på skuffelsen over, at vi her kun er i stand til at bringe billeder fra Åsebakken. Tidligere har det modsatte jo gjort sig gældende.)

Fin deltagelse i Øm

Som sædvanlig var den tekniske side af Øm-valfarten i skønneste orden. I spidsen for arrangementet står to medlemmer af menigheden i Århus, Bengt Jensen og Børge Berg, og de har godt tag på det praktiske. Trods det dårlige vejr var deltagelsen i valfarten også meget fin. Biskop Hans L. Martensen, som ikke ønskede at folk skulle stå længere i den silende regn end nødvendigt var, afstod fra nogen egentlig prædiken. Han fandt det i sin korte tale glædeligt, at deltagelsen i valfarten trods det dårligst tænkelige vejr var så fin som den var. Det var tegn på, at der var tale om en rigtig

valfartsånd og ikke skovturstemning, mente biskoppen.

I øvrigt var valfarten præget af, at det var den internationale dag for meddelelsesmidlerne (se forrige nummer).

Tyndt besat på Åsebakken

I Åsebakkevalfarten deltog kun omkring 1000 mennesker, hvor man tidligere har været oppe på over det dobbelte.

Ikke desto mindre forløb den tekniske side af sagen som smurt, så oberstløjtnant *Henning Bisander* og de øvrige trofaste tilrettelæggere har kun grund til at være tilfredse med resultatet af deres slid. Blandt dem, der også går til makronerne, er spejderne, som for eksempel sørger for oprydningen, efter at sidste gudstjeneste er afsluttet.

Forudsætningen for det praktiske

I sin prædiken under messen understregede biskop Martensen nødvendigheden af livet i Kristus. En praktisk indsats måtte altid have dette liv som forudsætning.

Den afsluttende andagt fulgte den tradition, der er lagt for samme. Der blev sunget *Mariasalmer*, og der var sakramental velsignelse. Til slut blev Åsebakkens smukke statue af Vor Frue i

højtidelig procession båret tilbage til kapellet.

I en kort tale takkede Msgr. Kjeld Geertz-Hansen de gæstfri benediktinere, som hvert år stiller klosterets smukke grund til rådighed. Åsebakken var en stor velsignelse. Det var som om man kunne tage og føle på det overnaturlige her på dette sted. Klosteret var en af de helt nødvendige ting i bispedømmet.

Hvad Msgr. Geertz-Hansen her sagde, fulgte den tankegang, som fik den i øvrigt særdeles aktive pave Pius XI til at gøre en *karmeliterinde* Therese af Lisieux til værnehelgen for *missionsarbejdet*. Dette gjorde paven efter opfordring fra missionærer verden over.

Demonstration for fornyelse

I forbindelse med årets Åsebakkevalfart var der en stilfærdig demonstration. Cirka 35 mennesker deltog i turen fra Holte til Åsebakken som en selvstændig gruppe medbringende et transparent med ordene »Vi er til for de andre«. Under marchen sang de negro-spirituals og lignende, og i stedet for at bede rosenkrans diskuterede de forskellige emner. De gik ind på terrænet ved Åsebakken syngende »We shall overcome«, og straks derefter delte de løbesedler ud. Under messen

Biskop Hans L. Martensen ledede andagten.

Som afslutning blev Maria-statuen båret i procession af spejdere.

Fest og humør trods demonstrationer

Mange mennesker deltog i Msgr. Bruno Heims afskedsreception og i gudstjenesten i St. Ansgars Kirke.

Den 7. juni holdt den apostoliske delegat, Msgr. Bruno B. Heim reception i anledning af den forestående årsdag for pave Paul VI's kroning (den 30. juni). Receptionen, der formede sig som et festligt garden party i strålende sol, var samtidig en lejlighed til at tage afsked med ærkebiskop Heim, der som nævnt i »Katolsk Forum« nr. 10 skal være pronuntius i Ægypten. En masse mennesker deltog. Der var udenlandske diplomater, repræsentanter for de ikke-katolske kirker, repræsentanter for de katolske menigheder og institutioner osv. og en lang række andre venner af huset.

Der skulle have været revolution, men ...

stod de omkring deres transparent, og de gik samlet til kommunion. De spiste også deres frokost i fællesskab og kom så senere i samtale med de øvrige deltagere. De forlod Åsebakken inden den afsluttende andagt, idet de ikke – som en talsmand for dem udtaler – »på nogen måde kan anse Maria-procession, sakramental velsignelse og lignende som relevante udtryk« for deres kristendom.

Fire repræsentanter for aktionsdeltagerne, Jan Ulrik Dyrkjøb, Jacob Frandsen, Niels Brixtofte Petersen og Laurits Lauritsen begrundet i fællig aktionen overfor »Katolsk Forum«:

»Vi er en gruppe unge mennesker, der er utilfredse med kirkens udemokratiske struktur, dens utilstrækkelige engagement i alvorlige sociale problemer, dens livsfjerne liturgi og dens indelukthed. For at demonstrere vor vilje til at ændre kirken nedefra gik vi med på Åsebakkevalfarten på vor egen måde, og vi forsøgte at gøre de øvrige deltagere opmærksomme på vore synspunkter ved at uddele en løbeseddel.

Det viste sig, at mange deltagere kunne tilslutte sig vort grundsynspunkt, at vi som kristne er til for de andre (dvs. alle mennesker) og ikke skal lukke os inde i vort eget beskyttede milieu. Vi mener imidlertid, at dette grundsynspunkt bør udmøntes i konkrete handlinger og dybtgående reformer. Vi forsøgte at antyde en sådan konkretisering i vor løbeseddel.

Lad os nu bevæge os fra de abstrakte formuleringer til de konkrete handlinger! Lad os vise, at vi tror på, at evangeliet har direkte betydning for alle områder af vort liv!«

Uden at man går så radikalt til værks som demonstranterne sandsynligvis ønsker, kan demonstrationen måske give anledning til konstruktive overvejelser om, hvorvidt der er grund til at søge efter nye veje for kirkelivet.

HK.

Der var gået rygter om en demonstration vendt mod begrebet paveligt diplomati, og forlydenderne havde vakt nogen bekymring og irritation forskellige steder. Man har jo nu haft en delegat i Norden i snart 10 år og en aktion i forbindelse med et afskedsparty kunne mistænkes for en personlig drejning, men begivenhedernes forløb viste, at sådan skulle det ikke opfattes. Msgr. Heim gav den lille flok demonstranter en kasse øl, og med nogle undtagelser tog man for sig af de gode bajere. Man kan naturligvis sige som den vittige hund: »Der skulle have været revolution, men så kom der en kasse øl«, men som antydet hjalp øllet også udenforstående til at forstå, at der med de barske ord i resolutionen og i en tale dagen efter i Skt. Ansgars Kirke var ment noget principielt og ikke noget personligt. Ingen glemmer sikkert at Msgr. Heim er en mand, som har hjulpet de nordiske katolikker i usædvanlig grad.

Demonstranternes resolution, som var underskrevet af G. Bune Andersen, A. Malkki, E. Mannov, Kurt Hansen, Edith Jensen og Børge Kristian Mannov, og stilet til pave Paul VI, havde følgende ordlyd:

»Under koncilets tredie samling skænkede paven sin tiara væk, for at de penge, den var værd, skulle gives til de fattige. Denne gestus skabte ingen reformation i den katolske kirke. Vi har stadig en struktur, der er til forargelse for verden. En biskop fra udviklingslandene, biskop Mercier udtalte samme år (Katolsk Ugeblad, den 1. april 1966):

»Der er mange biskopper, der forstår, at kirken nu endelig må brvde med den pengemagt, den alt for længe har allieret sig med. Livet i fattigdom er en lige så uomgængelig betingelse for at kunne drive mission, som vor stræben efter kristen enhed. En »rig« kirke er en lige så uoverstigelig hindring for evangeliets udbredelse som en splittet kirke. Begge dele er imod vidnesbyrde.«

Vi tilslutter os fuldt ud biskoppens udtalelse.

Her i landet repræsenteres paven af en ærkebiskop, der ikke er vor ærkebiskop. Hans residens er en luksusvilla – pragtfuldt beliggende på en af landets dyreste grunde – hans personale er ordenssøstre, der er fjer-

net fra deres egentlige kald for at virke i en overklassehusholdning.

Uanset hvilke »sejre« det pavelige diplomati har opnået, finder vi, at kirken – og herunder paven – er bedst tjent med at blive repræsenteret af den stedlige biskop. Skulle paven stadig finde det nødvendigt at have en selvstændig repræsentant her i Norden, henstiller vi, at denne udøver sin virksomhed som en værdig repræsentant for »de fattiges kirke« og i overensstemmelse med evangeliets fordring til kirkens tjenere, samt at sådanne repræsentanter udnævnes blandt lægfolk, idet vi tilslutter os kardinal Suenens udtalelse til »Information Catholiques Internationales«, den 15. maj 1969, hvor han siger:

»Den pavelige ambassadørs rolle er problematisk. Hvorfor betro den til en præst, en biskop? En biskop, uden »Gudsfolk«, uden opgaver inden for sjælesorgen! Ville det ikke være bedre at betro stillingen til lægfolk, således som koncilet flere gange bad om? En nuntius' diplomatiske rolle er ofte tvivlsom. Den etablerer dialogen med Rom på den politiske magts niveau, og de fattiges stemme bliver ikke hørt. Det sker endog, den bliver kvalt.«

Ikke umyndiggørelse

Dagen efter sang ærkebiskop Heim dansk højmesse i en fyldt Skt. Ansgars Kirke. I en prædiken sagde sognepræsten, Msgr. Kjeld Geertz-Hansen bl.a.:

»Når vi i dag kan glæde os over, at en apostolisk delegat fører forsædet ved denne messe, denne Herrens nadver, så ser vi i ham ikke en diplomat. En apostolisk delegat har netop ikke diplomatisk status. Vi hilser ham som det han er: Den hellige faders udsending, den romerske kirkes binnede til vort danske bispedømme. Det betyder ikke umyndiggørelse af vor egen biskop, men tværtimod en anerkendelse af den danske biskops myndighed i sit bispedømme. Ellers behøvedes ingen »delegatus«. Så kunne Rom nøjes med et postbud. Og at udsendingen er bispeviet og altså ikke lægmand understreger yderligere hans rent kirkelige karakter. Deres Højærværdighed kan være sikker på, at det helt store flertal af danske katolikker ønsker at værdsætte Dem som den hellige faders udsending.«

Enheden vigtigst

I en tale til den forsamlede menighed sagde delegaten følgende:

Kære venner! Det falder mig svært efter 8 år at sige farvel til Norden og især til Danmark. Det har været for mig bevægede, arbejdsrige, men lykkelige år. Jeg føler mig hjertelig knyttet til Norden.

Min opgave var, her i Norden på en særlig måde at repræsentere den katolske verdenskirke og dens overhoved. Alt, hvad der sker i kirkens kontorer, skal tjene sjælesorgen. Vi har overfor paven og kirkens centrum skaffet en dybere forståelse for Norden. Vi har

Fortsættes side 18.

Er danskerne gode værter for udlændingene?

Den katolske komite for ud- og indvandring i Europa, CCMIE, som er en underafdeling af den internationale katolske kommission for emigration, har på Unge Hjems Højskole ved Århus og med Caritas Danmark som vært afholdt sin 22. konference.

Ved denne lejlighed blev problemet fremmedarbejdere i Norden kulegravet af 60 deltagere fra 15 lande. Der tales i øjeblikket om 20.000 fremmedarbejdere i Danmark, hvoraf de 10.000 skulle opholde sig i København og de resterende i andre dele af landet. Træder vi en skønne dag ind i fællesmarkedet, bliver tallene væsentligt højere, idet vi ikke kan lukke vore grænser, hvad vi hidtil delvis har gjort. Problemerne omkring fremmedarbejderne er endnu større i Norge og meget store i Sverige.

Fremmedarbejderne kommer fra lande med en katolsk befolkning, og det betyder fremover et ændret billede i de nordiske katolske sogne og deres menighedsliv.

1 million flytter rundt

Ved et pressemøde på konferencens første dag var der lejlighed til at oplyse repræsentanter for den danske presse om formålet med CCMIE's arbejde og om den interesse, der fra sydeuropæisk side vises problemerne omkring integrering af fremmedarbejdere i vore lande.

Den russisk-fødte Msgr. *Georges Rochcau*, Paris, der er CCMIE's præsident, fortalte, at man for tiden oplever den største emigrationsbølge i historien. Alene i Europa, der jo blot er et lille hjørne af verden, flytter ca. 1 million mennesker rundt hvert år, og tallet er stadig stigende.

Det katolske hjælpearbejde for emi-

Fremmedarbejdernes problemer

kulegravet

på international katolsk konference

i Århus.

granter har stået på siden 1951. Det er først og fremmest baseret på en hjælpetjeneste i de lande, som hovedsagelig leverer den fremmede arbejdskraft: Grækenland, Jugoslavien, Italien, Spanien og Portugal. Man forsøger med sprogkurser og samfundsmæssig information at forberede arbejderne til at gebærde sig i den nye tilværelse i det fremmede.

Glemmer vi naboen?

Også i modtagerlandene søger man at yde hjælp, når problemerne uvægerligt opstår for de fremmede arbejdere, der måske ikke kan sproget og føler sig isolerede eller pludselig står uden tag over hovedet og uden arbejde.

– Man beskylder så ofte kirken for at svæve oppe over skyerne og være urealistisk i sin deltagelse i hverdagens problemer, sagde den i Genève residerende græske metropolit, Msgr. *Emilianos Timiadis*. Men her tager man for alvor fat på spørgsmål, der har social betydning for mange lande. Vi kender skandinaverne som meget humanitært interesserede folk, der yder stor hjælp til folk i Viet-

nam, Biafra og andre dramatiske brændpunkter, og det beundrer vi. Men det er som tilstedeværelsen af udenlandske arbejdere ikke er den udfordring til selvkritik, som den burde være. Man er mest interesseret i problemerne på afstand. Emigration er en ting, hvor både vært og gæst må anstrenge sig og vise medmenneskelig forståelse.

Grundig information

Selve konferencens program omfattede først en oversigt over de problemer, der møder fremmedarbejderen, når han kommer i nær berøring med svenskeren, nordmanden og danskeren. Overlæge *K. F. Meldahl* gav en meget ærlig, måske noget pessimistisk skildring af det, der venter den, som beslutter sig til at leve i vore lande.

Beretningen blev fulgt op af dr. *Tadeusz Stark*, organisationens generalsekretær i Geneve. Han kom med en statistisk over antallet af fremmedarbejdere i de nordiske lande, og den fremkaldte en stor diskussion, som afslørede det vanskelige ved at sammenfatte en verdensomspændende situation i tal.

To svenskere, fil.lic. *Lennart Ejerfeldt*, Alunde, og konsulent *Thomas Thomell*, Lund, kom med en meget indgående redegørelse for fremmedarbejderens sociale, juridiske og religiøse situation i Sverige.

Forholdene i Norge blev belyst af arbejdsdirektør *Reidar Danielsen* fra Arbejdsdirektoratet i Oslo, og om tilstandene i Danmark talte ekspeditionssekretær *Fanny Hartmann* fra socialministeriet.

Fælles for alle bidrag var, at der blev givet en virkelig grundig information.

Højskolen i Skaade bakker.

Kirkelige forhold

Der var i øvrigt tale om en lang og grundig drøftelse af de kirkelige forhold i de nordiske lande, og der var en udmærket chance for de »nationale« præster til at redegøre for deres vanskeligheder. Man fik imidlertid også et levende indtryk af, hvilke store anstrengelser der gøres for at bringe kirken ud til de »fremmede«, som netop i alt for høj grad betragtes som fremmede og ikke som trosfæller og brødre.

I øvrigt havde en svensk statskirkepræst, pastor *Hans Sjöström* fra Uppsala, som bl.a. redigerede bladet »Vår kyrka«, lejlighed til at tale om den svenske statskirkes ansvar overfor de katolske indvandrere. Han gav de tilstedeværende katolikker megen inspiration, som lover godt for en stadig voksende forståelse, hvad angår dette, at den kristnes indsats ikke skal være afhængig af nationale eller konfessionelle tilhørsforhold. Man skulle i *fællesskab* søge at løse opgaverne i forbindelse med fremmedarbejderne.

Deltagerne

I konferencen deltog repræsentanter for ICMC (International katolsk kommission for emigration), repræsentanter for forskellige andre internationale organisationer som ICEM (International komite for europæisk udvandring), UCEI (italiensk sjælesorg i udlandet), Europarådet, Kirchliches Aussenamt, Orientaliske fremmedarbejderes organisation. Der til kom udsendinge fra en række nordiske organisationer og ministerier, fra Kristelig Forening for unge Mænd, Mellemfolkeligt Samvirke, Dansk Flygtningehjælp og Arbejdsdirektoratet. Endelig deltog 16 præster, som har sjælesorg for udlændinge i de nordiske lande, og andre interesserede.

Et bibliotek var omdannet til kapel, og hver dag var der koncelebration, hvor alle katolske præster, som ønskede det, kunne deltage. Det største antal var vel 28.

Rammen

Rammen om det hele var som nævnt Unge Hjemms smukt beliggende højskole i Skåde bakker. Stedet rummede alle bekvemmeligheder og gav de udenlandske deltagere et godt indtryk af dansk kultur og omsorg for den kristne familie. Der var enighed om, at de konferencer, eller studieuger, som organisationen hidtil havde holdt aldrig havde haft så gode omgivelser og betingelser for et energisk arbejde. Deltagerne var ved tilbagerejsen vel rustet til den daglige gerning.

HK.

Klubben for udlændinge har succes

De latinsksprogede udlændinges klub, Circolo Ricriativo, har afsluttet sin succesrige første sæson. Det skete ved en lille fest lørdag den 24. maj. 36 personer deltog. Der var fælles spising, filmforevisning og drøftelse af planerne for næste sæson.

Det var som bekendt cafeteria-ejernes klager over, at sydlændingene i København hang hele aftenen over en enkelt kop kaffe, der førte til, at Monsignore *Silvio Porisiensi*, den italienske præst i København tog initiativet til at starte en klub for fremmedarbejdere og andre udlændinge, som opholdt sig over længere tid i byen. Det daværende »Katolsk Ugeblad« var med til at føre ideen frem.

St. Ansgars menighed havde reageret positivt på udfordringen og stillet bibliotekssalen Bredgade 67 gratis til rådighed for formålet.

Søger at løse kontaktproblem

I oktober 1968 lagde man ud og siden har klubben været åben hver lørdag- og søndag aften. Ind imellem har der været større fester som for eksempel til fastelavn og ved sådanne lejligheder var formanden, don Silvio, hvis fortrinlige madlavning og gæstfrihed i øvrigt er kendt vidt og bredt, kok.

Der kommer regelmæssigt 40-50 mennesker i klubben, som efterhånden er blevet et næsten rent italiensk foretagende.

Klubben er et yderst konstruktivt forsøg på at løse fremmedarbejderes kontaktproblem. Nu er der sommerferie, og til efteråret lægger man ud igen.

Fortsat stort problem for cafeteriaerne

Men hvordan er forholdet nu mellem de fastboende udlændinge og cafeteria-ejerne.

»Katolsk Forum« har forhørt sig hos tre store københavnske cafeteriaer:

- Hvad Lido Corner ved »Buen« over for hovedbanen angår var svaret klart nok. Cafeteriaet havde ganske simpelt måtte lukke, og udlændingene blev utvetydigt tillagt skylden. De mødte op i stort tal, købte lidt og kom ind imellem i klammeri i en sådan grad, at inventar blev smadret.

... men fortsat fremmedarbejderproblemer på cafeteriaerne.

Tabene var så store, at man ikke så nogen anden udvej end at lukke og nøjes med den almindelige restaurant Lido, der har servering ved servitricer og betjeningsafgift og derfor ikke får problemer af ovennævnte art.

- Imperial ved Vesterport understreger, at problemet er lige så stort, som da det sidste år blev slået stort op i pressen. Udlændingene fylder lokalet og køber meget lidt ved siden af, at de blokerer pladsen, så der ikke er mange borde til det mere købedygtige publikum. I det hele taget virker de afskrækkende på for eksempel folk med børn, som ganske simpelt går andre steder hen af angst for optøjer, fortæller receptionschefen. Cafeteriaets personale viger tilbage for i alt for vid udstrækning at smide udlændingene ud, da man har respekt for at blive hængt ud i pressen. Der er dog ingen tvivl om, at også dette års regnskab på grund af problemet med udlændingene vil vise et nyt under-skud, oplyser virksomheden. Det er hovedsagelig grækere, algerere og arabere, der er årsag til problemet, mener man.

- Mest roligt tager man situationen i ABC-kæden, som har cafeteriaer forskellige steder i byen. Man tænker naturligvis over sagen med de lidt købende udlændinge, men noget stort problem er der egentlig ikke tale om. Spørgsmålet er mest påtrængende i cafeteriaet på Vesterbrogade lige ved Rådhuspladsen. Man viger dog tilbage for enhver form for diskrimination, men må naturligvis skride ind, hvis der er tale om optøjer o.l., som jo i øvrigt kan iværksættes af alle slags grupper uden hensyn til nationalitet. Talsmanden for ABC hilser et initiativ som don Silvios velkommen, og er glad for et hvert initiativ, som kan hjælpe med til at give udlændingene en plads i det danske hverdagsliv, som svarer til den landets »almindelige« borgere har.

HK.

Herre, hvor går vi hen?

Betragtninger i en synodetid ved V. Duclos O.P.

Ferietiden står for døren, og mange vil nok rejse til Rom og muligvis gå ud ad Via Appia og standse op foran den lille kirke *Domine, quo vadis?* Vi husker allesammen legenden om, hvordan Peter under forfølgelserne flygtede fra Rom og på vejen mødte Kristus, som på hans spørgsmål: »Herre, hvor går du hen?» svarede »Til Rom for at korsfæstes i stedet for dig.« Hvis vi i dag skulle møde Kristus, ville vort spørgsmål nok lyde lidt anderledes, efter at vi har set, hvor hurtigt – og nogle gange måske endda forhastet – udviklingen går selv inden for kirken, og hvor usikker fremtiden synes at være. Vi ville nok i stedet spørge: »Herre, hvor går vi hen?«

Vinden blæser, hvorhen den vil

Vi er ikke de første, der føler os i vildrede. I evangeliet fortælles der om en from jøde, en lærd gejstlig og teolog, Nikodemus, som havde svært ved at forstå, hvor den nye profet var kommet fra. Han følte, at han kom fra Gud, men der var så meget nyt i hans forkyndelse, som han havde svært ved at få til at passe ind i sin teologi. Han spurgte så Jesus selv, som svarede ham med en slags ordsprog: »Vinden blæser, hvorhen den vil, og du hører dens susen, men du ved ikke, hvorfra den kommer, og hvor den farer hen« (Joh. 3,8). Det samme kan vi i mangt og meget sige om de nye impulser i kirken i dag. Vi er ikke helt klar over, hvorfra de kommer, og endnu mindre over, hvor de fører hen, – vi mærker bare, at de er der. Naturligvis er det, at de er der, ikke nok til at sige, at de kommer fra Gud og heller ikke til at benægte det. Skulle vi ikke ligesom Nikodemus se lidt nærmere på dem, før vi fordømmer eller forkaster noget, bare fordi det forstyrrer og ikke passer ind i vore cirkler?

Det er også muligt, at der i Jesu svar ligger noget, som ligeledes gælder for os, nemlig det, at vi skal fødes på ny. Vi er allesammen døbt, genfødt af vand og Ånd, og kan derfor endnu mindre end Nikodemus forstå, »hvorledes et menneske kan fødes, når det er gammelt«. Det kan jo ikke for anden gang krybe i dåbskjolen! Nej, naturligvis ikke! Men det gale er netop, at vi er blevet »gam-

le«, – vi, som har fået Helligånden, Guds Ånd, som gør alle ting nye. Den nyfødte begynder med at sprælle, og inden længe begynder barnet at kravle og senere at gå. Det er livets lov, og den gælder også, når der er tale om Gudslivet. Enhver forandring er ikke fornyelse, og al bevægelse kommer ikke fra Ånden, men stilstand betyder altid, at man er ham utro.

Om at gå sammen

Men dåben er ikke bare en fødsel, – den er en fødsel ind i Gudsfolket. Vi fødes til at leve vort liv sammen med de andre og til at vandre vejen med dem. Derfor er en synode udtryk for noget temmeligt vigtigt i kirkens liv. Ordet *synode* kommer af det græske ord »sun« (sammen med) og »odos« (vej). Det betyder:

den vej, der fører os sammen. Men man kan også fortolke det lidt anderledes, selv om det ikke er helt i overensstemmelse med de sproglige regler: den vej, vi går sammen. Herhjemme står vi for øjeblikket midt imellem disse to fortolkninger.

Synoden har ført os sammen på en helt ny måde, og ikke så få menigheder her i landet har fået øjnene op for problemer og synspunkter, som hidtil har været dem ukendte, fordi vi allesammen levede mere eller mindre lukket inde i vores eget. Vi var ikke rigtig vant til at tale sammen og til i fællesskab at prøve på at finde nye veje. Og naturligvis var det ikke alt nyt, der fik en lige god modtagelse, eller som blev lige rigtigt opfattet. Men vi opdagede, at det gærede, at den nye vin var ved at modne, og at der skulle nye sække til at tage imod den. Nu var spørgsmålet bare, hvordan disse nye sække skulle se ud!

Vi nærmer os nu mere og mere synodens plenarmøde og især tiden efter synoden, hvor ordets anden betydning vil gøre sig gældende. Nu har vi mødt hinanden, så nu har vi bare tilbage at lære at gå vejen sammen. Hvor den fører hen, ved vi ikke. Det er meget muligt, at den danske katolske kirkes historie i den kommende snes år kommer til at ligne hebræernes usikre vandring i ørkenen, da de var gået ud af Ægypten. Vi vil sikkert mere end en gang med vemod tænke tilbage på de gode gamle dage, »da vi sad ved kødgryderne og kunne spise os mætte i brød« (2 Mos. 16,3). Men parolen bliver ved med at være: at gå og at gå sammen. Kun når vi er sammen, er vi i kirken, og kun hvis vi går, er vi Helligåndens kirke.

Troens vandring

Vi ligner en lille smule Nikodemus, når vi famler i mørket. Men vi ligner også Abraham i troen. Da Gud sagde til ham: »Drag ud fra dit land, fra din slægt og din faders hus til det land, jeg vil vise dig« (1 Mos. 12,1), spurgte han ikke: »Hvor er det land?« eller »Hvor fører du mig hen?«. Han adlød bare. Derfor blev han alle troendes fader og et forbillede for os. Det var slet ikke så lille et vovestykke af biskoppen at indkalde synoden og endda en helt ny form for synode, men det var et udtryk for vor tro på, at Helligånden er i kirken, og at han vil føre os ad nye veje, fordi det er en ny tid, vi lever i. Men kirken herhjemme er ikke bare biskoppen + 200 synodemedlemmer. Det er ikke meningen, at de skal gå på alle de andres vegne. Vi skal allesammen drage ud og lade være med at klamre os til nogle ydre former, som har gjort deres gavn, men som tiden er løbet fra. Vi skal ikke se tilbage, men fremad: Herren er på vej, – kom, lad os gå ham i møde (jfr. Matt. 25,6).

UDLAND

Kardinal Suenens om autoriteten i kirken

Interview med fransk blad har vakt opmærksomhed verden over

Det kendte franske tidsskrift »Informations Catholiques Internationales« bragte d. 15. maj i år et interview med kardinal Suenens, ærkebiskop i Malines – Bruxelles. Kardinalens udtalelser har vakt stor opsigt verden over, og allerede nu foreligger der oversættelser til andre sprog, – på tysk f.eks. i Jesuitternes berømte blad i Schweiz: »Orientierung«. Her i »Katolsk Forum« kan blot gengives enkelte punkter af dette interview, som står som en optakt til den næste bispesynode i Rom til efteråret.

Centrum og periferi

Efter kardinal Suenens mening skyldes krisen i kirken den spænding, der råder mellem det, han kalder centrum og periferien i kirken. Og denne spænding har sin rod i et forskelligt kirkesyn. En centraliserende opfattelse må nødvendigvis betragte kirken ud fra et juridisk og statisk synspunkt, biskopperne som en slags amtmænd, der udfører ordrerne fra centralregeringen. Det modsatte syn, der går fra periferien til centrum, ser kirken som en evangelisk virkelighed, som et mysterium, der går ud over det rent juridiske aspekt. Enhver dialog om og i kirken er på forhånd dømt til at blive en fiasko, hvis kirken ikke først og fremmest er et fællesskab af brødre, et livsfællesskab i og med Gud. Derfor må udgangspunktet for en sund lære om kirkens væsen begynde med de lokale kirkers betydning og rolle i Guds frelsesplan. De lokale kirker åbenbarer og aktualiserer derved Kristi ene kirke. Den katolske enhed vil ikke sige ensartethed, men forskellighed i enheden.

Paven som bispekollegiets fører

Og dette fører kardinal Suenens ind på det brændende spørgsmål om forholdet mellem pavens primat og biskoppernes kollegialitet, – et spørgsmål som det an-

det Vatikankoncil ikke fik gennemdrøftet til bunds, selv om visse retningslinier blev trukket op. Paven bør aldrig isoleres fra bispekollegiet, og selv om han har ret til at tale og handle alene, vil dette ord: »alene« aldrig sige: adskilt, isoleret. Paven handler altid som bispekollegiets fører, selv når han handler og taler uden et formelt samarbejde med det. Men det ligger i præmisserne, som det andet Vatikankoncil angiver, at de lokale kirker gennem deres biskopper bør spørges til råds og samarbejde direkte og åbent til alt, hvad der vedrører kirken som sådan. Således er det af stor psykologisk betydning, at de pavelige hyrdebrev og andre dokumenter fra Rom fremtræder som resultatet af et samarbejde mellem Rom og de lokale kirker for netop derved at sikre, at den kristne menighed tager imod dem i den rette ånd. Pavens rolle forstås kun i relation til kirken: ligesom legemet ikke kan løsribs fra hovedet, kan paven kun forstås i relation til Guds folk på vandring, til kirken. Og dette giver kardinalen anledning til at komme med et lille angreb på »Osservatore Romano«, der efter hans mening netop isolerer sig, f.eks. ved kun at åbne sine spalter for visse teologiske opfattelser og meninger, og som en god belgier tilføjer han: »En klokke giver kun een lyd, – men man ville gerne høre et helt klokkespil.«

Ligesom paven skal ses i relation til kirken, bør biskoppernes rolle forstås ud fra det forhold, der eksisterer mellem dem og den del af Guds folk, der er betroet dem. Nye og demokratiske former og metoder i udøvelsen af den biskoppelige autoritet bør findes, uden at de ender i et rent parlamentarisk styre. Biskoppens autoritet er villet af Gud, men biskoppen skal lære at føre en dialog med sine præster og lægfolk, for derigennem at nå frem til en rigere og langt dybere forståelse af lydighed overfor autoriteten. Kun på denne måde kan op-

nå et »medansvar i kirken af i dag« (det er titlen på den bog, kardinalen udgav i maj 1968). Også her kommer der en kritik fra kardinalens side af den romerske kurie, der af og til ved forældede love kan bremse bestemmelser, som den lokale biskop i dialogen med præste- og lægmandsråd har anset for nødvendige for kirkens liv.

Bjergstrøm

Koncilet ligesom åbnede for en bjergstrøm, der river alt med og skaber uorden. Spørgsmålet bliver nu, om man vil forsøge at dæmme op for strømmen igen, eller om man vil prøve på at lede vandet frem ad kanaler for at kunne udnytte dets kræfter. Dette gælder også den teologiske forskning indenfor kirken – en forskning, der for mange teologer i tidens løb har været som en korsvej, fordi den akademiske frihed var blevet undertrykt. Love er skabt med henblik på livet, og livet skal udfolde sig i en vis orden. Loven skal være som en ramme, men skal undgå detaljer, for enhed er ikke identisk med ensartethedens tvang. Ud fra dette princip bør kirkeretten revideres. Og i dette arbejde bør man efter kardinalens mening også tage op til fornyet overvejelse spørgsmålet om måden, hvorpå paven vælges. Ud fra det kirkesyn, som nu er fastlagt af det andet Vatikankoncil, kunne man tænke sig, at det netop blev bispesynoden, der foretog dette valg, og ikke som hidtil kardinalkollegiet. Kardinal Suenens anser også en revision af den romerske kurie som absolut nødvendig. Nye arbejdsmetoder bør anlægges, og i langt højere grad end tidligere skal man søge hjælp hos internationale specialister, – kort sagt kirkens enhed skal fremmes gennem en dialog mellem Rom og de lokale kirker. Og et hjertesuk fra kardinalen: kollegialitet er en vanskelig ting at lære, men hvis man når frem til det, da kan kirken blive sakramentet, tegnet på verdens enhed.

Nuntierne

I dialogen mellem Rom og de lokale kirker bør ses spørgsmålet om de pave-lige nuntiers berettigelse og betydning. En nuntius har både en diplomatisk rolle som ambassadør for Vatikanstaten og en religiøs rolle som Roms udsending til den lokale kirke. Den diplomatiske mission kunne eventuelt overtages af lægfolk. Den religiøse rolle er mere problematisk og kunne for eksempel overtages direkte af biskoppernes synode, der jo også har som formål at knytte loyale venskabsbånd mellem paven og biskopkonferencerne.

Krise

Kirken er, siger kardinal Suenens, inde i en vanskelig krise, mange forlader kirken i protest, andre ønsker dog indenfor kirken at komme frem med en positiv kritik, for at kirken skal være »uden plet eller rynke«. Også i kirken er der som overalt en autoritetskrise. Ingen katolik vil fornægte autoriteten i kirken, men den bør løsrives fra et tidsbestemt system. Som kardinalen siger: Vi sætter pavens primat alt for højt til at ønske det spoleret af et system, der i den grad kompromitterer det overfor den verden, der ikke bebrejder os, at vi er kristne, men at vi ikke er det nok. Spørgsmålet er: Står kirken som et vidnesbyrd om sandhedens og kærlighedens evangelium? Rom er som en gammel eg, der er vokset op og blevet stor, men i tidens løb er der krøbet slyngplanter op af stammen og de tager kraften fra grenene. Men trods alt slutter kardinal Suenens sit interview som optimist: vor kristne tro bør munde ud i håbet, fordi kirkens påsketro skal få os til at sige: »Vi ved, på hvem vi tror.« Kirken vil gå gennem denne krise og med nye kræfter tage den opgave op, som verden af i dag stiller den.

FERIEGUDSTJENESTER

Esbjerg 6/7-17/8 kl. 11.30 turistmesse (tysksproget).

Fanø Bad: Hver søndag kl. 16 i Quisiana (fra 6. juli).

Nordby: Hver lørdag kl. 16 i Håndværkerforeningen (fra 12/7).

Sønderho: Forespørg Turistforeningen.

Frederikshavn: (Helligåndskirken, Uranienborgvej) juli og august kl. 11 hv. søndag.

Løkken: (Centralskolen, Harald Fischersvej) juli og august kl. 9 hv. søndag.

Dragsbæklejren, Thisted juli og august kl. 17 hv. lørdag.

Skagen Henvendelse til turistforeningen, Banegårdsplads.

Fynske badesteder: Henvendelse til (09) 21 05 42 katolsk kirke, Odense.

Rudkøbing: St. Bemdts kapel kl. 19 den 15/6 - 29/6 - 13/7 - 3/8 - 17/8 Brogade.

Nykøbing Sj. Statshospitalet (formentlig hver søndag kl. 10 – oplysning i turistforeningen).

Asserbo: Friheden, Skovbovej (formentlig hver søndag kl. 17) – oplysning i turistforeningen og opslag i kapellet.

UDLAND

At besøge Israel igen mere end et år efter lynkrigen i juni 1967 er at blive konfronteret med et nyt land. En første forskel slog mig straks efter landingen under den korte køretur i bussen, der førte os fra lufthavnen til Jerusalem. Dette var et land i krig. Der var mange soldater, både mandlige og kvindelige, på vejene. Atmosfæren var spændt. Propagandaen, der allerede var intens for tre år siden, var nu blevet en plage, der ikke ville tage ende. Den lå bag alle samtaler. Den gav tonen an ved den reception, hvor vi blev budt velkommen. Den spøjte i folks tankegang. Israellerne, som vi talte med, skulle ikke blot vide, hvem vi var, og hvorfor vi var kommet. Vore værter ville partout sondere vor indstilling og søgte at vinde den til deres fordel. Det var blevet det væsentlige for dem. De viste os uden ophør, hvad de mente, vi burde se, og opfordrede os til at blive så længe som muligt.

Siden 1965 er tonen blevet skærpet betydeligt. Den arabiske trussel er blevet en realitet. Eftersom freden endnu ikke er blevet understreget, og eftersom stormagterne endnu ikke er blevet enige indbyrdes om at skabe fred i Mellemøsten, må man nødvendigvis tænke på krig, forberede den, vinde den. I Israel med dets 2.700.000 indbyggere er 70.000 soldater mobiliseret, og 200.000 kan indkaldes i løbet af 24 timer. Den militære tjenestetid er blevet forlænget til tre år for mændenes vedkommende og til 18 måneder for kvindernes.

Fjenden inden for murene

Men israelerne, som jeg holder af og respekterer, er ikke anderledes end andre mennesker. De nærer de samme følelser som vi. Til trods for en litteratur, som meget uforsigtigt idealiserer dem, føler de intet særligt kald til vedvarende heroisme. Jeg ser endnu for mig denne unge marinesoldat, som jeg en aften faldt i snak med, mens vi så ud over Haifas havn, der lå som en lysende kurve tegnet af aftenens lys og blødgjort af den begyndende nats lunhed. Da jeg spurgte ham, hvor lang tid han endnu havde tilbage i Israels marine, svarede han med en præcision, som beviste, at han talte dagene som en almindelig værnepligtig ville have gjort det i Frankrig. Alligevel beklagede han sig ikke. Han accepterede skæbnen, som hviler over hans folk, men han blev først rigtig ivrig, da han skulle præcisere sine planer for fremtiden. Han vidste, hvad han ville, og han var besluttet på at gøre alt for at nå det. Hvor-

Kan Israel vinde freden?

Udgiveren af det franske u-landstidsskrift »Croissance des Jeunes Nations«, Georges Hourdin, har genbesøgt Israel næsten to år efter junikrigen i 1967.

for skulle han ikke være fristet til at give den skæbne, som forhindrede ham i straks at gå i gang med et fornuftigt og fredeligt arbejde, et navn? Han kaldte den – som alle israelere – »araberne«. Hvorfor skulle han ikke afsky dem?

Og det er den anden store forskel – og det er en meget stor forskel – mellem Israel i dag og Israel for tre år siden. Før seksdageskrigen var jøderne så godt som de eneste indbyggere og de ubestridte herrer i dette land, som dengang havde et areal på 21.000 km². Israel tæller i dag 90.000 km². De ca. 300.000 arabere, som var forblevet i landet efter 1948, var for størstedelen grupperet i området mod nordvest. De var genstand for en tydelig diskriminering, der selv om den var begrænset, dog alligevel var ret streng. De lod som om de havde slået sig til tåls. Efter alt at dømme ville de efterhånden mere og mere vænne sig til deres situation. I dag efter junisejren 1967 er araberne overalt inden for de nye grænser. Der er 900.000 i Vestjordan, hvoraf 300.000 er flygtninge. Der er 400.000 i Gaza-området, hvoraf 100.000 er flygtninge. De myldrer i den gamle bydels gader i Jerusalem. Israel ved ikke, hvad de skal stille op med de nye erobringer. Israel har vundet krigen, men er i færd med at tabe freden. Araberne, som i 1967 hverken havde tid eller militær styrke til at overskride grænserne, befinder sig nu i 1968 inden for disse grænser.

De to befolkningsgrupper lever til en vis grad ansigt til ansigt. Man kan endog sige, at de på visse steder er blandede. Men de kender ikke hinanden. De forstår ikke hinanden.

En gejstlig fra Vesteuropa, som er specialist i Islam, sagde til mig: »Araberne kan ikke acceptere dette. De lader som om, og det gør de ifølge en meget gammel tradition. De kysser den hånd, som de ikke kan hugge af. Islam er blevet ydmyget ved israelernes erobring af Jerusalem. Araberne har følt det som et slag i ansigtet på deres profet...«

Disse ord blev talt til mig de første

dage under mit ophold, da alt endnu var roligt og man ikke talte om andet end fredsforhandlinger mellem Abba Eban, den israelske udenrigsminister, og kong Hussein af Jordan. Rusland havde givet grønt lys i slutningen af september. FN's repræsentanter var mellemmand.

Hvad skal man stille op med de erobrede områder?

Men blot nogle få dage efter udbrød uroligheder i Vestjordan og i Jerusalem. Skolebørnene defilerede forbi i gaderne. De handlende i Jerusalem lukkede deres butikker for resten af dagen. Israelernes overraskelse var stor. De troede, at araberne havde forstået, hvad der var i deres egen interesse, og at de havde accepteret.

Det drejede sig ikke længere blot om terroraktioner. Israelerne stod over for kollektive ytringer af den offentlige mening. De psykologiske vanskeligheder, som israelerne havde ved at fortolke dis-

Lederen af den arabiske frihedsbevægelse Yasser Arafat. Maskinpistolen er hans program.

General Moshe Dayan, Israel. Det er ham, der har ansvaret for de erobrede områder. Kan han vinde freden?

se kendsgerninger korrekt, var af en sådan art, at nogle israelere gav mig forklaringer, der måtte virke forbløffende. De sagde: »Fredsforhandlingerne er begyndt. Den arabiske befolkning er bange for at blive forkert bedømt, hvis den påny skulle komme under Jordans og Ægyptens suverænitet. Befolkningens ledere skynder sig derfor at demonstrere deres loyalitet«.

Hvor ville alt være let, hvis denne version var rigtig. Det er rigtigt, at vi hørte denne bemærkning, netop da vi vendte tilbage fra en længere tur i de besatte områder. Synet af det arabiske landbrug kunne let indgyde en den tanke, at en forsoning ikke blot var mulig, men endogså nødvendig og ønskelig.

Nu strides de israelske partier og de israelske ministre om de nye territoriers status. General Moshe Dayan kom den 22. oktober med en offentlig erklæring om nødvendigheden af at skabe gode forhold mellem israelere og arabere i de nye territorier. En erklæring, som udløste en storm af utilfredshed, og som fik til følge, at man nu måtte tro, at de nye territorier ville blive definitivt i staten Israel.

Efter denne dato er debatten blevet stadig heftigere. Det er ikke sikkert, at regeringen kan opnå enighed om spørgsmålet. Der er hele fire tendenser, der gør sig gældende. »Hvis der ikke var den arabiske trussel«, sagde en student fra Tel-Aviv til mig, »ville vor politiske enighed hurtigt komme på prøve.«

En palæstinensisk forbundsstat må være løsningen

De moderate i den israelske regering vil gerne gå med til at give araberne de

erobrede områder tilbage med undtagelse af Gaza-strimlen og højedragene ved grænsen til Syrien. De hellige steder i Jerusalem skulle også gives tilbage til muhamedanerne. Disse skulle i hvert fald have fri adgang til dem. Det man til gengæld forlanger er, at man højtideligt anerkender Israels eksistens.

De diskussioner, der deler regeringen i Jerusalem, skaber også splittelse i Jordan, hvor beduinerne og de arabiske frihedsbevægelser, rekrutteret blandt flygtningene, udkæmper blodige træfninger. Samme splittelser ser man i Ægypten.

Men der er én ting, som ikke er forandret i Israel. Det er den solide økonomiske fremgang og folkets solide sammenhold i modsætning til regeringens splittethed. Jeg fik endnu engang lejlighed til at beundre den kendsgerning, at så mange mænd og kvinder fra så mange forskellige lande i verden har fundet det værd at slå sig ned i dette vidunderlige, men barske land for at begynde forfra. De havde ikke nogen sten at hælde deres hoved til. De er kommet hertil for tredive eller femten år siden. Endnu så sent som i 1968 kom der 30.000 hertil. De har accepteret det arbejde, som de nu en gang kunne få. De har ligeledes accepteret den strenge kollektive disciplin, som alle må adlyde. De har kæmpet og arbejdet hårdt. De har giftet sig. Deres børn udgør virkelig et nyt og sundt folk. Jeg har diskuteret med israelere, der var kommet fra Polen, Rusland, Bulgarien, Tjekkoslaviet, Tyskland, Irak og Nordafrika. Nu må de kæmpe for at forsvare det stykke jord, de har fået.

Jeg er stadig arabernes ven. Jeg er stadig af den opfattelse, at den eneste måde, man kan løse den eksplosive situation i Mellemøsten på, består i at se stort, at gøre ende på hævnmentaliteten og om sider prøve at grundlægge en palæstiensisk forbundsstat. I en sådan forbundsstat må jødiske israelere og jordaniske arabere prøve at få det til at lykkes, som allerede er lykkedes i Libanon mellem kristne og muhamedanere. Jeg tror ikke, at der er nogen anden udvej for at skabe en varig fred og sikre Israel den fremtid, det fortjener.

Georges Hourdin.

Redaktør Helge Kristensen
er bortrejst til ca. 16. juli,
og redaktionskontoret
er kun åbent mandag og
torsdag i tiden indtil da.

Enhed og mangfoldighed i kirken

Af kardinal Bernard Jan Alfrink.

Blandt de bestræbelser, der i dag gøres for kirkens fornyelse, spiller kravet om en ændring af kirkens struktur og om anerkendelse af pluralismen en meget betydelig rolle. Disse to ting er tæt forbundet med hinanden. Strukturændringen tilstræbes i bevidstheden om, at kirken i historiens løb formår at tilpasse sin organisation efter det vandrede Gudsfolk. Kravet om større anerkendelse af pluralismen beror på den overbevisning, at kirken til hver en tid i historien på mangfoldige måder kan og skal udfolde sine rigdomme i overensstemmelse med de forskellige folkeslag og omstændigheder. Når der tilstræbes en større pluralisme, er formålet ikke at arve enheden, men at uddybe den og bringe den til større udfoldelse.

Kirken forbliver ikke uberørt af de dybtgående omvæltninger, som i vor tid finder sted inden for samfundets forhold og strukturer. Det er noget, vi alle til stadighed erfarer mere og mere.

Sociologen

Religionssociologerne har gjort gældende, at de ændringer – både i holdningen over for troens indhold og over for autoriteten i kirken – der for tiden finder sted, har noget at gøre med ændringerne i samfundet som sådant. De har påpeget, at religion og kirkelige institutioner ikke er uforanderlige størrelser, og at deres udvikling ikke udelukkende kan forklares ud fra den teologiske udvikling. Der er også sociologiske lovmæssigheder med i spillet. Det er noget, man ikke må glemme, når man taler om en tros- og autoritetskrise i kirken. Ikke sådan at forstå, at sociologien har det sidste ord i kirken. Meningen er, at man med udgangspunkt i de af sociologien fastslåede kendsgerninger kritisk skal efterprøve disse ud fra et kristent synspunkt for at se, om de muligvis skulle være af positiv værdi for kirken. Dette kan for eksempel gøres gældende med hensyn til de for-

»Et rent autoritært hierarki kan ikke længere opfylde sin sendelse på rette måde.«

skydninger, der har fundet sted i indstillingen over for autoriteten. Et rent autoritært centraliseret hierarki kan ikke mere opfylde sin sendelse på rette måde. Det byder ikke på tilstrækkelige muligheder for den kommunikation fra neden og op, som er nødvendig, hvis hierarkiet ikke skal være uvidende om, hvad der foregår, og hvordan tingene ser ud for de almindelige troende.

Guds folk

Koncilet og den efterkonciliære lære om kirken byder på mange muligheder for en positiv vurdering af de bestræbelser for at få strukturerne ændret og for at opnå pluralisme i kirken, der dag for dag kommer mere og mere til udtryk. Denne lære om kirken kan anspore til sådanne bestræbelser og – om nødvendigt – korrigere dem, hvis de bliver for yderliggående.

I denne forbindelse må man først og fremmest tænke på den dybere bevidsthed om, at kirken lever og udfolder sig i historien, som man på ny har fundet frem til, og som koncilet gav udtryk for, da det i konstitutionen »Kirken i verden af i dag« gav tanken om kirken som Guds folk en fremtrædende stilling. Kirken som Guds folk! Det vil sige, at »kirken virkelig indgår i den menneskelige historie«, og at den lever med i dens »prøvelser og vanskeligheder«. Til disse prøvelser må henregnes de forfølgelser, den er genstand for fra verdens side, men man må heller ikke glemme kirkens egne indre vanskeligheder. Kirken er nemlig behæftet med kødets svagheder. Derfor er den »semper purificanda«, og derfor opfordres den stadig til omvendelse og bodfærdighed. Konsekvenserne af denne opfattelse, hvor kirken ikke ensidigt betragtes og anerkendes ud fra sin guddommelige oprindelse, men også ud fra et menneskeligt og historisk synspunkt, gennemgår en yderligere udvikling inden for teologien. Derved viser det sig f.eks., at den centraliserede autoritetsudøvelse i kirken til dels og må-

ske i vid udstrækning skyldes samfundsmæssige faktorer fra en svunden tid, og at den set på baggrund af urkirken og Det nye Testamente absolut ikke kan anses for at være den eneste mulige og berettigede. Det viser sig ligeledes, at disse samme faktorer har haft indflydelse på formuleringen af kirkens troskræfter og på dens udførelse i praksis, og at den derfor både kan og bør revideres nu, hvor samfundsforholdene har ændret sig.

Dogme og Bibel

Det faktum, at det 2. Vatikankoncil ikke har udtalt en eneste fordømmelse og ikke har forkyndt et eneste nyt dogme, har altså ikke bare sin begrundelse i koncilets pastorale karakter. Det viser snarere, at koncilmødene i lighed med Johannes XXIII havde erkendt, at eksklusive og formelle definitioner ikke mere er de rette midler til at lede de troende med myndighed i sager, der angår tro og moral. Hvis den kristne lære skal finde forståelse, må den også ses i sit historiske perspektiv, ligesom den i historiens løb må udtrykkes forskelligt uden derfor at miste sit væsentlige indhold. Dogmerne må sammenholdes med den bibelske forkyndelse, som kirken tidligere og i vor egen tid har opfattet den i troen.

Lægfolket

En anden ting er den stilling, koncilet har givet lægfolket i kirken. Lægfolket har, hedder det i konstitutionen om kirken, sammen med hierarkiet del i Kristi profetiske sendelse. Han »gør dem derfor til sine vidner og beriger dem med troens indsigt og ordets nådegave (jfr. Ap.g. 2,17-18; Åb. 19,10), for at evangeliets kraft skal åbenbares i dagliglivet, i familie- og samfundslivet« (Om kirken, nr. 35). Disse sidste ord må ikke opfattes eksklusivt og begrænset, som om lægfolket fik frelseslæren fiks og færdig fra hierarkiet, så det eneste, de har at gøre, er at omsætte den i praksis i familie og samfund. En sådan fortolkning må afvises ud fra det 2. kapitel om Guds folket.

Det samme må man huske på, når det i konstitutionen hedder, at lægfolket har ret til for gejstligheden »at fremlægge sine behov og ønsker med den frihed og tillid, der sømmer sig for Guds børn og brødre i Kristus«, og at de »alt efter deres kundskaber, kompetence og kvalifikationer har mulighed for, ja undertiden oven i købet pligt til at tilkendegive deres mening om alt, hvad der angår kirkens vel« (Om kirken, nr. 37).

Heller ikke på dette punkt må man udelukke udlægningen af kirkens lære fra den bøn, som ikke er det eneste, lægfolket er medansvarligt for. Denne lære

kan nemlig først nå sin fulde udvikling, hvis dens indhold udtrykkes i overensstemmelse med tidens tanker. Her må man naturligvis ikke glemme den særlige stilling, embedets nåde indtager. Og man må heller ikke overse, at det er voveligt at lægge Guds ord og livets brød i lægfolkets hænder. Naturligvis er der farer forbundet med det, men der er også nye muligheder. Der er faren for, at det kostbare arvegods – især til at begynde med – bliver skødesløst behandlet, men samtidig er det også muligt at lægfolket derigennem tilegner sig det på en dybere og mere personlig måde.

Koncilet forsøgte at slå bro over afstanden mellem læreembedet og lægfolk, og ventede, at der skulle komme »meget godt« ud af denne fortrolige omgang mellem lægfolk og gejstlige. Og den praktiske erfaring, man har gjort med det hollandske pastoralkoncil, har bekræftet dette håb. Biskoppernes åndelige autoritet fremtrådte mere troværdig i denne åbne dialog, hvor gejstlighed og lægfolk forened sig og blev til den ene kirke for i fællesskab at lade sig belære af evangeliet.

Ny besindelse

Et tredje punkt, man også må tænke på i forbindelse med vort emne, er den nye besindelse på kirkens katolicitet. Denne katolicitet fremmes af den økumeniske bevægelse og den åndelige pluralisme, som det moderne menneske lever i. Concilet har med dekretet om de katolske østkirker taget et betydningsfuldt skridt i den rigtige retning. I det hedder det: »Historien, traditionerne og en lang række kirkelige vedtægter vidner om, hvor meget de orientalske kirker har betydet for den universelle kirke. Concilet indskrænker sig derfor ikke til at vise denne kirkelige og åndelige arv den tilbørlige respekt og anerkendelse, – det anser den også fuldt og fast for at være hele Kristi kirkes arv. Og det erklærer højtideligt, at østens kirker såvel som vestens har både ret og pligt til at følge deres egne principper, som selve deres ærværdige alder står inde for, og som ser ud til at passe bedre til deres troendes sædvaner og at være bedre egnet til sjælesorgen iblandt dem« (nr. 5).

Og i dekretet om kirkens missionsvirksomhed hedder det: »Sædekornet, dvs. Guds ord, falder på god, af himmelsk dug vædet jord og suger saft af den, som det omdanner og assimilerer med sig selv, for at det kan bære megen frugt. På samme måde optager de unge kirker, som er rodfæstede i Kristus og bygget på apostlene, ifølge menneskevordens frelsesorden gennem den samme vidunderlige udveksling alle de skatte, som findes hos de folkeslag, der

er givet Kristus som arvelod. De optager i sig alt det af deres folks skikke og traditioner, deres visdom og viden og deres færdigheder og dygtighed, som kan bidrage til, at prise Skaberens majestæt, at forherlige Frelserens nåde og at give kristenlivet dets rette form« (nr. 22).

Særskilte kirker

Endelig står der i konstitutionen om kirken: »I kraft af denne katolicitet bringer hver enkelt del sine egne gaver til de øvrige dele og til hele kirken. Helheden og de enkelte dele vokser da i gensidig udveksling, bevarer deres indbyrdes fællesskab og samarbejder om at nå enhedens fylde. Deraf kommer det, at Gudsfolket ikke bare samles fra de forskellige folkeslag, men at der også er forskellige afvigelser inden for det. Medlemmerne adskiller sig fra hinanden enten ved deres embeder, idet mange af dem yder en hellig tjeneste til gavn for deres brødre, eller i stand og livsform, idet mange i ordenstanden trækker efter hellighed ad en smallere vej og ansporer deres medkristne ved deres eksempel. Derfor findes der med rette inden for kirkens fællesskab særskilte kirker, som beholder deres egne traditioner, men respekterer pavens primat, hvormed han står i spidsen for hele kærlighedens fællesskab, værner om de berettigede forskelle og samtidig våger over, at de forskellige særegenheder ikke bare ikke skader enheden, men tværtimod tjener den. Derfor er kirkens forskellige dele knyttet sammen af et inderligt fællesskab om de åndelige goder, om dem, der arbejder i apostolatets tjeneste og om de jordiske hjælpemidler. Medlemmerne af Gudsfolket er nemlig kaldet til fællesskab om disse rigdomme, og også om enkeltkirkerne gælder apostelens ord: »Som gode husholdere over Guds mangfoldige nåde skal I tjene hverandre, hver med den nådegave, han har fået.« (1 Pet. 4,10)« (Om kirken, nr. 13).

Med disse tekster går koncilet utvetydigt ind for mangfoldigheden i kirken. Men denne klare stillingtagen til gunst for forskelligheden rydder ikke de vanskeligheder af vejen, som modvirker en fri udfoldelse af de berettigede forskelle i kirken. Mangfoldigheden vil altid blive en opgave, som trues eller kan blive truet af såvel centraliserende tendenser som af særstandpunkter i kirken. Enhver gåen ind for det absolutte vil her være en fare.

Gensidig tillid

Autoriteten i kirken og ikke bare den vil let bukke under for sin fristelse, til at sidestille enhed med ensformighed. Denne fristelse eksisterer nemlig også for

kirkens øvrige medlemmer. Hvor let føler man sig ikke truet i sine egne opfattelser og overbevisninger. Og det ikke mindst i en tid som vor, hvor meget af det overleverede er kommet ud i en krise, og kirkens liv i sig selv søger nye former. Skal man overvinde denne krise, er det meget vigtigt, at der er gensidig tillid i kirken, så vi i vor søgen efter nye former i kirkens liv virkelig lader os belære af hinanden og ikke hindres i det af en krampagtig fastholden ved vore egne positioner. Krisen i kirken kan kun overvindes med stor tålmodighed og tillid.

Man kan spørge sig selv, om autoritetsudøvelsens tyngdepunkt ikke under de nuværende forhold burde flyttes fra Rom, hvorfra det hidtil har været til de lokale kirker, uden at man derved kommer til at undergrave Petrusembedets opgave, hvad angår at vogte enheden i mangfoldigheden. Det vil sikkert næppe være muligt at svare enslydende på de mange indbyrdes afvigende behov i de forskellige dele af verden. For biskopperne ville det betyde, at de i højere grad end før blev deres kirkes retmæssige hyrder og egentlige lærere, en opgave, man i de forløbne århundreder ikke har lagt så stor vægt på.

Dialogen

Også kardinal Suenens er i et foredrag for et par måneder siden om biskoppernes fællesansvar med paven gået ind for en tiltagende decentralisering. »Alt, hvad der kan fremme dialogen mellem »center« og »periferi« er af allerstørste vigtighed,« sagde kardinalen. »Netop gennem at vi omsætter de enkelte kirkers mangfoldighed i handling, vil den centrale enhed uddybes og træde stærkere frem: sand enhed må ikke forveksles med ensformighed, og konformisme er ikke noget bevis på lydighed. Det er vor opgave på højeste plan at realisere verdenskirkens fællesskab i den lokale kirke.«

Om mangfoldigheden i trosopfattelse og teologi er der endnu tilbage at sige, at enheden i kirkens autentiske tro må sikres. En fransk forfatter har sagt, at »i en homogen verden forsvinder mysteriet«. Troens mysterier udelukker ikke tilstedeværelsen af forskellige teologiske retninger og skoler, ligesom evangelierne selv overleverer os Kristi budskab og mysterier i fire forskellige udgaver. Uddybelsen af den kristne tro kan ikke undgå at skærpe bevidstheden om, at ingen menneskelig formulering af troen er tilstrækkelig eller svarende til virkeligheden. Dertil kommer yderligere, at overordentlig mange i den historiske situation, vi befinder os i, er blevet klar over, at de teologiske ytringer i høj grad

er tids- og kulturbetingede. Dette behøver slet ikke at føre til relativisme. Det kan også bevirke, at vi bliver mere og mere klar over, at såvel troens mysterier som Gud selv er uudgrundelige og aldrig kan udtømmes.

Mangfoldighed

En sådan indstilling vil ikke alene hjælpe os til en positiv vurdering af den teologiske mangfoldighed i kirken. Den vil også mane os til beskedenhed i omgangen med agnostikere og anderledestroende. I det pluralistiske samfund, vi lever i, er dette særligt aktuelt. En kristen omgås til stadighed ateister og anderledestroende og møder dem på alle livets områder. Det er absolut ikke nogen selvfølge at være troende.

Et vovestykke

Troens overnaturlige karakter træder i denne situation tydeligere frem end nogen sinde, fordi en kristen nu må klare sig uden den støtte, et kristent samfund kan byde på. Troen er blevet et vovestykke, som vi ikke bare tilskyndes til en enkelt gang, men igen og igen, og som vi kan ængstes over og tøve overfor. Troen fremtræder i vor tid som søgen, famlen og spørgen. En kristen erfarer i sig selv, at grænserne mellem tro og vantro ikke kan trækkes klart op.

Katolikkerne er på grund af en ensidigt intellektualistisk trosopfattelse og af den ensartethed, som hidtil har præget kirkens liv, i almindelighed meget lidt indstillet på livet i et pluralistisk samfund og i en pluriform kirke. Det er en vigtig opgave for sjælesorgen at få alle troende til at forstå, at mangfoldighed i enheden er en berigelse.

Runde datoer

Den 22. juni fyldte pater Heriberth Günther CsrR 60 år.

Den 19. juli kan pater Giel Gommans C. Miss. fejre sit 25 års præstetjubilæum, og den 26. juli har rektor Rudolf Heuer SCJ 50 års præstetjubilæum. Pater Frans Klar har 60 års præstetjubilæum den 29. juli, og pater George Heggum S.J. fylder 60 år samme dag. Den 31. juli har pater Gustav Scherz 50 års præstetjubilæum.

Gudstjenester i Ålborg og Nordjylland i juli og august

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke, Kastetvej 1, kl. 8.00, 10.00 og 19.00.

Kl. 6.00: Skt. Josephs kapel, Kastetvej 33.

Frederikshavn: Helligaandskirken, Uranienborgvej, hver søndag kl. 11.00 (ikke kl. 9.30!).

Løkken: Centralskolens aula, Harald Fischersvej, hver søndag kl. 9.00.

Thisted: Dragsbæklejren, Simonsbakke 75, hver lørdag kl. 17.00.

Skagen: Oplysning om sted og tid på turistkontoret, Banegaardsplads, tel. (08) 44 11 19.

Trykte foldere fås på de respektive turistkontorer eller i præstegaarden i Aalborg, Kastetvej 1, tel. (08) 13 07 44.

LITURGISK KALENDER

- ONSDAG den 25.: Vilhelm, abbed (hvid). Hertug Knuds skrinlæggelse.
 TORSDAG den 26.: Johannes og Paul, martyrer (rød).
 FREDAG den 27.: Søndagens messe (grøn).
 LØRDAG den 28.: VIGILIE TIL PETER OG PAUL (violet).
 SØNDAG den 29.: PETER OG PAUL, APOSTLE (rød). 5. søndag efter pinse.
 MANDAG den 30.: Pauls ihukommelse, apostel (rød). PAVE PAUL VI KRONET 1963.
 TIRSDAG den 1.: JESU DYREBARE BLOD (rød).
 ONSDAG den 2.: MARIÆ BESØGELSE (hvid).
 TORSDAG den 3.: Irenæus, biskop, martyr (rød).
 FREDAG den 4.: Søndagens messe (grøn).
 LØRDAG den 5.: Anton M. Zaccaria, bekender (hvid).
 SØNDAG den 6.: 6. EFTER PINSE (grøn).
 MANDAG den 7.: Cyrillus og Methodius, biskopper, bekendere (hvid).
 TIRSDAG den 8.: Elisabeth af Portugal, dronning, enke (hvid).
 ONSDAG den 9.: Søndagens messe (grøn).
 TORSDAG den 10.: Felicitas' 7 sønner, martyrer (rød). Kong Knuds død.

60 årig tidligere protestantisk præst modtager katolsk præstevielse

Skal være kapellan i St. Ansgar, København.

Pastor Qvistgaard i Assisi.

Den 60-årige Kristen Qvistgaard, der i 1935 som ung teolog blev præsteviet i Viborg, konverterede for syv år siden til den katolske tro og er netop af pavens statsminister, kardinal Cicagniano i Rom blevet ordineret som præst i den katolske kirke. Sin forbindelse til denne opnåede pastor Qvistgaard, da han under sit mangeårige arbejde som dansk missionær i Sydamerika og Afrika kom i kontakt med de katolske »hvide fædre« i den tidligere arabiske koloni Tabora.

Pastor Qvistgaard, der lige fra drengeårene har vidst, at hans livsgerning skulle ligge på missionsmarken, siger til

dagbladet »Aktuelt«, at det er svært for ham at svare på, hvorfor han skiftede konfession, men han kan anføre flere fornuftsgrunde, hvoriblandt denne, at den er den oprindelige og den største kirke, men det er ikke nok. Der skal en indre kaldelse til, og den føler pastor Qvistgaard, at han har haft.

Den ny katolske præsts egen søn, Johan Qvistgaard, er netop blevet dansk teolog, men det har ikke givet anledning til diskussion generationerne imellem, hævder faderen, som fremhæver sønnens tolerante indstilling og sine egne bestræbelser på det tilsvarende.

Nyt menighedshus i Herlev

I takt med tidens krav har man i Herlev sogn forstået og erkendt nødvendigheden af et mere engageret kristent fællesskab med indbyrdes god kontakt til gavn for såvel menighed som præster. Man har således ikke ladet sig nøje med

præstens prædiken, men har allerede i lang tid haft 11 aktive familiegupper og dertil et godt samarbejdende menighedsråd. Menighedsrådet har indflydelse på ikke blot sekundære beslutninger, men også på de vigtige spørgsmål som f.eks.

Forskrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN OLSEN

El-Installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejerl

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

at liturgien tilpasses vor tid og vore ønsker, økumeni samt alle økonomiske dispositioner af enhver art.

Den nye menighedsbygning er således et resultat af fælles anstrengelser og beslutninger. Det stod klart, at nødvendigheden af et nærmere tilhørsforhold, hvor alle kunne tale med alle, var vitalt for sognets kristne liv – ligesom en fortsat isolation i menigheden stod for det kristelige død.

Denne opfattelse har ført til bygningen af et harmonisk menighedshus, der er sammenbygget med kirken. Menighedshuset indeholder en pragtfuld mødesal, ungdomslokaler til KUK og spejdere samt undervisningsmuligheder og et menighedskontor.

Nu er bygningen færdig, og der skal rettes en tak til dem, der betalte og fortsat betaler. Undtagelsesvis for byggeri, der vedrører katolske anliggender er det menigheden selv, der alene lægger ryg til gennem de manges kirkebidrag. Dertil skal der rettes en tak til murermester Kaj Fjording, der har været hovedentreprenør på byggeriet. Byggeriet er udført til en fast pris uden mulighed for ekstraregninger, hvilket er meget fordelagtigt for menigheden. Den samlede byggeomkostning andrager ca. 150.000 kr. Der er præsenteret et gedigent byggeri som alle kan være tjent med.

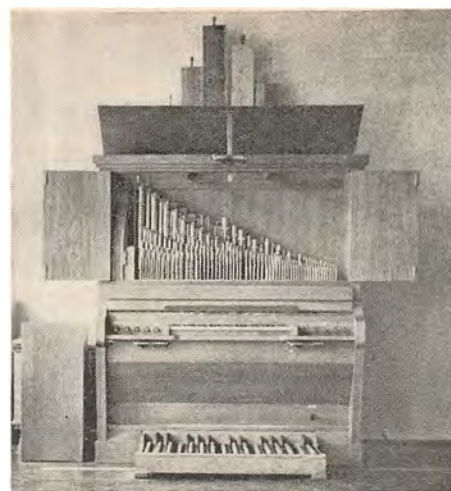
Menigheden har med denne nye bygning fået de bedste udviklingsmuligheder for aktiviteten i sognet, idet den vil danne en god ramme om det spirende kristne fællesskab, der vokser frem i Herlev menighed i disse år.

Orgelindvielse i Nykøbing F

Fornylig kunne sognepræsten i Nykøbing F., pastor Vick, indvie et nyt orgel til afløsning af det gamle, som efterhånden var blevet ret forfaldent.

En enestående musikalsk kunnen blev udvist af kgl. kapelmusikus, organist ved Jesu Hjerter kirke, Aage Bredahl, som i dagens anledning var kommet herved fra København sammen med et par sangere fra Jesu Hjerter kirkekor, som yderligere bidrog til at sætte et festligt præg over messen, den gamle Missa 8, som blev sunget af pastor Vick.

Messen indledtes med prælude i Esdur af Joh. Seb. Bach og salmen »Den signede dag«. I sin prædiken talte pastor Vick om Guds umådelige kærlighed til menneskene – det var jo den første fredag i måneden, Jesu Hjerter fredag. Efter prædiken foretog pastor Vick den egentlige indvielse af orglet efter »Ri-

Det nye orgel – 364 piber.

tuale Romanum«.

Under messen fremførte sangerne »Cantate« af Vincent Lübeck og Padre Martinis »O salutaris Hostia«. Højtideligheden afsluttedes med salmen »Højt over alle hjerter« samt Joh. Seb. Bachs prælude og fuga i g-mol.

Det nye orgel er på fire stemmer med delt manual samt en subbas i pedalet. Af instrumentets 364 piber er den ene stemme en 3-koret mixtur.

Midlerne til orglet er kommet dels fra et gammelt orgelfond, dels fra forskellige velgørere, der i al stilfærdighed har skaffet pengene, som gjorde købet muligt.

C.K.

Klunsere i Søborg-Bagsværd

Gladsaxe Kommune har indbudt en gruppe på 30 udenlandske klunsere til at arbejde i Søborg-Bagsværd fra ca. 1. juli til 1. september.

Der er nedsat en komité til at forberede aktionen, og man har bedt mig være med. Det er hensigten, at 15 klunsere i hvert fald en del af perioden skal bo i Johanneskirkenes pejsestue, og at mit kontor med telefon i hele perioden skal være til disposition fra morgen til aften for kommunens beboere, således at de til enhver tid kan give besked, hvis de har »varer«, de ønsker at skænke til klunsernes loppemarked. Overskuddet af dette marked går til Abbé Pierre's arbejde.

Dette arrangement, som komiteen anser for vigtigt, bliver ikke helt let at gennemføre. Eventuelt måtte man bede en af klunsernerne om at passe telefonen, men derved ville en vigtig arbejdskraft gå til spilde.

Jeg tillader mig derfor at spørge om

der er nogle, måske ældre, der kunne tænke sig at passe telefonen her en halv dag hver om ugen i nævnte perioder. (01) 69 03 01, bedst 9.30-10.30 undtagen tirsdag.

Paul d'Auchamp, præst.

Stiftsrådsmøde på Rygård

På en af årets smukkeste søndage måtte stiftsrådet krybe i arbejdstøjet og opholde sig indendørs fra 8-18. Man drøftede blandt andet kirkebidragsordningens resultater, årsregnskab for stiftet osv.

Efter revisionens henstilling skulle mødet først være afholdt efter sommer-

ferien, fordi det ikke var muligt at få sognenes regnskaber ind så tidligt, at de kunne indarbejdes i bispedømmets regnskab, men det måtte man se bort fra. Det var nemlig vigtigt, at stiftsrådet behandlede strukturproblemerne inden synoden, så denne kendte rådets synspunkter på det afgørende møde på Nyborg Strand.

Katolsk Forum vil i et af de kommende numre behandle mødet på Rygaard i en længere artikel.

En af stiftsrådets mest aktive medlemmer, Harald Guldager, der var formand for kirkebidragsudvalget, har af personlige grunde måttet nedlægge alt privat arbejde og nedlægge sit hverv som formand og udtræde af udvalget. Han modtog en varm tak for sin store indsats.

MED ELLER UDEN FORLOV

Søde Cleo

Mette

Der sidder en glitrende klar hjerne i hovedet på eks-bakkesangerinden Cleo. Og der banker et dejligt stort, rødt hjerte i hendes brede barm. Og hvis Cleo uheldigvis skulle være et navn, der er Dem ubekendt, må det skyldes dårlig tid til avislæsning, for hun har – i lighed med sin større kollega Josephine Baker – siden sin karriere på scenen gjort sig kendt viden om som foredragsholder over sociale emner. Hun har sågar stået på en prædikestol flere gange, bl.a. hos folkekirkekyrden pastor Herluf Andersen i Århus.

Nu er hun kommet i blæsevej i anledning af, at man kvier sig ved at give hende og hendes mand tilladelse til at adoptere barn nr. 2, fordi (man tror det knap) hun er for tyk, hvilket angiveligt skulle gøre chancen for et langt liv mindre. Og det lader Cleo ikke gå stille af, så meget mindre som ægteparret har haft overordentlig tilfredsstillende resultater med en forsømt dreng, de har taget til sig. Hun kræver adoptionsloven lavet om, og for et par uger siden var hun i den anledning dagens offer ved »de fire skrappe piger«s pressemøde i radioen. Magen til knaldperler, som hun udslyngede ved den lejlighed, skal man lede længe efter.

Hvad hun sagde?

Åh, hun sagde det væsentlige i en nøddeskal uden at bruge et eneste svært ord.

Hun bekendte sig til en Vorherre, der har lige så megen humoristisk sans, som Han har kærlighed. Hun gav et fortryllende billede af sin mor »med et par leende brune øjne, der altid var parat til noget festligt – et stort skrummel ligesom mig, men hun lever i bedste velgående og fuld af krudt«. Hun beskrev i de folkeligste vendinger hendes fyldige barmpragt, som alene synet af gjorde hendes far lige så henrykt som en lille dreng foran juletræet. Hun gav et lige så varmt og inspireret billede af sin mands, snedkeren på Djursland, der er med i alle hendes humanitære gøremål, og hun fortalte, hvordan adoptiv sønnens forsømte evner har ladet sig lokke stykkevis frem fra uge til uge med hunden som en tredje medarbejder.

Da hun på opfordring forklarede forskellen på ægte og uægte folkelighed, blev hun en smule skarp i stemmen. Men den blev varm igen, da hun sammenfattede det hele sådan:

– For ingen mennesker – INGEN – kan leve uden kærlighed, det er det, det hele drejer sig om!

Er det ikke dejligt med sådan en dynamisk fuldrigger midt i alt det akademiske og alt det komplicerede udenoms? Er hun ikke næsten lige så uundværlig ind imellem som en Jeanne d'Arc?

Mette.

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Molestien 11, København SV
Telefon VA 6060
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovvej 139, Nakskov
Telefon 308

Flsk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro Installatør

Fiskehallen

Kastelvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olesen

Begravelses ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Rys A/S

Ingenlør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-Installationer – El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme – køleanlæg
Vand – Gas – Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Reserveret

Sjæreen & Co.

Malermfirma

Århus N.

Telefon 12 41 22 - Århus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murermfirma
Århus C.
Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-Installatør
Telefon 12 15 57
Hans Brogesgade 4, 8000 Århus C

Katolske begravelser
Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning
Jægergaardsgade 17-19, Århus C

Centralmejeriet

Afdeling: Vesterbro

Århus
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Jydsk Orgelbygger I/S

Hørluf Trollesgade 36 A
Århus N
Telefon 16 94 01

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Rymsgade 24, Århus C. Tlf. 12 00 99
Ilge ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Telefon 12 10 11, overfor Grløsebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BLIKKENSLAGER - SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Århus N.
Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Bliv abonnent.

Det betaler sig for Dem.

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhøjt Bogbanken)
Folstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omlindblindinger

Chr. Hansens kødudsalg

G.I. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6485 og 6486

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFTE OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monles & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's eff.
Frøderiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frøderiksborggade 27
Telefon 15 76 08

Kaffe - The - Cacao

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Fest og humør

Fortsat fra side 5.

forsøgt at bringe kirkens lokale interesser i samklang med dens universelle og internationale interesser. Vi har i disse år formidlet finansiell hjælp for mange millioner til de nordiske bispedømmer. Uden denne ville de ikke kunne opfylde deres opgaver. De pavelige hjælpeorganisationer indsamler jo i hele verden midler for at kunne hjælpe de talværdigt eller socialt svage samfund.

Vi har med godt resultat forsøgt at komme i kontakt med de offentlige myndigheder overalt for at fremme fælles anliggender for freden, udviklingen og uddannelsen i de fremadstræbende nationer, for flygtningshjælpen, katastrofeshjælpen, for kulturen og mange andre ting.

De trofaste katolikker skal ikke lade sig forvirre af den nuværende uro. Denne uro er ikke opstået i kirken, men hele verden befinder sig i omvæltning, ikke blot i kirken. Kirken vil bevare sine principper. Troens fundament vil altid blive det samme. Metoderne må og kan ofte forandre sig, ikke på en revolutionær måde, men med overvejelse, skridt for skridt, som det jo sker nu.

Naturligvis sker der også fejl, som overalt hvor der arbejdes. Det ved vi og det fornægter vi aldrig. Gud har betroet sin kirke til mennesker og ikke til engle. Lad os være trofaste overfor kirkens enhed, samlede om Kristi stedfortræder og Petri efterfølger, også når vi nu og da ikke bryder os om alt. ENHEDEN er vigtigere end den enkeltes mening og smag.

Når et ekstremt mindretal angriber paven uden at have en *anelse* om kirkens omfattende virksomhed, og hvis de, som til enhver tid kirkens fjender har gjort det, forsøger at fortrænge kirken ud af det offentlige liv, skal det ikke rokke os.

Når vi hører usande og langt overdrevne beretninger om pavens rigdom, så skal vi holde os for øje, at det drejer sig om perfid taktik og at den udøves af mennesker, som intet har bidraget dertil, og derfor ikke har noget krav på regnskab. Det drejer sig jo aldrig om pavens personlige penge, men om en driftskapital af en verdensorganisation, som også hjælper millioner af udenforstående.

For at give et eksempel på, at det er ikke os som spiser pengene, kan jeg sige, at jeg i den såkaldte karriere i det første år har arbejdet uden løn, og så et år for enogtyve dollars om måneden, - i de følgende tre år for seksogtyve, og derefter for seksogredve, og som ambassaderåd for tooghalvtres.

En nuntius eller delegat havde i den tid, da ærkebiskop Roncalli var nuntius i Paris, hundredeogtyve dollar om måneden. Da han blev pave, fordoblede han den lille løn for alle. Men endnu er det sådan, at jeg ville have det næsten tre gange bedre, hvis jeg var sognepræst i min hjemby i Schweiz.

I en svensk avis har jeg set den hellige stols driftskapital ansat til et beløb, der var trehundrede gange så stort som det beløb, de italienske kommunister officielt bragte til diskussion i parlamentet.

Hvis mennesker som kalder sig katolikker direkte eller indirekte angriber paven med sådanne argumenter, har de måske taget fejl ved at indtræde i den katolske kirke.

Den rigtige holdning overfor en sådan indstilling har en nutidig historisk og verdenskendt personlighed for nogle år siden udtrykt overfor sine modstandere med følgende:

»Hvis nogen nu ville sige at jeg har slagtet min mor og lavet dåsemad af hende, så ville jeg intet svare«.

Hermed slutter jeg og siger hjertelig farvel til alle.«

Præfekt Grüders udnævnelse

Organist B. Husson svarer dr. J. J. Duin.

Til dr. J. J. Duins korrektion af de af mig i min artikel opgivne datoer vedrørende oprettelse af det apostoliske præfektur i Danmark samt Hermann Grüders udnævnelse til præfekt, skal jeg bemærke følgende:

Mine oplysninger har jeg fra »Katolsk Haandbog for Danmark«, 1943, udgivet af Det apostoliske Vikariat for Danmark, altså en officiel håndbog, hvis oplysninger dog må forudsættes at være korrekte. Derfor må det beklages, at korrektionen påviser en unøjagtighed.

Når min artikel i det hele taget så dagens lys skyldes det, at jeg under opslag i håndbogen efter en bestemt dato faldt over oplysningen om, at vort apostoliske præfektur blev oprettet 29. juli 1868 og Hermann Grüder udnævnt til præfekt den 2. maj 1869.

Disse oplysninger fandt jeg så værdifulde, at jeg underrettede rette vedkommende og skrev min artikel.

Efter oplysninger, der bygger på autentiske protokollater, og uden tvivl er fuldkommen korrekte, er oprettelsen af det danske præfektur vedtaget af propagandakongregationen den 30. juni 1868, vedtagelsen stadfæstet af paven den 5. juli, hvorefter det pavelige brev er sendt ud.

Hermann Grüders udnævnelse til præfekt blev vedtaget af samme kongregation den 19. april 1869, bekræftet af paven den 2. maj og udnævnelsesdekretet sendt den 9. juli med kardinal Barnabos underskrift. Både i håndbogen af 1943 og Johannes Hansens festskrift »Sankt Ansgars Kirke i hundrede år«, 1942, er datoen for Hermann Grüders udnævnelse angivet som 2. maj.

Når dr. Duin imidlertid hævder, at det er datoen for den pågældende kongregations vedtagelse af en udnævnelse eller en anden sag, der er afgørende, idet pavens stadfæstelse er automatisk, er jeg ikke enig heri.

Paven har andet at tage sig til end at gennemgå papirer, protokollater o.l. Det er jo det, han har kongregationerne til, i dette tilfælde propagandakongregationen. Selv om derfor mange sager, der ifølge deres natur skal stadfæstes af paven, bliver gjort det »automatisk«, som det siges, må jeg dog hævde, at det først er ved denne stadfæstelse, at den pågældende sag eller udnævnelse bliver *rets-gyldig*. Ellers var pavens underskrift overflødig. Hermann Grüder er ikke udnævnt af propagandakongregationen, men af paven.

Derfor må de to omtalte datoer efter min opfattelse blive 5. juli 1868 og 2. maj 1869. Da der mellem pavens stadfæstelse af Hermann Grüders udnævnelse den 2. maj 1869 og kardinal Barnabos udsendelse af det pavelige brev den 9. juli 1869 er forløbet mere end to måneder, kan det tænkes – men jeg understreger, at det kun er et postulat – at datoen for det pavelige brev vedrørende oprettelsen af præfekturet, bekræftet af paven den 5. juli, først er blevet sendt den 29. juli, og at det er denne dato, som redaktionen af håndbogen – ganske vist fejlagtigt – har anført som den egentlige dato.

B. Husson.

Knud Lavard og vor tid

Et svar til J. Nybo Rasmussen.

For den romantiske historieskrivning i 1800-tallet – den lever åbenbart i stadig bedste velgående – blev fortællingen om mordet i Haraldsted 7. januar 1131 i den grad vendt på hovedet, at mens Magnus blev skurken, der skulle symbolisere tyskernes anslag mod Danmark, var Knud Lavard nu al tillidsfuld og troskyldig danskheds ridder (jvf. citat).

Hr. J. N. R. har, som han selv skriver, konsulteret Politikens Danmarkshistorie og finder det dog sikkert urimeligt at acceptere anførte opfattelse. Alligevel bevæger han sig inden for baner, hvor det stadig er latin, desværre ikke god latin, at holde vor katolske fortid frem som et spejl, uden hensyn til historiske kendsgerninger eller rettere mangelen på samme. Lad det være sagt med det samme: Vi ved faktisk intet om Knud Lavards religiøst begrundede engagement i sin samtid, specielt grænselandets problemer. Vi ved, at han løste sine opgaver dernede med overlegen dygtighed, venderne blev fordrevet, og at han sikrede den for Slesvig så vigtige handel. Byen kvitterede med at optage ham som oldermand i deres »gilde«. Men der er ingen grund til at affeje eller mistænkeliggøre den moderne historieforsknings konklusion, at der intet rimeligt grundlag var for at gøre en kirkelig martyr af den dræbte. Det er jo det, De vil, hr. J. N. R., desværre uden brug af saglige argumenter. Bevidst overser De hele den politiske og kirkepolitiske problematik, der lå i tiden. Jeg forsøger overhovedet ikke at udsmykke den misgerning, som drabet var, men motivet ligger helt klart – Magnus følte sig med god grund truet som kongsemne. Og en kilde ved at berette, at Knud Lavard ikke søgte at mildne det stadig voksende had mellem de to fætre, men tværtimod bevidst opæggede

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør
Christiansbjerg Installationsforretning
Birkegade 7, Århus N.
Telefon 16 98 80
Lev. til katolske institutioner
Lys, kraft og varme
For at betjene vore kunder bedst muligt har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77

Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Lev. til de katolske Institutioner

Svendborg Ligklistemagasinet

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen Svendborg A/S

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 19 20

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-anlæg mod korrosion og sten af Deres oiletank mod korrosion. Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 28, Charlottelund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Magnus ved sin hovne og udfordrende optræden over for dennes fader, kong Niels. Saxo har naturligvis en diametralt modsat beskrivelse af forholdet mellem Knud og Niels. Hvor den politiske agitation forvansker historien, sætter hr. J. N. R. ind og afgør på usaglig vis, hvem der er helt og hvem der er skurk. →

Murermester- og entreprenørforetning
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Mathias Christensen
ABSALONGADE 14
Aalborg

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlæggsgartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8268

C. B. Rille & Søn

Slagtermestre
Valby Langgade 38
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen
Fisk, vildt, dybrossen fljerkræ
Mozartavej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretsagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted Iænkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 81 24 54

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 43 00 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Elisabeth Hospital

Når så tilmed hr. J. N. R. tager den gre-gorianske pave Alexander III og Eskilds godkendelse af helgenkåringen til indtægt for helgenkåringens »rigtighed« er den sun-de bondefornuft gået fløjten. Det står fast, at kirkefesten i Ringsted 1170 var en stor sejr for Valdemar d. Store. Herskerværdig-heden i hans slægtslinie blev sikret med sønnen Knuds (d. Sjette) kroning. Desuden fik denne slægt religiøs sikring ved skrin-læggelsen af Knud Lavard. Ved begge hand-linger hævedes den regerende linie så at sige op i den guddommelige sfære som specielt beskyttet af en af de himmelske hel-gener og som Guds egen stedfortræder her på jorden. En sådan handling lå helt på linie med fortidige og samtidige kanonisa-tioner af fyrster ude i Europa. Men det står også fast, at den lille Knud blev kronet i en kirke, salvet, kronet og »tronsat« af ærke-biskoppen, tilmed en ærkebiskop, som i flere år havde levet i eksil, og som nu var ble-vet kaldt hjem på kongens foranledning. Dette betød noget, nemlig at kongens magt var givet af Gud og formidlet gennem kir-kens nådemidler. Altså også en stor per-sonlig sejr for Eskild. Uden ham kunne tin-gene ikke foregå. Han anså det heller ikke for urigtigt at medvirke til kirkefesten i Ringsted, idet hans opfattelse var et stedse mere intimt samarbejde mellem de to leder-magter, hvilket ikke mindre fremgår af den udvikling, der fulgte på mødet. Hvad han har tænkt og følt forud og under hand-lingen, overlader jeg til hr. J. N. R. at afgøre.

Om Knud Lavards helgenkåring har væ-ret andet end et kirkeligt ideologisk symbol for sejrherren i den politiske kamp om kongeværdigheden, ved vi ikke, dertil siger kilderne for lidt, men det har den i hvert fald også været.

Ved samme lejlighed blev legenden om Knud Lavards uskyld og dyd slået så grund-digt fast, at den ikke siden har været til at udrydde. Om man vil beklage det eller ej, bliver en smagssag.

Nu skal unge danske katolikker altså drage til kapellet ved det formodede drabs-sted for at lade sig inspirere af sankt Knud Lavard. Hertil vil jeg blot bemærke sam-stemmende med Martin A. Hansen, at få nutidsmennesker besidder så stor en enfold-ighed, at de overhovedet kan komme som pilgrimme nogetsteds. De ligner ikke og kan kun efterabe fortidens pilgrimme, der gik hundreder af mil på nøgne fødder for at nå frem til et helgenbillede, der helt opfyldte pilgrimmens længsel og lod ham mærke stedets ufattelige styrke. Nutidens rejsende er en tvivler, jagttager, forsker og kritiker. Men jeg finder 800-års jubilæet udmærket egnet (som hver eneste dag i mit liv) til en kritisk nyvurdering af den kristnes opgaver i den verden, som VI befinder os i.

Leif Bruun,
Runebergs allé 42,
2860 Søborg.

Alvoren og realiteterne

En af initiativtagerne til demonstrationen i Vedbæk, Børge Mannov, har bedt om plads for denne motivering.

Den forestående udskiftning af den pave-lige delegat har foreløbig kun givet anled-ning til et par interviews og diverse perso-nalia. Man kunne derfor let få det indtryk, at katolikkerne betragter delegationen som en selvfølgelighed. Dette er dog ikke tilfæl-det. Mange er tværtimod optaget af det rent saglige problem: hvad skal kirken med en apostolisk delegation og hvorledes skal den indrettes? Det er på tide, at denne side af sagen, der er vigtigere end den personlige, bringes på bane.

Det er muligt, at en apostolisk delegation er hensigtsmæssig for kirken som sådan, men det er ingenlunde sikkert. At paven mener at have brug for en personlig direkte repræ-sentant selv i områder, hvor der dog findes lovligt fungerende biskopper, behøver ikke at betyde, at det er i hele kirken interesse. Tværtimod: biskopperne og med dem stør-stedelen af kirkefolket ønsker som bekendt en decentralisering, hvor enheden, der skal være af åndelig art, sikres gennem biskop-pernes regionale og globale fællesskab.

I dette fællesskab, der er baseret på kir-ken i evangelisk forstand eneste embede, apostolembudet, fører paven ganske vist for-sædet blandt sine brødre, men han er ikke en hersker, der kontrollerer sine vasaller gennem særlige kommissærer, lige så lidt som han efter 1870 fungerer som et stats-overhovede, der har brug for særlige, faste ambassadører hos denne verdens fyrster.

Libera nos

Nedenstående litani er bragt som læserbrev i et engelsk blad.

Fra alle progressive og »in«-katolikker,
Frels os, o Herre.

Fra alle konservative og reaktionære
katolikker,
Frels os, o Herre.

Fra alle heretiske katolikker,
Frels os, o Herre.

Fra alle amatørteologer,
Frels os, o Herre.

Fra alle professionelle teologer,
Frels os, o Herre.

Fra alle »intellektuelle« katolikker,
Frels os, o Herre.

Fra alle »teknokratiske« katolikker,
Frels os, o Herre.

Fra alle venstre-katolikker,
Frels os, o Herre.

Fra alle »kultur-katolikker«,
Frels os, o Herre.

Fra alle »sekular-katolikker«,
Frels os, o Herre.

Fra alle »protest-katolikker«,
Frels os, o Herre.

O Herre, hvordan skal vi to klare den alene? Amen.

Der er altid noget af interesse i Katolsk Forum

Lad os imidlertid blot antage, at der er brug for – i hele kirken interesse – at opretholde et vist antal pavelige delegationer. Det, man måtte kræve af dem, ville i så fald være, at de var sagligt set effektive, samt at de arbejdede under former, der i det mindste ikke rummede en åbenlys modsigelse til det evangelium, kirken er bærer af. Og her melder der sig unægteligt et par spørgsmål.

For det første: Hvorfor ledes disse delegationer af gejstlige? Er det ikke dybest set en forargelse, at det første, der sker med en nyudnævnt delegat, er, at paven gør ham til titulærbiskop (ærkebiskop) over en eller anden ruindyng i Sahara? Er det foreneligt med sand respekt for og kærlighed til det embede, Jesus har givet os, at reducere det til et statussymbol for pavelige diplomater?

For det andet: Hvad skal det betyde at installere en pavelig delegat i en vældig luksusbeboelse, der nødvendiggør at op mod et halvt dusin mennesker skal anvende al deres tid og arbejdskraft som nødvendigt personale ved husførelsen? Er denne luxuriøse livsstil hos pavens personlige repræsentant ikke i direkte modstrid med alt, hvad paven går ind for: evangeliet, vi forkynder, pavens ofte proklamerede personlige solidaritet med de fattige, idealbilledet af en katolsk gejstlighed, der skal være os et håbets mysterium, fordi den har givet afkald på penge, magt og ægteskab?

Disse og andre spørgsmål er naturligvis ikke tørret af bordet ved en henvisning til de økonomiske velgerninger, en delegat eventuelt har formidlet, eller ved at fremhæve en delegats personlige fortræffelighed. *Sagen*, der er tale om, er en kirkelig struktur, der er direkte forargelig, og som er forældet og ineffektiv efter vor tids begreber. At henviser til, at »man« har nydt godt af denne struktur gennem modtagelsen af gaver, der altså må være gået andre (hvem?) forbi, forekommer mildt sagt ikke at være det helt rigtige argument for tilstandens bevarelse. Men det er ikke desto mindre det eneste, jeg hidtil har hørt.

At paven har stiftet et fond på 1 million dollars til fordel for Colombias fattige bønder »er en stærk understregning af alvoren og realiteterne bag hans indtrængende appeller om fred og social retfærdighed«, skriver Katolsk Forum. Med tanken på de omkostninger, der er forbundet med at opretholde det pavelige diplomati i dets nuværende form, kniber det måske for en og anden iblandt os at skjule vor rødmen.

Alvoren, javel, det er jo først og fremmest et spørgsmål om de personlige intentioner hos pave Paul, han, hvis lod falder så langt fra hans længsel. Lad os ikke sætte spørgsmålstegn ved den.

Men realiteterne? *Realiteterne!*

Børge Mannov

Lad os tænke os om!

**Baby Johannessen har sendt os følgende kommentar
I anledning af demonstrationen.**

Av den danske dagspresse søg jeg til min forbauselse at danske katolikker under en mot-

ALTERLYS

I alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Det hellige Land: 3/7–17/7 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Galilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – 1/2 pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

13/9–28/9 – Rom – Assisi – 15 dages flyrejse – fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9–12/9 – 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hølrup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

tagelse erkebiskop Bruno Heim holdt i forbindelse med pave Pauls kroningsdag, fant det opportunt å demonstrere. Jeg håper de kolde øl som ble servert, avkjølet gemyttene noe. For ellers tror jeg vår katolske dømmekraft blir noe for overopphet.

For at dette ikke skal bli misforstått som en bedrestillet katolikks hjertesukk over den

gemene hops reaksjon, kan jeg nevne at jeg selv (uten å behøve det) i mitt daglige liv forsøker å leve etter de kristne nøysomhetsbud (gjør demonstrantene det privat?) – så langt stilling og omgivelser tillater det. Til gjengjeld betaler jeg gjerne litt ekstra, om det trengs for at Kirkens ansikt utad kan bedres. →

Stella Maris skole**Lille skole**

søger en lærerinde til 1. august. Fag: skolekøkken, evt. sang samt alm. skolefag. Løn som i folkeskolen.

Ansøgning stiles til: Stella Maris skole
Bakkevej
5800 Nyborg

Kender De KRISTEN REVY – KATOLSK BUDBRINGER?

Flere og flere katolikker bliver abonnenter. Også De burde støtte KRISTEN REVY. Læs hvad pater J. Mesters skriver om KRISTEN REVY og dets redaktør i marts nummeret af AVE MARIA. »Tidsskriftet hedder KRISTEN REVY og redigeres af hr. Heinrich Rasmussen, der ikke er ked af, at han har fundet vejen til den katolske kirke. Han er en lige så dygtig skribent som aggressiv stridsmand. Når han svinger åndens sværd, klirrer og funkler det så festligt, at man glemmer, at det er alvor, men dette tidsskrift er et gribende vidnesbyrd om en konvertits oprigtige værnen om fædrenes trosarv«.

Bliv abonnent nu. Det koster 15 kroner årligt. Beløbet kan indbetales på giro 87216 KRISTEN REVY, Nørrebrogade 187, 5., 2200 København N.

Mænd i alle aldre opfordres herved til at overveje om de ikke i år skulle afsætte fem dage af deres ferie til at deltage i den årlige retræte for mænd på Dalum Kloster. Det vil være en rekreaton for såvel sjæl som legeme.

Oplysninger fås og tilmeldelse modtages af

S. Kønig-Petersen,
Dr. Tværgade 11, 3. sal,
1302 Kbhvn. K.

Skriv snart.

Fint arbejde – Tria 6070
rimelig pris

Er De tilfredse med Deres snedker og møbelpolstrer?
Hvis ikke – så prøv os!

Anders Svendsen
Nordre Frihavnsgade 13, Kbh. Ø.

H. S. Friis

Malermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

Amagerbanken

Aktieselskab
Banken der dækker hele Amager

Sanitet – Centralvarme**Nielsen & Brostrøm**

Holbergsgade 22, Aalborg
Telefon 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, Ing. M. af I.
Aut. vand-, gas- og bllkkenslagermester

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar
Fjeldhammervej 5, Rødovre
Hospitalssenge, madvogne,
transportvogne, klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

Lejlighed søges

2½ til 3 værelser i Gentofte kommune, af ungt katolsk ægtepar med datter på 1½ år. Gerne villa.
Henvendelse: Tlf. Ordrup 6769.

R.I.P.

Vor kære faster

CECILIE GRUGNI

sov stille hen den 8. juni 1969.

Edith Bredmose Hildur Grugni
Ellen Blom

Bed for hendes sjæl.

Redaktionen af dette nummer

er sluttet den 17. juni.

Næste nummer udkommer den 10. juli.

Jeg har selv hatt den ære (men mest glede) å besøke erkebiskopens i hva mine trosfeller kaller »luksusvilla« med »overklassehusholdning«. Alt er tydeligvis relativt her i verden. Men jeg trodde danskene hadde en noe høyere målestokk enn en nordmann vant til tømmerhus gjennom generasjoner. Noen luksusvilla er det da såmenn ikke erkebiskopen bebor, hvis man sammenligner med alle palassene langs Strandvejen eller hva de tilstøtende veier heter. Smakfullt var det der, og hyggelig – men ingen luksus i egentlige mening. Og erkebiskopen selv ordnet sin have. Huset er selvfølgelig med markens grøde, såvidt jeg forstår.

Hva venter radikale katolikker seg? At vår kirkes høyeste representant i Norden skal gå omkring i linkappe, at Hans Eksellense (ja, undskyld uttrykket) skal skrive sine brev på papyrusruller, at våre biskopper skal tale gatens sprog og unnvike all skjönnerhet?

Man henviser til Jesu Kristi eget liv. Vel- ån da-la oss *hver især* gi eksemplet i *vårt* daglige liv på nettop denne nøysomhet. Men jeg kan forsikre mine katolske demonstrant-trosfeller at *det* krever *adskillig mere* enn å sette seg i en buss til Vedbæk og bære plakater der. Gud står som Skaper bak all den utvikling vi mennesker tar hånd om her – når det går så skjævt som det gjør mange ganger – er det ikke fordi vår kirke er så »rik« at den hindrer evangeliets utbredelse, men det er fordi vi som er dens lemmer, *ikke selv gidder å påta oss det ork å gå i Kristi og disiplenes fotspor*. Så demonstrerer vi isteden. Det er lettvent – og tankelöst. »Rönhave« er en deilig plett på jorden – et lite stykke idyllisk Danmark som vi nordiske katolikker skal være glade for er i Kirkens eie – i vårt eie. Og jeg har erkebiskopens ord på at ikke en eneste katolikk (eller andre) ville bli stengt ute på grund av manglende titel eller »lav« stand, om vedkommende søker dit. Men hvorledes er det: ville radikalerne like at jeg trampet inn i *deres* stue med sko fulle af vårt lere?

Autoritetstro er én ting – respekt en annen. Iblant forveksler man disse begreper. Personlig viser jeg erkebiskopen den samme respekt jeg vil vise en ulærd arbeider. Personlig går jeg med samme kristne holdning inn i »Rönhave« som i arbejderens rekkehusleilighet. Kanskje kommer det i siste rekke an på öynene som ser? På de tanker vi som katolikker nærer i oss? På det sinnelag som fyller vårt hjerte?

Og hvorledes er det med vår katolske nestekjærlighet?

Hva vet nu forresten demonstrantene om söstrenes kall? Er det ikke like viktig å vise Kristi lysende ansikt og sannhetsvidnesbyrd innenfor diplomatenes noe forlöyede verden og spionerings- og avlyttingsatmosfære, som å gå i demonstrasjonstog av forskjellig slag? Jeg er faktisk ikke så lite glad for demonstrantenes tankelöshet – det vekker meg selv til eftertanke. Og jeg gjentar: La oss katolikker bruke vår forstand, mens vi ennå har den i behold...

Baby Johannessen.

Gaveidé:

Abonnement på Katolsk Forum,
ring GO 4895.

RETEP

ved L. Brunicaudi.

Neo-reformistisk forsøg udi digtekunsten

Nåde!
Guds
jo
er
»Det
Skt. Peter:
læser
den
Men
gåde! —
en
os
er
det
ned —
falder
At vi ikke
for tit ret groft!
(som vi har tilsnævset
loft,
kalkede
livets
over
hen
ile
fluer
som
små andre
når de ser os
vil nok smile,
Den gamle og ny Skt. Peter
beskedenhed? ---
sandfærdig
til al
ned
bør vende hovedet
mon ikke vi selv
Men —
skam! ---
hedenske
Korsets
da forsvinder
ham,
i
Peter
en ny
erkender
om vi blot
tro —
han styrker vor
op —
løfter os
Han
svimmel —
bliver aldrig
hovedet nedad —
hænger med
himmel —
og
jord
mølle
bro
han bygger
pontifex,
er
Paven
pris! ---
og
skæbne
Stedfortræderens
Det er

chance:
ærlig
øn
hoved
det bøjede
der aldrig giver
arrogance,
på den moderne
tegn
Han er det modsatte
vis:
omvendte
vidunderligt
på samme
kateder
korsets
til
hæftet
er
efterfølger i dag
Og hans
Skt. Peter.
omvendte
den
Alt dette så
bud! ...
forvanskede
med løgnens
kommer nedefra
hoven
og
arrogant
og enhver anden
mens Lucifer
Gud; —
for at melde om
holder hovedet nedad
fra
oven
som kommer
alle andre
og
Alle engle
gny!) ---
står
der sjældent
(men af hvis beskedenhed,
besked —
ved
der om alt
»vise«,
den hær af
sky:
i
næsen
med
oprejste
og ser de
til støvet ned
Peter bøjer sit hoved
dem byder! ---
lys
sandhedens
som
af den kraft,
mennesker glip
da går altfor mange
principperne flyder,
Men når så også
gammelt princip —
det er et

»Alt flyder!« —
»Bliv!«
et skabende
kan ikke udtale
verden
for en hæsbæst
liv, —
der bærer
— det er dem,
om de største ting,
løjlet
har
verden
oprejste
stolt
den
hvor meget
i øjet,
ser han med tårer
Som omvendt
og alverden sande! ---
det må både Peter
en omvendt —
bogstavligt talt
nådens kalden
men blev efter
en falden,
han var jo
med oprejst pande —
som hans mester
ved at de
livets mening færdig
til at gøre
værdig
og mente sig ikke
var blevet beskeden
Simon Peter
forplantet troed'. ---
på jorden
med fødderne
som vi solidt
sat på ho'det,
at se tusind' ting
hvad det vil sige
ved,
så vi kristne af I dag
i hans hoved kom,
Måske den ide
med hovedet nedad?
at lide korsøden
den første biskop af Rom
Hvorfor valgte
og forstås nedefra og opel'er)
eller bør i det mindste læses
lødets læses ståendes på hovedet

MED
HOVEDET
NEDAD

Den økumeniske ungdomslejr

På de mest forskellige livsområder forsøger man i dag at forstå, hvordan vi har magt over hinanden. Der findes ingen livsudfoldelse, som ikke påvirker andre mennesker. Hvordan skal vi forstå denne mærkelige magt? Er friheden blevet borte? Er det meningsløst at gøre oprør mod den afhængighed, som synes uundgåelig. Er en ny livsform overhovedet mulig?

Disse spørgsmål er aktuelle, når vi taler om de personlige forhold. Vi møder dem, når samfundsproblemer behandles. Vi kender dem fra de store kulturelle sammenhænge. Kan det kristne menneskesyn hjælpe os, når vi stilles overfor disse omfattende problemer? Betyder evangeliets forkyndelse noget i denne forbindelse?

På den økumeniske ungdomslejr fra 4.-8. august vil vi i år tage disse spørgsmål op. Det vil ske gennem bibelarbejde, samtaler, foredrag m.m. Vi vil lægge vægt på gruppearbejdet og tage hensyn til den nyeste viden om dette. Der forventes ca. 60 ledere fra alle danske kirkesamfund og kirker. Alle unge i alderen 18-35 år indbydes til lejren.

Arne Westergaard-Jensen,
formand for Danmarks økumeniske
Ungdomsråd.

Arrangør:

Danmarks økumeniske Ungdomsråd.

Programudvalg:

Birthe Dalland, Folkekirken, Walter Dalland, Den romersk-katolske Kirke, Ruth og Palle Dinesen, Folkekirken, Bjørn Højbo, Den romersk-katolske Kirke, Jette og Per Nørgaard, Baptistsamfundet, Ruth og Mogens Olsen, Missionsforbundet.

Sted:

Danmarks unge Katolikkers lejr »Ømborgen« ved Mossø, Jylland. Adresse: »Ømborgen«, Emborg pr. Skanderborg. Tlf. (06) 89 71 11 (Gl. Ry) nr. 127.

Vejen dertil:

Med tog til Ry station, derfra taxa til lejren — ca. 9 kr.

Pris:

100 kr., der betales ved ankomsten.

Medbring:

Sovepose eller tæpper med lagner, toilet-sager, håndklæder, musikinstrument, bibel, evt. Folkekirkens salmebog.

Tilmelding:

Senest 15. juli til pastor Palle Dinesen, St. Kannikestræde 8², 1169 København K.

Paven er på trapperne

»Fiskerens Sko«, efter Morris L. Wests roman, er blandt de film, der udsendes til efteråret.

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
25. juni 1969

Redaktion: H. Roos og
Hølge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eili Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er Incl. moms.

Atter i år gav det store amerikanske filmselskab en indbudt kreds af biografdirektører og journalister en lille smagsprøve på, hvad der bydes på i den kommende sæson. Alle kender Metro-Goldwyn-Mayers glade løve, som i denne tid brøler i dansk fjernsyn til ære for den store Garbo. Selskabets linje i trediverne var da også præget af de stort opsatte »stjernefilm« med skuespillere som allerede nævnte Greta Garbo, Clark Gable, Myrna Loy, det berømte sangerpar Jeanette McDonald og Nelson Eddy osv.

I fyrrene holdt man kursen nogenlunde. Typisk for denne periode var romantiske krigshistorier som »Waterloo Bridge« (fornylig vist i fjernsynet) og den meget populære »Mrs. Miniver«.

En opdigtet pave

Efter at fjernsynet verden over har stjålet en stor del af det ældre publikum, har filmselskaberne måttet taget et udvidet hensyn til ungdommen, og det viser sig bl.a. i, at vægten er lagt på det brutale. Sidste års Metro-cavalcade var et typisk eksempel herpå. I år er det ligesom om, blikket er rettet mod de gode gamle dage – hvormed menes trediverne, og det kan naturligvis diskuteres, hvor gode de dage var.

En historisk film af slagsen hedder »Alfred den Store«, og den handler naturligvis om den angelsaksiske konge, som reddede Storbritannien fra at komme i vikingernes besiddelse.

Det tyder på, at vi skal se »Fiskerens

Sko« med Anthony Quinn som præsten, der løslades fra sit fangenskab i de russiske koncentrationslejre, kommer til Rom og bliver pave. Snart må han – sammen med sin tidligere fangevogter, der nu er Sovjets stærke mand – prøve at hindre en verdenskrigs udbrud. Det er kineserne, der er skurke.

Man skal vist ikke vente nogen dybdobørende religiøspolitisk analyse, snarere en bredt anlagt underholdningsaffære, hvor visse sider, hvis man er heldig, kan vække til eftertanke. Som *Morris L. Wests* pave Kiril får vi som tidligere nævnt *Anthony Quinn* at se, mens *Sir John Gielgud* er hans forgænger i fiskerens sko. *Sir Laurence Olivier* er »Kosygin« og den affekterede *Oscar Werner* en ung jesuit, hvis hovedkongregationen for troslære ønsker på et fad. *Vittorio de Sica* er en elegant kardinal. Engang var han italiensk films store håb.

I Metros nyhedskavalkade tegner de *Sica* sig for en sentimental »damefilm« »Et sted for elskende«, og den gode gamle »Farvel Mr. Chips« er blevet til musical. Ret spændende ser »The Fixer« ud. Den foregår i det gamle Rusland og handler om en Rasputin-lignende sværmer, som sætter czarens brutale regime grå hår i hovedet.

Undtagen Vietnam

3 Falke Bio vil følge successen med den dygtigt lavede »Ørneborgen« op med en ny spændingsfilm i det store format: »Ice Station Zebra«, som har nogle fan-

tastiske u-bådsscener. En stor teknisk be-drift skal i øvrigt Stanley Kubricks »År 2001 – en rumodyssee« være.

Det fjerne Østen (undtagen Vietnam) frister fortsat amerikanske filmfolk. »Mands skæbne« foregår i Kina i 1926-27 og »Tai Pan« i Hong Kong i 1840'erne. Elskerne af TV-serien »John Drake« kan glæde sig over, at den vittige Patrick McGoohan er blevet Metrostar. Han er både med i »Zebra« og »Tai Pan«.

Mere verdenshistorie er der i Stankey Kubricks »Napoleon«, som skal optages i Frankrig og England og Jules Verne går heller ikke fri, idet hans Kaptajn Nemo må besøge »Den flydende by«.

Strengt tider

Alt i alt en sæsonplan, der udmærker sig mere ved det bredt anlagte og underholdende end ved nogen egentlig kunstnerisk dybde, trods det, at vi ustandselig støder på store kunstneriske navne. De får så forhåbentlig lov til at udfolde sig rigtigt andre steder, selv om vi naturligvis ikke skal kimse af begrebet underholdning i sig selv. Vi må da også være på det rene med, at der skal noget til at hive folk ud af dynerne i vore dage. Det må ikke blot arrangører af menighedsmøder og ekstraordinære gudstjenester og bladudgivere, men også teater- og biografdirektører sande. Strengt tider overalt, sagde manden. Han fik sin skattebillet.

HK.

Rimelige
handelsvilkår for
u-landene

*Hvor mange
danske katolikker
er der?*

Hvad sagde
paven i Geneve?
Masser af
muligheder for
ungdomsarbejdet

13/1969

forum

katolsk

*25-årsdagen
for 20. juli-
attentatet
mod Hitler:*

Katolske
rebel-
ledere

I år får turister, der besøger Paris, en helt hvid Notre Dame at se. Kirken har fået sit oprindelige udseende tilbage.

Ikke noget med fodbold at gøre

Samtidig med, at dansk TV får nogle syrlige ord med på vejen i forbindelse med tur-retur-udsendelserne, kommer meddelelsen om, at vi nu får et kirkeligt fjernsynsmagasin. Nogle vil hilse denne oplysning med glæde. Andre vil give sig til at gabe kærberne af led på forhånd.

Nu er det en kendt sag, at danskerne har lige så svært ved at bruge afbryderknappen, som præster har det ved at sige amen i tide, så derfor må vi forudse, at en god del bliver hængende til det kirkelige magasin, og det skulle undre mig meget, om de kom til at fortryde det. Det bliver nemlig efter alle solemærker at dømme den dygtige fjernsynsmand *Tage Elmholt* fra Århus, der kommer til at stå for redaktionen. I forvejen har han ansvaret for en af landets bedste kirkesider, den i »Aarhus Stiftstidende« om søndagen, og man vil erindre de fortræffelige TV-udsendelser om kulturen i Amerika bare for at nævne lidt af det, der er for hånden med hensyn til hans virke. I lang tid har han iøvrigt været TV's mand på kirkestoffet. Det, der formodentlig skal ske nu, er at vi får regelmæssigt placerede udsendelser på programmet ligesom »Horisont« (omend formodentlig knapt så hyppigt) og salig landbrugsmagasinet, der er afgået ved døden og frisk opstået som et bredere erhvervsmagasin. *Tage Elmholt* har netop udtalt, at det er hans håb at kunne gøre det kirkelige program lige så interessant som *Poul Jørgensens* landbrugsorientering, som fik folk, der aldrig havde haft så meget som en møggreb i hånden, til at kikke, selv om det ikke

havde noget med fodbold at gøre.

Som helbefaren med hensyn til kirkeligt stof ved *Tage Elmholt*, at man lever livet farligt, når man omgås fromme mennesker, der ofte er et krigerisk folkefærd, som har den opfattelse, at Vorherre bliver mindre, hvis ikke Hans tjenere står så godt som fejlfri i godtfolks omdømme. *Tage Elmholt* vil imidlertid give kirkelig orientering og ikke lave kirkelig reklame, og så skal det for resten også nok i det lange løb vise sig, at den bedste reklame er den ærligste orientering – ikke mindst for kirken, som jo i al beskedenhed opererer med *trossandheder*.

Radioen har i en årrække haft et fortræffeligt kirkeligt magasin, som *Tage Elmholt* nok skæver en hel del til. *Kaj Erik Lindqvist* og *Jørgen Ginnerup* havde således i en sjælden grad fundet melodien og skabt et alsidigt program, der interesserede langt ud over den kreds, som går regelmæssigt i kirke. Også i aviserne og ugebladene er interessen for kirkeligt stof voksende, og hvis kirkegængerne kender deres besøgstid, backer de alle disse bestræbelser op i stedet for at lade en knurren over den tidligere manglende orientering om det religiøse liv afløse af vrede over, at der nu er for megen blæst om det. Selv om der skulle ryge en skrubbudse ind imellem.

Jørgen Ginnerup

FRA NÆR OG FJERN

»Fjernt fra verdens vrimmel« er titelen på en roman af *Thomas Hardy* og filmen af samme navn, men også på nedenstående billede af general *Charles de Gaulle* og *Madame*, der efter at de havde sagt farvel til præsidentpalæet i Paris tog en tur til den lysegrønne ø *Irland*. De nød i fulde drag livet på landet bl.a. med gode spadsereture.

Over 400.000 til Biafra

Caritas Danmarks generalsekretær, *Msgr. Knud Ballin* meddeler, at *Caritas Sverige* fornylig har sendt kr. 62.471,38 til *Nigeria-Biafra-hjælpen*. Der kan nu gennem *Joint Church Aid* købes mad og medicin til børn i de krigs- og hungerramte områder for kr. 312.481,88, og med tidligere gennem *Caritas Internationalis* ydede beløb har *Nordisk Fasteaktion 1969* således givet over kr. 400.000.

Der er her tale om den største karitative aktion, som nordiske katolikker har gennemført i fællesskab.

Udgifterne i Danmark, som alle dækkes af et særligt administrationsfond, var kr. 13.952,88 fordelt på fremstilling og udsendelse af giroblanketter (kr.

8.896,05), annoncer (kr. 67,50) postk. (kr. 3.808,13) og porto (takkebreve osv. kr. 1.181,20).

Det understreges en ekstra gang fra *Caritas Danmarks* side, at alle indgåede midler anvendes til indkøb af levnedsmidler og medikamenter til børn i *Nigeria-Biafra*.

Alkoholisme - et problem

Alkoholisme er i flere lande mere udbredt, end man skulle tro. Ifølge en vesttysk statistik konsumeres der i forbundsrepublikken hver dag for ca. 100 mill. kr. alkohol, og hver dag konfiskeres gennemsnitlig 250 førerbeviser på grund af spritkørsel. Over 1/2 million mennesker er kroniske alkoholister, deraf ca. 70.000 kvinder og ca. 35.000 unge fra 13 års alderen og opefter.

med og uden bluser og pynteforklæder. Selv bruden på vort billede optræder i Dirndl, her i hvid duchesse med broderede blomster i lyserødt. Pynteforklædet er af rosa organza. Lodenfreys modeller kendes allerede overalt. De bæres vistnok overalt i verden, når man lige ser bort fra Junglen og Sahara. (Billedet til venstre). *rh.*

Når man hører ordet München tænker de fleste vel på øl, læderbukser og »Dirndl«, de noget særprægede kjoler, damerne går med i Bayern. – Nu har modehusene i München sat sig som mål at gøre Dirndlkjolerne til den store internationale mode. De tilbydes i alle mulige variationer af uld, bomuld, silke, syntetics, ja selv af brokade,

En filial af et større tysk selskab fik anskaffet et æsel, for således at undgå at skulle slå græsset sommeren igennem. En del af medarbejderne sluttede sig sammen til et aktieselskab med aktier á 25 DM og købte æslet for 350 Mark. Med sund appetit holder dyret plænen foran kontorbygningen i passende længde. Nu viser det sig at aktionærerne kan få 80 pct. i udbytte. Æslets gødning blev solgt til høj pris og ydermere kom egnens sportsforeninger og andre for at leje æslet flere weekender sommeren igennem, for at anføre de forskellige optog. Det gav gode penge. – Her henter æslet sig en sukkerfisk, før det trækker sig tilbage til en lille middagslur i stalden.

NOTES BLOKKEN

Han var så fuld af liv, så åben til alle sider, så glad i sit sind! Hvem havde tænkt, at han skulle ende sit liv som Kristi blodvidne? I slutningen af juli 1944 blev pater Delp arresteret, den 11. januar 1945 af den nationalsocialistiske domstol dømt til døden og den 2. februar henrettet i Berlin-Plötzensee. Som så mange modstandsfolk mod Hitler blev han nøgen hængt. Som den berygtede offentlige anklager, »den røde djævel«, Freisler sagde under forhandlingerne, blev Alfred Delp dømt til døden i sin egenskab af katolsk præst og jesuit, Naziregimets fjende nr. 1. Hver gang jeg kommer til Berlin, besøger jeg stedet, hvor det skete. Henrettelsesstedet er i dag forvandlet til et mindested. Man kan stadig se de kroge, hvor Hitlers ofre endte deres liv.

Jeg kendte Delp godt! Vi læste teologi sammen og boede på samme gang i det store kollegium. Han var munter og fuld af åndelig energi. Vi mødtes ofte til studiekreds, hvor vi læste Hegel og interpreterede Rilkes vanskelige sonetter! Og alligevel var han ikke blot teoretiker, intellektuelt overordentlig begavet. Jeg husker endnu, at han efter sommerferien fortalte, hvordan han i Schwarzwald havde hjulpet sine slægtninge med høsten, mejet med leen og bragt høsten i lade.

Alfred Delp blev født den 15. september 1907 i Mannheim. Som gymnasiast konverterede han, 1926 indtrådte han i jesuiterordenen. Da vi læste sammen i Valkenburg (Holland), skrev han sin første bog: »Tragische Existenz«. Det var det første forsøg på at konfrontere Heideggers ideer med kristendommen. Og allerede dengang viste han sine særlige anlæg. Han var i sit væsen sociolog, interesseret i

samfundsproblemer. I 1939 blev han som sociolog medarbejder ved jesuitternes tidskrift »Stimmen der Zeit«. I foråret 1942 kom han i forbindelse med kredsen omkring grev Moltke (Kreisau-Kredsen) som udarbejdede et program for et bedre Tyskland efter Hitler-regimet. Især det halve år i fængslet og ugerne mellem dødsdommen og henrettelsen var fyldt med indre kampe og ydre dramatik. Det lykkedes p. Delp at smugle nogle breve og stumper papir ud af fængslet, skrevet med lækede hænder, således at vi kender hans sindstilstand i disse vanskelige måneder og uger. I Herder-Bücherei, Band 131 (1955) er disse dokumenter udgivet under titlen: »Alfred Delp. Kämpfer, Beter, Zeuge«. En af de mest gribende beretninger om den tyske modstandskamp. Overalt i disse dagbøger bryder hans åndelige karakter igennem: myndig, mandig, glad for livet og dog hengiven i Guds vilje. Hans sidste seddel før henrettelsen har følgende indhold: »At bede og at tro. Tak Dp.«

Π Ροος 87.

**Husk at
betale
Deres
abonnement
inden De
rejser på
ferie!**

Rimelige handelsvilkår for u-landene - ikke almisser

Af cand. mag. Ellen Nielsen

Folk begynder at forstå, at udviklingslandene skal have hjælp. Men det synes at være næsten umuligt at gøre de rige lande begribeligt, at penge og anden bistand må være noget foreløbigt, en hjælp til selvhjælp. Målet for disse lande må være det samme, som vi andre har nået: at vi er i stand til at forsørge os selv ved vor arbejds- og produktionsindsats, ved at vi sælger vore varer til andre, så vi får midler til at købe *deres* frembringelser for.

Men u-landene må stadig stort set sælge billigt og købe dyrt. For det er de rige lande, der bestemmer priserne i begge tilfælde. U-landsprodukterne svinger i pris, ofte fra uge til uge. De går kun op, når en ringere høst eller større efterspørgsel indtræffer. Kakaobønnerne slog delvis fejl i Ghana og Elfenbenskysten i fjor. Det gav bedre priser, og hertil medvirkede, at chokoladeforbruget i verden stadig stiger, og navnlig i de socialistiske lande. Men ofte og for andre produkter går det den modsatte vej. Det er absolut nødvendigt for u-landene, at de uberegnelige svingninger undgås, og at en stabilisering af priserne finder sted.

Værre er det dog, at de rige lande slet ikke er særlig ivrige for at købe u-landsvarer mere. Nogle af dem har de fundet på at lave kunstige erstatninger for (gummi, sukker) - og egentlig vil vestlige lande helst handle med andre rige lande om mere og mere luksusprægede varer. Det skæpper bedre i kassen. Yderligere har de selv erhvervsgrupper, som skal beskyttes. Uanset al den megen tale om liberalisme rejser der derfor toldbarrierer for at holde u-landsvarerne ude. Et af de stærkeste krav på UNCTAD-konferencen i New Delhi i foråret 1968 var netop, at disse barrierer skulle sænkes. Det udtryktes på diplomatisk sprog ved, at u-landene skulle have »præferencer«, som om det var en barmhjertighedsgerning, de rige lande her velvilligst skulle vise dem. Thor-kil Kristensen siger, som den redelige mand han er, at det, der tiltrænges, er en mere liberal politik.

Dansk dumping-sukker skaber arbejdsløshed i Argentina

Meget nåede man nu ikke i New Delhi. I princippet blev toldpræferencerne dog vedtaget. De skulle gerne træde i kraft i løbet af 1969 og åbne USA's og Europas markeder for industrivarer og landbrugsprodukter, derunder også forarbejdede sådanne. Navnlig disse forarbejdede landbrugsvarer stredes man om ved konferencen. De rige lande vil ikke have, at u-landene selv forarbejder deres råvarer og derefter sælger dem. De skal nøjes med at sælge råvarer og lade de rige landes industri gøre det videre forbundne profit. Alligevel har for eksempel Brasilien og også afrikanske kaffelande fundet ud af at fabrikere pulverkaffe. Men kaffelandet Elfenbenskysten må fortrinsvis sælge denne vare til nabolandene, fordi USA og andre vestlande blot vil købe landets meget kofeinrige Robustakaffebønner. Disse indgår i de fleste kaffeblandinger og især i kaffepulver. Velkendt er det efterhånd-

Havn på Elfenbenskysten i Afrika. U-landene diskrimineres på fragtområdet.

den også, at det i Danmark - som i de fleste europæiske lande, også øststaterne - er hensynet til egen produktion af roesukker, der gør, at rørsukkeret fra Cuba og andre u-lande holdes ude af handelen. Ellers ville det ved sin kvalitet og prisbillighed konkurrere vort eget sukker sønder og sammen. Dette hjemlige sukker er der store industriinteresser forbundet med. Dem tør regeringen ikke gå imod. Og ikke nok med det, at vi holder grænserne lukket for rørsukker - vi sælger vort eget roesukkerprodukt til dumpingpris ude i verden! Vi havde i Danmark i 1968 et høstoverskud på 70.000 tons sukker, som vi nu skal se

Kaffebønnerne renses. Også for kaffens vedkommende har U-landene store problemer.

at komme af med, selv om vi derved skal tage brødet ud af munden på de rørproducerende bønder i u-landene. Vi har bl.a. overtaget sukkerleveringen til Uruguay, hvilket har til følge, at raffinaderierne i Tucuman i nabolandet Argentina har måttet lukke. Arbejderne blev afskediget og gik i sultestrejke med hele egens befolkning bag sig.

UNCTAD's præferencekomité mødtes i december 1968 i Geneve for om muligt at komme videre. Men de rige lande var

stadig ikke i stand til at formulere noget forslag angående de forarbejdede landbrugsvarer. I januar 1969 åbnede i Geneve UNCTAD's råd sin 8. session, denne gang med en ny generalsekretær, Perez Guerrero fra Venezuela, som afløser den ellers så utrættelige argentiner dr. Raul Prebisch. Tredjelændene vil atter fremføre deres ønske om retfærdigere former for samhandlen.

Hvad gjorde Danmark i New Delhi?

I fjor, da der forhandlede om sukkeret i Geneve, havde Danmark en delegeret med, direktør Erik Porsberg fra De danske Sukkerfabrikker. Det var næppe for at støtte u-landenes sag. I New Delhi havde vi en hel delegation, som sikkert gjorde et stort arbejde i de to måneder, UNCTAD stod på. Ret meget turde vi nu ikke. 35 resolutioner blev vedtaget enstemmigt. De var nemlig uforpligtende. Desuden var der 4 forslag, som u-landene nok fik vedtaget i kraft af, at de var de fleste, men det var altså ikke enstemmigt. Nogle lande stemte imod eller afholdt sig fra at stemme. Hvad gjorde Danmark?

Ved disse 4 forslag, hvor USA og forskellige vestlige lande stemte imod, gjorde Danmark det samme. Vi ønskede ikke en undersøgelse af virkningen på u-landenes eksportinteresser fremkaldt af restriktive forretningsmetoder, der udøves af private virksomheder i de vestlige lande. Vi ville ikke udelukke Sydafrika af konferencen (men Kina, Nordkorea, Nordvietnam og DDR var udelukket). Vi ønskede ikke, sådan som u-landene fulgt af Østeuropa og Vatikanstaten, en iværksættelse af konsultationer om de handels- og bistandspolitiske principper fra UNCTAD-konferencen i 1964. Vi var imod, at der under skibsfartskomiteén nedsattes et arbejdsudvalg med henblik på en revision af de gældende internationale retsregler på skibsfartsområdet.

Udviklingslandene diskrimineres på fragtområdet

At dette sidste område, transporten, er yderst indbringende for rederne og samtidig fordyrer u-landsvarerne urimeligt, er en kendsgerning. Blandt rederne er græsk-amerikaneren Onassis et typisk eksempel. Onassis startede med 6 tankbåde først i trediverne midt under verdenskrisen. Siden har han sejlet milliarder af dollars sammen. Nu kunne han sammen med andre græsk-amerikanere samt CIA og den græske regering sætte en græker på posten som vicepræsident i USA. Den græske klike i USA betalte simpelthen Nixon for at tage Agnew. Det er Onassis og andre millionærredere, som ud-

Hollandske sukkersække. Europæisk råsukker – herunder dansk – skaber problemer for u-landenes sukkerpriser.

bytter u-landene. Disse er nemlig henviset til at benytte andre landes handelsflåder. Især Indien og Chile klager over, at de diskrimineres med hensyn til fragten. Når bananer fra Elfenbenskysten til Europa koster 817 kr., hvad koster så dem fra Colombia, som er meget længere fra Europa? Svar: 355 kr., dvs. en overpris for fragten på 57 pct. U-landene forstår ikke denne forskel. Da dr. Prebisch var i København i 1968, sagde han i sit foredrag, at det forstod han heller ikke. Disse fragtrater fastsættes nemlig hemmeligt af private organer, og disse ønsker ikke revision af de gældende regler. Man burde naturligvis nå til, at FN fik indseende med søfartskonferencerne, men det er lettere sagt end gjort.

I denne sag synes Sovjetunionen nu at bringe uorden. I oktober 1968 mødtes i London repræsentanter for 9 vestlige landes rederier, deriblandt Norge og Sverige (Politiken nævner ikke Danmark i sit referat). De var bekymrede over, at Sovjet sejlede med lavere fragtrater end de selv. De kommunistiske rederiers almene syn på problemet med økonomisk fastsættelse af priserne er så fundamentalt forskelligt fra sædvanlig kommerciel praksis, at muligheden for en ordning mellem de respektive interesserede er meget små, erklæredes det på Londonmødet. Det drejer sig især om sejlads mellem Europa og det fjerne østen samt Australien. Men er de kommunistiske landes syn på skibsfarten ikke mere liberalistisk end de vestlige rederes?

Derimod var Danmark i januar med til en skibsfartskonference i Norge. Men formålet var blot de nordiske landes egen kamp for at få den fri konkurrence på havene opretholdt.

En undersøgelse af dansk samhandel med udviklingslandene

Hverken her eller ved sukkerkonferencerne synes Danmark at have haft u-landseksperter med. Samhandel med u-landene interesserer os kun, når vi kan komme af med vore egne varer til dem. Smørpuklen håber vi at kunne få dem til at købe til fremstilling af smørolie (hvad er det forresten, og hvad anvendes det til i disse tropiske lande?). Eller sælge dem øl, som vi lader brygge i deres eget land – det minder om Marie-Antoinette, der sagde, at hvis de fattige ikke havde brød, kunne de jo spise kager.

Kan der virkelig ikke foretages en rationel undersøgelse af, hvordan vi kan komme i gang med at aftage flere af de typiske u-landsvarer – hvis vi da har vor frihed til at handle? Det vil ofte være varer, som vi ellers køber fra USA eller andre rige lande, som nok kunne klare sig uden os. Hvorfor skal alle vore bananer absolut komme fra United Fruit og vor frugtkonserver fra Californien?

Vi kunne for eksempel, som det er foreslået andre steder, ved siden af den ene pct. af brutto-nationalproduktet, som skulle gives som bistand til u-landene, forpligte os til at 3 pct. af vor import skulle hentes hos dem. Det gør allerede Holland, Belgien, England o.a.

Trade, not aid, (handel, ikke hjælp), råber u-landene vedholdende. Det må være en menneskeret at få lov at handle, ikke at skulle eksistere til stadighed på almisser eller på lån, som skal tilbagebetales med høje renter.

Ellen Nielsen.

De prøvede at fjerne Hitler

Den 20. juli er 25-årsdagen for det mislykkede attentat mod Hitler. Oprørets modige hovedmand var katolik, og tidligere revolteplaner skulle være bragt til udførelse af katolsk general.

Søndag den 20. juli er det 25 år siden, at Klaus Philip Schenk, greve af Stauffenberg, en stærkt invalideret stabsofficer i den tyske værnemagt, med knusende ro begav sig ind i det militære hovedkvarter i Østpreussen og placerede en mappe med en bombe under forhandlingsbordet – så tæt ved Hitlers ben, at det måtte anses for fuldstændig usandsynligt, at føreren slap fra det med livet, hvis mekanismen virkede som planlagt. Så sikker var Stauffenberg på det heldige udfald af sin mission, at han – da braget havde lydt – i en skæbnsvanger telefonopringning gav meddelelse om, at tyrannen var død. Men endnu engang havde et mærkværdigt held fulgt Hitler. Han nåede at tage en frygtelig hævn. Stauffenberg fik dog en hurtig og »human« henrettelse – iværksat af en forræder umiddelbart efter, at det var klart, at kuppet var slået fejl.

Revolteplaner i 1938

20. juli-attentatet var den eneste virkelige revolte mod Hitler under hans blodige styre, men det betyder ikke, at der ikke tidligere var lagt planer om at styrte tyrannen. Allerede før angrebet på Polen, som udløste den anden verdenskrig, havde fremtrædende civile og militære personligheder forberedt sig på et kup med det formål at afsætte Hitler og stille ham for en domstol, og nogle af hovedpersonerne her gik igen i 20. juli-attentatet. Skal vi høre lidt om nogle af de mennesker, som altså havde kunnet ændre verdenshistorien, hvis de havde haft lidt af Hitlers held og vel at mærke bedre støtte fra de lande, som dog til sidst måtte vågne til dåd og bekæmpe Tysklands barbariske regime, kan vi passende gå tilbage til 1938, hvor tyske tropper uden at møde modstand marcherede ind i Østrig. Derefter skulle turen komme til Czekoslovakiet, hvis sudetertyske mindretal skulle »befries«.

Her mødte Hitler imidlertid modstand fra kredse blandt sine øverste officerer. Med nederlaget i første verdenskrig i stærk erindring var de uvillige til

at være med i nogle politiske eventyr, som efter deres opfattelse på et eller andet tidspunkt måtte føre til Englands, Frankrigs, Ruslands og måske USA's indgriben og et nyt nederlag for Tyskland. Især var Frankrig efter generalernes opfattelse ikke til at bide skeer med, og denne antagelse byggede de tilsyneladende på pålideligt materiale, leveret af selve efterretningstjenesten. En af dens mest fremtrædende officerer, oberst *Hans Oster*, var således – i forståelse med sin øverste chef admiral Canaris – med i den sammensværgelse mod Hitler, som var ved at tage form.

General Beck

I spidsen for oppositionen mod Hitler stod hærens stabschef, general *Ludwig*

General Franz Halder – en katolik på en høj post i Hitlers hær. Han ønskede at være i førerens nærhed for i et passende øjeblik at kunne uskadeliggøre ham. Overlevede et ophold i koncentrationslejr og blev efter krigen dekoreret af amerikanerne.

Beck. Hans modstand var oprindelig baseret på rent praktiske motiver: frygten for Tysklands undergang i den sidste ende – og han havde ikke fra begyndelsen været imod Hitler og nazisterne. Men da han først begyndte at tænke sig om, blev han klar over, hvilke nedrige intriger Tysklands gangsterstyre byggede på. Han så således, hvordan Hitler selv provokerede en krig med Czekoslovakiet. Da en ung jøde senere i 1938 myrdede en tysk ambassaderåd i Paris var der en kærkommen anledning til antisemitiske udskejelser i Tyskland, og tanken om at ofre den tyske ambassadør, von Papen i Wien og give østrigerne skylden havde ikke været fjern. Da planen ikke var blevet bragt til udførelse i forbindelse med Østrig kunne man jo passende anvende den i Praha. En tysk ambassadør mere eller mindre betød ikke noget for de nazistiske gangstere.

Foreløbig prøvede general Beck imidlertid at modarbejde Hitlers planer ad kommandovejen ved at bombardere alle instanser med frygtindgydende rapporter om de øvrige stormagters militære styrke. Da Hitler nøjedes med at *tøve uden at opgive* sit czekiske eventyr, tog Beck sin afsked i protest – i håb om at et tilstrækkeligt antal generaler ville følge ham. Men han blev skuffet. Dels havde generalerne samvittighedsskrupler på grund af hærens renommé, dels var de blevet noget charmeret af førerens vel-talenhed og suggestive evner.

Dog havde Beck også forudset denne mulighed. Han sørgede for at få en efterfølger, som i det lange løb måtte menes at være positivt indstillet overfor opposition mod Hitler.

En katolsk general

Efterfølgeren var *Franz Halder*, der var bayrer og katolik, og det var ret enestående, at en mand af hans overbevisning og afstamning fik en så høj stilling i den tyske værnemagt, som også under Hitler byggede på den protestantisk-preussiske militærkaste, som Hitler for

resten selv foragtede.

Civile modstandsgrupper

Hidtil havde det hovedsagelig været civile, som pånsede på et egentlig oprør mod Hitler. Grupperne var små, og det må også indrømmes, at et virke af denne art var uhyre vanskeligt i en stat, der var så inficeret af hemmeligt politi og angiveri. Et af oprørscentrene var »Onsdagsklubben«, hvor seksten intellektuelle drøftede filosofi, historie, kunst, litteratur osv. Beck tilhørte denne gruppe; et andet fremtrædende medlem var *Ulrich von Hassel* – en hannoveransk adelsmand og gentleman af den gamle skole som nazisterne havde smidt ud af udenrigstjenesten.

I andre grupper sad tidligere fagforeningsledere og socialdemokrater og sågar gestapofolk, hvis oplysninger blev af stor værdi for den amerikanske anklagemyndighed.

I modstandsgrupperne sad folk, som tilhørte Tysklands fornemme gamle familier. Nævnes bør bl.a. *Helmuth von Moltke*, der senere dannede en modstandsgruppe af unge idealister under navnet Kreisau-kredsen, som bl.a. talte jesuiterpateren *Alfred Delp*. En anden fremtrædende modstandsmand var friherre *Karl Ludwig von Guttenberg*, som udgav et frygtløst katolsk tidsskrift. Og der var den protestantiske pastor *Dietrich Bonhoeffer*, som anså det for sin kristenpligt at få Hitler udslettet.

Næsten alle disse tapre mænd kom til at bøde med deres liv – ofte under skrækelige pinsler – for deres indsats i kampen mod tyranniet. I nogle tilfælde ramte straffen alle medlemmer af de impliceredes familier.

Kontakt

Før 1938 havde der kun været lidt kontakt mellem de civile modstandsfolk og militærpersoner. Hidtil havde officererne ikke haft noget at udsætte på Hitlerregimet, som jo satte soldaterånden i høj-sædet. Men i forbindelse med den cze-kiske krise ændrede det sig. General Beck, som nu og indtil sit selvmord efter 20. juli-opstanden var Tysklands ledende modstandsmand, stod inde for general Halder, som da også besluttede at arrestere Hitler, så snart ordren til at angribe Czekoslovakiet var givet. Forudsætningen for at få den nødvendige rygdækning fra de øvrige generaler var imidlertid, at disse kunne overbevises og i øvrigt hele det tyske folk om, at Hitler udsatte landet for at blive udslettet.

Svlgæt

General Beck, som var en kultiveret eu-

ropæer med et indgående kendskab til historie, var sammensværgelsens ideolog, og han kunne ikke forestille sig, at England og Frankrig ville svigte Czekoslovakiet. Havde Beck begreb om historie, så havde Hitler imidlertid forstand på moderne politik.

Allerede den 3. september 1938 skrev »Times« i London den herostratisk berømte lederartikel, hvori de »åbenlyse fordele«, som czeckerne ville have af at slippe af med det sudetertyske mindretal, blev påpeget, og selvom det britiske udenrigsministerium benægtede, at bladet her udtrykte regeringens kurs, gav artiklen rigeligt stof til eftertanke. Det skulle da også vise sig, at England og Frankrig med kulmination i Münchenforliget og under Neville Chamberlains førerskab skulle svigte Czekoslovakiet samt de kræfter i Tyskland, som havde kunnet vende verdenshistorien, eftertrykkeligt. Faktisk lovede England og Frankrig i München, at de ville sikre Czekoslovakiet mod agression, men den 15. marts 1939, da de tyske tropper rykkede ind i Czekiet og Moravien, rørte de ikke en finger.

Kontakt via Vatikanet

De sammensvorne i Tyskland måtte nu opgive deres planer om at styrte Hitler indtil videre. Allerede i 1938 havde de haft kontakt med England. Oberst Oster fra efterretningstjenesten sørgede for, at en udsending fra general Halder og hans venner bl.a. fik Winston Churchill i tale, og den store britiske statsmand, som endnu ikke var kommet til roret, kunne lige så lidt som Beck tænke sig, at England og Frankrig ville svigte.

I 1939, da Hitler efter sine første sejre skulle til at give ordre til overfaldet på de neutrale lande Holland og Belgien, prøvede Halder og hans medsammensvorne endnu engang at få iværksat et militærkup mod Hitler. De havde nogle betænkeligheder, idet englænderne og franskmændene jo kunne tænkes at udnytte forvirringen i Tyskland til at gennemtvinge en strengere fred, end de sammensvorne ønskede, og de søgte derfor gennem Vatikanet kontakt med den britiske gesandt ved pavestolen. Det var en kendt München-advokat, dr. *Josef Müller*, som var en from katolik, der formidlede kontakten. Han rejste til Rom i forståelse med admiral Canaris' næstkommanderende, efterretningsofficeren Oster, som vi tidligere har hørt om. Oster bør erindres her i Danmark, idet han lod danske kilder tilgå forhåndsmeddelelse om det tyske angreb den 9. april – uden at man fra dansk side tog videre notits af sagen. Ved et sørgeligt skæbnens spil blev Oster tillige med sin chef, admiral Canaris henrettet netop

Berthold af Stauffenberg, en broder til manden der søgte at ombringe Hitler, kom til at bøde for sin broders død.

den 9. april – kun godt en måned før tyskernes kapitulation i maj 1945.

Det skal være lykkedes dr. Müller at få et gunstigt tilsagn – ikke blot fra gesandten i Vatikanet, men også fra pave Pius XII, som gerne ville optræde som mellemmand mellem et tysk anti-nazistisk regime og England.

Halder arresteres

Halder var imidlertid rådvild, og da Hitler påny fik sine generaler besnakked, gik planerne i vasken endnu engang.

Hitler satte Halder fra bestillingen i 1942 under felttoget i Rusland, og en skønne dag blev generalen arresteret og sat i koncentrationslejr. På denne måde undgik han at blive impliceret i det mislykkede 20. juli-attentat, og han slap faktisk fra det hele med livet, idet han blev befriet af amerikanerne i 1945. Han kunne vidne i Nürnberg, og vi skylder ham tak for værdifulde oplysninger om Det tredje Riges blodige historie. Denne katolske officer var en ægte soldat af den gamle skole, og langtfra uden fejl, men han havde også bevaret mange gammeldags dyder.

Von Stauffenberg

Og så er der kun tilbage at se på den eneste virkelige, men også ulykkelig mislykkede aktion mod Hitler den 20. juli 1944. Vi skal her koncentrere os om hovedpersonen, greve Stauffenberg, der som nævnt tilhørte en af Tysklands ansete katolske familier. Han var en højt dannet mand, men som så mange andre lod han sig til at begynde med forblinde af Hitler, som jo for resten også pavestolen havde sluttet konkor-

dat med. De antijødiske udskjelser i 1938 åbnede hans øjne, men dog ikke så meget, at han undlod at kaste sig ind i krigen med energi. Sin endelige beslutning om at bekæmpe gangsterregimet tog han i Rusland, da han blev vidne til SS-styrkernes folkeretsstridige brutalitet. Imidlertid kørte han ind i et minefelt og blev stærkt invalideret, men ikke desto mindre meldte han sig efter hospitalsopholdet atter til aktiv krigstjeneste. For han havde en hellig mission at udføre, mente han, og han havde brug for uniformen for at komme Hitler nær på et belejligt tidspunkt.

Men aktionen, som man i de kommende dage vil kunne læse meget om andre steder, mislykkedes. 7000 mennesker blev arresteret, og dødslisten talte 4890 navne, deriblandt medlemmerne af Kreisau kredsen og general Rommel, der dog for at undgå den skandale, det var at se en fejret helt som Hitler-modstander, fik lov til at tage gift, så man kunne bilde offentligheden ind, at han døde af sine sår. Hitler lod i øvrigt hele familier udrydde som hævn.

Så stor var Hitlers magt over sjælene, at det lykkedes ham at nedkalde folkets og hærens foragt over de mennesker, som dog havde haft Tysklands og i nogen grad menneskehedens bedste i tankerne.

HK.

INDLAND

Feriegudstjenester

Det er nu fastlagt, at messen i Asserbo kan fejres hver lørdag kl. 17. Stedet: Friheden, Skovbovej.

Felix Schmitt

Fredag den 20. juni døde kantor og organist ved Skt. Albani kirke i Odense, Felix Schmitt, kun 57 år gammel. Som ganske ung overtog han kantor- og organistembedet og stiftede Skt. Albani kirkekor. Ved et dygtigt arbejde bragte han koret op på et så kunstnerisk niveau, at daværende musikchef ved Danmarks Radio, Peder Gram, personligt arrangerede en udsendelse.

B.H.

Knud Boje-Danielsen

Fhv. kontorchef, advokat Knud Boje-Danielsen er død lørdag, den 21. juni, kort før sin 75 års fødselsdag. I årene 1925-35 arbejdede han på strålende og uselvisk måde som forretningsfører for bladet »Katolsk Ungdom« og var samtidig en initiativ formand for Katolsk Radioklub. Det var i hans formandsperiode, at landsforeningen Danmarks katolske Radioklubber blev stiftet.

B.H.

DET ANDELIGE LIV

HELLIG - ET SKÆLDSORD ?

- *»Så, søster, nu er der igen blevet fyret et par helgener«*
- *»Æv, hvor er du hellig«*

For nylig kom et barn løbende og råbte: »Så, søster, nu er der igen blevet fyret nogle helgener!« Der bliver ændret på så meget for øjeblikket. Vi hæfter os ikke ved, at et par »helgener« stryges af den liturgiske kalender, fordi man regner dem for rent legendariske figurer. Men hvad med selve hellighedsbegrebet? Har vi strøget det af vort ordforråd? Er det blevet et fremmedord for os? Eller måske endda et skældsord, som når børn siger til hinanden: »Æv, hvor er du hellig« i betydningen hyklerisk? Vatikanerkonciliet har understreget alles kald til hellighed, men det forekommer os måske alligevel lidt abstrakt, som liggende uden for vor rækkevidde og dagligdag.

Er vi hellige?

I det Ny Testamente støder man flere gange på betegnelsen »de hellige« om de kristne. Det drejer sig ikke kun om dem, vi nu vil kalde helgener, og som allerede i deres liv her på jorden har realiseret den fuldkomne kærlighed til Gud og næsten. Nej, det drejer sig om alle kristne med deres større eller mindre syndighed, alle betegnes de »de hellige«. Med den brug af ordet, som vi oftest anvender, vil det måske umiddelbart undre os: Hvad kan det egentlig betyde?

Ved dåben er vi blevet viet til Gud, vi er helliget ham. Og ved denne samme dåb er vi blevet gjort delagtige i Guds natur, vi har modtaget hans Ånd, og dermed er vi hellige. Men det mærker vi jo bare ikke ret meget i vor hverdag. Når det kommer til stykket, er vi vel ikke meget anderledes end de ikke-døbte. Hvordan kan det så overhovedet forstås, at vi er helliggjort og frelst fra synden?

Paulus taler om, at vi er frelst i håbet. I Efeserbrevet siger han, at han vil bede Gud oplyse de kristne, så de kan forstå, hvilket umådeligt håb Gud kaldte dem til, og forstå, med hvilken mægtig kraft Gud virker i dem, som tror. Men når Paulus understreger, at Gud må oplyse vore hjerter, for at vi kan forstå, hvortil vi er kaldede, må det netop være, fordi det er skjult for den rent menneskelige fornuft, hvad der er sket med os - det er kun klart for troens øjne.

Et nyt perspektiv

Og det er jo unægteligt et perspektiv, som kan være ret overraskende for os. Vi er så tilbøjelige til at vende op og ned på tingene. Vi har så let ved at falde i den fejltagelse at tro, at vi først må gøre en masse gode gerninger, og så bliver vi hellige ved dem. Og så er det i

virkeligheden det omvendte, der er tilfældet. Først helliges vi, og så frelses vi udelukkende grundet på Guds nåde, for så vidt vi tilslutter os denne frelse ved tro – og så følger gerningerne efter som en konsekvens af denne helligelse! Som Paulus skriver: »Af nåde er I frelst ved tro, det skyldes ikke jer selv, Guds er gaven, det skyldes ikke gerninger, så nogen kan rose sig. Thi hans værk er vi, skabte i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud lagde til rette, for at vi skulle vandre i dem.« (Ef. 2,8-10). Vi vil så gerne tilrane os fortjenesten og glemmer, at det, vi er kaldede til, ligger langt ud over det, et menneske kan nå ved sin egen kraft – langt ud over det menneskelige.

Skabt i udvikling

Netop vor svaghed kan hjælpe os til at fatte, at vi har brug for forløsningen, og til at fatte, at vi er helt indesluttede i Guds tilgivende kærlighed, der ustandseligt kalder os videre frem.

Vi er skabt i udvikling. En udvikling der skal gå fra det rent menneskelige mod det guddommelige, mod den fuldkomne kærlighed. I denne vækst ligger et håb, en forventning, en glæde, fordi den lader os ane, at den vil føre os endog ud over vore menneskelige grænser. Men samtidig er den en smertefuld proces, fordi enhver udvikling forudsætter en spænding mellem et udgangspunkt og et endemål. En indre spænding, som ikke lader os i ro, og som er smertefuld, ikke mindst fordi den gang på gang lader os ane afstanden – afgrunden – mellem det vi er, og det vi bør realisere. En gang imellem længes vi efter en ligevægtstilstand, en tilstand, hvor vi kan føle os tilfredse og sige: så nu har jeg nået toppen, nu stiller jeg mig til ro. Men netop fordi vi, med alt hvad vi er, er skabt som et væsen i udvikling, ville det være en illusion at tro, vi på noget tidspunkt kan sige dette. Vi må ustandseligt videre – vi kan ikke tilfredsstilles af noget menneskeligt mål. Den indre spænding vil tvinge os frem mod det stadig bedre – mod livet i dets fylde.

Spændingen mellem naturens tilbøjelighed og åndens længsel, mellem synden og nåden lader os stedse bedre ane, hvad vi er forløste fra, og hvad vi er kaldede til. Den lader os forstå, at hvert øjeblik af vor eksistens, fra den aller mest daglige rutinebeskæftigelse til den mest ekstraordinære begivenhed kan blive fyldt med en mening, der rækker langt ud over dette her og nu, ved at vi gennem den svarer vort ja til Guds vilje med os, svarer ja til at realisere den hellighed, vi er kaldede til og række os frem mod dens fuldendelse.

Sr. Karen Marie CSJ.

Verdens nordligste bispesæde

Bispegården bag Vor Frue Kirke i Tromsø er stærkt beskadiget af brand. Sommerens nordiske bispekonference skulle have fundet sted i bispegården, men nu har drøftelserne måttet forlægges til et andet sted.

Tromsø, »porten til Ishavet« på den 70. nordlige breddegrad, kan se tilbage på en gammel katolsk tradition.

Flækken Tromsø blev kirkested i 1200-tallet og i 1308 nævnes dens St. Maria-kirke i et pavebrev. Kirken betjentes af præsterne fra Trondenes kirke i Lofoten, der var middelalderens store religiøse og kulturelle centrum nord for polarcirklen. Efter reformationen stagnerede de nordnorske kirkesamfund, men i begyndelsen af 1800-tallet kom der atter opsving i Tromsøs kirkelige liv.

Byen blev i 1803 luthersk bispesæde og efter at trosfriheden var sikret i Norge i året 1845, hvorved også den katolske religion anerkendtes, startedes et katolsk fremstød i Oslo og i Nordnorge. I Alta, 200 km nordøst for Tromsø, etableredes i Altagård en »Nordpolsmission« som franske patres drev i årene 1856-69. De skulle virke blandt samerne, der dengang for det meste endnu ikke var kristnede. På grund af sprogskranker og kulturelle forskelle bar præsternes anstrengelser i ødemarken ikke frugt, og de fortrak efterhånden til Tromsø samt til

Hammerfest, hvor de grundlagde menigheder og havde mere held med sig.

I året 1861 indviedes i Tromsø den nye lutherske domkirke – Norges største trækirke – og den lille katolske menighed fik lov til at benytte den hveranden søndag. Som kuriosum kan nævnes, at domkirken endnu har det Gudsmoderalter, som katolikkerne for hundrede år siden holdt deres messer ved. Nu om stunder, hvor ordet økumene er blevet et slogan, er det tankevækkende at erfare, at Tromsø i 1860-erne, da der ellers kun var ringe forståelse mellem de forskellige kristne religioner ude omkring i verden, lagde religiøs tolerance for dagen og praktiserede et velsignelsesrigt interkonfessionelt samarbejde.

I 1865 fik byen imidlertid sin egen katolske kirke »Vor Frue Kirke«, som benyttes endnu. Det er en cremefarvet træbygning med viktorianske gesvejsninger, men med et rent klassicistisk stilfuldt indre i hvidt og guld. En lille have forbinder gudshuset – nu »Vor Frue Domkirke«, efter at Tromsø har fået verdens nordligste katolske bispesæde – med Holstgården, et af byens skønneste empiere fra år 1830.

Det er den katolske bispegård, et hvidt hjørnehus af træ med hovedfacade ud imod Storegaten og Stortorvet. Foran står maleriske samer og falbyder fra deres boder dejlige husflidsarbejder, og i bispegårdens kælder findes en legetøjsbutik, så Hans Højærværdighed bor i hus med plysdyr og mekaniske biler.

St. Elisabeth-Søstrene driver et stort og anset hospital i Tromsø, som nu indgår i den kæde af poliklinikker og institutioner, der er fundamentet for det nye universitet – verdens nordligste – der åbnede sine døre i Tromsø den 1. januar d.å.

Tromsø, Norges største polarhavn, er således ikke kun verdens nordligste lutherske og katolske bispesæder, men har også en anelig skare domkirker. Foruden den lutherske domkirke og den katolske Vor Frue Domkirke har den nemlig Ishavskatedralen, en fantastisk luthersk kirkebygning, der indviedes i 1967 som mindesmærke for alle polarfarere.

BP.

Hvor mange katolikker er vi?

Dette spørgsmål og formerne hvorunder en repræsentation for kirkebidragyderne skal indpasses i de kommende nye strukturer var blandt de emner, der blev drøftet på årets første stiftsrådsmøde på Rygaard.

Stiftsrådets første ordinære møde 1969/70 fandt sted på Rygaard i Hellerup den 8. juni. En af de vigtigste ting, der skulle drøftes, var spørgsmålet om rådets fortsatte eksistens, idet det må anses for givet, at synodeforslaget om oprettelse af et pastorallråd for stiftet bliver vedtaget på Nyborg Strand.

Det var som tidligere nævnt en smuk sommersøndag de trofaste stiftsrådsmedlemmer måtte bruge til at komme det tørre stof igennem. Dagen blev indledt med messe, hvor biskop *Hans L. Martensen* celebrerede sammen med de præster, der var indbudt til mødet og den stedlige sognepræst, pastor *Rørdam Bonnevie*. En del af stiftsrådets mandlige medlemmer assisterede iklædt hvide albaer ved alteret og fru *Lily Fausbøll*, der er Sakramentssogets repræsentant, læste epistelen. Kommunionen blev uddelt under begge skikkelser, idet biskoppen betjente sig af den enkle løsning at dyppe oblaten i vinen, mens generalvikar *Lars Messerschmidt* holdt kalken. Mon ikke det er den måde, det bør gøres på i fremtiden?

Efter et morgenmåltid med kaffe og rundstykker tog man plads ved bordene i gymnastiksalen. Udover stiftsrådsmedlemmerne deltog biskop *Hans L. Martensen*, generalvikar *Lars Messerschmidt*, sr. *Franciska*, sr. *Alice*, Msgr. *Knud Ballin*,

Anders Hjorth: »Den enkelte kirkebidragyder afgør selv, om hans forudsætninger for tilslutningen til ordningen er bristede.«

Harald Guldager: »Præster, der har indtægter ved undervisning, bør være medlem af kirkebidragsordningen.«

pater *Anton Dekkers*, pater *Umans*, civiløkonom *Karsten Blom* og bispekontorets direktør *Bent Ortovald*.

Næste møde i Vejle

Formanden, *Cato Simonsen*, bød velkommen, og advokat *Anders Hjorth* blev foreslået og valgt til dirigent. Det blev konstateret at den lovlige lange frist for indkaldelse af stiftsrådet kun var overskredet med få dage, og at man derfor med rimelighed kunne betegne mødet som lovligt indvarslet.

Af *Cato Simonsens* beretning fremgik det, at man i fremtiden ville stræbe efter, at møderne blev rimeligt fordelt mellem København og forskellige steder i provinsen. Hvis der kan blive tale om lokaler hos søstrene i Vejle, vil det følgende møde, som skal holdes i november, finde sted dér.

Straks efter sidste møde havde direktør *Sven Frederiksen* – som bebudet – trukket sig tilbage fra formandskabet.

Landsretssagfører *G. Garth-Grüner* indtrådte i stedet – i henhold til vedtægterne.

Efter indstilling fra stiftsrådets formandskab var *Garth-Grüner* blevet valgt til formand for Ansgarstiftelsens *forretningsudvalg*.

Meningen med forretningsudvalget

Det er Ansgarstiftelsen, der er ejer af bispedømmets midler, og biskoppen er formand. Oprindeligt var det meningen, at biskoppens daværende økonomiske råd skulle arbejde sammen med det gejstlige råd for at det økonomiske kunne gå hånd i hånd med det pastorale, men efterhånden modnedes ideen om et forretningsudvalg for Ansgarstiftelsen bestående af stiftsrådets formandskab samt 2 repræsentanter for præsterne og 1 for søstrene, valgt af henholdsvis præsteforeningen og søsterforeningen. Pater *Anton Dekkers S.J.* og Msgr. *Knud Ballin* er i øjeblikket præsternes repræsentanter, mens sr. *Franciska* fra Liobasøstrene med søster *Alice* fra St. Josefssøstrene som suppleant er de kvindelige ordensfolks repræsentant.

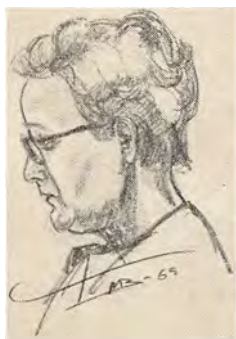
Efter formanden for stiftsrådet fik formanden for forretningsudvalget, *Garth-Grüner*, ordet. Han redegjorde drøftelserne på de fire møder, der det sidste halve år var holdt på bispekontoret. Blandt andet havde man talt om grunddispositioner på Nordvangsgård med opførelse af et kollektivhus for øje, Thorshavnmenighedens økonomiske status, en ansøgning om bidrag til menigheden i Århus på grund af de store udgifter i forbindelse med kirkens restaurering, Katolsk Centralskoles overgang til selvvejende institution osv.

Kirkebidragsordningen

En betænkning fra stiftsrådets formandskab handlede om kirkebidragsordningens resultater. Tilslutningen til ordningen var på nuværende tidspunkt »ret ringe«. I indeværende regnskabsår ville den give 1.337.500 kroner, men der var ting, der pegede mod en kommende fremgang. I de første 5 måneder af 1969 var der således kommet 460 nye medlemmer til med et samlet bidrag på 90.000 kroner. Dertil måtte senere ventes en regulering af de hidtidige medlemmers bidrag efter den indtægtsstigning, som de efter al sandsynlighed har haft. Endvidere havde 19 pct. af de 46 sogne, hvis økonomi var belyst, haft en tilslutning på 40 pct. og derover af det mu-

Tegninger af Merete Beyer

Koges repræsentant, fru Else Østrøm.

lige. Det skulle således være opnåeligt inden alt for længe at bringe de resterende 47 sogne op til denne procent. Alene en sådan tilslutning ville være nok til at få balance i den danske katolske kirkes økonomi, sluttede betænkningen fra stiftsrådets formandskab.

Kirkebidrag udelukker ikke gode kollekter

Hvad tilslutning til kirkebidragsordningen angik lå sognene Viborg, Herlev og Birkerød bedst med henholdsvis 69, 65 og 64 pct. Modsat var tre provinssogne helt nede på 13, 14 og 17 pct., og her havde kirkebidragsordningen nærmest været en fiasko. Sammenlignet med landets gennemsnit lå de på under det halve.

Betænkningen beskæftigede sig også med ikke-kirkebidragydernes andel i kirkens økonomi. Det hed i betænkningen, at ikke alene udgjorde ikke-bidragyderne $\frac{2}{3}$ af de mulige betalende medlemmer af kirken. De betalte gennem gaver, kollekter osv. også kun en brøkdel af det, deres bidragydende trosfæller havde påtaget sig. Selv om man mangler reelle tal synes det i øvrigt at fremgå, at kollekterne ikke er gået ned efter at kirkebidragsordningen er indført. Dette var ellers et meget hyppigt argument mod bidragsordningen, sagde *Harald Guldager* i en kommentar. Det synes at være forstået, at visse sogne, der har gode bidragydere, også har gode kollekter.

Er vi færre end vi tror?

Det fremgik ellers af drøftelserne på

stiftsrådsmødet, at begrebet »mulige ydere« var noget problematisk. Det var svært at sige, om der for hele landet kunne være tale om 13.000, 15.000 eller 16.000. Biskop Martensen ville ud fra sine besøg landet over skønne, at 13.000 var for højt et tal. Direktør *Ortvald* skønnede, at tallet på mulige ydere burde sættes til 10-12.000. Der havde været tale om mange dobbeltregistrerede og i virkeligheden holdt den almindelige antagelse, at der var 26.000 katolikker i Danmark, ikke. Man var nok i virkeligheden nede på 23.000. Dog antager den italienske præst, Msgr. Porisiensi, at der herudover er 10.000 udenlandske katolikker i landet.

Diskretion

Mulighederne for en mere effektiv kartoteksføring blev drøftet. Gotfred Wissum gjorde opmærksom på princippet om fortrolighed, og spurgte om, hvor vidt man havde tænkt sig at forlade tavshedspligtens princip.

Harald Guldager, som var formand for kirkebidragsudvalget, svarede, at man på ingen måde burde rokke ved nævnte princip.

Biskop Martensen bemærkede, at man bør være forsigtig med at fjerne kort. Man skulle først og fremmest have korrekte kort. Et stiftsrådsmedlem gjorde opmærksom på, at det ikke var rigtigt at begynde med at snakke om penge hos de mere kirkefremmede. Der skulle først og fremmest et apostolisk arbejde til.

Kontakt

Der fremkom en del kritik på grund af for lidt kontakt mellem formandskabet

I. Gravgaard, Viborg.

Werner Wolf, Vejle: »66 pct. er ikke nok.«

og kirkebidragsudvalget og revisionsudvalget. Kritikken, der tidligere er blevet fremsat, blev taget ad notam af formandskabet, som ville bestræbe sig for at forbedre kommunikationen.

Strukturændringerne

Om eftermiddagen redegjorde *Anders Hjorth* for det arbejde, som synodens strukturkommission havde gjort. Kommissionens betænkning nummer 2 var blevet tilsendt stiftsrådsmedlemmerne, så de havde mulighed for at sætte sig ind i problematikken før mødet på Rygaard. Det springende punkt var den forventede oprettelse af et pastoralråd for bispedømmet. I henhold til synodebetænkningen skulle et sådant råd bestå af både præster, ordenssøstre og lægfolk, kirkebidragydere og ikke-kirkebidragydere mellem hinanden.

Et forslag fra Harald Guldager gik ud på, at man – såfremt synoden opretholdt sin indstilling om, at man godt kunne være medlem af pastoralrådet uden at være medlem af kirkebidragsordningen – lod stiftsrådet fortsætte sin funktion sideløbende med pastoralrådet med samme opgaver, rettigheder og beføjelser som hidtil eller i hvert fald lod stiftsrådet fortsætte sin funktion – som et udvalg under pastoralrådet – med de samme opgaver, rettigheder og beføjelser som hidtil.

Med en selvironisk bemærkning om, at der nu fulgte en lidt højtidelig formulering, sagde biskoppen, at et retfærdighedsprincip talte for, at kun de, der betalte, kunne have medbestemmelsesret i forvaltningen, som tilfældet jo var i stiftsrådet, mens et kærlighedsprincip måske kunne tale for, at nogle – der af forskellige grunde ikke kunne tilslutte sig den eksisterende betalingsordning – var med i pastoralrådet.

Læs videre side 12 og 13.

Masser af nye muligheder i katolsk ungdomsarbejde

Af DUK's landsformand, Ove Frankel

Alle landets katolske ungdomsgrupper har i det sidste års tid arbejdet med planerne om, hvordan man bedst muligt kan skabe et effektivt samarbejde på landsplan. Disse grupper af unge har i fællesskab arbejdet sig frem til en »ny struktur for Danmarks unge katolikker«.

Denne tidssvarende »nye struktur«, der må ses som et resultat af en utilfredshed med noget bestående kombineret med evnen og viljen til at skabe noget bedre for fremtiden, var den egentlige årsag til DUK's ekstraordinære generalforsamling, der afholdtes den 11.-5. 1969 på Jagtvejen – og hvor den blev enstemmigt vedtaget.

Katolsk ungdom har erkendt, at mange væsentlige opgaver kun kan løses, ved at der arbejdes i fællesskab. Derfor indeholder den »nye struktur« bl.a. et tilbud til alle grupper om at være med i landssamarbejdet og derigennem få den støtte og inspiration (såvel som at videregive samme), som arbejdet i et stort positivt fællesskab giver. Den »nye struktur« giver på mange områder det katolske ungdomsarbejde langt bedre udviklingsmuligheder, end det tidligere har haft. Hver enkelt lokal KUK vil f.eks. fremover have jævnlig kontakt med en af den selv valgt regionskonsulent (repræsentant), og gennem denne vil KUKen modtage andre klubbers ideer og erfaringer og selv give sine egne videre. Som medlem i et sådant landssamarbejde vil den enkelte gruppe være betydeligt styrket i sit daglige arbejde i sognet, menigheden og samfundet. Den vil lettere få sine synspunkter hørt i menigheden og opnå resultater som f.eks. økonomisk støtte. Ligesåvel vil det modsatte være tilfældet; gruppen kan gennem sit fællesskab med alle landets andre KUKer bidrage til sognet med hjælp og ideer til forskellige sognearrangementer. Den »nye struktur« åbner muligheder for, at selv den mindste lokalforening kan deltage i og være med til større og mere kvalitetsbetonede ungdomsarrangementer end tidligere.

Hvis man skal slutte ud fra den meget energiske og positive stemning, der herskede på generalforsamlingen, er der ingen tvivl om, at de unge katolikker har skabt et organisatorisk værktøj, der giver dem muligheden for at udfylde deres plads som dynamisk gruppe i samfundet – og hvad der ikke er mindre væsentligt – det lader til, at de forstår at bruge dette værktøj.

Danmarks katolske kvindeforbund

har afholdt sin årlige generalforsamling den 27. april 1969 på Rygård, og den nye bestyrelse har konstitueret sig således:

Landsformand Tove Rasmussen (var ikke på valg).

Kasserer Eva Jantzen (var ikke på valg).
Sekretær Gerda Sørensen (var ikke på valg).

Distriktsrepræsentant for Fyn. Helena Hansen, Odense (var ikke på valg).
Repræsentant for Vejle afdeling: Sonja Laursen (var ikke på valg).

Desuden:

Oda Andersen (nyvalgt)

Adda Bentzen (nyvalgt)

Ebba Friis-Hansen (genvalgt)

Henny Krarup Larsen (genvalgt)

Etly Johansen, Roskilde (nyvalgt)

Marte Neergaard (var ikke på valg)

Margrethe Skafdrup (nyvalgt)

Suppleanter: Ellen Broe, Ruth Revad,

Ester Rich, Anna C. Rasmussen, Odense, og Poula Michelsen, Vejle.

Man gør samtidig opmærksom på, at ifølge lovens § 7 kan folke-, invalidepensionister o.lign. få nedsat kontingent.

Stiftsrådsmødet

Fortsat fra side 10-11.

Bendt Gravgaard, Randers.

Harald Guldager trak senere sin resolution tilbage til fordel for en tekst, som Anders Hjorth fremlagde, og hvori det hed:

»Idet stiftsrådet påny udtrykker sin beredvillighed med hensyn til indpassningen i en eventuelt ændret struktur for bispedømmet, understreger man overfor synoden betydningen af de opgaver, forpligtelser og rettigheder, som påhviler respektive tilkommer stiftsrådet som et repræsentantskab for kirkebidragsydere.«

Resolutionen blev vedtaget med 35 stemmer for og 2 imod.

Fru Lily Fausbøll, Sakraments Sogn, København.

Under drøftelserne af regnskaberne og budgetterne faldt der nogle bemærkninger om de stærkt forøgede administrationsudgifter. Biskoppen havde allerede om formiddagen gjort opmærksom på, at det øgede demokrati i kirken ikke gjorde administrationsomkostningerne mindre, tværtimod. Der skulle megen kommunikation, papir osv. til, og dette kostede penge.

Det kan i denne forbindelse oplyses, at kirkebidragsordningen alene koster 70.000 kroner i administration, men netop på grund af ordningen var bispedømmets indtægter fordoblet allerede fra 1966 til 1967 og i fortsat stigning.

Inden man sluttede mødet blev der gennem formanden Cato Simonsen rettet en velfortjent tak til Harald Guldager som på grund af private omstændigheder måtte trække sig ud af kirkebidragsudvalget. Forsamlingen tilkendegav ved meget stærk applaus, at den stod bag ved de varme ord.

A. F. Beyer og Cato Simonsen fortsætter i stiftsrådets formandskab. G. Garth-Grüner, som var trådt ind i stedet for Sven Frederiksen og suppleant, skulle vælges på mødet for at kunne fortsætte. Han blev valgt.

G. Garth-Grüner — kan blive i formandskabet. Er samtidig formand for Ansgarstiftelsens forretningsudvalg.

Både Niels Ludvigsen og Sven Pehrson måtte på grund af travlhed træde ud af revisionsudvalget, og ved siden af Harald Guldager var også B. Gravgård og Garth-Grüner udtrådt af kirkebidragsudvalget. Man enedes om, at formandskabet skulle finde emner til nævnte udvalg.

Mødet sluttede klokken 16.30 — ikke som nævnt i forrige nummer klokken 18, men ikke desto mindre var der gået mere end en arbejdsdag.

HK.

MED ELLER UDEN FORLOV

Den anden sult

Mette

En gang imellem får jeg et chok ved tanken om alle de ensomme mennesker, fordi det pludselig slår mig, hvor mange de er. I højhuse — i kolonihaver — midt på det grønne land — på klippøer — i bjerge — i grænseløse skove — mellem stille bogvægge. De er alle vegne. Mennesker, hvis tanker truer med at gå i ring, fordi der ingen kommer og siger ting, som giver dem nye retninger. Mennesker, som mangler medmennesker at elske Gud igennem og kun står op for et jobs skyld ---

De er så mange flere, end man bryder sig om at forestille sig, hvis man tuller om i sin kreds og luner sig ved fornemmelsen af, at det, man gør, gør man for NOGEN. De larmer så lidt, så man altid er i fare for at glemme, de er der. Men en gang imellem kommer en dør på klem, og gennem dørsprækken ---

En dansk forfatterinde brugte en sommer på at rejse i den norske skærgård, og et sted mellem klipperne tørnede hun ind hos en far og hans voksne søn, som fiskede sammen. De var alene om husholdningen i hytten, efter at moderen var død nogle år tilbage, og deres omgang med andre mennesker indskrænkede sig stort set til det månedlige søndagsbesøg af kirkebåden i sommerhalvåret. Sønnen

havde aldrig været i en by, og ganske vist havde han til erstatning naturens storhed. Men sære var de blevet de to, forvredne i sindet.

Midt i en hovedstad kendte jeg en gammel lærer, hvis materielle behov der var sørget for på alle måder i et lyst og venligt aldersrentebolig-kompleks. Der hørte en billig restaurant til, hvor beboerne kunne spise efter behag, og han havde nær familie i byen. Men han havde ligget død i sin seng i seks uger, før nogen fandt på at opsøge ham.

Så mange bitre ting har vi fået krammet på siden dengang, vi var fattige nationer, vores kroppe sulter og fryser ikke mere. Men sulten efter andre sind at klinge sammen med og kulden dér, hvor der kun er bud efter hjernevindinger og ferme hænder, men ikke efter følelser — dem stikker vi i til halsen. Jeg synes, det er vemodigt — knugende — en fallit. Men jeg håber, man har grund til at trøste sig med den skov af små og større kollektiver, som blomstrer frem i disse seneste år. Er de ikke lidt af svaret på den grassatte længsel efter MEDMENNESKET?

Mette.

Bog om handicappede

På Borgens Forlag er kommet en bog, der nok er værd at lægge mærke til. Den hedder »Handicaplära« og har til hovedformål at skabe større forståelse for den handicappedes situation, så den handicappede på en naturlig måde accepteres af samfundet. Den ene af bogens forfattere er cand. psyk. Jørgen Hvuid, som jo er katolsk præst, men også amanuensis ved Københavns universitet. Han har skrevet bogen sammen med lektor, mag. art. Poul Fatum. Det er navne, der borger for kvaliteten.

Nyt nummer af Lumen

Det nye nummer af »Lumen« indeholder bl.a. en gæsteforelæsnings, som professor

dr. theol. G. Wingren, Lund, har holdt i det katolske fakultet i Bochum; den klassiske lutherdoms ethos er emnet. Forlæseren kommer bl.a. ind på kirkens forhold til verden.

Generalvikar Lars Messerschmidt er repræsenteret med 2. del af en afhandling om Bibelen som Guds ord. Han kommer bl.a. ind på læreembedet som Skriftens inspiration og Skriftens aktualitet for kirken.

Guds ord og menneskers sprog er emnet for en artikel af Fr. Refoulé, som behandler det brændende problem omkring en nytolkning og en nyformulering af det kristne budskab.

Som sædvanlig indeholder hæftet desuden en række dybtgående anmeldelser.

Lumen udkommer med 3 numre årlig. Enkeltnumre koster kr. 8,00 og abonnementsprisen er kr. 18,00.

Hvad sagde paven i »protestantismens Rom«?

Vatikanet – NC News Service

Den tvivl, der i visse kredse i Vatikanet har rådet med hensyn til værdien af pavens besøg hos Kirkernes Verdensråd i Geneve, er i stedet for at være bortvejet nu, da begivenheden har fundet sted, blevet dybere og endnu mere udtalt end før.

Kun få – om overhovedet nogen – i Vatikanet anfægter værdien af eller i hvert fald det uskadelige i pavens besøg hos den internationale arbejdsorganisation, som angiveligt var formålet med pavens rejse til Geneve. Tvivlen drejer sig udelukkende om hans besøg hos Kirkernes Verdensråd.

»Der har lige fra begyndelsen været noget tvetydigt ved pavens besøg hos Kirkernes Verdensråd«, siger en embedsmand i Vatikanet, som er dybt engageret i den økumeniske bevægelse – især i forholdet til de østlige ortodokse kirker.

»Alle vidste, at paven ville besøge Kirkernes Verdensråd, men han tav med det i ugevis,« siger embedsmanden. »Man kunne tydeligt mærke, at han var utilpas ved det.«

Den pågældende embedsmand, som er biskop, hentyder hermed til, at paven udelukkende bekendtgjorde, at han havde til hensigt at besøge ILO. Forskellige af Vatikanets presseorganer tav ligeledes i ugevis om pavens planlagte besøg hos Kirkernes Verdensråd, selv om det faktisk kom til offentlighedens kundskab den dag, han meddelte, at han ville rejse til Geneve, og man inden for Kirkernes Verdensråd åbenlyst talte om det.

Ultrakonservative katolikker havde forudsagt, at pavens besøg hos Kirkernes Verdensråd ville blive et nyt »Cannonica«, og mente dermed, at det ville blive en ydmygende bukken under for krav, man længe havde nægtet at imødekomme.

Dagen før paven besøgte Kirkernes Verdensråd skrev en ikke navngiven kommentator i det stærkt højreorienterede ugeblad »Il Borghese«:

»Dette er intet andet end endnu et skridt på vejen til oprettelsen af en slags kirkeligt FN, hvor den romersk-katolske kirke skal have sæde på lige fod med en mikroskopisk skare gendøbere og med andre trossamfund af samme kaliber.«

Bag det bevidst fornærmelige sprog lå et ærligt problem. Kirkernes Verdensråds generalsekretær, dr. Eugene Carson Blake, havde mindst to gange i løbet af de uger, der gik forud for pavens besøg, udtalt, at Kirkernes Verdensråd ville tage imod den katolske kirke med åbne arme, hvis den anmodede om optagelse. Men kunne den katolske kirke med dens påstand om, at den indtager en særstilling blandt de øvrige trossamfund, blive et ganske almindeligt medlem af Kirkernes Verdensråd? Ville det ikke – i hvert fald psykologisk og dermed også pastoralt – betyde, at den til en vis grad slækkede på denne påstand?

Pave Paul gjorde klart rede for sin personlige stillingtagen i sin tale til Kirkernes Verdensråd, og han gjorde det med en hentydning til det, der samtidig er hovednerven i den katolske lære om kirken og det mest følsomme punkt i katolsk økumeni, nemlig pavens primat.

Hvad katolikernes medlemskab af Kirkernes Verdensråd angår, udtalte paven sig ikke særlig positivt.

Det romerske sekretariat for de kristnes enhed hævder imidlertid, at svaret ikke var så negativt, som det lyder.

»Husk, at han sagde 'i øjeblikket',« siger pater John Long, en amerikansk jesuit, der tilhører sekretariatet.

Pater Long betragter simpelt hen pavens svar som et udtryk for det resultat, Kirkernes Verdensråds og den katolske kirkes fælles arbejdsgruppe var kommet til en måned forinden. Gruppen havde om det store spørgsmål om den katolske

kirkes medlemskab af Kirkernes Verdensråd erklæret:

»Spørgsmålet er blevet stillet, men problemerne er stadig ikke løst. En mindre kommission vil gennemgå det ud fra et teologisk, pastoralt og administrativt synspunkt og forelægge en betænkning på den fælles arbejdsgruppes næste møde den 25.-30. maj 1970.«

Men var pavens ord ikke mere eftertrykkelige og mindre optimistiske? Advarede paven ikke om, at det studium, problemet krævede, »kunne blive langvarigt og vanskeligt«?

Pater Long svarer her, at paven først og fremmest talte til verden som helhed, og at han ikke så meget svarede på Kirkernes Verdensråds forventninger som på verdens som helhed.

Hvad pavens rejse som helhed angår, fik han i Geneve ikke den samme varme og spontane velkomst som på sine øvrige rejser. Der var ikke mødt mange mennesker (undtagen til messen i det frie), og de tyndt befolkede gader udåndede en kølig og korrekt atmosfære, som har givet anledning til kommentarer og undren i Vatikanet.

Dette har også gjort et ikke helt nyt spørgsmål mere påtrængende: »Er der nogen måde, hvorpå han kan give udtryk for sin omsorg for andre landes befolkning uden at udsætte sig selv for den ligegyldighed og direkte afvisning, som man kun med nød og næppe undgik i Geneve, der, som det historiske centrum for den protestantiske reformation, er kendt som 'protestantismens Rom'?«

Fremtrædende lutheraner glad for pavens besøg i Kirkernes Verdensråd

Den amerikanske præsident for Det Lutherske Verdenssamfund, dr. Frederik A. Schiøtz, har betegnet pavens besøg i Kirkernes Verdensråds hovedkvarter i Geneve som en »umiskendelig venskabsgestus« over for de protestantiske og ortodokse kirker.

Dr. Schiøtz tilføjede, at paven, selv om han havde udtalt, at tiden ikke var

moden, for at den katolske kirke blev medlem af Kirkernes Verdensråd, dog tilsyneladende heller ikke for altid havde udelukket denne mulighed.

En talsmand for Kirkernes Verdensråd havde i forvejen udtalt, at pavens besøg var et tydeligt udtryk for, »at vi alle sammen hører til den ene økumeniske bevægelse«, og for pavens »personlige til-

knytning« til denne bevægelse.

Den samme talsmand havde noteret sig pavens hentydning til sig selv som Peters efterfølger, men henledte samtidig opmærksomheden på, hvordan paven klart havde understreget sit personlige valg ved at vælge navnet Paul, hedningernes apostel.

Kilder indenfor Verdensrådet har givet udtryk for, at det ville være urea-

listisk at forvente, at hele den katolske kirke, som har flere medlemmer end alle kirkerne indenfor Verdensrådet tilsammen, samlet skulle tilslutte sig Kirkernes Verdensråd.

De samme kilder antydede, at den katolske kirke muligvis ville tillade de lokale kirker i visse lande at tilslutte sig Kirkernes Verdensråd.

□

»Vort navn er Peter«

Under sit besøg i Geneve talte paven i Kirkernes Verdensråd om sit »håbe-fulde ønske om, at enheden måtte blive genoprettet mellem alle kristne« og beklagede de nuværende splittelser imellem dem.

Om den katolske kirkes eventuelle medlemskab af Kirkernes Verdensråd sagde han, at det var et alvorligt teologisk spørgsmål med pastorale implikationer, som krævede et indgående studium, og at vejen til dets løsning ville blive lang og trang.

Tilsyneladende som en understregning af pavens myndighed som den højeste

inden for kristenheden sagde Paul VI: »Vi står her iblandt jer. Vort navn er Peter. Skriften siger os, hvilken betydning Kristus har ønsket at tillægge dette navn, og hvilke pligter han pålægger os. Det er apostlens og hans efterfølgeres ansvar, han pålægger os.«

Og for så ligesom at mildne dette indtryk af, at paven indtager den førende stilling i kristenheden, tilføjede han: »Hvad vor egen person angår, er vi overbevist om, at Gud – uden nogen fortjeneste fra vor side – har givet os et embede.«

□

Paven og ILO

Geneve – KIPA

Pave Paul har opfordret den internationale arbejdsorganisation (ILO) til at arbejde for en begrænsning af de stærke folkeslags rettigheder så de svages kan fremmes og alle opnå et fast retsligt grundlag for hele udviklingen som så-

dan. I sin tale til den internationale arbejdsorganisations generalforsamling understregede paven desuden, at man ufortrødent måtte fortsætte det lovgivningsarbejde, der i retslige begreber skulle give udtryk for den solidaritet, som efterhånden antager en stadig større plads i folks bevidsthed.

»Netop ILO havde«, sagde paven, »ikke alene de teoretiske, men også de praktiske forudsætninger for at skabe en virkelig arbejdslovgivning på international basis«.

I begyndelsen af sin tale gjorde paven rede for arbejdets betydning, således som det skildres i den hellige skrift, og fremhævede, at Jesus, »tømmermandens søn«, havde opnået den højeste æresbevisning, man overhovedet kan tænke sig.

Derefter gik paven over til at tale for forkæmperne for den sociale retfærdighed og nævnte i denne sammenhæng foruden organisationens grundlæggere de rundskrivelser, der var udsendt af de seneste paver, først og fremmest pastoral-konstitutionen »Gaudium et Spes«.

Pave Paul betegnede sig selv som en ven af ILO og omtalte i rosende vendinger denne internationale arbejdsorganisations virksomhed i det arbejdende menneskes tjeneste. Denne virksomhed hvilede, sagde paven, på det fundamentale kristne princip, at mennesket altid gik forud for arbejdet. På den måde ville »arbejdet aldrig mere stå over arbejderne, og arbejdet ville aldrig mere være imod arbejderne, men arbejdet ville altid være for arbejderne, arbejdet i menneskenes – ethvert menneskes og hele menneskets – tjeneste«.

I denne sammenhæng burde man kaste et blik på teknikken, som gjorde menneskene umenneskelige i stedet for at hjælpe dem til at blive mere menneskelige, som i stedet for at udvikle dem kvalte dem under en dræbende kedsommeligheds pres. Derfor var den moderne arbejder »et offer for sin dobbelte bestemmelse på den ene side at være en fremragende skaber og på den anden side

Der var stor tilstrømning af katolikker, da pave Paul fejrede messen i La Grange parken ved bredden af Genfersøen. I del indrammede hjørne ses paven velsigne deltagerne.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Gardiner
Manufaktur
Hvidevarer
Sengeudstyr

Textil-Varehuset

Slotsgade 17, København N
Tlf. (01) 35 05 01

Leverandør af skolekjoler

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christlans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Centralmejeriet**Afdeling: Vesterbo**

Århus
Telefon 12 87 00 (4 lln.)

Roman Kusler

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

---

alt for ofte at være prisgivet et ynkværdigt proletariats ulidelige elendighed, hvor mangelen på det daglige brød og social fornedrelse i forening skaber en tilstand af usikkerhed både for den enkelte og for familien«, sagde paven.

Her var det ILO's opgave at gribe ind og at opbygge social retfærdighed i frihed og indbyrdes forståelse. Eftersom verdensfreden kun kunne sikres gennem social retfærdighed, »fremtræder den internationale arbejdsorganisation nu på skuepladsen i den moderne verden, hvor interesser og verdensanskuelser befinder sig i farlig modstrid med hinanden, som udsigten til en bedre fremtid for menneskeheden. Den kan i højere grad end nogen anden institution bidrage til at skabe en sådan fremtid bare ved trofast, effektivt og fremsynet at bekende sig til sin idé: fred i verden gennem retfærdighed i verden.« Pave Paul ville selv, sagde han, af samme grund kæmpe for dem, der stadig lider uretfærdigt, for dem, der udnyttes uværdigt, og for dem, der nedværdiges til et fornedret arbejde. »Lyt til dette klageråb, som stadig stiger op fra den lidende menneskehed,« sagde paven. Og han fortsatte: »Det er institutionernes opgave at forkynde arbejderens rettigheder og at sørge for, at de bliver overholdt, og hertil hører også at beskytte mennesket mod mennesket selv, så det bliver mere end bare en eller anden, som automatisk betjener en følelseløs maskine, der stjæler det bedste i ham, eller en, der tjener en stat, som udelukkende vil lægge beslag på alle hans kræfter til eget brug.« Om arbejderens medbestemmelsesret sagde paven: »Det er nødvendigt, at arbejderne får medbestemmelsesret, og at man træffer de forholdsregler, der skal til, for at inddrage arbejderne organisk, så der ikke bare ydes dem et udbytte af deres arbejde, men så de også får et økonomisk og socialt ansvar, som deres egen og deres børns fremtid bliver afhængig af.«

Til regeringernes repræsentanter over for ILO

Til regeringsrepræsentanterne sagde pave Paul blandt andet:

»Deres gruppe har den vigtigste opgave og det største ansvar. Ved de afgørelser, der her træffes i broderligt samarbejde med repræsentanterne for arbejderne og funktionærerne, repræsenterer De Deres regeringer, dvs. de myndigheder, der senere skal tage sig af at føre Deres fælles beslutninger ud i livet i de forskellige lande. De afgør mange arbejdende menneskers skæbne i alle dele af verden. De forbedrer alle menneskers levestandard og velfærd. Kirken kan ikke forholde sig ligegyldig over for denne opgave. Dette

er også grunden til, at vi i dag besøger Genève. Kirken er lidenskabeligt interesseret i de arbejdende menneskers skæbne. Og her indtager De som Deres regeringers repræsentanter over for ILO den vigtigste stilling.«

Paven til arbejdsgivernes gruppe i ILO

Hovedindholdet af pavens tale til arbejdsgiverne var:

Regeringsrepræsentanter, arbejdsgivere og arbejdere kommer her på talefod med hinanden. Man kan aldrig overvurdere betydningen af en dialog med dem, der på en eller anden måde sidder inde med den økonomiske magt, og som har denne frygtindgydende magt til at give eller nægte deres brødre det, deres egen og deres families hele eksistens er afhængig, nemlig arbejde.

Det er et meget stort ansvar, hvorved hele den ydre samfundsstruktur til en vis grad bliver afhængig af dem. Men noget, der vejer endnu tungere, og som udgør et langt større gode, er, at den konkrete og reelle vej for mange mennesker til udøvelsen af den fundamentale ret, som der stilles krav om i mange berømte tekster, deriblandt også i Filadelfia-erklæringen, som deres organisation med rette er så stolt af, dermed også kommer til at ligge i Deres hænder.

Den katolske kirke interesserer sig for denne menneskelige side af udøvelsen af Deres ansvar. Den ønsker, at arbejdsgiverne skal være sig deres opgave som arbejdsgivere fuldt bevidst, og at de skal gøre sig klart, at deres ansatte også er mennesker, og at de er deres brødre.

Pavens tale til repræsentanterne for arbejdere og funktionærer i ILO

Til arbejder- og funktionærgruppen sagde paven blandt andet:

Her på dette møde, der afholdes af en af verdens højeste instanser, skaber de genlyd for det arbejdende menneskes røst.

Når man ser tilbage på arbejderklassens skiftende historie og på de utrolige vanskeligheder, som arbejderne i lange tider har måttet gennemgå for at gøre deres røst hørt på højere steder, kan man kun se med beundring på den vej, der allerede nu er tilbagelagt, og indse betydningen af den kendsgerning, der ved første blik forekommer så simpel, ja ligefrem dagligdags, nemlig at arbejderne repræsenteres af en international arbejderorganisation, og hvad mere er, at en af deres egne, sekretæren for de schweiziske fagforeninger, Jean Mori, for første gang er formand for generalforsamlingen. Det er med særlig glæde, at vi hilser ham som sådan.

Og det er sandelig en grund til at glæ-

de sig, en grund til at vække og bevare et stort håb i hjertet på alle verdens arbejdere. Og samtidig er det en grund til glæde og håb for kirken og for den, der taler til dem, og som – i lighed med sine forgængere Leo XIII, Pius XI og især Johannes XXIII – vil sætte alle sine kræfter ind på at forsvare arbejderne og være en ven for dem.

Derfor hilser vi dem alle med den dybeste agtelse og inderlig kærlighed. Dermed udtrykker vi ikke bare vore egne, men også kirkens følelser. En bekræftelse af dette kan man finde i så mindevær-

Pave Pauls indgriben var afgørende

Vatikanet – NC News Service

De biafranske biskopper, som har sørget for, at 18 dødsdømte hvide olieteknikere er kommet hjem fra Biafra, har betegnet pave Paul VI's indgriben som »afgørende« for deres befrielse.

»Lige fra det øjeblik, general Ojukwu så, at paven var interesseret i disse folk, var det hele overstået for hans vedkommende,« siger biskop Okoye. »General Ojukwu har nemlig den største respekt for paven.«

De 18 mænd – hvoraf de 14 var italienere, 3 var tyskere og en var libanesiser – var blevet dømt til døden af en biafransk militærdømstol den 27. maj i år og blev løsladt af den biafranske leder, general Ojukwu, den 4. juni. De var blevet taget til fange på nigeriansk område ca. 2 uger forinden under et militært

dræbt. Detaljer i forbindelse med anklager og forhør er ikke blevet offentliggjort af de biafranske myndigheder.

Biskop Okoye siger, at det var ifølge Ojukwus eget forslag, oliefolkene var blevet sendt til paven, så snart de blev løsladt.

»Indenrigsministeren, Christopher Muejekwu, bad mig selv om at føre dem til paven,« siger biskop Okoye.

De fjorten italienere og den ene libanesiser blev modtaget af paven ved midnatstid natten mellem den 7. og 8. juni. De tre tyskere blev i stedet indlagt på et hospital i Rom, men de bad om at måtte blive modtaget af paven, så snart de var raske nok til at lade sig udskrive fra hospitalet.

De fjorten italienere og den ene libanesiser blev modtaget af paven ved midnatstid natten mellem den 7. og 8. juni. De tre tyskere blev i stedet indlagt på et hospital i Rom, men de bad om at måtte blive modtaget af paven, så snart de var raske nok til at lade sig udskrive fra hospitalet.

De fjorten italienere og den ene libanesiser blev modtaget af paven ved midnatstid natten mellem den 7. og 8. juni. De tre tyskere blev i stedet indlagt på et hospital i Rom, men de bad om at måtte blive modtaget af paven, så snart de var raske nok til at lade sig udskrive fra hospitalet.

De fjorten italienere og den ene libanesiser blev modtaget af paven ved midnatstid natten mellem den 7. og 8. juni. De tre tyskere blev i stedet indlagt på et hospital i Rom, men de bad om at måtte blive modtaget af paven, så snart de var raske nok til at lade sig udskrive fra hospitalet.

Internationalt møde om spejderarbejde og politik

Af Lily Fausbøll

300 spejderledere fra 26 nationer mødtes i år i Liège for at diskutere Spejderarbejde og Politik, et emne, der vækker nogen forbavselse, fordi man altid har ment, at spejderarbejde var upolitisk. Det er det stadig, men man er nødsaget til at uddanne de unge til at tage stilling til problemerne i deres egne lande og i verden, at se, at der er ting, der skal løses, for at der kan skabes social retfærdighed. Som englænderne forklarede, så prøver de på at udvikle deres spejdere åndeligt og fysisk, så de kan klare sig selv og hjælpe andre.

Jeg skrev sidste år om vort møde i Hillerød og om de meget smukke gudstjenester, vi holdt der. I Liège prøvede man nogle helt nye former, som måske har tiltalt de meget unge, men for mange

var forvirrende. Det har fra begyndelsen været en selvfølge, at vi begyndte dagen med en gudstjeneste. Denne var i mange år noget spredt, fordi præsterne ville læse hver sin messe. Så blev det heldigvis muligt at koncelebrere, og nogle deltog blot sammen med lægfolket. Dette bevirkede, at vi havde nogle meget smukke fælles gudstjenester, hvor vi ganske vist blev nødsaget til at anvende latin i de faste dele, for at vi alle var i stand til at svare. Læsningerne var skiftevis på tysk, fransk og engelsk eller spansk. Sådan skulle det ikke være i år.

Som optakt til vort tema på konferencen havde vi set en film om Biafra, Vietnam, Czekoslovakiet, mordene på Luther King og Kennedy, samt studentetorprør i Paris. Det var meningen at vi

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingenlørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 52 35 55

J. Krenk

Ingenlørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frøjasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Bilkkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Bilkkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefyrr

Fint arbejde — Trla 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedspløjer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Benzoni
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvvej 13,
Charlottenslund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Floistræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omlindbindinger

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 12 05 78

Esbjerg og Omegns Sparekasse

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 18 55

Abonnement på Katolsk Forum
(01) 14 90 55 eller GO 4895

i grupper skulle drøfte, hvad vi kunne gøre for, at de unge skulle skabe en bedre verden. Pinsegudstjenesten var lagt til søndag eftermiddag. Det var den eneste gudstjeneste, der blev holdt de tre dage. Inden gudstjenesten var der et møde med en repræsentant for biskoppen i Liège, med en belgisk minister, et medlem af byrådet, generalsekretæren for spejdernes verdensbureau samt generalsekretæren for katolske spejdere. Den sidste talte ved dette møde 1 time, så det blev langtrukket.

Efter at man havde styrket sig med et glas champagne, samledes man i forhallen, hvorefter præsterne kom ud i hvide albaer for at samles med deres nationale spejderledere. Den danske enlige sluttede sig til englænderne, man satte sig så i grupper og begyndte på ordets gudstjeneste. På vor ene side var den på spansk, på den anden på italiensk. Efter Gloria, kirkebøn, epistel og evangelium sagde præsten lidt om vort tema. Så hørtes salmesang fra etagen ovenover, og alle grupper gik op i den sal, vi havde brugt til biograf og til møder. På scenen var bordene som talerne havde siddet ved, sat sammen til et alter, hvorpå der stod en hel del kurve med hostier.

Præsterne med ærkebiskop Cunial i spidsen stillede sig i forreste række, hvorefter man sang Credo. Derefter satte man sig for igen at se nogle billeder fra filmen om Biafra osv. Præsterne gik derefter op til alteret, mens vi sang en fransk salme. Man læste den romerske canon. Under Fader Vor skulle vi pludselig holde hinanden i hænderne, - ingen forstod hvorfor. Efter Agnus Dei gik de fleste præster ned i salen med kurvene med de nu indviede hostier. Hver tog en hostie og stod med den i hånden til alle havde fået. Så sagde ærkebiskoppen *Domine, non sum dignus...*, hvorefter alle spiste hostien. Man havde fået indviet alt for mange, så lægfolk på forreste række og præsterne måtte spise flere. Man sluttede med en tysk og en engelsk salme, hvorefter man forlod salen.

I vor engelske gruppe var vi enige om, at det brød vi os ikke om at opleve igen. Enhver fornyelse er ikke nødvendigvis en forbedring.

Kort efter gudstjenesten tog vi til en hangar i Liège, hvor vi skulle spise aftensmad. Det foregik på lange træbænke og var en pose med rundstykker med pølse og ost. Foran os var arrangeret en primitiv scene, hvorpå nogle unge mennesker i jeans og sweaters stod og så på os. En krøb højt op på stilladset og sad under hele forestillingen som en buddha. Hvad han forestillede, blev vi aldrig klar over. Efter en meget lang ventetid opførte de en collage, der hed Guds geometri. Det skulle være 7 sekvenser: Kристи komme til den faldne verden - Adam

og Eva, Kain og Abel - Babel. Det sluttede med Kristi budskab og samtidigheden. A. Politiet. B. Den økonomiske profit. C. De lidende, de syge, de handicappede, de gamle. D. Fordømmelsen ved massemedierne. E. Militarisme. F. Racehad.

Man råbte til tilskuerne, hvad man gjorde for at hjælpe, og endte med: Han er opstanden??? Da det hele foregik på fransk, var det sikkert kun de unge fra fransktalende lande, der virkelig kunne få noget ud af det. Det virkede meget provokerende, hvilket selvfølgelig også var meningen. Det blev da også diskutert bagefter.

Der var meget, der gav stof til eftertanke, men det var meget anstrengende. Der sker så meget nyt hele tiden, at man må kunne slå en bunke kolbøtter for at følge med.

Lily Fausbøll.

LITURGISK KALENDER

FREDAG den 11.: Søndagens messe (grøn), eller Pius I, pave, martyr (rød).

LØRDAG den 12.: Johannes Gualbertus, abbed, (hvid) eller Naboris og Felicis, martyr (rød).

SØNDAG den 13.: 7. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 14.: Bonaventura, biskop, bekender, kirkelærer (hvid).

TIRSDAG den 15.: Henrik, kejser, bekender (hvid).

ONSDAG den 16.: Søndagens messe (grøn) eller Vor Frue af Karmel (hvid).

TORS DAG den 17.: Søndagens messe (grøn) eller Alex, bekender (hvid).

FREDAG den 18.: Kamillus af Lellis, bekender (hvid).

LØRDAG den 19.: Vincent af Paul, bekender (hvid).

SØNDAG den 20.: 8. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 21.: Laurentius, bekender, kirkelærer (hvid) eller Praxedis, jomfru (hvid).

TIRSDAG den 22.: Maria Magdalene, bodfærdig (hvid).

ONSDAG den 23.: Apollinaris, biskop, martyr (rød) eller Liborius, bekender (hvid).

TORS DAG den 24.: Søndagens messe (grøn) eller Christine, jomfru, martyr (rød).

FREDAG den 25.: Jakob, apostel (rød).

Redaktionen af dette nummer er sluttet 28. juni.

Næste nummer udkommer 25. juli.

Hvad med program 2?

KATOLSK RADIO- OG FJERNSYNS-FORBUND's Repræsentantskab har på et den 21. juni 1969 afholdt møde i Radiohuset vedtaget at udtale følgende:

På baggrund af at folkettingen skulle stå i første række som demokratiets vogter, må det vække betænkelighed, at medlemmerne heraf fra deres egne rækker udpeger et flertal af de 10 repræsentanter for lyttere og fjernseere, der iflg. loven har sæde i Radiorådet, navnlig når hvert parti, der er repræsenteret i Finansudvalget, derudover på forhånd er sikret et medlem i rådet.

Oprettelsen af et TV-2 må ske under den forudsætning, at det får mulighed for at konkurrere med TV-1, og at dets ledelse varetages af forbrugerne, naturligvis uden at ytringsfriheden begrænses for den ansvarlige programledelse. Vi kan tilslutte os, at TV-2 helt eller delvis finansieres af reklameindtægter under forudsætning af, at reklameudsendelserne har en samlet sendetid, således at seerne også på dette område står frit med hensyn til, om de ønsker at se disse udsendelser.

Vi vil derimod advare meget kraftigt imod at gennemføre de forslag, der er fremsat om, at reklame i TV-2 må medføre, at reklamebranchen og/eller dagspressen skal have koncession på dette program. De økonomiske tab, som dagspressen evt. vil komme til at lide, må være TV-2's ledelsesforhold uvedkomme.

Endelig må vi stille det spørgsmål, om det er manglen på en målsætning fra ledelsen af Danmarks Radio til TV-1's medarbejdere eller om det er ansvarsdelegeringen, der er gået for langt ned i TV-1's organisation, der gør, at udsendelser på sensationspresse-niveauet med mellemrum kommer på skærmen? - jfr. f.eks. Tranekærudsendelsen.

Bliv frugtbar og mangfoldige

Ca. 15. august udkommer en ny bog af Lis Thorbjørnsen. Sidste efterår debuterede hun, som nogle af Katolsk Forums læsere måske husker, med *Der er forskel*, et indlæg i kønsrolledebatten, hvor hun appellerede til »revolution fra oven«: at mændene selv afgiver privilegier i stedet for at lade kvinderne om at kæmpe for ligestilling.

Hendes nye bog, med titelen *Bliv frugtbar og mangfoldige*, er foranlediget af pave Paul VI's rundskrivelse fra sidste sommer, *Humanae Vitae*. Lis Thorbjørnsens bog vil sikkert blive imødeset med interesse, både blandt dem, der tilslutter sig pavens rundskrivelse, og dem der af samvittighedsgrunde ikke kan føle sig bundet af den.

LÆSERBREVE

Vor jødiske arv

Hr. pastor Kaare Osorio! Deres artikel »Den evige Jøde« (FORUM nr. 11) er på sin vis uangribelig, men den tegner alligevel et vrængbillede af jødedommens sidste århundreder før »tidens fylde« indtraf, for den undlader alt det positive, denne tid var så rig på. Det er De ikke ene om, for det er beklageligvis blevet en kedelig tradition blandt kristne forfattere at fremhæve de negative sider, som jo da heller ikke har manglet.

De beskriver disse århundreder som en tid, hvor jødefolket for »at kunne bevare sin identitet som GUD's udvalgte folk udartede sig til legalisme og moralisme.« De mener, som så mange andre, at jødedommen var ved at gå i forfald, da man gjorde Moselov - Tora'en - til lilleputstaten JUDÆA's grundlov. De er af den opfattelse, at dette fik »tragiske konsekvenser for folkets religiøse liv«. Vor vel største kender af jødefolkets historie pastor Poul Borchsenius mener det stik modsatte. I disse århundreder, skriver han, »fornyes jødedommen indefra og rustes til at overleve katastrofer, ethvert andet folk ville være gået til grunde i.«

Har man læst f.eks. Werner Kellers store værk: SPREDT BLANDT FOLKESLAGENE eller i hvert fald de udmærkede anmeldelser i FORUM, skammer man sig over, at det er kristenheden, der har påført dette folk de allerstørste lidelser. Og over at man vover at tage jødedommens beståen som et bevis på kristendommens sandhed og over-

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fødevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybfrost
R. Hansen

Tonny Vergmann

Blikkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Solagervej 8, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarmestre
Ramsherred 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emille Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (05) 12 13 11

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat
Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Støt vore
annoncører

Skolebøger - Skolerekvilster
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejlegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Gullandsstræde 8, Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevåne

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telefon Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

**OASE
KAFFE**

Løv. til de katolske Institutioner

Skal De flytte?

AMAGER
FLYTTEFORRETNING

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Støt vore annoncører

TIL BYEN
FRA BYEN - i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
af Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 52 06 93

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

KJØBENHAVNS
AKTIESELSKABET
KKB
HANDELSBANK
1873

HANDELSBANKEN
- altid med i billedet

legenhed. Var det ikke mere sømmeligt at forsøge i nogen grad at gøre bod for den uret kristne slægter har påført det jødiske folk. Ja, endnu mere at takke det for den arv, det har givet os part i. Det var dog den jødedom JESUS bekendte sig til. Og det var om Moselov HAN forkyndte: »Tro mig: før skal himmel og jord forgå, end så meget som en prik over et I eller en streg over et T i gamle testamente skal forgå - det hele skal gå i opfyldelse!« (Mat. 5,18).

Nok var den tids JUDÆA et teokrati, men GUD var dets usynlige, men virkelige hersker. Nok var ypperstepræsten statens politiske overhoved, men han var ikke nogen diktator. Magten lå ikke i præsternes hænder. Den store folkeforsamling var et væsentligt led i forfatningen. Heraf udviklede sig senere det store råd: Sandhedrin, som havde dæmmende, opdragende og lovgivende myndighed.

Man har fremhævet ceremonilovens mange på- og forbud som en spændetrøje, men den fromme jøde følte den ikke som nogen byrde, men som en hjælp til også at tjene GUD i hverdagens gøremål. Lovene om næstekærlighed, beskyttelsen af de små og svage, om retfærdighed og social lighed var, som vi kan læse i Davids 1. salme, altsammen med til at forme den sattes frygtiges lykkel.

Frem for alt sattes studiet af skrifterne højt. Det var i disse århundreder jøderne blev BOGEN's folk. Ikke mindst i denne kendsgerning skal man søge forklaringen på dets enestående skæbne. Hvor har nogen sinde et folk i en sådan grad gransket sine hellige skrifter? Det var her de hentede deres styrke. De, der underviste i skrifternes Soferin, var, som i dag rabbinerne, dem alle så op til. Meget i dette arbejde er skjult, fordi det foregik så stille og ubemærket; men frugterne er umiskendelige. Det er på den grundvold såvel jødedom som kristendom af i dag hviler.

Jeg har såvist intet imod, at De - pastor Osorio - taler om »den evige jøde i enhver af os«, men meget imod at betegnelsen kun anvendes negativt - i nedsættende betydning. Vi er dog, som en pave har sagt det, alle åndeligt set semitter.

Med venlig hilsen
G. Andersen,
Sygehusvej 21 - Køge.

Abonnement på Katolsk Forum -
ring (01) GO 4895.

Støtte til pavens fond

Guatemala – NC News Service

Vicepræsidenten for den latinamerikanske bispekonference, ærkebiskop Marco McGrath af Panama, mener, at pave Paul VI's »Populorum Progressio«-fond, som skal gå til arbejdet for udviklingen i Latinamerika, vil få voksende støtte. Ærkebiskoppen har over for direktørerne for den interamerikanske udviklingsbank på deres årsmøde oplyst, at de lån, fondet vil yde, først og fremmest skal gå til uddannelse af ubemidlede til ledere i udviklingsarbejdet.

»Fondet, som blev oprettet på grundlag af en ydelse på en million dollars fra Vatikanet, vil blive forøget gennem bidrag både fra denne og andre sider,« sagde ærkebiskoppen.

Han oplyste, at en lægmand i Mexico City netop havde givet et bidrag på 1.000 dollars.

Den interamerikanske udviklingsbank fik i marts måned overdraget administrationen af fondet.

Nynazisterne antiklerikale

München-Gladbach – NC News Service

Det katolske centralkontor for socialvidenskab i München-Gladbach har indtrængende opfordret den katolske kirke til at bekæmpe det nationaldemokratiske parti (NDP) i Tyskland.

I en rapport om »Højreekstremister i Vesttyskland« hævder organisationen, at NDP er ved at slå om til en antiklerikal holdning, samt at partiet søger at begrænse Kirkens rolle i det offentlige liv ved hele tiden at angribe den såkaldte »politiske katolicisme«. NDP betragter kristendommen som noget, der udelukkende angår den personlige moral, heder det i rapporten.

Det hævdes endvidere, at nationaldemokraterne repræsenterer en autoritær tankegang, idet de sætter samfundet over individet, og at de er præget af en reaktionær konservatisme og af modvilje over for moderne kunst og kultur samt over for et industrielt og pluralistisk samfund.

I rapporten opfordres katolske organisationer, institutioner og præster, især feltpræster, til at bidrage til at gøre dem, der har den ringeste sympati for natio-

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefyr
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsoller
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amallegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN

Christian Walthers

HORSENS

Bøger

FRA ALLE LANDE ★ PA ALLE SPROG
TIL ALLE PRISER ★ FOR ALLE ALDRE
OM ALLE EMNER ★ FOR ALLE FAG

Victor Hansen

Boghandel
Bruunsgade 45 . Tlf. (06) *12 24 00
Århus C.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 – 94 33 68

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K.
Telefon Minerva *408

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thlm
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger . . .

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 Ordруп 3331-5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N

Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompagni

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejerlprodukter

A/S Trælasten

Toldbodvej 10, Vejle

Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - Kunsthandel

Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup
Briller

Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Raadhusstrøvet, Vejle

Tlf. *82 37 11

Leverandør til Sct. Maria Hospital

Kødhalle

Robert Hansen
1. kl. kød, flæsk og pålæg
Amagerbrogade 212A
Amager 6390

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hededammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 50

naldemokraterne, immune over for den slags tanker. Feltpræsterne har, hedder det, en vigtig opgave med hensyn til at gøre soldaterne opmærksomme på slægtskabet mellem den nationalistiske tankegang og menneskenes personlige værdi og rettigheder, som fortjener at beskyttes.

De forsøg, der hidtil er gjort på at gøre det af med nationaldemokraterne på grund af deres neonazistiske tendenser, som ikke er i overensstemmelse med forfatningen, har hidtil vist sig at være frugtesløse.

PEJ LIN GER

Ved E. N.

4 katolske og 12 protestantiske kirker i Iowa gik sammen om at holde økumenisk gudstjeneste pinsedag. Det var en »ordets gudstjeneste« uden altergang. Biskoppen havde dispenseret de deltagende katolikker fra søndagspligten.

Da jesuitternes general pater Arrupe var i Polen, havde han også til opgave at udglatte visse modsætninger mellem de polske jesuitter og kardinal Wyszyński. Det drejer sig om synet på sociale spørgsmål. Den katekismus, jesuitterne hvert år udgiver i Polen, har i år vakt utilfredshed blandt biskopperne.

Benediktinerklostret Tumline, Marokko, grundlagt i 1952 af franske munke, må nu lukke. Bygningerne vil blive brugt til en ferielej for børn.

Messe for de langhårede: Den katolske negersanger John Littleton kunne fylde katedralen i Reims med 17-23-årige unge, da han i april var i Frankrig. Han sang om Bibelen, Messias, Moses i ørkenen, om den myrdede amerikanske præsident. Begejstringen var stormende. Littleton fås på plader (Compatible, studio S.M.).

Det sovjetiske litteraturblad taler om de »systematiske forfølgelser af tænkere og forskere«, som kirken har på samvittigheden, og der peges på inkvisitionsprocesser m.m. – mon ikke nogle af bladets læsere får en underlig fornemmelse ved at læse dette?

Det forlyder, at den brasilianske rege-

ring søger at få Vatikanet til at forflytte msgr. Helder Camara fra hans ærkebispesæde i Recife. Man hævder ikke længere at kunne garantere hans sikkerhed. En af hans venner p. Pereira Neto blev myrdet i maj: skudt, dolket og derefter hængt. Neto var studenterpræst og meget virksom for den liturgiske fornyelse.

Franske søstre fra 30 kongregationer har været samlet i Lyon og drøftet fælles problemer, bl.a. betydningen af det kvindelige, pluralismen, bedre sproglige udtryk for de evangeliske værdier m.m.

Den nye franske præsident Pompidou er ligesom sin forgænger de Gaulle og sin konkurrent ved valget Alain Poher katolik på den diskrete måde, der er sædvane i Frankrig.

Den czekiske regering vil rehabilitere ni gejstlige, som i 1950 blev dømt for spionaktivitet, højforræderi og komplot mod republikken. Blandt dem er en biskop, nogle ordensledere og direktøren for Caritas. De var blevet tvunget til at lære deres »tilståelser« udenad og fremsige dem i retslokalet.

I kirkens historie er der flere eksempler på, at praksis har foregrebet og fremkaldt teorier, hedder det i en udtalelse om »interkommunion« fra et økumenisk arbejdsudvalg i Frankrig, som i øvrigt stiller spørgsmålet: om det er rigtigt at udsætte kirkerne for indre splittelse i den hensigt at nærme dem til hinanden. Erklæringen siger intet om de agapemåltider, der rundt omkring samler katolikker og protestanter.

Fadervor vil snart blandt katolikker få samme form som hos protestanter, idet der tilføjes »thi dit er riget, magten og æren i al evighed. Amen«.

Landsformanden for KFUM og KFUK, Meta Hareskov, skriver i Kristeligt Dagblad: »For min tro har læsningen af Mauriac, Graham Greene og Heinrich Böll betydet meget. Hvor er det en forunderlig og frugtbar evne, disse kristne digtere har fået til indirekte at forkynde Kristus«.

Ærkebiskoppen af München, kardinal Döpfner advarer mod det ny-nazistiske partis propaganda, hvis slagord »nedsvælges som sukkervand«. Vil nogen mene, at kardinalen hermed engagerer kirken, og at hans advarsel derfor er uheldig?

Den hollandske katekismus er udsendt på spansk og catalansk, men de spanske biskopper har forbudt den som uaccep-

tabel i formen. Begge udgaver er imidlertid straks blevet udsolgt.

Ved de reformertes synode i Frankrig beklagedes det, at det endnu ikke var lykkedes at nå til enhed med de franske lutheranere. Synoden sendte en hilsen til den katolske kirke i Frankrig.

De spanske biskopper har højtideligholdt 50-året for Spaniens indvielse til Jesu hellige hjerte. Pave Paul understreger i sin hilsen, at Kristi kærlighed bør omforme de sociale forhold til broderligt samliv, hvor den enkeltes menneskelige og kristelige værdighed respekteres til enhver tid...

Lydighed? På trods af et biskoppeligt forbud, som bekræftedes af Vatikanet, afholdt den franske præst Coache en sakramentsprocession den 1. juni med 1000 deltagere fra Frankrig, Belgien, Tyskland, Svejts og Spanien. Meningen var at protestere mod »den nye religions vildfarelser og perversiteter«, dvs. den fornyelse som den franske kirke er i færd med at gennemføre.

I det norske billedblad »Aktuell« har pater Rieber-Mohn o.p. afløst forfatteren Axel Sandemose og Odd Hølås som redaktør af en spalte, der hedder »Sideblik«.

De franske kommunisters kandidat ved præsidentvalget, Jacques Duclos, har fortalt, at han som ung var ministrant for sin sognepræst, men at han snart måtte bryde med kirken, fordi den lærte ham, at det var nok at bede for at opnå alt på mirakuløs vis, og han var overbevist om, at mennesket bærer sin skæbne i egne hænder.

Også Sverige har sine indre katolske brydninger. De små provinsmenigheder føler, at storbyens menigheder ikke regner med dem. »Vi har af og til det indtryk, at nogle menigheder tilhører ligesom en højere samfundsgruppe«, skriver p. Max Stanzel i Katolsk Kyrkotidning.

Kort pause til eftertanke efter oplæsning af epistel og evangelium – det brugtes i en anglikansk »Holy Communion«-gudstjeneste, som nylig fandt sted ved et dansk-anglikansk kirkeligt møde. Også vi katolikker begynder at ønske sådanne pauser, se det svenske Katolsk Kyrkotidning 7.-6. 1969.

I februar var det 400 år siden Pius VI med bullen »Hebræorum gens« jog alle jøder ud af den daværende pavestat med undtagelse af dem i Rom og Ancona, som var nødvendige for pavernes handel. 115 synagoger blev lukket.

22 pct. af det tyske ugeblad »Publik«, der støttes af biskopperne, mener, at det ikke er nødvendigt med reformer i kirken.

★

Der siges at være en katolsk arbejdersammenslutning i Aalborg med et par hundrede medlemmer. Må vi ikke høre lidt om dens aktivitet her i »Katolsk Forum«?

★

Det er ikke autoriteten som kritiseres, men den måde den udøves på... Hvis autoriteten stadig vil være troværdig, må den fungere på en anden måde end i fortiden. (Kardinal Dearden, formand for USA's bispekonference).

★

Ved synodemødet i maj i Wien var der stort flertal for at kunne holde messe også uden for kirkerne, i mindre forsamlinger (Hausmessen). Der var også flertal for, at søndagspligten kunne opfyldes ved en lørdagften-messe. Næste års synode-session har som emne forkyndelsen.

★

I USA findes der ca. 2.100.000 katolske ægtepar, som er blevet skilt.

★

Da Hrustjofs svigersøn Adzubei blev modtaget i audiens af Johannes XXIII, sagde paven til ham: »Hr. Adzubei, jeg ser i Deres øjne, at vi begge elsker lyset, og at vi har det behov«. Adzubei sagde senere, at dette udbrud greb ham dybt.

★

I et amerikansk sogn tilkaldte præsten en orden med negersøstre til at drive den katolske skole, skønt de fleste familier var hvide. En af mødrene spurgte sin dreng efter den første skoledag: »Hvordan så søstrene ud?« Svaret var: »Dejlige«. Nu er slagordet i sognet »Sort er dejligt« – med en let hentydning til Højsangen.

★

Ærkebiskoppen af Paris, kardinal Marty har bestemt, at hans sogneprester for fremtiden kun udnævnes for 6 år.

Bekendtskab søges

Ensom katolsk dame i tresserne glad for rejser og musik søger forbindelse med ligsindet dame.

Bill. mrkt. R. B. 49
til Bladets Annonceekspedition
Hauchsvej 8,
1825 København V.

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri
Grundlagt 1806
Aabenraa

Kom **TIERE** i

Næstved Diskontobank

... banken i **centrum**

Lejlighed søges

2½ til 3 værelser i Gentofte kommune, af ung katolsk ægtepar med datter på 1½ år.
Gerne villa.
Henvendelse: Tlf. Ordrup 6769.

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Det hellige Land: 3/7–17/7 – 15 dages flyrejse – Jerusalem – Galilæa – fuld pension – udflugter incl. Pris: kr. 2250,-.

Rejseleder: pater Tage Langsted, København.

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – ½ pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.

Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

13/9–28/9 – Rom – Assisi – 15 dages flyrejse – fuld pension. Pris: kr. 1275,-.

Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9–12/9 – 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavvelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieførster: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

tal forsikring med

**ABSALON
SKANDINAVIA**

- det er sikkert

BORRIS AKKUMULATORER

til biler, motorcykler, traktorer m. m.

MØLLER & CO. Odense A/S - Asylgade 16 - Telefon 12 33 43

Kan svale et par timer

Med to meget morsomme film, »Fjolser« og »Undskyld vi flygter« slog den franske instruktør *Gérard Oury* sit navn fast som farcevirtuos. De var fantastisk skægt de film, men intet sidder så fast, at det ikke kan gå løs. »Tre gange tyve«

får så ganske afgjort og med rette latteren til at rulle nogle gange. Men David Niven er en udpræget lystspilkunstner, som skal have en vittig dialog for at kunne udfolde sig og det har han ikke her. Man har derimod puttet ham ind i et sæt finere falde-på-halen-situationer, samtidig med at man prøver at bevare skindet af international komedie i overdådig indramning. Man tror ganske simpelt ikke på hans overlegne kunsten i røverfaget, på hans position som »hjernen« bag alle tiders kup. Til overflødighed assisteres han af nogle franske spasmagere, Jean-Paul Belmondo og

Bourvil, som også er i stand til at tage kegler. Det bliver bare ikke det store sus her. »Tre gange tyve« kan dog godt svale et par timer i sommervarmen.

(Paramount).

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. juli 1969

Redaktion: H. Roos og
Hjelge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvøj 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Blsepkontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Prisene er Incl. moms.

Følelsesfulde forkæmpere for vold

Jules Dassins »Rejs dig« er bygget over ireren *Liam O'Flahertys* »Stikkeren«, som tidligere har været brugt som grundlag for en film, nemlig *John Fords* »The Informer« fra trediverne. Når man ser »Rejs dig«, tænker man ikke over, at temaet oprindelig er tænkt udspillet i Irland under englændernes herredømme. Vi har på ingen måde følelsen af at overvære noget konstrueret, nu hvor begivenhederne udspilles i Cleveland, USA, natten efter den store Martin Luther Kings begravelse. Det er som om handlingen *fødes frem* af den spændte situation, som gav Black-Power-folkene gode kort på hånden overfor tilhængerne af den mand, der nægtede at bruge vold og dog omkom ved vold.

Jules Dassin, der under sin landflygtighed på grund af McCarthyismens hekseprocesser har lavet så forskellige film som »Aldrig om søndagen« og gangsterhistorien »Rififi«, har nok kastet nogle brændende problemer ud til debat, men teorien tager ikke livet af det liv, som er det væsentligste i al menneskelig aktivitet og aktivisme. Skal man anke over noget, må det blive over det, at historien om den store, naive og gode

neger Tank, som i et skuffet øjeblik kommer til at forråde sin bedste ven, er fortalt med nogle lidt for lækre farver, som faktisk står i kontrast til den stærke sociale indignation, som filmen således Dassin tro indeholder. Dassin, som må formodes at være på ikke-volds-forkæmpernes eller i hvert fald på den rådvilde Tanks side, er måske også nok – i et iøvrigt prisværdigt forsøg på ikke at være uretfærdig mod Black-Power-folkene – tilbøjelig til at gøre dem mere følelsesfulde, bløde om man vil, end de sandsynligvis kan være, deres hårde linje og metoder taget i betragtning. Og den pige, som Tank skrifter for, før han vælger at gå frivilligt i døden, er lidt for smuk og lidt for kultiveret, når man tænker på, hvad samfundet har gjort hende til. På den anden side har det sikkert sin store betydning, at for eksempel et amerikansk publikum får anskuet

Ikke-voldsforkæmpernes leder søger at tale Black-Power-lederen (i Mao-antræk) til fornuft.

tingene fra Dassins synsvinkel. Det er spørgsmål, som kommer andre ved end lige dem, der har sociale problemer, som de er i USA's negerghettoer. I en tid, hvor de rige lande bliver rigere og de fattige fattigere og ungdommens protest, hvad enten den er tilstrækkelig gennemtænkt eller ej, ofte sætter stærke kræfter i bevægelse, er en verdensomspændende selvbesindelse af yderste vigtighed. Tanks problem, hans rådvildhed, som i hans personlige tilfælde søges druknet i spiritus, ligner på mange måder vort problem.

(Paramount).

Gyset udebliver

Lige kort et par ord om Henning Carlsons internordiske »Klabautermanden« frit efter den dansk-norske forfatter Axel Sandemoses roman af samme navn. Carlsen er en af vore fineste billedkunstnere, og det lykkes ham at skabe en atmosfære mættet af sømandsrealisme og sømandsovertro i de gamle sejlskibes tid, selv om det helt store gys, som stoffet indbyder til, udebliver. Trods det, at der er gode skuespillere i alle roller, fængsler personerne ikke rigtigt. Man er på det nærmeste ligeglad, da de konsekvent nok møder deres skæbne, havånden, »klabautermanden«. Man har mest ondt af den virkelige hovedperson, skibet Ariel.

(Nordisk Films Kompagni).

Fortsat stærk
tilslutning til
Biafra-hjælpen

Smerte og sorg er de emner, der fængslede de fleste tilskuere. Af 4 millioner besøgende, som »verdensudstillingen i fotografi«, der blev vist i 45 lande, har haft, valgte flertallet det her viste billede af et grædende barn, optaget af Werner Bischof/Schweiz. Knap så mange stemmer fik russeren Ballermans fotografi af en slagmark, hvor troppeperne lige havde trukket sig tilbage. Omtrent samme antal fik fotografiet af en død luftværnsmand fra sidste krig. Udstillingen blev arrangeret af det tyske ugeblad STERN. Til konkurrencen blev der ialt indsendt 555 billeder om emnet »Hvad er mennesket«.

14/1969

forum

katolsk

Europæiske
biskopper om
præsteproblemer

Ny kardinal
i vinden

Horsens
i centrum
af erindringen

Skilsmisse
og gengifte

Vi skal ikke sole os

Situationen i Biafra er katastrofal. Røde Kors har måttet indstille flyvningen med forsyninger, men den fælleskirkelige hjælpeorganisations piloter udnytter natten, så i hvert fald samtlige nødlazaretter og hospitaler kan få mad og medicin. Man mangler imidlertid bespisningsstederne, og hvor man tidligere kunne levere 400 tons, kan man nu kun komme op på 50 tons pr. nat til fordeling på samtlige hospitaler og nødlazaretter, som ledes af organisationer under de protestantiske eller katolske kirker eller Røde Kors.

Der finder dog forhandlinger på højest plan sted, og man håber, at man snart igen kan få gang i dagflyvningerne. Under alle omstændigheder skal hele apparatet holdes klar, og alene dette koster penge. Mange penge.

Midt i alt dette er det en trøst, at Folkekirkens Nødhjælp kan oplyse, at Nigeria-Biafra-indsamlingen i Danmark går fint. Man må tænke på, at det er ferietid. Alligevel har man ved redaktionens afslutning passeret de 3,3 millioner kroner, og da regeringen doubler de første

3 millioner op, har man altså på nuværende tidspunkt 6,3 millioner til rådighed.

Man håber dog på at få endnu en million hjem inden 15. august, hvor GIRO 27 AKTIONEN, som Røde Kors og Folkekirkens nødhjælp er fælles om, slutter. Folkekirkens Nødhjælp modtager derefter penge til Biafra på GIRO 23 – ja det gør man for resten hele tiden, for at være korrekt.

Danmarks katolikker bidrog gennem en landsomfattende søndagskollekt fornylig med 45.000 kroner. Det er – i al beskedenhed – ikke noget ringe resultat, når man betænker, at fasteaktionen 1969 i forvejen havde givet 250.000 kroner alene for Danmarks vedkommende. Det er ikke noget, vi skal sole os i – når det skal trækkes frem her, er det kun for at trøste de mismodige, der synes, alt i kirken går ad Pommeren til, og der efterhånden er meget lidt, der samler. Men er ikke omsorgen for næsten et af de vigtigste kristne grundprincipper?

Og lad det så være nok med alt det.

Vi kan jo roligt være enige om, at de indkomne beløb kun er en dråbe i det hav af nød, som behersker verden i almindelighed og Nigeria-Biafra i særdeleshed. Måske er vores dyre sommerferie ikke blevet så dyr, som vi troede, ellers kan det, at vi har haft råd til at holde en sommerferie, der blev dyrere end vi troede, give anledning til overvejelser. I begge tilfælde vil det være passende, at vi tænker på dem med de stikkende ribben og maver, som ikke er opsvulmede af vellevned, men af en grænseløs sult, som kulminerer i en bitter død.

Altså GIRO 27 eller 23 eller 439 79. Det sidste tilhører Caritas Danmark, som heller ikke afviser bidrag til Nigeria-Biafra!

Selge venstern

NOTES BLOKKEN

Paul VI's endagsbesøg i Genève har skabt historie. Det havde noget symbolsk over sig. Det er ikke så meget resultaterne af dette og lignende besøg, som tæller. Det er selve rejsernes kendsgerning, som er ligefrem »tegn«. Jerusalem, New York, Istanbul, Bombay og nu Genève. Denne sidste rejse har sikkert betydet en del overvindelse. Den var et tøbrud og en gestus, hvis betydning ikke kan overses. Den danske presse, som jo er lidt provincial, har ikke gjort megen stads af den. Men den store verdensopinion har forstået dens betydning. Hvad

den økumeniske sag angår, er der taget et skridt, som ikke mere kan gøres om. Det var »morgenrøde af en dag, som århundreder har ventet på«. Selv om paven nøgternt konstaterede, at den katolske kirkes tilslutning til Kirkerne Verdensråd ikke vil ske i den allernærmeste fremtid, er problemet dog rejst. Selv den tilslutning ligger – efter pavens ord – i en mulig fremtid. Men medens man her i landet kun har hæftet sig ved pavens besøg i den økumeniske bevægelses verdenscentrum, har man næsten fuldstændig overset Paul VI's til-

stedeværelse i Den internationale Arbejdsorganisations hovedkvarter. International Labour Organisation (I.L.O.) fejrer i år 50 årsdagen for sin oprettelse. Katolikker har fra begyndelsen været med i denne bevægelses arbejdsindsats. Den tale, som paven har holdt i hovedkvarteret, er meget betydelig. Den har verdensformat og fortjener at blive studeret meget nøje. Imod klassekampen sætter paven »arbejdernes medbestemmelseret« (»participation«) i arbejdets ledelse og udbytte, en medbestemmelse, som skal være frit organiseret, tage hensyn til alle parter og være socialt forsvarlig«. Interessant er også den passus, hvor paven gør opmærksom på de farer, som ligger i det moderne industrisamfund. Han sagde ordret: »Vi vover at tilføje: man skal forsvare mennesket imod sig selv, thi mennesket er i fare for kun at

blive en del af sig selv. Det er blevet reduceret, som man siger, til kun at bestå af én dimension. »I den officielle udgave af talen i L'Osservatore Romano« (11.6.69) citeres her H. Marcuse's bog Det endimensionale menneske. Den anførte sætning er hentet fra Marcuse's bog. Det sidste afsnit af talen beskæftiger sig med ungdomsoprøret. Ingen kritik fra pavens side, men kun forståelse for dette fænomen! »I den aktuelle forandring, som hele verden undergår, er ungdommens protest ligesom et lidelsens signal og en appel til retfærdighed«. Når man så ofte bebrejder paven en vis konservatisme, må man passe på, at man selv ikke er mere pavelig end paven.

TI Roos 87.

Bispemødet i Chur

Emnet var præstens stilling i kirken og verden af i dag

I Chur har de europæiske biskopper på et symposium i tre dage drøftet præsten i verden og i Kirken af i dag. Resultatet af drøftelserne blev af symposiets sekretariat sammenfattet i en afsluttende erklæring, der lyder som følger:

1. På grund af dette symposiums særlige beskaffenhed kan der ikke udsendes noget officielt communiqué. Sekretariatet udsender derfor simpelt hen et referat af samtalerne.

Biskopperne havde i tre dage lejlighed til helt frit at slutte overordentlig åbne kontakter og til at drøfte alt, hvad der angår hyrdeansvar.

Biskopperne bliver sig deres indbyrdes solidaritet mere og mere bevidst og fornemmer den samme ængstelse, som griber alle mennesker, der lever i en verden, hvis hastige og dybtgående ændring man ikke tilstrækkeligt kan understrege. Verden er for Kirken ikke bare en samling skiftende kulisser. Kirkens eget liv er tværtimod selv blevet ramt af denne ændring.

Symposiets tema var den situation, præsterne befinder sig i. Deres problemer er også biskoppernes.

De af de adspurgte præster formulerede temaer er for de fleste europæiske landes vedkommende de samme, selv om accentueringen skifter fra land til land. Grundlaget for biskoppernes drøftelser var deres pastorale erfaringer samt talrige undersøgelser, som har afsløret tydelige ændringer i billedet af præsten. I en dialog, som indebærer mange vanskeligheder, tager biskopper og præster i de forskellige lande i fællesskab del i undersøgelserne.

2. a) Præsten er som enhver kristen gennem at blive stillet over for nye situationer og moderne ideologier blevet udfordret i sin tro. Han må finde tilbage til sin indre ligevægt på en ny måde, og han må vidne om sin tro i ord og handlinger, som er forståelige for vor tids mennesker.

b) I det 2. Vatikankoncil's ånd drives han af bestræbelserne for at bevare følingen med verden af i dag, for at efterprøve strukturerne i sjælesorgen af i dag og for at få kontakt med menneskene der, hvor de står, i deres politiske liv, familieliv, faglige sammenslutninger og erhverv.

c) Mange præster afviser den påbudte forbindelse mellem præsteskab og cølibat. Andre – og dem var der flest af –

Fra symposiet i Chur. Ved præsidentbordet kardinal Döpfner, München, ærkebiskop Keminck, Wrocław og hjælpebiskop Etchegaray, Paris.

kræver en uddybet motivering af cølibatet samt bedre betingelser for deres liv og præstegerning. Dette skulle, mener de, være en hjælp for dem i det engagement, Kirken i den moderne verden venter af dem (jfr. koncilets dekret om præsternes liv og tjeneste).

d) Præsten vil selv tage initiativet og er ikke mere tilfreds med at blive forstået af de kirkelige myndigheder, ja ikke en-

gang med at føre en dialog med dem. Han forlanger et virkeligt medansvar, som giver ham anledning til at tage alvorligt del i det, der sker i kirken, selv om han anerkender, at det er biskopperne, der har det afgørende ord at skulle have sagt.

e) Disse problemer har ingen indflydelse hverken på det håb eller på de bestræbelser for at forny kirken, der i dag ansporer præster, der er trofaste mod kirken.

Biskopperne arbejdede i små grupper, som med deres overvejelser og drøftelser bidrog til, at man kunne nå til et fælles resultat. Biskopperne fremkom med en mere præcis formulering af problemerne i forbindelse med præsternes tjeneste. De var beredt til at prøve på bedre at forstå Helligåndens tilskyndelser og til at besvare dem bedre.

3. De væsentligste punkter, der kom ud af biskoppernes drøftelser var følgende:

a) Ligegyldigt hvor store ændringer der sker, må vi holde fast ved det, der ifølge Kristi vilje er uløseligt knyttet til præsteembedet.

b) Præstens opgave er at tjene alle mennesker. Præsterne og biskopperne må i fællesskab med alle medlemmer af

– Nogle af dem må da vel have lidt tilbage.
(Catholic Herald).

Gudsfolket overveje, hvordan præstedømmet skal udøves i overensstemmelse med kirkens lære.

c) Forskningen af præsteembedets opgave i dag bør ansføres, opmuntres og uddybes på alle områder inden for videnskab og teologi.

d) Biskopperne takker generalsekretæren for den europæiske kirkekonference, pastor Williams Glen Garfield, for hans deltagelse i drøftelserne. Ethvert kirkeeligt problem har også en økumenisk dimension.

e) Med henblik på at fremme en indbyrdes hjælp på europæisk plan i spørgsmål, der angår sjælesorgen, mener biskopperne, at øjeblikket nu er kommet til at tage et skridt fremad og søge nye samarbejdsformer. Dette spørgsmål vil af formændene for de forskellige landes bispekonferencer blive taget op på den kommende bispesynode.

Symposiet fik forelagt mange spørgsmål af forskellig art. Blandt de mest påtrængende var flere spørgsmål om fred og retfærdighed i verden. Europas folkeslag må blive sig deres store ansvar bevidst, både når det drejer sig om de igangværende konflikter (Vietnam, Det Nære Østen, Nigeria-Biafra osv.), og når det drejer sig om de uretfærdigheder, de allerfattigste lider under.

De på symposiet forsamlede biskopper understregede på ny deres stærke samhørighed med paven i hans bestræbelser for at skabe fornyelse inden for kirken og præsteskabet og for freden i verden.

Præster, der har giftet sig, kan ikke læse messe

Paris – Kipa

Ærkebiskoppen af Paris, kardinal Marty, har i tilslutning til et møde i bisperådet for Parisområdet udsendt et communiqué om, at præster, der har giftet sig, ikke har lov til at læse messen. Det hedder i communiquéet, at man gennem pressen kunne få det indtryk, at gifte præster i Paris havde fejret messen sammen med andre præster. Denne meddelelse havde skabt forvirring blandt de troende. Derfor så han sig tvunget til at udsende en meddelelse om, at gifte præster ikke må læse messe.

Kardinal Suenens udtrykte demonstrant - synspunkter

Chur, Schweiz – NC

Det andet europæiske bispesymposium bliver også det sidste i sin art. De mere end 100 biskopper, blandt hvilke der var 14 kardinaler, har besluttet, at de ikke længere vil mødes under denne form.

Samtidig med bispemødet var et tilsvarende antal præster samlet i Chur i protest mod, at præsternes anliggender blev drøftet, uden at repræsentanter for dem havde lejlighed til at være med. De prøvede uden held at få adgang til at deltage i symposiets arbejde. Deres synspunkter blev dog på flere måder varetaget af den belgiske kardinal Suenens, som i vid udstrækning talte i samme retning som præsterne – ikke mindst hvad spørgsmålet om cølibatet angik. Kardinalen efterlyste således i en tale, der afsluttede det fire dages bispemøde, et frit valgt cølibat, mens præsteforsam-

lingen erklærede, at man blev »tvunget ind i cølibatet«, når man valgte at tjene menneskeheden gennem præsteembedet.

Præstegruppen har besluttet at mødes i Rom i oktober samtidig med bispesynoden.

Spaniens nye fremskridtsvenlige primas, kardinal Tarazon af Toledo, hørte til de biskopper, der – hvadenten de var enige med de protesterende præster eller ej – var af den opfattelse, at de havde noget vigtigt at sige. Kardinal Tarazon udtalte, at forsynet gennem præsternes møde gjorde det klart, hvor stærkt præsternes problem trænger sig på. Den hollandske kardinal Alfrink udtalte, at han lå på linje med kardinal Suenens.

Selve bispesymposiet vil senere blive genstand for en yderligere behandling her i bladet.

Pave Paul om kritik

Har i øvrigt udsendt et Motu proprio om diplomaterne

Paven indledte sit pontifikats syvende år med at sige til de kardinaler, der kom for at lykønske ham, at Vatikanet modtager en strøm af kritik fra alle sider, skriver det engelske blad *The Universe*.

Der er mange vanskeligheder i Kirken og en vis mangel på tillid til ham selv, sagde paven. Han kunne ikke forblive uberørt over for al denne kritik, selv om den ikke altid var »berettiget og i overensstemmelse med de faktiske forhold«.

»Det eneste vi kan sige, er,« fortsatte paven, at vi roligt vil overveje alle de forespørgsler, der bliver sendt til os, i ydmyghed og med objektiv ærlighed.«

Som et bevis på, at han var gunstigt indstillet over for reformer, nævnte pave Paul den tekst, han samme dag havde udsendt om nuntiernes og de pavelige delegaters stilling i forhold til biskopperne.

Nogle af biskopperne rundt omkring i verden har klaget over, at Vatikanets udsendinge undertiden overskrider deres kompetence, og de klager ligeledes over, at den romerske kurie lytter mere til de diplomatiske udsendinge end til dem selv, når det drejer sig om problemerne i deres bispedømmer.

Pave Paul fastslår i sin tekst, som er et motu proprio med titlen »Omsorg for

alle kirkerne«, at udsendingene »skal tjene biskopperne, præsterne og lægfolket og være et forbindelsesled mellem pavestolen og de lokale kirker, og at de aldrig må tage biskoppernes plads, men skal arbejde til gavn for dem og til alles bedste«.

Paven bekræfter i sin tekst, at det som altid er udsendingenes opgave at holde ham underrettet om Kirkens anliggender i de enkelte lande og at foreslå og anbefale navnene på dem, der eventuelt skal udnævnes til biskopper.

Desuden bekræftede han den opgave, hans diplomatiske udsending har i forhold til regeringen i de forskellige lande.

Han noterede sig det forslag, den belgiske kardinal Suenens for nylig er fremkommet med, om at man i stedet for præster burde udnævne lægfolk til disse poster.

Paven udtalte desuden, at han var opmærksom over for forskellige forslag om en reformering af præsteskabet for blandt andet at gøre det »mere egnet til at virke i verden af i dag«.

Som et andet bevis på sin vilje til at reformere Kirken nævnte paven sin indkaldelse til den rådgivende bispesynode i oktober.

Endvidere udtalte paven, at nogle af de vanskeligheder, han nu står overfor,

»forekommer os at indebære store farer for Guds kirke og at lægge et tungt ansvar på dem, der er årsag til dem«.

To af de væsentligste vanskeligheder var, sagde paven, »en svækket sans for rettroenhed over for dogmerne« og »en vis udbredt mangel på tillid til udøvelsen af vort hierarkiske embede«.

En del af kritikken mod pavestolen var »hverken korrekt, rigtig, gavnlig eller respektfuld«.

Paven lovede imidlertid, at han ville overveje den og acceptere »den gode stræben i en berettiget pluralisme« i Kirken.

Desuden udtalte paven endnu en gang sin appel om fred i Vietnam og Det Mellemste Østen og gentog sit tilbud om at bistå med at få en ende på borgerkrigen i Nigeria.

★

Ved en panafrikansk kulturfestival erklærede den fransk-algeriske kardinal Duval: »I en verden som er ved at knuses ved den dårlige brug af teknikken, proklamerer Afrika ved sin glæde over rytme og skønhed, at intuition, poesi og kunst er store menneskelige værdier.«

★

Paven og biskopperne

Kardinal Alfrink om synoden i Rom

Pavens stilling i Kirken »må bestemmes af paven og alle verdens biskopper i fællesskab i det 2. Vatikankoncils ånd,« sagde den hollandske kardinal Alfrink ifølge det engelske blad *The Universe* i sin prædiken i Haag i anledning af 6-årsdagen for pave Pauls kroning.

Denne definition, sagde kardinalen, »kan ikke foretages uden en dogmatisk og teologisk anerkendelse af den funktion, Gud har givet Kirkens biskopper i fællesskab.«

»En sådan anerkendelse vil på ingen måde formindske biskoppen af Roms primat,« fortsatte kardinalen. »Den vil tværtimod betyde en fastlæggelse af pavens stilling. Der er ingen tvivl om pavens primat. Det eneste spørgsmål er, om måden, hvorpå det skal udøves.«

Om den forestående bispesynode sagde kardinal Alfrink:

»Repræsentanter for bispekonferencerne er blevet kaldt til Rom for i en fri dialog åbent og ærligt med paven at drøfte Kirkens behov i dag. Synoden ville miste i betydning, hvis man troede, at den kun blev indkaldt for at høre,

hvad der er blevet bestemt, for derefter at omsætte sine afgørelser i praksis.«

»Det ville simpelthen betyde døden for denne nye institution,« sluttede kardinalen.

Daniélous mening om sagen

Rom – Kipa

I en artikel med titlen »Paven og biskopperne« har kardinal Daniélou i *L'Osservatore Romano* behandlet pavens myndighed i sammenligning med biskoppernes med særligt henblik på kollégialiteten.

Autoriteten drages i dag mange steder i tvivl, skriver Daniélou. Det skal ganske vist indrømmes, at den måde, hvorpå autoriteten mange steder udøves, er krænkende for menneskeværdigheden. Men alligevel ville det være absurd at betragte enhver form for autoritetsudøvelse som undertrykkelse, hvis denne blot har til formål at hævde de principper, på hvilke et samfund er opbygget.

Daniélou beklager, at det strømmer ind med kritik imod kurien, samt den måde, denne kritik kommer til udtryk på. En kraftig centralisering inden for kirken er i dag nødvendige end nogen sinde. Kun på den måde kan en berettiget mangfoldighed komme til udtryk uden at skade enheden.

Pave Paul VI ønsker mere end nogen anden medarbejde og samarbejde fra biskoppernes side, skriver Daniélou, men han gør dog i denne forbindelse opmærksom på, at hvis man ved kollegialitet forstår en strukturændring inden for kirken med henblik på at begrænse pavens myndighed, er det indlysende, at en sådan opfattelse er uantagelig.

De erfaringer, man har gjort under koncilet og i tiden derefter, viser tydeligt, skriver Daniélou, hvor vigtigt det er, at paven frit kan udøve den myndighed, der tilkommer ham.

Under den nuværende autoritetskrise er pavens og biskoppernes myndighed tæt forbundet med hinanden. Hvad der svækker den enes myndighed, svækker også de andres – og omvendt. Gennem at både pavens og biskoppernes myndighed styrkes, kan de gensidigt støtte hinanden. Både det første og det andet Vatikankoncil har stærkt fremhævet dem begge, slutter Daniélou.

Se endvidere side 6-7.

Gendarmene i Vatikanet har udskiftet deres uniformer fra Napoleonstiden med et mere moderne antræk, der minder lidt om de franske politibetjentes påklædning. Her præsenterer en af de 150 gendarmere sin nye uniform.

”Kardinal som storinkvisitor”

Küng går i rette med Daniélou

Ifølge det engelske katolske blad *The Universe* har den tyske teolog Hans Küng, efter at den franske kardinal Daniélou S.J. har rettet et angreb imod de teologer, der er knyttet til det internationale teologiske tidsskrift *Concilium*, udtalt, at Daniélou opfører sig »som en storinkvisitor«.

I et interview til et dagblad i Zürich siger Küng:

»Det er meget kedeligt at se, at en teolog, som tidligere har skrevet gode bøger, og som i lang tid var under mistanke for kætteri fra Roms side, nu finder det passende at opføre sig som en storinkvisitor.

Jeg ved ikke, om det er noget, der hører med til kardinalværdigheden.

Men hvad den pågældende teolog angår, kan det i hvert fald ikke accepteres, at han uden mindste årsag eller bevis angriber en gruppe kolleger, som for en stor dels vedkommende har fungeret som eksperter på det 2. Vatikan-koncil og er medlemmer af den internationale teologikommission.«

Tyske forslag til synoden i Rom

Frankfurt – NC News Service.

De vesttyske biskopper har anmodet den bispesynode, der træder sammen i Rom i oktober, om at tage stilling til en ny fremgangsmåde ved udvælgelsen af biskopper, hvor både præster og lægfolk ville få større indflydelse.

Denne anmodning stod på en liste over forslag til emner for synoden, som er sendt til den forberedende komité i Rom. Blandt de øvrige forslag var:

– Større indflydelse fra biskoppernes side på revisionen af kirkeretten.

– Den aktuelle krise inden for præstestanden.

– Blandede ægteskaber.

– Sjælesorgen og den indflydelse, den nuværende autoritetskrise i Kirken udøver på den.

SYNSPUNKT

TRO, TEOLOGI OG LÆREMYNDIGHED

Samtale med kardinal Jean Daniélou

– I de notitser, aviserne har bragt om Dem i anledning af Deres udnævnelse til kardinal, har man betegnet Dem som en fornyer, der på et vist tidspunkt er blevet foruroliget over den nye teologiske udvikling og har foretrukket at foretage et tilbagetog og udtrykke forsigtige forbehold over for visse påstande og brændende debatter. Mener De selv, at denne beskrivelse svarer til Deres teologiske aktivitet, eller mener De tværtimod, at De i Deres udvikling på det teologiske plan har fulgt en ubrudt linie?

– Det er rigtigt, at mange aviser i anledning af min udnævnelse til kardinal har beskæftiget sig med, hvilken teologisk strømning jeg tilhører, og man har skrevet, at jeg var »progressist«, selv om jeg i de sidste år har fremhævet betydningen af autoriteten i kirken. Personligt mener jeg, at min indstilling slet ikke kan karakteriseres som hverken progressistisk eller konservativ.

Hovedtanken i en tankegang og et liv

På den ene side har jeg faktisk altid været optaget af dialogen mellem kirken og den moderne verden, men jeg må også sige – og her er det, jeg vil understrege kontinuiteten i min tankegang – at jeg

altid har været umådelig fjendtligt indstillet over for en horisontalisme og en sekularisme, hvor man underkender tilbedelsens rolle og forholdet til Gud – ikke bare inden for kristendommen, men også inden for civilisationen.

Det er, mener jeg selv, det centrale i hele min tankegang og i hele mit liv: alt, hvad der tenderer i retning af at sætte sig ud over Gudsforholdet som et væsentligt element i en hel og ubeskåret humanisme, vækker i mig en »afvisende holdning«, fordi det forekommer mig at være i total modstrid med sand humanisme. Ud fra dette synspunkt synes jeg ikke om, at alt for mange kristne gør indrømmelser over for sekularismen og ateismen, fordi jeg tror, at verden af i morgen vil behøve Gud lige så meget som verden af i går, og at netop de kristne vil være forpligtet til at svare på dette kald. Hvis de kristne fjerner sig fra Gud, vil de ikke mere have noget at bringe ham, og som følge deraf vil de være fuldstændig betydningsløse.

Frihed til teologisk forskning

– I den berømte »erklæring fra teologerne« af 17. december i fjor blev der blandt andet udtrykt krav om en »tillidsfuld

Da jesuiterpateren og teologen Jean Daniélou for nylig blev udnævnt til kardinal, så man deri en pavelig anerkendelse af en fornyer, der på det sidste har foretrukket at foretage et tilbagetog. I dette interview som vi gengiver fra »La France Catholique« udtaler han, at han hverken betragter sig selv som progressist eller konservativ.

atmosfære« med hensyn til den teologiske forskning og i forholdet mellem teologerne og læreembedet. I hvilken grad mener De, at der virkelig er behov for at forny denne tillid, og hvorfor ville De ikke underskrive erklæringen?

– Når jeg ikke ville skrive under på teksten, er det ikke, fordi jeg er fjendtligt indstillet over for den teologiske forskning. Jeg har tværtimod altid været overbevist om dens betydning. Men alligevel tror jeg, at erklæringen af flere grunde ikke var ugunstig.

For det første synes jeg ikke, det var betimeligt at offentliggøre den i pressen, for hvis teologerne har problemer, der trænger til at løses, bør de henvende sig direkte til de kirkelige myndigheder og ikke øve demagogi på et journalistisk plan.

Og hvis det for det andet er rigtigt, at der har været tidspunkter, især før koncilet, hvor det Hellige Officiums afgørelser, der efter min mening var alt for hæmmende, virkede en lille smule lammende på den teologiske forskning, er situationen efter min mening absolut ikke den samme i dag.

Jeg tror ikke, at de romerske myndigheder for øjeblikket lægger hindringer i vejen for den teologiske forskning. Tværtimod tror jeg, at det under den forvirring, der råder for øjeblikket, er nødvendigt, at kirkens læreembede udtaler sig og siger, hvad der er i overensstemmelse med kirkens traditionelle lære, og hvad der ikke er det.

Og endelig vil jeg gerne sige, at jeg ikke har fuldstændig tillid til den gruppe, og det vil især sige den gruppe, der udgiver Concilium, et blad, som jeg lige fra starten har nægtet at arbejde sammen med, fordi dets retningslinier ikke forekommer mig pålidelige.

Gudsfolkets tro

– Hvilket forhold er der mellem en berettiget frihed til teologisk forskning og udbredelsen af de – selv delvise resultater – af den forskning, der for øjeblikket er i gang? I hvilken grad er de teologer ansvarlige, som forvirrer de troendes samvittighed ved at udbrede lærer, som endnu ikke er fordøjet af læremyndigheden?

– Det er meget vigtigt, at forskningsfriheden inden for teologien ikke gør det af med hierarkiets kontrol. Jeg vil gerne tilføje, at denne forskning forekommer mig at være noget værdifuldt, hvis den fra teologernes side er ledsaget af bevidstheden om det ansvar, de har. Noget af det alvorligste i dag er efter min mening, at teologerne giver indtryk af ansvarsløshed, det vil sige af ikke at bekymre sig tilstrækkeligt om de konsekvenser, deres teser har for de kristnes

tro. Man har indtryk af, at der alt for ofte optræder et vist behag ved at udslynge mere eller mindre nye og originale tanker, og det forvirrer i høj grad de troende. Jeg tror, at visse teologer i højere grad vil gøre sig fortjent til tillid den dag, de begynder at optræde mindre demagogisk og overfladisk.

– Kan læremyndigheden i kirken efter Deres mening også komme til udtryk gennem Gudsfolkets lytten? Hvordan skal man se på kirken som Guds folk som et »teologisk sted«?

– Gudsfolkets tro er absolut en realitet, der må tages i betragtning under udøvelsen af læremyndigheden. Sådan har det altid været og det i en sådan grad, at visse dogmer i kirkehistorien er blevet defineret på grundlag af denne tro. Jeg tænker her især på den folkelige Mariafromhed, som har dannet udgangspunktet for definitionen af visse dogmer om Maria. Det er altså berettiget at se Helligåndens virke i Gudsfolkets tro, men alene hierarkiet har myndighed til at afgøre, hvornår offentlighedens røst udtrykker noget, der virkelig kommer fra Helligånden, og hvornår det er af anden oprindelse.

En af kirkens gamle grundsætninger går ud på, at ikke alle profeter er inspireret af Helligånden, og at der altså også findes falske profeter. Jeg tror, at der for øjeblikket optræder falske profeter ved siden af de ægte, og at det altså er absolut nødvendigt, at læremyndigheden foretager en skelnen imellem dem.

Kirkens fremtid

– Hvordan tror De, kirkens fremtid kommer til at forme sig? Føler De Dem foruroiliget på dette punkt?

– Nej, jeg føler mig ikke foruroiliget. Jeg tror, at de problemer, verden stiller kirken overfor, ikke er vanskeligere end dem, den blev stillet overfor i det 16. og 19. århundrede. Jeg tror, at det farlige for øjeblikket er, at de kristnes tro ikke er fast nok, til at de kan tage kampen op med det, der forekommer mig at være den vigtigste fare i dag, nemlig svækkelsen af sansen for Gud og for det åndelige liv.

– Hvad mener De om »krisen« inden for præstestanden?

– Det er virkelig beklageligt, at der er præster, der ikke er tilstrækkelig overbeviste om, at de i deres egenskab af præster skal bringe noget videre til verden, som verden har brug for, og at de tværtimod tror, at de for at vinde indpas i verden bliver nødt til at udøve et erhverv, tage del i politik eller gøre noget andet af samme art. Det er slet ikke den slags ting, man venter af en præst. Det, man først og fremmest venter af ham, er, at han skal tage sig af men-

Kardinal Jean Daniélou.

neskenes åndelige behov. Der er ikke-troende, som virkelig forarges over at se præsterne beskæftige sig med ting, som ikke har noget at gøre med deres egentlige kald.

Det er nødvendigt, at læremyndigheden udtaler sig

– Når det forholder sig sådan, tror De så, at vi lever i en tid med – det være sig gamle eller nye – kætterier?

– Ja, det tror jeg, og ud fra dette synspunkt tror jeg også, at det er absolut nødvendigt, at læremyndigheden udtaler sig med stor fasthed. Kirken kan umuligt indskrænke sig til kun at være en genklang af rent subjektive meninger. Kirken er ansvarlig over for Kristus, for at den sande tro, vi har overtaget fra ham, bliver bevaret, og når der fremkommer hæretiske opfattelser af Kristi guddom, af jomfrufødsels realitet, af Kristi opstandelse, af de dodes opstandelse og det evige liv, samt når der kommer meninger til udtryk, som er i modstrid med det væsentlige i den kristne tro, tror jeg, at det – som hidtil – er kirkens absolutte pligt at fordømme disse synspunkter. Noget sådant er slet ikke det samme som undertrykkelse eller begrænsning af forskningsfriheden. Det er tværtimod udøvelsen af det, som selve kirkens ansvar kræver af den. Jeg kan oven i købet tilføje, at mange kristne ville forarges, hvis kirken ikke tog standpunkt over for sådanne indgreb i troen. Efter min mening ville det store flertal af præster og troende ikke så meget bebrejde kirken, at den udøver sit læreembede, som de ville bebrejde den ikke at udøve det tilstrækkeligt og at lade vildfarelserne og kætteriernes brede sig i den.

Synoden og den åndelige fornyelse

Så er regionsmøderne forbi, og man tænker med glæde tilbage på den kontakt, de gav. Det har kostet en del arbejde; nogle synes så meget, at de måtte give op undervejs. Alligevel er nok de fleste enige om, at synodens foreløbige resultat er meget begrænset i forhold til opgavernes omfang og karakter. Det gælder både den saglige underbyggelse af kommissionernes betænkninger og debatten om dem i regionerne.

Tiden, stofmængden og antallet af deltagere har ikke tilladt meget i retning af en kulegravning af problemerne eller en virkelig dialog. Hvor mange fik tid til at lægge deres synspunkter og forslag på bordet? Hvor mange fik mulighed for at følge dem op med en tilstrækkelig argumentation? Hvor mange fik fat på de andres anliggende, forstod det, lærte af det, eventuelt så det fik indflydelse på deres egne standpunkter undervejs?

Proceduren kunne friste til, at man gik hjem med nøjagtig de samme meninger (og meningsfæller) som dem, hvormed man kom – kun at man nu havde fået prøvet deres popularitet eller upopularitet i afstemningernes skærsild. Hvis det var tilfældet, ville man næppe kunne tale om nogen kontakt mellem synodens deltagere; og den vil dog sikkert mange bevidne, at de har haft. Måske kan man sige, at der har været tale om en første præsentation i et arbejdsfællesskab og en første styrkeprøve med de opgaver, som venter på at blive løst.

Det er allerede noget. Det kan blive en begyndelse til en ny solidaritet, en ny åbenhed og tolerance og sans for at supplere hinanden og fungere sammen – den mentalitetsændring, som må til, hvis kirkefolket skal modnes til en ny og mere tidssvarende struktur.

Kan synoden på Nyborg Strand vise tegn på en sådan mentalitetsændring, da har arbejdet ikke været forgæves, selv om også resultatet er såre beskedent, målt med koncillets alen.

Koncillets anliggende

Det, konciliet ville, var jo, gennem en sindelagsændring at skabe rum for en åndelig fornyelse. Kirken skulle hjælpes ud af de afsporinger, som moralisme og dogmatisme havde forledt den til, og bekræftes påny i sin kontakt med Kri-

stus og verden. Kristus skulle igen i midtpunktet i de kristnes liv. Vi skulle lære igen at orientere os i alt ud fra ham, så vi kunne hjælpe verden nærmere dens livsmål, som jo også er Kristus.

Igenem de 4 år, konciliet arbejdede, blev det sig mere og mere bevidst, at det var her, der skulle sættes ind, i troens forståelse af Kristusmysteriet.

Den gamle statiske religiøsitet havde låst troen fast i et system af evige sandheder og bud, som kun teologer og dyds-mønstre kunne stille noget op med. Menneskeånden har ganske vist behov for en vis systematisering for at kunne opfatte tingene og give udtryk for dem i fællesskab. Det gælder på alle livets områder og for alle mennesker, omend i forskellig grad. Men der, hvor et dogme- og moralsystem får lov at fungere, ikke som middel, men som målsætning og derfor tager billedet fra Kristus i stedet for hele tiden at referere til ham, manifestere sig som en frugt af den levende kontakt med ham, der mister kristendommen sin åndelige vitalitet og synker ned i borgerlighed.

Et borgerligt liv er et liv, hvor mennesker kun har hinanden for øje, mens Kristus har fortonet sig som stiltiende baggrundsfigur. Troen har mistet sin dy-

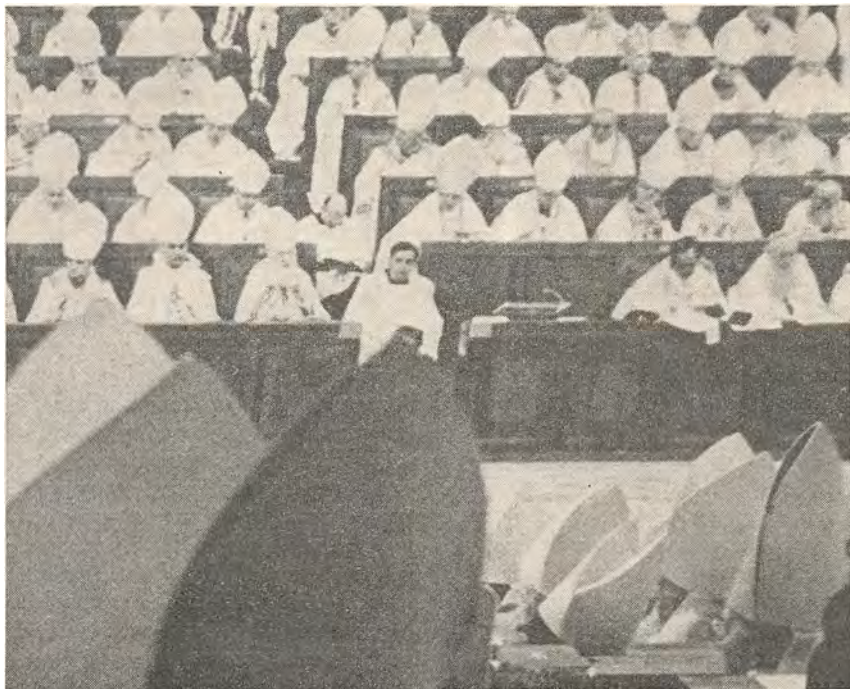
namiske karakter af et du-jeg-forhold til Gud, og en ægte dialog mellem mennesker er gået tilsvarende i stå. Ingen når ind til den levende virkelighed i hinanden, fordi enhver har nok at gøre med sit eget. Mennesket dialogerer med sig selv, også i det religiøse liv, i stedet for med Gud; og det etablerer sig i en magtbalance i forholdet til andre mennesker for selv at overleve.

En sådan borgerlig religiøsitet kunne forlede både den, der udøvede autoritet, og den, der adlød den, til at gøre det for sin egen skyld og ikke for at tjene Gud i Kristus. Deraf autoritetskrise i dag.

Det turde være overflødigt at tilføje, at en sådan krise hjælper man ikke kirken ud af ved at udskifte en religiøs autoritet med en politisk, et dogmesystem med et socialt program. Det afføder blot nye spændinger på andre fronter, så længe mennesket stadig er forskanset i sig selv.

Ønsker man en virkelig fornyelse, må man gå til ondets rod. Fred og frugtbar samarbejde kommer kun i stand der, hvor personsforholdet til Gud og mennesker igen kommer i focus. Det, vi måske endnu ikke har forstået, er, at et ægte personsforhold mellem mennesker kun er muligt i den grad, selvopholdelsesdriften

Det andet Vatikankoncil i Peterskirken.

er blevet tryk og mennesket frigjort i et ægte personsforhold til Gud.

Måske vil nogle sige, at den slags kan en synode ikke beskæftige sig med, og at det får man heller aldrig et helt kirkefolk med på. Ikke desto mindre var det her, koncilet satte ind. Kirkenes mennesker skulle igen løftes op over sig selv, deres skanser og fronter, deres systemer og programmer, og med hele deres menneskelighed tilslutte sig Gud, sådan som han har åbenbaret sig i Kristus. For det er jo det, som er troen! det altså, Kirken som kirke står for.

Er det ikke det, man vil, så bekræfter man blot den gamle slendrian i nye kulisser, som også svigter både Gud og verden. Concilet har ikke villet formulere nye dogmer, som kunne aflede interessen fra dette anliggende. Det har udtrykkeligt villet koncentrere sig om en ny ånd, en ny livsholdning, som igen ville tillade Kristi liv at komme til gennembrud i vor lukkede menneskeverden. Kirken er jo kaldet til at formidle så reelle værdier til verden, at den kan opleve sin egen frigørelse og forløsning.

Derfor lod koncilet os forstå, at når kirken beder, så slutter den sig til Kristi bøn til Gud, og når kirken arbejder, så er det Kristi omsorg for menneskene, der driver den – et led, ikke i dens, men i hans frelsesplan. Først når det igen gik op for kirkefolket (biskopper, præster og lægfolk), at Kristus ikke er den stiltiende forudsætning for det, vi kunne tænke os at sige og gøre, men at han er i midtpunktet af kirkens liv, den, der former, styrer og driver de kristne til en fuld udfoldelse af deres kræfter i hans tjeneste af Gud og mennesker – først da vil der kunne spores en åndelig fornyelse.

Thi så er selvopholdelsesdriften gået ind i gudsforholdet. Kristus har antaget sig den totale omsorg for vort liv i samme grad vor omsorg for hans liv i kirken og verden er uden forbehold. Så er man forløst fra sin livsangst og sine aggressioner, og har fået råd til at være god. Så spærrer man ikke vejen for både Gud og mennesker med sin egen midelmådighed. Man sætter heller ikke selv sit udgangspunkt eller endemål, end ikke for dagens arbejde, af den simple grund, at man ikke er herre over det.

De begrebssystemer og arbejdsprogrammer, man naturligvis må have, er hjælpemidler. De må formuleres ud fra troens erkendelse af Kristus, så vidt den er modnet i kirkefolket, og de må uafbrudt holdes åbne for en korrektur fra ham. Det er jo nemlig ikke blot mennesket, som i sin inderste dynamik vil være fri af systemer og programmer, det er også Gud. Han handler fuldkommen frit med kirken og verden, og den, der ikke giver plads i sine målsætninger for hans frihed, gør regning uden vært.

KIRKERET

Blindgyde eller opgave?

Af franciscanerpater Johs. Jong

Fra tid til anden støder man i den hjemlige katolske opinion på problemer: skilsmisse og gengifte. Oftest er det ikke så meget muligheden for at indgå et nyt kirkeligt ægteskab, der bliver diskuteret, som de gengiftes adgang til sakramenterne. Hensigten med denne artikel er at analysere den nuværende praksis, hvorefter vi kan rejse spørgsmålet om muligheden for eventuelle ændringer.

I øjeblikket er fremgangsmåden følgende: En katolik, der gifter sig efter en skilsmisse, eller som indgår ægteskab med en fraskilt, er udelukket fra skriftemål og kommunion, indtil a) det nye ægteskab er blevet gyldigt i henhold til kirkeloven. Forudsætningen for, at dette kan ske, er, enten at det første ægteskab

er blevet erklæret for ugyldigt, eller at den første ægtefælle er død.

eller:
b) det nye ægteskab er opløst.

Hvad siger kirkeretten?

Der er tre canones i kirkeloven, der har med vort emne at gøre. Canon 2356 siger, at hvis man indgår et nyt ægteskab, mens det første endnu eksisterer, kan biskoppen ekskommunicere en. Det sker altså ikke automatisk. Mig bekendt har ingen biskop her i landet nogen sinde ekskommuniceret nogen i den anledning. Den samme canon siger derimod, at man ved at indgå dette ægteskab bliver »infamis« (en forbrugervenlig oversættelse efterlyses).

Er man en gang blevet »infamis«, så er man det resten af sit liv, – også når årsagen, i dette tilfælde den ægteskabelige situation, ikke længere eksisterer. Der er kun én mulighed for at blive løst fra det: en dispens fra Rom (can. 2295).

Som »infamis« er man, ifølge canon 855, udelukket fra at modtage kommunionen, indtil der foreligger bevis på anger og omvendelse, og indtil der ikke længere gives et dårligt eksempel. Om skriftemålet siger kirkeretten i denne forbindelse intet. Enhver præst er forpligtet til at give absolution til den, der beder om det, og som angrer sine synder.

Bestemmelsen i canon 2295 om, at man forbliver infamis, indtil Rom dispenserer, er særdeles vigtig for forståelsen af den nuværende praksis, der udelukker de gengifte fra kommunionen, indtil de ovennævnte betingelser er opfyldt. Man giver nemlig i så fald kommunionen til en »infamis«. Det betyder, at man kun i disse tilfælde skønner, at de krav canon 355 stiller, er opfyldt. I øvrigt er den pågældende også udelukket fra skriftemål. Man tror altså ikke på angeren. Dette peger i samme retning.

Andre grunde?

Kirkeretten kan næppe gælde som en velunderbygget og tvingende begrundelse for at udelukke gengifte fra kommunionen og endnu mindre fra skriftemålet. Derimod udtaler den klassiske moralteologi sig med betydelig større klarhed. Som eksempel kan citeres »Institutiones Theologiae Moralis« af Ed. Genicot og

Synodens målsætning

Gøre regning sammen med værten – er i virkeligheden det, en synode skal. Så sidder man ikke lidenskabsløst og diskuterer fundamentale ting som åbenbaring og bibel, sakramenter og lærebede, bøn og målsætning, som om det blot var teologiske meninger og teorier og ikke troen og livet, det gjaldt. For så drejer det sig om netop de kanaler, hvorigenem Kristi vilje og handlekraft kan og vil slå igennem i vore resolutioner.

Så kæmper man tværtimod for at holde disse kanaler fri, så personsforholdet til Kristus ikke igen blokeres af en religiøs eller politisk-social moralisme, men får lov at træde i kraft i vort arbejdsfællesskab som Gudsfolk.

Ja, så er den åndelige fornyelse i fuld gang med at forme og fylde nye strukturer, kalde slumrende kræfter til live og koordinere dem i ægte samtale og samarbejde, som kan give håb for fremtiden.

Vil synoden på Nyborg strand vedkende sig denne målsætning for det kirkelige arbejde fremover, kan vi med fred i sindet erkende vor umodenhed og afmagt over for koncilets åndelige fornyelse. Troens målsætning er jo ikke et krav om at være i målet, men at ville gå vejen til målet, så vidt det overhovedet står til os.

Elsebet Kieler.

Jos. Salsmans, 17. oplag, 1951, bind 2, nr. 506 og 700.

Det første sted (nr. 506) er der tale om det borgerlige ægteskab. Forfatterne tænker på de lande, hvor staten ikke anerkender den kirkelige vielse, og hvor man altså er nødt til at indgå et borgerligt ægteskab. Dette betragtes som et overgreb mod kirkens rettigheder, da kun de kirkelige myndigheder kan lovgive vedrørende ægteskabet, i hvert fald når det drejer sig om katolikker. Derfor kan man som katolik kun opfatte det borgerlige ægteskab som en formalitet. Man har ikke lov til at betragte det som et ægteskab. Der er kun én grund til at gifte sig borgerligt forud for den kirkelige vielse, nemlig den, at man ellers af staten betragtes som ugift. Det er naturligvis ikke forfatterens mening at frakende staten retten til at administrere ægteskabet, men det må ikke være mere end dette.

At det her ikke bare drejer sig om deres private mening fremgår af de konklusioner, der blev indgået med Italien i 1929 og med Portugal i 1940, hvor staten anerkender det kirkelige ægteskab, og hvor det borgerlige kun er for ikke-katolikker.

I nr. 700 indtager forfatterne et meget stærkt afvisende standpunkt med hensyn til skilsmisse. Der tilraner de borgerlige myndigheder sig også rettigheder, som ikke er deres. Dertil kommer, at de undergraver ægteskabet som institution og fremmer en moralsk nedbrydning.

Hvad modtagelse af sakramenterne angår, indtager forfatterne et klart og tydeligt standpunkt: de som indgår et borgerligt ægteskab og nøjes med dette, er udelukket fra sakramenterne, indtil de enten forlader hinanden eller bliver kirkeligt viet. Gengiftes adgang til sakramenterne omtales ikke.

Analysens resultater

1) Kirkeretten formener ikke de gengifte adgang til skriftemålet.

2) Da den gengifte er »infamis«, er modtagelsen af kommunionen knyttet til visse betingelser, nemlig bevis på anger og omvendelse, samt at det dårlige eksempel ophører. I praksis betragter man disse betingelser som opfyldt i de to ovennævnte tilfælde. Det må dog understreges, at det ikke er kirkeretten, der stiller disse krav, samt at den pågældende stadig er »infamis«.

3) Moralteologien erklærer en katolik, der nøjes med et borgerligt ægteskab, for udelukket, både fra skriftemål og kommunion. De kan igen få adgang, hvis de opfylder de krav, man i praksis også stiller til de gengifte.

Konklusion

Den gældende praksis stammer fra moralteologien. Denne teologi er et forsøg på at tænke en konkret situation igennem ud fra evangeliet. Men da situationen stadig forandrer sig, vil moralteologien heller ikke altid komme til de samme resultater. Det samme gælder, når det drejer sig om at konsultere en udenlandsk forfatter.

Problemet om gengiftes adgang til sakramenterne er derfor ikke så uløseligt, som man ofte går og mener. Det er dog nødvendigt, at hele den danske katolske kirke kommer til en fælles holdning, som er kristeligt forsvarlig her og nu. Og det påhviler den enkelte præst at drøfte de konkrete tilfælde igennem med de implicerede personer.

Jobs. Jong.

LITURGISK KALENDER

LØRDAG den 26.: Anna, Jomfru Mariæ moder (hvid).

SØNDAG den 27.: 9. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 28.: Nazarius, Celsus og paverne Victor I og Innocens I, martyrer (rød).

TIRSDAG den 29.: OLAV, KONGE, martyr (rød).

ONSDAG den 30.: Søndagens messe (grøn) eller Abdon og Sennen, martyrer (rød).

TORSdag den 31.: Ignatius af Loyola, bekender (hvid).

FREDAG den 1.: Søndagens messe (grøn) eller De Makkabæiske Brødre (martyrer) (rød).

LØRDAG den 2.: Alfons af Liguori, biskop, bekender, kirkelærer (hvid) eller Stefan I, pave, martyr (rød).

SØNDAG den 3.: 10. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 4.: Dominikus, bekender (hvid).

TIRSDAG den 5.: Maria i sne (hvid).

ONSDAG den 6.: KRISTI FORKLARELSE (hvid).

TORSdag den 7.: Cajetan, bekender (hvid) eller Donatus, biskop, martyr (rød).

FREDAG den 8.: Johannes M. Vianney, bekender (hvid) eller Cyriacus, Largus og Smaragdus, martyrer (rød).

LØRDAG den 9.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Romanus, martyr (rød).

SØNDAG den 10.: 11. EFTER PINSE (grøn).

Turistgudstjenesten

i Nykøbing S. finder sted hver søndag kl. 9 i Statshospitalet.

NAVNE

Hvornår bliver en historie til »historie«? Om 50 år eller 100? Det er som med antikt og gammelt. Tingene får først efter en vis tid den rette vælør.

Kai Friis Møller – den hvasse kritiker, Politikens »Bookman« – skrev først »Memoirer i utide« og mange år efter »Memoirer på høje tid«. Man skal altså i hvert fald sikre sig og ikke vente for længe, hvis man har noget på hjerte.

Jeg er af moderne kritikere blevet beskyldt for at være for »privat« i de digte, jeg har skrevet. Nu skal man som bekendt være varsom med at kritisere kritikere, men jeg vil alligevel påstå, at de i hvert fald har formuleret deres anke forkert. Man ser altid subjektivt på tingene. De største ånder (og mange mindre) har i hele deres digtning kredset om deres eget liv, deres oplevelser og tanker. Udgangspunktet har bestandig været selvpoplevelser, ofte tilsyneladende små begivenheder. De har altid set verden fra deres egen stue og deres højst personlige skrivebord. Men af det små udspringer det store. »Sagnet vokser ind i himlen«, som J. Anker Larsen skrev.

Når jeg skal skitsere mine katolske erindringer, må jeg gå langt tilbage i tiden, mange år før jeg blev officielt optaget i den katolske kirke. I virkeligheden er det berettiget at sige, at jeg har været katolik lige fra det øjeblik, jeg fik begreb om den katolske kirkes eksistens.

Pastor Kerff

Det begyndte naturligvis med Johannes Jørgensen. Jeg læste ham som skoledreng, og det kom som en fuldstændig betagelse og besættelse. Tilværelsen var forandret. Jules Verne og Carit Etlar havde fundet deres overmand – for ikke at tale om Heiberg og Ingemann.

Den eskelige pastor Hillebrand i Svendborg svarede tålmodigt på mine breve, og når han ikke havde tid, tog student Niels Hansen, som var begyndt at gå i præstelære, sig af korrespondancen. I oktober 1920 skød jeg hjertet op i livet og besøgte pastor Kerff i Horsens. Jeg gjorde sikkert et højst umodent indtryk på ham. Jeg husker ikke stort andet, end at han var en venlig, lidt tør ældre mand, der lugtede af tobak, og

Mine katolske memoirer

Af hospitalsinspektør Aage Dyrkjøb

hvis studereværelse mindede om en hule. Han fortalte, at han havde været ude i mit sogn som gæst hos lensgrevinde Henriette Rantzau, der var en søster til Emil og Olaf Poulsen, og som var konverteret i 1869. Når jeg nu bagefter er opmærksom på, at pastor Kerff var sognepræst i Horsens fra 1878-1920, opfyldes jeg af beundring for denne mands enorme arbejde. Han var jo ikke alene præst og sjælesørger og lærer, men som det fremgik af hans beskedne udtalelser, socialrådgiver og kontorist for talrige polakker, der søgte hans hjælp.

Kirkebøger

Å propos Stouby sogn, hvis kirkebøger jeg i så mange år har beskæftiget mig med: Noget af det første, jeg stødte på, var en erklæring fra 1813, hvori Johannes Fritz Cramer, som »bekiender sig til den catholske Religion«, før sit ægteskab med en pige fra sognet »lover herved i Overensstemmelse med de for Kongeriget Danmark gældende Love, at jeg i ingen Henseende vil lægge nogen Hindring for ommeldte Karen Berentsdatter, naar jeg til hende er viet, at hun jo maa følge sin Religions Forskrifter, ligesom jeg og forbinder mig til at lade de Børn, som Gud maatte skienke mig ved ommeldte Karen Berentsdatter, opdrage i

den lutherske Kirkes Lære.« Fritz Cramer var uden tvivl af tysk kolonistfamilie, men var altså havnet i Bjerre herred.

I samme kirkebog findes et andet tilfælde, en skovrider Jaster på Rosenvold, som gik over til den lutherske kirke.

På Vejlefjord Sanatorium, der ligger i samme sogn, og hvor jeg var ansat igenem en lang årrække, traf jeg flere katolikker. Kirken blev så at sige kød og blod for mig, mens den i starten kun havde bestået i ord, trykte eller skrevne. I min ungdommelighed var det ikke langt fra, at jeg så op til disse katolske sjældenheder med beundring og misundelse, fordi de allerede havde gennemgået kuren og taget det afgørende skridt – eller var så fine, at de var »født ind i« det attræede kirkesamfund, som tillige var en kulturkreds, meget forskellig fra min egen. Her så jeg for første gang den unge Olaf Jan Ballin gå uroligt op og ned ad sygegangen, læsende sit breviar, mens han ventede på at komme ind til en patient. Den samme dame var lidt mærkelig og gjorde forsøg på at ville spå mig, selvom hun sagde, at hun egentlig ikke måtte for sin religion! Her lånte stud. jur. Harald Højris og unge Georg Knudsen mig »Nordisk Ugeblad for katolske Kristne« og »Katholsk Ungdom«, som jeg slugte med voldsom appetit.

Aage Dyrkjøb.

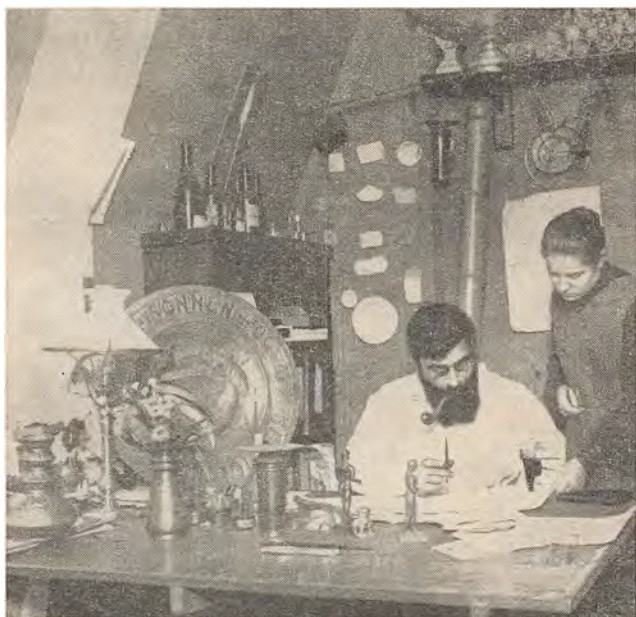
Her så jeg endog en aften skyggen af Johannes Jørgensen, på det sted, hvor han tidligere havde aflagt så mange besøg hos sin søn. Og jeg så den engelske admiralsdatter med det forskræmte blik stå ret ved sin stol i spisesalen og i alles påsyn bede bordbøn før frokosten.

Kurgæstens skæbne

Vejlefjord Sanatorium, berømt som internationalt kursted, var tillige næsten en art kulturcentrum, fordi så mange betydende og interessante mennesker tilbragte en væsentlig periode af deres liv her. Harald Kidde digtede herom i romanen »Den Anden«. Dora Overgaard, der vikarierede som »giftblanderske«, skrev senere »Lys forude« med let genkendelige figurer fra Vejlefjord. Professor Ejnar Thomsen forkyndte sin sygehistorie i digtsamlingen »i Kamp for Livet«. Agnes Rotheres meget overspændte breve stammer også delvis herfra. Hjørdis Norlev skrev romanen »Livet ligger derude«. Fremfor alle bør nævnes Jørgen-Frantz Jacobsen, der i sine uforglemmelige breve, »Det dyrebare Liv«, skildrer kurgæstens skæbne på godt og ondt. Hvad kunne han ikke have nået, hvis han havde levet. Nu blev det kun til romanen »Barbara«, der til gengæld vil sikre hans navn et godt stykke tid fremefter. Jeg lod mig engang forlede til i den lokale »Blæksprutte« at sammenligne Jørgen-Frantz Jacobsen med en Buddha, lidt fedladet, let apatisk, mediterende, men fik at vide, at han i virkeligheden var nøjsom, hvad materielle goder angår – og det er da nok muligt. Det var faktisk kun hans positur, som inspirerede mig.

I 1930 rejste jeg sammen med min gode ven, billedhuggeren Torwald Westergaard, til Italien for første gang, og skønt jeg var kommet noget på afveje, hvad kristendom i almindelighed angår, måtte jeg her forsvare katolicismen mod en grundtvigianers indvendinger. Noget lignende var jeg gennem årene ofte ude for, skønt endnu ikke indrullet i den katolske kirke.

1936 var vi en lille klan fra Vejlefjord, som tog ind til pastor Hubert Messerschmidts foredragsrække i Horsens om

Mogens Ballin
i sin sølvsmedie.

Msgr. Jacob Olrik.

den katolske kirke og Oxfordbevægelsen. Den ene deltager var katolik, de andre blev det efterhånden.

Msgr. Olrik

Jeg skylder Monsignore Olriks stærke autoritet (et ord, der skurrer slemt i moderne menneskers øren), at jeg omsider tog det afgørende skridt. Ikke sådan at forstå, at jeg blev *trængt ind* gennem kirkeporten. Skønt jeg selv mente at vide en masse om den katolske kirke, måtte jeg tværtimod gå til undervisning længe. Monsignore gjorde kun én undtagelse: Han sagde til mig, at hvis der blev åben krig i landet (det var i 1939), måtte jeg straks komme og blive optaget.

Hvis min betagelse af den katolske kirke i sin oprindelse havde været kædet sammen med en forestilling om noget skønt og fremmedartet romantisk, så var der nu intet tilbage af denne illusion. Den dødkedelige kirkesal i Horsens, hvor jeg overværede nogle lidet opmuntrende møder, og den kolde, umagelige kirke indbød såvist ikke til lyriske stemninger. Det var en barsk og usmykket virkelighed, jeg blev præsenteret for, og jeg frøs bitterligt den morgen, da jeg efter en nat i præstegården for første gang skulle modtage det altafgørende sakramente. Det var først langt senere, at skønheden kom tilbage til mig i afklaret skikkelse.

Monsignore Olrik: hvem der kunne tegne et portræt af denne særprægede mand, som jeg kom til at kende gennem en lang årrække. Han havde i sin tid startet en indsamling til bygning af en »Ungdommens Kirke«, og han fortalte mig, at et af hans mål, da han blev katolik, var at være med til at føre Danmark tilbage til den katolske kirke. Jeg ser ham i præstekjole og romerhat på Horsens gader. Han var aristokrat. Pater

Lønskov stod engang ved siden af ham og sagde det, ganske vist med et lunt glimt i øjnene.

Men han var mere end det. Han ville have passet i en anden tid, i en præstegård med jordtilliggende, stort folkehold, en slags herregård, hvor sognepræsten på én gang var midtpunktet for herredets selskabelighed og en far for alle sine sognebørn, patriarkalsk, myndig og dog omsorgsfuld. Når man er fortrolig med arkivstudier, dukker denne type atter og atter op, her i landet ganske vist på folkekirkelig grund.

I »Nordisk Ugeblad for katolske Kristne« fremkom i 1937 en polemik i anledning af Peter Schindlers bog om Mogens Ballin, hvori han blandt andet bruger udtrykket »vulgærkatolik«, der vakte meget anstød. Msgr. Olrik har her en kostelig artikel: »De fremmede Præster, Jesuitterne, Vulgærkatholicismen og Polakkerne. Fire Kærlighedserklæringer« – underskrevet »Jakob Olrik, Præst og Vulgærkatolik.« Hvad han her skriver, er sandt og rigtigt. Autoritet behøver ikke at være noget dårligt (selvom det ikke sjældent er det). For Monsignore var det vigtigt at være alles præst, og jeg tror virkelig, han befandt sig lige godt i intellektuelle kredse som i selskab med jævne polske husmandsfolk. Hvad angår den nævnte polemik i ugebladet, fremkom Peter Schindler iøvrigt med en drastisk artikel: »Afsluttende Efterskrift til en litterær Produktion« – hvis titel nok er inspireret af en betydelig større ånd, Søren Kierkegaard. Som bekendt gjorde pastor Schindler dog ingenlunde alvor af sin trussel.

Fornyelsen

Jeg tænker undertiden på, hvordan Msgr. Olrik, hvis han havde levet, ville have reageret overfor de nye strømninger i den katolske kirke. Man kunne måske umiddelbart tro, at moderne tanker lå ham fjernt. Men her spiller noget andet ind, hans trofasthed overfor kirken, hans loyalitet, hans ubetingede tro på Helligåndens nærværelse og ledelse. Ville ikke netop en præst som Msgr. Olrik have kunnet se, hvor lykkeligt det var, at pave Johannes XXIII i rette øjeblik indledte det vårbrud, der skal forhindre den katolske kirke i at forkalke. Og ville han ikke have kunnet se, at alle de, der følger efter pave Johannes, dvs. hele kirken, må fortsætte og tydeliggøre, hvad paven begyndte i sit livs 11. time.

Ved min optagelse i kirken holdt Msgr. Olrik en tale til mig, og da jeg senere takkede ham, var hans eneste kommentar: »Vær trofast!« – Det har jeg forsøgt at være, men er dét at være trofast mod kirken ensbetydende med at være konservativ, at holde på den leve-

form, den katolske kirke har praktiseret gennem århundreder, uanset tidernes kulturelle og sociale forandringer? Er det at modsætte sig en udvikling, der nu er sat i gang, og som skal bevare og levedegøre kirkens tilværelse mellem menneskene?

30 år i den katolske kirke (og næsten 20 år forud som sympatisør), og jeg har intet fortrudt. Men derimod kan jeg nu beklage alle de unødvendige restriktioner, som blev håndhævet dengang, hele den unaturlige indstilling til omgivelserne, den snævre, pietistiske ånd, som på mange måder hindrede vor menneskelige udfoldelse. Vi *ville* være katolikker, fordi vi erkendte – og stadig erkender, – at det er den eneste farbare vej, fordi det simpelthen er *virkeligheden* for os. Men hvor *kunne* vi ikke have arbejdet friere og levet mere naturligt, hvis kirken havde fået sin reformation 50 år tidligere! Nu kan vi kun glæde os over, at vore sønner og døtre skal nyde godt af fremskridtet.

Solidarisk

Kirken må stille sig solidarisk med den verden, den lever i, må blive en aktiv del af den menneskelige tilværelse. De unge aktivister fremhæver fællesskabet som noget væsentligt i det kristne liv. Ganske rigtigt, men fællesskabet er ikke eller behøver i hvert fald ikke at være mere eller mindre banale samtalemøder. Det er meget mere bevidstheden om at være led i det kristne samfund, og denne bevidsthed synes jeg altid, jeg har haft.

Det må ikke glemmes, at til syvende og sidst er ethvert menneske en ener overfor Gud, som *alene* kender ham, og hvis kærlighed til ham er helt uden grænser.

Kunstneren Torwald Westergaard, som jeg ovenfor har nævnt, bebrejdede mig i sin tid, at jeg samtidig kunne forsvare, ja, tro på den katolske kirke og beundre Søren Kierkegaard. Nu, mange år efter, synes jeg stadig, at de to ting godt kan forenes.

Magister Niels Hansen.

Skt. Josefs Kirke i Horsens restaureret

Det var sognepræsten i Horsens, pastor Fr. Kerff, der i sin 42-årige periode ved nidkærhed og opofrelse havde fået skabt en blomstrende menighed, der så det nødvendige i at få bygget en rigtig kirke i Horsens. Hidtil havde man måttet klare sig med mindre kapeller, det første i Søndergade 47, fra 1872 til 1874, og det andet i Nørregade 19 i en mellembygning, fra 1874 til 1897.

Gennem flere år havde pastor Kerff haft en indsamling til bygning af en ny kirke i gang, men det var først, da afdøde kobberhandler Franciskus van der Rheydt havde testamenteret 17.000 kr. til byggefondet, at pastor Kerff turde gå i gang med arbejdet.

Som arkitekt benyttedes Hector Estrup, der var elev af professor Storch på Kunstakademiet og senere hans medarbejder. Bl.a. havde han været professorens konduktør ved restaureringen af Vor Frelsers kirke og Klosterkirken i Horsens, og var således vel skikket til arbejdet.

Den nye sognekirke

Da den apostoliske vikar, biskop Johan-

Kor og alter, som det ser ud nu. Sakramentshuset har fået en tårnagtig udsmykning.

nes von Euch egentlig skulle have nedlagt grundstenen til kirken, men meldte forfald, indbød pastor Kerff Horsens' menigheds første sognepræst, pastor Brüggemann, der i 1874 nedlagde sit embede for at indtræde i Jesuiterordenen, til at foretage nedlæggelsen, der fandt sted 26. april 1896.

Ligesom biskop von Euch som sognepræst i Fredericia havde læst den første offentlige messe i Horsens den 15. december 1872 og indviet kapellet i Nørregade den 17. december 1874, glædede han sig til som biskop at konsekreere den ny kirke. Da en ret stor del af ceremonierne ved en konsekration foregår uden for kirkebygningen, anså biskoppen det for heldigst at udsætte konsekrationen til en varmere årstid. Imidlertid var behovet for en ny kirke så stor, at den i stilhed blev indviet af pastor Kerff, og den første højtidelige messe fejret søndag den 31. januar 1897, den søndag man det år holdt Skt. Ansgars fest.

Om selve kirken skrev Horsens Dagblad dengang: »Kirken er bygget i den gotiske Murstensarkitektur, saaledes som den var almindelig i Danmark i det 14. og 15. Aarhundrede, dog minde enkelte Partier navnlig i Dekorationen ogsaa om Arkitektens Studier i Norditaliens Bygningskunst. Taarnets Beliggenhed ved Siden af Kirken, det femdobbelte hvide Kalkstensbælte paa Midten af Taarnet, som bryder Murstenenes ensformige røde Farvetone, Kirkeloftets Konstruktion og Dekoration minde os om italienske Motiver, medens den øvrige Murstensarkitektur, Taarnets og Kirkens takkede Gavle, de røde Tagsten paa Taarnet, den af kløvet Granit byggede Sokkel og Blindingerne i Taarnets og Kirkens Facer minde om saa mange gamle, herlige, danske Kirker«.

Ifølge Katolsk Haandbog for Danmark 1943 blev kirken restaureret i 1927 – i pastor P. Schreibers funktionstid – og i 1940, da msgr. Jac. Olrik var sogne-

præst. Restaurering er nu ikke den rette betegnelse, idet arbejdet i det væsentlige bestod i, at kirken blev malet indvendig.

Kirkens restaurering

Det er først nu i perioden 1968-69, at kirken for alvor blev restaureret. Kirkens nuværende sognepræst, N. R. M. Oppermann, der tiltrådte i 1954, har en udpræget sans for, hvorledes et kirkerum skal indrettes på en smagfuld og værdig måde – flere kirker i bispedømmet har allerede nydt godt af denne sans – og han henvendte sig til arkitekt J. Arthur-Nielsen, der fungerer som arkitekt ved Nationalmuseet.

Efter at have studeret det særprægede kirkerum meget nøje kom arkitekten til det resultat, at det eneste rigtige ville være at føre kirkerummet tilbage til den oprindelige skikkelse, dog med de undtagelser, der var nødvendige på grund af liturgireformen. Hans forslag blev antaget, og restaureringsarbejdet stod på fra slutningen af 1968 og til januar 1969.

Arkitekt J. Arthur-Nielsen har udarbejdet en længere redegørelse for arbejdet, og her fortæller han bl.a., at arkitekt Hector Estrups oprindelige hensigt med den rummelige virkning var blevet forflygtiget ved senere overmaling af den for rummets helheds skyld så vigtige dekoration af væggene. Denne vægdekoration er nu ført tilbage til sin oprindelige skikkelse. Skibets langvægge er indvendigt opdelt i en række fag, adskilt af fremspringende spinkle, lodrette ribber, som på konsoller bærer hele den åbne tagstol.

Alt materialet fra det gamle hovedalter af sandsten er bevaret og blevet anvendt til højalteret i dets nuværende form – hvor præsten læser messen vendt mod menigheden – samt til fundamentet for sakramentshuset. ▷

Sjøreen & Co.

Malerfirma

Århus N.

Telefon 12 41 22 - Århus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma
Århus C.
Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør
Telefon 12 15 57
Hans Brogesgade 4, 8000 Århus C

Katolske begravelser
Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning
Jæggergaardsgade 17-19, Århus C

Centralmejerlet

Afdeling: Vesterbro

Århus
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 12 00 99
Ilge ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Pastor Fr. Kerff - han skabte en blomstrende menighed i Horsens.

Kirkens vinduesruder har fået gulrøde alabasterfarver for at give rummet et mere dæmpet og farvemættet lys. De 14 gamle korsvejsstationer, som havde billeder af olietryk, og som hang ligesom malerier på en dagligstuevæg, er nu afløst af en række relieffer, som er muret ind i ydervæggene og som i deres anbringelse under vinduerne er i organisk sammenhæng med rummets linier. Den ny korsvej fik pastor Oppermann som gave fra en nedrevet sognekirke i Rendsborg, som var fra samme tidsperiode. Den gamle korsvej er nu hængt op ved trappen til orgelpulpituret.

Den tidligere ret beskedne døbefont af træ havde sin plads bagved i kirken. Nu er den afløst af en grå marmorfont med et halvkugleformet messinglåg og anbragt foran forreste kirkebænk. Messinglåret er en gave fra de ved restaureringen beskæftigede håndværkere.

Kirkens to meget store alterstager er bygget om til seks høje, slanke kandelabre til elektrisk lys, som stående langs koret's ydervægge giver dette rum sin hovedbelysning. Et andet sæt alterstager er ændret og grupperer sig med levende lys omkring hovedalteret, og to gamle, nygotiske kandelabre med hver fem elektriske pærer er anbragt på pulpiturets rækværk på hver sin side af orglet. Fire gamle processionslygter er opsat som væglamper i våbenhusvindfanget og bagved i skibet ved skriftestolene.

De nye liturgiske bestemmelser nødvendiggjorde en omdannelse af koret, dog indenfor de eksisterende rammer. Alter-skranken er fjernet og den hellige nadver modtages nu stående. Tabernaklet har i lighed med de gamle middelalderlige sakramentshuse fået en tårnagtig udsmykning og er anbragt længst bagude i koret og højt hævet over alt derinde. Den gamle tabernakelbaldakin var nemlig bevaret og kunne således atter få sin oprindelige funktion.

Til sidst i sin redegørelse fortæller arkitekt J. Arthur-Nielsen følgende lille

historie: »Den box, hvori sakramentet nu opbevares i sakramentshuset, stod en tid ude i sakristiet, hvor håndværkerne holdt deres spisepauser. En dag spurgte to af disse mig, hvad den box skulle være til, og jeg svarede dem - for at være morsom, mente jeg - at i den box skulle »den katolske kirkes ufattelige rigdomme opbevares«. Da jeg samme aften fortalte episoden til sognepræsten, sagde han blot: »Jamen det var jo også rigtigt«, og øjeblikkeligt forstod jeg, at de ord, jeg havde sagt som en spøg, ganske enkelt var den store sandhed, uden hvilken Skt. Josefs kirke aldrig var blevet til.«

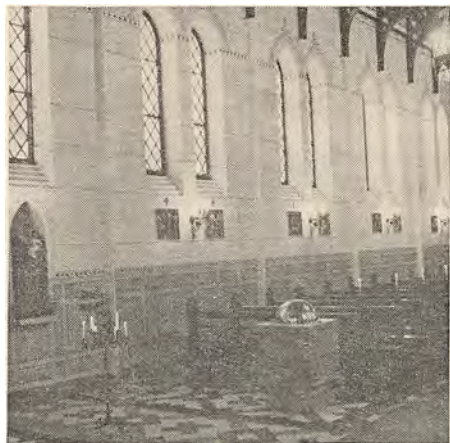
Økonomi

Omkostningerne ved restaureringen af kirken beløb sig til omkring 140.000 kr. En del af midlerne hertil samlede pastor Oppermann ind på rejser i Tyskland, men også menigheden tegnede sig for et smukt beløb. Særlig skal det nævnes, at en kvindelig folkepensionist i menigheden havde sparet op af sin beskedne pension og bragt 2.000 kr. som gave. Desuden gav Skt. Josefsøstrene et tilskud og endda alle byens banker gav tilskud. Endelig har man fået midler fra forskellige fonds.

B.H.

P.S. Den nuværende Horsens menighed er snart 100 år gammel, og der er meget at fortælle om den periode. Men også før reformationen har det katolske Horsens spillet en rolle. Om alt dette vil der blive bragt en artikel i »Catholica«.

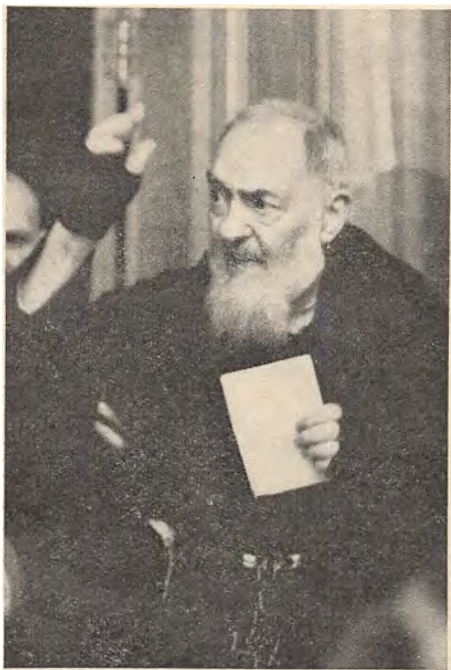
Døbefonten har plads foran den forreste kirkebænk. Fonten er af marmor med halvkugleformet låg.

Her var plads til en annonce.

Hvem tegner sig for den i et kommende nummer?

Pater Pio - en stor mystiker

Pater Pio.

Lille bog med stort sigte

Når man vandrer ned ad Bredgade for at vise byen frem for den udenlandske gæst man har i denne uge og har forklaret: at »her ser De Københavns første operahus, senere landkadetakademiet, så Rigsdag og nu Landsret, og overfor ser De Kirurgisk Akademi - en arkitektonisk perle, nabo til den danske katolske menigheds hovedkirke Sct. Ansgar - oprindeligt østrigsk gesandtskabskapel, bygget før trosfriheden i 1849« - gør man en lille pause, før man når til »Det gamle Frederiks Hospital, nu Kunstinstrimuseum«, idet man passerer Sct. Ansgars boghandel.

Man glæder sig over, at den fremmede kan se en »velplejet« boghandel - tiden tillader ikke at gå indenfor, men vinduesudstillingerne er smagfulde og varierede: Danske oversættelser af udenlandsk litteratur står side om side med det bedste udefra - og se! i dag er der noget særligt:

Hele det ene vindue er domineret af »pater Pio«.

Nåh! en mindeudstilling - han døde jo sidste efterår -

Nej mere endnu, en præsentation af en lille nydelig bog på dansk om pater Pio med undertitel: Vor tids største mystiker - oversat fra ??? Nej, minsandten! skrevet af en dansk: Inge Stoltenberg, udsendt af Sct. Ansgars forlag 1969 - den må vi have! ind i en fart - 10 kr. tak - lad os se: 70 sider, smukt trykt - til at overkomme.

Såsnart den lille havfrue er »tilbedt«, og hjemvejen er lagt gennem det fantastiske billede fra det 17. århundrede, som Kastellet byder på, og turisten afleveret dødtræt i sit hotel, sætter man sig ned for endelig at blive klar over, hvad »begrebet« pater Pio dækker over.

I 8 korte kapitler giver Inge Stoltenberg et udtømmende billede af denne mand og hans virke - bogen skal ikke refereres her - den skal læses, men så meget skal siges: Graham Greene forsøgte jo i sin roman Magten og Æren at tage livet af de gængse helgenbiografier. Inge Stoltenberg har vist, at man godt kan fortælle en helgens liv i dag til moderne mennesker.

Det vil være lige så stridende mod den gængse opfattelse af tyngdekraften som mod de økonomiske love - og kan vel kun samles i ét: kærlighed er altomfattende. Er *din* kærlighed stor nok, bliver *dit* virke også altomfattende.

Mod slutningen peges på bønnens nødvendighed i vor tid og pater Pios indsats på dette område. - Hvis blot hans initiativ hér skulle lykkes, er store ting nået.

Man må ønske, at mange vil købe denne bog - og bede for vor tid og for den hellige katolske kirke.

K.F.M.

Alsidige Catholica

»Catholica« nr. 2 1969 er meget alsidigt. Nummeret indledes med en hilsen fra kardinal Cicognani, der på pavens vegne takker for et særtryk af »Gudsfolket's trosbekendelse«, som bladet har udsendt. Man følger linjen ved at gengive pavens tale om samvittigheden fra generalaudiensen den 12. februar. Fra pater H. Roos' hånd er der et foredrag om »Kristendom og Marxisme«, og bladets norske redaktør, Nils Heyerdahl, tegner sig for en artikel om Hallvard Rieber-Mohns bog om Tyskland og na-

Sparekassen for Lyngby og Omegn
- Bilkuben

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24

Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Oliefyring

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.

Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V

Telefon 14 12 54

Oliefyr

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383

Rødovre

Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør

Smallegade 4, København F.

Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Bilkkenslagermestre

Dybbølsgade 17,

København V.

Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvøj 13, Charlottenlund

Telefon Ordrup 5722 og 6850

Mogens Larsen

Ramshæred 31

Aabenraa

Telefon 2 25 30 og 2 34 27

Lys - Kraf - Varme

zismen, »Det blodige nei«. Problemerne omkring pavens rundskrivelse om fødselskontrol belyses fra flere vinkler af henholdsvis Kaare Osorio og Helge Erik Solberg, og nummeret slutter med de faste rubrikker Miscellanea og anmeldelser.

Man kan være enig eller uenig med de enkelte bidragydere – kvaliteten af artiklerne er i hvert fald langt over middel.

Klunserne vil have hjælp

Her er 30 klunsere: 5 fra Danmark, 11 fra Frankrig. De øvrige stammer fortrinsvis fra Sydeuropa. Dog er der én finne og én svensker, der optræder som tolke, bl.a. når klunserne kører rundt og samler ind.

De arbejder med 2 lånte rugbrød og en lille lastbil, som de købte for kr. 2000 og håber at sælge bedre, når de ca. 1/9 afslutter aktionen.

Ca. hver 14. dag afholder de stort loppemarked – første gang d. 24. og 26. juli – på Egegården, Klausdalsbrovej 193, i Gladsaxe.

Klunserne beder mig sige til Forums læsere, at de længes efter DANSKE medarbejdere ... gerne PIGER der kan tolke. De vil meget gerne låne endnu 1 eller 2 små lastbiler. De har ingen folk med kørekort til de store. Men hvis nogen vil låne dem en STOR bil med FØRER f.eks. om lørdagen, ville de være meget taknemmelige.

Endelig beder jeg selv på klunsernes vegne om et par mennesker, der kunne komme nogle gange om ugen og passe præstehusets telefon en halv dag ad gangen. Kommunens beboere ringer deres besked til klunserne hertil: Vi er deres telefoncentral fra kl. 9 til kl. 19 hver dag.

I øvrigt er der henved 50 klunserlejlere i landet i dag ... og de trænger sikkert alle til hjælpere.

Hvem kan og vil?

Paul d'Auchamp,
præst,
Johanneskirken, Søborg,
tlf. (01) 69 03 01.

Radiogudstjeneste

Søndag den 17. august 1969, kl. 8.05 udsender Danmarks Radio i program 1 messen i Sankt Knud Lavard Kirke i Kongens Lyngby.

Celebrant og prædikant: Pastor Georg Uttenthal Nibler.

Organist: Ejner Hoffmann.

Salme-nr. i Katolsk Salmebog: 301, 478, 262, 298.

Felix Schmitt in memoriam

Kirken og dens menighed i Odense har atter mistet et medlem, som vil blive dybt savnet af mange. Felix Schmitt er ikke mere. I en altfor tidlig alder blev han pludselig kaldt hjem til Gud, og det fuldstændigt uventede budskab kom som et hårdt chok for de mange, som kendte ham. Han var en dygtig mand, og som organist og kantor ved Sct. Albani Kirke skabte han gennem de mange år, han virkede her, så mange dejlige og smukke ting, som kun han kunne gøre det. At være kantor ved en katolsk kirke af denne størrelse er det samme som at være en feltherre, der leder slagets gang. Der er faktisk kun til forskel, at der fra gudstjeneste til gudstjeneste udvikler sig et nyt slag, og det skal vindes, for gudstjenesten skal gennemføres til rette tid og på rette værdige vis. En af dem, der mestrede dette og havde ansvarsfølelse og overblik, var Felix Schmitt. Som feltherre satte han sine tropper ind, hvor det tiltrængtes, og samarbejdet mellem ham og disse tropper, Sct. Albans kor og hans elskede, lille Gregorianerkor var i alle de år, han ledede dem, harmonisk og præcist. Jo mere en højtid nærmede sig, des mere intenst og energisk blev arbejdet med at fuldføre det fastlagte program for korenes medvirken i messerne. Og her var Felix Schmitts energiudfoldelse helt utrolig. Han gav alt, hvad han havde i

sig og langt mere til, tit sled det på kræfterne, men hver eneste gang fik han gennemført sit mål: at forskønne gudstjenesten og dermed tjene Gud og Hans kirke.

Vi, der kendte ham og arbejdede under ham i korene, har beundret og elsket ham for den måde, han gik til sagen på. Mange gange har det set håbløst ud f.eks. at nå til gennemførelsen af en julekoncert eller en påskedagsmesse, men altid var han nummer ét i anstrengelserne for at nå sit mål, og var der endda en gang imellem en lidt hårdere tone end sædvanlig i hans undervisning, så var der alligevel straks efter en slagfærdighed på tungen, et lunt blink i øjet og et stort smil på læben. Få som han forstod at rive kormedlemmerne med i sin begejstring, og hvor var han glad og taknemmelig, når en messe var lykkeligt gennemført, ja, han kunne endog på stedet omfavne så mange af koret, som han kunne have i sin favn, og med glædestårer i øjnene sige dem tak. Som menneske efterlader han sig et uerstatteligt savn, men også et fint og uplettet minde.

Også uden for kirken vil mange savne ham, i hans andre kor, i hans forretningsforbindelser og i den mere private omgangskreds og ikke mindst i musiklivet i Odense, hvor man i vide kredse skattede hans djærve og venlige optræden og aldrig svigtende hjælpsomhed.

Nu fatter man ikke, at et så indholdsrigt liv er afsluttet så brat, men den store trøst har dog alle vi, der var knyttet til ham: familien, korene, kirken, præster og menighed, skolen og mange, mange andre: At Vorherre altid kun vil os det bedste, omend meget ser trist og mørkt ud, ja endda meningsløst. Lad os derfor mindes vor afdøde ven med taknemlighed for, hvad han udrettede i sit altfor korte liv og omfatte med allerstørste deltagelse hans familie, med hvem han levede et rigt og lykkeligt liv.

Gud, lad dit evige lys lyse for ham og giv hans sjæl fred.

E.H.

Retræte for damer

Retræten på Dalum kloster for damer er fra mandag d. 22. september til fredag d. 26. september, der er enkelte pladser endnu. Oplysninger og tilmeldelse til:

Fru Clara Jensen,
Overgade 29¹ th.

5000 Odense.

P.S. Min adresse er forandret fra *Heden 18² tv. til Overgade 29¹ th.*

Lejlighed søges

2½ til 3 værelser i Gentofte kommune, af ungt katolsk ægtepar med datter på 1½ år. Gerne villa.
Henvendelse: Tlf. Ordrup 6769.

Værelse søges i København

Skulle der mon findes en familie, der har et værelse til ung katolsk pige, der skal begynde sin uddannelse på et reklamebureau 1. august.

Hanne Rosenlykke
Elmevej 3 a, 4200 Slagelse
tlf. (03) 52 23 98

Aktleselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (08) 12 47 77

Indenbys afdelinger:

Søndre afd.:

Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselskontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:

Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Bispekontoret meddeler

Hillerød:

Pastor Kaare Osorio fratræder pr. 31. august 1969 som sognepræst for Skt. Vilhelms menighed, Hillerød.

Pastor Jørgen Hviid fratræder samtidig sin stilling som 2den præst ved samme menighed.

Pater Per Waagø fra oblatfædrene tiltræder pr. 1. sept. 1969 stillingen som sognepræst ved Skt. Vilhelms menighed, Hillerød.

Assumptionsklosteret, Hellerup:

Pastor Jørgen Hviid tiltræder pr. 1. sept. 1969 stillingen som præst for assumptionssøstrene på Rygaard, Hellerup.

Slagelse:

Sognepræst, Pater G. Meertens S.M.M. har fra 1. sept. 1969 til 1. august 1970 fået bevilget orlov.

Pastor Wolfgang Hinrichsen er i samme periode konstitueret som sognepræst for Vor Frue menighed, Slagelse.

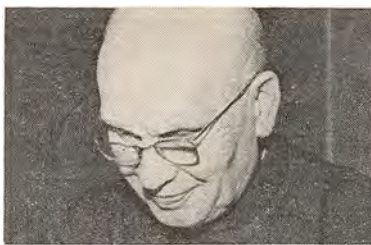
Pastor Bender fyldt 80

Friedrich Bender, M.I. (Kamillianerpræst), født den 22. juli 1889 i Olpe (Tyskland). Fil. og teol. studier i Roermond (Holland), præsteviet den 7. marts 1914 i Köln. I Danmark siden 17. august 1915, dansk indfødsret 17. april 1939. Præst ved Sct. Mariæ Kirke, Ålborg, udnævnt 1915. Bopæl: Kastetvej 1, Ålborg.

Ovenstående oplysninger fortæller i tørre tal om pastor Fr. Bender og hans data.

Hvad derimod ikke fremgår af de nævnte oplysninger, er kendsgerningerne om Pastor Benders velsignelsesrige virke i Danmarks geografisk største område, med grænser fra Vesterhavet til Kattegat og fra Skagen til Limfjorden, og det bør i den forbindelse nævnes, at rejser i dette store område i de første år foregik på vidt forskellig måde, på cykel, med tog, til fods, indtil pastor Bender fik en motorcykel og derved kunne nå omkring fra Skagen og til Thy.

En bedre og kærligere sjælesørger, en omsorgsfuld og nidkær ven, som ikke skyede noget middel for at hjælpe sine sognebørn, kan man vist ikke finde. Gennem sne og frost, gennem regn og

Pastor Fr. Bender – et velsignelsesrigt virke.

slud, i vintermørke og i sommervarme, altid overvandt pastor Bender alle vanskeligheder og tog alle tilskikkelser med sit smittende humør, om det så var at gå til køjs i et fattigt hjem i en slagbænk, som børnene måtte rykke ud af, for at pastoren kunne få lidt hvile efter en strabadserende motorcykeltur, så tog pastor Bender det med sit store smil og nød den varme, som allerede var i slagbænken; det var rart efter den kolde tur.

Gennem de forløbne 54 år har pastor Bender virket i Nordjylland og har i den tid trøstet og glædet og hjulpet de mange spredtboende katolikker i det store område, men også i Sct. Mariæ Kirke har hans virke gavnet menigheden. Han er en enestående skriftefader, og den tid, han har tilbragt i skriftestolen til velsignelse for alle sine utallige skriftebørn, kan slet ikke gøres op.

En af pastor Benders største glæder har sikkert været fuldførelsen af Helligåndskirken i Frederikshavn, kirken, som altid vil stå som pastor Benders livsværk, og på 80-årsdagen, den 22. juli, vil derfor mange gode ønsker gå til kirkebyggeren, sjælesørgeren, kamillianeren og vennen Fr. Bender i Ålborg, ikke alene fra alle nordjyske katolikker, men også fra de mange hundreder af fremmede turister, som han så trofast har læst messe for i Løkken, Skagen og Frederikshavn gennem mange år.

Der skal derfor lyde et hjerteligt tillykke på 80-årsdagen, og lad os bede den gode Gud om at belønne Fr. Bender for hans velsignelsesrige virke, og vi må vel også bede om at beholde pastor Bender i mange år endnu. Selv om sygdom har bremsset hans virke udadtil, er der vist ingen tvivl om, at vi alle er med i hans daglige bønner.

Svenn Kirkegaard.

R.I.P.

Vor kære forstanderinde

SØSTER MIRJAM HANKE

er afgang ved døden den 1. juli 1969.

Sct. Hedvigssøstrenes Børnehjem

Bed for hendes sjæl.

MED ELLER UDEN FORLOV

Forunderlige Mr. Blaiberg

Om mr. Blaiberg i Sydafrika, verdens første hjerte-udskiftede patient – høres jævnligt forbavsende nyt. Mr. Blaiberg havde store vanskeligheder ved at tilpasse sig sit nye hjerte til at begynde med – det kunne ikke undre nogen, men faserne i hans sygdom og helbredelse blev fulgt med tilbageholdt åndedræt verden over. Og da hans kone kort efter blev købt af et ugeblad-syndikat til at skildre deres samliv og den voldsomme krises efterdønninger indenfor familielivet, kunne interessen ikke have været større blandt læserne, end hvis det havde drejet sig om det første interview med en vaskeægte mars-bo!

Men disse sensationer skulle ikke blive de sidste i tilfældet Blaiberg. For nylig dukkede fruens røst op igen, denne gang i et dagblads-interview under et ophold i London.

– Min mands nye hjerte er ved at slå mig ihjel, klagede hun. Han opfører sig skiftevis som en tyveårig og som en lille dreng, altid oplagt til selskabelighed og sport, altid opsat på ikke at spille et minut af sit livs nyvundne forlængelse. Jeg bliver træt allerede ved morgenbordet ved synet af så megen foretagelse, men når jeg klager over, at jeg er en gammel kone, som ikke kan følge med, siger han bare: »Sludder, lad os komme af sted!«

– Næste gang lægerne giver en mand et nyt hjerte, sukker fru Blaiberg, var det måske en ide, om de også gav hans kone et!

Tja. Men det seneste er igen en ny melodi, thi nu har den oprindeligt 60-årige (men altså i realiteten ca. 20-årige) herre fået et alvorligt tilbagefald, som hastigt er udelegraferet til alle verdensdele, og endnu i skrivende stund aner jeg ikke, om han er blandt de levendes tal, når disse linjer står at læse i Kattolsk Forum. Det er en penibel affære. Den har i første åndedræt fået os alle til at bøje os næsten i støvet for lægevidenskabens virtuose præstationer. Men her sidder vi nu bagefter og ved knapt, hvordan vi skal få benene til jorden. Skulle man hellere lade hjerter blive på deres plads og også i fremtiden lade Vorherre om, hvornår de hver for sig skal indstille virksomheden? Eller er det bare sort reaktion at tænke så klodset i en tidsalder, hvor de menneskelige indgrebs dristighed synes at have nedbrudt alle skranker – overskredet alle grænser?
Mette.

Forsikrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eff.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-Installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

Malermestre
L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg

Telefon 21 20 21

Kontor i København:

Mølestien 11, København SV

Telefon VA 0060

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester

Maribovøj 139, Naksø

Telefon 308

Flisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78

Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.

Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.

Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.

Telefon 85 01 32

Autoriseret elektro Installatør

Fiskehallen

Kæstevøj 57, Aalborg

Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelses ordnes

Reberbansgade 37

Aalborg. Telefon 12 15 57

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma

Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88

El-Installationer - El-artikler

Radio og fjernsyn

Fjernvarme - køleanlæg

Vand - Gas - Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg

Telefon 12 03 01

Fint arbejde - Trla 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker

og møbelpolstrer?

Hvis ikke - så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Støt vore annoncører

KOMMENTARER:

Et samvittigheds- spørgsmål

Der tænkes på at ændre lovgivningen til fri abort, eller udvide de nugældende indikationer ved tilladelse til svangerskabsafbrydelse. I den anledning vil jeg gerne fremsætte følgende kommentarer og forslag.

For det første kunne jeg tænke mig, at de nuværende tekniske betegnelser ændredes til det, de i virkeligheden er, nemlig fosterdrab, eller endnu bedre barnemord.

Det er videnskabeligt bevist, at et foster biologisk set er et menneske fra undfangelsesøjeblikket, idet det herefter kun modtager næring og ydre påvirkning. Ved svangerskabsafbrydelse taler man om et foster, som om det kun er et stykke uformeligt ingenting, mens man, når der er tale om at forene en sædcelle og et æg, praler med at kunne fremstille mennesker på reagensglas. Det afhænger altså af, i hvilken intention det skal bruges.

Hvad er det, man mener, der pludselig gør det lille foster til et menneske, når dette befinder sig i livmoderen, og hvornår sker denne forandring?

Skal fosterdrabslovgivningen ændres til fri adgang til abort, må og skal den øvrige lovgivning revideres og ændres også på andre områder, da der i den nugældende lovgivning og indikation er en hel del, der forhaler børns - og voksnes trivsel i samfundet - for eksempel boligproblemet. Det forekommer mig helt absurd, at man i indikationen har lov til at slå de børn ihjel, som der ikke kan blive plads til i de lejligheder, vi har, eller som der ikke kan blive råd til at have med de priser, lejlighederne bygges til. Det »fratager« samfundet en del af det store ansvar, som det i så mange årtier har forsømt så grusomt, nemlig den menneskeret, det burde være, at have anstændige boliger til en overkommelig pris. Socialt boligbyggeri kan ikke få tilladelse til at bygge de boliger, de søger om, men en række pengemænd og institutioner kan få tilladelse til at bygge urimeligt dyre lejligheder, som ingen har råd til at bo i - af dem som trænger til bolig - men som man har råd til at have stående tomme i årevis.

Var det ikke snart på tide, vi så lidt mere - nej, meget mere - fremskridt på det område i stedet for at slå ihjel for at kunne være her.

Der gives alt for lidt oplysning. Hvorfor giver man ikke i langt højere grad realistiske oplysninger om indgrebets alvorlige karakter – f.eks. fremvisning af film i seksualundervisning i skolerne – og denne givet til alle børn fra 12 års alderen – samt oplysning om, på samme sted, hvilke hjælpeforanstaltninger samfundet skal yde. Ligeledes oplysning om prævention. Den psykiske virkning er absolut heller ikke lille og uden betydning, også derfor må mennesker oplyses om, hvad en eller flere aborter er, og hvad de kan afstedkomme.

Samtidig må læger og sygeplejepersonale stilles frit med hensyn til, om de vil medvirke ved fri abort.

Når dette er sagt og realiseret, tror jeg, det vil være gavnligt at give tilladelse til fri adgang til abort, da det i modsætning til nu vil tvinge hver enkelt til at tage selvstændigt standpunkt uden at kunne dække sig ind under nogen instans. Vi må have en mentalitetsændring, en modning af befolkningen, hvor hver enkelt, mand og kvinde, er enig om og fælles om brugen af prævention eller viljen til at undfange og befrugte, så alle børn bliver ønskebørn.

Det er et samvittighedsspørgsmål, om man vil slå de svageste i samfundet ihjel, og jeg mener, der må gives reel og sandfærdig oplysning om, at det er det, der sker ved fosterdrab.

Oda Andersen,
Westend 9, 1.,
1661 København V.

St. Knud Lavard-problemer

J. Nybo Rasmussen svarer
Leif Bruun

Debat forudsætter et vist mål af fælles begreber og værdier for at være frugtbar. Hvad der gør det vanskeligt at besvare hr. Leif Bruuns kritik af, at jeg i »Katolsk Forum« nr. 10 varmt anbefalede en genoptagelse af valfarterne til Haraldsted, er en fornemmelse af usikkerhed overfor, hvad han og jeg mon egentlig har til fælles. Hvis kritikken blot havde været rettet imod min historietolkning, eller endog blot imod min person, så havde sagen været overskuelig. Men der ved bliver det ikke, hr. Bruun vil meget mere end det, såvidt jeg da forstår ham. Ikke blot betvivler han aldeles værdien af den 800-årige tradition i den katolske kirke, ifølge hvilken Knud Lavard hører til dens helgener, han afviser også blankt, at det skulle indeholde mere end en politisk intrige, når pave Alexander III efter anbefaling af en række nordiske biskopper og ærkebiskopper højtideligt kanoniserede ham. Ja, til sidst ytrer han med et citat af Martin A. Hansen, at nutids-

mennesker overhovedet ikke er naive nok til at være pilgrimme og besøge valfartssteder.

Det er disse almene trosspørgsmål, der gør det svært for mig at svare på kritikken. Hvis man er for moderne til at valfarte, må man jo ikke blot afvise Haraldsted, men også Øm og Åsebakken, når Martin A. Hansen har erklæret det for et overstået stadie i menneskeheden historie sådan at komme vandrede for at »mærke stedets ufattelige styrke« (!). Og hvis man ikke tillægger den kirkelige autoritet nogen kompetence til at foretage helgenkåring, er det jo ikke til megen nytte at diskutere værdien af Knud Lavards eller for den sags skyld nogen anden helgens. Her synes jeg altså ikke, at jeg kan komme videre.

Som historiker vil jeg dog bemærke een ting. Efter at have studeret det primære kildemateriale til Knud Lavards historie i det 12. århundrede kan jeg umuligt – som jeg kun kunne antyde i første artikel – blindt godkende hverken det 19. århundredes nationalromantiske opfattelse eller vort århundredes socialrealistiske. Hvad Leif Bruun med ikke ringe patos kalder »den moderne historieforsknings« billede af hertug Knud, viser sig ved nærmere eftersyn at være identisk med den protestantiske kirkehistoriker Hal Kochs. Her er vi ved noget, som hr. Bruun åbenbart virkelig tror på, endda så ubetinget,

at han ikke blot gengiver Hal Kochs argumenter, men sine steder endog anvender hans ordvalg, foruden at han åbenbart anser Hal Kochs »afkanonisering« af Knud Lavard for hævet over enhver tvivl. Vedrørende Hal Kochs fremstillinger er bind III af Politikens Danmarkshistorie kun et koncentrat af, hvad han allerede i 1950 skrev i »Den danske Kirkes historie« bind I, og Hal Koch har her endda i vid udstrækning anvendt, hvad han udarbejdede i 1936 i »Danmarks kirke i den begyndende højmiddelalder« I-II.

Så ligefrem flunkende nyt kan man vel heller ikke kalde dette historiesyn. Personlig nærer jeg megen respekt for Hal Koch både som personlighed og som forsker, men derfra og så til at forskrive mig kritikløst til hans opfattelse af, hvem der fortjener helgen-navn og hvem ikke, er der et spring, som jeg ikke gør med.

En diskussion af de enkelte punkter af Hal Kochs syn på Knuds liv, død og kanonisation tillader pladsen ikke, men jeg forbereder en artikel til »Catholica«, hvor bl.a. dette vil blive omtalt. Men lad os være enige om, at det kun kan være det originale kildemateriale, der har relevans, og ikke senere professorale eller ikke-professorale opfattelser. Med helgenkåringen kommer der for en katolik et moment ind, der ikke udelukker er af historievidenskabelig karakter, men jeg ville foretrække, at ikke jeg, men en teolog med speciale i hagiologi (= helgenlære) ville ytre sig herom til hr. Bruuns og mange andres tiltrængte orientering.

J. Nybo Rasmussen
arkivar, cand. mag.
Vestervang 41,
Birkerød.

I DET GAMLE KØBENHAVN

*I dette nordiske Athen
med sine skønne tårne
leved mange fine mænd
høj- eller lavvelbårne.*

*Går jeg en stille morgentur
i morgenstille gader,
ser jeg både her og der
opsatte mindeplader.*

*På dette hjørne læser jeg:
Her fødtes Oehlenslæger.
I denne kælderbeverding
drak Wessel sig et bæger.*

*Her boede Tordenskjold, engang
han ikke var på havet.
Og: Her sad Dyveke og sang
for pottemagerlavet.*

*Her digted Holberg mange år.
Her døde Georg Brandes.
Men tænk, jeg så et skilt igår,
jeg ikke troede fandtes.*

*Der stod med fin antikvaskrift
den ungdomsfrække fabel:
I dette sogn i dette stift
bor stadig Kain og Abel.*

Enoch Hjorth

PEJ
LIN
GER
v/E. N.

I Milano vil der for fremtiden kun blive afholdt dåbshandlinger én gang om måneden. Forældrene der kommer med børnene skal forinden have modtaget en forberedende belæring. Den uskik havde bredt sig at lade barnet hjemmedøbe af en præst, som var ven af huset. Dette strider mod dåbens karakter af indlemmelse i menigheden.

★

En belgisk katolsk præst og hans mor samt 7 andre personer blev såret, og der var 8 døde hvoraf 4 børn, da israelerne bombede arabiske stillinger ved Akaba den 8. april.

★

Folkekirken afviser studenterpræster. Den katolske kirke har ikke blot studenter- og arbejderpræster, men der er også råd til en cirkuspræst. Pater Schöning har en menighed på 5000 sjæle fordelt på 5 lande. I hans caravan er der et kirkerum, hvor der i alt fald er plads til at døbe eller vie. Pateren er selv dygtig til at ride og trylle. Hans tilhørssted er Augsburg.

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhen Bogbanken)
Flotstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omlindbindinger

Chr. Hansens kødsalg

Gl. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6465 og 6466

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFTE OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monles & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.
Frederiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 78 08

Kaffe - The - Cacao

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studivstræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Ungdomsjælesorgen i dag

Richardt Hansen om de præstestuderendes møde i Würzburg

I den nuværende sjælesorgssituation spiller familien og dermed også ungdommen en stor og afgørende rolle. Men da den nuværende tekniske situation er meget fremmed for den traditionelle sjælesorg, som for det meste tidligere blev realiseret i et landligt milieu, er det vel nødvendigt at begynde med spørgsmålet, om denne nye situation ikke først måtte analyseres grundigt, for derigennem at komme til nye muligheder indenfor teologi og sjælesorg. Af den grund havde de skandinaviske præstestuderenter taget familie- og ungdomsspørgsmålet på deres program ved mødet i Würzburg i pinsedagene i år. Igen var der mødt en stor del af PSP's medlemmer og de deltog alle med iver i diskussionerne, som opstod på grund af foredragene.

Analyse og indsigt

Nu består der en stor vanskelighed vedrørende analysen af vort samfund med dets naturvidenskabelige og tekniske forudsætninger og strukturer, fordi denne analyse kun kan gennemføres på en rigtig måde, hvis de, som analyserer, virkelig har viden og indsigt i naturvidenskaben og teknikken. For at få en rigtig analyse af dette samfund kom vi til det resultat, at indbyde amanuensis ved det teologiske fakultet i Regensburg, civilingeniør Heinz Neuser. Civilingeniør Neuser er specialist på grænseområdet imellem teologien og teknikken, og har som ingeniør virkelig forudsætninger for at kunne forstå den moderne teknik. I den første del af sit foredrag foretog ingeniør Neuser en dybtgående analyse af vort samfund, som har helt andre strukturer end det gamle bondesamfund eller det humanistiske samfund, som prægede den nyere tid indtil vore dage. Det blev iøvrigt i foredraget vist, at vi i dag ikke kun kan tale om en teknisk og industriel samfundsordning, men at udviklingen er gået videre, så vi med den nu fremkommende kybernetik står overfor en helt ny revolution af hele vor tilværelse. Og dette er så vanskeliggere, fordi vi praktisk ikke er nået til at forstå den »gamle« tekniske revolution endnu.

Spørgsmål og svar

Civilingeniør Neuser viste, at det er et væsentligt træk ved videnskaben at den stiller spørgsmål, og at den kan blive ved med at stille spørgsmål i det uendelige, uden at kunne komme til vejs ende med spørgsmålene. Men nu er det vel også sådant, at mennesket ikke kun kan leve af at spørge, men at mennesket også må have svar, for at kunne leve, og at mennesket også har brug for svar, som indeholder frelse i teologisk forstand. Efter denne analyse af de nuværende sociologiske samfundsstrukturer fremsatte ingeniør Neuser syv teser vedrørende den moderne teologi i et tekniseret samfund, hvor troen også skal formidles. 1) Trosformidlingen skal bringe mennesket til igen at kunne se og betragte, for at mennesket skal kunne komme til at erfare hele virkeligheden i dens helhed. 2) En samordning af tro og kærlighed muliggør trosformidlingen i dag. 3) Teologien skal løses fra den klassiske teismes formuleringer; dette betyder dog ikke, at teologien og trosformidlingen kan løse sig fra indholdsmæssige trosformuleringer, som f.ex. Bultmann og hans skole mener. 4) Trosformidlingen må ikke være for spekulativ. 5) Gud skal stå ved trosformidlingens slutning; dette betyder at man skal betjene sig af en induktiv metode. 6) Teologien skal anerkende de eksakte videnskaber fuldtud. 7) Teologi skal ikke drives som væsensfilosofi, som vi kender det fra Aristoteles. Til den efterfølgende diskussion over disse teser havde vi indbudt universitetsprofessor dr. theol. Norbert Schiffers, som for nogen tid siden har udgivet en bog om naturvidenskaben og teologien »Fragen der Physik an die Theologie«. Denne bog er en af de bedste på dette område, som der bliver talt meget om, uden at der arbejdes særligt meget på det, fordi de allerfleste teologer ikke er i stand til at forstå en teknisk og naturvidenskabelig position, eftersom teologerne normalt har fået deres start på et rent humanistisk og sprogligt gymnasium. Diskussionen forløb livligt uden dog at nå til et endeligt resultat, hvad heller ikke var at

forvente, fordi denne måde at drive teologi på er ny og udforsket.

Ungdommen

Udfra disse almindelige, men meget vigtige betragtninger gik vi i gang med ungdomsspørgsmålet, som blev refereret af pater E. Bischofsberger S.J. og Göran Degen fra Sverige. De understøttede deres foredrag med lysbilleder, som viste sig at være meget pædagogisk. Igennem dette fælles referat fik vi alle et godt indblik i det, der gøres for ungdommen, og i det, som burde gøres i fremtiden, og hvorledes dette arbejde skulle bygges op for at kunne bære frugt. På grund af tidsmangel kunne der ikke blive diskuteret over disse teser, men alle gik dog bort med en mængde nye og vigtige informationer om ungdomsarbejdet og dets muligheder. Af vigtighed må fremhæves, at ungdomsarbejde kun bør laves af folk, som har forstand på tingene, og ikke af tilfældige personer, at ungdomsarbejdet skal indbygges i hele menighedsarbejdet, at ungdomsarbejde uden forældrenes medvirken er uden resultater i det lange løb.

Pater Figel om familiegupper

Det tredje fundamentale foredrag blev holdt af pater James Figel fra oblatfædrene i Herlev. I foredraget mærkede man med det samme, at her talte en mand med store erfaringer på området vedrørende sjælesorgen i familiegupper og mødregrupper. Pater Figel gennemgik, hvordan man bygger en familieguppe op og hvorledes man kan få den til at virke og så videre. En meget vigtig ting i dette foredrag var, at pater Figel ikke kun bragte sine egne erfaringer, men også havde samlet skriftlige informationer blandt familieguppe-medlemmer i forvejen, for bedre at kunne give os levende og konkrete informationer fra det liv og milieu i hvilket familieguppearbejde foregår. Disse skriftlige informationer blev forelagt i løbet af foredraget, og var med til at give foredraget dets fundamentale karakter, også set ud fra en fornyelse af den videnskabelige metode af pastoralteologi og teologien. Evnen til at analysere er ikke særligt udviklet hos teologer, hvis det netop drejer sig om at analysere det konkrete liv til gavn for en videreudvikling af den teologiske videnskab, som igen fra sit standpunkt skal frugtbar gøre forkyndelsen og hele trosformidlingen. En livlig diskussion fulgte efter dette foredrag. Den viste, hvorledes deltagerne havde hørt pater Figels foredrag med opmærksomhed og åbenhed.

Liturgien

På vore PSP-møder glemmer vi heller ikke liturgien. Anden pinsedag fejrede vi en svensk messe under ledelse af pastor Michel Beckers, som i mange år har været medlem af PSP-gruppen, men som nu går til Norge for at begynde sit arbejde deroppe. Pastor Beckers holdt en meget velopbygget og teologisk gennemtænkt prædiken om Helligånden og fællesskabet. Et resultat af hans årelange studier i Paris og London. Om tirsdagen havde vi en dansk messe under ledelse af pater Per Waagø omi, som for tiden er militærpræst ved den amerikanske hær i Nürnberg. For de tilstedeværende danskere var det en glæde at høre Guds ord på dansk, når vi ellers hører det på tysk.

Udenfor det egentlige program holdt msgr. dr. Holzapfel et kort, men indtryksfuldt foredrag om Polen, hvorfra han lige var kommet samme dag. Dr. Holzapfel har nu været i Polen flere gange og har fået mange værdifulde kontakter derovre. To bøger om Polen har han også fået udgivet. PSP-mødet begyndte og sluttede på den bedste måde; dette møde som vore øvrige var præget af samdrægtighed og enhed, som ikke er at forveksle med ensartethed. For os drejer det sig ikke om at dyrke privatmeninger, men at søge frem til et videnskabeligt og praktisk kompromis til gavn for det daglige arbejde, som kun kan udføres i fællesskab, uafhængig fra stridende teologiske privatskoler, som er temmeligt udbredte i vor hjemegn.

Richardt Hansen.

Paven og u-landene

Rom - Kipa

I et brev til kongressen af kristne arbejdsgivere i Kinshasa giver Vatikanets statssekretær, kardinal Villot, udtryk for pavens syn på kongressens tema »U-landenes industrialisering«. Paven er af den opfattelse, at en industrialisering af u-landene ville være en lykkelig løsning, eftersom u-landene hidtil kun har været en råstofreserve. Han hilser derfor med glæde overenskomster mellem europæiske og afrikanske foretagender, eftersom disse vil betyde en forbedring af økonomien i Afrika. I brevet refereres desuden til den tale, paven for nylig har holdt til den internationale arbejdsorganisation i Geneve, og hvori han understregede, at hensynet til mennesket vejer tungere end tekniske og økonomiske hensyn. Til slut henvises der i brevet til pavens rejse til Afrika.

Social rådgivning

ydtes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.
Kontoret holdes løvrligt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA16 2323.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

TIL BYEN
FRA BYEN
-i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
tlf. 12 27 75

Skal De flytte?
AMAGER
SPLITTEFORRETNING
Jul. Larsen & Sonner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelser ordnes - alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 43 00 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Ellsabeth Hospital

Murermester- og entreprenørforetning
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Mathias Christensen
ABSALONSGADE 14
Aalborg

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlægsgartner
Erlcavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8268

C. B. Rils & Søn

Slagtermestre
Valby Langgade 36
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen
Fisk, vildt, dybfrossen fljerkræ
Mozartvej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

**MARIUS
MP
ETERSEN**

Ringsted Isenkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 81 24 54

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten
af Deres oliletank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdavej 28, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Den nye biskop i Münster

Münster, Vesttyskland - NC

Politiske ledere, gejstlige og lægfolk har hilst udnævnelsen af *Heinrich Tenhumberg* til biskop i Münster med stor tilfredshed.

I et lykønsningstelegram fra den socialdemokratiske partiledelse fremhævedes biskop Tenhumbergs fortjenester i retning af at skabe bedre forståelse mellem kirke og politikere. Tenhumberg var igennem tre år forbindelsesled mellem Bonn-regeringen og de tyske biskopper.

Da bispestolen i Münster blev ledig efter at biskop Höffner var udnævnt til ærkebiskop i Köln, blev både gejstlige og lægfolk i bispedømmet Münster opfordret til at indsende navne på kandidater. Næsten alle grupper og enkeltpersoner foreslog biskop Tenhumberg, der fra 1958 havde været hjælpebiskop i stiftet. Den 54-årige Tenhumberg er ældste søn af en vestphalsk bondefamilie. Han blev præsteviet i 1939 og måt-

te fra 1942 til 45 gøre tjeneste som sygehjælper i den tyske flåde.

Biskop Tenhumberg udtalte efter sin udnævnelse, at hans vigtigste opgave ville blive at virkeliggøre Vatikankoncillets bestemmelser i stiftet »i samarbejde med Guds folk«.

Tilfældet Defregger

Kardinal Döpfner i München har taget sin hjælpebiskop Matthias Defregger, der er blevet stærkt angrebet i det kritiske ugemagasin »Der Spiegel«, i forsvar. Defregger var under krigen kaptajn i den tyske værnemagt, og da fire soldater var blevet skudt af italienske civile, fik han ordre til at lade alle mænd fra 16 til 60 i den stedlige landsby skyde. Defregger gjorde indsigelse mod ordren, men da han indså, at de pågældende 17 mænd ville blive henrettet under alle omstændigheder, lod han en underordnet tage sig af sagen.

I 1949 blev Defregger præsteviet, og i 1962 udnævntes han til generalvikar i München. I 1968 fandt en undersøgelseskommission, at der ikke kunne rejses tiltale mod Defregger for mord, og kardinal Döpfner, der nu har gennemgået sagen, kan heller ikke se, at den daværende kaptajn Defregger skulle have gjort sig skyldig i nogen folkeretsstridig handling, når man tager i betragtning, at der var tale om partisanangreb, og at han havde et ansvar for sine soldaters liv.

Det store katolske ugeblad »Publik«, som støttes finansielt af de tyske bi-

skopper, mener derimod, at Defregger foreløbig må opgive sit embede som hjælpebiskop. Bladet betegner anklagerne mod Defregger som »et chok for tysk katolicisme«.

Kommunionen må modtages i hånden i Tyskland og Frankrig

Bonn - Rom - Kipa

Formanden for kongregationen for gudstjenestens udførelse, kardinal Benno Gut, har meddelt, at de enkelte biskopper i Tyskland inden for deres bispedømme frit kan tillade, at kommunionen uddeles i hånden, hvilket dog ikke må udelukke uddelingen efter de hidtil gængse retningslinier. Meddelelsen er fremkommet som svar på en anmodning fra den tyske bispekonference, som på

sit møde i begyndelsen af september vil angive retningslinierne for kommunions uddeling og modtagelse i deres bispedømmer.

Samtidig har kongregationen for gudstjenestens udførelse efter anmodning givet den samme tilladelse til den franske bispekonference.

Tilladelserne er givet på trods af, at et rundspørge har vist, at de fleste af verdens biskopper er imod, at kommunionen uddeles i hånden.

★

Salget af rosenkranse i Italien er dalet stærkt i de sidste år. Før solgtes der 20.000 årlig, nu kun en tredjedel. Også eksporten er faldet betydeligt. Tidligere købte folk mange »pavelige velsignelser«, hvorved en afgift på en halv dollar gik til Vatikanet. Dette system ventes imidlertid afskaffet inden længe.

Nedgangen gælder i det hele taget al produktion af religiøse og kirkelige artikler. 3000 små virksomheder er ramt.

I Frankrig stiger på den anden side salget af udrangerede statuer og andre kirkelige genstande. Det skyldes lukningen af mange kirker i små landbo-samfund.

★

Magister Lars Roar Langslet, som har stået for dansk radios orientering om norske kulturforhold, er desuden redaktør af det mildt konservative tidsskrift »Minerva«. Der gættes i Norge på, at han en dag kan tænkes at få sæde i Stortinget. Langslet har lige udgivet en bog »Kirken i dialog« som har et økumenisk perspektiv.

★

I marts 1969 mødtes 30.000 unge amerikanere i Miami for at protestere mod porno, som Danmark jo ikke er ene om at lave. En anti-porno-march fandt sted fra Miami til Buffalo.

★

Vatikanet har godkendt en ny plan for liturgi i Indien i større overensstemmelse med Hinduismens ceremonier. I stedet for at knæle bøjer man sig forover med foldede hænder o.l.

★

Den canadiske kardinal Léger, der trak sig tilbage og nu virker hos de spedalske i Camerun, har her viet 8 gifte diakoner til kirkelig tjeneste. De er på deltidsarbejde og har et hus ved siden af kirken eller dyrker deres jord, så de kan forsørge familien. Kirken har ikke råd til ugifte heltidsansatte præster. Diakonuddannelsen har varet tre år, og også hustruerne har taget del heri. Udvælgelsen af kandidater var det lokale pastoralråd med til. Diakonerne kan prædike, holde eukaristi med forud indviede hostier m.m.

ALTERLYS

I alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – 1/2 pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-. Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Pastor d'Auchamps Romrejser.

13/9–28/9 – Rom – Assisi – 15 dages flyrejse – fuld pension. Pris: kr. 1275,-. Rejseledere: Fru Elise Schwartz, med assistance af en præst.

Program og nærmere oplysninger fås hos: Pastor Paul d'Auchamp, Vandtårnsvej 11, 2860 Søborg. Tlf. 69 03 01.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9–12/9 – 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-.

Særpris for syge: Asile Notre Dame. Pris: kr. 730,-.

Gejstlig leder: Msgr. Knud Ballin. Læge og sygeplejersker følger de syge.

Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup.

Tlf. GE 6341.

eller: Translatør C. Lerche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K.

Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg

Telefon 21 01 97

Lev. til de katolske Institutioner

Kulkranen Svendborg A/S

Frederiksgade 2, Svendborg

Telefon 21 14 10

Kul - Koks - Olie

Svendborg Ligklistemagasin

Katolsk bedemand

v/ Hans Nielsen & Søn

Fruestråde 10, Svendborg

Telefon 21 02 64

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen

Møllergade 46, Svendborg

Telefon 21 18 20

Latter - ufrivillig

En spaghetti-Western er en cowboy-film, der er lavet i Italien, og i anmeldermunde er det ikke nogen kvalitetsbetegnelse. Da jeg sætter stor pris på både italienerne og deres mad, er jeg ikke så glad for at bruge den kære pasta i diskriminerende hensigt, og det var derfor med nogen betænkelighed, jeg i embeds

medfør gik ind for at se »Han kom fra Nevada«, der for resten havde et internationalt kokke-team, idet både spaniere, italienere og tyskere i fællig havde signeret den. Det viste sig at være et meget stereotypet industriprodukt optaget i et landskab, der mindede mere om sæterjentens arvelod, end om det vilde vesten. Handlingen var et upassende sammenkog af pløre-sentimentalitet, brutalitet og søndagsskolemoralisme.

Men man kan også tage den humoristisk, og så bør den blive lidt af en ufrivillig lattersucces. (Galla Film).

HK.

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
25. juli 1969

Redaktion: H. Roos og
Helge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annoncerekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Blispekontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F.
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Helle for Hertz

»Helle for Lykke« er et dansk lystspil i farver, som ikke udspilles i det sædvanlige Strandvejsmiljø, men blandt almindelige mennesker. Helten er en eftertænsksom ung kontormand, og pigen, Lykke, sidder i bussernes oplysning. Nu er nissen jo ikke sådan at blive af med. Instruktøren *Finn Henriksen* er udlært i de danske filmstudier – han debuterede med den charmerende »Forelsket i København« – og man kan ikke komme uden om, at hans »almindelige mennesker« bærer en lille smule præg af at være jagttaget med kikkert fra en terrasse i Hellerup lystbådehavn. De unges forældre *udleveres* – omend på nogenlunde elskværdig vis – men her spiller selvfølgelig også ind, at der skal være roller til den faste stab: Broberg, Stegger, Lykkehus, Strøbye osv., som publikum venter nogle ganske bestemte numre af. Dem kan de til gengæld også til ug, som det hed i vores barndom. Mest utraditionel er nok Lykke selv, som spilles af den ene af de to søde og meget talentfulde Hertz-søstre, *Helle*. Axel Strøbye leverer en pudsig figur som hendes chef, diskotekværten. Han er dog bedre i Pan-

duros »En af dagene«, som fjernsynet nu genopfører.

»Helle for Lykke« er absolut et dansk lystspil af de bedre. Der er morsomme situationer, og der er menneskelighed, omend man ikke kan lade være at tænke på, hvad italienerne i sin tid og czeckerne nu kunne have fået ud af et tilsvarende emne. (Saga).

Et Bergman gensyn

Det er med stor glæde, man konstaterer, at dansk fjernsyn nu har lejlighed til at vise nogle af den store svenske instruktør *Ingmar Bergmans* film. Vi har foreløbig set to af de mere tilgængelige, nemlig »Det regner på vor kærlighed« og »Livets under«. Jeg sætter selv stor pris på sidstnævnte, selv om det måske ikke hører til mesterens største bedrifter. Når man tænker på, hvor affekteret han fremtrådte i »Ulvetimen«, er det forfriskende at genopleve, hvor *ner* – filmen om de tre kvinder på fødselsafdelingen hedder på svensk »»*Nära livet*« – han kan komme på den tilværelse, som den store kunstner dog har fælles med en usikker fabriks pige på nitten.

Bergman har ikke selv skrevet manuskriptet til »Livets under«. Det har forfatterinden *Ulla Isaksson*, og hun har lagt en af sine egne noveller til grund. Men dels kommer hun meget tæt på Bergman, hvad livsholdning angår, dels kan Bergmans stærke personlighed ikke undgå at sætte sit præg på alt, hvad han rører ved.

Det er sikkert meget rigtigt, når *Ingmar Bergmans* landsmand, filminstruktøren *Jörn Donner* i sin bog »Djævelens ansigt« sammenligner Bergman med Tolstoj. Ligesom den russiske forfatter stiller Bergman flere store spørgsmål om Gud og menneskelivet, end han selv og hans publikum kan besvare, men spørgsmålene *må* stilles. I forvejen er Bergmans kristendom efter Donners opfattelse meget kompliceret, men samtidig så almen, at også ikke-kristne tvinges til et forsøg på at tænke med. Tolstojs ord kan bruges om Bergmans kunst i almindelighed:

»Kunstens skæbne i vor tid er at formidle den sandhed fra fornuftens til følelsens rige, at lykkes for mennesker består i, at de er forenede, og at grundlægge, i stedet for de nuværende voldsriger, Guds rige – dvs. Kærlighedens rige – som vi alle erkender som det menneskelige livs højeste mål«.

HK.

Største katolske begivenhed i Danmark siden 1849

15/1969

SYNODEN 1969

Læs om teksterne fra side 7 –
udvidet nummer – 28 sider.

forum

katolsk

1969-2001

Ovenstående billede stammer hverken fra den øjeblikkelige udforskning af månen eller mars, men fra filmen »Rumrejsen år 2001«, som lige – og meget aktuelt – har haft premiere. (Se bagsiden.) I 1969 har mennesket endelig sat sin fod på månen – en historisk begivenhed som pave Paul VI betegnede som »profetisk« og en »triumf på menneskets vej mod at beherske universet«. Men han tilføjede: »Vi må ikke glemme menneskets behov for og pligt til at kontrollere sig selv«.

Tre konflikter rasede stadig – i Vietnam, Nigeria og Det mellemste Østen – og en fjerde var lige brudt ud, mellem El Salvador og Honduras. Sult plagede stadig store befolkningsgrupper. Hvad var det sande fremskridt, mens sådanne ulykker voksede, spurgte pave Paul sine tilhørere – en flok pilgrimme som besøgte ham i hans sommerresidens i Castelgandolfo ved Albanersøen.

Paven i Afrika

Historiens første paverejse til Afrika har nu fundet sted. Som kardinal Montini har Paul VI dog tidligere besøgt den verdensdel, som Kirken i vore dage sætter størst lid til.

Pavens rejse til Uganda lignede de safarier, som de europæiske opdagelsesrejsende foretog i det 19. århundrede, for så vidt, at der også her var tale om et enormt forberedelsesarbejde. Biskop Paul Marcinkus fra Chicago, som har været med i planlægningen, sagde således fornylig spøgefuldt, at pavens rejse til Afrika var vanskeligere end en tur til månen.

Ved siden af indvielsen af mindstedet for martyrerne i Uganda havde pavens rejse til Afrika disse hovedformål: Den katolske kirkes øverste biskop skulle have et symbolsk møde med alle Afrikas folk, han skulle stå ansigt til ansigt med deres sociale situation, deres håb og deres rige åndelige arv, som vi i de andre dele af verden godt kunne tåle at få lidt andel i.

I sin velkomsttale i Entebbe lufthavnen, som ligger i nærheden af Buzinders Hill, hvor de første katolske missionærer gik i land, da de ankom til Uganda for 90 år siden, sagde Ugandas præsident Obote, at hans land betragtede det som en stor ære, at paven netop havde valgt det som sit mål for sin første rejse til Afrika. Det var en højtidstund af stor religiøs betydning, men her var også noget, der talte til Ugandas folk i almindelighed uanset forskelligheder i tro.

I sin tale sagde pave Paul VI, at det var hans håb, at Afrika ville blomstre med alle sine rigdomme, sin kultur og sine ædle traditioner. Kirken ville ikke være nogen passiv tilskuere. Fredens nye

navn var udvikling. Måtte fred og fremskridt fra at være et vanskeligt ideal blive til frydefuld virkelighed, sagde paven.

Da paven senere under klokkeringning og den rytmiske lyd af afrikanske trommer gjorde sit indtog i Rubaga Katedralen i Kampala, var den afrikanske bispekonference samlet til et afsluttende møde. I en tale til de forsamlede kardinaler, ærkebiskopper og biskopper sagde Paul VI, at han ikke havde noget andet ønske, end at kirken i Afrika måtte fortsætte med at være det, den allerede var: kristen og afrikansk.

Hvor de officielle taler naturligvis var formet i generelle vendinger, skal de fortrolige samtaler om borgerkrigen i Nigeria-Biafra til gengæld have været ret direkte. Hvor stort et held, paven har haft med sine fredsbestræbelser, kan der ikke siges noget om ved redaktionens afslutning. Man må blot håbe, at Paul VI, der i alle dele af verden nyder en enestående anseelse på grund af sin utrættelige kamp for fredens sag, ikke bliver så skuffet, at han i fremtiden vier den side af sit arbejde, ved hvilken han har tjent verden bedst, mindre opmærksomhed.

Selle Kristensen

Suenens i centrum

Præsten er i de senere år blevet mere og mere usikker med hensyn til sin rolle. I mange tilfælde har præsten næsten mistet sin identitet. Når han står overfor den øjeblikkelige situation i sjælesorgen, den voksende usikkerhed i troen, den uro og mistro til alt institutionelt der præger dagens samfund, undrer man sig langt fra over, at ikke så få præster i deres vanskeligheder venter mere hjælp fra sociologer og psykologer, end fra kirken og dens teologer.

Biskoppernes møde i Chur...

Hvad der blev sagt ved og om møderne i Chur

Præstebilledet ændrer sig

Disse pessimistiske ord stammer fra det indledende foredrag på det andet europæiske bispesymposium, som fornylig blev holdt i Chur i Schweiz. 113 biskopper fra 18 lande, heriblandt 14 kardinaler, deltog. Emnet var »Præsten i kirken og verden af i dag«.

Det var kardinal Döpfner fra München, som holdt det ovenfor citerede åbningsforedrag. I en teologisk gennemgang kom kardinalen til den slutning, at tridentinerkoncillets ord om præsteembedet i kirken på ingen måde måtte betragtes som et udtømmende og for alle tider dækkende billede af præsten. Også den teologiske forståelse af præsteembedet var genstand for forandring, der var afhængig af tidsalderens åndshistoriske, samfundshistoriske og pastorale udvikling.

Retten til ægteskab

De europæiske biskopper blev på symposiet præsenteret for en undersøgelse, som Msgr. Jan Dellepoort, der er direktør for instituttet for studiet af europæiske præsteproblemer, havde ladet foretage blandt 300 præster mellem 35 og 40 år. De var fra 11 lande.

Msgr. Dellepoort oplyste, at et stort flertal af de adspurgte ønskede ret til at gifte sig. De anbefalede også præstevielser af gifte mænd og var kede af, at præster, der nu gifter sig, bliver overflyttet til lægstanden.

Kardinal Döpfner var omhyggelig med sit ordvalg, da han talte om den »uro, usikkerhed og protest«, der var at mærke hos præster, og han henviste til ønsket om, at præster skulle have »fuld frihed« til at bestemme, om de ville gifte sig. Han afholdt sig fra at tage stilling, men sagde, at biskopperne måtte have et svar på de krav og spørgsmål, som kom fra præsteskrabet.

En engelsk kommentator i et katolsk blad skriver, at en almindelig tilhører måtte opfatte kardinalens tale som et mesterstykke af »nobel irrelevans«. An-

dre mener dog, at Döpfner forsigtigt backede de 100 protestpræster, der samtidig holdt møde i Chur, op.

Münchens ærkebiskop kom mod slutningen med en klar udtalelse om, at man ikke kunne nedlægge sit præsteembede, som man nedlægger et job.

Biskoppers levevis

Hvad angik forholdet mellem præster og biskopper, skånede biskopperne ikke sig selv. Kardinal Poma fra Bologna så gerne, at den paternalisme og autoritære holdning, som gav præsterne anledning til aggressivitet og kritik, blev bragt til ophør. Ærkebiskop Jean Guyot fra Toulouse sagde, at en biskop af i dag måtte have en enkel livsførelse, når han ønskede at betragte præsten som sin broder og ven. Det var tænkeligt, at biskoppen af i morgen måtte vende tilbage til apostlenes levevis for rigtigt at være i fællesskab med præsterne og sammen med dem at kunne virke som missionærer.

Kirken kan ikke lade hånt om verden

Biskop Worlock fra Portsmouth i England kom med et indlæg under titelen »Præstens stilling i kirkens fornyelse«. Den unge generation siger lige ud, at valget ikke længer står mellem fornyelse og reform, men mellem reform og revolution. De unge entusiaster af i dag kendte ikke noget til, hvilken omvendelse, størstedelen af verdens biskopper faktisk havde gennemgået på det andet Vatikankoncil. De unge forkastede derfor mange af de reformer, som fornylig havde set dagens lys, som irrelevante i sammenligning med det virkelige behov, som mennesket af i dag havde. For øjeblikket var samfundet optaget af sine sygdomme, af hvordan man kom nøden, fattigdommen og uretfærdigheden til livs. Man kunne godt tale om humanismens farer, men man kunne ikke lade hånt om

... og præsternes.

den baggrund, på hvilken kirkens fornyelse skulle finde sted, og de begivenheder, kirken dog måtte være blandet ind i. Det er sandt, at præsten ikke kan bringe evangeliet ud til verden, uden at han selv og hans embede er gennemsyret af det, men hvor åndeligt indstillet en mand end er, kan han dog ikke lade sin præstelige rolle forny i et tomrum.

Ukritisk tilpasning

Kardinal Bengsch fra Berlin sagde, at præsten uophørligt måtte forny sin kristendom i en verden i udvikling. Men han gjorde opmærksom på, at en ukritisk tilpasning til en verden i forandring kunne få forkerte følger og medføre en fuldkommen mangel på åndelighed.

I dag og i morgen

Biskop Falcao, som er koadjutor i Lissabon, Portugal, sagde, at det moderne bysamfund krævede en fuldkommen omlægning af den pastorale indsats og den rolle, som præsten skulle spille side om side med det Guds folk, som udgjorde Kristi kirke. Han sagde, at hele kirken, med biskopperne i spidsen, måtte samle sig om planlægningen af en pastoral indsats passende for verden af i dag og i morgen.

Udvalgsarbejde

Størst udbytte fik biskopperne formodentlig af arbejdet i udvalgene. I den afsluttende erklæring, som udsendtes af symposiets sekretariat, og som vi bragte i sidste nummer af »Katolsk Forum«, hed det således, at »biskopperne arbejdede i små grupper, som med deres overvejelser og drøftelser bidrog til, at man kunne nå til et fælles resultat. Biskopperne fremkom med en mere præcis formulering af problemerne i forbindelse med præsternes tjeneste. De var beredt til at prøve

på bedre at forstå Helligåndens tilskyndelser og til at besvare dem bedre».

Skuffelse

Kardinal Heenan, London, var imidlertid skuffet over symposiet. »Meningen var, at vi skulle have en omfattende udveksling af synspunkter, men vi fik kun oplæsning«, sagde han. »Der var ikke nogen almindelig diskussion, undtagen en halv time i dag (ved symposiets afslutning). Ingen kan rejse hjem og sige, at han ved, hvad europæiske biskopper mener om noget som helst,« sagde han til journalisterne på et pressemøde umiddelbart efter symposiets afslutning.

Kardinalen beklagede i særlig grad, at man ikke – i det mindste i arbejdsgrupperne – havde haft lejlighed til at drøfte den store nedgang i antallet af mænd, som ønskede en præsteuddannelse.

Mere tilfreds

Irlands primas, kardinal Conway, var dog mere tilfreds med symposiet, ja han mente faktisk lige det modsatte af sin engelske kollega. »Jeg synes, at jeg er meget bedre underrettet om de meninger og ideer, som et bredt udsnit af Europas biskopper har om præsten i den moderne verden og hans problemer«. Kardinal Conway gjorde opmærksom på, at dette ikke skyldtes konferencens officielle foredrag, men de uformelle samtaler, som foregik i korridorerne og ved måltiderne.

Den engelske biskop Butler fortæller i det engelske blad »The Tablet« om en diskussion om cølibatet, som han selv, kardinal Conway og 15 andre biskopper havde om tirsdagen. Det stod alle klart, at situationen skiftede meget fra land til land med Holland i den ene ende af skalaen og de østeuropæiske lande i den anden. Ingen deltagere i diskussionen synes at betragte cølibatet som en teologisk eller doktrinal nødvendighed. Der var imidlertid delte meninger om, hvor vidt det var ønskeligt, at de i øjeblikket gældende kanoniske bestemmelser for Vesten blev opretholdt. Man stod derefter ved spørgsmålet, om man kunne vie gifte mænd til præster, hvilket jo er noget andet end at tillade mænd, som har modtaget præstevielsen, at gifte sig.

Højdepunktet

Biskop Butler finder – her gør han opmærksom på, at han helt taler på egne vegne – at symposiets højdepunkt var kardinal Suenens tale, som afsluttede bispemødet.

Kardinal Suenens, Belgien, havde udtrykt ønsket om, at man fik et helt nyt syn på spørgsmålet om præsternes cølibat. Man måtte til bunds i emnet og have

fuld klarhed over det frit valgte cølibats evangeliske værdi. Samtidig skulle mulighederne for at vie gifte mænd til præster undersøges. Kardinalen anbefalede i øvrigt en revision af de kanoniske forskrifter angående dispens fra cølibatet. Undersøgelserne kunne passende foretages af den internationale kommission af teologer, som paven fornylig havde udnævnt til støtte for Vatikanets kongregation for tros lære.

Brevet fra Hans Küng

I kardinal Suenens tale indgik et brev, som han havde fået fra den store schweiziske teolog Hans Küng. Denne ville ikke komme med nogen forslag til biskopperne – kun i al beskedenhed give sin opfattelse af situationen. Han havde gjort tre iagttagelser:

1. Krisen indenfor præsteskabet var yderst alvorlig. Mange var overbevist om, at en fri dialog var vanskelig på grund af den måde, som kirken for øjeblikket blev styret på.

2. Det var ikke længere muligt at stoppe tanker og spørgsmål ved at bruge tidligere tiders metoder. Der er og bliver et stadig voksende antal præster, der forlader deres embede. Lige så hurtigt vokser antallet af præster, som ønsker fremskridt for enhver pris. Og det er ikke blot yngre præster, og det er ikke blot i Vesten.

3. Det virkelige problem for et stort antal præster synes at være, om de skal skabe fornyelse i samarbejde med deres biskopper, eller uden dem og som følge heraf i modsætningsforhold til dem. Det sidste ville være ulykkeligt. Som situationen er i øjeblikket, er det ikke blot paven, men også biskopper mange gejstlige og lægfolk ikke kan følge i visse alvorlige spørgsmål. Mellem biskopper på den ene side og præster og lægfolk på den anden vokser afstanden dag for dag.

Efter denne pessimistiske opremsning bad Hans Küng Hans Eminence kardinal Suenens være hans talsmand overfor biskopperne i Chur. »Hjælp vor kirke,« skrev teologen. Fem år efter konciliet er det ikke tekster eller deklamationer, der er brug for, men pastorale beslutninger.

Protest-præsterne

Samtidig med bispemødet var der i Chur en forsamling på henved 100 protestpræster, og der var lige så mange journalister til at dække begivenhederne, som der var biskopper og præster tilsammen. Kun bispemødets åbnings- og afslutningsmøde var offentligt, mens der var fri adgang til præsternes. Der er ikke noget at sige til, at protestpræsterne fik en overvældende dækning. Men naturligvis var

kardinal Suenens journalisternes favorit (om han er alle biskoppernes, er en anden sag). Protestpræsternes anliggende kom frem i et brev til paven, som de betegnede som »Vor broder Paul VI, der fører Peters forsæde«, og i en resolution, hvori man vendte sig mod kirkens »vilighed til kompromis«, med kapitalismens organiserede magt. Evangeliet fordrede derimod solidaritet med de fattige og undertrykte og ikke neutralitet.

Som tidligere nævnt vendte præsterne sig også imod, at man var tvunget ind i cølibat, når man i Vesten skulle tjene menneskene som præst.

Præsteforsamlingen bad to gange i sluttet trop, men uden held, biskopperne om tilladelse til at deltage i symposiet. Endvidere foreslog man, at der skulle holdes en fælles pressekonference. Her var svaret også nej.

Der var dog kontakt

Dette betød dog ikke, at de to forsamlinger var helt uden kontakt med hinanden. Onsdag aften mødte 5 biskopper 50 af præsterne i en restaurant i Chur. Man drøftede cølibatsproblemet, solidaritet med de fattige og social retfærdighed. De tilstedeværende biskopper var Hubert Ernst fra Breda, Holland, Augustin Frost, koadjutor i Köln, Ernst Tewes, koadjutor i München, Friederich Wetter fra Speyer, Albino Mensa fra Vercelli, Italien og Charles-Marie Himmer fra Tournai i Belgien.

Samtidig havde de hollandske biskopper et møde med hollandske præster på Temperance Hotel, som var protestpræsternes hovedkvarter. Der skal iøvrigt i al stilhed have været flere møder mellem forskellige biskopper og præster.

En af hovedårsagerne til, at bispeforsamlingen som helhed skal have været imod at inkludere præsteforsamlingen eller medlemmer af den, skal i følge en kardinal, som ikke ønsker sit navn nævnt, være, at man anså det for uretfærdigt mod de store dele af det europæiske præsteskab, som var uenige med protestpræsterne, og på ingen måde anså de 100 for repræsentative.

Præsteproblemer drøftet uden præster

Den engelske biskop Butler kommer i slutningen af sin rapport fra Chur med en personlig kommentar. Hvad enten man er enig med protestpræsterne eller ej, hvad angår deres fremgangsmåde, kan man ikke komme uden om, at de i hvert fald har ret på et punkt. Han mener således, at det var forkert, at biskopperne drøftede præsteproblemer, uden at repræsentanter for præsterne var til stede. Msgr. Davenpoorts rundspørge var et lille skridt i den rigtige retning. Ironisk

Finde en ny form -

- men hvilken?

Bag klostermurene tager fortid og fremtid livtag med hinanden i disse seneste år. Først og fremmest har pave Johannes XXIII's rundskrivelse til alverdens ordenssøstre været signalet til nye toner. Der er steder, hvor situationen tegner sig mere dramatisk end andre. I Nordamerika, beretter en dansk ordenssøster efter et par års ophold i et amerikansk konvent, mødte man ved hendes ankomst en mere reaktionær indstilling end i europæiske klostre - reformerne er startet så pludseligt og voldsomt, så man ikke er langt fra at befinde sig i den modsatte grøft i dag. Slet så kaotisk tager det sig ikke ud blandt ordenssøstre herhjemme, hvor udviklingen sker langsomt. F o r langsomt? spørger man med de færre klosterkald for øje. Her diskuterer vor medarbejder sagen med en ordenssøster:

nok var det protestpræsternes aktion som forhindrede en ordentlig diskussion på grundlag af undersøgelsen.

Oprøreren fra Isolotto

Til stede i Chur var også »præste-rebellen« fra Firenze, Don Enzo Mazzi, som for fem måneder siden blev fjernet fra sin stilling som sogneprest i Isolotto mod sine sognebørns ønske. Don Enzo bad de europæiske biskopper gøre deres indflydelse gældende overfor ærkebiskoppen af Firenze, kardinal Florit, som havde misbilliget den sociale aktivitet, som beboerne i de to sogne Isolotto og Casella havde udfoldet under Don Enzos ledelse.

Don Enzo udtalte på en pressekonference, at han havde mistillid til ord, hvad enten de kom fra protestpræster eller biskopper. Det var handling, det kom an på. Han havde også vendt sig fra en aktion, som gik ud på at få kardinal Florit fjernet fra sit ærkebispesæde. Don Enzo var imod et autoritært system, og han var villig til at forsvare sin modstander, kardinalen, hvis han så ud til at blive offer for nævnte system.

Pastor Mazzi betegnede den øjeblikkelige situation i kirken som værende et udtryk for en »uheldig blanding af Kristi autoritet og Mammons«. Han havde ikke det ringeste ønske om at bryde med den katolske kirke.

Foran mig en søsters hvidt-indrammede ansigt - grågrønne, levende øjne, rødmosset sundhed, og over helheden dette genskær af god vilje, som gør alting smukt. Det var ikke fri for at være et lidt bebrejdede ansigt fra starten - mine betragtninger i et causeri i Katolsk Forum fornylig over de hjemlige nonneklostres vanskeligheder ved at få tilgang har bedrøvet nogle af søstrene og fristet dem til at give svar på tiltale.

- De har skrevet, at den yngste Sct. Hedvigssøster herhjemme er 45 år. Hun er knapt 40!

- Min ærbødige undskyldning!

- Og man må ikke glemme, at politiske vanskeligheder er en af grundene til, at vi har svært ved at få søstre hertil. I Østtyskland f.eks., hvor der iklædes mange søstre indenfor denne orden, er det forbudt at overflytte medlemmerne til udlandet. Men gennem alle de år, der har været Sct. Hedvigssøstre her i landet, er kun een trådt ud. Og, hvad De skriver om forkalkede straffemetoder, tror jeg ville høre bedre hjemme med henblik på andre tider. Indenfor vor orden er der ingen søster, som spiser på gulvet - jeg kan heller ikke tænke mig, det er tilfældet i andre ordener. Tiderne skifter!

Sætte grænserne

- Skifter de også tilstrækkeligt indenfor klostermurene?

- Måske er det et punkt, hvor de fleste klostresamfund har vanskeligheder. Husk på, hvor voldsomt verden har forandret sig. Det er, som om den er sprunget over flere hundrede år i eet træk siden koncilet. Alene pave Johannes' rundskrivelse til alle verdens ordenssøstre har givet os en helt anden kurs. Før lukkede man sig ude fra verden, når man gik i kloster. Men pave Johannes ville have, vi skal lukke verden ind i klostret, hvis vi ikke netop tilhører en kontemplativ orden (som han satte meget højt). Søstre i dag skal interessere sig for alt, siger han i rundskrivelsen -

- Alt - det er meget. Skal de også interessere sig for porno f.eks.?

- Ja, i det øjeblik porno er blevet et samfundsproblem, skal vi vide, hvad det drejer sig om, og hvad der er dens baggrund, for at vi kan imødegå også den sag i vort bønsliv og vort sociale arbejde. Vi må blot forstå at holde afstand - selv at sætte grænserne! En søster i dag må ikke være fremmed overfor hverken kendsgerningerne eller farerne.

St. Hedvigs Hospital i Kolding.

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-anlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guidager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 Ordrup 3331-5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N
Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3787
Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælåsten

Toldbodvej 10, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarimester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastруп
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Poul
HENRIKSEN
Tlf. *82 37 11

Raadhusstrøvet, Vejle

Leverandør til Sct. Marla Hospital

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gæstmester
Værksted: Hededammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 60

Værelse til leje

Værelse m. køkken for ung mand ved Jo-hannes kirken, Søborg. Kr. 226,00 mdl.
Henvendelse 69 03 01.

- Det er ikke så mange år siden, sø-strene i et andet hjemligt kloster ikke måtte læse aviser. Må man det her i hu-set?

- Her læses både Berlinske Tidende og Politiken - det overlades til den enkelte søster, om hun vil. I mange tilfælde fortæller forstanderinderne om sær-lige aktuelle begivenheder under vores rekreation, eller vi læser aviserne sam-men. Vi forstår, det er blevet nødvendigt i dag, hvor hele verden er vort fædre-land. Alle videnskabelige fremskridt, alle politiske og sociale rørelser må være os inde på livet. Men alene det at få tid til at følge med kan være meget svært - vi savner arbejdskraft. De mennesker, vi skal tage os af, kan enkeltvis kræve så uhyre megen omsorg og interesse og vi selv er dog kun mennesker -

- Klosterlivet synes at ligge danskerne mere fjernt end mange andre nationer. Gør De Dem nogen overvejelser om det?

Den danske måde

- Jeg ser det i øjnene. Den danske men-talitet er noget for sig selv - mindre ind-stillet på den regelrette pligtopylden-hed - mere for det impulsive, det gav-milde, hjælpsomheden overfor øjeblik-kelig nød, hvor den viser sig. Jeg tror, denne store offervilje kunne udnyttes endnu mere frugtbart, hvis man fandt måden - ! En gang imellem tænker jeg på, om det ikke ville være en af frem-tidens løsninger at danne små kollektive samfund uden ordensregler, hvor man tjener og bruger pengene i fællesskab og giver, hvad der bliver tilovers, til dem, der trænger til det, usentimentalt og midt i hverdagen. Der eksisterer allerede no-get i det retning forskellige steder i Tysk-land: små pletter på landkortet, hvor man prøver at praktisere den kristne næstekærlighed i sin nærmeste kreds un-der stadig inspiration af et inderligt bønsliv. Læg mærke til, at også hvor protestanter stifter ordensliv, mediterer de meget og er langtfra fremmede for fasten - det gælder f.eks. de evangeli-ske søstre i Darmstadt og de danske Ma-riasøstre. Men naturligvis er der ting indenfor ordenerne, som er forkert. Jeg kan aldrig slippe tanken om, at den må-ske skulle begynde helt forfra: finde en ny form, men hvilken? Og jeg tror, et land er bedst tjent med ordener, der be-folkes af indfødte, så snart det er muligt. Den erfaring gør man mange steder, bl.a. i Indien. Vi fremmede skal være pione-terne, der jævner vejen for en ny gene-ration af landets egne. Men også velstan-den har sin andel i de færre klosterkald. Velstand og materialisme har altid fulg-tes ad.

- En søster, der har båret sløret i man-ge år som De, søster, har fået overblik

over tingene. Kunne De have tænkt Dem en anden livsbane?

- Som ung ville jeg gerne være gået til teatret - jeg var en ivrig dilettant-skuespillerinde, og man mente, jeg havde talent. I dag fortryder jeg langtfra, at jeg gik en helt anden vej. Jeg føler mig i balance, men balance opnår man bl.a. gennem lidelser, ligegyldigt hvor i til-værelsen man bliver sat. I min tid som ordenssøster har jeg også set mange an-tikverede fordomme falde indenfor mu-rene. Jeg husker, hvilken forargelse det kunne vække for nogle år tilbage, hvis ordensfolk tog sig et strandbad. Man tror det knapt i dag. Og vi må holde os klart til at se andre skranker falde, hele tiden klar. Men lad os ikke undres eller forarges over, at det kan være svært - måske urimeligt svært - for de ældre blandt os!

I. L.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG den 10.: 11. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 11.: Søndagens messe (grøn) eller Tiburtius og Susanne, martyrer (rød).

TIRSDAG den 12.: Clara, jomfru (hvid).

ONSDAG den 13.: Søndagens messe (grøn) eller Hippolyt og Cassian, martyrer (rød).

TORS DAG den 14.: VIGILIE TIL MARIÆ OPTAGELSE I HIMLEN (violet).

FREDAG den 15.: MARIÆ OPTA-GELSE I HIMLEN (hvid).

LØRDAG den 16.: Joachim, Jomfru Marias fader (hvid).

SØNDAG den 17.: 12. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 18.: Søndagens messe (grøn) eller Agapitus, martyr (rød).

TIRSDAG den 19.: Johannes Eudes, bekender (hvid).

ONSDAG den 20.: Bernhard af Clair-vaux, abbed, bekender, kirkelærer (hvid).

TORS DAG den 21.: Johanne Francisca Frémot fra Chantal, enke (hvid).

FREDAG den 22.: MARIÆ UPLET-TEDE HJERTE (hvid).

LØRDAG den 23.: Filip Benitius, be-kender (hvid).

SØNDAG den 24.: 13. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 25.: Ludvig, konge, be-kender (hvid).

SYNODEN 1969

Uddrag af synodeteksterne med indledninger af lektor, cand. mag. Oluf Bohn

Nu er mere end 3 års forarbejder ved at være forbi. Så lang tid er der gået, siden biskop Hans L. Martensen indkaldte synoden, og de første forberedelser begyndte. Efter valget har vi nu haft næsten 2 års arbejde i de 6 regioner, møder i kommissionerne, i formandsskabet og dets undergrupper. Det giver mindst 225 møder i hele denne periode og ca. 10 møder månedlig, og nu i dagene mellem den 18. og 22. august skal det vise sig, hvad der er kommet ud af det hele.

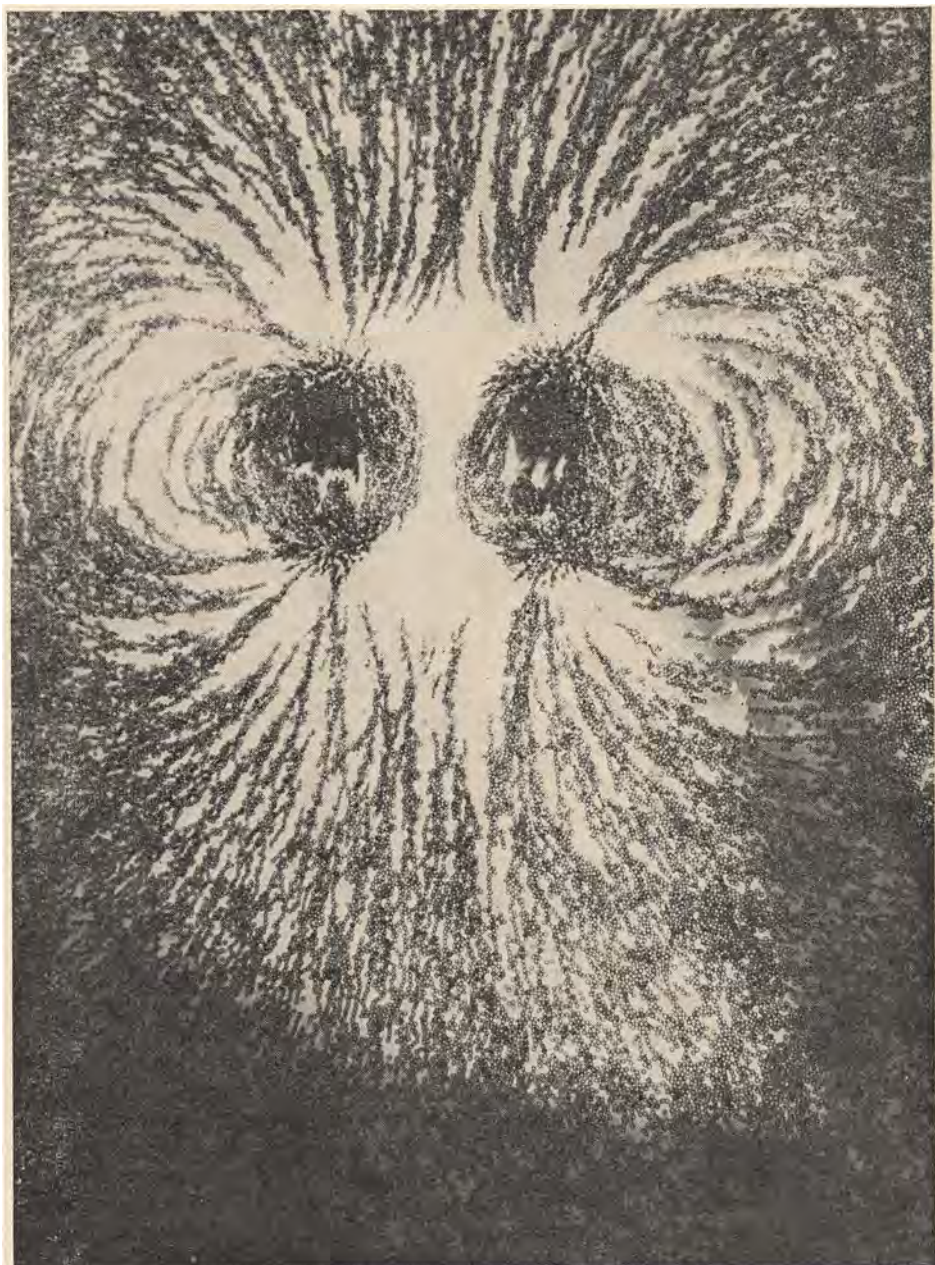
Lige efter koncilet i Rom formulerede professor Ratzinger, Tübingen, sætningen: uden synoder dør kirkemødet, og dermed ville han sige, at kirkemødets mange initiativer og ideer skulle bearbejdes på lokale synoder og så at sige optages af de lokale menigheder for at koncilets kunne bære frugt.

Det er nu vores opgave at vise, at vi har forstået dette, og at vi kan komme med gode løsninger på de mange problemer, vi står overfor.

Mange emner – kort tid

Det var fra begyndelsen helt klart, at synodens medlemmer i fællesskab selv skulle bestemme, hvilke emner, der skulle tages op til behandling, og dette princip er blevet fastholdt. Ud af de mange, mange emner, der kom frem, blev de vigtigste (og de fleste) fordelt mellem 8 kommissioner. Under behandlingen i kommissionerne er der sket en vis begrænsning af emnerne, og nu inden mødet i Nyborg bliver det taget frem, som synodens medlemmer skønner har størst betydning.

Hvad er da det vigtigste i øjeblikket? Det er de emner, som forudsætter, at sy-

Selv om ovenstående billede bringes i forbindelse med materiale til SYNODEN 1969, hvis afsluttende møder på Nyborg Strand er ved at løbe af stabelen, forestiller det ikke en ugle, visdommens fugl, men ringkærnerne i et dataanlæg. SYNODEN 1969 forsøger at ajourføre vor hjemlige kirke i elektronhjernens tidsalder. På de følgende sider bringer vi fyldige uddrag af synodeteksterne med indledninger af Oluf Bohn, som gør opmærksom på, at det på grund af tidsnød og pladsmangel har været umuligt at få al ting med. Blandt andet er der set bort fra en lang række noter og dissenser. Meningen her har været at give et indtryk af hovedtankerne. I det den samlede synodes modtagelse af stoffet jo vil fremgå af vore referater efter selve plenarmødet. Her håber vi dog, at vi ikke har gjort nogen uret – hverken ved referat eller udeladelser.

noden har udtalt sig om dem, for at de kan blive ordentligt gennemført. Andre emner kan godt være af stor betydning, men de kan gennemføres f.eks. af det pastoralråd, som gerne skulle se dagens lys.

Møderne i Nyborg

Til møderne på Nyborg Strand 18.–22. august er der udarbejdet et forslag til forretningsorden, valgt et præsidium og udarbejdet et forslag til arbejdsplan for møderne. Alle disse ting skal endelig vedtages ved åbningsmødet den 18., men nogle punkter kan godt trækkes frem.

Præsidiet

Følgende medlemmer af synoden er af deltagerne valgt til præsidium, (de nævnes her i alfabetisk rækkefølge): Oluf Bohn, Jørgen Bredholt, pater A. Dekkers S.J., pater P. Gregoire O.P., Erik Lorensen, pastor Lars Messerschmidt og Erling Tiedemann.

Under møderne må der kun tages emner frem, der har været behandlet i regioner og kommissioner; men der kan sagtens stilles ændringsforslag til de udkast, der skal forelægges på mødet. Alle emner vil så efter forslaget til forretningsorden blive behandlet 2 gange med udvalgsarbejde ind imellem.

Når der igen skal finde udvalgsarbejde sted skyldes det, at hele synoden aldrig har været samlet på én gang, og det er derfor muligt, at plenarforsamlingen vil fremhæve andre synspunkter, end der tidligere har været tale om.

Hvad der behandles, skal så formuleres som indstillinger til biskoppen med ønske om hans godkendelse.

Gæster

Der er inviteret en del repræsentanter fra udenlandsk katolsk presse, gæster fra de nordiske nabobispedømmer og fra de trossamfund i Danmark, som vi har samarbejde med f.eks. gennem det økumeniske fællesråd.

Alle gæsterne har taleret, og det vil være af stor interesse at høre, hvad de kan bemærke til de forskellige forslag, der bliver fremlagt.

I løbet af det første halve år blev der nedsat 8 kommissioner, der skulle behandle synodens vidt forskellige emner ud fra de retningslinier, som regionernes arbejde har anvist. Disse kommissioner har udsendt to betænkninger, og ved at gennemlæse dem kan man få et ganske godt indtryk af den debat, der har fundet sted om de forskellige emner, og de veje, som synoden foreløbig er gået for at begrænse sagsområderne til et antal, man har en vis mulighed for at kunne gøre noget ved. Oluf Bohn.

Kirkens målsætning

Der var i flere regioner et ønske om, at synoden skulle gøre sig sin egen målsætning, sit mål, klar, for at også de mere praktiske opgaver kunne få et sandt kristent grundlag.

Det viste sig til de flestes forundring, at alene denne opgave var større og vanskeligere, end man skulle tro. Formuleringen af målsætningen var i sig selv vanskelig, og der var også stor uenighed om, hvor vidt man kunne gå i formuleringen.

Denne erfaring har vist sig meget vigtig, for den afslører vanskeligheden ved at formulere egentlige resolutioner, og understreger nødvendigheden af, at så meget som muligt udformes i konkrete forslag.

Målsætningskommissionens første betænkning var meget kort og virkede altfor teoretisk for størsteparten af medlemmerne. Den var ikke alene meget teoretisk i sin udformning af de teologiske retningslinier, men den manglede også en behandling af kirkens opgaver indadtil og udadtil.

Den røde tråd gennem dens tanker var, at ligesom Kristus har en dobbelt tjeneste overfor sin Fader og overfor verden, sådan har Kirken det også, fordi den er inddraget i livsfællesskab med Kristus. Kirken skal derfor yde Gud al lovprisning, hvorved den vokser i fællesskab med Kristus, men den skal også tjene verden, for kun derigennem kan den vokse i tro, håb og kærlighed. Derfor er den og, det vil sige dens medlemmer, forpligtet til at engagere sig i verden og dens problemer.

Den nye udgave af betænkningen er på mange måder en udvidelse af den tidligere, men for det første er teksten blevet lettere at forstå, for det andet er der føjet en del til, som giver en skildring af den situation, vi lever i her i landet.

Til dette føjer sig en art mindretalsbetænkning. Underskriverne af denne mindretalsbetænkning tager ikke afstand fra hovedbetænkningen, men de mener, at der stadig ikke er taget nok hensyn til en beskrivelse af Kirkens opgaver indadtil og udadtil, og det er det de har sat sig for.

Man gør opmærksom på, at det samfund vi lever i stadig bekender sig til kristne moralbegreber, men at det har mistet forbindelsen til det kristne budskab, som først bragte det ind i verden; og de gør ligeledes opmærksom på, at de kristne begreber i dag er uforståelige for de fleste. Dette stiller Kirken i Danmark overfor en ny situation. Dertil kommer nedgangen i antallet af præster og søstre. Dette tvinger os til at vurdere, hvilke opgaver der skal tages op, hvordan det skal gøres, og til en stillingtagen om, hvorvidt Kirken i Danmark skal være til for katolikernes skyld, eller for de andres. Skal Kirken søge at opbygge et beskyttende miljø for de troende eller i højere grad lære de troende at være kristne i verden? Ud fra disse og mange andre ubesvarede spørgsmål, formulerer man begrebet mission mere bredt og gør vor sendelse til verden til en forpligtelse til at være noget for andre i stedet for forgæves at søge mulighed for at tale om Kristus. Men det understreges meget kraftigt, at denne omsorg for andre må have sin faste rod i kærligheden til Gud, som jo alene kan vokse i fællesskabet med Ham i bøn og ved alterbordet.

Uddrag af flertalsbetænkningen

Det er de kristnes ansvar her at være nærværende med en menneskelighed, som denne voksende længsel kan rettes imod og finde sin udløsning i. I et helhjertet socialt engagement må de kristne derfor bringe et autentisk kristent vidnesbyrd, der ikke skyr nogen personlige ofre for at genhumanisere det danske samfund i alle dets sammenhænge, privat og offentligt...

Den danske kirkes mission

Som Faderen har sendt Kristus, sender Kristus kirken til at forkynde det glade bud-

skab, det være sig blandt ikke-kristne hjem- eller ude.

Imidlertid er der en afgørende forskel på at missionere i et hedensk land og i et for-henværende kristent land. I det sidste til-fælde har både landet og de kristne fortids-synder at sone. Vi kan næppe gøre os for høje tanker om, hvor meget af os selv vi må investere, for at vi i Danmark kan bringe et troværdigt vidnesbyrd. Gennemsnits-danskeren er uden tvivl blevet afstumpet over for det kristne budskab, dels fordi det gennem tiderne er blevet kompromitteret af de kristne, dels fordi danskernes sans for ægte menneskelighed har taget skade.

En forkyndelse af evangeliet herhjemme må derfor nu mere end nogensinde doku-menteres af den frugt, det bærer i vorrt liv. Kun sådan har missionsarbejdet i Danmark mulighed for både at forkynde Kristus på en overbevisende måde og genoprette en menneskelig modtagelighed for ham.

Kun sådan kan vi få øjnene op for nød-vendigheden af vor deltagelse i missions-arbejdet udover landets grænser.

Økumeni

Kirkesplittelsen må opleves af alle implicerede parter som en kompromittering af vor fælles pligt til mission. Et samarbejde må ske efter store linier i den kristne målsætning og insistere på personlig kvalitet for at kunne svare til den aktuelle situation i vort samfund. Dette kan udvikle en ny tillid og solidaritet, ja måske hidføre en omgrup-tering blandt de kristne, idet mange viser sig at være indenfor, som var udenfor, og vice versa. Den økumeniske kontakt vil imidlertid hurtigt synke ned til en rent psykologisk forbrødring og blot øge den religiøse ligegyldighed, hvis den taber den fælles målsætning af syne: Deltagelsen i Kristi dyrkelse af Gud og Hans omsorg for menneskene.

Den tabte enhed i Kristus kan kun genskabes derved, at Kristi liv genskabes i os og i de mennesker, vi sammen vil arbejde for. Dette arbejde vil vise sig at være den stærkest tænkelige udfordring til den faldne menneskenatur – i os selv og alle andre. Det vil derfor være et »modsigelsens tegn«, ganske som Kristi eget liv var det. På den anden side er det kun korsets livskraft, der kan sikre den økumeniske bevægelse mod at visne som en modebestemt retning og give den interesse og betydning udover de kristnes egen kreds. Og det er uden tvivl på korsvejen, at Kristus vil finde og samle sine disciple. Det umiddelbare mål for den økumeniske kontakt kan derfor ikke være en menneskeskabt enhed med dertil hørende pluralistisk resignation og tilpasning, men en fælles længsel og bodfærdig indsats, som kan gøre os værdige til bønnehørelse, også hvad kirkesplittelsen angår.

Kirkens eukaristiske fællesskab

Den økumeniske kontakt er kun økumenisk i den grad, deltagerne er repræsentative for deres respektive menigheder og kirkesamfund. En individualistisk og subjektivistisk kristendom uden et kirkefællesskab er her ganske uden interesse. Det er fællesskabet,

som Kristus ved at indstifte kirken har valgt som sin udtryksform. Det er fællesskabet og dets kvalitet, verden spørger efter i dag.

Vor indsats på samtlige opgaveområder må derfor være båret af et vidnesbyrd, der går langt udover den enkelte kristnes gode vilje – og beviser troens gennemslagskraft og menneskelige frugtbarhed i et helt gudsfolk. Kirken i Danmark må lære ikke blot at hænge sammen i det institutionelle. Den må blive sig bevidst som et eukaristisk fællesskab, der sammen med Kristus ofrer den fælles indsats til Gud, i tilbedelse, lovprisning og tak, og som sammen drager konsekvensen af Kristi kærlighedsoffer gennem indbyrdes omsorg og fælles ansvarlighed for verden. Det betyder en gennemgribende aktivisering af hele kirkefolket i retning af Kristi målsætning for dets liv, og det er uden tvivl her, viljen til fornyelse af den danske kirke skal stå sin prøve.

Alle må tage et medansvar for menigheds fællesskab og trivsel. Enhver må besinde sig på sit kald, sine nådegaver og funktioner over for kirken og verden. Alle må hjælpes ad i et målbevidst arbejde med Guds ord og et voksende beredskab i modtagelsen af sakramenterne, så at Kristi liv og arbejde ikke blokeres af Kirken, men kommer til stadigt stærkere gennembrud i den. Menighedens fællesskab må nå en sådan modenhedsgrad, at der kan trækkes vekslere på det som fællesskab af den omboende verden. Den kristne menighed skal ikke blot lade høre fra sig, når det gælder konstruktiv kritik af samfundet, men også og især, når det gælder personlige ofre for at menneskeliggøre tilværelsen for andre. Som kristent vidnesbyrd vil en sådan fælles indsats veje uendeligt meget tungere i samfundets øjne end selv en nok så heroisk indsats fra en enkelt kristens side. Det er vor pligt at vise verden, hvor menneskeværdigt et samfund kan blive, når Kristus lever og virker i det.

Kun således vil liturgien blive til liv, og livet vil – i evangelisk alvor og glæde – blive een fortsat liturgi, dvs. fælles dyrkelse af

Gud i Kristus. Samtidig vil et splittet, af-personaliseret samfund i Kirken ikke se en institution, men genopdage den som det gudsfolk, der lever og ånder for Kristi kærlighed til Gud Fader og alle Hans børn.

Uddrag af mindretals- betænkningen

En kirke for de andre

Ordet kirke kan betyde to ting: 1. Forsamlingen af alle dem, der såvel her på jorden som i Riget lever af Guds liv, og 2. det synlige redskab, som Kristus har indstiftet og bruger til at meddele dette liv. Vi vil her kun beskæftige os med kirken som et redskab, hvis mål det skal være, at Gudslivet vokser hos dem, der allerede har modtaget det (kirken for de kristne), og bliver givet til dem, der endnu ikke har fået det (kirken for de andre). Man kan ikke vælge den ene af disse funktioner fremfor den anden, – de er nemlig uadskillige.

Mens der ikke er nogen fare for, at kirken skal glemme, at den er til for de kristne, er der en udpræget tilbøjelighed til at glemme dem, der er, føler sig eller betragter sig som værende udenfor. Og på den måde holder den op med at være kirke i ordets fulde betydning. »En kirke, som ved, at den er en fortsættelse af apostolatet, og at den er til for at forkynde Guds rige, »driver« ikke mission! Tværtimod, den er mis-

Skal kirken søge at opbygge et beskyttende miljø for de troende eller i højere grad lære de troende at være kristne i verden.

sion, den er Guds udstrakte hånd til verden. En kirke uden mission ville derfor være en absurditet. Er en kirke ikke længere mission i hver del af sit liv, er den sunket ned til at være et tempel, et sted for fælles religiøs selvopbyggelse«. (Kirkernes møde i New Delhi, s. 54. Munksgaard, 1962). Derfor kan man ikke sige, at nu bringer vi først orden i vore egne sager, og så driver vi mission, for den eneste måde vi kan ordne dem på, er ved at drive mission.

Den enkeltes missionsindsats

Missionen (sendelsen) omfatter mange andre opgaver end den direkte forkyndelse. Mange kristne får aldrig lejlighed til at tale om Kristus med mennesker, for hvem han ingenting betyder. Men enhver form for indsats for det fælles vel, som har rod i kærligheden til Gud og næsten, bidrager direkte til Gudsrigets komme, selv om det måske er et vidnesbyrd, som ingen ser, eller som ingen bevidst forbinder med den kristne tro. Vi skal derfor snarere lægge an på at være noget for andre end på at gøre det klart for dem, hvorfor vi gerne vil være det. Denne erkendelse kommer helt af sig selv, hvis bare vi prøver på at leve op til vort kald: at være kirke for de andre.

Gudstjenesten munder ud i en sendelse, og mission betyder, at man ikke lægger troen væk sammen med søndagstøjet, men at man er kristen alle ugens syv dage. Det, det gælder om, er nemlig ikke så meget at gøre noget ud over sit arbejde som at gøre sit arbejde for de andre. Kirkens målsætning er at gøre de kristne til Kristi bevidste medarbejdere (1. Kor. 3,9) i dagliglivet.

Den fælles missionsindsats

Den bedste måde, hvorpå man kan fremme missionsånden hos den enkelte, er gennem en fælles missionsindsats. Og denne indsats kan ses fra to supplerende synsvinkler.

Den danske katolske kirkes indsats til ydre mission

Vi argumenterer ud fra vort ringe antal og vore små ressourcer, når det gælder om ikke at bidrage direkte og officielt til ydre mission. Men den danske katolske kirkes åndelige vel kan ikke isoleres fra Guds riges vækst verden over. Det må derfor være synodens opgave at præcisere, hvordan den danske katolske kirke kan praktisere sin katholicitet ved at se lidt længere end til sine geografiske grænser.

Vi må ganske konkret stille spørgsmålet, om hvilken procentdel af vort arbejde og af vore ressourcer, der skal sættes ind på andet end at udbygge vor lille danske menighed. Vort bispedømme har verdensrekord, hvad angår antal af præster pr. katolik: 1 præst for hver 200 katolikker og 1 søster for hver 35! Hvad kan vi gøre for at disse præsters og søstres tid og kræfter i højere grad bliver sat ind på også at gavne andre end vore egne?

Den danske katolske kirkes indsats for de andre

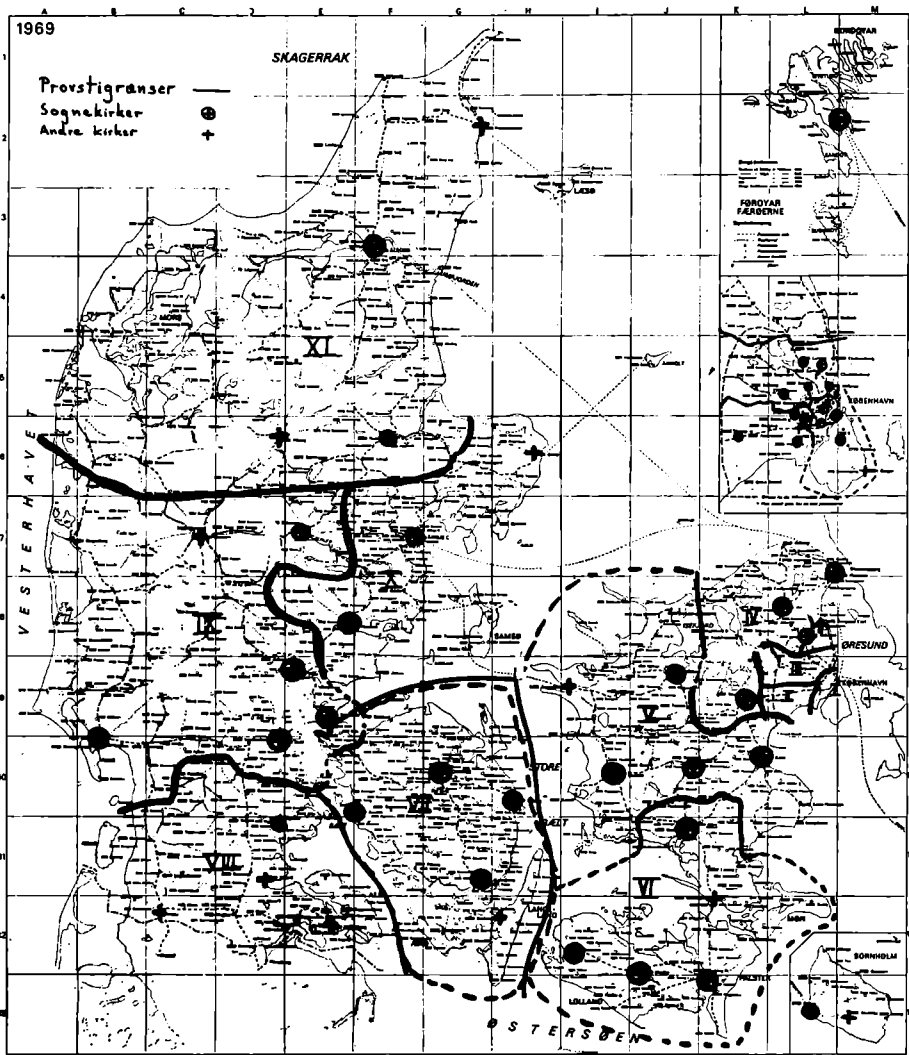
Kirkens ansvar udadtil klares ikke bare ved, at den engagerer sig pr. stedfortræder. Hvordan kan man udtrykke, at kirkens opgave ikke bare er at uddanne de kristne, som så bagefter engagerer sig i de andres tjeneste, men at den som helhed i fællesskab med de andre menneskelige samfund må tjene menneskeheden fælles vel? Hvis selve kirken, og ikke bare katolikkerne, står i de andres tjeneste, kan den ikke undrage sig al den form for »politisk« stillingtagen under påskud af, at det vil skade dens åndelige mission. »Kærlighed har en krop«. Hvordan kan vi give kirken en krop, som vil hjælpe den til at elske de andre? Hvilken rolle har vore diakonale

institutioner i en sådan henseende? Hvilket lys kaster det på problemet katolske eller kristne institutioner kontra deltagelsen i de profane institutioner?

Konklusion

Målsætningsdebatten kan forme sig som en principdiskussion om kirkens funktion, eller den kan finde sted gennem diskussioner om prioriteringer af de forskellige opgaver. Men vi kan ikke komme udenom den, hvis vi ønsker, at synodens arbejde skal være mere end bare lapperi. At være realist i dette tilfælde er at se langt frem og højt op.

Mindretalsbetænkningen er signeret af Walter Dalland, V. Doclos O. P. og Jan Pinborg.

Bispedømmets fremtidige struktur

Biskop Martensen havde på forhånd bedt om, at synoden måtte tage sig af spørgsmålet om bispedømmets fremtidige struktur, fordi det er et uhyre vigtigt spørgsmål, også fordi synodens beslutninger slet ikke kan gennemføres uden helt nye råd.

Kommissionen har udarbejdet nogle store betænkninger.

Forslagenes hovedtanke er at skabe rammerne for et bedre arbejde indenfor menighederne, menighederne imellem og endelig indenfor bispedømmet. Derfor foreslås der oprettelse af menighedsråd i hvert sogn. Nogle af de sogne, der ligger hinanden nærmest, samles i et provsti, som også vælger et råd, og ud af disse råd vælges så pastoralrådet for hele bispedømmet.

Oprindelig ønskede en del af kommissionens medlemmer at gå endnu mere radikalt til værks. Man talte ikke om sogne, men om menigheder. En menighed var en større gruppe mennesker, som havde så meget til fælles, at de gerne ville samles om en bestemt præst, der skulle være deres sognepræst. For ikke at gøre det for uoverskueligt skulle provstierne være den egentlige inddeling af landet kirkeligt set, og indenfor provstierne skulle menighedsdannelsen foregå. Når man ville gå så vidt, hang det dels sammen med et naturligt ønske om at kunne hjælpe de mange grupper af fremmedarbejdere, som bor i Danmark for en kortere tid, dels var det – og det var det vigtigste – ud fra en erkendelse af, at sogne i den gamle betydning var ophørt med at spille nogen rolle.

Der viste sig imidlertid stor uvilje mod denne opløsning af sognetilhørsforholdet, og kommissionen har derfor opgivet denne side af sagen. Man har derimod fastholdt ideen om inddeling i provstier, og det er nok her, den store enighed vil vise sig.

Et flertal i kommissionen har søgt at finde frem til en inddeling af landet i provstier, sådan at afstanden mellem sognene ikke er for stor, og at provstiets antal af katolikker gør et arbejde realistisk (IA).

Dette forslag vil betyde en inddeling af landet i 11 provstier. Overfor dette foreslår et mindretal meget større provstier. Enten vil de foreslå, at de nuværende 6 regioner gøres til provstier, eller de foreslår en ny inddeling, der vil

give 5 provstier (IB). Deres tanke er, at samarbejde derved lettere kommer i stand, og at man undgår at skabe et kæmpeapparat, som måske vil vise sig at føre til ingenting. Uden at gøre nogen uret kan ånden i de to standpunkter vel formuleres sådan: Den første gruppe ønsker dristigt at skabe nogle små anvedelige enheder, den anden gruppe er bange for, at der slås større brød op, end vi kan bage.

Det er ikke til at vide, hvordan løsningen bliver, men det synes som om, det er Syddjylland og Fyn, der ønsker de større provstier, og det er måske muligt med et kompromis, der skaber provstier af forskellig størrelse.

RESOLUTION I A

For at den pastorale målsætning for den katolske kirke i Danmark kan opfyldes, er det nødvendigt:

1. at fællesskabet i hver menighed udbygges, intensiveres og konstrueres,
2. at de enkelte menigheder selv betragter sig som dele af et større fællesskab, de både har ansvar for og nyder godt af.

Heraf følger, at også lægfolket må inddrages i det pastorale ansvar på de forskellige niveauer med de dertil hørende rettigheder og pligter.

Det betyder endvidere, at arbejdet fremover fortrinsvis må etableres som samarbejde mellem dem, der udfører en opgave i kirken, det være sig præster, ordensfolk eller lægfolk.

Synodens plenarforsamling anbefaler under henvisning til konstitutionen om kirken (især kapitlerne 2-4), dekretterne om Biskoppernes hyrdebuveri i kirken, om Præsternes tjeneste og liv og om Lægfolkets apostolat, at dette sker efter følgende retningslinier:

I. Provsti- og sognelnddeling

1. Det katolske bispedømme i Danmark opdeles i geografisk afgrænsede områder, kaldet provstier, omfattende flere menigheder.

2. Menighederne indenfor provstiet samles i geografisk afgrænsede sogne og indenfor sognene eventuelt i kirkedistrikter.

3. Der åbnes mulighed for at ophæve sogne- og distriktsgrænserne indenfor provstiet.

4. Der åbnes mulighed for grupper af katolikker af fremmed nationalitet at etablere sig med menighedsråd.

5. Der åbnes mulighed for en katolik gennem »sognebåndsløsning« at tilknytte sig en anden menighed end menigheden i det sogn (distrikt), hvor han er bosat.

II. Menighedsråd

6. I hver menighed oprettes et menighedsråd bestående af (sogne)præsten, som er født medlem, og et antal medlemmer, valgt ved direkte valg af og blandt menighedens medlemmer.

7. Menighedsrådene er medansvarlige for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, der hovedsagelig angår menigheden.

III. Præsteskabet

8. De til menighederne i et provsti knyttede sognepræster, kapellaner og de præster, som enten bor i provstiet, eller som udøver deres gerning indenfor provstiet, udgør et kollegium under forsæde af en provst, hvis funktion det er at tjene arbejdsfællesskabet i provstiet.

IV. Provstiforsamlingen og provstirådet

9. Menighedsrådene i provstiet og dettes præsteskab udgør provstiforsamlingen, hvorfra provstirådet, der består af provsten og et antal blandt provstiforsamlingen valgte medlemmer, udgår.

10. Provstiforsamlingen og provstirådet er medansvarlig for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, der hovedsagelig angår provstiet som helhed.

V. Pastoralrådet

11. For hele bispedømmet oprettes et pastoralråd, der sammensættes af:

- a. en præst fra hvert provsti og en efter provstiets størrelse passende repræsentation for lægfolket.
- b. et antal ordenssøstre.
- c. et antal medlemmer udpeget af biskoppen.

12. Pastoralrådet er ansvarlig overfor og sammen med biskoppen for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, som hovedsagelig angår hele bispedømmet.

VI. Valgret og valgbarhed

13. Enhver katolik, som ikke har bragt sig i åbenbar modsætning til den katolske kirke, har valgret og er valgbar til menighedsrådet og pastoralrådet.

14. Valgrets- og valgbarhedsalderen fastsættes til henholdsvis 16 og 18 år.

VII. Valg

15. Der oprettes en valgkomité i bispedømmet til at forberede og gennemføre det første valg til menighedsråd og pastoralråd herunder foretage en midlertidig provstiinddeling.

Synodens plenarforsamling anbefaler, at resolutionen bringes til udførelse efter retningslinierne i det regulativ for menighedsrådene, provstiforsamlingen og pastoralrådet, som har været til behandling i regionerne, og hvis principielle indhold har været gen-

stand for drøftelse på plenarforsamlingen. Ved udførelsen bør der tages hensyn til de i regionerne og på plenarforsamlingen afgivne udtalelser.

Signeret:

Michael Bastiaansen
Bente Nygaard Hansen
Anders Hjorth
Leo Karup
Lars Messerschmidt
Sigrid West

RESOLUTION I B

For at den pastorale målsætning for den katolske kirke i Danmark kan opfyldes, er det nødvendigt:

1. at fællesskabet i hver menighed udbygges, intensiveres og struktureres.
2. at hver enkelt menighed betragter sig som en del af et større fællesskab, den både har ansvar for og nyder godt af.

Heraf følger, at også lægfolket må inddrages i det pastorale ansvar på de forskellige niveauer med de dertil hørende rettigheder og pligter.

Det betyder endvidere, at arbejdet fremover fortrinsvis må etableres som samarbejde mellem de personer, der udfører en opgave i kirkens tjeneste – præster, ordensfolk og lægfolk.

Synodens plenarforsamling anbefaler under henvisning til konstitutionen om kirken (især kapitlerne 2-4), dekretterne om *Biskoppernes hyrdebrev i kirken*, om *Præsternes tjeneste og liv* og om *Lægfolkets apostolat*, at dette sker efter følgende retningslinier:

I. Inddeling af bispedømmet

1. Det katolske bispedømme i Danmark opdeles i geografisk afgrænsede sogne, som samles i regioner. Da det på nuværende tidspunkt ikke er endeligt afklaret, hvilke opgaver, der skal løses på regionsplan, foreslås det, at regionsopdelingen indtil videre svarer til de nuværende synoderegioner (evt. med visse ændringer i henhold til de erfaringer, der er høstet i synodens regionale periode).

2. Hvor pastorale grunde taler herfor, kan sognene opdeles i kirkedistrikter.

3. Hvor pastorale grunde taler herfor, kan revision eller ophævelse af distrikts-, sogne- og regionsgrænser finde sted, idet der må sikres den fornødne frihed til at indrette sig i overensstemmelse med de lokale forudsætninger, som varierer fra landsdel til landsdel.

4. Der åbnes mulighed for grupper af katolikker af fremmed nationalitet at etablere sig med menighedsråd.

5. Der åbnes mulighed for en katolik gennem »sognebåndsløsning« at tilknytte sig en anden menighed end menigheden i det sogn (distrikt) hvor han er bosat.

II. Menighedsråd

6. I hver menighed oprettes et menighedsråd bestående af et antal medlemmer valgt ved direkte valg af og blandt menighedens medlemmer samt af (sogne)præsten, som er født medlem.

7. Menighedsrådene er medansvarlige for

løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, der hovedsagelig angår menigheden.

III. Præstesamarbejde

8. Alle præster, som er bosiddende i en region eller udøver deres gerning indenfor regionens område, opfordres til at samarbejde snævert med hinanden og især være opmærksomme på at foretage en sådan form for arbejdsdeling, at den enkeltes evner og kræfter bedst muligt kommer til udfoldelse. Der åbnes mulighed for, at biskoppen, hvor pastorale grunde taler herfor, kan udnævne præster til varetagelse af særlige opgaver på tværs af sognegrænserne indenfor en eller flere regioner.

IV. Regionalt samarbejde.

9. I hver region oprettes et regionalråd bestående af 3 personer fra hvert sogn: sognets præst, menighedsrådsformand og pastoralrådsmedlem.

10. Regionalrådet er ansvarligt for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, der hovedsagelig angår regionen som helhed. Regionalrådet vælger et formandskab på 3 personer, som skal fremme, koordinere og inspirere samarbejdet i regionen.

V. Pastoralrådet

11. For hele bispedømmet oprettes et pastoralråd, der sammensættes af:

- a. et medlem fra hvert sogn valgt af dettes menighedsråd.
- b. en præst og en ordenssøster fra hver region valgt af regionalrådet.
- c. et antal medlemmer udpeget af biskoppen med det formål at supplere rådet med særlige sagkyndige. Indstilling herom foretages af de valgte medlemmer.

12. Pastoralrådet er ansvarligt overfor og sammen med biskoppen for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, som hovedsagelig angår hele bispedømmet.

VI. Valgret og valgbarhed

13. Enhver katolik, som ikke har bragt sig i åbenbar modsætning til den katolske kirke, har valgret og er valgbar til menighedsråd og pastoralråd.

14. Valgrets- og valgbarhedsalderen fastsættes til henholdsvis 16 og 18 år.

VII. Igangsætning

15. Der oprettes en eksekutivkomité til at forberede og gennemføre det første valg til menighedsråd og pastoralråd, herunder udarbejde forslag til forretningsorden for de respektive råd.

Synodens plenarforsamling anbefaler, at resolutionen bringes til udførelse efter retningslinierne i regulativ for menighedsråd,

regionalråd og pastoralråd, som har været til behandling i regionerne og hvis principielle indhold har været genstand for drøftelser på plenarforsamlingen. Ved udførelsen bør der tages hensyn til de i regionerne og på plenarforsamlingen afgivne udtalelser.

Signeret:

Finn Sørensen. Johannes Umans.

RESOLUTION II

Synodens plenarforsamling anbefaler biskoppen:

1. at give lægfolk, herunder søstre og ikke ordinerede ordensbrødre, midlertidige beføjelser til at udøve visse diakonfunktioner, især i provinsen på de steder, hvor der ikke er nogen fastboende præst.
2. at nedsætte en kommission (evt. under pastoralrådet) til at forberede indførelsen af permanente diakonembeder.

Signeret:

Michael Bastiaansen
Bente Nygaard Hansen
Anders Hjorth
Leo Karup
Lars Messerschmidt
Finn Sørensen
Johannes Umans
Sigrid West

RESOLUTION III

Synodens plenarforsamling anbefaler biskoppen, at der etableres en kirkelig ombudsmandsordning efter følgende retningslinier:

1. Den nordiske bispekonference udnævner en kirkelig ombudsmand, hvis område eventuelt skal dække alle nordiske katolske bispedømmer.
2. Ombudsmanden udtaler sig efter begæring af personer, grupper, organisationer m.v. om behandlingen af sager eller anliggender, hvori vedkommende personer m.v. er impliceret. Ombudsmanden skal desuden på eget initiativ udtale sig om tilsvarende sager og anliggender.
3. Ombudsmandens udtalelser og responsa offentliggøres.

Signeret:

Michael Bastiaansen
Bente Nygaard Hansen
Anders Hjorth
Leo Karup
Lars Messerschmidt
Finn Sørensen
Johannes Umans
Sigrid West

Liturgien og den enkeltes bønsliv

Det er indtrykket, at der var og er uklarhed over, hvad liturgi dækker, idet en del mennesker synes at opfatte det som dækkende gudstjenestens ydre ramme. Hvis det er rigtigt, at mange i menighederne har en alt for uklar opfattelse af, hvad liturgi, og først og fremmest messe er, så forestår der præsterne og kateketer et stort arbejde med at indføre alle i gudstjenestens væsen. Det er imidlertid et spørgsmål om, det alene skal ske

gennem prædiken og anden form for undervisning, eller der kan findes former for gudstjeneste, som i sig selv bedre kan forklare menigheden, hvad messen er.

Det er disse og lignende tanker, der ligger bag liturgikommissionens arbejde. Den understreger betydningen af variationsmuligheder fra menighed til menighed, dog uden så store forskelle, at der skabes forvirring; og der ønskes tilladelse til, at bestemte grupper får lov til at

eksperimentere for at finde frem til egnede former for unge, for lejre osv. Samtidig understreges betydningen af en egnet undervisning og nye former for modtagelsen af f.eks. bodens sakramente, så dette sakramentes natur kommer bedre frem.

Hvad den ydre form angår er det kommissionens ønske, at et arbejde med at finde egnet musik fremskyndes, men det er tydeligt, at kommissionen og synoden i øvrigt formodentlig egentlig ikke har gjort sig klart, i hvilken grad man ønsker at arbejde videre med den nuværende form for messe, eller om man virkelig ønsker at finde frem til nye former igennem eksperimenter. Former som bedre udtrykker messens mening for mennesker i dag.

Danmark har ikke præstemangel, som det kendes i udlandet, men vi bor jo meget spredt over hele landet, og derfor er der et stort behov for mange gejstlige. Det er derfor ikke mærkeligt, at både denne kommission og andre har ønsket vielse af diakoner, som kunne holde en ordets gudstjeneste, de mange steder, hvor præsterne ikke kan nå hen hver søndag.

Uddrag af betænkningen fremlagt som resolutioner og forslag

Første del - Liturgien

1. Generelt

- A -

Hovedformålet med den liturgiske fornyelse er at ajourføre liturgien i Den katolske kirke i Danmark på grundlag af Koncillets bestemmelser, uden derved at begrænse fornyelsen til disse bestemmelser.

(Betænkning, s. 5, § 1, stk. 1).

- B -

Enhver fornyelse forudsætter at katolikkerne gøres fortrolige med Koncillets dokumenter og ånd gennem oplysning og undervisning især om liturgiens betydning for og forbindelse med det daglige liv.

(Betænkning, s. 6, § 4, stk. 4).

- C -

Indenfor rimelige grænser behøver liturgiens former ikke at være ensartede i alle sogne. Men af pastorale hensyn bør der være et faste rammer omkring liturgien, især ved større menigheds-øndagsmesse, så at menighedsællesskabet også kan komme til udtryk i den ydre holdning.

(Betænkning, s. 5, § 2, stk. 1).

- a - Ingen.

- b -

Synoden foreslår, at den biskopelige Liturgikommission suppleres med ordenssøstre og lægfolk, og evt. med ikke-katolske medlemmer, for at lette kommissionens arbejdsbyrde ved fremtidig planlægning og iværksættelse af de af biskoppen godkendte fornyelser.

- c -

Synoden henstiller til bispedømmet, at sørge for en snarlig udgivelse af den nye Ordo Missæ («Missæ normativa»), som imødekommer behovet for en vis enhed ved fasthed i struktur, og en vis frihed i udførelse.

Det kunne udgives som et billigt hefte med messens faste dele efter den messeordning, som træder i kraft den 30. november d.å.

Financieres af menighederne.
(Betænkning, s. 5, § 2, stk. 2 og s. 6, § 4, stk. 1).

- D -

Synoden samtidig med at den vender sig imod en tilfældig lokal eksperimenteren, ønsker alligevel at der gives mulighed for velplanlagte eksperimenter i dertil egnede grupper: f.eks. friere former for messer for unge, børn, en messe læst i en familie, i en lejr, m.m.

(Betænkning, s. 5, § 2, stk. 2).

- E -

Ændringer forudsætter en grundig forberedelse, således at en væsentlig del af menigheden kan nå at følge med. En modningsproces er nødvendig for at de liturgiske ændringer kan blive af værdi.

Kun på den måde bliver liturgien meningsfyldt for kirkefolket og en inspiration for kristenlivet.

(Betænkning, s. 5, § 3, stk. 2).

- F -

Menighedsrådene skal tages med på råd når ændringer tænkes indført.

(Betænkning, s. 5, § 3, stk. 3).

- G -

Ingen.

- d -

Ingen.

- e -

Omtalte forberedelser kunne ske ved studiekredse, menighedsaftener, gennem sognebladet, samt ved kommentarer før eller under gudstjenesten.

(Betænkning, s. 5, § 3, stk. 2).

- f -

Ingen.

- g -

1. Der foreslås plads til stilhed under messen for at fremme det personlige engagement, f.eks. før kirkebønnen, efter menighedsbønnerne og efter kommunionen.

(Betænkning, s. 6, § 6, stk. 7).

2. Messen

2. Vedr. Nadveren. Præsterne anmodes om at give kommunionen på den måde, som kommunikanterne ønsker det, altså i munden eller i hånden; dog burde den enkelte tilpasse sig skikken i den menighed, hvor han kommer. Børn skal lære at gøre det smukt og værdigt. Kommunion under begge skikkelser anbefales som det bedste udtryk for menighedens deltagelse i Eukaristien også i Pagtens Kalk.
(Betænkning, s. 6, § 6, stk. 6, og s. 12, tilsvarende bemærkning).

3. Dåben

- H -

Forud for dåben skal der gives en efter forholdene tilpasset undervisning til forældre og faddere.

(Betænkning, s. 7, § 7, stk. 2).

4. Bodens sakramente

- I -

Det er vigtigt at børnene ikke modtager Bodens sakramente før de har nået en sådan modenhedsgrad, at de forstår, at synden betyder noget i forhold til Gud – ikke bare til forældrene o.l. Børn behøver ikke nødvendigvis at modtage Bodens sakramente før de modtager Alterets sakramente.

(Betænkning, s. 7, § 9, stk. 4).

5. Ægteskabets sakramente

- J -

Ingen.

At der udgives et særligt rituale for blandede ægteskaber, hvor der er mulighed for at såvel en katolsk som en ikke-katolsk præst foretager vielsen i fællesskab.

(Betænkning, s. 7, § 10, stk. 4) (der henvises også til Ægteskabsbetænkning II).

6. De syges salvelse

- K -

Ingen.

At der udarbejdes et rituale, der kan tilpasses den syges tilstand.
(Betænkning, s. 8, § 11, stk. 2).

7. Konvertitoptagelse

- L -

Ingen.

- l -

Ritualet foreslås ændret, så at det bedre udtrykker konvertitens tilslutning til troens fylde (katolicitet), og indlemmelse i menighedens fællesskab.

(Betænkning, s. 8, § 13).

8. Trosbekræftelse

- M -

Ingen.

- m -

Synoden opfordrer biskoppen til at nedsætte en kommission, der skal arbejde på enten at forny eller afskaffe Trosbekræftelsen.

(Betænkning, s. 11, tillæg 1).

9. Andagter

- N -

Ingen.

- n -

1. Nye former for andagter foreslås som »Ordets gudstjeneste« til brug ved forskellige lejligheder: f.eks. de liturgiske tider i kirkeårets løb, bodsgudstjenester, (gruppeandagter) beregnet på og rettede sig efter alderstrin og behov, o.l.

Bibel- og sprogkyndige opfordres til at udarbejde udkast, som kan indsendes til Den biskoppelege Liturgikommission til udgivelse.

(Betænkning, s. 8, § 16, stk. 1).

2. Vore forlag opfordres til at udgive disse »andagtsbøger«, omhandlende korte skriftsteder med kommentarer til brug ved Ordets gudstjenester, og at samle i samme bog de bedst egnede af de bibelske (»Davids«) salmer, der i høj grad bør være Gudsfolkets bøn, samt at henvise til egnede danske salmer, så læsning, bønner og salmer kan danne en harmonisk helhed.

(Betænkning, s. 9, § 18).

10. Sprog

- O -

Det liturgiske sprog skal være forståeligt og have en solid forbindelse til dansk. Det må være værdigt og tilgængeligt for mennesker af idag, og alligevel have et så tidløst præg, at det kan forstås i dag og om tyve år. Det er klart at symbolsprog er uundgåeligt når troens mysterier skal udtrykkes.

Efter forholdene og lejlighedsvis kan det latinske sprog benyttes som en liturgisk udtryksform.

(Betænkning, s. 9, § 19, stk. 1 og 2).

- o -

Ingen.

11. Musik

- P -

1. Arbejdet med at fremskaffe en dansk højmesse bør fremskyn- des mest muligt.

(Betænkning, s. 9, § 20, stk. 1).

2. Moderne musik ønskes i hø- jere grad anvendt ved gudstje- nesterne, og menighederne an- modes om at vise større imødek- menhed overfor moderne musik. Nye kompositioner må svare til to kriterier: at de både er kunst- nerisk forsvarlige og pastoralt anvendelige.

(Betænkning, s. 9, § 20, stk. 2).

12. Salmesang

- Q -

Ingen.

- q -

Synoden foreslår enten udgivel- sen af et salmehefte med salmer fra Den danske Salmebog, eller at Den biskoppelige Liturgikom- mission udgiver et salmehefte med katolske salmer, der kan be- nyttes som tillæg til Den danske Salmebog. Sammen med dette til- læg måtte følge en vejledning i brug af salmebogen.

Financieres af bispedømmet.

13. Liturgiens udøvere

- R -

Hele gudsfolket bør tage aktiv del i liturgien. Derfor har begge køn lov til at udøve forskellige liturgiske funktioner.

(Betænkning, s. 9, § 22, stk. 1).

- r -

Da det forudses at det vil tage tid før bispedømmet har viede diakoner, der kan holde Ordets gudstjeneste og uddele kommuni- on m.m., hvor ingen præst kan komme til stede, henstiller syn- noden til biskoppen om at give tilladelse til lægfolk som præ- stens medhjælpere, og efter den nødvendige forberedelse, under visse forhold at holde Ordets gudstjenester og uddele kommu- nion, f.eks. til kronisk syge i landdistrikter o.l.

(Betænkning, s. 9, § 22, stk. 2).

14. Kirkekunst

- S -

Kommissionen for »Arkitektur og Kunst« bør omdannes og sup- pleres med nye medlemmer.

(Betænkning, s. 10, § 23, stk. 1).

- s -

Der foreslås oprettet et kunst- fond, der kan financiere anskaf- felsen af værdifuld kunst.

(Betænkning, s. 10, § 25, stk. 2).

Anden del - Den enkeltes bønsliv

1. Familiens bønsliv

- A -

Den enkeltes bønsliv må have sine rødder fra de tidligste bar- neår, derfor er familiens bøn af grundlæggende betydning.

(Betænkning, s. 13, § 2, stk. 1).

- a -

Synoden opfordrer et team af lægfolk til at skrive ganske en- kle bønner til brug i hjemmet: morgen-, aften- og bordbøn, samt bønner svarende til begivenhe- derne i familielivet, måske føl- gende kirkeåret og familiens kat- olske fester.

(Betænkning, s. 13, § 2, stk. 3).

2. Hjælpe midler

- B -

Vore forlag opfordres til med omhu at udsøge udenlandske bøger, der omhandler emnet bøn, og medvirke til, at de bedste bøger kunne blive oversat.

(Betænkning, s. 13, § 7).

- b -

Synoden foreslår følgende med hensyn til bønslivet:

1. at der bliver holdt retræter, der specielt er lagt an på at lære folk den private bøn. Disse re- træter kunne holdes hyppigt. Man kunne i forbindelse med Kateket- ketcentralen danne et rejsehold, der kunne hjælpe med tilrette- læggelsen af sådanne retræter rundt om i sognene, i hovedsta- den og provinsen.

(Betænkning, s. 13, § 3, stk. 1).

2. Som alternativ kunne man oprette en »retrætecentral«, der kan stille folk til rådighed for sådanne »fordybelsesdage« rundt om i sognene, ikke blot for eks- klusive kredse, men for alle grup- per i menigheden: familiegrop- per, unge, børn, ældre, mødre, m.m.

(Betænkning, s. 13, § 3, stk. 2).

3. At den biskoppelige Liturgi- kommission lader søndagstekster- ne trykke, forsynede med en lille betragende tekst, som konkret hjælp for de katolikker, der har langt til kirke, eller af andre grunde er afskåret fra regelmæs- sig deltagelse i kirkens liv og liturgi.

(Betænkning, s. 13, § 4, stk. 1).

Tredie del
Opdragelse til liturgien
og privat bøn1. Forholdet:
Liturgi/privat bøn

- A -

Synoden understreger at der fin- des en inderlig forbindelse og vekselvirkning mellem bønslivets to sider, mellem bønslivets udvik- ling hos den enkelte og forstå- elsen og fejringen af liturgien. Ligeledes mellem studiet af Den hellige Skrift og katekesen i al- mindelighed.

(Betænkning, s. 15, § 1, stk. 1).

- a -

Ingen.

2. Opdragelse til liturgien

- B -

I den øjeblikkelige situation må opdragelse til liturgien opvække og styrke sansen for:

1. Kirken som fællesskab: Guds- folk og Kristi Legeme;
2. Den liturgiske Forsamling som Gudsfolkets festlige møde og samvær med Gud;
3. den aktive udøvelse af Kristi Præstedømme.

(Betænkning, s. 15, § 1, stk. 2).

- b -

Ingen.

3. Opdragelse til privat bøn

- C -

Opdragelse til privat bøn må søge at fremme bevidstheden om:

1. Guds nærvær i hele vort liv, og, som følge deraf, muligheden for til enhver tid at leve i samfund med Ham;
2. den kristnes værdighed som Guds medarbejder i skabelsens og frelsens værk. (Betænkning, s. 15, § 1, stk. 3).

- D -

Ingen.

- c -

Ingen.

- d -

Synoden foreslår:

1. Oprettelsen af en særlig afdeling for liturgien og den enkeltes bønsliv indenfor bispedømmets kateketiske råd.

(Betænkning, s. 15, § 2, stk. 1).

2. At liturgien forklares langt mere dybtgående ved prædikener, kurser, retrætedage og studiekredse.

(ibid. stk. 2).

3. At kendskab til og fordybelse i Den hellige Skrift øges, først og fremmest gennem prædiken, men også gennem bibelkredse, kurser o.l.

(ibid. stk. 3).

4. At indøvelsen i den enkeltes bøn støttes og vejledes af dem, der har erfaring på dette område, bl.a. gennem retræter under egne former.

(ibid. § 4).

5. At kursus-, kreds- og retræteledere uddannes i sagkundskab med hensyn til bibelen, liturgien og den private bøn.

(ibid. § 5).

Af folkekirkens prøverituale

Kommissionen for »Liturgien og Den Enkeltes Bønsliv« ønsker at fremlægge følgende tekster - taget fra Folkekirkens Prøverituale (1963) - til drøftelse og eventuel godkendelse af synodens plenarforsamling:

1. Trosbekendelsen

Den apostolske:

Vi tror på Gud Fader, den almægtige, Himmels og jordens skaber. Og på Jesus Kristus, hans enbårne Søn, vor Herre, som er undfangen ved Helligånden, født af Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfaren til Dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaren til Himmels, siddende ved Gud Faders den almægtiges højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde. Vi tror på Helligånden, den hellige katolske kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kødets opstandelse og det evige liv.

Amen.

Den nikæonkonstantinopoltanske:

Jeg tror på én Gud, den almægtige Fader, Himmels og jordens, alt det synliges og usynli-

ges skaber: Og på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som er født af Faderen før alle tider, Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud; født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen, ved hvem alt er skabt, som for os mennesker og for vor frelse steg ned fra Himlene og blev kød ved Helligånden af Jomfru Maria og blev menneske; som også blev korsfæstet for os under Pontius Pilatus, blev pint og begravet og opstod på tredje dagen ifølge skrifterne og opfor til Himmels, sidder ved Faderens højre hånd og skal komme igen i herlighed for at dømme levende og døde, og der skal ikke være ende på hans rige. Og på Helligånden, som er Herre, og som levendegør, som udgår fra Faderen og fra Sønnen, som tilbedes og æres tillige med Faderen og Sønnen, som har talt ved profeterne. Og på én hellig, katolsk og apostolsk kirke. Jeg bekender én dåb til syndernes forladelse og forventer de dodes opstandelse og den kommende verdens liv. Amen.

2. Fader vor

Vor Fader, du som er i Himlene! Helliget worde dit navn; komme dit rige; ske din vilje; på jorden, som den sker i Himmelen; giv os i dag vort daglige brød; og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere; og led os ikke ind i fristelse; men fri os fra det onde; thi dit er riget og magten og æren i evighed! Amen.

Apostolatet - to kommissioner

APOSTOLAT I

Emnet apostolat viste sig så stort, at det måtte deles; og selv efter denne deling har man måttet skære ned på antallet af emner.

Apostolat i Danmark har flere sider, end mange sikkert lige med det samme gør sig klart. Sådan er der forholdet til dem, der ikke tror, til de andre kristne trossamfund, der er den ydre mission og endelig katekesen.

Allerede i sin anden betænkning stiller kommissionen en række konkrete forslag, med ønsket om at få »fastere grund« under fødderne i det daglige arbejde.

Der foreslås oprettet kredse, som studerer forholdet til ikke-troende, og studiekredse, som arbejder med forholdet til de andre kristne, ligesom man anbefaler alle at deltage i det økumeniske arbejde, hvor det er muligt.

Hvad katekesen angår, kommer mange gode forslag, som tager sigte på en virkelig hjælp til religionslærerne landet over, og her kunne man særlig fremhæve, at der til den gode faglige viden også skal føjes en pædagogisk uddannelse.

Apostolat I's betænkning

I det følgende fremsættes konkrete forslag, der opfordrer til oprettelse af forskellige kommissioner og andre instanser; disse opfordres til at betragte den udarbejdede betænkning, dissenserne, bilagene, samt regionsudtalelserne som udgangspunkt for deres fremtidige arbejde.

A. Ateisme

Det foreslås, at biskoppen nedsætter en kommission, der skal studere forholdet til det religiøse hos kæmpende ateister, praktiske

ateister og dermed beslægtede livsholdninger.

Sigtet med studiet er at søge en dialog etableret med de pågældende og at vække katolikernes arbejdsbevidsthed i forbindelse med problemerne.

Kommissionens arbejde bør foregå i samarbejde med andre kristne, der også studerer problemet, samt i nær kontakt med »Sekretariatet for ikke-troende« i Rom.

B. Økumeni

Det foreslås, at den siddende økumeni-kommission suppleres med bl.a. danskfødte konvertitter, og at arbejdet systematiseres.

Blandt kommissionens opgaver fremhæves: - Stimulering af menighederne til at udvide fællesskabet i bøn med de øvrige kristne, især i den internationale bedeuge i januar. Det anses for ønskeligt at henlede opmærksomheden på muligheden for at udveksle prædikanter.

- Opfordring af katolikkerne til i størst muligt omfang at benytte sig af den nye økumeniske tekst til Fader vor, som for tiden er under udarbejdelse, og til også at bruge den traditionelle dokologi, som er bevaret såvel i de østlige kirker som i folkekirken.
- Der bør arbejdes for, at de kristne, som lever i blandet ægteskab, stilles frit med hensyn til at søge bistand hos præster fra begge kirkesamfund.
- Det nære samarbejde, som til enhver tid er i gang mellem Caritas og Folkekirkens Nødhjælp, bør følges op af et lignende samarbejde på lokalt plan menighederne imellem.
- Fremme deltagelsen i den årlige kollekt til fordel for Det danske Bibelselskab.
- Etablering af fælles studiekredse på grundlag af de muligheder, som er indeholdt i loven om kommunale aften-skoler og i loven om fritidsundervisning.

C. Katekese

Følgende forslag fra Apostolat I's kommissionsbetænkning, vedtaget i samtlige regioner, fremsættes:

1. Der bør oprettes en kateketisk kommission på bispedømmets plan til koordinering og etablering af samarbejde mellem alle, der er engageret i kateketisk arbejde. (Se bilag I). Blandt kommissionens opgaver fremhæves følgende:
  - a. Udarbejdelse af en rammeundervisningsplan for religionsundervisning i skoler og sogn gældende for hele bispedømmet.
  - b. Systematisk og effektiv organisation af religionsundervisningen af de spredboende børn.
  - c. Oprettelse af centre for religionsundervisning af børn, som er forhindret i at gå i katolske skoler.
  - d. En indsats for at forældresamarbejdet og forældrekatekese i samklang med børnenes intensiveres.
  - e. Imødekomme af behovet for omskoling og ny pædagogisk orientering,

samt supplerende uddannelse gennem kateketikurser.

- f. Nye former for ungdomsarbejde samt stimulering af de allerede eksisterende, således at disse tillader videreførelse af katekese i takt med de unges udvikling og voksende behov for uddybelse af troen.
  - g. Gennemførelse af voksenkatekese, evt. gennem studiekredse, familiegupper, brevkatekese m.v.
  - h. Oprettelse af et permanent organ, der kan tage sig af alle spørgsmål vedr. konvertitundervisning, før og efter op-tagelsen.
  - i. Administration af pengemidler stillet til rådighed for det kateketiske arbejde.
- Udover de fremhævede kommissionsopgaver anføres følgende i regionsrapporterne:
- Udgivelse af kateketisk blad.
  - Understregning af de forhåndenværende børneretræcteres betydning og organisatorisk støtte til dem i den udstrækning, det er nødvendigt - evt. udbygning af børneretræctetanken.
  - Ægteskabskursus i provinsen som brev-kursus.
  - Uddannelse af ledere til familiegroupe-arbejde.
  - Udgivelse af læremidler.
  - Intensivering af bibelkredsarbejde.
2. Til imødekomme af behovet for faglig bistand i religionsundervisningen bør biskoppen udnævne en religionskonsulent, som står til rådighed for alle landets religionslærere.
  3. Det understreges kraftigt, at bispedømmet har et økonomisk ansvar for det kateketiske arbejde, hvorfor dette arbejde bør figurere på bispedømmets budget.

D. Ydre mission

I overensstemmelse med dekretet »Kirkens missionsvirksomhed« fremsætter kommissionen følgende forslag:

- Der oprettes et organ, der har til opgave:
1. At holde sig orienteret om, hvilke bestræbelser, der fra dansk, katolsk side gøres m.h.t. ydre mission.

2. At holde sig i kontakt med danske katolikker, der arbejder inden for ydre mission.
3. At danske katolikker gennem katolsk presse, samt ved foredrag o.l. holdes orienteret om, hvad der foregår inden for ovennævnte pkt. 1 og 2.
4. At skaffe danske katolikker, der måtte ønske at påtage sig arbejde inden for ydre mission, de rette kontakter.
5. At fremskaffe eget kateketisk materiale

11

om ydre mission.
Ovenstående betænkning tiltrædes af samtlige kommissionsmedlemmer:

L. O. Dorn S. J.
M. Drouzy O. P.
V. Duclos O. P.
Sr. Elisabeth-Therese
K. Erngaard
J. Hviid
E. Kieler
G. Kreienbühl
Sr. Myriam Eugenie
J. Møller

APOSTOLAT II

Hvis man ønsker at vide, hvilke overvejelser, der ligger bag ved de forslag, som de to »apostolatskommissioner« har fremmet, skal man gå til de to første betænkninger. Man har begge steder foresøgt sig med en dyberegående beskrivelse af ateismen, økumeni, arbejderspørgsmålet og ungdomsarbejdet for at nævne nogle ting.

Kommissionen for apostolat II har i sidste omgang begrænset sig til 4 emner: arbejderne, ungdomsarbejdet, de fratrådte præster og fremmedarbejderne.

Der er udarbejdet en del resolutionsudkast og nogle konkrete forslag. Man har forsøgt at bane vej, så arbejdet kan blive mere intensivt, uden at altfor mange flere skal begraves i rent administrativt arbejde. Desværre er det sådan, at problemerne angår mange, men at der er få, der egentlig gør noget. Det er derfor håbet, at både strukturændringerne i bispedømmet og fornyelse af gudstjenesten må give mange nye impulser.

Apostolat II's betænkning

I. ARBEJDERE

Resolutioner

1. En indsats fra katolske arbejderes side - både individuelt og organiseret - må betragtes som et nødvendigt led i kirkens ansvar for sine medmennesker.

2. Katolske arbejdere bør være solidariske med deres arbejdskammerater og med deres faglige organisationer uden at svigte deres solidaritet med det katolske fællesskab, hvis

Samarbejde.

forkyndelse om menneskeheds kald til samhørighed i Kristus og den enkelte persons værdighed de bør bestræbe sig for at omforme til en konkret og *troværdig* indsats blandt arbejdskammerater og i de faglige organisationer.

3. Det katolske fællesskab bør støtte de eksisterende katolske arbejderorganisationer dels ved at fremme en større tilslutning til disse for at give dem en bredere basis, dels ved at gøre deres indsats mere troværdig ved at fremme en større vekselvirkning mellem den kirkelige myndigheds udøvere på den ene side og de øvrige troende på den anden side, således at der sker en fordeling af ansvar og opgaver, der i videst muligt omfang er i overensstemmelse med samfundets demokratiske værdier og med kirkes evangeliske grundlag.

4. Enhver katolik og enhver katolsk forening skal have lov til at arbejde for virkeliggørelsen af deres socio-politiske overbevisning, samtidig med at deres indsats som kristne skal sættes i sammenhæng med den industrielle teknologis udfordring til hele samfundet.

Konkret forslag

Synoden *henstiller* til det kommende pastoralråd, at der nedsættes en fast kommis-

Katolske arbejdere bør være solidariske.

sion vedr. et organiseret apostolat blandt arbejderne.

- a. Kommissionens opgave: at fremme en organiseret apostolisk indsats blandt katolske arbejdere. *Denne indsats skal integrere arbejderne i menigheden, sikre en demokratisering af menighedslivets samfundsmæssige struktur og fremme kollegialitetsprincippet mellem kirkens ansvarlige ledere og lægfolk.*
- b. Kommissionens sammenhæng: halvdelen af medlemmerne skal vælges af pastoralrådet, og den anden halvdel skal vælges af de til enhver tid eksisterende arbejderorganisationers kompetente *forsamlinger*.
- c. Kommissionens formand skal vælges af pastoralrådet. Næstformanden skal vælges af og blandt organisationernes medlemmer af kommissionen. Sekretæren vælges af og blandt samtlige kommissionsmedlemmer.

II. UNGDOMSARBEJDE

Resolutioner om retningslinierne for ungdomsarbejde

1. Vedr. skolearbejdet:

a. »Øm-arbejdet« bør udvides dels gennem en snarlig ombygning af det eksisterende Øm, dels gennem etablering af et »østdansk Øm«. De to projekter bør ses i sammenhæng og begge bør have en høj prioritering. Det må i forbindelse med et »østdansk Øm« undersøges, hvorvidt der er mulighed for at etablere noget sådant på økumenisk basis.

Hvad det økonomiske angår, må det betragtes som en landsopgave, dvs. med støtte fra hele bispedømmet.

b. Der bør i tilslutning til det under a. anførte arbejdes for etablering af nye lærergrupper til supplerende af de eksisterende.

2. Til støtte for det eksisterende ungdomsarbejde – specielt for de unge under 16 år:

a. Ansættelse af en eller flere ungdomskon-sulenter bør ske snarest gennem et samarbejde mellem de eksisterende katolske ungdomsforeninger og gennem en udnyttelse af de støtteordninger, som den nye fritidslovgivning åbner adgang til.

b. Det lokale ungdomsarbejde bør også støttes økonomisk af de enkelte menigheder, i hvis kompetente forsamlinger de unge skal være repræsenteret.

c. Oprettelse af ungdomscentre specielt i de store byer bør kraftigt overvejes især i forbindelse med nedlæggelse eller indskrænkninger i eksisterende katolske institutioner.

3. Specielt for de unge over 16 år:

a. Afholdelse af skoleweek-ends eller debat-søndage rundt om i landet, lejlighedsvis med deltagelse af forældre, hvor man på principielt grundlag debatterer problemer, der vedrører de unge af i dag og ansvaret for hinanden – i særdeleshed ægteskabet og relationerne mellem de unge og forældrene. I forbindelse hermed bør der være muligheder for eksperimentale gudstjenester.

b. Ovennævnte forslag bør gennemtænkes i en kompetent gruppe bestående af forældre og unge, der i det hele taget bør overveje nye former for ungdomsarbejde.

4. Et virkeligt integreret samarbejde mel-

lem alt katolsk ungdomsarbejde.

Konkrete forslag

Synoden *henstiller* til det kommende pastoralråd, at der nedsættes en fast kommission vedr. et organiseret apostolat blandt de unge.

- a. Kommissionens opgave: at fremme en organiseret apostolisk indsats blandt unge katolikker. *Denne indsats skal integrere de unge i menigheden, sikre en demokratisering af menighedslivets samfundsmæssige struktur og fremme kollegialitetsprincippet mellem kirkens ansvarlige ledere og lægfolket.*
- b. Det anbefales, at kommissionen nedsætter følgende underudvalg til varetagelse af de nedennævnte opgaver:

1. Et strukturudvalg, der skal fremme en fornyelse og rationalisering, der er pædagogisk og pastoralt begrundet – i samarbejde med de bestående ungdomsorganisationer – af de strukturer og love, der for øjeblikket behersker den apostoliske indsats blandt de unge.

2. Et skole- og byggeudvalg, der skal undersøge mulighederne m.h.t. bygninger, finansiering og samarbejde med andre katolske organisationer (f.eks. arbejderne og de studerende) og/eller samarbejde med andre kristne ungdomsorganisationer på et økumenisk grundlag med henblik på at etablere og drive centre, der gennem deres miljøer og undervisning kan sikre såvel et åndeligt som et oplevelsesmæssigt fællesskab, der i højere grad sætter katolske unge i stand til – som katolikker – at leve i et uddannelses-, fritids- og forbrugersamfund, der på de vilkår, den teknologiske udvikling giver, er demokratisk styret.

Det vil være hensigtsmæssige, om dette underudvalg deles i to arbejdsgrupper:

– En arbejdsgruppe, der forestår den *fysiske* planlægning vedrørende en udvidelse og modernisering af Øm-lejren, *en etablering af et »østdansk Øm«* og oprettelse af en *»ungdomsborg«* for Storkøbenhavn.

– En arbejdsgruppe, der søger at fremskaffe en lærerstab, der er kvalificeret til at forestå arbejdet i og omkring disse centre, og som desuden tilbyder undervisningsalternativer både i faglig og pædagogisk henseende.

3. Et udvalg, der skal fastlægge retningslinierne for en ungdomskon-sulents arbejde: arbejdsområde, kompetence og ansættelsesvilkår. Ungdomskon-sulenten behøver ikke at være en præst.

4. Et udvalg, der skal fremme en egnet lederuddannelse, der helt eller delvis sker i samarbejde med f.eks. ungdomsorganisationernes fællesråd.

5. Et udvalg, der skal fremme integrationen af ungdomsarbejdet i menighedens større fællesskab ved f.eks. at sikre ungdomsrepræsentanter sæde i menighedsrådene, ved at sikre en uddannelse af egnede ungdomspræster og ved at fremme en fælles aktivitet mellem de unge og deres forældre.

Fællesskabsfølelsen skal fremmes blandt de unge.

- c. Kommissionen sammensætning: halvdelen af medlemmerne skal vælges af pastoralrådet, og den anden halvdel skal vælges af de til enhver tid eksisterende ungdomsorganisationers kompetente forsamlinger.
- d. Kommissionens formand skal vælges af pastoralrådet. Næstformanden skal vælges af og blandt organisationers medlemmer af kommissionen. Sekretæren vælges af og blandt samtlige kommissionsmedlemmer.
- e. Kommissionen skal bestemme *underudvalgenes* sammensætning udelukkende under hensyntagen til faglige og organisatoriske kvalifikationer. *Underudvalgenes* medlemmer behøver ikke at være kommissionsmedlemmer.
- f. Kommissionen skal til stadighed føre tilsyn med *underudvalgenes* virke.

III. FRATRÅDTE PRÆSTER Resolutioner

1. Da præstevielsen indebærer et varigt ansvar i de troendes tjeneste, kan fratrædelser fra præstegerningen ikke accepteres som normal praksis.
2. Hele det katolske fællesskab må vedkende sig sit medansvar for at forebygge flere fratrædelser ved at finde og iværksætte passende løsninger på de komplicerede problemer, som er årsag til disse fratrædelser.
3. Desuden må det katolske fællesskab vedkende sig sit medansvar for de præster, som er fratrådt deres præstegerning.
4. Da en af de væsentlige årsager til præstefratrædelser er ønsket om at gifte sig, og da det kristne ægteskab må anses for at være foreneligt med og *berigende for* et præstekald, burde den nugældende kirkelov om præsternes pligt til at leve som cølibatære ophæves, således at enhver præst eller præstekandidat efter personlig overbevisning og *den nåde, der er givet ham*, frit kan vælge ægteskabet såvel som cølibatet.
5. Da en anden væsentlig og for vor tid særlig og fremtrædende årsag til præstefratrædelser er alvorlige og udsigtsløse konflikt-situationer, hvor præsten anser sin pastorale indsats uretfærdigt eller vilkårligt hæmmet af sine overordnede, burde der etableres en ordning, hvorefter en uvildig person får lov til diskret at undersøge sådanne situationer, forsøge at mægle mellem parterne og evt. rette henstillinger til de pågældende i tilfælde af kirkeretslige og/eller menneskelige krænkelser.
6. Når en præst af en eller anden grund er fast besluttet på at fratræde sit embede,

burde dette finde sted i størst mulig harmoni med det katolske fællesskab, således at han kan indtage sin nye plads i kirken og i samfundet på værdig vis.

7. Det burde ikke være en selvfølge, at en fratrædende eller en fratrådt præst opgiver eller udelukkes fra den gerning, han hidtil har gjort i kirkens tjeneste, for så vidt denne kan udføres af en lægmand, og såfremt *den pågældende præsts forhold til kirken i øvrigt er i orden*.

Konkrete forslag

I overensstemmelse med principperne i de ovenstående resolutioner fremsætter synoden følgende forslag:

1. Synoden opfordrer biskoppen til i samarbejde med kirkens øvrige biskopper at arbejde for ophævelsen af de nugældende kirkeretslige bestemmelser om præsternes påbudte cølibat, *således at gifte mænd kan præstevies og viede præster kan gifte sig uden at nedlægge deres præstegerning*.

2. Desuden opfordrer synoden biskoppen til at arbejde for opnåelsen af særlige tilladelser, hvorefter allerede fratrådte gifte præster får lov til at genoptage deres præstegerning, såfremt de måtte ønske det, og såfremt deres forhold til kirken i øvrigt er i orden.

3. Til forberedelsen af den praktiske gennemførelse af de i nr. 1 og nr. 2 fremsatte opfordringer henstiller synoden til det kommende pastoralråd, at der nedsættes en særlig kommission bestående af lægfolk og præster – fungerende såvel som fratrådte – hvis opgave skal være at undersøge og foreslå en løsning på de praktiske problemer, der måtte opstå ved indførelsen af gifte præster. Kommissionen burde være særlig opmærksom på muligheden af erhvervsarbejde sideløbende med præstegerningen, samt en eller anden form for kontraktansættelse, som tager hensyn til præstens personlige situation og bispedømmets behov.

4. Synoden opfordrer medlemmerne af det af biskoppen den 15/11 1967 nedsatte udvalg vedr. fratrådte præster til at konstituere sig selv som et »præstebistandsråd« med følgende funktioner:

- a. At bistå præster, som har besluttet sig til at fratræde, ved at hjælpe dem til at opnå de fornødne dispensationer, i særdeleshed dispensationen til at gifte sig, og i det hele taget bistå, f.eks. ved hjælp til at få en stilling og ved at formidle midlertidig økonomisk assistance – også under en eventuel omskolingsperiode.

b. I videst muligt omfang at bistå fratrådte præster, hvis retslige forhold til kirken ikke er bragt i orden.

c. At rådgive og hjælpe præster, for hvem det af en eller anden grund er blevet et spørgsmål, om de kan fortsætte i deres præstegerning.

d. At fremme studier og undersøgelser af problemerne vedr. præstefratrædelser og fratrådte præsters stilling i kirken.

Synoden opfordrer alle til at samarbejde med dette råd i udførelse af dets funktioner.

5. Synoden henstiller til det kommende pastoralråd, at der i samråd med præsterådet nedsættes et hurtigt arbejdende udvalg, hvis opgave skal være at udarbejde vedtægterne for en kirkelig ombudsmandsordning med det formål, som er udtrykt i ovenstående resolution nr. 5.

Endvidere anbefales det:

- a. at den nævnte uvildige person betegnes som »ombudsmand«, idet dette navn gennem folketingets ombudsmands virke er særlig tillidsvækkende i den almindelige bevidsthed.
- b. at ombudsmanden udpeges af det kommende pastoralråd, på hvis vegne han øver sin virksomhed.
- c. at de nævnte vedtægter klart fremhæver det særlige kirkelige grundlag for den kirkelige ombudsmands kompetence til forskel fra det statsteoretiske grundlag for folketingets ombudsmands virke. Pastoralrådet kan nemlig ikke i lighed med folketinget påberåbe sig en anerkendt folkesuverænitets ret til at kontrollere og evt. at gribe ind i den daglige administration. Til gengæld kan pastoralrådet som repræsentation for de katolske menigheder i Danmark påberåbe sig sit medansvar for sine trosfæller og deriblandt de præster og den biskop, som er indsat til at tjene fællesskabet.
- d. at ombudsmandsordningen udvides til at omfatte sager vedr. alle katolikker, i hvilket de nævnte vedtægter burde udarbejdes også i samråd med søsterrådet, og forslag til valg af ombudsmanden burde indgives til pastoralrådet af søsterrådet, præsterådet og andre katolske organisationer.
- e. at ombudsmanden vælges blandt kirkeretskyndige personer med stor menneskelig og pastoral erfaring.
- f. at ombudsmanden skal være uafhængig af pastoralrådet såvel som af andre instanser i den praktiske udøvelse af sin virksomhed.

Skolebøger - Skolerekvistter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billedbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Gullandsstræde 8, Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

Niels Boesen

Begravelsesforretning
v/ A. Jørgensen
Nørrebrogade 9, 7100 Vejle
Telefon (05) 82 07 25

OASE KAFFE

Lev. til de katolske Institutioner

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET Skjold

Amaliegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Støt vore annoncører

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 52 06 93

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Abonnement på Katolsk Forum –
ring (01) GO 4895.

Tillæg til 2. betænkning

Vedr.

1. Udlændinge
2. Studenter
3. Gamle og syge
4. Menighedsfællesskab

I. Udlændinge

(Forslag fra Reg. VI.s udvalg for sjælesorg for udlændinge).

Synoden anmoder biskoppen om:

1. at der nedsættes et centralt organ, som overtager ansvaret, stimulerer aktiviteten, følger administrationen og fremmer arbejdets udformning for sjælesorgen for udlændinge i vort bispedømme.

2. at der gennem katolske organisationer (ungdomsorganisationer, arbejderorganisationer o.l.) i nært samarbejde med de nationale menighedens præster – evt. i samarbejde med K.F.U.M. eller »Mellemløst Samvirke« – oprettes forsorgscentre for social og økonomisk rådgivning for fremmedarbejderne og på linie med de allerede bestående centre bliver ramme om sammenkomster og hyggeligt samvær.

3. at gøre præsteskrabet og menighedsrådene klart opmærksom på, at kirkebygninger, menighedsale o.l. ikke kun er forbeholdt danske menighedsmedlemmer, men også vore udenlandske katolikker.

4. at fremme forståelsen for, at bispedømmets økonomi også omfatter udenlandske herboende katolikker og arbejdet i de centre, der indrettes for dem, således at de ikke skal understøttes gennem almisser, men at deres indsats og arbejde værdsættes på linie med de danske katolikkers forhold.

5. at sørge for, at udlændinge oplyses om, at den kirkeskat, man her i landet yder til folkekirken, kan enhver katolik fritages for ved at fremlægge en erklæring fra stedets sognepræst om, at man tilhører den katolske kirke. Vore udenlandske katolikker kan så aftale med det katolske sogn eller med den nationale gruppes præst, hvorledes de kan ordne deres forpligtelser over for kirken. Denne ydelse vil så til sin tid kunne fradrages deres selvangivelse.

II. Studenter

Synoden henstiller til det evt. kommende pastoralråd, at der nedsættes en kommission vedr. katolske studenter.

III. Gamle og syge

Synoden henstiller til det evt. kommende pastoralråd, at der nedsættes en kommission vedr. de gamle og de syge, eller at spørgsmålet tages op af en af pastoralrådet eventuelt nedsat kommission om diakoni.

IV Menighedsfællesskab

Synoden henstiller til det evt. kommende pastoralråd, at der nedsættes en kommission vedr. menighedsfællesskabet, eller at spørgsmålet tages op af en anden af pastoralrådet eventuelt nedsat kommission.

Ægteskab og familie

Da ægteskabs- og familieproblemerne er blandt de største i samfundet, er de det også hos os; og med den tilføjelse, at vi også har de religiøst set blandede ægteskaber til yderligere at komplicere forholdene.

Det kan derfor heller ikke undre, at netop denne kommissions betænkninger har skabt nogle af de stærkeste diskussioner.

Med hensyn til »blandede ægteskaber« har man fra kommissionens side søgt at tage virkelige hensyn til den »anden part«. Man foreslår bl.a., at kirken frafaldet ønsket om en skriftlig erklæring om børnenes religiøse opdragelse. Der opfordres ikke til ligegyldighed, men man lader ægtefællerne selv tage standpunkt i sagen. På samme måde ønsker man også, at der åbnes mulighed for, at

ægteskabet officielt kan indgås andre steder end i den katolske kirke.

Man ønsker også at give mennesker, der lever i »ugyldige« ægteskaber, mulighed for at kunne gå til sakramenterne, hvis de virkelig viser, at de ønsker at leve i samfund med kirken.

Under problemet familieplanlægning går man forsigtigt frem med klar understregning af den enkeltes store ansvar. Alt dette virker som om disse problemer er kommissionens udgangspunkt, men det er ikke tilfældet. Kommissionen har med afsnittene om ægteskabsforberedelse og familierådgivning villet understrege, at det var her man skulle sætte ind for at undgå, at de andre problemer voksede sig endnu større.

børnenes religiøse opdragelse. Det må dog overfor den katolske part understreges, at han/hun må gå helhjertet ind for at evt. børn opdrages katolsk.

2. Det foreslås, at brudeparret principielt stilles helt frit med hensyn til stedet for

ægteskabets officielle indgåelse; dog i overensstemmelse med samfundets almindelige bestemmelser og nødvendigheden af en kirkelig registrering.

3. Som konsekvens af punkt 1 og 2 kan dispensationen for et blandet ægteskab mellem to døbte kristne bortfalde.

4. Ønsket om nadverfællesskab kan være meget stærkt i et blandet ægteskab, hvor begge er engageret i deres religion, og hvor dette bliver et centralt spørgsmål for deres ægteskabelige fællesskab.

a. Det foreslås, at der åbnes den ikke-katolske part mulighed for at gå til kommunion i den katolske kirke.

b. Hvad det modsatte tilfælde angår, er problemet af en sådan art, at en generel løsning kræver dybtgående teologiske overvejelser, således at vi indtil videre må nøjes med at understrege såvel den enkelte katoliks samvittighedsfrihed som hensynet til de andre kirkesamfunds rettigheder.

III. Samlivets problemer, Herunder familieplanlægning

1. Problemerne vedrørende forholdet mellem mand og kvinde er gennem tiderne indenfor kirken væsentligt blevet behandlet i forbindelse med ægteskabs- og moralteologien, under tydelig påvirkning af de til enhver tid herskende sociale forhold. Disse er i vore dage ændret på så mange måder, at vi klart må erkende, at hverken kønsrollernes fordeling, kvindens stilling, familiens struktur, eller børnenes placering mellem familie og samfund er uforanderlige størrelser. Dertil kommer i vore dage en ny indsigt i sexualiteten som menneskeligt grundfænomen af betydning for den personlige udvikling.

2. Alt dette må principielt muliggøre en dybere analyse end før af samtlige de problemer, der angår det seksuelle i almindelighed og det menneskelige samliv i særdeleshed. Det er vor overbevisning, at uden en udstrakt hensyntagen til en sådan analyse vil den katolske opfattelse også specielt af ægteskabet lide skade; men vi må også erkende, at det i øjeblikket ikke er klart, hvordan en sådan hensyntagen bedst kan ske. Imidlertid er det væsentligt i disse spørgsmål at fastholde et åbent perspektiv, også i tider hvor helt konkrete detaljer – som f.eks. præventionsproblemet – lægger beslag på det meste af den aktuelle debat.

3. Hvad dette sidste specielle problem angår, ønsker vi først og fremmest at henviser til de nordiske biskoppers brev herom, idet vi vedrørende de mere praktiske sider af problemet gerne vil tage ligeligt hensyn til de to forskellige grupper af trosfæller:

a. De som accepterer pavens vejledning som vejen til at leve det ægteskabelige liv på rette måde for alle mennesker.

For disse personer må problemet om familieplanlægning i en alvorligt overvejelse situation løses i overensstemmelse med de i rundskrivelsen angivne retningslinier. Forståelse for, at vanskelighederne for ægtefolk, der vælger

I. Blandede ægteskaber

Ved et blandet ægteskab forstås her en forbindelse mellem en katolik og en gyldigt døbt ikke-katolik.

1. Det foreslås, at man fra kirkens side ser bort fra nogen skriftlig erklæring om

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texaco huset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christlans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Centralmøjeriet

Afdeling: Vesterbro

Arhus
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Roman Kusier

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Rosenkransvalfarten til Oskarstrøm finder sted den 7. sept. Tilmelding for danskere: Sakrementskirkens kontor, tlf. 39 53 80 kl. 11-12 (undtagen torsdag).

Støt vore annoncører

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 52 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefy

Fint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker og møbelpolstrer?

Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavnsgade 13, Kbh. Ø.

at leve efter pavens anvisninger, kan være store, er nødvendig. Disse ægtefolk må have den nødvendige pastorale støtte, idet de må betragte anvisningerne som et middel til fuldkommenhed i det kristne liv, en målsætning den kristne må modnes frem til.

b. De, der har en anden opfattelse.

Også for denne gruppe er ansvaret stort. Man må — og her især på forbedringskursus til ægteskabet — give en nøgtern oplysning om familieplanlægning i dens forskellige former. I sig selv vil denne gruppe let finde en teknisk løsning af deres problemer i vort moderne samfund, men visse former for prævention kan medinddrage hele personligheden eller virke som abortiva, og oplysning om disse forhold er påkrævet. Man må med andre ord over for denne gruppe sagligt opstille de forskellige former for ansvarsbevidst familieplanlægning, inclusive den periodiske afholdenhed. Også for denne gruppe vil vanskelighederne være store. De tager selv et ansvar på sig, hvor de føler, at de kan være i konflikt med kirkens autoritet. Det pastorale arbejde over for disse mennesker må veje tungt.

4. Vi opfordrer biskoppen til at søge at etablere et arbejde for den kristne familie efter følgende retningslinier:

1. stimulere til et teoretisk, filosofisk, teologisk studie af sexualiteten som menneskeligt fænomen.
2. herunder opfordre til en bredt anlagt undersøgelse ved fagfolk af ægteskabets problematik.
3. tilråde udbygning af arbejdet i familiegupperne.
4. opfordre til dannelse af et bredt fagligt samarbejde til belysning af familieplanlægningens aspekter. Denne gruppe bør
  - a. videregive sine resultater i tilgængelig form.
  - b. evt. søge formidlet en konkret pastoral medicinsk hjælp til enkeltpersoner og familier.

5. I sit arbejde bør disse grupper af fagfolk være i nær kontakt med ægteskabsundersøgningen og den familierådgivende virksomhed i bispedømmet, ligesom det er ønskeligt, at kontakt og samarbejde etableres med andre organisationer, som måtte arbejde med disse spørgsmål.

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 61 33

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Kirken og den kristne i den moderne verden

Blandt de mange egenskaber synodens medlemmer skal have med til mødet i Nyborg er sansen for ærlighed en af de vigtigste. Den får vi blandt andet brug for, når vi skal behandle de spørgsmål, som er behandlet af denne kommission. Emnerne: politisk ansvar, kulturlivet, kvinden i kirken osv. er alle meget vigtige emner, men når vi behandler dem skal vi være ærlige og åbent tilstå, at vi er få og at det derfor er uhyre begrænset, hvad vi kan udrette.

Kommissionen har gjort et fortjenstfuldt arbejde ved dels at beskrive en del af forholdet herhjemme set fra katolsk side (betænkning I) dels ved at stille en række konkrete forhold op, sådan at vi kan bruge det som vejledning for os selv og, som det også er sket i formuleringen af de konkrete forslag, for det kommende pastoratråd.

1. Det politiske ansvar

1. Før den anden verdenskrig var den katolske kirke som et fremmedelement i det danske samfund. Danske katolikker har derfor ikke hidtil interesseret sig meget for politik og samfundsproblemer i det hele taget. De protesterede kun, når de fandt, at et lovforslag stred mod katolsk moral. I øvrigt var der en almindelig mistro over for staten og politikerne. Man var tilbøjelig til at trække sig ind i en ghetto. Dette er imidlertid ved at ændre sig. Katolikker begynder også i Danmark at forstå, at den kristne i den moderne verden og navnlig i et demokrati har et politisk ansvar, både for det hjemlige samfund og for det internationale fællesskab.
2. Samtidig træder den katolske kirke i den moderne verden mere og mere målbevidst ud af, hvad man har kaldt den konstantinske æra. Kirken kan i vore dage ikke

identificeres med en bestemt statsform, et bestemt parti eller en bestemt måde at løse praktiske problemer på. Kirken understreger, at den ikke er sat til at herske, men til at tjene.

3. Den kristne næstekærlighed stiller først og fremmest krav om retfærdige tilstande i samfundet.

Danske katolikker har et medansvar for det danske samfund. De påskønner, at de lever i et frit demokratisk samfund, og de bør føle sig forpligtet til at udøve de rettigheder, dette giver dem.

De bør søge tilstrækkelig information på kommunalt plan, på landsplan og om internationale forhold. De bør i det mindste udøve deres stemmeret.

4. Al politik bør øves inden for rammerne af de etiske normer, som er givet af Gud i skabelsen og åbenbaringen, og som det er

kirken opgave at holde os for øje. Dens formål må være det almene vel og hensynet til menneskets person. Inden for denne ramme vil der i reglen være flere muligheder, og valget mellem disse bør træffes alene ud fra saglige motiver og retfærdighedshensyn; og med den indsigt, enhver har. I sit valg af politisk parti står enhver katolik frit under ansvar over for sin samvittighed.

5. 1. Politisk virke er i særlig grad lægfolkets sag. Katolikker har ikke ret til at forudsætte en særlig politisk indsigt eller forlange vejledning om praktiske politiske forhold af deres gejstlighed.
2. Bærere af et gejstligt embede har samme politiske ansvar og samme pligt til at informere sig om samfundsproblemerne, som enhver anden katolik, men bør normalt give afkald på sådanne former for politisk meningstilkendegivelse, som må give udtryk af, at de dermed engagerer kirken.
6. Kirken må utvetydigt gå ind for en retfærdig samfundsordning og bør i særlig grad tale småfolks sag.

Forkyndelsen bør søge at vække de troendes sociale ansvarsfølelse og opmuntre dem til at tjene samfundet loyalt, og til at have omsorg for alle, der trænger til det. Det samme gælder de katolske skoler over for den opvoksende ungdom.

3. Det kulturelle liv

1. Videnskab og kunst følger deres egne indre love, som må respekteres af kirken. De er dog afhængige af Gud, idet mennesket ikke må bruge det skabte uden hensyn til Skaberen.

Kirken forbeholder sig at pege på etiske og pædagogiske problemer ved formidling til videre kredse af kunstfrembringelserne.

2. Både kunst og videnskab taler dybest set om menneskets mere eller mindre bevidste længsel efter Gud.

Vi skal tale de lidendes sag.

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fødevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 28
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybrost
R. Hansen

Tonny Vergmann

Blikkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Solagervej 8, Næstved
tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarmestre
Ramshærd 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emille Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 8, Esbjerg
Telefon (05) 12 13 11

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Stuetsstræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Støt vore
annoncører

Kirkens diakoni

Som det sidste emne i den regionale periode behandles Kirkens diakoni, dens tjeneste. Når emnet blev taget til sidst skyldtes det et ønske om at synoden ved at behandle alle de andre emner først skulle forstå at dens diakoni ikke alene angik menighederne, men også – og i lige så høj grad – hele verden. Om det er lykkedes for synoden at få dette perspektiv frem, må enhver afgøre med sig selv ved læsningen af betænkningerne og de konkrete forslag som nu skal forelægges på Nyborg Strand.

Kommissionen har foreslået noget meget centralt, nemlig at der i ethvert sogn oprettes en sognegruppe, som har til opgave at sætte »omsorgsarbejdet« igang. Dette arbejde skal både være til gavn for syge, for nyankomne til sognet, familiehjælp og meget andet som netop viser sig som problem i det pågældende sogn. Sognegruppen skal altså ikke selv påtage sig arbejdet, men netop interessere andre i det.

Det andet forslag går ud på at der under pastoralrådet nedsættes en sagkyndig kommission, som skal stille forslag om vore institutioners fremtid.

Begge betænkninger er bilagt godt ma-

Digtning, billedkunst og musik taler deres særlige sprog, som er forskelligt fra videnskabens. Kunsten kan derved blive et tegn fra Gud og en vej til Ham, en vej, som i dag forekommer mange »musiske« mennesker lettere tilgængelig end spekulationens vej.

3. Uden at glemme vore egne katolske forfattere og kunstnere bør vi være åbne over for alt værdifuldt i tidens kunstneriske frembringelser.

Praktiske forslag:

Det foreslås, at det kommende pastoralråd overvejer disse spørgsmål og eventuelt nedsætter en kulturkommission, som under anvendelse af loven om studiekredse og aftenskoler, kulturministeriets redegørelse og andre foreliggende muligheder for støtte, kan igangsætte kulturelle initiativer i vore menigheder, så vidt muligt i et frugtbart samarbejde udadtil. En sådan kommission bør også beskæftige sig med vore biblioteker, specielt Niels Steensens bibliotek.

teriale, som i øvrigt bør suppleres med de undersøgelser, som blev foretaget i 1966/67 af vore institutioner og tilsendt alle synodemedlemmerne.

»Diakoni« er betegnelsen for den kristne tjeneste, som kristne er forpligtede til overfor alle mennesker, uanset tro, race og nationalitet. Denne tjeneste bør ydes af kristne institutioner og af dertil oprettede grupper, sammenslutninger og lignende.

Det er afgørende for kristen tjeneste, at den helt igennem bæres af et personligt forhold til Kristus.

Der vil til enhver tid og i ethvert samfund være mennesker, der har behov for både materiel hjælp og medmenneskelig forståelse. Selv i »Velfærdssamfundet« hvor offentlige institutioner m.v. på mange måder dygtigt honorerer sådanne behov, er der brug for private organisationer – konfessionelle såvel som ikke-konfessionelle – som påtager sig opgaver for medmennesket, dels som supplement til de offentlige institutioner, dels til de opgaver som samfundet endnu ikke har taget op og endelig til de opgaver, som trænger til løsning i en særlig ånd.

Vort »Velfærdssamfund« har igennem sin lovgivning om offentlig støtte til private sociale opgaver selv peget på det ønskelige i at private organisationer m.v. deltager i løsningen af samfundets sociale opgaver.

Kommissionen finder det derfor rimeligt, at den kristne tjeneste modtager denne indbydelse, for derigennem at præge samfundets sociale udvikling ved at yde hjælp på den for diakonien karakteristiske måde og samtidig udløse de af samfundet til rådighed stillede midler.

Kommissionen har ikke beskæftiget sig med diakoni som embede, da dette må høre under strukturkommissionen.

Grundlaget for Institutionernes berettigelse

Der har været rejst spørgsmål om katolske institutioners berettigelse. Kommissionen anser kristne sociale institutioner for værdifulde i den kristne tjeneste. Deres eksistensberettigelse må ses i en videreførelse af Kristi medmenneskelige virksomhed ved undervisning, vejledning, omsorg m.v.

Derfor må kirken gennem sine institutioner stå til rådighed for alle mennesker, ved en tjeneste, som på enhver måde – især religiøs – er egnet til at møde mennesket i enhver tid.

Kommissionens kompetence

Det fremgår ganske vist af det spørgeskema som synodens formandskab har udsendt til institutionerne, at disse gennemgående synes at have en berettigelse i samfundet såvel som i den kristne tjeneste. Kommissionen anser sig ikke kompetent til at prioritere. Dette kan kun gøres af personer, som har indgående kendskab til de enkelte virksomheder og deres økonomiske muligheder, til deres lokale samfundsmæssige betydning, til ordenssamfundenes personale fremtidsmuligheder og til mulighederne for at virkeliggøre det religiøse liv i hverdagen. Yderligere kan en institution blive nødt til at lukke, hvis den stilles overfor krav fra det offentlige side om en størrelsesorden, standard m.v. som institutionen ikke kan tilgodese.

Der henvises til det i denne betænkning punkt V A nævnte udvalg.

Hensynet til kirkens behov

Det må forventes, at en del af vore institutioner må nedlægges eller omdannes. Kommissionen har bragt i erfaring, at der fra ordenssamfundenes side tages det størst mulige hensyn til kirkens lokale behov ved nedlæggelse eller omdannelse af bestående institutioner.

Standard

For de institutioner som opretholdes, såvel som for nye institutioner, ønskes veluddannet og kompetent ledelse. Der må lægges vægt på langsigtet personalepolitik: i denne forbindelse må der tænkes på ansættelses- og avancementsmuligheder for alle ansatte.

Kommissionen mener at måtte understrege, at hvor skolerne opretholdes, bør det tilstræbes at tilbyde fuldt skoleforløb fra 1.-10. skoleår, incl. børnehaveklasse. Det bør yderligere undersøges lokalt, hvorvidt oprettelse af en realafdeling vil have betydning for skolens existens.

Nedlæggelse

I tilfælde af nedlæggelse af en institution foreslås det nøje at vurdere mulighederne med henblik på eventuel anden anvendelse (andre ordenssamfund, lægfolk, andre opgaver). Det understreges desuden at der udover kirkens lokale behov også bør tages hensyn til de offentlige myndigheders synspunkter, ligesom man må have personalets fremtid for øje.

Der gøres dog i denne forbindelse opmærksom på, at nogle af vore institutioners bygninger ikke er egnede til eller kan ændres til at blive tidssvarende rammer om sociale opgaver, samt at spørgsmålet om evt. overdragelse af institutioner til lægfolk, indebærer økonomiske og personalemæssige problemer.

På baggrund af sin betænkning stiller diakonikommissionen følgende punkter til afstemning på synoden:

I. Oprettelse af rådgivende udvalg for den kristne tjeneste

Kommissionen foreslår at pastoratrådet foranlediger nedsættelse af et udvalg for den kristne tjeneste.

Dette udvalg bør have til opgave at koordinere og prioritere såvel institutionelle som ikke-institutionelle opgaver.

Udvalgets kompetence overfor pastoratrådet, institutioner, foreninger m.v. bør udelukkende være af rådgivende, inspirerende og orienterende art.

Derfor bør udvalget bestå af aktive fagfolk, som tilsammen repræsenterer indsigt i såvel landets som bispedømmets sociale arbejde.

Udvalget bør sammensættes under hensyntagen til de caritative institutioners og organers arbejdsfelter.

II. Oprettelse af sognegrupper

Kommissionen foreslår, at det pålægges menighedsrådene i ethvert sogn at oprette en sognegruppe til fremme af menighedens kristne tjeneste.

III. Igangsættelse af kursus

Kommissionen anbefaler kursus i socialt arbejde specielt for sognegrupperne.

Udgiften bør afholdes af deltagerne, evt. med hjælp fra sognene.

Ansvar for gennemførelse af kursus bør påhvile det af det pastorale råd nedsatte udvalg til kristen tjeneste, udvalget kan evt. udlicitere opgaven til f.eks. Katolske Menighedsplejer.

Kommissionsbetænkningen og punkterne til afstemning på synoden 1969 er i maj 1969 tiltrådt af:

Sr. Agnes Birgitte c.s.j.

Sr. Anne-Therese c.s.j.

Knud Ballin

Lizzie Bruun

Sr. Gertrud c.s.j.

Sr. Karen Marie c.s.j.

Erik Livbjerg

Uffe Loldrup

Sr. Mamertis c.p.s.

Sr. Maria o.s.b.

Ole Meyer

Anna Marie Koch Sørensen

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre

Amallegade 16A - Horsens

Tlf. 62 19 20

E B M
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN

Christian Walthers

HORSENS

Social rådgivning

ydtes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes løvrligt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.

Telefon PA1æ 2323.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

Kaj F. Flørding

Murermester

Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenlund.

Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch

(Forhen Bogbanken)

Floistræde 34, København K.

Tlf. (01) 14 24 62

Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindblindinger

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9

Esbjerg

Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed

Kongensgade 64, Esbjerg

Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserver

Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.

Esbjerg

Telefon 12 05 78

Esbjerg og Omegns Sparekasse

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører

Ingeniører ★ Aut. kloakmester

Bjergstedvej 10,

Kbhvn., Brønshøj

Tlf. 60 11 55 og 60 18 55

Abonnement på Katolsk Forum

(01) 14 90 55 eller GO 4895

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Kulturperler: 4/10-18/10 - Firenze - Assisi - Rom - 15 dages flyrejse - fuld pension Firenze og Assisi - 1/2 pension i Rom - 2 busrundture. Pris kr. 1195,-. Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved. Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Den nordiske Valfart med fly til Lourdes:

6/9-12/9 - 7 dages flyrejse. Pris: kr. 920,-. Særpris for syge: Assie Notre Dame. Pris: kr. 730,-. Gejstlig leder: Msgr. Knud Baillin. Læge og sygeplejersker følger de syge. Program og alle oplysninger: Fru L. Samson, Barsehøj 25, 2900 Hellerup. Tlf. GE 6341. eller: Translatør C. Lørche Nielsen, Bredgade 69, 1260 København K. Tlf. PA 2539.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieførster: R. Hoff, Hellerupgaardvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

Knechtes-Arbeit und Kindes-Freude

Lebensbild des Rødemptoristenpaters
Peter D. Steidl
1873-1946
Von Fr. Klar C. Ss. R.
178 sider - 70 illustrationer
Pris 18 kr.
Skt. Annæ Kirkes Forlag

Her var plads til
en annonce.
Hvem tegner sig for
den i et kommende
nummer?

Brdr. Meyer Blikkenslagermester
aut. Gas-, Vand- & Sanitetmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

G. Garth-Grüner
Landsretssagfører
Bredgade 25
København K.
Telefon Minerva *408

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefy
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen
Kul, koks, brændselsøller
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

Kom **TIERE** i

Næstved Diskontobank

... banken i **centrum**

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

Der er altid noget
af interesse
i katolsk forum

Dansk sukker og u-landene

Dagbladet Information har fæstet sig (9.7.69) ved nogle linier i min artikel i Katolsk Forum 10. juli, der pegede på Danmarks sukkereksport, som konkurrerer med u-landenes rørsukkerproduktion. Min kilde var en kronik af Hall-dor Sigurdsson i Kristeligt Dagblad (11.5.68) foruden udtalelser af dr. Prebush fra FN's konference for handel og udvikling ved et besøg i København i september 1968. Fra De Danske Sukkerfabrikkers side siges det til Information, at man kun eksporterer sukker til europæiske lande og ikke har overtaget sukkerleveringen til Uruguay.

Jeg vil gerne frafalde min påstand herom, men må efter at have undersøgt sagen fastholde, at der faktisk for tre-fire år siden er afgået et parti roesukker fra Danmark til Montevideo i Uruguay, og at det ikke gør meget til sagen, at der var en engelsk mellemhandler. Det faktiske er, at dette danske sukker har været med til at udkonkurrere rørsukkeret fra Argentina, hvor der siden har været store uroligheder blandt de arbejdsløse sukkerarbejdere.

Danmark er desværre ikke ene om således at spænde ben for andres næringsvej, de fleste europæiske lande er med. Netop i år ventes der en overvældende stor roesukkerhøst i Europa, og verdensprisen er allerede begyndt at falde stærkt. Rørsukkeret som i forvejen var billigt vil indbringe mindre til de fattige lande.

I Holland har ungdomsorganisationer sat en kampagne i gang for at få åbnet for indførsel af rørsukker og få landets roesukkerproduktion begrænset som FN's konference har foreslået. Hvis handel er bedre end almisse til U-landene, burde vi måske i Danmark starte en sådan kampagne. Vi må blot være klar over, at det er stærke og skjulte magter et sådant initiativ vil komme i kamp mod.

Ellen Nielsen

PEJ LIN GER

Der kommer en film-musical om Frans af Assisi. Musikken er af en czekisk komponist, George Stadicz, som i øvrigt er konverteret til den katolske tro fra ateismen.

★

Paul VI sagde venlige ord til den grønlandske gruppe ved en audiens i juni. Paven citerede biblen: »Mange skal komme fra øster og vester, fra nord og syd ...«

Rapport fra den nordiske bispekonferens

Biskop John W. Gram, Oslo, der er konferencens generalsekretær, skriver på dens vegne

Den Nordiske Bispekonferans møttes i uken 13. til 19. juli i Oslo, hovedsakelig for å ta stilling til opplegget for den ekstraordinære Bispesynode i Rom i oktober. Som det fremgikk av den korte pressemelding etter vårt møte i Kjøbenhavn i januar i år, var bispekonferansene verden over blitt anmodet om å sende inn ønsker og forslag til nevnte Synode, hvis målsetning skulle være å utrede nærmere forholdet mellom bispekonferansene og den Hl. Stol, forholdet bispekonferansene seg imellom, samt å studere nærmere selve Bispesynodens struktur, funksjon og betydning som bindeledd mellom konferansene og Rom. Omtrent på lignende måte som før det Annet Vatikankonsil, ble der i Rom – av Bispesynodens generalsekretariat sammen med en rekke biskoper fra forskjellige kanter av verden – utferdiget et basis-dokument i alt vesentlig sammensatt av bispekonferansenes innsendte ønsker. Det var dette dokument vi nu skulle ta skriftlig stilling til innen 1. september i år. Forøvrig skal formennene representere sine respektive bispekonferanser ved Synodens møte i Rom. En rekke betenkninger ble utarbeidet som formannen, biskop Taylor, vil fremføre muntlig eller efterlate seg skriftlig, alt ettersom situasjonen skulle tilsi det. Bispekonferansens møter viste i det store hele at der hersker dyptgående enighet om alle vesentlige punkter. Når der her intet nærmere kan nevnes om vår stillingtagen til Synodens opplegg, så er den Nordiske Bispekonferans den første til å beklage at materien skal behandles med absolutt diskresjon. Det turde være kjent at vi har gjort innvendinger mot denne fremgangsmåte, fordi vi vanskelig kan innse hvorledes biskopene skal kunne drøfte materien med sine forskjellige rådsorga-

ner, noe som jo generelt anbefales av Vatikankonsilet og som blir stadig mer selvfølgelig. Som det kan sees av ovennevnte, er utviklingen efterhvert blitt den at bispekonferansene, istedenfor å beskjeftige seg i første rekke med egne planer og problemer, må bruke mere og mere av sin tid og energi som rådgivende organ for den Hl. Stol. Så langt fra å beklage dette, hilser vi med glede at Rom nu ønsker at en rekke spørsmål som tidligere ble behandlet og bestemt av den Hl. Stol alene, nu skal løses i fellesskap, eller i det minste efter rådslagning, med bispekonferansene verden over. Vi mener den verdifulle tid må brukes på spørsmål som angår hele Kirken, på tross av at den kan synes å kaste lite av seg for vårt nordiske område, er av vesentlig betydning. Vi er en liten bispekonferans; dog er vi klar over at den pluralistiske verden vi lever i her i Norden på mange måter er symptomatisk for hva som i en kanskje nær fremtid vil bli vanlig for mange andre land. Vår kontribusjon kan, tror vi, ha en viss betydning sett under denne synsvinkel.

Også andre, til dels viktige, dokumenter er siden siste konferansemøte kommet til oss med anmodning om kommentarer. Således har ett av Kirkens sentralorganer, med hjelp av biskopene verden over, utarbeidet nye retningslinjer for katekismundervisningen. Et annet har utarbeidet retningslinjer for presteutdannelsen, et tredje vedrørende bedre koordinering av de forskjellige misjonsaktiviteter. Dessuten er der en stor (og endelig) liturgisk reform på trappene som forutsetter bispekonferansenes stillingtagen til flere spørsmål, ikke minst hva den reviderte kirkekalender angår. Nye riter for dåp, ekteskap og opptagelse i Kirken er likeledes i disse dager

blitt tilstillet oss. Alle disse ting kunne godt hver især gjøres til gjenstand for en særskilt bispekonferans, noe som innlysende nok ikke lar seg gjøre. En viss oppdeling av materien har gjort det mulig for oss å besvare eller kommentere i alle fall en del av de for oss vesentlige punkter. Da disse fra Rom tilsendte opplegg gjerne kommer oss svært sent i hende og i utilstrekkelig antall kopier, har det vært vanskelig, for ikke å si umulig, å konsultere de ekspertorganer vi til sammen råder over. Vi har fremført vår beklagelse over dette til de respektive sentralinstanser.

Bispekonferansen har i noen tid beskjeftiget seg med en fellesnordisk katekolsk oversikt over sogn, kapeller, personale, institusjoner, foreninger o.s.v. i våre nordiske land. Et firma i Tyskland har overtatt ansvaret for trykningen og vi lever i håpet om at dette direktorium snart vil foreligge ferdig i trykk, slik at det vil kunne være til nytte før det måtte bli foreldet.

Vi ønsker å uttale vår glede over det store beløp som ble innsamlet for de nødlidende i Biafra under den felles fasteaksjon: D. kr. 400.000,-. Under forutsetning av at de Nordiske Caritasorganisasjoner sammen kan finne frem til et verdig og overkommelig u-landsprosjekt, vil Bispekonferansen stille seg positivt til en felles fasteaksjon også i 1970.

Bispekonferansens statutter, utarbeidet av oss i 1965, er for nylig blitt godkjent av Rom med noen mindre endringer.

Efter å ha arbeidet med spørsmålene vedrørende ekteskapet i våre nordiske land under flere møter, har den Nordiske Bispekonferans nu bestemt å vie neste sesjon, berammet til siste uke i januar neste år, i alt vesentlig til dette tema.

Skæg og farvelade

»Pigeboern i løbetid« er ikke nogen heldig titel på en film, der burde have heddet »De umulige år«, som er dens navn oversat fra originalsproget. Den er ellers sjov nok for dem, der kan lide den ikke uvittige og i hvert fald rappe re-

pplik, og godt kan lide at både ungdomsoprørere, psykologer, psykiatere og borgerlige amerikanere bliver gjort elskværdigt til grin. Lidt sentimentalitet bryder linjen somme steder, men det er såmænd en ganske underholdende lille ting. (Metro-Goldwyn-Mayer).

»Det blodige sværd« er en af Disney-koncernens engelske produkter, så derfor er den lidt over det nuværende Disney-niveaus gennemsnit. Emnet er Irlands evigt uopslidelige frihedskamp –

her belyst ud fra forholdene på Elisabeth I's tid. Skæg og ballade er der nok af og i tilgift Susan Hampshire fra Forsythe-sagaen. (Gloria Film).

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. aug. 1969

Redaktion: H. Roos og
Høje Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1280 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8–10), postgiro 5 89 65.

Abonnementafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er Incl. moms.

Mytologiseret rum

Kubricks fantastiske »2001«

Netop da vi er kommet ned på jorden, hvad fantasifulde og romantiske forestillinger om månen og mars angår får vi – uhyre aktuelt kan man sige – Stanley Kubricks RUMREJSER ÅR 2001 (2001 – A Space Odyssey) at se.

I teknisk henseende er det en af de mest ambitiøse, men lad det være sagt straks også en af de mest fuldkomne film vi har set. Blev vi stående her, havde filmen allerede udført en mission, for der er over denne fremtidsfantasi en egen skønhed, som kan få hjemvæen efter i forgårs til i hvert fald for en stund at afløses af en pirrende nysgerrighed efter en yderligere kortlægning af universet.

Men skaberen af bl.a. »Ærens vej«, der er vist i dansk fjernsyn og »Dr. Strangeslove – Eller hvordan jeg lærte at elske bomben«, vil jo noget mere end at lege med teknikken. Han er en barsk herre, ofte pessimistisk, og han går lige på og hårdt med sit anliggende, vel vidende at ikke alle vil råbe hurra over hans provokationer. Allerede de pateti-

ske, men eviggyldige skæbnetoner, der indleder ledsagemusikken, som Kubrick selv har stykket sammen, og derefter den lidt for lange prolog med aben, der lærer at bruge et redskab til at slå ihjel med og derved bliver det første menneske, giver et fingerpeg om, at tænkeren skal pudses af.

Af enestående ynde er en rumtur, der akkompagneres af en Strauss-vals. Det er en scene, der bør gå ind i filmhistorien. Om alle kan tage den talende elektronhjerne, der endog har menneskelige følelser, er et spørgsmål, som Kubrick dog klarer elegant ved at lade denne filmens tredje hovedperson omgærde af en ikke ringe portion humor.

I den mangetydige slutning, som ikke skal røbes, er vi ude i det oversanselige og løs på selve livets gåde. Man kan diskutere, om en udgang af denne art er en styrke eller en svaghed for filmen, da vi jo bliver mere og mere overbevist om, at der ikke ude i rummet findes flere »mystiske« foreteelser end her. For himlen i religiøs betydning ligger jo ik-

ke oppe i luften, lige så lidt som helvede ligger dybt nede. Det er helt andre veje, vi skal.

Dette skal dog ikke afholde Dem fra at se »Rumrejsen år 2001« og grunde over den. (Metro-Goldwyn-Mayer).

Ærlig underholdning

»Den hvide skalpejæger« er ikke nogen traditionel western. Der falder mange skud i filmen, og der flyder meget blod, men hvor den slags jo i almindelige indianerfilm skal lignedes med brikernes fald i et parti skak, får vi her større og større afsky for krig og uretfærdighed, jo længere den særdeles spændende handling skrider frem. Filmen maner et selvkritisk billede af amerikansk historie og amerikansk nutid frem, og derfor har også den en værdi udover det underholdende og tekniske.

Telly Savalas søger at få et menneske ud af den usympatiske indianerhader, noget svagere står helten i George Maharis' skikkelse, men instruktøren Nathan Juran har ikke desto mindre sørget for en helhed, der indeholder både tankevækkende ærlighed og underholdning, og det er ikke nogen dårlig sammensætning. (Columbia).

HK

Mens vi
venter på synode-
resultatet

Lone Hertz
i nærbillede

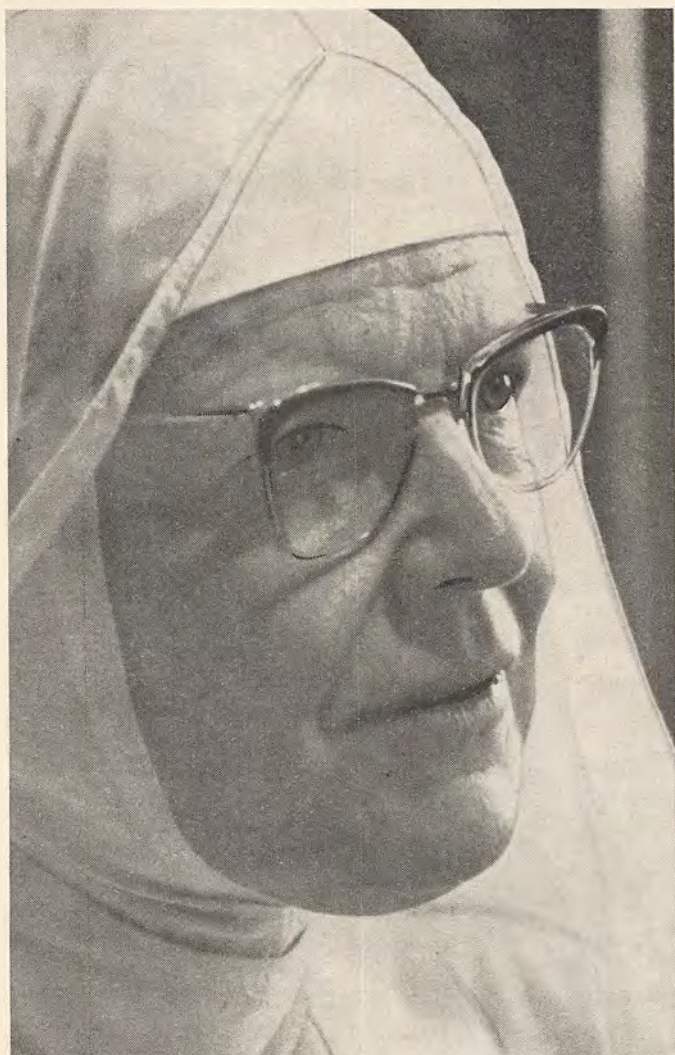
Som i
Noahs dage

*Pave Pauls
lykkelige rejse*

16/1969

forum

katolsk

Sr. Benedicte generalpriorinde for St. Josefsøstrene

Ved et bemærkelsesværdigt valg er søster Benedicte Ramsing, der hidtil har været den højt beundrede leder af sygeplejeskolen ved Sct. Josefs Hospital i København, blevet udpeget til generalpriorinde for St. Josefsøstrene verden over. Det er første gang i ordenens 300 årige historie, at en ikke-fransk dame er blevet valgt til ordenens øverste leder.

En af årsagerne til, at søster Benedicte er blevet valgt til den høje post, er formodentlig, at hun gennem sit virke har vist et særligt initiativ i retning af at tilpasse ordenslivet tilværelsen af i dag, men der er heller ingen tvivl om, at St. Josefsøstrene verden over også vil få stor glæde af deres generalpriorindes varme menneskelige egenskaber.

Søster Benedicte Ramsing.

Mens vi venter

Mens vi venter på resultaterne fra synodens plenarmøde, der løber, mens dette blad trykkes, kan vi passende kaste et blik på et af de mest særprægede og nok ikke dårligste bidrag, der er kommet frem i forbindelse med vort hjemlige kirkemøde. Jeg tænker på den meget omtalte synodeavis, der er blevet til gennem et samarbejde mellem medlemmer af Danmarks Katolske Kvindeforbund, Danmarks Unge Katolikker, Katolsk Arbejderaktion og Bifrost. Disse foretagender tegner sig for den væsentligste foreningsaktivitet i den katolske kirke i Danmark, og alligevel har de i brede kredse skaffet sig noget af et provo-prædikat, – uden at man vel ellers kan sige, at den katolske kirke i Danmark endnu er en typisk provo-kirke. Ej heller er det lutter pæne ord, synodeavisen er blevet kommenteret med i samtalen mand og mand mellem, men pressedækningen kan udgiverne i hvert fald ikke klage over.

Jeg på min side hæfter mig først og fremmest ved en bemærkning, som avisens ansvarshavende redaktør Knud Johnsen, slutter med. Han udtrykker nemlig håbet om, at stoffet må blive modtaget i den samme positive og kærlige ånd, hvori det er givet. Disse ord, som jeg med det kendskab jeg har til den såre blandede redaktion, så afgjort tror er oprigtige, bør man nok holde sig for øje, når man læser avisens ofte ret radikale artikler. Indledningsvis slås fast, at vi er nogle sløve padder, der skal se at komme ud af starthullerne, da det er senere, end vi tror. I et resolutionsforslag udtrykkes ønsket om, at synoden eventuelt i skikkelse af et pastoralaråd må blive permanent og fungere som bispedømmets parlament med

besluttende myndighed i alle økonomiske og administrative anliggender osv. Lidt overraskende ønskes, at Katolsk Forum bliver synodens/pastoralrådets officielle organ, og at en fri meningsbrydning og information sikres. Overraskende, fordi ordet »officielt« sjældent borger for alt for megen frihed (end ikke når det er en demokratisk valgt forsamling, der står bag), hvor det gælder presse – i hvert fald for redaktionen, der jo også består af en slags mennesker. Derfor har vi altid i min tid her på bladet kæmpet mod at få påtrykt etiketten »officiel«.

Det er kort sagt umuligt at tage alle synodeavisens forslag til sit hjerte, men ikke desto mindre har vi her på bjerget brug for et blad som synodeavisen, som organ for en forsvarlig opposition. Dog vil jeg nok synes, at bladet er lidt hårdt ved biskop Hans L. Martensen, der dog er den, der har muliggjort både stiftsråd og synode og naturligvis ikke ønsker, at disse forsamlinger skal sidde til pynt. Jo mere tillid, vi viser vores biskop, jo mere vil vore synspunkter tynges i vægtskålen i Vatikanet og på bispesynoden i Rom til efteråret. Skal man tro det ansatte engelske blad »Times«, står meget på spil ved nævnte bispemøde.

Og så skulle De anskaffe Dem synodeavisen – ikke for at forarges, ikke for at bruge den til rettesnor, men for at konstatere, at sådan kan ansvarsfulde katolikker altså også tænke. De kan henvende Dem til Gerda Sørensen, Rødager Alle 38 B, 2610 Rødovre, telefon 70 02 94.

Selle Kristensen

FRA NÆR OG FJERN

Der hørtens både bifald og mishagsdemonstrationer på premieren på Krzysztof Pendereckis nye opera *Djævlene fra Loudun*, der fandt sted i anledning af den 43. festival for ny musik i Hamborg. Komponisten skrev selv teksten efter Aldous Huxleys roman og John Whittings skuespil, der hviler på historiske begivenheder fra det 17. århundrede. Hovedfigurerne er den kloge, smukke, sanselige præst Grandier og den misdannede nonne Jeanne, der anklager præsten for at have skaffet en flok djævlende adgang til klostret. Præsten bliver brændt efter at have udstået frygtelige pinsler. Vort billede viser Tatiana Troynos og Andre Hiolski i hovedrollerne.

Storken her på vort billede kom i foråret tilbage fra Nilens bred med voldsomme læsioner på sin lange snabel. Da bonden, på hvis lade storken har sit sommerhus, opdagede skaden, satte han sig i forbindelse med den dyrepasser, der sørger for de mange svaner på Alsteren i Hamborg. Han tog sig af den stakkels stork og fik lavet en aluminiumsprotese til langeben, som fuglen synes at have glæde af. Storkemor har i mellemtiden fået små og nu kan storkefar hjælpe med at fange frøer og andet kryb til de sultne små.

L.Y.M.s årsstævne

Den kristne lægmandsbetvægelse (L.Y.M.), der henvender sig til alle mænd uanset kristeligt tilhørsforhold, holder årsstævne på Nyborg Strand 6.-8. september. Henvendelse om deltagelse til landskassereren, autoforhandler O. F. Andersen, postbox 13, 9800 Hjørring. Blandt stævnets talere kan nævnes: Landsformanden, grosserer E. Lund Pedersen, domprovst, dr. theol. Paul Brodersen, chefen for Kirkens Korshær, Ole Jensen, dr. theol. Johs. Aagaard, overlæge Bondo Graversen og sognepræst S. Geil. Der er altergangsgudstjeneste i Nyborg kirke ved domprovst H. J. Falk. Disse stævner plejer at samle mænd fra alle egne af Danmark.

I Münchens zoologiske have fødte en orangutangabe i februar måned tvillinger. Drengen vejede 1 kg, pigens 1,5 kg. Det må betragtes som lidt af en verdenssensation, at de kunne overleve. Straks efter fødslen blev de små aber anbragt på et børnehospital, hvor de opfores uden at offentligheden må få dem at se. Kun rent undtagelsesvis fik vor fotograf lov til at tage dette billede af tvillingerne. Da der endnu kun findes omkring 3.000 af disse indonesiske menneskeaber i frihed, har også de tyske zoologiske haver forpligtet sig

til hverken at fange eller at købe nye orangutangaaber. Således er det af stor vigtighed at få de abeunger fostret op, der jødes i fangenskab.

Selvmord på kirkedagen

På den store tyske kirkedag i Stuttgart – der talte over 20.000 deltagere – fandt der mange begivenheder sted. En af de mere sjældne var, at en mand begik selvmord. Han tog cyankalium under en diskussion i arbejdsgruppen »Den enkelte og de andre«.

Pludselig greb han en af højtalerne i salen og afgav en erklæring, hvori han kritiserede tilstandene i den protestantiske kirke og faldt så pludselig sammen. På vej i en ambulance til hospitalet døde han.

Det har nu vist sig, at den gamle romerske byport Porta Nigra i Trier er 200 år ældre end oprindeligt antaget. Arkæologiske og byggetekniske undersøgelser i forbindelse med de omfangsrige renowinger af den gamle bygning, havde til resultat, at porten allerede må være blevet opført i det andet århundrede. Romerne ville i sin tid udbygge Trier til et »andet Rom«. Den store byport er 36 m lang, 21 m bred og 20 m høj. I 1050 omdannedes porten til kirke. Napoleon bestemte dog at bygningen atter skulle være port, men bevarede det romanske kor i den gamle form (til højre på billedet).

NOTES BLOKKEN

Når en fransk konge døde, plejede man i middelalderen at sige: »Kongen er død, kongen leve!«. Man er i dag i den danske katolske kirke fristet til at sige: »Synoden er slut, synoden leve!«. Synoden som éngangsfænomen er afsluttet. Som det sker ved en åndelig retræte, kan man først bedømme synodens frugter i en længere periode efter dens afslutning. Synoden som institution kan måske gentages i en nærmere eller fjernere fremtid. Men synoden som åndelig holdning afsluttes ikke, – tværtimod, den lever videre. Den nu afsluttede synode skulle jo bl.a. forberede og planlægge de kollegiale institutioner eller råd, som det 2. Vatikanerkoncil har krævet indført. Det gælder først og fremmest pastoralrådet. For så vidt fortsætter synoden på et andet plan. Men endnu vigtigere er det, at vi bibeholder og uddyber den synodale holdning, som vi har opøvet i synodens lange forberedelsestid. Ordet »synode« betyder jo ifølge sin oprindelse »samme vej« (»syn« = samme, »hodos« = vej). Synode er altså ensbetydende med »sammenkomst«. Her tænkes nu ikke blot på den lokale sammenkomst. Vigtigere er det,

at vi gør os klart, at vi åndeligt set må »komme sammen med andre«, at vi kommunikerer med dem. Som kristne er vi til stadighed »sammen« med andre mennesker, da vi lever i en åndelig diaspora. Men også inden for Kirken må vi til stadighed øve sameksistensens kunst. Den teologiske og spirituelle pluralisme er en kendsgerning. Og denne kendsgerning daterer sig ikke fra i går. Den er ældgammel, og nogle mener endog, at den har sine rødder allerede i den apostoliske menighed. Vi må leve med vore små eller store uoverensstemmelser. Vort danske ord »samdrægtig« udtrykker dette forhold meget godt: vi må bære vore vanskeligheder i fællesskab. Vi må tolerere hinanden, som vor himmelske Fader i stor tålmodighed tolererer os selv. Ingen kan i dag gøre krav på at vide det hele. Den, som har en patentløsning for alle ting, den, som er fanatisk selvsikker, er en farlig person. Synoden er endt, men den synodale holdning skal først nu stå sin prøve.

TT Roos 27.

Hårdere kurs over for kirkerne i Tjekslovakiet

Efter at den tjekiske kulturminister Miroslaw Galuska er blevet fjernet fra sin post, er der opstået en del ængstelse ikke blot blandt de intellektuelle, men også i kirkelige kredse. Den nye kulturminister, Miroslaw Brusek, er kendt som tilhænger af den hår-

de partilinjé i snævréste tilknytning til Moskvas ønsker.

Da sekretariatet for kirkelige anliggender er underlagt kulturministeriet, frygter man, at den skærantireligiøse kurs i Sovjetunionen skal få følger for Tjekslovakiet.

Jeanne d'Arc står for det ypperste i mennesket

siger Lone Hertz i en samtale med Helge Kristensen

Denne sommers overordentlig strålende sol er i zenit, da jeg ringer på hos Lone Hertz, der bor på en smuk frederiksborgsk villavej. Det hjem, hun sammen med sin mand Axel Strøbye har bygget op som ramme om familielivet er et udtryk for en heldig forening af kultur og god dansk hygge – værdig folk der har samme nationalitet og metier som vores kære Johanne Louise Heiberg.

Lone Hertz skal i den kommende sæson atter stå på scenen som Jeanne d'Arc af Frankrigs Jean Anouilh.

Vi ved, at Jeanne d'Arc er en ønske-rolle for Lone Hertz, og det kan for så vidt godt give stof til eftertanke, da skuespillerinden på mange måder står som repræsentant for det bedste i den unge kvinde i dag.

Hun har fået gode roller i teater, på film og i fjernsynet, og hun har så afgjort tilført de meget forskellige figurer, hun har skullet give liv, noget helt nyt. Hun gav en overraskende tolkning af Nora i »Et dukkehjem«, og billedet af hende fra både »Enetime« og »Stuepigerne«, bliver stående længe i erindringen, bare for at tage et par eksempler.

Man får lyst til at se den pige i nærbillede, og man har kun snakket med hende nogle sekunder – så ved man at hun tager livet som helhed lige så alvorligt som den kunst, hun i forvejen har gjort tilgængelig for os.

Jeanne står for det ypperste i menneskeheden.

Hvorfor Jeanne d'Arc

– Hvorfra stammer Deres interesse for Jeanne d'Arc?

– Jeg faldt forleden over et avisudklip fra min tid på ABC-teatret. Jeg hørte til årets kuld af nye skuespillerinder, og sammen med tre andre var jeg blevet spurgt, om jeg havde nogen ønskerolle. Jeg svarede, at jeg gerne ville spille Jeanne d'Arc. Det er nok noget, der har ligget og luret i baghovedet, siden jeg i min skoletid hørte om skikkelsen første gang, men da var jeg vel ikke mig selv helt bevidst, at jeg ville være skuespillerinde. Fra jeg startede som skuespillerinde har skikkelsen i hvert fald tiltrukket mig overordentligt.

– Hvorfor?

– Den kan ikke undgå at tiltrække ethvert menneske. Jeanne står for det ypperste i menneskeheden. Hvis *det* ikke tiltrækker . . . vi higer vel alle efter det guddommelige princip, der er i os allesammen. Det synes jeg i hvert fald, livet går ud på. Til alle tider. Det er det, mennesket har overlevet på, tror jeg.

– Jeanne d'Arc står også for noget stærkt nationalt.

– Det er ikke det, der har tiltrukket mig i figuren, og det er heller ikke det, Anouilh har lavet sit stykke på. Det er hendes menneskelige egenskaber, ja hendes overmenneskelige egenskaber det handler om. Hun står for det mest sublimt i menneskeheden. For mig repræsenterer hun Jesus.

– Mon ikke vi skulle have det uddybet lidt nærmere?

– Jeg tænker på hele hendes måde at leve sit liv på, hendes smukke og naive tro på Gud. Han er for hende en person. Hun har virkelig sin barnetro. Hun har et fuldstændig livsnært forhold til Gud. Når jeg i »Lærken« siger: »Du ser selv, de forstår det ikke, jeg må hellere lade være med at gøre det.« Så taler hun til ham – om ikke som til en jævnbyrdig – så dog som til et menneske. Som Jesus talte til Gud. Gud har en skikkelse for Jeanne d'Arc – det har han ikke for mig. Hun prøver hele sit liv at gøre det sande, det rigtige. Hun svigter kun få øjeblikke både i historien og i det Jeanne d'Arc-

stykke, jeg har spillet. Hele hendes liv går ud på at overvinde sig selv, og det er vel *det*, der tiltrækker mig, og det tror jeg, ethvert menneske bør føle sig tiltrukket af, det at overvinde sig selv. Det er på den måde, man nærmer sig det guddommelige princip. Hun bliver et andet sted spurgt, om hun tror, at mennesket er Guds største mirakel på jor-

Jeg synes det er meget væsentligt, at publikum får noget ud af det, der bliver sagt på scenen.

den. Hun svarer »Ja.« Det kan jeg tilslutte mig. Det ved jeg ikke, hvordan man ser på som katolik . . .

– Det er nok det, vi forstår ved mennesket i Guds billede.

– Nu går jeg ikke og tænker på Jeanne d'Arc som katolik. Jeg ser det i langt bredere forstand, og tænker ikke på, at nogle er protestanter og andre katolikker.

Anouilh

– Tilfredsstill teksten i »Lærken« det billede, De har af den historiske Jeanne d'Arc.

– Jeg har et bestemt forhold til Anouilh's »Lærken«, fordi jeg i sin tid aflagde prøve i det på elevskolen, og det er noget farligt noget, for det forelsker man sig i. Da jeg blev tilbudt at spille Jean-

ne d'Arc, foretrak jeg at spille »Lærken« frem for Bernhard Shaws Jeanne d'Arc – »St. Joan« – selv om dette på en måde er et langt bedre stykke *at spille*, fordi det fortæller den helt enkle historie om bondepigen Jeanne. Hvis jeg skal sige noget negativt om »Lærken«, så må det blive det, at det er meget litterært og meget vanskeligt at spille. Det er tableauer om retssagen om Jeanne. Man oplever det hele i tilbageblik, og det er jo i sig selv udramatisk. Man savner et dramatisk forløb, hvor man starter en handling klokken otte og sætter punktum klokken halv elleve. Tværtimod bliver stemningen hele tiden brudt, og vi skuespillere skal ustandselig hoppe ind i én eller anden situation.

– De mener altså, at denne »moderne« form er ved at være forældet og i det lange løb utilfredsstillende?

– Ja, utilfredsstillende og vel mest for tilskueren. Det er udramatisk. For at virke fængslende på publikum, kræver den meget intenst spil.

– Det er skægt at høre en moderne skuespillerinde sige det. De foretrækker altså den gode gammeldags form, som Dumas' »Kameliadamen« repræsenterer?

– Måske skal vi hellere nævne Ibsen, hvor man altid gennemløber et dramatisk forløb og har en mulighed for at gennemspille en udvikling. Et stykke som »Lærken« stiller teknisk set store krav og således også store krav til publikum. Får man spillet sig varm, kan det gå, men kan man ikke rigtig komme i gang, er det vanskeligt, for man går fra højdepunkt til højdepunkt. Man spiller sig ikke op til noget. Og publikum forbliver uengageret. Og dog: Skal jeg vælge mellem Shaws Jeanne d'Arc og Anouilh, må det blive Anouilh, for teksten siger trods alt det moderne menneske så meget.

– Tænker De på en Jeanne d'Arc-skikkelse, der har en stærk vægt på *germinen* – som de unge kristne i Latinamerika, der er lige ved at have Fidel Castro som forbillede?

– Det er ikke netop det, jeg tænker på, men jeg vil gerne sige, at jeg mener, at det, Castro har gjort, har været nødvendigt på det sted og på det tidspunkt. Det er noget, som vi andre har så *vanskeligt* ved at sætte os ind i. Det, jeg ville ind på, var det enkelte menneskes hjælpeløshed overfor staten, overfor institutionen, der kvæler den enkelte uden at nogen reagerer. Det er forfærdeligt. Man oplever det så mange steder i verden, i historien og i vor hverdag. Jeg tror, en af årsagerne til, at vi har haft så stor succes med stykket på Det kgl. Teater, er, at folk bliver stillet overfor en tekst, der siger dem noget. »Lærken«s instruktør, Erling Schroeder, har forstået stykket ganske overordentlig godt

Anouilh ligger langt ud over det, man benævner som paradenumre.

og på mange måder netop trukket det politiske frem.

– De har ret høje tanker om Anouilh. Vi kan jo ellers ikke komme uden om, at noget af det, han laver, kan virke som paradenumre.

– Jeg vil dog tro, at »Lærken« er et af hans bedste stykker.

– Hvad mener De om »Becket – Eller til Guds ære« om St. Thomas a Becket?

– Jeg har ikke set »Becket« på teatret, kun filmen. Den virkede overordentlig spændende. I det hele taget mener jeg, at Anouilh ligger langt ud over det, man kan benævne som paradenumre. Han får nemlig sagt noget, folk kan bruge. Jeg synes, det er meget væsentligt, at et publikum får noget ud af det, der bliver sagt på scenen, og at man ikke skal sidde og vride hjernen af led. Anouilh siger væsentlige ting på en letfattelig måde. Der er sikkert større digtere end Anouilh, men de kan være vanskelige at forstå for publikum, og det er dog publikum, vi spiller for.

Dansk film

– Kunst for folket, så kommer vi for alvor til at tænke på film. Deres filmarbejde er jo en interessant side af Deres virke. De har flere gange spillet for Astrid Henning-Jensen. I »Utro« fremstillede De en figur, der var anderledes end den tilsvarende i Tove Ditlevsens bog »To som elsker hinanden«, der dog lå til grund for filmen.

– Med vilje læste jeg ikke bogen, fordi jeg fik at vide, at der ikke var tale om en filmatisering af den. Jeg forstår, at Tove Ditlevsen i sin tid var meget bedrøvet over, at filmen ikke fulgte hendes

bog langt mere, end den gjorde. det mener jeg aldrig har været mening. Astrid Henning-Jensen havde selv en idé, som Tove Ditlevsen skulle udforme i manuskript, men da idéen lå så tæt på hendes roman, ville Tove Ditlevsen gerne have benyttet »To som elsker hinanden« som grundlag. Som trekant er stillet op i »Utro«, er den det almindelige, men evigyldige forhold, den lidt ældre mand, den unge pige og så konen, der ligesom er gået lidt i stå. Jeg tror, at Astrid Henning-Jensen valgte denne banale trekant, fordi næsten alle har været ude for den på et eller andet tidspunkt i deres liv – har været en af de tre personer. Måske opnår en kvinde at blive begge piger, og en mand oplever det næsten også altid på et eller andet tidspunkt – mere eller mindre udtalt. Alle kender det, og det sagde absolut mig noget, fordi jeg synes, det er sandt. Tove Ditlevsen havde gerne set pigen som en tidstypisk hippie-pige. Det havde jeg bestemt ikke noget imod at spille, men så måtte det på en eller anden måde fremgå af og underbygges i manuskriptet, hvad det ikke gjorde. Den endelige udformning fandt sted under indspilningen, og vi arbejdede alle med. Jeg synes, det var morsomt at arbejde på den måde. Der er bare det ved det, at man kommer til at bruge så meget af sig selv, sin egen personlighed, og det kan man ikke blive ved med i længden. Det er at foretrække, at en skuespiller får en rolle, der er karakteriseret replik for replik.

Man er også lykkelig, når man får lov til at spille for fjernsynet, fordi de der uden risiko af økonomisk art kan tage tekster op, som intet teater måske tør spille.

Med hensyn til filmarbejde arbejder vi ofte under vanskelige vilkår i Danmark. Meget ofte er budgettet stramt. Man kan ikke tillade sig for mange omspil. Jeg ville så gerne forsøge det, som man praktiserer under optagelserne af visse store film i udlandet. Man har tid til at prøve og lægge scenerne til rette, så man ved nøjagtig, hvad meningen er med den enkelte scene, og i hvilken sammenhæng instruktøren vil have den.

Det kender vi ikke til i dansk film. Man kommer klokken syv om morgenen, og man har lige fået programmet at vide dagen før. Det giver ikke den afstand til figuren, som man gerne ville have. Jeg beder dog om manuskriptet i god tid og lærer replikkerne udenad som en teaterrolle. Men man ved som oftest ikke, hvilke billeder der bliver lavet på én. I det hele taget mangler danske skuespillere i alt for høj grad de tekster og de instruktører, som skaber et ordentligt arbejdsklima i studierne. At lave film burde være en livsanskuelse,

---

Murermester- og entreprenørførretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christlans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlæggsgartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8266

C. B. Rills & Søn

Slagtermestre
Valby Langgade 38
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen
Flek, vildt, dybfrossen fjerkræ
Mozartavej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

Ringsted Iænkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 61 24 54

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten
af Deres olletank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvøj 28, Charlottenlund
Tlf. (01) 68 ORdrup 3331 - 5630

---

ligesom når en maler maler et maleri og en forfatter skriver en bog.

Jeg havde glædet mig til at spille med i »Dr. Glas«, fordi det er sådan en vidunderlig historie. Jeg indøvede rollen på svensk, gik på Berlitz School for at lære det, men i sidste øjeblik blev det bestemt, at jeg skulle spille rollen på dansk – alt i alt blev det en stor skuffelse for mig.

– Det var ellers en fængslende film.
– Nej – fængslende på det forkerte grundlag. Da jeg læste historien, syntes jeg, det måtte være oplagt, at det væsentlige blev en eviggyldig trekantshistorie – foruden spørgsmålet: Har du lov til at slå et andet menneske ihjel? Nu syntes jeg man fortabte sig i at gøre filmbillederne og klipningen smart. Man burde have koncentreret sig lidt mere om det menneskelige – i stedet for at forsøge at føre det op på et plan, som jeg altså synes er kedsommeligt. Men Per Oscarsson var vidunderlig...

Det guddommelige

– De har vist ikke noget imod at vende tilbage til udgangspunktet for vor samtale. De har flere gange været inde på det guddommelige.

– For at sige det enkelt, jo nærmere man holder sig til de ti bud, jo bedre går det. Og jeg tror også, det er nødvendigt, at man gør det for at overleve. For jeg tror kun, der er et liv her på jorden. Jeg tror paradiset er her og nu. Jeg går ikke rundt og venter noget spændende efter døden.

– Hvad er der så at stræbe efter?

– Man stræber efter at holde ud at leve. Jeg synes, det er vanskeligt, men jeg synes også, det er vidunderligt. Man gør det udholdeligt ved at nærme sig de ti bud. Det er vanskeligt, men jeg tror det at gøre sig umage bevirker, at man kan holde det ud.

– De har dog ellers nået meget her i tilværelsen, og De har meget at leve for.

– I »Tine«, som jeg har spillet på film, siger skovridderfruen til Tine: »Der er to ting i livet – kærligheden og døden.« Det fornemmer jeg daglig.

– Selv om De ikke har så megen tro på et liv efter døden, er den ikke afskrækkende for Dem?

– Vi kan ikke komme uden om den. Jeg tænker på den hver dag. Man lever med den. Vi ved, at den dag, vi skal dø, så skal vi dø alene, og det hjælper mig, hver gang jeg synes, tilværelsen er mig for uoverskuelig. Så siger jeg til mig selv: en dag skal du dø *alene*. Jeg ved ikke, om det er værre end de øjeblikkelige problemer, men det er en stor opgave, man skal igennem. Hvis man koncentre-

rer sig om det, så tror jeg, der er mange ting, der bliver små for én. Så kan jeg sige, jeg misunder katolikker deres fra barndommen helt naturlige og levende forhold til deres kirke, men jeg tror, det kræver mere modenhed at være en god protestant end en god katolik.

– Nu må man være opmærksom på, at katolikker netop for tiden gør op med troen på en kirke, der er et stort livsforsikringsselskab med tilhørende skyklappetryghed.

– Det glæder mig at høre. Men den protestantiske kirke kunne for resten også trænge til en fornyelse. Den er så kedelig og farveløs. Når jeg kommer ind i en kirke i de katolske lande, mærker jeg en atmosfære og en naturlighed, og jeg føler, at jeg med fuld ret kan gå derind og hengive mig uden egentlig at vække opmærksomhed. Man har en større følelse af frihed i en katolsk end i en protestantisk kirke, hvor man synes, man dårlig tør hoste, når man kommer ind. Præsten står der som en anden lille Vorherre og fylder hele gudstjenesten. Man er ikke med på nogen måde uden i salmerne, der altid bliver sunget i en toneart, hvor man ved Gud ikke kan være med. Og i øvrigt holder danskere jo ikke ret meget af at synge. Det gør jeg. Jeg synger ikke særlig godt, men jeg kan lide det. Jøderne har ligesom katolikkerne et mere naturligt forhold til deres religion end protestanterne. Den fylder deres dagligdag og det, synes jeg, er meget misundelsesværdigt.

Men det væsentlige for mig er, at man har en holdning, en tro. Nu er jeg skuespillerinde, og man kan sige, at det giver en vis form for holdning til livet. Det er måske brutalt at sige det, men det er næsten ligegyldigt, hvilken anskuelse man har, bare det peger mod det guddommelige i det enkelte menneske, så vi søger at gøre livet til et paradys for hinanden – i stedet for til et helvede. Lad mig da også lige sige: skulle der være et liv efter døden, ville jeg være den første til at tage del i det!

Venner

af Lourdes samles

Komitéen for DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES beder os minde om, at der i lighed med tidligere år vil blive læst en særlig messe aftenen før afrejsen dvs. *fredag den 5. september kl. 19.30*. Messen finder sted i St. Josephs Kirke, Griffenfeldsgade 44, København N., og indbydelsen gælder såvel dette som tidligere års deltagere med venner og pårørende, samt alle venner af Lourdes i almindelighed.

Den anden kind

Mette

Dette forargelige forlangende i evangeliet: »Når nogen slår dig på den ene kind, da vend den anden til!« – hvor har det voldt mig besvær! Det var ligesom et tandhjul, som slet ikke passede ind i den barske hverdags hak. En umulighed, en grænseløst irriterende mur at rende panden ind i hvert øjeblik!

Og jeg tror stadigvæk ikke, det kan anvendes betingelsesløst, og jeg tror heller ikke, det skal! Strejker har bevist deres effektivitet blandt mennesker, der blev misbrugt. Revolter ligeså. Oprør har været djævlblændt nødvendige over for tyranner og er det stadig. Jeg lærer med oprejst pande mine børn, før de tager ud i tilværelsens voksenjungle, at hvis andre ikke forstår at trække grænsen for, hvor meget man kan byde dem af belastninger, må de trække den selv. For de vil altid med mellemrum komme ud for proletarnaturer, der er vant til at tage hele hånden, når man rækker dem en lillefinger. Sådan er livet – også!

Men alligevel! Evangeliet ville ikke være evangeliet, hvis denne dumdristige opfordring blev taget ud af billedet. Den står der, fordi den hører med. Den står der, fordi den på en eller anden måde må have en sammenhæng med de lyse ord: »Salige er de sagtmodige, thi de skal arve Jorden!«

Og hvem har ikke jævnligt været i situationer, hvor mildhed på den ene front vandt over raseri på den modsatte? Hvem har ikke prøvet at være det flove afvæbnede offer for nogen, som i stilfærdighed sankede gloende kul på ens hoved? Ingen, der blot nødtørftigt har forsøgt at tænke sig ind bag tingenes overflade, kan sige sig fri for en oprirende bevidsthed om, at der er afgørende øjeblikke, hvor den, som vender den anden kind til, i sidste ende står stærkere end den, som slår igen. I dag, efter at have læst dyrepyskologen Conrad Lorenz' bog »På talefod med dyrene« ved jeg det afgjort og mere lysende klart end nogen sinde.

Lorenz fortæller om en kamp, han overværede mellem et par ulve i et dyreresservat. Den stærkeste var på nippet til at flå den svagere, men standsede i et ryk sit angreb, da den besejrede anbragte sig under de truende tænder med hal-

sen – det mest sårbare sted – strakt frem helt uden beskyttelse.

Dette symptom på ydmyghed afvæbnede simpelthen seprherren: den kunne ikke angribe! Den tilsvarende situation, siger Lorenz, har han oplevet jævnligt med hunde i kamp: ydmygheden afvæbner den stærkere part mere end en aggressiv holdning ville have gjort.

– Jeg har deraf, slutter han, fundet frem til en ny og dybere forståelse af et vidunderligt og ofte misforstået ord i evangeliet, som indtil da havde vakt stærk følelsesmæssig modstand hos mig: »Hvis nogen slår dig på den højre kind --- !« En ulv har lært mig: ikke for at din fjende kan slå dig en gang til, skal du holde den anden kind frem imod ham. Du skal gøre det, for at han ikke skal kunne gøre det!

Mette.

Sommermarked i Brønshøj

Søndag den 7. september finder det store sommermarked sted ved St. Antoni kirke i Brønshøj.

Der åbnes straks efter 8-messen. Vareudvalget er stort og til billige priser. Der er tombolaer, fiskedam og præmieskydning.

Loppetorvet er noget for sig, det skal opleves.

I den hyggelige restauration kan De indtage Deres morgenkaffe, og der serveres lækkert smørrebrød hele dagen. Kl. 16 er der messe for markedsdeltagere.

Vi mødes i brønshøj ved St. Antoni, Frederikssundsvej 225, søndag den 7.-9. På gensyn!

St. Antonius.

Breviar

rom. lat. søges. Tilbud med opl. om udgave, stand og pris til Bill. mrkt. A. 25,

Bladets Annonceekspedition
Hauchsvej 8,
1825 Kbhvn. V.

Niels Madsens Masklinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Løv. til de katolske Institutioner

Svendborg Ligtistemagasln

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen Svendborg A/S

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 18 20

Sanitet – Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Holbergsgade 22, Aalborg
Telefon 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, Ing. M. af l.
Aut. vand-, gas- og blkkenslagermester

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar
Fjeldhammøvej 5, Rødovre
Hospitalssenge, madvogne,
transportvogne, klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

H. S. Frlls

Malermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

Amagerbanken

Aktieselskab
Banken der dækker hele Amager

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77
Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Aarhus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselkontor i banegårdshallen.
Længenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Støt vore annoncører

SOM I NOAHS DAGE

Af Enoch Hjorth

SYNODE

*En dag i Via Margutta,
hvor gips og farver blandes,
Gik en forbi os. Du sagde:
Der gik da vist Pave Johannes.*

*Jeg vendte mig. Og rigtigt:
Ned over gadens stene
rokkede virkelig Pave
Johannes muttersalene.*

*Det skulle de grå eminencer
også bare ha anet:
At de var alene hjemme
oppe i Vatikanet.*

*Han går med sin stok i hånden
i sine egne tanker,
standser uden for et hus,
kigger på numret og banker.*

*Og døren går op. Han jubler:
Godt I er ikke rejst bort.
Jeg trænger i siestatimen
så inderlig til et slag kort.*

Enoch Hjorth

Tåler vi at se ind i solen?

Da jeg for en menneskealder siden skulle modtage undervisning i den katolske tro, spurgte præsten mig til indledning:

Hvad tror De på?

Hvad svarer man kort på sådan et spørgsmål?

Jeg nævnede Credo, og sagde, at jeg troede på det, som var udtalt i trosbekendelsen. I hvert fald husede jeg ingen indre modstand herimod.

Vel at mærke: Hvis jeg havde nogen alvorlig grund til at gøre det. Med andre ord: Kun, hvis det, som er indeholdt i Credo, kunne holdes for sandt med virkelig god grund.

Jeg blev indviet i de gode grunde, som talte troens sag. Jeg lærte Kirken at kende. Hvad Kirken var. Hvem Kirken var. Jeg lærte, at hvad der stod i Credo, ikke var udtryk for menneskelig ønsketænkning, men Guds åbenbarede sandhed om menneskets vilkår i forhold til Ham og i forhold til hverandre indbyrdes.

Og det bandt mig. Til Kirken. I Kirken mødte jeg Gud, som Han meddeler sig til os mennesker. I Kirken mødte jeg: De Helliges Samfund, som alt andet samfund enten var på vej hen imod eller bort fra.

Indtil da havde jeg bevæget mig i en åben og splittet verden, hvor alt var muligt, både tro og ikketro. Hvor jeg selv havde måttet hugge mig sti og vej i ensomhed uden for egentlig menneskelig sammenhæng.

Jeg lærte Kirken at kende som et på en gang guddommeligt og menneskeligt samfund, der løftede sit hoved helt til himlen, og som uden at frygte for fald færdedes langs helvedes afgrund.

Den vedkendte sig evighed, den pålagde mig vished uden at ryste på stemmen. Kirken viste den formastelighed at grønnes som en palme midt i ørkenen.

Over for Kirken måtte enhver omstrejfen standse.

Og dette til trods for, at jeg måtte finde Kirken på samme gang streng og mild. Troens lov, som den forkyndte, var mig både fremmed og fortrolig.

Men der var ingen vej udenom. Jeg var styrtet i troen. Og jeg lærte at elske Kirken, for der var lægedom i dens torne, og fra dens afgrunde lød sang. Jeg sagde: Dig vil jeg elske, hvor det end bærer hen. *Selv i fornægtelsens time vil jeg flygte til dig.*

Måtte jeg ikke blive et barn af Kirken? Den stod som den mangefarvede regnbue over menneskets fred med Gud.

Og jeg gik ind i Guds telt på jorden. Det var dengang.

Og sidenhen?

Sidenhen oplevede jeg, at et liv i troen bekræftede troen og skabte nyt liv i ånd og krop, nyt liv i det indre menneske og i den sociale verden.

Og i Kirkens katolicitet oplevede jeg gennem de mange år en bekræftelse på og en uddybelse af min ungdoms længsler og lærdom. I hverdagens dont og i søndagens højdepunkt oplevede jeg, at Kirken endnu bar vildmarkens blomster i sin favn. At alle jordens slægter var Kirkens børn, at mangel på hedning lånte dens lys og fandt vej til Den Evige. At den usynlige var til stede i deres guders templer og skjulte sig i deres vismænds ord. Den stod bag stjernetyderen i tårnet. Den var det, som besøgte de ensomme kvinder, Ånden faldt på.

Kirken var i virkeligheden alle tiders længsel. Den var alle tiders lys. Kirken var tidernes fylde. Guds egentlige værk i verden. Den store sammenhæng. Den evige enhed. Samfundenes samfund. Vejen over alle veje. Ad den drog årtusinderne til Gud.

Jeg var ikke med ved Vatikankoncil II. Selvfølgelig ikke. Jeg havde ikke noget der at gøre.

Men jeg så dem stille stolene op. Og jeg glædede mig. Kirken ville føre sig selv ajour. Gøre afbigt for tidligere

synder. Ryste støvet af paramenterne, måske lægge dem lidt til side. Afsløre, at hun ikke var en gammel morlil, men en altid ung og mild mor.

For som sagt har Kirken også en i høj grad menneskelig side.

Tids- og kulturbetinget.

Blev det begyndelsen til enden?

Enden på hvad? På Kirken? Det er ikke til at tro. Kirken vil bestå til historiens afslutning. Medmindre vi også vil sætte den trossandhed under debat. Det er ikke til at tro.

Enden på slendrian, dum vanetænkning, magtpositioner, modemanerer, juristeri, altfor tidsbestemt udmøntning af høje sandheder. Og fornyelse af hjertets enfold.

Men ikke enden på troen.

Eller er troen også: tids- og kulturbetinget?

»Enheden i Kirkens autentiske tro må sikres«, siger kardinal Alfrink: Men bemærkningen kommer ligesom i forbigående sagt. Og der fortsættes:

»Troens mysterier udelukker ikke tilstedeværelsen af forskellige teologiske retninger og skoler«. Det ligner det, vi konverterede fra. Men lad gå.

Og lad os så alligevel standse lidt her.

Hvad er Kirkens autentiske tro i dag?

Og hvordan forliges den med forskellige teologiske retninger og skoler?

Vi må vide det. Nu. Mennesket lever ikke af strukturer alene.

Da jeg blev barn af Kirken, ændrede jeg ikke tro. Min tro blev uddybet.

Jeg kom til at tro noget mere. Et rigere spektrum foldede sig ud, og et nyt liv blev levet i dets lys. Var det nye liv drømmesyner? Var ofrene og savnene hen i vejret? Slukker regnbuen? Blegner den bort ganske langsomt? Bliver der overhovedet noget tilbage? I så fald: Hvad?

Vi må vide det. Det haster. Har vi været nogle godtroende narre? Har vi troet for meget? Vi vil ikke bygge vort liv på ønsketænkning. Vi vil bygge vort hus på klippegrund, koste hvad det vil. Og vi kan ikke tænke os selv som børn af en kirke, der ikke har et autentisk budskab. Hvorfor skulle vi dog det? Selvsagt tænker jeg ikke her på de bjerge af menneskeligt nonsens, som i tidens løb har hobet sig op på Kirkens grund. Godt kun, at få dem spredt for alle vinde.

Og om liturgien folder sig ud efter den ene eller den anden ritus er til syvende og sidst af underordnet betydning. Blot den folder sig ud.

De habsburgske tider er forbi og tak og lov for det. Men lad os registrere vort bo. Hvad er der tilbage efter pulterkammerrydningen? Det er livsvigtigt at gøre sig det klart?

Hvordan forliges kirkens autentiske tro med forskellige teologiske retninger og skoler?

Har vi stadig det samme Credo? En mulig sproglig overensstemmelse interesserer ikke her. Er der gydt et nyt indhold i begreberne? Må også disse opfattes som: »Teologiske ytringer i høj grad tids- og kulturbetingede«? Hvis det er sådan, må vi vide det. Og vide, hvad der menes hermed. Det eneste ved troen, der interesserer os, er nemlig til syvende og sidst: Troen. Kort og godt: *Hvad er Kirkens autentiske tro, som »må sikres«?* Hvad er Kirkens autentiske tro om Gud, Jesus Kristus, Jomfru Maria, evangeliernes beretninger? Kirkens autentiske tro om sig selv? Og *hvordan forliges den med »forskellige teologiske retninger og skoler«?* Det må kunne siges kort. Uden at vi skal igennem et helt universitet. Med andre ord: Gik Lazarus ud af den grav, eller gjorde han det ikke? Og gjorde han det ikke, hvad gjorde han da? Hvis Kirken forvandler sig til et kulturcenter, en forligsinstitution eller et

socialt supermarked alene, har den så ikke mistet sin identitet? Og de troende dermed mistet deres.

Eller er den hele modsætning blot et spørgsmål om sprogets utilstrækkelighed over for den guddommelige åbenbaring? Et spørgsmål om vore formuleringers ufuldkommenhed, – der åbner en margin for muligheden af højere eller lavere grader af erkendelse? Er konflikten denne: At vi i århundreder har levet på en aristotelisk stringens, der har skabt en enhed, som i virkeligheden splittede verden?

Må vi erkende, at som i Noahs dage er Guds fredstegn: Regnbuen, der bryder lyset i mange farver, hvis samlede sum er åbenbaringsens lys. Et lys så stærkt, at vi ikke formår at skue ind i det med vore blændede øjne, men må opleve det i dets brydning? Man mindes nu fiskeren, som i stormnatten sagde: Sig os et godt ord, præst! *Enoch Hjorth.*

Sparekassen for Lyngby og Omegn
– Bikuben

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24
Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

TEXACO Oliefyring

Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab
Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.
Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V
Telefon 14 12 54

Oliefy

Centralvarme

Brændselsolie

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383
Rødovre
Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Bilkkenslagermestre
Dybbølsgade 17,
København V.
Telefon Vester 7001 og 8561

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegårds Tværvæg 13, Charlottenlund
Telefon Ordrup 5722 og 6850

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Telefon 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraf - Varme

Forsikrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen
Exam. aut. gas- og vandmester
Labæk 47, Holbæk
Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

EI-Installationer
Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk
Telefon 43 30 01
Vogne og udsalg overalt i byen

Maria og kvindens plads i Kirken

Maria's optagelse, 15. august, er en vigtig fest i Kirken; det mærker man, når man fejrer den i en katolsk egn. Hvorfor er Marias bebudelse eller fødsel eller moderværdighed eller uplettede undfangelse egentlig ikke årets største Mariafest, men netop Marias optagelse i himlen? Måske er det følgende en del af svaret.

Gud skabte mennesket i sit billede: i menneskeværd, som personer, er mand og kvinde ens på grund af Guds billedet i deres ånd. Som mand og kvinde skabte han dem: Gud har givet mand og kvinde forskellige funktioner, de er jo skabt forskellige i legeme og psyke. Hvordan forenes de to faktorer: forskellige opgaver og lige stort menneskeværd?

Gud selv har holdt balancen, da han fuldbyrdede sit skaberværk i sin frelsesplan.

Maria's rolle i menneskeværdelsen

Gud skulle blive menneske, ikke i almindelighed, men et bestemt menneske, altså mand eller kvinde. Hvis Gud har diskrimineret kvinden ved at blive mand, så har han også diskrimineret manden, ved at Jesus ikke har nogen menneskelig fader – Josef er ikke Jesu naturlige fader –, men derimod en menneskelig moder. Kvinden Maria er virkelig Guds moder, i hende er kvindens værd rejst uendelig højt over alt menneskeligt – næst efter Jesu Kristi menneskelighed. Maria Guds moder: denne ærestitel har Kirkens største mænd forsvaret lidenskabeligt og ihærdigt i den største strid, der har stået i den gamle kristenhed. Og mens Maria er velsignet blandt alle kvinder, er også kvindens værd i Maria velsignet og hævet til den højeste værdighed.

Gud blev ikke menneske af mands vilje, siger Johannes-evangeliet, men på en måde nok ved en kvindes vilje: Gud blev ikke menneske, før kvinden Maria havde sagt ja til det. Aldrig har kvinden været mere myndig, end i frelseshistoriens afgørende øjeblik, da Gud blev mand og Kirken opstod.

Kirkens vurdering af kvinden

Marias plads i frelsesplanen er blevet afgørende for Kirkens vurdering af kvinden. Fra første færd står kvinden for Kirkens bevidsthed omgivet med den højt tænkelige hæder.

Reneste jomfru, Frelserens nærmeste medarbejder, verdens og himlens dronning, ubesmittet undfangen kaldes hun, men først og fremmest: Guds moder; det højeste, der faktisk kan siges om en person, der er ren skabning: at være Guds moder, kan ifølge sagens natur kun siges om en kvinde. Kvindens ligeberettigelse opstod ikke i vort århundrede og begyndte ikke i Norden; kimen spirede ved Kirkens begyndelse; og inden bevægelsen nærmede sig sit mål i vore dage, var dette for længst blevet overgået gennem Guds Søns menneskevordelse ved Marias ja-ord.

Det er andres gode ret at kikke på historiens enkeltheder og fremhæve kirkefolkets skiftende holdning over for kvinden – snart opbyggelige, snart forargelige aspekter –, men historisk detailarbejde kan aldrig udviske sandheden om Kirkens fundamentale respekt for kvinden, der, hvor de kristne har hævet Marias æresplads som Guds moder ved at holde fast ved Maria- dyrkelsen.

Hvilken plads har kvinden i Kirken? For enhver kristen, der står på Bibelens grundlag, er svaret i første omgang enslydende: Lige fra Kirkens fødsel stod kvinden i centrum. Det Ny Testamente fortæller, at Gud blev menneske ved en kvindes ja-ord, og at Helligåndens ild-dåb startede Kirkens offentlige virke, mens Jesu disciple var samlet sammen med Maria, Jesu moder.

Aktionen for kvindens ligeberettigelse blandt kristne ville være ensidig, om den glemte Paulus' lære om de forskellige

lemmer på ét legeme. Alle, som er døbt, er én i Kristus, der er ikke forskel på mand og kvinde. Men i den ene Kristus har lemmerne forskellige funktioner. Enhver har nemlig sin særlige nådegave, alt efter evne og andre forhold. Og det er klart, at kvinden som sådan har andre evner og muligheder end manden. Mens Det nye Testamente siger, at kvinden skal tie i menighedens forsamling, står der også om kvindelige profeter (Ap.G. 21,9), og profeter tier ikke stille. Birgitta af Vadstena og Katharina af Siena er store personligheder i Kirkens historie, på hvem både det ene og det andet skriftsted er anvendelige, og de er kun de mest fremragende repræsentanter af en stor skare af lignende kristne kvinder.

Kirken har ikke bare holdt fast ved Bibelens vurdering af kvinden, grundet på Maria-mysteriet, men den gennemgik en voldsom udvikling, for Maria- dyrkelsen udfolder og breder sig som en lavine allerede fra Kirkens tidligste tider. Hvordan det gik siden, i middelalderen, ser man omkring sig i det danske landskab og hører man i danske navne. Kirker og klostre, viet til Maria, kaldtes i reglen ikke Jomfru Marias eller moder Marias kirke, men Vor Frue kirke eller kloster. Og det var dengang ikke enhver nabos kone, der tiltaltes med frue, men dronningen, herskerinden, den fornemste kvinde, som man nærmede sig med stor ærefrygt, og som var genstand for ridderlig æresbevisning og hengivenhed.

Når vi kalder Maria for vor høje Frue, behøver vi ikke at frygte nogen diskrimination mellem gift og ugift kvinde, mellem »moderværdighed« og »jomfru-ære«; i Marias skikkelse æres jo både Guds moder og den rene jomfru. Det er rigtigt, at ene titlen »Guds moder« er årsagen til alle andre ærestitler og pri-

vilegier, men til gengæld er jomfru Marias uplettede undfangelse og fritagelse for enhver synd forudsætning for, at hun blev værdig til at være Guds moder.

Maria har en nøglestilling i Kirkens liv. De utallige billeder af Guds moder med Jesusbarnet har øvet en enorm indflydelse på vor vurdering af moderstanden, har langsomt ladet en dybere vurdering af moderen slå rod i kristne sjæle; og som den rene jomfru er Maria ophav til den uoverskuelige mængde af kristne kvinder, der æres af Kirken for deres jomfrustand, helt fra apostlenes dage indtil nu.

Maria's optagelse, Vor Frues fest

Er det så svært at tro, at Maria er blevet ophøjet til himlen, når hun blev så højt placeret i Kirkens liv på jorden? Man arbejder for kvindens ligeberettigelse på jorden. Og er det da urimeligt, at ikke blot manden Jesus Kristus er legemligt opfaren til himmels, men at også en kvinde, hans moder, er legemligt optaget i himlen?

Den katolske Kirkes – pavekirkes og de orientalske Kirkers – Maria- dyrkelse er en af de største vanskeligheder for kristne fra reformationen. Men burde de ikke hellere se det som den katolske Kirkes fortrin, at dens Maria- dyrkelse er og altid har været den kristne kerne og drivende kraft i indøvelsen af en respekt for kvinden, der langt overstiger det rent profane, rent naturlige krav på ligeberettigelse? Vort bidrag som danske katolikker til kvindesagen er noget ganske særligt, som ingen anden i landet kan byde: Kirkens Maria- dyrkelse hører, som et bidrag til det danske samfunds fremgang, med til den danske katolske Kirkes målsætning.

A. Ziggelar S.J.

Demonstration
for kvindens
ligeberettigelse.
Er kirkens
Marialære en
side af
samme sag?

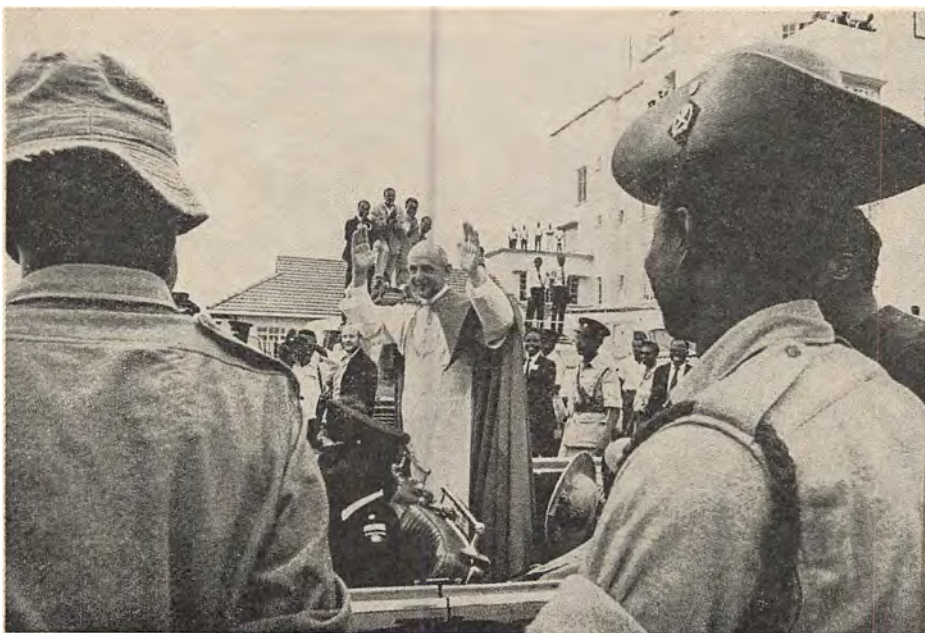

Selv om pave Paul på forhånd måtte anse det for umuligt at komme til at mægle mellem Nigeria og Biafra, var han anderledes smilende under sit besøg i Uganda end i Geneve.

Første paverejse til Afrika en lykkeli

Ovenfor: pave Paul hilser på præsident Milton Obote og dennes frue. De øvrige billeder viser glimt fra resten af opholdet.

Den 31. juli i år tiltrådte pave Paul den rejse, der for første gang i historien skulle føre den katolske kirkes overhoved til Afrika. På den seks timer lange flyvetur fra Rom til Entebbe udnyttede paven blandt andet tiden til at sende hilsener til statsoverhovederne i de lande, flyet passerede, dvs. den italienske præsident, Maltas generalguvernør, kongen af Lybien, præsidenten for Den Forenede Arabiske Republik og statsoverhovedet i Sudan.

Pavens ankomst til Afrika

Paven blev ved sin ankomst til lufthavnen i Entebbe meget hjerteligt modtaget af Ugandas præsident, Milton Obote, der var mødt op sammen med sin hustru og landets ledende mænd. Derefter hilste pave Paul på de tilstedeværende statsoverhoveder og regeringsdelegationer, hvorefter han blev budt velkommen af kardinal Rugambwa, den pavelige pronuntius i Uganda, Msgr. Poggi, og ærkebiskoppen af Kambala, Msgr. Nsubuga. I lufthavnen mødtes paven desuden med de seks andre afrikanske kardinaler (Sidarouss, Duval, Zoungrana, Rakotomalala, Malula og McCann) og de 11 biskopper i Uganda samt den protestantiske ærkebiskop af Ruanda, Burundi og Buganda, som ligeledes var kommet for at byde paven velkommen.

Paven besteg sammen med præsident Obote en særlig platform, hvor de påhørte pavehymnen og Ugandas nationalsang, hvorefter præsidenten holdt en velkomsttale til paven. I sit svar på denne tale sagde paven blandt andet:

»I dette velsignede øjeblik sætter Peters efterfølger som Kristi stedfortræder for første gang i historien sin fod på afrikansk jord. Vi takker Gud for denne store gunst og for dette nye møde med det elskede afrikanske folk, som vi lærte at kende, beundre og elske under vort besøg på dette umådelige kontinent som ærkebiskop af Milano og gennem de be-

ejse

søg, afrikanske statsoverhoveder, ambassadører, biskopper, præster og fremstående lægmænd og kvinder har aflagt hos os i Rom. Måtte vort komme til dette kontinent for alle, både kristne og ikke-kristne, være et beskedent vidnesbyrd om vor oprigtige kærlighed til Afrika. Og måtte vor tilstedeværelse her – på Ugandas martyrs forbøn – vække til den vældige bevægelse af broderkærlighed, der fra at være et vanskeligt opnåeligt ideal kan gøre freden og folkenes fremskridt til en strålende realitet.

Gud bevare Uganda!
Gud velsigne Afrika!

Kirkens tilpasning til afrikansk kultur

Samme dag, som paven var ankommet til Afrika, talte han om eftermiddagen til de afrikanske biskopper under den højtidelighed, hvormed de afsluttede deres symposium i domkirken i Rubaga.

Symposiet blev afholdt i pastoralseminariet i Gaba ca. 15 km fra Kampala. I symposiet deltog de syv afrikanske kardinaler, ca. 40 biskopper og ærkebiskopper, tre delegerede fra sammenslutningen af ordensforesatte, sekretæren for kongregationen for troens udbredelse, Msgr. Pignedoli, og den pavelige pronuntius i Uganda, Msgr. Poggi.

Blandt emnerne kan nævnes kald til præste- og ordenslivet, Kirkens holdning til folkenes udvikling, forholdet mellem biskopperne og missionsinstitutterne, den afrikanske liturgi, kateketernes rolle efter koncilet, økumenien og forholdet mellem de engelsktalende og de fransktalende afrikanere.

De afrikanske biskopper gør deres bedste for at finde frem til, hvordan man bedst kan tilrettelægge Kirkens arbejde og apostolat i denne dynamiske verdensdel, hvor Kirken selv er en pilgrim, og kongregationen for troens udbredelse er sammen med det pavelige missionsværk parat til at støtte de virksomhedsformer,

som biskopperne måtte finde bedst egnede til at fremme Kirkens arbejde i Afrika. Blandt de ting, man især måtte lægge vægt på, nævnedes Msgr. Pignedoli: præsteuddannelsen, uddannelsen af kateketer og lægapostolatet.

I sin tale til symposiet sagde paven blandt andet:

»I forbindelse med arbejdet for troens udbredelse i Afrika rejser der sig det brændende og stærkt diskuterede spørgsmål om Kirkens og evangeliets tilpasning til den afrikanske kultur. Skal Kirken være europæisk, latinsk, orientalsk . . . eller skal den være afrikansk? Det ser ud til at være et vanskeligt problem, og det er det sandelig også nok i praksis. Men man kan hurtigt løse det med to svar. Det første er, at jeres kirke først og fremmest skal være katolsk. Det vil sige, at den fuldt og helt må hvile på den selvsamme Kristi lære og nøjagtig det samme væsentlige og fundamentale arvegods som det, der bekendes i den ene sande kirkes autentiske og normgivende tradition. Denne betingelse er uomvistelig og fundamental. Vi må alle sammen være både nidkære og stolte af den tro, som apostolene forkyndte, som martyrerne, dvs. vidnerne, har kæmpet for, og som missionærerne samvittighedsfuldt har forkyndt. I ved, at Kirken er ganske særlig stædig, ja, vi kan ligefrem sige konservativ, på dette punkt. Kirken har endda, for at sikre, at budskabet i den åbenbarede lære ikke forvaskes, nedfældet sin trosskat i visse sproglige formuleringer. Og selv om disse formuleringer undertiden kan være vanskelige, forpligter Kirken os til at bevare dem i deres fulde ordlyd. Vi har ikke selv opfundet vor tro, – vi er dens vogtere. Ikke enhver religiøs følelse er god. Det er kun de følelser, der tolker Guds tanke i overensstemmelse med den apostoliske læremyndighed, der er indsat af den eneste Herre, Jesus Kristus.«

Paven tager afstand fra kolonialismen

Til lederne af et nyt frit Afrika sagde paven i sin tale til regeringen i Uganda i overværelse af præsidenterne for Uganda, Tanzania, Ruanda, Zambia og Burundi, at den katolske kirke er imod enhver form for kolonialisme, neokolonialisme, racefordomme og krig, og at den betragter alt dette som en pestilens, der truer udviklingen i Afrika.

Dette historiske møde, som overværedes af parlamentsmedlemmerne samt af dommere i skarlagensrøde dragter, mens 30 biskopper fyldte gallerierne, indledtes med, at paven og Ugandas præsident trådte ind i salen, hvor forsamlingen hilste dem stående og i tavshed uden bifaldstilkendegivelser af nogen art.

Præsident Obote bød paven velkommen med at sige: »Deres tilstedeværelse

her er en offentlig anerkendelse af Afrika som et kontinent i udvikling, et kontinent, der er besluttet på at spille den rolle, der tilkommer det – både åndeligt og verdsligt – blandt verdens øvrige folkeslag«.

Derefter holdt paven en klar og fyndig tale på engelsk. Han sagde i denne tale blandt andet:

»Vi anerkender jer som det, I er – afrikanere med myndighed og ansvar, som i jeres personer og i jeres embede fremstiller billedet på eller snarere realiteten i det nye Afrika.«

Paven skildrede derefter Kirkens opgave i Afrika som folkets åndelige, moralske og hengivne ven og udtrykte dens glæde over, at »de afrikanske folkeslag selv har overtaget ansvaret for deres skæbne«.

Men han talte også om de farer, der truer Afrika, hvoraf de vigtigste er vold og krig.

»Forholdet mellem mennesker skal ikke ordnes, ved at man stiller styrker, der er udrustet til nedslagtning og ødelæggelse, over for hinanden, men ved fornuftige forhandlinger med støtte af internationale institutioner, som man giver myndighed og nærer tillid til,« sagde paven.

Pave Paul anbefalede, at afrikanerne i deres bestræbelser for at gøre sig fri af den kolonialisme og neokolonialisme, hvor fremmede nationer »alt for ofte har lagt større vægt på de økonomiske interesser end på menneskelige hensyn«, skulle gå mere forsigtigt til værks og gøre det »muligvis lidt langsommere virkende, men til gengæld sikrere, at man først uddannede mennesker og skabte institutioner, der var i stand til at gennemføre et virkelig stærkt selvstyre«.

Til sidst vendte paven sig imod racefordommene og beklagede, at der »i visse

dele af verden stadig hersker sociale tilstande, der hviler på racediskrimination, og som ofte er villet og fremkaldt af måden at tænke på. Sådanne tilstande er i klar og utilstedelig modstrid med de fundamentale menneskerettigheder og civilisationens love«.

Pavens tale blev fire gange afbrudt af bifaldsyttringer fra parlamentsmedlemmernes side, og da talen var forbi, blev han hilst med et varmt bifald.

To centre for krigsramte børn i Nigeria

Under sit besøg i hospitalet i Ruganda fremkom paven med den overraskende meddelelse, at han havde til hensigt at oprette to institutioner i Nigeria, som skulle tage sig af de krigsramte.

»Til vor store sorg,« sagde paven, »vil det under vort ophold i Afrika ikke blive muligt for os at besøge det land, der er inde i en så frygtelig konflikt, nemlig Nigeria. For at tilkendegive vor hengivenhed for dette land, som vi havde den glæde at besøge som ærkebiskop af Milano, er det imidlertid vor hensigt, så snart forholdene tillader det, at oprette to institutioner inden for de kirkelige områder, vi dengang besøgte, og som siden har lidt så frygteligt under krigens følger. De to institutioner skal tage imod og hjælpe de små ulykkelige børn, som er blevet såret eller gjort til krøblinge, eller som på anden måde har lidt skade under krigen på begge sider af fronten. Institutionerne skal forsøge at råde bod på den skade, der både fysisk og moralsk er tilføjet disse små, og desuden i den grad det er muligt gennem en passende oplæring hjælpe dem til at indtage deres plads som nyttige borgere i samfundet og på den måde arbejde for fremtiden og for en fredelig udvikling. Vi vil derfor stille

Det historiske møde i parlamentet.

begge disse institutioner under Vor Frue af Fredens kærlige beskyttelse, hende, som vi nu bønfalder om, at hun af sin guddommelige Søn, Fredsfyrsten Jesus Kristus, skal opnå, at der snart bliver en ende på fjendtlighederne, så enigheden og broderkærligheden igen må holde sit indtog i dette elskede land.«

Martyrer i økumeniens tegn

Fra Kampala i Uganda rejste paven videre til Namugongo, hvor både anglikanere og katolikker har lidt martyrdøden.

Paven vil gøre alt for fredens sag

Pave Pauls bestræbelser for at få de krigsførende i Afrika til at mødes ved forhandlingsbordet viser tydeligt, hvordan han til enhver tid er fast besluttet på at udnytte hele den indflydelse, hans embede giver ham, for at skabe fred mellem menneskene – ikke bare gennem bøn og ved personligt at appellere til folkeslagene og deres ledere, men også ved hjælp af en offentlig og privat indsats for at få konflikterne løst ad forhandlingsvejen.

Præsident Johnsons besøg i Vatikanet på tilbagevejen fra Australien i 1967 var således helt præget af pavens bestræbelser for at få forhandlinger i gang om Vietnam.

Samtidig havde paven sendt en højtstående embedsmand fra det pavelige statssekretariat til hovedstæderne i og uden for Europa for at skabe grundlag for eventuelle drøftelser for at få en ende på konflikten i Afrika. Endvidere overbragte paven præsident Johnsons kommentarer angående mulighederne for at opnå fred i Vietnam til nordvietnameserne og tilbød at stille Vatikanet til rådighed for fredsforhandlingerne.

Da drøftelserne i Paris mellem USA og Nordvietnam indledtes i fjor, spurgte journalisterne en talsmand for den amerikanske regering, om Vatikanet havde haft nogen andel i, at de var blevet til virkelighed, hvortil talsmanden svarede, at der havde været kontakt mellem pave Paul og præsident Johnson efter den sidstnævntes besøg i Vatikanet, og at Vatikanet havde været »overordentlig hjælpsomt« med hensyn til at få fredsforhandlingerne i gang, men at han ikke med sikkerhed kunne sige, hvad der egentlig havde gjort, at de var blevet en realitet.

Paven tog først til mindesmærket over anglikanerne, hvor han bad sammen med de anglikanske biskopper og holdt en kort prædiken. Derefter begav han sig til mindesmærket over katolikkerne og indviede alteret i den nye kirke, der er under opførelse på stedet. Paven læste messen og tog 22 katekumener til dåb og førstekommunion. Også her prædikede paven.

Tusinder af mennesker havde taget opstilling på vejen til Namugongo for at hilse paven under hans forbifart.

Ærkebiskop Agostino Casaroli har imidlertid kunnet bekræfte, at Vatikanet i fjor tog del i de sonderinger angående mulighederne for at skabe fred i Vietnam, der gik forud for mødet i Paris, eftersom det var ham selv, der havde fået til opgave at tage sig af dette anliggende. Det var ligeledes Casaroli, der ledsagede paven og tog del i hans fredsbestræbelser i Afrika, som dog desværre ikke førte til noget påviseligt resultat.

PEJLINGER

I en erklæring om præsternes cølibat fra de 60 »kritiske præster« der også holdt møde i Chur, lød et af punkterne: »Afvisning og foragt for kvinden og nedvurdering af ægteskabet i forhold til cølibatet er i dag uakceptabelt.«

I Chile har 153 præster protesteret imod, at den pavelige nuntius har installeret sig i en af de eleganteste villaer i Santiagos fineste kvarter. De mener, at byens diplomater nok ville kunne forstå, om pavens repræsentant fulgte »fattigdommens protokol«.

I den lille hollandske by Stein fejredes Kristi Legemsfest i år på en ny måde: der blev holdt agapemåltid under åben himmel på torvet. I Tyskland afkorter man processionerne og mange spørger, om de har nogen mening i dag.

Et par artikler i det franske politiske ugeblad *Nouvel Observateur* under titlen »Kirkens død?« udløste en byge af læserbreve, både vrede og begejstrede. Det siger noget om, at et så venstreorienteret blad altså har en masse katolske (og protestantiske) læsere.

Sjøreen & Co.

Maleri firma

Arhus N.

Et Hjem paa Rejsen

Telefon 12 41 22 – Arhus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougaard A/S

Entreprenør & murerfirma

Aarhus C.

Telefon 14 20 23 – 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 12 15 57

Hans Brogesgade 4, 8000 Aarhus C

Katolske begravelser

Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17–19, Aarhus C

Centralmejerlet

Afdeling: Vesterbro

Arhus

Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Sterste udvalg i radio - fjernsyn - båndoptagere og grammofoner

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Aarhus C. Tlf. 12 00 99

Ilge ved katolsk kirke og Rådhuspladsen 1, Aarhus C

Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS · VAND · VARME · BUKKENSLAGER · SMEDE · MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Aarhus N.

Telefon (08) 16 85 33 - Giro 171 17

Poul Dudzinski

Aut. el-installatør

Christiansbjerg installationsforretning

Birkegade 7, Aarhus N.

Telefon 16 98 80

Lev. til katolske institutioner

Lys, kraft og varme

For at betjene vore kunder bedst muligt har vi nu fået radiotelefon i vore biler

---

Kardinal Wright forsvarer cølibatet

Milano – NC News Service

Præfekten for kongregationen for præsterne, kardinal John Wright, der for nylig har forladt Pittsburgh for at tage ophold i Rom, har i et interview til det ansete milanesiske dagblad »Avvenire« udtalt, at »præsternes cølibat er absolut væsentligt for, at præsterne helt kan vie sig den tjeneste, som verden med rette kan forvente af dem«. Interviewet var for kardinalen en lejlighed til at gøre rede for sit syn på eksperimenterne i Kirken og præsternes rolle i det politiske liv, og for, hvordan han ville forsøge at gå til værks over for den »identitetskrise«, der får så mange unge præster til at nedlægge præsteembedet.

Hvad cølibatet angår, udtalte kardinalen som sit synspunkt, at en mand, der elsker sin kone og sine børn, ikke lige så uforbeholdent kan give sig selv til præstegerningen som en mand, der lever i cølibat. Desuden mente kardinalen, at man i Kirken i dag havde fået en mere udtalt fornemmelse af lægfolkets medansvar for de almindelige opgaver i sognets liv. »Dette skulle give præsten større frihed til at udføre de opgaver, som kun en præst kan og bør udføre, så han nu skulle få mulighed for at gå helhjertet ind for sin gerning,« sagde kardinalen.

Med hensyn til kravet om en ændring af Kirkens strukturer bemærkede kardinalen, at der altid vil dukke nye strukturer op i stedet for dem, man fjerner.

»Jeg ved ikke, om alle disse krav om ændringer er tilstrækkelig gennemtænkt. I virkeligheden påhviler det stadig dem, der vil have forandringer, at bevise, at de også er påkrævede. Og lad dem bare bevise det. Den ret må man ikke fratage dem. Men de må gøre det logisk, overbevisende og i sidste instans anlægge Guds folks syn på sagen.«

Som svar på et spørgsmål om sit syn på »eksperimenternes« værdi og berettigelse konstaterede kardinalen bare, at Kirken har eksperimenteret i århundreder, og det vil den blive ved med at gøre. Derimod virkede det, som om han satte grænsen ved præsternes deltagelse i politik. Kardinal Wright undgik at komme ind på forholdene i Italien, fordi han, som han selv sagde, er gæst der i landet, men han fremkom med eksempler fra det øvrige Europa og Amerika

på, at der var stor sandsynlighed for, at præsternes indblanding i politik ville bringe troen og dogmerne i fare til fordel for denne verdens anliggender, som ikke nødvendigvis behøvede at være noget dårligt, men bare hørte til et andet område.

Kardinalen gik derefter over til at tale

Også et forsvar fra ærkebiskop Murphy

London – NC News Service

Ærkebiskop John Murphy af Cardiff har endnu en gang gjort sig til talsmand for, at man skal bevare præsternes cølibat.

I en artikel i det katolske blad »Universe« siger ærkebiskoppen:

»Et virkeligt cølibat er ikke bare en form for askese, en triviell undertrykkelse af menneskets seksualitet, en beskæring af den menneskelige selvudfoldelse og en afstandtagen fra udøvelsen af ens manddomskraft.

Hvis det var det og ikke andet, ville det let kunne udarte til fortrængninger, neuroser, mærkelige afvigelser og endda perversioner,« siger ærkebiskoppen.

Og han fortsætter:

»For en Thomas af Akvin og for enhver præst skal det højeste motiv altid være kærligheden til Gud. Han tager det værdifuldeste, han ejer, sin manddomskraft og sin evne til almindelig menneskelig kærlighed, og giver den til Gud som en gave. Gud bearbejder den og giver ham det væsentlige tilbage i form af en altomfattende kærlighed til menneskene uden de begrænsninger, den ellers indeholder...

Det verden har brug for, er ikke en forkrøblet menneskelighed. Derimod har den brug for et blændende tegn og et stadigt eksempel i en overseksualiseret, men mærkeligt kold og apatisk verden, på at menneskelig kærlighed kan beriges af, at man begrænser eller ligefrem helt giver afkald på seksuel udfoldelse.

om den vanskelighed, mange præster har med at tilpasse deres kald til kravene fra verden omkring dem, og som er anledningen til deres »identitetskrise«.

»Hvis en præst kom til mig og talte om manglende forståelse, ville jeg sige til ham, at han skulle gå hjem til sine forældre og søskende og slægtninge for, om man så må sige, at blive klar over, hvorfra han er kommet. Han kommer fra verden!«

Hermed ville kardinalen øjensynligt bare understrege noget, som man tænker meget lidt på i dag, og det er, at hvis en præst hører denne verden til og har det samme ansvar over for den som andre mennesker, kan der ikke være megen tvivl om, hvordan præsten skal opfylde dette ansvar.

Det betyder ikke, at det seksuelle ikke mere er til stede, som om tilskyndelsen til det forsvandt, når en præst gav sig ind under cølibatet, så han ikke mere er et rigtigt menneskeligt væsen. Men det betyder, at alle hans seksuelle evner fredeligt og roligt overføres til en anden mægtigere, mere universel og mere stabil transformator, der gør hans kærlighed til andre mennesker mere omfattende...

Det er temmelig naivt af en præst at tro, at han bare behøver at få sin dispens og gifte sig, for at hans personlighed automatisk skal begynde at blomstre og modnes...

Cølibatets og ordenslivets eksempel er ikke gået upåagtet hen over hovedet på fromme ægtemænd og ægtehustruer, som har kæmpet for at holde det løfte, de har givet hinanden. Enhver form for almen opgivelse af cølibatet kan kun øge belastningen og presset i ægteskabet...

For de meddelelsesmidler, der går ind for, at ingen veje skal være spærrede og ingen døre lukkede, er cølibatet en plage i lighed med en hul tand eller en murrende blindtarm...

Og på samme måde har man altid forestillet sig, at der var noget asocialt ved cølibatet. Det er interessant at lægge mærke til, at nazisterne nærede den største modvilje mod præsternes cølibat...

Der er også noget overraskende i, at en tidsalder, der lægger så stor vægt på retten til at vælge som vor, altid er parat til at angribe dem, der har valgt.

1000

trodsede

kardinal Florit i Firenze

Firenze – NC News Service

Ca. 1.000 mennesker i den italienske arbejderforstad Isolotto har sat sig op imod kardinal Florit af Firenze ved på trods af hans forbud at afholde en fri-luftsmesse, skønt kardinalen på forhånd havde sagt, at enhver præst, der var med til at fejre den, ville blive suspenderet, hvad enten han hørte under ærkebispedømmet Firenze, eller han kom fra et andet bispedømme.

Messen blev fejret om søndagen af arbejderpræsten Bruno Borghi på torvet uden for sognekirken i Isolotto.

Dagen før messen havde en gruppe, der kaldte sig »Menighedens forsamling i Isolotto« udfærdiget et responsum til kardinalen, hvori det hedder:

»Kardinal Florits kundgørelse er i allerhøjeste grad en tilkendegivelse af hans ønske om ved en repressiv udnyttelse af loven at ignorere og undertrykke vor menighed.«

Messen blev fejret ved et bord under et stort solsejl og ledsaget af guitar-musik. Foruden pastor Borghi deltog flere præster, som oplæste tekster fra evangeliet.

Før messen var der en ung mand, der oplæste følgende erklæring:

»Den messe, der fejres her på torvet, er fuldstændig gyldig, eftersom ærkebiskoppens kundgørelse ikke kan berøve messen dens gyldighed, når den læses af en præst.«

Isolotto kom i begivenhedernes brændepunkt i fjor, da kardinal Florit fjernede pastor Enzo Mazzi fra hans embede, fordi han nægtede at tilbagekalde sin offentligt gennemførte støtte til en gruppe, som havde besat domkirken i Parma. Den pågældende præst havde desuden vakt kardinalens vrede ved at udgive en katekismus, hvor kristendommen fremstilles i klassekampens terminologi. Præstens fjernelse gav anledning til en storm af protester – især fra hans sogne-børn.

PEJ LIN GER

V/ E. N.

Hvorfor mødes de skandinaviske præstestuderende år efter år udelukkende i Tyskland? er det af økonomiske grunde? hvorfor ikke i Belgien, Holland eller England?

Der må gøres noget for at give de skandinaviske præstestuderende i udlandet et kursus i deres modersmål. I hvert fald er de danske dårligere stillet m.h.t. at tale og skrive end vore udenlandske præster, som dog har lært vort sprog, da de kom. Tyske udtryk, franske vendinger m.m. breder sig sammen med et almindeligt ukendskab til, hvor man lægger tryk og hvor ikke. Vi må ikke lade liturgien skamme af disse pletter.

Vi har så mange historikere og læger. Kunne ikke en af dem have hyldet vor store anatom Jacob Benignus Winsløw, der er født 19.4.1669 og konverterede i Paris. Hans fødeby Odense har fejret ham og givet det anatomiske institut ved universitetet navnet Winsløw-instituttet. Skal vi løse problemet med kommunion under begge skikkelser ved at uddele hostier dyppet i vinen? Det stemmer ikke med biblens ord »drik alle heraf«. Det er yderligere egnet til at fremme en opfattelse af Kristi tilstedeværelse, som man kunne kalde den »molekylære«, dvs. selv om der kun var ét mikroskopisk molekyle for hånden af det indviede brød eller vinen, skulle dette være Kristus. Teologerne understreger, at brødet skal kunne spises og kalken drikkes.

I russiske kirker er der i reglen 50–60 dåbshandlinger i løbet af en uge, deraf ikke så få voksendåb.

– Sig mig engang, kollega. Hvorfor er Deres indfødte præster altid så oprørske? (Catholic Herald).

Et par kardinaler har kritiseret kardinal Suenens udtalelser. Det amerikanske blad »National Catholic Reporter« skriver: »Vi tror, at faktisk en hel del biskopper deler kardinal Suenens synspunkter og forstår, at med mindre nogle af hans forslag fremmes vil kirkens krise eskalere endnu mere. Men disse biskopper siger ikke noget.«

I »Osservatore Romano« fortæller p. Concetti, at de præster der var mødt op ved bispemødet i Chur vil fortsætte deres aktion ved bispesynoden i Rom til efteråret. P. Concetti håber, de vil finde en rimelig måde at udtrykke deres ønsker på.

Franske præster får nu lov til kun at læse en del af det nye breviar, og det skal i så fald være Laudes og Vesper. Der er færre Davidssalmer nu, flere korte læsninger, en del helt moderne salmer m.m. – Hvad om vi i Danmark gjorde brug af Grundtvig?

Redaktøren af et fransk højrekatolsk blad, Pierre Debray, er lidt ked af, at de franske biskopper aldrig har givet ham en advarsel, for »det får oplaget til at stige«.

475 kirker og 420 pagoder er bombet i Nordvietnam i de fire år krigen har varet.

En »deltidspræst« er ordineret i Münster. Helmut Hengelbrock er 52, enkemand med fire børn. Om hverdagen er han ansat i et forsikringsselskab, i weekend'en læser han messe. Efter en vis tids forløb vil han blive »heltidspræst«.

Den undersøgelse, troselærekongregationen for nogen tid siden åbnede mod pater Schillebeeckx, skal nu være henlagt som følge af kardinal Sepers audiens hos paven i april.

St. Antonius' loppetorv

Til det store loppetorv i forbindelse med sommermarkedet ved St. Antoni kirke søndag den 7.-9. savner vi netop de ting, De har gemt hen på loft og i kælder, og som De alligevel ikke skal bruge.

Vi henter gerne sådanne gamle sager – ring venligst på Bella 7101 eller 74 13 05 mellem kl. 18 og 19 og aftal nærmere.
St. Antonius.

Nu må denne galskab høre op!

Monsignore Kjeld-Geertz-Hansen retter et angreb mod Katolsk Forum.

Kjeld Geertz-Hansen.

Ikke uden en vis ængstelse fik man at vide, at vort katolske blad skulle til at hedde noget med Forum. Man så for sig pladsen i Rom, hvor Roms politikere fra talertribunen, Rostra kaldet, angreb hinanden og prøvede at ophidse befolkningen til aktioner, der alt for let endte blodigt.

Da man lagde Katolsk Forums nr. 12 fra sig, var det med dyb og inderlig smerte. Katolsk var ikke blot typografisk endt på halen. For det er ukatolsk og ukristeligt at ævle sig ind på folk, der prøver at gøre deres bedste, og det var der flere eksempler på.

Om der skal være en apostolisk delegat i Norden eller ikke, kan man prøve at danne sig en mening om, efter at have sat sig godt ind i selve sagen. Men at angribe en mand, der ønsker at sige pænt farvel efter 8 års virke, både med offentlige skrivelser og demonstration, er utilstedeligt. Delegationen hænges ud personligt, og dette kan ikke bortforklares med at hævde, at det kun drejer sig om det rent principielle. Desuden omtales Liobasøstre på ærekrænkende måde. Man taler så meget om den personlige frihed, der da også burde være et uomstøteligt gode, men den under man altså ikke søstre. De er som klosterfamilie i deres gode ret til at vælge det arbejde, de vil, og finder de, at de kan leve i overensstemmelse med deres klosterløfter ved at hjælpe en pavelig udsending ved at være hans »tjenestepiger«, så må de det. Man synes jo ellers, at det er så udmærket med arbejderpræster eller med præster, der beskæftiger sig med en eller anden videnskab. Liobasøstre har altid taget sig af sociale opgaver, – jeg har selv haft en som sognesøster, og det var vidunderligt; og skal de forstå husmødre, anskues problemet udmærket, når man selv har puklet med en gulvspand. Søstre har i øvrigt aldrig villet bestemme over katolske husmødre, om de ville være hjemmegående eller burde tage beskæftigelse ude; naturligvis har de ikke det! Men så må vi andre i al beskedenhed respektere søstrenes frihed. Skulle vi ønske, at

de tager en opgave op, som vi nu finder livsvigtig, så kan vi høfligt bede om en samtale. Det tilbød søstre de københavnske sognepræster, dengang Skt. Liobahjem blev oprettet, og de måtte tage nogle søstre bort fra sognearbejdet, og vi præster fik af priorinden en redebon og også overbevisende redegørelse.

En katolik kan frit dyrke de helgener, han vil, men at helgendyrkelse som sådan hører med til Kirkens almindelige lære er ganske sikkert. Nu vil læserne af Katolsk Forum vide, at en lille gruppe katolikker har sat sig for at finde frem til det mest dækkende billede af Skt. Knud Lavard. Han er kanoniseret af Kirken, enten man kan lide det eller ej. Biskop Suhr ønskede, at den store kirke i Lyngby, der skulle betjene en dengang ung og stærkt voksende menighed, skulle bære hans navn, så det omtalte studie må da siges at være påkrævet.

Helgener er mennesker af deres tid både på godt og ondt; også hvad deres fromhedsfacon angår. Når man nu véd, hvad Skt. Knud Lavard har betydet i dansk kirkeligt liv både i middelalderen og for den nyere tids katolicisme – især i årene 1914 til 1945 – er det berettiget at søge, hvad vi som danske og altså som katolikker kan lære af denne mand. Der er ingen, der vil have noget imod historisk kritik, når man også anerkender andres ret til at have en mening om helgenen. Hvorfor så denne bitre artikel, der absolut skal håne dem, der gerne vil se et forbillede i Skt. Knud Lavard? Hvorfor rive et billede i stykker, der har været kært for mange og stadig er det for en del. Man kan nøjes med at lade være at se på det og så tilstede andre retten til at gøre det.

Det mest bedrøvelige afsnit i hint nummer af Katolsk Forum er dog omtalen af valfarten til Åsebakken. Vidt og bredt omtales en lille gruppes ønske om »fornyelse«. Men der er sket store fornyelser i de 20 år, valfarten har fundet sted! Den klassiske, latinske pontifikalmesse er blevet til en langt enklere messe på dansk med koncelebration.

Den store procession med Mariastatuen, der var meget smuk og festlig, men hvortil alt for mange blot var passive tilskuere eller fotografer af, er blevet afkortet og forenklet. Men opbygningen er naturligvis bibeholdt. Det er jo en Mariavaldfart. Hvis man ikke ønsker at være med, kan man da blive væk. Hvis man mener at have en god idé, kan man blot henvende sig til den ansvarlige komité; et par af navnene turde være tilstrækkelig bekendt. Men man tropper ikke op med plakater eller transparenter og synger én en valfart uvedkommende sang. Det er det samme som at øve åndelig vold over for mange hundrede mennesker, der af denne valfart forventer en ganske bestemt oplevelse. Pilgrimmene er gæster på klostrets område, idet søstre velvilligt har stillet pladsen til rådighed; ja endog klausuren ses der lempeligt på, især under forberedelserne med opstilling. Valfartskomiteén, der er udnævnt af biskoppen efter indstilling fra en række københavnske sogne, er ansvarlig over for søstre. Det må allerede nu bemærkes, at søstre ikke ønsker demonstrationer på deres område. Som hidtil kan kirkelige og nationale faner medtages, men intet andet. Ligeledes må der kun synges salmer og sange, der er godkendt af biskoppen i salmebog eller på anden måde. Fra det øjeblik valfartsgrupperne indfinder sig på plænen, begynder liturgien, for selv om det tager nogen tid, før messen kan begynde, er tiden forinden den direkte forberedelse hertil. Liturgien har undertegnede ansvaret for.

Grupperne må selvfølgelig selv bestemme, hvordan de vil opbygge selve vandringerne. En vis grænse sættes dog af den tid, vi har til rådighed. Må det være mig tilladt at nævne, at Skt. Ans-gars sogns gruppe standser ganske kort nogle gange, for at den ledende præst kan foreslå en tanke til overvejelse i tavshed. Samtale er næste umuliggjort af farten og af den stenede og ofte delvis oversvømmede vej. Negro-spirituals er næppe nogen god erstatning for et andet for almindelige mennesker van-

skeligt sprog, latin. Man henholder sig til salmesang og rosenkrans.

Katolsk Forum burde have afholdt sig fra at citere en »talsmand, der udtaler, at (de) ikke på nogen måde kan anse Mariaprocession, sakramental velsignelse og lignende som relevante udtryk for deres kristendom«. Det er stadig en Mariavaldfart, vi taler om. Men har man ikke bemærket, at de, der allerede først tilrettelagde valdfarten i 1949, sørgede for, at Mariastatuen stod på en søjle for sig og ikke på eller foran altret, hvor eukaristien fejres? Ved andagten vises der Gudsmoderbilledet passende tegn på ærbødighed, før og efter at sakramentet har været udstillet i monstransen. Og til sidst bringes statuen tilbage med manér. Det er såmænd den eneste gang om året, en sådan procession finder sted, og den er et ganske naturligt udtryk for, hvad vi som kristne tror om Guds Moder. Hvis nogen er glade for et billede af deres mor, må enhver anden holde sin private mening for sig selv – af respekt for andres følelser. Maria er Kirkens Moder!

Helt utilstadelig er bemærkningen om »sakramental velsignelse og lignende«. »Og lignende«! Har man hørt mage i Danmark, siden Luthertilhængere i franciskanerkirken i Viborg på Hans Tavsens tid slog kalken ud af hånden på præsten, der hævdede den til tilbedelse ved forvandlingen. Så langt fra at ville reducere tilbedelsen af det Højhellige har Kirken nylig bestemt, at sakramen-

ter efter forvandlingen skal hyldes med akklamation. Kirken opretholder Kristi Legems fest, hvori indgår sakramental velsignelse, når procession finder sted. I flere sogne slutter majandagterne med sakramental velsignelse. Maria fører til Kristus. Ønsker man ikke at blive velsignet af det Højhellige, må der være noget meget alvorligt i vejen med ens katolske tro på eukaristien.

Det er da i Kirkens ånd, at pilgrimene slutter deres valdfart med at blive velsignet af Herren selv, inden de går hjem. Jeg kan kun opfatte den af Katolsk Forum citerede udtalelse som en krænkelse af det Højhellige, og det er utilstadeligt af redaktionen at viderebringe en sådan fornærmelse, når den er udtalt af nogle, der påstår at være katolikker. Dette er ikke »information« på lige fod med det sande, som biskoppen eller anden rettroende præst siger. Det er forargelig tale, som man enten forbigår i tavshed eller straks tager til genmæle imod. Som udtalelsen står aftrykt i bladet under titlen »Demonstration for fornyelse« og med den optimistiske slutning, at »demonstrationen måske kan give anledning til konstruktive overvejelser«, diskrimineres Kirkens tro og praksis.

Hvis den katolske Kirke i Danmark skal overleve, må der en fuldstændig strømændring til. Eller også må danske katolikker forudse, at vi må begynde helt forfra, efter at ruinerne er fjernet.

Helge Kristensen svarer

Pladsnød og tidsnød forhindrer en gennemgående analyse af Msgr. Kjeld Geertz-Hansens indlæg. Derfor kun nogle korte principielle betragtninger.

Det er lidt beklemmende, at der endnu i 1969 er læsere, som ser bort fra de almindelige ABC-kundskaber, når de får et kirkeligt blad i hånden. Det er dog en kendt sag, at et presseorgan, som tjener den almindelige oplysning indenfor et bestemt felt, har pligt til også at referere ord og begivenheder, som måske ikke passer visse læsergrupper eller eventuelt redaktionen selv. Der er fortsat blandt katolikkerne et ønske om yderligere dækning af indenlandsstoffet. De omtalte demonstrationer fortæller om tanker, der rører sig blandt katolikker ikke blot herhjemme, men i hele den katolske verden. Det er endnu engang sådan i kirken, at det, som foregår inden i hovederne på medlemmer af Guds folk, en skønne dag kan blive til håndgribelig virkelighed, og hvis man anlægger et pastoralt syn må man dog ved nærmere eftertanke

erkende, at det er en kortsynet pastoring at anvende en tys-tys-politik i al almindelighed, da choket hos folk vil blive meget større, hvis de pludselig oplever at tanker, hvis eksistens de ikke anede, pludselig er blevet normgivende.

Der er præster, som ud fra et pastoralt synspunkt, vil skåne lægfolket for en forvirring, som kun er naturlig i disse opbrudstider. Men den rådvildhed der rammer dele af lægfolket, rammer også dele af præsteskrabet, så derfor er det helt forkert, at den ene part søger at skåne den anden. Lad os dog bære byrderne i fællesskab.

Det er rigtigt, at demonstranterne foran delegationen benyttede et barsk ordvalg, men Msgr. Heim svarede jo lige så barsk igen ved at antyde at nogle var blevet katolikker af en fejltagelse, og så synes jeg ærlig talt, at den sag er afgjort efter de almindelige spejder- eller fodboldregler.

Ingen af demonstranterne det ene eller det andet sted hører til min personlige omgangskreds, men jeg kender flere af

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Mølestien 11, København SV
Telefon VA 8080
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovøj 139, Nakskov
Telefon 308

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro installer

Fiskehallen

Kæstetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelses ordnes
Reberbangade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Rys A/S

Ingenlør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-Installationer – El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme – køleanlæg
Vand – Gas – Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Fint arbejde – Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis Ikke – så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavngade 13, Kbh. Ø.

Støt vore annoncører!

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhen Bogbanken)
Flolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omindblindinger

Chr. Hansens køudsalg

Gl. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6465 og 6466

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFTE OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monles & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.
Frøderiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frøderiksborggade 27
Telefon 15 76 08

Kaffe - The - Cacao

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Social rådgivning

ydtes af Katolske Mønstreplejer på kon-
toret Brødregade 69A, hver tirsdag kl. 19
til 21.
Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem
første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Brdr. Meyer Bilkenlagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Pør Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 579
Begravelser ordnes - alle aftaler
kan træffes i hjemmet.

Alt i bandager & sygeplejeartikler

Holbæk Materialhandel

Telefon 43 00 32
Kaj Andersen
Lev. til Sct. Ellsabeth Hospital

dem i embeds medfør, og jeg synes, jeg skylder retfærdigheden at sige, at jeg kan garantere for, at det er folk som gennem deres indsats har vist, at de har dybe tanker om evangeliet og vor kirkes renommé. Hvad Liobasøstre angår, så står de alt for stærkt i folks omdømme til, at en eventuel bjørnetjeneste skulle kunne forårsage nogen som helst rift i deres slør.

Så kan jeg ikke se, at der er noget som helst diskriminerende ved udtrykket »Mariaprocession, sakramental velsignelse og lignende som relevante udtryk osv.«. »Og lignende« er ikke noget fy-fy-ord. Det antyder, at der er endnu flere ting, som efter demonstranternes mening burde ændres, og »relevant« betyder såmænd »væsentlige«. Jeg har egentlig ikke tidligere beskæftiget mig med sakramental velsignelse som problem, men da jeg nu blev kastet ud i det, kunne jeg ikke andet end gøre mig nogle tanker.

Konciliet og vor hjemlige synode har mildest talt ikke anset spørgsmålet for væsentligt. I centrum af den liturgiske fornyelse står derimod nadveren og bibellæsningen. Og når jeg nu altså er ude i det, synes det mig egentlig som om en sakramental velsignelse i forbindelse med for eksempel Åsebakkevalfarten kan skabe nogen forvirring med hensyn til folks opfattelse af nadverens betydning. For hvis man betragter turen fra Holte til Høsterkøb, messen i det grønne, og vel at mærke nadveren, samværet med trosfællerne under frokosten og den afsluttende gudstjeneste som en helhed, kan den sakramentale velsignelse så ikke svække den meget væsentlige sandhed, at vi har fået Kristi legeme og blod til at spise og drikke? Selvfølgelig er der ikke pludselig noget katteri i sakramental velsignelse, det må man da have i søgnene, hvis man vil have det, men når vi mødes på bispedømmeplan, som i Øm og på Åsebakken, ville det nok være rimeligt, om det, der ifølge konciliet og formodentlig synoden, er det helt væsentlige, blev samlingspunktet: nadveren og Bibelen. Som sognepræst i den kirke, der frem for nogen anden er biskoppens, må Msgr. Geertz-Hansen sikkert også tage vidtrækkende hensyn til det almene og eventuelt lade mindre relevante ting fare, selv om de måske ville være til stor glæde for en lokal menighed.

Og mon vi så ikke skulle være lidt forsigtige med at bruge udtryk som »forargelig tale« som modsætning til det, en »rettroende præst« siger? Det, at det for eksempel er lutter Guds ord, der lyder fra prædikestolen, tror vi katolikker jo alligevel ikke rigtig på.

Der er altid noget af interesse
i Katolsk Forum

MANDAG den 25.: Ludvig, konge, be-
kender (hvid).
TIRSDAG den 26.: Søndagens messe
(grøn) eller Zephyrinus, martyr (rød).
ONSDAG den 27.: Josef af Calasanza,
bekender (hvid).
TORSDAG den 28.: Augustin, biskop,
bekender, kirkelærer (hvid) eller Her-
metis, martyr (rød).
FREDAG den 29.: Johannes Døbers hals-
huggelse (rød) eller Sabina, martyr
(rød).
LØRDAG den 30.: Rosa af Lima, jomfru
(hvid) eller Felix og Adauctus, mar-
tyrer (rød).
SØNDAG den 31.: 14. EFTER PINSE
(grøn).
MANDAG den 1.: Søndagens messe
(grøn) eller Aegidius, bekender (hvid).
TIRSDAG den 2.: Stefan, konge af Un-
garn, bekender (hvid).
ONSDAG den 3.: Pius X, pave, beken-
der (hvid).
TORSDAG den 4.: Søndagens messe
(grøn).
FREDAG den 5.: Laurentius Justitiani,
biskop, bekender (hvid).
LØRDAG den 6.: Gudsmoders lørdags-
messe (hvid).
SØNDAG den 7.: DOMKIRKENS
KONSEKRATION, (15. efter pinse)
(hvid).
MANDAG den 8.: MARIÆ FØDSEL
(hvid).
TIRSDAG den 9.: Søndagens messe
(grøn) eller Gorgonius, martyr (rød).
ONSDAG den 10.: Nikolaus af To-
lentino, bekender (hvid).

**Særlig bedeuge og faste aftenmesser
i Sct. Ansgars Kirke**

I ugen mellem søndag den 31. august og
søndag den 7. september afholder Sct.
Ansgars sogn sin årlige bedeuge for at
bede for arbejdet i den kommende sæ-
son. På hverdage i denne uge læses hver
aften kl. 19.30 en særlig votivmesse til
henholdsvis Gud Helligånd, til Guds
Moder, til Sct. Joseph, Sct. Knud La-
vard, Sct. Pius X og Den hellige Familie.
Søndag den 7. september fejres kirkens
konsekrationsdag med festmesse kl. 10
og om aftenen kl. 19.30 afholdes lys-
procession i Immaculatakirken på
Strandvejen. Efter processionen indby-
des til en kop kaffe, hvor menigheden
vil blive orienteret om det nye orgel,
samt om de forskellige foretagender i sog-
net. Der bliver også lejlighed til at kom-
me med forslag.

Efter søndag den 7. september begyn-
der eftermiddagsmesserne og en ugentlig
aftenmesse, idet der tirsdag og torsdag
læses messe kl. 16.30 og desuden onsdag

kl. 19. Alle hverdage læses messe kl. 8.
Træffetiderne bliver som følger: alle
hverdage kl. 11-12. Tirsdag og torsdag
tillige kl. 17-18. Den delvise indskræn-
ning af eftermiddagsmesser og træffe-
tider skyldes præsternes ønske om bedre
at kunne nå rundt i sognet. Tirsdags-
foredragene genoptages ikke i år og del-
vis af samme grund.

Kjeld Geertz-Hansen.

Katolsk bibelhøjskole

påbegynder sin vintersæson i Århus ons-
dag, den 10. september kl. 19.30 i Sct.
Knuds Skole. Emnet er i vinter det ny
testamentes lære om Kristus fra palme-
søndag indtil himmelfarten.

LÆSERBREVE

Fy-ord?

I Katolsk Forum af 10.-7. læser jeg i et
referat af et internationalt »Spejdermøde«
i Liège, at de fleste præster efter Agnus Dei
gik ned med de nu *indviiede* hostier etc.
Hvad betydning har en indviet hostie? *Mig*
kan den ikke stemme til særlig andagt!

Der menes vel ikke de nu *konsekreerede*
hostier, hvad der jo er noget ganske andet!
Men det er måske et »Fy-Ord« i moderne
dansk messesprog? Da den lille »gule« mes-
sebog, udsendt i 1965, (om jeg husker rig-
tigt) stadigvæk har et afsnit, som hedder
Forvandlingen, spørger jeg, om det ikke
burde hedde de *forvandlede* hostier?

En indviet hostie får mig til at tænke på
glade Romafarere, der kommer hjem fra
rejse og stolte fremviser en rosenkrans, som
selve paven har indviet, og hvis glæde jeg
naturligvis gerne deler med dem.

A. Albrechtsen.

P.S. Er det af skønhedsmæssige grunde, at
datoen er anbragt på bladets bagside?

Svar: Ja, det var den måde det grafiske
regnestykke gik op på.

H.K.

Pastorer = hyrder, menighed = får?

Engang imellem får man opfattelsen af,
at man i menigheden af præsten betrag-
tes som en samling får, at han tager sit
hyrdeembede så bogstaveligt.

Stort sommermarked

søndag den 7. september fra kl. 9
ved St. Antoni kirke, Frederiks-
sundsvej 225, Brønshøj. Salgsbo-
der, tombolaer, præmieskydning,
loppetorv, hyggelig restauration og
festlig underholdning.
Eftermiddagsmesse for markeds-
deltagere kl. 16.

Man har fået eller købt et hefte med
de nye præfationer og nadverbønner.
Hvis pengene, trykningen heraf har ko-
stet, ikke skal være smidt ud, skal de
kunne bruges. Det kan de kun, hvis man
meddeler, hvilken præfation og hvilken
nadverbøn, man vil bruge. Nu er der
selvfølgelig en hel del gode præster, der
slår sig for brystet og siger, det gør vi
da også. Det håber jeg da, men det sker
desværre andre steder, at man ikke gør
det, og det vil sige, at man ser i heftet
og forsøger at finde det rette. Præfatio-
nen, skal det være den almindelige eller
Søndag I eller Søndag II eller den, der
er knyttet til fjerde nadverbøn? Der er
4 nadverbønner at vælge imellem.

Måske er det fordi, man slet ikke vil
have, at menigheden selv skal læse disse,
man skal kun høre efter. Så kunne man
have sparet penge.

Sig det eller sæt numrene op på tavlen
med salmenumre. Find en eller anden
udvej, blot ikke den fuldstændig passive.
Hvis man siger noget, så får man det
svar, at nu får vi at se, hvad synoden
foreslår etc. Det er da ikke nødvendigt
med alle ting at vente herpå, og de præ-
ster, der er med på synoden, vil sand-
synligvis allesammen sige, at det er da
ikke noget problem, det har de da for-
længst ordnet hjemme i deres egen me-
nighed.

Det er en lille dum ting, som nemt
kunne ordnes, hvis man havde viljen
dertil.

Lily Fausbøll.

PEJLINGER

På Kreta lever en fhv. millionær, som
har stiftet en orden for millionærer, der
giver alle deres penge til U-landshjælp
o.l. og derefter lever i fattigdom. Tro
det eller ej – ordenen har allerede 400
medlemmer spredt over hele jorden. Den
hedder »Ordo Constantini Magni«.

★

»Jeg kan ikke gøre hvad jeg vil, jeg er
jo pave« (Johannes XXIII).

★

200 personer demonstrerede med plaka-
ter foran kardinal McIntyres kontor i
Los Angeles, fordi han havde klaget til
bispekonferencen over, at biskop Shan-
non ikke kunne acceptere rundskrivelsen
om fødselskontrol. Biskop Shannon har
måttet træde tilbage både som biskop og
præst. Den amerikanske lægmandsfor-
ening har også protesteret mod behand-
lingen af msgr. Shannon. Præsternes
landsorganisation der repræsenterer 131
stifts-præsteråd, har protesteret bl.a.
mod, at Shannon »en amerikansk bor-
ger« for at kunne fortsætte som præst
skulle forlade USA.

Maokulten er nu Kinas eneste tilladte religion

— men hvad vil der ske, når formanden er død.

Da Kina for 20 år siden blev kommunistisk, var der 1,5 millioner protestanter, 3,5 millioner katolikker og 200.000 ortodokse kristne i det store land med dets ca. 600 millioner indbyggere. Af overbeviste ateister var der kun et yderst beskedent mindretal overfor det store flertal af taoister, konfucianere, buddhister og muhammedanere. Husaltre med forfædretavler hørte til interiøret i hundredtusinder af hjem i »Midtens rige«. Til forfædrekulten hørte et adfærdsmønster, hvor respekten for de gamle i slægterne var noget selvfølgeligt for børnene og de unge.

Alt dette har det kommunistiske samfundssystem løbet over ende. Taoismens templer og Konfucius' morallære og den buddhistiske meditation viste sig ude af stand til at modstå propagandatrommeilden fra de kommunistiske agitatorer. Med kristendommen og muhammedanismen forholdt det sig til at begynde med anderledes. Her stod den kommunistiske ideologi overfor en tro, som det havde kostet de troende personlige ofre og afsavn at bekende sig til. Det islamitiske broderskab og den kristne næstekærlighedslære indebar så store værdier for de troende, at de ikke agtede at opgive dem uden kamp, så meget mindre som det klasseløse samfund, som kommunismen havde på sit program, ikke principielt er uforeneligt med islam og kristentro.

☆ ☆ ☆

De kristne kirkers og de muhammedanske moskeers minus var, at de var kommet *vestfra* til Kina. Det var marxismen også, men dette faktum lagde Mao og partiet mindre vægt på, hvorimod de i deres had til kristendommen slog den i hartkorn med den foragtede vestlige imperialisme. De kristne missionærer fra Europa og USA var, hed det sig i den kommunistiske propaganda, agenter for kapitalismens forsøg på at udsuge det kinesiske folk. De prædikede fred og fordragelighed for at dæmpe oprørsånden i det underkuede land. Deres evangelium var »opium for folket«.

Det første skridt til at knægte de vestfra kommende religioner blev da at for-

drive deres talsmænd: missionærerne. Det blev gjort så grundigt, at der for 15 år siden ikke var 10 af ca. 6000 kristne missionærer tilbage i Kina. Kun een af ca. 70 danske missionærer blev tilbage. Det var den gamle danske lærerinde *Ellen Nielsen* i Takushan i Manchuriet. Hun havde længe før kommunisternes magtovertagelse søgt og fået kinesisk borgerskab og kunne i kraft heraf blive og dø i sin rede.

☆ ☆ ☆

Maoismens næste skridt var at afskære forbindelsen mellem Kinas kristne kirker og de andre kristne kirker i verden. For de protestantiske kirkesamfund betød det, at det blev dem forbudt pr. post og repræsentativt at opretholde kontakten med den økumeniske bevægelse gennem Kirkernes Verdensråd og Det internationale Missionsråd (stiftet 1910). Maos kirkekamp var her mere konsekvent end Moskvas. Den russisk-ortodokse kirke er ikke forment adgang til medlemskab af Kirkernes Verdensråd (stiftet 1948) eller til at modtage delegationer fra andre kirkesamfund udenfor Sovjetunionen. Hvad det har betydet for patriarkatet i Moskva at være legalt med i de kristne kirkers fællesskab ud over jorden, lader sig ikke gøre op. Det vil kirkerne bag jerntæppet være de første til at indrømme: — uden åndeligt fællesskab med andre kristne i andre lande er en kirke, der er udsat for systematisk tryk og forfølgelse fra en fjendtligsindet statsmagts side ilde stillet.

For Kinas romersk-katolske kirke var det forbindelsen med Rom, der skulle afbrydes. Maoismen tålte ikke et »fjernstyret« religionst mindretal indenfor Kinas grænser. Pavetro bisper, præster, munke og nonner blev myrdet i tusindvis.

Den eneste kirke, der slap for overlaster i denne omgang, var den ortodokse, som påberåbte sig sine forbindelser med Moskva-patriarkatet. Men da det broderlige forhold mellem Peking og Moskva kølnedes og gik over til en forbitret kamp om lederskabet af verdenskommunismen, fik også Kinas ortodokse kristne deres trængselstid. Fra og med

1964 satte en forstærket undertrykkelse af alle religioner i Kina ind, og to år senere, i april 1966, gik rødgardisterne i »den store proletariats kulturrevolution« til »generalangreb« på alle »gamle ideologier, kultformer, religiøse skikke og traditioner«. Kampmidlerne var udryddelse af alle, som ikke ville opgive deres religiøse tro og bekendte sig til maoismen som Kinas og hele verdens eneste frelsesmulighed fra kapitalismens djævelskab. Da »generalangrebet« satte ind, var de protestantiske kirkers medlemstal halveret til ca. 700.000.

I Nanking havde de deres eneste teologiske præsteskole i behold, og rundt om i Kinas store byer var der 26 KFUM-sekretærer i arbejde. Hvad der er blevet tilbage af denne rest af evangelisk kristendom, er det umuligt i dag at skrive noget om. Man gætter på, at der i private huse og hjem endnu hemmeligt finder kristelige møder og gudstjenester sted. Men det sikre er, at alle kirker og kapeller er lukket over hele Kina. Hvor de ikke er plyndret og nedbrændt, er de af staten overtaget til andet formål. Med de andre religiøse samfund er det gået på samme måde. Ingen moskeer, ingen buddhisttempler eller klostre anvendes nu til det formål, de er bygget for.

☆ ☆ ☆

Maos Kina frembyder i dag billedet af et folkehav, hvor gudstroen er vejet for tilbødelsen af kammerat Mao, og hvor hans revolutionære skrifter er trådt i bibelens og koranens sted som normgivende for tro, tankegang og moral. Om denne nye religion så i længden vil kunne tilfredsstille det religiøse behov som det kinesiske folk har fælles med alle andre folk på jorden, skal fremtiden vise. Formand Mao er en gammel mand, og der kan ske meget overraskende, når han om få år er død og begravet. Den tid, den kristne kirke i sin årtusindgamle historie har tilbragt i katakomberne, er minimal kort i sammenligning med de hundreder af år, den åbenlyst har været, hvad dens grundlægger kaldte den: Jordens salt og verdens lys.

K.P.

Ved E. N.

En fremtrædende katolske forfatter og politiker i Polen er afgået ved døden: Jerzy Zawieyski. Han var først skuespiller og blev senere dramatiker. Under Hitlerperioden holdt han kurser på det hemmelige folkeuniversitet og efter krigen på det katolske Lublin-universitet. Zawieyski var formand for de katolske intellektuelles klub, den eneste af styret tilladte katolske sammenslutning. Efter 1956 blev han medlem af parlamentet og endog af statsrådet, men disse poster måtte han forlade i fjor, fordi han havde kritiseret styrets hårde fremfærd mod studenterne i foråret 1968.

★

ACLI, de italienske arbejderes religiøse forening, har besluttet at være uafhængig på det politiske plan, dvs. de vil ikke længere forpligtes til at stemme på noget bestemt parti (her tænkes på de kristelige demokrater). Beslutningen blev vedtaget med 89 pct. af stemmerne. Biskopperne synes indforstået med kursændringen.

★

Den kommende nye kanoniske lov menes at ville stryge bestemmelsen om, at frimurere kan exkommuniceres. En italiensk præst og en fremtrædende frimurer havde en offentlig debat i juni, som stod i forsoningens tegn.

★

Undergrundskirker: Det er ganske enkelt en række små grupper af moderne kristne mennesker, som har fundet sammen på hver sit sted for at studere biblen, diskutere aktuelle spørgsmål i tiden og prøve at finde noget mere af det kristne fællesskab end det de finder i de etablerede kirker ... Bevægelsen har uden tvivl stærkest tag inden for det romersk-katolske kirkefolk, skriver en Oslo-præst i Kristeligt Dagblad (25.7.69). Man møder især undergrundskirkerne i USA, Latinamerika og Europa.

★

3500 traditionalistiske katolikker holdt møde i Paris for at protestere mod den nye katekismus, biskopperne har udsendt.

Ung pige

23 år, uddannet som sygemedhjælper søger plads på katolsk hospital.
Frk. France Madsen, Sankt Maria Hospital, 7100 Vejle.

Alt har en bagside

Vi har været tusinder af år om at få lov til at se Månens bagside. Vi har vidst, at den var der, men vi har ikke anet noget om, hvordan den så ud.

Alt har sin bagside, hedder det. Det er der også andet end Månen, der har. Vi har jublet over velfærdsstatens mange fordele – for den har uægteligt kunnet opvise mange goder, men selv velfærdsstaten har sin bagside, og den får den danske skatteyder nu for alvor lov til at smage. Mange ting er netop i de sidste dage blevet dyrere – det er dyrt at købe ind, dyrt at rejse, dyrt at have

bil, dyrt at have hus, og skatterne er steget og fortsætter med det også ind i kildeskatte-tiden.

Samfundets vogtere fortæller os, at hvis vi vil have flere goder, så må vi også betale for dem. Og det lyder alt sammen meget rimeligt, men mange, ja, de fleste, finder vel nok, at staten skærer sig en alt for stor bid af lønningerne.

Nej, det er så sandeligt svært at være menneske – selv i et velfærdssamfund, hvor træerne heller ikke vokser ind i himlen.

Bror Søren.

ALTERLYS

I alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys
af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – 1/2 pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-.
Rejseleder: pater Laurits Brunnicardi, Næstved.
Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45. 2300 København S. Tlf. SU 86.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieførstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

Redaktionelt

1. september overtager redaktør Helge Kristensen en stilling i dagspressen, og han forlader derfor inden 1. oktober »Katolsk Forum« og »Katolsk Pressetjeneste«. I en overgangsperiode er hans hidtidige medredaktør, dr. phil. H. Roos S.J. ansvarshavende, og til daglig leder af redak-

tionskontoret har Ansgarstiftelsen antaget tidligere redaktør af ungdomsbladet »Spejlet«, Hans Jensen, der er medlem af synoden og i øvrigt allerede deltager i »Katolsk Forum«s dækning af mødet på Nyborg Strand.

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
25. aug. 1969

Redaktion: H. Roos og
Helge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eill Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8–10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Blspekontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

BØGERNE BAG FILMENE

Forfatteren til »Manden der tænkte ting« katolik

En af den sidste sæsons interessanteste danske filmnyheder var den unge debutinstruktør Jens Ravns »Manden der tænkte ting«. Filmen var bygget over en roman af Valdemar Holst, som døde i 1952, 64 år gammel.

Det er vel de færreste, der ved at Jens Holst var katolik, selv om også filmen, der ikke følger bogen slavisk, afslører, at der ligger kristne tanker bag det ikke uspændende grundlag.

Forfatteren var søn af lærer Frederik Holst og lærerinde Louise Holst, som var af fransk afstamning, født Marquard. Begge underviste de i katolske skoler i Fredericia, Horsens og Svendborg.

Frederik Holst er gået ind i historien som skaber af en sindrig regnemaskine, som er at finde på Teknisk Museum.

Som 12-13 årig blev sønnen Valdemar sendt på jesuiternes Andreaskollegium i Ordrup, – som voksen levede han en dobbelttilværelse som travl tandlæge i Istedgade og som ophavsmand til et lille, men fængslende forfatterskab.

»Manden der tænkte ting« blev skre-

vet i 1928, men udkom først to år før Valdemar Holsts død. Blandt hans andre arbejder er en succesrig folkekomedie om »Det borende X« (der jo også levede en dobbelttilværelse) og en rystende roman om en mands afvænningskur før antabusen blev opfundet.

»Manden der tænkte ting« handler som bekendt om en superintelligent særling, der vil spille Vorherre, men som frivilligt eller ufrivilligt, men meget konsekvent kommer til at optræde som en ren satan.

Romanens stil udmærker sig ved en sjælden klarhed, og den afgjort spændende handling afvikles med rutineret mesterskab, – uden at det idemæssige indhold et øjeblik forrådes.

Valdemar Holst, der var ven med bl.a. Otto Gelsted, bør stå på reolen i den ikke uimponerende række af nordiske katolske forfattere.

Så er det morsomt at konstatere, at hvordan Valdemar Holsts parapsykologiske fantasier er lige så aktuelle i 1969 som i 1928, hvor de blev til. Om det så

er den hypermoderne rumfilm »Rumrejsen år 2001« indeholder den spekulationer af lignende art. Jeg tror bare ikke, Valdemar Holst tog den side af sagen så tungt. Hvad han ville var at sige noget væsentligt om den håndgribelige virkelighed og vores ansvar i den.

»Manden der tænkte ting« udkom sidst i 1965 som et led i Vintens Forlags »Stjernebøgerne«.

Livet på landet

»Rumrejsen år 2001« afløste en anden succesfilm på Rialto, »Fjernt fra verdens vrimmel«, som også er bygget over en roman, nemlig Thomas Hardys »Far from the Madding Crowd«, der blev skrevet så tidligt som i 1874. En ny dansk udgave af romanen, som Haases Forlag har udsendt i serien »Favoritbøger«, afslører, at man allerede dengang kunne se bort fra den romantiske opfattelse af livet på landet.

Tværtimod er »Fjernt fra verdens vrimmel« overraskende moderne. Samtidig har den en dejlig bredde, som enhver bestsellerforfatter gerne ville kunne leve op til, men ikke et øjeblik bliver Thomas Hardy kulørt. Der er ikke den ringeste lighed mellem ham og vores egen Morten Korch.

Thomas Hardy skildrer livet, som han kendte det i Englands fjerntliggende egne – med en vis holdning, tendens kan man måske sige. Han svor til den gammeldags levevis og afskyede det voksende hastværk og jag, men ærligt.

En dejlig bog.

Kære trosfælle,

I to år er De nu med mellemrum blevet orienteret om **Synoden**, — ja, De har endda selv været med til at vælge dens medlemmer og især repræsentanterne for Deres egen menighed. I denne vanskelige og levende periode i Kirkens historie — tiden efter det 2. Vatikankoncil — må vi nemlig også her i landet i fællesskab systematisk arbejde for de nødvendige fornyelser i Kirken og især naturligvis for en åndens fornyelse til en mere bevidst tro, for at vi bedre skal kunne tjene hinanden i Kirken og alle vore medmennesker i den verden, vi lever i.

I to år er der af synodens 200 medlemmer blevet arbejdet intenst i 6 regioner og 8 kommissioner, og nu til sidst har vi i dagene 18.—22. august holdt det afsluttende plenarmøde på Nyborg Strand, hvor der blev vedtaget en del resolutioner og henstillinger til biskoppen. Hele dette arbejde er blevet gjort i Deres navn — og forhåbentlig til fælles gavn for os alle. Og nu har De krav på at få at vide, hvad der er kommet ud af alle disse møder. Synodens præsidium havde overdraget undertegnede at udarbejde et referat af det, der er foregået, og de resultater, der er opnået. Imidlertid havde »Katolsk Forum« allerede, før vi kom så vidt, udfærdiget et sådant referat og gjort det så godt, at vi ikke mente, vi kunne gøre det bedre eller mere udførligt, hvorfor vi simpelt hen sender Dem det pågældende nummer af bladet. Naturligvis foreligger der foruden det i referatet omtalte en hel del vigtigt og detaljeret udarbejdet stof, som også er et resultat af synodens arbejde, men som ikke kunne komme til afstemning på Nyborg Strand. Dette stof vil blive overgivet det kommende pastoratråd til videre behandling.

Læs referatet opmærksomt og forbered Dem på den måde til den indsats, vi hver især skylder vore medkristne i Kirken, for at den stadig frimodigt skal kunne forkynde glædens budskab!

Med venlig hilsen

A. Dekkers   P. Grégoire

Synoden blev den største begivenhed siden 1849

17/1969

Åbenhed og gensidig respekt prægede møderne på Nyborg Strand. På billedet nedenfor ser man synodedeltagere more sig over nogle rammende karikaturer fra Willem Wuyts' hånd.

forum

katolsk

Biskop Martensen om synoderesultatet

Som jeg allerede mundtligt gav udtryk for ved synodens afslutning, anerkender jeg synodens resultater og vil efter evne rette mig efter de ønsker, den har udtalt. Disse ønsker drejer sig delvis om initiativer, hvis udførelse vi med det samme kan begynde at arbejde på inden for den danske katolicismes rammer. Her skal

især nævnes strukturbetænkningen, der munder ud i ønsket om en igangsættelseskommission, som jeg allerede har bedt om at blive konstitueret og begynde sit arbejde i henhold til synodebetænkningen. Andre ønsker, som er fremsat af synoden, kan ikke gennemføres umiddelbart, da de forudsætter en ændring

af den universelle kirkeret, f.eks. betænkningen angående blandede ægteskaber eller præsternes cølibat. Sådanne betænkninger vil jeg så snart som muligt forelægge for de rette romerske myndigheder som et udtryk for, hvorledes en repræsentativ gruppe danske katolikker har tænkt om spørgsmålene.

Jens A. Martensen

Det store løb

Det er med ikke ringe glæde, vi på forsiden af dette nummer kan bekræfte det, vi optimistisk slog stort op samme sted en måned før. Synoden 1969 gav vi prædikaret af at være den største katolske begivenhed siden vi i 1849 fik trosfrihed. Så havde den bare at blive det, og det blev den.

Tjenersind

Selvfølger er der her og der nogen berettiget skuffelse over, at selve resultatet udelukkende handler om indrekirkelige spørgsmål. Det havde været smukt, om kirkens tjenersind også havde manifesteret sig i et dansk skema 13. Men vi må slå os til tåls med, at vi snart får et pastoralråd, der sandsynligvis bliver en slags synode i hverdagen, og at der jo slet ikke var tale om ligegyldighed fra synodens side hvad for eksempel angår forslaget om en henven-delse til regering og folketing vedrørende Danmarks u-landsbistand. Stoffet var ganske simpelt for overvældende til, at man kunne nå det hele igennem. Løbet var sandelig hårdt og nattesøvnen kort nok i synodeugen på Nyborg Strand. Nu sætter vi vores lid til menighedsrådene, regionalrådene og pastoralrådene, at de vil arbejde videre i den ånd, som prægede møderne i Nyborg – den gensidige respekts, samarbejdets, næstekærlighedens ånd. Selvfølgelig er en og anden trådt ved siden af her – man så nu og da en enlig skrubbudse hoppe over bordene – men vi kan nu godt være det hele bekendt trods alt. Nu ved vi også endnu mere om, hvem der har de specielle evner til at gøre hvad, så vi med sikrere hånd kan sætte krydsene, før vi går til stemmeurnerne i fremtiden. Måske var der nogle pæne navne, der burde placeres andre steder, end hvor man rutinemæssigt vil sætte dem, hvad enten det nu er økonomisk-administrative eller pastorale opgaver det drejer sig om, men ingen behøver at stå til skamme, for der er brug for hver og én og mange flere til.

Cølibatet

Den, der skriver disse linjer, skal ikke

lægge skjul på en særlig tilfredshed, hvad tilkendegivelsen vedrørende cølibatet angår. På grundlag af det kendskab til situationen, som en beskæftigelse med den aktuelle situation i kirken dag ud og dag ind gennem syv år uvægerlig må give, fandt jeg det urealistisk, om synoden havde undladt at tage denne sag op, hvilket jeg meddelte det daværende formandskab. Jeg er glad for, at kompetente kræfter har arbejdet i samme retning.

Pressen

Naturligvis er jeg særdeles taknemmelig over, at synoden har taget alvorligt fat på den resolution, som nordiske katolske pressefolk enedes om for nogle år siden. Vi var nogle stykker, der syntes, at en grundlov af denne art kunne skabe et frugt-bart klima for et katolsk pressearbejde, hvis dette skulle hæve sig over det banalt opbyggelige eller publicityprægede. Her i Norden havde folk som Hallvard Rieber-Mohn, Åge Rønning, Gunnel Vallquist, Gunnar Martin Nielsen, Egon Duvå og Inger Lauridsen leveret overlegent dygtige beviser på, hvordan katolsk presse i vore lande burde være, og på det tysk-nordiske pressemøde skulle vi så forsøge at formulere en grundlov på grundlag af de erfaringer, vi havde høstet. Vore nordiske biskopper hører ikke til dem, der har forstået vore problemer dårligst, og jeg tror, at de er glade for, at en kompetent forsamling nu har knæsat vores presselov. Jeg er i hvert fald glad for, at jeg – nu hvor jeg overlader stolen til andre – kan testamentere et albuerum, som har kostet blod, sved og tårer, selv om vi selvfølgelig har undgået den helt sorte Bartolomæusnat.

Katolsk Forum

Det er tankevækkende, at min hidtidige medredaktør, dr. phil. H. Roos S.J., der sammen med cand. mag. Ellen Nielsen i et årelangt og trofast medarbejderskab har været mig en garanti for, at de forskellige traditioner i bispedømmet blev holdt ved lige i bladet, skal arbejde sammen med en repræsentant for ungdommen. Ikke

mindst er jeg glad for, at redaktør Hans Jensen vil føre de planer om ungdomsstof, som vi har arbejdet med et års tid, ud i livet.

Den nye redaktion får også nogle andre planer overdraget, og her tillader jeg mig at anmode om støtte ikke blot fra alle læsere, men fra hele det katolske bispedømme. Hele sidste vinter har nogle dygtige reklamefolk således arbejdet på planlægningen af en kampagne for at skaffe flere abonnenter til bladet. Det er en udbredt opfattelse, at et 24-siders blad hver 14. dag er en mere tilfredsstillende løsning end et 16-siders blad hver uge, men vi kan ikke komme uden om, at mange – ikke mindst ældre læsere – er kede af en løssalgpris på 4 kroner. Ved at forbedre bladets økonomi gennem et øget antal abonnenter var der måske en mulighed for at etablere særordninger med hensyn til abonnement for pensionister, unge under uddannelse osv., for ikke at tale om, at abonnementsstallet først bliver tilfredsstillende omkring de 5000.

Ellers synes den eneste farbare vej for et kommende katolsk pressearbejde at være en stadig understregning af det professionelle. Dette gælder ikke blot bladene, men også en rådgivende virksomhed som Katolsk Pressetjeneste.

Da vi nu er ved det professionelle vil jeg ikke undlade at sende en hilsen til mine hidtidige kolleger i Sverige, Norge og Finland, der under vanskelige forhold yder et arbejde af sjælden kvalitet. Den katolske presse i Danmark vil vinde ved et endnu snævrere samarbejde med katolske journalister i det øvrige Norden. Tillad mig endelig her at sige tak til dem, der på den ene eller anden måde har udtrykt nogle tanker i anledning af min afgang. Ikke mindst har jeg været glad for nogle tilkendegivelser fra ordenssøstres side. Deres støtte til de principper, vi har lagt til grund for vort virke, har været til megen opmuntring.

Sellege Jensen

Bibelen i centrum på synoden

*Gør intet af
egennytte eller
lyst eller
tom ære*

Fil. 2,3

Bibelen blev omgående sat i centrum, da den danske katolske kirkes store synode endelig kunne holde sin plenarforsamling på Nyborg Strand.

Det skete, da man samledes mandag den 18. august klokken 19.30 i kongrescentrets store sal for at holde den ordets gudstjeneste, som skulle indlede de fire dages intense drøftelser.

I højtidelig procession blev den hellige skrift båret ind. Biskop *Hans L. Martensen* bar selv bogen, og han placerede den ved korset.

Pater *Irenæus Capellen*, o.f.m.conv., der er formand for bispedømmets liturgikommission, og pater *Niels Krogh Rasmussen* var ansvarlige for alle synodens gudstjenester, og de havde med støtte af dr. *Ruth Plum* udarbejdet et smukt hæfte, der angav gangen i gudstjenesterne, salme- og hymnetekster osv. samt noder til *Erling Rasmussens* melodier.

Læsningen ved gudstjenesten mandag aften gav nok stof til eftertanke. Det var Paulus' brev til filipperne 2,1-11, hvori det bl.a. hedder:

*Gør intet af egennytte
eller lyst
eller tom ære,
men agt i ydmyghed hverandre
højere end jer selv,
og se ikke hver på sit eget,
men også på de andres.*

I sin prædiken sagde biskoppen, at Kristus er Herren, den som hersker over alle ting. Tilsyneladende har han ikke taget magten endnu, ikke desto mindre belærer troen os om, at han har. Vi skal derfor ikke være bekymrede over kirkens situation. Det, vi skulle bekymre os om, var den gensidige kærlighed og barmhjertighed. Vi skulle være tegn på Kristus og drages ind i en bevægelse, der førte mod det sindelag, som Han havde. Der ud af ville enheden komme – den ville være til stede der, hvor der arbejdedes i gensidig kærlighed.

Målsætningsens prolog

Efter den korte gudstjeneste bød biskop Martensen velkommen og åbnede synoden. Pater *P. Grégoire o.p.* blev valgt til dirigent ved åbningsmødet, og *Erik Lorensen* fra St. Therese Sogn i Hellerup

fremlagde plenarforsamlingens forretningsorden. Det blev foreslået, at de præstestuderende, som var behjælpelige i sekretariatet, skulle have taleret på linje med de indbudte gæster og observatører. Forsamlingen gav sit samtykke hertil, og forretningsordenen blev vedtaget.

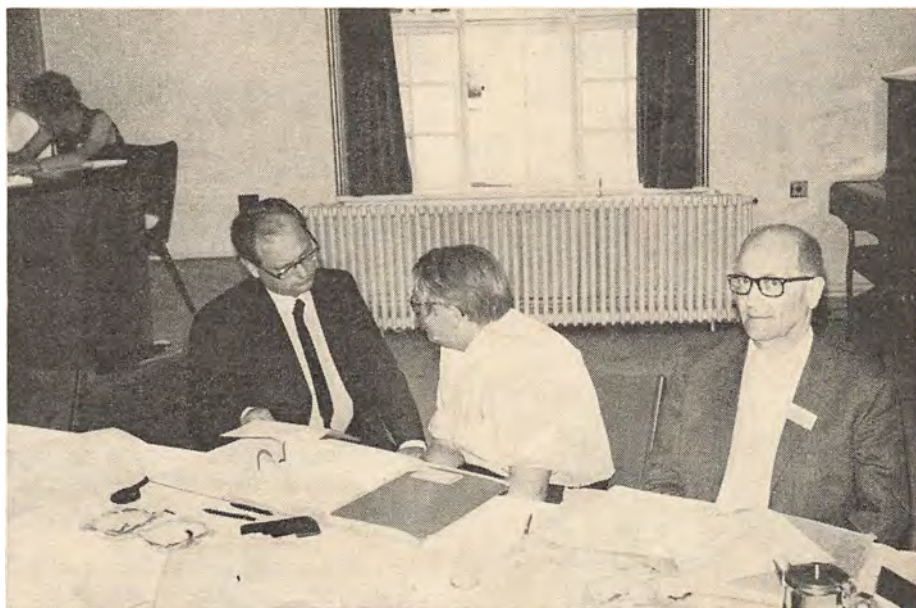
Målsætningskommissionens betænkning skulle tjene som prolog for synoden. Pater *Laurits Brunicardi C.ss.R.* fra Næstved understregede, at man havde samlet sig om et forsøg på at inspirere de øvrige kommissioner til at løse deres opgaver i den rette ånd.

Pater *V. Duclos, o.p.*, Charlottenlund, ville dog gerne fremhæve nogle ting fra mindretalsbetænkningen. Når vi tænkte på at planlægge for fremtiden måtte vi være opmærksom på, at fremtidens egentlige bærere var de unge, som ikke var medlemmer af synoden. Pater Duclos gjorde også opmærksom på, at vi – fordi vi er så få – må gå meget konkret til værks. Vi kan let gå i stykker på at ville løse alle opgaver.

En særlig opgave

Walter Dalland, Birkerød, præsenterede et kort forslag til konkrete formuleringer af kirkens opgave i Danmark i dag, som var bilagt målsætningskommissionens

Yderst på fløjene de to initiativtagere til synoden: biskop *Hans L. Martensen* og pater *P. Grégoire o.p.*

August

18

Mandag

Nyborg Strand

nens betænkning. I forvejen havde *Walter Dalland* sammen med pater *V. Duclos* og *Jan Pinborg* udarbejdet en mindretalsbetænkning under titlen »Kirkens målsætning i Danmark i halvfjerdsårerne.« Tre spørgsmål var højdepunkterne i *Dallands* forslag:

1. Har den katolske kirke i Danmark en særlig opgave over for folkekirken og frikirkerne?
2. Har den katolske kirke i Danmark en særlig opgave over for den ka-

tolske kirke i udlandet?

3. Har den katolske kirke i Danmark en særlig opgave overfor det danske samfund?

Alle tre spørgsmål besvarede Walter Dalland selv med et stort JA. Den katolske kirke havde sin opgave overfor de andre kirker, såvel som folkekirken og frikirkerne havde deres overfor den katolske kirke. Den katolske kirke i Danmark kunne overfor de katolske kirker i udlandet understrege betydningen af demokrati i kirken. Alle danske kirker i fællesskab havde en særlig opgave overfor det danske samfund.

I sit mundtlige indlæg fremhævede Walter Dalland, at vi – så få vi end var – havde noget at lære hele kirken, nemlig den demokratiske holdning, som netop kendetegnede livet i Danmark og som også prægede livet i kirken her.

Ikke noget nyt

Derefter blev plenarmødets arbejdsplan fremlagt. Den blev vedtaget, idet forsamlingen uden indvendinger godkendte formandskabets forslag til emnefordeling. I forlængelse heraf valgtes de fire dirigenter for møderne tirsdag, nemlig Erik Lorensen (strukturen), pater A. Dekkers s.j. (diakonien) pastor Ib Andersen (apostolat I) og pater P. Grégoire o.p. (apostolat II).

Man sluttede af med en samtale om kirkens målsætning. I et par indlæg søgtes linjerne trukket lidt skarpere op, men noget egentlig nyt kom der ikke frem.

Struktur, økumeni og cølibat

Flertal for en mindretalsbetænkning

14 præster stod sammen med biskoppen om alteret tirsdag morgen, den 19. august, da synoden var samlet om en koncelebreret messe. Pater Giel Gommans C.M., Birkerød, prædikede ganske kort. Han talte om kirkens tro på Helligånden, og om hvordan vi er ved at komme i et personforhold til denne tredje person i Guddommen.

Ved det første af formiddagens møder skulle strukturkommissionens to betænkninger behandles. Generalvikar Lars Messerschmidt forelagde flertalsbetænkningen, (I A), og mindretallet, (I B), blev repræsenteret af Finn Sørensen, Esbjerg.

Det stod klart, at den afgørende uenighed lå i spørgsmålet om provstiernes opbygning.

Omvendte forhold

Flertallet af kommissionsmedlemmerne mente, at den fornødne ramme om det pastorale arbejde kun kunne skabes gennem et forholdsvis stort antal provstier, mens oppositionen fandt, at man for ikke at skabe kaos foreløbig skulle arbejde videre med den regionsopdeling, der var opstået i forbindelse med synoden. Blandt andet var der et forhold, som gjorde, at man var utryk ved pludselig at indføre provstier: Hvilken funktion skulle de egentlig have? Var der opgaver til dem?

Da den samlede synode gennem en vejledende afstemning skulle tage stilling til spørgsmålet, viste sig det pudsige, at et flertal gik ind for mindretalsbetænkningen, mens flertalsbetænkningen fik færre stemmer.

Afstemningen gav følgende resultat:
Flertalsbetænkningen ... 40
Mindretalsbetænkningen . 98
Stemte ikke 10

Der foretoges endvidere afstemning om et resolutionsforslag fra Erling Tiedemann, Vejle. Forslaget havde følgende ordlyd:

»Plenarforsamlingen nedsætter et udvalg og pålægger dette at udarbejde et

resolutionsforslag, som med hensyn til målsætningen på længere sigt følger resolutionsforslag I A, mens det med hensyn til den takt, hvori omstruktureringen tilvejebringes og med hensyn til midlertidige organer og samarbejdsformer følger resolutionsforslag I B.«

Afstemningen viste klart flertal for Erling Tiedemanns forslag.

Indirekte eller direkte valg?

Endelig foretoges en vejledende afstemning angående måden, hvorpå den kommende pastoralforsamling skulle vælges. Skulle der være tale om direkte valg, således at det enkelte menighedsmedlem direkte valgte medlemmer til pastoralsrådet, eller om indirekte valg, således, at menighedsrådet valgte regionalrådet, og regionalrådet pastoralsrådet for hele bispedømmet.

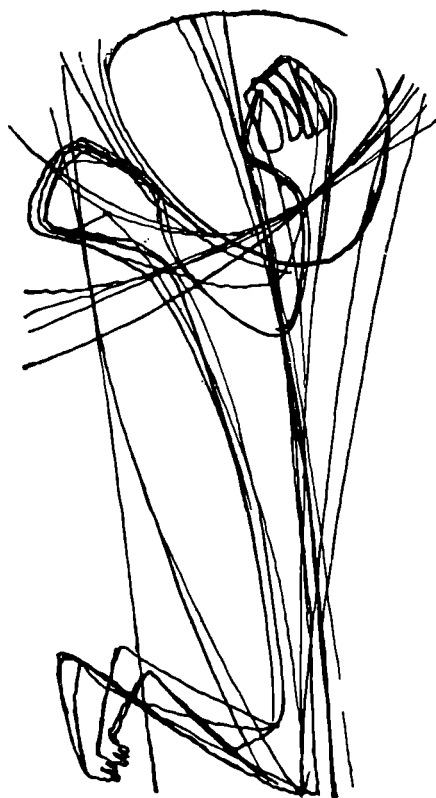
Afstemningen gav følgende resultat:

For indirekte valg 64
For direkte valg 72
Stemte ikke 23

Til sidst foretoges valg af medlemmer til det udvalg, som skulle arbejde videre med sagen. Udvalget kom til at bestå af Erling Tiedemann, V. Duclos, Harald Guldager, Charlottenlund, Kaspar Kallan, Lyngby, Finn Sørensen, Bent E. Dalsgaard Larsen, Århus, og Jens Møller, Kolding.

Ny måde

På 2. formiddagsmøde tirsdag den 19. august behandlede den betænkning, som kommissionen for kirkens diakoni havde udfærdiget. Det var Msgr. Knud Ballin, København, der fremlagde teksten. Han erkendte, at der ikke lå overdrevent sensationelle ideer bag betænkningen, men man havde forsøgt at finde frem til en ordening, der muliggjorde en ny måde at løse de mange opgaver på, når nu forskellige organisationer og institutioner måtte indskrænke blandt andet fordi søstrene ikke kunne længere.

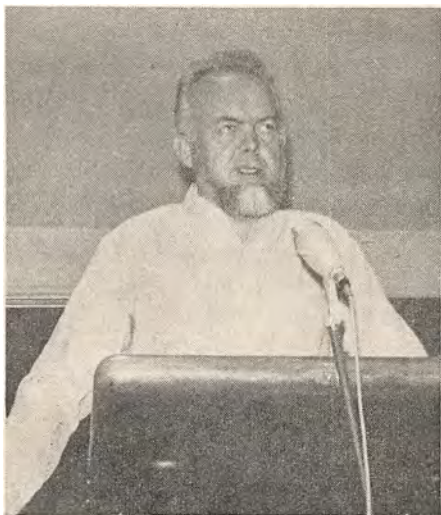

Kernen skulle være en sognegruppe, der var ansvarlig for arbejdet på det lokale plan, mens en kommission skulle være rådgivende for hele bispedømmet og blandt andet sørge for en koordinering, som alt for ofte savnes.

Den efterfølgende debat samlede sig især om, hvorvidt katolikkerne skulle holde sig for sig selv eller gå ind i et samarbejde med andre kristne.

Fælleskristen indsats

Olof Bohn, Århus, forelagde et ændringsforslag til en af de af kommissionen foreslåede resolutioner: »Det skal tilstræbes, at det sociale arbejde på alle planer samarbejdes med andre kristnes arbejde for at sikre et fælles kristent vidnesbyrd i den fælles tjeneste.« Ved en vejledende afstemning blev dette ændringsforslag vedtaget med stor majoritet. En lignende majoritet gjorde sig gældende, da kommissionens øvrige resolutionsforslag kom til afstemning. Også et ændringsforslag, som Erling Tiedemann fremkom med, fik en fin modtagelse: »Kommissionen mener at måtte understrege, at hvor skolerne opretholdes, bør det alt efter de lokale muligheder tilstræbes at tilbyde fuldt skoleforløb fra 1.-10. skoleår...«

Johannes Aagaard, Århus, på talerstolen.

Konstruktive forslag fra observatører

Tirsdag eftermiddag beskæftigede man sig med apostolatet. På 1. møde, hvis dirigent var pastor Ib Andersen, drøftede man den betænkning, som Apostolat-I-kommissionen havde udfærdiget. En vejledende afstemning viste tilslutning til katekeseforslaget. Da økumenien var på tapetet, tog en af observatørerne, universitetslektor dr.theol. *Johns Aagaard*, Århus (Folkekirken) ordet. Han opfordrede til katolsk deltagelse i flere tværkirkelige organisationer – bl.a. den øku-

meniske studiekommission. Også pastor *K. Kyrø-Rasmussen* fra Det danske Baptistsamfund kom på talerstolen. Han var glad for at være med på synoden, hvis dokumenter afspejlede viljen til et særligt kristent fællesskab.

Plenarforsamlingen vedtog at lade udarbejde et tillæg til betænkningens afsnit 2 om økumeni, der skulle indeholde de fremsatte forslag.

Endvidere vedtoges med stort flertal, at bispedømmets allerede eksisterende kommission for økumeni skulle suppleres med ikke-katolske medlemmer.

En lignende smuk modtagelse fik forslaget om en årlig kollekt til støtte for Det danske Bibelselskabs arbejde med udsendelsen af Bibelen.

Diskussionen om ateisme blev ikke så lang, men det blev bestemt, at der skulle oprettes en studiegruppe til at arbejde videre med spørgsmålet (97 ja, 3 nej, 49 stemte ikke).

Så var tiden udløbet, og man måtte over til næste betænkning: Apostolat II.

Ungdomsarbejdet

Erik Schou, Hjørring, forelagde første punkt, der handlede om ungdomsarbejdet.

Et forslag fra *Hans Jensen*, Odense, gik ud på, at ungdomscentre skulle organiseres på økumenisk basis. Dette blev vedtaget med stort flertal. I øvrigt blev man enige om, at spørgsmålet om de unges repræsentation i de enkelte menigheders kompetente forsamlinger rettelig hørte hjemme under den kommende debat om strukturkommissionens betænkning.

Et forslag fra Erling Tiedemann gik ud på, at man skulle nedsætte et udvalg, som kunne behandle de spørgsmål, der var kommet frem under debatten om ungdomsspørgsmålet. Følgende blev valgt til udvalget: *Ole Borg*, Hellerup, *Walter Dalland*, pater *Dekkers*, København, sr. *Gisela*, København, *Hans Jensen*, *Elsebet Kieler*, København, og pater *J. Muiser*, Birkerød.

Cølibatet

Michael Wolfe fremlagde spørgsmålet om fratrådte præster, der var Apostolat II's 2. punkt. En debat om, hvorvidt man skulle anbefale, at det skulle være frivilligt om præsterne skulle leve i cølibat, fulgte.

Pastor Ib Andersen foreslog, at der blev foretaget en vejledende afstemning om hvorvidt synoden skulle tage stilling til en eventuel revision af kirkens lovgivning angående forbindelsen mellem præstekald og cølibat. Resultatet af denne afstemning blev følgende:

August

19

Tirsdag

Nyborg Strand

For 89
 Imod 56
 Stemte ikke 17

Efter en yderligere debat foreslog Ib Andersen, at et udvalg tog sig af behandlingen af de udtalelser, der var fremkommet under diskussionen.

Følgende kom ind i udvalget:

Pastor *Ib Andersen*, pater *Irenæus Cappellen*, Sønderborg, *Im. Felter*, pastor *Hubert Messerschmidt*, København, pastor *O. Rordam Bonnevie*, København, og *Michael Wolfe*.

Observatører ved synoden

Moderator, pastor *H. A. Aillaud*, Fredericia. (Den reformerte Menighed).
 Pastor *Eigil Carlsen*, Kalundborg. (Metodistkirken).
 Domprovst *Immanuel Felter*, Maribo. (Den danske Folkekirke).
 Oberstløjtnant *A. Hansen-Jacobsen*, København. (Frelsens Hær).
 Pastor *K. Kyrø-Rasmussen*, København. (Det danske Baptistsamfund).
 Prokurist *Johns. Nielsen*, Lille Tårnby. (Den anglikanske Menighed).
 Amanuensis, pastor *Gerhard Pedersen*, Risskov.
 Missionsforstander *E. Rostø*. (Det danske Missionsforbund).
 Professor, dr. theol. *Heine Simonson*, Århus. (Den danske Folkekirke).
 Professor, dr. theol. *K. E. Skydsgaard*, København.
 Amanuensis *Anna Marie Aagaard*, Århus.
 Universitetslektor, dr. theol. *Johns. Aagaard*, Århus.

Vort ansvar for verden

Den katolske presses bærende princip

På første formiddagsmøde onsdag den 20. august 1969 drøftede synodens plenarforsamling med Erling Tiedemann som dirigent den betænkning, som kommissionen for ægteskab og familie havde afgivet. Det var *Kirsten Bøjrild* fra Skodsborg, der fremlagde teksten. Den følgende debat handlede om de såkaldte blandede ægteskaber, der er et vigtigt spørgsmål, idet ikke mindre end $\frac{3}{4}$ af Danmarks gifte katolikker lever i blandede ægteskab.

Pastor Ib Andersen fremlagde et forslag med følgende ordlyd:

»Det er ønskeligt, at man ser bort fra udtrykkelige forhåndsreklæringer vedrørende børnenes religiøse opdragelse, men spørgsmålet om forældrenes fælles ansvar for børnenes kristne opdragelse bør have den allerstørste plads i forberedelsen til indgåelse af blandede ægteskab«.

Pastor Ib Andersens forslag blev vedtaget med stort flertal. Ved den definitive afstemning blev den sidste sætning dog strøget.

A. F. Beyer, Frederikssund, stillede sammen med *Flemming Kieler*, Horsens, forslag om kun at tillade vielse indgået i en kristen kirke. *Kaspar Kallan*, Lyngby, ønskede, at man også skulle tillade borgerlig vielse.

Forslagene kom til afstemning. Resultatet var følgende:

Kaspar Kallan 56

Beyer og Kieler 83

Efter yderligere drøftelser blev der efter forslag fra dirigenten nedsat et udvalg, der nærmere skulle behandle de under debatten fremkomne forslag.

Udvalget kom til at bestå af:

Johs. Aagaard

Ib Andersen

Kirsten Bøjrild.

Elsebet Kieler

Flemming Kieler

Filip Lange

A. Lorensen

Officielt blad

2. formiddagsmøde onsdag, hvis dirigent var Oluf Bohn, skulle handle om kirken og den kristne i den moderne verden. *Kaspar Kallan* foreslog dog, at man fortsatte drøftelserne om ægteskabet, og i henhold til den vedtagne forretningsor-

den kunne man stemme om en eventuel ændring i arbejdsplanen. Kun 14 medlemmer støttede imidlertid forslaget, så derfor kunne man gå videre efter arbejdsplanen.

Kaspar Kallan fremlagde betænkningen fra kommissionen for kirken og den kristne i den moderne verden II. Cand. mag. *Ellen Nielsen* gennemgik en disSENS, som var bilagt betænkningen.

Pkt. 1 på arbejdsplanen var katolske publikationer.

Ikke uventet gjorde pastor *N. Oppermann*, Horsens, sig til talsmand for den tanke, at der ved biskoppens foranstaltning skulle udgives et officielt månedsblad med den tanke »upartisk at bringe katolsk nyhedsstof fra ind- og udland samt at være en hjælp til videregivelse af den katolske tro som livets bærende kraft og glæde.« (Her citeres synodens eget referat.) Finansieringen kunne tænkes gennemført ved hjælp af de midler, som hidtil er ydet »Katolsk Forum«. Redaktionen skulle vælges og ansættes af biskoppen og være fuldt ansvarlig over for ham eller den, hvem han bemyndigede dertil.

Pressefrihed

Pater Martin Drouzy o.p., der tidligere var »Katolsk Ugeblad«s redaktør, senere er blevet medredaktør ved »Kirkens Verden« og netop nu er blevet opfordret til at overtage ledelsen af det fornemme filmtidsskrift »Kosmorama« fremhævede

Pater V. Duclos ønskede støtte til pressetjenesten.

derimod at det bærende princip i det katolske bladarbejde burde være pressefriheden. Martin Drouzy påviste ved at pege på »Katolsk Ugeblad«s historie, at bladet gik bedst, når pressefriheden blev bedst tilgodeset. Pater Drouzy anbefalede synoden at støtte de nordiske katolske pressefolks resolution fra det tysk-nordiske pressemøde i København november 1966. Resolutionen blev overgivet synoden i særtryk, og det hedder bl.a. i den:

- at den katolske presse principielt tilslutter sig den sædvanlige nordiske presseetik
- at det er den ansvarlige redaktørs opgave i troskab mod ytringsfrihedens ukrænkelige princip efter bedste skøn at arbejde for det, som han mener tjener kirken og samfundet
- at redaktøren har det personlige og fulde ansvar for bladets redaktionelle indhold og at han leder og har ansvaret for sine medarbejderes virksomhed
- at redaktionen bør bestå af kompetente personer med journalistisk erfaring, som er sig deres ansvar over for såvel kirken som det øvrige samfund fuldt bevidst.

Pater V. Duclos o.p. fremsatte følgende forslag til resolutionen:

»Synoden mener, at information af den danske presse om katolske emner er en af de vigtigste opgaver. Derfor opfordres biskoppen til at støtte den ka-

August

20

Onsdag

Nyborg Strand

tolske pressetjeneste og til eventuelt at udvide den, for eksempel i samarbejde med den svenske katolske pressetjeneste KIT.«

Internationalt ansvar

Synoden gik derefter over til at drøfte det internationale ansvar og udviklingslandene.

Der blev af Poul Rønne, Hvidovre, fremsat et resolutionsforslag med følgende ordlyd:

»De, der er militærnægtere, og de, der aftjener deres værnepligt, mener ved deres stillingtagen at tjene nationernes sikkerhed og frihed og freden i verden.

Afgørelsen må overlades til den enkelte i tillid til Helligåndens oplysning og i respekt for den personlige samvittigheds frihed. Militærnægtere må efter enhver evne have mulighed for at udføre humanitært arbejde.«

Dette forslag blev ligeledes overgivet kommissionen til senere forelæggelse.

Walter Dalland foreslog herefter synodens plenarforsamling i lighed med »Mini-Uppsala« at vedtage en resolution til statsministeren vedrørende den danske hjælp til udviklingslandene. Ved den følgende afstemning om, hvorvidt synodens plenarforsamling skulle behandle et sådant resolutionsforslag, stemte 66 ja, 25 nej og 53 tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Resolutionsforslaget fik følgende ordlyd:

Deltagere i den katolske kirkes synode på Nyborg Strand opfordrer regering og folketing til, allerede fra finansåret 1970-71, at forhøje Danmarks U-landsbistand fra de nuværende 0,27 procent til den lovede én procent af nationalindkomsten.

Denne forhøjelse svarer til velfærdstigningen i Danmark i en tre måneders periode.

Vi anser det for bydende nødvendigt, at de rige lande erkender deres sociale ansvar, ikke blot på nationalt plan, men også over for de fattige landes befolkninger. Derfor må Danmark arbejde for en retfærdig handelspolitik over for udviklingslandene og desuden til stadighed forhøje en procentdel af nationalindkomsten, som ydes i direkte U-landsbistand.

Indtil statens U-landshjælp er nået op på to procent af nationalindkomsten, forpligter undertegnede sig til årligt at yde mindst to procent af vor skattepligtige indkomst til en eller flere af de organisationer, der udfører hjælpearbejde i udviklingslandene. Disse bidrag vil vi yde, i hvert fald indtil staten har forøget sin bistand som ovenfor nævnt.

Liturgi og bønsliv

Pastor Ib Andersen var dirigent ved 1.

Ellen Nielsen spurgte biskoppen om Katolsk Forums fremtid.

eftermiddagsmøde onsdag. Man behandlede den betænkning, som kommissionen for liturgi og den enkeltes bønsliv havde afgivet. Betænkningen forelagdes af pater L. A. Dorn s.j., Århus.

En vejledende afstemning gav stort flertal for et forslag fra generalvikar Lars Messerschmidt:

Et bredt udsnit af forsamlingen. Bl.a. ses pater Urban Figge, Herlev, Harald Guldager og Lily Fausbøll.

»Biskoppen opfordres til alene eller sammen med sine nordiske kolleger at søge tilladelse i Rom til at gøre måden for modtagelse af kommunionen valgfri.«

En vejledende afstemning viste stort flertal for følgende:

»Biskoppen opfordres til at ansøge de kompetente kirkelige myndigheder om at udvide mulighederne for at modtage kommunion under begge skikkelser.«

Endelig blev der foretaget en vejledende afstemning om mulighederne for eventuelt i Rom at få anerkendt benyttelse af særkalk som en af de måder, hvorpå kommunionen kan modtages.

Denne afstemning gav følgende resultat:

Ja 83
Nej 29
Stemte ikke 42

Et forslag fra biskop Hans L. Martensen gik ud på, at der skulle nedsættes en kommission, som behandlede problemerne omkring dåb og trosbekræftelse. Forslaget blev vedtaget med stort flertal.

94 stemte for, at man fastholdt princippet om en katolsk salmebog suppleret med et særligt hæfte indeholdende salmer fra folkekirkens salmebog.

Herefter foretoges en afstemning om, hvorvidt man ønskede at have mulighed for at bruge folkekirkens salmebog under hensyn til, at det formodentlig ville vare lang tid, inden man var i stand til at udgive en ny katolsk salmebog. Kun 36 stemte for dette sidste forslag.

Betænkningen fra strukturudvalget

Ved onsdag eftermiddags 2. møde var E. Lorensen dirigent.

Erling Tiedemann fremlagde en betænkning, som det af plenarforsamlingen nedsatte strukturudvalg (se 1. formiddagsmøde tirsdag) havde udarbejdet. Et stort flertal var af den opfattelse, at der her var et udmærket »skelet« at arbejde videre på.

Man drøftede også et ubehandlet bilag vedrørende regionalforsamlinger og pastoralråd. I forbindelse med debatten om nævnte bilag blev der foretaget en afstemning om, hvorvidt man kunne acceptere, at ikke ethvert sogn skulle være repræsenteret i det kommende pastoralråd.

Der var stort flertal for dette forslag.

Kommisionsmedlemmer ved synoden

Pater Niels Krogh Rasmussen, O.P., Charlottenlund.
Sr. Maria Birgitta, O.S.B., København F.
Pater André Renard, O.S.B., Aasebakken.
Stud. mag. Michael Wolfe, Hvidovre.

Maratonløbets slutspurt

De endelige afstemninger

Torsdag morgen lagde man ud med en fortsættelse af debatten om ægteskab og familie. Det var de fraskiltes problem, der skulle på tapetet. Kirsten Bjørrild fremlagde betænkningen og Erling Tiedemann var dirigent. Som ventet blev diskussionen livlig.

Generalvikar Lars Messerschmidt fremhævede, at man ikke uden videre kunne tage en fraskilt eller en, der var gift med en fraskilt, til alters. Man måtte anlægge et alvorligt syn på begrebet bodstilstand.

Fraskiltes allergang

Pastor Ib Andersen understregede, at bodstilstanden kun varede en tid – derefter kunne man genindlemmes. Optagelse eller genoptagelse i nadverfællesskabet skulle kunne ske, for at den bodfærdige ikke skulle fortvivle.

Biskop Hans L. Martensen gjorde opmærksom på, at alt dette ikke anfægtede kirkens syn på ægteskabet som uopløseligt.

En skriftlig vejledende afstemning gav 142 ja, 15 nej, 9 stemte ikke.

Samliv og cølibat

Drøftelserne af samlivets problemer foregik fredeligt. Det kom ikke til sammenstød. Man erkendte, at to synspunkter var til stede – dog ønskede man en lidt stærkere betoning af teksten i pavens rundskrivelse »Humanæ vitæ«. Man overlod til det allerede bestående udvalg at sørge for en formulering.

Derefter foretoges en afstemning om cølibatsspørgsmålet. Resultatet bringes sammen med synodens endelige resolutioner længere tilbage i bladet.

Økumeni

På 2. formiddagsmøde torsdag blev diakonudvalgets resolutionsforslag vedtaget med stort flertal for alle punkters vedkommende:

Punkt 1 (se teksten s. 14):

Pater Wuyts rammende tegninger vakte megen munterhed.

Ja 91
 Nej 0
 Stemte ikke . 11

Punkt 2:
 Ja 122
 Nej 1
 Stemte ikke . 7

Punkt 3:
 Ja 127
 Nej 0
 Stemte ikke . 8

Derefter påbegyndtes 2. behandling af økumenispørgsmålet. Dr. Aagaards forslag (se s. 5) blev sat under afstemning og vedtaget med:

Ja 148
 Nej 1
 Stemte ikke . 6

Pater J. Jong havde stillet forslag om at den katolske kirke skulle søge medlemsskab i Dansk Frikirkeråd. Dette ændredes til et forslag om at »stræbe efter at skabe en kontakt med frikirkerne«.

En vejledende afstemning om dette spørgsmål gav følgende resultat:

Ja 135
 Nej 3
 Stemte ikke . 13

Forslaget om at søge adgang til at benytte Folkekirken kirker blev trukket tilbage, idet de på synoden tilstedeværende medlemmer af Det økumeniske Fællesråd lovede at tage spørgsmålet op.

Strukturen

Torsdag eftermiddag fortsattes behandlingen af spørgsmålet om kirkens struktur. Mødets dirigent var E. Lorensen, og Erling Tiedemann fremlagde udvalgets betænkning.

Der blev foretaget følgende vejledende afstemninger:

1. Spørgsmål om repræsentationen af præster i pastorlrådet skulle forøges:
 Ja 38
 Nej 55
 Stemte ikke . 47

2. Spørgsmålet om hvorvidt alle (d.v.s. søstre, præster og lægfolk) skulle stemme på alle.
 Dette blev vedtaget med stor majoritet.

3. Spørgsmål om at opnå størst mulig offentlighed ved møderne i pastorlrådet.
 Dette blev vedtaget med stor majoritet.

4. Spørgsmål om at opnå størst mulig offentlighed ved møderne i regionalråd.
 Der konstateredes flertal for at dette ikke skulle være tilfældet.

5. Spørgsmål om hvorvidt valg til pastorlråd i overensstemmelse med udvalgets forslag skulle ske regionsvis fremfor landsvis.
 Der var stort flertal for udvalgets forslag.

6. Spørgsmål om man kunne gå ind for, at der var forskel på valgrets alder til menighedsråd og pastorlråd.
 Dette blev vedtaget med stor majoritet.

7. Spørgsmål om man kunne gå ind for at der var forskel på valgrets alder og valgbarhedsalder.
 Resultatet af denne afstemning var:

Ja 70
 Nej 40
 Stemte ikke . 33

August

21

Torsdag

Nyborg Strand

Yderst til venstre: Professor K. E. Skydsgaard på talerstolen. På de øvrige billeder ser man afstemninger ved håndsoprækning.

Ungdomsarbejdet og fratrådte præster

På 2. eftermiddagsmøde torsdag var pater A. Dekkers dirigent. Man foretog den endelige afstemning vedrørende teksten om økumenien. De ændringer, der var vedtaget på foregående møde, var nu indføjjet, og afstemningen gav følgende resultat:

Ja 119
 Nej 1
 Stemte ikke . 8

Forslaget var herefter vedtaget.

Derefter tog man fat på den endelige behandling af spørgsmålet om ungdomsarbejdet. Der blev foretaget nogle smårettelser i betænkningen, og så foretog man en endelig afstemning om forslaget som helhed. Den gav følgende resultat:

Ja 144

Nej 0
 Stemte ikke . 0

Endelig kom spørgsmålet om fratrådte præster til ny behandling. *Jørgen Bredholt*, *Kokkedal*, fremlagde en delbetænkning udarbejdet af kommissionen for Apostolat II. Ved en vejledende afstemning blev et resolutionsforslag, der bringes sammen med de øvrige dokumenter længere tilbage i bladet, vedtaget med stort flertal. Forslaget var udarbejdet af *Jens Møller*.

Et fællesforslag vedrørende en kirkelig ombudsmandsordning blev drøftet til slut.

Aftenmøde

Torsdag aften holdtes endnu et møde. Først behandlede tre resolutionsforslag til liturgikommissionens betænkning. Dis-

se forslag blev forelagt af *Jørgen Bredholt* til endelig afstemning.

Forslag 1. vedr. kommunionen i hånden blev vedtaget med:

Ja 137
 Nej 1
 Stemte ikke . 7

Forslag 2. om at udvide mulighederne for at modtage kommunion under begge skikkelser vedtoges med:

Ja 138
 Nej 1
 Stemte ikke . 11

Forslag 3. vedr. særkalk blev vedtaget med:

Ja 105
 Nej 17
 Stemte ikke . 20

Hele resolutionsforslaget 25/1 kunne herefter betragtes som endeligt vedtaget.

Herefter forelagde pater N. Krogh Rasmussen de i den af kommissionen for liturgien og den enkeltes bønsliv afgivne betænkning, dateret juni 1969, pkt. 8 anførte forslag vedrørende trosbekendelsen og Fadervor. Disse forslag debatteredes.

Herefter foretoges en afstemning om, hvorvidt man som princip kunne gå ind for at arbejde hen imod tekster fælles med folkekirken.

Denne afstemning gav følgende resultat:

Ja 127
 Nej 5
 Stemte ikke . 13

Herefter foretoges afstemning om enkelte i betænkningen anførte forslag:

1. Den apostolske trosbekendelse:

Ja 42
 Nej 56
 Stemte ikke . 46

2. Den nikænokonstantinopolitanske:

Ja 40
 Nej 57
 Stemte ikke . 55

3. Fadervor:

Ja 29
Nej 61
Stemte ikke . 43

Af den forudgående diskussion fremgik det, at betænkelighederne ved at godtage disse tekster skyldtes, at man ikke fandt sproget i dem tilstrækkelig tidssvarende.

Pressefrihed

Herefter behandlede nogle forslag i forbindelse med emnet »Kirken og den kristne i den moderne verden«.

Med 99 ja-stemmer, 3 nej-stemmer vedtog man at støtte de nordiske katolske pressefolks resolution af november 1966. 35 undlod at stemme.

Pastor N. Oppermanns forslag om et officielt månedsblad blev forkastet med 62 nej-stemmer mod 36 ja-stemmer, mens 42 undlod at stemme.

De to første punkter i betænkningen vedrørende katolske publikationer blev vedtaget med 101 ja-stemmer, 0 nej-stemmer, mens 23 ved ikke at stemme tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Om fredagen blev strukturudvalgets forslag endeligt vedtaget med:

Ja 149
Nej 0
Stemte ikke . 4

Synoden lod nedsætte en kommission, der skulle tage sig af gennemførelsen. Den kom til at bestå af

Erling Tiedemann
Harald Guldager
Finn Sørensen
Jens Møller
Ib Andersen

Man forudser, at gennemførelsen vil vare seks til ni måneder, hvis ikke uforudsete hindringer indtræffer.

Endelig blev følgende forslag definitivt vedtaget:

– Om præstebistandsråd:
Ja 149
Nej 0
Stemte ikke . 1

– Om cølibatet (se de 5 spørgsmål og de 5 vejledende afstemninger nedenfor med de vedtagne tekster):

Ja 124
Nej 14
Stemte ikke . 10

– Om ægteskabet:

– Det om onsdagen behandlede forslag om afskaffelse af forhåndserklæringerne i de blandede ægteskaber (se s. 6) blev vedtaget med undtagelse af den 2. sætning:

Ja 72
Nej 29
Stemte ikke . 46

– Derefter vedtoges hele teksten om de blandede ægteskaber:

Ja 140
Nej 8
Stemte ikke . 10

– Teksten om de fraskiltes problemer blev vedtaget med:

Ja 140
Nej 3
Stemte ikke . 10

– Endelig blev også forslaget om problemerne i forbindelse med samlivet i ægteskabet sat under afstemning med følgende resultat:

Ja 121
Nej 1
Stemte ikke . 25

Det havde været helt umuligt for synoden, at nå nær hele det omfattende stofområde igennem. Men man henstillede til det kommende pastoralaråd at tage de emner op, som ikke blev færdigbehandlet eller behandlet i det hele taget.

Afslutningen

Til slut udtrykte biskop Hans L. Martensen sin glæde over den broderlige ånd, der havde hersket på møderne. Der var en særlig tak til observatører og gæster for deres værdifulde bidrag til det gode resultat.

Generalsekretæren fru Ellen-Marie Lebahn, der ikke mindst før plenarmødet havde trukket et enormt læs, modtog »Pro ecclesia et pontifice« som tak for sin indsats.

Erling Tiedemann sagde nogle ord til biskoppen, som blev takket for den tillid han havde vist synoden, og fordi han havde turdet sætte omstruktureringen og andre reformer i gang.

Maratonløb

Og hermed sluttede det længe ventede plenarmøde, der var noget nær et maratonløb for synodedeltagerne og de frivillige medhjælpere, som især havde et kæmpemæssigt kontorarbejde at tage sig af. Der var nogle af de sidstnævnte, der kun fik sovet 10 timer i alt i tiden på Nyborg Strand. Ikke mindst dem skylder man tak, fordi synoden også rent papirmæssigt blev afviklet med maner.

Højt at flyve

Kommentar af
redaktør Hans Jensen

Lad det være sagt med det samme: Vi var mange, der ankom til synoden på Nyborg Strand med frygtsomt sind. Og spørgsmålet »vil enheden stå sin prøve?« var på trods af al sin væsentlighed nærmest utilbørligt anmassende.

Svaret er nu kendt af de fleste. Det gik. Endda særdeles godt.

Fra en lidt famlende begyndelse arbejdede synoden sig frem til en åbenhed, der byggede på oprigtighedens grund. Og efterhånden som arbejdspresset blev større og større, blev atmosfæren pudsigt nok bedre og bedre. Måske vil man underfundigt hævde, at der består et omvendt proportionalt forhold mellem disse to faktorer. Thi meget blev ikke nået – og meget fik altså heller ikke påsat navneskiltet: den hellige uenighed. Men selv hvor uenigheden stod som fællesnævner, bar deltagernes indstilling tydeligt præg af saglighed og tolerance.

Udtrykt på en anden måde: Skønt *enheden* ofte blev sat på prøve, blev prøven aldrig sat over enheden. I den sammenhæng behøver jeg blot at nævne *strukturforslagene*, katolske publikationer, præsternes cølibatsforpligtelse o.a.

Ingen gik i vrede eller skuffelse. De opgaver, der skulle løses, krævede en fælles indsats. Standpunkter og meninger blev ændret undervejs – ikke som et tandløst foretagende, hvor gebisset blot bliver skiftet ud – men i ægte forståelse og solidaritet: synoden fungerede.

Det er nu op til kirken herhjemme at føre de konkrete resultater ud i livet. Et stort og trælsomt arbejde har her taget sin begyndelse. Et arbejde, som aldrig bliver afsluttet, så sandt som kirken altid er i støbeskeen.

Til slut fortjener en morsom episode fra synoden at nævnes. Det skete et par gange under plenarmøderne, at en enlig svale gæstede os. Susede lidt rundt, fløj så bort, for nogle dage efter at komme igen. En svale. Det kunne have været en due.

Hans Jensen

August

22

Fredag

Nyborg Strand

Hvad synoden vedtog

Her bringes de fuldstændige tekster

Strukturen

Indledning:

- a. For at den pastorale målsætning for den katolske kirke i Danmark kan opfyldes, er det nødvendigt:
  1. at fællesskabet i enhver menighed udbygges, intensiveres og struktureres,
  2. at de enkelte menigheder selv betragter sig som dele af et større fællesskab, de både har ansvar for og nyder godt af.
- b. Heraf følger, at også lægfolket må inddrages i det pastorale ansvar på de forskellige niveauer med de dertil hørende rettigheder og pligter.
- c. Det betyder endvidere, at de, der udfører en opgave i kirkens tjeneste, det være sig præster, ordensfolk eller lægfolk, i fremtiden fortrinsvis må etablere deres arbejde som et samarbejde.
- d. Synodens plenarforsamling indstiller under henvisning til konstitutionen om KIRKEN (især kapitlerne 2-4), dekreterne om BISKOPPERNES HYRDEHVERV I KIRKEN, om PRÆSTERNES TJENESTE OG LIV og om LÆGFOLKETS APOSTOLAT, at der uophødelig påbegyndes en gradvis omstrukturering af den danske katolske kirke.
- e. Grundlaget for en ny struktur er den enkelte menighed som eukaristisk fællesskab, og de nye strukturer i kirken må vokse organisk frem af dette.
- f. Omstruktureringen må tage sit praktiske udgangspunkt i den nuværende kirkelige struktur med dens geografisk afgrænsede sogne, kirkedistrikter m.v., d.v.s. de steder, hvor der nu regelmæssigt fejres messe, men man må fra starten være opmærksom på de stærkt forandrede sociologiske for-

hold, der kan gøre nye menighedsdannelser nærliggende, og det indstilles derfor, at man ved menighed i relation til menighedsrådsdannelse forstår en bestemt gruppe katolikker, for hvis normale gudstjeneste og pastorale betjening – i kirkeligt sprog: »Cura animarum« (sjælesorg) – en bestemt præst eller et bestemt præsteskab er bemyndiget til at være ansvarlig. Event. tvivlsspørgsmål i så henseende afgøres af biskoppen i samråd med pastoralrådet.

- g. Beslutning om oprettelse af nye menigheder træffes af biskoppen efter samråd med pastoralrådet.
- h. Der åbnes mulighed for, at en katolik gennem »sognebåndsløsning« kan tilknytte sig en anden menighed end den, han bopælmæssigt måtte tilhøre.
- i. Det må betragtes som væsentligt, at flere menigheder samarbejder i opfyldelsen af deres kristne mission, og virkeliggørelsen af præsternes kollegialitet er en nødvendig forudsætning for dette samarbejde.

I. Menighedsråd

- a. Ved omstruktureringens begyndelse dannes der i alle menigheder menighedsråd bestående af et antal medlemmer, valgt ved direkte valg af og blandt menighedens medlemmer, samt af (sogne)præsten eller en af denne eller af præsteskabet udpeget præst.
- b. Menighedsrådene er medansvarlige for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, der hovedsagelig angår menigheden, og de kan træffe beslutninger vedrørende disse opgaver, dog ikke i sager, hvis afgørelse i henhold til almindelige eller særlige bestemmel-

ser er forbeholdt menighedens præsteskab eller den kirkelige øvrighed.

- c. Menighedsrådets møder er ikke offentlige.

II. Det regionale samarbejde

- a. De hidtidige synoderegioner bevares (med event. grænserevisioner efter indstilling fra pastoralrådet), idet regionerne skal fungere som organ for kommunikation og et stigende samarbejde mellem menighederne og disses præster.

Hvor der foreligger tvivl om, til hvilken region en menighed (f.eks. en ikke-geografisk bestemt menighed for et nationalt mindretal) henhører, afgøres dette spørgsmål af pastoralrådet.

- b. I hver region nedsættes et regionalråd bestående af tre personer fra hver menighed, heraf en præst, valgt af og blandt menighedsrådets medlemmer, samt de i regionen valgte pastoralrådsmedlemmer.
- c. Regionalrådet er ansvarligt for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, hvis løsning henlægges til regionen, og det kan træffe beslutninger vedrørende disse opgaver, dog ikke i sager, hvis afgørelse i henhold til almindelige eller særlige bestemmelser er forbeholdt den kirkelige øvrighed. Regionalrådets møder er ikke offentlige. Regionalrådet kan nedsætte et forretningsudvalg, som skal fremme, koordinere og inspirere samarbejdet i regionen.
- d. Til dette samarbejde skal inden for den enkelte region og i overensstem-

melse med dennes situation og forudsætninger efterhånden henlægges løsningen af sådanne opgaver, som overstiger de enkelte menigheders kræfter, som opgaver, som man som led i en almindelig decentraliseringsproces finder grundlaget for at overføre fra bispedømmets til det regionale plan.

- e. Efterhånden som regionalrådet og et flertal af de til regionen hørende menighedsråd finder tiden moden dertil, kan først enkelte og senere eventuelt alle disse opgaver overføres til nydannede provstier inden for regionerne, således at der alt efter forholdene i den enkelte region sker en glidende overgang fra regionsordning til provstiordning. Med henblik på denne overgang bør det tilstræbes at tilrettelægge arbejdet på en sådan måde, at det er tilpasset en kommende provstiordning.
- f. Under hensyn til helheden og bevarelsen af muligheden for yderligere provstidannelse i en region, inden for hvilken provstiordning er etableret for nogle menigheders vedkommende, men ikke for de øvrige, skal pastoralrådet løbende følge omstruktureringen i de enkelte regioner og afgive fornøden indstilling til biskoppen.
- g. Alle præster, som er bosiddende i en region eller udøver deres gerning inden for regionens område, opfordres til uopholdelig at påbegynde et så snævert samarbejde som muligt med hinanden og især være opmærksomme på at foretage en sådan form for arbejdsdeling, at den enkeltes evner og kræfter bedst muligt kommer til udfoldelse. Der skal åbnes mulighed for, at biskoppen kan udnævne præster til overtagelse af særlige opgaver på tværs af sognegrænserne inden for en eller flere regioner.
- h. Hvor provstier dannes, udgør de til menighederne i dette provsti knyttede sognepæster, kapellaner og præster, som enten bor i provstiet, eller som udøver deres gerning inden for provstiet, et kollegium under forsæde af en provst, hvis funktion det er at tjene arbejdsfællesskabet i provstiet.

III. Pastoralrådet

- a. For hele bispedømmet oprettes et pastoralråd, som sammensættes af et antal medlemmer fra hver region, valgt ved direkte valg af og blandt de i regionen bosiddende katolikker (præster, lægfolk og søstre).

I hver region vælges 3 lægfolk for de første 3.000 katolikker og dertil én lægmand for hver påbegyndt 1.000 katolikker herudover. I hver region vælges et antal præster, idet det sam-

lede antal præster, som skal vælges, for hele landet fastsættes til 10, hvoraf de 6 vælges med én i hver region, mens de øvrige 4 fordeles mellem regionerne efter forholdstal på grundlag af antallet af præster, bosat i regionerne.

I hver region vælges én søster.

Kandidaterne opføres på stemmesedler efter stænder, idet hver vælger kan stemme på så stort et antal præster, søstre og lægfolk, som skal vælges i regionen.

Pastoralrådet kan for sin valgperiode supplere sig selv med et begrænset antal særligt sagkyndige medlemmer.

- b. Pastoralrådet er ansvarligt over for og sammen med biskoppen for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, som hovedsagelig angår hele bispedømmet, og det kan træffe beslutninger vedrørende disse opgaver, dog ikke i sager, hvis afgørelse i henhold til almindelige eller særlige bestemmelser er forbeholdt biskoppen.
- c. Pastoralrådets møder er offentlige i overensstemmelse med gældende regler for offentlige råd.

IV. Regler om valg m.v.

- a. Valgperioden for pastoralråd og menighedsråd fastsættes til fire år, idet valgene finder sted på skift, således at en valghandling foretages hvert andet år. Gennemførelseskommissionen fastsætter de fornødne overgangsregler for den første periode, idet det første pastoralråd får en fire-årig, og det første menighedsråd en to-årig periode.
- b. Valg af medlemmer til regionalråd finder sted efter hvert nyvalg til menighedsråd, idet valget gælder for menighedsrådets valgperiode.
- c. Valgrets- og valgbarhedsalderen til menighedsråds- og pastoralrådsvalg fastsættes til 18 år.
- d. Ved valg til menighedsråd og pastoralråd kan det enkelte regionalråd

(ved det første valg: gennemførelseskommissionen) bestemme, at en kandidatopstilling skal være underskrevet af et nærmere fastsat antal stillere.

V. Revision

Synoden henstiller, at det indstillede grundlag for strukturen af biskoppen og pastoralrådet optages til revision senest i 1975.

VI. Gennemførelseskommission

- a. Synoden indstiller til biskoppen, at en kommission på 7 medlemmer bemyndiges til:
  1. at omarbejde det af kommissionen udarbejdede regulativ, således at det bringes i overensstemmelse med ovenstående retningslinier,
  2. at tage initiativ til oprettelse af menighedsråd inden for alle menigheder og at fastsætte de nærmere afstemningsregler for valg i disse,
  3. at gennemføre valg til pastoralråd og at fastsætte de nærmere afstemningsregler for dette valg.
- b. Af kommissionens medlemmer vælger synodens plenarforsamling før sin afslutning ved prioriteringsmetoden fem medlemmer, mens stiftsrådet opfordres til at vælge 2 medlemmer.

Med hensyn til de i denne betænkning indeholdte begreber »provstiorning« og »regionalordning« m.v. henvises til strukturkommissionens resolutionsforslag I A og I B, af hvilke et for forståelsen nødvendigt uddrag er optaget som bilag.

Bilag 1

På grundlag af det for udvalget foreliggende materiale – kilde: Stiftsrådets opgørelse af maj 1969. Katolsk lommekalender 1969 – er det skønnet, at pastoralrådet efter udvalgsbetænkning 3 vil få følgende sammensætning:

	Præster	Søstre	Lægfolk	I alt
Region 1	1	1	3	5
» 2	1 + 1	1	5	8
» 3	1	1	6	8
» 4	1 + 1	1	5	8
» 5	1 + 1	1	6	9
» 6	1 + 1	1	4	7
I alt (hvortil kommer medlemmer valgt ved rådets egen supplerings)	10	6	29	45

Diakonien

I. Oprettelse af rådgivende udvalg for den kristne tjeneste

Synoden foreslår at pastoralrådet foranlediger nedsættelse af et udvalg for den kristne tjeneste.

Dette udvalg bør have til opgave at koordinere og prioritere såvel institutionelle som ikke-institutionelle opgaver.

Udvalgets kompetence overfor pastoralrådet, institutioner, foreninger m.v. bør udelukkende være af rådgivende, inspirerende og orienterende art.

Derfor bør udvalget bestå af aktive fagfolk, som tilsammen repræsenterer indsigt i såvel landets som bispedømmets sociale arbejde.

Udvalget bør sammensættes under hensyntagen til de karitative institutioners og organers arbejdsfelter.

II. Oprettelse af sognegrupper

Synoden foreslår, at det pålægges menighedsrådene i ethvert sogn at oprette en sognegruppe til fremme af menighedens kristne tjeneste. Det skal tilstræbes, at det sociale arbejde på alle planer samarbejdes med andre kristnes arbejde for at sikre et fælles kristent vidnesbyrd i den fælles tjeneste.

III. Igangsættelse af kursus

Synoden anbefaler kursus i socialt arbejde specielt for sognegrupperne.

Udgiften bør afholdes af deltagerne, evt. med hjælp fra sognene.

Ansvar for gennemførelse af kursus bør påhvile det af det pastorale råd nedsatte udvalg til kristen tjeneste, udvalget kan evt. udlicitere opgaven til f.eks. Katolske Menighedsplejer.

Apostolatet

Apostolat I

B. Økumeni

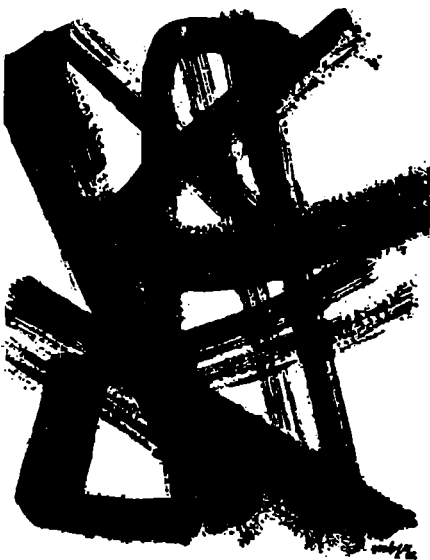
Det foreslås, at den siddende økumenikommission suppleres med bl.a. danskfødte konvertitter, og at arbejdet systematiseres.

Blandt kommissionens opgaver fremhæves:

- Stimulering af menighederne til at udvide fællesskabet i bøn med de øvrige kristne, især i den interna-

tionale bedeuge i januar. Det anses for ønskeligt at henlede opmærksomheden på muligheden for at udveksle prædikanter.

- Opfordring af katolikkerne til i størst muligt omfang at benytte sig af den nye økumeniske tekst til Fader vor, som for tiden er under udarbejdelse, og til også at bruge den traditionelle dokologi, som er bevaret såvel i de østlige kirker som i folkekirken.
  - Der bør arbejdes for, at forberedelsen af blandede ægteskaber normalt finder sted i nært samarbejde med den ikke-katolske parts præst, undtagen når det vordende ægtepar selv er imod det.
  - Det nære samarbejde, som til enhver tid er i gang mellem Caritas og Folkekirken Nødhjælp, bør følges op af et lignende samarbejde på lokalt plan menighederne imellem.
  - Fremme deltagelsen i den årlige kollekt til fordel for Det danske Bibelselskab.
  - Deltagelse i *Det Økumeniske Fællesråds* arbejde, i *Kirkeligt Samarbejdsudvalgs* arbejde og i lignende økumeniske organer.
- Endvidere for samarbejde med *Den Økumeniske Studiekommision* om gennemførelse af relevante studier.
- Etablering af fælles studiekredse på grundlag af de muligheder, som er

indeholdt i loven om kommunale aftenskoler og i loven om fritidsundervisning.

Apostolat II

Ungdomsarbejdet

1. Synoden anbefaler det kommende pastoralråd, at der i nært samarbejde med ungdomsorganisationerne nedsættes en fast kommission vedrørende ungdomsarbejdet.
2. Synoden anbefaler den kommende kommission, at den som sin første opgave ved et opsøgende arbejde blandt unge såvel i som uden for de eksisterende ungdomsorganisationer får etableret en række arbejdsgrupper, der kan bearbejde spørgsmål vedr. en organiseret apostolisk indsats blandt de unge.
Mange unge kan hverken referere til en indre trykindslevelse, der bygger på argumentation fra en katolsk undervisning eller en trivseloplevelse knyttet til et katolsk miljø, der hos de unge kan udvikle en katolsk livsstil og en katolsk livsholdning. Det er derfor nødvendigt, at kommissionen formulerer sine arbejdsopgaver solidarisk med disse mange unges faktiske situation for gennem denne solidaritet – dokumenteret ved opgavernes indhold og sigte – at motivere en aktiv og personlig holdning til dette apostolat.
3. Synoden insisterer på, at man prioriterer Øm's fornyelse højt, således at arbejdet på Øm kan fortsættes. Desuden bør behovet for og muligheden for et øst-dansk Øm – eventuelt på økumenisk basis – undersøges.

Dette punkt bør ligeledes prioriteres højt.

4. Synoden opfordrer biskoppen til at nedsætte en arbejdsgruppe med følgende opgave:
  - a. I samråd med ungdomsorganisationerne inden sommeren 1970 at finde frem til personer – katolikker som ikke-katolikker, der kunne tænke sig at være med til at danne planlægnings- og ledergrupper for en undervisnings- og debatvirksomhed for unge.
  - b. I løbet af juni måned 1970 at meddele medlemmerne af den af pastoralrådet nedsatte kommission og ungdomsorganisationerne sine resultater.
5. Synoden anbefaler, at en konsulentvirksomhed under en eller anden form indbygges i ungdomsarbejdet. Dette bør ske i samråd med pastoralrådet samt i samarbejde med de eksisterende ungdomsorganisationer og gennem en udnyttelse af de støtteordninger, som den nye fritidslovgivning åbner adgang til.
6. Det lokale ungdomsarbejde bør støttes også økonomisk af de enkelte menigheder.
7. Synoden anbefaler oprettelse af ungdomscentre, specielt i de større byer. Disse ungdomscentre kan organiseres på økumenisk basis.
8. Synoden anbefaler afholdelse af week-ends eller debatsøndage rundt om i landet – lejlighedsvis med deltagelse af forældre, hvor man på principielt grundlag debatterer problemer, der vedrører de unge af i dag og ansvaret for hinanden – i særdeleshed ægteskabet og relationerne mellem de unge og forældrene. I forbindelse hermed bør der være muligheder for eksperimentale gudstjenester.
9. Synoden anbefaler, at et kommissionsudvalg får til opgave at fremme en egnet lederuddannelse, der helt eller delvis sker i samarbejde med f.eks. Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF).

Synodens gæster

- Pastor *Henry Borghols*, Nyborg.
Ingeniør *Lennart Calmegren*, Sverige. (Bispedømmet Stockholm).
Dr. *Johan Chydenius*, Finland. (Bispedømmet Helsingfors).
Sr. *Franciska*, O.S.B., København F.
Pater *Arno Gerritsma*, O.F.M., Norge. (Bispedømmet Oslo).
Monsignore *Helmuth Holzapfel*, Würzburg.
Dechant *Carl Huisking*, Flensborg. (Bispedømmet Osnabrück).
Sr. *Margrethe*, S.Fr.Xav., Norge. (Bispedømmet Oslo).
Pater *Paul Marx*, O.M.I., Grønland.
Direktør *Bent Ortovald*, København.
Direktør *Cato Simonsen*, Vingsted.
Abbed *K. Stappers*, Averbode, Belgien.
Frk. *Aimée Wedset*, Norge. (Bispedømmet Oslo).

Synodens hilsen til paven – og pavens svar

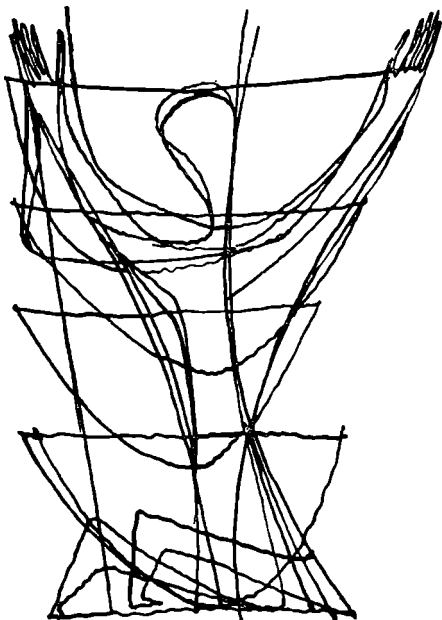
Under plenarforsamlingen på Nyborg Strand sendte synoden – på fransk – følgende telegram til paven:

»To hundrede danske katolikker – præster, søstre og lægfolk – samlet til synode i Nyborg med Msgr. Martensen, biskop af København, sender Dem, hellige Fader, deres ærbødige hilsener og beder om den apostoliske velsignelse.«

Som svar modtog synoden – ligeledes på fransk – følgende telegram:

»Paven, som med faderlig glæde har modtaget budskabet fra præster, søstre og lægfolk, samlet omkring Deres Excellence, takker for de deri udtrykte følelser og sender af hele sit hjerte den apostoliske velsignelse til støtte for synodens frugtbringende arbejde for Kirkens fornyelse i troskab mod koncilet.

sign. *Kardinal Villot*.«

Ægteskabet

I. Blandede ægteskaber

Ved et blandet ægteskab forstås her et ægteskab mellem en katolik og en gyldigt døbt kristen fra et andet kirkesamfund.

1. Den kirkelige bestemmelse om, at en katolik ikke uden særlig tilladelse må indgå ægteskab med en gyldigt døbt ikke-katolik, bør bortfalde.
2. Det er ønskeligt, at man kan se bort fra udtrykkelige forhåndsreklæringer vedrørende børnenes religiøse opdragelse.
3. Katolikker vies *normalt* i en katolsk kirke. I tilfælde af blandet ægteskab kan ægteskabet dog efter undervisning hos en katolsk præst indgå i et andet kristent trossamfunds kirke eller, når særlige forhold taler derfor, for den borgerlige øvrighed.
4. Det foreslås, at man fra den katolske kirkes side tilstræber et samarbejde med præster i de andre kristne kirkesamfund om undervisning og vejledning af brudepar, som agter at indgå blandet ægteskab. Denne undervisning bør tage sigte på de fælles kristne værdier, som ægtefællerne kan øse af i deres samliv og fælles opdragelse af børnene.

II. De fraskiltes problem

Uden på nogen måde at ville anfægte den katolske kirkes lære om ægteskabets uopløselighed ønsker synoden, at der åbnes mulighed for i det mindste i enkelte tilfælde at modtage fraskilte og gengifte til sakramenterne.

III. Samlivets problemer, herunder familieplanlægning

1. Problemerne vedrørende forholdet mellem mand og kvinde er gennem tiderne indenfor kirken væsentligt blevet behandlet i forbindelse med ægteskabs- og moralteologien, under tydelig påvirkning af de til enhver tid herskende sociale forhold. Disse er i vore dage ændret på så mange måder, at vi klart må erkende, at hverken kønsrollernes fordeling, kvindernes stilling, familiens struktur, eller børnenes placering mellem familie og samfund er uforanderlige størrelser. Dertil kommer i vore dage en ny indsigt i seksualiteten som menneskeligt grundfænomen af betydning for den personlige udvikling.
2. Alt dette må principielt muliggøre en dybere analyse end før af samtlige de problemer, der angår det seksuelle i almindelighed og det menneskelige samliv i særdeleshed. Det er vor over-

bevisning, at uden en udstrakt hensyntagen til en sådan analyse vil den katolske opfattelse også specielt af ægteskabet lide skade; men vi må også erkende, at det i øjeblikket ikke er klart, hvordan en sådan hensyntagen bedst kan ske. Imidlertid er det væsentligt i disse spørgsmål at fastholde et åbent perspektiv, også i tider hvor helt konkrete detaljer – som f.eks. præventionsproblemet – lægger beslag på det meste af den aktuelle debat.

3. Hvad dette sidste specielle problem angår, ønsker vi først og fremmest at henvise til »*Humanae Vitae*« og til de nordiske biskoppers brev herom, idet vi vedrørende de mere praktiske sider af problemet gerne vil tage lige- ligt hensyn til de to forskellige holdninger hos trosfæller.
  - a. De som accepterer pavens vejledning som vejen til at leve det ægteskabelige liv på rette måde for alle mennesker.

For disse personer må problemet om familieplanlægning i en alvorligt overvejet situation løses i overensstemmelse med de i rundskrivelsen angivne retningslinier. Forståelse for, at vanskelighederne for ægtefolk, der vælger at leve efter pavens anvisninger, kan være store, er nødvendig. Disse ægtefolk må have den nødvendige pastorale støtte, idet de må betragte anvisningerne som et middel til fuldkommengørelse i det kristne liv, en målsætning den kristne må mødes frem til.
  - b. De, der har en anden opfattelse. Også for denne gruppe er ansvaret stort. Man må – og her især på forberedelseskursus til ægteskabet – give en nøgtern oplysning om familieplanlægning i dens forskellige

former. I sig selv vil denne gruppe let finde en teknisk løsning af deres problemer i vort moderne samfund, men enhver form for prævention medinddrager ifølge sagens natur hele personligheden og må derfor vurderes i et helhedsperspektiv. Dertil kommer, at visse former for prævention virker abortivt, og at oplysning om disse forhold derfor er påkrævet. Man må med andre ord over for denne gruppe sagligt opstille de forskellige former for ansvarsbevidst familieplanlægning, inklusive den periodiske afholdenhed. Også for denne gruppe vil vanskelighederne være store. De tager selv et ansvar på sig, hvor de føler, at de kan være i konflikt med Kirkens autoritet. Det pastorale arbejde over for disse mennesker må veje tungt.

4. Vi opfordrer biskoppen til at søge at etablere et arbejde for den kristne familie efter følgende retningslinier:
  1. stimulere til et teoretisk, filosofisk, teologisk studie af seksualiteten som menneskeligt fænomen.
  2. herunder opfordre til en bredt anlagt undersøgelse ved fagfolk af ægteskabets problematik.
  3. tilråde udbygning af arbejdet i familiegrupperne.
  4. opfordre til dannelse af et bredt fagligt samarbejde til belysning af familieplanlægningens aspekter. Denne gruppe bør:
    - a. videregive sine resultater i tilgængelig form.
    - b. evt. søge formidlet en konkret pastoral medicinsk hjælp til enkeltpersoner og familier.
5. I sit arbejde bør disse grupper af fagfolk være i nær kontakt med ægteskabsundervisningen og den familierådgivende virksomhed i bispedømmet, ligesom det er ønskeligt, at kontakt og samarbejde etableres med andre organisationer, som måtte arbejde med disse spørgsmål.

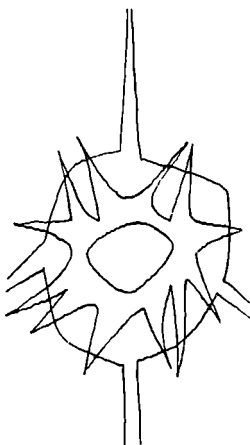
Cølibatet

Synoden opfordrer biskoppen til at lade det nedsatte udvalg vedr. fratrådte præster konstituere sig som et »præstebistandsråd«. De nærmere regler for dettes status, arbejdsområde m.v. fastsættes af biskoppen i samråd med bispedømmets præsteråd.

Det er synodens ønske, at biskoppen i samarbejde med kirkens øvrige biskopper vil arbejde for virkeliggørelsen af de synspunkter, som synoden har givet udtryk for ved nedenstående menings- tilkendegivelse:

	Stemmer		
	Ja	Nej	ikke
1. Ønsker man den nuværende ordning vedr. præsternes cølibatsforpligtelse bibeholdt	49	100	17
2. Ønsker man mulighed for præstevielse uden cølibatsforpligtelse? . .	107	44	15
3. Ønsker man udvidet mulighed for præstevielse af allerede gifte mænd? 132		20	14

4. Ønsker man mulighed for, at verdenspræster løses fra deres cølibatsforpligtelse uden at måtte opgive deres præstegering? . 93 51 22
5. Ønsker man, at ordenspræster, som er blevet løst fra deres ordensløfter, skal kunne blive verdenspræster med ret til at gifte sig? ... 83 55 28

Pressen

Katolske publikationer

1. Katolsk Forums opgave er at bringe informationer og kommentarer ved siden af det religiøse stof. Bladet bør med den fornødne diskretion oplyse om livet i menighederne, om hvad vor biskop og vore præster foretager sig, og hvad der drøftes på bispe-, præste-, stiftsråds- og pastoralrådsmøder. Både redaktionen og læserne bør tage konsekvensen af at bladet skal betjene en lille, uensartet sammensat menighed.
2. Sogneblade bør opretholdes og eventuelt udvides.

Nordiske katolske pressefolks resolution

§ 1.

Den katolske presse udgør en del af de respektive landes samlede presse. Dens formål er at bidrage til den samlede informationsformidlende og opinionsdannende presse i Norden og at virke som presseorgan for den katolske befolkning.

§ 2.

Den katolske presse i vore lande tager på journalistisk basis del i de pastorale og apostoliske opgaver, hvis øverste ansvarlige instans er den lokale biskop.

§ 3.

De katolske pressefolks opgave er ansvarsbevidst at varetage den pædagogiske formidling af det andet Vatikankoncil reformprogram. De ved sig forpligtet af koncilets målsætninger, når det gælder såvel forholdet til den ikke-katolske ver-

den – kristen og ikke-kristen – som respekten for friheden og bredden i den indre-kirkelige katolske opinion.

§ 4.

Den katolske presse tilslutter sig principielt den sædvanlige nordiske presseetik, hvorunder forpligtelsen til en fuldstændig, åben og ligevægtig information må forudsættes.

- a. Det er den ansvarlige redaktørs opgave i sin gerning altid at have pressens ideelle mål for øje og i troskab mod ytringsfrihedens ukrænkelige princip efter bedste skøn at arbejde for det, som han mener tjener kirken og samfundet.
- b. Redaktøren må respektere den objektive sandhedssøgende reportages principper, skelne klart mellem fakta og vurdering og undgå fordækt propaganda. Den mening, bladet forfægtet, skal fremgå klart som en redaktionel opfattelse både ved sit indhold og sin form.
- c. En redaktør forudsættes at dele sit blads katolske grundsyn, men inden for rammen af dette skal han have frihed til at hævde sine meninger, selv om de i enkelte spørgsmål ikke deles af udgiveren. Kommer han i uløselig konflikt med den lokale biskop, forpligter han sig til at trække sig tilbage fra sin stilling.
- d. Redaktøren har det personlige og fulde ansvar for bladets redaktionelle indhold, og han må ikke lade sig påvirke til at hævde meninger, som strider mod hans samvittighed og overbevisning. Han leder og har ansvaret for sine medarbejders virksomhed.

§ 5.

Redaktionen bør bestå af kompetente personer med journalistisk erfaring, som er sig deres ansvar over for såvel kirken som det øvrige samfund fuldt bevidst.

Li- tur- gien

1. Kommunion i hånden:
Biskoppen opfordres til alene eller sammen med sine nordiske kolleger at søge om tilladelse i Rom til at gøre måden for modtagelsen af kommunionen valgfri.
2. Biskoppen opfordres til eventuelt sammen med sine nordiske kolleger at ansøge de kompetente kirkelige myndigheder om at udvide mulighederne for at modtage kommunionen under begge skikkelser.
3. Biskoppen opfordres til eventuelt sammen med sine nordiske kolleger at få Roms anerkendelse af benyttelsen af særkalk som en af de måder, hvorpå kommunionen kan modtages.

Læs i "Ånd og Liv"

biskoppens åbningsprædiken
til synoden,
tekster fra synodens
liturgi m.v.

(nr. 42, udkommer ca. 1. oktober)

ONSDAG den 10.: Nikolaus af Tolentino, bekender (hvid).
 TORSDAG den 11.: Søndagens messe (grøn) eller Protus og Hyacinthus, martyrer (rød).
 FREDAG den 12.: Mariæ navn (hvid).
 LØRDAG den 13.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid).
 SØNDAG den 14.: KORSETS OPHØJELSE (rød) (16. efter pinse).
 MANDAG den 15.: MARIÆ SYV SMERTER (hvid).
 TIRSDAG den 16.: Cornelius, pave og martyr, og Cyprian, biskop og martyr (rød).
 ONSDAG den 17.: Søndagens messe (grøn) eller Frans af Assisis sårmærker (hvid).
 TORSDAG den 18.: Josef af Cupertino, bekender (hvid).
 FREDAG den 19.: Januarius, biskop, og fæller, martyrer (rød).
 LØRDAG den 20.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Eustachius og fæller, martyrer (rød).
 SØNDAG den 21.: 17. EFTER PINSE (grøn).
 MANDAG den 22.: Thomas af Villanova, biskop, bekender (hvid) eller Mauritius og fæller, martyrer (rød).
 TIRSDAG den 23.: Linus, pave og martyr, eller Tecla, jomfru og martyr (rød).
 ONSDAG den 24.: TAMPERDAG (violet).
 TORSDAG den 25.: Søndagens messe (grøn).

Der er altid
 noget af interesse
 i Katolsk Forum

*Det bør være
 hele bispedømmets
 sag at skaffe
 abonnenter*

AC-Århus

I FÆLLESMØDER:

Fredag, 12. september kl. 19.30. Vermundsgade 19, Århus C.
 Velkommen til alle nye
 Velkommen tilbage efter ferien
 Velkommen hos familien I. Dudzinski. (Vermundsgade).
 Torsdag, 2. oktober kl. 19.30. Studenternes Hus, Mødesal I.
 For menigheden og alle interesserede arrangerer AC sammen med AKS: *Synoden 1969: Statusopgør - Fremtidstoner.*
 Paneldiskussion mellem: P. Dorn, Oluf Bohn, W. Dalland, P. Grégoire, J. Aagaard, evt. andre.
 Torsdag, 30. oktober kl. 19.30. Studenternes Hus, Mødesal I.
 Nadvergudstjeneste ved P. Gerd Sanders og P. Niels Krogh Rasmussen.
 Derefter information om gruppernes arbejde.
 Torsdag, 27. november kl. 19.30. Studenternes Hus, Mødesal I.
 Nadvergudstjeneste ved P. Ib Andersen.
 Derefter opgør med semestrets arbejde og planlægning af forårssemestret 1970.

II GRUPPEARBEJDET:

Gruppe I: »Teilhard de Chardin og Naturvidenskaberne«.
 Grundbog: »Det guddommelige Milieu«.
 1. møde: Onsdag den 17. september.
 Mødested: Hos familien Nordentoft, Blåkærvej 1, Risskov.
 Gruppe II: »Gruppepsykologi«.
 Grundbog: »Sjælund«
 1. møde: Torsdag den 18. september.
 Mødested: Hos Kerstin Holm, Edouard Suensonsgade 3, Århus N.
 Gruppe III: »Religion - Tro - Tomhed«.
 Grundbøger: Gordon W. Allport »Psykologi og religiøsitet«
 Nyt Nordisk Forlag 1966
 J. Sløk
 »Det Religiøse Instinkt«
 Berlingske Leksikon, 9, 1960
 W. Schubart
 »Religion og Erotik«
 Haases Facitbøger, Kbh. 1969
 1. møde: Fredag den 19. september
 Mødested: Hos P. Samuelsen
 Ryesgade 26, Århus C.
 Gruppe IV: »Marx og Socialismen«
 Grundbog: (efter aftale)
 1. møde: Torsdag den 18. september
 Mødested: Hos Steffen Schmidt
 Kollegium 6, Universitetsparken, Århus C.

Katolsk Bibelhøjskole

ÅRHUS:

Sct. Knuds Skole, Ryesgade 24.
 Århus C.

TID:

Onsdag aften den
 10. og 24. september
 8. og 29. oktober
 12. og 26. november
 10. december 1969.

DAGSORDEN:

kl. 19.30: Foredrag
 kl. 20.30: Thepause
 kl. 20.50: Fælles drøftelse.

ODENSE:

Sct. Albani Skole, Adelgade 1,
 Odense.

TID:

Tirsdag aften den
 9. og 23. september
 7. og 28. oktober
 11. og 25. november
 9. december 1969.

DAGSORDEN:

kl. 19.30: Foredrag
 kl. 20.30: Thepause
 kl. 20.50: Rundbordssamtale.

KØBENHAVN-HELLERUP:

Rygård, Bernstorffsvej 54, Hellerup.

TID:

Mandag aften den
 8. og 22. september
 6. og 27. oktober
 10. og 24. november
 8. december 1969.

DAGSORDEN:

kl. 20.00: Foredrag
 kl. 20.50: Thepause
 kl. 21.10: Fælles drøftelse
 kl. 22.00: Slut.

KØBENHAVN-ØSTERBRO:

(Alle mellem 17 og 35 er velkomne)
 Sct. Josefsøstrenes Skole,
 Dag Hammarskjölds Allé 17,
 København Ø.

TID:

Søndag formiddag den
 7. og 21. september
 5. og 26. oktober
 9. og 23. november
 7. december 1969.

DAGSORDEN:

kl. 09.00: Messe
 kl. 10.00: Foredrag
 kl. 11.00: Frokost (medbragt)
 kl. 11.45: Fælles drøftelse
 kl. 13.00: Slut.

NB: Der vil på skolen være børnepasning.

Det er ikke gjort med almisser

På den økumeniske højskoleuge drøftedes det politiske engagement

Den økumeniske højskoleuge, som er en udløber af de unges økumeniske lejr på Øm, afholdtes for anden gang på Snoghøj Folkehøjskole i de sydlandske varme dage først i august med emnet »Fremtidens kirke – nu – forkyndelsens vilkår i dag«. Alle 60-70 deltagere var enige om det gode udbytte.

Vi katolikker følte os måske lidt for dominerende, idet ikke blot lederparret Mannov, men tre af foredragsholderne var vore folk. Det var nu ikke tilsigtet, og i øvrigt var der både blandt lutherske, metodister, baptister og apostolske stor glæde over de to dominikaneres indsats: Drouzy viste film og Rieber-Mohn talte helt fænomenalt om: »Hvad kan vi gøre for at forstå og blive forstået? Kirken forstår ikke vor tids »barbarer«, men den har dog før magtet et sådant problem, og R.M. var uforbederlig optimist i sit fremtidssyn. Meget af hvad vi kalder kristeligt er i virkeligheden afkristnende. Verden ser mere på vore gerninger end den lytter til vore ord.

Bag næsten alle debatter og taler lå »det politiske engagement« som udfordringen, nogle veg tilbage for og andre modtog med ildhu. Her gik en skillelinie, som ikke fulgte konfessionerne. Den var dog her i Snoghøj ikke så udpræget som hos mange medkristne vi ellers møder. Men nogle ængstedes for, at gerningerne skulle få os til at undervurdere troen og mene, at vi har udrettet noget selv, når dog hjælpen kun kan komme fra oven. Måske er det tidstypisk, at engagementet fremhævedes så stærkt ikke blot af metodister og baptister, men også af lægfolk fra Folkekirken og den katolske kirke.

Der var brand i Ulla Ryums udfordring til sine trosfæller, som tror det er gjort med almisser til U-landene, når det dog er hele vor egen samfundsstruktur, der trænger til revolution. Også dr. Johannes Aagaards oplæg om »kirkens politiske mission« lagde op til en revolution, som kan føre samfundet fra fremmedgørelse til delagtighed i beslutningsprocesserne, til ansvarlighed. Hvorfor accepterer vi kristne krig, men ikke nogen form for vold? Vold er jo altid mod-vold. Der er opstået en ny sans for menneskelig værdighed, folkene vågner og kræver retfærdighed, og de kristne bør bruge deres magt. Men revolution må aldrig gøres til noget absolut, og her må de kristne gå ind for forligelse og endog strække sig til bøn for bødlerne. – Formiddagens bibeltimer lededes på udmærket måde af Kyrø-Rasmussen (baptist), Lærkholm (metodist), Drouzy (katolsk) og Okkels (Folkekirken).

Samtaler og debatter lignede ikke meget de traditionelle, hvor katolikker holder på gerningerne og de andre på troen. Sandt at sige oplevede vi en enhed som ikke var »administrativ« og kun delvis »teologisk«, men som gjaldt det dybeste og væsentligste: Jesu Kristi person og hans budskab. Den fælles morgen- og aftenbøn havde form som en ordets gudstjeneste med skiftende ledere, hvoraf en kvindelig baptist ikke var den ringeste. Således undgik vi problemet med fælles nadver. Der lød ellers en kraftig indbydelse hertil fra protestantisk hold, men i hvert fald vi katolikker var mer eller mindre tøvende. Det skyldes ikke, at »de andre« nadver ikke er »rigtig«, men for den katolske

kirke er den ikke »gyldig«. Interkommunion må være kronen på enheden, når den kommer, sagde Rieber-Mohn. Men samtidig må vi huske, at kommunionen også *skaber* enhed. – Næste års højskoleuge begynder sandsynligvis sidst i juni, hvad de interesserede allerede nu bør notere sig.

Ellen Nielsen.

Bibelhøjskolen i Århus, Odense og København

Fra den 2. uge i september (første gang d. 7. sept. på Østerbro) til den 2. uge i marts indbyder Bibelhøjskolen alle interesserede voksne til en gennemgang af Ny Testaments lære om Kristi lidelse, død, opstandelse og himmelfart.

Der bliver et aftenmøde, hver 14. dag, på den katolske skole i henholdsvis Odense, Århus og på Rygård i Hellerup. I København bliver der derudover mulighed for unge mellem 17 og 35 år at vælge hveranden søndag formiddag i stedet for, nemlig på den franske skole på Østerbro; her vil der også være børnepasning, til hjælp for forældre, der ønsker at deltage.

Undervisningen vil forme sig som en serie foredrag med efterfølgende drøftelser. Foredragsholdere bliver: mag. art. Elsebet Kieler, lektor Bent Dalsgaard Larsen, pastor Hubert Messerschmidt, pastor Lars Messerschmidt og pastor Kaare Osorio.

Yderligere oplysninger og folder med tilmeldingsblanket kan fås i *Århus* hos fru Aase Dalsgaard Larsen, tlf. (06) 15 40 42 kl. 18.30–19.00; i *Odense* hos fru Tilly Møller, tlf. (09) 12 22 56 kl. 18.30–19.00; i *Hellerup* hos fru Inge Reiter, tlf. (01) OR 2122 kl. 14.00–15.00 og på *Østerbro* hos Jan og Kirsten Lange, tlf. (01) 67 01 93 kl. 17.00–18.00.

Hvidehus Boglade

Køj Jensen & Poul C. Thlm
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger...

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen

Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen

Boghandel

Næstved

Telefon 72 25 25

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Kulturperler: 4/10–18/10 – Firenze – Assisi – Rom – 15 dages flyrejse – fuld pension Firenze og Assisi – 1/2 pension i Rom – 2 busrundture. Pris kr. 1195,-. Rejseleder: pater Laurits Brunicardi, Næstved. Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Hyacintgaarden 15^a th. 2300 København S. Tlf. 58 74 12.

Efterårsferie i Rom:

8 dg. flyrejse 18. til 25. okt. Casa Pallotti (1/2 pension). Pris kr. 950,-.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieførstander: R. Hoff, Høllrupgaardsvøj 13. Tlf. Høllrup 7894 - 7842

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvldovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Oliefyring**Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab**

Texaco huset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christlans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Centralmejeriet**Afdeling: Vesterbro**

Arhus
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Roman Kusler

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Rosenkransvalfarten til Oskarstrøm finder sted den 7. sept. Tilmelding for danskere: Sakrementskirkens kontor, tlf. 39 53 80 kl. 11-12 (undtagen torsdag).

Støt vore annoncører**Barkholt boghandel**

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 52 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

Ryberg's Bageri & Condtori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 61

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefyr

Flint arbejde — Trla 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker og møbelpolstrer?

Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

MED ELLER UDEN FORLOV

Landevejens de nye

Verden er blevet ny på så mange måder i disse år. Landevejen for eksempel. Den har fået sine blaffere, et helt nyt folk, på tværs af sprog, nationer, hud og miljøer. Men een ting har de næsten allesammen tilfælles: en overdådig, umættelig nysgerrighed og en tilsvarende livsappetit. Når man har voksne børn, der blaffer, synes jeg, man føler sig selvskreven til at give et lift, hvis man sidder ved rattet over større strækninger — sikken en forsamling jeg kan se tilbage på allerede i dag! Der var Robin fra Canada, hvis eneste bagage var en stor og en lille guitar. Han havde ikke været på sin hjemegn de sidste halvandet år, fordi han havde anvendt månederne til at lære andre menneskers livsfacon at kende. Bagagen stod et sted i det sydlige udland, hvor han havde haft en slags arbejde i nogle måneder for at få finanser til at rejse videre i Skandinavien, og i løbet af dette efterår vil han være at finde på et eller andet engelsk universitet, hvor han agter at studere kemi. Men med hvilken baggrund af menneskekundskab og livskunst! Han havde f.eks. taget et overordentlig nøgternt overblik over de danske unge piger og i modsætning til mange andre fundet ud af, at de ikke er nær så slemme som deres noget blandede rygter. Han fandt dem mere selvstændige, modne og ansvarsbevidste end amerikanske unge piger i almindelighed... Den manglende bagage var et udslag af, at han bivouakerede udendørs sommeren igennem, fordi det var det billigste, og når det slæbte på med finanserne ind imellem, gav han et par folksongs på sin guitar, hvilket f.eks. i Tivoli havde indbragt ham gratis middagsmad. Han ventede sig mere af sine musikalske præstationer, når han nåede længere sydpå i Europa, hvor han vidste, man ser mere liberalt på gadesang end i det pænheds-besværede Nord-europa.

Der var et midaldrende ægtepar fra Dublin, som hjemme havde stående en større lejlighed, de ikke havde benyttet et par år, fordi de foretrak at se verden fra andre synsvinkler. Han kunne have været embedsmand, forretningsmand, kunstner — hvadsomhelst indenfor et middelstands-miljø. Men de fortalte fas-

Mette

cinerende om Pakistan, Nær-orienten, afrikanske stater, vi andre endnu knapt kender navnet på. De havde oplevet det altsammen ved selvsyn, og deres strålende øjne fortalte, at de var blevet rigere af det, modnere, mere bredsporede ...

Der var Peter fra Stratford-on-Avon, som var dødssikker på, han ville være forfatter og derfor indædt arbejdede på at lære alle miljøer at kende, få en virkelighedstro replik, være dus med alt, hvad der er menneskeligt. Han var den dag på vej fra Oslo via Danmark til Luxembourg, hvor han havde hørt, udlændinge skulle have lettere ved at få arbejde end andre steder. Han havde haft fem kroner på lommen ved sin afrejse fra Oslo og så det som en sport at nå frem, førend de sidste tre var brugt, hvilket han bl.a. gennemførte ved at vaske hotel-opvask for sin middagsmad, sælge tomme flasker, som han fandt i havnekarverterne, efter at havnearbejderne havde fejret ugelønnens udbetaling etc. Åh, Peter var et pragtfuldt bekendtskab. Og så var der David, den irsk-amerikanske arkitekt, som var blevet overfaldet af lede ved at tjene alle de penge, hans fag indbragte ham, og derfor havde afbrudt karrieren for at drage ud og modnes via tommelfingeren og landevejen. Han var de rene linjers mand - en fuldblods idealist, der ærligt forsøgte at bevare jordforbindelsen. Han havde, opfyldt af brækføremmelser, krænget den amerikanske business- og reklame-smartness af sig. Han var på vej Europa rundt for omsider at standse op et sted, hvor han fandt mentaliteten værdig til, at han kunne tillade sig at tage tegnestuearbejde uden at gå på akkord med sin livsanskuelse og sin medmenneskelighed.

Ja, og der var ... men jeg må ikke bruge mere plads. Jeg synes bare, jeg ville dele min fryd med Dem over, at landevejen har fået sit nye, unge folk, og spørge, om De ikke nok vil give dem lidt husly, næste gang De sidder ved rattet. Uden at gå i knæ, hvis der skulle være et par langhårede imellem, for de er gennemgående betydeligt mere interessante end de er farlige!

Mette.

EBM

ENGELSK BÈKLÈDNING'S MAGASIN
Christian W. Jøller
HORSENS

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.
Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Benzon's Aut. katolsk bedemand
Begravelsesforretning
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvæg 13,
Charlottenlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger
Omindbindinger

Malerfirma Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 12 05 78

Fa. Karl A. Hansen

Murermester ★ Entreprenør
Ingenlærer ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K.
Telefon Minerva *408

Carl Bæk & Søn

El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefy
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsøller
Havnøen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

Bendt Gravaard

Isenkram og gros
Hobro - Tlf. (08) 52 15 44

Kom **TIERE** i

Næstved Diskontobank

... banken i **centrum**

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

Abonnement på Katolsk Forum
(01) 14 90 55 eller GO 4895

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-anlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 Ordstrup 3331-5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N

Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767
Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælåsten

Toldbodvej 10, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarmester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Poul Raadhustorvet, Vejle
HENRIKSEN
Tlf. *82 37 11

Leverandør til Sct. Marla Hospital

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hededammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 50

Esbjerg og Omegns Sparekasse

Skolebøger - Skolerækvislitter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

**Malerfirmaet
Edvard A. Petersen**

Gullandsstræde 8, Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

OASE
KAFFE

Lev. til de katolske Institutioner

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

Stiftsrådets budget holder

**Orientering fra Ansgarstiftelsens
forretningsudvalg**

Ansgarstiftelsens forretningsudvalg holdt sit 13. møde på Nyborg Strand, idet flertallet af medlemmerne var deltagere i synodens plenarforsamling.

Følgende emner blev behandlet:

Ansgarstiftelsens balance pr. 30/6-69, dvs. opgørelse over, hvor mange penge, der er indgået, og hvor mange, der er forbrugt i april kvartal, blev gennemgået. Det blev konstateret, at balancen var god i overensstemmelse med det budget, som stiftsrådet har vedtaget.

I forbindelse med, at Helge Kristensen forlader *Katolsk Forum* som redaktør, behandlede udvalget et udkast til en ansættelsesaftale med Hans Jensen, Næsby.

Der var enighed om at ansætte Hans Jensen som *medredaktør*, foreløbig på prøve i 3 måneder og derefter, såfremt begge parter ønsker det, yderligere for 9 måneder som ansvarshavende.

Feriehjemmet Klitborg ved Nykøbing Sj. har man tidligere besluttet at sælge, og der blev givet oplysning om de forhandlinger, der havde været med eventuelle købere. Dette punkt på dagsordenen medførte en drøftelse angående feriecentre i det hele taget, men behandlingen af dette omfattende emne blev udsat, indtil der foreligger en rapport fra det udvalg, som beskæftiger sig med spørgsmålet om udnyttelsen af lejre m.v.

Vedrørende Hoffmanns Minde, som er en selvejende institution, beliggende i København, og hvor bl.a. Liobasøstre driver dagcenter- og plejevirkksomhed, blev det oplyst, at bestyrelsen for denne institution i fortsættelse af de løbende forhandlinger med Ansgarstiftelsen, har besluttet at tilbyde at købe ejendommen ved Sct. Antoni Kirke i Brønshøj og dér opføre et plejehjem. Når plejehjemmet er opført, vil der blive bygget en ny kirke og præstebolig.

Det blev oplyst, at henvendelsen til forskellige personer om deltagelse i ar-

bejdet i kirkebidragsudvalget og revisionsudvalget ikke havde givet resultat.

Der blev truffet beslutning om at udsende bispedømmets regnskab i samme form som sidste år. Regnskabet vil dog ikke - af hensyn til portoudgifter - blive tilsendt hver enkelt bidrager, men udsendt samlet til pastoraterne, hvorfra det til sin tid vil blive udleveret til interesserede.

Der forelå en henvendelse fra en katolik om tilsendelse af forskelligt materiale om stiftsrådet (vedtægter, referater og beslutninger), bispedømmets samlede detaljerede regnskab, adressefortegnelser m.v. Udvalget besluttede kun at tilsende den pågældende stiftsrådets vedtægter og statistikken om stemmeafgivning, som blev udarbejdet i forbindelse med valg af medlemmer til stiftsrådet. Den pågældende henvises i øvrigt til at gennemgå det detaljerede regnskab på bispeskontoret, hvor det er tilgængeligt for alle katolikker.

Fremgangsmåden angående behandlingen af sogneregnskaber og -budgetter blev fastlagt. Behandlingen er blevet forsinket, fordi det endnu ikke er lykkedes at finde medlemmer til revisionsudvalget.

Spørgsmålet om rykkerskrivelser til bidragsydere, som glemmer at indbetale kirkebidrag, blev drøftet, og formen for disse rykkerskrivelser blev bestemt.

Det blev oplyst, at Rom havde ydet et ekstraordinært tilskud på \$ 17.000 til kirkebyggeriet i Esbjerg, samt at Skt. Ansgar-Werk, Münster, havde ydet DM 20.000, ligeledes til Esbjerg.

Næste møde finder sted den 13. september på bispeskontoret.

Ansgarstiftelsens forretningsudvalg består af:

G. Garth-Grüner (formand)

Sr. Franciska

pastor K. Ballin

revisor A. F. Beyer

rep. Cato Simonsen

pater A. Dekkers og

sr. Alice (som suppleant for sr. Franciska).

Biskop Hans L. Martensen, pastor L. Messerschmidt og direktør Bent Ortvald deltager normalt i forretningsudvalgets møder.

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telefon Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre
Amallegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fedevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 26 - 82 11 26
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybrost
R. Hansen

Tonny Vergmann

Bilkkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Solagervej 8, Næstved
Tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarimestre
Ramshørd 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emille Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (05) 12 13 11

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat
Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Støt vore
annoncører

TIL BYEN
- i byen
FRABYEN smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 52 06 93

R. Schullik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

HANDELSBANKEN

- altid med i billedet

Abonnement på Katolsk Forum -
ring (01) GO 4895.

Synodenummeret er skrevet og redigeret af Helge Kristensen i samarbejde med Oluf Bohn, Elli Gambell, P. Grégoire, Hans Jensen og H. Roos. Fra og med næste nummer, der udkommer den 25. september, består Katolsk Forums redaktion af Hans Jensen og H. Roos med sidstnævnte som ansvarshavende.

117. årgang af
Katolsk Ugeblad
10. sep. 1969

Redaktion: H. Roos og
Helge Kristensen (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Elli Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

NOTES BLOKKEN

H. de Lubac S.J. er en af de mest ansete blandt de fransktalende teologer. Han er en åndens mand, som har venner i alle lejre. Hans kendskab til Kirkens spirituelle historie, især kirkefædrene, er enorm. Kender man ham personligt, vil man også beundre hans noble og kærlige personlighed. Dertil kommer, at P. H. de Lubac ikke er »diskrimineret«. Han var dog selv i en årrække udsat for mistænkeliggørelse og forfølgelse. Han måtte endog opgive sin stilling som teologisk professor. Derfor griber man med velvilje til en artikel, som han har offentliggjort i sidste nummer af »Nouvelle revue théologique« (juni-juli 1969). Artiklen er en forelæsningsnotits, holdt ved universitetet Saint-Louis, Missouri (U.S.A.), og har som overskrift »Kirken i den aktuelle krise«. Han sætter først denne krise i forbindelse med krisen i hele vort samfund og går derefter over til at behandle krisen i Kirken. Den første del er en ualmindelig skarp dom over den overfladiske kritik af Kirkens historie og lære. Den vejer dobbelt, fordi den er meget afbalanceret og fuld af forståelse. »Jeg beundrer den gode samvittighed hos så mange af Kirkens børn, der uden nogen sinde at have gjort noget stort, uden at have tænkt over tingene, uden at have lidt for Kirken, uden at tage sig tid til refleksion, hver eneste

gang klapper, når deres moder og deres brødre bliver anklaget. Ofte (når jeg hørte dem) faldt den tanke mig ind: Hvor meget mere havde Kirken, hele Kirken, ret til at beklage sig over dem«.

I den anden del opstiller han to betingelser for en virkelig tiltrængt fornyelse af Kirken og overvindelsen af den aktuelle krise. Han nævner først og fremmest kærligheden til Jesus Kristus. Det andet er kærligheden og bekymringen for Kirkens enhed. I slutningen af sin artikel citerer han en dagbogsoptegnelse af en kvinde (Madeleine Delbrel), som i årevis har levet blandt de fattige og tjent dem. Hun skriver: »I 18 år har jeg delt livet med en befolkning ikke blot uden tro, men uden enhver kristen erindring ... Jeg har besluttet at gøre noget, som udtrykker en missionsindsats og samtidig er et tegn på min lydighed. Jeg besluttede i alles navn at tage til Rom ... For at dette skulle være en trosakt og intet andet, ankom jeg til Rom om morgenen. Jeg gik straks til St. Peters grav ... Jeg blev der hele dagen, og om aftenen vendte jeg tilbage til Paris.«

II Roos 87.

Interview
med malerinden
Gerda Swane

*En baptist
om
synoden*

Den
nye
messe-ordning

18/1969

forum

katolsk

Gudsfolket på vej ind i fremtiden.

Vor linie

Søren Kierkegaard, denne inkarnerede individualist, havde ikke noget godt forhold til pressen. Han kunne ikke lide journalisterne. 1853 skriver han i sin dagbog: »I sandhed, hvis dagspressen skulle som andre næringsdrivende have skilt ude, det burde have påskrift: her demoraliseres mennesker, i den korteste tid efter den størst mulige målestof, til den billigst mulige pris« (Pap. X,5, 145).

Tiderne har imidlertid forandret sig. (Man kan så spørge, om pressen har.) Vi kan i hvert fald ikke leve uden pressen. I det moderne samfund er alle mennesker og alle forhold så tæt knyttet sammen, at vi ikke kan undvære at blive underrettet om, hvad der sker. Vi har ret til at blive tilstrækkeligt informeret. Denne kendsgerning fastslår også det 2. Vatikan-koncil i sit dekret »Om samfundets meddelelsesmidler« og i konstitutionen »Kirken i verden af i dag«. Den moderne katolicisme er sig sit ansvar over for pressen fuldt bevidst.

De danske katolikker kan desuden være stolte af at eje et af Europas ældste katolske blade. Under skiftende navne er det i over hundrede år blevet ledet af dygtige redaktører. Det havde især i begyndelsen den opgave at samle de spredt boende katolikker og give dem en følelse af enhed og forbindelse med den store verdenskirke.

Men den ændring i samfundsforsholdene, som skete i årene efter den 2. verdenskrig, krævede også en forandring i bladets målsætning. Dette hænger atter sammen med den nye mentalitet, som kom til udtryk i det 2. Vatikan-koncil. Det lykkedes først Gunnar Maritn Nielsen og senere Martin Drouzy som ansvarshavende redaktører (sammen med et dygtigt re-

daktionsteam) at udvikle det hidtidige konfessionelle kirkelige blad til et organ, som var sig sit ansvar over for verden bevidst. Samtidig blev princippet om pressefriheden knæsat i en resolution (1966), der på synoden i Nyborg fik retsgyldighed.

Den 1. september 1964 overtog Helge Kristensen Katolsk Ugeblads og senere (1969) Katolsk Forums redaktion. I nøjagtig fem fulde år har han båret den meget vanskelige opgave som ansvarshavende redaktør. Han fortjener en offentlig tak for et stort og brydsomt arbejde. Det var i sandhed ikke nogen let opgave. Til alle andre problemer kom nemlig nu et andet: den sociale og teologiske pluralisme. Der krævedes af hans ledelse en balancekunst uden sidestykke (og uden sikkerhedsnet!) Hvis man ville bevare ideen om et fælles blad for alle katolikker i Danmark, måtte højre og venstre, mere konservativt indstillede og radikale kunne komme til orde. Hvem vil forarges, hvis dette kunststykke ikke altid helt lykkedes? Men ingen skal kunne bestride den gode vilje og den ærlige anstrengelse, hvormed han fastholdt denne linie. Desuden var den tekniske side af bladet udmærket tilgodeset af hans dygtige hånd.

Ikke-katolske kritikere har ikke sjældent fremhævet dette blad som et af de fineste kirkeblade i hele Danmark. Og det blev læst af mange ikke-katolikker. Ingen redaktør kan undgå kritik. Også Helge Kristensen havde modstandere og forkæmpere. Men han gjorde sit bedste. Og derfor fortjener han tak. Vi ønsker ham alt godt i hans fremtidige arbejde og håber, at han ikke svigter os med sin pen.

Den nye redaktion står

over for en meget vanskelig opgave. Vi må regne med den teologiske pluralisme. Vi forstår udmærket den stemning, som kom til udtryk på synoden, at bladet skal være »en hjælp til videregivelse af den katolske tro som livets bærende kraft og glæde«. Men samtidig kan vi ikke være blinde for den diskussion, som føres mellem lægfolk, teologer og biskopper om væsentlige punkter i denne trosforståelse. Vi må altså vænne os til denne pluralisme. Den vil uden tvivl præge den kommende tid. Den gamle selvfølge »enhed« eksisterer ikke mere. Det må vi anerkende, skønt mange måske vil beklage det. Men vi må se kendsgerningerne i øjnene. Bladet må derfor stå åbent – også for divergerende anskuelser. Det kan og skal ikke være ensrettet. Det er simpelt hen ikke mere muligt i vor tid.

En sådan åbning betyder ikke, at vi klipper trådene til fortiden over. Traditionen er et nøgleord i katolsk teologi. Dette gælder ikke blot på det teologiske område. Hans Georg Gadamer har i sit vægtige værk »Wahrheit und Methode« gjort opmærksom på, at ingen forståelse kan undvære de ofte ubevidste synspunkter, som fortiden har præget. Naturligvis skal vi også forholde os kritisk over for denne tradition og måle den med de oprindelige udsagn. Men vi hverken kan eller vil sidde den overhørig og lade, som om den ikke fandtes.

Et blad, som er beregnet for alle katolikker, kan ikke have en profileret ensidig retning. Det må redigeres ikke under synspunktet »enten-eller«, men »både-og«. Dermed mister det ganske vist noget af sin slagkraft. Men denne mangel er købt for en dyr pris. Den pris hedder »enhed i forskellighed«. Ikke

en ensrettet enhed. Men en benådet enhed. Og dermed står vi på bibelsk grund. De problemer, som optager os i disse tider, var ikke så helt ukendt for den apostolske menighed. Paulus siger i brevet til Efeserne: »Bær over med hverandre i kærlighed og stræb efter at bevare Andens enhed i fredens bånd: ét legeme og én Ånd, ligesom I også blev kaldet til ét håb ved jeres kaldelse, én Herre, én tro, én dåb, én Gud, alles Fader, som er over alle, gennem alle og i alle« (4,3-5). Det skal være vort løsen for bladets kommende linie, og vi beder alle vore læsere og vore dygtige bidragydere om at hjælpe redaktionen, så vi kan holde »Katolsk Forum« på denne linie.

11 Roos 87.

Hans Jensen

En pavelig gendarm afviser en ung pige i lårkort. Hendes ven, der bærer slacks, prøver at overtale ham.

Allerede i foråret blev de lårkorte kjoler bandlyst fra Peterskirkeens område med den begrundelse, at de var »upassende påklædning«.

(DAD)

Brud på kontinuiteten i Frelsens Hær

For første gang siden sin oprettelse i 1865 vil Frelsens Hær nu blive ledet af en ikke-englænder, idet Hærens øverste råd på et møde i Sunbury i Middlesex den 23. juli i år med et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer har valgt den 65-årige svensker Erick Wickberg til general.

General Wickberg, der som den 9. i rækken efterfølger grundlæggeren William Booth, gav straks efter, at han var blevet valgt, udtryk for sin vilje til at ajourføre Frelsens Hær »så meget som muligt«. Den første af de mere konkrete ændringer, Wickberg havde i sinde at foretage, var en fornyelse af uniformen, hvorom der var fremsat forslag af amerikanske medlemmer af Frelsens Hær, så den blev behageligere og mere tidssvarende.

William Booth

Frelsens Hær blev oprettet i 1865 af William Booth, der som 16-årig sluttede sig til methodisterne. Efter at være blevet præst grundlagde han sammen med sin kone en religiøs sammenslutning med det formål at redde de mest forladte i samfundet socialt, moralsk og religiøst. Han gik i gang med en forkyndelse, der først tog form i »Den kristne Mission«, der hurtigt bredte sig til adskillige engelske byer.

Booth kom snart til det resultat, at »den kristne mission er en frelsens hær af omvendte«. Det var i 1877. Dermed havde den af William Booth stiftede bevægelse fået sit endelige navn, og han gik straks i gang med at organisere den som en hær i felten med officerer, soldater og streng disciplin.

I forstæderne til de store byer, hvor det victorianske Englands børne havde sit tilholdssted, gik det snart op for William Booth, at »det er meget svært at frelse en mands sjæl, så længe han har snavsede fødder«. Han bestemte derfor, at arbejdet for evangeliets forkyndelse og sjælenes frelse skulle indledes med et hjælpearbejde, hvor man plejede de syge, uddelte mad til de sultende, gav de hjemløse natlogi osv.

Ingen sakramenter

På det rent religiøse plan har Frelsens Hær bevaret de fleste af de store kristne dogmer, hvorimod de har forkastet alle sakramenterne og erstattet en del af dem med symbolske ceremonier. De holder på, at mennesket selv skal være aktivt på sin vej til Gud, og kræver derfor omvendelse og vidnesbyrd af deres medlemmer.

2.000.000 medlemmer

Frelsens Hær er i dag repræsenteret i 71 lande med i alt 2.000.000 medlemmer med 25.000 officerer til at lede sig. I den vestlige verden er der i dag heldigvis ikke mere tale om et proletariat på samme måde som for et århundrede siden, men til gengæld er der flere og flere asociale, alkoholikere, prostituerede og ældre i små kår, så Hæren mangler ikke opgaver. Dertil kommer så tredjelandsene og de lande, der er nedbrudt og ødelagt af krig. Der er afdelinger af Frelsens Hær både i Biafra og i Vietnam.

Der er heller ingen mangel på menige medlemmer, som giver en del af eller al deres tid til

Hærens arbejde, men det er svært at finde tilstrækkeligt med officerer, især i Europa. En bemærkelsesværdig undtagelse er Holland, hvor mange melder sig til dette arbejde.

Frelsens Hær er økumenisk indstillet – ikke alene, fordi den er en af medstifterne af Kirkernes Verdensråd, men også fordi, siger general Wickberg, »vi har det princip, at vi, når vi hjælper nogen, aldrig spørger efter hverken race, nationalitet eller religion«.

Til gengæld kan general Wickberg ikke acceptere udviklingen i dag af et samfund, hvor »alt er tilladt«, fordi denne udvikling forekommer ham at være i direkte modstrid med kristendommen. »Enhver kristen er,« siger han i et interview til det engelske blad »Catholic Herald«, »kaldet til selvdisciplin. Jeg er stolt af de mange unge, der i Frelsens Hær giver sig ind under en sådan disciplin. De aflægger ved deres eksempel et vidnesbyrd om den kristne livsform.«

Michelangelo kopieres på fliserne.

Stud. mag. Wolfgang Steinweg har i sommerens løb opnået en fantastisk færdighed i at kopiere Michelangelos »Adams skabelse« på fortøve. Han rejste fra by til by og tegnede billedet på et par timer på fliserne. Han »arbejder« kun på gaden i sommerferien for således at tjene til livets ophold. Forbipasserende kaster mønter til ham i en lille kasse, og han har efterhånden lært at sige tak på 22 sprog. Her er han i Hannover, hvor han var heldig at få en ordre på et større madonnabillede, malet på lærred i olie.

K. Kyrø-Rasmussen

En hund i et spil kegler?

Pastor K. Kyrø-Rasmussen, præst i Det danske Baptistsamfund, var blandt synodens observatører. Dette er et indtryk fra en præst i en frikirke, der er "protestkirke mod protestkirken mod Den katolske Kirke"

Udviklingen er så hurtig i disse år, at det kniber med at følge med. Som protestant har man endnu folk i sin menighed, der i fuldt alvor mener, at Den romersk-katolske Kirke er djævelens værk. Kan man egentlig bebrejde dem dette? Det er jo kun få år siden, at alle kirker lå i skyttegrave over for »de andre«, og det forekom kun få, at dette kunne være anderledes. »Katolik-skræk« er en indgroet arv fra reformationstiden, og frikirkerne, der er »protestkirke mod protestkirken mod Den katolske Kirke«, kan nok behøve nogen tid til at sunde sig på en hurtig udvikling imod positiv forståelse. Denne forståelse og nyorientering er på vej, men kræver sin tid. Det bedste middel til at fremme den er oplevelsen af, at Kristus lever, virker og velsigner i nabokirken. Man kan skrive og teologisere om kristendom. Men det ægte indtryk får man først i mødet med menighederne. Sådan må det være af den enkle grund, at kristendom henvender sig til hele personligheden og handler om hele livet.

Hjertelighed og brodersind

Men alligevel –! Som den, der i snart mange år har deltaget i det økumeniske arbejdes inderkreds, kan den tanke let komme til en: »Er du naiv? Er du i din iver for at være økumenisk tilbøjelig til at være for lidt kritisk?« – Jeg for min del hader den modsatte tilbøjelighed, der endnu har gode dage i Danmark. Det hører til kristelig etik, at den kristne bør få slagside mod godtroenhed, snarere end det modsatte. Det er da en trøst. Men ved det første møde med katolske prælater på Storebæltsfærgen kommer ængstelsen alligevel til en: »Hold øjne og ører stive!«

Og så blev synoden den helt store oplevelse. Den indbydelse, der blev udsendt fra bispekontoret til observatørerne, var så oprigtig og storsindet, at man uvilkårlig tænkte, om man nu – konfronteret med selve synoden – også så på observatørerne (med taleret!) med en lige så stor velvilighed? »Ånden er redebon, men kødet er skrøbeligt«, er dog trods alt et bibelord, der også har bud til danske katolikker. Som observatør ville man ikke finde det

mærkeligt, om nogle af deltagerne i synoden omgav observatørerne med kold luft. Men der var faktisk ingen kold luft. Vi blev modtaget med hjertelighed og brodersind fra alle sider. Vel udtrykte især en enkelt synodedeltager sine meninger sådan, at man ikke var i tvivl om hans ængstelse for, at kirken gik for vidt i økumenisk retning, men hans ængstelse var helt igennem forståelig. Økumeni kan let blive vatnisseri.

»Flagskipperens bøn«

Vi observatører var anbragt ved bestemte borde i salen, så at stemmetællerne lettere kunne røgte deres hverv. Vi kendte ikke alle hinanden. Jeg sad ofte over for en ældre herre, der repræsenterede Den anglikanske Kirke i København. Han var en levende lægmand, som samlede på markante udtalelser. En dag stak han mig en kopi af »Flagskipperens bøn«. Det hedder bl. a. i denne bøn:

»Hjælp mig til at gå lige til sagens kerne uden at hæfte mig ved uvedkommende småting.«

Man kunne passende lade disse ord gælde med hensyn til synodeforhandlingerne. Man bad os observatører om at kritisere

synodestrukturen og forretningsgangen. Det blev der ikke anledning til. Man havde udpeget nogle meget dygtige dirigenter, der ikke blot ledte forhandlingerne demokratisk og kvikt på samme tid – (en balancekunst uden lige!) – men gjorde det elegant og vittigt. Sådanne forhandlingsledere er en gave til en kirke. Det enorme program, som igennem 2 års forberedelse havde hobet sig op som en næsten umenneskelig byrde for en synode, der kun havde få dage til sin rådighed, krævede nok så meget af den, der skulle hale en forsamling igennem. Og man nåede utrolig meget. Oven i købet med slagfærdighed og humør. Hurra for Tiedemann. Men de øvrige dirigenter var på samme linie.

Forhandlingsprocedure og strukturproblemer sker der sådan set ikke noget ved at ytre meninger om, selv om man er observatør. Men hvad med det teologiske indhold?

Nybesindelse

Før synoden havde man fået tilsendt materiale, bl. a. om så centrale ting som kirkens målsætning og dens liturgi (gudstjenesteliv). Ved synodens begyndelse behandlede målsætnings-dokumentet. Det

Synoden blev indledt med ordets gudstjeneste. Her bærer biskop Hans L. Martensen den hellige skrift ind.

er altid prekært at behandle et sådant udtømmeligt emne. Der kunne siges mere og andet om dette emne, mente flere synodfolk. Det er da sikkert og vist. Men det afgørende er ikke, at man i et sådant indledningsdokument får det hele med. Man læser det ikke med en så realistisk forventning. Afgørende er, at der i det findes stof til frugtbringende eftertanke. Det gjorde der. Der er i dette dokument trukket linier op, som har bud ud over Den katolske Kirkes rammer.

Dokumentet peger på en kirke på vej, – en kirke for verden. Den moderne teologi om verden, som ikke mindst Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Uppsala behandlede i sommeren 1968, er med i billedet sådan, at det viser, at erfaringerne om kirkenes problemer tydeligt er fælles for alle kirkesamfund. »Kristi liv i Kirken kan kun blive frugtbart i den grad, de troende tager del i Kristi omsorg for verden og dens problemer. Kristus er både nøglen til al sand menneskelighed og hele verdens herre«, hedder det i punkt 8 af dokumentet. Her er kirken indsat i det perspektiv, der fører den fra fristelsen til en ghettoilværelse ud i et ægte engagement. Der er sekularteologi i dette dokument, men man mister ikke balancen, så man ender i en bleg humanisme. »Personforholdet til Gudmennesket Jesus Kristus må understreges«, hedder det et andet sted i dokumentet. Jeg vælger netop dette citat som præst i en baptistkirke. Her er noget, baptister har understreget med deres kristendomsforståelse. Jeg svinger mig ikke et øjeblik op til at tænke, at man har »lært af os«. Jeg ser snarere i dette og andre teologiske udtryk et fingerpeg om, at den nybesindelse, der er i gang i næsten alle kirker i disse år, har været i økumenisk ånd og ført kirkerne nærmere sammen, – også hvor de ikke i første række har tænkt på at »kigge« hos hinanden. Udtrykt af en protestant: Gud arbejder med sin splittede kirke. Den har i disse år ryggen mod muren. Det er dens lykke. Det er jo Guds mulighed for at forny den.

Åndens frugt

Det er i høj grad bemærkelsesværdigt, hvad der i dette dokument siges om »Økumeni«. »Det umiddelbare mål for den økumeniske kontakt kan derfor ikke være en menneskeskabt enhed, . . . men en fælles længsel og bodfærdig indsats, som kan gøre os værdige til bønghørelse, også hvad kirkesplittelsen angår,« siges der i punkt 13. »Men er Den katolske Kirke da ikke ifølge sin selvforståelse den sande kirke, således at det er de andre kirker, der bør gøre bod på vej mod enheden?« tænker man. Men tankegangen er skæv. Den katolske Kirkes tradition *må* føre til en tro, der sætter tyk streg under betydningen af den kirke, man mener har ført Kristi

fyldte af liv videre. Men denne tydelige forening af ydmyg åbenhed og ægte overbevisning fører Den katolske Kirke ind i en spænding, som den for alt i verden ikke bør vande ud. Lad det være tilladt en protestant med kærlighed til denne kirke at advare mod, at man går tilbage til den gamle linie. Den manede Luther frem og flere med ham. Med rette. En uddybelse af katolsk tradition, som sker i disse år i pave Johannes' ånd, underminerer ingen dyrebar tro hos katolikker. Den uddyber den. Og tvinger os andre til i kærlighed at føre dialog. En sådan udvikling er en ægte Åndens frugt.

Taknemmelig broder

Hvor ville det være fristende at udbrede sig om f. eks. det vigtige dokument om liturgien, men det fører for vidt. Kun én ting: Selv i et dokument, der handler om selve kirken »blodomløb«, føles afstanden ikke så stor, at man kan lægge dokumentet til side. Tværtimod.

Men er der da intet for en observatør at kritisere? Jo da. Der er blot dette at anføre, at jeg ikke ønsker at godtgøre mig selv som en habil teolog ved at drukne bladets læsere i et hav af plusser og minusser. Jeg vil hellere optræde som en taknemmelig broder, som var ængstelig for at blive en »hund i et spil kegler« under et kirkemøde, hvor man let kunne føle sig udenfor på trods af synodens gode hensigter. Men sådan gik det ikke.

K. Kyrø-Rasmussen.

»Drengbyens« grundlægger død

Bologna – KIPA

Stifteren af »Cittá dei ragazzi« (»Drengbyen«) i Bologna, Don Olinta Marella, er for nylig død 83 år gammel.

Don Olinta Marella havde allerede siden 1904 taget sig af den forsømte ungdom, og i 1948 oprettede han i nærheden af Bologna en særlig menighed for drenge, hvis forældre ikke tog sig af dem. I byen, San Lazzaro di Savena, som styres fuldkommen selvstændigt af drengene selv, gennemgår de i opvæksten en regulær læretid i et eller andet håndværk. Læretiden afsluttes med en statsligt anerkendt svendep prøve. Byen rummer for øjeblikket over 8.000 hjemløse drenge i alderen 18–25 år.

Belgiske biskopper ønsker ikke oprørske præster i forbindelse med bispesynoden

Mecheln – KIPA

Den belgiske bispekonference har udtalt sin misbilligelse med, at de oprørske kredse inden for gejstligheden i Belgien skulle mødes i Rom, som de har erklæret, de ville gøre det i lighed med, hvad der skete under symposiet i Chur.

Økumenisk konference om liturgi i Irland

I begyndelsen af september har det internationale selskab »Societas Liturgica« afholdt sin første konference i Irland. Selskabet, der blev stiftet i Holland i 1967, har som sin opgave på et videnskabeligt plan at uddybe den liturgiske forskning og især at støtte den nødvendige udveksling af forskningsresultater mellem de forskellige kirkesamfund. Konferencens emne var »Sproget i gudstjenesten«, og dette emne blev behandlet såvel historisk som aktuelt. Deltagerne havde i forvejen modtaget de rapporter der blev sat under diskussion og man kunne derfor under selve konferencen benytte sig af gruppearbejde i stedet for de almindelige foredrag, og denne fremgangsmåde viste sig at give gode resultater. Blandt emnerne kan nævnes »Gudstjenestesprog i lyset af den moderne linguistik«, forelagt af professor H. Schmidt S.J. fra Gregoriana-universitetet i Rom; problemerne vedrørende de moderne bibeloversættelser og de nye katolske oversættelser fra latin: disse to emner blev særligt belyst indenfor det engelske og det spanske sprogområde. Endelig kan man nævne nogle principielle overvejelser om forholdet mellem gudstjenesten og de moderne massemedier; det var karakteristisk nok to amerikanske forskere der behandlede dette emne, professor John Skoglund (baptist) og Dr. Howard Hagemann (reformert); og mens den første især beskæftigede sig med den canadiske mediespecialist Mc Luhans teorier tog den sidste problemerne vedrørende protestantiske radiotransmissioner og katolske fjernsynstransmissioner op og påpegede de farer som denne slags udsendelser rummer m.h.t. en ægte gengivelse af det kristne budskab.

Som ny formand for selskabet valgtes Canon J.C.D. Jasper, D.D., Westminster Abbey, formand for Church of Englands liturgiske kommission. Fra de lutherske kirkesamfund indtrådte i bestyrelsen Dr. Schmidt-Lauber, Kiel og Dr. Vilmos Vajta, lederen af Det lutherske Verdensforbunds institut i Strasbourg og som katolik professor O. Santagada, Argentina. På forslag af dr. Vajta blev det ligeledes vedtaget at næste konference skulle afholdes i Strasbourg i 1971 og behandle den teologiske baggrund for de liturgiske tekster og i særdeleshed for de nye eksperimentalliturgier.

Konferencen blev afholdt på benediktinerabbedit Glenstal ved Limerick, Irland og havde en 60 deltagere fra de

fortsættes side 23

Den nye messe-ordning

I dette og de følgende to numre af Katolsk Forum vil monsignore Kjeld Geertz-Hansen redegøre for indholdet af den kommende ordo missæ

Første søndag i advent træder den nye messe-ordning i kraft.

Første søndag i Advent træder den nye Ordo Missæ (måden at læse messe på) i kraft, og det er så stor en begivenhed, at dens offentliggørelse ledsages af et brev, en apostolisk konstitution af pave Paul. Som grunde til ændringerne anfører paven, hvad den af ham underskrevne og promulgerede koncilkonstitution »Vedrørende den hellige liturgi« allerede havde udtalt: At »både tekster og riter ordnes således, at de ting, de skal betegne, bliver klarere udtrykt«, at »messens ritus revideres på en sådan måde, at de enkelte afsnits særlige karakter såvel som sammenhængen imellem dem træder tydeligere frem, således at de troendes fromme og aktive deltagelse fremmes«, og at »de troende i rigtige mål næres af Guds ord (ordret: Guds ords bord), og at der åbnes mest muligt for Bibelens rigdom«. Endvidere citerer paven det afsnit, der siger, at »et og andet, som gennem tiderne var forsvundet, skal genindføres i overensstemmelse med, hvad der var gældende på kirkefædrenes tid«.

Forenkling, udvidelse og tilbageføring

Man vil derfor hurtigt opdage, at fornyelsen både består i forenkling, i udvidelser og i tilbageføring; der er aldeles ikke tale om blot at kuldkaste. Vi, der har oplevet den lykkelige fornyelse af Den stille Uges liturgi, indførelse af 3 nye eukaristiske bønner (canones) og muligheden for at fejre liturgien på de mange sprog – alt sammen reformer, som paven nævner med begejstring – kan være gan-

ske trygge, selv om både ritus og sprog endnu en tid vil kræve en ikke altid let tilpasning.

Men alt dette kan ikke gøres uden regler, der danner faste rammer omkring visse valgfrie former; thi »fejrelsen af messen er centrum i hele det kristne liv såvel for den universelle som for den lokale kirke og for alle de troende, eftersom det er Kristus og Gudsfolket hierakisk ordnet, der handler i den«.

I. Nogle praktiske bemærkninger

Instruksen slår endegyldigt en pæl gennem den grimme sætning, at »det er tids nok for en katolik at komme til Offeret«. Som det allerede er anført, taler Kirken nu om 2 borde: Bordet, hvor vi bispises med Guds ord, thi »Kristus er nærværende ved sit ord, når evangeliet forkyndes«; dette sker både ved selve oplæsningen og ved prædiken, der gør Ordet levende (det må man så håbe), og Eukaristiens bord. Selv om den eukaristiske bøn (canon) fremfor nogen anden bøn tildes præsten, nævnes også kollekten, bønnerne over offergaverne og efterkommunionensbønnen som »orationes presidentiales«, som præsten fremfører på Gudsfolkets vegne, thi »han forestår de forsamlede på Kristi vegne«; ham tilkommer det også at komme med forklarende indledninger eller at runde af, hvor det skønnes belejligt. Men ved siden af disse bønner og formaninger, som skal fremføres højt og tydeligt, bevares stadig visse bønner, som præsten siger sagte for sig selv, for at

hjælpe ham til »fromhed og sindets samling« under udførelse af en handling.

Det er særdeles sjældent, at en højtidelig kirkelig instruks indeholder ordsprog, men det er tilfældet her: »Man beder dobbelt, når man synger godt.« I denne sætning sammenfattes de forskellige opfordringer til Gudsfolket om at syng med og svare på præstens henvendelser og bønner, enten det så gælder de troendes bøn, Gloria, Fadavor eller akklamationerne ved forvandlingen. Messen er nemlig i sit væsen en fælleshandling både de troende imellem og præst og menighed imellem, men så må sang og udråb også svare til stedlig skik og brug. Det anses dog for gavnligt, når henses til vore dages rejseliv og kongresser, at alle kan syng messens faste dele på latin, i det mindste trosbekendelsen og Fadavor; dette ønske har mange danske katolikker ofte givet udtryk for. Fællesskabet udtrykker sig også ved den ensartede ydre holdning. De regler, der gives i instruksen, tager den selv forbehold overfor. Dette er klogt, for de lader til at være givet til menigheder, hvor faste bænke og knæleskamler ikke er almindelige. Sydpå står man meget mere op, end vi er vant til eller bryder os om. Her gælder det: Menigheds skik følge eller kirke fly. Skikkene skal i øvrigt fastlægges af bispekonferencerne. Når Kirken så stærkt opfordrer os til at åbne munden og bevæge kroppen, så nævner den i samme åndedræt »den hellige stilhed« (*sacrum silentium* står der); den er især på sin plads i forbindelse med den indledende »bodshandling«, før fællesbønnen og efter

oplæsningen eller prædiken og fremfor alt efter modtagelsen af kommunionen, men mon man ikke bør bemærke, at gudstjenesten ikke må gå i stå. Hvis f. eks. kommuniionsuddelingen er langvarig, gives der tilstrækkelig lejlighed til »silentium«. I det følgende vil messens bønner, enten de er nye eller gamle, blive omtalt, men sjældent citeret, da et hæfte med tekster og visse praktiske anvisninger er under udarbejdelse og vil foreligge omkring advent eller måske noget senere. Det er udelukket, at den nye messeordning kan træde i kraft i Danmark, før dette hæfte, der er udarbejdet af de mest sagkyndige på området, er i hænderne på alle i bispedømmet. Det er dog rigtigst allerede nu at henvende opmærksomheden på, at Kirken som afslutning på Fadervor genindfører som akklamation »thi dit er riget, magten og æren«; akklamationen går helt tilbage til begyndelsen af det andet århundrede, og ved den stadige brug i menigheden slap den ind i de nytestamentlige afskrifter; det har længe været et udtalt ønske, at danske katolikker bruger samme ordlyd til Fader Vor og til trosbekendelserne som folkekirken, men indtil man er enedes om en bedre ordlyd, bevares den nuværende i vore kirker.

Ved dåb, bryllup og begravelse er ofte størsteparten af de tilstedeværende medlemmer af folkekirken, og noget lignende gør sig gældende ved »økumeniske« gudstjenester. Det må erindres, at allerede biskop Suhr uden vanskelighed rettede på ordlyden i Hil dig Maria og trosbekendelsen (»nedfor til dødsriget«).

II. Ordets tjeneste

Instruksen går ud fra en ret stor menighedsdeltagelse, således at messen kan syn-

ges eller i det mindste læses med recitativ. Den læste messe med ringe eller ingen deltagelse er forudset, men den kommer vi senere tilbage til.

Messens indledning er delvis brudt om. Mens præsten eller præsterne og ministranterne går gennem kirken, synges eller reciteres indgangsverset. De gejstlige, men ikke andre, kysser altret, og altret kan beryges med røgelse; så først gør alle korstegn, og hovedcelebranten hilser menigheden. Denne »salutation« kan variere, og lad os citere den vel nok smukkeste af dem, hentet fra slutningen af 2. Korintrebrev: »Vor Herres Jesu Kristi nåde, Guds kærlighed og Helligåndens samfund være med jer alle«, og menigheden svarer: »Og med din ånd.« Det tilrådes, at en præst alt efter dagens karakter giver en kort indførelse i dagens liturgi. Så følger den såkaldte bodshandling, hvor præsten opfordrer os til at erkende vore synder, hvorpå han lader menigheden i tavshed tænke sig om et øjeblik. Denne overvejelse efterfølges af et i øvrigt forkortet Confiteor; også denne syndsbekendelse giver mulighed for varianter. Hvis Kyrie eleison reciteres, gentages ordene kun én gang; synges Kyrie, kan ordene gentages, således som den anvendte musik forudsætter, f. eks. 3 gange 3, som vi kender det så godt fra de gregorianske messer. Gloria synges eller siges på de samme dage som nu. Da menigheden har modtaget præstens hilsen (»salutatio«), bortbalder Dominus vobiscum. Efter opfordringen Oremus (lad os bede) følger atter et kort øjeblik stilhed. Kollektbønnen, som den jo hedder, er et såre vigtigt led, derfor skal den altid ende med den store slutning »ved Vor Herre Jesus Kristus, Din Søn, som med Dig og Helligånden lever og råder...«. Ved de øvrige bønner siges kortelig »ved Kristus, Vor Herre«. For fremtiden bliver der mulig-

hed for to læsninger, en fra Gamle Testamente og en fra Apostelbrevene. Er der ingen underdiakon til stede, er det normalt at anvende lektor. Gradualet siges eller synges; men kan ingen synges Alleluja, kan det udgå, hvad der er meget rimeligt, da det jo er et glædesråb. Bortset fra påske og pinse kan sekvenserne bortfalde. Evangeliet bør altid læses af en præst eller om muligt en diakon og gerne med de sædvanlige ærbødighedstegn, der består i at bære lys og anvende røgelse. Er der passende tilslutning til messen, bør der prædikes. Efter prædiken siges eller synges den nikæanske trosbekendelse »for at minde om troens rettesnor, inden eukaristien fejres«.

Ordets tjeneste afsluttes som nu med »de troendes bøn«, der bevares i den form, vi allerede kender; påkaldelserne kan gerne fremføres af en lektor, men celebranten siger bønnen.

Fortsættes i næste nummer.

Udtalelse fra

Danmarks katolske Kvindeforbund

I erkendelse af, at der i den danske katolske verden meget trænges til samarbejde, har bestyrelsen for Danmarks Katolske Kvindeforbund ønsket at være aktivt med i samarbejdsbestræbelser. I den forløbne vinter har vi sammen med Bifrost, Danmarks Unge Katolikker og Katolsk Arbejderaktion været med til at arrangere 3 møder med henblik på drøftelse af emner med relation til synoden i Nyborg i dagene den 18.-22. august 1969.

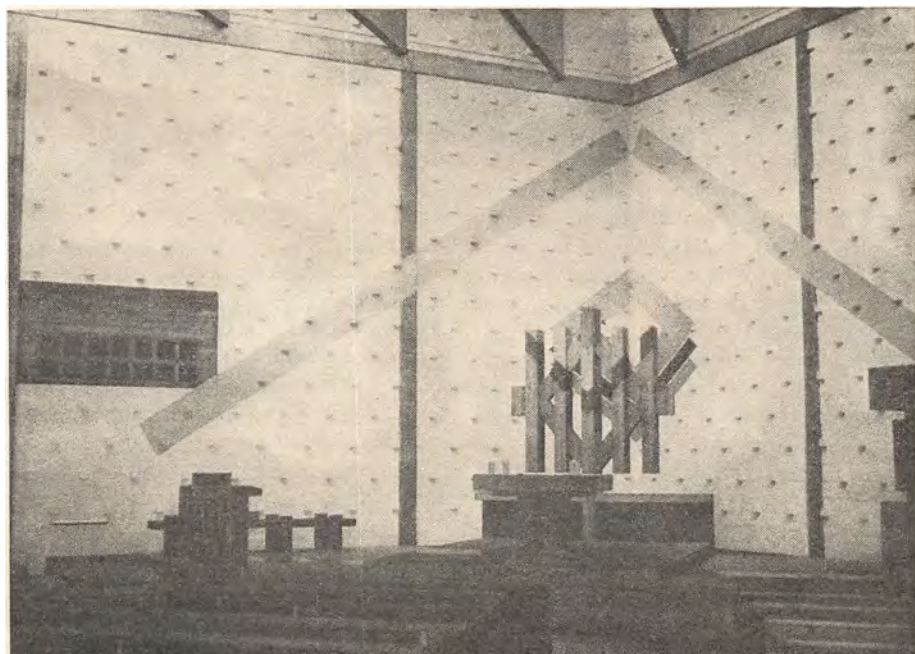
Da man har haft indtryk af, at ikke alle meninger havde fået mulighed for at komme til orde i regionernes og kommissionernes forberedende arbejde til synoden, anså bestyrelsen for Danmarks Katolske Kvindeforbund det for rigtigst økonomisk at støtte en fremsat plan om udgivelse af en såkaldt synodeavis – ganske som vi har ydet økonomisk støtte til f. eks. de unge præstestuderendes samarbejdsbestræbelser – hvor synspunkter og meninger, som ellers ikke havde mulighed for at komme frem kunne optages. Dette betød at ordet måtte være frit, og at enhver der fik ordet hæftede alene for de fremsatte udtalelser.

Bestyrelsen vil imidlertid gerne præcisere, at hverken bestyrelsen eller foreningens medlemmer hæfter for publikationens form eller for de meninger der er fremsat deri.

København, den 29. august 1969.

På bestyrelsens vegne,

Tove Rasmussen,
formand.

Føjrelsen af messen er centrum i hele det kristne liv.

”I gennem en si af stilhed”

Hun ville ikke
være maler

Blev i stedet
keramiker

En rigtig
håndværkerlære
gav respekten
for den faglige kunnen
der er væsentlig
for al sand kunst

Og så blev hun
maler

Sugede til sig
af indtryk
hjemme
og i det fremmede

Søgte storheden
i kontemplationens
enkelthed –
og har fået et ansigt
der helt er hendes
 eget

Det er malerinden

Gerda Swane

vi taler om

I anledning af hendes

udstilling

på Den Frie

i København

bringer vi denne

samtale

med hende

Gerda Swane omgivet af sin non-figurative kirkekunst.

– Nu er De jo datter af en berømt far, – hvorledes er forholdet til Deres forældre i kunstnerisk henseende?

– Det er absolut en vanskelighed at hedde Swane, fordi man bliver betragtet som sin fars datter eller endog som led i et familiedyntasti, mens sandheden er, at vi er nogle enkeltindivider, der hver især har valgt at være malere. Og i virkeligheden må man netop stå ganske alene, når man vælger sin livsbane, – familien er faktisk i den forbindelse ganske uvedkommende. Men på den anden side eksisterer der et mægtigt godt kammeratskab imellem os; vi interesserer os for de samme ting og har jo også en beslægtet arbejdsrytme. Det har også været af betydning at vokse op i et kunstnerhjem, men der har aldrig været tale om direkte påvirkning eller undervisning fra min fars side. – Som barn

ville jeg ikke være maler. Jeg fik min uddannelse som keramiker, og det er jeg meget glad for; det betyder noget at lære et håndværk og respekten for det; der er jo også en god del håndværk i at være maler. Desuden lærte jeg den gode atmosfære at kende, der hersker blandt håndværkerne. Jeg hørte engang Professor Tribini sige, at al kunst kommer fra gøglerne, men jeg vil dog gerne sige, at halvdelen kommer fra håndværkerne. Mens jeg arbejdede som keramiker, blev jeg klar over, at jeg ville være maler; det var især portrætmaleriet, der tiltrak mig.

– Kan man tale om en familietradition?

– Der har ikke været nogen malere i Swane-familien før min far. Jeg tror ikke man kan tale om en tradition; naturligvis har der fundet en ubevidst på-

virkning sted, men lidt efter lidt bliver man, når man arbejder selvstændigt, frigjort fra denne påvirkning og finder sin egen vej, som jeg faktisk altid har følt drage fra en helt anden kant. Der er meget at lære af min fars ærlighed og spontaneitet, noget, jeg for resten tror, har præget mange i hans generation.

– *Samtidig med portræt- og landskabsmaleriet er De også begyndt at male abstrakt og arbejde med glasmosaik, sådan som De viser det her på udstillingen. Hvorledes opfatter De selv denne udvikling mod den non-figurative kunst?*

– For mig er der ingen modsætning mellem abstrakt og naturalistisk kunst, de to grene eksisterer side om side. Maleren arbejder med synsbegreberne, hver maler vælger frit de motiver, der gør indtryk på ham. Men at arbejde »litterært«, dvs. at illustrere en historie, er derimod maleriet fremmed, – det ser man bl.a. eksempler på i de foregående århundreders kirkekunst og i megen social kunst, hvor det bliver til program-maleri. En maler kan i et portræt gennem synsindtryk i sin karakteristisk af et menneske ligefrem komme til at krydse en forfatters baner, men kun krydse – aldrig følge, hvis billedet er lyk-kedes. Maleriet bliver ikke af den grund »litterært«, – der er stadig tale om to forskellige kunstarter. Malere kan fuldt så godt udtrykke sig abstrakt som naturalistisk; man kan blot ikke skabe ud fra et nej. Derfor er det farligt, hvis en maler siger til sig selv: Jeg må ikke male på den eller den måde. Man skal male ud fra et ja, ellers kommer man ud i den pæne æstetisme, der virker dræ-bende på kunsten, mener jeg. Nu kunne man jo spørge, hvorfor de såkaldt primitive middelalderlige malere så ikke

var programmalere, når de malede be-skrivende religiøse scener. Men i mid-delalderens religiøse malerkunst ligger der en sådan spontaneitet og indre reli-giøs oplevelse bag udtryksformen, at det i de bedste ting aldrig bliver pro-grammaleri.

Kontemplation og kunst

– *De er selv udpræget kontemplativ i Deres kunstneriske udtryksform. Hvordan ser De på forholdet mellem kon-templation og kunst?*

– Man skal gøre sig stille for at lyt-te, for at modtage indtryk. Oplevelsen skal ligesom igennem en si af stilhed, idet man undgår at smage på sine fø-lelser og indtryk, og det kan stærkt nær-me sig den religiøse kontemplation. Når man begynder at male, får billedet helt sine egne subjektive love. Man bliver nødt til at udelade visse farver, udelade eller tilføje visse linjer. Jeg synes, det er godt, hvis maleren under denne proces beskæftiger sig med de objektive love såsom proportioner, materialer, farve-holdning, altså de rent saglige ting, og lader de subjektive komme af sig selv.

– *De har været lang tid i Spanien og Portugal, hvad har det betydet for De-res kunst?*

– Det var i perioden 1950-56, jeg opholdt mig i Portugal. Senere har jeg hovedsagelig været i Spanien. I Portu-gal begyndte jeg at male. Landskabet gjorde et kolossalt indtryk på mig, høj-fjeldets ensomhed, lyset, der næsten kunne blive til mørke, og alle de nye mennesketyper. Allermest indtryk på mig gjorde det at leve i et katolsk land for første gang i mit liv. Det var også i denne periode, at jeg fandt ud af, at jeg ville være katolik. Meget af den ka-tolske tankegang fik jeg ind bare ved at omgås menneskene, gennem intuitionen, ligesom de indtryk man får i sin barn-dom. Blandt spanierne var der en at-mosfære af høj luft og individuel per-sonlighed, som har virket befriende og velgørende på mig. I Spanien stiftede jeg også bekendtskab med muhamedan-ernes abstrakte, religiøse kunst, der er ganske vidunderlig. Her oplever man det abstrakte som udtryk for lovsang og gudsdyrkelse. Det var i det hele ta-get år, der var overvældende rige på indtryk.

– *De har også været en periode hos karmeliterinderne i Spanien, hvad er Deres indtryk fra dette ophold?*

– Jeg var 1½ år hos karmeliterin-derne, og det har haft en meget stor betydning for mig. Det var et vidunder-ligt miljø, alle var så ligetil, tilværelsen var så jævn og livsnær, så hjemlig. Jeg kan sammenligne det med mit eget barndomshjem. Der var ingen social klassedeling, men en fuldstændig natur-

Kunstnerens far, Sigurd Swane.

lig livsholdning og en stor horisont. Sø-strene var humoristiske og åbenhjertige og havde alle den gode vilje. Jeg står bedre rustet i tilværelsen efter mødet med disse mennesker.

– *Hvorfor valgte De karmeliterorde-nen?*

– Jeg søgte en kontemplativ orden, så da jeg fandt ud af, at jeg ville ind-træde i en orden, fik jeg det råd af en præst at besøge karmeliterinderne i Sve-rige, og dér blev jeg straks betaget af deres enkle og dybt centrale livshold-ning. Jeg holder også meget af benedik-tinerinderne, men karmeliterordenen er for mig noget helt enestående. Man fin-der dér en dyb, man kunne fristes til at sige østerlandsk visdom og en vidunder-lig litteratur at øse af hos Johannes af Korset og den hellige Teresa. Og så den humor den hellige Teresa var i besid-delse af, f.eks.: To rekreationstimer var nødvendige for kvinderne i et karmeli-terkloster, for at de kunne få snakket af, mens mændene kunne nøjes med én. Noviceundervisningen er også genial, meget improviseret.

– *Hvorfor forlod De ordenen?*

– Søstrene rådede mig til at forlade ordenen for min families skyld. Mine søskende blev syge, så situationen helt ændrede sig. Mine forældre kunne der-fer ikke klare sig i Portugal alene. Der var ingen til at køre og klare sprogvan-skelighederne, så det var min pligt at vende tilbage til min familie.

– *Hvad har De tænkt om Deres kunstneriske fremtid?*

– Det er svært at sige, hvad jeg vil foretage mig i fremtiden. Man arbejder med de opgaver, der ligger lige for. Men jeg ville meget gerne arbejde med kirkelig kunst, det er faktisk min drøm. Og så vil jeg fortsætte med både det naturalistiske og abstrakte maleri og se at komme videre gennem arbejdet.

Ibi Werner

Mor med børn. Nogle vil sikkert nikke genken-dende til personerne på billedet.

ALTERLYS

I alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

REJSER UNDER KATOLSK LEDELSE 1969

Sct. Annæ Rejser:

Efterårsferie i Rom:

8 dg. flyverejse 18. til 25. okt. Casa Pallotti (1/2 pension). Pris kr. 950,-.

Program og nærmere oplysninger fås hos: lærerinde Annie Rastrup, Hyacintgaarden 15² th. 2300 København S. Tlf. 58 74 12.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt - Statsunderstøttet

Seminarieforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

Leder søges til katolsk børnehave

Veluddannet, ansvarsbevidst leder søges til børnehave på Amager. Børnehaven normeres til 40-50 børn. - Tiltrædelse efter aftale.

Skriftlig henvendelse til **SKT. ANNÆ SOGNS KONTOR,**

Hans Bogbinders alle 2. - 2300 København S.

Legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat meddeler, at legatuddeling vil finde sted den 5. december 1969. Bevilgede legatportioner vil gennem Bikubens Forvaltningsafdeling blive fremsendt i første halvdel af januar måned 1970.

Legatets formål er at yde støtte til ordenssamfund, stiftelser og institutioner henhørende under den katolske kirke i Danmark til fremme af den katolske kirkes arbejde her i landet.

I henhold til legatfundatsens § 7 skal ansøgninger om støtte fra legatet indsendes til legatbestyrelsen »med udførligt motiveret angivelse af det eller de bestemte formål, hvortil støtte søges, og legatbestyrelsen har pligt til at påse, at eventuelle bevillinger fra legatet anvendes til de angivne formål, ligesom legatbestyrelsen normalt bør kræve specificeret regnskab for bevilgede beløbs rette anvendelse indsendt inden en vis frist og forbeholde sig krav om tilbagebetaling, såfremt tilfredsstillende regnskab ikke rettidigt indsendes og såfremt bevilgede beløb ikke anvendes efter deres formål indenfor en efter bestyrelsens skøn rimelig og passende tid.«

Ansøgninger må være legatbestyrelsen i hænde senest 1. november 1969. Legatets adresse er: Revisionsfirmaet H. E. Nolesen, Vester Farimagsgade 1, 1606 København V.

Når det var Jesus magtpåliggende, at hans budskab skulle nå ud til så mange mennesker som muligt, vel vidende at det ville blive misforstået af mange, støde på modstand blandt hans eget folks åndelige ledere, blive fordrejet af hans fjender, provokere jalousi og had, ja endda bringe mennesker til fald (jfr. Luk. 2,34), skyldes det naturligvis ikke, at han var fanatiker, hvad sandheden angår. Sandheden er nemlig underlagt en højere lov, kærlighedens lov. Men Guds krav om at ville være alt i alle er jo den eneste frelse for det faldne menneske. Derfor er det sand kærlighed til mennesker at stille dem over for valget mellem at gå ind under Guds herredømme eller ikke, valget mellem egenmægtigt at ville sikre livet eller at modtage det som en gave af Guds hånd, og intet menneske skal i høstens time kunne undskylde sig med ikke at være blevet præsenteret for dette ultimatum.

Sand kærlighed udæsker...

At sand kærlighed kan udæske, krænke (jfr. Luk. 11,45) og skille mennesker definitivt, er noget vor tids mennesker har svært ved at forstå og acceptere. Kærligheden er nemlig i dag mere eller mindre identisk med eftergiveness og øllebrødsbarmhjertighed og derfor i vid udstrækning udskiftet med socialt velfærd og en seksualitet, der nærmest har karakter af en kollektiv neurose. Derfor er vi tilbøjelige til at mene, at når blot kristendommens budskab bliver præsenteret på en autentisk og tiltrækkende måde, så må alle da kunne tro. Det er en illusion, som Jesu eget liv klart dementerer. Han talte med myndighed, dvs. han var vidnesbyrdet om Guds godhed par excellence, og alligevel bragte han mennesker til fald.

... men drager enhver af god vilje

Jesu talte nemlig med myndighed i den præcise forstand, at hans ord med uimodståelig magt tvang tilhørerne til at bekende kulør, dvs. tvang dem til at afsløre deres hjertes inderste valg. Faderens retfærdighed, godhed og visdom var en ubrydelig lov for Jesus, så han, uden at lade sig forvirre af, hvad der skete med ham, altid holdt sig til Gud, dvs. var én Ånd med Ham. Derfor måtte enhver af

Er kærligheden fanatisk?

god vilje, dvs. enhver der i hjertedybet længes efter ægte og uselvisk kærlighed, drages af ham, mens enhver der dybest set er sig selv nok, dvs. har givet sig selvviskheden og dermed ondskaben i vold, måtte frastødes af ham og blive hans dødsfjende.

Når folkeskarerne i modsætning til disciplene og fjenderne stod usikre og afventende over for ham, skyldes det ikke, at de kunne unddrage sig hans Ords magt, men det afslører blot, hvor tvetydig menneskenaturen er, og hvor vanskeligt det er for det faldne og skrøbelige menneske at følge sit hjertes valg op. Vi behøver blot at tænke på Peter, der i det afgørende øjeblik fornægtede sin Mester og Herre, eller på de øvrige apostle, der alle på en nær stak af, da det endelig gjaldt. Vor dragelse til Jesus står nemlig i lige forhold til vort eget hjertes udelthed, og når Gud tillader, at vi mennesker kan miste vort livsmål, så er det ene og alene, fordi han ønsker en fri og helhjertet tilslutning til sin indbydelse i Jesus Kristus.

Korsfæstelsens Nej og Ja

Derfor veg Jesus ikke en tøddel fra sit budskab, selv om det kostede ham livet. Det chokerende er nemlig, at det var budskabet om Guds kærligheds herredømme, der førte ham op på korsets træ. Det fortrøstningsfulde er, at Jesus på korsets træ – forstødt af sit folk, forhånet af romerne, svigtet af disciplene og tilsyneladende forladt af sin Far i himlen – stod solidarisk med den syndige menneskeslægt, der havde hængt ham derop. Korsfæstelsen var nemlig den faldne menneskeslægts Nej til Gud – Adams synd, der afslørede i sit inderste væsen – et Nej råbt ud mod Gud, men opfanget af Gud-mennesket, båret af ham i kærlighed og vendt til eet eneste Ja i vort navn, et Ja, som for evigt drager mennesket ind i Faderens og Sønnens kærlighedssamfund, fordi det var Guds Søn selv, der i vor natur lagde den for sin Fars fødder og sagde: Alt mit er dit – og dit er mit – og jeg er herliggjort i dem (jfr. Joh., kap. 17).

Et forbillede

Når Jesu Ord havde en så underfuld magt over hjerterne, at de gode viljer

måtte åbne sig imod Gud som blomster imod solen, mens de onde viljer forhædede sig i jalousi og had, skyldes det ene og alene, at han gik ud – ikke fra jordelivet og dets problemer, men af det liv, han som enbåren Søn delte med sin Far i Himlen. Det er dette kærlighedsliv, han trods modstand og forfølgelse måtte fortælle menneskene om og med livet som indsats delagtiggøre os i. Derfor talte han som han gjorde: uforfærdet, frygteløst og målbevidst, og som sådan er han til alle tider forbilledet for enhver, der i hans navn arbejder for udbredelsen af det glade budskab.

Kaare Osorio.

LITURGISK KALENDER

TORS DAG den 25.: Søndagens messe (grøn).
FREDAG den 26.: TAMPERDAG (violet), i konsekreerede kirker: KIRKEVIELSESFEST (hvid).
LØRDAG den 27.: TAMPERDAG (violet).
SØNDAG den 28.: 18. EFTER PINSE (grøn), i højmesse i konsekreerede kirker: KIRKEVIELSESFEST (hvid).
MANDAG den 29.: MIKAEL, ærkeengel (hvid).
TIRSDAG den 30.: Hieronimus, præst, bekender, kirkelærer (hvid).
ONSDAG den 1.: Søndagens messe (grøn) eller Remigius, biskop, bekender (hvid).
TORS DAG den 2.: Værneenglene (hvid).
FREDAG den 3.: THERESE AF LISIEUX (hvid).
LØRDAG den 4.: Frans af Assisi, bekender (hvid).
SØNDAG den 5.: 19. EFTER PINSE (grøn).
MANDAG den 6.: Bruno, bekender (hvid).
TIRSDAG den 7.: VOR FRUE AF ROSENKRANSEN (hvid).
ONSDAG den 8.: Birgitta, enke, (hvid) eller Sergius og fæller, martyrer (rød).
TORS DAG den 9.: Johannes Leonardi, bekender (hvid) eller Sergius, og fæller, martyrer (rød).
FREDAG den 10.: Frans Borgia, bekender (hvid).

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Molestien 11, København SV
Telefon VA 6060
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovvej 139, Nakskov
Telefon 308

Flsk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelser ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-Installationer – El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme – køleanlæg
Vand – Gas – Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Fint arbejde – Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfredse med Deres snedker
og møbelpolstre? Hvilke ikke – så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Støt vore annoncører!

Selvmodsigende Koncillogik?

Bidrag til diskussionen om det afgørende punkt
i den kirkelige fornyelse

Af kardinal Lorenz Jaeger (Paderborn)

Da det andet Vatikankoncil sluttede d. 8. december 1965, hvilede der en glad forhåbning over hele koncilforsamlingen. Alle ventede tillidsfuldt, at hele Kirken lidt efter lidt skulle blive opfyldt af koncilets ånd, og at der ville ske en velafbalanceret udvikling af de kirkelige strukturer. Fremtiden var allerede begyndt, og linjerne, hvorefter den skulle udfolde sig, var afstukket. Concilets fremskridt betød ingen steder et brud med fortiden, – det hvilede jo på Den Hellige Skrift og den apostoliske overlevering, således som det med al tydelighed er blevet udtalt i konstitutionen »Om den guddommelige Åbenbaring«.

Uroen efter konciliet

Er forventningerne fra koncilets sidste dage blevet opfyldt? Ser vi ikke i disse første år efter konciliet faren for et brud

med tab af kontinuiteten i stedet for den rolige udnyttelse og videreudvikling af konciliet? Ser vi ikke de dramatiske sammenstød mellem modsatte tendenser og de endeløse diskussioner blandt præster og lægfolk, embedsnedlæggelser, psykologiske skismer, vilkårlige og uoplyste protestholdninger, debatter, der ofte ender med forvirring og forbitelse? Befinder vi os ikke i den faresituation at miste fromhedens vertikale linje til fordel for en sociologisk og politisk horisontal linje?

Det nye syn på Kirken og dens mysterium, på dens guddommelige kald og sendelse skulle frembringe nye frugter i enhedens ånd. I stedet ser vi stridigheder og splittelser med allehånde misforståelser, der indbyrdes skiller teologerne og bringer præster og lægfolk i indbyrdes modsætningsforhold. Biskopperne forsøger ganske vist gennem hyrdebrev og gennem talløse samtaler og kontakter med

præster og lægfolk at videreføre koncilets linje, men i meningernes larm og strid trænger deres stemme kun lidt igennem.

Hvis man opmærksomt har fulgt diskussionerne i fjernsyn, radio og presse, må man desværre fastslå, at mange ord har mistet deres værdi, fordi de bliver brugt med helt forskellig betydning. Ofte beflitter man sig mere på at sige noget uhørt nyt, chokerende eller sensationelt end på at fremstille det, der sker i det kirkelige liv, med ro og sund dømmekraft. Tilskuerne og læserne mangler af og til kriterierne for at finde det sande og værdifulde midt i alle de emotionelt højspændte udslag af nyhedstrang. I en tilstand af uvished og forvirring svækkes den klare trosbevidsthed. Skønt der endnu ikke er gået fem år siden koncilets afslutning, truer den knap nok påbegyndte fornyelse med at udarte til et brud med traditionen, af bevægelsen kommer der uro, af trangen til at finde en ny livsstil kommer der en bestandig eksperimenteren. Gennem den nye interpretation af troen risikerer man at miste selve troens substans, og med økumenisk iver mener man at kunne løse teologiske problemer ved spontane handlinger, som medfører faren for nye skismer.

Prognose

Den franske teolog, René Laurentin, stillede i 1966 en interessant prognose for gennemførelsen af det andet Vatikankoncils bestemmelser. Han sagde: Forberedelsen til konciliet og selve konciliet har tilsammen taget syv år. Det vil vare ti til tolv år blot nogenlunde at indføre koncilbeslutningerne i Kirkens liv. En periode på ti år til et sådant forehavende forbavser ikke historikeren, der kan drage sammenligning med virkningerne af de tidligere kirkeforsamlinger. Det forundrer heller ikke de mennesker i samtiden, der op-

Vatikankoncilets forberedende hovedkommission ved arbejdsbordet.

nærksomt følger de store eventyr i vort rhundrede. René Laurentin sammenligner iden, der vil medgå til reform af de lituriske bøger med den tid, der ville gå, inden mennesket stod på månen. Han har åbet ret. Reformen af kirkeretten sammenligner han i tid med rumfarten til Mars, og genoprettelsen af den kristne enhed ved tidspunktet for rumfarten til Saturn.

Når det drejer sig om rumfart, tvinger naturvidenskabelige og tekniske problemer sig selv til tålmodighed, – de skal først overvindes, og spontane handlinger den nødvendige indsigt og langfristet orberedelse er i sig selv umulige. På et så uldstændig andet område som den åndelige udvikling og den praktiske anvendelse af koncilbeslutningerne presser nødvendigheden af tålmodigt forarbejde og langfritet udvikling sig ikke på udefra, men det er ikke mindre påkrævet af den grund.

klaritet i koncilets udsagn

Ivis man har deltaget i koncilet eller læst kommentarer til koncilbeslutningerne, om deltagerne i koncilet selv har skrevet, vil man få det indtryk, at de perspektiver, der er blevet åbnet af koncilet, kan videreudvikles harmonisk. Dertil kræves først og fremmest dyb tro og en teologisk viden, der er orienteret mod Evangeliet og den postoliske tradition. Den skal være åben om det moderne menneskes længsel efter retfærdighed og på rette måde kunne vurdere rømningerne i Gudsfolket. Desuden kræves der en pastoral indstilling, som er på øjde med de krav, som stilles til Ordets forkyndelse, uddelingen af sakramenterne og verdens tjeneste. Koncilet har opridset veje for en fornyelse af de apostoliske traditioner, der kan udvikle sig i en dialog mellem paven og biskopperne, mellem præsterne og lægfolket til en ny form for forenelse af den kirkelige autoritet.

I marts 1966 fremlagde professor Edmund Schlink en beretning om koncilet for den evangeliske synode i Berlin-Spanau. Edmund Schlink var observatør på koncilet for den evangeliske kirke i Tyskland. Han sagde: »Betragter man koncilets forløb og ser udløsningen af de mangfoldige modsætninger mellem koncilfædrene og gennemførelsen af rådslagninger lige til de sidste afstemninger, kan man kun være fuld af respekt for den omhu, hvorved man har lyttet til hinanden og lært af hinanden. Ligeledes må man respektere de fleste biskoppers forståelse for teologernes erkendelse og de spørgsmål, der sætter sig på; man må nære respekt for den ihærdighed, hvormed man har kæmpet for at nå frem til enslydende formuleringer, og for det fremragende arbejde, som kommissionerne har ydet under bejledelsen af koncilfædrenes meget forelligt afgivne stemmer. Således blev den samstemmighed, der ved slutafstemninger-

Observatører ved koncilet.

ne gjorde sig gældende, resultatet af en forbilledlig synodal brydekamp. Det skal særligt fremhæves, at disse beslutninger indeholder mange udsagn, der forekom umulige før koncilet, og at samstemmigheden rækker langt ind i meget forskelligartede spørgsmål og udsagn . . .

Faren for forkerte alternativer

»Især var det påfaldende, at man trods dramatikken i forhandlingerne næsten helt undgik, at grupper og stemmeafgivninger faldt fra hinanden i forkerte alternativer, sådan som det i vid udstrækning er karakteristisk for den åndelige situation i vor kirke (= den protestantiske). Alternativer, som enten opfatter kirken som værende kaldt ud af verden, eller som opfatter kirken som værende sendt ind i verden. Begge dele blev set under ét, ligesom de også hører sammen i Det Nye Testamente. På samme måde blev man heller ikke stillet over for det forkerte alternativ: liturgi eller tjeneste i verden. Begge dele blev betragtet under ét, mens man hos os vidt og bredt skælder ud over »liturgisme«, når man interesserer sig for verden. Også sakramente og prædiken er nu kommet i et bedre forhold til hinanden, end det tidligere var tilfældet i Romerkirken, men også bedre, end det er tilfældet hos os.

»Heller ikke det kirkelige embede og lægfolkets aktivitet er faldet fra hinanden i et alternativ, således som det er meget udbredt hos os: hvis man tager det almindelige præstedømme alvorligt, kan man kun nære mistro til det kirkelige embede som værende klerikalisme. Det samme gør sig gældende i forholdet mellem mission

og myndig verden, og jeg kunne fortsætte med flere eksempler. Dette specielle, at debatten falder fra hinanden, som vi alle kender det alt for godt, er på koncilet blevet undgået på en bemærkelsesværdig måde, uden at man dog ikke som tema har taget et af alternativerne alvorligt.« (Kerygma und Dogma 1966, s. 247 og 248).

Schlink har her fremhævet et afgørende træk ved koncilet og dets beslutninger. At disse poler udvikler sig til forkerte alternativer, har Schlink fastslået for den evangeliske kirke, men det samme er i dag blevet en alvorlig fare i den katolske kirke. Hvad der i protestantismen endnu til en vis grad er muligt, ville i katolicismen føre til en opløsning af Kirken indefra. De polare spændinger mellem liturgi og tjeneste i verden, mellem sakramente og forkyndelse, mellem det almindelige præstedømme og det kirkelige embede hører til Kirkens væsen og er en betingelse for dens virke og frugtbarhed.

Afsluttes i næste nummer.

Der er altid
noget af interesse
i Katolsk Forum

Murermester- og entreprenørforretning
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christfians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

*Mathias
Christensen*
ABSALONSGADE 14
Aalborg

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlægsgartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8268

C. B. Riis & Søn

Slagtermestre
Valby Længgade 36
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen
Flak, vildt, dybfrossen fløkræ
Mozartsvej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Brødgade 25
København K
Telefon Minerva *408

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted Isenkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 81 24 54

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten
af Deres oiletank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 ORdrup 3331 - 5630

Bispesynoden i Rom

Den 11. oktober begynder den af paven indkaldte ekstraordinære bispesynode i Rom. Den 8. december i fjor sendte synodens generalsekretariat spørgsmål ud til de forskellige bispekonferencer med anmodning om at få dem besvaret inden den 1. februar 1969. Og i begyndelsen af marts mødtes en særkommission bestående af 6 kardinaler og 2 biskopper med præfekten for bispekongregationen, kardinal Confalonieri i spidsen for at udarbejde en tekst, der skulle danne grundlaget for drøftelserne på bispesynoden. Det skema, der derefter af bispesynodens generalsekretær, titulærbiskop Ladislav Rubin, blev sendt til bispekonferencerne, består af en tekst i tre afsnit.

Det første afsnit, som danner indledningen, handler blandt andet om principperne for Kirkens enhed under biskopperne og om bispekollegiets funktion.

I andet afsnit berøres spørgsmålet om en nærmere tilknytning mellem bispekonferencerne og pavestolen på grund af de af biskopperne indsendte forslag, - nærmere betegnet om »de bedste former for samarbejde mellem bispekonferencerne og paven i Rom og mellem bispekonferencerne og den romerske kurie«. Det fastholdes, at der slet ikke er tale om at begrænse pavens beslutningsfrihed eller bispemødernes frihed til at give udtryk for deres synspunkter. Men jo nærmere tilknytningen mellem paven og bispekonferencerne bliver, jo mere vil det gavne Kirken. Der lægges stor vægt på udvekslingen af information. Bispekonferencerne ønsker i god tid at blive underrettet af Rom om afgørelser og erklæringer og samtidig også at få en redegørelse for de bevæggrunde, der ligger bag, for at de for deres del kan få lejlighed til at udtale sig og komme med forslag. En sådan udveksling af information vil samtidig styrke tilliden og det indbyrdes samarbejde. Mange af bispekonferencerne har spontant tilbudt at stille deres råd og pastorale erfaring til rådighed for derigennem at bistå paven med Kirkens ledelse og udøvelsen af læreembedet. Meningen med dette er, som allerede nævnt, på ingen måde at begrænse pavens frihed til at udøve sit embede i den universelle kirke. Det, der ønskes, er, at paven i vigtige anliggender skal høre biskoppernes synspunkter

enten gennem bispekonferencerne, bispesynoden eller på anden måde. Til gengæld skal biskopperne, når de udtaler sig offentligt, tage hensyn til hele Kirkens vel og respektere pavens synspunkter. Og på samme måde skal biskopperne holde sig de samme retningslinier for øje, som de selv ønsker af paven. Derfor skal også bispekonferencerne, før de udsender en vigtig erklæring, først forhøre sig om pavens stilling til den. Dette forhold mellem paven og biskopperne skal ikke være administrativt, men virkeligt broderligt og venskabeligt til gavn for alle de lokale kirker og dermed for hele Kirken. Endvidere ønsker biskopperne at denne udveksling skal være regelmæssig og effektiv.

Dialog og hyppigere kontakt

Meningen er altså, at der skal findes en dialog sted mellem bispekonferencerne og den romerske kurie, hvis konsekvensen må være en stadig større tilstedeværelse og personlig deltagelse fra biskoppernes side i de enkelte kongregationer i kurien, hvad der også vil svare bedre til vor tids pastorale behov.

Men i så fald må bispekonferencerne også være mere opmærksomme på, ikke at indføre nyordninger, som kan skabe forvirring og uro i de øvrige lokale kirker - ikke mindst i deres umiddelbare nærhed. Derfor bør de, før noget sådant finder sted, i god tid underrette den romerske kongregation, hvorunder det pågældende anliggende henhører.

Skemaet behandler derefter spørgsmålet om en hyppigere kontakt mellem

biskopperne og paven og kommer også ind på bispesynoden. Det er ikke alle, der synes om udtrykket »ekstraordinær bispesynode«, ligesom ikke alle er indvordede med synodens struktur og beskaffenhed. Nogle bispekonferencer foreslår, at der skal afholdes synoder med regelmæssige mellemrum, og man ønsker sær flere »ordinære« synoder. Nogle ønsker, at synoden ikke bare skal være ådgvende, men at man også skal kunne foretage afstemninger. Andre ønsker, at der skal tilkaldes eksperter, som skal være med til at forberede synoden.

orslag

Tredje afsnit omhandler forholdet mellem bispekonferencerne indbyrdes.

Til skemaet er endvidere føjet forslagene fra de enkelte bispekonferencer i koncentreret form. Her følger nogle af disse forslag med angivelse af, hvorfra de kommer:

– Subsidiaritetsprincippet (decentraliseringen) bør hævdes. Det skal indgå som et led i den hierarkiske enhed og døves inden for Kirkens egne rammer. Belgien, Tyskland, USA, Tanzania, Øvre Volta, Nigeria, Ny Guinea, Skandinavien.)

– I meget vigtige anliggender skal paven høre synoden eller bispekonferencerne, før han træffer en afgørelse. Tyskland, Belgien, Østrig, Skandinavien, USA, Panama, Frankrig, Kina, Australien, kardinal Gilroy, Ceylon, Spanien, Zambia, Volta, Nigeria, Chile, Jugoslavien, Schweiz, Filipinerne, bispekonferencen for Stillehavsområdet, Puerto Rico, Angola, England, Øvre Volta, Nigeria, Chile, Jugoslavien, Schweiz, Filipinerne, Indien, kardinal Gracias og msgr. Lourdusamy, New Zealand.)

– Pavestolen skal på passende måde informere bispekonferencerne om indholdet af tekster og dekretter, der angår vet i den universelle kirke, før disse træder i kraft. (Tyskland, England, Østrig, Angola, Japan, Frankrig, Filipinerne, Schweiz, Spanien, Skandinavien, Panama, Venezuela, Øvre Volta, Nigeria, Costa Rica, Jugoslavien, msgr. Hernanuk, Australien, msgr. Goody, msgr. Leovich, msgr. Knox, msgr. Gleeson og Puerto Rico.)

– Det er ønskeligt, at paven enten selv repræsenterer sig på bispekonferencernes møder, eller at han i hvert fald stadig holder sig i kontakt med dem. (Angola, Zambia, Mozambique, Frankrig, Chile, Østrig, Australien, msgr. Goody, Indien, msgr. Lourdusamy og msgr. Erattukulam, samt New Zealand.)

– Bispesynoden skal i de kommende år tit indkaldes til ordinære og ekstraordinære møder. (Skandinavien, Fran-

krig, Japan, Østrig, Panama, Puerto Rico, USA, Zambia, Schweiz, bispekonferencen for Stillehavsområdet, Indien, msgr. Lourdusamy, samt Irland.)

– Bispekonferencerne skal kunne fremkomme med forslag om, hvilke spørgsmål der skal behandles på synoden. (Tyskland, Skandinavien, Australien, msgr. Farelly, og Frankrig.)

– Paven skal jævnligt tage del i synodemøderne, for at hans samhørighed med bispekollegiet derigennem bedre skal komme til udtryk. (Tyskland, Frankrig, Skandinavien.)

– Synoden skal opretholde en stadig dialog med bispekonferencerne og med pavestolen, ligesom bispekonferencerne skal holde sig i stadig forbindelse med synoden. (USA, Zambia, Tyskland, Jugoslavien, Panama, Japan, Skandinavien, Belgien.)

– Ved synoden eller ved den romerske kurie skal der opretholdes et særligt kontor til varetagelse af den stadige kontakt mellem bispekonferencerne og pavestolen. (USA, Jugoslavien, England, Spanien, Frankrig, Panama.)

– En international kommission af teologer skal bidrage til dette samarbejde. Denne kommission skal behandle de vanskeligste af de spørgsmål, paven eller bispekonferencerne forelægger til behandling, og meddele paven resultatet af sine undersøgelser. (Belgien, Østrig, msgr. Rusch, Tyskland, Ny Guinea.)

– Der bør oprettes supranationale kontinentale og regionale bispekonferencer inden for det samme sprogområde, hvis plads i samarbejdet og myndighedsområde klart må defineres. (Tyskland, Østrig, Ceylon, Korea, Skandinavien, England, USA, Australien, msgr. Knox, Panama, Chile, Zambia, Angola, Venezuela, Øvre Volta, Nigeria, Filipinerne, Irland.)

– Bispekonferencerne skal udveksle alt, hvad der kan være til nytte for andre, med andre bispekonferencer. De spørgsmål, der berører alle, skal behandles i et meddelelsesblad. (Jugoslavien, Tyskland, Japan, England, Zambia, Indien, msgr. Lourdusamy, Spanien, Kina, Costa Rica.)

– Situationen i Kirken efter udsendelsen af rundskrivelsen »Humanae Vitae« skal tages op til nærmere undersøgelse / autoritetskrisen over for paven og biskopperne. (Tyskland, Østrig, msgr. Rusch, Indien, msgr. Pinto, msgr. D'Mello, kardinal Gracias, msgr. Simons, msgr. Arattukulam, New Zealand, Australien, msgr. Myldoon, Venezuela.)

– Synoden skal klart fastslå, hvilken rolle og hvilke magtbeføjelser kongregationerne inden for den romerske kurie har i samarbejdet mellem bispekon-

Social rådgivning

ydtes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69 A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes i øvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer

P. Skramsgade 27

Byen 7920 – 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bødemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
Kontortid 9-16 - Lørdag 9-13

TILBYEN
FRA BYEN
- i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
af Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

Skal De flytte?
AMAGER
FLYTTFORRETNING
Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

R. Schulik

Stagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelser ordnes – alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Holbæk Materialhandel

Alt i bandager & sygeplejeartikler
Telefon 43 00 32
Kaj Andersen
Løv. tlf. Sct. Elisabeth Hospital

Fortsættes side 23

Forsikrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Effi.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-Installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

Sjøreen & Co.

Malerfirma

Arhus N.

Et Hjem paa Rejsen

Telefon 12 41 22 - Arhus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma

Arhus C.

Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-Installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-Installatør

Telefon 12 15 57

Hans Brogesgade 4, 8000 Arhus C

Katolske begravelser

Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17-19, Arhus C

Centralmejeriet

Afdeling: Vesterbro

Arhus

Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Største udvalg i radio - fjernsyn -

båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryegade 24, Arhus C. Tlf. 12 00 99

Ilge ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Arhus C

Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BUKKENSLAGER - SMEDE- & MASKINVÆRKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Arhus N.

Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør

Christiansbjerg Installationsforretning

Birkegade 7, Arhus N.

Telefon 16 88 80

Lov. til katolske Institutioner

Lys, kraft og varme

For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Efterårsskole på Øm

I ugen søndag den 19. oktober til lørdag den 25. oktober afholdes på Ør den årlige efterårsskole for unge, der er fyldt 17 år.

Skolens tema er *Retten til at vær menneske*.

Som lærere deltager Hans og Pe Jensen, Flemming Kieler, Jørgen Hvii og Elsebet Kieler.

Skolens præst bliver: Pastor Jaco Muiser.

Skolens chef: Jens Messerschmidt.

Skolens praktiske leder: Ole le Févre

Skolens husmødre: Fru Rauer og fru Jensen.

Prisen for deltagelse er 115,- kr.; de kan i begrænset omfang søges om hel eller delvis friplads. Ansøgning herfor skal være attesteret af den lokale sognepræst og sendes sammen med tilmeldingen til

H. O. Poul Pedersen

Bøgebjergvej 11

Virklund

8600 - Silkeborg

Tilmeldingen skal rumme: Navn, adresse, evt. telf., fødselsdato, stilling (skoleklasse og skolenavn.)

De tilmeldte vil i god tid før skole fra skoleledelsen få tilsendt nærmere oplysninger.

Det er ønskeligt, at deltagerne har læst bøgerne »Magten og Æren« (G. Greene) og »En katolsk præsts dagbog« (G. Bernanos), da disse to romaner indgår som et led i undervisningen.

På gensyn på Øm efteråret 1969.

Danmarks Unge Katoliske skoleledelse

Månedlig ungdomsmesse på Niels Steensens Kollegium

Nu skal det være alvor!

I mange storbyer rundt omkring i verden holdes der hver søndag særlige ungdomsmesser. Den succes, som disse messer har, viser, at der er behov for dem. Man har længe talt om, at unge katolikker i det storkøbenhavnske område også havde brug for en sådan messe. Nu bliver det endelig til noget: fra 1. oktober vil der blive arrangeret en månedlig ungdomsmesse på Niels Steensens Kollegium.

Nøjagtige oplysninger om tid og sted vil blive tilsendt alle ungdomsklubber og skoler.

Pauluskredsen fylder 35

De var en vred kollega, som i 1943 bandede på en ung præsts dør for at protestere mod oprettelsen af et nyt dansk katolsk forlag – og det endda et nyt forlag, om ville bruge nye metoder for udbredelsen af katolsk tro og lære her i landet. Ian så for sig en »hæresi« under oprækning ville advare, men det varede ikke længe, før han opdagede, at det »nye« var en forretningsmæssig metode og ikke nye leer, som skulle luftes. »Det nye« var fordeling af ansvar for den katolske bog og dens udbredelse, som hidtil var sket per kommission« i et eller andet stort forlag, som strøg fortjenesten gennem salget, men ikke vovede nogen som helst risiko i forretningen. »Det nye« bestod i at live medlem af en katolsk bogklub, som ennem sit program nok tiltalte den ene eller den anden, men som også udsendte øger, der kun havde interesse for »de andre«, og som ellers aldrig havde set dagens lys. »Det nye« var et ansvar over for ogudgivelsen og glæden ved at skaffe sin abo netop den bog, han gerne ville have frem, og af og til have den glæde at få etop den bog på bogmarkedet, som man selv ønskede skulle få en større udbredelse. »Det nye« var den lave medlemsris som skabte den kapital og det grundlag for udgivelse af bøger, som tidligere ispedømmet eller få velbeslåede idealistiske mennesker havde sat i bogudgivelsen. Det nye« var at oversvømme bogmarkedet med et stort antal bøger og hæfter og ide med trænge ind gennem de kanaler, som boghandlerne gerne benyttede sig af og let havde ved hånden. Både den vrede kollega og mange andre blev Pauluskredsens svorne venner gennem de mange år.

Pauluskredsen havde med sin metode også et andet forfængeligt håb, som til dato ikke har ladet sig virkeliggøre: Endog og samarbejde i bogudgivelsen, således at de forretningsmæssigt gode udsendelser kunne støtte de forretningsmæssigt mindre gode, men netop ofte lige så nødvendige. Karakteristisk for den manglende forståelse på dette område er adskillige punkter i de mange papirer, som forbedrede den danske synode, hvor der ikke blot skulle opstå talrige kommissioner, udvalg og lignende, men de fleste skulle også have deres eget forlag – i stedet for at samarbejde. En solstråle på dette område togte dominikanerne, da de fremsatte de-

res idé om en serie »Ånd og Liv« og ikke – som de først havde tænkt sig – oprettede et nyt forlag, men gik ind i et fælles arbejde med Pauluskredsen, som nu har bragt over 40 små værdifulde hæfter både af oplysende og af pastoral karakter. Så noget kan der da komme ud af et samarbejde. Det skal også nævnes her, at det var Academicum Catholicum, der i begyndelsen af 30-erne var initiativtager på dette som på adskillige andre områder.

Det er en svaghed ikke at kunne benytte Katolsk Forums kostbare spaltepads til en liste over bøger og hæfter udkommet på Pauluskredsens forlag, – vi er tilbøjelige til at glemme udsendelser, så snart de er kommet ud til medlemmerne eller er anmeldt i vore talrige katolske blade. Derfor skal ganske få titler nævnes her, og de vil vise, hvilket blandet selskab vi præsenteres for lige fra bøger af sublimt indhold til ganske jævne beskrivelser til støtte for vor fattige folkelige litteratur. Romaner af Robert Hugh Benson og Wilhelm Hünermann, grundlæggende teologiske bøger af Karl Adam og dominikaneren A. J. Lutz samt lægteologen Sheed til bibelske håndbøger til forståelse af læsning af Bibelen og til Paillards bøger om »Fire Evangelister« og Paulusværket.

Pauluskredsen behøver ikke at finde frem til en »ny metode«, men har nok krav på en større medarbejderstab af danske katolske skribenter og forfattere. Dette år vil give os et værk fra dansk katolsk side: Foruden fire aktuelle hæfter i serien »Ånd og Liv« ventes et af de kendte stovværker fra pastor Bjørn Højbos pen, en bog, som skal sætte vore tanker i bevægelse og øge vor forståelse af det centrale i kirkens bønsliv – den hellige messe.

Pauluskredsens medlemmer danner en trofast skare gennem de mange år, men antallet af medlemmer bliver ikke større. Vi har kun en mulighed for at fortsætte ved atter og atter at gentage den »nye metode« – at være med i en sag, hvor man ikke blot gavner sig selv, men også glæder sin nabo. Det er sammenholdet der gør stærk. Rammerne er brede nok, og der er gæstfri plads til alt, som kan have fælles interesse. Men Pauluskredsen er ikke blot en redaktion, men også en medlemsklub, – og det betaler sig at være medlem. Tæller De sammen hvad hvert hæfte, hver bog koster i boghandelen, vil De som med-

lem af Pauluskredsen kunne skaffe Dem et godt katolsk bibliotek for en 20–30 procent lavere udgiftspost, og skulle der være bøger, der ikke interesserer Dem selv, har De rigelig lejlighed til at finde gode gaver til gode lejligheder. Nye medlemmer kan med »tilbagevirkende« kraft få de serier, som er udkommet, med samme fordele som trofaste gamle medlemmer har fået dem gennem årene. Skulle De være »faldet af i svinget« ved at glemme at benytte giroblanketterne, som fremsendes hvert halve år, kan alt ordnes ved en telefonopringning.

Pauluskredsens adresse: Griffenfeldsgade 44, 2200 Kbh. N. Tlf. 35 30 85.

Knud Ballin,
fmd. for Pauluskredsen.

Biskoppen i Amerika

Biskop Hans L. Martensen rejste d. 23. september til U.S.A., hvor han bl. a. vil deltage i festlighederne i anledning af 100 årsdagen for Loyola Universitetet i Chicago. I tilslutning hertil vil biskoppen deltage i et økumenisk møde, arrangeret af jesuitterne i Chicago. Rejse og ophold i U.S.A. bliver finansieret af Loyola Universitetet.

Biskoppen, som på sin rejse bliver ledsaget af pater Vagn Hansen O.P., vender tilbage til Danmark ca. 6. november 1969.

Sparekassen for Lyngby og Omegn
– Blikuben

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24

Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

TEXACO Oliefyring

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texaco-huset, Borgergade 13, Kbh. K.

Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V

Telefon 14 12 54

Oliefyr

Centralvarme

Brændselssølle

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383

Rødovre

Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroninstallatør

Smallegade 4, København F.

Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre

Dybbølsgade 17,

København V.

Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvæg 13, Charlottenlund

Telefon Ordrup 5722 og 6850

Mogens Larsen

Ramsherred 31

Aabenraa

Telefon 2 25 30 og 2 34 27

Lys - Kraft - Varme

*Meget fin kritik af bogen
»Fadervor i lys af den nyere forskning«
skrevet af Joakim Jeremias
og netop udkommet på forlaget
Bibel og Katekese*

I Jyllands-Posten skriver professor P. G. Lindhardt bl.a.: »Jeremias er et af nutidens førende navne i nytestamentlig forskning, især når det gælder at udrede den jødiske baggrund for Det ny Testamente.

På 48 meget små sider fremlægger han i streng metodisk form en undersøgelse af den bøn, som alle kender, men nok også de fleste ved nærmere eftertanke finder temmelig gådefuld, afhandler først det faktum, at bønnen er overleveret i to redaktioner – hos Mathæus og Lukas – som nok ligner hinanden, men afviger indbyrdes på væsentlige punkter, bestemmer den korte Lukas-form som den oprindeligste, men påviser samtidig at Mathæus i enkeltudtrykkene må have baggrund i en aramæisk formulering, som sandsynligvis kommer det oprindelige nærmest.«

Professor P. G. Lindhardt slutter sin anmeldelse med disse ord: »I sammenligning med det meste af den opbyggelseslitteratur, som pressen i store mængder udspyr, hæver dette lille arbejde sig på et meget fornemt plan.«

I Berlingske Aftenavis skriver sognepræst Poul Henning Jørgensen følgende: »Det er meget længe siden, at jeg har stået med så lille en bog i hånden, men det er nok endnu længere siden, at jeg kan mindes, at en så lille bog har været så indholdsrig, så værdifuld og nyttig.«

Længere inde i teksten lyder det »Her er tale om nytestamentlig exegese når den er allerfornemst, og skønt de fremlægges de nyeste forskningsresultater, kan enhver uden nævneværdige teologiske forudsætninger sagtens følge med og tilegne sig dem.«

Og endelig i slutningen af anmeldelsen lyder det: »Mest taknemmelig er jeg for udlægningen af: »Led os ikke i fristelse«. Oprigtigt talt har jeg aldrig selv virkelig forstået indholdet af denne bøn. Jeg kender naturligvis et hav af fortolkninger til den, men har egentlig altid følt dem utilfredsstillende. De græske ord har man forsøgt henholdsvis at oversætte ved fristelse eller prøvelse men Jeremias oversætter det ved trosanfægtelse og gengiver hele bønnen sådan: Lad os ikke bukke under i anfægtelsen, altså ikke at vi skal blive skånet for den, men beskyttet i den. Bønner går altså ud på, at vi beder om at blive bevaret imod at falde fra. Og igen er der her som andre steder påvist tale om Fadervor's eschatologiske karakter idet frafaldet jo netop er noget karakteristisk ifølge Jesu egne ord for det sidste tid.«

Såvidt anmeldelserne.

Det gør måske alligevel ikke noget at man ikke kan mere end sit Fadervor – hvis man da kan det. Ellers er chancen her nu!

Kommunionen hånden

begyndelsen af indeværende år rettede oven en forespørgsel til samtlige biskoper i den latinske kirke om, hvordan de ville stille sig til en eventuel tilladelse til at give de troende nadverbrødet i hånden. Den 12. marts var der indgået følgende svar:

- Bør uddeling af kommunionen i hånden tillades?

for	567
imod	1.233
med forbehold	315
ugyldige svar	20

- Ønsker De, at uddelingen af kommunionen i hånden forsøgsvis tillades i små kommuniteter?

for	751
imod	1.215
ugyldige svar	70

- Tror De, at de troende vil være indforstået med det?

for	835
imod	1.185
ugyldige svar	128

S. Congregatio pro Cultu Divino har dateret den 29. maj 1969 udsendt en instruks med titlen »Memoriale Domini«, hvori det bestemmes, at den form for kommunionssiddeling, som nu er blevet traditionel, skal bibeholdes. Bispekonferencerne er dog velkomne til i givet fald at anmode investolen om trods dette, at tillade uddeling af kommunionen i hånden.

Den 6. juni i år fik den franske bispekonference tilladelse til at give lov til denne form for kommunionssiddeling i den enkelte biskops skøn. I dekretet fra Rom præciseres: 1) at man skal respektere den enkeltes frihed til at

modtage kommunionen, som han selv ønsker det (»De to måder at modtage kommunionen på kan nemlig uden vanskeligheder eksistere side om side under den samme liturgiske handling«); 2) indførelsen af kommunionen i hånden kræver en både psykologisk og kateketisk forberedelse; 3) »den mulighed, der hermed bydes de troende for at modtage nadverbrødet i hånden og selv føre det til munden, må ikke foranledige dem til at betragte det som almindeligt brød eller som en indviet genstand på linje med andre; det skal tværtimod i dem øge sansen for deres egen værdighed som et lem på Kristi mystiske legeme, som de er blevet indlemmet i ved dåben og ved nadverens nåde, samt at øge deres tro på den faktiske tilstedeværelse af Herrens legeme og blod, som de her berører med deres hænder. Deres ærbødighed skal stå i forhold til det, de gør«; 4) »hvad selve fremgangsmåden angår, kan man følge anvisningerne fra den ældste tradition, hvor man understreger præstens og diakonens tjenende rolle ved at lade dem anbringe hostien i hånden på nadvergæsten; man kan dog også benytte en mere enkel fremgangsmåde, hvor den troende tager hostien direkte ud af det indviede kar; i hvert fald skal den troende indtage hostien, før han vender tilbage til sin plads, og præstens bistand understreges med de sædvanlige ord: »Corpus Christi«, hvortil den troende svarer »Amen«.

LÆSERNE MENER

Skjult angreb

Katolsk Forums nr. 16 bragte en artikel om »Maria og kvindens plads i kirken«. Den må have undret de læsere,

som ikke var synodemedlemmer og derfor ikke kunne se, at artiklen polemiserede mod et afsnit, »Kvinden i Gudsfolket«, i synodens såkaldte »kulturelle betænkning«.

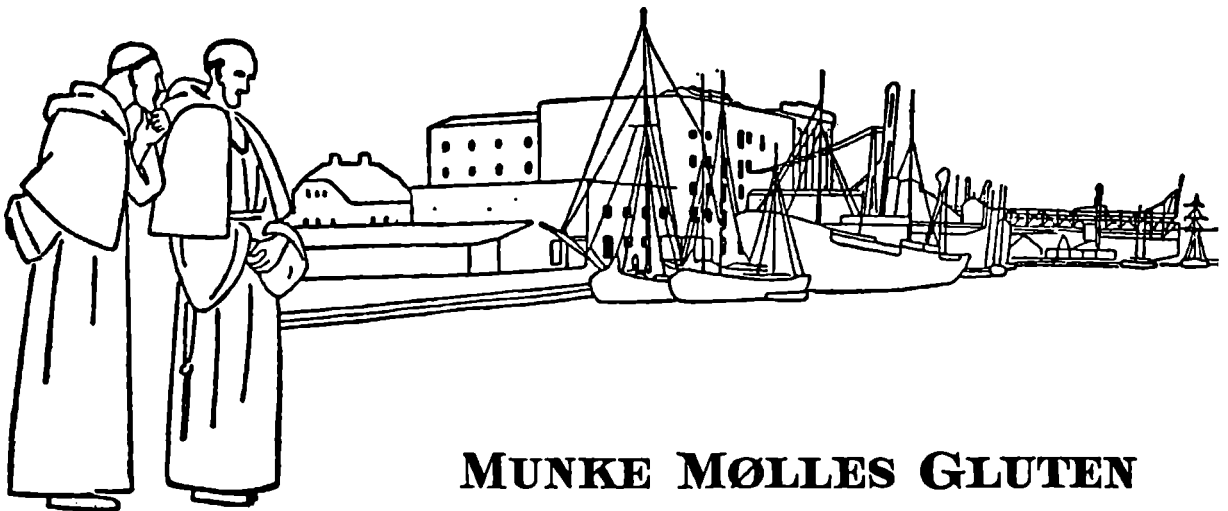
Måske har pater Ziggelar forudsat afsnittet behandlet i »Katolsk Forum«. Men det har hverken været citeret eller overhovedet omtalt. I Oluf Bohns uddrag af synodetekster i nr. 15, hvor der dog ellers blev brugt over en side til betænkningen, nævnes lige akkurat i en opremsning »kvinden i kirken«, men ikke mere. Var der ikke plads? Så kunne man uden skade have undværet billedet side 23.

En bedre skæbne oplevede kvindeafsnittet heller ikke i Nyborg, på grund af tidnød. Det er beklageligt, at ingen plenardebater kom i stand her, for spørgsmålet havde vakt en livlig diskussion i regionerne, sine steder dramatisk. Der viste sig både uvidenhed og fordomme, men også uventet forståelse fra enkelte præsters side. Emnet var i øvrigt originalt: ingen andre synoder ude i verden har taget det op, skønt problemet er brændende mange steder i kirken og i samfundets debat om kønsrollerne.

Andre steder end i KF har man bedre opfattet emnets aktualitet. Kristeligt Dagblad refererede betænkningen foruden at bringe en kronik. Det norske St. Olav aftrykte i sin helhed mindretalsbetænkningens udformning af emnet og citerede Chur-præsternes ord om »afvisning og foragt for kvinden«.

I Nyborg var der flertal for den nordiske katolske presseresolution, hvori der tales om »forpligtelsen til en fuldstændig, åben og ligevægtig information«. Dette ideal har KF ikke levet op til ved at bringe pater Ziggelars skjulte angreb på en tekst, læserne ikke har haft mulighed for at kende.

Ellen Nielsen

MUNKE MØLLES GLUTEN

Første inter-nordiske studieuge for ordenssøstre

Holthausen – KNA

For første gang i Kirkens historie i Skandinavien blev der i dagene 30. juni – 7. juli efter indbydelse af Ansgar-Werk i bispedømmet Osnabrück i Ludwig-Windthorst-Haus i Holthausen afholdt en studieuge for ordenssøstre fra Norden. I studieugen deltog 32 søstre fra Island, Finland, Norge, Sverige og Danmark. Søstrene repræsenterede 15 forskellige ordener og kongregationer lige fra de strengt kontemplative benediktinerinder og cistercienserinder til de kongregationer, der arbejder i karitativ og social tjeneste. Det var første gang, søstrene fra alle de nordiske lande havde lejlighed til i så vid udstrækning at møde hinanden, og for de fleste var det desuden første gang, de – efter mange års arbejde i diasporaen – havde mulighed for at drøfte aktuelle teologiske,

psykologiske og pædagogiske spørgsmål med fagfolk inden for de forskellige områder.

Foruden intensive studier havde denne uge udtrykkeligt til formål, at de nordiske søstre dels skulle træffe hinanden og dels skulle træffe søstrene i bispedømmet Osnabrück. I moderhuset Thuine blev der afholdt en særlig mødedag mellem de nordiske søstre og repræsentanter for forskellige ordener og kongregationer i bispedømmet. Temaet var ordenernes selvforståelse i dag og lydigheden i ordenslivet.

Om søndagen fejrede biskoppen, dr. Helmut Hermann Wittler, messen sammen med søstrene i en menighed i Osnabrück, hvorfra fire søstre gør tjeneste i Skandinavien. »Den katolske kirke ville ikke være Jesu Kristi kirke, hvis ikke der var mænd og kvinder, der i ordensstanden direkte fulgte Kristus efter,« sagde biskoppen i sin prædiken, i hvilken han desuden betonedede, at de tider, hvor respekten for præster og ordensfolk var aftagende, aldrig havde hørt til Kirkens blomstringsperioder. Han takkede udtrykkelig de nordiske gæster for den tjeneste, de udfører, og for det vidnesbyrd, de i deres sekulariserede omgivelser aflægger om Kristus.

Diasporabispedømmet Osnabrück er kun i meget begrænset omfang i stand til at støtte Kirken i Norden finansielt. I så meget højere grad betragter bispedømmets Ansgar-Werk det derfor som sin opgave at udbygge den personlige kontakt med menigheder, præster og ordenssøstre i Norden.

En tredje kraft

KNA

Den katolske forfatter Heinrich Böll har i et interview bebrejdet kirken i Vesttyskland, at den siden 1945 fejlagtigt har følt sig stillet over for valget mellem socialisme og kapitalisme og har valgt kapitalismen. Böll: »Jeg tror ikke at de kristne og socialisterne skulle have ladet sig tvinge ind i dette valg mellem to ting, og at de ikke skal affinde sig med den opdeling af verden i to, som Tyskland – jfr. Korea og Vietnam – er et mønster på. Marxisterne og de kristne skulle i fællesskab have udviklet en tredje kraft, nemlig den, som jeg i hver fald håber vil opstå i Sydamerika. Denne kraft var ved at skabes i CSSR, og derfor triumferer såvel vest som øst over den brutale måde, hvorpå dette forsøg blev undertrykt.« Böll ser en mørk fremtid i møde for kirken, hvis den ikke indgår en pagt med denne tredje kraft, ikke sætter tillid i stedet for lydighed og ikke stiller sig solidarisk med de unge præster, som er lede og kede af deres privilegerede stilling, af den sprogbrug, mahidtil har anvendt i kirken, og af de gængse æstetik i den vestlige kirke. Hvis dette ikke sker, regner Böll med, at der vil komme en splittelse, »som bliver både mere dybtgående og mere omfattende end reformationen«. Det er også muligt at der kommer en splittelse, som mabele tiden bliver ved med at dække over som det jo allerede har været tilfældet siden »Humanae Vitae«.

I forbindelse med synodens behandling af betænkningen om "Ægteskabet og Familien", bringer vi her en orientering om den kirkelig domstols arbejde

Flertallet af de ægteskabsager, som behandles af Den kirkelige Domstol i København, er foranlediget af, at en katolik ønsker at indgå ægteskab med en fraskilt protestant. Dette forudsætter, at protestantens tidligere ægteskab erklæres for ugyldigt, hvilket kun kan ske efter en procesliggende undersøgelse, som følger nøje fastlagte regler.

Et hvilket som helst ægteskab skal ifølge disse regler anses for gyldigt, indtil det modsatte er bevist. Ugyldighedsgrundene kan være mangeartede, men den mest almindelige i de danske sager, som ender med en ugyldighedskendelse, er den såkaldte positive udelukkelse af ægteskabets uopløselighed. Hvis en person ved indgåelsen af sit ægteskab tager positivt forbehold over for dets livsvarighed, er dette ægteskab ugyldigt. Det samme gælder derimod ikke

uden videre, blot fordi der foreligger den fejlagtige opfattelse, at ægteskaber i al almindelighed kan opløses. Man kan meget vel have en sådan fejlagtig opfattelse vedrørende ægteskaber i al almindelighed og dog for sit eget vedkommende have til hensigt at slutte en forbindelse for livet. For at domstolen kan afsige en ugyldighedskendelse på grund af udelukkelse af uopløseligheden må det kunne påvises, at mindst en af parterne betragtede sit eget forestående ægteskab som opløseligt og i hvert fald indirekte var besluttet på i påkommende tilfælde at gøre brug af muligheden for skilsmisse.

En sådan påvisning er ofte mulig. Ægteskabet kan f.eks. være indgået på trods af alvorlige betæneligheder, men fordi der ventedes et barn – et væsentligt element i overvejel-

serne kan have været den betragtning, at »går det ikke, kan vi jo skilles« – vidner kan bekræfte, at det virkelig forholdt sig således, og forskellige omstændigheder kan pege i samme retning. En sag af denne art er forholdsvis let. Undertiden er det imidlertid uklart, i hvilken grad den almindelige indstilling i Danmark til ægteskab og skilsmisse har haft indflydelse på den konkrete ægteskabsvilje. I sin praksis tillægger domstolen den almindelige indstilling overordentlig stor vægt, men den kan ikke i sig selv være et bevis for det enkelte ægteskabs ugyldighed. Det må på en eller anden måde kunne påvises, at det teoretiske ægteskabssyn var positivt medbestemmende for det indhold, som i dette tilfælde faktisk blev lagt i jorden. Det vil naturligvis ikke altid være muligt for dommerne at nå til

moralsk vished på dette punkt, og kan de ikke det, kræver de gældende retsregler, at der træffes en negativ afgørelse, d.v.s. at dommerne erklærer, at det ikke står fast, at det orhandlede ægteskab er ugyldigt.

En sag er først endelig afgjort efter enslydende kendelser i to instanser. For danske sager er domstolen i Stockholm anden instans. I tilfælde af modsatte kendelser i første og anden instans kan sagen gå videre til tredje instans, Rotaen i Rom.

Domstolen i København behandler i gennemsnit 8-10 danske sager om året, hvoraf over 80 pct. ender med en ugyldighedskendelse.

På domstolens vegne
ib H. Andersen
Formand.

Efterårets program for AC København

ovedvægten i AC's program for efteråret 1969 lægges på tre onsdagsmøder i en studiekreds.

Er Kirkens lære altid den samme, eller skifter den med historiens gang? – en diskussion indledt af pater L. O. Dorn s.j. og pastor Hubert Messerschmidt. Onsdag den 1. oktober kl. 20.

Kirken har inkarneret sig i skiftende åndreder med meget forskellige måder at tænke på. Det er Kirkens opgave. tyder det, at dele af dens lære er unskadet forældelse og må opgives?

Revolutionsteologien – ved amanuensis Anna Marie Aagaard. Onsdag den 12. november kl. 20.

rettiger kravet om social retfærdighed anvendelse af vold? Kan man tale den »retfærdige revolution«? Revolutionsteologien hører oprindelig hjem i Sydamerika, men er blevet en del idégodset i ungdomsoprøret også i

Europa. Anna Marie Aagaard er teolog, amanuensis ved Århus Universitet.

Den aktuelle diskussion om præstens stilling og opgave – ved biskop Hans L. Martensen. Onsdag den 3. december kl. 20.

Mens det 2. Vatikankoncil har hævet bispeembedets betydning og opdaget lægfolkets særlige karisme, er præstens selvforståelse inde i en krise. Cølibatsspørgsmålet, der allerede er behandlet i AC i fjor, vil måske vise sig blot at være symptom på en krise, der ligger langt dybere.

Disse møder foregår i den store sal, Jagtvej 183B. Ikke-medlemmer kan løse gæstekort à 4 kr. ved indgangen. For russer og II.g.ere er prisen dog 1 kr.

Studiekreds: Indførelse i kristendommen.

Der er i vore dage et behov for at gennemtænke de centrale trossandheder på ny. Hertil er der lejlighed under teolo-

gisk vejledning af pater H. Roos i en studiekreds over J. Ratzingers bog: Indførelse i kristendommen, som netop er en betydelig teologs nye gennemtænkning af den apostologiske trosbekendelse. »Det er en bog, man bliver glad for, hvis man påtager sig den anstrengelse, der er forbundet med et studium af den« (Katolsk Forum). Studiekredsen mødes to gange om måneden, første gang den 15. oktober kl. 20 i biblioteket, St. Kjeldsgade 3.

AC's program for efteråret, der endvidere omfatter en aften om Teilhard de Chardin den 21. oktober, en retræte på Aasebakken den 6.-7. december, åbent hus og adventsaften, er netop udkommet i disse dage og kan rekvireres hos sekretæren, lektor Poul Madsen, Suomisvej 1, 1927 København V. Telf. 35 08 03.

aktuelle emner Bifrost's efterårsprogram

Bifrost's efterårsprogram, som netop nu er offentliggjort, er fremdeles stærkt præget af de aktuelle problemer.

Det første møde afholdes den 30. september d.å. – sidste tirsdag i september kl. 19.30 og handler om *Magt og frihed* eller *Hvordan man bliver revolutioner i Danmark*.

Det er stud.mag. Jan Ulrik Dyrkøb, der vil tage det emne op, han behandler på den økumeniske ungdomslejr på År. Det drejer sig om begreberne frihed og politik set i sammenhæng med en analyse af den eksisterende tilstand og uretfærdighed. De kristne har en ganske særlig forpligtelse til at revolutionær handling at fremvirke virkelig ændring af de økonomi-politiske strukturer både nationalt og internationalt. En strukturændring er en virkelig demokratiserende ændring af magtudøvelsen

former og ikke bare en udskiftning af det eksisterende magtapparats ledelse. Man kan sige, at det kristne budskab har en kritisk opgave over for de revolutionære ideologier, at kristendommen på en måde må revolutionere revolutionen.

Det næste emne, som vil blive taget op til debat, er *Stat og kirke*, der i løbet af sommeren i år har givet anledning til en omfattende offentlig diskussion. Selvfølgelig er det først og fremmest folkekirkens anliggende, men da den katolske kirke i Danmark er statsanerkendt, er vi med til at bidrage til den almindelige forvirring på dette område. Der har allerede været forslag fremme fra katolsk side om, at vi skulle tage vor stilling til statsanerkendelsen op til revision – ikke bare af principielle grunde, men også som et økumenisk bidrag til støtte for folkekirken. Bifrost

vil gøre dette på et møde i begyndelsen af november i år.

Tredje efterårsmøde vil finde sted tirsdag den 2. december d.å., hvor de kirkelige kommunikationsforhold, herunder specielt spørgsmålet om *den såkaldte katolske presses eksistensberettigelse* og formerne for dens virksomhed, vil blive taget op til drøftelse. Dette vil ske i form af en række indlæg fra debattører, der er sagligt kvalificerede på dette område. Nærmere meddelelse om dette møde vil senere fremkomme.

Bifrost er i færd med at revidere sin udsendelsesliste. Hvis De er interesseret i at være med på listen, hvorved De sikrer Dem direkte at få tilsendt alle indbydelser m.v. fra Bifrost, bør De skrive omgående til: cand.polit. Poul Hedemann Nielsen, Mosevangen 12, 3460 Birkerød.

Boghylden i kirkernes våbenhuse

I Sct. Mariæ kirke, Aalborg, har man indrettet boghylden således, at man foruden de pjecer og hæfter, der findes på hylden, nu også kan bestille større bøger ved at lægge en bestillingsseddel i bøssen med angivelse af navn og adresse. Dersom den pågældende bog ikke er udsolgt, bliver den fremskaffet og kan afhentes i præstegården.

Det forudsætter naturligvis, at der findes en fortegnelse over bøger, der på denne måde kan rekvireres.

B. H.

En god idé til efterfølgelse

I anledning af, at den nye liturgiske ordning træder i kraft 1. adventssøndag, 30. november, meddeles det i Jesu Hjerter Kirkes sogneblad, at der i oktober og november måned fra prædikestolen vil blive givet kort forklaring af den ny liturgi. Ligeledes vil der i samme periode blive holdt foredrag i menighedssalen om emnet med efterfølgende diskussion.

Da det er af største betydning, at menighederne bliver rigtigt orienteret om den nye ordning og forhåbentlig samtidig indøvelse af messesvar o. l., burde denne orientering af menighederne gennemføres i alle sogne.

B. H.

Skolemessen

Skolemessen i Vejle har været drøftet af religionslærere og skolens ledelse. Eet problem var, at katolske børn skulle møde en time før deres klassekammerater for at komme til skolemessen.

I fremtiden vil skolemessen fejres pr. klasse og gå ind i børnenes skoleskema. Det betyder, at somme tider vil religionstimen forme sig som et kvarters »Ordets tjeneste«, efterfulgt af messens offerttjeneste.

Så vidt muligt vil man lade børnene selv spille på deres fløjter og andre instrumenter, således at en virkelig ungdomsmesse skabes af dem selv i samarbejde med skolen og præsterne.

B. H.

Sct. Knud Lavards kanonisation mindes

Den 8. november 1169 underskrev pave Alexander III den bulle, der kanoniserede Knud Lavard. Med biskop Hans L. Martensens tilladelse har udvalget, der beskæftiger sig med den danske helgen, besluttet at indbyde til en festandagt i Sct. Ansgars kirke, mandag den 10. november kl. 20. Andagtens forløb vil senere blive omtalt, bl.a. fremførelsen af de to fra Ring-

sted kloster stammende sekvenser. Når forhåndsmeddelelse allerede gives nu, så skyldes det ønsket om at give pastorater og foreninger mulighed for i deres planlægning at tage hensyn til denne begivenhed.

Kjeld Geertz-Hansen.

På valfart

i Sverige

Søndag den 7. september fandt den årlige rosenkransvalfart sted til Oskarström i Halland. Denne valfart, som blev startet for 11 år siden, samler katolikker fra hele Sydsverige, men også fra København og Helsingør kommer et stadig stigende antal deltagere. I år var der 72 fra Danmark – deriblandt mange St. Joseph søstre – af et samlet antal på 6-700.

Afrejsen fandt sted fra Tuborg havn kl. 8, og i Landskrona ventede to busser, som førte os til valfartens udgangs-

punkt. Fjelligime lidt nord for stad. Turen går gennem et stort og fjeldlandskab, helt forskelligt fra Danmark. Der stoppes op på Oskarströms skovkirkegård, hvor der bøn for de afdøde, hvorpå på den sidste rækker går syngende den lille katolske kirke. I Oskarström begyndte med det samme, men var også blevet 13.30. Messen var på latin. De fleste katolikker i Danmark er jo udlændinge. Efter en sen- der pause til den korte andagt Straks efter brød alle op. De fleste tog en lang vej hjem. Afstandene er jo noget større end i Danmark.

Hvad er det særlige ved valfarten til Oskarström? Der er ikke noget særligt til. Der er intet valfartens berømt eller bare gamle sted. Det er selve valfarten, som er det væsentlige. Næsten alle går ad stille skovveje, hvor træerne møder. Vi bad de tre og sang vore danske salmer (der blev brugt til stille meditation til skriftemål), der var ingen snakken i rækkerne. Det holdt nok til på den lange bus tur brug for lidt udholdenhed og brug for lidt tålmodighed, når turen bliver sen, når færgerne næsen af os, når den næste bus fuld og det er svært at få kop kaffe eller en kold øl, det som i fjor øsede ned på dens solen skinnede i Danmark var vejret det skønneste tur er altså en valfart for dem der er en rigtig valfart. De er ikke de bliver flere og flere for

ortsat fra side 13

encerne og paven. (Belgien, Tyskland, Østrig, Thailand, Ny Guinea, Krig, New Zealand, msgr. Hermark, Australien, msgr. Goody.)

- Desuden bør reformen og internationaliseringen af den romerske kurie samarbejdet inden for kurien tages til drøftelse. (Spanien, Skandinavien, Libanon, England.)

- Præsteembedet skal tages op til drøftelse: præstekaldet, uddannelsen, disciplinen, præstekabets indsætelse, cølibatet, nedlæggelse af præsteembedet. (Tyskland, USA, New Zealand, Østrig, msgr. Rusch, Thailand, msgr. Carretto, Indien, msgr. Gomes, msgr. Sundaram, msgr. D'Souza, msgr. Attukulam, Ceylon.)

- Synoden skal tage spørgsmål angående ægteskabet op til behandling: dissens, blandede ægteskaber, samt biskopkonferencernes og de stedlige biskoppers kompetence, for at biskopkonferencerne skal kunne handle ud fra ensartede principper. (Tyskland, Østrig, msgr. Rusch, Ceylon, USA, Tanzania, nye, biskopkonferencen for Stillehavsrådet, Australien, msgr. O'Collins, msgr. O'Donnell, Thailand, msgr. Carretto, Indien, msgr. D'Mello.)

En skandinavisk repræsentant på biskopsynoden i Rom bliver biskop John E. O'Donnell, der er formand for den nordiske biskopkonference.

ortsat fra side 5

te europæiske lande, fra Argentina, Canada, USA og fra Japan, og de fleste andre konfessioner var ligeledes repræsenteret. Fra Danmark deltog apanatist, cand.theol. Knud Ottosen og kandidatstipendiat, dominikanerpater Niels Rasmussen, begge fra Århus Universitet.

Ilkeborg:

er Joseph Stäubli S.J. fratrådte efter godkendelse på grund af alder sin stilling som sognepræst for menigheden ved Frue Kirke pr. 15. september 1969. Efter Josef Reymen O.Præm. tiltrådte pr. 15. september 1969 stillingen som sognepræst ved samme menighed. Efter Josef Reymen beholder indtil videre sin stilling som præst for menigheden ved Skt. Peters Kapel, Herning.

R.I.P.

BENT MARTENSEN

* 17/11 1936

† 16/9 1969

Mette og Kær Martensen

Bed for ham!

Lejlighed søges

af enlig, rolig dame - 2 til 2½ værelse med bad og altan i Lyngby-Taarbæk kommune.

Tlf. (03) 456 Hørve nr. 508.

Bendt Gravgaard

Isenkram en gros

Hobro - Tlf. (08) 52 15 44

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg

Telefon 21 01 97

Lev. til de katolske Institutioner

Svendborg Ligklademagasin

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen Svendborg A/S

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 18 20

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77

Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Veksekontor i banegårdshallen.

Løngåse afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch

(forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.

Tlf. (01) 14 24 62

Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger
Omlindbindinger

Chr. Hansens kødudsalg

Gl. Kongevej 163

København V.

Telefon Eva 6465 og 6466

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. A/S

K. K. L. Simonsen's eftf.
Frederiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 76 08

Kaffe - The - Cacao

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Altergang på Månen

Månen har altid været noget helt romantisk, indtil de amerikanske månemænd landede på Månen. En af astronauterne, Edwin Aldrin, fortæller om sin månelanding, at han var i stand til at foretage en altergang på Månen. Det er fantastisk, at det har været tilfældet, for der må jo også have været et og andet derudover at tænke på. Men denne altergang ville Aldrin have med. Efter en gudstjeneste hjemme indenturens havde præsten Dean Woodruff forrettet en speciel altergang for færden. Han gav astronauterne en miniature-kalk

med. Den var anbragt i landingsfartøjet sammen med en smule brød og vin. Og Aldrin siger: »Jeg ville egentlig godt have set, hvordan vinen løb, da jeg skænkede den under de forhold, men det var ikke relevant. Det var ikke, hvordan den kom i bægeret, der betød noget – det var, at den kom derned«.

Aldrin tog sin altergang på Månen – der hører nu alligevel et og andet til at kunne gøre det. Og han slutter: »En udfordring, en søgen, mennesker har brug for disse ting – og for trangen til at erkende, at vi alle tilhører Guds menneskehed.«

Det er faktisk noget, vi andre »dørlige« forstår – her har vi noget at høre hos den, der har tilbragt døgn uden for vor egen klode. Gud er dog med.

Bror Søren.

117. årgang af Katolsk Ugeblad 25. sep. 1969

Redaktion: Hans Jensen og
H. Roos (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Elli Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annoncøekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8–10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Pasolinis "Teorema"

Man må endelig ikke lade sig vildlede af den misvisende danske titel (»Skandalen i Milano«) og tro, at det bare er en ligegyldig italiensk film, der bedst forbigås i tavshed. Pasolinis sidste film behandler så væsentlige emner som religiøsitet og seksualitet, kærlighedens revolutionære magt eller måske en moderne Jesus-myte.

I de indledende sekvenser præsenteres vi for den rige borgerlige familie med far, mor, datter, søn og husholderske. Hver enkelt præsentation i sort-hvid. Samtidig med at der kommer farver på, dukker der pludselig en fremmed ung mand op i familiens kreds. Han ændrer ved sin tilstedeværelse alle de andres liv, og hver af de fem får et kærlighedsforhold til ham. Dette pludselige møde med kærligheden sprænger helt familiens borgerlige tilværelse, så da den unge mand rejser lige så pludseligt og umotiveret, som han kom, bryder de hver især sammen. Faderen forærer sin fabrik til arbejderne og klæder sig af på Milanos hovedbanegård, moderen hengiver sig til løse erotiske forbindelser, men plages samtidig af religiøs skyldfølelse, sønnen afreagerer som abstrakt maler, og datteren bliver knugende neurotisk. Den eneste, som bliver

i stand til at frigøre sig for sin egoisme efter kærlighedsoplevelsen med den fremmede, er husholdersken, som vender tilbage til sin hjemegn og dér udøver mirakler.

Handlingen er endnu mere skematisk i filmen end i dette referat. Den strenge komposition brydes af nogle tilbagevendende ørkenbilleder, som sammen med indledningsreplikken: »Herren brugte ørkenen til at bøje menneskene« gør den ellers så enkle opbygning problematisk. Fra antydninger af erotisk besættelse til påtrængende ørkenstorme, fra lidenskabernes fulde frembrusen til gold og trist ørken. I et netværk af religiøsitet og seksualitet oplever personerne kærlighedens gennembrud, men med deres forudsætninger og den fremmede yndlings forsvinden bliver det også til kærlighedens sammenbrud.

Det ville være fristende at betragte den unge mand, som bringer kærlighedens dimension ind i familiens liv, som en moderne Jesus. Det er klart at Pasolini ikke arbejder med en nytestamentlig Jesusskikkelse, men snarere tager den almindelige religiøsitetets billede af Jesus og spejler det i det borgerliggjorte menneskes længsel efter kærlighed. Jesusskikkelsen bliver hos marxisten Pa-

solini til en kærlighedsbringer, der b. går ind over scenen for kort efter forlade den igen. Den glødende og usviske (erotiske?) kærlighed, hver enkelt af dem oplever, får dem til at se de egen ondskab i øjnene, men bagefter forbliver de ude af stand til at realisere en kærlighed som den de lige har mistet. Enhver fortolkning af filmen kunne anklages for ensidighed, fordi forskellige aspekter er så tæt forbundt at man ved at vælge et af dem ud, uvkårligt overser andre nok så væsentlige faktorer. F.eks. kan en analyse af filmen som en moderne Jesus-lignelse h. få en til at overse opgøret med borg. lighedens falske værdier og manglen evne til at elske.

Pasolini har aldrig interesseret sig for de umærkelige klip eller de fi overgange, men alligevel hænger »Teorema« ganske godt sammen takket være en velvalgt musik (bl.a. Mozarts F. quiem) og nogle fortrinlige skuespill. præstationer. Om ikke andet kan filmen ses for sin umiddelbare skøn.

Ord er og bliver af en anden kategori end levende billeder. Derfor er problematisk at blive ved med at skrive og fortolke filmen. Den skal som et kuriosum kan nævnes, at den hjemland Italien er blevet totalforb. men inden da nåede den at få tilk. den katolske OCIC-pris ved Ver Festivalen. Og mon ikke også film Danmark vil komme ud for en lign. pluralisme.

Jakob Fra

Ung debat

Læs midtersiderne redigeret af selvstændig ungdomsredaktion

19/1969

forum

katolsk

Kirken og ungdommen. Så harmonisk som udtrykt på dette billede, er forholdet ikke. Imidlertid – hvorfor ikke også vise forsiden af medaljen?

UNG DEBAT

Tanken er ikke ny. Længe har den været tænkt. I lang tid er der blevet talt om det. Noget måtte der gøres. Under en eller anden form – men ikke lige meget hvad! Og periodisk var der tegn på opbrud, ja – endog handling. Men intet virkeligt skete. De gode viljer kom til kort, samtaler løb vild i abstraktioner og henvisninger. Tanker og ideer blev slået til vraggods i realiteternes brænding – og endte i ord, ord, ord!

Savnet var stærkt, og på trods af megen uformåenhet skete der et »mirakel«; formålet med behovet nedkom savnet med et initiativ: Det hændte, at nogen gik hinanden i møde, for første gang, virkeligt, livsnært. Og det blev ikke ved snakken. Resultatet endte med UNG DEBAT.

Derfor har dette nummer sine egne ungdomssider. Tør vi vove den påstand: At det skriver historie? – Fremtiden vil vise det. Under alle omstændigheder er der grund til glæde. Spændende og interessant bliver det. Forhåbentlig.

Helt nye kræfter skal nu stå deres prøve. Kræfter, der ikke er mærket af alderens og erfaringens eftertænksomme (og måske betænkelige) rynker, men kræfter, der besidder ungdommens ildhu og gejst. Forklaringen er, at der ikke blot er sket en fornyelse, men også en berigelse. Et væsentligt supplement: Ungdommens stemme.

UNG DEBATS redaktion består af tre unge mennesker, hvis navne er at læse på ungdomssiderne, midt i bladet. Den fungerer som en selvstændig redaktion, altså med sit forum i Katolsk Forum. (Ansvarlig over for preseloven er dog til enhver tid Katolsk Forums ansvarshavende redaktør.) Et nært samarbejde mellem UNG DEBATS redaktion og Katolsk Forums redaktion er naturligvis en forudsætning for, at et sådant teamwork vil bære frugt. Men UNG DEBATS linje vil blive tegnet af de unge, og ikke af os (pater Roos og mig).

Ingen ved bedre end en redaktør, hvor vanskeligt det er at lave et læseværdigt blad (og hvor utaknemmeligt det *overhovedet* kan være), – så ungdom, kend din besøgstid og lad os høre din stemme, hvis du da ikke har skreget dig hæns andre steder – eller forlængst tabt mælet.

UNG DEBAT vil komme én gang om måneden. Denne skulle nødig blive første og sidste gang?

Hans Jensen

Er udskiftningen af den czekoslovakiske kultusminister et varsel om nye forfølgelser?

Den 21. august, som var årsdagen for Warszawa-pagtlandenes besættelse af Tjsekoslovakiet, blev som bekendt markeret ved nye dramaer, skriver det franske blad »Informations Catholiques Internationales«. Hvordan er nu den katolske kirkes situation der i landet? Når man læser nedenstående brev fra Tjsekoslovakiet, ser man i hvert fald, at Karel Hruzas tilbagevenden som kultusminister (hvad han også var under Novotny) har givet anledning til en vis uro.

»I løbet af året 1969 har den katolske Kirkes liv i Tjsekoslovakiet udviklet sig langsomt, samtidig med at det opviser enkelte vigtige fremskridt. Den afspænding, der har været i gang siden januar 1969, er fortsat, og kun den kan få de kristne til at opgive deres berettigede forbehold over for de socialistiske magthavere.

Der har været arrangeret forskellige religiøse foranstaltninger for grupper af unge og voksne. De universitetsstuderendes sammenslutning »Vigilia« i Prag har udvidet sin religiøse virksomhed med foredrag med efterfølgende

de diskussioner, gudstjenester i St. Thomas Kirken, udflugter og socialt arbejde på hospitalerne.

»Den levende teologi«

Det er disse ca. 200 unges ønske at udstrække denne virksomhed til også at omfatte tiden uden for ferierne.

De offentlige foredrag om »den levende teologi« i Prag tiltrækker hver onsdag en opmærksomt lyttende skare af både katolikker og ikke-katolikker, der undertiden når helt op på 500 mennesker. Der har været holdt henved en snes foredrag om vor tids teologi af både tjsekske og udenlandske teologer (deriblandt K. Rahner, K. Tilmann, F. Klostermann), foruden at der blandt talerne har været ikke-katolske teologer og filosoffer (Hromadka, Soucek og marxisten Gardansky). En anden foredragsrække om det 2. Vatikankoncil er for tiden under forberedelse, og også her vil der blandt foredragsholderne være berømte udenlandske teologer. En tilsvarende foredragsvirksomhed er i gang i Brno, hovedstaden i Mähren. De tjsekske ka-

Paven fejrer messe med tjsekslovakiske biskopper.

tolikker får på den måde fornyet deres kristne erkendelse gennem diskussioner, som tit er meget livlige, men som foregår i en atmosfære af tolerance, søgen og åbenhed over for verden.

Prags teologiske fakultet ligger stadig i Litoměřice, og der er næppe noget håb om, at det igen vender tilbage til Prag. Professorernes antal er imidlertid blevet suppleret med seks kvalificerede fagfolk. 280 studenter har fulden første års studier ved fakultetets kateketiske institut og er nu efter ferien gået i gang med det andet.

Instituttet giver en solid uddannelse til lægfolk, der ønsker at udøve en pastoral aktivitet, for eksempel som kateketer. Det teologiske fakultet i Olomouc, som nu efter 18 års forløb har gennemgået en fornyelse, er gået i gang med sit andet år med første-, andet- og tredje-års studenter og opretholder ligeledes et kateketisk institut. I Bratislava har en del professorer genindført det teologiske fakultet, og der er håb om, at der bliver oprettet et nyt fakultet i det østlige Slovakiet. Dette fakultet kunne desuden være til gavn for den katolske menighed af græsk ritus, som blev genoprettet i fjor.

Er nye forfølgelser af Kirken nu undervejs? Det er et spørgsmål, mange czekiske katolikker stiller sig i dag som følge af de ændringer, der for nylig har fundet sted. I begyndelsen af juli måned i år nedlagde lederen af kultusministeriet, fru Kadlecová, sit embede, og et par uger senere fulgte to af hendes medarbejdere, dr. Hranicra og dr. Prokopic, hendes eksempel.

En foruroligende tilbagevenden

Derefter skete der noget, som man ikke havde anset for muligt, og det var, at den tidligere chef for kul-

tusministeriet, Karel Hruza, som var blevet afskediget i april 1968 på grund af sin undertrykkelsespolitik under Novotny-styret, igen vendte tilbage og overtog posten. Hans udnævnelse har vakt stor harme i kristne kredse. En af de ting, man især har bidt mærke i med hensyn til Hruza, er hans nære tilknytning til den tidligere formand for fredspræsternes bevægelse, Ployhar, som præsterne selv har taget afstand fra siden januar 1968. Hruza har endnu ikke tilkendegivet, hvilken linie han vil følge, men der er enighed om, at det i hvert fald ikke vil gavne regeringen, hvis han genoptager sit tidligere styre.

Fiasko

Den fiasko, den stalinistiske politik i religiøse anliggender har haft, og den uheldige rolle, visse præster har spillet, er for nylig blevet skildret i en artikel af Y. Raduchova om udviklingen af forholdet mellem kirke og stat i årene 1948-1951 i »Tidskriftet for socialismens historie« (Prag 1969, nr. 1). Denne artikel, som er påfaldende nøjtern, henholder sig til hidtil ukendte kilder og især til det kommunistiske partis arkiver. Den slutter med ordene: »Kirken er slået, men staten har ikke båret sejren hjem.« Vil man drage lære af det, der er sket?

Blandt ofrene for det stalinistiske regime i Tjekoslovakiet var der mange katolikker, som blev dømt for deres religiøse aktivitet. Først i fjor blev de ordensfolk, der blev dømt under den første skueproces i april 1950, rehabiliteret. Blandt dem var den berømte franciskaner, dr. Urban, jesuiternes provincial Silhan, redaktøren for »Katolické Noviny«, Mikulasek, samt biskopperne af Trocha og Otcenacek. I 1969 er yderligere dom-

Fortsættes side 19

NOTES BLOKKEN

Med et blink i øjet sagde en af mine venner for nylig til mig: »Det er i grunden mærkeligt. Mine kolleger accepterer mig vel nok som intelligent. Men jeg regnes ikke blandt de intellektuelle.« Der findes altså i folks bevidsthed i dag en forskel mellem intelligent og intellektuel. Hvad mener man egentlig, når man siger, at et bestemt menneske eller en bestemt gruppe af mennesker hører til de intellektuelle? Naturligvis sigter man dermed til et menneske, der er i besiddelse af en vis almindelse og ejer kritisk sans. Men dermed er det afgørende endnu ikke sagt. En akademiker hører f.eks. ikke uden videre til de intellektuelle. Et menneske regnes først for intellektuel, når han indtager en bestemt kritisk holdning over for det bestående system i samfundet eller i Kirken. Han må først og fremmest være imod det, man i dag kalder »establishment«. Den intellektuelle er i vor tid karakteriseret ved sin kritiske afstandtagen, sit principielle forbehold over for institutionerne. Man identificerer sig ikke med dem. Man er ikke indforstået med dem. I tide og utide ytrer man dette ubehag og har en tendens til at gøre sig bemærket i offentligheden. Man vil provokere og derved foranledige en bevidsthedsændring i samfundet eller i Kirken.

Den moderne intellektuelle type kan derfor ikke definere sig selv, men kun ved det, den protesterer imod. Den er i sit væsen altid »imod noget«. Dens time kommer, når den står ansigt til ansigt med et samfund eller en stat, der foragter den menneskelige værdighed og undertrykker den. Her har den intellektuelle sin store opgave. Marcuse har ret: her

hjælper kun »den store vægning«. Hvad ville menneskeslægten være uden disse intellektuelle i en ikke fjern fortid – og også i vor egen tid?

Det er de radikale non-konformister, de nejsigere, som intet samfund kan undvære. Men den intellektuelle vender sig i dag også mod Kirken. Naturligvis må man straks indrømme, at der i Kirkens historiske og institutionelle skikkelse findes ting og forhold, som ligefrem tvinger til protest og kritik. Men for at kunne protestere og kritisere, må man i forvejen identificere sig med Kirken, ja elske den. Man kan ikke hidføre en mentalitetsændring ved pressionsgrupper, kampafstemninger og protestoptog. Vi kan lære meget af vore helgener. Frans af Assisi, Ignatius af Loyola, Charles de Foucauld, Johannes XXIII har set Kirkens historiske skavanker. Men deres ofte lidenskabelige kritik af disse forhold var forbundet med en uselvsk indordnet sig under Kirkens hierarkiske institution. På det 1. Vatikankoncil har en af de mest frimodige modstandere af ufejlbarhedsdogmet, John Henry Newman, mange gange givet udtryk for den overbevisning (og også praktiseret den), at kritik af Kirken uden principiel beredvillighed til lydighed nødvendigvis må forblive steril. Hos Teilhard de Chardin, som i årevis måtte døje misforståelser og modgang, berømmer hans biograf »det fuldstændige fravær af oprør« (»absence complète de révolte«). Det samme gælder Henri de Lubac, som i årevis måtte leve »i skyggen«. Efter at være afsat som professor skrev han sin bog »Meditationer over Kirken«, som

Fortsættes side 21

Selvmodsigende koncillogik?

Anden og afsluttende del af kardinal Lorenz Jaegers bidrag til diskussionen om det afgørende punkt i den kirkelige fornyelse.

Kirke som mysterium

Ligesom det er tilfældet med ethvert mysterium i den kristne tro, erkender den teologiske refleksion også kun Kirken i skikkelse af et paradoks, der kan udsiges i dialektiske udsagn. Kirken er på den måde både guddommelig og menneskelig, synlig og usynlig, historisk og eskatologisk. Uden Helligåndens usynlige medvirken ville Kirken blot være en jordisk sociologisk faktor som så mange andre. Uden de synlige sakramenter ville den frelse, som de formidler, kun være en idé. I samme dialektiske spænding står udsagnet om Gudsfolket i forhold til udsagnet om Kirkens hierarkiske struktur, og på samme måde forholder det sig med kollegialiteten og primatet.

Koncilet begynder sin fremstilling af Kirken med at fastslå, at Kirken er et mysterium. Den kan hverken beskrives fyldestgørende i begreber eller i billeder. Så meget mere må man gøre brug af en rigdom af bibelske billeder og begreber. I det forberedende skema fra den teologiske kommission lå tyngdepunktet på billedet af Kristi legeme, således som det var forklaret i rundskrivelsen »Mystici Corporis«. Også den førkoncilære betænkning fra bispekonferencen i Fulda 1960 er inspireret af læren om Kristi mystiske legeme. Den endelige konstitution lægger mere vægt på aspektet om Gudsfolket. Denne måde at se Kirken på har eftervirkninger i alle konstitutionens kapitler og har også indflydelse på de andre koncildokumenter. Med dette som udgangspunkt forklarer koncilfædrene også det almindelige præstedømme, alle døbtes fællesskab, og forkaster dermed en radikal forskel mellem forskellige klasser af kristne. Men det ville på den anden side være forkert ensidigt og snævert at bestemme Kirken som »Gudsfolket«, da man dermed ville søge at ind-

føje den i et system af kategorier. Kirken er Gudsfolket, men den har også helt andre dimensioner. Et forsøg på at skitsere den katolske lære om Kirken efter samme mønster som en menneskeskabt forening er ensbetydende med en ekklesiologisk rationalisme, der står i modsætning til Kirkens hemmelighedsfulde karakter og hele traditionen i Bibelen og hos kirkefædrene. – Et videre forsøg på at skitsere den katolske kirkelære efter samme mønster som hos protestantiske dogmatikere er hverken et fremskridt eller et økumenisk initiativ. Man bør på det punkt opmærksomt lytte til ortodoksiens stemme.

Spændingen mellem polerne

Problemet om spændingen mellem polerne, dvs. mellem Kirken som Guds folk og dens hierarkiske struktur, så man allerede tydeligt i Enhedssekretariatet under forberedelserne til concilet. I april 1961 afgav sekretariatets plenarforsamling under forsæde af kardinal Bea et udførligt votum, der blev offentliggjort i festskrift til biskop Hermann Volk »Martyria - Leitura - Diakonia« (Mainz 1968, s. 386-398). De enkelte punkter i dette dokument omhandler følgende: Kirken som mysterium – Kirken som de troendes fællesskab og som Gudsfolket – Kirkens enhed – Kristi kongelige herredømme i Kirken – Embede og fuldmagt i Kirken – Oprindelse til og målsætning for de kirkelige embeder – Apostolat og bispeembede – Biskoppens embede og autoritet i den enkelte kirke – Det universelle embede og fuldmagten hos bispekollegiet forenet med dets overhoved – Paven som centrum for det apostoliske fællesskab, hans embede og hans prærogativer – Pavens læreembede i dets overensstemmelse med hele Kirken – Patriarkerne.

I Enhedssekretariatets votum var den komplementære dialektik: »Gudsfolket – den hierarkiske struktur« ligefrem ledemotivet i alle udtalelser.

Helligånden

Koncilkonstitutionen »Om Kirken« viser Kirkens paradoksi, dens enhed og mangfoldighed. Over hele verden er Kristi ene og eneste Kirke udbredt. Dens enhed er dog ikke det samme som ensformighed. Enheden må ikke ofres for mangfoldigheden, ligesom mangfoldigheden ikke må ofres for enheden. Det er en dobbelt komplementær rytme, hvori enheden optager mangfoldigheden, og mangfoldigheden knyttes sammen i enheden. Biskoppernes kollegialitet er uløseligt forbundet med Peterembedets primat. Hvis en af disse poler bliver ensidigt overbetonet, lider helheden. Det andet Vatikankoncil har erklæret: »Eftersom dette kollegium er sammensat af mange, udtrykker det mangfoldigheden og universaliteten i Gudsfolket; eftersom det er forsamlet under et overhoved, fremstiller det enheden i Kristi hjord. Inden for rammerne af dette kollegium virker biskopperne med egen fuldmagt til bedste for deres menigheder, ja, for hele Kirken, hvis organiske struktur og enighed Helligånden bestandig styrker« (Konst. nr. 22).

Vigtig er henvisningen til Helligånden. Det er umuligt her at nå frem til absolutte afgrænsninger. Det er ikke muligt at fastlægge forholdet mellem kollegialitet og primat i alle juridiske enkeltheder, for begge dele hører uløseligt sammen og danner en levende, dynamisk og aktiv enhed. I denne sammenhæng vil jeg gerne gøre de ord, som kardinal Suenens udtalte den 10. juli 1969 i Chur, til mine: »Jeg stoler på Helligånden, der virker i går, i dag og i morgen . . . En sådan aktiv grundindstilling hviler på tilid til Helligånden, der bistår apostelkollegiet, og som er til stede iblandt os i form af bispekollegiet.«

Kollegialiteten

Hertil vil man måske indvende, at det andet Vatikankoncils udtalelser netop på dette punkt har en stærkt juridisk karakter, da man har forsøgt at omskrive og afgrænse pavens og bispekollegiets fuldmagt til retsgyldige beslutninger. Det er sandt, at den såkaldt »konservative« fløj af koncilfædre krævede sådanne juridiske omskrivninger af kollegialiteten, fordi primatets urørlighed lå dem på sinde. Presse, radio og fjernsyn har skældt disse koncilfædre ud for at være urokkelige og reaktionære. Var det berettiget? For at forstå disse biskopper, må man tænke på, at ordet »kollegium« ud-

trykker koncilets fortolkende tillæg til den Hellige Skrifs tekster. Det har ærkebiskoppen af Palermo, Kardinal Ruffini, og andre biskopper fra denne fløj ofte henvist til. Der var tvivl om, hvorvidt man gennem udsagnene om apostelkollegiet og det efterfølgende bispekollegium havde foretaget en uberettiget tilføjelse til det, der var ment i den hellige Skrift. Denne tvivl forbandt sig hos de »konservative« med bange anelser, der trængte sig på i forbindelse med det første Vatikankoncils debatter om kollegialiteten. Dengang havde man afgrænset den katolske lære fra det 17. og 18. århundredes protestantiske opfattelse, som vi finder den hos f. eks. Heineke og Grotius. De opfatter Kirkens kollegiale forfatning således: Kirken er et »kollegium« i den forstand, at den er et fællesskab af egentlig ligeberettigede, der selv opstiller deres fællesskabs forfatning og grundstrukturer. Kirken skulle altså være som en forening, der vælger sig en bestyrelse, hvor alle medlemmer principielt har de samme rettigheder.

Konstitutionen om Kirken en trosbekendelse

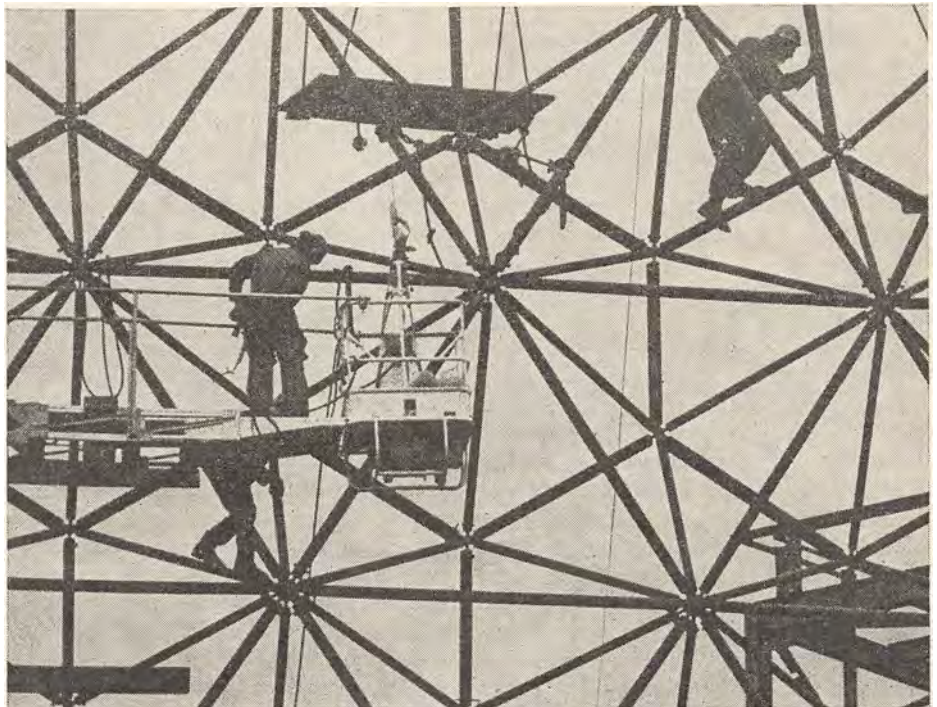
En sådan opfattelse af kollegialiteten i Kirken afviste det første Vatikankoncils fædre med rette. Men på det andet Vatikankoncil drejede diskussionen om kollegialiteten sig om noget helt andet, nemlig overhovedet ikke om den almindelige »kollegialitet« mellem Kirkens enkelte lemmer, men kun om biskoppernes stilling, hvorved Peters efterfølgers specielle opgave blev nævnt samtidig. Kirkens hierarkiske struktur var altså

ikke blevet berørt, – den var tværtimod en forudsætning, der blev udtrykkeligt bekræftet. Koncilet hæftede ikke ensidigt sine udsagn på begrebet »collegium«, men brugte om det samme også »ordo« og »corpus«. Dermed har man villet sige, at begrebet »kollegium«, der er hentet fra det juridiske sprog, kun analogt kan gengive det, der menes med det i Kirken. Kirkens forfatning og struktur er af en særlig karakter og lader sig ikke dækkende gengive med udtryk fra civilretten som f. eks. monarki eller demokrati.

I overensstemmelse med koncilets tanke må man hellere undgå ordet »kollegium«, når man taler om biskoppens forhold til præsterne og alle de troende eller præstens forhold til alle de troende. Hvad der i denne sammenhæng er ment, har koncilet behandlet i udsagnene om Gudsfolket, om dåben, der skaber den almene grundlæggende lighed mellem alle Kirkens medlemmer, og endelig i teksterne om de troendes almindelige præstedømme. Alle disse udsagn står på den anden side i en dialektisk polaritet til Kirkens hierarkiske struktur. Udtrykket »hierarki« blev først almindeligt brugt under indflydelse af Pseudo-Dionysios. Koncilet har tydeligt understreget, at der dermed menes embeder.

Al uro og krisestemning drejer sig til syvende og sidst om, hvordan man ser på selve koncilet. Her er konstitutionen om Kirken som det egentlige midtpunkt for alle koncildokumenter af afgørende betydning. Igennem tre år har biskopper og teologer med intens hengivelse udarbejdet teksten ord for ord. Konstitutionen er en trosbekendelse for den katolske

Fortsættes side 9

Kirkens struktur lader sig ikke dækkende gengive med udtryk som f.eks. monarki eller demokrati.

Legfolket - Biskopene

Noen betraktninger etter den Nordiske Bispekonferansen i juli

Av Baby Johannessen

Den rapport som fremkom etter den Nordiske Bispekonferansen i juli i år (v/biskop Gran), gir grunn til eftertanke, og bør ikke gå over i glemselen. Som vi legfolk i våre fornyelsesbestrebelse er avhengig av geistlighetens medvirkning, er det viktig for geistligheten, in casu våre biskoper, å vite at et våkent legfolk støtter opp om *deres* arbeide. Et gledelig tegn er det at våre nordiske katolske biskoper synes å ha funnet frem til et »dyptgående enighet om alle vesentlige punkter« i sin stillingtagen til den kommende Synodens opplegg. Dette er uhyre viktig. Når biskop Taylor fremlegger den nordiske bispekonferanses betenkninger for Synoden, vil biskopen kunne gjøre dette med styrke -, den styrke saklig enighet på hjemmeplanet gir utad.

Vi legfolk vet ikke hvori våre biskopers stillingtagen til de aktuelle saker består, men når det er oppnådd enighet, kan vi regne med (ut fra vår smule kjennskap til biskopenes holdning ellers) at standpunktet hverken er erkereaksjonært eller anarkistisk, men moderat og fornuftig.

Ansvarlig utvelgelse

Vi legfolk, og særlig da pressefolkene iblant oss, bør merke oss følgende i biskop Grans referat: »... så er den Nordiske Bispekonferanse den første til å beklage at materien skal behandles med absolutt diskresjon. Det turde være kjent at vi har gjort innvendinger mot denne fremgangsmåte, fordi vi vanskelig kan innse hvorledes biskopene skal kunne drøfte materien med sine forskjellige rådsorganer, noe som jo generelt anbefales av Vatikankonsilet og som blir stadig mer selvfølgelig.«

Her kan vi nordiske katolikker glede oss over to ting: Våre biskoper liker

ikke Kirkens overdrevne hemmelighetskremmeri og sist, men ikke minst, våre biskoper vil ha anledning til å drøfte sakene med sine råd - det vil i realiteten si: dertil kompetente legfolk (og/eller presteskaper - søstre). Vi må forstå denne klare tale riktig. Hva det første angår må vi journalister iblant styre vår skrive- og opplysningslyst - og det gjør vi da sannelig også. Ikke *alt* vi vet om Kirkens indre anliggender kommer på trykk. Ikke *alt* vi selv mener eller som andre lar oss vite at *de* mener, blir ført på papiret for en større leserkrets. Pressefriheten innebærer en ansvarlig utvelgelse.

Norden som formidler

Hva det andre angår, rådslagningen, må vi legfolk forstå hva det innebærer og simpelthen *forberede* oss på det nye ansvar å *kunne være* våre biskopers rådgivere. Man blir ikke en god konsulent uten innsikt i hele materien, dvs. i hele Kirkens problematikk etter Det II. Vatikankonsil. *Samtidig* som man på sitt spesielle arbeids- eller virkefelt i samfundet har den fornødne kompetanse til å uttale seg. Dette betyr ikke at det bare er toppkapasitetenes råd biskopene gjerne skulle ha, men også den vanlige katolikkens -: arbeiderens, funksjonærens, husmorens, ungdommens påminnelse og svar.

Imidlertid er det én uttalelse i rapporten fra den Nordiske Bispekonferanse jeg vil fremheve spesielt, idet dette har en appell til alle de av oss nordiske katolikker som ut fra yrke m.m. er kommet inn i et mere aktivt, internasjonalt engasjement i Kirken. Det heter fra biskopene: »Vi er en liten bispekonferanse, dog er vi klar over at den pluralistiske verden vi lever i her i Norden på mange måter er symptomatisk

for hva som i en kanskje nær fremtid vil bli vanlig for mange andre land. Vår kontribusjon kan, tror vi, ha en viss betydning sett under denne synsvinkel.« (Uthevet her.)

Dette er en invitt til oss aktive legfolk som vi bør henge i glass og ramme over vårt arbeidsbord! Selv har jeg, ut fra mitt yrke, kontakt med internasjonale katolske organisasjoner, hvor jeg selv fremlegger eller formidler - på økumenisk grunn - skandinaviske synspunkter - det gjelder spørsmål fra arbeidsliv, sosialpolitikk o.s.v. Forløbig i liten målestokk, - men hvis *alle og enhver* som har anledning, gjør sitt, slår det ringer i vannet. Vi *har* i Norden noe å bringe videre på dette felt, og vi *bør* gjøre det. Ikke bare enkeltvis - vi bør også finne frem til et skandinavisk samarbeide mellom katolikker for nettop slike internasjonale fremstøt. Vi skal være klar over at våre opplyste trosfeller i f.eks. latin-europeiske og latin-amerikanske land og i u-land *trenger* oss og etterlyser vår støtte.

Legfolkets bidrag

Efter den klare tale fra våre biskoper kommer jeg for min del ikke lenger til å lytte til enkelte katolikkens innvendinger (ut fra behagelighetshensyn?): »Se på verdenskartet. Tror du virkelig lille Norden kan gjøre sin innflytelse gjeldende i verdensmålestokk, - er du så naiv?«

Ja, så naiv er jeg, efter at jeg fikk delta ved legmannskongressen i Roma i 1967. Vi *var* en del skandinaviske delegater som hadde en finger med i spillet, både åpent og bak kulissene, for at kontroversielle saker *ble tatt opp* og belyst, og for at enkelte resolusjoner *ble så fremskrittrettede som de ble*. Noe som

Ikke alt vi ved om Kirken indre anliggender kommer på tryk.

fortsatt skaper og vil skape bølger i Kirken – heldigvis.

Vi er opplyste mennesker med demokratiske tradisjoner (NB. – dermed ikke være sagt at vi er *bedre* mennesker!) – ut fra *det* må vi la vår røst høre blant trosfeller i en internasjonal sammenheng.

Også vi kvinner! Jeg håper vi snart får gang i et nærmere samarbeide oss nordiske katolske kvinnesakskvinner imellem – som vi underhånden har drøftet. Når våre hjemlige katolske kvinneforeninger ikke helt har kjent sin besøkestid, etter Det II. Vatikankoncilis opplegg, må de enkelte aktive kvinner i Skandinavia gjøre det, for ut fra en mere samlet skandinavisk erfaring å gjøre fremstøt innenfor den internasjonale katolske kvinneunion! Oppgavene og utfordringene er legio.

Andre legfolk kjenner problematikken omkring den kristne kultur i det pluralistiske samfund eller ungdommens problemer i en diasporasituasjon o.s.v. *Legfolkets* bidrag kan her ha den sam-

me betydning som biskopenes. Det som er av *uhyre stor viktighet* i dette er at biskopene er kommet oss legfolk til *unnsetning!* Vi behøver ikke lenger i vår utålmodighet å gå inn på geistlighetens enemerker i utrengsmål og tordne mot Pave og kardinaler og episkopat for å vekke hierarkiets samvittighet. Det kan vi nu trygt overlate til teologene. Istenfor bør vi legfolk perfektionere oss på våre *egne* felt – og orientere oss om våre lege trosfellers problemer i land med ufrihet – i øst såvel som i vest, og gi *vår* kontribusjon til en bredere opplysning om frihet og demokrati og menneskerett på legmannsplanet. Dette tar tid – vi må iblant ofre både ferie og fritid og fornøyelser på fellesskapets alter – men er det ikke dertil vi er kallet?

Gjensidig tillit

La oss katolske legfolk i Norden stoppe opp et øyeblikk (prester og søstre likeså), – la oss gå i oss selv og ta imot biskopenes utstrakte hånd. La oss

ha gjensidig *tillit* uten all den mistenkeliggjørelse som har sinket fremskritt-arbeidet i Kirken. Uten vår tilslutning arbeider selv våre biskoper forgjeves, skulle jeg anta. Uten biskopenes positive medvirkning, blir vår legmannsinnsats for Kirken hengende i luften. For den som måtte frykte status quo av et slikt »samarbeide«, vil jeg svare at såvel biskopene som legfolket vil få rikelig anledning til å sette argusøyne på hverandre i tiden som kommer! Jeg slutter derfor med å citere en sats i rapporten fra den Nordiske Bispekonferanse som også kan gjelde for alt aktivt legmannsarbeide i Norden som har et universelt siktepunkt: »Vi mener den verdifulle tid vi må bruke på spørsmål som angår hele Kirken, på tross av at den kan synes å kaste lite av seg for vårt nordiske område, er av vesentlig betydning.«

Kristendommen og revolutionen

Et nyt emne er dukket op blandt de kristne. Det hedder revolutionsteologi. Hvis vi tænker på tidligere tiders kristne indstilling over for revolutionære bevægelser, må vi vist blive overraskede, når der nu er opstået et nyt område inden for teologien, som beskæftiger sig med revolutionen og dens forhold til kristendommen. Vil man være med i diskussionen og på højde med emnet, må man søge oplysning. Denne oplysning kan findes på en udmærket måde i bogen »Diskussion zur Theologie der Revolution«, som lige er udgivet af Ernst Feil og Rudolf Weth. Ernst Feil er en af mine lærere fra Münster og en nær medarbejder hos prof. Joh. B. Metz, som er en foregangsmand i katolsk teologi. Metz, som desværre ikke selv har et bidrag i denne bog, er skaberen af en »politisk teologi«. En sådan politisk teologi er vel en af forudsætningerne for revolutionsteologien og skal ikke forstås som en kirkens magtteologi eller magtpolitik. Den politiske teologi forstås derimod som en kritisk bevægelse, som ud fra Bibelens budskab om Guds rige vil vise, at kirken og Gudsfolket bør optræde som de fattiges og undertryktes fortalere og bekæmpe ideologiernes menneskefjendtlige holdning. Ud fra denne forudsætning kan vi godt forstå, at en diskussion omkring revolutionsteologien er opstået i den politiske teologis kølvand. Af den grund skal vi henvisse til Ernst Feils bidrag: Fra den »politiske

Fortsættes side 23

Debatten inden for de kristne kirker i dag drejer sig for en stor del om forholdet mellem det, man undertiden kalder den vertikale og den horisontale dimension. Sagt med andre ord: Er kristendommen først og fremmest et spørgsmål om menneskets forhold til Gud – eller om dets forhold til medmenneskene? Svaret er naturligvis, at den angår begge disse forhold, og at de i et kristent perspektiv ikke kan skilles fra hinanden. Men eftersom den gængse kirkelige fromhed i lange tider mere eller mindre ensidigt har betonet det førstnævnte forhold (spørgsmålet om synd og nåde, om frelsesvished og helligelse osv.), møder man nu en tendens til lige så ensidigt at fremhæve den tidligere underudviklede bevægelsesretning fra menneske til menneske, som om ikke også den afhang af den vertikale bevægelse, bevægelsen mellem Gud og mennesket.

Troværdigt vidne

Midt i de stadige svingninger frem og tilbage mellem disse to yderligheder, hvor man altid nidkært kommer til at kaste et eller andet barn ud med en sjat badevand, fryder man sig hver eneste gang, man hører en røst, der minder om begge disse sandheder og ikke bare om en af dem. Man kan ganske vist også blive stillet over for fade påmindelser, tilskyndelser til at finde frem til en ligevægt, der er ensbetydende med lunkenhed og stilstand, – de kommer fra den åndelige spidsborgerligheds lakajer, og det er jo ikke lige netop det, jeg mener. Nej, den appel, der får en til at adlyde, kommer ikke fra middelmådighedens magelige balanceren, – den udspringer af en lige dyb, lige vital og lige dramatisk oplevelse af begge yderligheder. Kun den, som virkelig i sit eget væsen har oplevet fornemmelsen af de modsatte polers uforenelighed kan være et troværdigt vidne om, at enheden eksisterer.

Greta Hofsten

Et sådant troværdigt vidne møder man i den svenske forfatterinde Greta Hofstens for nylig udkomne bog *Samtalsvis* (Bonniers, sv. kr. 29,50). I den mærker man spændingen mellem vertikalt og horisontalt indtil sønderlidelse, – der møder man den smerteligt ægte ligevægt, som finder sin form i korset. »At våge i Getsemane og at leve i verden med åbne øjne er en og samme sag ... Så snart jeg hæver mit blik og ser menneskene, er det, som om hjertet af en ukendt magt blev slynget så langt bort som overhovedet muligt og opdager, at det er i mørket, udenfor ... Derude, hvor Kristus ikke bekendes, ja ikke

En svensk Simone Weil

»At våge i Getsemane og at leve i verden med åbne øjne er en og samme sag ... Så snart jeg hæver mit blik og ser menneskene, er det som om hjertet af en ukendt magt blev slynget så langt bort som overhovedet muligt og opdager, at det er i mørket, **udenfor** ... Derude hvor Kristus ikke bekendes, ja ikke engang kendes. Og følelsen: der vil jeg være, der hører jeg hjemme. Og jeg fatter ikke hvem jeg skulle møde der, hvis det ikke skulle være Kristus«

engang kendes. Og følelsen: der vil jeg være, der hører jeg hjemme. Og jeg fatter ikke, hvem jeg skulle møde der, hvis det ikke skulle være Kristus.« – I de her anførte sætninger har vi faktisk et resumé af hele bogen og dens budskab.

Men bogen rummer samtidig, hvad man vel kan kalde en sjæls historie, og afspejler en udvikling, som ganske vist kun spænder over tre år – begyndende med vendepunktet tilbage til den kirke, forfatterinden mange år tidligere havde forladt. Tre år – og alligevel en mærkelig »fuldstændig« udvikling, fristes man til at sige. Samtidig er det jo sådan, at et menneskes indre udvikling følger en slags spiral: hver enkelt drejning er total, – den kan være bredere eller smalere, og den kan gennemløbes hurtigere eller langsommere, men udgangspunktet og slutpunktet ligger på forskellige planer. En sådan drejning er det, der skildres i Greta Hofstens bog.

Som et spring ud i det tomme rum

Det første stadium er tøven over for det afgørende skridt, som snarere opleves som et spring ud i det tomme rum, hvor alternativet er et dødbringende fald eller troens opfyldelse: at der er nogen, der tager imod en. Det er også det stolte »fuldvoksne« menneskes modvilje imod at blive modtaget »udelukkende af nåde«. – Når springet så godt og vel er taget, begynder et analyserende stadium: det er ens egne motiver såvel som de store målsætninger, der nu granskes med lup. Her giver Greta Hofsten bevis på en bemærkelsesværdig evne til at trænge ind i tingenes inderste væsen, som undertiden leder tanken hen på Simone Weil, f.eks. når hun sætter fingeren på den selvmedlidenhed, der gemmer sig bag en sentimental medfølelse, eller når hun retter søgelyset mod den krævende kærlighed, som forlanger, at du skal opfylde alle de forventninger, jeg stiller til den, jeg har udvalgt til at elskes af mig. – Denne evne til at trænge ind i tingene drives så vidt, at den forskrækker: analysen kan blive destruktiv (den kan også i mindre vellykkede øjeblikke blive så kompliceret, at der kommer de snurrigste abstraktioner ud af det), ærlighedskravet kan drives til døde. Måske aner man her også et luthersk overjeg, som kræver, at ydmygheden skal fornægte alt godt hos jeget ...

Fuldbyrdet kredsløb

Men til sidst ser det ud til, at alt dette indgår som led i et udviklingsmønster. Netop fordi analysen truer med at blive en analyse til døden, må den lide skibbrud, og det sker også i den sjælens

mørke nat, hvor selve eksistensen drages i tvivl i en »oplevelse af døden«. »Oplevelsen var fuldstændig udramatisk, men bare ulideligt nærværende, virkelig. Og gennem dens nærværelse og virkelighed blev jeg nærværende og virkelig, fik jeg eksistens.« Dette er nyfødselens kredsløbet er fuldbyrdet, man befinder sig igen ved udgangspunktet, men på et andet plan, et uigenkaldeligt andet. »Nu tror jeg ikke, der er noget andet, der angår mig, end at Gud er i alting, og at Kristus er opstanden og lever. Og dermed angår alt mig.«

»Gud dør med jer ...«

Før dette slutpunkt – der samtidig optræder som indledningen til et nyt kredsløb i spiralen – ligger der væsentlige stadier, som jeg her ikke er kommet ind på: en langvarig, muligvis kronisk sygdom med svære smerter: gennemførelsen af en radikal beslutning om ligesom Zakæus at give halvdelen af sine indkomster til mennesker i nød: vanskeligheden ved at tilpasse sig i en kirkelig sammenhæng. Det er vigtige aspekter i en religiøs udvikling, fordi de giver den dens egentlige placering i virkeligheden: »åndeligheden« er rodfæstet i barske realiteter. Det hører til selve sagens natur, at dette liv i højeste grad er præget af den tid, vi lever i, og dens nød og elendighed: den horisontale indstilling er betinget af en overordentlig stærk bevidsthed om verden. Når denne bevidsthed på det horisontale plan krydses af troens vertikale lys, ser det sådan ud: »Pigebarn, du, som bløder på Vietnams rismarker, negeryrngling, som piskes til døde i Kansas City, indiske moder, som ikke har mælk til dit nyfødte barn, olding, hvis sidste forbandelse kvæles af kulden under en bro i Paris, I er ikke alene. Gud dør med jeg og for jer hver eneste dag.«

Vi har nævnt Simone Weil. Greta Hofsten forekommer mig at være den svenske forfatterinde, som er kommet hende nærmest både i sin evne til at trænge ind i det religiøse, i den tragiske oplevelse af fællesskabet og i sandhedskravets ubønhørlige konsekvens. *Samtalsvis* er en bemærkelsesværdig – og allerede nu uundværlig – bog.

Gunnel Vallquist

Selvmodsigende koncillogik?

Fortsat fra side 5.

Kirke, der var samlet og repræsenteret på konciliet, – den er grundlaget for Kirkens forkyndelse og åndelige fornyelse.

Kirkekonstitutionen indtager således førstepladsen blandt alle lærerembedets udtalelser i nyere tid. Ganske vist skal konstitutionen ikke give en afsluttende dogmatisk helhedsfremstilling af Kirken. Konciliet vil heller ikke fremlægge en lære, der ikke skulle kunne forbedres i de enkelte formuleringer og citater. Konciliet vil tværtimod lade vejen åben for et videregående studium af kirkelæren på baggrund af den Hellige Skrift og den apostoliske tradition. Virkeliggørelsen af et koncil er mere end blot en juridisk akt. Den kræver ofte en længere historisk periode, som vi kender det fra tidligere konciler. Mens den står på, kan hæmmende faktorer også gøre sig gældende, og naturligvis findes der også sådanne i dag. Den største hæmsko synes for mig at være den anskuelse, at koncildokumenternes indhold ikke betyder så meget for os, de skal blot være en almindelig impuls til fornyelse og reform. I realiteten er de en vældig drivkraft til reform, men det dynamiske i dem går i en bestemt retning og skal komme til udfoldelse gennem koncildokumenternes indhold.

Presse, radio og fjernsyn vakte og vedligeholdt ganske vist interessen for koncildebatterne i kraft af en betydelig information. Men desværre lykkedes det ikke meddelelsesmidlerne at give en overbevisende fremstilling af koncilbeslutningernes kontinuitet med skrift og tradition. Derved kom konciliet snarere til at fremtræde som et stort opbrud, ikke som en evolution, men snarere som en revolution. Det er en af grundene til, at mange, der ventede med begejstring, følte sig skuffede, da koncildokumenterne endelig forelå og blev offentliggjort. Man talte alt for letsindigt om kompromiser, som havde virket, at de såkaldte »fremskridtsvenlige« kun delvis havde kunnet komme til orde med deres mening, der alene var den rigtige. At man derved misforstod hele dialektikken og dynamikken i koncildebatten, er en helt anden sag.

Vanskeligheden ved at fremlægge koncilets resultater ligger i deres sammensatte natur, i deres dialektiske karakter og endelig i deres rigdom på ideer, hvis leddemotiv overalt slår igennem. Konciliet bestræbte sig hele tiden for ikke at sige noget nyt, medmindre dette nye var forbundet med skriften og traditionen. Koncilets nyheder og deres dynamik er derfor ikke iøjnefaldende, og koncilets erklæringer har skuffet de entusiaster, der havde ventet et virkeligt opbrud. Konciliet har ikke skabt en ny kirke, og fornyelsen, hvor dybtgående og dynamisk den end kan være, følger sig ind i kontinuiteten og identiteten med Una Sancta Catholica et Apostolica Ecclesia.

Om at spise og drikke

Mit kød er virkelig en spise . . .

Mit blod er virkelig en drik . . .

Synoden har med overvældende flertal bedt biskoppen om at arbejde for en udvidelse af de allerede eksisterende muligheder for at få kommunionen under begge skikkelser. Måske er der dem, der vil spørge, om der ikke havde været vigtigere problemer at drøfte.

Detaljer, som ikke er uden betydning

En muselmand sagde engang til en katolik: »Jeg bryder mig ikke om jeres religion, for jeres præster vender ryggen til menigheden, og når de drikker, gør de det alene.« Det kan måske se ud som en meget overfladisk bemærkning, men det er også muligt, at vanen gør os blinde for de ydre tegns betydning. Tænk bare på, hvordan bænkerne i vore kirker er stillet

op på rad og række som i en biograf eller en sporvogn. Mon ikke vor sans for fællesskabet påvirkes af det? Og tænk også på alterbrødet, der adskiller det så meget som overhovedet muligt fra almindeligt hvedebrød. Og på, at den måde, vi modtager det på, udtrykker et bestemt syn på sakramentet. Det er derfor meget heldigt, at der er en vis personlig frihed på det område, og at menighederne og de enkelte hver for sig får mulighed for at vælge den måde, der er mest i overensstemmelse med den side af sakramentet, de ønsker at lægge mest vægt på! Men det forudsætter, at man tænker over tingene og ikke bare gør, som man »altid« har gjort, eller som de andre plejer at gøre det. Og det forudsætter også, at man ikke glemmer de øv-

rige aspekter, som man gjorde det i middelalderen, da lægfolk holdt op med at kommunikere ved kalken af overdreven respekt for Kristi tilstedeværelse under vinens skikkelse. Nu er vi igen begyndt at modtage nadveren under begge skikkelser. Det drejer sig ikke om at tilbageerobre et privilegium, som hidtil har været forbeholdt gejstligheden, men om at finde et bedre udtryk for nadverens væsen.

Et rigtigt måltid

Vi tror på, at nadveren er et måltid, men der skal virkelig tro til for at forstå det, for nadveren, som den nu er, har ikke megen lighed med et rigtigt måltid. Men hvorfor skulle den ikke kunne få

det. Det, man spiser ved et symbolsk måltid, behøver ikke nødvendigvis at være reduceret til et symbolsk minimum. Et rigtigt måltid kan også være symbolsk, hvis det har en betydning ud over det, man umiddelbart ser. Nadveren er ikke bare en form for næring, – den er også et måltid, dvs. at det er i *fællesskab*, man spiser og drikker for at efterkomme Herrens opfordring. Den første nadver skærtorsdag aften fandt ikke bare sted i tilknytning til et måltid, – den *var* et rigtigt måltid, hvor apostlene både spiste og drak. Alt, hvad der kan få os til at indse og fornemme, at vor nadver også er et måltid, og at sakramenternes ydre form er taget ud af dagliglivet, kan altså kun være meget velkomment. Derfor er det heller ikke uden betydning for os, om vi både spiser og drikker ved Herrens bord.

Man har ikke på forhånd fastlagt den måde, hvorpå dette konkret skal forme sig. Der er flere muligheder. Man kan dyppe hostien i kalken, eller man kan bruge sugerør, fælles kalk eller særkalke. Det må dog ikke udelukkende være praktiske hensyn, der er bestemmende for, hvilken fremgangsmåde man vælger. Det, man skal gøre, er at vælge den, der bedst udtrykker meningen med kommunionen ved kalken. Og det er givet, at anvendelsen af fælleskalken på en ganske særlig måde udtrykker fællesskabet omkring Herrens bord. Der er blevet fremsat forskellige indvendinger mod dette, som dog for de flestes vedkommende snarere er dikteret af æstetiske og psykologiske hensyn end af hygiejniske. Det er nu den enkelte menigheds opgave at vurdere, om disse indvendinger står i et rimeligt forhold til den fordel, fælleskalken har fremfor de andre muligheder som udtryk for enheden. Det er i hvert fald ikke uden grund, at denne fremgangsmåde den dag i dag stadig er i brug i de fleste protestantiske kirker verden over.

Deltagelsen i Herrens blod og i Herrens kalk

Er de små særkalke da ikke et udtryk for fællesskabet? Bliver vi indbudt til et festmåltid, får vi nu til dags hver sit glas. Det er ikke flasken, der går på omgang, så vi alle sammen kan drikke af den. Er det da ikke den samme vin, forvandlet til Herrens blod, vi alle sammen får del i?

Jo, det er rigtigt nok, men med denne snusfornuftige forklaring har man bare overset betydningen af Herrens kalk. De, der går ind for det synspunkt, burde i hvert fald først læse det nummer af »Ånd og Liv«, der behandler kalkens betydning i Bibelen. Den rigtige betegnelse for den skik, vi nu er ved at vende til-

bage til, er ikke kommunionen under begge skikkelser, men kommunionen ved kalken. Lukas gengiver Herrens ord skærtorsdag således: »Denne kalk er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer.« Herrens blod står her som forklaringen på, at den kalk, vi får adgang til, er pagtens kalk.

Pagtens kalk

Det er en urgammel skik, at indgåelsen af en vigtig aftale besegles ved, at man drikker sammen, – en skik, som for øvrigt er i live den dag i dag. Men hvad har det med nadveren at gøre? Jo, det har det med den at gøre, at nadveren ligesom besegler den nye pagt. Vi tænker ikke så meget på, at kristendommen er en pagt, – muligvis fordi en pagt er en aftale, der forpligter begge parter. Jahve sagde til Moses: »Jeg vil være jeres Gud, og I skal være mit folk.« Og disse ord står stadig ved magt. Vi tænker på eukaristien som en hjælp i vort kristne liv, som rejsesætningen på vandringsen mod det forjættede land eller som udtryk for vort indbyrdes fællesskab omkring Herrens bord. Og det er naturligvis alt sammen meget rigtigt. Men tænker vi også tilstrækkeligt på, at det er *Herrens* måltid, vi fejrer? Og når Herren kommer til os med sin kalk som udtryk for den pagt, der er sluttet mellem ham og os, skal der tungtvejende grunde til, før vi kan tillade os at komme med vort eget lille drikkebæger. Også det må vi overveje, før vi beslutter os til, om vi vil gå ind for den ene eller den anden fremgangsmåde.

Apostlene havde mange gange sunget Davids salme: »Herren er min hyrde, mig skal intet fattes.« Herren var Israels hyrde, fordi han havde sluttet en pagt med folket, og for at vise, at han mente det alvorligt, havde han gjort det til sin bordfælle. »I mine fjenders påsyn dækker du bord for mig, du salver mit hoved med olie, mit bæger flyder over. Kun godhed og miskundhed følger mig alle mine dage, og i Herrens hus skal jeg bo gennem lange tider.« Og da apostlene skærtorsdag aften tog imod kalken, forstod de pludselig, at den gamle profetiske sang nu var gået i opfyldelse. Også vi er hjemme i Herrens hus: »Jeg vil ikke mere kalde jer tjenere, men venner.« Og den fælles drik er snarere et udtryk for venskab end for, at nogle forhandlinger er kommet til en lykkelig afslutning. Gud er vor ven, som deler alt med os, både sin lidelse og sin herlighed. Han kalder os til at drikke af den samme kalk som han på samme måde, som han gjorde det med Zebedæus' sønner (Matt. 20,23). Og det er måske netop grunden til, at vi ikke er så ivrige efter at drikke sammen med ham. Menighedens delta-

gelse i Herrens kalk er ikke først og fremmest en festligere måde at gå til alters på, men et middel for os til at udtrykke vor vilje til at påtage os vor del af Herrens lidelse, mens vi venter på at få del i hans herlighed, når vi »skal komme fra øst og vest og sidde til bords med Abraham og Isak og Jakob i Himmeriget« (Matt. 8,11).

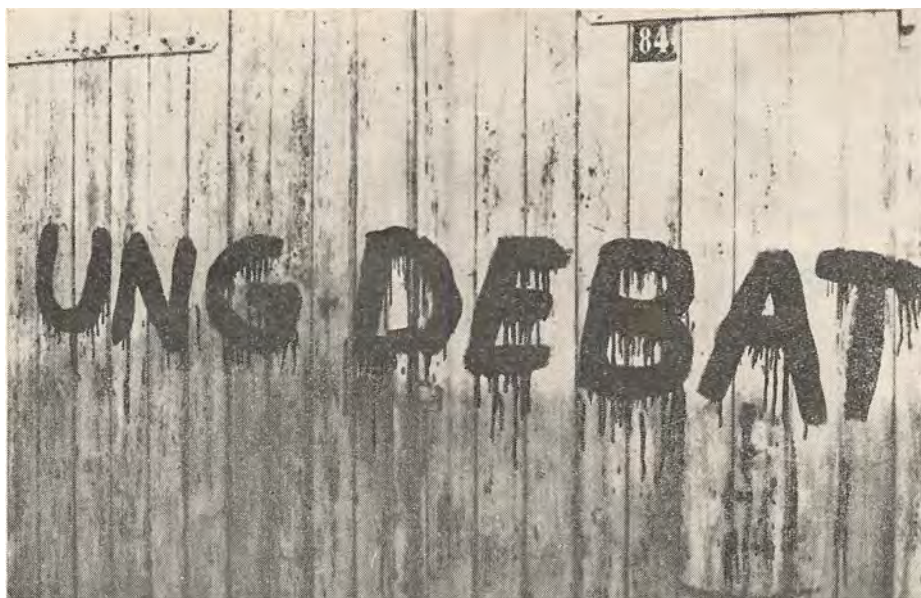
V. D.

Stærk eftervirkning af det økumeniske symposium i Athen

Athen – KNA

Først tre måneder efter, at det »Økumeniske symposium«, som udløste kraftige reaktioner fra den græske statskirkes side, var blevet afholdt i den græske hovedstad med deltagelse af græsk-ortodokse, romersk-katolske, armenisk-gregorianske og protestantiske teologer, kunne dens akter offentliggøres i den atheniensiske presse. Drøftelserne drejede sig hovedsagelig om fastlæggelsen af påsken på et tidspunkt, der var fælles for alle kristne kirker. Symposiet foreslog, at den skulle falde på den 2. eller 3. søndag i april.

Mens de katolske, protestantiske og armenske deltagere i mødet ret hurtigt nåede til enighed om dette spørgsmål, fremkaldte det heftige diskussioner blandt de ortodokse. Diskussionerne bredte sig inden længe til hele Grækenland, hvor de stadig fortsætter med uformindsket styrke. De drejer sig dog ikke så meget om, hvorvidt man kan nå frem til at fastsætte en dato for påsken, der er fælles med de øvrige kristne, som om, hvordan en sådan reform vil påvirke den strid om kalenderen, der i årtier har raset blandt de ortodokse. Efter at de fleste af østkirkerne for 40 år siden har antaget den gregorianske kalender, hvad de ubevægelige fester angår, men for påskens vedkommende stadig retter sig efter den julianske kalender, er vanskelighederne med at få de liturgiske forskrifter til at passe ind i hinanden stadig vokset. De 2 ugers faste før festen for Peter og Paul er gennem forskydningen af pinsen regelmæssigt blevet 2-3 dage kortere, mens Mariæ Bebudelse tit kom til at falde i den stille uge. Disse kendsgerninger påberåbte de ortodokse frikirker sig eftertrykkeligt, som også går ind for at bevare den julianske kalender for de ubevægelige festers vedkommende, og som var i opposition til næsten alle de store ortodokse kirker. Da en fastlæggelse af påsken ville gøre en ende på alle disse vanskeligheder, opfatter mange ortodokse kirkeledere den som et vigtigt skridt til at få ophævet splittelsen fra de kirker, der holder fast ved det gamle kalendersystem.

Ungdoms- arbejdets Fremtid

rapport fra synoden

Ung debat . . .

Navngivningen af de nye ungdomssider i Katolsk Forum voldte os ikke så lidt hovedbrud!

Vi ville gerne udtrykke viljen til fornyelse, forbedring, oprør, dialog – ja, kort sagt alle sprogets udtryk for det, der gerne skulle ske i kirken – i os kristne – i dag.

Men SKER det?

HVOR sker det?

HVAD sker der?

Se, det er her, DU kommer ind i billedet. Ung Debat er din side og dit talerør. Alle, uanset konfession, er meget velkomne til at sende artikler, nyheder, læserbreve – »stof« af enhver art til os.

Da der jo er erfaring for, at sådan noget kræver en vis organiseret start, nedsatte vi altså en prøveredaktion, som har følgende formål:

Først: At lægge op til diskussion ved forskellige artikler og andre indlæg – f.eks. oplysning om nogle af de ting, kirken som institution står for. Om I tilslutter jer? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Dernæst: At sørge for, at de – forhåbentlig mange – forskellige meningsytringer, I sender ind til os, kommer i trykken så hurtigt som muligt, så aktualiteten ikke går fløjten.

UNG DEBAT opfordrer hermed alle til at komme frem med det, de har på hjerte. Sig frem – I kommer til at forme ungdomssiderne.

Lad os se, om teorierne om »Den nye levende kirke« har noget på sig . . .

På genskrift og med venlig hilsen

R - - - -

Ung debats redaktion:

Amélie Haugsbyrdt
Peter G. Rasmussen
Keld Lauritzen

Indlæg og andet »stof«
bedes indsendt til:

Amélie Haugsbyrdt
Rantzausgade 70 C
2200 København N.
Tlf. (01) 37 06 77

Gennem sin enstemmige vedtagelse har plenarforsamlingen på Nyborg Strand tydeligt vist sit ønske om solidaritet med de unge og deres verden, ligesom synoden ganske konkret ønsker, at apostolatet støttes gennem en række tilbud, der skulle lette arbejdet for dem, der øver en indsats her.

De vedtagne forslag er præget af to hovedtanker:

Samarbejdet og det konkrete tilbud.

PÅ LANDSPLAN:

For hele bispedømmet er samarbejdet tænkt etableret gennem **et stående udvalg under pastoralrådet**. Denne kommission sammensættes gennem en aftale mellem alle de bestående ungdomsorganisationer og pastoralrådet.

Over for pastoralrådet er det kommissionens opgave at fremme indsatsen ved at arbejde for en **høj prioritering af de konkrete udgiftskrævende tilbud**.

Over for de unge bliver kommissionens arbejde,

dels at koordinere kræfterne uden dog at knægte de enkelte organisationers suverænitet,

dels at søge ud til de mange, der af forskellige årsager ikke deltager i ungdomsarbejdet.

Dette opsøgende arbejde skulle gerne udvide og **forny det grundlag, ungdomsarbejdet hidtil har haft**.

Meget ungdomsarbejde er jo desværre kørt fast af tre hovedgrunde:

En mytedannelse, der giver indtryk af, at meget arrangeres for Kirkens skyld og kun lidt for de unges egen skyld og ud fra deres forudsætninger.

En forestilling om, at ungdomsarbejdet har intellektuel slagside.

Et billede af lukkethed, en klikedannelse, der blokerer for tilgang af nye kræfter.

Hvor sådanne forestillinger er berettigede, må forholdene rettes.

Det er ikke så vanskeligt, for det skyldes nemlig ikke manglende vilje til at gøre arbejdet så godt som muligt.

KRISTEN -OG HVAD SÅ?

Samtale mellem UD's redaktion
og Karin (ikke katolik), Poul (katolik)
og Hans Jørgen (katolik)

Årsagen er ofte, at de unge ledere ikke i tilstrækkeligt omfang har haft adgang til råd fra folk med professionel kompetence.

UNGDOMSKONSULENTER

Synoden har derfor anbefalet **ansættelse af ungdomskonsulenter**.

Arbejdet på Øm har været en uomtvistelig succes.

For at sikre, at dette arbejde kan fortsætte, og at tilbuddet herfra kan udvides, har man på Nyborg Strand insisteret på, at Øm skal fornyes og ombygges så hurtigt som overhovedet muligt, dvs. inden pastoratrådet bliver en realitet, ligesom man ønsker et »øst-dansk Øm« bygget.

Ikke blot her har plenarforsamlingen vist sin utålmodighed med udbygning og fornyelse:

Der blev nedsat en arbejdsgruppe, der skal fremme **dannelsen af flere lærerteams**, som kan tilbyde interesserede andre miljøer og et andet udgangspunkt for deres undervisning og debatvirksomhed.

Gruppen skal videregive sine resultater både til ungdomsorganisationerne og til pastoratrådet **inden sommeren 1970**.

PÅ DET LOKALE PLAN:

På det lokale plan skal arbejdet ligeledes intensiveres og fornyes:

dels ved at søge **samarbejde med andre kristne ungdomsorganisationer** til en bedre løsning af fælles opgaver – f.eks. ved at **oprette og drive kristne ungdomscentre** på økumenisk basis,

dels ved at de kommende **menighedsråd og regionalråd støtter aktivt** – også **økonomisk**,

dels ved at hjælpe lederne til bedre at kunne løse deres opgaver, bl.a. ved at give dem mulighed for at deltage i en **lederuddannelse**, f.eks. på Dansk Ungdoms Fællesråds kurser,

og endelig ved at udvide antallet af skoleweekends og debatsøndage – også gerne med deltagelse af forældre, når emnet indbyder hertil.

Synoden har løst sin del af opgaven.

Nu må menighedsråd, ungdomsgrupper og organisationer, lærergrupper og pastoratråd tage fat.

Erik Schou

– Hvorfor er I egentlig kristne?

Poul: Fordi man trods alt stadig tror Kristus har levet og er død for vores skyld. Jeg opfatter a priori Bibelen som Kristi ord. Bibelen må således blive en rettesnor for min tilværelse.

Hans-Jørgen: For mig er kristendommen en livsbetingelse. Den får mig til at se alt i et videre perspektiv og bekræfter, at ånd står over materie. Ikke mennesket, men Gud er verdens midtpunkt.

– Hvorfor ikke blot følge samfundets regler og søge at opnå det bedst mulige for alle ved en personlig indsats?

Karin: Så ville man tit springe over, hvor gærdet er lavest.

Poul: Ja, det er jo den humanistiske livsholdning: efterlad lokummet i samme stand, som du ønsker at forefinde det. Kristus kom netop, fordi samfundsreglerne var for utilstrækkelige.

Hans Jørgen samtykker: Ja, for at give en ny og bedre vej til alles vel, idet han siger: I må ikke bruge samfundet og de andre til jeres egen fordel.

Farisæerne opfyldte Moseloven, dvs. tolkede den, så den til punkt og prikke opfyldte deres egne interesser. Derved kom Kristus og disciplene til at virke som samfundsrevsere og oprørere. Vi kristne er i virkeligheden alt for tamme i dag.

Gud

– Virker kristendommen ikke ofte frustrerende, idet den virker som virkelighedsflugt?

Poul: Det kan være, at kristendommen har virket frustrerende hos kristne sekter som f.eks. Jehovas Vidner. Kristendommen, som den udformedes i oldkirken, virker ikke frustrerende.

– Virker kristendommen ikke tit bare som en sutteklud?

Poul: Hvis man vedkender sig en kristen livsholdning, får man uvilkaarlig samvittighedsskrupler, hvis man ikke alvorligt søger at leve op til de retningslinier, der er givet i Bibelen.

Karin: Det kristne livssyn, er det en form for moralsk målestok?

Hans Jørgen: Det er et spørgsmål, om »det kristne livssyn« ikke snarere kommer fra mennesket end fra Gud. Alle opfatter

Gud forskelligt, dvs. afpasser Gud efter deres behagelighed, i stedet for at afpasse deres tilværelse efter Gud.

– Hvordan opfatter I Gud?

Karin: Som den universelle skaberkraft. Hans Jørgen: For at citere ordskiftet i Sheeds »Teologi for enhver«, hvor Sheed fortæller, at efter katekismen må Gud opfattes som et væsen uden hverken form, fylde eller farve –.

Hvortil spørgeren bemærker: »Det er den bedste definition på nul og nix jeg nogen sinde har hørt.«

Og det må jo være en advarsel til de kristne, fortsætter HJ –.

Jeg vil tillade mig at besvare spørgsmålet med Guds egne ord: Jeg er den, jeg er. For mig er Gud intet personligt væsen, men Ånden, der er alt – en given forudsætning, et aksiom!

Poul: Bibelen fortæller os noget om, hvem Gud er ...

– Men er Bibelen entydig? Hvilken tolkning holder du dig til?

Poul: Hvad Kristus og hans gerninger angår, tror jeg ikke, der er så store divergenser i min og kirkens opfattelse.

Man kan opfatte Gud som et almægtigt væsen, som en universel ånd, den yderste livskraft, eftersom han giver liv til alt.

Fortsættes side 16

Mange unge søger erkendelse gennem orientalsk filosofi.

Glimt fra Sct. Joseph Søstrenes fornyelse

Hele verden er i støbeskeen. Udviklingen inden for teknikken og videnskabens områder foregår med stadig stigende fart, og i kølvandet på denne udvikling følger ændringer i samfundsstruktur, familiestruktur, livsmønster, værdiskalaer m.m. Det er, som om århundreders faste grundvold rives væk under vore fødder, – vi må finde os selv på ny, finde, hvor vi står, og hvad vi vil.

Ingen går ram forbi. Mange apostoliske ordenssamfund har smerteligt måttet erkende, at de var kastet ud i en krise, der især viste sig ved ringe tilgang og i nogle tilfælde ved adskillige udtrædelser.

Hvad er der galt med os?

Men denne krise kan blive kilden til ny vækst, for den tvinger os til at stille spørgsmålet: Hvorfor? Hvad er der galt med os? Har vi lukket os for meget inde i en lille snæver verden, hvor vi har bibeholdt en anden tids livsstil og kulturmønster, som gør os fremmede for verden i dag?

Efter det andet Vatikankoncilts ønske har de forskellige apostoliske ordenssamfund hver for sig prøvet at overveje disse spørgsmål gennem de sidste år – prøvet at finde sig selv, finde den oprindelige tanke med ordenssamfundet og overvejet, hvorledes grundideerne kunne realiseres i vor tid.

For Sct. Joseph Søstrene begyndte disse overvejelser for alvor at tage fat for ca. 3 år siden. Alle medlemmer af ordenssamfundet fik til opgave at gennemtænke og drøfte spørgsmålet om målsætning, apostolat, livsform m.m. Gennem 3 år er der intensivt arbejdet på alle planer ved hjælp af spørgeskemaer, dokumenter, foredrag såvel individuelt, i studiekredsform, ved gruppediskussion som i større forsamlinger på nationalt og internationalt plan.

Fornyelsen var i gang – ikke som en eksplosion, men som en selvbesindelse og vækst indefra.

Denne udvikling har nået sin første vigtige etape ved en stadfæstelse foretaget af et generalkapitel, der fandt sted i juli–august i år. Generalkapitlet, der er en lovgivende forsamling bestående af den øverste foresatte samt en til to valgte repræsentanter pr. provins, har i 5 uger arbejdet på at afrunde og tage stilling til de foreløbige resultater.

Den oprindelige idé

Ordenen, der er grundlagt af jesuiterpateren Medaille i Frankrig i 1650, er primært apostolisk. I modsætning til den tids kvindeklostre, hvor man levede adskilt fra omverdenen med en særlig livsform til fremme af det kontemplative liv, skulle Sct. Joseph Søstrene leve midt iblandt medmenneskene som et af dem. Apostolatet i vor kongregation var fra begyndelsen tænkt som en tilstedeværelse blandt mennesker af alle samfundslag, som et vidnesbyrd om evangeliet og som et tegn på, at Kristus er alle mennesker nær. Apostolatet tog således ikke sigte på særlige professionelle opgaver eller på bestemte institutionsformer, men var derimod tænkt som et forsøg på at nå menneskene, der hvor de stod, gennem samarbejde, tjeneste og respekt – ikke mindst for de socialt dårligst stillede.

Med en sådan apostolisk målsætning er det klart, at selve livsformen er afgørende. Og da vi ikke skal leve adskilt fra den aktuelle verden, men tværtimod midt i den, er det lige så indlysende, at verdens problemer må berøre os dybt. Vi lever for øjeblikket i en verden, der er inde i en socialiseringsproces, hvor gruppen får stadig større betydning, men hvor der samtidig opstår et spørgsmål om, hvorledes den enkelte kan bevare og udvikle sin personlighed og ikke blot blive et anonymt nummer i en flok. En verden, hvor mennesket søger medansvar og frihed, og hvor autoritetsproblemer af forskellig art må finde en løsning – for blot at nævne nogle områder.

Lydighed i et nyt perspektiv

For at løse disse problemer inden for vor egen kreds har vi i vore dokumenter dels understreget fællesskabets betydning og dels den enkeltes ansvar og frihed. Vi kan i dag ikke stille os tilfreds med en passiv lydighed, der blot udøver, hvad enkelte personer har fundet frem til som ønskeligt. Nej, som modne mennesker, der i frihed er gået ind i et fællesskab, må vi være medansvarlige for dette fællesskab på alle planer, ligesom vi må bevare det personlige ansvar for udøvelsen af den særlige opgave, der er blevet os betroet.

Alt i samarbejde med helheden

På det lokale plan udøves dette medansvar, ved at søstrene i fællesskab drøfter alle komunitetets anliggender – såvel apostolatet som det interne fællessliv. Det er søstrene, der i det enkelte komunitet planlægger dagsrytmen, det fælles bønsliv, finder frem til former for udveksling af tanker og ideer, alt under hensyntagen til det stedlige apostolat. Den foresatte er en søster blandt søstrene, der i særlig grad skal fremme initiativ og dialog, hun skal koordinere de fælles bestræbelser og træffe den endelige beslutning – alt i samarbejde med helheden. Lydigheden i dette perspektiv ses som en fælles søgen efter Guds vilje i lyset af evangeliet og i overensstemmelse med tidens behov.

På provinsplan udøves medansvaret dels gennem komunitetets aktivitet og initiativ, der kommer hele provinsen til gode, dels gennem valg af den øverste ledelse bestående af provincialen og provinsrådet. Ved siden af denne ordinære ledelse findes en bredere repræsentativ forsamling af søstre, ligeledes valgt af alle, som er rådgivende med hensyn til vigtige anliggender inden for provinsen.

Endelig er der det universelle plan – generalledelsen. Denne tager sig af spørgsmål, der angår kongregationen

som helhed, koordinerer missionsvirksomheden, formidler erfaringer, initiativer m.m. fra den ene provins til den anden. Men også på det plan er et personligt medansvar ønskeligt. For at realisere dette i så vid udstrækning som muligt har vi samlet provinserne i regioner med hver deres repræsentant. Disse repræsentanter udgør sammen med generalpriorinden den øverste ordinære ledelse. Nu synes vi imidlertid ikke, det ville være tilstrækkelig frugtbart, hvis disse repræsentanter forblev i Rom og blot modtog informationer fra provinserne. Derfor er det besluttet at opdele året i forskellige arbejdsperioder. Dels en periode, hvor alle repræsentanter er samlede til fælles arbejde med diverse problemer og projekter, og dels to perioder, hvor kun henholdsvis den ene eller den anden halvdel af repræsentanterne forbliver i Rom, mens de øvrige rejser rundt i deres respektive regioner. På den måde kan de dels på stedet få indblik i provinsens forhold, og dels kan de få personlig kontakt med alle søstrene i regionen.

Livsfællesskab

Nu går ansvaret for fællesskabet naturligvis dybere end blot ledelse og organisation. Vi indgår gennem vor indtrædelse i kongregationen i et livsfællesskab med vore medsøstre, hvor vi er fælles både om det, vi har, og om det, vi er. Det vil sige, at vi stiller evner, kræfter, tid og eventuelle materielle goder til disposition for helheden og for apostolatet, som er vor fælles opgave.

På den anden side må fællesskabet hjælpe hver enkelt til at udvikle sin personlighed i videst mulig udstrækning – bl.a. ved en grundig religiøs og faglig uddannelse og ved en opgavefordeling, der tager størst muligt hensyn til den enkeltes anlæg og interesser. Og ikke mindst ved respekten for den enkeltes personlighed og frihed. Som nævnt må hun have det fulde ansvar for de opgaver, der er hende betroet, for sit apostolat og for sine relationer med andre mennesker. Men det er også vigtigt for at nå frem til en moden personlighed, at den enkelte føler sig ansvarlig for sin egen udvikling – tager sit eget liv i hænderne så at sige. For blot at nævne et eksempel fra det åndelige liv, hvor man tidligere havde en tilbøjelighed til ud over de fælles bønner at foreskrive personlige bønner, betragtning en vis tid, bibellæsning en vis tid, rosenkrans osv., som hver enkelt daglig skulle påtage sig. Men i respekt for den enkeltes åndelige liv og det personlige heri understreger vi nu i stedet, at kommunitetet har pligt til hver dag at sikre den enkelte den nødvendige tid til personlig

bøn, – og så er det op til søsteren at benytte denne tid og opdele den, som hun finder bedst.

Mangfoldighed til gavn for enheden

I dette som på en række andre punkter gælder det om at bevare det personlige præg så langt som muligt. Sandt fællesskab bygger ikke på konformitet eller ensartethed, men udnytter mangfoldigheden til gavn for enheden, der grunder i det langt dybere, nemlig den fælles målsætning. Denne mangfoldighed bør findes inden for det enkelte kommunitet i forskelle mellem søstrene, som det må findes mellem kommuniteterne, der ved at påtage sig forskellige apostoliske opgaver vil kunne få forskellige måder at realisere fælleslivet på i overensstemmelse med den konkrete livssituation.

Hvad angår fornyelse inden for apostolatet, er dette noget, man må finde frem til i de enkelte provinser – på det punkt er en del endnu ikke modent. I visse lande, f.eks. Brasilien, lå fornyelsen på dette plan ret klart. Man har i visse områder solgt større institutioner og benyttet overskuddet dels til lejligheder til fattige dels til oprettelse af missionsstationer, hvor søstrene flyttede ud i små kommuniteter og på grund af den store præstemangel varetog en diakons opgaver – ordets gudstjeneste, uddeling af kommunionen, dåb, overværelse af ægteskabs indgåelse m.m. I et land som Danmark ligger behovet ikke helt så klart, og vi må bruge tid til at overveje, hvad vi mener at burde bevare, og hvor der eventuelt ville kunne sættes ind med nye opgaver.

Udbredelse

Når det personlige så stærkt understre-

ges i fornyelsen, skal det tilføjes, at det kan realiseres, fordi vi er så relativt få. Da vor orden for 300 år siden blev oprettet, bredte den sig hurtigt. Men hver gang søstrene kom til et nyt bispedømme, blev de, grundet på den tids skik, betragtet som en selvstændig kongregation. På den måde findes der i dag 56 forskellige grene af Sct. Joseph Søstre med i alt 3500 søstre spredt over hele verden. Vor gren består imidlertid kun af 4000 søstre. Man har gennem de sidste år arbejdet på at danne et forbund – en føderation af Sct. Joseph Søstre. Dette er realiseret for søstre med hovedsæde i Frankrig og Italien, og man arbejder på at få alle medinddraget. Gennem en sådan sammenslutning vil vi kunne berige hinanden ved udveksling af ideer og erfaringer ligesom man eventuelt kan være fælles om visse missionsområder. På den anden side finder vi det ikke gavnligt, i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt, at forene alle i én kongregation med fælles ledelse, da dette let kan blive for tungt at arbejde med, ligesom det personlige, vi har tilstræbt, kunne gå tabt.

På trods af den relativt store udbredelse er Sct. Joseph Søstrene kun lidt kendt – lige bortset fra Danmark. Hvis man siger, man tilhører denne orden, ser den spørgende forbavset på en, – den kender han ikke. Fra starten var det tænkt, at søstrene skulle leve midt iblandt andre uden at være særlig kendt, skjult, men nærværende som Kristus i eukaristien. Pater Medaille har næsten profetisk forudsagt: »Det forekommer mig, at jeg for mig ser vort institut, der i sandhed intet er, oprettet et utal af steder, men ganske skjult i sin udbredelse.«

Sr. Karen Marie C.S.J.

Gennem 3 år er der intensivt arbejdet på alle planer bl.a. ved foredrag.

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen El. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Ollekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texaco huset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22
Andre afd. (01) 12 01 01

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christlans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Centralejeriet**Afdeling: Vesterbro**

Århus
Telefon 12 87 00 (4 lln.)

Roman Kusler

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Marcussen & Søn

Orgelbyggeri
Grundlagt 1806
Aabenraa

Støt vore annoncører

Kristen – og hvad så?

Fortsat fra side 13

Men først og sidst er Gud kærlighed. Strengt taget er Gud nok undefinerbar, og jeg ved heller ikke, hvor betydningsfuldt det er at have et Gudsbegreb.

Vi ved fra Bibelen, at Kristus har sagt: Hvad du gør mod en af disse, det gør du mod mig. Det er noget vi kan holde os til.

Troen

– Hvordan opfatter I så lignelsen om gæstebudet, hvor de mennesker, som vælger at beskæftige sig med arbejde, familie eller andre fornuftige ting, straffes?

Poul: Men det var jo ikke en almindelig fest, det drejede sig om. – Jeg tror, det må tolkes som sansen for kvalitet. Kristus kræver et valg af den enkelte, og det tror jeg desuden er noget meget væsentligt ved kristendommen – valget.

Karin: Fører det ikke let til, at man sætter mennesker, der omvender sig på dødslejet, på linie med de mennesker, der hele livet igennem prøver at gøre »det gode«, uanset om de er kristne eller ej?

Poul: Som kristen forsøger jeg til en vis grad at afholde mig fra nogle af mine tilbøjeligheder, som jeg har indset er skadelige for mig. – Men muligheden for at leve et Gud velbehageligt liv er bedst til stede, hvis man ved, hvad der er Gud velbehageligt.

Hans Jørgen: Med hensyn til gæstebudet: Behøver vi at vide, hvad Gud ønsker af os? Kan det menneskelige i os ikke være nok? Nej. – Det er ikke nok at være humanist, man skal med vold og magt tro. Og vi tror vel ofte, fordi vi så gerne vil.

Karin: Gud opfylder jo et behov – alle søger efter ét eller andet. Det ser vi også hos hippierne, som gennem narkotika, indisk filosofi, og hvad ved jeg, søger én eller anden, måske højere, erkendelse. Det man søger, er vel at finde meningen med det hele. Dybest set måske en søgen efter sig selv.

Hvorfor katolik?

– Ville I savne noget, hvis I ikke var kristne?

Karin: Hvis man ser f.eks. på kommunen ville vi savne en styrkelse, ikke?

Poul: Netop nadveren er en styrke til at forsøge at realisere de kristne idealer.

– Hvor ville forskellen mellem en kristen og en humanist bestå i den konkrete situation?

Poul: Det er svært umiddelbart at se, hvor forskellen ligger, men de må vel adskille sig ved motiveringen for deres handlinger.

– Er der ikke fare for, at den kristnes motivering er at skaffe sig en plads i salveten?

Poul: På sin vis har en kristen det lettere end en virkelig næstekærlig humanist, fordi den kristne har hjælp i form af sakramenterne – og en viden om, at han har en løbebane også efter livet.

Hans Jørgen: Ja, skillepunktet mellem humanist/kristen må være det evige liv, – men det er faktisk lige meget.

– Hvorfor er I, Hans-Jørgen og Poul, egentlig katolikker?

Poul: M-ja! Før betød det meget for mig at være med i den organisation, kirken er, men det er blevet mindre og mindre væsentligt. Det at være katolik betyder, at jeg prøver at leve efter kirkens lære i hovedtrækkene. Til hovedtrækkene regner jeg ikke kirkebudene, som jeg tager lettere på.

Karin (ikke katolik) bryder ind:

Katolikker virker ofte mere aktive og engagerede her i landet, – fordi de udgør en minoritet?

Poul: Vi indtager vel nok den samme stilling som protestanterne i Spanien.

For at vende tilbage til den katolske kirke: Min autoritetstro er også blevet svækket. Jeg har stor respekt for paven og biskopperne og opfatter deres udtalelser som vejledende og ikke noget, jeg absolut skal følge. Jeg kommer ikke ud i uovervindelige kriser, hvis jeg ikke kan følge paven på et eller andet punkt.

Sakramenterne betyder meget for mig, især nadveren.

Hans Jørgen: Det katolske hierarki har fra begyndelsen bestået af de bedst oplyste og uddannede folk; men efterhånden er uddannelse og oplysning nået ud til alle, – og hierarkiets rolle derfor så godt som udspillet. Autoritetskrisen er en logisk følge.

Sakramenterne er væsentlige. Dåben nok det vigtigste, eftersom det åbner adgang til Kristi samfund. Her synes jeg, vi katolikker – og andre kristne – overhører missionsbefalingen. Forældrene forsømmer deres opgave. Deres børn skal ikke være »hellige« – så hellere ingenting.

Nadveren er selve essensen af det kristne liv. Den tjener for mig ikke kun som styrke – og nådekilde, men også som kommunikation med Gud. Tilbedelse.

Sakramental velsignelse i forbindelse med messen er efter min mening liturgisk misbrug.

Rent katolske ægteskaber er ofte »sovepiller« – de blandede – eller økumeniske – ægteskaber derimod betyder nok oftere et levende engagement i tros-spørgsmål.

– Tror I, ligesom Hans-Jørgen, på en kommunikation med Gud?

Karin: I forbindelse med bøn nok kun en énvejskommunikation. Hvis en tovejskommunikation er mulig, må det nok være i forbindelse med sakramenterne.

Poul: Jeg tror absolut på tovejskommunikation.

Program for ACADEMICUM CATHOLICUM Aalborg

Den nye bestyrelse for ACADEMICUM CATHOLICUM AALBORG lægger ud med følgende program for de kommende måneder:

Torsdag, den 9. okt. 1969 kl. 20.00, pater Willem Wuyts, Vejle, over emnet: »Autoritetskrisen i Kirken«.

Torsdag, den 6. nov. 1969, kl. 20.00, direktør Harald Guldager, over emnet: »SYNODE – og hvad nu? – Hvilke veje skal VI gå?«

Torsdag, den 4. dec. 1969, kl. 19.00, messe. Pater Irenæus Capellen, Sønderborg taler derefter over emnet: »Om Liturgien –«.

Torsdag, den 15. jan. 1970, kl. 20.00, direktør, cand. polit. Børge Mannov over emnet: »Kirken og reklamen – intern og extern kommunikation«.

De nye love, der blev vedtaget i foråret, hjemler nu alle interesserede mulighed for at melde sig ind i foreningen, hvilket giver håb om en forøget tilslutning efter den i øvrigt gode sæson sidste vinter.

UDLAND

Generalforsamling I »Justitia et Pax«

Rom – KIPA

Den 17. september indledte den pavelige kommission »Justitia et Pax« sin generalforsamling, hvor man drøftede følgende emner: et verdensomspændende samarbejde for udviklingen, teologisk besindelse og yderligere bearbejdelse af Kirkens sociallære, fred og internationalt fællesskab, kirkernes indsats for en højere vurdering af mennesket og for arbejdet i udviklingslandene og det økumeniske samarbejde.

Kardinalærkebiskop Maurice Roy af Quebec var generalforsamlingens præsident. Desuden deltog 28 medlemmer og konsulenter fra alle fem verdensdele.

Daniélou anklager præsterne

Kardinal Daniélou har over for pressen anklaget »præsterne i almindelighed« for til dels at være skyld i »forvirringen« mellem de troende. »Når man ikke mere ved, om de store mysterier i frelsesbudskabet er symboler eller realiteter, er selve troen som sådan gået i stykker. Og præsterne er til dels selv skyld i det. De har en vanskelig opgave, men de burde sætte omsorgen for dem, der er blevet dem betroet, højere end deres egne problemer. Jeg tror, og jeg siger: Visse præster er mordere, når det drejer sig om troen.«

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnøpladsen, Kolding
Telefon 52 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Hadersløvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

BØRNEHAVELEDER

søges pr. 1. januar 1970 evt. senere. Børnehaven er 2 år gammel og består af en heldagsafdeling for 20 børn og en halvdagsafdeling for 2 x 20 børn. Ansøgere med kristen indstilling foretrækkes. Ansøgning bilagt anbefalinger og eksamensbevis samt med oplysning om tidligere beskæftigelse sendes inden den 1. novbr. til formanden

Sr. Louise

Mariahjemmets Børnehave
Nygade 8
3000 Helsingør

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieførstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hørlup 7894 - 7842

tal forsikring med

ABSALON
SKANDINAVIA

- det er sikkert

BORRIS AKKUMULATORER

til biler, motorcykler, traktorer m. m.

MØLLER & CO. Odense A/S - Asylgade 16 - Telefon 12 33 43

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frøjasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Georg Poulsen & Søn

Blikkenslagermestre
Sct. Annagade 19
Helsingør. Tlf. 21 01 64

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77

Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefyr

Fint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrør?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Den nye messeordning

(fortsættelse)

Af monsignore Kjeld Geertz-Hansen

III. Nadverliturgien

I instruksens benyttede lejligheden til at minde os om, at den eukaristiske handlinger led svarer akkurat til det, som Kristus gjorde i nadversalen. Det skulle ikke være nødvendigt at forklare dette nærmere for danske katolikker; det må dog anses for passende at fremdrage nogle punkter af praktisk karakter såvel som enkelte teologiske sandheder. Det anbefales, at offergaverne bringes op til altret af de troende, og at kollekten sker i umiddelbar sammenhæng dermed, men ellers er Offertoriet genstand for en prisværdig forenkling, så at det ikke længere fremtræder som en mini-canon. Bønnerne, der ledsager præstens gestus, er stærkt omarbejdede, men apostlen Peters ønske om, at vi må »få del i Hans Guddom« gennem vandets og vinens mysterium, er naturligvis bevaret. Ordene siges højt eller sagte alt efter, om en offertoriesalme synges eller udelades. Også her kan røgelse anvendes som sædvanlig.

De nu ret talrige præfationer må forudsættes kendt fra det allerede udgivne hæfte. Præfationer hører med til »den eukaristiske bøn«, der desuden indeholder og altid har indeholdt: bøn om, at offergaverne må forvandles (epiclese), fortællingen om nadverens indstiftelse (konsekrationen), ihukommelsen af Jesu lidelse, opstandelse og himmelfart (anamnesis), frembærelsen til Faderen af Kristi legeme og af de troende selv (oblatio), ihukommelse af Kristi mystiske legeme med forbøn for dem, der trænger dertil (intercessio), og endelig den afsluttende lovprisning (doxologi) ledsaget af »den lille elevation«.

Alle disse led skal være der, for at messen skal være gyldig. Sagt med andre ord: en præst kan ikke bare sige forvandlingsordene foran en brødbakke, som var det en trylleformular, for sådan har Kristus ikke tænkt sig det. De tre nye »eukaristiske bønner« er naturligvis bevaret uforandrede. I den romerske canon derimod kan om ønskes helgenlisterne forkortes, og de mange gentagelser af ordene »ved Kristus, Vor Herre« undlades.

Jeg kan ingen steder se røgelse omtalt i forbindelse med konsekrationen, men det betyder næppe, at dens anvendelse er forbudt. Messeklokken nævnes ingen steder, men af hensyn til dårligt hørende eller svagtseende kan dens anvendelse anbefales. Messeklokker skal jo bruges ved Gloria Skærtorsdag og Påskenat.

Instruksen slutter med formaningen: »Den eukaristiske bøn kræver, at alle lytter til den med ærbødighed og i tavshed«; de troende giver udtryk for deltagelse ved akklamationerne såsom Sanctus, Amen eller ordene efter forvandlingen.

IV. Kommuniensritus

Som hidtil indledes kommuniensforberedelse med Herrens bøn og et noget forkortet »Libera nos«, der slutter med den nye akklamation »thi dit er riget, magten og æren«, men derpå følger en velopstillet »fredsceremoni«. Først bedes den kendte fredsbøn, dernæst giver de gejstlige hinanden fredskysset og opfordrer de troende til »alt efter stedets skik over for hinanden at give udtryk for fred og kærlighed« (hvordan dette så end kan gøres hos os); først da sker brødsbrydelsen, hvorpå Agnus Dei synges eller fremsiges. Den umiddelbare kommuniensforberedelse er den noksom bekendte, – dog siges »Herre, jeg er ikke værdig« kun én gang. Hvad angår kommunion under brødets skikkelse, siges der intet om, hvorvidt man bør stå eller knæle, modtage den på tungen eller i hånden; det sidste afgør bispekonferencen betimeligheden af. Derimod gøres der indgående rede for kommunion under begge skikkelser. Indledningsvis mindes der om Kirkens lære, at Kristi legeme og blod meddeles fuldt og helt under hver af skikkelserne, og at det hører ind under Kirkens fuldmagt at bestemme, hvordan sakramenterne til enhver tid og på ethvert sted bedst skal forvaltes. Da modtagelsen under begge skikkelser giver »det eukaristiske tegn« en større fylde, tilstedes den i de tilfælde, som vi allerede kender herhjemme. Kommunikanterne kan nyde af kalken gennem et tyndt rør;

dette har herhjemme næppe interesse, når der henses til den komplicerede fremgangsmåde. Præsten kan også dyppe hostien i kalken, men i så fald kan den ikke lægges i hånden, og endelig kan kommunikanten drikke direkte af kalken, mens han holder purificatoriet (klædet til aftørring af kalken) lige under munden; dette må nok siges at være den bedste form. Særlig ved en festlig messe med koncelebration forekommer det naturligt, at alle, der medvirker i liturgien, såsom lektorer, kirketjenere ved port og kirkeklokke, samt ministranter, deler kalken med de ordinerede celebranter. Messen slutter på den allerede kendte måde. Hvordan messen læses for de ganske få eller for slet ingen, skal vi se på senere.

Afsluttes i næste nummer.

LITURGISK KALENDER

FREDAG den 10.: Frans Borgia, be-
kender (hvid).

LØRDAG den 11.: MARLÆ MODER-
VÆRDIGHED (hvid).

SØNDAG den 12.: 20. EFTER PINSE
(grøn).

MANDAG den 13.: Edvard, konge, be-
kender (hvid).

TIRSDAG den 14.: Callistus I, pave,
martyr (rød).

ONSDAG den 15.: Therese af Avila,
jomfru (hvid).

TORSdag den 16.: Hedvig, enke
(hvid).

FREDAG den 17.: Margrethe M. Ala-
coque, jomfru (hvid).

LØRDAG den 18.: LUKAS, EVAN-
GELIST (rød).

SØNDAG den 19.: 21. EFTER PINSE
(grøn).

MANDAG den 20.: Johannes af Ken-
ty, bekender (hvid).

TIRSDAG den 21.: Søndagens messe
(grøn) eller Hilarion, bekender (hvid)
eller Ursula, martyrer (rød).

ONSDAG den 22.: Søndagens messe
(grøn).

TORSdag den 23.: Antonius M. Cla-
ret, biskop, bekender (hvid).

FREDAG den 24.: Rafael, ærkeengel
(hvid).

LØRDAG den 25.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Chrysanthus og Daria, martyrer (rød).

Der er altid
noget af interesse
i Katolsk Forum

---

100 deltagere i den nordiske valfart til Lourdes

Den Nordiske Valfart til Lourdes, som fandt sted i september, fik igen i år et vellykket forløb. Med et antal af 100 deltagere – plus en 10 mdr. gammel baby – var alle pladser i Sterling Airways flyet fuldt besat, og ligesom i tidligere år kunne man glæde sig over pæn tilslutning fra de øvrige nordiske lande. Det gælder også den gejstlige deltagelse, idet Norge var repræsenteret af biskop Gran fra Oslo, Sverige af pater Wehner S.J. fra Stockholm og Danmark af pastor Kistler fra Hvidovre – foruden naturligvis af valfartens gejstlige leder, Msgr. Knud Ballin. Det økumeniske islæt kom i år fra Finland, repræsenteret ved kyrkoherre K. O. Selinheimo, som er præst i den anglikanske Kirke, og som var en ivrig og interesseret deltager. – Den fjernest boende deltager var dog dansk, nemlig en grønlandsk dame fra Julieanehåb.

Omsorgen for de syge og handicappede deltagere var i gode hænder hos overlæge E. Gothen fra Vejle og hos staben af rutinerede sygeplejersker og medhjælpere, som så godt som alle var »veteraner« fra flere tidligere Lourdesrejser og derfor var fuldt fortrolige med forholdene på Asile Notre-Dame.

Efter de første dages lidt kølige vejr og en eftermiddag med stille regn tog solen fat på at vise os Lourdes og landskabet i Pyrenæerne fra den smukkeste side. De syv dage, hver for sig fulde af

nye indtryk og oplevelser, var alt for hurtigt forbi, men tilbage bliver for de fleste af os en række gode minder fra valfarten til Lourdes, som fremfor nogen er Guds moders, Jomfru Marias by.

Vi benytter anledningen til at sige en hjertelig tak til alle, som på forskellig måde har bidraget til at muliggøre denne rejse for vore syge og handicappede.

Varsel om nye forfølgelser

Fortsat fra side 3.

fældelser blevet taget op til revision af domstole, der er blevet nedsat med dette formål for øje. Nye rehabiliteringer til gunst for adskillige grupper af katolikker er på vej. Blandt de processer af denne art, der er under udvikling, er blandt andet sagerne angående hjælpebiskop Zela, ærkebiskop Berans tidligere sekretær, dr. Boukal, og den tidligere sekretær for Katolsk Aktion, dr. Mandl, samt sagen angående lederne af de katolske studentergrupper.

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Elgårdsvvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 Ordруп 3331-5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N
Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767
Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejerlprodukter

A/S Trælåsten

Toldbodvej 10, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarmester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Poul HENRIKSEN

Raadhusstrøget, Vejle

Tlf. *82 37 11

Leverandør til Sct. Maria Hospital

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hødedammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 50

Esbjerg og Omegns Sparekasse

Skolebøger - Skolerekvissitter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Gullandsstræde 8, Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevine

**OASE
KAFFE**

Lev. til de katolske Institutioner

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amallegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Brdr. Meyer Bilkenlagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 84 33 88

»Det, der bliver tilbage, er mennesket og præsten«

Udtaler den nye apostoliske delegat for Norden Joseph Zabkar i denne oversigt over et begivenhedsrigt liv

Den nye apostoliske delegat for Norden, Joseph Zabkar, er født i Ljubljana i den nuværende republik Slovenien den 24. december 1914.

Efter studentereksamen ved statsgymnasiet i Ljubljana begyndte han i efteråret 1933 at læse teologi i Innsbruck, hvor han samtidig blev optaget som kostelev på Casianum. Om sine år i Innsbruck siger han selv: »Ganske vist var jeg ikke nogen eksemplarisk elev, men til gengæld var jeg så meget desto mere opmærksom tilhører. Forelæsningerne af K. Kleinhapfl, P. Fuetscher, P. Lakner, P. Hugo og P. Karl Rahner gjorde et særlig stærkt indtryk på mig, ligesom jeg senere med stor opmærksomhed har læst deres bøger og andre udgivelser. Desuden tænker jeg med taknemmelighed tilbage på P. Danders og P. Schöneggers klare fremstilling af emnerne.«

Da Joseph Zabkar i sommeren 1938 var færdig i Innsbruck, kom han til Rom, hvor han boede i Pontificium Seminarium Gallicum og afsluttede sine teologiske studier ved Gregoriana (1938-1940). Den 24. september 1939 blev han præsteviet, og i september 1940 blev han præfekt for det biskoppelige seminar i Ljubljana. Allerede den 1. maj 1941 gjorde krigen det imidlertid nødvendigt for ham at flytte tilbage til Italien.

Mange betroede opgaver

I sommeren 1941 blev han vikar for sognepræsten for de slovensksprogede i Gorizia. Om sine oplevelser i de to år, han virkede der, siger han selv: »Staten brød langsomt sammen. Samtidig blev dens repræsentanter stadig mindreværdigere og som følge deraf brutalere. Partisankrigen begyndte. I spidsen for det tosprogede bispedømme Gorizia stod en biskop, som alle beundrede på grund af hans retfærdighed og den kærlighed, han var besjælet af. De troende sluttede op omkring deres præster som måske aldrig før. Det var ikke så sjældent, at vi kappellaner måtte tilbringe hele nætter i skriftestolen. Det var en vanskelig, men for mig personlig samtidig meget betydningsfuld tid.«

I august 1943 blev Joseph Zabkar optaget på det pavelige akademi for kirkelige anliggender i Rom. Samtidig begyndte han sine studier i kirkeret ved Gregoriana» I sommeren 1944 blev han desuden praktikant i det pavelige statssekretariat. I sommeren 1947 blev han efter at have taget doktorgraden i kirkeret og teologi og efter at have fuldført sine studier ved det pavelige akademi for kirkelige anliggender overført til intern tjeneste i statssekretariatet som nuntiaturretaché.

I årene 1943-47 havde han en nær tilknytning til pater Joseph Creusen, og under hans ledelse helligede han sig især studiet af kirkerettens og de kirkelige institutioners historie i det 5., 6. og 7. århundrede. Herom siger han selv: »Det var en enestående oplevelse for mig lidt efter lidt at se Kirken træde lyslevende frem for mig i en tid, hvor det romerske kejserrige var gået til grunde, og de nye folkeslag endnu ikke havde dannet nye faste statsformer.«

I statssekretariatet arbejdede han først i afdelingen for ordinære kirkelige anliggender, nærmere betegnet i afdelingen for internationale hjælpeydelse. I 1949 blev han førstesekretær ved den apostoliske delegation i Kongo: »Efter Innsbruck, Gorizia og Rom blev Afrika den fjerde afgørende etape i min modning som præst og som menneske.«

I 1952 vendte han på ny tilbage til statssekretariatet i afdelingen for de tysktalende områder. Han blev østrigsk statsborger og præst i ærkebispedømmet Salzburg. Af sine foresatte fik han tit opgaver betroet, som bragte ham i kontakt med personligheder, der spillede en rolle i forbindelse med anerkendelsen og gennemførelsen af det østrigske konkordat.

Siden 1959 har han dog i stadig højere grad været beskæftiget med østeuropæiske spørgsmål.

Ustandselig at begynde forfra

I 1956 blev han auditor, i 1962 nuntiaturråd. I 1966 blev han pavestolens faste observatør ved UNESCO i Paris. »Der havde jeg i tre år lejlighed til at

opleve, i hvor høj grad menneskeheden bestræber sig for at komme til at udgøre en organiseret enhed. Det blev mit livs femte afgørende etape.»

»Midt i det mest intense arbejde og den mest levende kontakt med repræsentanter for alle verdens lande« fik han så den 17. maj 1969 meddelelse om sin udnævnelse til titulærkebiskop af Virunum, apostolisk nuntius i Finland og apostolisk delegat for de nordiske lande (Danmark, Sverige, Norge og Island) med sæde i København.

Herom siger han selv: »Mit liv har været meget mærkeligt. Jeg har ustandselig på ny måttet omstille mig og begynde forfra. Det tilvantes gyldighed er ikke så sjældent relativ. Man forsøger at være – henholdsvis at forblive – troværdig i en stadig skiftende situation. Det, der bliver tilbage, er mennesket og præsten. Arbejdet som 'ren og skær' diplomat er noget ekstra, som nu og da kan være nyttigt, ofte ubrugeligt og tit skadeligt.«

Abbeden af Einsiedeln trækker sig tilbage

Einsiedeln – KIPA

Efter 10 år i embedet har abbeden for klosteret Einsiedeln, dr. Raimund Tschudy ansøgt Rom om at blive fritaget for abbediets ledelse. Man har i den senere tid været indstillet på at indføre en begrænset embedstid for abbeder, og man har i udkastet til statutterne for den schweiziske benediktinerkongregation regnet med denne mulighed. Abbeden har foruden sit embede i årevis gjort et stort arbejde som formand for den schweiziske liturgikommission. Desværre har de store opgaver taget stærkt på hans kræfter, så det efterhånden er blevet en absolut nødvendighed at imødekomme hans ønske om at blive fritaget for dem. Abbed Tschudy har i den tid, han har virket, gjort en stor indsats for abbediets indre og ydre opbygning og for liturgiernes fornyelse i det tysktalende Schweiz.

NOTESBLOKKEN

Fortsat fra side 3.

er en eneste kærlighedserklæring til Kristi mystiske brud.

En ting synes at være klart. Den »intellektuelle kritik« står under andre tegn og forudsætninger, hvis den drejer sig om Kirken. Den må være omfattet af en dyb kærlighed til den. Ellers kan det være, at man er »intellektuel« uden at være »intelligent«.

TI Roos 87.

HORSENS

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.
Kontoret holdes løvrlgt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PALæ 2323.

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegårds Tværvæg 13,
Charlottenlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger
Omlindbindinger

Malerfirma Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 12 05 78

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingenlører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 16 55

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K.
Telefon Minerva *408

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefyv
Alt i el.-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsoller
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

Bendt Gravaard

Isenkram en gros
Hobro - Tlf. (08) 52 15 44

Kom **TIERE** i

**Næstved
Diskontobank**

... banken i **centrum**

ERIK ANDERSEN

Gli. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

Abonnement på Katolsk Forum
(01) 14 90 55 eller GO 4895

TIL BYEN
FRÅ BYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.

Tlf. 12 27 75

D. Plate Petersen
Malermester
Tlf. Fasan 2718

Ernst Grell & Co.
aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

P. Jeppesen & Søn
Murermestre
Zahnsgade 4, Kolding
Telefon 52 06 93

R. Schullk
Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

HANDELSBANKEN
- altid med i billedet

Abonnement på **Katolsk Forum** —
ring (01) GO 4895.

I. P. Hansen & Kaj Hansen
Murermestre
Amallegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

Niels Boesen
Begravelsesforretning
v/ A. Jürgensen
Nørrebrogade 9, 7100 Vejle
Telefon (05) 82 07 25

Hvidehus Boglade
Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger . . .

Vejle Mineralvandefabrik
A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

K. Blum Hansen
Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

W. A. Werner A/S
Ost en gros
Teglgaardstræde 13
København K.
Telefon 14 14 08 (omst. til samtlige afd.)
Kvalitetsost

Uoverensstemmelser om den hollandske katekismus bilagt

De uoverensstemmelser, der har været angående den tyske udgave af den hollandske katekismus er nu bilagt.

Ifølge forlaget Herder i Freiburg er det lykkedes at komme overens med ærkebiskoppen, dr. Hermann Schäufole om en publikationsform, hvor originalteksten lades uforandret, men hvor man samtidig oplyser om de indvendinger, der fra Roms side er blevet fremsat over for forskellige formuleringer.

Den nye tyske udgave af den hollandske »Forkyndelse af troen for voksne«, som er blevet udsendt i begyndelsen af oktober, indeholder foruden den fuldstændige og uforandrede originaltekst et bilag på 96 sider med kardinalkommissionens udtalelser og med de oplysninger og revisioner af teksten, som blev foretaget på grundlag af denne erklæring. Desuden er der henvisning til de omtvistelige passager. I en indførelse i

bogen gør ærkebiskop Schäufole opmærksom på den aftale, der er truffet mellem pavestolen og de hollandske biskopper om udgivelsen af et supplement til katekismen.

Uoverensstemmelserne mellem Herder Verlag og den tyske bispekonference var opstået, fordi Herder forbigående havde afstået sine rettigheder til den tyske oversættelse af katekismen til et hollandsk forlag. Den tidligere ærkebiskop af Köln, kardinal Frings, og ærkebiskop Schäufole af Freiburg mente, at Herder dermed ville fremtvinge, at katekismen udkom på tysk, allerede før forhandlingerne om en revision var afsluttet. Schäufole og Frings nedlagde i denne forbindelse demonstrativt deres hverv som protektorer for Herders koncilkommentarer.

Herder Verlag har udtrykt sin tilfredshed med, at den tyske udgave af den hollandske katekismus, som den nu foreligger, kan udgives med biskoppernes godkendelse. Forlaget er af den opfattelse, at den i den foreliggende udformning kan være af stor værdi for den fælles synode, man agter at afholde, ikke mindst fordi den nye udgave appellerer til en ansvarsbevidst vurdering fra læserens side og dermed kan bidrage til en fair drøftelse af omtvistelige spørgsmål.

Herder Verlag har i mellemtiden foruden den engelske og amerikanske udgave af katekismen udsendt oversættelser til spansk, katalansk og portugisisk. Den portugisiske udgave er forsynet med et forord, hvori kardinalen af Sao Paolo opfordrer de brasilianske katolikker til at sætte sig ind i og drøfte den hollandske katekismus.

R.I.P.

Vor kære

JØRGEN BRANDORFF

født 1916

er pludselig afgået ved døden.

Skive, den 7. september 1969.

Familien.

Begravelsen har fundet sted.

R.I.P.

JOSEPHA KRISTINE HOLCK

f. Siboni

*3.2.1873 - †19.9.1969

*Ellen Margrethe Stein
Ingrid Holck*

Bed for hende.

De irske kristnes tredobbelte ansvar

Namugongo i Uganda – Londonderry i Nordirland. Det ene sted døde afrikanske kristne – katolikker og protestanter – sammen i 1886 og betalte derved »kærlighedens vidnesbyrd med deres liv«, som Paul VI har udtrykt det. Og det andet sted bekæmper katolikker og protestanter i 1969 hinanden på livet af indbyrdes mistillid, hævnlyst og had, skriver José De Broucker i »Informations Catholiques Internationales«. Der gik ikke engang 14 dage fra den smukke økumeniske højtidelighed, hvorved man fejrede martyrerne i Uganda, til voldshandlingernes opståen i Ulster.

Man lytter til og forstår den formaning, der ligger i Paul VI's ord: »Hvordan skulle vore økumeniske bestræbelser bære frugt, hvis det ikke skulle lykkes kærlighedens religion – langt fra at give anledning til uforsonlige stridigheder – altid at demonstrere sin faste og effektive vilje til indbyrdes tilgivelse og samdrægtighed?«

De anakronistiske splittelser blandt de kristne i Nordirland er en kraftig lektion i ydmyghed for alle kirkerne. Afstanden mellem den økumeni, der forkyndes og leves på højere steder, og som dyrkes i dialoger og på kongresser, og den, der leves i den daglige omgang mellem de kristne, er stor og – som det ses – undertiden ligefrem dramatisk. Man kan ikke på et par år slå en streg over århundreder. Det er ikke bare de kæmpende brødre i Irland, der kunne tage ved lære af generalsekretæren for Kirkernes Verdensråd, dr. Carson Blakes hårde og åbenhjertige ord: »Medlemmerne af vore kirker er på det økumeniske plan tilsyneladende ikke kommet længere end til det 11., 14. og 16. århundredes formørkede tilstande ...«

Foruden det økumeniske står også missionen på spil. Det er som bekendt omsorgen for missionen, der ligger til grund for den økumeniske bevægelse. Splittelsen mellem de kristne er måske den største hindring for udbredelsen af det glædelige budskab om frelsen. Enhver gensidig undertrykkelse og enhver barrikade mellem kristne svækker troværdigheden af det evangelium, som så mange missionærer (deriblandt over 7.000 irer) prøver at udbrede i verden. Man kommer ligefrem til at ryste ved tanken om ikke-kristne FN-soldater på Belfasts eller Londonderrys gader ...

Og endelig bliver det fredsarbejde, som kirkerne nu i et halvt hundrede år har prøvet på at fremme, svækket i selve sin grundvold, for mere end alle erklæringer og diplomatiske bestræbelser kan de kristnes eksempel på en kærlighed ud over alle grænser, og det vil

først og fremmest sige på politisk, økonomisk og social retfærdighed – og hermed henvender vi os især til det protestantiske flertal i Ulster – være den surdej, der skaber fred i verden.

Det er et tungt ansvar, de irske kristne har påtaget sig. Meget kan, hvad frenden, missionen og de kristnes enhed angår, afhænge af den måde, hvorpå de med Guds hjælp kan vidne om saligprisningerne. De har ikke noget at lære af os andre. Men hvis de går sejrrikt ud af den prøvelse, der er lagt på dem, kan det gavne os alle.

Kristendommen og revolutionen

Fortsat fra side 7.

teologi« til »revolutionsteologi«, side 110-132. Nu kan en revolutionsteologi være mange ting, men Ernst Feil søger at se den ud fra følgende synspunkt: »En 'revolutionens teologi' i ordets snævre og egentlige betydning kan man derimod først tale om, hvis man forstår revolutionen under påberåbelse af den kristne tros revolutionære struktur som et indre moment i teologien selv og søger at begribe den som et sådant moment« (side 111).

En anden forudsætning for revolutionsteologien finder vi i Nord-syd-konflikten, dvs. i den konflikt, som i disse år bliver mere og mere tydelig mellem de rige industrilande på den nordlige halvkugle og de fattige udviklingslande på jordens sydlige dele. Derfor kan Hugo Assmann gå hen og kalde sit bidrag: Situationen i de underudviklede lande som stedet for revolutionsteologien, side 218-248. Den latinamerikanske baggrund kan man læse om på side 8-9 hos David Andreas Seeber.

To kendte protestantiske teologer har også bidraget til værket, nemlig Helmut Gollwitzer: Revolutionen i Gudsriget og samfundet, 41-64, og Jürgen Moltmann: Gud i revolutionen, 65-81. Et interessant aspekt ved denne bog er, at den til slut indeholder en række dokumenter, som har at gøre med revolutionsteologien og dens forudsætninger. Dermed søger udgiverne at vise, at denne teologi har noget med livet at gøre.

Bogen indeholder alt i alt mange gode og værdifulde bidrag af en lang række teologer og vil være en god forberedelse til den diskussion, som gerne skulle opstå i Academicum Catholicum i anledning af amanuensis, cand. theol. Anne Marie Agaards foredrag om dette emne den 12. november.

Ernst Feil og Rudolf Weth: Diskussion zur »Theologie der Revolution«, Chr. Kaiser Verlag, München 1969. Pris: 19,80 DM.

Richardt Hansen

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød

Fællesbageriet

Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fedevare Forretning

Nørregade 2, Vejle

Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 28 - 82 11 28

Kartofler - Frugt - Grøntsager

Konservær - Dybrost

R. Hansen

Tonny Vergmann

Bilkkøslagermester

aut. vand- og gasmester

Solagervej 8, Næstved

tlf. 72 66 51

N. Juul Pedersen A/S

Glarmestre

Ramshørd 13. Tlf. 72 01 68

Næstved

Leverandør til katolske Institutioner

Emille Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved

Allt vedrørende begravelser ordnes personligt.

Alle aftaler kan træffes i hjemmet eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 8, Esbjerg

Telefon (05) 12 13 11

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Støt vore
annoncører

Film ved Jakob Frandsen Oprøret i Adalen

Under en strejke i den nordsvenske by Marma i 1931 sætter myndighederne militær ind mod arbejderne, og ved et sammenstød bliver soldaterne grebet af panik og åbner ild. Fem dræbes, og mange såres. Det er skelettet i Bo Widerbergs film, men hovedvægten er lagt på at skildre de sociale relationer mellem de implicerede. I modsætning til hans tidligere film »Elvira Madigan« er hovedpersonerne sat i forhold til det samfund, de lever i.

Handlingen vises parallelt for de to parter i arbejdskonflikten: arbejdsgiveren og arbejderne. Begge er skildret med forståelse, selv om der nok ikke er tvivl om, at Widerbergs sympati er at finde på arbejdersiden, hvilket ses tydeligst ved krydsklipningen mellem middagen i direktørhjemmet og det sparsomme måltid hos arbejderfamilien.

De meget impressionistiske og farvemættede billeder kunne synes at være i modsætning til filmens alvorlige sociale konflikt, men de passer godt til stemningen, som er domineret af, at personerne

gennemlever en social og følelsesmæssig konflikt uden at vide, at de samtidig skaber historie. De er uskyldige og rene ligesom farverne. De havde heller ikke det overblik eller den distance, som tilskueren er i besiddelse af. På trods af denne distance bliver filmen gribende ved sin skønhed og gru.

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. okt. 1969

Redaktion: Hans Jensen og
H. Roos (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Elli Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annoncerekspektion,
Hauchsvej 8, 1025 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgspris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Klapjagt i landsbyen

Det hører til sjældenhederne, at tyske film får premiere i Danmark, men Camera i København har gjort en glædelig undtagelse ved at hente Peter Fleischmanns »Jagdszenen aus Niederbayern« hertil. For sjældent har man set en så ægte og varm, men samtidig rystende film om livet i en lille landsby.

Abram vender tilbage til sin fødeby efter at have prøvet lykken i den nærmeste storby. Rygtet fortæller, at han har siddet i fængsel, fordi han er homoseksuel. Og det er noget, der kan sætte sladder i gang. Den stakkels moder forklarer ellers, at hun har gjort alt for at opdrage ham ordentligt: banket ham, så hendes hånd blev blå, hvortil de andre bemærker, at nogle skal have dobbelt ration. Intolerancen over for afvigere i almindelighed kanaliseres til sidst alene over for Abram, som må undgælde for spændingerne i det lille samfund.

Til trods for, at filmen går tæt på personer, er der aldrig foragt eller udlevering af dem. De er ikke karikaturer af en forlængst uddød landsbymoral, men repræsenterer en levende tradition trods fremmedarbejdere og Starfightere. De seksuelle normer sanktioneres håndfast, og alligevel er der plads til en drilsk sekvens, hvor karlene gør grin med byens løse pige.

Miljøet er skildret med en forståelse og indlevelse, der gør synsvinklen til landsbyens egen. Kirke og politik har

en underordnet, men fast integreret betydning. Gang på gang kan man glædes over den ægthed og oprigtighed, der præger personerne, uanset hvor horrible ting de ellers finder på at sige. Vi holder en lille smule mere af dem alle sammen og bliver netop derved i stand til at forstå dem bedre. Selv om ordet folkelig er blevet ødelagt af for mange dårlige danske film, synes jeg, at det i sin brede og positive betydning er den bedste karakteristik af Fleischmanns helstøbte og levende film.

Hvis...

Den fysiske og især den psykiske vold spiller en altdominerende rolle i filmen fra den engelske kostskole, hvor gamle traditioner og privilegier udgør et netværk af undertrykkelse af eleverne. Den konstante inspektion gør skolen til en totalitær stat i staten. Enten går man til grunde i systemet og vil være forkvaklet resten af livet, eller også forsøges oprøret, som en sidste, men urealistisk mulighed. De tre hovedpersoner Mick, Johnny og Wallace prøver det sidste, men det er filmens ironi, at revolutionen mere udspilles i fantasien end i virkeligheden. Hvad ville der ske, hvis... de under en af skolens militærøvelser pludselig fik fat i rigtig ammunition.

Instruktøren Lindsay Anderson spiller med virkelighedsbegrebet ved at anven-

de farve-, tintning og sort/hvid film, men ikke så entydigt, at sort/hvid altid betyder fantasi eller allegori. Oprøret bliver en nødvendighed for drengene for at kunne bevare en identitet og lidt

De ældste elever »whips« klar til afstrafning.

selvrespekt, men de tvinges af undertrykkelsen til at vælge volden som middel til frigørelse; den vold, de paradoksalt nok vil befri sig for. De er med andre ord fanget ind af systemet, således at den virkelige revolution, som var realistisk at forvente, kun kan udspilles på urealistisk og allegorisk vis. Men de etableredes herredømme er en usikker beherskelse, fordi den bygger på, at der ikke er et hvis...

Hvis De tør, så se den.

Bent Lange sj. *Elsetbet Kieler*
om froms *om*
ubekymrethed *synoden*

Emil Petersen om
en sommerdag
på Gotland

20/1969

forum

katolsk

*Bispesynodens
problematik
set fra
Kirken
i Latinamerika
og
i Orienten*

Abningshøjtideligheden på
bispesynoden i Rom.

Synspunkter

Dette nummer indeholder bl.a. to artikler, der direkte refererer til et interview med kardinal Suenens (Bruxelles - Malines). I dette interview, der er gået verden over, gør kardinal Suenens sig til talsmand for de såkaldte »kollegialister«.

Kardinalen anerkender naturligvis pavens stilling som Peters efterfølger – sådan som den atter og atter er blevet stadfæstet på det andet Vatikankoncil. Men han mener, at paven skal udøve sit højeste embede *sammen* med hele Kirkens biskopper. Han ønsker en decentralisering af Kirken, således at dens tyngdepunkt flyttes fra Rom til de enkelte lokal-kirker. Derfor er han også imod de pavelige nuntier og delegater, idet han tror, at deres respektive opgaver kan løses af de stedlige biskopper. Ligeledes er han modstander af kurien. Han mener desuden, at paven først skal spørge alle Kirkens biskopper til råds, når han vil henvende sig med et vigtigt budskab til hele Kirken. Dette er i al korthed hovedlinjerne i interviewet.

Andre biskopper og teologer ser deri en begrænsning af pavens stilling. De gør det ud fra den motivering, at der kan foreligge tilfælde, hvor paven umiddelbart må kunne henvende sig til hele Kir-

ken. Disse to synspunkter, som vil blive debatteret og diskuteret på den indeværende bispesynode, belyses i de føromtalte to artikler, nemlig: »En røst fra Latinamerika« og »En røst fra Orienten«. Til sammen giver de et supplerende og nuanceret billede af kollegialitetsproblematikken.

Det er jo rigtigt, at det andet Vatikankoncil har knæsat kollegialitetsprincippet mellem bispekollegiet og dets hoved, paven. Imidlertid er det endnu ikke helt klart, hvorledes disse to funktioner forholder sig til hinanden, dvs. hvad der tilkommer bispekollegiet, og hvad der tilkommer dets hoved. De teologiske grunde for eller imod må undersøges i al åbenhed og ærlighed. Men man må vogte sig for den fare at ville bedømme situationen i lighed med verdslige samfundsstrukturer. Kirken er hverken et absolut monarki eller et moderne demokrati, men Guds folk på vandring mod historiens endemål.

Hans Jensen

»Gennemførelseskommissionen« holdt sit første møde

Den af biskoppen nedsatte »gennemførelseskommission« er nu blevet endeligt valgt og har holdt sit første møde.

Kommissionen består af følgende fem medlemmer valgt af synodens plenarforsamling: pastor Ib Andersen, Harald Guldager, Jens Møller, Finn Sørensen og Erling Tiedemann, samt af følgende to medlemmer valgt af Stiftsrådet: A. Beyer og Bent Gravgård.

På sit første møde konstituerede kommissionen sig med Erling Tiedemann som formand, Harald Guldager som næstformand og – valgt uden for kommissionen – direktør Bent Ortvald fra bispekontoret som sekretær.

Arbejdets karakter

Som indledning til kommissionens arbejde blev 6

det af formanden fremhævet, at kommissionen principielt ikke skal løse anden opgave end den, at sætte de organer i søen, som skal stå for den egentlige pastorale og administrative omstrukturering. Kommissionen skal derfor så vidt muligt ikke foregribe et kommende pastoralarådets arbejde og beslutninger, men det er naturligvis nødvendigt – hvad plenarmødet i Nyborg også forudså – at visse afgrænsningsproblemer i forhold til eksisterende råd og organer er klarlagt, før valg til de nye organer finder sted.

Netop af den grund er det så vigtigt, at kommissionen går ud fra den opfattelse af demokrati, som særligt betoner kommunikation og samarbejde forud for beslutningernes vedtagelse, og det måtte efter formandens opfattelse være en helt nødvendig ting, at kommissionen har nær kontakt med alle organer og embeder, som berøres af de nye organers dannelse. Tingene må ikke gennemføres hen over hovedet på folk, men sammen med dem.

Samtidig må det dog slås fast, at kommissionen ikke er en studiekreds eller et nyt rådgivende udvalg – for slet ikke at sige en forlænget synode, men at kommissionen er blevet *bemyndiget* til at gennemføre de synodevedtagelser, som biskoppen har givet sin tilslutning. Kommissionen må derfor føle sig forpligtet til at sørge for, at synodens og biskoppens beslutninger faktisk føres ud i livet, men når blot de ovenfor anførte synspunkter lægges til grund for arbejdet, skulle man også kunne undgå, at konflikter opstår, selv om nogen berøres stærkt.

Arbejdets fordeling

Der var i kommissionen enighed om at give disse synspunkter tilslutning, og man tog derefter fat på det egentlige arbejde. Dette skal nu foregå på den måde, at flere grupper til det næste møde udarbejder oplæg på følgende områ-

der: Jens Møller skal sammen med Finn Sørensen omarbejde regulativet for afholdelse af valg til menighedsråd og pastoralråd, så det kommer i overensstemmelse med plenarmødets vedtagelser; A. Beyer skal sammen med Bent Gravgaard arbejde med regulativets bestemmelser og menighedsråd og regionalrådsarbejde, og endelig skal Harald Guldager med bistand af pastor Andersen og Erling Tiedemann arbejde med reglerne for pastoralrådets arbejde og dermed med de fleste af de nævnte afgrænsningsproblemer.

Oplæg om de forskellige sider af arbejdet skal være færdige til kommissionens næste møde, som afholdes søndag den 2. november i Vejle.

Så bred kontakt som muligt

Formanden understreger, at læsere, som måtte have synspunkter af den ene eller anden art, som de ønsker at gøre gældende, er velkomne til at skrive til de grupper, som arbejder med de pågældende emner. I det hele taget gælder det, at gennemførelseskommissionen er interesseret i en bred kontakt, således at også den praktiske udførelse af synodens vedtagelser kan komme til at hvile på en bred tilslutning fra alle sider, på samme måde som det var tilfældet med vedtagelserne i Nyborg m.h.t. strukturen.

Det er endnu for tidligt at spå om, hvor hurtigt kommissionen kan gøre sit arbejde færdigt – og dermed sig selv overflødig. Man sigter mod at tilvejebringe grundlag for afholdelse af valg til menighedsråd i alle sogne og menigheder i løbet af første halvdel af 1970 – jo før jo bedre. Hvornår pastoralrådsvalg vil kunne afholdes, afhænger dels af, hvor let det kommer til at gå med menighedsrådsvalget, dels hvor mange vanskeligheder der bliver med at få afsluttet det omtalte arbejde med afgrænsningsproblemerne, idet det må anses for uforsvarligt at afholde pastoralrådsvalg, før disse problemer er løst.

Der er grunde, der taler for at afholde de to valg på samme dato, men der er også grunde, der taler imod, og kommissionen har indtil videre udsat dette spørgsmål, som naturligvis sagligt først vil kunne besvares, når man er nået noget videre i arbejdet.

Er. T.

NOTES BLOKKEN

Den første almindelige bispesynode efter det 2. Vatikan-koncil udtalte den 27.10.1967 det ønske, at man skulle oprette en kommission af teologer, hvis opgave det skulle være at stå til rådighed for Kirkens ledelse, når den henvendte sig til hele Gudsfolket i tros- eller moralsspørgsmål. For godt et halvt år siden blev denne kommission nedsat. Den består af 30 medlemmer, som alle er anerkendte teologer, kommer fra de mest forskellige lande og repræsenterer ulige teologiske skoler. Kommissionen havde sit første plenarmøde i »Domus Mariae« (Rom) den 6.-10. oktober i år. Efter de »foreløbige« statutter er kommissionens præsident den til enhver tid fungerende præfekt for troskongregationen, – for tiden er det kardinal Seper. Hvert medlem af kommissionen kan direkte henvende sig til kongregationen med forslag eller kritik. Møderne i Rom var ikke offentlige. Men efter pressereferaterne fra Vatikanet blev de indledt med et foredrag af P. Karl Rahner om den teologiske situation i Kirken af i dag og efterfulgt af en redegørelse for kommissionens struktur og arbejds-metode, som blev forelagt af Mgr. Philips (Louvain). Paven modtog teologerne i audiens (6. okt.) og holdt en tale til dem, hvori han især understregede det berettigede i en teologisk pluralisme, hvis den blot holder sig inden for den katolske sandheds almindelige rammer. Paul VI opfordrede til tillid og åbenhed. Allerede nu kan man sige, at der ikke mere er tale om, at én bestemt teologisk retning (f.eks. thomismen) er enerådende i Kirken. De forskellige individuelle og nationale mentaliteter har fået frit spillerum. Efter at kommissionen har undersøgt de brændende

teologiske problemer i vor tid, nedsatte den fire underudvalg, som skulle studere følgende spørgsmål: 1) troens enhed, 2) præstedømmet, 3) håbets teologi, dvs. den kristne tro og menneskehedens fremtid, 4) kriterier for en kristen bedømmelse af moralske problemer.

Mens disse linier skrives, er også den med spænding ventede 2. bispesynode trådt sammen (2. okt.). Det drejer sig om et ekstraordinært møde, hvortil kun de respektive bispekonferencers formænd har adgang. For Skandinaviens vedkommende drejer det sig om Biskop Taylor fra Stockholm. Desuden deltager i mødet 36 repræsentanter for kurien, som er udpeget af paven. Alt i alt består synoden af 147 medlemmer. Som man erfarer fra forskellige kilder, består der en meningsforskel mellem to grupper af biskopper. Frontlinien går mellem »papalisterne« og »kollegialisterne«, dvs. mellem forfægterne af kollegialitet under paven eller med paven. Til papalisterne hører næsten alle biskopperne fra Østeuropa, en stor del af biskopperne fra Afrika og de latinske lande. Biskopperne fra de mellemeuropæiske lande synes at være i mindretal. Bispesynoden har fået en interessant baggrundsmusik ved et samtidigt møde af en gruppe af protesterende præster, som holder til ved det protestantiske Waldenser-fakultet i Rom. Man regner med, at bispesynoden vil vare mindst to uger. Allerede nu kan man sige, at bispesynoden vil få et spændende, måske dramatisk forløb, hvis resultat kan få afgørende betydning for hele Kirkens fremtid.

Tr. Roos 87.

En røst fra Orienten

”Skal der endnu et koncil til for at komme fra den rådgivende kirke til den kollegiale kirke?”

Den græsk-melkitiske (katolske) ærkebiskop af Baalbek i Libanon, msgr. Elias Zoghby, har i forbindelse med offentliggørelsen af et interview med den belgiske kardinal Suenens (15. maj 1969) sendt det franske blad Informations Catholiques Internationales nedenstående brev. Ærkebiskop Zoghby var sammen med patriark Maximos IV en af de repræsentanter for de katolske østkirker, der flittigst lod sin røst høre på koncilet.

Vore brødre i vest har allerede tilstrækkelig klart tilkendegivet deres reaktion på det interview med kardinal Suenens, der den 15. maj i år stod at læse i *Informations Catholiques Internationales*. Mange af de punkter, der nævnes i interviewet, er endnu ømtåleligere for de østlige katolikker end for de latinske, fordi de østlige kirker altid har været vant til at råde sig selv uden »regelmæssig« indblanding i deres anliggender fra andre.

De østlige kirkers normale ledelse er altid – lige siden oldkirken – blevet udøvet af patriarksynoden, der blev præsenteret for konciltænderne på det 2. Vatikankoncil som den ægte og traditionelle form, som også skulle bruges ved den latinske kirkes tilbagevenden til den biskoppelige kollegialitet.

Nu bliver vi unerede østkirker ligesom før det 2. Vatikankoncil faktisk ledet af et overpatriarkat med sæde i Rom, som hedder »Kongregationen for østkirkerne«. I alle konciltæsterne ser vi, hvordan vi ved hjælp af en dygtigt gennemført leg med ord igen er blevet placeret under den pseudo-kirkeret for de orientalske kirker, som er blevet en påtvunget, lige siden vi på ny blev forenet med Rom. Denne romerske domstol bliver ved med at kræve, at de biskopper, vi vælger, skal godkendes af den enten før eller efter valget. Den nægter vor patriark og hans synode enhver form for jurisdiktion over dem af vore troende, der er udvandret, og som i dag udgør størstedelen af vor menighed. Det er nok, at den nedlægger sit veto mod en hvilken som helst beslutning, der træffes af patriarksynoden, for at den skal blive

ophævet og sat ud af kraft. I virkeligheden kan der ikke træffes nogen som helst vigtige beslutninger angående de unerede østkirker, hvis ikke de bliver godkendt af denne kongregation.

Patriarkstyret under debat

Dertil kommer yderligere, at selve patriarkstyrets eksistens i dag drages med ind i debatten. Forholdet er det, at man som en hædersbevisning over for de katolske patriarker af østlig ritus har gjort dem til fødte medlemmer af kongregationen for østkirkerne, hvor de fuldstændig drukner i en majoritet af andre medlemmer, der næsten alle sammen er udlændinge og af latinsk ritus. Det er sådan, at når kongregationen holder et plenarmøde for at afgøre et anliggende, som udelukkende angår et af patriarkaterne, ignorerer man totalt den lovlige patriarksynode, og den ansvarlige patriark fra det pågældende patriarkat kan så gøre sig gældende med én stemme mod 30-40 andre i et anliggende, der hører ind under ham selv og hans biskopper.

Jeg har altid undret mig over, at der findes en kongregation for østkirkerne, og lige fra mit første indlæg på koncilet har jeg opfordret til, at man skulle afskaffe den eller reducere den til et sekretariat, som skulle være til rådighed for østkirkerne.

Imidlertid har kongregationen lige siden koncilet ikke gjort andet end at styrke sin position. Kardinalsekretæren, som vi for øvrigt alle sammen sætter stor pris på, har fået titel af og myndighed som kardinalpræfekt. De vestlige medlemmer af denne domstol er mange

gange i overtal i forhold til patriarkerne, og der er fare for, at de om kort tid med deres rådgivere og funktionærer vil være næsten lige så mange som alle de østlige unerede katolske biskopper tilsammen! Man har lige forøget deres antal med syv fremragende kardinaler fra den sidste udnævnelse. Heri må man se et tegn på pavestolens store omsorg for vore kirker. Men kan man lade være med også at se det som en tilkendegivelse af den umyndighed, hvori den pågældende kongregation holder disse kirker og deres hyrder? Kan vi ikke bogstaveligt talt føle os som »okkuperede«? Hvorfor skal der mobiliseres så mange højtstående personligheder fra den latinske verden af alle racer og kulturer – undtagen vor egen – og hvorfor skal de så at sige sættes i alarmberedskab for at tage sig af vor kirke, som om vi selv enten var umyndige eller slet ikke eksisterede?

Manglende tillid

Har vi vist tegn på opløsning eller død, så vi af den grund skulle have brug for så overvældende forstærkninger? Har den aktivitet, vi udøvede på koncilet, givet anledning til en sådan mistillid til vore biskopper? Er vore kirker mindre kristne end så mange latinske kirker i vesten, som truer med at forsvinde af mangel på apostle? Er folk hos os ikke mere troende, frommere og mere moralske end gennemsnittet af de vestlige kristne? Og vore præster, alle vore præster både i Orienten og i udlændigheden, bliver de ikke af Guds nåde på deres post, og er de ikke som så mange af de

res brødre blandt de ortodokse urokkeligt tro imod deres hellige kald, mens deres brødre i vest går deres vej af grunde, som det ikke tilkommer os at dømme om?

Og alligevel skal der – og vi forstår ikke hvorfor – være en kongregation for østkirkerne, som med sine mange og fremragende latinske kardinaler, latinske biskopper og romerske prælater over-skygger vore biskopper, sætter sig selv i stedet for dem på de vigtigste punkter og påtvinger dem en omsorg, som de selv finder overdreven og mange gange kvælende.

En kvælende omsorg

Vi vil ganske vist gerne have hjælp – hvem er sig selv nok? – men en så kompakt hjælp, der udøves af et sådant organ, som er udrustet med så mange beføjelser, jævnsides med vore egne synoder og overordnet dem, så det i praksis er dette organ, der styrer vore kirker, er i virkeligheden slet ikke nogen hjælp. Hos os kalder man den slags umyndiggørelse, substitution og okkupation.

Man må tilgive os retmæssige hyrder for vore kirker, at vi »fornemmer« denne »okkupation« og synes, at den er ilde anbragt. Vore lande i den Mellemste Orient har i lange tider levet under fremmed besættelse. De har ganske sikkert haft gavn af det, men nu, hvor de selv har nået en vis modenhed, er de begyndt at lide under det og føle, at det sårer deres selvfølelse og værdighed. De har genvundet deres uafhængighed, men kun under store ofre og blodige kampe. De vestlige »herrer«, som er rige, mægtige og lever i lykkelige kår, bliver for os mere og mere »brødre« og »venner«.

Det er ikke så mærkeligt, hvis vore kirker, som ikke på alle punkter står tilbage for de vestlige, lider under altid at føle sig »besatte« og »umyndiggjorte«. Hvad enten vi vil det eller ej, så minder kongregationen for østkirkerne med dens vældige menneskelige, administrative og økonomiske maskineri os om »kolonimanageriet«, og det svarer hverken til vore egne ønsker eller til det 2. Vatikankoncilis udtrykkelige vilje og løfter. Konciliet udtrykker kun det, der hele tiden har været tradition i østkirkerne, når det siger: »Patriarkerne og deres synoder er højeste instans i alle patriarkatets anliggender.«

En kollegialitet..., som slet ikke er kollegial

Vi er tit tilbøjelige til at tro, at hvis vi gjorde os fri økonomisk og materielt, ville vi dermed få langt større frihed i administrativ henseende. Det er faktisk muligt, men vi vægrer os ved at tro, at

en kirkes selvstændighed og værdighed skal være afhængig af de materielle ressourcer, den råder over. De, der indtager de højeste stillinger i den katolske kirkes centrum, og som derfor har fået myndighed til at give de gaver, der kommer fra alle verdens troende, videre til de fattige kirker, har ligesom vi selv den ære at være fattige, selv om de tilsyneladende er rige, og i lige så høj grad som vi at nyde godt af den godgørelse, der udvises af katolikkerne verden over. Det er ikke nogen skam at være fattig i Kristi kirke, og den næstekærlighed, der vises af både giveren og den, der giver gaven videre, berøver ikke modtageren noget som helst af hans egen værdighed og æresfølelse.

Vi troede, at oprettelsen af de latinske bispekonferencer skulle gøre det muligt for vor egen patriarksynode, som altid har været vor form for bispekonference, at genvinde sin tidligere position. Men det blev der ikke noget af. I lighed med de latinske bispekonferencer kan vor synode ikke træffe nogen afgørende beslutninger. Alt bliver revideret og skal godkendes af Rom. Vi kan derfor med rette spørge os selv, om patriarksynoden og bispekonferencerne ikke i virkeligheden bare er en slags studiekredse og rådgivende organer.

Selv bispesynoden, der er blevet oprettet i kraft af biskoppernes kollegialitet, som blev så kraftigt fremhævet af konciliet, er ikke andet end et rådgivende organ. Og det ved dens medlemmer også meget godt. Det er de mere end en gang blevet mindet om fra officiel side.

Vi ser os altså nu – efter det 2. Vatikankoncil – stillet over for en form for kollegialitet, som absolut ikke er kollegial, og hvor biskopperne og med dem hele Kirken er reduceret til kun at være rådgivere, og det er Kirkens skæbne, så længe den – under pavens ledende og

årvågne blik – er underlagt de romerske domstole.

Men den virkelige kollegialitet, som under 20 århundreders kristendom har været anerkendt i Orienten, er ikke og kan ikke være en rådgivende kollegialitet, men en ledelse. De mange nationer, der er repræsenteret i den romerske kurie, gør den ikke til et retmæssigt og universelt styre. Biskoppernes omsorg for Kirken både på det lokale og på det universelle plan er af guddommelig oprindelse og er derfor noget, de ikke kan give fra sig til andre. Hvad den myndighed angår, som på pavens vegne gennem kurien udøves af biskopper, der ikke har fået nogen som helst fuldmagt til at udøve en sådan myndighed af bispekollegiet som sådant, kan den på ingen måde træde i stedet for biskoppernes.

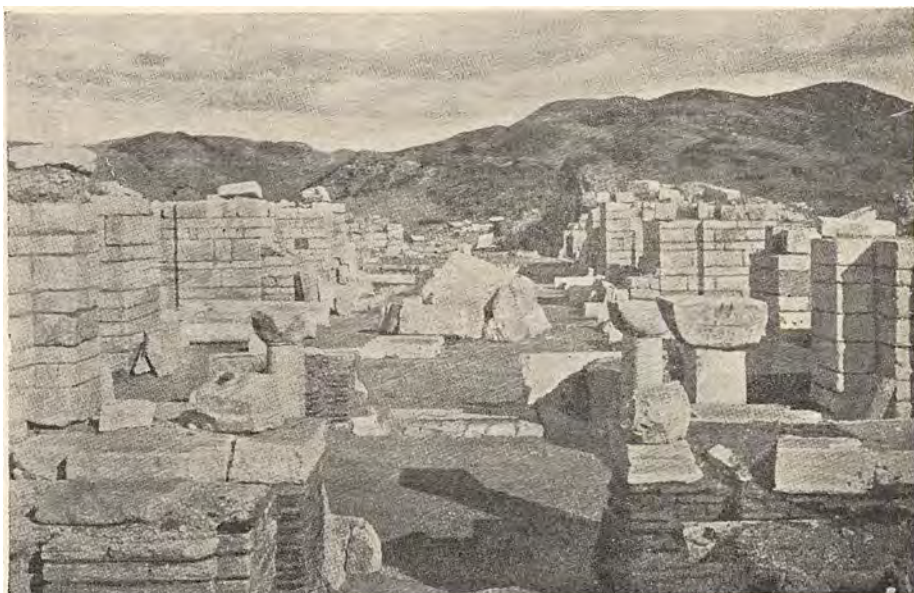
En århundredgammel virus

Den opfattelse af myndigheden i Kirken, der kommer til udtryk i kurien, er ikke i overensstemmelse med ånden på det 2. Vatikankoncil. Selv de latinske biskopper rammes af den, og den kan heller ikke undgå at støde på skarp modstand inden for østkirkerne, som altid har styret sig selv gennem deres synoder – selv før det store skisma.

Vi kan også fremover bevare et ven-skabeligt og broderligt forhold til de ortodokse kirker, men det er fuldstændig udelukket at tale om kristen enhed, så længe en virkelig kollegial styreform ikke er trådt i stedet for biskoppernes rent rådgivende stilling i den katolske kirke.

Denne rådgivende stilling markerer dog i vesten trods alt et fremskridt i forhold til det 1. Vatikankoncil. Den er et første skridt på vejen. Men selv om de

Fortsattes side 9

Har vi vist tegn på opløsning eller død?

En røst fra Latinamerika

Forfatteren af nedenstående tekst, som stammer fra det franske blad Informations Catholiques, er den 41-årige uruguayer Hector Borrat, der er redaktør for det katolske fjortendagsblad Vispera, som hører til de 3–4 vigtigste kristne publikationer i Latinamerika. Hector Borrat står lige foran udgivelsen af Terra Incognita, som er en situationsundersøgelse af den katolske stilling i Latinamerika.

Den store tjeneste, kardinal Suenens lige har gjort ordets frihed i Kirken – og i det hele taget – tilskynder os til at gøre brug af den samme frihed ikke alene over for Rom, men også over for kardinalen selv og over for de store avantgardistiske kredse, som har givet udtryk for deres begejstrede tilslutning. Det er i kraft af denne frihed, jeg her vil forsøge i korte træk at fremsætte min kritik. Jeg skal ærligt indrømme, at jeg ikke ved, i hvor høj grad den deles af andre latinamerikanere. Men i hvert fald er jeg sikker på, at det synspunkt, jeg giver udtryk for, er tæt forbundet med vor egen situation, som slet ikke er den samme som i de nordatlantiske lande. Min kollega Alberto Methol Ferré har tidligere i en artikel i *Vispera* givet udtryk for de samme synspunkter.

Hvilket »centrum«? Hvilken »periferi«?

For det første skyder kardinal Suenens i overensstemmelse med en almindeligt udbredt tilbøjelighed blandt dem, der angriber den romerske kurie, kun på »centrum«, Rom, Rom, dvs. en skueplads, et sceneri, en iscenesætter og nogle helt identificerbare personer. Og samtidig forherliger han i modsætning til alt dette og fuldstændig unuanceret »periferien«, dvs. de anonyme lokale kirker. Han konfronterer Vatikanet, som vi kan se, med en blok af lokale kirker, som vi ikke ved, hvor er, – han konfronterer virkeligheden med idealet. Derfor er der heller ikke noget mærkeligt i, at anklagerne kun går i én retning, mens der flyder en veloplagt og udifferentieret ordstrøm i retning af de lokale kirker, som tilsyneladende kun har det ene privilegium, at de ikke er beliggende inden for Vatikanets grænser, men i en slags befriende »periferi«. Dertil kommer så »englene uden for murene«, blandt andet en vis Dom Helder og hans mest nidkære forfølger Dom Sigaud og en vis msgr. Devoto, der hører

til på den fremskridtsvenlige fløj, og en anden argentiner, msgr. Bolatti, som er i åben konflikt med sine »ajourførte« præster.

Men lad os nu alligevel se på, hvilken »periferi« det drejer sig om. Det ser ud til, at »periferien« for denne borger i Fællesmarkedets og NATOs hovedstad, som kardinal Suenens er, ligeligt omfatter såvel kirkerne i Cerro Cahto og New York som i Recife og Bruxelles. Den belgiske kardinal ser systematisk bort fra de mere tragiske modsætninger, hvormed jeg tænker på de konflikter, der er i gang mellem de industrialiserede lande i nord og udviklingslandene i syd, og som for den del af verden at se, hvor jeg befinder mig, især bringer USA i modsætning til Latinamerika. De største af stormagterne, som udgør et helt andet og langt mere frygtindgydende »centrum«, er hverken kirkelige eller romerske. Og hvor er det at finde om ikke i denne »periferi«, som kardinalen taler om? Og derfra er det, de prøver at påvirke Rom. Disse stormagter sætter en verdensomspændende kampagne i gang mod en rundskrivelse, hvis den griber forstyrrende ind i deres velfærd og stiller sig i vejen for deres familieplanlægning. De hæver armene mod himlen, når Kirken i de fattige lande påtager sig at befri dem.

Kardinalen opfatter tilsyneladende Kirken som en selvstændig enhed eller en lukket kreds. Men Kirken er i sandhed Kristi legeme. Ligesom det kan den kun forstås i sin indsats for andre, både for dem, der sammen med den er korsfæstet i dens legeme, og for dem, der korsfæster den.

En »mangfoldighed«, der i alt for høj grad nærmer sig »fredelig sameksistens«

Når kardinalen udelukker »partierne« og flertallets frie spil i Kirken, kan hans holdning meget let også her opfattes som en opfordring til at se bort fra

de store modsætninger, som er til stede selv inden for de enkelte lokale kirker. Den mangfoldighed, som han accepterer og opfordrer til, nærmer sig efter min mening i alt for høj grad den fredelige sameksistens i ordets mest konservative betydning. Som om Kirken i stedet for selv at vove pelsen i et møjsommeligt forsøg på at overvinde de vanskeligheder, den bærer i sig (og som udspringer af dens eget indre liv og i endnu højere grad af landets politik og de store internationale spændinger), havde til opgave at gå let hen over dem uden at tage parti. Dette ville kun føre til en kirke, der var lammet og ude af stand til at tjene dem, der overalt i evangeliet indtager førstepladsen, nemlig de små og de fattige.

Jeg er bange for, at den løsning, kardinalen foreslår, bare vil flytte problemet et andet sted hen i stedet for at løse det. De synspunkter, der skal veje tungest i forsamlingen, er, siger han, dem, der repræsenteres af de mest kvalificerede kristne, af dem, der står Kristus nærmest, og som er mest åbne for hans visdom, og som mest ydmygt retter sig efter hans lys. Men hvem skal så være i stand til at afgøre, hvilke kristne der er de mest kvalificerede, og hvem der står Kristus nærmest? Findes der objektive kriterier, ud fra hvilke man på hele Kirkens vegne kan afgøre, hvem der hører til disse kristne? Overgangen fra »centrum« til »periferien« via kardinal Suenens stiller os faktisk over for en charmerende »englelighed«. »Sagen selv kom med Kristus. Lad jer ikke frakende sejrprisen af nogen, hvis lyst står til »ydmyghed« eller engledyrkelse . . . « (Kol. 2,17 f.).

Når kardinalen begynder at tale om sine ligemænd er hans kritik ledsaget af meget omfattende krav, som jeg også selv kan tilslutte mig. Spørgsmålet er for mig så bare, hvorfor han – efter først at have stillet disse krav og dermed

praktisk talt at have berøvet kardinalkollegiet enhver kompetence – ikke fører sin tankegang til ende og simpelt hen forlanger, at kardinalværdigheden bliver ophævet, denne gamle titel, som i dag helt har mistet sin glans, efter at biskoppernes kollegialitet er kommet i højsædet.

Biskoppernes kollegialitet og en internationalisering af kurien er efter min mening af altoverskyggende betydning. Paul VI har allerede i betydeligt omfang bevist sin vilje til at gennemføre disse to ting. Men hidtil har kuriens internationalisering kun betydet, at europæiske og nordamerikanske biskopper har fået en plads i kurien, og at der er kommet prælater til Rom fra de rigeste områder inden for kardinal Suenens »periferi«. Hvornår kommer vi så vidt, at der også kommer afrikanere, asiater og latinamerikanere, så internationaliseringen kan blive virkelig katolsk?

Nuntien er ikke altid en hindring

Det er i dette større perspektiv, man efter min mening endnu engang må behandle spørgsmålet om nuntierne. Kardinalen erindrer i denne forbindelse udtrykkeligt klagerne fra Latinamerika. Lad det være. Det, der er sket i Uruguay og senere i Argentina, Paraguay og Peru, berettiger imidlertid på ingen måde til en gennemgribende kritik selv ud fra vort synspunkt som latinamerika-

lienske stat er blevet til på trods af den, og – hvad mere er – den italienske marxist Gramsci understreger, at den intellektuelle tradition i Italien er kosmopolitisk på grund af den afgørende indflydelse, Vatikanet har udøvet, samtidig med at Vatikanet, siger han, på grund af sin verdensomfattende opgave også må indrette sig med overnationale rammer. Den Evige Stad er den dag i dag Verdensbyen par excellence. Dette kosmopolitiske ligger lige så meget i selve byens væsen som i Kirkens natur. Øjeblikket er nu inde til at udtrykke det institutionelt inden for selve kurien. Det kræver de lokale kirker, der har mulighed for at udtrykke sig med vægt, som f. eks. kardinalens, og i endnu højere grad udspringer dette krav af biskoppernes kollegialitet, som blev forkyndt af det 2. Vatikankoncil, men som kun langsomt finder sin universelle og blivende form. Bispekollegiet har brug for en kurie af den simple grund, at det kun er i stand til at lede verdenskirken, når det er forsamlet i Rom. Når først medlemmerne er vendt tilbage til diasporaen – hvor de normalt hører til – må bispekollegiet repræsenteres af en institution af permanent art, som ligger i forlængelse af det, som er kollegialt som det selv, og som følgelig er lige så egnet til at påtage sig den kollegiale ledelse af Kirken. Der er intet til hinder for, at denne institution kan være kurien, en kurie, som ikke alene er udnævnt af Peters efterfølger, men af alle verdens biskopper, en kurie, som netop afspejler Kirkens katolicitet. En kurie i denne forstand har i lige så høj grad som synoden til opgave at være en slags eksponent for alle de lokale kirker i kraft af udnævnelser, som foretages af paven i fællesskab med det bispedømmes kollegium, der er samlet med ham i Rom.

Kollegialiteten har brug for en kurie

Men det vigtigste spørgsmål er ikke, om nuntierne overlever eller forsvinder. Den ene, hellige, katolske og apostolske kirke må faktisk, fordi den er katolsk og for at være én, med eller uden dem, opretholde en passende centralisering, som – så længe Peters embede udøves fra Rom – kun kan være i Rom.

Men romersk behøver ikke nødvendigvis at betyde italiensk. Den Evige Stad er betydeligt ældre end det folk, der har valgt den til hovedstad, den ita-

lienske stat er blevet til på trods af den, og – hvad mere er – den italienske marxist Gramsci understreger, at den intellektuelle tradition i Italien er kosmopolitisk på grund af den afgørende indflydelse, Vatikanet har udøvet, samtidig med at Vatikanet, siger han, på grund af sin verdensomfattende opgave også må indrette sig med overnationale rammer. Den Evige Stad er den dag i dag Verdensbyen par excellence. Dette kosmopolitiske ligger lige så meget i selve byens væsen som i Kirkens natur. Øjeblikket er nu inde til at udtrykke det institutionelt inden for selve kurien. Det kræver de lokale kirker, der har mulighed for at udtrykke sig med vægt, som f. eks. kardinalens, og i endnu højere grad udspringer dette krav af biskoppernes kollegialitet, som blev forkyndt af det 2. Vatikankoncil, men som kun langsomt finder sin universelle og blivende form. Bispekollegiet har brug for en kurie af den simple grund, at det kun er i stand til at lede verdenskirken, når det er forsamlet i Rom. Når først medlemmerne er vendt tilbage til diasporaen – hvor de normalt hører til – må bispekollegiet repræsenteres af en institution af permanent art, som ligger i forlængelse af det, som er kollegialt som det selv, og som følgelig er lige så egnet til at påtage sig den kollegiale ledelse af Kirken. Der er intet til hinder for, at denne institution kan være kurien, en kurie, som ikke alene er udnævnt af Peters efterfølger, men af alle verdens biskopper, en kurie, som netop afspejler Kirkens katolicitet. En kurie i denne forstand har i lige så høj grad som synoden til opgave at være en slags eksponent for alle de lokale kirker i kraft af udnævnelser, som foretages af paven i fællesskab med det bispedømmes kollegium, der er samlet med ham i Rom.

Spørgsmålet om en internationalisering af verdenskirken »centrum« er efter min mening den uomgængelige forudsætning for en decentralisering, der gør fri både i forholdet til Rom og til verdens Fyrste. Hvis man ensidigt lægger hele vægten på decentraliseringen, overser man de store historiske strømninger i en verden, som selv går i retning af en stadig fremadskridende centralisering på godt og ondt. Men at decentralisere Kirken, samtidig med at de politiske og økonomiske magthavere centraliserer sig, er det samme som at udlevere den svækket og splittet, uden hoved og uden enhed i handling og dermed i sin måde at reagere på, til de daglige mere påtrængende krav fra kejseren og hans hof af forretningsfolk og militære enheder. Og det betyder også, at den kommer til at stå magtesløs i den store autoritets- og troskrise, som gør

Situationens alvor fremgår tydeligt af pave Pauls blik. Her ses han lige inden åbningsceremonien på bispesynoden i Rom.

Fortsættes side 13

Gotlandsk sommerdag

Skoven står blå horisonten rundt og kanter de vidtstrakte gule marker med husene og deres træklynger. Inde på livet af sig har man den støvede hvide vej, som har kridtet grøftegræsset og bleget de blå cikorier, der tappert rager op og trodser tørken.

I landsbyhavernes skygge er der lidt mere grønt. Især på engen under de store træer, der fortsætter deres march ind på kirkegården. Fredeligt er her i middagsheden. Gårdene ligger stille hen. Kun en stor dreng prøver utrætteligt sin nye knallert frem og tilbage på landevejen, en fryd uden tanke på noget publikum.

Her som andre steder på landet er stilheden ikke helt den samme som før og ikke bare velgørende for dem, som har kendt andre dage, da der var mange folk på gårdene – også ungdom – og alle slags kreaturer i huset og på markerne. – Landet tømmes for liv. Mange tager vejen over Visby til industristæderneovre på fastlandet. Øen bliver feriested, og uden for sæsonen må der være meget stille overalt. Man tænker på det, når man står i de store landsbykirker, »sognekatedraler« har én kaldt dem. – Men mon de nogen sinde har kunnet fylde? – Da man byggede dem i højmiddelalderen, den ene rummeligere og højere end den anden, spillede også prestigespørgsmål ind. Kommet gennem skoven så man dem på lang afstand over Visbys mure, tårne og tinder rage op derinde. De stak bønderne i øjnene. Skulle man ikke også kunne være med herude på landet!

Til gengæld fylder nu turisterne – omend for korte besøg – de gamle gudshuse. – Vi sidder i græsset uden for stengærden ved Bro kirke og ser dem komme i bus efter bus, svenske og finske. Nu står der et hold derhenne og bøjer hovederne bagover foran portalen med reliefferne: Bebudelsen, Kristi fødsel, kongernes tilbedelse.

Sollyset

På båndet, som forbinder søjlehovederne, ser de den yndigste Maria, en adelsfrue, legende med sit barn. Hun er

i dén scene hovedpersonen. Men i bebudelsesbilledet dominerer den ivrigt fremstormende Gabriel. Den dejlige sommersonne kaster skygger ind i de fineste rids i den blege, vejrslidte sten og giver det altsammen liv.

Portalen sét. Turisterne går forventningsfulde ind – og bliver ikke skuffede. Skibet er et luftigt, højt og lyst rum, og det åbner sig i en vid triumfbue til det lige så brede kor. Fra slanke gotiske vinduer strømmer lyset ind. Men her i Bro er ikke – som ellers flere andre steder på øen – bevaret de glødende ruder fra middelalderen.

Men her er meget andet at se. – Og noget særligt er det lille kapel, der ligger op ad tårnets søndre side og har indgang udefra gennem en simpel firkantet stenkarm. Ind mod skibets vestende har det smalle høje rum en lille fint formet åbning oppe i væggen. – Den går man naturligvis straks hen og kigger igennem, før man vender sig mod kapellet selv. I grunden er der ikke meget at se, tomt som kammeret er, nyrestaureret og

puddset op ud i alle kroge, så selv den gamle billedsten fra hedensk tid, der sidder i muren, virker tæmmet og pæn. – Nej, livet herinde sørger sollyset for. I en skæv firkant iler det fra døråbningen ind over stengulvet. Udenfor går himlens lys i ét med det blege græs, standes kun for at kaste skygge ved de små buketter og korsene, der markerer gravene.

»Påseklokken«

Lige nu er der folketomt ude og inde. Det kunne lige så godt være hjemme på Sjælland. Andre landsbybilleder dukker frem af erindringen. Også dét, Martin A. Hansen tegner i »Påseklokken«. Og billedet af kirkeværgen i fortællingen, den arme mand, der ligesom er bundet til kirken og kirkegården. – Mens gudstjenesten står på, vanker han fredløs om mellem gravene og tør ikke gå ind og være med i menigheden. Han lægger ellers troligt alt til rette for de andre derinde, sørger for, at alt det ydre er i

Fredeligt er her i middagshvilen.

orden. Men når de samles i kirken, flygter han. – Her kunne han have stået uden fare for at blive draget ind i deres fællesskab – og usét og med ryggen fri have fulgt det hele på afstand.

Andre end den unge lærerkone i fortællingen – hun står fremmed for meget i kirken, men synes dog hun begynder at forstå lidt – har følt sig i familie med kirkeværgen og været glade for, at han trods alt gik der. Nogle genkendte uden videre deres egen situation i hans.

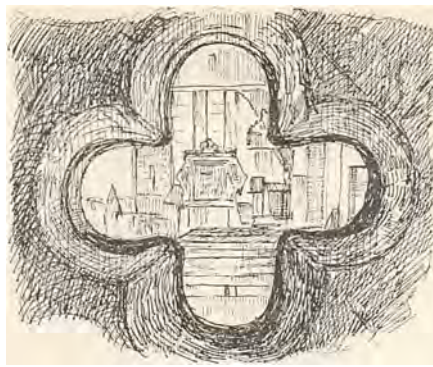
Bag de to skikkelser lå temaet, som man i fyrrerne fandt ord for, og som kunstnere da satte ind på at give kød og blod: ensomhed – fællesskab. For mange enkelte var det tavs og usagt virkelighed, og da det én gang var sagt – også på deres vegne – var det med til at vække længslen efter at komme indenfor, ikke blot i kirkehuset, men i kirken.

Bro kirke

Bro kirke! – Kapellet er ikke bygget som tilflugssted for den flygtende. Tværtimod! – Man kan læse, at det var for de spedalske eller for mennesker, som gjorde bod. De, som stod herude, led afsavn, påtvunget måske eller villet. Var det en bod at måtte blive her, i én forstand udenfor, fik den mening – i hvert fald betydning – fordi fællesskabet i gudstjenesten var livsbetingelsen, det givne.

Men vi ved jo ingenting om, hvad de tænkte, mens de stod her med sommer-solen legende om fødderne som i dag, eller når vinterblæsten peb ind. Noget af det, de så, har vi imidlertid for øje den dag i dag. – Man får rigtig kikkassefornemmelse, når man ser gennem åbningen ind i kirken. Alt ser lidt anderledes og fremmed ud herfra. Blikket fanger ind detaljer, man ikke hæfter sig ved derinde, i koret, ved alteret. – Ja. Og bænkeraderne trænger sig uvedkommende frem i forgrunden. Dem så de ikke, dengang kirken var ny. Men til gengæld findes dét, som var centrum i billedet dengang, ikke mere, i hvert fald ikke på sin oprindelige plads: det store krucifiks i triumfbuen. I nogle andre gotlandske kirker hænger det der endnu, selvfølgelig og samlende. Vi så ét i Stånga kirke, båret af en svær bjælke fra gulv til spidsen deroppe i buen – og af en tværbjælke forneden i triumfbuen. Hver af korsenderne prydet af evangelisternes tegn, Kristusskikkelsen omgivet af en cirkel, den form, som kendes fra Valdemarskorset i Visby. Kirkens herre midt i sit hus, lidende, men ikke forvrænget. Endnu livskongen.

Midt i synsfeltet havde de det. Omkring det lyste som en glorie skåret fra ruderne i koret. Ved dets fod så de alte-

Man får rigtig kikkassefornemmelser.

ret. Resten var rygge af folk, de kendte fra sognet. En og anden af dem bad for dem derude.

Grænser slettes ud

Der er ingen fuglesang i engen ved kirken, ikke på denne årstid. Og for-gæves søger man i græsset efter rester af de berømte orkideer, der vokser på Gotland. Også deres tid er omme. De er vel gået med høet, her lugter af. Men tjærelugten fra de gamle porte i kirke-diget er stærkere. Man har sat huset, og hvad der hører det til, godt i stand for endnu en vinter. – Man tænker på Maria i portalen, dækket af sne. Hun ser ellers så sydlandsk gotisk ud. Men her i Gotlands kirker oplever man på en mærkelig måde grænser og skel mellem tider og kulturområder slettet ud.

Emil Petersen.

En røst fra Orienten

Fortsat fra side 5

tekster, der blev vedtaget på det 2. Vatikankoncil, endnu ikke er tilstrækkelige, til at biskoppernes kollegialitet kan nå sin fulde udfoldelse, skulle de kunne tjene som grundlag for, at biskopperne kunne komme til at spille en langt mere effektiv rolle i Kirkens styre. Skal det være nødvendigt at afvente det næste koncil, før vi virkelig kan komme videre fra den rådgivende kirke til den kollegiale? Det ser ud til det. Da – og først da – vil den katolske kirke blive befriet for splittelsens og skismaets århundredgamle virus, og først da vil den økumeniske bevægelse fra et venskabeligt og broderligt forhold mellem kirkerne udvikle sig et skridt videre og blive til en dialog.

INDLAND

Fratrædelse

Pastor Carly Majholm, kapellan ved Sakramentskirken, København, har anmodet om og fået biskoppens tilladelse til at fratræde sin stilling som præst pr. 15. oktober 1969.

Den nye ORDO MISSÆ

Ifølge den apostoliske konstitution af 3. april 1969 træder reglerne for messe-reformen i kraft fra den 30. november at regne (1. søndag i advent). Da det trods ihærdige anstrengelser ikke er muligt at få teksterne udgivet inden denne dato, har biskoppen besluttet, at den nye ORDO MISSÆ først indføres fra og med den 1. søndag i fasten.

Da reformen forudsætter, at menighederne er blevet tilbørligt indført i messens nye gang og ideerne bag reformen samt oplært i brugen af de nye tekster, bør præsterne dog allerede fra nu af tænke på at forberede deres menigheder og især være opmærksomme på de pastorale forklaringer, der gives i den latinske udgave af ORDO MISSÆ (som er blevet tilsendt samtlige præstegårde).

JULEFERIE I ROM

**20-28 DEC., 9 DAGE
PRIS FRA KR. 1.145**
(fra København)

Prisen inkluderer flyrejse på turistklasse, 8 overnatninger på godt hotel i Rom's centrum, halvpension, sightseeing og transfers.

ALITALIA

– rejsen begynder
naturligvis hos ...

AMERICAN EXPRESS

Dagmarhus, 1598 København V,
tlf. (01) 12 23 01

Rejsebureauet Crome & Goldschmidt,
tlf. (01) 12 92 22

Det rigtige selskab for folk der rejser

Det andet Vatikankoncil- Tridentinerkoncilet

Hvad er forskellen?

Den kendte reformhistoriker, professor Hubert Jedin har for nylig i en opsigtsvækkende artikel i det østrigske ugeblad »Die Furch« sammenholdt det andet Vatikankoncil med Tridentinerkoncilet.

Vi bringer her artiklen i dansk oversættelse.

Pave Johannes havde ingen forestilling om at hans tale om ajourføring skulle kunne fortolkes.

Der er megen uro i Kirken i dag, og mange spørger sig selv, om denne uro ikke er en følge af det 2. Vatikankoncil.

Der er ingen tvivl om, at forholdet er det, at pave Johannes XXIII og det koncil, han sammenkaldte, har frigjort de kræfter, som har ført os til den nuværende krise. Men samtidig skal det også tilføjes, at pave Johannes ikke havde nogen som helst forestilling om, at hans tale om ajourføring skulle kunne fortolkes og give anledning til det, der nu er sket, lige så lidt som årsagen kan tilskrives koncilbeslutningerne som sådanne. Hvis man derfor retter anklager mod pave Johannes eller koncilets afgørelser, gør man det med urette. De har frigjort kræfter, som alt for længe har været hæmmede. Læren om Kirken som Guds folk rummer således en utrolig dynamik; læren om bispekollegiet og den større vægt, der nu lægges på bispekonferencerne, retfærdiggør en fuldt berettiget og tidssvarende decentralisering; liturgien kendetegnes af en ny ånd, og man søger og finder nye former; en økumenisk holdning har besejret den stærkt begrænsede konfessionalisme; og endelig er forholdet mellem Kirken og verden blevet formuleret i positive vendinger. Alt det er naturligvis kun antydninger, hvormed jeg vil sige, at jeg betragter det dynamiske i Kirken i dag som noget positivt og er overbevist om, at det er Helligåndens værk. Det ligger mig stærkt på sinde at understrege dette med al ønskelig tydelighed.

Samtidig er det imidlertid klart, at vi på meget væsentlige punkter er i færd med at fravige de af koncilet fastlagte principper. I liturgikonstitutionen står der for eksempel, at latin stadig er Kirkens liturgiske sprog, men at brugen af

modersmålet kan tillades. Her må jeg konstatere, at latinen i mange lande i endnu højere grad end her i Tyskland fuldstændig er ved at forsvinde og med den et enhedens bånd, hvis værdi man næsten ikke kan vurdere tilstrækkeligt. Hvor ender vi, hvis muligheden for at eksperimentere på det liturgiske område yderligere øges? Endnu alvorligere forekommer det mig, hvad der sker på forkyndelsens område, i prædikener og foredrag. Man omfortolker for ikke at sige bortfortolker de af Kirken erkendte dogmer og højtideligt definerede begreber. Følgen bliver en usikkerhed på troens område, som efterhånden har antaget et foruroligende omfang og som meget minder om forholdene i det 16. århundrede. I slutningen af 1968 var jeg til stede ved en drøftelse af præsteembedet og præstevielsen. Under diskussionen påpegede en af deltagerne, at ingen af de forfattere, der totalt vil forandre embedet om end måske ikke ligefrem afskaffe det, går ud fra koncilet i dette spørgsmål meget betimelige dekret. I stedet støtter de »afsakraliseringen« og lignende på pastoralkonstitutionen om Kirken i verden af i dag. Der er med andre ord mange, der betragter koncilet som forældet.

Opfylde – ikke fortolke

Nøjagtig det modsatte var tilfældet efter Tridentinerkoncilet. Man holdt dengang ligefrem ængsteligt fast ved dets dekret – både de dogmatiske og reformdekreterne. Paverne i den sidste tredjedel af reformationens århundrede, Pius IV, Pius V, Gregor XIII og Sixtus V, betragtede det som deres vigtigste opgave at omsætte koncilets bestemmelser i praksis og levendegøre lovens bogstav. Tridentinerkoncilet gjorde en ende på en krisituation ved at opstille faste normer for både troen og sjælsorgen. Man fulgte disse normer, og hen imod århundredets slutning stod den katolske kirke stærkere end ved dets begyndelse, selv om dens udbredelse var stærkt reduceret.

Jeg ved meget godt, at det efterhånden virkede hæmmende, at man så urokkeligt har holdt fast ved Tridentinerkoncilets bestemmelser. Man krøb så at sige ind i en skal, inden for hvis grænser man følte sig i sikkerhed. Denne mentalitet stammede imidlertid ikke fra koncilet og var ikke villet af koncilfædrene.

Det forekommer mig, at denne jævnførelse af det 2. Vatikankoncil med Tridentinerkoncilet ikke er helt unyttig. Vi burde holde os meget nærmere til koncildekreterne og opfylde dem i overensstemmelse med, hvad der siges i dem, men ikke fortolke dem.

Formalisme

I Neue Zürcher Zeitung for den 22. februar 1969 behandler en reformert teolog, Peter Vogelsanger, studenternes kritik ved fejringen af Zwinglijubilæet. Han skriver: »Studenterne kræver en forkyndelse i form af en dialog i stedet for en monolog, – udbygning af organisationen med ophævelse af det rene sogne- og pastoratsprincip, – ændring af Kirkens måde at reagere på over for verdensomfattende problemer, – reformering af præsteembedet med henblik på et samarbejde mellem den teologisk skolede og en af ikke-teologer bestående lægmandsgruppe, – muligheden for at eksperimentere inden for Kirken osv. Nuvel, dette er en respektindgydende samling forslag, hvor ting, der er værd at drøfte, og dumheder er blandet sammen, som det altid plejer at være tilfældet. Forsøger man at få det væsentlige frem i disse forslag, kan man kun konstatere, at de alle sammen udelukkende henviser til ydre former, men ikke til en åndelig og religiøs fornyelse af Kirken. De taler overhovedet ikke om vor tids opfattelse af det bibelske budskab eller om det sande trosliv i vor tid, men begrænser sig til rent ydre former under den noget prætentiose betegnelse 'reformation i dag'. Netop dette var også karakteristisk for den førreformatoriske periode i senmiddelalderen. Man krævede lige så kraftigt som i dag, at Kirkens hoved og lemmer skulle fornyes, men søgte at gennemføre denne fornyelse gennem en rent ydre ændring af de kirkelige deformiteter. Men den egentlige reformation havde en helt anden og dybere årsag: den var en fornyelse af troen.«

Forvandling gennem sindets fornyelse

Dette er sagt ud fra en protestantisk teologs synspunkt, en teolog, som deler den overbevisning med Luther og Zwingli, at troen var blevet formørket i middelalderens kirke og på ny blev opdaget ved reformationen. Men alligevel kan det ovenfor sagte overføres på den katolske kirke dengang og nu. Når alt kommer til alt overvandt Kirken den krise, reformationen førte med sig, ikke bare ved hjælp af en nødvendig definition af troen i modsætning til den protestantiske læreopfattelse og heller ikke ved hjælp af Tridentinerkoncilets reformdekreter, men i kraft af en indre fornyelse, som gik forud for, ledsagede og fulgte efter dette koncil. Men en indre fornyelse er ikke noget andet end kristen alvor. Denne dybe alvor i forbindelse med kristenlivet mærker man hos Ignatius af Loyola, Peter Canisius, Karl Borromæus og Teresa af Avila. Må jeg have lov at spørge: Hvor findes

der blandt de unge, som på katolikdagen i Essen gjorde nar ad religionsundervisningen, blandt de præster, der stiller heftige krav om, at cølibatet skal ophæves, og blandt de lægfolk, der på lægmandskongressen i Rom krævede medbestemmelsesret i Kirkens centrale ledelse, mennesker, som går ind for »reformen«, dvs. for det, der hos Paulus (Rom. 12,2) indebærer følgende: »Skik jer ikke lige med denne verden, men lad jer forvandle gennem en fornyelse af jeres sind, så I må kunne skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, velbehagelige og fuldkomne.«

INDLAND

Om præsterådet

Ifølge de statutter, der gælder for det siddende præsteråd, er en af dette råds opgaver at udarbejde et forslag til nye statutter for præsterådet som permanent organ. Et sådant forslag skal forelægges præsterne til godkendelse.

Som bilag følger derfor i første omgang et *udkast* til statutter for præsterådet og et udkast til regulativ for valg til samme. Før præsterådet sætter et endeligt forslag til afstemning, ønsker det at indhente præsternes kommentarer. Sådanne bedes indsendt til undertegnede eller meddelt til medlemmerne af præsterådet så betids, at sagen kan behandles på præsterådsmødet den 17. november. Det anbefales, at udkastet diskuteres ved præstesammenkomster.

Fællesplakat for menighederne i det storkøbenhavnske område

På initiativ af samarbejdsudvalget for københavnske sogne, foreslås en FÆLLESPLAKAT til ophængning ved kirker og andre kirkelige lokaler. Formålet med den er at bekendtgøre arrangementer af almen interesse i menighederne. Her er tænkt bl.a. på følgende: særlige gudstjenester, menighedsmøder med foredrag, kursusvirksomhed, ungdomsmøder af et vist omfang, basarer osv. Foruden at dække behovet for orientering, kunne en sådan fællesplakat måske medvirke til at udbygge fællesskabet mellem menighederne og katolikkerne på tværs af organisationerne.

Plakaten vil blive fremstillet af pastor d'Auchamp og Assumptionssøstrene, Rygaard. Det forudsættes dog, at sognepresterne selv medvirker i fornødent omfang ved månedligt at give meddelelse om det, de ønsker optaget på plakaten. For at lette ekspeditionen vil præsterne hver måned få en opringning desangående.

Yderligere oplysninger kan fås hos pastor d'Auchamp, tlf. 69 03 01 (bedst kl. 9.30–10.30 undt. tirsdag). Ønskes mere end én plakat, bedes man meddele dette.

Lars Messerschmidt

Efter synoden

»Hvad med synoden,« var der en, der skrev til mig ved hjemkomsten fra Nyborg Strand; »tilsyneladende en ufarlig foreteelse. Et fællesskab. Men et fællesskab, hvis sjæl vi udenforstående ikke har kunnet fatte. Legemet er nu afsjælet og bliver vel gemt i et smukt skrin!«

Også telefonen kimede fra den ene og den anden, der ville give deres besyv med til de vedtagne resolutioner. Og sådan er det vel gået de fleste synodedeltagere, at de er blevet kaldt til regnskab af deres trosfæller, både for de enkelte resolutioner og for det fællesskab, som efter et par dages usikkerhed tog form.

Det skulle også bare mangle andet. Det var jo som repræsentanter for alle Danmarks katolikker, at synoden arbejdede og gjorde det foreløbige resultat op. Ved hjemkomsten blev den repræsenteret for den store plenarforsamling, som udgør den danske kirke. Og nu består opgaven ikke mindst i at lytte til og lære også af dens meninger om arbejdet og gøre også den delagtig i det fællesskab, som blev os til del.

Den dobbelte målsætning

Det kunne i den forbindelse være fristende at gå samtlige betænkninger og resolutioner efter i sømmene i lys af den dobbelte målsætning: vor deltagelse i Kristi dyrkelse af Gud og i Kristi omsorg for menneskene. En contra-prøve kunne måske røbe, i hvilken grad det virkelig var troen og ønsket om en sand Kristi efterfølgelse, der havde besjælet de mange meninger og forslag: i hvilken grad man altså havde ladet sig lede af ønsket om at bygge kirkens liv op til »mands modenhed og det mål af vækst, da vi kan rumme Kristi fylde,« for at citere Paulus (Ef 4,13).

En sådan revision af synodens arbejde ud fra målsætningen fandt ikke sted på Nyborg Strand. Men den vil indhente os, når vanskelighederne ved at føre re-

solutionerne ud i livet, tårner sig op. Tidens tand vil gnave alt det væk, som ikke er i nøje overensstemmelse med Kirkens sande væsen som Guds folk. Det vil hverken kunne klare sig over for den universelle kirkes dom i dag eller over for historiens dom over vor generation. Selve dimensionerne i de opgaver, vi har arbejdet med, vil efterhånden sprænge alt det indsnævrende og kortsynede bort og frilægge det, der er i pagt med livet. For kun det kan leve.

To åndstyper på synoden

Hvad gjorde plenarforsamlingen da for at yde kirken en sand og varig tjeneste?

Strukturforslaget blev som bekendt synodens første og vigtigste resultat. Man fik det indtryk, at det også var arbejdet med det, der efterhånden samlede synodens deltagere. Her kunne *de* mødes, som især orienterede sig ud fra den konkrete situation i vor kirkeafdeling, med dem, som især orienterede sig ud

fra Kristi målsætning med den. For der gjorde sig jo, på synoden som andre steder, to åndstyper gældende, og strukturforslaget tilgodeså dem begge.

Det bygger på en forståelse af menigheden som eukaristisk fællesskab. I den fælles deltagelse i Kristi gudsyndelse og offer for alle mennesker bliver menigheden til, og udsendes den til verden. Som et kærlighedsfællesskab, der er skabt og sammenholdt af Kristus, skal den leve og arbejde organisk sammen med de andre menigheder og således indefra mure kirken op til én stor levende organisme, der kan tjene samfundet og ofre sig for alle. Strukturforslaget fulgte denne menighedsopfattelse op i dens praktiske konsekvenser, så enhver, uanset kald og stand, blev præsenteret for en nødvendig omstrukturering af sit eget liv og arbejde i kirken.

Det var tankevækkende og lærerigt at se, hvordan »praktikerne« her kunne være tilbøjelige til at reagere konservativt på de praktiske ændringsforslag,

Det endelige strukturforslag blev modtaget med uskrømt glæde og lettelse.

skønt de kunne være dristige i deres kritik af de åndelige fundamenter; mens de, der især orienterede sig ud fra de åndelige fundamenter, var særlig følsomme for ændringsforslag her og samtidig dristige i de praktiske konsekvenser, de drog af dem.

Men det ligger selvfølgelig i sagen, dvs. menneskets, natur, at man ikke godt tåler for mange jordskælv i det, man har sit liv i og umiddelbart bygger på, mens man står friere, måske mindre engageret, måske derfor mere dristigt over for det, der står for en i et lidt fjernere perspektiv, det være sig i jordvendt eller mere himmelvendt retning.

Forskellige nådegaver

Når dette er sagt, så haster det med at tilføje, at de to åndstyper, som her antydes, ikke nødvendigvis må splittes op i de »jordiske« contra de »himmelske«. Man kan være himmelvendt på en yderst platonisk måde, som ikke har meget at gøre med Kristi dyrkelse af Gud som alles Skaber og Far. Og man kan være jordvendt på en yderst verdslig måde, som ikke har meget at gøre med Kristi frelservilje og omsorg for menneskenes sande vel.

Men man kan også være forankret i den fælles tro på Gudmennesket Jesus Kristus, blot med forskellige nådegaver til at tjene forskellige elementer i det ene og samme Kristusliv. Således skærpes nogles sans for Kristi personforhold til Gud og mennesker, mens andre især har sans for menneskeliggørelsen, konkretiseringen af det i livets mange forhold. Men trods forskellen i nådegaver står man på den samme rod og bærer, enhver sin frugt, på det samme træ.

Jeg tror, det var denne kristne holdning, der sejrede på synoden.

Fællesskabet på Nyborg Strand

Skal man forklare vore »udenforstående« venner, hvordan fællesskabet kom i stand, vil jeg især knytte til det arbejde med strukturforslaget, som blev gjort på Nyborg Strand.

Strukturkommissionens medlemmer havde ikke kunnet finde hinanden i et fælles forslag. I det udvalg, som plenarforsamlingen nedsatte, fastholdt man flertalsbetænkningens syn på menigheden som eukaristisk fællesskab og alle de nødvendige konsekvenser heraf – som målsætning. Samtidig indarbejdede man mindretalsbetænkningens ønske om en gennemførelse på længere sigt, der tog tilbørligt hensyn til de faktiske forhold i sognene og den mentalitetsændring, som må skabes for at modne menighederne dertil.

Dette løsningsforslag blev modtaget

med uskrømtet glæde og lettelse, såvel af kommissionens medlemmer som af plenarforsamlingen. Man oplevede her både den nødvendige spænding i et samarbejde, hvor opfattelserne er delte, og den fælles vilje til at supplere sig med hinanden, for at sagen selv kunne være bedst muligt tjent.

Jeg tror, det frigjorde en længsel i alle efter at styre ud af enhver form for magtkamp ind i et frugtbart team-work, hvor hverken den ene eller den anden, men alene Gud og kirken kunne tage stikket hjem. Og jeg tror, at det var dette mere eller mindre udtalte ønske i plenarforsamlingen, som lagde op til det fællesskab, der kom i stand. Det var et fællesskab, som man bedst kan karakterisere med et nøgleord fra den nye Forum-redaktions lederartikel om sin linje: en benådet enhed midt i meningsbrydningernes mangfoldighed.

Der skete det mærkelige, at den dobbelte målsætning: vor deltagelse i Kristi gudsdyrkelse og omsorg for menneskene, som de færreste vel var skolet til at arbejde med på et teologisk plan, dukkede op igen i strukturforslagets mere konkrete form: menigheden som eukaristisk fællesskab.

Og skønt tyngden også her kom til at ligge på de tekniske overvejelser, førte den gode vilje dog plenarforsamlingen gennem det brogede virvar af detaljspørgsmål ind i hjertet af dem: en fælles bevidsthed om vort dobbelte ansvar over for Gud og mennesker – i Kristus.

Sådan begyndte det eukaristiske fællesskab at tage form allerede på Nyborg Strand. Og sådan skal det nu fortsætte med at tage form i hele den danske kirke.

Synoden er endt. Synoden vil leve!

Elsebet Kieler.

En røst fra Latinamerika

Fortsat fra side 7

sig gældende i den katolske kirke verden over. En internationaliseret centralisering af Kirkens styre er ikke alene påkrævet på det juridiske, ja, ikke engang på det kirkepolitiske plan. Kirkens »centrum« får først sin eksistensberettigelse på et dybere plan, nemlig ud fra den romersk-katolske kirkes teologi gennem århundrederne. Den er nødvendig som en betingelse for at holde sammen på kirkelegemet som institution og dermed for dets sundhed og virkekraft. Centraliseringen begynder helt bogstaveligt allerede i Det nye Testamente med apostelkollegiet med Peter som klippen. Formålet med den er at udbrede evangeliet. Den er det stadige udgangspunkt og

tilhørssted for dem, der bliver sendt ud til hele verden og for de menigheder, de grundlægger. Til den knytter de mangfoldige kirker i diasporaen sig, i den grad de bliver ét i den ene Herres ene Legeme.

Et spørgsmål om liv eller død

For os latinamerikanere er kravet om en katolsk og dermed økumenisk centralisering et spørgsmål om liv eller død for vore lokale kirkers selvstændighed. Det »centrum«, der i den grad sættes under debat af den belgiske primas, har i hvert fald haft et sikkert blik for vor geo-politiske situation, da det oprettede CELAM som en latinamerikansk og ikke som en panamerikansk bispekonference. Det har i den grad taget hensyn til vore historiske forhold, at det oven i købet har ladet øen Puerto-Rico være med i denne konference, til trods for at den styres som »selvstændig« stat af Amerika. Ved at arbejde på et latinamerikansk plan og ikke på et panamerikansk har »centrum« skabt mulighed for den befrielse, som CELAMs 2. generalforsamling i fjor i Medellin faktisk blev.

For os ville afsked med »centrum« i Rom være det samme som at kaste os i armene på de rige kirker i det USA, som behersker verden økonomisk, og som beriger sig selv ved at udnytte vore naturlige og menneskelige ressourcer. Det er ganske vist kristne arme, broderlige arme, men det er arme, der – uden bevidst at ville broderdrab – meget let kan komme til at kvæle os. Trods den forargelse, Vatikanet selv vækker med sine egne og sine ambassaders rigdomme, står det alligevel de fattige og fortabte afkroge i »periferien« nærmere end de. Og til disse afkroge hører vore umådelige landområder. Kirkerne i USA og Nordeuropa lever derimod i overflod. »Salige er de fattige!« er et ord, der hurtigt mister sin kraft hos dem. Deres ideologiske tilpasning placerer dem desværre i total modsætning til os.

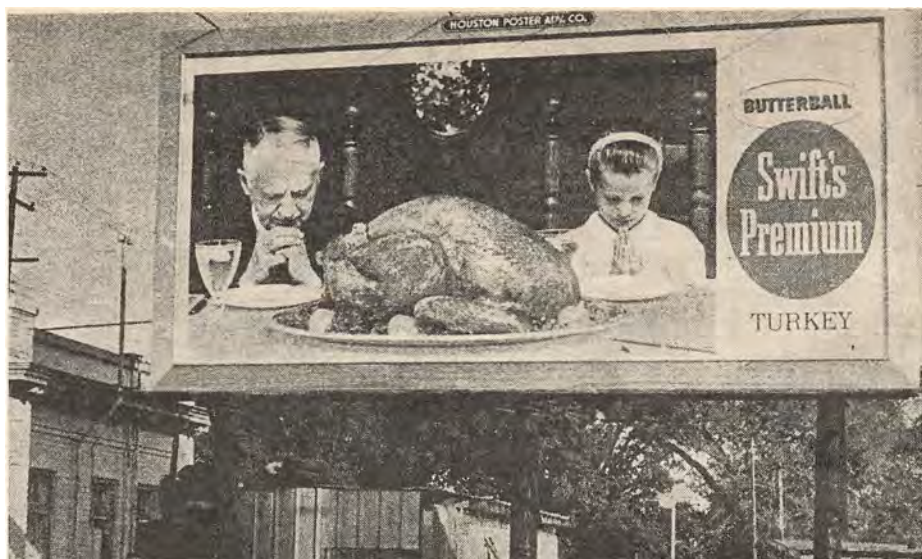
Dette brændende spørgsmål ser kardinal Suenens helt bort fra i sit interview, selv om det tilsyneladende kun drejer sig om »centrum«. En flot, skæbningsvanger og engleagtig distraktion. Vil den næste synode have kræfter til at overvinde den?

Amagerbanken

Aktieselskab
Banken dør dækker hele Amager

Gris på gaflen- stegt i smør- og slå mave!

Giv os i dag vort daglige brød . . .

(Troens ubekymrethed: Lukas 12, 22-34). Søndagsmiddagen fortæret, den behagelige sløvhed lægger sig over familien, med en sidste anstrengelse samler man sig om eftermiddagskaffen. »Det var en middag,« stønner en og sutter tænder. Kaffen skænkes, hvilken duft, den tykke cremede fløde går rundt.

»Det var nu en god prædiken, selv om jeg ikke kan huske meget af den, men han har sådan en køn stemme.« »Var det 3/4 eller 4/5 af jordens befolkning, som sulter?« »Gider du lige række mig flødeskumskagerne?« »Jeg må se at få nogle strømpebukser på ud-salget!«

»Nu har jeg det, hans prædiken var noget om, at vi ikke skal bekymre os, var det ikke Lukas?« »Hold mund, eller skru op for kassen!« »Så ti dog stille!« »Et ord på 5 bogstaver, begynder med et E, har noget med mennesker at gøre?« »Elske?« »Nej, det er for latterligt!«

»Derfor siger jeg jer: I må ikke være bekymrede for jeres liv, hvad I skal spise; heller ikke for jeres legeme, hvad I skal klæde jer med. Livet er jo mere end maden, og legemet mere end klæderne« (Lk 12,22-23).

Kristendom og/eller hverdag?

Vi ved da godt, at vi skal leve troen hele ugen, at den ikke er afhængig af, hvor godt præsten prædiker om søndagen, om han er i stand til at vække vore følelser, så vi får tårer i øjnene. Og hvad så? Tja, der står ikke: I skal blive salige på grund af jeres gode tanker, på grund af jeres overflod, fordi I steger i smør.

Tro og/eller gerning?

Vi skal ikke være bekymrede for os selv (det står der faktisk), men det udelukker vel ikke, at vi bekymrer os om næsten? Men hvordan? Skal vi spise

vandgrød én gang om ugen og så give 5 kroner til de fattige negerbørn? Gris på gaflen, hurra! Mon det er det, Jesus vil have frem? Gælder det bare om at give et lille beløb og så ikke få dårlig samvittighed, når snapsen giver hikke, eller en bøvs må undertrykkes efter flæskestegen?

»Og I, spørg ikke efter, hvad I skal spise, og hvad I skal drikke; og vær ikke ængstelige! Thi efter alt det søger hedningerne i verden; men jeres Far ved, at I trænger til disse ting. Men søg hans rige, så skal disse ting gives jer i tilgift« (Lk 12,29-31).

Målet er Guds rige!

Hvis vejen går gennem maven, så må det være gennem næsten mave. Det er vor livsholdning, Jesus vil ændre. Vi må ikke blive kvalt i materialismen. Vi må analysere vore gode undskyldninger for altid at ville have mere. Gør det, vi eftertragter, os mere fri til at være noget for andre? Eller til kæmpeegoister, der efter at have slået mave ikke kan komme igennem nåleøjet?

Kristus er kommet, Guds rige er begyndt. Det lyder skæppe godt, men hvad vedkommer det mig i valget af min livsmåde? Har du spist dit daglige æg?

»Sælg hvad I har, og giv almisse! Skaf jer punge, som ikke ældes, en udtømmelig skat i Himlene, hvor ingen tyv kommer nær, og intet møl ødelægger« (Lk 12, 33).

Evangeliet er klart nok!

Man kan ikke påstå, at Jesus udtrykker sig uskarpt, at han væver eller er rvetydig. Han taler ikke kancellisprog. Hvorfor svarer vi så med lathed og kompromiser? Det er mælk, det er dejligt! Det er da ikke præstens dramatiske evner, der skal bringe liv til teksten. Vi

ved jo godt, hvem der er livet, hvem der skal være vort liv. Men hvordan bliver vi livet for andre?

Kristus er målestokken!

Sætter vi fordringerne til os selv for lavt? Så lavt, at vi bare graver talentet ned? Vi er overbevist om, at vi først skal tage vare på os selv, på vore pligter over for vore nærmeste. Det er rigtigt, der har vi et ansvar. Det er for det meste gode ting vi stræber efter, – vi er for udvikling og fremskridt, det er alt sammen godt og rigtigt! Og hvad så? Vi kan da ikke blive ved med at spørge som den lovkyndige: Hvem er min næste? Hvor er han?

Målestokken er ikke vor egen midelmådighed, ikke det lille klap eller nålestik præsten uddeler, – men Kristus og evangeliet!

Hvordan konkret?

Almisser, der skal trækkes ud af en, som man ikke kan mærke, man giver, er til Vallensbæk. Hvad så? Læs evangeliet igen, det må kunne give den enkelte et par ideer!

Flere kristne til udviklingslandene? Flere kristne ind i politik? Den enkelte må yde, vort land må yde. Vi har ikke blot et personligt ansvar, men også et kollektivt – og vi må leve op til dem begge!

»Thi hvor jeres skat er, der vil også jeres hjerte være« (Lk 12,34).

»Tag nu et stykke smørkage til, det bliver tørt af at stå!« »Jeg orker det ikke, jeg er helt proppet.« »Det er vist tid for en lille lur, så vi kan samle appetit til aftensmaden.« »Så børn, kan I nu være søde.« »Fred hviler over land og by.« »Vi spiser til aften klokken 6!«

Bent Lange s.j.

Nyt økumenisk omsorgscenter i Valby

KFUMs ejendom i Valby er solgt til en selvejende institution med navnet Valby Omsorgscenter. Denne institution er blevet til ved et samarbejde mellem De Samvirkende Menighedsplejer og den katolske institution »Hoffmanns Minde«. Det er vistnok første gang, man forsøger et konkret samarbejde mellem de to kirkesamfund her i landet, – og alene af den grund er det en bemærkelsesværdig begivenhed.

Ejendommen skal gennemgå en stor ombygning, som snart påbegyndes. Ligeledes har Valby Omsorgscenter købt et ekstra jordareal, som vil blive stillet til rådighed for Valby KFUM. For KFUMs ungdomsarbejde vil salget af ejendommen derfor betyde nye muligheder for en moderne aktivitet. Der er således allerede planer om at opføre en foreningsbygning med tidssvarende lokaler og faciliteter. KFUM vil således fortsat have adresse på Gammel Jernbanevej i Valby.

Hvad er et omsorgscenter? Og hvad er »omsorg« i det hele taget f. eks. i relation til forsorg? Omsorg er en kristelig holdning til medmennesket, der omfatter alt vedrørende et menneske, såvel de fysiske som de psykiske behov, – det rummer kort sagt ordet næstekærlighed. Ordet omfatter således også begrebet forsorg, som almindeligvis begrænser sig til den fysiske pleje. Omsorgsarbejde er i høj grad blevet muligt efter vedtagelsen af de senere sociale love.

Tilbud til ældre og handicappede. – I disse år forlænges levealderen betydeligt. Proportionelt hermed er der vokset en række problemer frem, thi hvad skal disse år bruges til. Det kan være svært for et menneske, når det bare bliver 55–60 år at leve op til erhvervslivets og teknikkens krav. Det er derfor ikke ualmindeligt at ældre i en tidlig alder går i stå såvel fysisk som psykisk. De føler sig til overs, føler ensomheden knuge. Sorgen over de pårørendes død, nogen bitterhed osv.

I stedet for at lade disse ældre og handicappede slæbe sig igennem denne håbløshed til en for tidlig død kan der nu, ikke mindst på grund af omsorgsloven, gøres en virkelig indsats for aktivisering og optræning. Hele livsholdningen hos de ældre kan forandres meget hurtigt, – evnen til igen at kunne klare sig selv vokser, og viljen til at leve opvækkes.

Omsorgsarbejde er intet forstadium til plejehjem og død, men et nyt frisk pust i livet for de ældre, som derved, så vidt det er muligt, igen kan klare sig selv.

Praktisk kristendom med støtte fra det offentlige giver en klar opfattelse af, at Kristus alligevel har efterladt sig synlige spor i den moderne verden. Dette sidste viser sig også i dette, at to kirkesamfund finder hinanden i løsnin-gen af denne opgave.

Det koster mange penge at bygge et omsorgscenter op. Der skal være muligheder for at dække næsten ethvert behov for aktivitet lige fra det grovere hobby-arbejde til de kulturelle udfoldelser. Foruden lokaler til de her nævnte formål omfatter projektet motions-

og badeafdeling, lokaler til fodpleje og hårpleje, spise- og opholdsstuer samt sal til foredrag, film, m.m. Der skal installeres to elevatorer beregnet for kørestolspatienter, så flest muligt kan få glæde af tilbuddet. Ejendommen har kostet godt 1 million kroner, og indretningen er anslået til at koste ca. 1,6 millioner kroner. De to kirkelige institutioner indskyder *hver* ca. 200.000,- kr., og resten ydes som lån eller tilskud fra Københavns Kommune.

Valby Omsorgscenter ledes af en bestyrelse på 7 personer, der er sammensat som følger: fra De Samvirkende Menighedsplejer er følgende tre personer indvalgt: Revisionschef Kurt Elmvang, ingeniør E. Hostrup Petersen og sekretær R. Jespersen. Fra katolsk hold (Hoffmanns Minde) er følgende tre indvalgt: Sr. Franciska, fuldmægtig E. Elnebo og direktør Sven E. Frederiksen. Fra et samarbejdsudvalg er indvalgt højesteretspræsident Aage Lorenzen.

Det som nu er i støbeskeen, skulle således kunne blive en værdifuld fornyelse af det kristne arbejde både blandt ældre og unge i Valby.

Pave Paul fordømmer vor tids hang til overdreven erotisk udfoldelse, pornografi og narkotika

Vatikanet – NC News Service

Pave Paul VI har på en offentlig audiens fordømt vor tids hang til overdreven erotisk udfoldelse, som fører til promiskuitet, pornografi og narkotika.

Paven talte skarpt, næsten bittert imod moralen i vore dage, som truer med at degradere mennesket til et »dyrisk, barbarisk og i menneskelig henseende underlødigt væsen«.

Pave Paul understregede de kristnes pligt til at holde sig deres værdighed som mennesker og døbte for øje og advarede samtidig mod demagogi, voldelig revolution, religiøs afmytologisering og især imod at give sig tøjlesløheden, sensualiteten og pornografien i vold.

De kristne opfordrede han indtrængende til ikke »at miste sansen for de moralske værdier og til ikke at miste syndsbevidstheden, dvs. evnen til at skelne mellem godt og ondt. Pas ligeledes på at bevare sansen for friheden, som er stærkt knyttet til jeres ansvar som kristne og som mennesker i et civiliseret samfund.«

Om de farer, der i dag truer menneskeværdigheden, sagde paven blandt andet, at den »alvorligste og lumskeste« af dem alle er den fare for overdreven erotisk udfoldelse, der støttes af »uhæmmet og vildledende offentlig propaganda«.

Paven nævnte specielt den overdrevne hang til erotisk udfoldelse, som i vor tid vækkes gennem »promiskuitet, pornografiske billeder og narkotika«. Der er opstået en »ophidselse og en formørkelse af sanserne«, som har ført til en forvanskning af Guds ord, og som endda har angrebet familien, undervisningen og fritiden.

»Ethvert forsøg på et forsvar ser ud til at ebbe ud eller til ikke at nå sit mål,« sagde paven. »Lovgivningsmagten finder (som det ser ud til at være tilfældet i visse lande) undskyldninger for enhver krænkelse af den offentlige blufærdighed og af den hellige ret, der skulle værne de uskyldige, som den skulle beskytte.«

Det er, fortsatte han, som om »de ansvarlige er grebet af en slags fatalisme, som stiller sig hindrende i vejen for alle retmæssige og effektive modforanstaltninger«.

I sin opfordring til de kristne til at sætte sig op imod disse moderne tendenser sagde paven: »Tro ikke, at kendskabet til det onde absolut behøver at være opnået ved personlig erfaring. Lad være med at betegne renhed og selvkontrol som uvidenhed og svaghed. Og tro ikke, at der kommer mindre lykke og kærlighed ud af at søge de bredere og sandere veje, som kristenlivet byder jer.«

Forsikrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eff.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Labæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

Sjøreen & Co.

Malerfirma

Århus N.

Et Hjem paa Rejsen

Telefon 12 41 22 - Århus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S

Entreprenør & murerfirma

Århus C.

Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 12 15 57

Hans Brogesgade 4, 8000 Århus C

Katolske begravelser

Ring til 12 28 66

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jægergaardsgade 17-19, Århus C

Centralmejeriet

Afdeling: Vesterbro

Århus

Telefon 12 87 00 (4 lln.)

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus Ø. Tlf. 12 00 99

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Århus C

Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen

GAS - VAND - VARME - BUKKENSLAGER - SMED- & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Århus N.

Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Poul Dudzinski

Aut. el-installatør

Christiansbjerg Installationsforretning

Birkegade 7, Århus N.

Telefon 16 98 80

Lev. til katolske Institutioner

Lys, kraft og varme

For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Skitse af en 90-årig stivnakke

Magen til umedgørligt kvindemenneske skal man lede længe efter! En rigtig stivnakke er hun. Hvordan skrive en pæn fødselsdagsartikel om hende?

Frøken Oline Pedersen, der er tilknyttet cistercienserordenen som familiaris og bor hos nonnerne på Sostrup Slot, fylder 90 år en dag i oktober. I den anledning ville jeg gerne skrive noget pænt om hende, men hun vil ikke hales frem i offentlighedens søgelys. Hun skal ikke udstilles og forherliges. Intet kan jeg få at vide om hendes personlige liv og levned. Hun vil overhovedet ikke omtales, hverken i Katolsk Forum eller noget andet blad. Intet vil hun oplyse om sig selv. Hendes billede må ikke offentliggøres, hendes navn ikke nævnes. End ikke sin korrekte fødselsdag vil hun opgive. Imidlertid har hun boet sammen med cistercienserinderne i Danmark siden 1930, og fra hendes klosterlige med-søstre ved jeg, at hun plejer at fejre sin fødselsdag i skyggen af Krist Kongefest, på hvilken dag nonnerne sikkert også i år vil feste for hende. Fødselsdagen er altså i år den 26. oktober.

»Jeg er jo ikke noget«

- Jeg er jo ikke noget. Hvorfor hale sådan én som mig frem for offentligheden, bare fordi jeg fylder 90, - som om det var noget. Måske er jeg død forinden. Lad os håbe det! Skriver De om mig, kommer jeg til at kaste op flere dage i træk, hvis jeg får det at se. Jeg vil ikke have, De skriver om mig, bestemt ikke. Hvad skulle det gøre godt for? Hvis jeg var en fin og fornem dame - en prinsesse for eksempel - var det noget andet. Prinsesser lytter man altid til. Dem kan der skrives meget om. Se bare i Billedbladet...

Med ivrigt plirrende øjne, hovedet let på skrå, mere befalende end bønfoldende, ser hun fra sin stol hen på mig for at konstatere, om jeg endelig er »kommet til fornuft« og har opgivet mit »tåbelige forehavende«. Men jeg er endnu ikke slået ud i den forrygende duel på ord, der foregår mellem os, som var vi ikke blot jævnbyrdige, men også jævnaldrende, skønt aldersforskellen er 51 år. Hvidt er håret, gammel kroppen; legemligt er hun svag, men åndeligt stærk. Hendes sindsstyrke og kampvilje

er enorm. Hvorfor kan hun ikke være lidt mere medgørlig? Var hun blot en smule forfængelig, ville min opgave være lettere at løse. Hvorfor kan hun ikke opføre sig, som det forventes af en dame i hendes høje alder – betydelig mere adstadigt og langt mere overbærende mod en ung fløs på 39, der blot ønsker at skaffe hende hæderlig omtale i anledning af de 90?

Så godt kæmper hun for sin sag, at hun på ingen måde har fortjent at vinde. Skal et menneske som Oline Pedersen ikke omtales i Katolsk Forum, hvem skulle så? Ved et tilfælde har jeg opdaget, at denne fromme gamle stivnakke, hvis ungdomsglæde over Gud, kirke og kloster ikke er aftaget, men tiltaget med årene, er et ægte Mariabarn. På Montforts gode råd gjorde hun sig for mange år siden til livsvarig tjenerinde for Himmeldronningen, Jomfru Maria.

»Sig mig, hvem du beundrer...«

Om sig og sit *vil* frk. Pedersen ikke tale. Derimod taler hun gerne om alle andre og alt andet. Om sr. Vincentia f. eks. – denne herlige czekiske nonne, der kom til Danmark i 1920 fra klosteret Porta Coeli i Czekoslovakiet for sammen med sine medsøstre dernedefra at grundlægge det cistercienserindekloster i Allerslev, som nu er flyttet til So-

strup. Sr. Vincentia var en slags klosterlig »Soldat Svejlk«, hvis ungdommelige livsglæde, gode humør og elskelige væsen gjorde hende vellidt af alle medsøstre, pensionærer og gæster. I 1962 kunne sr. Vincentia holde 65 års klosterjubilæum på Sostrup. Hun var lidt yngre end frk. Pedersen, der i årevis var hendes flittige sekretær og hjalp hende med at oversætte udenlandske bøger og artikler til dansk og føre klosterkrøniken. Det var et stort personligt tab for frk. Pedersen, da sr. Vincentia døde den 28. april i år, men jeg må ikke sige, at frk. Pedersen hermed mistede en af sine bedste veninder, for »så tror man bare, at jeg er helt tosset, at jeg sådan kan bilde mig ind at have været sr. Vincentias veninde«. Dog har frk. Pedersen intet imod, at jeg »udstiller og forherliger« den beundrede sr. Vincentia. Derfor ledsages denne artikel af et fotografi af denne søster taget på jubilæumsdagen. Mit motto og motiv: Sig mig, hvem du beundrer, så skal jeg sige dig, hvem du er.

Mere rosværdig end beklagelsesværdig

Når Oline Pedersen selv er blevet optaget som familiaris i cistercienserordenen og bliver betragtet som et kært familjemedlem af sine klosterlige medsøstre, er det selvfølgelig ikke uden for-

Fortsættes side 22

Sr. Vincentia, en klosterlig »Soldat Svejlk«.

Social rådgivning

ydes af Katolske Mønstredage på kontoret Brødgade 69 A, hver tirsdag kl. 19 til 21.
Kontoret holdes i øvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester
Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 – 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

TILBYEN
FRABYEN - i byen smut ind i
Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

Skal De flytte?
AMAGER
JULYTTEDORRETTING
Jul. Larsen & Sonner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

R. Schulik

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Marlbo. Tlf. 759
Begravelser ordnes – alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Gaveldé:

Abonnement på Katolsk Forum,
ring GO 4895.

Den nye messeordning

Dansk
KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhen Bogbanken)
Flolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 02
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omindbindinger

Chr. Hansens kødsalg

Gl. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6465 og 6466

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFT OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eftf. A/S

K. K. L. Simonsen's eftf.
Frederiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffefirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 16 76 08
Kaffe - The - Cacao

Landsrettsagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Tredje og afsluttende del

V. Tjeneste og tjenere.

Når det kristne folk er samlet for at fejre messen, har enhver »ret« (jus!) til netop at udøve den tjeneste, der er hans, enten han er ordineret eller ej, således at Kirken træder klart frem. Enhver eukaristi skal for at være gyldig, forestås af biskoppen eller af en af ham beskikket præst. Biskoppen skal helst koncelebrere med stedets præster, ikke for at gøre ceremonien flottere, men for at bevidne, at eukaristien som enhedens sakramente bedst belyser Kirken som det mysterium, den er. Hvis biskoppen ikke selv celebrerer, er det mest passende, at han leder »ordets tjeneste« og bortsender folket med sin velsignelse. En ganske særlig tjeneste har diakonen, men han er endnu sjældent til stede i vore kirker. Det kristne folk har som Guds ejendomsfolk og i kraft af sit kongelige præstedømme (det almindelige præstedømme) den tjeneste at bringe offeret frem sammen med præsten og samtidig fremstille sig selv som offer - og altså ikke at gøre det »ved præstens hænder«. Det siges med stærke ord, at forudsætningen må være en dyb, religiøs fornemmelse. Endvidere bør alle bede med, synge med og følge reglerne, dvs. den ydre holdning, selvfølgelig under hensyntagen til alder og helbred. Ingen troende bør sige nej, når man anmoder vedkommende om at påtage sig en liturgisk tjeneste. Man går ud fra, at der altid anvendes lektor, selv om flere gejstlige er til stede. Bispekonferencerne kan tillade kvindelig lektor, hvis ingen egnet mand forefindes; de oplæser da uden for højkoret. Om kvinder ellers kan udøve en særlig tjeneste, afgøres efter den ansvarlige præsts skøn. Ingen er glemt i denne instruks; den omtaler alle slags ministranter såsom akolytter, røgelsesbærere og kirkevagter, der modtager folk ved døren og optager kollekten. Må det være mig tilladt at fortælle, at ministranter, der har opnået en vis dygtighed, såvel som lektorer og kirketjenere, kaldet dør-

vogtere, modtager en særlig velsignelse i Sct. Ansgars Kirke; det gav biskop Suhr allerede tilladelse til. Hvis man anvender en kommentator, skal hans form være meget sober. Skal vi sige det således: Det må ikke blive til skolemesse for småbørn. Tilstrækkelig tid bør anvendes på at drøfte en forestående liturgisk handling med alle medvirkende. Selv om den nye Ordo Missæ i stor udstrækning afløser Missale Romanum og dens såkaldte rubrikker, vil det lønne sig at kende disse detaljerede anvisninger, fordi de kan give gode idéer om, hvordan tingene kan gøres med manér; det er nemlig slet ikke så let. Der er forskel på at hælde messevin i en kalk og at fylde et vinglas.

VI. Kirken og dens udstyr.

Ifølge instruks foretrækkes det så absolut, at der er en rigtig kirke til rådighed. Skal liturgien fejres i andre lokaler, må disse være værdige og egnede til formålet. Tænk f. eks. på Den stille Uges liturgi. I en rigtig kirke kan der jo indrettes et presbyterium (højkor), der ved sin placering og hele indretning siger noget om de forskellige hierarkiske tjenester, der skal udføres. Selv om højkoret bør placeres på et vist niveau, må man have fornemmelsen af dets forbindelse med det kristne folk.

Domkirken skal stå som et åndeligt »tegn« på Kirken. Altret, der er Herrens bord, bør være udført i smukt materiale, også når det er et flytteligt bord. Højaltret i en rigtig kirke skal helst have alterplade af sten; følger man den gode skik at nedlægge relikvier i denne plade, bør deres ægthed være sikret. Derimod behøver man ikke længere at bruge en konsekreret altersten på flyttelige altre eller rejsealtre. Altret skal være dækket af mindst én dug, som skal svare til altrets stil. Lysestager kan anbringes på altret eller ved siden af, når blot de ikke dækker for udsynet. Ligeledes kan kru-

cifikset anbringes såvel på altret som i dets nærhed, men det skal absolut være i så umiddelbar nærhed, at blikket straks fanger det. Blomster nævnes ikke, men det gældende ritual for påskehøjtiden siger, at man påskemat lige før messens begyndelse skal smykke altret med blomster og tænde kærterne. Blot et par lave skåle med blomster gør underværker; mange gulvvaser gør i hvert fald på mig et ubehageligt indtryk. Jeg mener også, at stager og blomster bør anbringes i klassisk symmetri, så vilkårlighed undgås; det drejer sig dog om udsmykning af et alter og ikke om dekoration eller blikfang i et udstillingsvindue. Det er synd og skam, om man opgiver de 7 kærter, når stedets biskop celebrerer, – dertil er traditionen for værdifuld, og med lidt opfindsomhed kan de anbringes uden virkelig at hindre udsynet. Instruksens § 79 omtaler henholdsvis 2, 4 eller 6 stager, og »hvis bispedømmets egen biskop celebrerer, da 7 stager«.

Man behøver herhjemme næppe at advare imod, at præstens stol kommer til at ligne en »trone«; den enkle bispestol i Sct. Ansgars Kirke må nok siges at være forbilledlig som cathedra betragtet. Men også en celebrerende præst skal kunne ses og høres.

Det er nu højofticielt fastslået, at et tabernakel kan anbringes såvel på et alter som på et andet sted, – blot stedet er ædelt udstyret og tiltrækker sig opmærksomheden.

Endelig minder instruksen om det rigtige i at følge den overordentlig gamle tradition med at anbringe billeder af Frelseren, Guds Moder eller helgener i kirken, for at de troende kan ære dem; der må blot ikke være for mange af dem, og de må ikke skygge for det væsentlige.

Det er ikke sært, at der i instruksens gås ud fra, at en biskoppelig kommission skal spørges, når højkor eller kirke indrettes eller nyindrettes.

VIII. Når præsten celebrerer alene.

Under vore danske forhold sker det kun alt for let, at en præst læser messe helt alene eller kun med en enkelt messetjener. Til alt held er denne mulighed forudset i instruksens, og der angives visse retningslinier derfor. Mon ikke man kan følge disse retningslinier, også når menigheden er fåtallig?

Celebrerer præsten helt alene, bortfalder både henvendelserne til menigheden og menighedens akklamationer. Er der bare én messetjener til stede, gør han det ud for menighed. I begge tilfælde bortfalder offertorieverset; derimod bevares kommuniionsverset, og det kan godt forekomme lidt mærkeligt, da mange af de nuværende kommuniionsverser er lige korte nok og i denne form for messe vil virke løsrevet fra en større sammenhæng, som f. eks. kommuniionsverset på 3. pinsedag: »Ånden, som udgår fra Faderen, Alleluja, skal herliggøre mig, Alleluja«. Instruksens foreskriver, at præsten hele tiden opholder sig ved altret og under ordets tjeneste står ved messebogen på altrets venstre side. Dette er udmærket, hvordan altret så end er anbragt, når der ingen mennesker er til stede. Står altret derimod stadig op ad apsisvæggen, og er der blot få mennesker i kirken eller kapellet, vil det nok være i instruksens ånd, at præsten under ordets tjeneste står ved en læsepult i koret, for at de, der er til stede, bedre kan høre ham.

De fleste mennesker, og det er ikke de ringeste, er imod forandringer i liturgien, hvor velbegrundede disse end er. Skal vore menigheder med glæde tage imod den nye Ordo Missæ, må præsterne tilbyde en passende forberedelse; den vil kun lykkes, hvis det sker med al mulig respekt for det, der var. Man forstår ikke hensigten med den nye liturgiske ordning uden at være fortløbig med dens forudsætninger. Vi står over for en udvikling og ikke over for et brud.

LITURGISK KALENDER

LØRDAG den 25: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Chrysanthus og Daria, martyrer (rød).

SØNDAG den 26.: KRIST KONGES FEST (hvid).

MANDAG den 27.: Søndagens messe, 22. e. pinse (grøn).

TIRSDAG den 28.: SIMON og JUDAS, APOSTLE (rød).

ONSDAG den 29.: Søndagens messe (grøn).

TORSdag den 30.: Søndagens messe (grøn).

FREDAG den 31.: Søndagens messe (grøn).

LØRDAG den 1.: ALLE HELGEN (hvid).

SØNDAG den 2.: 23. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 3.: ALLE SJÆLE (sort eller violet).

TIRSDAG den 4.: Karl Borromæus, biskop, bekender (hvid) eller Vitalis og Agricola, martyrer (rød).

ONSDAG den 5.: Søndagens messe (grøn).

TORSdag den 6.: Søndagens messe (grøn).

FREDAG den 7.: Søndagens messe (grøn).

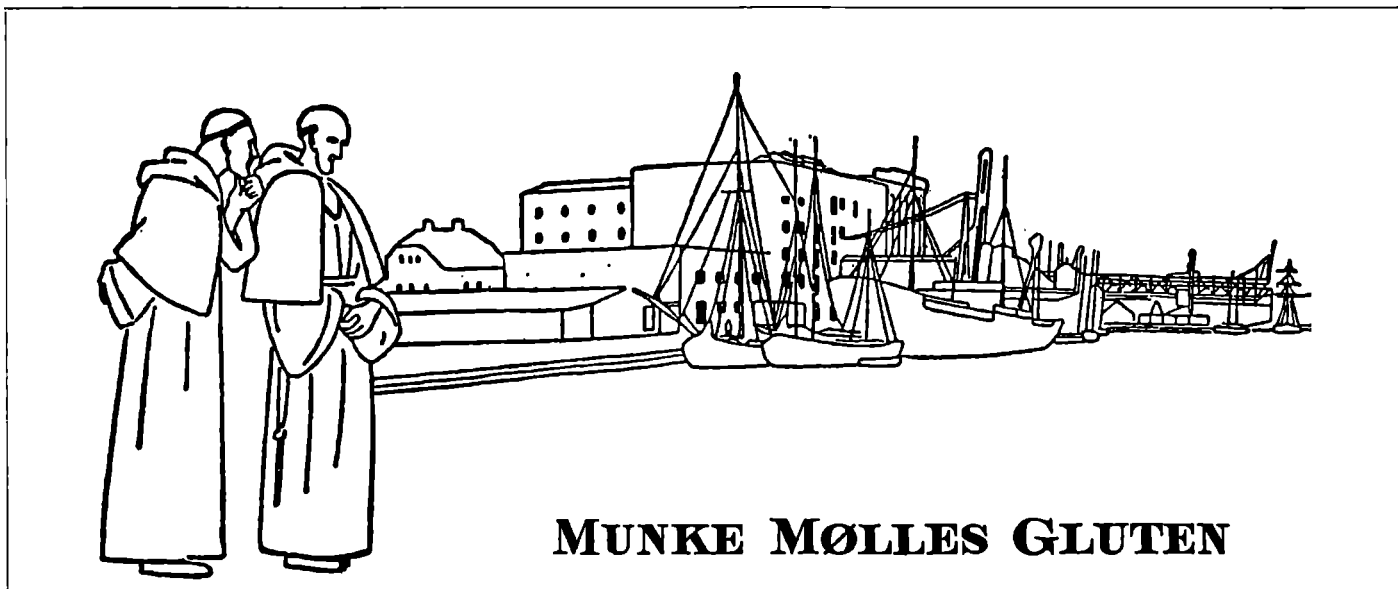
LØRDAG den 8.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller De fire kronede martyrer (rød).

SØNDAG den 9.: LATERANKIRKENS INDVIELSE (hvid).

MANDAG den 10.: Andreas Avellinus, bekender (hvid).

H. S. Frlls

Møllermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

MUNKE MØLLES GLUTEN

Murermester- og entreprenørforretning
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christians Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Mathias Christensen
ABSALONSGADE 14
Aalborg

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlæggartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8268

C. B. Rills & Søn

Slagtermestre
Valby Laggade 38
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen
Flek, vildt, dybfrossen fjerkræ
Mozartsvøj 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretsagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted Isenkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 81 24 54

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten.
Vi beskytter også Deres olietank mod ud-
vändig korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Rypevang 4, 3450 Allerød
Tlf. (03) *27 31 00

Sankt Knud Lavards kanonisation i 1169 mindes

Den 8. november 1169 udstedte pave Alexander III en bulle, hvori han giver apostolisk anerkendelse til at »indskrive ham i helgenernes fortegnelse« og pålægger ansøgerne derom »i al fremtid at beflicte sig på at lade ham tilkomme passende æresbevisninger«. En studiekreds, der længe har arbejdet med at klarlægge denne danske statsmands personlighed og hans religiøse og politiske betydning, indbyder derfor til en festandagt i Sct. Ansgars Kirke mandag den 10. november kl. 20. Under andagten synger kirkens kor de to sekvenser fra Ringsted kloster, der sikkert er komponeret på stedet i anledning af hans skrinlæggelse den 25. juni 1170. Endvidere vil lektorer foredrage Knud Lavards ordskifte med Magnus i Haraldsted skov den 7. januar 1132, således som det digterisk er gengivet i middelalderspillet »Ludus sancti Canuti ducis«; også pave Alexanders bulle bliver læst op. Festandagten slutter med sakramental velsignelse meddelt af biskop Hans Martensen. Den apostoliske delegat, ærkebiskop Josef Zabkar har lovet at deltage i andagten.

*På udvalgets vegne
Kjeld Geertz-Hansen.*

Allehelgensvigilie i domkirken med orgelindvielse og Mozartmesse

Sct. Ansgars kirke får et nyt orgel! Det gamle er allerede væk, og orgelbyggerne er, mens dette skrives, ved at fuldende opstillingen af det nye. Alle, der kom i kirken, vidste, at det gamle orgel fra 1912 ikke alene var utilfredsstillende, men at det hvert øjeblik kunne bryde sammen. Fra det tyske orgelbyggeri Kemper & Sohn fra Lübeck kom der så pludselig ved påsketid et tilbud, som man på den ene side ikke havde råd til at sige ja til, men ej heller råd til at sige nej til, for det lød på under den halve pris af, hvad man ellers må betale for et sådant orgel. Forvaltningsrådet sagde derfor ja i tillid til, at Sct. Ansgars Kirkes venner vil træde hjælpende til. Da det gamle orgel var revet ned, var – som forventet – orgelpulpeturets bagvæg og gulv så medtaget, at reparationer til flere tusinde kroner var nødvendige, og dem kniber det med at

skaffe. Til gengæld kan man nu glæde sig over den smukke bue, som arkitekt Hetsch opførte på facadens indre gavl i 1842; tilmed er der blevet luft omkring instrumentet.

Det nye orgel havde i nogle år været opstillet i en kirke i Hamburg, hvor man nu ønskede et større koncertinstrument. På værkstedet i Lübeck er adskillige dele udskiftet med splinternye, og de øvrige er istandgjort i en sådan grad, at orglet i virkeligheden fremtræder som nyt. Det er bispedømmets orgelkonsulent, organist Aage Bredahl, der har sagt god for orglet, og som nøje har overvåget opstillingen. Kirkens organist oplyser, at det nye orgel med femten stemmer, fordelt på to manualer og pedal er betydeligt mindre end det gamle med 32 klingende stemmer, men hellere femten gode stemmer, end 32 dårlige, hvoraf en stor del ikke mere kunne bruges. Oprindeligt havde det nye orgel fjorten stemmer, men man fandt, at en enkelt rørstemme ville gøre underværker og bestilte derfor et krumhorn 8', hvorved orglets klangmuligheder blev væsentligt øget. Med stemmerne scharf og mixtur gives der mulighed for den lyst klingende og festlige klang, som det gamle orgel var så fattigt på. Så vidt organist Erling Rasmussen.

Allehelgensaften, den 31. oktober, sker så indvielsen, og det bliver med manér! Som det har været skik de senere år udstilles Det Højhelige til tilbedelse kl. 20 ud fra tanken »Alle Helgen omkring det Højhelige«. Musikken dertil klarer det lille koncertorgel, som kirken erhvervede som en iøvrigt ædel »reserve« for nogle år siden. Det bliver nu til købs. Et kvarter før midnat stilles Det Højhelige atter ind i tabernaklet. Mellem kl. 20 og kl. 23,30 er alle, der deltager i tilbedelsen, og som gerne vil kunne klare at overvære orgelindvielsen og messen, velkomne som præsternes gæster til en kop kaffe med hjemmebagt brød i præstegården; også udenogsns er velkomne. Lidt før midnat indvies så det nye orgel efter gældende ritual, og så spiller det, indtil midnatsmessen begynder, og det bliver naturligvis Allehelgensmessen! Kammerkoret »Pro musica«, der før har sunget i kirken og gjort det velvilligst, kommer også i år og synger Mozarts »Missa brevis i B dur« under ledelse af stud. mag. Klaus Lyngbye. Det er jo en overordentlig smuk gestus, som menigheden må være meget taknemmelig for. Sammen med kirkens eget kor synger »Pro musica« messens såkaldt bevægelige dele. Messen lutter naturligvis med en festlig, dansk salme for fuldt udtræk, så også Alle Helgen vil glæde sig.

Alle Helgens dag bliver der messe kl. 8 og kl. 10, og det bliver læste messer.

Og så hører vi atter orglet ved søndagsmessen den 2. november.

Fra den 2. november til 22. februar 1970 synges højmessen kl. 11. Desuden læses der messe kl. 9.

Kjeld Geertz-Hansen.

2. Absalon flok, trop og klan afholder

KÆMPE ANDESPIL

mandag den 3. november kl. 19,30 i Niels Steensens Gymnasiums frokostsal (indgang Australiensvej 38).

1. spil gratis, 10 gennemgående spil, ekstraspil.

Der kan købes kaffe og brød, øl og vand til rimelige priser.

Overskuddet går til ulve- og spejderarbejdet.

2. Absalon.

Rosenkransbønnen

Denne bøn må ikke gå i glemmebogen, læser man i sognebladet for Jesu Hjerter kirke, og det er rigtigt. Men i vore fortravlede tider bliver det nok nødvendigt at finde frem til en anden og mere passende form.

Skt. Vincents Kirke, Helsingør, bibeholder den gamle form med en hel rosenkrans efterfulgt af sakramental vel-signelse, men kun tre gange om ugen. Det samme sker, men kun én gang om ugen, i Skt. Antoni og Skt. Laurentii kirker.

I Jesu Hjerter Kirke beder man mandag-fredag hele måneden et led af rosenkransen umiddelbart inden 17-messen.

Noget nyt prøves i Vor Frue Kirke, Århus, idet man der hver lørdag holder en andagt, der bygger på korte skriftlæsninger og betragtninger over de frelsesbegivenheder, som rosenkransen nævner, med andre ord en slags Ordets Tjeneste. At bede hele rosenkransen på én gang fører snarere bort fra meditationen, siges det i sognebladet.

Det vil sikkert være af interesse, dersom man efter oktober måneds afslutning kunne få oplyst, hvilke resultater - menighedsbesøget f. eks. - der var opnået ved de forskellige former. Katolsk Forum tager meget gerne imod disse oplysninger.

Noget tilsvarende må i øvrigt også gælde majandagterne, og da det er meningen, at de menighedsråd, der nu skal vælges i samtlige sogne, skal være mest muligt til støtte for sognepræsten, kunne rådene måske også på dette område være sognepræsterne til hjælp.

B. H.

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Møstetien 11, København SV
Telefon VA 8080
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester
Marlbovej 139, Nakskov
Telefon 308

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro Installatør

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelses ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Fint arbejde - Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke - så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frhavnsvej 13, Kbh. Ø.

Støt vore annoncører!

Sparekassen for Lyngby og Omegn

- Bilkuben

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24
Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Oliefyring

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab
Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.
Varebest.: (01)12022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V
Telefon 14 12 54

Oliefyrrer

Centralvarme

Brændselsolie

Cilinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383
Rødovre
Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Telefon Godthåb 2638 og 2878

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre
Dybbølgsgade 17,
København V.
Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvæg 13, Charlottenlund
Telefon Ordrup 5722 og 6850

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Telefon 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraf - Varme

Skitse af en 90-årig

Fortsat fra side 17

bindelse med den arbejdsmæssige indsats til fordel for klosteret, hun har ydet i de mange (26) år, hun har levet sammen med de flittige cistercienserinder. Som familiaris har frk. Pedersen ret til at blive begravet på klosterkirkegården iført ordensdragt. At hun ikke allerede i levende live har villet lade sig iklæde ordensdragten, skyldes hverken manglende lyst til at aflægge det tredobbelte klosterløfte eller modvilje imod selve klosterlivet, som hun går ind for med liv og sjæl. Snarere skyldes det en vis tilbageholdenhed og tro på bedre at kunne virke til fordel for klosterlivet som læg. Andre kvinder med lignende klostervernlig indstilling kan med fordel tage hendes eksempel op til efterfølgelse. Vore klostre kan ikke få for mange samarbejdsvillige venner blandt lægfolket i en tid, hvor forståelsen for kristendommen og dermed for klosterlivet er i aftagende, hvilket er en af de ting, som volder frk. Pedersen den største sorg og bekymring.

– For at forstå kristendommen og klosterlivet rigtigt, må man gå i dybden. I dag er folk alt for overfladiske. Det er sørgeligt, at kærligheden til Gud dør ud, og at verden ikke bliver mere kristen, men de kristne stedse mere verdslige. Uden fordybelse ingen virkelig fornyelse, kun forfladigelse. Jeg har set for megen tomhed og tilfredshed med overfladiskhed. Det hjælper intet at forandre på det ydre, hvis der ikke sker en indre forandring. Hvordan skal klostrene kunne overleve i en kirke, hvor folk er mere præget af den verdslige tidsånd end af Helligånden, som er tidløs?

På bordet foran frk. Pedersen flyder det med bøger og tidsskrifter. Blandt bøgerne en ny udgave af Søren Kierkegaards »Frygt og bæven«, som er ved at blive studeret. Den 90-årige frk. Oline Pedersen følger godt med i, hvad der sker i verden af i dag, specielt i den katolske verden. Hun er ikke bange for at dø, men længes efter og glæder sig til den fødsel, døden er. Så længe hun lever iblandt os, vil hun dog med usvækket interesse følge med i alt, hvad der sker i den katolske verden i almindelighed og klosterverdenen i særdeleshed. Arbejde kan hun ikke mere, men bede kan hun stadig, og dette er sikkert: både før og efter sin død vil Oline Pedersen ivrigt gå i forbøn for alle sine trosfæller.

Oline Pedersen hører til blandt de mest trofaste læsere af det danske katolske ugeblad, som hun har studeret flittigt fra den tid, da det hed »Nordisk Ugeblad for katolske Kristne«. Hun er ked af, at indvielsen af den ny kloster-

kirke på Sostrup ikke blev omtalt i »Katolsk Ugeblad«, og hun håber, at »Katolsk Forum« i tiden fremover i højere grad vil hjælpe katolikkerne i Danmark med den fordybelse i de kristne mysterier, som kan føre til en virkelig fornyelse af kirke- og klosterlivet.

At hun nu efter at have læst dette vil kaste op flere dage i træk, er nok muligt. Dog vil undertegnede ikke beklage hende, for jeg synes, hun er mere rosværdig end beklagelsesværdig, og jeg håber, at hun lever i det mindste en halv snes år mere, så jeg på hendes 100 års fødselsdag får mulighed for at tegne det portræt af hende, som jeg gerne ville have leveret i stedet for denne ufyldestgørende skitse.

Til lykke, frk. Pedersen!

B. B. B. Andersen.

INDLAND

Nyborg-synoden

I sognebladet for Vor Frue Kirke, Slagelse, meddeles det, at man vil søge oprettet en studiegruppe med moderne problemer som emne. Synodens fremstød, siges det, vil uden tvivl gå i stå, dersom det ikke følges op af de danske katolikkers personlige engagement.

Foruden Slagelse vil der ifølge de udsendte sogneblade blive givet orientering om synoden i en række sogne. Ligeledes bliver synodeproblemerne drøftet i Danmarks Katolske Kvindeforbunds lørdagsorientering.

KATOLSK FORUM for 10. september bringer et udførligt referat af synodemødet og er lagt ud til samtlige kirker, hvor man gratis kan få et eksemplar. B. H.

Den liturgiske nyordning

Det er glædeligt at se, at man i adskillige sogne, dels fra prædikestolen og dels ved møder gennemgår den liturgiske nyordning.

Jo bedre en menighed er orienteret – gerne i forbindelse med øvelser – des mere mulighed er der for, at den enkelte katolik får noget positivt ud af sin messe.

Med indførelsen af den liturgiske nyordning må det være forbi med den situation, at næsten hvert sogn har sin egen form, således at katolikkerne føler sig mere eller mindre hjemløse og forvirrede, når de deltager i messen i et andet sogn end deres eget.

B. H.

Birkerød

I Birkerød arbejder man for tiden med en plan om at få vendt alteret i kirken, for på den måde at skabe bedre kontakt mellem præst og menighed.

B. H.

Sakramentskirkens basar

afholdes søndag den 2. november i kirkens krypt og skolens gymnastiksal Nørrebro-gade 27.

Salgsboder, tombola, restaurant osv.

Bendt Gravgaard

Isenkram en gros

Hobro - Tlf. (08) 52 15 44

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg

Telefon 21 01 97

Lev. til de katolske Institutioner

Svendborg Ligklistemagasln

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 84

Kulkranen Svendborg A/S

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 48, Svendborg
Telefon 21 19 20

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (08) 12 47 77

Indenbys afdellinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselskontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Bøger

FRA ALLE LANDE ★ PA ALLE SPROG
TIL ALLE PRISER ★ FOR ALLE ALDRE
OM ALLE EMNER ★ FOR ALLE FAG

Victor Hansen

Boghandel
Bruunsgade 45 . Tlf. (08) *12 24 00
Århus C.

Lodtrækningsresultat

Skt. Antoni sommermarked: Store lod-seddel:

Nr. 8003, 2664, 5848, 1037, 3509, 5799, 6435.

Amerikansk lotteri:

Gul 192, blå 117, rød 140, grøn 48.

SKT. ANNÆ KIRKE, AMAGER

Familiemesse

I Skt. Annæ Kirke forsøger man nu med en ny form for familiemesse, hvor børnene ikke behøver at sidde stille på deres plads under messen, men gerne må stå omkring altret sammen med præsten.

Noget tilsvarende har man forsøgt i børnelejre, som f. eks. i Hvidbjerg, og det synes at være en god idé, da børnene på en ganske anderledes effektiv måde kan deltage i messen.

Menighedsbørnehave

Da Skt. Hedvigsøstre har opgivet deres børnehjem på Sundbyvestervej, har menighedsrådet vedtaget at søge en børnehaven oprettet i ejendommen. Efter forhandlinger med Skt. Annæ Stiftelse vil det blive ordnet på den måde, at stiftelsen køber ejendommen og derefter lejer den ud til menighedsrådet.

Bog om pastor P. D. Steidl

Pater Fr. Klar har udgivet en bog »Knechtes-Arbeit und Kindes-Freude«. Det er pater Steidls biografi, der bringes her, og når den er udkommet på tysk, er det af hensyn til trykkeomkostningerne. For påkommende tilfælde foreligger manuskriptet på dansk. Prisen for den tyske udgave er 18 kr., og bogen kan købes i Skt. Annæ præstegård.

B. H.

Alle Sjæles andagt på Katolsk Vestre Kirkegård

Atter i år samles Københavns katolikker til Alle Sjæles andagt på Katolsk Vestre kirkegård søndag den 2. november kl. 16.

Andagten vil forme sig på samme måde som sidste år, da vi tog en ny liturgi i brug. Lad os mødes denne ene gang om året for i fællesskab at bede for vore afdøde.

Man bedes bemærke, at andagten finder sted søndag den 2. november – selv om Alle Sjæles dag i år fejres den 3. november.

Efter andagten kl. ca. 17 er der lejlighed til at deltage i søndagens messe, som fejres i kirkegårdens kapel.

Selve Alle Sjæles dag, mandag den 3. november er der sjælemesse i Vestre Katolsk kirkegårds kapel kl. 9.

Knud Aage Nielsen S. J.

Sanitet – Centralvarme

Nielsen & Brostrøm

Holbergsgade 22, Aalborg

Telefon 13 04 33

Indeh. A. Brostrøm, Ing. M. af I.

Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Georg Larsson

Det danske hospitalsinventar

Fjeldhammøvej 5, Rødovre
Hospitalsøenge, mædvogne,
transportvogne, klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

I serien

Bibel og Katekese

er i år udkommet

Joakim Jeremias:

Fadervor i lys af den nyere forskning – Kr. 8,75
(anmeldt i Kat. Forum nr. 18)

Hubert Messerschmidt:

Menneske først - Kristen siden? Kr. 13,50

De kan spare 20 % af bogladeprisen ved at tegne subscription.
Ring eller skriv efter subscriptionstilbud.

Egede Andersen
Damstien 30
2720 Vanløse
Tlf. 71 63 60

Otto Keller
Pal. Müllersvej 5
1815 København V
Tlf. 21 35 31

Det levende Lys

ALTERLYS

I alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokalys
af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieførstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Helrup 7894 - 7842

Film ved Jakob Frandsen

Easy Rider

To hippier kører på motorcykel gennem Amerika for at finde friheden. Hovedrollerne spilles af Peter Fonda og Dennis Hopper. De har selv lavet manuskriptet, instrueret og produceret filmen, som fremtræder som et løst struktureret, men meget spændende forsøg på at skildre det andet Amerika, som ikke er tilfreds med »the American way of life«.

Easy Rider er et sydstatsudtryk for en fyr, der ikke bestiller noget, men lever sammen med og af en luder. Dette

krasse billede bliver brugt om et Amerika, hvor friheden er blevet en luder, og alle tager et easy ride. Når de to hippier forsøger at finde en ny livsstil, bliver de mødt med intolerance og vold, fordi de har realiseret en frihed, som de andre kun taler om. De bliver en trussel mod de andres illusion om, at de er fri, og en sådan trussel besvares med vold, fordi de andre hellere vil bevare deres illusion om frihed end tage de to hippier alvorligt.

Filmen er ret pessimistisk i sin vurdering af mulighederne for en livsstil på nye værdipræmisser. Et forsøg på en ra-

dikal frigørelse ved et LSD-trip falder således ikke særlig heldigt ud. Selv om hovedpersonerne får en brat død uden at have andet end hørt om friheden, peger selve produktionen af filmen uden om de kommercielle selskaber på, at der måske alligevel er mulighed for at ytre sig på andre måder end de en gang vedtagne.

117. årgang af Katolsk Ugeblad 25. okt. 1969

Redaktion: Hans Jensen og
H. Roos (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eilll Gambell.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er Incl. moms.

Z

I maj 1963 blev det venstreorienterede parlamentsmedlem Grigoris Lambrakis myrdet under en fredsdemonstration i Saloniki. En undersøgelsesdomstol finder frem til, at ophavsmændene til mordplanen findes blandt højtstående embedsmænd og officerer, som blot har benyttet sig af en højreekstremistisk organisation til at udføre den beskidte del af arbejdet. Den græske eksilforfatter Vassilis Vassilikos har lavet en roman om emnet, som nu er blevet filmatiseret. De spegede forhold har selvfølgelig ikke vundet i klarhed ved at blive forarbejdet af en engageret kunstner, men hvad der skulle mange af detaljer, mister ganske sin betydning i forhold til alvorlige anklager om korrupsion og undertrykkelse af demokratiske frihedsrettigheder, som filmen rejser.

»Enhver lighed med virkelig begivenheder eller personer er ikke tilfældig, men absolut tilsigtet,« er den provokerende undertitel på filmen. Vi følger således politiets forsøg på at afblæse pacifistbevægelsens møde og dets manglende indgriben, da der rettes et attentat mod bevægelsens leder Z. Episoden afvises som et ulykkestilfælde, medens vidner systematisk ryddes af vejen. Undersøgelsesdommeren går mod generalernes beregning i dybden, og en nervepirrende efterforskning finder sted. Efterhånden som nettet strammer sig om de højtstående embedsmænd, får instruk-

tøren Costa-Gavras mulighed for psykologisk at skildre deres frygtreaktioner, ligesom han tidligere i filmen har skildret bevægelsens ledere, da de var udsat for mordtrusler og chikanerier. Personskildringerne virker i det hele taget stærkt og giver filmen slagkraft.

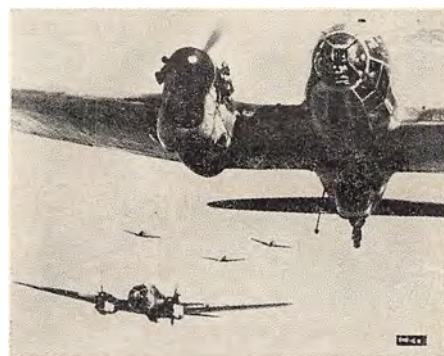
Det er en knugende tanke, at forholdene i Grækenland siden Lambrakis-affæren kun bekræfter anklagen, og at politiske mord nu hører hverdagen til. Musikken til filmen er skrevet af Mikis Theodorakis, som nu er i husarrest, og uden for biografen stod der eksilgrækere med en tryksag, som fortæller om deres kamp for at genindføre demokratiet i Grækenland. Uhyggelig aktuelt. Bogstavet z er på græsk symbol for »han lever«. Lambrakis holdning lever videre, men den har ringe kår under militærjuntaen.

Slaget om England

Slaget om England knytter sig tæt op ad det historiske forløb, og det har da også været en ledetråd for filmen at rekonstruere så nøjagtigt og virkelighedsnært som overhovedet muligt. Et imponerende apparat er sat i sving for at vi kan opleve store luftslag med Spitfires og Messerschmidtmaskiner. Gamle saneringsmodne kvarterer i London er blevet bombet, for at man kunne optage fuldstændig realistiske scener. Selv om man således har forsøgt at komme så tæt på »virkeligheden« som overhove-

det muligt, er filmen alligevel sober og uden glorificering af den ene part.

Filmens kvaliteter ligger på det ydre formelle plan, uden at der er nogen overbevisende psykologisk dækning. Den manglende indre spænding og dramatik understreges blot af ledsagemusikkens pågående forsøg på at fortælle os, at lige nu er det meget spændende og nervepir-

rende. De kedelige billeder bliver ikke levende af, at musikken siger, de skal være det. I forsøget på ærligt at skildre luftkrigen over England udhules troværdigheden derved, at overensstemmelsen med historien kun er til stede i de ydre detaljer, og at krigens gru og umenneskelighed helt mangler. Filmene er blevet til et monument over noget fjernt og uvirkeligt. Jeg siger ikke, at enhver krigsfilm skal være gruppevækkende, men blot Slaget om England ud fra dens egne ambitioner, og her falder den uheldigt igennem. Ikke nok så mange topstjerner og originale flyvemaskiner kan trække en film uden holdning til sit stof op på kunstnerisk niveau.

Konservativ,
moderne,
modernistisk

*Dømt
til
ensomhed?*

Kærlighedens
revolution

*Bliv frugtbare
og
mangfoldige*

21/1969

forum

katolsk

Anklagerens vidne... Læs inde i bladet om tragedien i Biafra/Nigeria

Frisindets pyrrhusejre

Danmarks navn er på alle læber. Vort lille land, som næppe havde været kendt uden for sine egne grænser, hvis ikke en H. C. Andersen eller Søren Kierkegaard havde levet, har rigtig skudt pappegøjen.

»Den nøgne abe« (vi bevæger os nu ind på det zoologiske) har kastet jungleskrudet af sig og i sandvellystighed plantet en milepæl i vor kulturelle udvikling: Pornomesen i København.

Omkring 50.000 mennesker siges at have set den. Og den sidste victorianer kan lige så godt krybe til pornoen for at klare til bagen og stegen – rent kropsligt naturligvis. Ja, lad os i fælles liderlighed hylde vor tids helt: pornografen – manden, der tør, hvor tidligere kun Ekstra Bladet turde. Selv vi kristne har her meget at lære. Meget. Eksempelvis, at frihed og den menneskelige værdighed ikke har noget med hinanden at gøre; eller at legemet skal herske over ånden; thi først når drifterne alene råder mellem os mennesker, kan vi installere os på instinktets plan og i indbyrdes foragt for hinanden smide det personlige sammen med tøjet.

Teknisk er alt jo muligt.

Hvilken herlig fremtid at se i møde. Livet vil blomstre, og pornoen vil frigøre, – og når sorte skumlere hævder, at mennesket i stedet bliver reduceret til en horemaskine i en monstrøs rugecentral, der kun producerer goldhed, – så er det dem, der er gale. Gak i låget, hedder det også.

Goldhed og tomhed. »Enhver har ret til et lykkeligt kønsliv.« Enhver skal da have lov til at søge den seksuelle glæde for dens egen skyld i stedet for at give udtryk for sin kærlighed i seksuel lykke. Enkelt og ligetil. Og det med at kønslivet skulle være kærlighedens sprog. Glem det, det er håbløst forældet!

Jo, frisindet har vundet en sejr. Og når førnævnte skumlere vover at fremsige, at det i virkeligheden er den snavsede økonomiske udbytning, der er sejrherre, er det selvfølgelig et udslag af intolerance og letfærdig omgang med pornoen, undskyld sandheden.

Apropos økonomien: Der er vel en rimelig chance for, at vor dårlige økonomi en obskøn dag bliver rettet op, den dag, pornografien bliver hovedeksportgren. Kødudstillingen i KB-Hallen (og vor eksport af nævnte vare) vil stille vor baconeksport ganske i skyggen. Men forskellen er måske ikke så stor, – når vi ser på det kødfulde. Altså.

— — —

Jeg siger det rolig og stille: Legemet må nu betale prisen for, at åndens overnaturlige behov ikke kommer til sin ret.

Hans Jensen

Rejsebrev fra biskop Martensen

Det er forbavsende, at jeg kun har været 2½ uge i Amerika, mens jeg skriver disse linier. Indtrykkene har været så store og mange, at tiden føles som flere måneder. Jeg føler det som en stor fordel at have lejlighed til sådan en rejse. Det åbner for nye horisonter. Man kommer til at se de hjemlige problemer i et nyt lys, når man oplever dem som en lille del af alt det, der foregår hele verden over. Det er de samme spørgsmål, der bevæger sig overalt. Jeg mærker spændingen mellem gammelt og nyt, ikke mindst mens jeg holder mine mange foredrag rundt omkring. Den efterfølgende diskussion er ofte den interessanteste del.

De første ti dages tid boede jeg i nærheden af New York. Jeg skal ikke prøve nogen turistbeskrivelse. Det kan andre gøre bedre. Det mest interessante var simpelt hen at vandre rundt i de forskellige kvarterer og føle sig som et af disse otte millioner mennesker, uendelig ubetydelig, blot et fnug af denne store myldrende menneskehed. Og så samtidig at tænke på, hvorledes ethvert af disse små mennesker er mere værd end de bjerge af bygninger, der rejser sig rundt omkring en.

»Emmaushuset«

Min største oplevelse i New York var et besøg i »Emmaus Huset«. Der er ikke ret mange, der kender det. Det ligger i negerkvarteret Harlem. Man kunne snarest sammenligne det med De små Søstres lejlighed i Dannebrogsga-

de. Blot går lejligheden på engelsk maner, nedfald og opefter: tre etager og et loft, og en ganske smalle trappe midt igennem. Nederst kontorer, mellems køkken-opholdsstue og foredragslokale. Øverst er der sengemuligheder. De hele er meget fattigt. Vagt Hansen og jeg bliver straks venligt modtaget og ført op i køkkenet, hvor man byder os på en kaffekaffe. Snart er vi midt i en samtale med tre unge mennesker, to piger og en mand, alle velsagtens mellem 20 og 25 år. Emmaus bliver for mig til et symbol på en ånd, der er ganske anderledes end den ånd, der står bag skyskraberne. Symbol på håb og idealer, der på en eller anden måde fanger blandt kristne rundt omkring hele verden.

Hvad er Emmaus?

Hvad er Emmaus? Et lille fællesskab af mennesker, forskellige af konfession, race og alderstrin som har sluttet sig sammen om bestemte opgaver og en bestemt »livsstil«. Der er en inderkreds, der prøver at dele alle ting så fuldstændigt som muligt med hverandre, både tanker og penge. Nogle af dem bor i Emmaus Huset andre rundt omkring kvarteret. Nogle ordet for huset er »diakoni«, tjeneste. Dette ord forklarer det således: »Diakoni er et livsstil, ikke en profession. Den består i at give andre håb, dvs. åbne for valg af fremtidsmuligheder.« De vil være disponible for andre, være nærværende. Herom skrives de i et af deres skrifter

NOTES BLOKKEN

»Nærværelse er ikke blot at være til stede for at tilbyde andre materielle goder. Nærværelse betyder, at man i det enkelte øjeblik giver hele sit selv bort til en anden ... I en verden, hvor ingen længere lytter, er denne holdning særlig vigtig ... Vi lytter til, hvad verden siger. Vi lytter til, hvad verden savner.«

Opgaver

Her er nogle af de opgaver, som de udfører. Om hverdagen giver de morgenmad til 30-40 børn, der bor i kvarteret. Foruden socialrådgivning har de en »problem-klinik«. Her virker en presbyteriansk præst i samarbejde med nogle psykologer og psykiatere. Han siger, at det gælder om at få folk til at virkeliggøre sig selv. En anden af deres opgaver er en eftermiddagsskole. 45 lærere har stillet sig gratis til rådighed til at give timer. Foruden almindelige fag interesserer man sig for kunst, opfører teaterstykker, diskuterer sociale problemer. Men måske er den mest kendetegnende af alle opgaver den, de kalder »gæstfrihed«. Det var netop denne atmosfære af venlighed og trykthed og umiddelbar gæstfrihed, der mest slog mig, da jeg kom indenfor i deres hus. Om gæstfriheden skriver de: »Den åbne dør og det åbne bord er symboler på Emmaus som et gæstfrihedens hus, hvor vi deler vore ord, vort brød og vore senge med ca. 3500 menesker om året.« Ja, det er rigtignok et symbol, og det er samtidig det rene mirakel, når man tager de trange pladsforhold i betragtning. »Tanken om gæstfrihed forudsætter et bror-til-bror forhold, ikke et socialarbejderforhold, ikke det forhold der kendetegner den bedrestillede, som beskæftiger sig med problemtil-

fortsættes side 17.

Jean Giraudoux skrev i 1935 et berømt og meget opført teaterstykke under titlen: »Den trojanske krig finder ikke sted.« Med en lille bitte forandring kan man anvende denne sætning på den romerske bispesynode, som sluttede mandag d. 27. oktober: »Den trojanske krig fandt ikke sted.« Alle pressereferater taler anerkendende om den åbne og broderlige atmosfære, hvorunder forhandlingerne fandt sted. Dette forhindrer naturligvis ikke, at der fandtes klare modsætninger og forskellige synspunkter. Kardinal Suenens og kardinal Daniélou havde nok hver sin mening. Men forhandlingerne gik ikke i hårdknude, skønt der fandtes sprængstof nok. Synodens emne var forholdet mellem bispekollegiet og dets hoved, den romerske biskop, paven. Andre ting blev der ikke talt om, simpelt hen fordi dette problem var så altomfattende og livsvigtigt, at det ikke levede tid til noget andet. Men kardinal Döpfner bragte det ønske frem, at der på dagsordenen for de efterfølgende bispesynoder, som i fremtiden regelmæssigt skal finde sted, skal stå et punkt, som hedder »Varia« (eventuelt), hvor man har lejlighed til at drøfte presserende problemer. Synoden bestod af to dele. I den første del drøftede man den teoretiske side af problemet på grundlag af en i forvejen udarbejdet betænkning (Skema). Men det viste sig meget snart, at denne betænkning var utilstrækkelig. I stedet holdt kardinal Seper et indledningsforedrag, som var meget bedre. I synodens anden del talte man om de praktiske problemer, dvs. hvordan samarbejdet mellem paven og bispekollegiet i hele Kirkens ledelse kan forbedres. Disse drøftelser

fandt sted i mindre grupper, opdelt efter sprog. Den skandinaviske bispekonferences formand, biskop Taylor, sluttede sig til den tysktalende gruppe, som bestod af kardinal Döpfner, kardinal König, den hollandske kardinal Alfrink, kardinal Bengsch (Berlin), biskop Haene fra Rhodos, den litauiske biskop Matulaitis, den jugoslaviske ærkebiskop Pogacnik (Laibach) og biskop Vonderach, som er den schweiziske bispekonferences formand.

Journalisterne spurgte den belgiske Mgr. Phillips, om han stod på »papalisterne« eller »kollegianisterne« side. Han svarede, at han fastholdt begge dele på en gang: pavens primat og bispekollegiets stilling. Dette svar giver et fulgyldigt indtryk af det, der foregik på bispesynoden. Ingen af biskopperne, selv ikke de mest radikale, benægtede pavens primat, således som det er kommet til udtryk på det 1. og 2. Vatikankoncil. Bispekollegiet kan ikke eksistere uden sit hoved, og bispekollegiets hoved trænger til hele verdenskirkenes biskopper i ledelsen af selve Kirken. Paven har fået sit embede umiddelbart af Kristus, og det samme gælder biskopperne. Der findes faktisk i Kirken to bærere af autoriteten. Hvis man på det 2. Vatikankoncil ikke nåede frem til en formulering, som beskriver og afgrænser disse to embedsbæreres funktioner, kan man ikke undre sig over, at det heller ikke lykkedes i løbet af de knap to uger, bispesynoden varede. Man har derfor henvist hele problematikken til »Den teologiske kommission«, som skal udarbejde en betænkning, som en af de senere bispesynoder skal tage stilling til. I synodens anden del fremdrog de forskellige sproggrupper deres

respektive ønsker med hensyn til det praktiske samarbejde mellem paven og bispekollegiet. Her kom en del berettigede ønsker frem, bl.a. at paven rettidigt skal underrette biskopperne om vigtige afgørelser, således at biskopperne ikke får dem at vide gennem pressen. Desuden ønskede man også, at paven først forhørte sig hos de respektive bispekonferencer, hvis han traf en afgørelse, som angik hele Kirken. Hvad hele stemningen angår, har kardinal Döpfner, som på koncilet dog hørte til fremskridtsfløjen, i et interview med »Publik« sagt følgende: »For at være ærlig må jeg indrømme, at der på synoden fandtes et større antal biskopper end på koncilet, som var bekymret over svækkelsen af Peterembedet. Biskopper fra økonomisk svagere områder og biskopper fra totalitære stater ser i pavens primat en stærk hjælp til deres kirker. Alene af den grund bør man med større varsomhed arbejde på kollegialitetens udvikling. I denne sammenhæng må man heller ikke glemme pavens vanskelige stilling, som skal tjene til, at Kirken ikke falder fra hinanden«. På den anden side mente kardinal Döpfner, at spændingsforholdet mellem de to poler Primat og Episkopat må bringes til en løsning i fremtiden. Men det må ske med stor fintmærkende varsomhed, men trods alt på en sådan måde, at kollegialiteten får stærkere konturer.

Den trojanske krig fandt ikke sted. Men synoden har vist, at man kan komme til en løsning af problemet, i det mindste en praktisk løsning, hvis alle parter viser god vilje. Biskopperne har vist denne gode vilje i deres til dels

fortsættes side 9.

Konservativ, moderne og modernistisk

Selv om det at være med på moderne, være modernistisk, kun er en dårlig efterligning af at være moderne, så forveksler man let de to ting. De konservative går ofte løs på de modernistiske, og det med rette, men når de kalder dem »moderne«, er det med urette. Det forekommer i det hele taget, at de af og til endog antager det konservative for moderne. Hvorledes var det nu, da den liturgiske bevægelse begyndte? Der kom ikke noget nyt til, man hentede tværtimod det ægte gamle frem fra tidligere tider. Men der var sket dette, at det gamle var blevet så grundigt glemt, at det virkede som noget uhørt nyt, f.eks. at en modig studentpræst i tyverne fejrede liturgisk messe med en lille menighed, og alle, ikke blot ministranten, svarede »Et cum spiritu tuo«. De konservative, der holdt fast ved det gamle, var vrede, fordi noget virkelig gammelt var blevet gravet frem og blev holdt i ære, og i nedsettende tonefald karakteriserede de dem, der gjorde sådan, som moderne. Hvis *det* ikke var komisk! Det drejede sig for dem åbenbart ikke om gammelt eller nyt, men om vane eller ikke vane. Men så havde modstanderne af den liturgiske bevægelse ikke længere kunnet gøre krav på ærestitlen »konservativ«. De var blot utilfredse. De, der ville forny liturgien, var derimod konservative, fordi de i virkeligheden bevarede liturgiens oprindelige ånd og skikkelse, da de havde genfundet den. Samtidig var de moderne, fordi de gav det sakramentale liv nye impulser. Begrebsforvirringen blev endnu større, da modernisterne dukkede op. De forstod ganske vist ikke meget af liturgien, men dér var noget nyt, og så ville de da også være med. Det er længe siden, man kunne finde disse typer, men engang var de talrige. De håndterede deres messebog, lagde de kulørte bånd rigtigt, og de tabte ikke en-

gang tråden i den stille uges liturgi. Desuden var de glade for liturgisk legetøj, f.eks. billeder og udstyr i »Beuroner stil«, og de rynkede på næsen ad forskellige andagter. Rosenkransen brød de sig ikke om, men anerkendte dog Rosenkransfesten, for den stod i messebogen. Det er nok ikke helt forkert at påstå, at de mere hængte sig i formen end i indholdet, men det er karakteristisk for den, der vil være modernistisk: man lægger vægt på det ydre og aber det efter, mens man ikke bekymrer sig om det indre. Det sidste nye trænger sig på; derved bringer det det moderne i miskredit og er derfor en værdifuld hjælp for de (uægte) konservative. Disse anerkender dog ikke denne hjælp, mens de moderne har lugtet lunt og ser en dødsfjende i de modernistiske.

At være moderne

Over for modernisten har den moderne samme ubehagelige følelse som et menneske over for en chimpanse. Man ser et vrængbillede af sig selv og føler sig narret og krænket. Den moderne ved, at modernisten ikke bekymrer sig om selve sagen, men kun tænker på at pynte sig selv. Modernisten opfører sig, som om han hørte til udviklingens og fremskridtets avantgarde, men han bærer en elendigt syet uniform fra denne elitetrop, og desuden bærer han den upassende. Af den modernes laurbærkrans plukker han sig et par blade og stikker dem i hatten uden at have ydet noget som helst. Den moderne ydre og indre strid kender han ikke noget til. Den moderne må hele tiden overvinde visse vanskeligheder, før han bare delvis når det, der er ham pålagt. Han må aflægge indre holdninger og præg, der stammer fra fortiden, og må derved fornægte dem og sig selv. Den moderne er jo ingen

robot, der bare får et nyt batteri, og som så uden at beklage sig handler lige modsat af før. Han er et menneske, i hvem fortiden lever som i enhver anden, og heller ikke for ham er det let at opgive den. Han mister med fortiden et stykke af sit eget liv. Modernisten derimod sætter ikke noget til, fordi han aldrig har haft noget. Den virkelige moderne er som før sagt egentlig konservativ. Når han henter en værdifuld ting frem fra fortiden og viser den i nutiden, må han skubbe meget til side, der har lejet sig ovenpå den værdifulde ting. Alt dette »meget«, må han klart erkende, er en fremmedgørelse af det værdifulde, men det har dog stadig haft en plads i hans eget og i Kirkens liv. Noget andet er det med udtalt værdiløse ting. Når de er forsvundet, ser man med tilfredshed på det tomrum, de har efterladt. Det dårlige er der ingen, der sørger over, f.eks. det klerikale overmod i en triumferende kirke. Men det uegnede og forfejlede er jo ikke noget ondt. For atter at vende tilbage til liturgien, så stammer mange forskellige fromhedsformer fra en naiv god vilje og en ærlig personlig oplevelse. Den slags skubber man kun tøvende til side, selv om man erkender, at det er dér, det hører hjemme. Ganske vist skjuler den moderne omhyggeligt denne modstridende følelse, eller han fortrænger den, men den er der, og det er ikke let at slippe den. Men modernisten kender ikke noget til den, for han pjasker bare muntert rundt i nutiden og skælder ud på fortiden uden at kende den. Den ydre modstand, den moderne har at kæmpe med, skal vi slet ikke komme ind på, den er alt for godt kendt.

Idéforladt klichéslugder

Og nu står sådan en gammel stridsmand dér og ser en ung sejrherre, der ikke en-

gang ved, hvad en sejr egentlig er blevet vundet over. Godt, det ville være til at finde sig i. Den gamle stridsmand har ganske vist kæmpet alene, men ikke for sig selv, derimod for andre: for Kirken. Han glæder sig over, at Kirkens liv nu er blevet renere og rigere. Men Han glæder sig ikke over modernisterne, der karikerer ham: mennesket over for chimpansen. Det er jo virkelig også ærgerligt. Det store bliver degraderet til en fjollet efterligning. En ordensgejstlig, der er opdraget til at afsky verden, kommer i tvivl, om denne opdragelse var rigtig, og erkender til sidst efter mange overvejelser og smertelige erfaringer, at den beror på en misforståelse af »verden«, og han bekræfter nu, at det er rigtigt og nødvendigt at vende sig til verden. En anden hører lidt om det, og begriber endnu mindre, men mener, at han allerede har vendt sig fuldstændig til verden, når han har hængt ordensdragten ind i skabet, taget et kulørt (og smagløst) slips på og anlagt sig fuldskæg. Skægget! De revolutionære, der vil afskaffe en forkert samfundsorden, kan som partisaner i skoven ikke blive ordentligt barberet, og det lægger de heller ingen vægt på; der er vigtigere ting at tage sig til, og så får de fuldskæg. Bag skægget skjuler der sig en ærlig stridsmand, der for det første har et gyldigt anliggende og for det andet sætter sit liv ind for det. Han er moderne, fordi han vil reformere samfundsforholdene i sit land, derfor aber modernisten efter ham og plaprer efter den revolutionære frem med et par sætninger om en ændring i samfundet – altid de samme –, men fremfor alt har han også fuldskæg. Men der er langt igen til at blive revolutionær af det – Danton, Marat og Robespierre var glatbarberede – og idéforladt klichésludder gør det heller ikke. I det hele taget efterlavede revolutioner! Studenter laver af gode grunde opstand, massemedierne spreder nyheden i hele verden, og på en gang er der overalt ikke mere opstand, men virvar, skønt de samfundsmæssige og økonomiske forhold er helt anderledes: »Det, som de kan gøre, kan vi også.« Det bliver især modbydeligt, når hysteriske mennesker kopierer en heltemedig handling og derved tilsviner den. En ung mand brænder sig selv ihjel for at vidne om, at et liv uden frihed ingen værdi har, og straks er der et par tåber, der af et offer laver en makaber mode.

Anstødelig efterabning

Men lad os atter feje for vor egen dør. En præst, der havde forstået, hvad liturgi er, måtte før finde sig i at fejre eukaristien med ryggen til menigheden og rumligt skilt fra den, selv om han dog

var stedfortræder for værten Kristus. Og han »forkyndte« det glade budskab halvhøjt på et sprog, som ingen kunne forstå. Han vidste derfor nøje, hvorfor han gik ind for alteret vendt mod menigheden og for modersmålet, men mange andre vidste det ikke og lod det gå ud over ham, fordi han ville forlade de engang vedtagne baner. Nu er hans moderne måde at fejre messen på slået igennem (den stammer først fra den apostoliske tid!). Man kan lave en mode ud af det og opføre dristige messer. Vel at mærke, der er intet ondt i liturgiske eksperimenter, hvis de fremstår af en sand liturgisk holdning, men der er meget ondt i at afholde modemesser. Eller den berømte kommunion i hånden! Man kan forestille sig, at en særdeles følsom altergæst finder det nedværdigende at blive »spist af«. Den myndige lægmand modtager kommunionen i hånden. Desuden er eukaristien et offermåltid, men voksne mennesker bliver ikke fodret, de tager selv for sig. Det er grunde, der lader sig høre. Den, der endnu har forståelse for symboler, vil måske virkelig med ubehag modtage kommunionen på den almindelige måde, men det forhold

der sig helt anderledes med modernisten, der har hørt om denne måde at modtage kommunionen på og som nu ubetinget må abe efter. Det er netop denne efterabning, der er så anstødelig hos modernisten: han er så upersonlig. Har han ikke selv noget at skulle have sagt, siden han hele tiden kun gentager, hvad andre har sagt, som en båndoptager? Så skulle han hellere tie stille, for det han siger er allerede blevet sagt, og det bliver hverken mere sandt eller fornuftigt af at blive gentaget i et væk. Eller drejer det sig blot om en videre udbredelse af nogle ideer? Så ville der i det mindste være et bevidst tilstræbt mål, og det kunne undskyldes meget, men det ville alligevel være ufornuftigt, for en vedvarende propaganda kommer jo snart til at hænge en ud af halsen og mister derved sin virkning. Det er sikkert, at samfundet skal ændres, det må det jo hele tiden, men når nogle skæggede ungdomme bestandig forsikrer det, mister man lysten til det. Præcis det samme gælder for det kirkelige liv. Man mærker jo alligevel ret hurtigt, om nogen siger noget eller bare taler andre efter, – om han

fortsættes side 16.

Udviklingens
acceleration

Mahatma Gandhi - den store sjæl

Indien fejrede 100-årsdagen

Indien mindedes den 2. oktober Mahatma Gandhi – den indiske frihedskamps leder. Det var 100-årsdagen for hans fødsel. I Delhi blev der afholdt et religiøst stævne ved Gandhis mindesmærke. Indiens præsident, V. V. Giri, og premierminister Indira Gandhi (ikke nogen slægtning – Gandhi er et meget udbredt navn i Indien) deltog i stævnet. Der var også tusinder af Gandhi-tilhængere, der stadigvæk husker ham som mahatma – den store sjæl – der aldrig gik på akkord med sine principper.

Gandhis religiøse baggrund

Mohandas Karamchand Gandhi blev født i den lille fyrstestat Porbandar i det vestlige Indien, hvor hans far var førsteminister. Familien havde en stærk tilknytning til jainismen, en hinduistisk sekt, hvis centrale dogme er respekten for alt levende. Dette fik stor betydning for Gandhis udvikling. Det var fra jainismen, han fik begrebet *ahimsa*, ikke-vold, som blev kernen i hans livsanskuelse.

Gandhi var en dybt religiøs mand, og det er nødvendigt at holde sig dette for øje, hvis man ønsker at forstå ham og hans handlinger. Han så ikke religionen som én blandt mange ligeberettigede menneskelige aktiviteter, men som grundlaget for al menneskelig handling. Det var derfor ikke muligt for ham at adskille religion og politik; hver eneste af hans handlinger, selv den mindste, var efter hans eget udsagn bestemt af hans religion.

Han betragtede sig selv som hindu, men troede samtidig på, at alle religioner er guddommeligt inspirerede og rummer en central fælles sandhed. Missionsvirksomhed og overgang fra én religion til en anden var ham derfor imod. Han sagde herom: »Hvis en kristen kom til mig og sagde, at han var blevet omvendt af at læse *Bhagavat Gita* og derfor ønskede at blive hindu, ville jeg sige til ham: Nej. Det, der står i *Bhagavat Gita*, står også i Bibelen. Du har

ikke gjort noget forsøg på at læse det dér. Du må forsøge at blive en god kristen«. De eksisterende religioner er ifølge Gandhi alle lige sande og udspringer af en tilgrundliggende universel religion som et træs grene fra stammen.

Gandhi var kommet til denne overbevisning under sin studietid ved Londons universitet, hvor han læste jura i årene 1888–91. Han lærte her Bibelen at kende og blev især betaget af bjergprædikenen. Han læste desuden med iver andre bøger om religiøse spørgsmål, bl.a. biografier af Gautama Buddha og Muhammed. Han stiftede også bekendtskab med Tolstoys ideer om det legemlige arbejdes værdighed og med den amerikanske filosof Thoreau's ideer om borgerlig ulydighed som et våben i kam-

pen for social ligestilling. Gandhi så en lighed mellem disse vestlige ideer og dem, han kendte fra sin egen baggrund. Dette bekræftede ham i den overbevisning, at den indiske civilisation ikke var den vestlige underlegen, hvilket ellers var en udbredt antagelse også i Indien.

Opholdet i Sydafrika

Efter at have afsluttet sine studier i London nedsatte Gandhi sig som advokat i Bombay. Forretningen gik ikke godt, og et par år efter tog han imod et tilbud om en stilling som juridisk rådgiver for et indisk firma i Sydafrika. Dér boede et stort antal indiske emigranter, der ernærede sig som købmænd og kontraktansatte arbejdere. De

Gandhi var en dybt religiøs mand. Han adskille ikke religion og politik. Hver eneste af hans handlinger, selv den mindste, var efter hans eget udsagn bestemt af hans religion.

indiske arbejdere blev groft udnyttet, og de fleste havde en status, som nærmede sig slaveri. De var foragtede af den hvide befolkning, og Gandhi selv fik hurtigt racehadet at føle. Under en rejse med dagvogn blev han overfaldet med knytnæveslag af konduktøren, fordi han ikke ville vige sit sæde. Karakteristisk nok slog han ikke igen, og voldsmanden blev kun standset ved, at en af de andre passagerer lagde sig imellem.

Denne og andre lignende ydmygelser blev bestemmende for Gandhis fremtid. Han gik nu aktivt ind i kampen for sine landsmænds rettigheder. Episoden på dagvognen havde bestyrket Gandhi i troen på, at det var nødvendigt at undgå vold i den politiske kamp. Det lykkedes i det store og hele at efterleve ikke-voldsprincippet i den modstandsbevægelse, som Gandhi organiserede og ledede i Sydafrika.

Ikke-vold, ahimsa, var imidlertid i sig selv for passivt til Gandhis formål. Blot og bar afstanden fra vold på det politiske plan ville betyde, at man på forhånd gav afkald på initiativet. Gandhi benyttede derfor en mere aktiv teknik, som han betegnede *satyagraha*. Ordet betyder egentlig »fastholden ved sandheden«, men blev af Gandhi udvidet til også at betyde ikke-voldelig handling på det politiske område med det formål at afværge overgreb eller opnå en menneskelig rettighed, der hidtil var blevet nægtet. Betingelsen for en sådan politisk handling var, at det mål, man stræbte efter, kunne forsvares ud fra et etisk synspunkt, og at princippet om ikke-vold blev nøje fulgt.

Efter disse principper førte Gandhi sin kamp i Sydafrika. *Satyagraha*-teknikken omfattede bl.a. strejker, gennemførelse af politiske møder trods forbud, bevidste overtrædelser af love og politivedtægter og lignende. Da Gandhi forlod Sydafrika i 1915 for at rejse hjem til Indien via London, var han en erfaren politisk leder.

Kampen mod det britiske styre

På tidspunktet for sin hjemvenden var Gandhi stadigvæk loyal mod det britiske imperium, ja han gik endda så vidt som til at medvirke aktivt i en britisk rekrutteringskampagne i Indien. Begivenhederne umiddelbart efter verdenskrigen fik ham imidlertid til helt at ændre mening om det britiske styre. Briterne reagerede på den almindelige uro, der fulgte i krigens kølvand, ved at indføre love, som gav politiet meget vidtgående beføjelser til at arrestere og tilbageholde personer, der var mistænkt for undergravende virksomhed, og myndighederne slog i det hele taget ind på en strengere kurs. I april 1919 beordre-

de den britiske general Dyer sine indiske tropper til at åbne ild mod en tusindtallig menneskeskare, som i strid med loven var forsamlet til et politisk møde i Amritsar. Mødet fandt sted i en park omgivet af høje mure med kun én udgang, der blev besat af soldater, således at ingen kunne slippe væk. Ifølge Gandhis egen uofficielle undersøgelse blev ca. 1200 mennesker dræbt og ca. 3600 såret; de officielle tal var ca. 400 dræbte og mellem 1000 og 2000 sårede. Denne begivenhed kom som et chok for hele Indien, og briternes moralske prestige fik et knæk, som aldrig blev forvundet.

For Gandhi blev disse begivenheder et vendepunkt i hans forhold til det britiske imperium. Han kom til den overbevisning, at det britiske styre i Indien ikke, som han hidtil havde antaget, var til fordel for landet, men at det i virkeligheden var et grusomt tyranni, som Indien måtte frigøre sig for. I 1920 indledte han den første af sine landsomfattende ulydighedskampagner, som blev ført efter de samme principper, som han havde anvendt i Sydafrika. Målet var at bryde den britiske magt, men det var naturligvis ikke muligt at nå dette mål ved første forsøg, og kampagnen måtte afbrydes.

Senere ledede han lignende ulydighedskampagner, f.eks. foretog han i 1930 den berømte saltmarch til havet, hvor han udvandt salt af havvandet og således brød regeringens salt-monopol. Prisen på salt var så høj, at det i virkeligheden var en mangelvare for den jævne inder. Han opfordrede alle til at følge sit eksempel, og tilslutningen var kolossal. Disse kampagner viste, at han havde massernes tillid, og han blev den selvsikre leder af den indiske frihedsbevægelse, som var organiseret i Nationalkongressen. Uden ham var Nationalkongressen næppe blevet den massebevægelse, den blev. Kampagnerne slog fejl i den forstand, at de ikke resulterede umiddelbart i Indiens frigørelse, men de aftvang briterne visse politiske indrømmelser, f.eks. den i 1935 indførte forfatning, hvorved provinserne fik et vist selvstyre.

Kampen for de små i samfundet

Sideløbende med sit politiske arbejde gjorde Gandhi en uvurderlig indsats for de små i samfundet, og det vil i Indiens tilfælde sige det store flertal af befolkningen. I Sydafrika havde han arbejdet på at udbrede kendskabet til elementær hygiejne blandt sine landsmænd, og efter sin hjemkomst til Indien udførte han et lignende arbejde dér. Han var kritisk indstillet overfor moderne industri, fordi han så de forfærdelige sociale følger

af den udbygning, som systemet medførte. At det imidlertid ikke så meget var moderne industri som sådan, men derimod det eksisterende systems sociale følger, Gandhi bekæmpede, ses af den kendsgerning, at han også gjorde en indsats for at organisere fagforeninger. Han boede i mange år i byen Ahmadabad, som var – og er – en af de førende inden for tekstilindustrien, og som resultat af hans indsats havde denne by i trediverne en af de stærkeste og bedst organiserede fagforeninger i Indien. Endvidere forsøgte han at genoplive den traditionelle indiske hjemmeindustri ved at agitere for brugen af spinderokken. Dette blev imidlertid ikke nogen større succes.

Hans indsats for de kasteløse, som han kaldte *harijans*, Guds børn, bevirkede et afgjort fremskridt. I 1932 gennemtvang han ved en faste, at de fik samme ret til at stemme som alle andre under den kommende forfatning af 1935. Det var hans utrættelige kamp for deres sag, der medførte, at kastesystemet blev afskaffet ved lov kort efter uafhængigheden i 1947.

Gandhis død og eftermæle

Gandhi blev skudt i 1948 af en fanatisk hindu, som ikke kunne acceptere hans forsonlige holdning til det muhamedanske Pakistan. For inderne står han som nationens fader og som martyr for sin religiøse overbevisning. Hemmeligheden ved hans popularitet var, at han levede efter sine principper og identificerede sig med den jævne mand. Dette er også hovedgrunden til, at han stadig huskes og æres i Indien.

Frede C. Højgaard

Underskud for synodeavisen

ANGÆENDE SYNODEAVISEN ! ! !
Regnskabet for avisen er gjort op –
DER ER MERE END 1000,- KR. I

UNDERSKUD

Derfor opfordrer redaktionen venner og bekendte, uvenner og fjender, alle der har følt forargelse eller på anden måde har haft glæde af avisen, til at give en skærv. Det gøres ved at indsende det påtænkte beløb på:

Giro 16 09 38, Gerda Sørensen, Rødager Allé 38B, 1., 2610 Rødovre.

Redaktionen takker alle, der allerede har ydet bidrag.

Kærlighedens revolution

Bernhardt Andersen om pastor Svend Aage Nielsens sidste bog

– De, der i dag råber på Castro eller Guevara, Mao eller Marx, råber deres egen overfladiskhed – der er en blanding af forbrydelse og dumhed – ud for alverden. De kan dårligt nok betegnes som revolutionære amatører, så længe de ikke kender Kærlighedens Revolution. Om deres overfladiskhed gælder i sandhed Lenins ord, at intet er så farligt for revolutionen som den revolutionære amatør . . .

Det er folkekirkepræsten og forfatteren Svend Aage Nielsen, der fremkommer med ovenstående udtalelse i et »Revolutionært resumé« forud for 12 korte »revolutionsprædikener« i bogen »Kærlighedens Revolution«, udgivet af Samlerens Forlag. Svend Aage Nielsen er cand. theol. fra Københavns Universitet med udmærkelse for speciale om Søren Kierkegaard og Karl Marx og har tidligere udgivet bøgerne »Kierkegaard og Regensen« samt »John F. Kennedys Livssyn«. Han er sognepræst i Toreby på Lolland og holder for tiden nogle »revolutionsgudstjenester«, hvorunder udelades traditionelle kirketekster, som i særdeleshed ungdommen af i dag har vanskeligt ved at døje og fordøje.

Revolutionsteologi

Da der for tiden tumles voldsomt med begrebet revolutionsteologi i kredse af revolutionære amatører inden for kirken, som ihærdigt prøver at opfinde et teologisk forsvar for de professionelle revolutionære, der ikke viger tilbage for blodudgydelse, skal det straks understreges, at pastor Nielsen, som i sin nye bog har villet »udtrykke en revolutionsteologi«, ikke er tilhænger af voldelige revolutioner, men skarpt tager afstand fra revolutionære, som nok kan drive det vidt i umenneskelig ukærlighed mod næsten, men ikke »når højere i deres valg af midler og mål end den modstandsbevægelse mod romerne, som Jesus tog afstand fra i sin samtid«.

Kristendommen er kærlighedens reli-

gion. Leves kærlighedens religion for alvor ud i livet, bliver det til en kærlighedens revolution. Det er denne kristne grundtanke, der danner udgangspunkt for pastor Nielsens revolutionsprædikener. Med sine 12 prædikener vil han kalde alle til deltagere i den kærlighedens revolution, som blev indledt af Kristus, der kom til verden »for at leve den sande kærlighed ud i et sandt menneskeliv« og dermed indledte *den sande revolution*, hvis eneste mål og middel er Almagts kærlighed og kærlighedens almagt. Der er altså tale om en ægte kristen revolution, »der begynder indefra og ikke springer over en eneste mulighed for at bevise kærlighed«, – en revolution, der ikke kræver ukristelig fornægtelse og opofrelse af andre mennesker, men som kræver heroisk selv-opofrelse og selv-fornægtelse af deltagerne. »Kærlighedens vej er opofrelsens vej«, og de, der vil vandre ad denne livsvej, som ofte er en korsvej, må have mod til at vandre den helt ud i martyriet, således som først Jesus selv og derefter de kristne martyrer har gjort det forud for os.

Modstykke til Maos lille røde

Meget rigtigt og rammende, som kan fryde hver positivt indstillet læser, og som alle oplyste kristne vil nikke gænkende til, har den ungdommeligt begejstrede forfatterpræst at sige om den sande kristne kærlighed i de 12 prædikener af blandt indhold, han har samlet i sin røde revolutionsbog, der danner et karskt modstykke til såvel Maos som de »maoistiske« danske skolebørns *lille røde*. Takket være de ofte, men ikke altid, velformulerede sætninger om den kristne kærlighed til Gud, vor fælles Far, til Kristus, vor fælles bror, til vore medmennesker og til vore øvrige medskabninger, som findes i bogen, er den absolut læseværdig. På grund af den meget kennedyske appel til heltmod og handling, hvormed pastor Nielsen søger at

hverve revolutionsdeltagere for Kristus og kærligheden, vil bogen måske endog virke opløftende og opflammende på mange letfængelige gemytter med hjertet på rette sted.

Kærlighedsforholdet mellem Jesus og Maria

Selv om evangelisten Johannes havde et enestående personligt kærlighedsforhold til den revolutionære stifter af kærlighedens revolution, findes der i hele prædikensamlingen kun én evangelietekst fra Johannes, mens hele 7 prædikener er holdt ud fra tekster hos evangelisten Lukas. Lukas er imidlertid den, der bedst skildrer det endnu mere enestående kærlighedsforhold, der bestod og består mellem Jesus og hans mor Maria, hvem prædikanten giver en rosværdig omtale i den første af sine »revolutionsprædikener«. Denne indledende prædiken tager sit udgangspunkt i Marias herlige lovsang »Magnificat«, som kaldes »Det gamle Testaments postludium og Det nye Testaments præludium til Guds revolutionære handlen i historien«, og om Maria selv siger prædikanten bl. a., at hun måske »bedre end noget andet menneske kan vise andre mennesker hen til Jesus Kristus, verdens frelser«. »Ved helt bogstaveligt at leve af Guds ord«, som hun grundede over i sit hjerte, »er hun blevet os så stort et eksempel og så sikker en henvisning til Jesus«. Som for Maria burde hele vort liv være en uafbrudt »lovsang til Gud, som det blev det for Maria, og som det altid har skullet være for den kristne menighed«, – men »sammenlignet med Marias opofrende menneskeliv må vi beskæmmes over vor egen mangel på offervilje«.

Modernistiske tvivlstegn

Det er ord, som vil varme enhver mariansk kristen om hjertet. Desværre sætter pastor Nielsen i samme smukke

prædiken et beskæmmende modernistisk tvivlstegn ud for Marias undfangelse ved Helligånden, omend han samtidig lader »underets mulighed og virkelighed« stå åben. Lignende revolutionære modernistiske tvivlstegn sættes ud for nadverementernes forvandling til Jesu sande legeme og blod, karakteren af Jesu opstandelse fra de døde o. a. traditionelt kristent, som pastor Nielsen åbenbart selv har vanskeligt ved at døje og fordøje. Hans private syn på undfangelsen rimer dårligt med trosbekendelsen, og hans private syn på nadveren er i åbenbar modstrid med artikel 10 i Den augsburgske Bekendelse, der lyder: »Om Herrens nadver lærer vore menigheder, at Kristi legeme og blod virkelig er nærværende og i Herrens nadver uddeles til kommunikanterne; og de misbilliger dem, der lærer anderledes.« Pastor Nielsens private teologiske syn betegner således en revolte ikke blot mod det traditionelle katolske syn, men også mod det syn på den hellige nadver, som udtrykkes i de traditionelle lutherske bekendelsesskrifter. Apropos den igangværende revolutionære praktiseren af interkommunion er pastor Nielsens særdeles

ukatolske syn på den hellige eukaristi ikke så privat, at han står helt alene med det. Mange af hans kolleger i Folkekirken har lignende revolutionære (ukatolske) anskuelser. Tilføjes skal det også, at alle pastorens prædikener i nogen grad præges af den i vor tid økumenisk neddyssede lutherske revolte mod »romerkirken«, selv om han er særdeles økumenisk sindet.

Konklusion

I det hele taget forekommer pastor Svend Åge Nielsens teologiske tankegang betydelig mere udviklet end udviklet. Det hjælper ikke på klarheden, at han letsindigt anvender og ubehjælpomt jonglerer med de svære kiergeaardske begreber »Mulighed« og »Nødvendighed«. Derved afsløres blot hans personlige aversion mod nødvendigheden og forkærlighed for muligheden. Det indebærer dog den fordel for ham, at han kan lade den mulighed stå åben, at den katolske kirke ikke nødvendigvis har uret i sit traditionelle syn på den nødvendige forbindelse mellem korsoffer og messeoffer. Ved i sit hjerte at grunde

mere over forbindelsen mellem Guds ord i den tekst af Esajas, som udlægges selvstændigt i en prædiken om »Stedfortrædelsen«, og Guds ord i den tekst af Lukas, som selvstændigt udlægges i prædikenen om »Nadveren«, er det jo muligt, at pastor Nielsen en dag finder det nødvendigt at erkende og bekende, hvad der for ham endnu kun er en underfuld mulighed, mens det for katolikker altid har været og vil være en underfuld realitet.

Til den mulige kærlighedens revolution, pastor Nielsen taler så smukt om nødvendigheden af, siger undertegnede gerne JA – men til den unødvendige teologiske revolte, som uden nødvendighed er indflettet i og skæmmer den smukke tale, må anmelderen som katolik nødvendigvis sige NEJ. Det samme må sikkert mangfoldige andre kristne, også protestanter, gøre.

LITURGISK KALENDER

MANDAG den 10.: Andreas Avellinus, bekender (hvid).

TIRSDAG den 11.: Martin af Tours, biskop, bekender (hvid).

ONSDAG den 12.: Martin I, pave, martyr (rød).

TORSDAG den 13.: Didakus, bekender (hvid).

FREDAG den 14.: Josafat, biskop, martyr (rød).

LØRDAG den 15.: Albert den Store, biskop, bekender, kirkelærer (hvid).

SØNDAG den 16.: 25. EFTER PINSE (grøn).

MANDAG den 17.: Gregor Undergører, biskop, bekender (hvid).

TIRSDAG den 18.: Peter- og Paulkirkernes indvielse (hvid).

ONSDAG den 19.: Elisabeth af Thyringen, enke (hvid) eller Pontianus, martyr (rød).

TORSDAG den 20.: Felix af Valois, bekender (hvid).

FREDAG den 21.: Mariæ Ofring (hvid).

LØRDAG den 22.: Cæcilie, jomfru, martyr (rød).

SØNDAG den 23.: 26. OG SIDSTE EFTER PINSE (grøn).

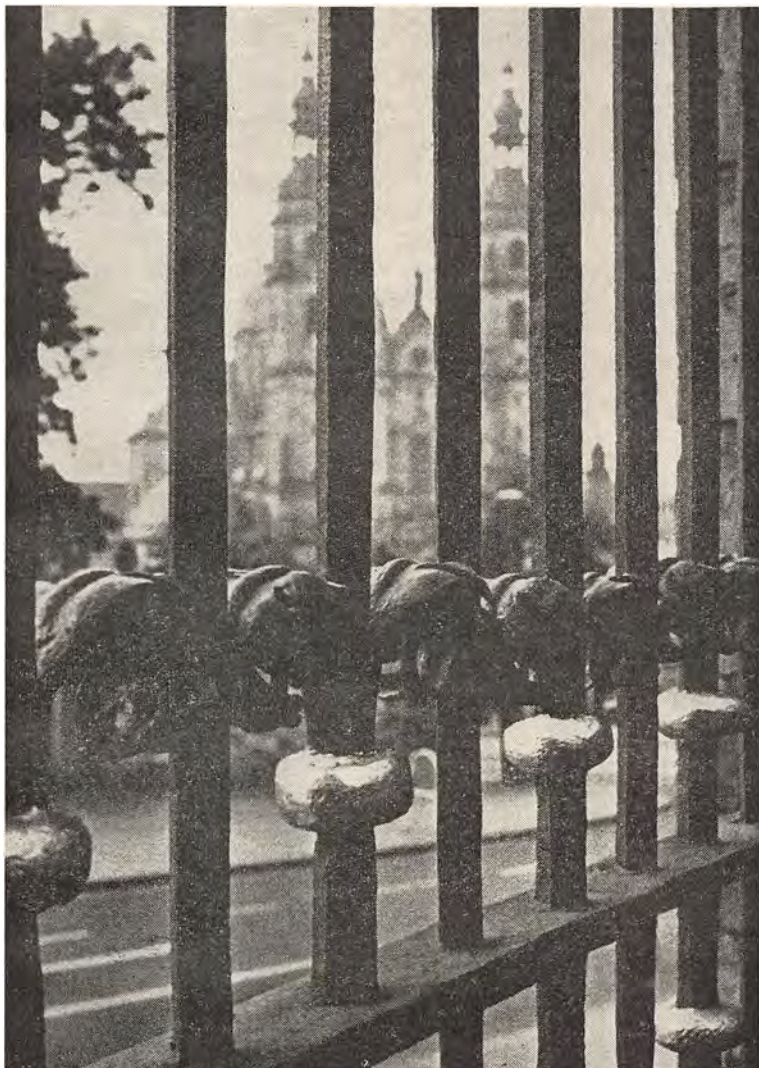
MANDAG den 24.: Johannes af Korset, bekender, kirkelærer (hvid).

TIRSDAG den 25.: Katharina af Alexandria, jomfru, martyr (rød).

Notes ret åbenhjertige drøftelser, blokken og paven har vist denne gode vilje, ikke alene ved at være til stede ved de fleste forhandlinger, men også i den betydelige tale, han holdt ved synodens begyndelse.

fortsat fra side 3

11 Roos 87.

»Kærlighedens vej er opofrelsens vej.«

Dømt til ensomheden?

Der ligger en dyb længsel i mennesket efter fællesskab. En længsel efter at dele det, der er inderst i en selv, med en anden. Længslen efter at føle, at der er en, som tænker, længes og stræber efter det samme som jeg. Der er øjeblikke i ens liv, måske især i ens ungdom, hvor man fornemmer, at dette ønske er ved at blive opfyldt, – man har fundet *den* anden eller *de* andre. Man går ind i ægteskabet, i ordenslivet eller i en gruppe med en fornemmelse af at have fundet det, der svarer til ens inderste længsler. Men efter nogen tid mærker man skuf-

felsen: Det blev ikke den enhed, man havde drømt om, man forstår ikke hinanden til bunds, man kan ikke meddele det inderste i sig selv til den anden eller gribe den anden i hans inderste væsen.

Fejlslutningen

De fleste må tvunget af selve eksistensen på en eller anden måde erkende eller i det mindste ane deres fundamentale ensomhed, erkende splittelsen i deres

eget væsen og splittelsen mellem dem selv og de andre. Men det er forbløffende så mange mennesker, der aldrig gør sig klart, at vi alle må lide under denne samme splittelse. Forbløffende så mange der tror, at det specielt er deres ægteskab eller deres ordensfamilie eller deres gruppe, det er helt galt med, mens de tror, andre lever i harmoni, forståelse og fred. De har dannet sig et urealistisk idealbillede af et fællesskab og når aldrig til at acceptere at leve i spændingen mellem vor indbyrdes forskellighed og længslen efter enhed, spændingen mellem det ufuldkomne fællesskab, vi har nået, og den enhed, vi skal nå, og som først fuldendes i det kommende rige.

Bruddet med fællesskabet

Og så ligger det snublende nær at resignere. »Det kan ikke nytte alligevel, – der er ingen, der hører på mig, ingen, der forstår mig.« Man lukker sig om sig selv, om sin egen skuffelse og ensomhed og lægger skylden ud på omverdenen, – det er den anden, som hverken kan eller vil forstå mig, og selv er han umulig at forstå.

Vi er på en måde som den lovkyndige, der vil retfærdiggøre sig over for Jesus ved at spørge: »Hvem er min næste?« Vi spørger med en vis bitterhed »Hvem er min næste – hvem forstår vel mig – hvem har vel interesse i min mening?« Men Jesus vender spørgsmålet om, når han efter lignelsen om den barmhjertige samaritan siger: »Hvem af de tre synes du nu har vist sig at være den mands næste, der faldt iblandt røvere?« (Lk 10,36). Spørgsmålet er ikke længere: Hvem er min næste?, men: Hvordan kan jeg være en næste for den anden? Hvad er min opgave i fællesskabet. Hvordan kan jeg forstå den anden, forstå hans ensomhed, respektere, at han er forskellig fra mig? Forstå, hvorfor han ikke kan forstå mig.

Længslen efter fællesskab.

Selvudslettelsen

Det betyder ikke, at vi skal opgive vore egne synspunkter eller udslette vor egen personlighed. Heri ligger nemlig en anden fristelse – fristelsen til at forsøge at undslippe den pinefulde oplevelse af manglende enhed ved at benægte enhver form for forskellighed mellem personerne i fællesskabet. Det kan ske ved at underkaste sig den anden totalt og udtrykkes ofte i vendinger som: »Vi er *aldrig* uenige – vi ser ens på *alting*.« Eller det kan tilstræbes gennem yderliggående konformitet med de andre, som det ses i visse pubertetsgrupper. Alle skal se ens ud og tænke det samme, enere tolereres ikke, den anderledes tænkende udskydes af fællesskabet.

Men kan vi overhovedet tale om fællesskab, der hvor den enkeltes personlighed er sat over styr? Er der så ikke kun tale om en ensformig masse?

Enhed i mangfoldigheden

Det er falsk at tro, at det ideelle fællesskab er det, hvor der ingen spændinger

findes. Uden spænding foregår der ingen vækst hverken på det individuelle eller på det fælles plan. Hvis vi accepterer den enkeltes vækst mod større selvstændighed og modenhed, kunne vi måske frygte, at dette ville adskille os endnu mere, men bruges denne individuelle vækst i kampen for større enhed vil forskellene mellem os netop berige fællesskabet. Hvis vi forsøger at sprænge vor egoisme ved lydhørhed over for den anden, vil denne vilje til at forstå den anden udvikle og udvide vore egne synsmåder og føre os et skridt fremad mod enheden.

Vi søger en dybere enhed, og denne stræben deler vi med hinanden. Og vi ved, at denne stræben ikke er forgæves, fordi Kristus allerede har forløst os fra synden og splittelsen. Fordi han allerede har forenet os ved eukaristien. Og det er denne fundamentale enhed, vi skal realisere i stedse højere grad i respekt for den andens personlighed, og idet vi bærer hinandens byrde og tilgiver hinanden, at vi endnu ikke har nået vort fælles mål: Enheden i Kristus.

Sr. Karen Marie CSJ.

Møde i Danmarks katolske Lærerforbund

Danmarks katolske Lærerforbund

afholder medlemsmøde, søndag d. 16. november kl. 13 på Rygårds franske Skole, Bernstorffsvej 54, Hellerup.

Korte oplæg til debat ved: Skoleinspektør Ole Dam, Katolsk Centralskole, realskolelærer Axel Tesch, Katolsk Centralskole, læge Kjeld Max Jensen, Lyngby, og overlærer H. Bohn Christiansen, Kongevejens Skole, Lyngby.

Også ikke-medlemmer er velkomne.

Nærmere oplysninger vedrørende forbundet fås ved henvendelse til redaktøren af meddelelsesbladet, overlærer Ole Meyer, Lyngvej 28 I, 2800 Lyngby.

Hans Bang, form.

Strøtanker efter en søndagsmesse

Med særligt henblik på prædikener:

I mange tilfælde er jeg gået skuffet bort efter at have hørt søndagsprædikenen. Der var ikke rigtig noget i den, man kan tage med hjem og leve ugens hverdage på.

Kirken fremhæver sin objektivitet og erkendelseslære fremfor subjektivitet og følelse, men jeg har det indtryk, at mange prædikener ikke er særlig objektive, – de er i høj grad præget af den pågældende præsts egen indstilling rent subjektivt.

Da der jo ifølge reglerne skal prædikeres over enten dagens epistel eller dagens evangelium, må udgangspunktet for dagens prædiken jo være et ord fra skriften. Dog har jeg ofte beundret den akrobatik, præsterne er i stand til at udvise, når de vil bort fra evangeliets ord, der jo er Kristi ord, og komme frem med Deres egen subjektive mening. For eksempel kirken af i dag, synoden og alt, hvad dertil hører, menighedens messesvar, osv. Prædikenerne er abstrakte i den forstand, at de er virkelighedsfjerne, uden konkret forbindelse med den hverdag blandt ikke troende, de fleste af os må leve i.

— — —

Een søndag får man at vide: »Kære kristne,« Kirken er ikke nogen diskus-

sionsklub. En anden søndag, at det er godt med al denne uro og diskussion i kirken i dag, – det beviser jo Helligåndens levende nærværelse!!!!

En tredie søndag hvor evangeliet bl. a. indeholder de ord af Kristus: »Salige er de øjne, som ser det, I ser, og de øren, som hører det, I hører,« blev disse ord udgangspunkt for en »prædiken« om synoden, ak ja, så kunne man prøve at fordøje den mundfuld. – Sulteføde for en hel uge blev det nu immervæk.

En fjerde søndag lytter man til en prædiken, der går ud fra ordene: »En herre, én tro, én dåb, én Gud, som er over alle, i alle og gennem alle.« Man får serveret en krystalklar fin udlægning af verdensreligionernes kim af sandhed contra kirkens sandhed, ja men det var jo altsammen noget, man selv havde gennemtænkt og var kommet til den konklusion, at der er en del sandhed i alle religioner.

Men det, man savnede i alt dette, var en udlægning af den hellige lektie eller det hellige evangelium, om hvad skriftens ord i dag havde at sige os til hjælp i vor hverdag. Det er jo os, der har brug for »ordet« sagt på en måde, så man fornemmer kirkens herre, *Kristus selv*, bag ordene.

Man kan undertiden få det indtryk, at kirkens præster er så optaget af den strukturændring, der sker i kirken i dag, at de glemmer at give de troende noget at leve af (det er dog ikke kødløs dag om søndagen). Man trænger ikke så meget til at høre om, hvornår man skal stå, knæle eller sidde, som man trænger til at høre KRISTI ord i evangeliet, at høre budskabet om Guds kærlighed og Guds frelse i Kristus, det er jo det, hvoraf vor sjæl lever.

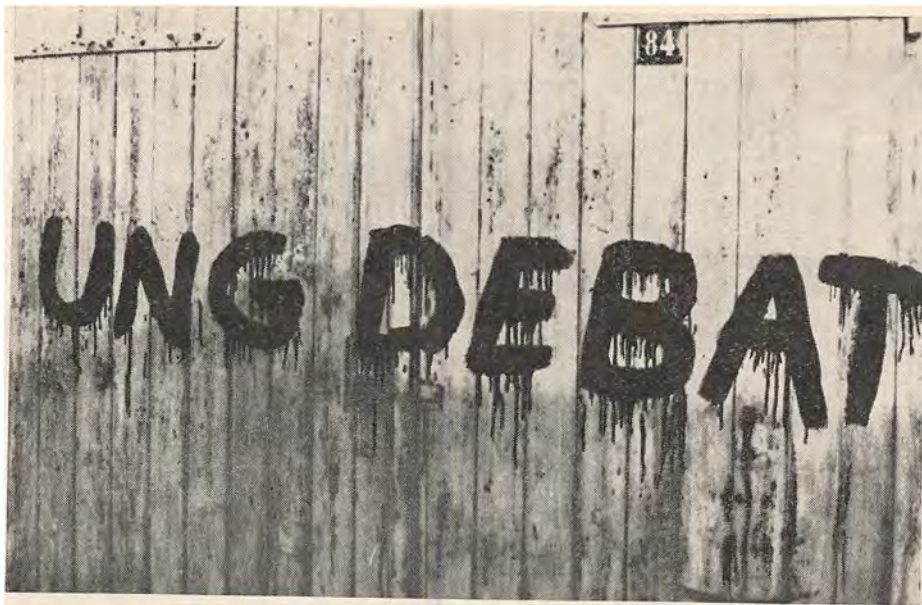
Det skal dog også her siges, at der er prædikener, der er rigtig »mad« i, men altfor ofte er de af ovenstående slags.

Emma Glahn.

Der er altid
noget af interesse
i Katolsk Forum

Dagbladet »Politiken« har i »Dag til dag« (mandag den 20.10.69) med vanlig entusiasme udtalt sig om emnet paven og sex. Det lader til at »Politiken«, når talen rører sig om paven, kun reagerer i denne forbindelse. — Pavens udtalelser om fred og social retfærdighed lader ikke til at afficere dagbladet »Politiken« i samme grad, måske fordi sådanne udtalelser ikke harmonerer med den regerings politik, som bladet støtter.

»Dag til dag« citerer fra »Osservatore Romano«s omtale af den nys afholdte »sex-messe« i København: »Den sætter det sidste officielle stempel på forfaldet i en materialistisk kultur, som blot er udtryk for en åndelig formørkelse.«

Helt så galt mener vi dog ikke, at det ser ud. Ret beset kunne folk jo blot lade være med at besøge »sex-messen«. Frigivelsen af pornoen har dog ført noget godt med sig. — Antallet af sædelighedsforbrydelser er faldet en del, og man kan jo nære visse forhåbninger om, at forholdet til sex bliver mere afslappet i fremtiden.

»Unge Kristne«s aktioner viser, at de ikke deler disse forhåbninger. I det hele taget virker organisationens aktioner ret så irriterende, idet det for udenforstående nemt kan se ud, som om det at være kristen automatisk medfører, at man indtager en puritansk holdning i hele debatten om sex. — En debat, der for os at se må være særdeles gavnlig for det enkelte individs personlige stillingtagen.

Enhver form for censur — ja overhovedet enhver form for undertrykkelse af en fri meningsdannelse er forkastelig.

Red.

Indlæg og andet »stof« bedes indsendt til:

Amélie Haugsbyrdt
Rantzausgade 70 C
2200 Kbh. N. Tlf. (01) 37 06 77

Ikke-kristne bliver sindssyge

er overskriften på en artikel i studenterbladet »Q«s septemhernummer om nødvendigheden af at være kritisk indstillet over for lærebøger. Som eksempel benyttedes en lærebog for sygeplejeelever, hvor afsnittet om mentalhygiejne er skrevet af overlæge i sundhedsstyrelsen K. F. Meldahl.

Det er imidlertid et dårligt valgt eksempel. Dels gøres der opmærksom på, at afsnittet ikke hører med til den egentlige lærebog, men er tænkt som grundbog for studiekredse. Dels skriver dr. Meldahl flere steder, at der efter hans mening ikke kan skrives objektivt om mentalhygiejne, og at fremstillingen er stærkt farvet af hans livsanskuelse, som han kort gør rede for. Imidlertid fremsætter dr. Meldahl en række påstande i afsnittet »Livsanskuelse« om livsanskuelsens betydning for den mentale sundhed, som det kunne være interessant at diskutere.

Dr. Meldahl skriver: »Det, der nu kræves for at kunne bevare den sjælelige sundhed, for at være en helstøbt personlighed, er, at livsanskuelsen skal være bærende, den skal gøre, at man kan stå fast i livets storme.« De hyppigst forekommende livsanskuelser deler dr. Meldahl op i egoisme, familieegoisme og nationalisme, der har henholdsvis jeg'et, familien og fædrelandet som mål for al handling. »Alle disse livsanskuelser er uholdbare, idet grundlaget kan bryde. . . . For at en livsanskuelse kan være bærende, må den vise ud over det timelige og stille den enkelte i et personligt forhold til et forsyn. Det er altså ikke nok at tro på en Gud,

på en styrende intelligens, der gennemtrænger alt, men som ikke bryder sig om de små myrer af mennesker, der kryber om på en lille kugle i det uendelige verdensrum, nej, det må være en livsanskuelse, der sætter den enkelte i et personligt forhold til forsynet.«

»Hvis man ud fra dette krav undersøger verdensreligionerne: buddhismen, hinduismen, de kinesiske religionssystemer og kristendommen, så finder man, at kun én livsanskuelse opfylder disse betingelser, nemlig den kristne.«

» . . . de, der ingen kristen livsanskuelse har, klarer sig kun i medvind.«

Det er næppe nogen tilfældighed, at dr. Meldahl ikke nævner islam og jødedommen som eksempler på verdensreligioner. Da der ikke nævnes noget krav til livsanskuelsens sandhed, må begge disse religioner være acceptable, da de ligesom kristendommen viser ud over det timelige og stiller den enkelte i et personligt forhold til et forsyn. Dette krav opfyldes endvidere af en lang række såkaldte primitive religioner.

Dr. Meldahls beskrivelse af ikke-kristne livsanskuelser er stærkt forenklet, så forenklet at den ikke mere dækker virkeligheden. Ikke så få mennesker erkender, at deres livsanskuelse er egoisme under en eller anden form, men vel at mærke ikke en så enkel form som beskrevet af dr. Meldahl. Deres moral kan meget vel være fuldt på højde med den moral, der praktiseres af kristne, sev af kristne der har »forstået næstekærlighedens evangelium«. (Noget andet er så, at ikke-kristne næppe har de samme **muligheder** for at udøve næstekærlighed.) En sådan livsanskuelse kan udmærket være bæredygtig, f. eks. fordi den ikke tager alt for meget for givet.

Den alvorligste indvending mod dr. Meldahls tese er, at den stemmer dårligt overens med den virkelighed, enhver har mulighed for at iagttagte. Så godt som alle kommer ud for vanskeligheder og kritiske perioder, som — hvis tesen holder stik — ville medføre alvorlig fare for deres mentale sundhed. Nok findes der mange tilfælde af neuroser og selvmord, men langt fra så mange, at de kan yde dækninng for en påstand om ikke-kristne livsanskuelsers manglende bæredygtighed. I øvrigt er det en beskæmmende nedvurdering af ikke-kristnes åndsevner, der gives udtryk for. Hvis sagen virkelig var så enkel, som beskrevet, vil ingen med blot en nogenlunde god intelligens undlade at være kristen. De strenge, dr. Meldahl her rører, stemmer dårligt overens med de seneste pavers tale om dialog **også** med ateister. En dialog kræver et vist minimum af forståelse og respekt for den andens synspunkter. Og hvad paven siger er vist altid det rigtige?

Peter G. Rasmussen

Abortus provocatus

1) Fosterdrab – en dårlig løsning?

I loven om foranstaltninger i anledning af svangerskab af 1956 omhandles i paragraf 1, stk. 1, i fire punkter de forudsætninger, der alene kan berettige til legal afbrydelse af svangerskab.

Punkt 1 beskriver grundlaget for den såkaldte medicinske indikation, punkt 3 omhandler den såkaldte eugeniske indikation. Punkterne 2 og 4 omhandler de situationer, hvor en kvinde er blevet påtvunget et svangerskab under for manden strafbare omstændigheder, og de tilfælde hvor kvinden må skønnes uegnet til at tage vare på sit barn. Denne artikels formål er i al korthed at prøve at diskutere fænomenet abortus provocatus i relation til involverede socio-økonomiske faktorer, moderens helbredstilstand, objektive etiske faktorer etc.

2) Liv eller død for moderen

En gravid kvinde indlægges på hospital med symptomer på truende fremadskridende hjertesygdom, som graviditeten har forværret. Ifølge lægernes skøn drejer det sig om liv eller død for moderen og dermed for fostret. Det gælder altså enten moderens og fostrets liv, eller på den anden side abortus provocatus med moderens fortsatte liv til følge, til glæde for hende selv, hendes mand, eventuelle børn, familiemedlemmer og venner. Selv om fostret måske ville overleve på bekostning af moderen, til hvad gavn ville det så være? Man har bevaret et liv og derved forårsaget ødelæggelsen af et andet ved sin manglende indgriben, gjort ægtefælle og eventuelle andre børn ulykkelige. Man har ved sin manglende indgriben forårsaget, at et fuldt udviklet menneske er gået til til fordel for et barn, som end ikke er sig sin egen eksistens bevidst. Sagen er altså, så vidt jeg kan se, klar m. h. t. den medicinske indikation. Her gælder det liv eller død, eller liv og død. Nemlig livet for den, der betyder mest her og nu, og døden for det individ, der måske kunne have udviklet sig til et fuldgyldigt menneske.

3) Moderens reaktion?

For de øvrige punkters vedkommende er problematikken noget mere kompleks. Om muligt mere end for det første eksempelvis vedkommende gælder det her, at en del »hvis nu... hvad så?« bliver draget ind i diskussionen. Ingen, ikke engang den gravide kvinde selv, kan sige noget om hendes fremtidige reaktioner på den psykiske og fysiske belastning hun under alle omstændigheder bliver udsat for, og dog må behandlingen afhænge af den prognose man stiller for mor og barn. I punkt 3 er afsnittet formuleret således: »Svangerskabet kan blive afbrudt, når der er nærliggende fare for, at barnet p. g. a. arvelige anlæg eller p. g. a. beskadigelser eller sygdom, pådraget i fosterlivet, vil blive lidende af sindssygdom, åndssvaghed, andre svære mentale forstyrrelser, epilepsi eller alvorlig og uhelbredelig abnormitet eller legemlig sygdom.«

4) Et gavnligt indgreb

Den behandlende læge søger altså ved hjælp af sagkundskab at bedømme chancerne for fostrets heldige udvikling og risikoen for en uheldig dø. og indretter sin behandling derefter. Nu gælder statistik jo som bekendt aldrig for den enkelte, men jeg vil trods alt hævde, at der er god mening i at tale om, hvad der er til individets (in casu fostrets og moderens) og samfundets bedste. Når der altså er en til vished grænsende sandsynlighed for, at et barn vil blive født som et individ, der for det første formodentlig ikke selv vil have glæde af sit liv, måske p. g. a. mange misdannelser, manglende udvikling af hjernen, blindhed eller lignende, for det andet vil være en svær belastning for den implicerede familie og hele samfundet, fristes man til at spørge: »Hvad skulle egentlig være til hinder for at foretage et indgreb, der vil være alle til gavn?«

5) Voldtægtsparagraffen

I tilfældene, der omhandles i pkt. 2 og 4, er forholdet jo det, at man formoder at

barnet primært udvikles normalt, men at dette p. g. a. de beskrevne omstændigheder ikke vil kunne få den nødvendige pleje og omsorg under opvæksten og derfor formodentlig vil komme til at føre en lidet attråværdig tilværelse. Yderligere kommer der det aspekt ind i voldtægtsparagraffen, at man med denne mener at have tilgodeset kvindernes ret til selv at afgøre, om de ønsker at gennemføre et svangerskab, der er dem påtvunget.

6) Forsøg på konklusion

Uden i øvrigt at fremkomme med en konkret stillingtagen til abortproblematikken, vil jeg her forsøge at resumere og konkludere.

7) Lægens ret

Alle kan vist være enige om, at diskussionen hurtigt kan skæres ned til behandlingen af dette ene: Har lægen ret til at dræbe et foster, selv om nok så tungtvejende argumenter ligger til grund for beslutningen? Kan et menneske bestemme over et andet menneskes liv eller død? Vi må jo desværre konstatere, at der i dagens Danmark foregår sådanne domsafsigelser. Man behøver blot at vende blikket mod det aktuelle problem om de kroniske nyrepatienter, hvoraf en del desværre må dø p. g. a. samfundets manglende evne (vilje?) til at instituere den nødvendige behandling. Man tiltager sig denne ret begrundet i samfundsmæssige hensyn og hensigtsmæssighed. Og forskellen på manglende behandling og aktiv »negativ« indgriben er vel egentlig ikke stor, om der i det hele taget eksisterer en reel sådan. Samfundet, som det fungerer i dag, er altså lovmæssigt berettiget til at foretage den slags skridt.

8) Fosterdrab

Men er det moralsk forsvarligt at foretage abortus provocatus? Må et individ dræbe et andet, selv i de tilfælde hvor det åbenlyst er til gavn for enkelte mennesker eller samfundet som helhed? Hvem går det ud over? Vel, et foster dræbes, og det er vel tragisk nok i sig selv. Men for hvem er det tragisk? Om tragik for fostrets vedkommende kan man næppe tale. Et foster, der ikke er sig sin egen eksistens bevidst. Et foster, der endnu ikke har skabt sig sit eget bevidste forhold til tilværelsen.

9) En dårlig løsning

Summa summarum: Hvor det helt klart er indiceret at foretage fosterdrab, hvor det er helt klart, at fostrets død vil være til gavn for helheden, må man spørge sig selv, om det ikke i mange tilfælde trods alt er den bedste løsning. En dårlig løsning vil det jo altid være.

Keld Lauritsen.

Formanden for Kirkernes Nødhjælp i USA, biskop Edward E. Swanstrom har endnu en gang udtrykt sin skuffelse over, at myndighederne i Nigeria og Biafra stadig ikke har sat en stopper for den meningsløse nedslagtning af civilpersoner på begge sider i deres indbyrdes konflikt.

Biskoppen kom med denne udtalelse under et besøg i Geneve på vejen tilbage til New York fra Rom, hvor han selv og Edward M. Kinney, som er sekretær og kasserer i Kirkernes Nødhjælp i USA, foruden at de havde drøftet problemerne i forbindelse med hjælpen til Nigeria/Biafra med generalsekretæren for Caritas Internationalis, msgr. Carlo Bayer, var blevet modtaget i privataudiens af pave Paul VI.

Paven er, sagde biskop Swanstrom, meget bekymret over, at de drøftelser, der for nylig havde været ført om dagflyvninger med hjælpemidler til Biafra, er brudt sammen. Selv om Kirkernes Nødhjælp hver eneste nat fløj 165 tons medicinalvarer og stærkt proteinholdige fødevarer til Biafra, var det alligevel kun en tredjedel af, hvad der var brug for. Tusinder af børn dør hver eneste uge i Biafra, og dermed er man tilbage i den samme situation som for et år siden, hvis man ikke finder frem til en mulighed for at gennemføre de dagflyvninger, som er det eneste middel til yderligere at øge hjælpeffektiviteten og dermed til at begrænse antallet af ofre for hungersnøden.

Manglende forståelse

Biskoppen erklærede, at han fandt det meget nedslående, at man overhovedet ikke havde gjort fremskridt med hensyn til dagflyvningerne trods henvendelser til FN og til talrige regeringer foruden til de to implicerede parter. Man havde intet som helst at indvende imod, at repræsentanter for de forskellige regeringer inspicerede hjælpeflyene, før de forlod Sao Tomé, og at Vatikanet var parat til at fungere som observatør under den slags inspektioner. Selv om han fandt det forståeligt, at piloterne ikke brød sig om at blive kaldt ned til selve Nigeria, kunne han ikke indse, hvorfor inspektionen ikke skulle kunne foregå i andre ikke-krigsførende områder.

Biskop Edward E. Swanstrom, som endvidere står i spidsen for Catholic Relief Services, og som under sit besøg i Geneve var ledsaget af sin assistent i ledelsen, James Norris, mindede om, at det amerikanske hjælpekontor sendte betydeligt større forsyninger af hjælpemidler til Nigeria – især til de områder,

Fortsættes på næste side

Tragedien i Nigeria/Biafra

Billedet
talet sit
tydelige
sprog.

hvor flygtningene var søgt hen under den nuværende konflikt – end til Biafra. De nigerianske myndigheder forstod ikke altid, sagde biskoppen, at Catholic Relief Services kun havde det ene formål at lindre nøden, og at organisationen både arbejder i Nigeria og i Biafra.

Modsætningernes uforenelighed

Catholic Relief Services' ledelse håbede og bad til, sagde han, at en våbenstilstand ville gøre det muligt for repræsentanter for begge de to krigsførende regeringer at sætte sig til forhandlingsbordet og finde frem til en løsning, som kunne accepteres af begge parter. Nigerianerne, der håber, at Biafra skal indgå i et forenet Nigeria, burde alene af den grund ønske at redde millioner af disse mennesker fra at blive handicappet for livet som følge af de sygdomme, de havde pådraget sig på grund af hungersnød og underernæring. Til gengæld kunne biafranerne ikke gå ind på tanken om, at de skulle indgå i et forenet Nigeria, medmindre de fik lov til at beholde deres egne militære styrker. Det var vigtigt at finde ud af, hvordan de to synspunkter kunne forenes, og myndighederne på begge sider måtte gøre deres bedste for at redde deres folk fra at gå fysisk til grunde i årene fremover.

»Økumeni i praksis«

Kirkernes Nødhjælps hjælpefly er »økumeni i praksis«, udtalte biskoppen. Deres indsats var den mest gribende og fremragende manifestation af et økumenisk samarbejde, verden nogen sinde havde set. Den pavelige kommission »Retfærdighed og Fred« havde da også som afslutning på det møde, den for nylig har afholdt, vedtaget en særlig resolution, hvori den roste kirkerne for deres fælles økumeniske indsats i Nigeria/Biafra.

Alle medlemmerne af Kirkernes Nødhjælp håber, sluttede biskop Swanström, at det Internationale Røde Kors vil finde en udvej, så man igen kan optage hjælpeaktionerne ad luftvejen, og man venter hver dag utålmodigt på, at de forhandlinger, der føres af Røde Kors, skal blive afsluttet med et positivt resultat.

I september har Kirkernes Nødhjælp i Uli i Biafra landet lidt over 5.000 tons forsyninger, dvs. en tredjedel af de 15.000 tons månedlig, der skal til for at opretholde eksistensminimum.

De danske præstestuderendes årsmøde

I lighed med sidste år samledes de danske præstestuderende i dagene den 20.-25. september til et pastoralt kursus, som skulle indføre dem i situationen herhjemme. Der opstod en bred kontakt mellem præsterne og der blev holdt en række foredrag af en fin kvalitet. Fra alle sider var der lagt vægt på at få et så godt kursus som muligt. Deltagerne var monfortaneren Harry Jansen, jesuitterne Gottfried Grünewald, Bent Lange, Christian Lerch, Klaus Peter, Benno Schönwälder og de verdenspræstestuderende Ernst W. Pedersen og Richardt Hansen. Ud over disse mennesker findes der kun nogle få unge mennesker, der studerer til præster for den danske katolske kirke.

I ugens løb besøgte vi følgende mennesker og institutioner; de nævnes her i kronologisk rækkefølge: Biskop Martensen, Academicum Catholicum, den apostoliske delegat, msgr. dr. Zabkar, Nordsjællands præster hos præsterne og søstre på Nordvanggaard, yngre præster hos msgr. Knud Ballin, redemptoristerne på Amager, jesuitterne i Stenogade, dominikanerne i Ordrup, overlæge K. F. Meldahl, Hedvig søstre i Tåstrup, montfortanerne i Roskilde og på Kisserupgård, oblatfædre i Herlev. Af denne liste kan man se, at vi har været i kontakt med mange mennesker, som har deres virke inden for kirken.

Vi fik også hørt en række inspirerende foredrag: dr. phil. og theol. h. c.

pater G. Scherz: Redemptoristernes virke i Danmark, og Niels Steensens betydning; pater J. Adams: Sognearbejdet på Amager; pater V. Duclos: Det økumeniske arbejde; docent, dr. theol. Johs. Aagaard: Præstens stilling, og mulighederne i det økumeniske arbejde; i den følgende diskussion deltog foruden kurssets deltagere patrene fra Ordrup, amanuensis Anna Marie Aagaard, pastor Kyrø-Rasmussen, den finske radio- og TV-mand Paul von Martens; overlæge K. F. Meldahl: Aktuelle emner i Danmark; pater J. Umans: Kirkeretten og dens anvendelighed; pater U. Figge: Sjælesorgen i storbyens periferi; pater James Figel: Ungdomsarbejdet; hovedbogholder Sven Pehrson: Menighedsrådet og dets betydning i sognet. Som det kan ses, var det et hårdt, men alsidigt program, som deltagerne tog i stiv arm. Pater Klaus Peters, amanuensis, cand. theol. Anna Marie Aagaard og pastor Ib Andersen holdt i ugens løb tre udmærkede prædikener.

Hvis vi nu bagefter skal vurdere ugen, må vi fremhæve, at fællesskabet både blandt de præstestuderende og mellem dem og præsterne, søstre og lægfolk blev styrket. Vi fik set og lært en mængde, men den personlige kontakt er sikkert for mange af særlig og afgørende betydning. Den økumeniske kontakt blev også fremmet. Lad os fortsætte ad denne vej i fremtiden.

Richardt Hansen.

Hjælp til Kirken i skandinavien

Osnabrück – KNA

Af et informationsskrift, der udsendes til dem, der støtter Ansgar-Werk i bispedømmet Osnabrück, fremgår det, at 11 forskellige projekter inden for den katolske kirke i Skandinavien i løbet af det første halvår af 1969 har modtaget en hjælp på i alt 76.000 DM. Af den finansielle oversigt fremgår det, at Ansgar-Werk Osnabrück, som er oprettet af biskop H. H. Wittler af Osnabrück, sammen med bispedømmet Münster har skaffet 32.000 DM til studieuger for

henholdsvis præster og ordenssøstre fra Skandinavien. Til støtte for udgivelsen af religionsbøger i Danmark, trykning af koncildokumenter i Sverige og andre kirkelige publikationer har Ansgar-Werk ydet ca. 27.000 DM. Foruden udførlige beretninger om den danske synode, det økumeniske center i Myllydärvi, Finland, og den danske kateketcentrals arbejde indeholdt bladet også en præsentation af den i fjor udnævnte biskop af Island, dr. H. H. Frehen SMM.

Konservativ, moderne og modernistisk

fortsat fra side 5.

ikke alene har hørt det, men også fordøjet det eller ej. Problemer, der skal tages meget alvorligt, og som grundigt skal gennemtænkes og (bagefter!) diskuteres, får man afsmag for, fordi teologien nu er »in« (ligesom psykoanalysen og individualpsykologien var det i mellemkrigsårene). Overalt læser og hører man om demokrati i Kirken, cølibat og pille (og i sammenhæng med dette om den menneskelige natur), afmytologisering, autoritet og lydighed, om progressive, konservative og integralister, Kirke og verden, om troskrisen: men man hører og læser altid det samme! Det er kedsommeligt og derfor ikke noget tegn på åndeligt liv, det er ikke moderne, men blot modernistisk.

Var det anderledes før?

Man kunne indvende: Var det anderledes før? Dengang gentog man jo også altid de samme almindeligheder og fromme talemåder. En prædikant vakte opsigt, hvis han sagde noget andet, end det man var vant til, og i de forskellige fromme blade var det kun titlen, der var forskellig, ikke indholdet. Tidligere tiders hele opbyggelige litteratur kunne efter indholdet sammenfattes i ét bind på ca. 200 sider: så havde man et resumé af tankerne, som man overalt kunne genfinde. Det var også modernistisk, men det drejede sig bare om en stillestående mode, næsten ligesom nationaldragter, der heller ikke ændrer sig væsentligt. I dag skifter moden noget hurtigere, det er hele forskellen.

Konservativ og moderne på samme tid

Det er en rigtig indvending, men vi forherliger jo heller ikke den gamle tid på bekostning af den nye. Det er kun det modernistiske, vi går imod. ligemeget om det er gammelt eller nyt. Vi vender os mod den overfladiske slags mennesker, der ikke gennemtænker teologiske problemer, men kun snakker. Vi er imod en konversation med religiøst anstrøg. Tidligere gjaldt – kortfattet sagt – som grundsætning: bare ingen uro, alt skal blive ved det gamle. Det hindrede Kirkens udvikling og var derfor forkert, for en kirke, der ikke udvikler sig, er ikke levende. Men den modernistiske opfattelse hindrer også Kirkens udvikling, blot på urovækkende måde. Selv om det samme bestandig bliver sagt sådan og sådan, doktrinært fra oven, eller hulter til bulter i hidsige diskussioner, så bliver det dog altid det samme. Skal der altså hele tiden bringes noget nyt

ind i Kirkens liv? Bestemt ikke. Vi sagde i begyndelsen, at de moderne egentlig er konservative. I Mattæusevangeliet hedder det: »Så er da enhver skriftklog, som er oplært for Himmeriget, ligesom en husbond, der tager nyt og gammelt frem af sit forråd« (13,52).

I Kirken er det moderne altid konservativt, for Åbenbaringen, der er grundlaget for vort trosliv, er afsluttet. Der skal ikke siges noget nyt, men det gamle skal siges på en ny måde. Det gamle er meningen og indholdet i Den hellige Skrift, det nye er måden at forkynde det på (også liturgi er forkyndelse). Meget må siges på en anden måde, men der må ikke siges noget andet. Et eksempel: Når en overdreven horisontal kristendom stiller tilbødelsen af Gud i skyggen og lader alt trosliv gå op i næstekærligheden, så er det ikke en ny udlægning af budet om kærlighed til Gud

og næsten, men en skæv sygehusteologi, der ikke har noget med den kristne tro at gøre. For at sige det gamle på en ny måde: Det er svært, for vi må kende det gamle og stå i det – det er det, man kalder tradition – men samtidig må vi også kende det nye og stå i det nye, – og det kalder man fremskridt. Uden tradition ville Kirken ikke være Kristi kirke, uden fremskridt ville Kirken ikke være Helligåndens kirke. Det er let nok bare at bevare og udbrede det gamle uden at bekymre sig om det i sin gamle form nu også bliver forstået. Det er også let at bringe noget ganske nyt ud efter tidens smag. Den egentlige opgave er at være konservativ og moderne på samme tid. Kristne modernister af begge køn kan ikke leve op til denne opgave, ligemeget om de foretrækker New Look eller Old Look.

M.H.

Lis Thorbjørnsen og ”*Humanae Vitae*”

Forfatterinden Lis Thorbjørnsen har i en bog »Bliv frugtbar og mangfoldige«, udsendt på Chr. Erichsens forlag, søgt at påvise, hvorledes sociale forhold gennem tiderne har påvirket det troende menneskes syn på forholdet mellem mand og kvinde. Bogen er let og flydende skrevet og trods sit lille format nydeligt opsat med meget fine og ramrende fotografier.

Først beskrives ægteskabssynet i Det gamle Testamente, hvor frugtbarheden måtte være i højsædet – ville man overleve, måtte man være talrige; ufrugtbarhed var for kvinden den største ulykke og kunne være årsag til hendes forstødelse, og samfundet var et patriarkat, som først henimod Kristi tid blev monogamt.

Det ny Testaments større ligestilling af kvinde og mand, også i det seksuelle liv, beskrives i de følgende kapitler; frugtbarheden har stadig sin værdi, men den seksuelle forening er i sig selv værdifuld; cølibatet var en ligeværdig mulighed over for ægteskabet.

»*Humanae Vitae*«

Middelalderens katolske ægteskabssyn var ifølge forfatterinden præget af opfattelsen af cølibatets højere værdi. Kvinden var underordnet manden, og forplantningen var ægteskabets egentlige og eneste formål; kun virkelig agtelse havde man for kvinden, når hun ikke var seksualpartner.

Med Luther indførtes i en vis forstand igen det gammeltestamentlige syn på ægteskabet – et patriarkalsk livssyn

med et mere positivt syn på kønsdriften. Ægteskabet var Gud velbehageligt og cølibat imod Gud.

På baggrund af dette historiske rids beskæftiger forfatterinden sig i den anden halvdel af bogen med pave Pauls rundskrivelse »*Humanae Vitae*«. Hun postulerer, at de ting, som paven kalder naturligt og guddommeligt, i virkeligheden er foranderlige sociologiske forhold. Paven har fortsat sine forgængeres traditionelle opfattelse, der hviler på Augustins negative syn på seksuallivet, men samtidig priser forfatterinden paven for hans personale kærlighedssyn og hans brud med tidligere tiders opfattelse af ægtefællernes seksuelle ret over hinanden. På dette sted anerkender forfatterinden, at paven ikke ønsker børnefødsler i ukontrollabelt antal, men at han kun vender sig mod egentlig antikonception – og her skilles pavens og forfatterindens veje definitivt.

Spinkelt grundlag

I de resterende 25 sider af bogen søger Lis Thorbjørnsen baseret på en rapport om 13 amerikanske ægtepar at påvise, at pavens krav er urealistisk og ødelæggende for ægtefæller og børn i det moderne samfund. Her fremføres alle aspekter af angreb på den periodiske afholdenhed i broget mangfoldighed. Her slås på alle strenge, og selv de nordiske biskoppers hyrdebrev tages til indtægt for, at Rom jo ikke er enerådende.

Bogen er i sin titel, sit oplæg og sin konklusion et opgør med »*Humanae Vitae*«. Forfatterinden anser som beskree-

vet, at pavens syn på kærlighedsforholdet mellem mand og kvinde er forud for vor tid, men at hans syn på anti-konception er håbløst forældet. »Den imødekommer ikke tidens behov«, siger hun. Dette begrundes hovedsageligt i den amerikanske rapport, hvor ægteparrene, der har søgt at leve efter den periodiske afholdenheds principper, meddeler det for dem i stort set negative udfald. Det er et spinkelt grundlag at bygge på og svarer ikke til resultater fra alvorligt arbejdende katolske seksualforskere, - nævnes skal blot, at englænderen dr. J. Marshall refererer en undersøgelse af 502 ægtepar med et helt andet positivt resultat.

Den naturlige morallov

For anmelderen at se er forfatterinden faldet for den sædvanlige vanskelighed ved at forstå begrebet naturlig

morallov. Vor moral - det i os iboende, som paven kalder den naturlige morallov - er en dynamisk faktor afhængig af religionens og historiens udvikling. Een gang nået til et vist stade er tilbageskridt umoral. Et eklatant eksempel herpå er netop forholdet mellem mand og kvinde. Vi kan i en kristen verden i dag ikke tænke os anerkendelse af flerkoneriet eller konkubinaten. Det moderne sekulariserede samfund med det afpersonaliserede seksualsyn er i etisk henseende løbet fra os. Man anerkender samliv uden for ægteskab, man godtager porno, gruppesex m. m., og i denne situation er det efter anmelderens mening, at paven har søgt i rette tid at komme med en vejledende røst. Han peger på den fulde betydning af den ægteskabelige kærlighed, men også på seksuallivets indordnen sig under denne kærlighed. Lis Thorbjørnsen har ikke på saglig måde

erkendt dette. Hun går så langt som til at mene, at rundskrivelsens krav betyder den totale frugtbargørelse for mange ægtepar. På det plan citerer hun en fratrådt præstestuderende: »og det er svært for mig at forestille mig forældre, der ud fra deres ressourcer (psykologiske endnu mere end økonomiske) har valget mellem at give Gud fire kristne eller otte forbrydere.« Og bogen slutter »frugtbarhed er også af åndelig art. Samarbejde med Gud, ikke blot som deltagere i Guds skaberværk, men som medarbejdere på Guds frelsesplan.« Denne sætning kunne lige så vel være anvendt på dokumentet »Humanae Vitae«, men anvendes af forfatterinden som et sidste »dødsstød« mod denne rundskrivelse. Det er journalistisk dygtigt, men sagligt forkasteligt og set fra et katolsk synspunkt respektløst.

K. M. Jensen

Rejsebrev fra biskoppen

fortsat fra side 3.

fælde. Folk kommer, når de har brug for et sted at sove, et sted at være, indtil de får et job. Nogle kommer bare fordi de er ensomme og har brug for nogen at tale med. At lytte er i sig selv en måde at give på.«

»Manifestet«

Blandt deres småskrifter fandt jeg et »manifest« fra 1966. Det var omkring den tid, de begyndte Emmaus Huset. Nogle vil måske finde det patetisk. Men så kan det være, de ikke har oplevet det samme skuffelser, som de mennesker, Emmaus vil tale til. »Menneskene skrigger efter fællesskab: vi kristne nægter at være et tegn på broderlighed i en splittet verden. Menneskene søger sandheden: vi tilbyder dem dogmatisk konformitet uden rum for Ånden. Menneskene søger Kristus som tjener: vi giver dem en selvtilbedende institution, lænket til verdslig sikkerhed og privilegier. Menneskene søger retfærdighed og fred: vi forbli-

ver døve, og taler ikke evangeliets modige ord til dem. Menneskene søger brødre: men vi er bange for helt og fuldt at blive draget ind i deres liv og i det menneskelige samfunds kampe. Vi bærer en tung byrde af ansvar for alle dem, der savner håb.«

Når man hører sådanne skarpe ord, kunne man næsten tro, at Emmaus slutter sig til den såkaldte »Underground Church«, som der tales så meget om her i Amerika. Denne »underjordiske kirke« omfatter mange forskellige grupper, der undertiden er indbyrdes uenige, men som har det til fælles, at de mere eller mindre har afskrevet lydighed over for den officielle kirke, og at de holder deres gudstjenester og øvrige arrangementer skjult for de kirkelige øvrigheder. Kommunikationen er brudt af.

»Ingen underjordisk kirke«

David Kirk, en af de tre katolske præster, der arbejder ved Emmaus, og måske den mand, der mest har inspireret foretagendet, siger: »Vi ønsker ingen underjordisk kirke. Vor radikale energi må placeres midt i fri offentlighed, så den kan opbygge en bevidsthed om, hvad der bør gøres. Vi kan ikke være underjordiske, fordi det ikke blot drejer sig om

at ændre institutionerne, men snarere (og dette er mere vigtigt) om at ændre menneskene selv i deres indstilling, deres sociale betingethed, deres mål og deres værdidomme.«

David Kirk er heller ikke enig med dem, der mener, at teologi har mistet sin betydning. »Vi har brug for en teologisk vision, et sociologisk perspektiv, et psykologisk ideal.« Han er heller ikke enig med dem, der vil bryde al forbindelse med fortiden. Tværtimod bruger han K. Marx' metafor og siger, at vi skal yde fødselshjælp til det ny, som allerede bevæger sig i det gamles moderskød.

Ikke fanatiske

Det var særlig sympatisk ved de tre unge mennesker, som vi sad og talte med, at de ikke var spor fanatiske eller over-spændte i deres væsen - til trods for, at de havde sat alt ind, også deres egne fremtidsmuligheder. »Der må udvikles en ny livsstil i stedet for den materialisme og sterilitet, der er standard for vor kultur. Emmaus (således hedder det i et af deres sidste skrifter) forstår sig selv som et fællesskab, der befinder sig i revolutionens grænseområde, dynamisk impliceret i kampen for menneskeliggørelse. Vi stil-

ler spørgsmål, men giver få svar. Vi står i et spændt forhold til de fleste bevægelser - i en sådan grad, at vi prøver at forsone de forskellige med hverandre. Selv på fronten ønsker vi at være frigjorte nok til at se situationens dobbelttydighed og således forsone modsætningerne midt under kampen.«

Jeg må sige, at netop dette sidste er noget af det sværeste af alt. Selv at kæmpe ved frontlinien, men med den indstilling, at man vil hjælpe begge kæmpende parter. Sikken et ideal. Gid Emmausfolkene må få kraft til at leve efter det. Flere gange i samtalens løb faldt Bonhoeffers ord: »Vi ved intet, så længe vi ikke gør det.« Disse mennesker er ikke tilfreds med abstrakt sandhed. Først sandheden, der bliver levet, frigør! De ønsker den fulde menneskelige frigørelse, som Kristus giver. Det gør godt at tale med mennesker af den slags. Man forlader Emmaus i godt humør. Der er håb for den fremtid, vi søger.

I et følgende brev vil jeg fortælle lidt om de forskellige økumeniske arrangementer, jeg har været med til her i Chicago.

+ Hans L. Martensen

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektroinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, tlf. (03) 61 24 54

Mogens Larsen E. Installatør

Ramsherred 31
Aabenraa
Tlf. 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Ollekompaniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset - Borgergade 13 - Kbh. K
Varebest.: (01) 12 20 22.
Andre afd. (01) 12 01 01

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(Forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 62
Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omindbindinger

Murermester- og entreprenørførretning

M. Thomsen Støt & Søn

Kong Christflans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Centralmejeriet**Afdeling: Vesterbro**

Århus

Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Roman Kusler

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

Støt vore annoncører

Præster til møde med kardinal Wright

Gejstlighedens situation forskellig fra land til land – uensartede løsninger bør tilstræbes – ny opgave for de regionale bispekonferencer – man må se og handle realistisk – biskopperne må ikke miste præsternes tillid – fare for at gejstligheden gennemfører fornyelser uden om biskopperne.

Rom – KIPA

Et møde, der har varet to dage, mellem præfekten for kongregationen for præsterne, kardinal Wright, og formanden for bispekonferencerne og de af dem delegerede præster er nu afsluttet. Emnet var »Aktuelle problemer for præsterne i dag«.

Hovedformålet med mødet viste sig at være at informere biskopperne om kongregationens arbejde. Det var fra begyndelsen ikke helt klart, om dette betød, at formanden for bispekonferencerne og de af dem udsendte præster bare skulle være tilhørere, eller om også de ville få lejlighed til at oplyse kongregationen om deres problemer og deres arbejde.

For at mødet kunne blive til en frugtbar dialog, var præsterne fra Belgien, Frankrig, Østrig, Tyskland, Schweiz, Panama og Paraguay mødtes i forvejen og havde truffet aftale om at bringe præsternes konkrete problemer på bane under mødet. Man ønskede, at de mangfoldige problemer i forbindelse med præsternes liv og tjeneste i verden af i dag skulle tages op til alvorlig drøftelse, ligesom man ønskede at gå ind for uensartede løsninger, som svarede til situationen, der veksler fra land til land. Man håbede desuden, understregedes det i projektet, at bispesynoden ville overlade til de regionale bispekonferencer at løse præsternes særlige problemer inden for deres område.

Til at begynde med var det præsternes hensigt, at de ville mødes hver dag, og at de så sidst på ugen ville mødes med kardinal Wright for at forelægge ham deres konkrete forslag. Men det afslog Wright. Under mødet med biskopperne og de præster, der ledsagede dem, spurgte kardinal Wright de øvrige kardinaler og biskopper, hvilke problemer der ifølge deres opfattelse var de mest brændende for præsterne i dag, og hvilke midler og personer man skulle sætte ind for at løse dem.

Skiftende problemer fra land til land – det tvungne cølibat – ingen strudsepolitik

Af den livlige diskussion fremgik det meget snart, at præsternes problemer er meget forskellige fra land til land og fra verdensdel til verdensdel. De afrikanske og asiatiske biskopper ønskede ikke, at man skulle påtvinge dem europæiske løsninger beregnet på præsternes problemer i Europa. I Afrika og Asien, sagde de, har man en anden opfattelse af præsteembedet end i Europa, ligesom Gudsfolket der indtager en helt anden stilling. I Europa var man sammen med lægfolket begyndt at finde frem til en ny præsteskikkelse, efter at det havde vist sig, at præsterne som følge af de store omvæltninger både i Kirkens liv og i samfundslivet var kommet til at finde sig i et vældigt tomrum. I denne sammenhæng kom flere af deltagerne i diskussionen også ind på det ømtålelige spørgsmål om cølibatforpligtelsen. Indlæg fra mødedeltagere, der kom fra Østeuropa, især fra Polen, Czekoslovakiet og Jugoslavien, afslørede, at præsterne der havde andre problemer. Der kunne man ikke tale om en krise i tilgangen til præsteembedet. Heller ikke spørgsmålet om cølibatet var nær så akut som i andre lande. Deres problem er frihed til at virke i sjælesorgen under det nuværende politiske system. Fra italiensk side gjorde man gældende, at præsterne engang havde haft problemer, men at de i dag er forsvundet. Talrige biskopper gik eftertrykkeligt ind for, at man ikke skulle drive strudsepolitik, men at man modigt og tillidsfuldt skulle tage præsternes brændende samvittighedsproblemer op og prøve at finde frem til en retfærdig løsning af dem. For at den samtale, der var kommet i gang, ikke skulle slutte uden resultat, blev det foreslået, at man næste år skul-

le mødes igen, men så skulle der være præster med, som var blevet delegeret af de forskellige landes præsteråd.

Vigtigt indlæg af kardinal Alfrink

Særlig opmærksomhed vakte den hollandske kardinal Alfrinks indlæg, hvori han fremhævede, at det 2. Vatikankoncil ganske vist på en god og tydelig måde havde opridset hovedretningslinierne for præsternes liv og tjeneste, men at de alvorlige spørgsmål om, hvordan præsterne i dag skulle udøve deres embede på en konkret og troværdig måde, dermed ikke var løst. »Lad os i stedet for at henfalde til en uberettiget pessimisme hellere prøve på at få et åbent og realistisk overblik over situationen,« sagde kardinal Alfrink. Man kan ikke komme bort fra, fortsatte han, at mange præster over hele verden – og undertiden netop de bedste af dem – befinder sig i alvorlige samvittighedskonflikter. Det ville være ønskeligt, om kongregationen for præsterne og måske endda bispesynoden kunne åbne nye perspektiver, så man kunne gøre noget ved det ikke bare i ord, men også i handling. Gjorde man ikke det, advarede kardinal Alfrink, ville præsterne måske miste den tillid til biskopperne, som de stadig har i behold. Så ville præsterne selv gennemføre den fornyelse i Kirken, som det 2. Vatikankoncil har sat i gang. Det var biskoppernes pligt, sagde kardinalen, at støtte deres bestræbelser, selv om de ikke skulle gøre det ukritisk. Ellers var faren nærliggende, for at præsterne uden biskoppernes medvirken ville fortsætte fornyelsen i Kirken, men derved ville der opstå stor forvirring mellem de troende.

Kardinal Alfrink anmodede indtrængende sine bispekolleger om åbent og beredvilligt at lytte til præsternes problemer. Naturligvis ville forskellige forhold og problemer også føre til forskellige løsninger. Men også her ville en pluralitet være ønskelig for ikke at sige nødvendig. Det måtte være overladt til de nationale, henholdsvis regionale bispekonferencer at afgøre, hvad de anså for godt og gavnligt for deres lokale kirker. Rom skulle have ansvaret for de afgørelser, der skulle være gældende for hele Kirken. Men også i sådanne spørgsmål skulle afgørelsen træffes i stadig dialog med bispekonferencerne.

»Vore præster ved,« sluttede kardinal Alfrink, »at en god løsning ikke kan findes fra dag til dag, men de har krav på at få et klart og utvetydigt svar på de spørgsmål, de stiller.«

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger
Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havneplassen, Kolding
Telefon 52 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 52 06 93

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmejeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Flint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke — så prov os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 — 94 33 66

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten
af Deres olietank mod korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Ejgårdsvej 26, Charlottenlund
Tlf. (01) 66 Ordrup 3331-5630

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N
Telefon Taga 50

Kød og flæsk

J. Qvist Jensen Slagtermester

Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767

Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detail

A/S Vejle Mælkekompagni

Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælsten

Toldbodvej 10, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn

Glarmester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik

v. Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Poul Raadhustorvet, Vejle
HENRIKSEN
Tlf. *82 37 11

Leverander til Sct. Marla Hospital

Hvidehus Boglade

Kaj Jensen & Poul C. Thlm
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger . . .

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olsgade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77

Blilkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefy

Skolebøger - Skolerekvissitter
Billedbøger - Skønlitteratur - Papir
Fydepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsgade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsgade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Malerrfirmaet

Edvard A. Petersen

Gullandsstræde 8, Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs efft.

Alløhølgsgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77

Aut. leverandør af kirkevogne

P. F. Kjeldsen

Skomagergade 34
Telefon Roskilde 35 75 75
Byens største specialforretning i
URE og OPTIK

**OASE
KAFFE**

Lev. til de katolske Institutioner

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 15 55

Solidaritetspræsterne om Kirken i verden og præsterne i Kirken

Rom - KIPA

Solidaritetspræsterne afsluttede deres arbejde i Rom med at vedtage en række resolutioner om Kirken i verden og præsterne i Kirken. I andre tekster om paven, biskopperne og de lokale kirker, som allerede tidligere havde været taget op til behandling, blev der foretaget mindre ændringer. I konklusionerne hedder det blandt andet:

»I dag, hvor menneskeheden bestræber sig for at gennemtvinge, at alle mennesker får de fundamentale menneskerettigheder, og samtidig forsøger at løse de store problemer, er det Kirkens opgave

- at være en menighed, der bæres af håbet om Gudsrigets komme, som betyder fred og retfærdighed for alle mennesker,
- at være en menighed, som er solidarisk med dem, der hverken har frihed eller rettigheder,
- at være en menighed, som har mod til at henlede opmærksomheden på enhver form for terror og på enhver forsømmelse af at tage sig af de egentlige problemer, selv hvor dette fører til en konflikt med denne verdens mægtige.«

Kirken ikke håbets tegn

Præsterne fastslår, at Kirken mange steder i verden ikke mere er et håbets tegn. Den er ikke mere en støtte for de fattige og for dem, der lider nød. Rundskrivelserne »Fred på jord« og »Om folkens fremskridt« er forblevet tomme ord. I denne forbindelse henvises der til problemerne i Sydamerika, Spanien, Grækenland, Portugal, Filipinerne, Angola, Mozambique, Vietnam og Sydafrika.

Den romersk-katolske kirke er, siger præsterne, en økonomisk magt, som bringer fattigdommens evangelium i miskredit, og som har måttet bøde for det med sin troværdighed.

Hvor der opstår kritik inden for selve Kirken, bliver den fordømt, som om den var ulovlig og anmassende, og som om den var et middel, anvendt af presionsgrupper imod Kirken. Kirken udbreder blandt mange mennesker en ideologi, siger præsterne, som skaber en

religiøs, politisk og moralsk samvittighed, der er både farlig og forkert. I denne sammenhæng nævnes blandt andet antikommunismen, fordømmelsen af alt, hvad der har med socialisme at gøre, og af alle præster, der eksperimenterer med noget af den art (Mazzi, Girardi). Endvidere henvises der i »Humanae Vitæ« til hævningen af en »naturret« og til en seksualmoral, der lukker menneskene inde, foruroliger dem og skaber et skyldkompleks hos dem.

Kirken ikke acceptabel

Hvis Kirken vil bidrage til at befri alle mennesker, må den ifølge de krav, der fremsættes af solidaritetspræsterne, fordømme alle fascistiske, imperialistiske og racistske systemer og metoder. Desuden må det være forbi med enhver form for eksplicit og implicit terror:

- med skrive- og taleforbud,
- med fordømmelser og afgørelser uden at de anklagede og implicerede selv får lejlighed til at udtale sig,
- med de autoritære og vilkårlige ud nævnelser og forflyttelser,
- med ærekrænkende mistænkeliggørelse af præsters og teologers rettroenhed (Küng, Schillebeeckx).

På den måde ville Kirken igen blive acceptabel for folk, så den igen kunne tale til dem om Gud på en ny måde og i et nyt sprog.

Ønsker

Selv ville solidaritetspræsterne tage disse krav alvorligt både i forhold til samfundet og i deres personlige liv. Derfor ønsker de:

1) At ingen præst i kraft af sit embede skal kunne gøre krav på at tilhøre en privilegeret klasse i samfundet, det vil sige på »at indtage en privilegeret stilling, hvor han isoleres fra dem, med hvem han skal danne et troens fællesskab midt i samfundet«.

2) At der indrømmes enhver præst ret til at engagere sig politisk, kulturelt og moralsk. Enhver præst bør kunne udøve et erhverv og have mulighed for at udføre det på linie med alle andre mennesker.

3) Enhver præst skal frit kunne vælge mellem cølibat og ægteskab. Gifte præster, som ønsker at have en menighed, skal genindsættes i deres embede.

4) Enhver præst opfordres til i sin forkyndelse af evangeliet at tage til genmæle over for enhver form for uretfærdighed og diskriminering både i Kirken og i samfundet, selv hvis det, han siger, fører til, at han kommer i konflikt med de kirkelige og borgerlige myndigheder.

I nogle af resolutionerne anbefales forskellige ændringer. Hvor der er tale om mandens og kvindens stilling i Kirken, hedder det således, at de bør være fuldstændig ligestillede både med hensyn til deres adgang til administrationen og til embedet i Kirken.

Ordenssøstrenes – især de klausurede søstres – totale afhængighed kritiseres.

Den hollandske delegation hævdede som en væsentlig mangel ved teksten, at den ikke har nogen Kristologi. Derfor har delegationen uafhængigt af de andre selv udarbejdet en tekst. Den bebrejder blandt andet de øvrige præster, at de ser for sociologisk på tingene. Jesus af Nazaret var fattig, siger de, og han elskede de fattige og undertrykte.

Det er meningen, at der i foråret 1970 skal holdes et nyt møde i Noordwijkershout, hvor man først og fremmest vil søge at undgå de organisationsfejl, man har begået i Rom, hvor forsamlingen ikke har handlet som en enhed. De tysksprogede delegationer ville først og fremmest arbejde på at opnå positive resultater, hvorimod de øvrige udsendinge snarere har været indstillet på at demonstrere og protestere.

Social rådgivning

ydtes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69A, hver tirsdag kl. 19 til 21.
Kontoret holdes løvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Kaj F. Fjording

Murermester
Hyldegaards Tværvvej 13,
Charlottønlund.
Tlf. Ordrup 5722 og 6850

Malerfirma Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserves
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 12 05 78

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hededammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 50

R. Schullik

Slagterforretning
Nørrebrogade 48, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Vestjydsk Rør- & Sanitetslager A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (05) 12 13 11

Esbjerg og Omegns Sparekasse

Bliv abonnent.
Det betaler sig for Dem.

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører
Bredgade 25
København K.
Telefon Minerva *408

Carl Bæk & Søn El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefy
Alt i el-artikler

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsoller
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

Bendt Gravgaard

Isenkram en gros
Hobro - Tlf. (08) 52 15 44

Kom **TIERE** i

Næstved Diskontobank

... banken i **centrum**

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

Abonnement på Katolsk Forum
(01) 14 90 55 eller GO 4895

NDLAND

edr. »diakonale« beføjelser

å synodens plenarforsamling blev der emsat forslag om at give midlertidige liakonale« beføjelser til lægfolk, ornsøstre og -brødre, der måtte skønnes egnede til det, for at bøde på præmanglen visse steder.

Til sådanne beføjelser skulle høre tilfelse til at uddele kommunionen, ledets gudstjeneste og prædike. Desværnåede dette forslag slet ikke at blive andlet.

Da sagen imidlertid synes at have en betydning, anmodes alle præster, der nteresserede, om at meddele til unegnede, hvilke behov for en sådan iing, der findes i deres menigheder.
Lars Messerschmidt.

Ungdomarbejde i Helsingør

For at genoplive ungdomsarbejdet i Helsingør, som har ligget stille i længere tid, prøver man nu på at forbinde religionsundervisningen med almindeligt samvær for de unge. I »Minikuk«, som foreningen kaldes, mødes der én gang om ugen – for de unge fra 7 til 11 år om tirsdagen kl. 15–17, og for dem fra 11 til 14 år om fredagen kl. 19–21 – og den første time går med religionsundervisning og resten med leg, sang og underholdning.

En kreds af forældre står bag dette arrangement, der har Vincentsøster Anna Elisabeth som initiativtager og leder. Allerede nu har 16 på yngsteholdet og 15 på det andet hold meldt sig.

Da der er udgifter i forbindelse med arrangementet, bl.a. serveres der saftvand og kager, har forældrene selv fastsat et kontingent på 10 kr. om måneden pr. barn. Nogle forældre deltager også aktivt i arbejdet og tager selv med børnene til møderne, der holdes i Skt. Vincentsøstrenes børnehaves kælder, som af forældrene selv er blevet indrettet hertil.

»Legatet Varden«

foretager uddeling af en å to legatportioner. Yderligere oplysninger og ansøgningskema fås ved skriftlig henvendelse til:

Poul Høyer Lrs.
Rosenvængels Hovedvej 6
2100 København Ø.

Værelse søges

18-årig kvindelig kursusstuderende søger særskilt beliggende værelse(r) eller lejlighed i København. Kontakt venligst Rovlsen, telefon 70 86 89.

Skal De flytte?
AMAGER
FLYTTEFORRETNING
Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

I. P. Hansen & Kaj Hansen

Murermestre

Amaliegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarleforstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hørlup 7894 - 7842

LÆSERNE MENER

Uttilladelig forenkling

Uden på nogen måde at ville kritisere artiklen i katolsk forum nr. 19, side 23 »De irske kristnes tredobbelte ansvar« vil jeg dog gerne gøre opmærksom på, at den herhjemme i almindelighed herskende opfattelse af situationen i Ulster som en religionskrig eller dog en konflikt af religiøs art er en uttilladelig forenkling af de faktiske forhold, der er langt mere komplicerede end som så. Her er tale om århundreders undertrykkelse af den oprindelige, keltiske befolkning, ikke blot på det kristelige område, men også nationalt, kulturelt, økonomisk og socialt. At den oprindelige befolkning er romersk-katolsk og den herskende overklasse er efterkommere af de presbyterianere, som Cromwell indkaldte 1641 efter at have tvangsforflyttet flertallet af den oprindelige befolkning til Vestirland eller solgt en del til Vestindien som slaver er i og for sig det afgørende i dag, hvor den nordiske borgerretsbevægelse har tilslutning af mange protestanter. Forholdet er simpelthen det, at de seks nordiske grevskaber i 1922 efter at de 26 sydiriske grevskaber havde tilkæmpet sig frihed fra det engelske styre, kom til at danne en egen stat under engelsk overhøjhed, men med udstrakt selvstyre, som lige siden er blevet groft misbrugt til undertrykkelse af efterkommerne af den oprindelige, irske, keltiske og katolske befolkning. Denne undertrykkelse er ikke religiøs. Der hersker fuld religionsfrihed, men det irske mindretal (som er katolsk) diskrimineres i henseende til valgret, adgang til at få bolig og arbejde. Mennesker kan finde sig i uretfærdighed, brutalitet og forskellige slags undertrykkelse, men det eneste, som ingen menneske – uanset hudfarve, race eller religion – i længden kan eller vil finde sig i, er at blive behandlet nedværdigende som mennesker af anden sortering. Og det er dette, som i de sidste 50 år har fundet sted i den nordiske politistat. Det er værre end i Sydafrika, blot med den forskel, at den engelske regering i Ulster, har vist sig i stand til at gribe effektivt ind overfor undertrykkerne, noget den ikke i forrige århundrede – trods Gladstone – var i stand til i det øvrige Irland. H. Høyris.

Viggo Kampmann i Bifrost

VIGGO KAMPMANN taler om Økonomisk Demokrati på en debataften

tirsdag den 18. november kl. 19,30 i »Englesalen«, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B.

Pave Pauls rundskrivelse Humanæ Vitæ indeholdt et såre traditionelt afsnit om pavens syn på fødselsbegrænsning. Ikke desto mindre har disse synspunkter i de forløbne 15 måneder alene herhjemme givet anledning til mere end 2½ million spaltmillimeter presseomtale og polemik, en halv snes referencer og reportager i radio og tv, et aktuelt møde i Academicum Catholicum, et biskoppeligt hyrdebrev af hidtil uhørt dristighed samt alvorlige kirkelige overvejelser hos adskillige katolikker, hvoraf nogle er gået og tilmed har smækket med døren.

Maj 1961 udsendte pave Johannes rundskrivelsen Mater et Magistra om vort sociale ansvar i den økonomiske udvikling. I dette efter romerske forhold utraditionelle, ja dristige værk, fastslås bl. a., at et økonomisk system, der ikke tillader arbejderne personligt initiativ og medansvar i de virksomheder, hvori de er ansat, er uretfærdigt – også selv om systemet giver arbejderne en rimelig løn.

Pave Johannes' krav om økonomisk demokrati har i de forløbne 90 måneder ikke givet anledning til presseomtale eller debat. Det har ikke rejst nogen storm i den hjemlige kirke, ingen bispekonference har udtalt sig, og ingen har følt sig provokeret til at smække med døren. Betyder mon dette, at kirkelige kredse er mere interesseret i sex end i social retfærdighed?

I august i år har fhv. stats- og finansminister Viggo Kampmann fremsat et forslag til økonomisk demokrati, der uundgåeligt vil komme til at indtage en central plads i den politiske idé-debat i den kommende tid. Viggo Kampmann har næppe læst Mater et Magistra, men hans forslag bringer i sit sigte og sine motiver klart rundskrivelsen i erindring. Således blev det altså en ikke-katolsk politiker, en glimrende nationaløkonomisk praktiker af socialistisk observans der her i landet har taget det første skridt til at virkeliggøre den nye til katolske tænkning om økonomisk demokrati.

Dette bør ikke forbigås i tavshed. Det er derfor med glæde, at Bifrost kan meddele, at Viggo Kampmann har set ja til at komme til stede til ovennævnte møde, hvor han vil forelægge sit forslag – samt at Københavns Kristel Studenterbevægelse, Katolsk Arbejdsaktion og Danmarks Unge Katolik har ønsket at stå som medindbydere denne aften, der har bud til alle, der klar over, at hvis kristendom har nået at gøre med det virkelige liv, så kirken også noget at gøre med politik.

Mødet er offentligt. Entre kr. 3,-.

Pjecen Økonomisk Demokrati, udgivet af Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund 1969, kan bestilles på telefon 15 26 45, pris kr. 4,50.

GENERALFORSAMLING

Katolsk Arbejderaktion og Unge Katolske Arbejdere indkalder herved til ordinær generalforsamling *fredag den 14. november kl. 19.30* i krypten under Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, København N.

DAGSORDEN: 1. Protokol, 2. Betænkning, 3. Regnskab, 4. Indkomne forslag og 5. Valg.

Forslag til punkt 4 skal ifølge lovene være formanden i hænde senest 10 dage før (adr.: Westend 9, 1., 1661 København V).

Vel mødt! *Bestyrelsen.*

RETRÆTE

Katolsk Arbejderaktion og Unge Katolske Arbejdere indbyder til sin 20. halvårige retræte på Åsebakken i Høsterkøb i *week-enden 22.-23. november.*

Retræteleder: H. Roos, S.J.. *Emnet:* Bjergprædikenen. Program vil blive tilsendt alle, der tilmelder sig, til tidligere deltagere samt til medlemmerne.

Tilmelding: G. Bune Andersen, Westend 9, 1., 1661 København V. Telf. VE 9106, senest den 17. november.

Pris 40 kr. - *Alle er velkomne.*

Biskoppen indsætter ny sognepræst i Silkeborg

Efter at pater J. E. Stäubli SJ har trukket sig tilbage på grund af alder, 76 år, og efter at have virket i Danmark i 43 år, indsætter biskoppen lørdag den 15. november hans efterfølger, pater J. Reymen O. Præm.

Firmelse i to sogne

Samtidig med at biskoppen indsætter pater Reymen i Silkeborg den 15. november, firmer han voksne.

Desuden firmer biskoppen under messen kl. 9.30 søndag den 23. november børn i Skt. Knud Lavards Kirke.

Økumenisk højskole i Vejle

Økumenisk Højskole holder i november måned tre møder, alle på Langelinieskolen, hvor pastor K. Kyrø Rasmussen taler om »Har kirken en fremtid?«, pastor W. Wuyts om »Kirken - et sakramente« og pastor Robert Nielsen om »Fremtidens kirke«.

TIL BYEN
FRA BYEN
- i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
af Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

D. Plate Petersen

Malermester
Tlf. Fasan 2718

Ernst Grell & Co.

aut. elektroinstallatører
Smallegade 4, København F.
Tlf. Godthåb 2638 - 2678

Benzon's Aut. katolsk bødemand
*34 46 01
Begravelsesforretning

Begravelser og bisættelser ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

KIØBENHAVNS
AKTIESELSKABET
HANDELSBANK
1873

HANDELSBANKEN
- altid med i billedet

Abonnement på Katolsk Forum -
ring (01) GO 4895.

Rutana

Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn

Slagter & Fødevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen

Vejle - Tlf. 82 09 28 - 82 11 28
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybrost
R. Hansen

Tonny Vergmann

Bilikkenslægmester
aut. vand- og gasmester
Solagervej 8, Næstved
Tlf. 72 66 51

N. Juel Pedersen A/S

Glarmestre
Ramsøerød 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske institutioner

Emille Christoffersen

Ringstedgade 25, Næstved
Alt vedrørende begravelser
ordnes personligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet
eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

K. Blum Hansen

Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat
Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Støt vore
annoncører

Vogterdrengens

tro

Det var før, man kendte til folketællingsskemaer. Der skulle holdes mandtal i riget, og kongens foged kom da til en gård dér på egnen. Han stillede beboerne en række spørgsmål, som han plejede, og skulle lige til at forlade gården, da han blev gjort opmærksom på, at han ikke havde fået alle med. Ude ved få-

rene var der en lille vogterdreng, og fogeden travede da ud til ham på heden. Drengen blev udspurgt om alder, fødested, forældrenes navne osv. Til sidst spurgte fogeden ham, hvilken tro han havde. Drengen tøvede med svaret. Så gentog fogeden: – Hvad er din tro?

»Tro«, svarede drengen, og så kom det som skudt ud af en kanon: »A har den sjælsamme tro som æ krokon' i Resenbro kro, for A skylder hende to skilling for æ hvedebrø, og dem tror hon it, te hon får – og det tror A heller it«.

H.W.

117. årgang af Katolsk Ugeblad 10. nov. 1969

Redaktion: Hans Jensen og
H. Roos (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Elli Gambøll.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVa 2997 (kl. 8–10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v. Katolsk Bispekontor, Laur. Bings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

Film ved Jakob Frandsen

Jøden fra Kiev

Hovedpersonen Yakov Bok lever i zar-tidens Rusland før den første verdenskrig. Jødeforfølgelserne er blevet almindelige, men da Yakov ikke af udseende ligner en jøde, søger han arbejde i den kristne bydel, da det er umuligt at finde noget at lave i ghettoen. Ved et tilfælde redder han en rig antijødisk mand fra at fryse ihjel, og som tak for dåden sætter han ham i arbejde.

Jødehadet får ikke længe efter en af Yakovs medarbejdere til at påstå, at han står i forbindelse med et barnemord på egnen. Desuden anklager rigmandens datter ham for voldtægt. Han er uskyldig i begge anklager, men da først han er kommet i fængsel, er det ikke så let at komme ud igen, uanset hvor ihærdig undersøgelsesdommeren Bibikov er. Yakovs forbrydelse er at han har taget ophold uden for ghettoen, men for zarregimet bliver det en principalsag og et forsøg på at kanalisere den spirende utilfredshed med zaren over på jøderne.

Yakov Bok er en antihelt – eller i alt fald er han helt imod sin vilje. Han er upolitisk og areligiøs, inden han kommer i fængsel, men under deres forsøg på at knægte ham og få ham til at indrømme noget, han ikke har gjort, bliver han sig selv bevidst som jøde og som forkæmper for retfærdighed. Filmen balancerer hårfint mellem sammenbrud og åndeligt opbrud – så fint, at man først bagefter kan se, hvilken forandring der er sket med Yakov.

De jødiske skikke og særpræg er skildret med varme og forståelse. Personskildringen er blevet nuanceret og gripende, ikke blot på grund af John Frankenheimers instruktion, men også, fordi der leveres nogle usædvanlig gode skuespillerpræstationer. Yakovs indre forandring som en reaktion på fornedrelse og tortur vises ikke i et indviklet symbolsprog, men gennemspilles i en simpel fængselscelle med en overbevisning og pågængelighed, man skal lede længe efter.

Et af de stærkeste steder i filmen er, hvor Yakov filosoferer over, at Jesus både var helt jøde og helt kristen. Han drager den konsekvens, at så kan ingen hade en jøde uden også at hade Jesus, og retter dermed en uafviselig anklage mod sine bødler.

Jøden fra Kiev kan til fulde bære at vare over to timer.

Undergrundsfilm

At producere film er en bekostelig affære. Der kræves foruden den kunstneriske indsats af skuespillere og instruktør et dyrt teknisk apparat, atelier, statister, kostumer og kulisser samt kilometervis af råfilm. Inden man begynder at fremstille en film, vurderer man derfor, om det rent økonomisk kan betale sig. Det sikreste skøn er nok at gå ud fra, at publikums smag ikke er undergået væsentlige forandringer, og at man derfor ikke går helt galt i byen, hvis filmen i hovedtrækkene ligner tidligere. På langt sigt afstikker den dyre produk-

tion af film altså ret snævre grænser uanset instruktørernes ideer eller sagt på en anden måde: de økonomiske interesser behøver ikke nødvendigvis at stemme overens med kunstnerens intentioner.

Mangen en ung instruktør har løbet forgæves rundt til filmselskaberne for at få lov at realisere en tanke eller vision i et måske eksperimenterende formsprog. (Danske filmselskaber var i sin tid for snævre til at rumme en Carl Th. Dreyer.) I en konstruktiv protest købes der så et 16 mm kamera, og med kammerater som skuespillere og teknikere produceres en undergrundsfilm uden om de etablerede selskaber. Begrebet undergrundsfilm hører nu ikke længere udelukkende hjemme på det teoretiske overdrev, idet Camera i København har sammensat et program af 5 amerikanske film.

Som en kort karakteristik af undergrundsfilmene vil jeg citere »First Statement of the New American Cinema Groups, 1960«: »Den officielle film er over hele verden ved at miste pusten. Den er moralsk korrupt, æstetisk forældet, tematisk overfladisk. Vi er for kunst, men ikke på bekostning af liv. Vi ønsker ikke falske, polerede, lækre film, – vi foretrækker dem rå, upolerede, levende. Vi ønsker ikke rosenrøde film, – vi ønsker dem i blodets farve.« Uanset om man er enig med dem i karakteristikken af den officielle film eller ej, lever de selv op til deres eget ideal. Svælget mellem de to opfattelser berettiger i høj grad til, at publikum får mulighed for at se begge slags film.

Afmytologisering

I »En katolsk præsts dagbog« skrevet af George Bernanos hører vi en rengøringskone omtalt: En af hendes kæreste sysler er at holde den lokale kirke ren. Med enestående energi og målbevidsthed går hun til opgaven. Og overalt finder hun støv, snavs og skidt – overalt. Mildt sagt, lider hun af et temmelig udviklet rengøringsvanvid.

Søndag efter søndag, når folk har været i kirke, ligger hun og skraber og vasker til langt ud på natten. Så oprinder Allehelgensdag – og kirken er propfyldt. Og det stakkels kvindemenneske tilbringer bogstaveligt talt nætterne på alle fire med sin spand og sin gulvklud. Ja, hun pøser vand på, så snavset begynder at kravle op ad søjlerne, og græsset spirer frem mellem fliserne. At tale hende til fornuft er ikke muligt. Imidlertid. Da bliver hun syg. Et anfald af leddegigt – og hjertet svigter. På en vis måde er det et martyrium, siges det i bogen, hvor der konkluderes: »*Det forkerte hun gjorde var naturligvis ikke, at hun kæmpede imod skidtet, men at hun ville tilintetgøre det, som om det var muligt.*»

Problemet er det onde – og opræder bl. a. forklædt i politiske og ideologiske systemer. Her kan hverken vestens demokratisme eller østens kommunisme undrage sig; fælles for begge systemer

er nemlig – omend midlerne er forskellige – *målsætningen*: Den problemfri eller lidelsesfri tilværelse. Fjern årsagen til al menneskelig lidelse, og det fuldkomne, lykkelige menneske vil være en realitet. Dette er det ydmyge mål for den menneskelige stræben og skaben, tusindårsriget, jorden som et »blomstersmykket alter«.

I frihedens og kærlighedens navn opfordres vi til denne fjernmanøvre. Det risikofyldte liv må udmanøvreres, hvis vi ikke skal sætte vor tro på et jordisk paradys over styr. Og skulle enkelte alligevel anfægtes, endda rystes over afstanden, der dog stadig er, kan han roligt forlade sig på myndigheder og lovgivning.

Thi her findes råd.

Men den kristne ved, at han er medarbejder på Guds skaberværk, – og at netop dette indebærer, at han også er medforløser i Guds frelsesværk, i den stedfortrædende lidelses mysterium. Og det sidste er hele vanskeligheden. Kærlighedens vej er jo livets vej. Livets gåde er uløseligt knyttet til korsets gåde. Fornægter vi det sidste, mister vi det første. Kun i ofret manifesteres kærlighedens gennembrud.

Hans Jensen

Nyt fra gennemførelseskommissionen

Gennemførelseskommissionen, som er valgt af synoden og tilrådt af to medlemmer valgt af stiftsrådet, har holdt sit andet møde i Vejle søndag d. 2. november.

Mødet, som varede hele dagen, havde på dagsordenen det fortsatte arbejde med at omarbejde de forskellige udkast til regulativer, vedtægter osv. for menighedsråd og pastoralråd, så de kommer i overensstemmelse med de hovedretningslinier, som synodens plenarforsamling i Nyborg vedtog, og som biskop Martensen senere har givet sin godkendelse.

Mange tekniske detaljer

Som bekendt kunne synodens plenarforsamling ikke nå at arbejde med alle de mere teknisk betonedede detaljer, og det er derfor et ret stort arbejde, som skal gøres færdigt, før der kan holdes valg til menighedsråd og pastoralråd. Først skal man i kommissionen udarbejde forslag til endelige formuleringer; så skal disse forhandles med forskellige af de eksisterende råd og organer i overensstemmelse med kommissionens hovedprincip for arbejdets gennemførelse: at det skal ske i nøje kontakt med alle, som omstruktureringen berører; løbende skal biskoppen holdes orienteret, ligesom de principielle spørgsmål, hvis besvarelse ikke kan udledes direkte af synodevedtagelsen og af biskoppens godkendelse af samme, skal forelægges for biskoppen, som er den, der endeligt skal stadfæste resultatet af ar-

bejdet i kommissionen og give det »retskraft« i stiftet – for nu at bruge et lidt juridisk udtryk.

Tre arbejdsområder

For at få lidt hold på de mange bestemmelser er man enige om indtil videre at arbejde på tre felter: 1) alt, hvad der angår afholdelse af valg, hvad enten det er til menighedsråd, regionalråd eller pastoralråd, 2) alt, hvad der vedrører menighedsråds og regionalråds opgaver og funktionsform, altså det lokale arbejde i mindre eller større målestok, og 3) alt, hvad der drejer sig om pastoralrådets opgaver og virkemåde, dvs. arbejdet på landsplan.

Tre arbejdsgrupper havde inden kommissionens møde udarbejdet oplæg på de tre felter, og der blev nu arbejdet på grundlag af disse, idet en stor del dog måtte udskydes til et følgende møde på grund af tidnød.

Forholdene meget forskellige

Et af de problemer, man bekskæftigede sig med i forbindelse med reglerne for menighedsråds valg og funktioner, er det forhold, at man på den ene side må have nogle faste regler, som kan sikre mod vilkårlighed og kritik, f.eks. af et valgresultats pålidelighed, mens man på den anden side også må erkende, at forholdene er meget forskellige i store og i små menigheder – for nu ikke at sige det lige ud: I hovedstaden og provinsen! Man er på dette punkt indstillet på at løse problemerne på den måde, at der udarbejdes vedtægter,

Dette nummer af Katolsk Forum er udvidet med 4 sider.

Katolsk Forums store julenummer bliver på 40 sider og kommer i handelen den 20. december.

Da det er et dobbeltnummer, bliver det årets sidste.

som er fælles for hele landet, idet der så skal være mulighed for med hensyn til visse nærmere angivne paragraffer at få pastoralrådets godkendelse af andre regler. Denne måde vil gøre det hele mere fleksibelt samtidig med, at den nødvendige fasthed i systemet, som er forudsætningen for tillid til det, ikke tabes.

Udvikling og kontinuitet

Et andet spørgsmål, som behandlede, var formen for det kommende pastoralråds overtagelse af de opgaver og funktioner, som hidtil har været varetaget af stiftsrådet i forbindelse med kirkebidragsordningens indførelse. Synoden har jo vedtaget og biskoppen senere tiltrådt, at det kommende pastoralråd sammen med biskoppen skal forestå såvel den pastorale som den økonomiske og administrative ledelse af stiftet, og at rådet skal forestå den for hele landet fælles kirkebidragsordning, og det vil jo sige, at pastoralrådet skal udføre netop de opgaver, som har været stiftsrådets væsentligste formål. Det har derfor også længe været klart, at en omstrukturering på højt plan i stiftet måtte blive følgen, idet for eksempel det såkaldte Ansgarstiftelsens forretningsudvalg nu måtte sammensættes på en anden måde.

Gennemførelseskommissionen har her arbejdet med at finde frem til en form, som sikrer, at der ikke bliver noget »slip« i arbejdet i forbindelse med pastoralrådets overtagelse af stiftsrådets hidtidige opgaver. Dels skal det sikres, at den demokratiske udviklingslinje ikke brydes, dels skal man tilstræbe, at en vis saglig og personlig kontinuitet ikke går tabt.

Pastoralråd i efteråret 1970

Det er netop sådanne spørgsmål, som nøje må

drøftes med de implicerede parter, og gennemførelseskommissionen har derfor foreslået, at det nuværende stiftsråds medlemmer forbliver på deres post og er med til at sikre varetagelsen af opgaverne, indtil pastoralrådet er valgt og kan overtage dem. Normalt skulle der holdes stiftsrådvalg til foråret, men det vil nok ikke have noget formål at foretage nyvalg til dette råd, når det alligevel må ventes, at pastoralrådet er valgt og har konstitueret sig i efteråret 1970.

»Sognebåndsløsning«

Af de spørgsmål, som gennemførelseskommissionen drøftede, skal endelig nævnes adgangen til gennem »sognebåndsløsning« at skifte menighed. Synoden har jo vedtaget, at omstruktureringen i bispedømmet skal tage sit udgangspunkt i den eksisterende struktur med dens geografisk afgrænsede menigheder osv., men at der skal være mulighed for en katolik for gennem såkaldt sognebåndsløsning at tilslutte sig en anden menighed end den, han bor i. Dette er altså vedtaget af synoden og godkendt af biskoppen og skal følgelig gennemføres, men det rejser en række principielle spørgsmål, som skal afklares: Hvem skal man i givet fald henvende sig til, hvad betyder det for valg, kirkeskat, pastoral betjening osv. Disse ting må udmøntes i enkle og anvendelige regler, og det arbejde der således også med.

Spørgeskemaer

Gennemførelseskommissionen har til alle sognepræster udsendt nogle spørgsmål om allerede fungerende menighedsråd. Dette er sket, fordi man vil tilstræbe at finde frem til løsninger på problemerne, som i videst muligt omfang tager hensyn

Fortsettes side 21

NOTES BLOKKEN

På kirkesiden i et af de store københavnske blade kunne man søndag den 9. november læse et fyldigt referat af bispesynoden i Rom. I den omtalte artikel blev bispesynoden fremstillet som en kamp mellem to partier, hvoraf det ene gik af med sejren, nemlig fremskridtspartiet. Selv om man anlægger dette synspunkt, kan man have sine tvivl, om det er rigtigt. Men vi vil slet ikke indlade os på denne betragtningssmåde. Her forveksler man diskussioner og dialog. Det drejede sig ikke om at beskære pavens rettigheder og få ham til at gøre indrømmelser. Det drejede sig i Rom om en dialog mellem ansvarsbevidste kristne, som overvejede, hvordan man praktisk kunne løse et vanskeligt problem. Man fordrejer sagen, hvis man taler om sejr eller nederlag. Og man bringer et moment ind i behandlingen af sagen, som måske hører hjemme i kampen mellem parterne på arbejdsmarken, men som aldeles må holdes borte fra en dialog mellem kristne. Paven har – med undtagelse af to møder – hele tiden været til stede under forhandlingerne. Han har ikke sagt ét ord, han har kun lyttet, også til den åbne kritik. Jeg tror heller ikke, at nogen af biskopperne havde det indtryk, at man kunne tale om sejr eller nederlag. Ellers kunne de ikke sende følgende budskab til alle troende, som blev læst op på synodens sidste møde af kardinal Wojtyla: »Før afslutningen af synoden ønsker biskopperne at udtrykke deres hengivenhed for paven, Kristi stedfortræder og hyrden for den universelle Kirke. Hans tilstedeværelse under hele synoden vidner om hans sans for kollegialiteten, og det har gjort et stærkt indtryk på biskopperne. Vi tak-

ker paven for den belæring, han bestandig giver i en tid, hvor troen i så høj grad er i fare. Vi beder om, at han ikke vil trække sig tilbage fra den fri udøvelse af embedet som den universelle hyrde, og vi erklærer af hele vort hjerte, at vi vil hjælpe ham i denne gerning. I overensstemmelse med koncilets lære har synoden altid holdt sig Kirkens universelle mission til udbredelse af troen for øje; Kirkens mission er også, at det åndelige liv skal vokse, og at troen skal være til rådighed for det menneskelige samfund. For at opfylde denne mission er det nødvendigt altid at understøtte de troendes aktivitet efter deres forskellige kald. Kristus har overgivet omsorgen og ledelsen af Kirken til apostlene og deres efterfølgere, med Peter og under Peter, og det er nødvendigt at bevare Kirken og få dens indre kraft til at vokse ud fra de frugtbare kilder og det fundament, som er pavens primat og biskoppernes kollegialitet. I vore dage, hvor et uvejr raser over Kirken og hele verden, er der intet rigtigere end at bevidne enheden og sprede freden. Denne enhed i Kirken, der så brændende ønskes af det kristne folk, afhænger for størstedelen af samarbejdet såvel mellem paven og bispekonferencerne som mellem bispekonferencerne indbyrdes. Synoden har netop bestræbt sig for at gøre det så virkningsfuldt som muligt. Måtte de troendes fællesskab, tegnet på hele menneskeheden, ved Helligåndens hjælp på ny vokse i denne enhed.«

TT Roos og.

Autoriteten i Kirken

»Vi har lov til fuldstændig at revidere spørgsmålet om autoriteten i Kirken«, siger formanden for den canadiske bispekonference, msgr. Carter i et interview til Informations Catholiques Internationales.

Spørgsmål: – Må jeg have lov, biskop Carter, at begynde med et spørgsmål af en lidt negativ karakter. Emnet for bispesynoden var som bekendt »bispekonferencernes forhold til pavestolen og forholdet mellem bispekonferencerne indbyrdes«. Ganske vist står enhed og mangfoldighed ikke i modsætning til hinanden, – det beror på, hvor eftertrykket lægges, men netop med dette tema lægges det på enheden. Men er det i praksis ikke snarere spørgsmålet om mangfoldigheden i Kirken, der stilles i dag?

Msgr. Carter: – Jeg gad vide, om De ikke stiller spørgsmålet forkert. De siger for øvrigt selv, at enhed og mangfoldighed ikke står i modsætning til hinanden. Til gengæld har jeg ikke noget imod, at man styrker den enhed, der skal være i Kirken mellem for eksempel bispekonferencerne og pavestolen, selv om ordet pavestolen er et vagt udtryk. Men også hvis man vil tale om de romerske kongregationer, mener jeg, at man må søge fællesskab med dem.

– Ja, det er rigtigt. Men når det er sagt, har man dermed alligevel ikke løst spørgsmålet om mangfoldigheden.

– I stedet for at tale om mangfoldighed vil jeg hellere tale om fællesskab i bogstavelig forstand. Hvad er det, der skaber fællesskabet og enheden mellem kirkerne? Jeg tror, at fællesskabet mellem kirkerne fuldbyrdes og effektueres langt bedre, hvis man respekterer enheden mellem de lokale kirker.

Derimod tror jeg, at en enhed, der påtvinges os af de centrale organisationer i Kirken, for eksempel de romerske kongregationer, i virkeligheden skader Kirkens sande enhed.

Man må holde fast ved de enkelte lokale kirkers særlige karakter. Det forhindrer imidlertid ikke Kirken i at være én i dens egenskab af Guds folk under en fælles hyrde. Men desuden har de lokale kirker hver for sig deres særlige hyrde, som på en vis måde personificerer hele den lokale kirke.

I den forstand har De fuldstændig

ret, når De taler om »mangfoldighed«. Hver kirke for sig inkarnerer sig i sit folks kultur og traditioner. Den universelle kirke er fællesskabet af alle disse kirker, som har hver sit særpræg.

Subsidiaritetsprincippet (decentraliseringen)

– Jeg kan tænke mig, at de canadiske biskopper, som De repræsenterer, ikke kommer til synoden med tomme hænder. Hvad er det for hovedtanker, De har tænkt Dem at forelægge og eventuelt forsvare?

– De canadiske biskopper er først og fremmest enige om subsidiaritetsprincippet, som er et ledende princip både i Kirken og i det borgerlige samfund. En myndighed, der kan udøves af en bestemt instans, skal ikke udøves af en, der er højere. Den lokale kirkes pastorale liv bør altså tilrettelægges på den lokale kirkes plan. Når talen for eksempel er om Kirkens liv i vore bispedømmer – eller måske i et helt land – bør vi ikke i alt, hvad vi foretager os, være bundet af alle mulige små direktiver fra Rom.

Jeg har ikke til hensigt at foretage en samvittighedsransagelse på Kirkens vegne over, hvad der er sket i de sidste 200 år. Det nytter ikke noget. Alt, hvad jeg kan sige, er, at vi for øjeblikket har lov til at foretage en gennemgribende revision af spørgsmålet om autoritetsudøvelsen i Kirken, og jeg tror, man må føre autoriteten tilbage til det plan, hvor den bør udøves.

Gennemgår man de første kristne menigheders historie, efterlevede hver menighed evangeliet på sin måde, ligesom de hver på sin måde vidnede om Kristus, alt efter hvilket land de befandt sig i, og hvilken kultur de skulle virke i.

Jeg vil hævde, at vort system stadig er alt for juridisk, og at centraliseringen er alt for udpræget. Vi er endnu ikke kommet ud af den modreformation, der opstod som en reaktion mod protestantismen, men som ikke mere har nogen

**Dette interview er taget,
mens bispesynoden fandt sted.**

**Det har imidlertid ikke mistet
sin aktualitet, idet problematikken
stadig gør sig gældende.**

**Læs endvidere pavens afslutnings-
tale til bispesynoden og om
afstemningsresultaterne på denne.**

eksistensberettigelse, eftersom protestantismen har bevæget sig gennem mange forskellige stadier siden Luther.

Tiden er nu inde, til at vi vender tilbage til vore gode katolske principper, som blandt andet går ud på, at Kirkens indsats afpasses efter miljøet, og at biskoppen er hyrden inden for sit område. Han har selv alt, hvad der skal til, for at han kan udøve sit hyrdeembede og det er ikke noget, han har fået af paven, – det ligger i selve bispevielsen.

Det eneste, der ikke kan falde ind under den lokale biskops jurisdiktion, er de ting, der er nødvendige for enheden og for den lokale kirkes fælles vel. Det er med andre ord vigtigt, at der ikke er uoverensstemmelse med hensyn til fundamentale og vitale trosspørgsmål.

Efter min mening bør biskoppen handle i fællesskab med de øvrige biskopper og med paven som den første og den øverste inden for bispekollegiet. Men man må ikke berøve biskoppen hans rettigheder som hyrde og forlange, at han hvert øjeblik skal ansøge den øverste myndighed om tilladelse i alle mulige småsager.

Og i praksis ... ?

– På hvilke områder kan subsidiaritetsprincippet komme til anvendelse i praksis?

– For eksempel når det drejer sig om liturgien. Koncilet ønskede, at man i de forskellige lande skulle foretage eksperimenter, der var afpasset efter stedets kultur. Nogle af bispekonferencerne er imidlertid stødt på store vanskeligheder, når de har anmodet om tilladelse til at foretage den slags eksperimenter. Den er simpelt hen blevet dem nægtet. På det punkt lægges der alt for meget bånd på dem. Liturgien forekommer mig trods alt at høre ind under hyrdens og den lokale kirkes opgaver. Jeg tror, man overdriver en hel del på det punkt.

– Og det samme vil jeg sige for ægte-skabets vedkommende. Den langsømed, hvormed man behandler ansøgninger om

at få et ægteskab erklæret ugyldigt, volder stor ulykke for mange mennesker. Altså vil man også her anmode om en vis decentralisering. Vi må ganske vist have en lovgivningsramme, der gælder overalt, ligesom vi naturligvis må holde fast ved, at ægteskabet indeholder visse universelle træk. Men hvad behandlingen af de enkelte tilfælde angår, synes jeg, at den lokale hyrde bedre kan tage stilling til sagen end nogle mennesker i Rom, som må nøjes med at læse de dokumenter, de får tilsendt, og som slet ikke kender de mennesker, det drejer sig om.

Vi har selv kompetente folk. Hvorfor kan vi så ikke ordne sagerne her uden at skulle igennem en lang række appelinstanser, krav om oplysninger osv.

– Men for nu at vende tilbage til subsidiaritetsprincippet, hvad er det så for andre hovedtanke, de canadiske biskopper har i sinde at gå ind for på synoden?

– Kollegialiteten naturligvis, dvs. den omsorg, alle biskopperne i fællesskab med paven skal have for hele Kirkens vel. Og dermed kommer vi så ind på den lovgivende myndighed. Hvis biskopperne udøver en sådan omsorg, tror jeg, der skal være sammenhæng i den måde, de gør det på. Biskopperne skal gennem regelmæssige møder holde sig i kontakt med paven. Bispekollegiets overhoved og bispekollegiets delegerede skal gøre en omfattende og konstant indsats for at se verdens problemer og for

at vidne om, at Kristus og Ånden trods alt er til stede og leder Gudsfolket.

En kollegialitet, der skal skabes

– Jeg tror, at det er det store spørgsmål og en af hovedgrundene til afholdelsen af denne synode. Kollegialiteten blev knæsat på det 2. Vatikankoncil. Men jeg har indtryk af, at mange viger tilbage for de praktiske konsekvenser. Kollegialiteten er en ny oplevelse for os, og synoden gør det muligt nærmere at studere hele dette spørgsmål, som har været praktiseret siden konciliet.

Bispekonferencerne må nu optage en dialog med paven og sige: »Nu begynder vi at føre vor erfaring ud i livet. Lad os prøve at finde ud af, hvor det halter, hvis der er noget, der ikke går, som det skal. Er de romerske kongregationer ikke lidt mistroiske over for biskopperne? Og er biskopperne ikke for deres del lidt mistroiske over for de romerske kongregationer?« Lad os nu sige, det er rigtigt. Så må vi uden omsvøb se tingene i øjnene, som de er, og finde frem til problemerne og hindringerne. Og så må vi løse dem en gang for alle. Det afgørende er faktisk at finde ud af, om vi har været tro imod det budskab, vi selv har forkyndt sammen med paven. Selv har jeg indtryk af, at vi endnu ikke virkelig er begyndt at føre kollegialiteten ud i livet. Jeg tror, det er det, der er synodens vigtigste opgave.

– Når De nu siger, at der er »nogle,

der viger tilbage,« er det så de canadiske biskopper, De tænker på?

– Nej, tværtimod. De canadiske biskopper har bevæget sig stærkt i retning af kollegialiteten. Vi rådfører os langt mere med hinanden, vi forstår hinanden meget bedre, og vi føler et behov for at overveje vore problemer i fællesskab. Det canadiske pastoralråd har, som De ved, desuden udarbejdet en plan om, hvordan man kan gøre en endnu større indsats for, at lægfolk, præster og ordensfolk får en virkelig plads i Kirkens liv.

– Og hvad har de canadiske biskopper ellers for vigtige problemer i forbindelse med synoden?

– Der er de store problemer i forbindelse med præsternes identitetskrise og problemet om fattigdommen. Men dem bliver der naturligvis ikke tid til at drøfte på synoden. Jeg håber for øvrigt ikke, at pressen i alt for høj grad overdriver synodens betydning, som om den var en slags 3. Vatikankoncil.

»Tager man os alvorligt?«

– Bliver synoden beslutningsdygtig. Vil der blive truffet afgørelser på den, og hvis ja, for hvem bliver de så bindende og hvordan?

– Jeg vil så vidt muligt helst undgå ordene »beslutningsdygtig« og »rådgivende«. Jeg foretrækker at sige, at biskopperne med rette kan forlange, at man fø-

Fortsættes på side 24.

Fejrløsen af messen. Fællesskabets udtryk.

Synodedeltagere om synoden

INTERVIEW MED KARDINALERNE
DANIELOU OG SUENENS

Rom – KIPA

Det katolske blad »L'Avvenire« i Milano bragte for nylig et interview med to kardinaler af forskellig teologisk observans, nemlig dekanen for det teologiske fakultet i Paris, kardinal Daniélou, og ærkebiskoppen af Bruxelles, kardinal Suenens. Emnet var den ekstraordinære bispesynode og synodens opgaver i fremtiden.

Det første spørgsmål, der blev stillet til de to kardinaler, var om deres syn på synodens resultater. Daniélou anså den både principielt og i praksis for en succes, mens Suenens foretrak at betegne succesen som relativ. »Når man står på tredje sal i en skyskraber,« sagde han, »ser det nedfra ud, som om man allerede er højt oppe, når man er nået til 3. etage, mens man fra 10. etage meget godt kan se, at man ikke er nået længere end til 3.«

Kardinal Daniélou.

På spørgsmålet om, hvilket organ der skulle tage sig af at uddybe de teologiske sider af spørgsmålet om lokalkirken og biskoppernes kollegialitet, svarede Daniélou, at det enten ville blive kurien via den teologiske kommission eller specialgrupper. Herimod hævdede Suenens, at problemet udelukkende kunne løses af den teologiske kommission.

Efter Daniélous opfattelse havde synoden »næsten udslettet« forskellen mellem konservative og progressister, men til gengæld var en anden modsætning – nemlig modsætningen mellem Tredjelandenes unge kirker og kirkerne i Vesteuropa – trådt tydeligere frem. De vestlige kirker prøvede efter Daniélous opfattelse på at øve pres både på de unge kirker i Tredjelandene og på de østlige kirker, men ingen af dem ønskede at lade sig dominere af Vesteuropa.

Suenens mente, at modsætningerne havde deres rod i, at problemerne i de vestlige kirker og i Tredjelandene var forskellige. Både de østlige kirker og kirkerne i Tredjelandene ville dog sikkert med tiden få de samme problemer at kæmpe med, som man nu havde i vesten. Han afviste anklagen mod de vesteuropæiske kirker for at udøve en slags imperialisme.

Både enige og uenige

De to kardinaler var enige om, at synoden i alt for høj grad havde begrænset sig til det internt kirkelige. Daniélou supplerede imidlertid denne udtalelse med at henvise til, at løsningen af de interne kirkelige spørgsmål også var med til at forberede løsningen af den moderne verdens problemer. Også Suenens gik ind for, at man måtte løse de interne kirkelige spørgsmål, for på den måde at sætte maskinen i gang. Hertil kom, sagde han, at en fornyelse af Kirken altid virkede indadtil, men at den samtidig også havde sin virkning udadtil.

Hvad angår præsternes og lægfolkets fremtidige deltagelse i udøvelsen af bi-

Kardinal Suenens.

skoppernes hyrdeembede, var de to kardinaler derimod ikke af samme mening. Daniélou gik ganske vist ind for et snævrere samarbejde mellem præster og biskopper, men lægfolk skulle kun i særlige tilfælde inddrages i det. Deres opgave i verden var en helt anden end hierarkiets. Lægfolkets sendelse gik først og fremmest ud på at udbrede evangeliets ånd i deres familie, på arbejdspladsen og i det offentlige liv. Suenens anbefalede derimod, at både præster og lægfolk skulle drages med ind i ansvaret for den lokale kirke.

Pressen og synoden

Det sidste af spørgsmålene drejede sig om de to kardinalers syn på pressens behandling af synoden. Daniélou gentog sin formodning om, at pressen efter hans mening snarere stod på de progressives side end på biskoppernes. Som bevis for denne opfattelse fremførte han blandt andet, at det franske dagblad *Le Monde* havde bragt Karl Rahners foredrag for den teologiske kommission. Det var, sagde han, sensationstrang og et forsøg på – omend indirekte – at øve pres. Til gengæld beskyldte kardinal Suenens *L'Osservatore Romano* for at have refereret synoden ensidigt og for at have tiet andre teologiske retninger ihjel, som også har borgerret i Kirken. For øvrigt burde man ikke kritikløst fordømme alt, hvad progressisterne stod for. Det drejede sig tværtimod om at finde ud af, hvad der var af godt i deres synspunkter, og lede det ind i de rigtige baner.

Bispekonferencerne og pavestolen

Rom – KIPA

Nedenfor gengiver vi de 13 spørgsmål til bispesynoden om bispekonferencernes forhold til pavestolen og om den videre udbygning af synoden samt resultaterne af den afstemning, de gav anledning til. Spørgsmålene er formuleret som positive erklæringer, og afstemningen gik ud på at fastslå, om synodedeltagerne kunne tilslutte sig de forelagte formuleringer.

Biskoppernes kompetence

1) Biskoppernes kompetence såvel som enkeltpersoner, som når de er forsamlet til bispekonferencer, bør nøjere defineres. Det tilkommer på en særlig måde paven at løse de spørgsmål, der angår enheden i troen og bevarelsen af fællesskabet, samt de spørgsmål, som ifølge den øverste myndigheds skøn kræver en fælles afgørelse, der gælder hele Kirken. *143 stemmeberettigede: 98 ja, 7 nej, 37 ja med forbehold, 1 stemte ikke.*

Biskopperne og paven

2) Alle anerkender den fuldstændige frihed, som paven ifølge sit særlige embede besidder, til når det gælder udøvelsen af Kirkens ledelse og læreembede, at forbeholde sig selv at træffe afgørelsen i visse anliggender. Men for at bringe denne frihed i harmoni med den omsorg, biskopperne skal have for hele Kirken, erklærer synoderne i de østlige kirker og bispekonferencerne sig parat til at bistå paven med deres hjælp, især når det drejer sig om behandlingen af vigtige anliggender og ganske specielt ved udarbejdelsen af erklæringer og dekretter, der angår troens enhed eller opretholdelsen af disciplinen i hele Kirken. Det er deres ønske, at paven i sin klogskab vil tage imod dette medarbejde. Selv vil de også i samstemmighed med paven praktisere et sådant samarbejde, når det drejer sig om deres egne erklæringer og dekretter, for at de i forbindelse med paven må fremme både hele Kirkens og de enkelte kirkers vel. *143 stemmeberettigede: 110 ja, 4 nej, 26 ja med forbehold, 3 stemte ikke.*

Bedre samarbejde

3) Der bør træffes bestemmelse om midler til at fremme et snævrere samarbejde mellem synoderne i de østlige kirker, bispekonferencerne og de romerske kongregationer, for at synodernes og bispekonferencernes deltagelse i kuriens virksomhed på den måde kan blive ført ud i livet. *143 stemmeberettigede: 126 ja, 2 nej, 11 ja med forbehold, 4 stemte ikke.*

Udveksling af information

4) Der skal foregå en regelmæssig udveksling af informationer, og man skal finde frem til den bedst egnede form for en sådan udveksling. *143 stemmeberettigede: 132 ja, 1 nej, 8 ja med forbehold, 2 stemte ikke.*

Lokalt

5) Ved behandlingen af spørgsmål, som berører interne anliggender i et bispedømme eller i en kirkeprovins, skal den lokale biskop og i sidstnævnte tilfælde kirkeprovinsens delegerede efter endnu ikke fastlagte retningslinier have lov til at udtale sig i sagen. *143 stemmeberettigede: 127 ja, 0 nej, 13 ja med forbehold, 3 stemte ikke.*

Forhåndsorientering

6) Når pavestolen udsender erklæringer og dekretter, skal biskopperne i hvert fald have underretning om deres indhold, helst ledsaget af begrundelser og tilbørlige forklaringer, før der udgår meddelelse om dem til pressen. *143 stemmeberettigede: 126 ja, 1 nej, 11 ja med forbehold, 5 stemte ikke.*

Forskelligsprogede meddelelsesblade

7) Pavestolen skal sørge for, at der oprettes meddelelsesblade – helst på flere sprog – til offentliggørelse af de af pavestolen udsendte dokumenter og til bekendtgørelse af vigtige udtalelser fra de østlige synoder og bispekonferencerne samt til formidling af andre oplysninger om vigtige anliggende. *143 stem-*

meberettigede: 124 ja, 4 nej, 11 ja med forbehold, 4 stemte ikke.

Revision af bispesynodens struktur

8) Bispesynodens struktur skal tages op til revision, og dens virksomhed skal tilrettelægges på en sådan måde, at biskoppernes kollegiale omsorg for hele Kirken bedre kan omsættes i praksis. *143 stemmeberettigede: 130 ja, 5 nej, 7 ja med forbehold, 1 stemte ikke.*

Permanent sekretariat for bispesynoden

9) Bispesynodens sekretariat skal ændres, så det bliver en behørigt udrustet permanent institution, som virkelig er i stand til at tilrettelægge arbejdet på synodemøderne og til at føre de af synoden vedtagne og af paven godkendte forslag ud i livet. Sekretariatet skal udføre disse opgaver i samarbejde med et antal biskopper, som udvælges af synoden efter endnu ikke fastlagte retningslinier, og som godkendes af paven. *143 stemmeberettigede: 119 ja, 4 nej, 18 ja med forbehold, 2 stemte ikke.*

Bedre koordination

10) Det nævnte sekretariat skal desuden medvirke til at koordinere de østlige synoders og bispekonferencernes forhold til pavestolen i alle tilfælde, hvor de emner, der enten er blevet behandlet eller skal behandles på synoden, berører dette forhold. *143 stemmeberettigede: 126 ja, 4 nej, 9 ja med forbehold, 4 stemte ikke.*

Bispesynode hvert andet år

11) Uanset om synoden i mellemtiden, hvis det skønnes gavnligt, har været indkaldt til særlige eller ekstraordinære møder, skal bispesynoden i sin egen- skab af generalforsamling så vidt muligt indkaldes hvert andet år. *143 stemmeberettigede: 125 ja, 5 nej, 9 ja med forbehold, 4 stemte ikke.*

Forelæggelse af spørgsmål

12) De østlige kirkers synoder og bispekonferencerne skal have ret til før synoden at forelægge spørgsmål, som de mener bør tages op til behandling. *143 stemmeberettigede: 128 ja, 0 nej, 11 ja med forbehold, 4 stemte ikke.*

Ekspertes til rådighed

13) Med henblik på synoden skal eksperter på forskellige fagområder være til rådighed for biskopperne efter retningslinier, som skal fastlægges nærmere i synodens statutter. *143 stemmeberettigede: 97 ja, 25 nej, 18 ja med forbehold, 3 stemte ikke.*

Andet rejsebrev fra biskop Martensen

»Der er kun godt en uge tilbage af min Amerikarejse, mens jeg skriver dette, og når det bliver offentliggjort, er jeg atter tilbage i Danmark. Her er nogle enkelte af de mange indtryk fra denne tid, hvor jeg konstant har været undervejs og holdt forelæsninger, foredrag og prædikener:

Chicago var hovedmålet for min rejse. Det var nemlig Loyola-universitetet, der havde inviteret mig over for at holde nogle forelæsninger i anledning af dets 100-års jubilæum. Loyola-universitetet er det største af jesuitternes universiteter i Amerika. Det tæller (hvis jeg husker rigtigt) 27.000 studenter. Jeg boede i Bellarmin-kollegiet, hvor jesuitterne har deres teologi. Det ligger omkring 80 km uden for Chicagos centrum. Bygningen er et gammelt Hilton-hotel, som jesuitterne købte billigt, fordi det ikke tiltrak nogen gæster. Der var et dejligt stor friluftssvømmebassin, som jeg ivrigt benyttede de 8 dage, jeg boede der. Ganske vist måtte jeg undertiden tage mine svømmeture klokken syv om morgenen eller halv to om natten, fordi resten af tiden var besat med møder.

Den økumeniske situation meget ambivalent

Vi lever jo i mødernes tidsalder, men dette møde var umagen værd. Jesuitter fra forskellige dele af verden var kommet sammen for at drøfte den nuværende økumeniske situation. Disse folk var alle specialister på deres felt og med fingeren på pulsen af det øjeblikkelige kirkelige liv. Naturligvis var Amerika selv særlig rigt repræsenteret. Den økumeniske situation er netop her fuld af modsætninger og spændinger. Mens mange katolikker endnu lever i den »før-økumeniske tidsalder« og tænker på samme måde som man gjorde for 30 år siden, er der andre, der taler om, at vi er gået ind i den »efter-økumeniske tidsalder« og at de traditionelle økumeniske samtaler kirkerne imellem hører fortiden til. Mødet havde følgende facit: Tiden er inde til fælles handling, ikke blot til

fælles drøftelse. Den moderne verdens spørgsmål til kristendommen er så brændende og akutte, at menneskene ikke længere kan slå sig til tåls blot med teologiske resolutioner og bekendtgørelser. I så henseende var det betegnende, hvilken interesse pater G. Dunne fandt, da han holdt sin forelæsning på Loyolauniversitetet: »Kirkerne i konfrontation med dagens verden.« Dunne mener, at vor tids store økumeniske (!) problemer er spørgsmål om nedrustning, fred, menneskerettigheder, racernes ligeberettigelse, økonomiske programmer, der kan hjælpe underudviklede områder. Med andre ord: de kristne må stå deres prøve i disse spørgsmål. Her vil det vise sig, hvad de er værd. De kristne må være på pletten, hvor menneskehedens problemer brænder på. Brændpunktet er de ny muligheder, som teknik, biologi, fysik og andre videnskaber har frembragt, og som kan føre til større menneskeliggørelse af menneskeheden eller til dens totale ødelæggelse. De kristne må mødes der, hvor de har deres opgave.

»Moratorie-dagen«

I Chicago oplevede jeg også den såkaldte »Moratorie-dag«, hvor mange mennesker protesterede mod Vietnamkrigen. Blandt de allerfleste unge, jeg har mødt, er der en kolossal modvilje mod denne krig. Størst var demonstrationerne i Boston, hvor man senere fortalte mig, at 100.000 studenter og andre unge havde demonstreret. I Chicago samledes d. 15. oktober omkring 10.000 mennesker ved »Civic Center«. Det hele foregik i forbilledlig orden og i største fred og ro. Åbenbart havde de fleste mennesker også ventet en så fredelig atmosfære, for der var mange, der havde taget spædbørn med på armen eller småbørn ved hånden. Jeg så en ung pige, der demonstrerede mod alle andre og gik rundt med en plakat til fordel for Vietnamkrigen! På den ene side af hendes plakat stod: »Vi er for dig Nixon«. På den anden: »Holder vi op at kæmpe, tager kineserne magten.« Det impone-

rede mig, at de andre unge mennesker bare smilede ad hende og lod hende gå fuldstændig uanfægtet i fred.

Økumenisk centrum på protestantisk

I Chicago havde jeg også et indtryk, der mindede meget om »Emmaus-huset« i New York. Det var det såkaldte *økumeniske centrum*. Det ligger i et slumkvarter, hvor der næsten kun bor negre. Initiativet til dette centrum er protestantisk, men nu er der også knyttet en katolsk præst til stedet, og der er mange katolske medarbejdere. De har børnehaver, skoler, teologisk fakultet, hvor præster fra forskellige konfessioner kan få en økumenisk og social-praktisk efteruddannelse. De har også et »sundhedscentrum«, hvor der står den mest forfaldne tandlægestol og det ældste sæt tandudtrækningsapparater, jeg endnu har set i brug. Her i slumkvarteret bor der nemlig mange mennesker, der ikke har råd til at få deres tænder trukket ud hos en rigtig tandlæge. Så hjælper man – med frivillig assistance af nogle tandlæger – på denne primitive måde. Inderkredsen i det økumeniske centrum lever en slags ordensliv, selv om de fleste er gift og har børn. De har en slags fællesliv, spiser for det meste sammen, og hvad de tjener, bringer de i en fælles pulje. Da dette eksperiment kun har været i gang et par år, er det endnu for tidligt at udtale sig om dets holdbarhed. Sikkert er, at der også her arbejder mange mennesker, der er parat til at ofre alt i næstens tjeneste.

Katolske og protestantiske præster under samme tag

Under rejsen har jeg mødt mange forskellige kredse af katolikker. I *Thomas Aquinas kollegiet i Dubuque, Iowa*, er man begyndt på et bemærkelsesværdigt eksperiment. Tidligere tilhørte hele det store bygningskompleks dominikanerne. Det er et teologisk fakultet. Nu har man lejet en del af bygningen ud til

presbyterianerne, både professorer og studenter. Således lever presbyterianerne og dominikanerne i eet og samme hus, og de katolske teologistuderende har mange af deres forelæsninger fælles. Visse forelæsninger overværes også af lutheriske studenter, der har deres college et andet sted i byen. Man har allerede i længere tid eksperimenteret med fælles forelæsninger, men det er først i år, at man er flyttet ind i samme bygning. Hvilke fremtidsperspektiver vil det give, når katolske og protestantiske præster har boet i samme hus under studierne og hørt de samme forelæsninger?

Liturgien

Forskellige benediktinerklostre er jeg også kommet i forbindelse med. *Portsmouth Abbey*, hvor biskop Nelson bor, *Muont Saviour*, hvor vi har en ung dansk bror, Leif Kristensen. I Mount Saviour har man en mere fri liturgi, end jeg har set i andre benediktinerklostre. Efter evangeliet har han en dialogprædiken. Menighedens bøn foregår som en fri bøn, hvor de enkelte kommer med deres anliggender i den rækkefølge og på den måde, som det falder dem ind. Undertiden akkompagneres sangen af guitar – snarere end af orgel. Iøvrigt iagttager jeg overalt, hvor stor betydning musikken har for udformningen af den ny liturgi. Forskellige steder har jeg været med til seminaristers eller unge ordensfolks gudstjenester. Ofte har de en vis frigjorthed i deres form, der forekommer mig sympatisk. F. eks. giver de hinanden hånden og veksler et par bemærkninger, når der gives »pax« under messen. Så mærker man rigtig, at det er en glad handling at ønske hin-

anden fred. Der går et smil og en fornøjet småsnakken gennem forsamlingen. På Brandeis-universitetet deltog jeg i en messe, som en præst holdt med en lille studentegruppe. Denne messe var utraditionel i sin form, og den rytmiske musik spillede en stor rolle. I en stor sognekirke, hvor jeg prædikede fire gange, oplevede jeg derimod en liturgi, der nærmest mindede om de gammeldags stillomesser. Her havde menigheden endnu knap vænnet sig til at sige noget højt, og der blev slet ikke sunget.

Selvbesindelse og bøn

Overordentlig interessant var et møde jeg havde med ca. 30 ordenssøstre, der var kommet sammen for at drøfte grundlæggelsen af særlige kontemplative bønshuse, hvor søstre (eventuelt også lægfolk) skulle kunne trække sig tilbage for en måned, eller endog for et helt år, for udelukkende at beskæftige sig med bøn. Et tema, der vendte tilbage igen og igen i deres samtale var: Menneskene er blevet fremmede over for sig selv. De må finde frem til deres egen identitet for at finde frem til bøn. Der er brug for indre stilhed. – Også dette hører med til den modsætningsfulde amerikanske katolicisme: At der overalt spores en ny og alvorligere længsel efter bøn. Søstre fortalte om, hvorledes der i et bestemt bispedømme herovre var kommet over 100 præster sammen, som i syv uger holdt ud i stilhed og bøn. Det må da siges at være en ny måde at holde sommerferie på.

»Jeg vil være med jer...«

Meget er truet, og meget giver nyt

håb. Mange præster forlader deres gerning, søstre har utilstrækkelig tilgang. Der nedlægges gennemsnitligt en katolsk skole daglig i USA, således har man fortalt mig. Grunden er, at der ikke længere er søstre nok, og privatskoler med lægpersonale er så dyre, at forældrene ikke kan tillade sig de høje skolepenge. Der er således mange problemer. Samtidig er der alt det gode der vokser.

Mens jeg har rejst herovre er jeg ofte kommet til at tænke på ordene, der afslutter bjergprædikenen: »Og regnen faldt, og floderne kom, og vindene blæste og slog om huset...« (Mt 7,25) Der går en storm over verden og kirken. En storm, hvor Helligånden blæser, men hvor mange forvirrede vindkast også har deres spil. Midt i storm og floder vil det vise sig, hvad der er bygget på sand. Det vil styrte sammen. Det vil også vise sig, hvad der er bygget på klippe. Kristus har fremtiden. Alt, hvad der er bygget på hans ords klippe, vil blive stående. (Mt 7,24).

LITURGISK KALENDER

- TIRSDAG den 25.: Katharina af Alexandria, jomfru, martyr (rød).
 ONSDAG den 26.: Silvester, abbed (hvid).
 TORSDAG den 27.: Søndagens messe (grøn).
 FREDAG den 28.: Søndagens messe (grøn).
 LØRDAG den 29.: Gudsmoders lørdagsmesse (hvid) eller Saturninus, martyr (rød).
 SØNDAG den 30.: 1. SØNDAG I ADVENT (violet).
 MANDAG den 1.: Søndagens messe (violet).
 TIRSDAG den 2.: Bibiana, jomfru, martyr (rød) eller ferialmesse (violet).
 ONSDAG den 3.: FRANS XAVER, bekender, missionernes værnehelgen (hvid).
 TORSDAG den 4.: Petrus Chrysologus, biskop, bekender, kirkelærer (hvid) eller ferialmesse (violet) eller Barbara, jomfru, martyr (rød).
 FREDAG den 5.: Søndagens messe (violet) eller Sabbas, abbed (hvid).
 LØRDAG den 6.: Nikolaus, biskop, bekender (hvid).
 SØNDAG den 7.: 2. SØNDAG I ADVENT (violet).
 MANDAG den 8.: MARIAS UPLETTEDE UNDFANGELSE (hvid).
 TIRSDAG den 9.: Søndagens messe (violet).
 ONSDAG den 10.: Søndagens messe (violet) eller Melchiades, pave, martyr (rød).

Der går en storm over verden og kirken...

Pavens afslutningstale til bispesynoden

Ærværdige brødre,

Som afslutning på denne ekstraordinære synode vil vi gerne sige et par ord til Dem.

Først og fremmest vil vi takke Dem, fordi De er kommet til synoden. Det er en ikke så ringe gave til gavn for det fælles vel i Kirken, at De som er optaget af et tungt og tidsrøvende pastoralt arbejde, kommer og tager del i det indeste og alvorlige arbejde, der udføres i denne forsamling. Vi er glade og taknemmelige for den iver, De viser ved at være til stede, og for Deres samvirken til de alvorlige og nyttige drøftelser her på synoden.

Synodens ekstraordinære karakter

Vi tror, at det blandt andet er blevet belønnet med de broderlige drøftelser, der har fundet sted i disse dage, og den gensidige udveksling af erfaringer angående Deres fælles vanskeligheder og broderlige forhåbninger. Der er ingen tvivl om, at det bliver til gavn for hele Kirken, og den erfaring, vi i denne forbindelse først og fremmest har gjort, er, »hvor godt og hvor lifligt det er, når brødre bor tilsammen« (Salme 133,1).

Vi vil gerne fremhæve denne synodes ekstraordinære karakter, – ekstraordinær, fordi hensigten med den har været at finde frem til forberedende løsninger med hensyn til, hvordan Kirkens ledelse skal udvikle sig i fremtiden, og det vil igen sige at finde frem til, hvordan de kirkeretslige forhold skal fastlægges, som er opstået af to kendsgerninger, der blev draget frem på det 2. Vatikankoncil, nemlig biskoppernes kollegialitet, som blev fremhævet på koncilet, og oprettelsen af bispekonferencer i de forskellige lande og regioner, som blev endnu kraftigere understreget. Denne synodes særlige og dermed begrænsede karakter er i sig selv en bebudelse af, at vi i fremtiden vil blive nødt til at sammenkalde andre – ordinære – synoder, der kan tage sig af de store og brændende spørgsmål i forbindelse med Kirkens liv.

Samtidig føler vi os forpligtet til at forsikre Dem om, at vi – snarere med stor glæde end som en pligt – vil bestrebe os for at tage det største hensyn til Deres »meningstilkendegivelser«, dvs. til de ønsker, som De, ærværdige brødre, har givet udtryk for i morges og videregivet til formændene for synoden. Den kendsgerning, at nogle af Deres ønsker er fremsat »med forbehold«, kræver, at vi undersøge dem nøjere, og resultatet er det vor pligt at overveje i enrum med Kristus i vor samvittigheds inderste og med det ansvar, der påhviler os som øverste hyrde for Guds hellige Kirke. Først da vil vi kunne give udtryk for vor stillingtagen til disse ønsker, – en stillingtagen, som De omgående vil få meddelelse om.

Regelmæssig indkaldelse af bispesynoden

Imidlertid kan vi allerede nu sige, at vi er enige med Dem om, at bispesynoden bør indkaldes regelmæssigt. Synoderne vil i overensstemmelse med, hvad der er fastlagt i statutterne blive indkaldt som ordinære eller ekstraordinære møder, hvilket ikke udelukker, at der, om nødvendigt også kan indkaldes særlige synoder. Og vi er ligeledes enige med Dem i, at det bør være den almindelige regel – medmindre omstændighederne kræver noget andet – at der skal indkaldes til ordinær synode en gang hvert andet år begyndende med i år.

Større virkekraft for synodens sekretariat

Vi kan desuden allerede i dag sige Dem, at vi har til hensigt at give synodens sekretariat større virkekraft, og at vi med dette for øje vil være i højeste grad opmærksomme på de ønsker, Deres forsamling har udtalt om, at et antal biskopper skal være medlemmer af det som repræsentanter for biskopperne i hele verden. Biskoppernes tilstedeværelse vil sikkert være til nytte, og der vil blive truffet særlig bestemmelse om, i hvilken form den skal finde sted. Med dette samme formål for øje vil vi også i højeste grad tage hensyn til Deres øns-

sker om gennem disse biskopper at kunne fremlægge emner, som De anser det for nødvendigt at drøfte på synoden.

Heraf vil De forstå, hvor stor tillid vi har til denne institution, som er fremgået af det 2. Vatikankoncils ånd og lære, og som ikke har til formål at skabe magtkamp eller at lægge vanskeligheder i vejen for et ordnet og effektivt styre i Kirken, men at skabe større kontakt mellem paven og biskopperne, så der bliver større fællesskab og større organisk samarbejde imellem dem.

Yderligere klarlæggelse af subsidiaritetsprincippet

Vi for vor del har i sinde at føre alt dette ud i livet under fuldstændig og helhjertet hensyntagen til biskoppernes pligter og ansvar, både når det drejer sig om den enkelte, og når det drejer sig om kanoniske forsamlinger. Men samtidig vil vi naturligvis på intet tidspunkt fralægge os de pligter og det ansvar, der påhviler os både i kraft af den karisme, der følger med det primat, Kristus selv har overdraget Peter, hvis ringeste, men sande efterfølger vi er, og i kraft ikke så meget af retten som af pligten til trofast at udøve dette primat.

Paven skal være Kirkens hjerte, hvorigennem den kærlighed skal cirkulere, som kommer fra hjertet og går til hjertet. Han skal være brændepunktet for den kærlighed, som tåler alt, og som elsker alle, eftersom Kristus efterlod os Peter som »sin stedfortræder i kærligheden«. Derfor er vi i vort inderste parat til at acceptere enhver berettiget stræben efter større anerkendelse af de lokale kirkers særlige ønsker og kendetegn gennem en rigtigt forstået anvendelse af subsidiaritetsprincippet. Dette princip må ganske vist klarlægges yderligere både i teori og i praksis, men vi accepterer så afgjort det grundlæggende i det. Det må dog ikke forveksles med et krav om »pluralisme«, som kan berøre troen, moralloven eller grundlinierne i sakramenterne, liturgien og kirkeretten, som er bestemt til at bevare den nødvendige enhed i Kirken.

Taknemlighed

Som afslutning på disse dages intense bøn og studium vil vi i denne sammenhæng – og vi er her overbevist om, at vi giver udtryk for Deres egen følelse af taknemmelighed – sende en respektfuld hilsen til alle biskopperne rundt omkring i verden og til hele Kirken, især til præsterne, hvis arbejde er så overordentlig væsentligt for hele det kristne folk, et arbejde, der, skal det tilføjes, så længe det er ihærdigt, trofast og ordnet, er af afgørende betydning for, at Kirken kan overvinde de vanskeligheder, den står over for i den moderne verden, og for stadfæstelsen og udbredelsen af Kristi herredømme i den nulevende generation. Vore højtelskede præster skal vide, at vi i vort inderste forstår dem, elsker dem, støtter dem, velsigner dem og tillidsfuldt forventer, at de skal arbejde ihærdigt med på at forvalte den kristne frøelse. Og vi må heller ikke glemme de mandlige og kvindelige ordensfolk eller dem, der forbereder sig til at vie deres liv til Guds og Kirkens tjeneste, eller de katolske lægfolk, der vidner om og er apostle for Kristi sag.

Fred og velsignelse

Desuden går vore tanker til missionærerne, både de mandlige og de kvindelige, ligesom vi i denne stund, hvor vort hjerte er opfyldt af kærlighed, ikke glemmer vore adskilte brødre i Kristus. Vi håber og beder stadig om, at vi en dag, som måske slet ikke er så fjern, også med dem må få genoprettet et

fuldkomment fællesskab i tro og kærlighed i den ene Kristi Kirke.

Endvidere tænker vi på arbejderne, de unge, de fattige og dem, der lider. Fra synoden skal der fra os gå en venlig hilsen og en velsignelse til alle dem, som vi længes efter at bringe evangeliet. Og samtidig skal vore ønsker om fred i verden gå ud til nær og fjern sammen med vore ønsker om, at vi må blive styrket i vor beslutning om at bevare freden og at fremme den i retfærdighed og gennem en harmonisk vækst i den fælles velfærd.

Roser til pressen

Hermed vil vi slutte i Herrens navn. Men først vil vi offentligt udtrykke vor tak til formandskabet for denne ekstraordinære synode, som i så høj grad har bidraget til, at arbejdet har kunnet skride frem i god ro og orden, samt til sekretariatet og dets flittige medarbejdere. Og vi må sandelig heller ikke glemme et rosende ord til pressetjenesten, der har fungeret som informationsformidling mellem disse lukkede møder og verdensoffentligheden. Dens indsats har i så henseende været uvurderlig.

Vi lykønsker hver eneste af de tilstedeværende, og vi nedkalder Herrens altovervældende nåde, for at han må få den gode sæd, som er blevet sået i disse dage, til at bære frugt. Som et pant på det og som en bekræftelse af alle de tilstedeværendes levende kærlighed og gode vilje meddeler vi dem og de folk, de repræsenterer, den apostoliske velsignelse.

»Vi vil tage det største hensyn til Deres ønsker.«

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21
Kontor i København:
Molestten 11, København SV
Telefon VA 6060
Svendborg-København hver dag
Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester
Maribovvej 139, Nakskov
Telefon 308

Flisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

Fiskehallen

Kæstetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelser ordnes
Reberbangade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Ryø A/S

Ingenlør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-Installationer - El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme - køleanlæg
Vand - Gas - Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Fint arbejde — Tria 6070

rimelig pris

Er De tilfredse med Deres snedker
og møbelpolstrer?

Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Støt vore annoncører!

Fællesskabets ånd og troens holdning

1. Det moderne masse menneske

Det moderne gennemorganiserede teknologiske velfærdssamfund har en iboende og overmådet stærk tendens til at reducere mennesket til masse menneske. Det sker imidlertid kun, fordi mennesket siden renæssancen har revet sig løs fra Gud og nu bygger på sit eget subjektive livsgrundlag, hvilket ifølge Jesu egne ord betyder, at det bygger sit hus på sand: »og regnen styrtede ned, og vandstrømmene kom, og vindene blæste og slog imod det hus, og det faldt, og dets fald var stort« (Matt. 7,24–27).

Romano Guardini har ret, når han i sin bog »Den nyere tids undergang« (Cappelens upopulære skrifter) skriver, at samfundet dæmoniseres, dersom det ikke personaliseres, det vil sige åndeliggøres i fri tilslutning til en fælles sandhedsgrund. Mennesket i det moderne samfund kan kun reddes som ansvarsbevidst person, hvis det bliver inddraget i et livsfællesskab, hvor hver enkelt fyldes med et liv, der har gyldighed for alle, et livsfællesskab, hvor *alle* føler sig ansvarlige for alle og ikke blot for et begrænset udsnit af menneskeheden. Det moderne samfund skriger med andre ord efter Kirken som surdejen.

2. Guds svar

Hvad er det da for et menneskebillede, som Kirken – i samme grad den er trofast mod Guds ord – tegner sig for? Hvordan er det muligt for det enkelte menneske at tjene helheden uden at tromles ned, samtidig med at den enkelte kan nå til personlig udfoldelse, uden at helheden falder fra hinanden? Svaret – Guds svar – har moderne bibelteologer givet os i deres forsøg på at nå frem til en forståelse af, hvad der betinger Gudsfolkets fællesskab, såvel i gamle som i nye pagt. Igennem hele Bibelen går som en rød tråd et ganske bestemt syn på såvel fællesskabet som på det enkelte menneskes forhold til det, et syn, der ganske vist aldrig i åbenbaringshistorien er blevet støbt i et begreb, men som moderne bibelteologer kalder for *den korporative person*. Ud-

trykket er skabt i 1936 af en anglikaner ved navn Wheeler Robinson, der ganske vist lige siden 1911 havde arbejdet med ideen, mens det betydeligste værk om den korporative person blev skrevet i 1958 af en belgisk jesuit ved navn J. de Fraine.

Et konkret eksempel kan hjælpe os til at forstå, hvad man i moderne bibelteologi forstår ved en korporativ person. På vejen til Damaskus med fuld magt i lommen til at fængsle de kristne i denne by, får Paulus pludselig et syn, hvor Jesus siger til ham: »Saul, Saul, hvorfor forfølger du mig?« Paulus har ikke forfulgt Jesus, men Jesus identificerer sig fra sin himmel med sine troende (jfr. Apost.gern. 9,4). Denne identitet mellem Jesus og hans disciple – som Jesus for øvrigt også selv i sit jordelivs dage har understreget med de kendte ord: »Sandelig siger jeg jer, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, har I gjort imod mig« (Matt. 25,40) – er så virkelig, at den omvendte Paulus senere hen i sine mange breve har kunnet skrive, at vi gennem tro og dåb kaldes ind »i Kristus«, det vil sige podes ind på Kristi legeme, som er Kirken (jfr. Efes. 2,13; 1,22–23; Kol. 1,24; Gal. 3,28).

Der er altså en vis identitet mellem Kristus og hans Kirke, en identitet, der ingenlunde medfører, at Kristi individualitet opløses i vor eller vor i hans. Det drejer sig om en identitet, hvor personer som personer forener sig med hinanden, uden at Kirken bliver en anonym usammenhængende masse, fordi Kristus er en *fællesnævner*, der fylder og samler os om sig, så at Kirken bliver en udstråling og derfor en åbenbaring af den herliggjorte Hætte. »Jeg er vintræet, I er grenene,« siger Jesus selv (Joh. 15,5).

Men det er helt præcist, hvad man i dag forstår ved en korporativ person. Ordet *korporativ* kommer af *korporation*, der igen kommer fra det latinske ord *corpus*, der betyder legeme, altså en levende organisme. En korporativ person er en person eller personlighed, der i sig sammenfatter, det vil sige personificerer et stort eller lille fællesskab, –

en person, der fylder og samler et fællesskab om sig, fordi han har fællesskabets ånd i sig og derfor udtrykker dets dybeste væsen.

3. Bibelske eksempler

Udtrykket korporativ person går både på fællesskabet og på dets repræsentant. Hebræeren kunne ikke forestille sig Gudsfolkets fællesskab som en grå masse, lige så lidt som han kunne forestille sig en personlighed, der spiller en afgørende rolle, uden et fællesskab at virke i. Israel stod aldrig for hebræeren som en anonym masse, men var altid personificeret i en eller anden konkret person, enten afdød som f.eks. stamfaderen Jakob, der jo lagde navn til Israel, eller

Vor indsats skal ske i korsets tegn.

levende som f.eks. Moses, kongen eller en profet, eller kommende som f.eks. Menneskesønnen på himlens skyer fra profeten Daniels bog.

Da Gud f.eks. straffer folket med det babyloniske fangenskab, siger salme 89, at David styrtes fra sin trone, bliver udplyndret og berøvet livet, mens han endnu er ung (v. 36-46), skønt David døde gammel og mæt af dage 400 år før. Men slægten efter ham har identificeret sig med ham og kalder sig derfor ved hans navn.

Ordet Adam i 2. skabelsesberetning har kollektiv betydning og betyder menneskeslægt, da der er tænkt på mennesket som art til forskel fra andre levende væsener. Men det vil ikke sige, at det »første« menneske ikke er en enkelt person. »Adam« sagde allerede Søren Kierkegaard – »det er han selv og hans afkom«. Menneskeslægten oprindelse og ældste historie er nemlig skildret i nøje overensstemmelse med det mønster, som den bibelske forfatter bruger i sin beretning om det israelitiske folks oprindelse og ældste historie. Det betyder, at Adam i den bibelske forfatters tanke er en enkelt person, ganske som Abraham, og ligesom det israelitiske folk blev udvalgt i Abraham, således er menneskeslægten blevet skabt og benådet med Guds venskab i Adam. I syndefaldsberetningen vil han derfor også vise, at i det første menneske har alle syndet, er hele slægten blevet skilt fra Gud. Det vil sige, at både Abraham og Adam er enkeltpersoner, der personificerer slægten, – de er altså korporative personer.

4. En for alle og alle for en

Hvad der hidtil er sagt om den korporative person, som den f.eks. udtrykker sig i kong David, Adam, Abraham og Kristus selv, kan imidlertid blive anledning til alvorlige misforståelser, dersom det ikke suppleres af følgende to synspunkter:

For det første nøjes Bibelen ikke med at holde idealistiske personifikationer op for folket som andre popidoler. Gud kalder ikke enkelte til at være korporative personer, mens resten forbliver ansigtsløse mennesker. Ganske vist har enkelte personer større betydning end andre, fordi de suverænt af Gud sættes som korporative personer for Gudsfolket, men kun som *tegn på den ånd*, der bør besjæle hvert enkelt medlem af folket. Selv om ikke alle er korporative personer i teknisk forstand, så bør alle være korporativt engageret, det vil sige ikke blot fornemme de andre i sig, men føle aktivt medansvar for helhedens trivsel og vel.

I den gamle pagt formanedes folket snart i flertal, snart i ental: »Hør Israel, Jahve er *vor* Gud, Jahve den ene-

ste. *Du* skal elske Jahve med hele dit hjerte, *dit* hele sind og al *din* kraft ... *I* må ikke holde *jer* til andre guder ... thi Jahve, *din* Gud er en nidkær Gud ... *I* må ikke friste Jahve, *jeres* Gud« (5. Moseb. 6,5-16). Hermed understreges, at Gudsfolket er et fællesskab af ansvarlige enkeltpersoner ud fra mottoet: en for alle og alle for en.

Kirkens hyrder, der jo som hyrder er korporative personer, kaldes af forfatteren til 1. Peters brev for »forbilleder for hjorden« (5,3), det vil sige som hyrder er de den form, den støbes i, og hermed vil han sige, at hvert enkelt får skal være medbærer af det fælles hyrdekald, nemlig alles omsorg for alle. Gudsfolkets fællesskab er som et orkester, hvor den korporative person fremfor de andre er dirigenten, der personificerer den fælles ånd, som den fremgår af musikken på partituret, det vil sige af Guds åbenbarede ord til os. Men samtlige medlemmer af orkesteret må være korporativt engageret, for at deres indsats kan være et bidrag til helheden og ikke en dissonans i den fælles koncert. Er der ingen dirigent, så opløser musikken sig i de enkelte orkestermedlemmers individuelle rytmer, og spiller blot én i sit eget tempo, har dirigenten svært ved at holde sammen på de andre.

5. Den ensomme trosvandring

For det andet er det en historisk kendsgerning, at den korporative person som fænomen hverken er religiøs i sin oprindelse eller særegen for hebræeren. Den er vokset op af jorden i nomadens stammeliv og er som sådan et sociologisk fænomen, der er fælles for alle semiter. Som nomade stod og faldt ens liv jo med den stamme, man tilhørte, og blev man revet løs fra stammen, havde man næppe chancer for at overleve. Og stammen blev på sin side aldrig oplevet som anonym masse, den var en familie, der personificeredes i stamfaderen.

Jamen hvordan bliver alt dette til åbenbaring for os? Hvad betyder det for os i dag, – vi er jo hverken nomader eller semiter? Det er gået med den korporative person som med så mange andre menneskelige realiteter, Gud har åbenbart sig igennem: den er langsomt i tidens løb – i kraft af Guds handlen med sine udvalgte – blevet forvandlet fra at være et rent sociologisk forhold til at være bærer af en ny og dybere sandhed om forholdet mellem den enkelte og fællesskabet.

Det sande menneskelige og derfor korporative fællesskab følger dog ikke nødvendigvis flertallet, men alene dem eller den, som har fællesskabets ånd, og det vil helt præcist sige Guds Ånd, i sig. Dette er Guds svar til en menneskehed, der vil gøre enten den demokratiske ide

Trosvandringen.

eller diktaturets effektivitet til det livsgrundlag, hvorpå det menneskelige fællesskab skal bygges. Guds Ånd alene er i stand til at hente os ud af den ansigtsløse menneskemasse, ud af flokmentaliteten, partimentaliteten, klassementaliteten, den politiske magtmentalitet, og gøre hver enkelt af os solidarisk med alle andre.

Israels profeter, der jo talte i kraft af Gud Helligånd, skulle sande, at den, der har fællesskabets ånd i sig, det sande fællesskabs ånd, ikke nødvendigvis følges af flertallet, men ofte – alt for ofte – må ud på sin ensomme trosvandring i en dobbelt solidaritet med Gud og den syndige menneskeslægt. Og hvem vil benægte, at Jesus på korsets træ – forstødt af sit folk, forhånet af romerne og tilsyneladende forladt af sin Far i himlen – stod solidarisk med den syndige menneskehed, der havde hængt ham derop. I dette øjeblik af hans for det tvivlende menneske tilsyneladende mislykkede liv var han korporativ person mere end nogen sinde før og fremfor nogen.

Med blikket på den korsfæstede skal vi, der vover at kalde os for kristne, vide, at vor indsats i Kirke og i samfund altid sker i korsets tegn, men det vil jo for den, som tror, sige: livets træ.

Med troen på korset som livets træ skal vi vide os solidariske med verden, – selv når den forkaster os.

Kaare Osorio

Værelse søges

18-årlig kvindelig kursusstuderende søger særskilt beliggende værelse(r) eller lejlighed i København. Kontakt venligst **ROLVSEN**, telefon 70 86 89.

Kirkernes hjælp til Nigeria / Biafra

Det er en hjælpeaktion uden sidestykke i kirkernes historie, der nu på andet år finder sted i Nigeria og Biafra. Specielt har Kirkernes luftbro til Biafra vakt hele verdens opmærksomhed og beundring. Aktionen er ikke mindst bemærkelsesværdig på grund af det enestående samarbejde, der er etableret mellem ikke mindre end 35 kirkelige organisationer i 21 lande. Under navnet *Joint Church Aid* er der bygget et apparat op, hvorunder de forskellige områder af operationen tilrettelægges og gennemføres af såvel katolske som protestantiske kirkeorganisationer. Til dette formål er der ikke oprettet et stort internationalt hovedkontor, men man har i stedet delt koordinationen imellem de respektive hjælpeorganisationer. På den måde er der sparet meget store udgifter, og opgaven er samtidig blevet overkommelig. F. eks. har *Nordchurchaid* i København ansvaret for alt, hvad der har med selve flyvningerne og luftbroen at gøre for de 35 organisationer. De protestantiske kirkers hjælpeorganisationer i Stuttgart koordinerer alle forsyninger til Sao Tome. Det katolske kontor i Genève koordinerer alle informationer og sørger også for løbende kontakt med den internationale presse. Caritas Internationalis i Vatikanet i Rom ordner rejserne for piloterne og de internationale medarbejdere mellem Sao Tome og Europa. Dette samarbejde har foreløbig medført at der er blevet gennemført over 4000 flyvninger, og der flyves 150-200 tons koncentrerede levnedsmidler og medicin ind hver nat fra den vestafrikanske ø, Sao Tome. Forsyningerne sejles til Sao Tome i et omfang af 4-7000 tons om måneden. Mest er der kommet fra Norge, Tyskland og USA, men iøvrigt kommer der forsyninger fra alle de 21 lande, som de 35 hjælpeorganisationer indenfor *Jointchurchaid* hører hjemme i.

Luftbroens forsyninger holder i bogstaveligste forstand liv i 3-4 mill. kvinder og børn i Biafra. De forsyninger, der er fløjet ind om natten bliver blandet med forskellige lokale levnedsmidler, så kosten bliver bedst mulig og får det

nødvendige proteintilskud. Forsyningerne bliver herefter fordelt fra de store centre ud til kvinder og børn i landsbyerne. Transporten og fordelingen foregår under opsyn af kirkernes folk, således at man sikrer sig, at mad og medicin kommer civilbefolkningen til gode. Foruden at bekæmpe sulten og hjælpe de syge, er det lykkedes at undgå, at der er udbrudt store epidemier. Der er 7-8 mill. mennesker spærret inde i Biafra. Af dem har man gennemført, trods store vanskeligheder, at vaccinere $\frac{1}{3}$ imod kopper, og over $\frac{1}{3}$ af børnene er blevet vaccineret imod mæslinger, som er en dødsensfarlig sygdom derude.

Medicinsk hjælp i Nigeria

Medens hjælpen til Biafra må flyves ind, når forsyningerne til kirkernes hjælpehold og klinikker i Nigeria frem med skib og lastvogne. Kampen mod sult og sygdom foregår på begge sider af fronten. Kirkernes humanitære hjælp gen-

nemføres uden hensyn til religion, race og politik.

Med livet som indsats

Det er ingen overdrivelse at sige at hele hjælpeaktionen til Biafra foregår med livet som indsats for de implicerede. Bombemaskiner hænger som en stadig trussel over den interimistiske lufthavn, Uli, i den biafranske jungle og bombninger hører med til dagens og nattens orden. Også de vanskelige indflyvningsforhold i totalt mørke har kostet adskillige flyvebesætninger livet, – indtil den 3. november 1969 har 25 mand sat livet til og 9 transportmaskiner er gået tabt. Og kirkernes medarbejdere i Biafra arbejder under så primitive forhold, at man kun kan beundre at de holder ud og gennemfører deres arbejde. Det er børnene, der holder humøret og arbejdsviljen oppe hos alle, der er beskæftiget dernede. Har man blot een gang overværet en maduddeling blandt de forventnings-

Tusinder og atter tusinder skal hver dag mættes ved hjælp af de forsyninger, der om natten bringes ind i Biafra.

fulde og tillidsfulde børn, der kun har Kirkernes forsyninger at se frem til, takker man Gud for at man har fået lov at være med til at lindre sulten og nøden og beder til at offerviljen i verden udenfor Biafra vil fortsætte.

Giv en giver

Alle de mange kirkeorganisationer har løbende et stort indsamlingsarbejde i gang. Her i landet har Folkekirken Nødhjælp ved adskillige lejligheder med strålende resultater henvendt sig til offentligheden om økonomisk støtte til Nigeria/Biafra-hjælpen. Ikke mindst har Nødhjælpen kunnet glæde sig over de store midler, der er indsamlet gennem alle menigheder – såvel katolske som protestantiske. Og der er netop i disse dage iværksat en ny landsindsamling i Danmark. Under mottoet: *Giv en giver* har Folkekirken Nødhjælp rettet henvendelse til tidligere givere og til en række kirkelige organisationer, ungdomskorps, højskoler o. s. v. og bedt dem skaffe nye faste givere til en fortsættelse af arbejdet for de nødlidende kvinder og børn i Nigeria/Biafra. Ideen i indsamlingen er at formå 30-40.000 personer til at yde faste månedlige bidrag løbende i et år. Det koster 16 kr. om måneden at holde liv i et barn eller en mor, men da det drejer sig om 3-4 millioner, er det betragtelige summer, der bruges hver eneste måned. Alene for den danske del af hjælpeprogrammet drejer det sig om 1 mill. kr. pr. måned. *Giro 23* har store udgifter – måtte den også få store indbetalinger!

Viggo Møllerup
Folkekirken Nødhjælp.

I dette nummer er der indlagt en folder med postkort, på hvilket man kan bestille et giro-hæfte, dersom man ønsker at tegne sig for et fast bidrag i et år.

Andre gaver bedes indsendt på giro 43979 Caritas Danmark

Sct. Annæ rejser

Da vi allerede har mange forespørgsler om Oberammergau-festspillene i 1970, kan vi meddele, at der bliver to 8 dages grupperejser med fly (Oberammergau + Tiz). 28/7 + 29/8. Vi kan også sælge individuelle arrangementer. Er De interesseret, beder vi Dem allerede nu sætte Dem i forbindelse med

lærerinde Annie Rastrup, Hyacintgården 15, 2. th., 2300 København S. Tlf. 58 74 12.

Bliv børnehavelærerinde!

Nordisk Montessori Kursus Statsanerkendt – Statsunderstøttet

Seminarieførstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvej 13. Tlf. Hørlup 7894 - 7842

ALTERLYS

I alle størrelser

og i øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22

GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

OBERAMMERGAU

PASSIONSSPILLENE I 1970

Som et af de få skandinaviske bureauer kan vi tilbyde rejser til Oberammergau, hvor man overværer de berømte passionsspil. Efter spillene køres til Zillertal, hvor vi bor i Zell am Ziller. Afrejse fra maj til september (enkelte afgangse udsolgt). Forlang vort Oberammergau-program.

8 dage med fly fra **kr. 678**

DFR Rejser
DE FORENEDE REJSEBUREAUER

Vester Voldgade 85, 1552 København V
Tlf. (01) 11 95 95

Den nye generalpriorinde, søster Benedicte, er på kort besøg i Danmark, og vi benytter lejligheden til at få en samtale med hende.

– Er det rigtigt, at De er den første ikke-franske generalpriorinde for Sct. Joseph Søstrene?

– Ja, det er rigtigt. Der har hidtil kun været franske generalpriorinder, men vi er blevet os bevidst, at vi er en international kongregation, og derfor var der et stort ønske om at få en søster fra et af de andre lande – og så traf valget altså mig.

– Hvor mange søstre er der i Deres kongregation?

– Vi er godt 4000 søstre, spredt over hele jorden. Ikke mindre end ca. 1.800 har vi i Brasilien, hvor vi har fem såkaldte »provinser«. Vi har søstre i Indien, Pakistan, Madagascar og USA samt i de forskellige lande i Europa. Alle disse lande skal jeg besøge i løbet af den treårige periode, jeg er valgt for.

– De har lige haft generalkapitel. Skete der noget epokegørende der?

– Ja, jeg tror, at man kan sige, at det var et vendepunkt i vor kongregations historie. Det var jo ikke alene et generalkapitel, hvor der skulle vælges ny generalpriorinde og nyt generalkapitel, men det var det specielle generalkapitel, som Kirken har bedt samtlige ordenssamfund om at etablere for at føre vore konstitutioner à jour, altså få Johannes d. XXIII's »aggiornamento« ført ind i vort ordenssamfund. Om dette har sr. Karen Marie skrevet i Katolsk Forum nr. 19. Således er der åbnet mulighed for større kontakt med omverdenen, såvel med hensyn til sognearbejdet som i forholdet til familie og venner. I uddannelsen af de unge søstre bliver der lagt større vægt på en tilbundsående religiøs uddannelse, hvad angår teologi, dogmatik, liturgi, og ligeledes understreges det, at den enkelte søster bør gives mulighed for at få en faglig uddannelse, der svarer til hendes evner og interesser, således at hun kan stå fuldt på højde med sine kolleger, hvor hun end kommer til at arbejde.

Mange muligheder

– Kommer søstrene da til at arbejde andre steder end i klostrene?

– Ja, forsøgsvis vil vi prøve at oprette mindre kommuniteter, hvor søstrene kan leve deres klosterliv i det lille kommunitet, men gå ud som lønnede medarbejdere på andre institutioner end deres egne, det være sig inden for undervisning, sygepleje, sociale opgaver eller hvilke arbejdsområder, der end kan tænkes. Vi er allerede i gang med at udanne unge søstre som fritidspædagoger og børnehavelærere osv., nye områ-

Vendepunkt i Sct. Joseph Søstrenes historie

udtaler sr. Benedicte om det nyligt overståede generalkapitel

der, som samfundets udvikling har medført et behov for.

– Vil det sige, at hvis en ung kvinde, som f.eks. har uddannelse som socialrådgiver eller bibliotekar, søger ind i Deres klostersonsamfund, så kan hun stadig forblive inden for sit faglige arbejdsområde?

– Ja, det vil betyde, at et hvilket som helst fagområde accepteres i klostret, og at der skaffes mulighed for, at vedkommende kan få sin faglige interesse tilfredsstillet gennem en arbejdsindsats der, hvor der måtte være behov for det.

Ordensdragten

– Hvorledes forholder det sig i så fald med ordensdragten?

– Vi finder, at ordensdragten er et middel og ikke et mål i sig selv. Vi har

søgt tilbage til vor oprindelse for 300 år siden, hvor pater Medaille stiftede ordenssamfundet, og vi har konstateret, at han i virkeligheden gav søstrene datidens enkedragt, fordi det var den eneste mulighed for, at en kvinde på den tid kunne færdes frit omkring. Han ønskede, at søstrene skulle kunne færdes ude blandt folket så ubemærket som muligt og udøve deres opgaver der. Det vil sige, at dragten varierede fra egn til egn svarende til de respektive egne enkedragt. Der var altså ikke nogen uniformitet, og den er vi da også gået væk fra på vort generalkapitel og har vedtaget, at søstrene kan antage den dragt, der egner sig til situationen. Hvis det vil være bedst for arbejdet, at hun er i civil, anlægger hun civildragt, og vil det tjene sagen, at hun er i ordensdragt, så bevarer hun en modificeret ordensdragt svarende til det, man allerede for et par år siden bestemte. Ligeledes vil det ofte

Sr. Else Høigren og sr. Benedicte i samtale.

være gavnligt på rejser og ved andre lejligheder at være i civil, idet det ikke er alle steder, søsterdragten er lige velset. Når jeg rejser til Pakistan, vil det f.eks. være bedst at rejse i civildragt.

Missionsstationer

– De nævner Pakistan. Har De missionsstationer ude omkring i verden? Vi er jo vant til blot at tænke på søstrenes institutioner i de allerede katolske lande.

– Ja, det har vi da rigtignok. I Indien har vi ca. 25 stationer, og vi er altså også i Pakistan. Konflikten mellem Indien og Pakistan gjorde, at vore 2 huse i Vestpakistan blev adskilt fra den indiske provins, som de hørte til, de indiske søstre blev hjemsendt, således at der er 12 søstre fra Pakistan tilbage samt en enkelt irsk søster, som har fået lov at blive foreløbig, men som vi regner med må vende tilbage til Europa en skønne dag. Vi har også en mission i Madagascar, hvor vi har et revalideringscenter for polioramte børn, en skole og et juvenat, som vi tænker på at omdanne til en husholdningsskole. Endelig har vi missionsstationer i den nordøstlige del af Brasilien, hvor vore søstre fra det sydlige Brasilien sender 3-4 søstre ad gangen til en enkelt station. Vi har efterhånden en halv snes stationer, hvor søstrene arbejder ude i landsbyerne på lige vilkår med landsbyens befolkning. De fungerer nærmest som diakoner, idet der ikke findes præster i tilstrækkeligt antal i denne del af Brasilien. En søster bliver autoriseret til at holde ordets gudstjeneste, uddele kommunion, døbe og ægtevie, og desuden tager søstrene sig af syge med besøg i hjemmene og ambulatorium, de underviser analfabeter og giver katekismusundervisning. Det er et meget frugtbart arbejde, som er begyndt i de senere år, og som er i rivende udvikling. Også her er der økonomiske problemer, så vi må søge at hjælpe vore brasilianske provinser på dette område.

Fornyelsen

– Hvordan ser De selv på den fornyelse, der er sket gennem Deres generalkapitel?

– Jeg anser den for at være af den allerstørste betydning for vor fremtid. Vi har bestræbt os for at lægge Evangeliet til grund for vore konstitutioner samtidig med, at vi har fordybet os i koncildekreterne og taget hensyn til de nye tanker, der er kommet frem der. Jeg er overbevist om, at hvis vi formår at omsætte disse principper fra vort ge-

neralkapitel i praksis, vil vi stadig have en fremtid, selv om vi sandsynligvis må finde nye veje, gradvis forlade vore store institutioner og snarere leve i små kommuniteter og virke ud fra dem.

– Det vil jo betyde en stor omvæltning for den danske afdeling af Sct. Joseph Søstrene?

– Ja, sandsynligvis. Her i Europa mangler vi jo tilgang af søstre, og såfremt det ikke ændres, vil vi ikke kunne bevare vore store institutioner. Det ser helt anderledes ud i Italien, Brasilien og Amerika, hvor der er stor tilgang til ordenssamfundet, og hvor vi har mange unge søstre. Det er jo et lidt trist billede, når man rejser rundt i Europa og ser, hvor mange ældre søstre vi har i forhold til de unge, skønt vi har så mange arbejdsområder, der giver os mulighed for at gøre en indsats, hvis vi var søstre nok. Men vi håber, at vi blot er nede i en bølgedal, og at vi med den

fornyelse, vi nu indfører, vil kunne bidrage til, at mange unge finder, at deres idealer kan tilfredsstilles ved at tilslutte sig vort ordenssamfund.

Vi overvejer også at etablere såvel et bønscenter i hver region som at knytte en tredje orden til vort ordenssamfund i lighed med, hvad der skete ved vor oprindelige oprettelse, hvor vi havde de såkaldte »agrégées«.

– Hvorlænge bliver De nu her i Danmark?

– Jeg bliver her kun ganske kort tid, en halv snes dage i første omgang, – derefter rejser jeg til Island, Norge og Sverige, hvorefter jeg kommer hjem til Danmark igen et par uger, og så tager jeg til Rom for derefter at tage til Madagascar. Alt det skal jeg nå inden jul, så jeg får travlt.

Vi tager afsked med den travle søster med de bedste ønsker for hendes arbejde fremover.

Broder Nicolaus død i Belgien

Mandag den 27. oktober 1969 døde i klosteret Averbode, Belgien, broder Nicolaus Karel Van Velthoven, 85 år gammel.

Han blev født den 22. oktober 1884 i Gooreind, nord for Antwerpen. Sammen med en ugift søster passede han sin gård, indtil forældrene var døde. Da besluttede den allerede 30-årige Karel Van Velthoven, at træde ind i præmonstratenserabbediet Averbode. Det gjorde han så den 6. december 1914 og fik som klosternavn dagens helgennavn Nicolaus. Den 11. juli 1917 aflagde han sine klosterløfter. Også hans søster var i mellemtiden blevet ordenssøster og aktiv i Kina-missionen, hvor hun blev myrdet.

Broder Nicolaus var en dygtig opsynsmand for klosterets avlsgård indtil 1929, det år, da han blev sendt til Vejle som medhjælper i den katolske præstegård, Sankt Norberts Kirke og især som Mariahospitalets gartner. Han elskede at eksperimentere. Han var en mand, der aldrig kunne blive konservativ, fordi han aldrig syntes, resultatene var gode nok. Han nød faktisk at spille Vor-

herre i sin urtehave. Skulle der tømres, males, mures et eller andet, – han vidste besked. Han kunne blive rød i kammen, hvis man drog i tvivl, at hans arkitektur nu også ville holde stand, men han ejede den henrivende beskedenhed, som Bibelen kalder ydmyghed: han var stolt over det, han kunne, og han bildte sig ikke noget ind. Altid flink og hjælpsom, et af de sjældne mennesker uden fjender. Han var stor. Alt var stort ved ham, hans øren, næse, briller, hans pibe og filthat. Gik han i byen, var han skam en fin herre, langsom, lidt bøjet, en nobel vejlensisk Chamberlain, kendt af alle, på talefod med alle, et stykke spadserende praktisk økumeni. Som Nathanael, en israelit uden svig.

Forulempet af alderens pinagtige skavanker forlod han Vejle kort efter sin 80 års fødselsdag, efter godt 36 års arbejde og slid i kirkens tjeneste. I 1967 fejrede han sit 50-års klosterjubilæum, men tro ikke, han sad med hænderne i skødet! Han puslede igen med klosterhavens blomster indtil det sidste, og Averbodes have er stor og bakket.

Han døde mandag den 27. oktober på hospitalet i Duffel ved Antwerpen. Begravelsen fandt sted fredag den 31. oktober kl. 11 fra klosterkirken i Averbode, hvor abbed Edward Stappers, tidligere sognepræst i Vejle, var hovedcelebrant ved begravelsesliturgien.

Bror Nicolaus vil leve videre i vore tanker som den hengivne og trofaste mand, der tænkte syv gange, før han sagde et ord, men når ordet kom, var det pakket ind i jysk eller flamsk lune, mildnet af det store smil, der røbede hans livsvisdom og godhed.

Willem Wuyls.

Syng Herren en ny sang

Det er en gang for alle slået fast, at ungdommen har behov for en ny liturgisk udtryksform. Hermed være ikke sagt, at jazz- og beatmesser helt skal erstatte de »almindelige« messer, men blot, at vi unge har behov for at udtrykke os i vor egen tids rytme og på en spontan måde opleve det fællesskab, som messen gerne skulle skabe.

Allerede nu finder der regelmæssigt sådanne utraditionelle ungdomsmesser sted, men det er endnu så nyt, at vi står famlende overfor, hvorledes det hele skal udformes.

Som det tidligere er meddelt i »Forum«, afholdes der den første lørdag i hver måned kl. 14.30 i kapellet på Niels Steensens Gymnasium (indgang gennem gården) en utraditionel ungdomsmesse.

Stor tilslutning

Indtil nu har to messer fundet sted; ved den første blev anvendt italiensk beat-musik, komponeret specielt for den slags messer, og temaet var solidaritet, ved den anden messe benyttedes negro spirituals, og temaet var i forbindelse med Allehelgensdag: Hvad betyder helgenerne for os i dag?

Da en af de vigtigste ting ved disse messer er fællesskabet, var man gået

bort fra den traditionelle prædiken til fordel for en dialog mellem præst og menighed. De unge fandt denne dialog-prædiken meget spændende og deltog helt spontant. Efter messen samledes man over en kop te og diskuterede livligt udformningen af næste messe, som finder sted lørdag d. 6. dec. kl. 14.30.

Søndag den 14. december kl. 16,00 afholdes i Sct. Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, en adventsmesse, hvor musikken er hentet fra Marcello Grombini og med danske tekster. Da der til den ungdomsmesse, som fandt sted i foråret i denne kirke, var mødt forbavsende mange op inden for alle aldersgrupper, håber vi på lige så stor tilslutning denne gang. Musik og tekst er tilrettelagt på en sådan måde, at menigheden hele tiden har lejlighed til at deltage aktivt.

For at man ikke skal være helt ukendt med melodierne (som ledsager de faste messeled) er det hensigten at spille det hele igennem, før messen begynder.

Da vi er meget interesseret i at opnå kontakt med unge, som på en eller anden måde kunne tænke sig at bidrage, opfordres man til at møde op ved den faste månedlige ungdomsmesse på Niels Steensens Gymnasium.

Vibeke Thorndahl
og Anne-Grethe Westh Hansen.

Kardinal Königs pressekonference om bispesynoden

Wien – KIPA

Kardinal König har på en pressekonference i Wien givet en positiv bedømmelse af forløbet af den for nylig i Rom afsluttede første ekstraordinære bispesynode. På synoden var der, forsikrede kardinalen, faldet meget betydningsfulde afgørelser med hensyn til samarbejdet mellem paven og biskopperne om Kirkens styrelse. Synodens måske vigtigste beslutning gik ud på, at der skulle oprettes og udstyres et permanent sekretariat for bispesynoden i Rom med biskopper fra hele verden som medlemmer. Sekretariatet skal ikke bare forhandle med kuriekongregationerne på lige fod, men muligvis også have overdraget opgaver, som tidligere er faldet ind under kurien. Princippet med hensyn til biskoppernes kollegiale medansvar i Kirken, som yderligere blev underbygget af synoden, vil, sagde kardinalen, for fremtiden utvivlsomt også sætte sine spor inden for de enkelte bispedømmer.

På spørgsmålet om, hvor meget sandt der var i rygterne om, at bispekonferencernes beslutninger skulle underkastes en slags »forudgående censur« fra de romerske kongregationers side, udtalte kardinalen, at det kunne der ikke være tale om. I lighed med, at synoden havde udtalt sig til fordel for, at pave-stolen før bekendtgørelsen af vigtige bestemmelser skulle rådføre sig med bispekonferencerne, var den også gået ind for, at »kollegialitetsprincippet« omvendt gjorde det ønskværdigt, at bispekonferencerne kontaktede Rom i anliggender, hvor de afgørelser, de traf, ville få indflydelse ud over deres egne kompetenceområder og de lande, de repræsenterede. I hvert fald måtte bispekonferencerne selv tage stilling til, i hvilke tilfælde de skønnede det nødvendigt at tage kontakt med Rom.

Med hensyn til den kendte Marx-ekspert, pater Giuglio Girardis' suspension fra hans undervisningsvirksomhed ved salesianernes universitet i Rom understregede kardinal König, at denne forholdsregel fra ordenens side ikke ville få nogen som helst indflydelse på hans arbejde i det af kardinalen selv ledede sekretariat for de ikke-troende. Pater Girardi skulle for øvrigt efter indbydelse af kardinal König holde foredrag i Wien i foråret 1970.

Boethius Dacus en dansk filosof fra middelalderen

Boethii Daci: Modi significandi sive Quaestiones super Priscianum Maiorem, ed. Jan Pinborg et Heinr. Roos (Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi, Vol. IV, Pars I et II), 410 pag. Havniae 1969.

I filosofihistorier har man indtil nu kun meget sjældent kunnet finde mere end én dansker (Søren Kierkegaard) omtalt, men det arbejde, som i de senere år er blevet gjort med at udgive hidtil upåagtede middelalderhåndskrifter, vil sikkert føre til, at i det mindste endnu én vil blive omtalt i fremtiden. Man har nemlig fundet håndskrifter til en række værker forfattet af danskere fra det 13. århundrede, som havde tilknytning til universitetet i Paris – datidens videnskabelige centrum. I 1950'erne påbegyndte man en udgivelse af alle de bevarede skrifter fra deres hånd. Udgaven udsendes af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, og arbejdet med udgivelsen blev oprindeligt overdraget til dr. A. Otto og dr. H. Roos. Allerede for nogle år siden forelå udgaven af Simon, Johannes og Martinus (på dansk Morten; han var for øvrigt en tid Erik Menveds kansler), og nu er man nået til første bind af den betydeligste af de fire danskere, nemlig Boethius eller på dansk Bo. Dette bind indeholder hans kommentar til den senantikke grammatiker Priscian (6. årh. e. Kr.), og udgaven er besørget af dr. Jan Pinborg og dr. H. Roos. Ligesom de foregående bind i serien opfylder det foreliggende i høj grad de krav, som må stilles til en moderne videnskabelig udgave, og på nogle punkter er teksten endog endnu bedre opstillet end i de tidligere bind.

Aristoteles

Desværre ved man uhyre lidt om Boethius' liv, så lidt at det en tid var den almindelige opfattelse, at han var svensker, men den teori er nu forladt. Man ved hverken, hvor eller hvornår han er født eller død. Han har vistnok aldrig virket i Danmark, men som nævnt ved universitetet i Paris, hvorfra han var magister artium. En af de få begivenheder som han kan forbindes med, er en fordømmelse udstedt af biskoppen af Paris i 1277 først og fremmest mod den anskuelse, at én ting kan være sand inden for teologien og det modsatte inden for filosofien. Fordømmelsen var rettet mod de såkaldte »averroister«, dvs. dem som tilsluttede sig den arabi-

ske filosof Averroes' (Ibn Rushd) udlægning af Aristoteles. Til dem hørte Boethius. Et stort problem for disse mennesker var, at Aristoteles hævder, at det kan bevise ad filosofisk vej, at verden altid har eksisteret. Da Aristoteles inden for filosofien var en autoritet, som man kun vanskeligt kunne gå imod, blev det et problem, hvorledes man både kunne opretholde hans lære om verden som uskabt og den kristne lære om skabelsen. Boethius forfattede herom et skrift med titlen »Verdens evighed«, som for nogle år siden blev udgivet uden for denne serie af Géza Sajó. Det diskuteres for tiden, hvad hans løsning egentlig går ud på – man har hidtil manglet den nødvendige baggrund til at forstå den – men det er i hvert fald klart, at han ikke uden videre gik ind for den løsning med to sandheder, som biskoppen af Paris fordømte.

I det nu udkomne skrift fremstiller Boethius sin sprogteori. Det er ikke muligt her at forsøge at gengive den, men det kan nævnes, at den retning, som han tilslutter sig, har det til fælles med moderne teorier, at man først og fremmest interesserer sig for konstruktionsmulighederne (syntaksen), og at overvejelserne ofte behandler problemer af logisk art.

Der ligger endnu en del skrifter af Boethius og venter på udgivelse, og selv om arbejdet med nogle af dem er påbegyndt, vil det nok vare en tid endnu, før de kan udkomme. Det drejer sig hovedsageligt om kommentarer til Aristoteles. Et mindre skrift »Det højeste gode« er udgivet af Martin Grabmann for en del år siden i anden forbindelse. Alle skrifterne er af overvejende filosofisk indhold. Noget egentligt teologisk værk synes Boethius ikke at have skrevet.

N. J. Green-Pedersen

Diakonien i Kirkens historie

På J. Frimodts forlag har præst ved Den danske Diakonissestiftelse, Elith Olesen, udgivet en interessant bog om diakonien i kirkens historie.

Forfatteren gennemgår på godt 200 sider diakoniens udvikling gennem de forskellige historiske epoker lige fra »Profetisk storhedstid i Israel« ca. 750–ca. 500 f. Kr. over »Aposteltiden« og »Oldkirken« frem til »Velfærdsstat« fra ca. 1950.

Selv om emnet ikke er behandlet udtømmende, ligger der dog et meget dybtgående studium forud for udgivelsen. Derom vidner bl.a. en meget omfattende litteraturliste, der er praktisk

opdelt med henvisninger til de enkelte historiske epoker. Blandt litteraturhenvisningerne finder man Peter Schindlers bøger »De apostoliske Fædre«, »Den hellige Benedikt af Nurcia's Munkeregul« samt »Vesterledens Munkevæsen«. Desuden er pave Leo XXIII's rundskrivelse »Rerum Novarum« og Pius XI's »Quadragesimo Anno« taget med i listen.

Bogen, der er tænkt anvendt som lærebog ved de protestantiske diakonskoler og diakonissehuse, er skrevet meget objektivt og der lægges ikke skjul på den katolske kirkes betydningsfulde diakoni. Som eksempel herpå nævner forfatteren Vincent de Paul, der, som han skriver, »er et af de store navne i den kristelige filantropis historie«.

Ingen katolske institutioner nævnes

Efter den historiske redegørelse følger et afsnit »Danske diakoniinstitutioner«. Ganske vist siger forfatteren i indledningen, at langfra alle er medtaget, men alligevel må det beklages, at ikke én katolsk institution er taget med. Oven i købet har flere af vore egne institutioner et nært samarbejde med tilsvarende folkekirkelige. Her skal blot nævnes »Caritas«, der arbejder sammen med »Den danske Folkekirkes Nødhjælp«. Caritas er i øvrigt omtalt som tysk og senere international organisation side 145. Vi har da også »Katolske Menighedsplejer« og en række andre institutioner med diakoni som hovedopgave.

Ganske vist har vore institutioner ikke samme størrelse som de folkekirkelige, men de er der og hører med til området. Ikke mindst da bogen skal være en lærebog, er det da af betydning, at eleverne i vore »økumeniske« tider også får at vide, at der på katolsk grund findes tilsvarende institutioner. »Frelsens Hær«, der ganske vist er en stor institution, men næppe kan kaldes folkekirkelig, findes også omtalt.

Endelig savnes en omtale af præstedatteren Inger Bondo, »Mor Inger«. Hendes kristeligt-sociale arbejde blandt ensomme og hjemløse mænd på Københavns Vesterbro fortjener i højeste grad en omtale (Carl Stuhr har på Kristeligt Dagblads forlag fået udgivet en lille bog om hende). Ganske vist hører dette foretagende ikke til de nu eksisterende (Inger Bondo døde 27. september 1967), men denne enlige kvindes uselviske arbejde for de ringeste i samfundet burde kendes af dem, der uddanner sig til diakoner.

Elith Olesen:

(Diakonien i kirkens tjeneste.

260 sider. J. Frimodts forlag, 1969)

B.H.

Skt. Knuds Skoles elevforening stiftet

Da Skt. Knuds Skole i januar måned fejrede sit 100-års jubilæum, bl. a. med en stor fest for de gamle elever, i hvilken omkring 300 deltog, blev der på festaftenen, der fandt sted i Ingeniørhuset, af en af de gamle elever stillet forslag om at stifte en elevforening. Forslaget fik stormende tilslutning, og komiteen, der havde haft med jubilæumsfestlighederne at gøre, blev anmodet om, at påtage sig de praktiske foranstaltninger, der gik forud for en sådan stiftelse, og derpå indkalde til et stiftende møde, eventuelt som generalforsamling.

Dette møde fandt sted tirsdag den 30. september i Skt. Knuds Skoles blå sal og havde samlet en del gamle elever. Mange havde meddelt, at de ikke kunne komme, men bad om at blive orienteret, når der forelå noget konkret.

Skolebestyrer, pater A. Dekkers bød velkommen, og mødet konstitueredes straks som generalforsamling med Alf Simonsen som dirigent. Otto Kluge forelagde udkast til foreningslove, som udvalget havde udarbejdet. Der blev spurgt, om det i det hele taget var nødvendigt med love, da det jo var en rent kammeratlig sammenslutning, men resultatet blev dog, at man vedtog et meget enkelt sæt love.

Foreningens formål er at skabe kontakt mellem skole og gamle elever samt mellem eleverne indbyrdes. Enhver tidligere elev kan blive medlem, og skolens lærere kan ikke blive medlemmer, medmindre de selv er gamle elever, men de skal indbydes til foreningens sammenkomster.

Det vedtoges at holde to normale sammenkomster årligt, en generalforsamling omkring 19. januar, Skt. Knuds fest, og umiddelbart efter afsluttet eksamen, hvortil de elever, der forlader skolen, skal indbydes.

Til foreningens første formand valgtes Otto Kluge (afgangsår 1925) og som øvrige bestyrelsesmedlemmer Rudolf Hansen (1924), Kjeld Melskens (1945), Paul Winkel (1945) og Hans-Jørgen Jensen (1967).

Efter generalforsamlingen gav pater Dekkers en oversigt over den nærmeste fremtids katolske skoleproblemer.

Catholica

Det tredje nummer af »Catholica« for i år indeholder en række interessante artikler.

I anledning af 300 året for den store danske anatom Jacob Winsløw's fødsel, holdt pater Gustav Scherz, C. ss. R., et foredrag om hans konversion i 1699. Det skete på et møde i det gamle kirurgiske akademi i Bredgade, og foruden pater Scherz talte professor, dr. med. V. Møller-Christensen og professor dr. med. E. Andreasen.

Pater Scherz erhvervede som bekendt den filosofiske doktorgrad på en afhandling om Niels Stensen, og havde under dette arbejde også beskæftiget sig med Winsløw, der havde valgt Niels Stensen som sit forbillede. Foredraget gengives her.

En tale til kardinalkollegiet den 23. juni i år af pave Paul VI om »De farlige tendenser i Kirken« er oversat af L. B. Fabricius efter »L'Osservatore Romano« og »The Irish Catholic«. Paven omtaler her farerne, der truer Kirken, og nævner bl. a. den forringede sans for læremæssig rettroenhed samt den udbredte mangel på tillid til det hierarkiske embede.

»Dialog med ikke-troende«, udfærdiget af sekretariatet for ikke-troende den 28. august 1968 bringes i norsk oversættelse ved Trygve Andersen.

Lysets skarpe sind af nåde

»En ny dags lysende svar.«
Digte og salmer af Johs. Kirkegaard.
Arne Frost-Hansens forlag.
Pris 19,15 kr. incl. moms.

Dem, der fulgte opfordringen i Katolsk Ugeblad sidste advent til at læse digtsamlingen »Kæntrede øjeblikke« af Johs. Kirkegaard, vil det uden tvivl glæde at høre, at der igen foreligger en digtsamling af samme forfatter. Tager vi et overblik over Johs. Kirkegaards forfatterskab, vil vi bemærke, at han havde en rig produktiv periode i slutningen af halvtredserne, hvorefter der indtræder en halv snes års stilstand i udgivelserne indtil slutningen af tredserne, hvis vi undtager interviewsamlingen »Digterne og kirken« fra 1964, som trods sin meget oplysende konfrontation af nutidige danske digtere med kirken dog mere er

Flemming Kieler skriver om »Ulmerbetænkningen«. Et stort antal læger i Vesttyskland enedes i Ulm (deraf navnet) om en udtalelse, der blev sendt til sundhedsministeriet. I denne tales imod en offentlig propaganda for fødselsbegrænsning og anvendelse af præventive midler, idet lægegeringen løsriver fra dens etiske grundlag og tvinges til at tilsidette respekten for mennesket og bryde deres hippokratiske ed.

Ulmerbetænkningens formål var at åbne en debat, også uden for Vesttysklands grænser, således at man i det offentlige liv kunne blive opmærksom på, at talrige læger følte deres arbejde degraderet på en sådan måde, at det kaldte pinlige erindringer frem fra Hitlertiden. Bortset fra de katolske lægers gentagne henvendelser til folkettingen har de danske læger ikke formået at danne nogen front til værn for den lægeetiske tradition.

Otto af Habsburgs foredrag for Europabevægelsen i Danmark og Academicum Catholicum den 12. marts 1968 om »Europas Fremtid« bliver gengivet her.

Hans Rütting skriver om »På vej mod et nyt livssyn«, hvor biologi, teologi og poesi er i samtale. I en længere udredning kommer han til den konklusion, at en teolog atter kan sige, at »myten er troens øje«, en biolog, at »universets orden er af sakral karakter«, og at digtrens verdenssyn er »mimesis og imitatio Christi«.

Som sædvanlig slutter hæftet med Miscellanea og anmeldelser.

B. H.

en formidling af andres end egne tanker. Sammenligner man digtsamlingerne fra de to perioder, får man indtryk af, at den mellemliggende tid har været prøveselsfyldte overgangsår, der har forvandlet den æstetiske naturlyriker fra første periode til en udpræget religiøs digter. Ikke mindst i »Kæntrede øjeblikke« mærkes dette intenst, mens den nu udkomne samling digte og salmer med selve sin titel lader ane, at »kænttringen ikke førte til undergang«, men »alting vendte sig igen imod sit udgangspunkt«, som det siges i samlingens første digt. Langsomt bliver »udgangspunktet« oprindelsen til »en ny dags lysende svar« (digtsamlingens titel), som i de følgende digte træder stadig klarere frem for »vort spørgende indre«, indtil »landskabet« ligger »velsignet af sol« foran os.

At denne forløsning ikke blot er en digterisk illusion, men en virkelig liv-givning, vidner sidste afsnit med salmedigtningen klart om. Vi finder her nogle nye salmer, som man ikke mindst i en tid, hvor der tales meget om, at kirkens udtryksmåde ikke bliver forstået, må gribe med spænding. Hvorvidt disse salmer råder bod på denne vanskelighed, må den enkelte læser selv afgøre. Efter min fornemmelse er der gode ansatser til en tidsnær salmedigtning i et par af dem, mens de andre med hensyn til forståelsesproblemet næppe vil være nogen gevinst fremfor salmebogens.

Det ændrer jo imidlertid ikke noget ved deres indholdsmæssige lødighed eller digteriske kvalitet, hvorfor hele samlingen af digte og salmer kun kan blive en berigende læsning i advents- og juletidens »lys af ny begyndelse«.

Ernst W. Pedersen.

AC & BIFROST

HVAD SKAL VI MED EN KRISTELIG PRESSE?

Debatmøde i Bifrost tirsdag den 2. december kl. 19.30 i den store sal, Jagtvej 183 B.

Efter synodens heftige debat i august og inden Pastoralrådet i foråret skal tage stilling, afholder Bifrost et møde om presseproblemer. For at få den bredest mulige saglige baggrund for en bedømmelse af problemerne, er der inviteret fire indledere: pater H. Roos (ansvarshavende redaktør for Katolsk Forum), journalist Ole Andreasson (Kristeligt Dagblad), Ketty Røper (Kirkens Verden) og Jens Oluf Lund (Radioen). De vil i korte oplæg bl.a. beskæftige sig med eksistensberettigelse og målsætning.

I begyndelsen af oktober afgav presseudvalget betænkning om »bladdøden og ytringsfriheden«, og med de tilskudsforslag der er fremme, er det værd at afklare sin stilling til, om de kristne stadig skal arbejde hver for sig, om redaktionel uafhængighed og eventuel frihed overfor kirkens lære.

Mødet er offentligt. Entre kr. 3,-.

MIDDELALDER- OG RENÆSSANCEMUSIK I DEN HELLIGE FAMILIE'S KIRKE VED NORDVANGGÅRD

Academicum Catholicum indbyder alle interesserede til en sjælden og usædvanlig koncert *fredag den 12. december kl. 20.00* i Den Hellige Familie's Kirke i Bistrup. Et ungt ensemble »Camerata Hafniensis« spiller musik fra middelalderen og renæssancen. Musikken fremføres på de instrumenter, som man dengang anvendte: blokfløjte, krumhorn,

zink, basun, sækkepibe, pommere, dulcianer, gambler, fidel, lut og slagtøj. En smuk introduktion til advents- og jule-tiden, og kirken vil i samme anledning være smykket med levende lys.

Efter koncerten er der selskabeligt samvær i Nordvanggårds dagligstue, hvor dr. phil. H. Roos holder adventstale og søstre serverer kaffe/te med brød (kr. 2.50 pro persona). Aftenen slutter med komplet i kirken.«

ORIENTERING FRA ANSGARSTIFTELSENS FORRETNINGSUDVALG OM SAGER BEHANDLET PÅ MØDER DEN 13. SEPT. OG 17. OKT. 1969

Pastoraternes budgetter for 69/70 blev behandlet, og det blev vedtaget, at der kun ydes tilskud efter begrundet ansøgning i forbindelse med hver enkelt udbetaling.

Der blev truffet beslutning om fremover også at betale ATP-bidrag for ordenspræster i sognearbejde. Hidtil har Ansgarstiftelsen kun betalt ATP-bidrag for verdenspræster.

Skt. Nikolaj Skoles (Esbjerg) udbygningsplaner blev drøftet, og det blev vedtaget at nedsætte et udvalg med det formål at gennemgå planerne med skolens bestyrelse og menighedsrådet for at tilvejebringe det bedst mulige grundlag for de videre dispositioner.

Salget af *feriehuset Klitborg* udsættes til 1. november 1970, bl. a. fordi forskellige kredse har udtrykt ønske om at udnytte feriehuset i sommeren og efteråret 1970. Beslutningen berører således ikke det principielle sigte at få saneret feriehusene og etableret feriecentre i et omfang og en udformning, der på en driftsøkonomisk måde imødekommer behovet for børnelejligheder, mødrelejligheder, familielejligheder, ungdomslejligheder o. s. v. Det blev overladt fru Bente Nygaard-Hansen (tlf. PA 6936) at forestå udlejning m. v.

I forbindelse med afholdelsen af stiftsrådets 2. ordinære møde 69/70 søndag den 23. november i Århus blev spørgsmålet om *kirkebidragsordningens fordelingsprocent*, det vil sige fordelingen af kirkebidragene mellem sogne og stift, drøftet. Det blev overladt stiftsrådets formandskab at udarbejde det nødvendige materiale, således at stiftsrådet bliver i stand til at træffe beslutning om fordelingen af kirkebidragene.

Balancen pr. 30. september 1969 blev gennemgået, og herunder blev kirkebidragsordningens resultater i indværende år indgående drøftet, idet der tilsyneladende er tale om en nedgang i det indbetalte kirkebidragsbeløb i forhold til samme periode sidste år. Det blev overladt stiftsrådets formandskab at bear-

bejde det foreliggende talmateriale og forelægge det til drøftelse på stiftsrådets møde.

Der blev godkendt ansøgning fra *Herlev* og *Silkeborg* om optagelse af lån i forbindelse med henholdsvis tilbygning og istandsættelse. Fra *Skt. Therese Kirke* på Bernstorffsvej i København forelå en ansøgning om tilladelse til at anvende et beløb til istandsættelse af kirken indvendig. Da det var forudsat, at Ansgarstiftelsen skulle tilvejebringe ca. $\frac{2}{3}$ af beløbet, mente man – i den nuværende økonomiske situation – ikke at kunne imødekomme ansøgningen, men henviste sognet til at fremskaffe det manglende beløb ved afholdelse af bazar, indsamling eller lignende.

En ansøgning fra *Birkerød* om afholdelse af udgifter til flytning af alter blev imødekommet, idet sognet er i stand til at finansiere udgiften uden at belaste driftsregnskabet.

Ansøgninger fra *Ringsted*, *Sønderborg* og *Tønder* om driftstilskud blev godkendt.

Følgende sager under løbende behandling blev drøftet:

Salg af ubebyggede grunde i Ballerup og Glostrup. Det blev vedtaget at drøfte spørgsmålet med de respektive menighedsråd, før der træffes dispositioner.

En rapport fra *lejrudvalget* – dvs. det udvalg, der undersøger behovet for lejre af forskellig art – blev gennemgået.

Foranlediget af en henvendelse fra *Kristeligt Dagblad* om etablering af et samarbejde blev der nedsat et udvalg, som skal undersøge mulighederne herfor. B. O.

Nyt fra gennemførelseskommissionen

Fortsat fra side 3.

til det arbejder, der allerede lokalt eksisterer, men det er samtidig en understregning af kommissionens ønske om at gøre sit arbejde i kommunikation med så mange som muligt. Derfor gentager man også opfordringen til, at katolikker, som har noget på hjerte angående den praktiske gennemførelse af den nye struktur, sætter sig i forbindelse med kommissionen og dermed er med til at bygge kirken demokratisk op. Som det har været sagt i forbindelse med synoden og kommissionens arbejde: I kirken skal vi have demokrati, men vel at mærke det demokrati, som flyder af kirkens væsen, og som man kunne kalde for »kollegialitetsdemokratiet« eller »kommunikationsdemokratiet« – indtil en kvik ordmand en dag hjælper os alle til nogle gode og enkle danske ord om disse realiteter, som vi godt nok alle forstår noget ved, men som er så svære at få sagt – uden at blive misforstået ...

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eftf.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester

Løbæk 47, Holbæk

Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-Installationer

Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

Lidt om liturgiske u

Af pastor J. Halatyn

»Herren være med jeres ånder!« – »Og med din ånd!«

Nej, sådan tiltaler præsten dog ikke menigheden i kirken, men svaret »og med din ånd« forudsætter egentlig, at han gjorde det. Det synes vi alligevel er for slemt. Hvorfor? Er svaret ikke lige så slemt? Det har vi bare vænnet os til, så vi ikke tænker over det latterlige i det. Skulle vi nu i vore dage finde ud af en passende hilsen mellem præst og menighed, ville ingen finde på den, vi bruger nu. Ordet ånd kan også bruges i nedsættende betydning, som når unge mennesker gør nar af messesvaret og siger: »Og med dig, din ånd!« Eller når de vil udtrykke, at noget er ånds- svagt og siger: »Æv, sikke da åndet!« Hvis det endelig skulle være, ville ordet sjæl i denne forbindelse ikke være så slemt, men dog slemt nok til, at vi heller ikke kunne finde på at bruge det.

Når præsten siger: »Herren være med jer!«, måtte det naturlige svar vel være: »Og med dig!« Hvorfor må man ikke tiltale præsten sådan? Er han måske mere »åndet« end andre? Eller er det udtryk for den samme respekt, som fik mennesker til at sige noget til andre mennesker, som vi nu efterhånden synes lyder latterligt, f.eks. Deres Nåde, Deres Velærværdighed, Deres Excellence, Deres osv. Efter min mening kan respekten lige så godt bevares uden disse former og sikkert bedre i vor moderne tid.

Uforståeligt sprog

I hvert fald er det sikkert, at vi stadig lider under den gamle dualismes skavanker, nemlig at det kun er sjælen, ånden, der er noget værd i mennesket, og at legemet er af det onde. Det kender vi fra mange liturgiske bønner, og vi kender det blandt andet fra udtryk som: Menigheden består af så og så mange *sjæle*.

I denne forbindelse er det helt befrørende at høre om præsten, der blev spurgt, hvor mange sjæle, menigheden talte, og som herpå svarede, at han ikke var i stand til at sige, hvor mange sjæle der var, men det var straks meget lettere at finde ud af, hvor mange kroppe, der var. Ordet »krop« turde man næppe

bruge; det lød lidt for meget af – ja af krop; så gik det bedre med ordet »legeme«, – det lød mere »ophøjet«. Heldigvis er vi nu kommet så langt, at vi taler om *mennesker*, som vi ser som en enhed, en helhed, med personligheden som bærende faktor. Da vi på synoden sagde nej til at have fælles formulering af Fader- og trosbekendelsen med de andre trossamfund, var det ikke, fordi vi ikke ville, tværtimod, for det ville vi gerne, men det var, fordi vi syntes, formuleringerne ikke kunne bruges; sproget var forældet og uforståeligt for nutidige mennesker, og nok vil vi være økumeniske, men ikke for enhver pris. Havde vi sagt ja, ville resultatet sikkert blive, at både vi og vore kristne medbrødre i endnu en generation måtte bruge samme ordlyd som nu, og det ønskede vi ikke, hverken for os selv eller de andre. Det er rigtig forstået økumeni, når vi på denne måde er med til at skubbe til de andres bestræbelser for at få noget bedre, og vi havde gjort dem en bjørnetjæ- neste, hvis vi havde sagt ja.

Af pastorale og økumeniske grunde

Når jeg skriver dette, er det, fordi jeg gerne vil skubbe lidt til alle vore katolikker (og for den sags skyld også til alle andre), som kan hjælpe med til at vi får en gudstjeneste, en messe, som både vi selv og andre kan være bekendt. Alle må være interesseret i, at det er virkelig kvalitet, vi kan byde vore mennesker, både hvad indhold og udtryksformer angår.

Vi må gøre det af pastorale grunde og af økumeniske grunde.

Af pastorale grunde, for folk nu om stunder har mere kritisk sans – også for, hvad der er kvalitet, end de havde tidligere, og vi kan støde folk bort ved at bruge udtryksformer, som virker frastødende, ja latterlige.

Af økumeniske grunde, for det viser sig, at folkekirken og de andre trossamfund har sværere ved at bryde med forældede former, end vi har. Og når vi kan vise dem, hvordan det *også* kan gøres, vil det måske blive lettere for dem at forny sig.

Nu får vi en ny form for vor katolske messe. Synoden har lagt op til al-

Bendt Gravgaard

Isenkram en gros
Hobro - Tlf. (08) 52 15 44

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Lev. til de katolske Institutioner

Svendborg Ligklistemagasin

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestrøde 10, Svendborg
Telefon 21 02 84

Kulkranen Svendborg A/S

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik

»Balancen«

v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 19 20

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Aarhus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77
Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Aarhus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselkontor i banegårdshallen.

Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

**Sparekassen for Lyngby og Omegn
— Bikuben**

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24
Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Oliefyring

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab
Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.
Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4
København V
Telefon 14 12 54

Oliefy

Centralvarme

Brændselolie

Cinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383
Rødovre
Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroinstallatør
Smallegade 4, København F.
Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Blikkenslagermestre
Dybbølsgade 17,
København V.
Telefon Vester 7001 og 6581

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvvej 13, Charlottenlund
Telefon Ordrup 5722 og 6550

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Telefon 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraf - Varme

vorligt at gøre noget for en virkelig fornyelse af vor liturgi. Var det så ikke på sin plads, at vi nu prøvede at gøre noget ved det? Er der noget, vi mener, kunne være bedre, så må det være naturligt, at vi giver udtryk for det. Alle forslag og indfald kan ikke være lige gode. Det gør heller ikke noget. Det vigtigste er, at der bliver gjort noget, og at vi selv yder noget og ikke bare kommer med kritik bagefter.

Rent praktisk kunne jeg f. eks. foreslå, at menighedens svar på præstens hilsen: »Herren være med jer« skulle lyde således: »Og Herren være med dig«, eller »Herren være også med dig« eller noget i den retning. Hvem kommer med bedre forslag?

Forslag til ændringer

Jeg kunne f. eks. også foreslå et par andre ændringer. I præfationen før 2. nadverbøn står der: Ham sendte du os til Frelser og Forløser. Denne sætning er uheldig. Den skulle bl. a. gerne begynde med »Han«. Det ville falde mere i tråd med de andre sætninger lige før og efter, så jeg foreslår: Han blev af dig sendt til os som Frelser og Forløser (Forsoner).

I samme nadverbøn står der lige efter forvandlingen: Derfor fejrer vi, Fader, mindet om *hans* død . . . Dette ville lyde bedre – ligesom i 3. nadverbøn – hvis det blev til: Således fejrer vi, himmelske Fader, mindet om *din* Søns død . . . Tiltalen »Fader« alene synes jeg er uheldig og »således« synes jeg er bedre end »derfor«.

Og sådan er der mange andre ting, man kunne tænke sig anderledes – og helst bedre.

Min opfordring lyder derfor indtrængende til alle: Nu er tiden inde til at vi selv kan være med til at skabe en liturgi, vi i fremtiden skal bruge. Den skulle gerne blive til Guds større ære og forherligelse og således, at både vi selv og andre kan få større glæde og gavn af den. Skriv til en af oversættelseskommissionens medlemmer, hvad De kunne tænke Dem bedre. Her er et par af navnene: pastor B. Højbo, pastor Simonen, pater Irenæus.

J. Halatyn.

Der er altid
noget af interesse
i Katolsk Forum

Autoriteten i Kirken

Fortsat fra side 5

rer resultaterne af deres arbejde ud i livet, især på de punkter, hvor der er fuld enighed imellem dem.

Jeg kan ikke forestille mig, at det skulle være helt til nar, at paven lader os komme til Rom. Da det jo står fast, at det er ham, der har sammenkaldt synoden, må jeg også være fair nok til at tro på, at han mener det ærligt, og da jeg tror det, går jeg også ud fra, at de afgørelser, vi træffer, får indflydelse på Kirkens liv.

Derfor vil jeg gerne undgå de juridiske udtryk »rådgivende« og »beslutningsdygtig«. De betyder ikke noget for mig. Det, jeg ønsker, er, at man tager os alvorligt, og at det, biskopperne kommer overens om, bliver betragtet som et tegn på Åndens virke i Kirken.

– Til den ekstraordinære synode er som bekendt kun formændene for bispekonferencerne indbudt. Risikerer man ikke, som Hans Küng for nylig påpegede det, at forholdet mellem parterne bliver lidt ulige?

– Jeg håber, at i hvert fald størstedelen af formændene for bispekonferencerne vil bringe deres bispekollegers synspunkter videre. Det stoler jeg mere på end Hans Küng, der reagerer som teolog, og som derfor sikkert med god grund nærer en sådan frygt. Men hvis formændene har rådført sig med deres kolleger, og hvis de, hvad jeg håber, ærligt fremsøger deres synspunkter, selv om de måske selv er tøvende eller direkte reaktionært indstillet over for dem, tror jeg, at mange vil blive overraskede over den vending, synoden kan tage.

– Er De personligt fortrøstningsfuld med hensyn til udfaldet af synodens arbejde?

– Jeg vil sige det sådan, at jeg nærer et forsigtigt håb, men at jeg på den anden side også er ængstelig og tøvende. Jeg er ikke bare en glad optimist. Hvis det ikke lykkes os, jeg vil ikke sige at fastlægge strukturer, men dog i hvert fald at give et levende billede af, hvordan kollegialiteten skal fungere, og hvis det ikke lykkes os at overbevise dem, der på en eller anden måde har myndighed i Kirken, om at denne kollegialitet er ønskelig og gennemførlig, at kongregationerne er til for at tjene hele Kirken, og at eksperterne i en kongregation er til for at gennemføre de ting, der bestemmes af paven og biskopperne i fællesskab, ja, så er jeg bange for, at synoden gør mere skade end gavn. Men

trods alt er jeg tillidsfuld, forsigtigt tillidsfuld.

Der er nemlig ikke nogen mennesker af ond vilje. Man kan opfatte Kirken forskelligt. Men ved at drøfte tingene og lytte til de forskellige argumenter kommer vi til noget mere solidt og velunderbygget end det, vi har nu, og så vil den kollegialitet, som med så store forhåbninger er blevet forkyndt for hele verden, endelig kunne gennemføres og praktiseres i langt større omfang, end det for øjeblikket er tilfældet.

Et skema, der skal væltes?

– Man har allerede fra forskellig side kritiseret og gjort ophævelser over det forberedende skema for synoden. En af Deres bispekolleger har over for mig udtalt, at det efter hans mening betegner et tilbageskridt i forhold til det 2. Vatikanconcil. Et De enig i denne temmelig strenge bedømmelse af det?

– Hvis jeg tog skemaet alt for alvorligt, ville jeg være det, men jeg synes ikke, det er så slemt, for skemaet er jo bare en samling forslag og synspunkter, der er fremsendt af bispekonferencerne over hele verden.

Men jeg har indtryk af, at man kun har taget med, hvad man selv ønskede. Jeg er sikker på, at der er fremsat andre forslag, som der ikke er taget hensyn til, men det betyder ikke, at de ikke kommer frem. I hvert fald er der intet, der forhindrer os i at vende tilbage til disse synspunkter og sige vores mening om de enkelte forslag. Skemaet er kun et redskab og et udgangspunkt...

– Det er et skema, der skal væltes, eller hvad?

– Ja, det skal det! Vi har absolut ret til at sætte os op imod visse ting. Der er ting i skemaet, som jeg ikke kan gå med til, og det er, at man af bispekonferencernes forslag først og fremmest har bevaret det, der går i retning af en streng og stram ledelse af Kirken. Jeg er nemlig sikker på, at adskillige af bispekonferencerne har skrevet det modsatte. Og naturligvis vil det blive taget op på synoden.

– Hvordan virker denne sætning fra skemaet på Dem: »For at Kirkens enhed skal forblive intakt, er det rigtigst, at bispekonferencerne, før de udsender bestemmelser i vigtige anliggender, i god tid informerer sig om, hvad Rom mener om dem«?

– Det er formodentlig en bispekonference, der har fremsat dette forslag. Principielt kan jeg ikke gå med til det. Det er en helt absurd tanke, at velorganiserede bispekonferencer, hvor biskopperne har talefrihed, og hvor man ustandselig gør sit bedste for at komme til enighed om tingene, altid skal være

forpligtede til at bede om tilladelse, før de gør noget. Jeg synes, det er barnagtigt, og efter min mening kan det ikke accepteres.

Hvis det drejer sig om et spørgsmål, der er så vigtigt, at det kan skade hele Kirken, vil jeg gå med til, at en bispekonference bør tage hensyn til de øvrige landes bispekonferencer, og at den i så fald må have tilstrækkelig dømmekraft til at rådføre sig med de øvrige biskopper, med Rom og – om nødvendigt – med paven selv. Men hvor tit sker det? Jeg kan ikke gå med til, at man skulle være forpligtet til at rådføre sig med paven, før man publicerer en afgørelse selv i vigtige anliggender for eksempel på det pastorale område, for det er noget, der rører ind under os biskopper. For øvrigt er jeg overbevist om, at ingen vil gøre det.

– Og hvad mener De så om forslaget fra Zambia og Korea, om at paven personlig skal »godkende« de enkelte bispekonferencers statutter og afgørelser, »før de får retmæssig gyldighed«?

Eller om det, der er fremsat af forskellige lande, deriblandt Frankrig og Østtyskland, om at »en repræsentant for paven skal deltage i de enkelte bispekonferencers møder«?

– Nej, det går heller ikke. Det er ikke Kirkens mening. Det ville betyde manglende tillid fra pavens side over for bispekollegiet. For øvrigt tror jeg slet ikke, at dette udtrykker, hvad man mener i Rom. (Det skal bemærkes, at disse to forslag ikke var taget med i skemaet i dets endelige udformning.)

De positive forslag

– Til sidst kan vi så nævne de punkter i skemaet, som efter Deres mening er mere positive.

– Jeg synes, der er gode tanker i den teologiske indledning. Den er ikke fuldkommen, men den påmindelse om visse traditionelle synspunkter, som efter min mening er meget værdifulde.

Desuden indeholder den nogle meget positive ytringer om, hvordan bispekollegiet skal fungere. Og for nu at være helt ærlig, vil jeg gerne sige, at man mange gange kan se skævt til den romerske kurie, men den er til stor nytte for mange af de lokale kirker, fordi der er bispekonferencer, hvor der ikke sker noget som helst. Det er udmærket at tale om decentralisering, men så må man også praktisere den. Der er bispekonferencer, hvor biskopperne ikke har fuld talefrihed, og hvor en lille gruppe dominerer de andre. Ud fra det synspunkt kommer synoden til at virke stimulerende på os alle sammen, fordi vi på den vil blive klar over, hvad der sker andre steder, og hvad der ikke sker.

Et andet positivt punkt i skemaet, som jeg gerne vil gøre opmærksom på, er, at man har i sinde at knytte bispekonferencerne nærmere til hinanden. For fremtiden vil det ikke mere være muligt at fungere uafhængigt af hinanden. I hvert fald må der være en indbyrdes kontakt mellem bispekonferencerne i områder, der støder umiddelbart op til hinanden.

- Kan De gøre nærmere rede for kontakten mellem Deres egen bispekonference og USA?

- Vi har stået i forbindelse med hinanden i de sidste to år. Og vi holder hinanden underrettet om alt, hvad der sker på vore bispekonferencer, for at vi ikke skal være nødt til at læse i avisen, hvilke beslutninger vore naboer har truffet og omvendt. Men det er noget helt nyt. For fem år siden var der overhovedet ingen kontakt imellem os.

Angående "Pejlinger"

(Uddrag af brev sendt til Ellen Nielsen)

De er naturligvis ikke uvidende om, at det problematiske omkring »Pejlinger« berører deres karakter af objektiv nyhedsformidling og oplysning. Adskillige har klaget (og heri er redaktionen enig) over »Pejlinger« af følgende grunde:

1. at de var altfor tendentiøse ved kun at fremhæve een bestemt side af kirkens liv, nemlig oprørets, frafaldets, protestens og utilfredshedens.

2. at »Pejlinger« med hensyn til deres korrekthed kunne anfægtes nemlig hvad angår kilderne og disse kilders gyldighed - og at der stort set ikke refereres til kilder.

Imidlertid vil vi fortsat trykke »Pejlinger«, fordi de giver et supplement til, hvad der ellers sker i Kirken. Men vi forbeholder os ret til (evt. efter aftale med Dem) at udelade nogle af pejlingerne. Afgørelsen om et blads indhold tilfalder iflg. sagens natur bladets redaktion.

Hans Jensen.

Svar

På givne foranledning skal jeg meddele, at Katolsk Forum's nye redaktion først ville afskaffe mine »Pejlinger«, men derefter dog var villig til at fortsætte, idet man så forbeholdt sig ret til evt. efter aftale med mig at udelade nogle af pejlingerne. Jeg kan ikke acceptere denne censur. Enten har man tillid til min viden og redelighed, eller også har man ikke. Jeg må derfor med beklagelse afstå fra overhovedet at skrive i Forum, i hvert fald indtil videre, også for at se, hvordan bladet udvikler sig.

Ellen Nielsen.

Sjøreen & Co.

Malerfirma

Århus N.

Telefon 12 41 22 - Århus C.

Missionshotellet Ansgar

A. Mouggaard A/S

Entreprenør & murerfirma

Århus C.

Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-Installationsfirma

V. Svenstrup

aut. elektro-installatør

Telefon 12 15 57

Hans Brogesgade 4, 8000 Århus C

Katolske begravelser

Ring til 12 28 68

H. J. Madsens

begravelsesforretning

Jæggergaardsgade 17-19, Århus C

Centralmejerlet

Afdeling: Vesterbro

Århus

Telefon 12 87 00 (4 lln.)

Største udvalg i radio - fjernsyn - båndoptagere og grammofooner

Radio Thygesen

Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 12 00 89

lige ved katolsk kirke og

Rådhuspladsen 1, Århus C

Telefon 12 10 11, overfor Grisebrenden

GAS - VAND - VARME - BLIKKENSJAGER - SMEDE- & MASKINVERKSTED

Tordenskjoldsgade 23a, Århus N.

Telefon (06) 16 85 33 - Giro 171 17

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør

Christiansbjerg Installationsforretning

Birkegade 7, Århus N.

Telefon 16 98 80

Lev. til katolske Institutioner

Lys, kraft og varme

For at betjene vore kunder bedst muligt har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Murermester- og entreprenørforretning M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 8, Åalborg

Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Vejle Mineralvandsfabrik

A/S P. C. Nielsen

Telefon *82 81 33

Axel Larsen

Anlægsgartner

Ericavej 34, Søborg

Telefon Søborg 8268

C. B. Riis & Søn

Slagtermestre

Valby Langgade 36

København Valby. Telefon VA 89

1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal

v/ Rich. Rasmussen

Fisk, vildt, dybfrossen fjerkræ

Mozartsvej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner

Landsretssagfører

Brødgade 25

København K

Telefon Minerva *408

Ringsted Isenkramhandel

Tinggade 5, telefon (03) 81 24 54

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarmeanlæg mod korrosion og sten. Vi beskytter også Deres olietank mod uønsket korrosion. Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S

Rypevang 4, 3450 Allerød

Tlf. (03) *27 31 00

Social rådgivning

ydes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Bredgade 69 A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes i øvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA1æ 2323.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer

P. Skramsgade 27

Byen 7920 - 94 33 66

Benzon's

Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelse og bisættelse ordnes for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Skal De flytte?
AMAGER
JUL. LARSEN & SØNNER
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

TIL BYEN
- i byen
smut ind i
Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
Tlf. 12 27 75

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Maribo. Tlf. 759
Begravelse ordnes - alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Gaveldé:

Abonnement på Katolsk Forum,
ring GO 4895.

Dansk KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch

(forhen Bogbanken)

Fiolstræde 34, København K.

Tlf. (01) 14 24 62

Postkonto 2901

Nordens største lager af skolebøger

Omlindblindinger

Chr. Hansens kødudsalg

Gl. Kongevej 163

København V.

Telefon Eva 6465 og 6466

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUFTE OG
VACUUM
M-A-SKINNER

Monies & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.
Frederiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffeflormet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27

Telefon 15 78 08

Kaffe - The - Cacao

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat

Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.

Tlf. Minerva 6761

Kontorid 10-15 - Lørdag lukket

LÆSERNE MENER

LÅRKORTE KATOLIKKER

Idet jeg tilslutter mig H. Højris' læserbrev i nr. 21, vil jeg gerne tilføje følgende:

Jeg lyttede til Jørgen Ifversens udsendelse »Lårkorte katolikker« torsdag 6/11 kl. 20.40 på program I. Jeg har i år tilbragt 2-3 måneder i Dublin med det formål at skrive en bog om »Det nye Irland« og måtte selvfølgelig gøre ret så omfattende studier derovre. Der var flere ting i udsendelsen, der faldt mig for brystet, men jeg vil koncentrere mig om de urigtige oplysninger, der blev givet deri. Der findes seksualundervisning i mange irske skoler, og man kan endog i lokalaviser fra de mest afsides liggende dele af landet læse, at det derude påtænkes at udvide undervisningen, så at den ikke alene som nu starter med de 13-14 årige, men kommer til at omfatte også de 12-13 årige. - Den katolske ungdom kan da ikke være så »trætte af kirken«, som det blev sagt i udsendelsen, når 75 pct. går regelmæssigt til søndagsmessen. Jeg kunne drage flere ting frem, men skal slutte med at sige, at hele den timelange udsendelse behandlede Irland og de irske katolikker på en særdeles negativ måde, og der var langt imellem de positive ting, der trods alt også blev sagt.

Stud. mag. art. Flemming K. Rasmussen,
Sundevedsgade 1. II. th.
1751 København V.

PRESSEETISK BEGREBSFORVIRRING?

Af referatet i Katolsk Forum fremgår det, at 99 af synodens 200 medlemmer vedtog at stille sig bag den såkaldte »nordiske katolske pressefolks resolution«, som blev vedtaget af den snævre deltagerkreds på det vesttysk-nordiske pressemøde den 19.-20. november 1966 og offentliggjort i Katolsk Ugeblad den 14. juli 1967.

Ligesom der ved selve synoden ikke var inviteret repræsentanter fra dansk katolsk presse ud over Katolsk Forum, var der ved ovennævnte vesttysk-nordiske møde kun repræsentanter fra Katolsk Ugeblad til stede. Navnet »Nordiske katolske pressefolks resolution« er en tilsnigelse, der åbenbart skal tjene til forvirring af begreberne. Allerede den 9. december 1966 er der af G. Bune Andersen gjort indsigelse mod denne formulering i arbejdsudvalget for samfundets meddelelsesmidler (hvor Katolsk Ugeblads daværende redaktør Helge Kristensen var medlem). Man var her enige om, at det burde præciseres, at resolutionens opfattelser kun repræsenterer de på mødet deltagendes synspunkter, og

Helge Kristensen lovede at kontakte de øvrige deltagere herom! Der er ikke siden indløbet efterretning om resultatet af denne kontakt. Senere, den 6. januar 1967 og igen den 28. juli 1967, er der i læserbreve til Katolsk Ugeblad gjort indsigelse mod, at katolsk presse tages til indtægt for Katolsk Ugeblads resolution.

Disse berettigede protester er hverken blevet tilbagevist eller taget til efterretning. Tværtimod lader man synodens medlemmer træffe afgørelser i den tro, at det er pressens egne synspunkter, man bakker op. Vedtagelsen er således sket på falsk grundlag, men uanset præmisserne kan synodens vedtagelse kun være forpligtende for dem, der er enige i synspunkterne. I praksis er der tale om et alibi for biskoppen, hvis han sparker Katolsk Forums redaktør på gaden.

Knud Johnsen.

INDLAND

Det er med stor sorg, at jeg må meddele, at

pastor *Pius Kistler*, f. den 13. november 1940 i Glarus, Schweiz, kapellan ved Sct. Nikolaj Kirke, Hvidovre,

omkom ved en bilulykke den 15. november 1969.

Begravelsen fandt sted den 19. november i hans hjemby. Den 22. november kl. 20 blev der holdt en requiemmesse ved mig i Sct. Nikolaj Kirke, Hvidovre.

Bed for ham!

Biskoppen

SUPER JULEMARKED SØNDAG DEN 30. NOVEMBER

KL. 8.30-19.00

på Niels Steensens Gymnasium. Indgang: Australiensvej, til fordel for

KATOLSKE MENIGHEDSPLEJER
Salgsboder med fine julegaver - loppetorv - automatspil - fiskedam - tombolaer - granbod med adventskranse og julekalendere.

Kl. 13 Stort flæskespil

Kl. 15 Herlevgruppen synger

Kl. 18 Luciaoptog

Restauranten har åbent hele dagen.

Kom og tag hele familien med!

LOPPETORV

Nu har De chancen for at blive af med gamle sager, der står og fylder op i Deres kælder eller pulterrum, og samtidig støtter De Katolske Menighedsplejer ved at give disse sager til loppetorvet på det store julemarked den 30. november. Tag telefonen og ring besked til menighedsplejernes kontor Palæ 2323 mellem kl. 10-13 eller på Bella 7101 fra kl. 18-19.

EN HJERTESAG!

Katolske Menighedsplejers gigantiske julemarked finder i år sted *søndag den 30. november* på Niels Steensens Gymnasium fra kl. 8.30-19.00.

Her er stedet, hvor De kan købe mange gode julegaver til en billig penge, og samtidig støtter De det gode formål. Der er salgsboder, automatspil, fiskedam og tombolaer. I den specielle julebod kan De købe Deres julepynt, adventskrans og julekalender.

I restaurationen er der dejligt smørrebrød og i baren en rigtig julegløgg.

I forbindelse med markedet arrangeres også en udstilling fra Kateketcentralen.

Der er stort flæskespil kl. 13 med mange præmier, kl. 15 synger Herlevgruppen og der er Luciaoptog kl. 18.

Udover de sædvanlige messer i St. Augustins kirke på Jagtvejen er der denne dag også eftermiddagsmesse kl. 16, der celebreres af biskop Martensen.

Husk at sætte et stort kryds i kalenderen ved den 30. november, for den dag skal vi allesammen til julemarked.

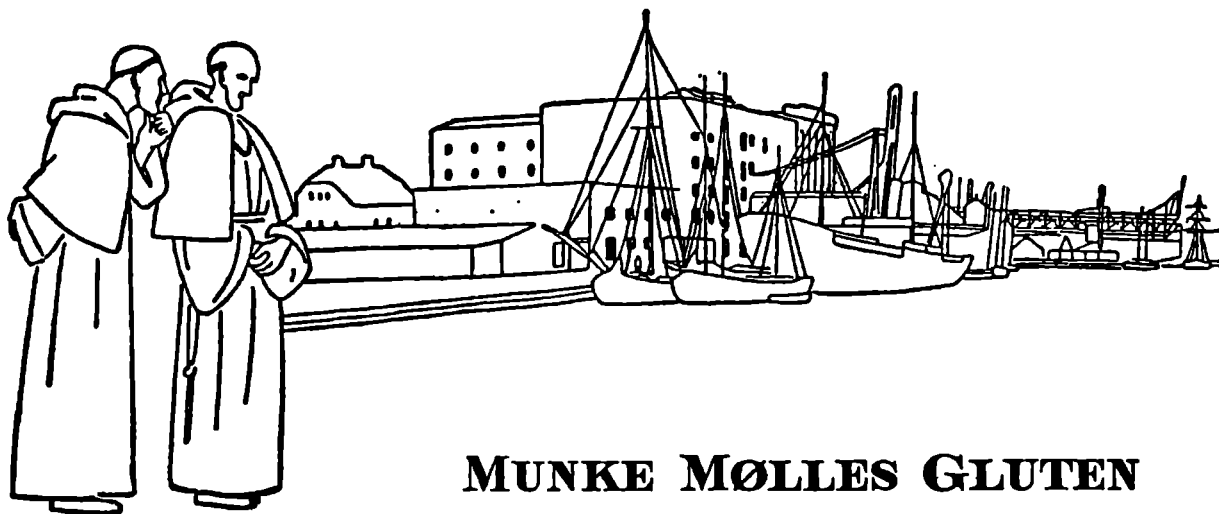
Ny rektor på Niels Steensens Gymnasium

Bestyrelsen for Niels Steensens Gymnasium har ansat undervisningsinspektør lektor Erik Lorensen som rektor ved nævnte skole fra 1. november d.å. at regne.

Lodtrækning - Sakramentskirken

Farve		Litra
Rød	Konserverkurv	nr. 16
Blå	Spillebord	nr. 57
Orange	Tæppe	nr. 31
Gul	Dukke	nr. 16
Brun	Likørstel	nr. 75
Grøn	Tvillinger	nr. 78
Lyserød	Konfektskål	nr. 4
Grøn F	Juleløber	nr. 96
Gul K	Rya pude	nr. 85
Rød G	Broderet pude	nr. 69
Blå D	Broderet pude	nr. 97
Lilla F	Broderet pude	nr. 6

Gevinsterne kan afhentes på kirkens kontor, Nørrebrogade 27 inden 10. december 1969.

MUNKE MØLLES GLUTEN

Film ved Jakob Frandsen

Af̄væbnende western

»Butch Cassidy and the Kid« handler om de to tog- og bankrøvere, som, da de efter et mislykket togrøveri ikke formår at ryste deres forfølgere af sig, må indse, at de kun er andenrangs, og at tiden er løbet fra dem. Beständig, når de er i knibe, kommer de enten op at skændes eller drømmer om et eller andet fjernt sted, som Butch kalder Bolivia.

Ikke for ingen ting startede filmen med gamle tintede still-billeder. Butch og the Kid repræsenterer en svunden tid, – de er ikke blot outlaws, men også

outdates. Alligevel er filmen i høj grad levende. Den har et morsomt og nuanceret forhold til den rene westerngenre, og personerne opleves som helte, selv om den ene ikke kan skyde og den anden ikke svømme. Gennem alle deres mangler får vi nemlig indblik i deres forhold til hinanden og til the Kids pige, som flygter med dem til Bolivia.

En af filmens ironiske udleveringer af genren og de to bankrøvere foregår i en bank i Bolivia, hvor de for at kunne klare sig har lært et par spanske faggløser til røverifaget. Men i situationen svigter hukommelsen, og en lille seddel må frem for at forklare den undrende

forsamling, at dette er et bankrøveri.

I billeder og fortællestil er filmen i familie med Bonnie and Clyde, mens skildringen af Butch og the Kids forhold til lærerinden, som flygter med dem til Bolivia, bringer en anden klas-siker, Jules og Jim, i erindring. Trods lighederne er den alligevel helt sin egen i varme og overraskende detaljer. De

117. årgang af Katolsk Ugeblad 25. nov. 1969

Redaktion: Hans Jensen og
H. Roos (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eilli Gambell.

Redaktionskontor: Brødgade 69,
1260 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annonceekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8–10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v Katolsk Bispekontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er Incl. moms.

Den første lærer

Til en øde kirgisisk bjerglandsby i Centralasien kommer i 1923 efter borgerkrigens ophør en demobiliseret rødarmist som lærer. Han er optændt af revolutionens glød. Nu skal verdensproletariatet undervises for at bane vejen for den store revolution. Men landsbyen tager ikke sådan imod en fremmed, som trænger sig ind på dens levevis og normer. Hvad nytter det at kunne læse? Fårene er da ligeglade, om hyrden har gået i skole.

Med hjælp fra en forældreløs pige bygges en gammel stald om til klasseværelse, og her indoktrineres de forbløffede småbørn om Lenins betydning, mens pludrende høns går omkring. Scenen har en ægthed, som ikke blot skyldes de kirgisiske børns levende medvirken, men også dens seje tempo.

I stærk trods bygger læreren et vade-sted for at få børnene over floden også om vinteren. Hans vilje er ubøjelig, og troen på, at det er det rigtige, han gør, får ham til helt at overse, at han latterliggør sig selv i kirgisernes øjne. Den lokale jordbesidder bortfører en dag pigen som sin brud. Læreren vil på ingen måde acceptere denne skik om brude-rov, og sætter sig voldsomt imod, mens landsbyen foretrækker deres undertryk-kers kendte normer fremfor lærerens nye og ukendte.

Filmene giver et stærkt billede af den revolutionære tids komplikationer og modsætningsforhold og lærerens manglende evne til at påvirke kirgiserne med

sine floskler. En ægte film fra en helt fremmed kulturkreds og politisk system.

Himmel og Helvede

Den japanske instruktør Akira Kurosawa er i Danmark i løbet af det sidste år blevet kendt for sine mesterlige historiske dramaer som »Den skjulte fæstning«, »Yojimbo« og »De syv samuraier«. Hans talent dækker dog også modene genrefilm som f.eks. den realistiske kriminalfilm, som Himmel og Helvede er et strålende eksempel på.

Storfabrikanten Gondos søn kidnappes, og en enorm løsesum forlanges, hvilket vil vælte hans forsøg på at overtage aktiemajoriteten i firmaet. Sagen får en pludselig drejning, ved at det ikke er Gondos søn, der er kidnappet, men hans chauffør. Det moralske problem, om han alligevel skal ofre sin karriere ved at udbetale løsesummen, er mesterligt fastholdt i nogle spændingsfyldte timer i hans stue.

Jagten på kidnapperen tager fart, efter at drengen er købt fri. Ethvert spor prøves, og langsomt samles hele puslespillet under politiets fantasirige arbejde. Spændingen fastholder tilskueren i den grad, at små pudsigheder skaber en ikke krampagtig atmosfære.

Årsagen til kidnappingen er den sociale forskel mellem direktøren Gondo og en fattig student, som fra sit vindue kan se op til Gondos pragtfulde hus. Hadet til livets uretfærdighed giver sig

falmede billeder, som omgiver filmen, fremhæver kun dens vitalitet.

udslag i et forsøg på at skade den rige, som ved at udstille sin levevis er til spot for den fattige. Alligevel kan baggrunden ikke opfattes så firkantet, for Gondo er netop ikke en forhærdet forretningsmand, for hvem penge er det eneste afgørende.

Politiets reaktion er for mig langt mere problematisk. I det øjeblik, de har identificeret forbryderen, tøver de med at anholde ham, fordi han kun kan få 15 års fængsel, og det synes de er for lidt, efter alt hvad Gondo har måttet gå igennem. Politiet venter med at tage ham, til de kan bevise, at han også har begået to mord, men beklageligvis når han at dræbe en til, inden de har bevist nok. På mig virker det umoralsk, at politiet venter med at skride ind, til de ved, forbryderen vil få den straf, de synes, han har godt af, i stedet for at lade dommeren afgøre den slags ting. Politiets reaktion er menneskelig, men ikke desto mindre urovækkende. Jeg nævner det ikke som et minus ved filmen, snarere tværtimod, men blot for at understrege, hvor medrivende filmen er, og at man først, når man har fået lidt afstand fra den, er i stand til at trænge længere ned i dens kompleksitet.

Himmel og Helvede viser os et ikke problemfrit myldrende liv i millionbyen Tokyo og en mesterligt fortalt spændingshistorie med personlig dækning i nogle fortrinlige skuespillerpræstationer.

23/24 1969

forum katolsk

Gloria in
excelsis deo

Glade jul

»Der er noget i luften.« Støder man på denne sætning i december, vil de fleste af os uvilkårlig tænke på jul og føle julestemningens indre dampbad gennemrisle os som en lise. Under mere normale omstændigheder ville vi vel have forbundet sætningen med ordet forurening. Men ordene julestemning og forurening passer ligesom ikke rigtig sammen. Konstellationens disharmoniske karakter er faktisk ved at give én åndenød, – og det går slet ikke, skønt nøden er stor, og ånderne ifølge manges mening er få.

Nej, disharmoni ind under jul harmonerer ikke, og er der nogen mening i netop nu at tale om noget så meningsløst? Julen er jo følelsernes supermarked, hvor udbud og efterspørgsel svarer smukt til hinanden. Sentimentalitet-balancen er justeret, harmonien genoprettet!

Det moderne menneske skulle også have de bedste forudsætninger for at fejre jul. Ikke for ingenting kaldes vort århundrede for »Barnets Århundrede«. Og Guds Søn har selv været barn engang (det er endog teologerne enige om), – endnu er Jesusbarnet ikke hældt ud sammen med vievandet.

Millioner af mennesker verden over vil i det mindste i denne tid prøve at være gode og kærlige mod hinanden. Ja, selv krige standes – for først at blive genoptaget i det nye år (så sig ikke, at skabningens herre er uciviliseret), –

og vor naturlige destruktionslyst får et hårdt tiltrængt hvil i nogle dage, for med fornyet kraft og energi atter at kunne komme til sin ret.

Julenisser, rokokoenge med små strutmaver og nuttede kinder, lækre flæske- og gåsestege, uhyre mængder af konfekt, gaver i form af klæder, bøger og diminutive legetøjsraketter med similibomber, børnenes, fremfor alt børnenes! glade og forventningsfulde smil, de voksnes lidt febrilske, men nogenlunde holdbare smil (manglende træning) og ikke at forglemme: præsternes forkyndelse, og endelig den rene hvide sne – alt dette lægger sig som flormelis over det ufordøjelige juleevangelium. Sandelig: *Der er nu noget i luften!*

Glæden over sligt meteorologisk vejrlig må og vil vi dele med hinanden. Her er ingen grund til fælles resignation: For intet er så skidt, at det ikke er godt for noget. Og intet er så godt, at det ikke er godt for intet. Julen fejres derfor, som den skal, skønt ikke helt præcis som den burde . . . At fejre jul er nemlig et fælles anliggende og en god vane, som vi ikke bør lægge på hylden, – lad os derfor hylde vanen.

Også vi kristne? Jeg bliver usikker. Måske skulle vi vente på bedre tider?

Hvad med næste år?

Hans Jensen

Med dette hæfte ønsker redaktionen vore læsere og medarbejdere en glædelig jul og et velsignet nytår.

Forsidebilledet er tegnet af Nils Schmidt, Viuf, Jylland

»Han var bedre end jeg«

Zaverio Roncalli om sin broder pave Johannes

Kommer man i dag til Sotto il Monte, opdager man, at byen er blevet til et valfartssted, hvor pilgrimmene kommer i bus eller i bil for at ære den uforglemmelige pave Johannes XXIII, som i 1881 blev født der i byen. Og i pilgrimmenes kølvand er der også kommet handlende, som har vejret muligheden for at gøre forretning. Souvenirhandelen blomstrer, og de varer, der falbydes, står i sødladethed og smagløshed ikke tilbage for dem, man finder på alle andre valfartssteder. På hvert eneste gadehjørne, i levnedsmiddelbutikkerne og i kiosker ved vejkanten sælges der souvenirs til minde om pave Johannes i alle tænkelige kombinationer og variationer. Men al denne halløj om den gode »Papa Giovanni« fortøner sig totalt, når man træder ind i det tarvelige værelse, hvor han er født, eller når man træffer familien Roncalli i huset »La Colombera« overfor. Her bor også pave Johannes' yngre broder Zaverio, som er forblevet en jævn Bergambonde, der ærgrer sig over alt det »stads«, der falbydes på gaderne.

Stor ydre lighed

Det er ikke bare i det ydre, han har en slående lighed med sin 18 måneder ældre broder Angelo Roncalli, der som Johannes XXIII beklædte paveembedet. Hans bredladne ansigt med de gode øjne, den kødfulde næse og de kraftige ører, bevægelse og hans måde at lytte

og besvare nyfigne spørgsmål på fører øjeblikkelig tanken hen på Johannes.

Første gang, vi så Zaverio, stod han uden for sit hus omgivet af en skare pilgrimme, der lod spørgsmålene regne ned over ham. Den munterhed, mange af hans svar vakte hos tilhørerne, lod formode, at han ikke var i færd med højtideligt at berette sine erindringer om en pave, men at han ganske enkelt og ligetil fortalte om et menneske, der havde været hans broder, og som var blevet pave. Anden gang, vi så ham, var om aftenen i en restaurant, hvor han var ved at indtage et glas vin og ikke sagde nej til vor indbydelse til at drikke et til. Han holdt mere af at drikke end at spise, sagde han, for vinen skulle ikke tygges, og han var efterhånden blevet en gammel mand med dårlige tænder. Da vi spurgte ham, hvor gammel han var, blinkede han skælmsk og sagde: »43 år – på hvert lår!«

Breve til familien

Vi gik så over til at tale om pave Johannes' »Briefe an die Familie«, som lige er udkommet på Herder Verlag, og Zaverio Roncalli fortalte os begejstret, hvor meget netop disse breve havde betydet for hele familien. »Vi er fattigfolk,« sagde han, »og brevene var så opmuntrende for os, fordi 'papa' var interesseret i alt og vidste nøje besked med, hvad der foregik herhjemme.«

Når Zaverio taler om sin broder, siger han un-

dertiden »Mio fratello«, men som regel kalder han ham »papa«.

Vi spørger ham, om hans broder også har skrevet til ham personlig. »Til mig?« siger han. »Næ, det ville ikke have været megen nytte til, for jeg ville jo ikke have kunnet læse det.« Men det er nu kun hans behagelige spøg. Zaverio har gået i folkeskolen, men han gik der kun i tre år, fordi familien havde brug for en arbejdskraft til at erstatte broderen, da han begyndte sin skolegang på det biskoppelige gymnasium. Vi spurgte også, om hans broder havde været gavmild over for familien, og det besvarede han meget slagfærdigt med at sige: »Ja, gerrig kunne han jo ikke være, eftersom han ikke ejede noget som helst.«

Begge ben på jorden

Zaverio understregede hele tiden, at han jo selv kun var en bonde. Han fortalte os stolt om en udmærkelse, som han havde modtaget for sine præstationer inden for landbruget. Det var, som om han ville sige, at vist havde hans broder studeret og var blevet pave, men hans egne præstationer her i livet havde da i hvert fald indbragt ham en guldmedalje for hans arbejde med jorden.

Den 86-årige Zaverio havde stadig en meget klar erindring om den dag, da hans broder var blevet valgt til pave. Familien havde siddet hjemme foran radioen og lyttet til meddelelserne fra Rom. Det var ikke faldet nogen af dem ind, at valget kunne falde på hans broder. »Han var jo allerede gammel,« siger Zaverio, »og jeg troede bestemt, at de ville vælge en yngre, for ellers ville de jo snart blive nødt til at vælge om igen!« Det var ligefrem løbet ham koldt ned ad ryggen, da de efter meddelelsen »Habemus papam« havde nævnt hans broders navn.

Zaverios' eget liv havde dog ikke forandret sig, fordi hans kødelige broder var blevet pave. Han blev ved med at være bonden med begge ben på jorden. Når han taler om Johannes, er det aldrig i en højtidelig tone, men altid fortroligt og ligefremt. Da vi til sidst spurgte ham, hvad han mente om, at hans broder måske ville blive helgenkåret, svarede han bare, at det var et spørgsmål, der hverken interesserede ham selv eller hans familie.

»Det eneste jeg ved,« tilføjede han beskedent, »er, at han var bedre end jeg.«

Herder Information.

Pave Johanns ved sygeseng.

NOTES BLOKKEN

Intet er så hjælpeløst som et nyfødt barn. Hvad teologerne end mener om evangeliets barndomsberetninger, ét er sikkert: Kristus blev født som et barn. Kristus er den nye Adam. Han har åbnet os en ny vej til Gud. Og han gik som den første denne vej. Men denne vejs begyndelse er et nyfødt barn, som på alle måder trænger til andres hjælp og er henvist til deres omsorg. Det nyfødte barn er et modtagende væsen. Ikke et væsen, som er sig selv nok og lever af sig selv. Det må vente, indtil det kan præstere noget. Og nøjagtig det samme er mennesket over for Gud. Men det er præcis det, vi aldrig har kunnet lide at høre, og som vi i dag prøver på at bortforklare. Vi kan tilsyneladende pege på mange ting, vi har udrettet. Og efter alt at dømme kan vi være belavet på, at menneskeånden i fremtiden vil udrette endnu større ting. Det nyfødte barn præstere intet. Og Gud gør det tilsyneladende heller ikke.

Der er noget forunderligt og hemmelighedsfuldt over Guds hjælpeløshed. Krampagtigt og stolt taler vi mennesker om vor myndighed. Vi bedyrer, at vi er blevet voksne og ikke mere børn. Gud står i et hjørne, han ligger i en krybbe – og siger intet. Men vi mennesker er som beruset af udviklingen, vi slår påfuglehalen ud og praler med det, vi har opnået. Det er rigtigt, det har vi. Vore tekniske og videnskabelige præstationer forekommer os som et højt bjerg. Men hvorfor taler vi så meget om det?

Hænger det måske sammen med, at der findes et andet bjerg, som vi helst ikke taler om, et bjerg, som er endnu højere, et bjerg, vi helst vil tie om? Det er det bjerg, som angiver de ting, vi ikke har magtet.

Måske kunne man også skelne mellem disse to bjerge på denne måde: det ene bjerg betyder det, vi har magtet i vor omverden, – det andet angiver det, mennesket ikke mestrer i sit eget væsen. Vi kan i dag rejse til månen, men vi kan ikke rejse fra Øst- til Vestberlin.

Mennesket forsøger nok at nå ud over sig selv. Men det ender altid ved sig selv. Vi kan ikke bryde denne mur – medmindre en anden bryder den fra den modsatte side. Netop dette er sket i menneskevordelsen. Kristus henter os ud af os selv. Men dertil kræves viljen til at lade sig hjælpe. I os selv er vi hjælpeløse og magtesløse. Derfor er Kristus blevet født som et magtesløst barn. Kierkegaard siger i sine papirer: »Jo højere et væsen står, jo mere magt det ejer, des mindre lader det sin magt føle de andre, som er afhængige af det. Gud er den absolutte almagt. Derfor frigør han andre ved sin almagt. Almagten alene kan tillade sig at blive afmægtig« – afmægtig indtil et nyfødt barn, en mand, som hænger på korsets skampæl. Man forskrækkes, når man får øjnene åbnet for denne kendsgerning. Vi opnår meget, vore videnskabelige og tekniske præstationer beviser det. Men vi kan ikke nå ud over os selv, hvis Gud ikke hjælper os. Selv Gud kan ikke opnå noget, hvis vi selv spærrer os af. Her er det nyfødte barn i krybben det rette sindbillede på det hjælpeløse menneske.

TT Roos 87.

» Ind under jul...«

Af
højskolelærer
Emil Petersen

Rutebilen giver sig god tid og gør nidkært afstikkere ad så mange sideveje som muligt. Den fremmede aner efterhånden ikke, hvor i verden han er. Inde i bilen er snakken døet hen, man døser i varmen. Men piloten oppe på førersædet er da i live, det glimter rødligt fra hans cigarstump. Alle i gode hænder. – Nu tager han farten af og standser op, og en kone kanter sig med et nyvågent farvel ned ad trinene og ud. Et øjeblik ses hun i fyldig silhuet mod en lysende firkant i huset, så er hun inde i hjemmets lys og varme, og døren lukket bag hende. Vi lister videre. – Jo, vist kan der endnu være mørkt i Danmark! Men naturligvis har man det i sin magt at overvinde det, hvis man vil. Se nu bare stationsbyen, hvor den spiller med musklerne i anledning af julen! Hovedgaden er prydet med guirlander og juletræ, der spejler sig i gadekærret. I aften er det altsammen tilsyneladende kun til glæde for et par forfrosne drenge på stejlede knallerter foran »Kontanten«s butiksvinduer.

Sandelig kan man skaffe lys, – og man kan også lade være. Sidder der mon ikke i et værelse ovenpå i et af de ens rødstenshuse den unge kvindelige logerende og har – som eneste belysning –

de håndstøbte tændt og ellers granduft i stuen og venter på sin ven? Var det hans folkevogn dernede? Lyder det snart beroligende ved foden af trappen: »Hej! Det er mig!«?

Lysvariationer

Vor duvende ark sluges igen af mørket. Billygterne rammer sorte ladeporte og hvide gavle. Ude til siderne – himmelen er alligevel lysere forneden – hæver horisonten sig bag granbakkernes drageryg.

Om han vil holde ved skolen? – Det er nu. Og minsandten: i det julepynkede klasselokale, hvor aftenhøjskolen holder til, sidder tæt med folk og er kommet vel i hus ude fra det mørke land og ser ud helt som de plejer ved dagens lys. Efter kaffen slukkes lyset undtagen bordets røde kerter. Og Luciaoptøget kommer syngende ind. Det er piger fra skolen, og glade mødre følger børnene med øjnene. De er jo næsten ikke til at kende. Den stolteste, Lucia-brudens mor, lader uden held, som om hun aldrig har set barnet før.

Mere eller mindre beregnende leger vi med lyset. – Men hvordan må det ikke have været i gamle dage? Når de tavse

generationer af bønder – og byfolk med – fik mæle gennem digterne, fortalte de om et land, hvor mørket dominerede. For arbejdsdagen rakte jo langt ind i det. – I Blichers noveller, hos Pontoppidan – hans smøger i Hornsherreds landsbyer – i Johannes V. Jensens Himmerland, på Nexøs Bornholm og Martin A. Hansens Stevns. Malerne Ring og Syberg skildrede det samme. Men de skulle jo bruge lys til deres kunst. Så med dem træder man indenfor i stuen, hvor lampen samler familie og tjenestefolk, vandkæmmede og adstadige, om det dampende fad. Gennem de små ruder falder lyset i lange firkanter ud over gårdspladsens stenpikning. – Kun ved særlige lejligheder var der lys huset igennem. Vejfarende gættede da på, at der var gilde, eller at man ventede barsel.

Mørket og angsten

Johannes V. Jensen bruger et godt udtryk om mørket i de »enorme nætter«. Han kalder det »den store adskiller«. Tæt lukkede det sig om husene. Stødte man på et menneske derude, så groede først angsten mellem de to, indtil et godaften knyttede en skælvende tråd, en stemme, der bare ville sige: »Det er mig – hvem er du?« – »Og når man så havde kendt hinanden, var der noget taknemmeligt og godt i lyden af de famlende trin der fjernede sig. Mørket og angsten er et og det samme. Det inde-

holder alt det umulige. Det strider imod vort blod. »Den aldrende ved stuevæggen« hører blæsten gå derude i det åbne land. Åh, ja. Snart vil hans »rude mod natten falme«.

Hvis man ellers kunne opfatte, hvad vægteren sang, når han meldte, at nu var det aften, hørte man det sagt med rene ord:

Når mørket jorden blinder,
og dagen tager af,
den tid os da påminder
om dødens mørke grav.

Men lyset kæmpede bravt. – På bordets planker bredte skæret sig kummerligt fra stagen. Videre ud, da en skønne dag lampen tændtes. Dirrede i den bare skærm i loftet. – Og fordunkledes dog, når morgens bræmme viste sig nederst på himmelen. Den store mester havde værktøjet fat nu og kaldte lys frem i den sorte flade, der hvilede i hans hånd.

»Lysel, der skinner i mørket«

Man forstår bestemt godt, at om noget måtte fejres, så var det dén dag, det for alvor vendte og gik mod længere dage, solhvervet. Og man begriber, hvilken bogstavelighed der ligger i det, når en digter som Jakob Knudsen, der havde almueblodet i sig, takkede Gud som »lysets fader«.

En sådan oprindelighed varmer én. Er man derimod lidt bange for symboler, skyldes det vel en fornemmelse af, at de – og skikkene, de klædes i – er noget »bagefter«. De kan tage kønne

former. Netop ved juletid ser man jo skikkene folde sig ud og nye komme til. De springer frem som muntre, veloplagte nisser fra julebladens sider med gode idéer. Og de bliver modtaget med åbne arme og kælet for, når man efter en trivial dag hygger sig i fritiden med noget, som er gammelt eller »anderledes«.

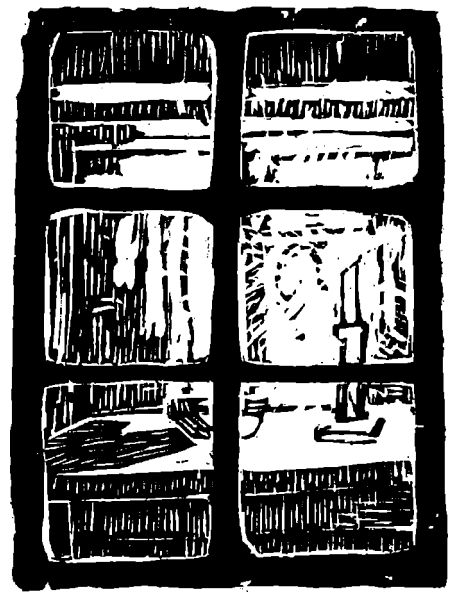
Virkelig bange kan man blive. – Hvad dækker alt dette? – Er kun skallen tilbage?

Tankerne går trætte i ring, mens man sidder i bilen tilbage til byen efter en hyggelig aften. Rutebilen vil hjem nu og ser ud til at kende vejen bedre end før, så den holder sig til landevejen. – »Lysel, der skinner i mørket« – er det forsinket billedtale? Et skønt hylster om ingenting?

Forfaldet

Herude på marken, ved Jørlunde, ligger en ødekirke. En valgmenighedskirke, hvis menighed er ved at skrumpes helt ind. – Måske kan man derovre skimte højens træer, der også ved dagens lys næsten skjuler den.

Mange gode og kærlige tanker har kredset om sådan et sted. Nu har forfaldet sat ind, og det er trist at se. – Malingen skaller af døre og vinduer. Tegestenerne har grønne pletter af lav. Træerne har jo fået lov til at blive alt for tætte. – Alterbilledet er malet af Niels Skovgaard. Da jeg forleden kom for at se det, var det surt og gråt vejr.

Skæret fra stagen.

Man kom netop til at tænke på Pontoppidans bitre landsbyskildringer.

Glædens budbringer

Nøglen virkede, som den skulle. Men inde i rummet var mørkt. Elektrisk lys er her ikke mere, så hvis man vil se billedet, må man på denne årstid rive en tændstik, til man naturligvis finder på at tænde alterlysene. Til nød ser man det så: julenat – englens forkynder den store glæde for markens hyrder.

Den himmelske skare kommer med et stærkt lys i følge. Det tager helt luven fra det lille tamme bål, som hyrderne har på jorden mellem sig. Ellers sidder de omgivet af mørke til alle sider, det presser dem mod ryggen. – Farverne er lidt grelle, noterer man, bevægelsen i billedet enkel og stor. Og det er meget godt, for selv efter at alterlysene er pustet ud, lyser den gule kjortel på ham til højre, og man ser hans udstrakte arme. Hyrderne studser virkelig, de forfærdes.

Da mørket veg

Måske meget godt at se dét øjeblik skildret. Det, som fulgte, har man set oftere: tilbedelsen, hyrderne, som hylder kongebarnet – og nu forstår. De anonyme fattige som vidner til det historiske øjeblik, da mørket veg. – Så vidt er det ikke kommet her. Men de hører budskabet, de får at vide, hvem der kommer i mørket. – »Det er mig.«

Men englens, som ellers skulle træde klarest frem, klædt i lys, dem ser man først rigtigt, når man tænder på alteret.

Mørket – »den store adskiller«.

Som at se imod solen

”Der faldt også tårer,
der hvor glæden lo.”

Halfdan Rasmussen

Glæden fordi, og glæden trods alt...

»Glæden er jorden gæst i dag«, sangen fyldte stuen, båret af uskoledede stemmer, barnestemmer, unge stemmer, gamle stemmer. Forbi var juletravlheden, man var ved målet. Kirkeklokkens kimen var holdt op, skumringen havde bragt freden med sig, lysene var blevet tændt på gader og veje, i husenes vinduer, på træet og i menneskenes øjne. I kredsen rundt om træet befandt der sig en lille fyr på otte måneder, siddende på sin fars arm. Han betragtede et par minutter hele sceneriet med store forundrede øjne. Dette at voksne og børn, der ellers plejede at gå mere eller mindre beherskede omkring, nu tog hinanden i hånden, gik i kreds rundt om et stort grønt træ, hvorfra lyset funkede, imens de sang af fuld hals – det var på én gang så overvældende, at han måtte le, så klukkende og så hjerteligt, som han ikke

havde leet igennem sit otte måneder lange liv. Det blev det dejligste akkompagnement til den gamle salme om barnet, der i dag var født til verden. Jeg er sikker på, at englene har leet med fra deres skjul.

»Det begav sig i de dage...«

Samtidig fik denne barnelatter måske en og anden iblandt os til at se det hele med helt nye øjne. Vi havde ikke tænkt over, hvorfor vi opførte os sådan, det var bare en af juleaftens mange traditioner. Selvfølgelig var det vidunderligt altsammen, men om det var festen eller festens genstand, der var årsag til vor glæde, det var vi vist ikke helt på det rene med. Det var altsammen så selvfølgelig, vi havde oplevet det hver 24. december, så længe vi kunne huske til-

bage. Nok var der en helt eventyrlig klang bag ordene: »Det begav sig i de dage, at alverden skulle skrives i mandtal...«, men denne klang var uløseligt forbundet med festlighederne. Sådan havde det i hvert fald været, da man var barn, og da man omsider var voksen nok til at kunne se bag ordene, lade dem trænge ind i bevidstheden, da havde juletravlheden og de mange festceremonier sløvet ens modtageapparat, når man omsider var nået frem til midnatsmessen. At forsøge at opfatte det mysterium, evangeliet fortalte, det var som at se imod solen. Havde man nogen sinde rigtig fattet, at i dag for så og så mange år siden i en by ved navn Betlehem var Gud blevet menneske, var han blevet født iblandt os som menneske af kød og blod for at dele vore vilkår, for at vise os, at netop disse vore vilkår var vejen, var midlet til at lære Gud at kende og til at få del i den kærlighed, der går ud over al forstand?

Glædens dag – men bagefter...

Men hvorfor er det så kun den ene dag om året, vi lader glæden være vor gæst? Hvorfor er glæden glemt 2. Juledag? Lysene slukkes, træet smides ud, gåseskroget bliver lagt ud til fuglene, glimmer og stads bliver med et lettelsens suk pakket væk – godt, der er et helt år til jul – og så er det januar, med status og udsalg og gråt i gråt. Glæden er gemt væk sammen med de røde hjerter.

Men der er to slags glæde, ja der er mange, men jeg tænker her på glæden fordi, og glæden trods alt. Glæden, fordi der er hændt os noget godt, og glæden, der bare opstår af ingenting, midt i hverdagen og fortrædelighederne. Julen er glæden fordi, det største og glædeste fordi, vi kender. Vi fejrer dens glade budskab en gang om året og glemmer det så, såvel som vi glemmer de mange budskaber om sorg og lidelser, der møder os ustandselig, – kunne vi ikke glem-

Livets bog og ...

me dem, ville vi miste vor forstand. Glæden er vort rette element. Den er for mennesker, hvad solen er for planterne. Derfor må vi kende glæden trods alt for at kunne overleve. Der findes mange små kildespring, hvor igennem glæden kan pible frem, den vælger sig mennesker her og der i mylderet, mennesker, der ikke lader kilden plumre til med bekymringer og forurettelser, men lader den brede sig til de mennesker, de møder på deres vej, formidler den gennem fløjten og trallen, et venligt ord, en glad latter, eller måske bare ved at give en følelse af fred og tryghed.

At le og græde

Den lille fyr med den klukkende latter voksede op og blev en af disse udvalgte, nu er han femten år. Han kører med morgenbrød for en bager, ikke bare for guld og mammon, også for det ganske vist, men ikke mindst, fordi »der er så dejligt hos bageren der i morgentimerne. Ganske vist er det både koldt og mørkt på turene, men avismanden er så hyggelig, og gadefejeren er sådan en flink fyr, vi har ligesom vores eget lille samfund, og der er sådan en mærkelig uvirkelig stemning, alt er så stille, så stille. Og når man så kommer hjem fra turene, så sidder der somme tider inde i bageriet en, der har været ude at drikke, fordi han har så mange problemer, siger bageren. Han sidder der bare, og bageren ælter sine brød og henter dem varme ud af ovnen, han siger ikke noget, men der er så godt at være.« Bageren er også en af de udvalgte. Og hvis jeg skal nævne en, vi vist kender alle sammen, så tænk på Lone Hertz. Hun kan spille på glæden som Joh. Sebastian Bach på et orgel, om hun så er Tine, Hedvig eller Trine Rar, og den glæde, hun formidler til os, er somme tider sådan, at vi er midt imellem at le og græde, fordi den på en måde indeholder lidelsen samtidig, derfor er den så ægte. Som Halfdan Rasmussen siger i et af sine dybt alvorlige digte: »Der faldt også tårer, der hvor glæden lo.«

Når tingene fortæller

Der hænder mig nu og da det lykkelige, at tingene begynder at fortælle mig noget. Ganske stille, uden talte eller skrevne ord, får jeg noget at vide om tilværelsen. Ja, det er vel strengt taget ikke noget usædvanligt, – det er jo netop kunstens mission, enhver ved vel, hvordan det føles, når man gennem et billede, et stykke musik eller en film fornemmer kunstnerens budskab. Netop sådan gik det mig en efterårsdag på en van Gogh udstilling på Louisiana for et par år siden. Der var et billede, der fan-

gede min opmærksomhed eller rettere en detalje ved et billede, for det var i sig selv ret mørkt og dystert i farverne, ej heller havde det de senere billeders geniale særpræg, der selv for en ikke-kunstner gør signaturen overflødig. Det forestillede den oplåede bibel. Opstillingen, teknikken, hele kompositionen er så traditionel, havde det ikke været for en lille, laset bog, der så ud, som om den tilfældigvis var blevet glemt ved siden af det planlagte motiv. Den forekom mig så malplaceret der i forgrunden, at min nysgerrighed blev vakt, og da jeg trådte helt hen til billedet, kunne jeg svagt skimte ordene »La joie de vivre«. Kunstnerens hensigt skal jeg ikke forsøge at tolke, men for mig blev den et budskab. Evangeliet og bogens titel, der fortalte om glæden ved at leve. Men det anedes bare, dette budskab som en næsten uhørlig hvisken ud fra de brune og grå farver på den helt sorte baggrund.

Van Gogh formidler af glæden trods alt

Ved siden af hang det berømte »Kartoffelspiserne«, der forestiller grå, forslidte mennesker ved deres spartanske måltid. I dette miljø var billedet malet,

og malet af en kunstner, der i fuldt mål kendte lidelsen indefra. Et menneske, der følte sig udstødt, foragtet, mislykket, – men som altså også vidste om glæden ved at leve, vidste så meget om den, at han måtte male den ind i sine billeder, enten som her ved at vise sin kærlighed til de jævne enkle ting – hvem husker ikke billedet af de gamle slidte støvler eller stolen på klinkegulvet – eller når han brugte lyset og farven til at mane livsglæden ind i sine billeder, så den trænger helt ind i sindet hos betragteren og efterlader et solstreg i erindringen. Van Gogh var – og er – en af de største formidlere af glæden trods alt.

Glæden – kærlighedens frugt

»Men åndens frugt er kærlighed, glæde, fred, tålmodighed....« Vel er kærlighed den største, den bærende kraft ikke alene i vor kristne tro, men i selve vor tilværelse, om den skal forme sig i overensstemmelse med Guds tanke, men er glæden ikke en del af kærligheden? Kan man tænke sig en kærlighed uden glæde?

Eva Guldager.

Varm og dybtfølt tak til pastor Stäubli

Vor Frue kirke på Hostrupsgade i Silkeborg har fået ny præst, efter at pastor J. Stäubli SJ har været en afholdt sognepræst for den midtjyske menighed gennem ikke færre end 19 år.

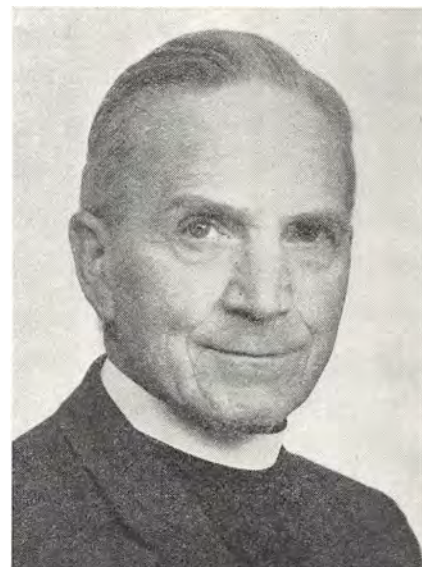
Pastor J. Reymen O. Præm., Vejle, er blevet indsat i embedet af biskop Hans L. Martensen SJ ved en højtidelig højmesse, som biskoppen koncelebrerede med fire præster.

Biskoppen prædikede over teksten, hvor Jesus ligner Himmerige ved et lident sennepskorn, der vokser sig stort som et træ. Han drog paralleller mellem præsteindsættelsen og firmelsen af flere sognemedlemmer. Begge stænder i kirken, præsten og lægfolket, sendes ud i verden som Kristi budbringer.

Den smukt restaurerede kirke, som er opført i 1912 efter tegninger af daværende pastor Johs. Frederiksen, var fyldt og mange måtte stå op.

Derpå fulgte en reception i St. Josefssøstrenes børnehaven ved siden af kirken, hvor menigheden sagde farvel til sognepræsten siden 1950 og bød velkommen til den nye, som forøvrigt skal betjene menigheden, der samles i St. Peders kapel på Silkeborgvej 25 i Herning.

Genboen til kirke og præstegård på Hostruggade, »Silkeborg Avis«, skrev efter afskedsfesten, der var gået for sig nogen tid forud: – Vor Frue katolske

menighed har taget officiel afsked med sin afholdte pastor Stäubli. Præsten, der nu er 76 år, bosætter sig i fødelandet Schweiz, men hans hjerte forbliver i Danmark, hvortil han kom allerede i 1916. I vor by afløste han pastor Josef Dutschke.

Pastor Stäubli er et usædvanlig elskeligt menneske, der gennem årene har fået mange venner i Silkeborg menighed, men også langt uden for denne. Det var en varm og dybtfølt tak, menigheden gav ved afskeden, hvor der blandt andet blev talt af læge H. Askeby, lektor Mørk Petersen og tømmerhandler O. Klercke.

Opgør med helgenerne.

En bombe!

Kirken er med på noderne. Nu er det helgenerne, der skal gøres op med. De får deres sag for ligesom forældrene og den ældre generation i det hele taget. Den hellige Barbara er strøget af kalenderen. Kornelius og Cyprian bliver taget ud af den romerske kanon. Ludvig den Hellige af Frankrig kan gå hjem og lægge sig. St. Nikolaus kan man selv vælge, om man vil fejre eller ej. Og sådan er det gået mange andre med ham. Hvad Kristoforus angår, »er det hele vist lidt hen i vejret«. Og hvad med menighederne i St. Eustachius og St. Georgs sogn? Skal de nu til at finde sig en ny skytshelgen? Og hvad med alle disse forgæves bønner til nogle helgener, som aldrig har eksisteret! Det værste er ikke, at Kirken har holdt os for nar, men at den selv har taget fejl. Så er den altså slet ikke ufejlbarlig. Hvordan skal man så kunne tro på den for fremtiden?

Hvorfor?

Hvad skal det ligne alt sammen, og hvad tjener det til med alt dette postyr, som forvirrer selv de bedste af vore troende? Faktisk er der lige siden den 9. maj i år, da den nye liturgiske kalender blev udsendt til pressen, blevet både sagt og skrevet en masse ting, spændende lige fra forbløffelse til forargelse. Den forvirring, denne tilsyneladende pludselige beslutning har forvoldt, gør det berettiget at vende tilbage til den lidt længere henne i denne artikel, fordi det, der er sket, virkelig berører selve ånden i liturgien.

Det er beklageligt, at meddelelsen om det nye kalendarium er kommet til os gennem de offentlige meddelelsesmidler som aviser, radio og TV og ikke gennem biskopperne, som samtidig kunne have givet os en belæring om, hvorfor man har foretaget de forskellige ændringer. Kommentatorerne har gjort deres bedste, men det eneste, de har opnået, er at for-

Der brænder
en ild.

og de troende udfyldte deres ledige stunder med at brygge og fortælle de stadig mere fantastiske historier, der kaldes legenderne. Fortællingerne går fra mund til mund, fra fader til søn. Jesu liv og helgenernes bedrifter afgav stof til skuespil. Fantasien opflammedes, så man ikke mere var i stand til at skelne imellem, hvad der var sandt, og hvad der var opdigt fra forfatterens side. Der skulle gå lang tid, før man begyndte at sondre mellem sandhed og overdrevelse. Dengang havde man nemlig hverken historikere eller historiske institutter.

»Billedstormen«

virre folk. Først da vi fik dokumentationen, blev vi klar over, hvad der i virkeligheden var sket, og vi skal prøve på at forklare, hvad det faktisk drejer sig om. Det er den bedste måde at besvare de spørgsmål på, som ændringerne i kalendariet har givet anledning til, og samtidig kan man så prøve på at bringe de fejlagtige fortolkninger i lave igen og – håber vi – berolige dem, der er blevet forskrækkede over den overraskende meddelelse.

Opgøret

Helgenerne har altid givet stof til diskussion. Man er på dette område som på så mange andre blevet stillet over for både gode og dårlige indvendinger. Man har oplevet en blind kasten vrang på alt uden undtagelse, og man er blevet stillet over for fornuftige indvendinger, hvor der skelnes mellem godt og ondt. Det er den gamle historie om menneskenes måde at reagere på.

Evangelierne

Kirken har lige fra begyndelsen måttet være på vagt over for de troendes fantasi og gribe ind for at værne om sin grundlægger og redde sandheden. Alle de mærkværdige historier, der blev fortalt om Jesus, har den stemplet som ren og skær indbildning. Den fik et vældigt stof overleveret, men trods de vanskeligheder, den dermed beredte dem, der havde troet på alle de lidt for vakre eventyr, holdt den kun fast ved de fire små bøger, vi kalder evangelierne.

Legenderne

En lignende litteratur er efterhånden opstået omkring de særlige personer, der kaldes helgener. For vore forfædre i troen var helgenerne heltene, overmenneskene, championerne! På den tid, da man endnu hverken havde aviser, radio, film eller TV, nærrede de folks fromhed,

gen- eller saligkåningsprocessen, er det som bekendt djævelens advokat, der har rollen som den officielle anklager. Paul VI har for nylig foretaget nogle mindre ændringer i disse regler, som stadig er i kraft.

Og ufejlbarheden?

Hvad Kirkens ufejlbarhed angår, spiller den kun ind, når det gælder de højtidelige helgenkåringer, der foretages af paven, men derimod ikke, hvis det er biskopperne eller de almindelige troende, der af egen drift ophøjer en person til helgen. Ingen af de helgener, der er blevet slettet af kalendariet, og om hvem det ikke kan bevises, at de nogen sinde har eksisteret, er blevet officielt helgenkåret. Det er i alle tilfælde folkefromheden, der har gjort dem til helgener. De beslutninger, Paul VI for nylig har truffet, har altså på ingen måde kompromitteret Kirkens ufejlbarhed.

Videnskabelig modstand

Hvilke kriterier har Kirken så lagt til grund for en sådan sondring? Den er blevet foretaget på den måde, at historikerne i de sidste århundreder har foranstaltet en sand jagt på dokumenter, der skulle gøre det muligt for dem at skelne imellem, hvad der er sandhed, og hvad der er legende. Den belgiske jesuit Héribert Rosweyde gennemstøvede i 1607 biblioteker og arkiver, og hans arbejde blev senere overtaget af hans medbroder Jean Bolland, som grundlagde en historisk skole, der fik navnet »Bollandisterne«. De videreførte hans arbejde i Bruxelles med finansiell støtte fra den belgiske regering, og det var disse dygtige historikere, der var de første pionerer for en fornyelse af kalendariet.

Alt på sin rette plads!

Kirken har gennemført sin reform af respekt for den historiske sandhed og af omsorg for den teologiske. En anden åndelig svaghed hos os er nemlig, at vi sætter bitingene over det væsentlige. Man kan stadig se fromme mennesker komme ind i Kirken, gøre en hastig knæbøjning i retning af tabernaklet og derefter styrte hen og kaste sig for fødderne af den hellige Josef, Antonius eller Therese af Jesusbarnet. Vi bevæger os altid mellem to yderligheder, og vi har nu som i tidligere tider vore billedstormere, der tømmer kirkerne og stuer billeder og statuer af vejen i kælderens. Men det er heller ikke Kirkens syn på sagen. Det, den vil, er simpelt hen at bringe orden i tingene, så alt kommer på sin rette plads. Bestemmelsen blev taget på det 2. Vatikanconcil, og Kirken retter sig efter den

»De troendes opmærksomhed skal først og fremmest henledes på Herrens egne festdage, på hvilke man i årets løb fejrer de forskellige led i frelsesmysteriet. Derfor skal kirkeårets fester gå forud for helgenfesterne, så frelsesmysteriet bliver fejret i alle dets faser« (Konstitutionen om gudstjenestens fornyelse, nr. 108).

Lidt orden i tingene!

Vi har svært ved at holde måde, og historien gentager sig. Den hellige pave Pius V foretog en reform af kalendariet i 1568. Han reducerede de årlige helgenfester til 56. I 1950 var de igen steget til 262. Fester og ihukommelser hobede sig hastigt op, og undertiden fortrængte de endda søndagene og Herrens festdage. Under Pius XII i 1955 blev 42 helgenfester forenklet, og for 32 helgeners vedkommende beholdt man bare en kirkebøn. I januar 1970 vil der – bortset fra festerne for Jomfru Maria, den hellige Josef, englene og apostlene – kun være 58 obligatoriske og 92 valgfrie helgenfester tilbage. Adventstiden, jule-tiden, fastetiden, påsken, himmelfarten og pinsen bliver igen kirkeårets højdepunkter, mens helgenerne træder mere i baggrunden og indtager den væsentlige, men sekundære plads, der tilkommer dem.

Helgener, der taler til os

Vil det så sige, at helgenerne er blevet degraderet? Vil det sige, at Kirken har givet nogle af dem en sidste chance og kun har beholdt de bedste, mens de andre er blevet forvist til bageste række?

Nej, slet ikke! Den har snarere på ny givet dem den plads, der tilkommer dem. Det udvalg, den har beholdt, er bedre i stand til at udtrykke Kirkens

katolicitet. Der er navne fra alle tider og alle kontinenter.

I den nye helgenfortegnelse er alle former for hellighed repræsenteret, – der er lægfolk og præster, ægtefolk og ugifte. Svundne tiders helgener, hvis navne ikke siger os noget, og som vi ikke har noget særligt til overs for, har vejet pladsen for andre, der står os nærmere, og som taler til os. Den hellige Sixtus, Chrysgonus, Anastasia og flere andre har haft deres tid og opfyldt deres mission. Nu er der kommet nye i stedet. Det er her som der, at alt har sin tid.

De bliver trods alt

Det, at helgenerne forlader skuepladsen, berøver dem imidlertid på ingen måde deres fortjenester. Spejderne kan roligt blive ved med at fejre St. Georg, men dragen kan vi godt undvære. Og bilerne kan godt beholde deres Kristoforus og sætte medaljer på bilerne, når bare deres fromhed ikke forhindrer dem i samtidig at være gode chauffører, køre forsigtigt, holde loven og spænde sikkerhedsselerne . . .

En Herrel

Aldrig så snart er De kommet Dem af forbløffelsen, før De endnu en gang ser Kirkens klogskab og redelighed i det, der er sket. Kirken ved, at den afgørelse, den har truffet, foruroliger mange af dens børn. Men for Kirken går sandheden fremfor alt. Og sandheden er Jesus Kristus, som er alt livs og al helligheds midtpunkt og kilde. Helgenerne har, hvad enten de bliver hyldet eller ikke, kun det ene ønske, at al hæder og ære ved Ham, med Ham og i Ham må blive Gud Fader til del i Helligåndens enhed. Amen!

Jules Brossau SJ.

Kristi fødeby, Betlehem, ligger ca. 10 km (ad den moderne vej) syd for Jerusalem. Byen er placeret på et ret stort højdedrag, der skråner stærkt ned mod en slette. Det højeste punkt er 825 m, derfra skråner terrænet temmelig jævnt til et fladere stykke, og derfra kommer så det pludselige fald ned til den omgivende slette mod syd. Her på kanten lige før det pludselige fald finder vi Fødselskirken, hvor ifølge traditionen Kristus blev født. Hvad kan arkæologien sige om dette?

Navnets opståen

Betlehem har fra forhistoriske tider været beboet af mennesker, hvad der er fund, der vidner om. Første gang byen optræder i historien er i de berømte Amarna-tekster fra Farao Amenofis IV's hof i Ægypten fra 1300-tallet, altså ca. hundrede år før Moses. Her kaldes byen Bit-ilu-lakhama, bit = hus, ilu = gud, Lakhama = gudindens navn, altså Gudinden Lakhamas hus. Ved omdannelse er det så senere bleven til Beth-lehem, noget lignende som Odins vi (helligdom) er blevet til Odense eller Tyrns væld er bleven til Tisvilde. Gudinden Lakhama er en kanaanæisk guddom og dyrkedes altså af de befolkningsgrupper, som israelitterne lidt efter lidt fordrev.

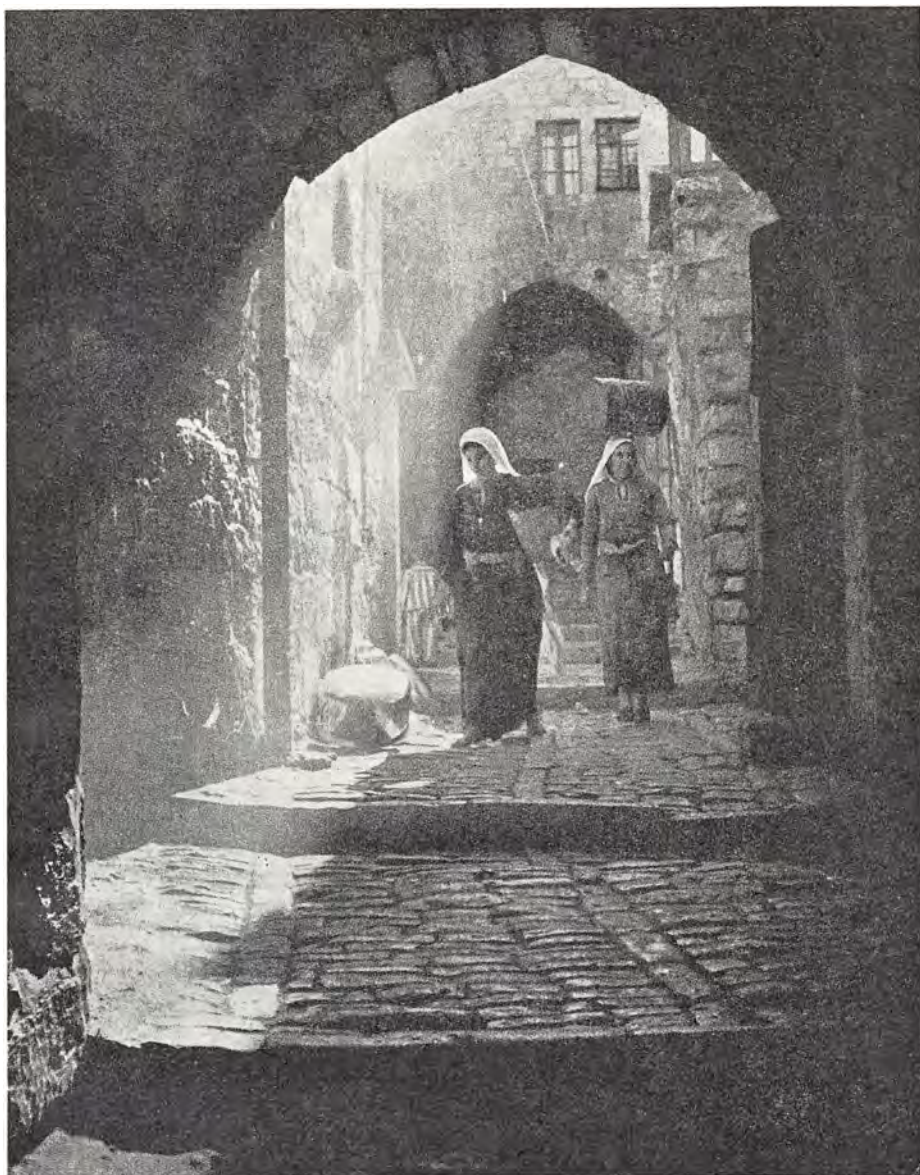
I Israels historie kommer Betlehem først op med David, der stammede fra denne by (1 Sam. 16,1). Men stor rolle spiller stedet ikke i Gammel Testament; det var virkelig en ubetydelig stad. Det er traditionen om Jesu fødsel, der har gjort stedet verdensberømt.

Hvad finder vi her?

Hvad finder vi her? Kommer vi til staden fra Jerusalem, ser vi yderst på forbjergene den hellige Fødselskirke ligge, målet for alverdens turister. Men er det stedet? Kirken er såre ærverdige, eftersom det er den ældste stående kristne kirke. Efter kirkefreden i 313 byggede kejser Konstantin en kirke over det sted, hvor han mente at Kristus var født. Et skrift fra 333, den såkaldte Pilgrimsberetning fra Bordeaux beretter: »Der hvor vor Herre Jesus Kristus blev født, er der på Konstantins befaling rejst en basilika.« Denne kirke blev noget ændret af kejser Justinian ca. 550, måske snarere restaureret, altså stort set 200 år senere.

Kommer man til kirken, ser man foran den en stor tom plads. Dette er resterne af den forgård, man skulle igennem for at komme til kirken. Det var en åben plads med søjlebåren omgang og lignede altså de senere klostergårde.

Hvad mosaikken fortæller

Det er denne overdækkede grotte, der interesserer os, for nu skulle vi være ved selve stedet. Stiger vi ned ad sidetrappen til venstre og kommer ned i grotten, har vi på højre hånd en lang gang, fortsættelsen af hulen ind i bjerg, til venstre en halvrund mosaik i gulvet, der på latin fortæller at: Her blev Jesus Kristus født af Jomfru Maria. Denne mosaik ligger foran en halvrund mur, man opførte ved bygningen af den første kirke, formodentlig for at lukke tilgangen ude fra det fri, med andre ord, den oprindelige indgang til hulen. Man lavede så de to omtalte sideindgange fra selve kirken. Stjernen ligger således ikke over det sted, hvor Jesus blev født, eftersom han næppe blev født i en entré.

Mere interessant er den skrånede krybbe, hvor Jesus siges at have ligget. Det er et trug, hugget ind i klippen, dækket med marmorplader, men således at den oprindelige form nok er bevaret. Dette er altså stedet, hvor Jesus blev anbragt svøbt liggende i klude.

Ægtheden

Men hvor ægte er det allsammen? Det tidligste vidnesbyrd, vi har om kirken, er en tekst fra 333, som vi så ovenover; vi finder en bygning fra ca. 320, men hvad med den mellemliggende tid fra Kristi fødsel? Vi ved, at på Konstantins tid var traditionen allerede fast, at dér var stedet. Denne tradition er bevidnet af Paulinus af Nola fra 403; han skriver: Kejser Hadrian indviede – i den tro, at han kunne vanære stedet og derved ødelægge den kristne tro – på lidelsens bjerg (Golgata) en Jupiterstatue og profanerede Betlehem ved at indrette en lund til ære for guden Adonis. Men vi har en tekst, der er langt ældre, nemlig Origenes fra 215. Han fortæller, at alle indbyggere i Betlehem, hvad enten de er kristne eller ej, er enige om at stadfæste grotten. Og det er den grotte, vi nu finder under Fødselskirken. Der er i øvrigt ikke noget andet sted, der gør krav på at være fødselsstedet. Er det ikke her, så gør det jo heller ikke noget, – man har i hvert fald fejret begivenheden her fra langt før Konstantins dage og – hvad der er vigtigt – alle de arkæologiske kendsgerninger stemmer med de få oplysninger, vi kan læse ud af beretningen i Lukasevangeliets.

Bjørn Højbo.

BETLEHEM

Selve indgangen til kirken er nu et lille hul i muren. Den oprindelige portal er muret til engang i tyrkertiden. Man plejer at sige, at det var, fordi tyrkerne havde for vane at komme ridende ind i kirken under gudstjenesten og forstyrrede den. Derfor murede man porten til og nøjedes med den lille døråbning. (Den er virkelig så lille, at man må bøje sig for at komme igennem.)

Det indre er en femskibet basilika med 48 søjler, der oprindeligt endte oppe i koret med en oktagon, der ved restaureringen under kejser Justinian blev ændret til tværskib og kor, der alle tre endte med halvrunde afslutninger, absider. Der hvor tværskibet begynder, hæver der sig et podium, der overdækker grotten. Der er to nedgange til den, en fra hver tværskibside.

– Kristus sagde under den sidste nadver til sine disciple: Gør *dette* til minde om mig. Og vi spørger: Hvad for noget? Er den nuværende kristne gudstjeneste virkelig et dækkende udtryk for lydigheden mod denne opfordring fra Kristi side? Gør vi virkelig, hvad han ville have, vi skulle gøre til minde om ham? Eller gør vi kun noget og har ladet væsentlige ting ude af betragtning?

I sammenhæng med dette fundamentale spørgsmål konfronterer pastor Bjørn Højbo i begyndelsen og slutningen af sin bog om NADVER OG MESSE – årets bog fra Pauluskredsens Forlag – sine læsere med en række andre kirkelige spørgsmål, som ægger alle nutidige kristne til påny at overveje, om deres nadveropfattelse og gudstjenesteform virkelig er i overensstemmelse med dét, Kristus opfordrede sine disciple (kirken) til at *gøre* – og ikke blot sige, se eller høre! – til minde om ham.

Højaktuelt debatstof

Dette er det centrale emne. Hvordan skal vi forstå Jesu opfordring? Hvad vil det sige at *gøre* noget til minde eller ihukommelse af nogen og noget? Hvad var det i grunden, Jesus gjorde, da han i begyndelsen af hint påskemåltid – som i sig selv var et rituelt mindemåltid – tog brødet og ved afslutningen af måltidet tog vinen for at indgive disse to elementer et nyt indhold og en ny mening ved at gøre dem til sit eget legeme og blod? Har vi *annammet* det? I kirkenes nuværende former for gudstjeneste – som jo ingen steder er udformet som et langvarigt rituelt fællesmåltid i en spisesal lig den, Jesus og apostlene benyttede ved den sidste nadver – foregår der meget, som Jesus i hvert fald *ikke* gjorde dengang, men som er føjet til senere. Der er med andre ord sket en udformning og omformning af de liturgiske rammer således, som de kristne til forskellige tider har evnet og villet det forskellige steder i verden. Således er med tiden de forskellige indretninger og ritualer opstået i de forskelligartede kirkesamfund op til vore dage, hvor pludselig spørgsmålet om radikale ændringer af de bestående gudstjenesteformer er blevet højaktuelt debatstof for såvel romersk-katolske som ortodokse og protestantiske kristne.

Mange spørgsmål

Straks i forordet råder Bjørn Højbo læserne til at reflektere over følgende tillægsspørgsmål:

– Er der tale om en udvikling og – vel at mærke – en harmonisk udvikling,

NADVER OG MESSE

»Faconen er frisk,
moderne,
tonen æggende,
inspirerende
og provokerende.«

Bernhard Andersen anmelder dr. theol. Bjørn Højbos sidste bog

»Hvordan skal man forme fremtidens gudstjeneste?«

eller har der været en »revolution«? Er udviklingen »legitim«, dvs. giver den udtryk for en rimelig udvikling, der har bevaret det »egentlige«, eller er der faldet væsentlige ting bor? Hvor stammer de forskellige former fra? Hvornår er de opstået? Hvor gamle er de? . . . Hvor meget af det hele kan vi stryge og alligevel være tro mod det, Kristus ville give os? Hvor meget kan vi forandre og forny, tilføje og nyskabe? Hvor vidt kan vi gå?

Fremtidens gudstjeneste

Forandring fryder, siger ordsproget, og sådan forholder det sig vel i reglen, men ikke altid. Med hensyn til kirkelig tradition findes der tvrige undtagelser, som afkræfter reglen, da det erfaringsmæssigt altid har vist sig vanskeligt at afskaffe tanker, ting og adfærdsmønstre, når de først har vundet hævd i et kirkesamfund. Efter forlængst at være blevet forældede i den øvrige verden bliver de omhyggeligt bevaret i den kirkelige verden, hvor forandringer gerne forvirrer og forarger folk, indtil de nye foreteelser er blevet gamle nok, til at man kan begynde at fryde sig over dem. Herpå har pastor Højbo mange festlige eksempler, som nok er værd at holde sig for øje og have in mente, før man giver afløb for sin forargelse over de forandringer, der allerede er sket, og de langt mere radikale ændringer, som muligvis vil ske i den kommende tid. Hvor vidt man i så henseende kunne tænke sig at gå bliver mere end antydnet i bogens slutning og på bagsidereklaamen, hvor spørgsmålet »Hvordan skal man forme *Fremtidens Gudstjeneste*?« fremhæves som det store problem for alle ortodokse, protestantiske og katolske kristne i vor tid.

Skærtirsdag?

For at hjælpe os med at finde hæderlige svar på alle sådanne spørgsmål har pastor Bjørn Højbo fordybet sig i, hvorledes fortidens gudstjeneste er blevet udformet og omformet, idet han har gravet sig ned gennem lag efter lag og afdekket den jødiske rod, som med diverse udløbere i den hedenske forestillingsverden fremlægges, analyseres og kommenteres i 1. del af NADVER OG MESSE. Vi præsenteres her for et væld af oplysninger om de gamle religiøse tanker, begreber og temaer, som på mangetydig orientalsk vis er vævet ind i det jødiske påskeritual med selve påskemåltidet som det brændpunkt, der »samlar hele Israels historie i sig, sætter den enkelte israelit i forhold til denne, og

således skaber livets mening, ved at Gud bliver nogen man forholder sig til«.

Ved kunstfærdigt at indflette de nytestamentlige beretninger om den sidste nadver – som muligvis ikke fandt sted en torsdag, men en tirsdag – på de formentlig helt rigtige steder i en pragtfuld rekonstruktion af hele det jødiske påskemåltid viser pastor Højbo sine læsere, i hvilken konkret sammenhæng Jesus indstiftede den hellige eukaristi, idet han lod den nye pagts mindemåltid organisk fremspire af den jødiske rod. Rekonstruktionen er meget udførlig og særdeles oplysende. Kun ceremonierne omkring spisningen af offerlammet mangler i gennemgangen af det jødiske påskemåltids forskellige dele. Det skyldes udelukkende, at pastor Højbo trods omfattende litterære udgravninger ikke har kunnet grave de oprindelige tekster, som senere udgik af det jødiske ritual, frem til os. Resten af det jødiske påskemåltid får vi serveret på en sådan måde, at vi kan følge selve gangen i måltidet og – ikke mindst takket være de fyldige direkte citater af de benyttede bønner – i nogen grad kan leve os ind i de tanker og den stemning, der blev fremkaldt under måltidet. Indlever man sig samtidig i de tanker, som findes i de nytestamentlige beretninger, kan man endog ved hjælp af en smule fantasi forestille sig, at man sidder – eller rettere: ligger – med til bords og ser det hele ske for øjnene af sig. Dette med at ligge til bords i stedet for som tidligere at spise påskelammet stående var i øvrigt en ret ny skik på den tid.

Agapemåltider om lørdagen?

Ved at skabe og fremlægge denne enestående rekonstruktion har pastor Højbo givet os mulighed for at indse, *hvad* det var, Jesus gjorde ved den sidste nadver og ville have, at kirken skulle gøre til hans ihukommelse.

Hvad var det så? At forklare det er ikke lettere sagt end gjort. Det fremgår af selve sammenhængen og sammensætningen. Imidlertid får vi at vide, hvad de første kristne gjorde, hvordan deres forhold var til gudstjenesten i templet og synagogen, hvorledes agapen udviklede sig ud fra sabbatens kaburahmåltid, som var en mindre udgave af påskemåltidet, og hvordan eukaristien snart udskiltes for at danne en særskilt nadvergudstjeneste ved siden af ordets gudstjeneste, opbygget med synagogegudstjenesten som model, mens agapemåltidet, der dannede en tredje gudstjenesteform af festlig og fornøjelig hjemlig karakter, forsvandt ud af billedet. Desværre, siger pastor Højbo og foreslår, at agapen som optakt til søndagsmessen genindfø-

res som lørdagssammenkomst i hjemmene. En god idé!

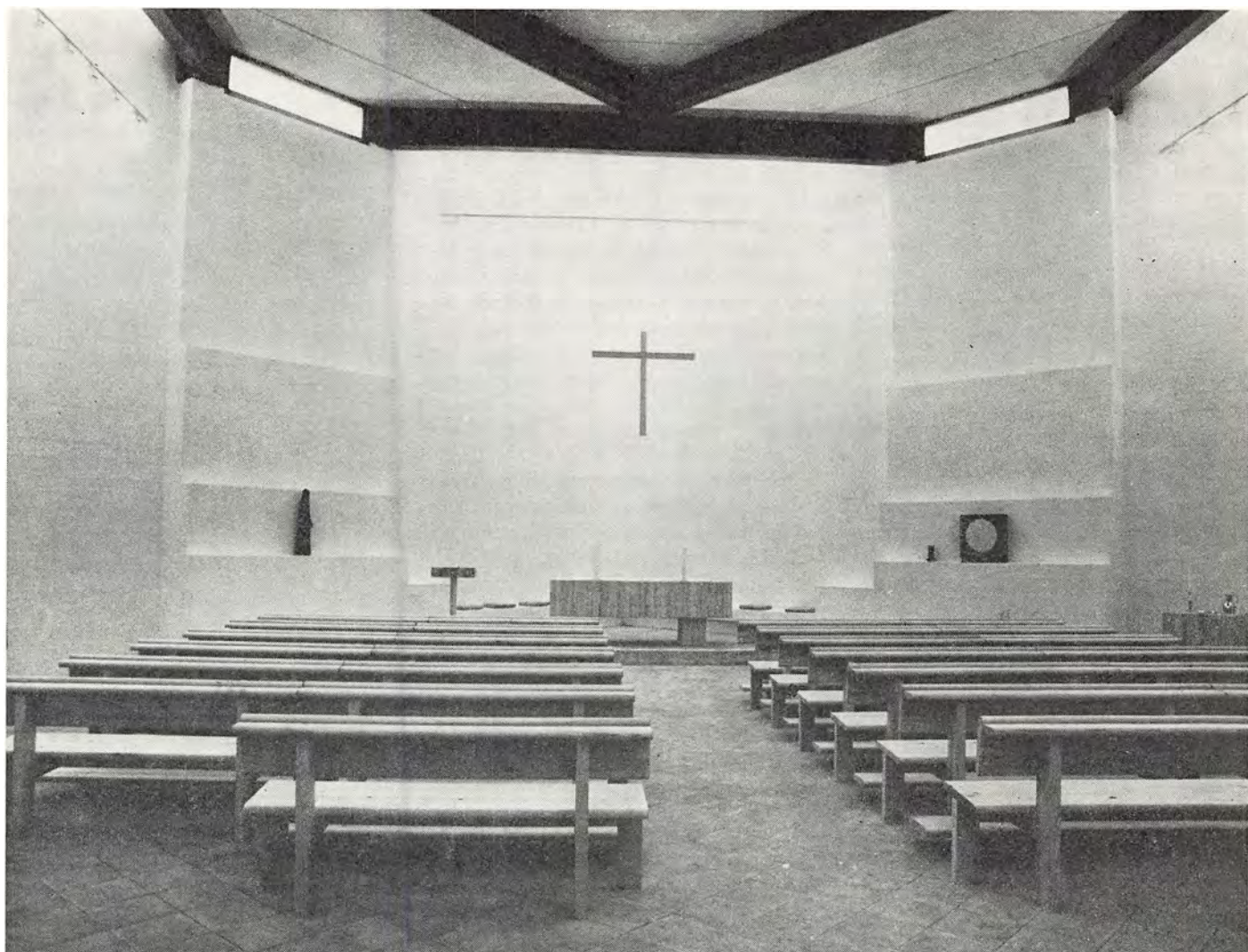
Gennemgang af gudstjenesteformer

I 2. del af NADVER OG MESSE gennemgås gudstjenesteformerne i tiden op til – og ud over – år 313 med særlig vægt lagt på datidens nadveropfattelse, kirkesyn og samspillet mellem messedeltagere. Nu smelter de to gudstjenesteformer sammen, og der sker en differentieret udvikling i de forskelligartede liturgiske familjer, som vi får en oversigt over i afslutningen af 2. del (iflg. bogen) – eller i begyndelsen af 3. del (iflg. indholdsfortegnelsen).

Supplement til Evangelium og oldkirke

I bogens 3. del får vi endelig en kritisk gennemgang af den videre udvikling fra kirkefreden år 313, da det blev mode at være kristen, og kirken overtog store dele af det religiøse ceremoniel fra kejserkulten ved at indsætte den ægte Kristus på den plads, som tidligere den falske Kristus, kejseren, havde indtaget. Store kirkebygninger, basilikaer, opbyggedes med den kejserlige audienshal som model, episkoperne dannede Kristi kejserlige hof og menigheden de audienssøgende, hvilket navnlig kom til at præge den romerske og byzantinske kirke i de kommende århundreder op til vore dage, hvor vi stadig kan genfinde mange ting og adfærdsmønstre, der stammer herfra.

Fortsættes side 16

Indvielsen af den nye Sct. Nikolaj Kirke i Esbjerg

blev en enkel og smuk festlighed, der vidnede om det hjertelige forhold, mellem menighedens medlemmer indbyrdes og dens præst samt til de offentlige myndigheder og de andre trossamfund.

Søndag den 16. november indviede biskop Hans L. Martensen den nye kirke i Esbjerg, en begivenhed, som Sct. Nikolaj menighed og præst gennem flere år havde set frem til med den største forventning. Ganske vist var vejret ikke det bedste, men det gjorde ingen skår i menighedens glæde over at få et større kirkerum til afløsning af den lille kirke, der blev indviet den 14. september 1924. Før den tid fandtes der et kapel i Nørregade, indviet den 14. september 1904, mens selve sognet blev oprettet af biskop Johannes von Euch den 15. august 1904.

Indvielsen

Kl. 15,00, da indvielsen skulle finde sted, var kirken fyldt af menighedsmedlemmer og indbudte. Pastor Doods' familie og venner var repræsenteret med i alt 14 personer. Blandt disse var Sct. Josefssøster Ignatia Doods, som i flere år var lærerinde på Institut St. Joseph på Østerbro i København. Desuden sås professor, dr. Kruchen, der er formand for organisationen Werk St. Angar's afdeling i Münster, Westfalen. Organisationens formål er at indsamle midler til støtte for de skandinaviske bispedøm-

mer. De civile myndigheder i Esbjerg var repræsenteret ved civildommer Knudsen, kriminaldommer T. Svendsen, saamt byens borgmester H. Rasmussen. De tre folkekirkepræster F. Bøss, A. Arentoft og H. Søndergaard var også mødt, de to sidstnævnte i ornat. Af nabopræster var foruden dem, der skulle koncelebrere messen med biskoppen, mødt præsterne Wuyts, Lemaire, Kerkhofs, Oppermann, Reymen, Nølke, Bertling, Sanders, Boekenooogen og Diekman. Sct. Josefssøstrene repræsenteredes af provincialforstanderinde sr. Gertrud, forstanderinde i Esbjerg, sr. Agnes Bir-

gitte, samt søstre Viktoria, Henriette og Hildegard. Søster Cæcilia betjente orglet.

Biskop Hans L. Martensen ankom sammen med sognepræsten J. Halatyn og pater Irenæus samt to ministranter. Stående foran kirkens indgang bad biskoppen – der var iført mitra og stav – en bøn, hvorpå han bestænkede kirkens mure med vievand. Derefter begav han sig med sit følge ind i kirken, mens Grundtvigs salme »Denne er dagen, som Herren har gjort« blev sunget.

Efter at biskoppen havde bedt endnu en bøn, fulgte første del af Allehelgenlitaniets, og biskoppen fortsatte »Da alle ting helliges ved Guds ord og bøn, vil vi nu høre Guds ord«, hvorpå der fra pulten blev læst tre stykker fra Bibelen, 1. kongebog 8, 22, 23 og 27–29 ved lærer Arne Pedersen, medlem af menighedsrådet, 84. Davidssalme ved Sct. Josefssøster Aimée samt apostlen Peters 1. brev 2, 4-5 ved fru L. Bojsen, også medlem af menighedsrådet.

Derpå blev anden del af Allehelgenlitaniets bedt, og efter at biskoppen havde sagt »Herre, velsign dette hus, som vi vil benytte til dit navns ære«, tog han vievand og velsignede kirkerummet indvendig.

Pastor Doods og hans virke

Hermed var indvielsen afsluttet, og biskoppen begav sig ind i sakristiet for at klæde sig om til den påfølgende messe, der blev holdt som dansk højmesse. Imens blev Grundtvigs salme »Hyggelig, rolig« sunget.

Som koncelebrerende præster deltog præsterne Jan Ballin (kirkens tidligere sognepræst), Irenæus, Halatyn (den nuværende sognepræst), Reymen, Nølke samt de to tyske præster prof. dr. Kruchen og pfarrer Kiesener.

Messens faste dele blev sunget efter Leif Kaysers 2. Sangmesse, præfationen var den almindelige sønsdagspræfation, og det var 3. nadverbøn, der blev læst. Såvel indvielsesritualet som de danske salmer var trykt i en nydelig tryksag på otte sider, og arrangørerne havde været så betænksomme at lægge et eksemplar af Kaysers messe og det gule hæfte »Præfationer og Nadverbønner på dansk« ind i tryksagen, således at alle kunne følge med.

Læsningen blev læst af major B. Messerschmidt og evangeliet af pater Jan Ballin. Forbønnerne blev læst af en dame og herre på skift.

Efter oplæsningen af evangeliet talte biskoppen. Den foregående sognepræst, pastor Doods, havde ofret sine kræfter på opførelsen af dette Gudshus, men også den nuværende havde gjort et stort arbejde. Selv havde han været spændt

på, hvorledes kirken ville blive, men menigheden i Esbjerg kunne glæde sig over det værdige kirkerum.

Messens tekster var taget fra Kirkevielsesfesten, og i dennes evangelium tales der om tolderen Zakæus, der modtog Kristus i sit hjem. Man kunne måske spørge, om der skulle være en særlig forskel på kirken og andre bygninger. Kristus virker jo ikke blot i kirken, men overalt. Evangeliet giver svaret: Kristus er til stede på en usædvanlig måde. Virkningen af Kristi besøg viser sig: »I dag er frelsen kommen til dette hus!«

»Se jeg gør alting nyt«

I Johannes' Åbenbaring siges, hvad kirken skal være: »Se, jeg gør alting nyt«. Vi er alle på vej til en ny tilværelse, hvor »hver tåre skal blive tørret af, og hvert savn blive stillet«. Dette er den kristne tro. Vi lever i en trist verden, og kirken lever også i den. Men Kristus er nærværende og styrker vor tro, og vi har det håb, at han vil føre os bort herfra.

Som Kristus skal vi bære de svages byrder og trøste dem, der sørger over deres afdøde. Derved skal det vise sig, om vi har brug for et kirkerum, der ikke bare er til for at vi kan være fromme. Der skal også udgå en kraft fra denne menighed.«

Der var som ventet en meget stor afgang, og den smukke højtidelighed sluttede med salmen »Store Gud, vi love dig«.

Receptionen

Efter gudstjenesten var der reception i skolens lokaler, hvor der blev holdt mange taler.

Dommer *Harald Højris* talte på menighedens vegne og takkede biskoppen, ikke blot fordi han var kommet for at indvie den ny kirke, men også for den interesse og sympati, han altid havde vist Esbjerg. Videre bød han tidligere præster ved menigheden velkommen og omtalte de mange gode minder, man havde fra den gamle kirke.

Det var navnlig pastor Doods, man kunne takke for, at den nye kirke kunne indvies i dag, men han havde også slidt sig selv op under dette store og uegenlystige arbejde. Menighedens egen indsats måtte dog ikke glemmes, og han rettede en tak til alle, som på en eller anden måde havde været med til at rejse kirken.

Selve kirkebygningen var moderne i sin form, idet man havde lagt vægt på, at den skulle være praktisk indrettet og svare til sit formål, et Gudshus, der giver bekvem adgang for alle, der søger det.

Dommer Højris takkede byens civile myndigheder for deres tilstedeværelse og de tre repræsentanter for folkekirken, der havde taget imod indbydelsen.

Borgmester *H. Rasmussen* bragte en hilsen fra hele byen og takkede for godt samarbejde med den katolske menighed, ikke mindst søstre, der var så beskedne i deres arbejde.

Økumeni i praksis.

Arkitekt *J. von Spreckelsen* takkede håndværkerne for ualmindelig fint arbejde, Esbjerg kommune for velvillig behandling og assistance, samt biskop Martensen, direktør Ortvald, søstre, pastor Halatyn og byggeudvalget.

Desuden talte pastor *G. Bertling*, pater *Wuyts*, pfarrer *Riesener*, murermester *Dahl Sørensen*, pastor *F. Bøss*, professor, dr. *Kruchen*, blikkenslagermester *Plichta* og pater *Irenæus*, der alle ønskede til lykke og takkede søstre.

Biskop *Martensen* var sidste taler og takkede sognepræsten, arkitekt og håndværkere, Sct. Josefssøstre, Esbjergs civile myndigheder, folkekirkenes repræsentanter samt familien Doods og sluttede med at ønske menigheden til lykke med den nye Sct. Nikolaj kirke.

Middagen

Om aftenen samledes pastor Halatyn og menighedsrådet med en række gæster hvoriblandt nogle Sct. Josefssøstre med biskoppen i spidsen til middag.

Pastor *Halatyn* glædede sig over, at Sct. Josefssøstre kunne være med her. De virker jo sammen med lægfolket og har selv aldrig været smålige over for præst og menighed. Videre fandt han det påkrævet, at de katolske præster kom sammen med folkekirkepræsterne, og han sluttede med at oplyse, at man i dag havde modtaget 9.000 kr. i kontante gaver.

Dommer *Harald Højris* talte for de tidligere præster i menigheden og præsterne i nabosognene, der sikkert alle forstod betydningen af at man havde fået en ny kirke i Esbjerg.

I de 40 år, han havde været i Esbjerg, havde menigheden udviklet sig

fra en lille flok invandrere og nogle enkelte danskfødte konvertitter til en menighed, der overvejende bestod af danskfødte katolikker. Man følte sig som én stor familie uden intellektuelle indslag eller klinedannelser. Dagen i dag var en milepæl i menighedens historie, og han sluttede med håbet om, at den bestående fællesskabsbevidsthed måtte fortsætte og yderligere udvikles.

»Transformatorstationen«

Pastor *Arentoft* sagde, at såvel i folkekirken som i den katolske kirke blev Kristi navn forherliget. Der var noget dybt symbolsk i at kalde den ny kirke »Transformerstationen«, for ligesom der udgår en ukendt kraft fra en sådan, skal der fra kirken udgå en usynlig kraft, som er uundværlig for vor tilværelses sammenhæng. Han ville sige søstre tak for godt samarbejde. Her havde han mærket et ægte kristent fællesskab, og samarbejdet med præsterne byggede på et åndeligt økumenisk fællesskab.

Pastor *Søndergaard* følte sig hjemme i den smukke gudstjeneste. I mange kirker kunne man finde glasmalerier af helgener, og når lyset faldt ind over dem, var det, som lyste de ud over menigheden. På tilsvarende måde ville han ønske for Sct. Nikolaj menighed, at lyset også måtte skinne igennem denne, så der opstod broderskab, kærlighed og fællesskab.

Efter at pastor *Doods' broder* og *Emil Bojsen* havde talt og pastor *Halatyn* havde takket *Arne Pedersen* og *Anker Frederiksen* for deres store arbejde med dagens arrangement, sluttede biskop *Martensen* med – på tysk – at henvende sig til pastor *Doods' familie*. *B. Husson*

Nadver og messe

Fortsat fra side 13

Denne epoke skal ikke refereres her. Den skal De personligt stifte bekendtskab med ved at købe og læse NADVER OG MESSE, der er formet som en storstående oversigt over og et kritisk opgør med en mængde af de tanker, som fra denne periode at regne indførtes i kirken. For at få et så fyldestgørende indtryk som muligt af de første kristnes måde at udforme og opbygge kirken på under udbredelsen af evangeliet i de forskellige kulturlande bør De – for at holde balancen – også læse (eller genlæse) EVANGELIUM OG OLDKIRKE, som blev udgivet af samme forfatter på samme forlag for otte år siden. De to oplysende bøger er af samme format, men ikke af samme farve – hverken i bogstavelig eller overført forstand. Den ene er gul, den anden blå. Indholdsmæssigt supplerer de på uvurderlig måde hinanden ved at forsyne læseren med et væld af værdifulde historiske oplysninger som grundlag for en fuldstændig fri og selvstændig bedømmelse af evangeliets udbredelse og gudstjenestens udformning i fortiden, nutiden og for fremtiden.

Bogen – en udfordring

Det tunge videnskabelige stof, som ligger til grund for den skriftlige foredragsserie, vi præsenteres for i NADVER OG MESSE, er blevet gjort let tilgængeligt for almindelige mennesker af foredragsholderen og forfatteren. Faconen er frisk, moderne, tonen æggende, inspirerende, provokerende. Pastor *Højbo* sætter stor pris på intellektuel redelighed, nøgtern bedømmelse og saglig, men ikke tør oplysning. Disse kvaliteter præger bogen i en sådan grad, at han – for ikke helt at bukke under for sin betagelse og blive sentimental – bliver næsten brutal i sin omtale af den byzantinske kirke, hvis liturgi han er en fremragende kender og – med visse forbehold – en stor beundrer af.

NADVER OG MESSE er utvivlsomt ment som en udfordring til alle nutidens messedeltagere og nadvergæster. Vi bør besinde os på, hvad det er, vi gør – for at være tro mod Kristi bud. Udfordringen udmunder fra forfatterens side i en opfordring til at forme en moderne liturgi lige så storstående og betagende som den, der lovprises i Nestors russiske krønike. Fra anmelderens side skal der også endes med en opfordring: KØB BOGEN OG LÆS DEN. Bedre julegave kan De næppe give Dem selv og Deres venner!

Kirkens mure bestænkes med vievand.

Ukendt for mange er det vist, at der på Amager, nærmere betegnet Rønne Allé 15 i Dragør, findes et lille kapel: Sct. Klements Kapel. Der læses messe hver søndag kl. 10, og især i sommerhalvåret er det meget besøgt af sommerhusejerne og campisterne. Men også den fastboende menighed er glad for at slippe for at tage den lange vej til Sct. Annæ Kirke hver søndag.

Før måtte præsterne læse messe i et kapel hos søstrene, men i 1965 købte sognet villaen for at indrette et kapel der. Et ægtepar flyttede derud for at varetage alle de opgaver, der altid er forbundet med driften af et ekstra »lille sogn«, da menigheden er for lille til, at man kan have en præst boende der fast.

For nylig blev kapellet helt fornyet, og for godt 3 år siden havde man hos pater Häupl bestilt en stor mosaikrude. Den 10. marts kom Meister Boxleitner (der har lavet ruden efter kunstnerens tegning) fra Østrig for at indmure den. Ruden er lavet af farverigt glas i beton og forestiller »Nådestolen«: Faderen (siddende), der holder Kristus i sine udstrakte arme foran sig, medens duen i øverste hjørne forestiller Helligånden, – altså Treenigheden. Ruden, der måler 145 × 215 cm, er blevet sat op bag alteret, hvilket bevirker, at kapellet får et lyst og glad udseende. Købet af dette smukke kunstværk er muliggjort gennem en indsamling i Dragør menighed, hvor startkapitalen blev skænket af frk. Susanne Goetgebuer kort før hendes død i 1966.

Der er blevet fremstillet et postkort af denne mosaikrude. Det kan købes i to størrelser og er en udmærket idé til en smuk og særpræget julehilsen.

Sct. Klements
Kapel
i
Dragør
fornyet

*Thi således elskede Gud verden
at han gav sin Søn
den enbårne
for at enhver
som tror på ham
ikke skal fortabes
men have evigt liv*

Joh. 3.16

Den meget
smukke
rude, som
vi desværre
må gengive
uden farver.

Profeten Haggaj og den nye Liturgi

Af V. Duclos O. P.

Jeg ved ikke, hvor mange katolikker der hørte den ungdomsgudstjeneste i St. Augustins Kirke i København, som blev udsendt i radioen den 16. november i år. Den var et forsøg på at bruge moderne musik i en sangmesse. Ud fra et kunstnerisk synspunkt kan vi hurtigt blive enige om, at forsøget lod meget tilbage at ønske. Men det er ikke første gang, vi har set grimme ællinger, – heller ikke her til lands. Det var dog ikke H. C. Andersen, jeg tænkte på, da jeg hørte udsendelsen, men den gamle jøde Ezra, som skildrer nøjagtig den samme situation som den, vi i dag befinder os i. Der er intet nyt under solen. Talen var dengang om genindvielsen af templet i Jerusalem, ikke Salomos pragtværk, men den langt beskednere bygning, som jøderne efter dets ødelæggelse erstattede det med, da de på Kyros' tid vendte tilbage fra landflygtigheden. »Mange af præsterne og leviterne og overhovederne for fædrenehuse, de gamle, der havde set det første tempel, græd højt, da de så grunden blive lagt til dette tempel (fordi de mindedes det pragtfulde tempel, Salomo havde bygget), men mange var også de, der opløftede deres røst med jubel og glæde, og man kunne ikke skelne glædesjubelen fra folkets gråd; thi så højt var folkets jubelråb, at det hørtes langt bort« (Ezra, 3,12-13). Er det ikke nøjagtig det samme, vi oplever i dag? Den gamle liturgi med al dens pragt, dens guld, dens lys og røgelse og dens gregorianske sang, der lød som en røst fra Himmelen, var virkelig noget. Tænk bare på vor barnheds midnatsmesser! Men nu er ørkenvandringen begyndt. Trods alle ihærdige forsøg fra oversættelseskommissionens side falder de tekster, der lød så fornemme og meningsfulde på latin, pladask til jorden, så snart man prøver på at fordanske dem. Vi gamle har virkelig grund til at længes tilbage til svundne tiders herlighed. Men hvor mange af de yngre har nogen sinde hørt en rigtig gregoriansk højmesse (endsige haft mulighed for at synge med på den)?

Den kommende herlighed ...

Situationen på Ezras tid var ikke mere opmuntrende end nu, men alligevel er det ikke en klagesang over den nye liturgi, men tværtimod en sang om den kommende herlighed, vi finder hos den tids profeter. Hør engang, hvad Haggaj sagde til de håndværkere, der genopbyggede templet: »Er der nogen tilbage iblandt Eder af dem, der har set dette hus i dets fordums herlighed? Hvorledes tykkes det Eder da nu? Er det ikke som intet i Eders øjne? [Her kan man give ham ret – også i dag!] Dog var kun trøstig, Zerubbabel [guvernøren], lyder det fra Herren, vær kun trøstig, du ypperstepræst Josua, vær kun trøstigt, alt folket i landet, lyder det fra Herren. Arbejd kun, thi jeg er med Eder, lyder det fra Hærskarers Herre, og min Ånd bliver iblandt Eder ...

Dette hus' kommende herlighed bliver større end den tidligere, siger Hærskarers Herre, og på dette sted vil jeg give fred, lyder det fra Hærskarers Herre« (Hagg. 2,3-9).

... er den himmelske gudstjeneste

Den kommende herlighed ... Det er ikke Herodes' tempel trods al dets pragt, denne profeti drejer sig om, – dette tempel, som apostlene var så betagede af, da Jesus bebudede dets ødelæggelse. Den kommende herlighed er den himmelske gudstjeneste, som vi kender den fra Hebræerbrevet og fra Johannes' Åbenbaring. Det vil sige, at Haggajs profeti, som kan dateres til sommeren 520 f.Kr., stadig er aktuel. Den kommende herlighed ligger stadig forude, selv om det ser ud, som om det går ned ad bakke, og som om gudstjenesten bliver ringere og

I Herrens hus er der mange boliger.

ringere. Det er såre forståeligt, at vi har svært ved at affinde os med det, men lad os trods alt ikke glemme, at forringelsen er vejen til herliggørelsen. Man kunne her citere hymnen fra brevet til filipperne, kap. 2, om Guds Søn, som gav afkald og ydmygede sig selv, og som netop derfor nu troner som hele skabningens Herre. Vi har bare svært ved at forstå, at det samme gælder for os. Vi ligner korinterne, der gerne ville tage imod den himmelske bryllupsklædning, men som ikke ville afklædes, men overklædes (2. Kor. 5,4). Hvornår mon det går op for os, at det tempel, der danner overgangen fra Salomos pragtbygning til det nye Jerusalem, hverken er det, Darius eller Herodes har bygget, men stalden i Betlehem, så vi kan begynde at drage konsekvenserne af det?

Kunstnerisk fattigdom – lånt pragt

De gamle jøder, Ezra taler om, vidste, hvordan et tempel skulle se ud, så de var fuldstændig desorienterede. Men de unge, som aldrig havde set Salomos tempel, byggede bare på livet løs på det nye. Som ethvert første forsøg var det måske ikke helt vellykket, – det er muligt, at det var temmelig barsk og nøgent som al anden begyndelse. Men det genspejlede deres tid og deres måde at udtrykke sig på. Derfor var denne kunstneriske fattigdom langt mere ægte end al lånt pragt, og det samme gælder den fattigdom, der dannede rammen om Frelserens komme 520 år efter. Dette burde gøre os varsomme med at klage over de nye liturgiske formers beskedenhed, for det var under sådanne kår, Herren blev født.

Derfor er der da også nogle, der oven i købet går et skridt videre og praktiserer det, man kalder husgudstjenester. De samles i et hjem omkring et almindeligt bord for i fællesskab at lytte til Guds ord gennem bibellæsning og dialogprædiken, hvorefter præsten bryder brødet og lader bægget gå rundt, som Herren gjorde det den nat, han blev forrådt. Al ydre pragt er skrælet bort, og det rituelle er skåret ned til det minimum, som er nødvendigt for at understrege, at det, der sker, er, at man adlyder Herrens befaling under det første nadvermåltid. Alle, der har deltaget i en sådan hus-eukaristi enten her eller i udlandet, kan vidne om, at denne måde at forkynde Herrens komme på kan udtrykke julens mysterium fuldt så godt som den festligste midnatsmesse i en oplyst og propfuld domkirke.

Ikke liturgiske alternativer

Der er ikke tale om et enten/eller, inen om et både/og. Vi må ikke opgive

de pragtfulde gudstjenester, hvor og når en sådan gudstjeneste virkelig udtrykker noget ægte, og den vej, ungdomsgudstjenesten har anvist, må heller ikke lades ubetrådt. Men vi må også lære den nøgne og helt dagligdags gudstjeneste at kende, før vi kan finde frem til de nye

former, som skal bebude den kommende herlighed. I Herrens hus er der mange boliger, og der skal bo nogen i dem alle sammen. Men i dag som på Ezras tid vil folkets gråd blande sig med glædesjubeien, indtil den dag kommer, hvor Herren gør alting nyt.

Pligtfølelse og trofasthed

Boekenoogen præst i 40 år

Hvis nogen præst eller noget ordensmedlem eller nogen lægfolk skulle have behov for at vide, hvad pligtfølelse og trofasthed er, kan de bare tænke på sognepæsten i Haderslev, pastor E. G. Boekenoogen. Han er udtryk for kristen udholdenhed, på en gang ydmyg og stædig i sin kaldstro. Disse egenskaber har ført ham gennem 40 år som præst i vor katolske kirke. De mange år som sjælesørger er alle kommet det danske bispedømme til gode. Katolsk Forum bringer en hilsen, selv om jubilæet var inde mandag den 8. december på festen for Gudsmoder Marias uplettede undfangelse.

Pastor Boekenoogens livsvej begyndte i Amersfoort i Holland. Den første ungdom tilbragte han ved handelen. Så modnedes tanken om præstegerningen, og han gik ind under kaldet. Studiet varede i syv år på Collegium Urbanum i Rom, hvor han mødte et par hundrede studerende fra 32 lande. Præsteløftet blev aflagt 8. december 1929 i kollogekirken.

Skandinavien skulle være virkeområdet. Thorshavn og Færøerne blev arbejdsfeltet i omkring 18 år. Her måtte han føre katolsk pastoral liv videre, efter at tidligere tiders præstegerning var opgivet. Med en arbejdsivrig hollænder, E. G. Boekenoogen, og en udholdende skotte, Th. King, senere Kgs. Lyngby, skulle der nok blive resultater! Vor Frue kirke indviedes allerede 19. november 1933, og skole fulgte snart på. Først 25 elever, men i dag omkring 300. Britisk besættelse afskar øerne fra bispesædet i København, men der blev ufortrødent arbejdet videre.

Med pionertiden overstået kom i 1949 udnævnelsen til sognepæst for Jesu Hjerter Kirkes menighed i Randers. Her blev der øvet 14 års gerning i kirke og skole. Det var ikke mindst skolens rammer og kår, der måtte gøres noget for. I årevis havde Sct. Mikael Skole haft til huse ved siden af kirken, i Thorsgade 20, men lokalerne var for trange.

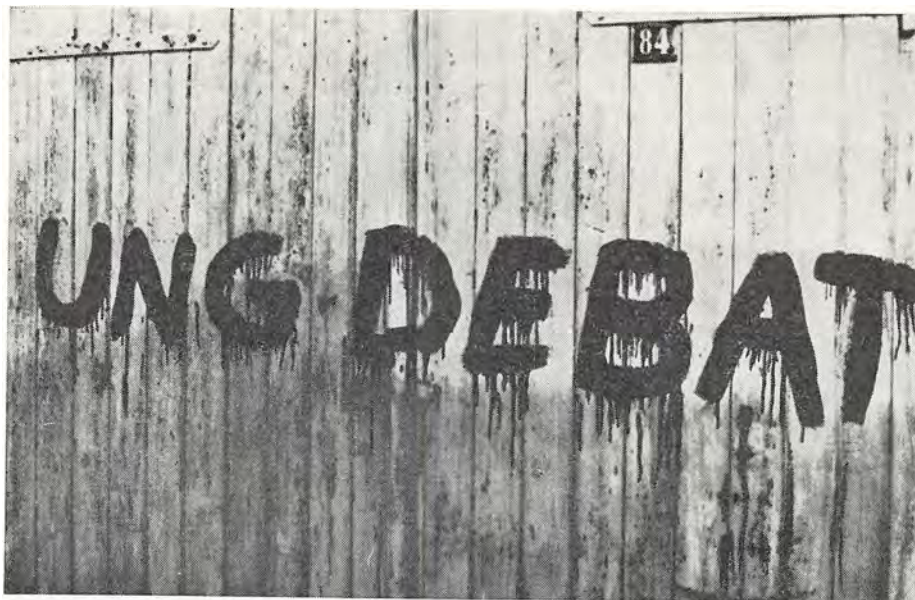

En større villa på Udbyhøjvej 26, ikke langt fra kirken, blev købt og lavet om til en skole, som stadig ledes af Sct. Josefsøstrene. Ændringen i 1953 gav plads, men ikke tilstrækkeligt, hvorfor den gamle skole i dag må benyttes som annex.

Det er ikke nogen hemmelighed, at det var med vemod, pastor Boekenoogen i efteråret 1963 blev forflyttet til det sønderjyske, først til Aabenraa og siden til Sct. Marie Kirke i Haderslev. Inderst inde må han have håbet på en halv snes år mere i Randers efter det store arbejde på Færøerne, – men pligten gik frem for alt.

I Haderslev har menigheden en præst med en livsindstilling, som er værd at efterleve. Ville alle gøre det, var der endnu flere præster, søstre og lægfolk i den katolske kirke i Danmark. Pastor Boekenoogen giver nemlig aldrig op, – han forbliver tro imod det, han har givet sit ja-ord!

ad.

Den borgerlige regering har i den senere tid med stor gavmildhed lukket op for godteposen. To af de mest markante gaver til befolkningen er blevet uddelt i forbindelse med lyttepostsagen og desertørsagen. Med absolut klædelig beskedenhed har regeringen dog ikke ønsket åbenlyst at stå som giver. Den store julemand har valgt at gemme sig bag nisser fra fremmedpolitiet og efterretningstjenesterne og at affærdige den store indsats som en simpel løsning af juridisk-tekniske problemer. Men vi ved bedret Vi er helt på det rene med, at regeringen styres af ædle motiver. Den vil beskytte os mod fæle amerikanske desertører, som nægter at kæmpe mod de væmmelige kommunister i Vietnam, og mod hjemlige, venstreorienterede aktivister. Og det skal regeringen have tak for! En speciel tak vil vi rette til de radikale ministre. De har til fulde forstået, at den store fremgang ved sidste valg forpligter, og at det er nødvendigt helt at destruere den gamle radikale stridsøkske.

Glædelig jul allesammen og godt nytår.

Red.

Du må ikke slå ihjel

Svar på Keld Lauritsens artikel om abortus provocatus.

Kære Keld Lauritsen.

Jeg har ganske vist ikke studeret lovteksten om adgang til svangerskabsafbrydelse så grundigt, som du har; men jeg mener heller ikke, at det er af så stor betydning. For sagen er ganske enkelt den: Du må ikke slå ihjel. Og så nytter det ikke at opregne en lang række undtagelser og Jamen, hvis nu at ... osv. Til trods for statistiske beregninger o.lign. er det nu engang ikke muligt for os at se ind i fremtiden, endvidere er læger ikke almægtige og vil derfor i visse tilfælde skønne forkert. Man løser heller ikke forældrenes sociale problemer ved at slå fosteret ihjel. Det er et spørgsmål om liv eller død. Javel, men også for fosteret, som er den eneste, der ikke kan ytre sig i debatten. Er det ikke også inkonsekvent, at vi støtter Biafra-indsamlingen, når vi dog ved, at adskillige af børnene allerede mentalt er sat tilbage p.g.a. underernæring, og så samtidig herhjemme i velfærdsstaten tillader fosterdrab? Jeg kan godt se, at tilværelsen ville blive lettere og samfundet mere effektivt, hvis vi kunne skille os af med de uønskede børn, men vil vi betale effektiviteten så dyrt? Tror man på, at ikke blot menneskene, men også Gud, råder over verden, så kan jeg ikke indse, at man i visse tilfælde kan sige ja og i andre nej til fosterdrab. Hvis man svarer nej, bliver livet måske ikke helt så »effektivt«, men mon ikke det bliver rigtigere?

Anne Marie West.

Kvindelige ministre - en selvfølge

Kære læsere.

Ved den snarlige indførelse af »Ordo Missæ«, som imødeses med glæde, er der sket en fornyelse i kirken.

Denne fornyelse er et led i Kirkens udvikling, som vi alle har et ansvar for.

Ved gennemlæsningen af Ordo Missæ er jeg blevet forundret over, at man i en paragraf stadigvæk kun tillader **mænd** at ministrere; da forbudet mod kvindelige ministre stammer fra den tid, da kun diakonviede måtte ministrere. Dette gælder imidlertid ikke længere, og begrundelsen for, at kvinder ikke kan ministrere, er således faldet bort. Man kan ikke forvente, at der uden videre skal komme en ændring fra f.eks. pavens side. Hvis en ændring skal finde sted må vi alle være med og ikke bare sidde stille og roligt og vente på, at det hele – fornyelsen – udviklingen – skal komme af sig selv. Det er noget, vi alle skal og må være med til. Vi er alle medarbejdere og har et fælles ansvar for, at kirken til stadighed er i udvikling. Vi er derfor også forpligtet til at yde en aktiv indsats.

Jeg håber, dette indlæg må aktivere de danske katolikker til at gøre en indsats for at få denne »diskrimination« bragt til ophør.

Karin Jensen, Århus.

Svar:

Vi takker Karin mange gange for indlægget og håber, at opfordringen må bære frugt. Det er absolut et spørgsmål, der må kunne debatteres, selv om den umiddelbare reaktion hos de fleste unge vel er: Ja, hvorfor ikke!

Red. er meget interesseret i at høre argumenter pro et contra kvindelige ministre.

Er der en særlig maskulin/feminin opfattelse af messetjenesten ud over den rent individuelle?

Vi opfordrer hermed også mandlige som kvindelige ministre (– for de findes, da mange ungdomspræster har givet lov på eksperimentalbasis) til at udtrykke deres rationelle og følelsesmæssige forhold til den gerning, de udøver. Det vil belyse sagen bedre end en rent teoretisk og objektiv debat.

Tak!

Red.

Vi benytter lejligheden til at gøre opmærksom på, at **indlæg skal være os i hænde senest den 20. i måneden.**

Indlæg og andet „stof“ bedes indsendt til:

**Amélie Haugsbyrdt
Rantzausgade 70c
2200 Kbh. N.
Tlf. (01) 37 06 77**

Om tros- bekræftelse

Man går i katolsk skole, man har gavn af den kristne påvirkning, man får udover hjemmets. Man går til skoleskriftemål og får afvasket de runde sorte pletter på sjælen, man havde en halv time før. Andre gange siger man kun det, alle siger.

Man går i kirke om søndagen, sammen med forældrene.

Religionstimerne i skolen er halvvejs fritimer, men man kender dog nogle katekismusvar, næppe spørgsmålene.

Man er anderledes end ens protestantiske kammerater i klassen, for de går ikke til messe om søndagen, de går ikke til skrifte, de går ikke til kommunion.

Man skal trosbekræftes, man går til undervisning, lærer hvordan man skal gå og stå i kirken, lærer at sige en trosbekendelse, at sige den i kor, så det lyder pænt.

Man får nyt tøj og fedt i håret. Man er 14 år.

Orglet bruser ... Fast skal min dåbspagt e-evtigt stå-å ...

Man bliver trosbekræftet.

Man har lov at blive lidt beruset til festen.

Man er glad for pengene ...

Det var en dejlig dag ...

Man er glad for sin tro ...

En af de 20 %
Poul Lauritsen

Alle konfirmander, forener Eder!

Interkommunion - Ja / Nej?

Et af de store problemer i kristenheden er for øjeblikket spørgsmålet om nadverfællesskab. En aftale om, at enkelte kirkesamfundets medlemmer kan deltage i altergangen hos et andet kirkesamfund foreligger allerede. Dette kan antagelig også kun være muligt, når der er tale om to eller flere kirkesamfund, hvis nadveropfattelse ikke er alt for divergerende.

I den senere tid har spørgsmålet også været taget op til debat i den romersk-katolske kirke, og der er allerede nu foretaget handlinger, især i Nederlandene, der ganske tydeligt har understreget ønsket om interkommunion. Det har blandt andet vakt stor opsigt i katolske kredse, at en del fremtrædende kristne, ikke-katolikker som katolikker, under Kirkernes Verdensråds generalforsamling i Uppsala sidste år gik til alters i fællesskab.

Andre nye til genforening

Hvis man skal bedømme forholdet, må man stærkt overveje hvilke muligheder der, for katolikkernes vedkommende, kan stå åbne for at foretage og give tilladelse til interkommunion, og man vil måske i første række drage den forhastede slutning, at nadverfællesskabet føles meget stærkt de enkelte deltagere imellem, men spørgsmålet er, om en deltagelse, der **fortrinsvis** er baseret på **følelser**, vil være et **tilstrækkeligt holdbart** argument til at gøre interkommunion kirkeretlig legal, **selv om ønsket er virkeligt**, og om det reelt udtrykker enheden i Kristus. Som prioren i det protestantiske broderfællesskab i Taizé, Roger Schutz, udtrykker det, **at et fællesskab, der ikke er fuldstændig viljebetonet, er intet reelt fællesskab.** — Jeg mener ikke, at altergang, der hovedsagelig foretages på et emotionelt plan, kan udtrykke den enhed i Kristus, som reelt må være slutmålet. Det er med modtagelsen af Den hellige Kommunion som med kærligheden: kærlighed, som ikke også er viljen til at elske, vil langsomt visne bort — og hvor er så enheden i Kristus blevet af? Der må virkelig være andre veje til de kristnes genforening end lige netop nadverspørgsmålet, og jeg er overbevist om, at man må gå andre veje, når der er disse store divergerende opfattelser af nadverens natur. Det er meget

træffende, når den hellige Cyrillus af Jerusalem siger: »Eftersom Jesus selv siger: **'Dette er mit legeme'**, hvem kan da tvivle om, at det er sandt. Og eftersom han udtrykkelig siger: **'Dette er mit blod'**, hvem kan da nære betænkeligheder og mene, at det måske ikke var hans blod? Han forvandlede forud vand til vin, og vi skulle ikke tro ham, når han siger, at nu vil han forvandle vin til sit blod?« — Denne lære blev fulgt og stadfæstet af Tridentinerkoncilet i det sekstende århundrede, og enhver, som tvivlede på denne læres sandhed, blev erklæret for kætter og brændt.

I Oldkirken var det skik, at Kristi lidelse og død blev fejret ved **»brødets brydelse«**, og man modtog hans legeme og blod for at blive delagtige i hans liv. Menneskets glæde over sin frelse var menighedens lovprisning af Gud, og dette blev gudstjenestens bærende element, fordi menigheden i fællesskab med Kristus frembar sit **»Gloria«** til Faderen.

Delagtighed i Kristi nye liv

Når en katolik går til kommunion, **tror han på, at han reelt** — ikke kun i form af symboler — **modtager Herrens legeme og blod**, og at han forenes med Kristus, der stadig sidder ved Faderens højre side som den levende og herliggjorte frelser, som er til stede blandt sine troende. I bønnens form forkyndes i messen ikke kun Kirkens tro på Treenigheden, men tillige troen på menneskets frelse og retfærdiggørelse, for Guds nåde opleves som syndstilgivelse, da Herrens legeme og blod **»er givet for de mange til syndernes forladelse«**. Denne nåde indeholder imidlertid også delagtighed i Kristi nye liv således, at den kristnes eget liv bliver frembåret til Gud Fader sammen med Sønnens offer.

Såfremt katolikker skulle deltage i interkommunion, skal hele vor sakramentsopfattelse ændres, idet den skal gøres mere til en symbolsk end til en virkelig handling. Dette vil i sin yderste konsekvens medføre, at Kirken ikke ville kunne uddele kommunionen uden for messen til syge, idet sakramentet kun vil have karakter af sakramente, når det er en del af messens offerhandling, da det skal tydeliggøres i tegnet (transsignification) og understrege

målet med handlingen (transfinalisation) som »spise for det evige liv«. Dette er i og for sig ikke nogen nye formuleringer, men de har blot været skudt i baggrunden for transsubstantiationslæren, der tilsyneladende er ved at blive trængt noget tilbage, især i Nederlandene. Antagelig har det sin årsag i naturvidenskabelig opfattelse.

Det kan ikke være sand økumeni, hvis nogen skulle give afkald på sin opfattelse, for man kan ikke give noget af sit eget væsen, noget af sine egne livsbetingelser, fra sig og sige, at det ikke betyder overvældende meget; det ville i hvert fald være at stikke modparten blår i øjnene.

Redaktionen har spurgt mig om min opfattelse, og den må nødvendigvis være den samme som den officielle Kirkes, for ellers ville der ikke have været hundrede procents rimelighed i at foretage en konversion. Det må derfor også være min opfattelse, at den ikke-katolik, som gentagne gange går til kommunion i den katolske kirke, også må tage det fulde skridt og sige »ja« til hele Kirken, og hvad dette indebærer, for man har dog vist sig som en bekender i det ydre, men spørgsmålet er jo så, om der er vilje til at gennemføre det også i det indre. **Hans-Jørgen Jensen**

D.U.K. generalforsamling på Øm

På baggrund af, at Øm søndag den 9. november ikke viste sig fra den mest indbydende side, må alene det talstærke fremmøde til DUKs generalforsamling tolkes som et tegn på stor forventning til DUKs nye struktur.

Strukturen, som blev vedtaget i maj d.å., er med denne generalforsamling i praksis en realitet. Til hovedbestyrelsen valgtes foruden forretningsudvalget (formand, næstformand, kasserer og sekretær) 6 regionskonsulenter (-repræsentanter) til at varetage det lokale arbejde i de 6 regioner, som man valgte at inddele landet i.

Det kom under den konstruktive debat klart frem, at man specielt knytter forventninger til konsulentordningen. Heri ligger der mulighed for væsentligt at forbedre kommunikationen mellem landsorganisationen og de lokale grupper og dermed

stærkere gøre det klart for den enkelte, at en landsorganisation er en stor nødvendighed.

Mange hæftede sig i formandens beretning specielt ved, at det nye Øm-projekt nu er på planlægningsstadiet: Det første skitseforslag foreligger fra arkitekten. Debatten gik herfra over i en ivrig diskussion om et eventuelt sjællandsk center. Her kom den klassiske angst for at splitte landet i 2 fraktioner frem, men den blev kraftigt tilbagevist med henvisning til, at København kræver et mere intensivt ungdomsarbejde end det øvrige land. Dog må Øm-projektet prioriteres.

Til landsformand valgtes Ove Frankel, Aalborg, som siden nytår har fungeret som konstitueret formand efter Ole le Fèvre.

Kjeld Wågensen

Vagtskiftet på Niels Steensens Gymnasium

I 1950 grundlagde pater Georg Heggum Niels Steensens Gymnasium. Det lyder meget simpelt. Jesuiterordenen i København havde på det tidspunkt allerede i årevis drømt om et gymnasium, en slags genoplivelse eller fortsættelse af det gamle Andreaskollegium i Ordrup.

Georg Heggum drømte ikke om fortiden. Men et dansk katolsk gymnasium med fremtidskrav og -mål har allerede meget tidligt været i hans tanker. Og i 1950, hvor ingen andre endnu mente, at tiden var moden – der manglede bygninger, elever, lærere – satte han sin vilje igennem og startede Niels Steensens Gymnasium.

Skolen begyndte med et lille hold elever, et ungt uøvet lærerkollegium, og kæmpede sig igennem de første vanskelige år. Georg Heggum voksede med sin skole.

Meget hurtigt viste han sjælden menneskekundskab og evne til at vælge og bevare værdifulde medarbejdere, som fik så frie hænder, at de så deres opgave i at stille deres bedste kræfter til rådighed for gymnasiet.

Det rektorale skrivebord var ofte ét rod. Vigtige som uvigtige papirer viste en

forbavsende tendens til at forsvinde i en centralt anbragt papirkurv. Men skolen trivedes. Klimaet var rigtigt både for elever og lærere. Og Georg Heggum satte sit præg – venligt, beskedent og med sej stædighed.

Folk spørger nu: Hvad er der sket? Hvorfor opgiver rektor Heggum sin stilling nu?

Svaret kan gives meget enkelt. Det væsentlige for enhver pædagog er ikke administrationen, men det at bringe børn og bøger i kontakt med hinanden: at undervise. I foråret 1969 så Georg Heggum en mulighed for at få en ualmindelig velegnet efterfølger til sin stilling. Og med samme beslutsomhed, som da han startede gymnasiet, valgte han nu at søge sin afsked – ikke for at trække sig tilbage til et for tidligt otium, men for at få tid til det for ham væsentlige: at undervise.

Der skal format til at fratræde en topstilling for at indtage en medarbejders mindre fremtrædende plads. Vi har al grund til at vente af vor forhenværende rektor, at han har dette format.

Lektor M. Grandt.

Formanden for lærerrådet Kasper Kallan, holdt den følgende tale

Kære pater Heggum –

De har ved flere lejligheder betegnet det, der sker ved den lille højtidelighed, vi her er samlet til, som et vagtskifte.

De har derved brugt et billede, som over for Dem selv og os andre, skal tage noget af det højtidelige af det, der sker, når De nu lægger rektorembedets myndighed og ansvar over i en andens hænder.

Vi skal vej tænke på et skibs kommandobro, hvor den vagthavende bliver afløst til rette tid og uden dramatik. Jeg må ganske vist indrømme, at for min fantasi meldte der sig først et andet billede, noget med bjørneskindshuer og messingmusik på Amalienborg Slotsplads. Her står den aftrædende vagt. Der kommer den tiltrædende vagt. Kommandoråb. Støvletramp. De to bytter rundt. Min fantasi løb lidt løbsk, og jeg så for mig pater Heggum og Erik Lorensen i denne rolle.

20 år som chef og skoleleder

Når De bruger ordet vagtskifte, vil De dermed udtrykke, at De jo ikke siger farvel. De har i næsten 20 år gjort Deres pligt som chef og skoleleder. Nu vil De have mere tid til det, der fra begyndelsen var Deres ønske: at undervise. Ordet vagtskifte skal sige, at De ikke ønsker en nekrolog.

Alligevel er der god grund til at dvæle lidt ved det, NSG skylder Dem i Deres egenskab som rektor. Lad mig begynde med noget, der måske lyder banalt: De var den første rektor. Slår man op i skolens årsskrift, finder man på en side helt foran nogle linier, der går igen hvert år:

Skolen er udgået fra den katolske realskole i Stenosgade, St. Knuds Skole (stiftet 1869), hvis eksamensafdeling i 1950 overgik til gymnasiet.

Taknemlighed

Disse ord lyder overordentlig lakonisk. Men bag dem skjuler der sig en drøm, som jesuiterordenen nærrede i årtier, om igen at komme til at drive et gymnasium. Der skjuler sig en målbevidst indsats i ordenen for at uddanne sine unge mennesker til at tage denne opgave op. Men der skjuler sig også den kendsgerning, som vi nu er tilbøjelige til at glemme, at De jo slet ikke var den, der var udsat til at lede det kommende NSG. De sprang ind for en anden og løste en opgave, som De vistnok fra begyndelsen slet ikke havde ønske at løse. Der skjuler sig bag disse ord vanskeligheder og modstand, modstand udefra og indefra – og Deres mod til at gøre springet.

Når vi ser hvad NSG er i dag, en snes år efter, er der grund til at nære taknemmelighed mod Deres orden, men navnlig mod Dem, fordi De vovede springet og realiserede drømmen.

Linien fortsættes

Vi har på dansk et ord, som vi har lånt fra latin: princip. Det betyder begyndelse. Men romerne brugte dette ord, principium, som oversættelse af det græske ord arche, og de lærte af grækerne at bruge det i to betydninger. Grækerne troede nemlig, at kendte man tingenes oprindelse eller begyndelse, så kendte man også deres væsen eller princip, og de gav altså ordet disse to betydninger.

Hvad grækerne mente, mener vi naturligtvis ikke i dag. Men hvis vi betragter denne snes år, hvori De har været rektor, under ét som begyndelsen, så har NSG under Deres ledelse fået en form, så der er lagt en linie, som vil virke videre, så er der af drømmen skabt reali-

teter, der vil sætte sig spor. Man taler på tysk ofte om kendsgerningernes magt, die Macht des Faktischen. Man kan drømme alt muligt, men kendsgerningerne tæller på en anden måde. NSG bliver ikke under en ny rektor pludselig noget andet. For så vidt er begyndelsen her også princippet.

Hvad så dette princip er, det er ikke let at definere. Det levende er ikke sådan at fange ind i en definition.

Karakteristika

Lad mig da blot pege på nogle få ting. Andre vil måske pege på andre ting som noget karakteristisk for Deres rektorgerning.

1. De har ikke alene en interesse, men også et kendskab til Deres elever, som er forbavsende når man betænker, hvor mange timer en rektor sidder ved sit skrivebord og hvor få ved et kateder. – Om et øjeblik vil en elev tage ordet. Alligevel vil jeg nævne det.

2. De har stor tillid til Deres lærere, lader dem folde sig ud i stor frihed.

De er ikke bange for at delegerer et ansvar. De har haft en heldig hånd til at finde medarbejdere, der kunne løse opgaverne – og ladet dem gøre det.

Jeg lader dette stå som antydninger, stikord, og skal komme til en slutning.

Uhøjtidelig

De ynder ikke det højtidelige, de store fagter. Dette træk har De fælles med en anden, som ellers vistnok står Dem fjernt, og som De ville blive forbavset over at blive sammenlignet med. Jeg tænker på ham, fordi han satte en begyndelse, og fordi jeg gerne vil citere de jævne, men netop derfor stolte ord, hvormed man takkede ham, da han trådte tilbage fra sin ledende stilling. Da den tyske forbundsrepublik's første kansler trådte tilbage for nu 6 år siden, udtalte formanden for parlamentet i Bonn disse ord: Konrad Adenauer har gjort sig fortjent af sit fædreland. Lad mig sige det på denne måde: NSG, og dermed også det samfund og den Kirke, hvis beskedne tjener NSG er, står i gæld til Georg Heggum.

Adenauer fortsatte som parlamentsmedlem. P. Heggum fortsætter som lektor. Velkommen til det, når De vender tilbage.

Lad mig derefter blot sige nogle ord til den nye rektor, som vi tager imod i dag.

Katolsk lægmand – skoleleder

Kære Lorensen –

du har efterhånden så længe lagt hovedparten af din arbejdsindsats i direktora-

Lektor Erik Lorensen.

tet for gymnasieskolerne, at de færreste af eleverne kender dig, når du i dag for alvor vender tilbage til NSG, nu som rektor. Men rektorer og lærere ved landets gymnasieskoler kender og værdsætter din ubestridelige dygtighed, din legendariske flid og din loyalitet. Derfor glæder vi os til at samarbejde.

I pagt med de bedste idealer

Jeg citerede for et øjeblik siden et ord fra Bonn. Lad mig for rimets skyld citere et til. Nogle taler i disse dage i Bonn om et magtskifte. Magtskifte rimer på vagtskifte, men vagtskifte er noget andet. Man må prise jesuiterordenen og skolens bestyrelse, fordi den har været at lægge ledelsen af denne skole i hænderne på en katolsk lægmand. Det kan man kalde et vagtskifte, og vi ved jo, at du ikke er bange for at tænke nye og ved første overvejelse overraskende tanker. Du har sikkert også idealer, du vil forsøge at realisere i udformningen af det lille samfund, som NSG er. Hvis vi kommer tilbage om ti eller tyve år vil skolen nok i mangt og meget have fået en ny form. Men vi vil kunne kende den igen. Den vil have besvaret sin identitet. Du vil lede den i pagt med de bedste idealer, som er jesuiterordenens og Kirkens. Først og fremmest vil NSG stadig være en god skole. Det vil du sætte din dygtighed, din flid og din loyalitet ind på.

Velkommen til den gerning, lektor Lorensen.

Vellykket møde i Danmarks katolske Lærerforbund

Et enigt og fuldttonende ja til den katolske skole

Mødet i Danmarks katolske Lærerforbund den 16. november blev en tiltrængt og stimulerende begivenhed. Formanden, lektor Hans Bang, lagde ikke skjul på, at det havde været drøjt at være bestyrelse i det sidste par år. Utvivlsomt har synodearbejdet lagt beslag på mange kræfter. I synodens betænkning om diakoni blev der kun ringe plads til spørgsmålet om den katolske skoles eksistensberettigelse og eksistensmulighed i fremtiden. Til gengæld kom lærerforbundets møde på Rygård til at ligge lige i synodens kølvand, både hvad ånden, engagementet og problematikken angår.

Målsætningen

Det blev et enigt, fuldttonende ja til den katolske skole, hvad eksistensberettigelsen angår. Der var også påfaldende enighed om grundene, klare formuleret af læge Kjeld Jensen, forældrerepræsentant i panelet: Fordi vi forventer

1. en grundig supplering af hjemmets katolske orientering og oplysning,
2. et opdragende miljø i kristen ånd og
3. en integration af det katolske livssyn i al undervisning.

Opfyldelsen af denne 3-dobbelte målsætning må være indikator for, om forældrene ønsker at sende deres børn i katolsk skole.

Ole Dam supplerede ud fra sine erfaringer som skoleleder: Interessen for den katolske skole synes nok så stor hos ikke-katolske kristne og ældre som hos katolske. Den voksende adskillelse mellem folkeskolen og folkekirken får dem til at søge et kristent miljø til deres børn i den katolske skole. Men fremtiden vil også bringe et voksende antal katolske børn af fremmedarbejdere og andre udlændinge i Danmark, som her søger en tilknytning til det miljø, de kommer fra – en vigtig og vanskelig opgave, som den katolske skole må ruste sig til.

Med hensyn til den katolske skoles eksistensmuligheder i fremtiden var Ole Dam mindre optimistisk. De små skoler vil ikke få store chancer. Enhedsskolen er på vej – med indbyggede valgmuligheder. Kan vi klare dette spring til en ny struktur? Hvad kan vi gøre? Han svarede: 1. De katolske skoler må lære at samarbejde – det har vi ikke lært endnu, 2. vi må foretage en langtidsplanlægning, og 3. vi må lære at indordne os under en helhedsplan.

Den kristne skole foretrakkes

Lærer Axel Tesch refererede nogle elevudtalelser fra ikke-katolske og katolske elever på Centralskolen. Halvdelen havde gået i offentlige skoler i nogle år. Alle foretrak den kristne skole på grund af dens atmosfære af medmenneskelighed, respekt for barnets person og åbne kontakt mellem skoleledelse, lærere, forældre og elever. De store skolars tekniske faciliteter havde de ikke savnet. Den religiøse påvirkning havde de ikke oplevet som noget positivt i underskolen. Senere havde de dog fået en voksende forståelse af, hvad den kristne kirke står for. De havde mødt en religiøs kultur. På spørgsmålet, om de ville opfordre andre kammerater til at gå i katolsk skole, henholdsvis sende deres egne børn engang, svarede de ubetinget ja.

Det lille miljø en fordel

Overlærer Bohn Christiansen repræsenterede i panelet den katolske lærer ved det offentlige skolevæsen. Set på baggrund af den offentlige skoles større pengemidler og deraf følgende faciliteter: svømmehaller, båndoptagelser, lejrskoler, ekskursioner, papmælk, vitaminpiller osv., som alt sammen er gratis, har den katolske skole ingen chancer, sagde han. Men der er noget, der ikke kan

gøres op i kroner og ører. I virkeligheden har den offentlige skole mindst lige så store, omend andre problemer. Den er totalt holdningsløs, et mærkeligt uformeligt væsen, som ingen kan få fat på. Dens målsætning er flydende: er dens primære opgave at undervise eller at opdrage? På den baggrund har den katolske skole i allerhøjeste grad sin berettigelse og levedygtighed. Den skal varetage det katolske hjemms interesser over for børnene og disses kontakt med den omgivende verden gennem optagelse af et passende antal ikke-katolske børn i skolen. Det lille miljø er en stor fordel. Hvis man tegner sig for mammutskoler, »skolemonstrummer«, binder man sig for lang tid ud i fremtiden. Måske vil man blive tvunget ind i et samarbejde med det offentlige skolevæsen. M. h. t. rekruttering af skoleledere burde man søge i tide efter lederemner og sørge for deres uddannelse.

Oprettelse af studiekredse

I den efterfølgende debat, som blev animeret af et gruppearbejde, var der en påfaldende målbevidsthed i spørgsmålet om den katolske skoles eksistensberettigelse:

I det offentlige skolevæsen keder de sig til døde i de fleste religionstimer; de får stene for brød. I den katolske skole har vi dog nogen mulighed for at give brød for sten. Derfor ville det være vanvid at nedlægge den. Men en religionsundervisning, der isoleres fra de øvrige fag, mister let sin vitalitet og svigter dermed barnet i dets behov for en helhedsløsning. Derfor må det kristne menneskesyn integreres i hele skolens fagkreds.

Hidtil har denne vanskelige opgave været overladt til den enkelte lærer. Der blev ytret ønske om studiekredse, hvor lærere inden for samme fag kunne samarbejde om den integrering af det

kristne livssyn i hele undervisningen, som dr. Kjeld Jensen havde krævet. Forslaget blev kraftigt støttet af formanden, lektor Bang, der i årenes løb gang på gang har opfordret til et sådant initiativ.

Betingelser for overlevn

Et andet problemkompleks, som også blev rejst, uden at man på stående fod kunne give løsninger, var spørgsmålet om det kristne miljø på skolen. Det gælder ikke blot kontakten mellem et søsterkommunitet og de læge lærere. Det gælder også lærernes personlige kvaliteter. Hver eneste lærer er med til at tegne skolens ansigt, og man var sig bevidst, hvor afgørende det er at skaffe kvalificerede katolske eller i hvert fald kristne lærere, der kan og vil tage et medansvar for, at eleverne bliver rustet, fagligt og menneskeligt, til det »pulveriserende« liv.

Men er ikke fællesskabet på skolen alt for meget overladt til tilfældighedernes spil? Hvad gør man for at kultivere det? for at gøre det til en tryk og inspirerende grobund for både lærerne og for børnene.

Personlig kontakt og samarbejde inden for den enkelte skole, mellem de katolske skoler indbyrdes, mellem de katolske skoler og det offentlige skolevæsen, hvad de tekniske hjælpemidler angår, mellem den katolske skole og den

katolske menighed, hvad vejledning, hjælp og økonomisk støtte angår – er betingelsen, hvis den katolske skole skal overleve.

Kampånd og initiativ

En særlig opmærksomhed må vies de små katolske skoler i provinsen, samt det supplement, som privat katekese og ungdomsarbejdet med dets skoler og lejre kan give. Behovet for en efterskole eller fortsættelsesskole eller kollegier for unge katolikker under uddannelse blev også droftet.

Har vi vilje til alt dette? Vil vi kæmpe? blev der spurgt. Og svaret fra forsamlingen var et enstemmigt: Ja, vi vil kæmpe. Den katolske skole skal ikke dø. Vi må slås for dens eksistens.

Følges denne kampånd op af lige så målbevidste initiativer i retning af at styrke skolens kristne miljø, både fagligt og menneskeligt, mon så ikke rekruttering af ledere, lærere og elever vil komme af sig selv? »Jeg vil i hvert fald nødig høre til den generation, der skal have bebrejdelserne, når vi bliver gamle, hvis vi lukker den katolske skole nu,« sagde formanden til slut. Han takkede alle for tonen og engagementet på dette møde, ikke mindst panelet, der havde bidraget væsentligt til at holde ploven i furen, og for de tilskyndelser, der var blevet givet til arbejdet fremover.

Kommunion i hånden

Den nordiske bispekonference har den 15. oktober 1969 fået tilladelse af Sacra Congregatio pro Cultu Divino til at indføre kommunion i hånden i de enkelte bispedømmer. Denne tilladelse gøres hermed gældende for bispedømmet København, således at de, der ønsker det, kan modtage kommunion på denne måde. Man bedes dog bemærke følgende:

1. Den nye måde at kommunikere på må ikke pålægges på bekostning af den traditionelle måde. Begge måder kan udmærket anvendes ved samme liturgiske handling, og det må stå enhver troende frit, om han vil modtage nadveren under den ene eller anden form. Nadveren, der er enhedens sakramente, må ikke blive en anledning til forvirring og uenighed.

2. Præsterne bør sørge for, at de troende forberedes, så alle får en mulighed for at forstå den nye skik. Især bør denne forberedelse sikre, at troen på Kristi nærvær under brødets og vinens skikkelse ikke forringes, og at der ikke er nogen fare for uærbødighed for sakramentet.

3. Man kan benytte sig af to fremgangsmåder ved uddelingen af kommunionen i hånden: a. Præsten lægger hostien i hånden, b. nadvergæsten tager selv denne fra skålen. I begge tilfælde siger præsten: »Kristi legeme«, og der svares: »Amen«, og hostien spises på stedet, før nadvergæsten vender tilbage til sin plads. Normalt er den første fremgangsmåde at foretrække.

4. Man bør være særlig opmærksom på, at krummer ikke tabes på gulvet. Desuden kræver denne nye skik, at de troende ikke præsenterer sig med snavsede hænder, og endelig må man vise de troende, hvorledes man bærer sig ad: Hånden rækkes frem, eventuelt understøttet af den anden hånd, og præsten lægger hostien på håndfladen, hvorefter nadvergæsten tager den og spiser. Man må altså undgå, at man straks griber hostien fra præstens fingre, da dette hverken er praktisk eller nogen køn gestus.

5. Kommunionen må aldrig gives i hånden, hvor en eventuel kommunion under begge skikkelser sker ved neddykning. I så fald kunne det ske ved, at nadvergæsten selv tager hostien og dypper den i kalken.

Eleverne må rustes – til det »pulveriserende« liv.

Forsikrings Compagniet
for Kongeriget Danmark A/S

★

Hovedkontor:

St. Kongensgade 68, København K.

Telefon *11 21 21

VI
ER TIL
FOR
DEM

LANDMANDSBANKEN

Axel Smith's Eff.

v. Niels Hansen

Exam. aut. gas- og vandmester
Labæk 47, Holbæk
Telefon 43 01 63

JENSEN & OLSEN

El-installationer
Holbæk. Telefon 43 03 65

Holbæk Centralmejeri

Østerled, Holbæk

Telefon 43 30 01

Vogne og udsalg overalt i byen

Sparekassen for Lyngby og Omegn
— Bikuben

Gravminder

Leo Rosendal

Hovedgaden 24

Kgs. Lyngby. Telefon 87 00 25

Oliefyring

Oliekompagniet Rhenania Aktieselskab

Texacohuset, Borgergade 13, Kbh. K.

Varebest.: (01)122022. Andre afd. (01)120101

Kronborg Margarinefabrik

Niels Brocksgade 4

København V

Telefon 14 12 54

Oliefyr

Centralvarme

Brændselsolie

Clinders

Nordisk Kul A/S

Rødovrevej 383

Rødovre

Telefon *70 45 30

Ernst Grell & Co.

elektroninstallatør

Smallegade 4, København F.
Telefon Godthåb 2638 og 2678

V. Sæmer & Søn

Bilkkenslagermestre

Dybbølsgade 17,
København V.
Telefon Vester 7001 og 8581

Kaj F. Fjording

Murermester

Hyldegaards Tværvæg 13, Charlottenlund
Telefon Ordrup 5722 og 6850

Mogens Larsen

Ramsherred 31
Aabenraa
Telefon 2 25 30 og 2 34 27
Lys - Kraft - Varme

Malermestre

L. Larsen & Søn

Brogade 10, Svendborg
Telefon 21 10 16

Flytteforretningen 2021

Skattergade 5-7, Svendborg
Telefon 21 20 21

Kontor i København:

Mølestien 11, København SV

Telefon VA 6060

Svendborg-København hver dag

Flytter alt overalt

Ingemann Jensen

Malermester

Marlbovej 139, Nakskov
Telefon 308

Fisk og vildt

Axel Pryds A/S

Telefon 85 03 00 - 85 02 78
Nykøbing F.

Smede- og maskinværksted,
aut. vand- og gasmester.
Spec.: Centralvarme

Chr. Lauritsen

Kirkepladsen 6 - Nykøbing F.
Telefon 85 05 11

K. E. Petterson

Tværgade 6, Nykøbing F.
Telefon 85 01 32
Autoriseret elektro installatør

Fiskehallen

Kastetvej 57, Aalborg
Telefon 13 44 84

Folmer Olsen

Begravelse ordnes
Reberbansgade 37
Aalborg. Telefon 12 15 57

Ryø A/S

Ingeniør- og handelsfirma
Aalborg Nytorv 14. Telefon 12 88 88
El-installationer — El-artikler
Radio og fjernsyn
Fjernvarme — køleanlæg
Vand — Gas — Sanitet

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen, Aalborg
Telefon 12 03 01

Fint arbejde — Tria 6070
rimelig pris

Er De tilfreds med Deres snedker
og møbelpolstrer?
Hvis ikke — så prøv os!

Anders Svendsen

Nordre Frihavsgade 13, Kbh. Ø.

Støt vore annoncører!

Barnebruden

Den franske instruktør Robert Bresson har med sine tre sidste film: *En landsbypræsts dagbog*, *Hvad med Baltazar* og *Mouchette* slået sit navn fast i Danmark, selv om meningerne om hans værker som regel er ret delte. Den nyeste film bryder ikke med hans princip om ikke at benytte professionelle skuespillere, men til gengæld er det hans første film i farver. Manuskriptet er bygget på en novelle af Dostojevski, dog med handlingen ført frem til vor tid.

En ung pige må for at klare til studierne pantsætte sine få værdigenstande. Pantelåneren føler sig tiltrukket af hende og presser hende til ægteskab. De er fuldstændig forskellige af væsen og temperament, så det varer ikke længe før der opstår alvorlige gnidninger. Kommunikationen går næsten helt i stå, og det, der kunne have været et almindeligt ægteskabs problemer, bliver til en magtkamp på liv og død i bogstavelig forstand.

To menneskers konflikt

Selve filmens opbygning peger på noget meget væsentligt i forholdet mellem de to personer. Den første scene, vi ser, er den unge bruds selvmord, og resten af filmen går med, at han fortæller husholdersken Anna om deres forhold. Hans beretning afbrydes af flash-back, som viser de omtalte begivenheder, men hele tiden er det, som om han blot er en kommentator til sit eget ægteskab. Synsvinklen er hele tiden hans, men det rører blot, at livet for de to helt er foregået på hans betingelser. Han har søgt den blide og drømmende unge pige, ikke for at give hende kærlighed og udfoldelsesmuligheder på hendes egne betingelser, men for at beherske hende. Han søgte en solid lykke med penge og ordnede forhold, hun drømte om noget større, noget mere.

Personerne virker næsten som anonyme. Vi kender ikke deres navne bortset fra hushjælpen Anna. Deres ansigtstræk er enkle eller helt udtryksløse, og når de taler, siger de sætningerne med en betoning, som var det erklæringer. Handlingen bliver visse steder så regelbunden, at det mere virker som et ma-

tematisk spil end som en konflikt mellem to mennesker. Vi viser tilbage, hvis vi interesserer os for de to som uafhængige individer, og tvinges til at koncentrere os om relationen imellem dem. Det er som om varmen og nuancerne tages ud af de to personer, for at vi helt kan koncentrere os om den kolde magtkamp, der foregår.

Ubønhørlig slutning

Man kan undre sig over, hvorfor de to mennesker gifter sig med hinanden. De respekterer ikke hinandens værdier eller livsstil og prøver i forbløffende ringe grad at sætte sig ind i den andens forudsætninger og tanker. Den eneste måde at overleve på bliver at besejre den anden. Hun forsøger at gøre ham jaloux, og han kvæler hendes spontaneitet og livsglæde. Denne kamp på liv og død oplever de også en aften i teatret, hvor de ser Hamlet. Hun går hjem og slår op på Hamlets råd til skuespillerne om at vise blødhed midt i lidenskaberne og beherske sig, og det er netop hvad de to gør. På overfladen sker der ingenting imellem dem. Det dækker over manglende kontakt og fællesskab. Bag facaden foregår den golde og umenneskelige kamp om at overleve den anden, og

filmen slutter klart og logisk med hendes selvmord, efter at han for sent opdager, at han har dræbt hende i levende live.

Filmens univers kan med rette karakteriseres som lukket. Personskildringen er så stærkt forenklet og stileret, at man først ved en analyse får mulighed for at trænge ind bag den bevidst af-dramatiserede overflade. En anden dimension af det lukkede fremkommer ved, at hendes selvmord både indleder og afslutter filmen. Vi starter altså med resultatet og går ubønhørligt frem mod slutningen med en bitter viden om at det ikke kan gå anderledes.

Et sted i filmen kommenterer han hendes følelser »hun vil elske mig, hun ville elske mig, hun ville elske«. Karakteristikken dækker godt og står i skærende modsætning til hans trang til at besidde og beherske hende. Man kan ikke sige, at man forlader biografen i opløftet og glad stemning. Man er snarere urolig over dens skildring og irriteret over, hvor svært det er at forstå filmen og menneskene, men lad ikke irritationen gå ud over filmen, før De har set den et par gange.

Den gale dansker

Sømanden Rasmus Hansen (Peter Steen) bor, når han ikke sejler, i Antwerpen sammen med sangerinden Christine (Judy Gringer). De vil begge to gerne bestemme og desuden have lidt sjov med andre, så det er ikke underligt, at der skal mange forviklinger til, før de kan forsones. I en blanding af en musical og collagefilm fortælles der løst og fast om genvordighederne, deres venner og om første verdenskrig.

De enkelte scener knyttes løst sammen og giver filmen et let legende tempo, men ofte brydes rytmen af nogle meget frie associationer. De mere improviserede dele gør et afslappet og muntert indtryk, men prisen er, at filmen falder fra hinanden og taber pusten. Enkelte optrin er dog så stramt kørt, at billede og musik sammen swinger og bliver til fuldgyldige sekvenser.

Jeg ved ikke, om det er specielt for danske lystspil at blande stort og småt i en bunke som f. eks. i sangen »En mand i krig længes efter tørre sokker og sin pige«. Sammen med en lidt mekanisk fremstilling af det erotiske (en undtagelse er Rasmus' hjemkomst med Christine) får man det indtryk, at instruktøren Kirsten Stenbæk slet ikke forholder sig til sit stof.

Bispesynoden meget positiv

Udtaler biskop Taylor (KIT)

Formanden for den nordiske bispekonference, biskop Taylor, vendte hjem fra bispesynoden i Rom med en gylden kalk og patene i kufferten og fuld af positive indtryk. Kalken og patenen var en gave til bispedømmet Stockholm fra pave Paul VI, der skænkede hver af biskopperne en sådan kalk som et synligt udtryk for »kollegialiteten«, der var synodens hovedtema.

Jeg var virkelig meget glad for synoden, siger biskop Taylor. Stemningen var fremragende. Man havde en tydelig fornemmelse af, at paven tog synoden alvorligt. I sin tale ved åbningsgudstjenesten i Det sextinske Kapel understregede han, at han havde sammenkaldt biskopperne for at få råd og hjælp af dem. Strengt taget er synodens funktion udelukkende rådgivende – det er paven og konciliet, der træffer beslutninger – men alt tyder på, at paven for fremtiden i endnu højere grad end tidligere vil lytte til synodens synspunkter. Det betød meget, at han så flittigt tog del i synodens arbejde. Han var praktisk talt til stede hver dag undtagen på audiensdagene. Bortset fra de taler, han holdt ved synodens åbning og afslutning, sad han og lyttede – til at begynde med meget alvorligt og måske lidt spændt, men efterhånden som tiden skred frem, blev han smilende og afslappet. Den gode stemning på synoden var et faktum. Respekten for pavens person og primat var tydelig, men samværet mellem paven, kardinalerne, biskopperne og præsterne var hjerteligt og utvungent. Kaffe-pauserne i baren bød på gode muligheder for personlig kontakt. Paven greb en dag fat i mig og sagde: »Jeg glemmer jer ikke deroppe i Norden. Jeg tænker på jer i mine bønner.«

Ingen dybtgående krise

På spørgsmålet om, hvordan det gik med de nordiske biskoppers ønske om,

at hemmeligholdelsen af de forberedende synodedokumenter skulle høre op, svarede biskop Taylor, at den nordiske bispekonferences betænkning var blevet modtaget med stor interesse, og at den for øvrigt havde høstet anerkendelse fra flere sider. Bestemmelserne om hemmeligholdelse, som skabte vanskeligheder både under det 2. Vatikankoncil og under den første bispesynode og forberedelserne til den, var denne gang ikke noget problem. Fem kvalificerede journalister, deriblandt den fra Kirkernes Verdensråds generalforsamling i Uppsala så velkendte pater Tucci, havde lejlighed til at følge med i arbejdet fra først til sidst, foruden at teksterne blev stillet til rådighed for dem. De var da også meget tilfredse med hele arrangementet. Men til trods for, at verdenspressen således havde adgang til alt det materiale, den kunne ønske sig, fik den alligevel placeret forskelligt, der var absolut fri fantasi, og det har man naturligvis al mulig grund til at beklage, sagde biskop Taylor. Den dybtgående krise, aviserne berettede om, var der overhovedet ikke tale om på synoden. En fri meningsudveksling er absolut ikke det samme som en krise. I det hele taget var der en meget stor kontrast mellem det, man kunne læse i pressen, og arbejdet, som det virkelig formede sig i arbejdsgrupperne og på møderne. Der var stemningen nemlig hele tiden udmærket.

Også modsætninger

På spørgsmålet om, hvorvidt der slet ikke havde været nogen modsætninger, svarede biskop Taylor, at de naturligvis havde været uundgåelige. Et betydeligt antal af biskopperne, som man for fremtiden vil blive nødt til at regne mere og mere med i hele Kirken som sådan, kom fra Østlandene og fra Afrika og Asien. Mærkeligt nok var deres syn på sagerne tit det samme. De henlede gentagne

gange opmærksomheden på, at bispesynoden ikke måtte indskrænke sig til at behandle problemerne i den vestlige kirke. Til dem hører blandt andet spørgsmålet om cølibatet. Vi vil ikke påtvinges jeres præsteproblemer, sagde de. Det fremgik meget klart under synoden, at man i Kirken bag jerntæppet og i de afroasiatiske lande sætter pavens primat meget højt. En af grundene er nok de særlige politiske forhold i disse lande.

Kollegialiteten

Og hvad var så de konkrete resultater af synoden? Foruden de af paven accepterede forslag om et permanent synodesekretariat og om, at bispesynoden skal indkaldes hvert andet år, opnåede man også meget andet, siger biskop Taylor. Biskopperne kollegialitet »med og under Peter« blev fastslået med stort flertal. Efter de erfaringer, man har høstet i forbindelse med udsendelsen af rundskrivelsen »Humanae Vitae«, vil det for fremtiden formodentlig komme til at foregå på den måde, at paven rådfører sig med bispekonferencerne, før han fremkommer med sine udtalelser i vigtige spørgsmål. Og på samme måde vil de enkelte bispekonferencer, når de i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet skal træffe en vigtig afgørelse, som berører et større område end det, den pågældende bispekonference spænder over, rådføre sig både med paven og med andre bispekonferencer. Det er på den måde, kollegialiteten skal føres ud i livet. Hertil hører også en aktivisering af præster og lægfolk. Jeg håber, at vi snart får oprettet både et præsteråd og et pastoralsråd i Sverige, der kan fungere som de nødvendige redskaber for gennemførelsen af en sådan aktivisering.

Præstesynode i Rom 1970

Apropos præster, hvilket indtryk havde De så af de forskellige præstegrupper, der samledes i Rom under synoden? Der var øjensynlig tale om på den ene side en »konservativ« og på den anden side en »progressiv« fløj, siger biskop Taylor, og de biskopper på synoden, som havde præster med i grupperne, tog imod dem og lyttede til deres synspunkter. Men det var det samme i Rom, som det var i Chur i Schweiz i sommer. Biskopperne havde ingen mulighed for at indføre nye emner på dagsordenen, eftersom det hele var blevet nøje tilrettelagt for længe siden. For øvrigt var det heller ikke helt klart, hvem de præster, der var i Rom, »repræsenterede«. Imidlertid skete der noget meget interessant. En aften var jeg inviteret til en sammenkomst, som kardinal Wright havde arrangeret på

Lateranseminariet. Der var biskopper og præster fra en række lande, som fik lejlighed til at fremkomme med deres synspunkter. Blandt andet blev der fremsat ønske om, at der skulle afholdes en præstesynode i Rom i 1970. Kardinal Wright tog sagen op og sagde, at han ikke havde noget imod, at der blev arrangeret en sådan synode med repræsentanter for præsterne i hele Kirken.

Fra den nordiske bispekonferences side blev der i den tysksprogede arbejdsgruppe fremlagt forslag om, at kommunikationen mellem bispekonferencerne (henholdsvis de apostoliske nuntiaturer) og kurien burde foregå i et hurtigere

tempo, eventuelt pr. telex, i betragtning af den hast, hvormed kommunikationen i dag i øvrigt foregår verden over. Forslaget fik en meget positiv modtagelse og blev taget op til drøftelse i flere forskellige forbindelser. Nu er der kun at håbe, at det efterhånden modner til beslutning og handling. – Til sidst skal det nævnes, at kollegialiteten for de nordiske landes vedkommende vil få endnu bedre kår efter denne bispesynode på den måde, at der kommer en endnu livligere kontakt i stand ikke bare mellem de katolske kirker i Norden, men også mellem os og de europæiske bispekonferencer – først og fremmest den tyske.

Muhamedanerne og de kristne

Rom – KIT

Det romerske sekretariat for de ikke-kristne har udgivet en håndbog med titlen »Retningslinier for en dialog mellem muhamedanere og kristne«. Hensigten med den er ifølge forordet at henlede opmærksomheden på »nogle af de betingelser, der skal til for at få en virkelig dialog i stand mellem muhamedanere og kristne«. Formålet med en sådan dialog er ikke at omvende den anden part og heller ikke at få nogen til at tvivle på den tro, de bekender sig til. »Det eneste, vi vil, er at anspore deltagere til ikke at blive stående passive i den opfattelse, de er kommet til, men at prøve på at finde en vej til selv at blive bedre mennesker og til at få et bedre forhold til andre.« Håndbogen har seks kapitler. I det første fremhæves det, at »en dialog ikke kan finde sted

mellem filosofiske systemer eller religioner, men kun mellem mennesker, som kan komme i menneskelig og religiøs kontakt med hinanden«.

I de følgende kapitler gøres der rede for hovedpunkterne i den muhamedanske tro og i de forskellige trosretninger inden for islam. Læseren opfordres til at tage sine forudfattede meninger over for islam op til revision. Den slags fordomme »kan smitte af på den mest dagligdags samtale« mellem muhamedanere og de kristne, hedder det i bogen. Til sidst understreges det, at »man aldrig kan lære muhamedanernes religion rigtigt at kende, hvis man ikke først og fremmest betragter den som en tro«. Vi må betragte en muhamedaner som et troens menneske, der nøjagtig som vi selv prøver på at leve for Guds ansigt og at erkende Guds vilje med alt skabt.«

Rejser kardinal Mindszenty til USA?

Den amerikanske senator Hartke vil rette en officiel ansøgning til den ungarske regering

Washington – KIPA

Den demokratiske amerikanske senator Vance Hartke har i Washington erklæret, at han vil anmode Det hvide Hus om officielt at ansøge de ungarske myndigheder om tilladelse til, at den ungarske primas, kardinal Joseph Mindszenty, som siden 1956 har levet i udlændighed i den amerikanske ambassade i Budapest, i stedet kan flytte til USA. Senator Hartke, der i årevis har be-

skæftiget sig med »tilfældet Mindszenty«, havde, umiddelbart før han fremsatte sin erklæring, fra London fået meddelelse om, at Mindszenty »principielt« havde sagt ja til eventuelt at flytte til USA. Senatoren udtalte sin tilid til, at den ungarske regering ville imødekomme en officiel anmodning fra De Forenede Stater. Alle hidtidige forsøg, blandt andet med Wiens kardinal König som mellemmand, på at overtale kardinal Mindszenty til at opgive sit frivillige eksil, var strandet på, at Mindszenty blandt andet insisterede på en officiel og fuldstændig rehabilitering fra den ungarske regerings side.

Paven som skærmbret

De afgåede kuriekardinaler *Ottaviani* og *Bacci* har fået en meget skarp reprimande på grund af den kritik af den nye messeritus, de har fremsat i »Osservatore Romano«. De to kardinaler har betegnet den nye messeritus som noget, *der nærmede sig kætteri*. I Vatikanets dagblad hedder det – med en henvisning til, at *paven selv offentligt har påbudt den nye ritus*: »Det virker, som om paven for visse kristne faktisk fungerer som en slags udskifteligt skærmbret for deres forskellige private meninger, men at de tilsidesætter ham, så snart han ikke passer i deres kram.« Det nævnes udtrykkeligt, at de to kardinaler i sin tid var iblandt dem, der forsvarede »*Humanae Vitae*«.

Over 52.000 katolikker i Sverige

Stockholm – KIPA

I Sverige er der i øjeblikket 52.365 katolikker. Tallet er angivet af generalvikaren for bispedømmet Stockholm, pater Paul Schmidt S.J., i et foredrag i AC i Stockholm. Generalvikaren tilføjede dog, at det drejede sig om en »ganske vist officiel, men trods alt temmelig unøjagtig angivelse«. I virkeligheden måtte man nok regne med, at antallet af katolikker var noget nær det dobbelte. De katolikker, der ikke var taget med i statistikken, var fortrinsvis indvandrere, som havde ringe eller slet ingen kontakt med præsterne, sagde generalvikaren.

Af de 52.365 katolikker er de 38.701 af udenlandsk afstamning, 8.800 er svenskere og 4.787 er børn af blandede ægteskaber, som udgør ca. en tredjedel af alle katolske ægteskaber i Sverige. Af de i alt 99 præster er kun 9 svenskere af fødsel, – de øvrige tilhører 14 forskellige nationaliteter. Af de 68 ordenspræster er de fleste jesuitter (18), dominikanere (13), oblatfædre (10) og franciskanere (5).

Pastor Pius Josef Kistler

* 13.11.1940 – † 15.11.1969

Søgende – ikke Gud, for Gud havde han fundet i Jesus Kristus, og hans tro lod sig ikke rokke – men søgende en forkyndelsens vej, der fjernede sig fra de banede stier og kæmpede sig igennem ad glemte og tilvoksede veje eller ad nye og uprøvede – således søgende døde Pius Kistler den 15.11.1969.

»Vi er Jobs venner«, sagde han fra prædikestolen, »Jobs venner, der taler og taler. Vi er hans glemsomme og hjerteløse venner« . . .

En af de sidste bøger, han beskæftigede sig med, var Colin Morris' »Udenfor min dør. En kirkelig krusters bekendelser«. Den rystede ham – og morede ham. Han lo ad Morris' barokke formuleringer, og han rystedes af sandheden i en del af de tanker, han fandt i det lille skrift:

»Fordi vi kæmper vildt for at reparere revnerne i kirkens puppehylster, er vi for blinde til at se sommerfuglen indeni, som venter på at bryde ud og flyve« . . .

»Den kirke, som svigter mennesket med den tomme mave, får en afløser. Gud oprejser en kirke, om det så skal være af døde sten. I stedet for de gamle dages helgener oprejser Gud ærlige politikere, i stedet for præster sandhedssøgere, i stedet for prædikanter kalder Gud forfattere, kunstnere og filmproducenter frem, og han sender blomsterbørn og menneskerettighedsforkæmpere som sine martyrer«. (Citat fra Johannes Aagaards forord til Morris' bog.)

Pius Kistler døde søgende, men fuld af håb. Han havde barnets blinde tillid til, at alt kunne lykkes, blot man handlede i stedet for at nøjes med at tale.

Han havde ungdommens idealisme – undertiden også dens fanatisme – og han havde et modent menneskes religiøse erfaring. Ikke mindst det sidste kom menigheden i Hvidovre til gode. Alle dér følte, at han i alle tilfælde ikke hørte til Jobs venner, de hjerteløse, de glemsomme, selv om han i sin ydmyghed regnede sig til dem.

Guido Kreienbühl.

Pastor Kistler

dybe tro kunne vokse frem. Og ved at sige ja til sin egen død, må denne tro nå sin egentlige dybde og ægthed. At antage sin egen død som et kald fra Gud, det er at tro. For da har mennesket intet andet tilbage end Kristi ord om, at han er opstandelsen og livet. Når vi siger ja til at opgive vor egen eksistens her i verden til fordel for noget på den anden side døden, som vi ikke har noget som helst kendskab til, da er der tale om at tro oprigtigt.

Men igen: Hvordan gør man det i dag? Eller hvad har vi gjort hidtil? Vi må først spørge os selv, hvorledes vi nåede til den dag i dag. Stedet, hvorpå vi i dag står, kan nemlig kun bestemmes ud fra hele den vej, vi er vandret for at nå hertil. Det er med mennesket som med en gammel violin: Alle de værker, som engang spillede på den, svinger stadig med. Mennesket er alt, hvad det har været. Men mennesket er også alt, hvad det vil være. Mennesket er både sin fortid og sin fremtid. Med sine afgørelser bestemmer mennesket sin fremtid – og gør det allerede nu. Disse afgørelser træffes ikke ud fra vor viden, for så ville livet og fremtiden ikke længere være noget vovestykke. Men afgørelserne træffes i frihed. Også ved menneskets frihed sættes der bestandig spørgsmålstejn. Hvor frie er vi i vort valg, hvor mange ukendte faktorer dirigerer i virkeligheden vore afgørelser? Svarene afhænger af, hvorledes man definerer begrebet frihed. Måske kan det bedst defineres som muligheden for at skabe endegyldigt. Vi bærer jo dog denne mulighed i os. Vor fortid, den vej, vi vandrede for at nå til dagen i dag, bestemmes af vort forsøg på at skabe noget endegyldigt ud af vort liv. Dette forsøg mislykkedes vel mange gange, vil også gøre det i fremtiden, helt eller del-

fortsættes side 33

Døden – et kald fra Gud

I det følgende gengives den prædiken, som pastor Kistler ville have holdt søndag den 16. november. Han nåede det ikke – men med den skæbne, der blev hans, virker hans ord stærkt.

Forholdet mellem troen og livet er et problem, der giver et stærkt ekko i det moderne menneskes bevidsthed. Kan man leve et kristent liv uden at tro, eller kan man tro uden at vise det i et kristent liv? Allerede urkirken anskuede troen som uadskilleligt knyttet til den kristnes daglige liv, til hans hverdag. Troen på Jesus, »Herren og Kristus«, indebærer i sig selv omvendelsen, ikke fra hverdagen, men til en ny hverdag. Såvel den fjerde evangelist som Paulus, f. eks. i dagens læsning, betegner med ordet »tro« simpelthen det, der gør et menneske til kristen. At tro er at støtte sig til Gud. Og støtter man sig virkelig til Gud, må der være tale om en grundholdning, der gennemsyrrer hele ens liv. Vi finder denne opfattelse allerede i Det gamle Testamente: Israel eksisterer som folk på grund af folkets tro, på grund af folkets vilje til i hele dets eksistens at støtte sig til Gud.

Men hvordan gør man det i dag? At støtte sig til Gud vil jo sige at grunde hele sin eksistens på Gud selv, at give afkald på et liv i tillid til sig selv, til

mennesker, til verden. At støtte sig til Gud vil sige at gå ud over sin egen horisont, at gå ud over sin egen menneskelige indsigt og antage Guds åbenbaring som sandhed. Det betyder at opgive selvsikkerheden og overgive sig til Guds nåde som eneste sikkerhed.

Hvordan gør man det i dag? Jeg må sige, jeg ved det ikke mere . . .

Bøn

Jeg kunne tænke mig, at bønnen ville være en bevidst virkeliggørelse af det vovemed og den tillid, som troen er udtryk for. Men hvordan skal vi bede i dag? Er det gjort med ti Ave Maria'er? Har vi så bedt? Tror vi så? Jeg kunne også tænke mig, at en særlig dyb tro kunne udspringe af lidelsens erfaring. Der, hvor man er fuldstændig alene i en lidelse, som tavs antages uden selvforvar, dér, hvor man ikke forstås af andre, dér, hvor man lider uret, uden at finde anden støtte end Guds ord i Jesu Kristi døds mysterium – dér ville den

---

Barkholt boghandel

Bogladen med de mange bøger

Kolding
Telefon 52 15 33

H. Overbeck

Ingeniørfirma
Havnepladsen, Kolding
Telefon 52 35 55

J. Krenk

Ingeniørfirma
Varme - Sanitet
Kolding. Tlf. 52 33 44

P. Jeppesen & Søn

Murermestre
Zahngade 4, Kolding
Telefon 52 06 93

Ryberg's Bageri & Conditori

Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 05 88
Drik kaffen i vort hyggelige cafeteria

Kolding Andelsmøjeri

Haderslevvej 5, Kolding
Tlf. 52 01 55

Peter From

Kolonialhandler
Domhusgade 27, Kolding
Telefon 52 32 10

Tømrermester

Ejnar J. Nielsen

Frejasvej 20. Tlf. 21 03 11
Værksted og plads, Nygade 2
Helsingør. Tlf. 21 00 81

Brdr. Zøllner

Nørrebrogade 174
København N
Telefon Taga 50

Kød og flæsk

Støt vore annoncører

Malerfirmaet

Edvard A. Petersen

Gullandsstræde 8, Roskilde
Telefon 35 16 94

C. J. Gerlachs etf.

Allehelgensgade 8, Roskilde
Tlf. 35 27 77
Aut. leverandør af kirkevæne

**OASE
KAFFE**

Lev. til de katolske Institutioner

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET
Skjold

Amaliegade 27
1256 København K.
Telefon (01) 15 15 11
Telegramadresse: Forskjold

Fa. Karl A. Hansen

Murermestre ★ Entreprenører
Ingeniører ★ Aut. kloakmester
Bjergstedvej 10,
Kbhvn., Brønshøj
Tlf. 60 11 55 og 60 18 55

Schjøth's Farvehandel

Amagerbrogade 160
Tlf. 55 57 80

Alt i moderne belysning

Karl A. Keblov

aut. elektrinstallatør
Hvidovrevej 275
Tlf. 78 15 23

Ove Juel-Christensen

Tlf. 29 55 88
Kaffe og kolonial en gros

Roman Kusler

Murermester
Stationsvej 11, Nivaa
Tlf. (03) 24 71 50

ERIK ANDERSEN

Gl. Kongevej 138 A,
1850 København V
Telefon (01) 31 04 11

★

PAPIR EN GROS
TRYKSAGER
KONTORARTIKLER
PROTOKOLLER
PLASTIC
KONVOLUTTER

Malerfirma

Holger Jørgensen

Morsøgade 9
Esbjerg
Telefon 12 38 51

Viggo Christensen

Urmager, optiker, guldsmed
Kongensgade 64, Esbjerg
Telefon 12 08 29

L. Basse

Kaffe - vin - konserver
Hj. af Nørreg. og Jyllandsg.
Esbjerg
Telefon 12 05 78

K. J. Højland & Søn

Aut. vand- og gasmester
Værksted: Hededammen 4
Skolebakken 147
Esbjerg. Tlf. 12 93 50

Vestjysk Rør- & Sanitetsløger A/S

Kirkegade 6, Esbjerg
Telefon (05) 12 13 11

Firma Hans Møller

v. Ib Møller
Sct. Olsegade 22, Roskilde
Telefon 35 18 77
Blikkenslagerarbejde - Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme og oliefyld

Skolebøger - Skolerekvissitter
Billædbøger - Skønlitteratur - Papir
Fyldepenne - Billigbøger

Roskilde Boghandel

Sct. Olsegade 24 - Tlf. 35 31 31

Ejegod Jørgensen

Slagtermester
Kød - Flæsk - Pålæg
Sct. Olsegade 13, Roskilde
Tlf. 35 01 57

Abonnement på Katolsk Forum
(01) 14 90 55 eller GO 4895

Murermester- og entreprenørforetning
M. Thomsen Støtt & Søn
Kong Christlans Allé 6, Aalborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Mathias Christensen
ABSALONSGADE 14
Aalborg

Vejle Mineralvandsfabrik
A/S P. C. Nielsen
Telefon *82 81 33

Axel Larsen
Anlægsgartner
Ericavej 34, Søborg
Telefon Søborg 8268

C. B. Rille & Søn
Slagtermestre
Valby Langgade 36
København Valby. Telefon VA 89
1. kl. kød og pålæg

Sydhavns Fiskehal
v/ Rich. Rasmussen
Flask, vildt, dybfrossen fljærkræ
Mozartsvej 21. Telefon VA 5547

G. Garth-Grüner
Landsretssagfører
Bredgade 25
København K
Telefon Minerva *408

**MARIUS
MP
PETERSEN**

Ringsted Isenkramhandel
Tinggade 5, telefon (03) 61 24 54

Effektiv beskyttelse

af Deres varmtvands- og centralvarme-
anlæg mod korrosion og sten.
Vi beskytter også Deres olietank mod ud-
vendig korrosion.
Skriftlig garanti for hvert anlæg.

Guldager Electrolyse A/S
Rypevang 4, 3450 Allerød
Tlf. (03) *27 31 00

Sjøreen & Co.
Malermå
Århus N.

Et Hjem paa Rejsen

Telefon 12 41 22 - Århus C.
Missionshotellet Ansgar

A. Mougard A/S
Entreprenør & murermå
Århus C.
Telefon 14 20 23 - 22 19 20

El-Installationsfirma
V. Svenstrup
aut. elektro-Installatør
Telefon 12 15 57
Hans Brogesgade 4, 8000 Århus C

Katolske begravelser
Ring til 12 28 68
H. J. Madsens
begravelsesforretning
Jægergaardsgade 17-19, Århus C

Centralmejerlet
Afdeling: Vesterbro
Århus
Telefon 12 87 00 (4 lin.)

Største udvalg i radio - fjernsyn -
båndoptagere og grammofooner
Radio Thygesen
Ryesgade 24, Århus C. Tlf. 12 00 99
lige ved katolsk kirke og
Rådhuspladsen 1, Århus C
Telefon 12 10 11, overfor Grisebrønden

Svend Erik Laursen
GAS - VAND - VARME - BLIKKENSLAGER - SMEDE & MASKINVÆRKSTED
Tordenskjoldsgade 23a, Århus N.
Telefon (06) 18 85 33 - Giro 171 17

CARITAS DANMARK

Ferielukning fra 23. december 1969 til 2. januar 1970
begge dage incl.

Bendt Gravgaard

Isenkram en gros
Hobro - Tlf. (08) 52 15 44

Niels Madsens Maskinsnedkeri

Vestergade 24, Svendborg
Telefon 21 01 97
Lev. til de katolske Institutioner

Svendborg Liggistemagasinet

Katolsk bedemand
v/ Hans Nielsen & Søn
Fruestræde 10, Svendborg
Telefon 21 02 64

Kulkranen Svendborg A/S

Frederiksgade 2, Svendborg
Telefon 21 14 10
Kul - Koks - Olie

Ure og optik
»Balancen«
v/ Knud Petersen
Møllergade 46, Svendborg
Telefon 21 19 20

Aktieselskabet

Købmands- og Haandværkerbanken, Århus

Hovedkontor:
Store Torv 12, telefon (06) 12 47 77
Indenbys afdelinger:
Søndre afd.:
Århus hovedbanegård, tlf. 12 40 88
Vekselkontor i banegårdshallen.
Langenæs afd.:
Skanderborgvej 16, tlf. 14 55 22

Poul Dudzinski

Aut. el-Installatør
Christiansbjerg Installationsforretning
Birkegade 7, Århus N.
Telefon 16 98 80
Lev. til katolske Institutioner
Lys, kraft og varme
For at betjene vore kunder bedst muligt
har vi nu fået radiotelefon i vore biler

Der er altid noget af interesse i Katolsk Forum

In Memoriam

Overlæge Karl Marinus Søndergaard, født den 5. december 1900, død den 14. november 1969.

Overlæge Karl Søndergaard er ikke mere. De fleste katolikker af den lidt ældre årgang kendte hans navn, og mange har også haft personlig kontakt med ham, om det nu var som patient eller blot som det ene menneske til det andet. Indtryk efterlod han sig altid, – man glemte ham aldrig. Som katolikker ønsker vi derfor at sige farvel til en trosfælle og en tårfast ven, der »havde fundet altsens vidunderlige helhed, den idé, der kunne sammenfatte alle mine kundskaber«, som han så slående udtrykker sine følelser efter konversionen i 1927. Fra nu af begyndte han en »bevidst snering af alle sine tanker og gerninger«. Ordene er Søndergaards egne (fra Vi Blev Katolikker, 1958), og ingen, allermindst han selv, kunne vel på dette tidspunkt ane hvilken formidabel styrke helheden formåede at lægge i hans flid, hans kundskaber, hans faglige og organisatoriske arbejde, hans omgang med mennesker, hans suveræne beherskelse af love og paragraffer og meget andet.

Søndergaard samarbejdede villigt og gerne med både kolleger og præster af lige gyldig hvilken observans, og hans lægelige erfaringer og administrative kundskaber stod til fri afbenyttelse. Højest nåede han sikkert i sine studier på det lægeetiske område, som han havde bearbejdet ud fra et erfarings- og kundskabsmateriale, der prægede disse værkers høje karat (»De etiske grænser for lægens handlefrihed i patientbehandlingen«). Det var ikke for ingen ting at den Almindelige Danske Lægeforening af blandt andet denne grund hædrede ham med Barfred-Pedersens æresgave (1960), hvilket indebar, at han kom til at holde velkomstalen til årets nyudklækkede læger.

Han præsiderede som formand i den katolske lægeforening Stenogildet i 25 år, og denne institution nød godt af hans mønstergyldige korte og klare konception og hans logiske udformning af sine tanker. Det kunne virke irriterende på andre, der ikke besad samme baggrund, men man bøjede sig loyalt for ham. Ud fra sine socialmedicinske interesser (ordblinde, alkoholikere, patientsjælesorg osv.) pålagde han sig selv for sagens skyld at besvare brevproblemer fra mennesker, der havde henvendt

sig til Stenogildets familierådgivning. Han underviste også sygeplejeelever i mentalhygiejne. Alt sammen ud fra troen på, at skal man lave om og bygge op, må det gøres fra bunden, og hans enorme arbejdsindsats parret med hans høje etiske formåen gjorde sig bestandig gældende uden at svækkes, fordi den rent faktisk bundede i en bestandig større tro på, interesse for og kærlighed til medmennesket i syg og sund tilstand. Han endte med at blive alle menneskers læge.

Det forstås derfor umiddelbart, at Søndergaard fuldt fortjent blev hædret af Rom ved tildelingen af kommandørkorset af Gregoriusordenen. Dette glædede ham meget, og dybt bevæget takkede han ved overrækkelsen af sin udmærkelse med ord, som anvendt på Stenogildets langsomme vækst, umiddelbart virkede inspirerende: »Guds kværn maller altid langsomt.«

På gildets 25-års jubilæumsdag samledes alle medlemmer med koner til fest hos de altid gæstfrie Karl og Cis, og her meddelte han sin beslutning om, at det definitivt måtte være slut med formandskabet, nye kræfter burde afløse hævdunden tankegang. En orden kan heller ikke nyskabe sig selv indefra, hvis samme prior vedbliver med at lede i de samme baner. Han sagde dog ja til at blive i bestyrelsen og indvilligede i at skrive gildets historie, – men herved blev det. For os, der stod ham nær i bestyrelsen, stod det klart, at noget var sket. Hans historiske redegørelse udeblev, hans bestyrelsesarbejde måtte opgives, han faldt med sin cykel og fik sit første lange sygeleje, hvorefter han aldrig mere blev den samme Karl, som tidligere frejdigt havde deltaget i så mange debatter og brudt så mangan lansen. Berøvet talens brug, lammet, ekstremitet afmagret som en kz-fange vandrede han sin sidste korsvej, trofast plejet af Cis. Til sidst kunne han kun med øjnene gøre sine omgivelser begribeligt at han inderligt længtes efter, at det rigtige liv skulle begynde.

Det er ret og rimeligt med taknemmelighed at mindes det, Karl Søndergaard var for os. Han blev, gennem sin høje opfattelse af lægens gerning og ansvar, sin intellektuelle redelighed og stærke kollegialitet, sin trofasthed i liv og gerning og sin udholdenhed i troen et lysende eksempel for mange.

Svend Selsø
formand for Stenogildet.

Døden - et kald fra gud

Fortsat fra side 30

vist. Ingen institution kan garantere os dette vort livs forsøgs gode udfald. Først døden vil være det øjeblik, hvor vi hver for sig på afgørende måde skal samle os og prøve endegyldigt at bestemme os for Gud. – »At være fri«, siger Dag Hammarskjöld, »er at kunne stå op og forlade alt – uden at se sig tilbage. At sige ja –.«

Set i dette perspektiv, må vi kalde vort liv en række af mislykkede forsøg på at dø. Men disse forsøg er ikke nyttesløse.

Den totale afgørelse, den totale tro, er identisk med en total kærlighed. Vi skal elske af hele vort hjerte, hele vor sjæl, hele vort sind, såvel Gud som vor næste. Og selv om vi er på vej derhen med vort livs forsøg, så ville vi aldrig nå målet, hvis Guds kærlighed ikke ville trække os derhen. Gud elsker os altid i forvejen. Amen.

Møde mellem præst og menigmand

Det er ikke tys-tys militære hemmeligheder, jeg vil berette om, men KATOLSK ARBEJDERAKTION og UNGE KATOLSK ARBEJDERES retræte på Aasebakken week-enden 22/23 november. Den bragte nemlig præst og kritiske lægfolk i et fortroligt forhold til hinanden.

Retrætens emne var SALIGPRISNINGERNE. Efter arbejderaktionens motto: SE – BEDØM – AKTION gennemgik man indledningerne til bjergprædikenen i tre taler med efterfølgende samtaler, således at man først drøftede, hvad der stod, derefter bedømte indholdet og sluttede med det meget svære problem: Hvordan bringer jeg det set og bedømte ind i en konkret holdning til hverdages gøremål?

Pater Roos indledte med at sige, at han ikke mødte med en færdigstet mening om det komplicerede emne. Bjergprædikenen er så at sige Jesu programerklæring. Saligprisningerne er adkomstbetingelserne for at komme ind i Gudsriget.

Mattæus og Lukas har hver sit udgangspunkt og hver sin version af bjergprædikenen. Ingen skulle have troet, at

fortsættes side 38

J. Qvist Jensen Slagtermester
Vesterbrogade 107C
København V
Tlf. Eva 3767
Kød, flæsk, pålæg
En gros og en detaill

A/S Vejle Mælkekompagni
Vedelsgade 85
Vejle. Tlf. *82 95 00

Fineste mejeriprodukter

A/S Trælasten
Toldbodvej 10, Vejle
Telefon *82 71 22

Hansen Pærhøj & Søn
Gjarmester - Kunsthandel
Søndergade 4, Vejle
Telefon 82 11 57

Vejle Optik
v. Anker Kastrup
Briller
Torvegade 8, Vejle. Tlf. 82 03 08

Poul HENRIKSEN
Raadhustorvet, Vejle
Tlf. *82 37 11
Leverandør til Sct. Maria Hospital

Hvidehus Boglade
Kaj Jensen & Poul C. Thim
Nørregade 6, Vejle. Tlf. 82 03 60

Bogladen med de mange bøger ...

H. S. Frils
Malermester
Møllemarken 40, Bagsværd
Tlf. 98 38 35

W. A. Werner A/S
Ost en gros
Teglgaardsstræde 13
København K.
Telefon 14 14 08 (omst. til samtlige afd.)
Kvalitetsost

Niels Boesen
Begravelsesforretning
v/ A. Jürgensen
Nørrebrogade 9, 7100 Vejle
Telefon (05) 82 07 25

Sanitet - Centralvarme
Nielsen & Brostrøm
Holbergsgade 22, Aalborg
Telefon 13 04 33
Indeh. A. Brostrøm, Ing. M. af l.
Aut. vand-, gas- og blikkenslagermester

Rutana
Danmarks mest solgte rugbrød
Fællesbageriet
Vejle

Carl Pedersen & Søn
Slagter & Fødevarer Forretning
Nørregade 2, Vejle
Telefon 82 47 22

Frugtcentralen
Vejle - Tlf. 82 09 28 - 82 11 28
Kartofler - Frugt - Grøntsager
Konserves - Dybrost
R. Hansen

Tonny Vergmann
Blikkenslagermester
aut. vand- og gasmester
Solagervej 8, Næstved
tlf. 72 66 51

**Støt vore
annoncører**

Værelse søges
18-årig kvindelig kursusstuderende søger særskilt beliggende værelse(r) eller lejlighed i København. Kontakt venligst Rovlisen, telefon 70 86 89.

N. Juel Pedersen A/S
Gjarmestre
Ramsørrød 13. Tlf. 72 01 58
Næstved
Leverandør til katolske Institutioner

Emille Christoffersen
Ringstedgade 25, Næstved

Alt vedrørende begravelser ordnes personligt.

Alle aftaler kan træffes i hjemmet eller tlf. 72 08 14 - 72 08 74

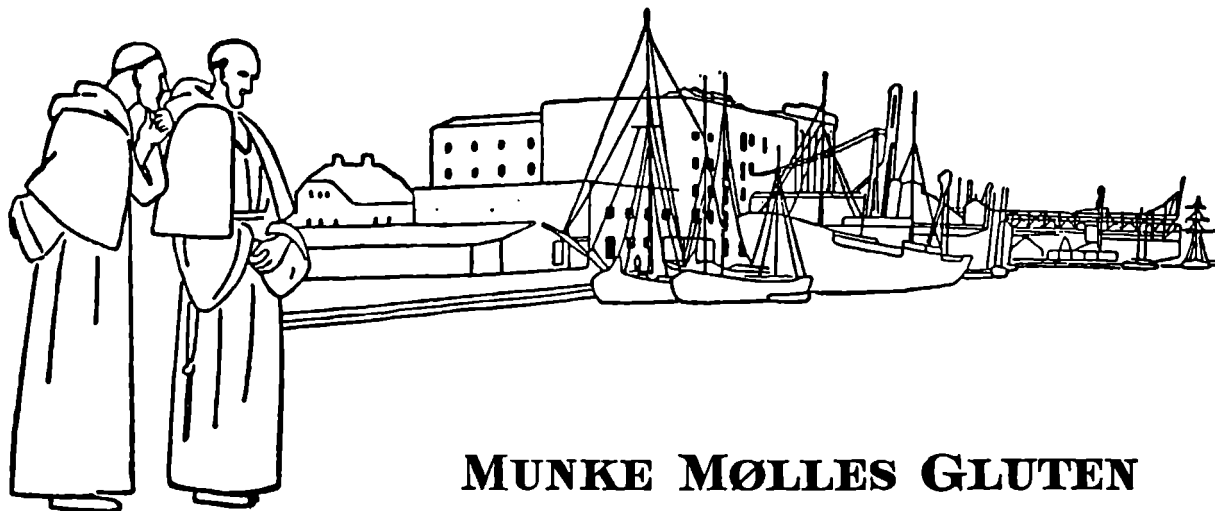
K. Blum Hansen
Boghandel
Næstved
Telefon 72 25 25

Amagerbanken
Aktieselskab
Banken der dækker hele Amager

Georg Larsson
Det danske hospitalsinventar
Fjeldhammervej 5, Rødovre
Hospitalssenge, madvogne,
transportvogne, klinikinventar.
Specialitet: Gummihjul.

**Der er altid noget af interesse
i Katolsk Forum**

MUNKE MØLLES GLUTEN

800-Året for Knud Lavards Helgenkåring

Det var en ikke helt almindelig andagt, der blev afholdt i Sct. Ansgars Kirke for at fejre 800-året for Knud Lavards helgenkåring. Det var mysteriespil, ordets tjeneste og hævdvunden andagt med sakramental velsignelse. Man så det allerede under det højtidelige indtog, hvori deltog to mænd i henholdsvis rød og sort korkåbe; man genkendte dem som to af kirkens sædvanlige lektorer, læge Kjeld Nygaard Hansen og lektor Walther Thornfield. For at anslå tonen og forbindelsen med fortiden sang alle deltagerne først »Kirken, den er et gammelt hus«, og biskoppen bad en særlig indgangsbøn. Men så kom det usædvanlige, idet kirkens kor sang de to sekvenser Sankt Knud Lavard til ære, og ind imellem deklamerede den rødklædte lektor martyrens ord og den sortklædte lektor drabsmanden Magnus' ord fra spillet om Knud Hertug. De gamle ord kunne virke lidt naive ved privat læsning, men godt deklameret, som de blev det, og understreget af få, næsten plastiske bevægelser, fyldte de kirken med ægte patos.

Det var i stil dermed, at kirkens sognepræst af den apostoliske delegat, ærkebiskop Josef Zabkar fik overrakt afskriften af pave Alexander III's kanonisationsbulle og med lysbærer på hver side læste den op fra alterpodiet. Det var, som om den lige var nået frem den lange vej fra Rom.

For at alle kunne følge godt med, var der trykt et teksthæfte i stort format. Dette var særlig værdifuldt, da de lange sekvenser er digtet på latin; der var således bedre mulighed for at forstå den særprægede melodiføring. Alle kender og beundrer påskens og pinsens sekvenser, men disse danske kompositioner fra 1170 var noget helt andet og usædvanligt både i rytme og melodi. At det må have været vanskeligt at lære, kunne enhver høre. Så meget mere må man beundre udførelsen af dette enestående vidnesbyrd om dansk gregoriansk koral fra højmiddelalderen.

Sct. Ansgars Kirke dannede en god ramme om denne særlige andagt. Kirken har den atmosfære, som kun mange slægters bøn kan skabe, og den patina, der dækker vægmalerier og udskræinger, bidrager dertil. Ved foden af vægmaleriet i apsis af Sankt Knud Lavard var anbragt en bred guirlande af grene med store blanke blade. Endvidere ejer kir-

ken relikvier af Sct. Ansgar og af Roskilde bispedømmes værnehelgen, Sct. Lucius. Både foran relikvieskrinene og kirkens helgenbilleder var der anbragt lys eller lamper.

Jubilæumsandagtens prædikant, monsignore Kjeld Geertz-Hansen benyttede den første del af sin prædiken til at fortælle om manden Knud Lavard, og det skete ud fra den sikkert rigtige betragtning, at kun få katolikker af i dag ved noget om ham. For at forstå helgenen må man kende manden og de mennesker, der prægede ham under opvæksten. Fra sin far, kong Erik Egode havde han det vennesele sind; fra sin værge, Skjalm Hvide, redelighed og sædelighed; ved sin farbror, Kong Niels' dronning, Margrethe Fredkullas påvirkning udvikledes ønsket om at bevare fred i riget også under kongevalg; og fra sin anden farbror, Knud den Hellige, overtog han det syn på Kirkens rettigheder og evangeliets krav, der gjorde dem begge til helgener. Begges død betød for det danske folk en rystelse, der blev afgørende for den senere lykkelige udvikling i Valdemarstiden.

Prædikanten understregede stærkt, at Sankt Knud Lavards kanonisation ikke var en følge af politisk opportunisme. Den motivering var nok fremme, men blev blankt afvist af Lunds navnkundige ærkebiskop Eskild, der først tog sagen op, da den gik den rigtige vej, nemlig til bedømmelse af paven, der traf sin beslutning på grundlag af beedigede indberetninger. Derom kunne man læse i bullen, hvoraf et aftryk blev uddelt til alle deltagerne. Prædikanten omtalte også Knud Lavards store betydning som forbillede for vort folk og den begejstring for Kirken, som han altid har vakt. Samklangen dansk og katolsk i katolicismens opblomstring fra 1913 at regne – det år, da et katolsk landstævne i Roskilde besluttede at genoptage middelalderens valfarter til Haraldsted, kan man takke Knud Lavardskikkelsen for!

Under den sakramentale velsignelse blev der naturligt nok bedt såvel for Kirkens som for vort fædrelands fremtid. Biskop Hans Martensen, der havde præsideret hele andagten, meddelte selv den sakramentale velsignelse, og her blev forbindelsen bagud udtrykt ved, at *Tantum Ergo* blev sunget på latin, hvad alle kunne uden teksthæfte.

Efter andagten mødtes Sankt Knud Lavard udvalget, som havde ansvaret for andagten, med en kreds af særligt interesserede til et hyggeligt samvær i præstegården. Et par medlemmer af udvalget havde på selve dagen, den 8. november, været i Sct. Bendts Kirke i Ringsted for at nedlægge en krans på gravstenen og bede for alle dem, der hviler i kirkens gulv og ude på kirkegården. Et par store kærter i svære malmstager var på foranledning af kirkens sognepræst opstillet ved gravstenens hovedende. Det var en gestus, som man må påskønne.

ORGELINDVIELSE

I JESU HJERTE KIRKE

Midnatsmessen i Jesu Hjerter Kirke julenat, vil i år forme sig særlig festlig, idet kirkens nyrestaurerede og ombyggede orgel vil klinge for første gang efter arbejds afslutning.

Indvielsen finder sted kl. 23.35, og efter de rituelle bønner vil der blive musiceret på orglet af kirkens organist, kgl. kapelmusicus Aage Bredahl. Endvidere vil det udvidede kirkekor og trompetisten, kgl. kapelmusicus Knud Hovalt fremføre værker af blandt andre Bach og Mozart.

HELLIGTREKONGERVANDRING

finder igen sted under pastor Højbos ledelse mandag den 5. januar 1970. Vi mødes ved Røde Port i Klampenborg og afgår derfra gruppevis i tiden 19.30–20.00. Alle unge er velkomne.

*For Helligtrekongersklanen
Svend B. Lorensen.*

SANCT JOSEPHS HOSPITAL SKIFTER FORSTANDERINDE

Efter 31 år som forstanderinde for Sct. Josephs Hospital trækker søster Genova sig tilbage fra sit embede.

Søster Alice afløser hende som forstanderinde for hospitalet, mens søster Andrea er udnævnt til priorinde for søstrene.

ÅSEBAKKEN

Herigennem vil vi gerne ønske alle klostrets venner en god og glad jul og et fredfyldt nytår samt sige hjertelig tak for alt godt i det svundne år. – Beløbet, der spares ved denne »fælles julehilsen« vil blive givet til de nødlidende.

Priorinde og konvent i Vor Frue Kloster, Åsebakken.

Obs. Til vor adresse må for fremtiden føjes: Høsterkøvej 3.

SYNODENS REGNSKAB

pr. 30/9-69

Udgiftsart	Kommissioner	Regioner	Plenarmøde og formandskab	Ialt
Fortæring	1.644		302	1.946
Ophold		1.920		1.920
Rejsegodtgørelse	12.259	511	8.144	20.914
Plenarmødet			53.997	53.997
Tabt arb. fortj.		5.104		5.104
Papir og tryksager	1.212		9.205	10.417
Porto	271		1.712	1.983
Telefon	167		2.437	2.604
Diverse		155	498	653
Samlede udgifter	15.553	7.690	76.295	99.538

Ovennævnte direkte udgifter er finansieret således:

Indbetalt af gæster og mødedeltagere på Nyborg Strand	43.265
Gave fra Ansgars Werk (5000 DM)	9.397
Gave fra biskoppen af Osnabrück (5000 DM)	9.450
Gave fra Skt. Vincentsøstrene i Helsingør	2.000
Overskud fra Region II's »kaffekasse«	596
Renter	34
Ialt	64.742
Resterende udgifter	34.796

er betalt af Ansgarstiftelsen
i regnskabsåret 68/69 med kr. 20.916 og
i regnskabsåret 69/70 med kr. 13.880

Revisor Beyers bemærkninger til synodens regnskab

Regnskabet for synoden indeholder alle direkte af bispedømmet afholdte udgifter efter 1. april 1968, altså fra det tidspunkt, hvor den første kommission, målsætningskommissionen, kom i arbejde.

Der er ikke aflagt regnskab for regionerne, idet deres udgifter blev fordelt på deltagerne og således ikke har belastet bispedømmet. Selvom regionerne ikke har noget ansvar overfor bispedømmet for deres økonomi, ville det alligevel være interessant at gøre dem op, idet de kan give interessante oplysninger, som kan være til nytte, når man igen skal afholde synode. Det samme gælder de arkivarier, som ligger hos formændene og sekretærerne. Det vil være værdifuldt at indsamle dette materiale, inden det går tabt, så det findes i bispedømmets arkiv, hvis man senere vil interessere sig for det.

Ikke nødvendigt med revision

Der er ikke foretaget nogen revision af regnskabet, og en sådan er heller ikke nødvendig eller ønskelig. Den hastige

gennemgang har vist, at der er bilag for alt, og alle udgifter er betalt med check. – Da ikke alle checkmodtagere har været lige omhyggelige med teksten på deres kvittering, er der så stor usikkerhed i sondringen mellem fortæring og rejseudgifter, at det er tvivlsomt, om det er rigtigt at vise dem hver for sig. Det vil være hensigtsmæssigt, om man ved en senere lejlighed udleverer kvitteringsblanketter med forudtrykte tekster, alt efter de ønsker man til den tid har til oplysning om enkeltheder.

Viden kontra fantasi

Der må ses bort fra muligheden for mindre unøjagtigheder udgiftsposterne imellem til fordel for ønsket om at kunne forelægge regnskabet på stiftsrådsmødet den 23. november 1969. Det er vigtigt, at den fantasering om synodens bekostelighed, som verserede for et år siden, afløses af viden om forholdene.

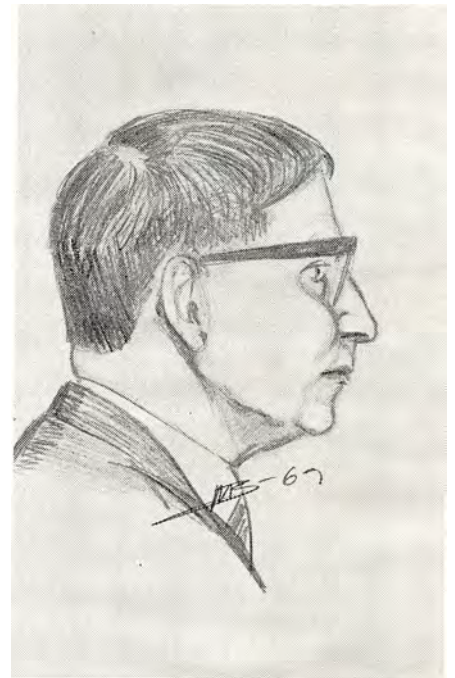
Det tør herefter forventes, at rygter om synodens bekostelighed vil høre op, og tvivl om dens værdi i forhold til udgiften vil være begrundet.

København, den 16. november 1969

Stiftsrådets funktionstid forlænget

Stiftsrådet afholdt den 23. november et møde, hvor det vigtigste punkt på dagsordenen var spørgsmålet om stiftsrådets videre virke – set i forhold til det kommende pastoralråd, som først ventes valgt i efteråret 1970.

Formandskabet fremsatte følgende slag, der blev enstemmigt vedtaget: »På baggrund af vedtægtens § 3 og de dertil hørende bemærkninger på stiftsrådets møde den 7. januar 1968 og under hen syn til gennemførelsen af det på synoden vedtagne strukturforslag beslutter stiftsrådet herved at forlænge sin funktionstid, indtil de i stiftsrådets vedtægter § 2 nævnte opgaver overtages af det kommende pastoralråd ved dets konstituerende møde, på hvilket tidspunkt stiftsrådet ophører med sin virksomhed.«

Stiftsrådets formand, Cato Simonsen.

Som supplement til dette forslag fremsatte Harald Guldager følgende resolutionsforslag, som blev vedtaget med stemmer: 18 for, 2 imod, 8 afholdt sig fra at stemme. »Stiftsrådet tilbyder ved sit formandskab at bistå pasoralrådet i det omfang, pasoralrådet finder det for nødvendent.«

Foruden dette var der på dagsordenen den obligate formandsberetning, (hvori stiftsrådets stigende medindflydelse og ansvar i bispedømmet blev fremhævet), debat omkring kirkebidragsordningen forløb o.a. Endvidere blev der vedtaget en fordelingsprocent på 40 %/60 % og kirkebidragsprocent på 1½ %. Disse ting vil stiftsrådsmedlemmerne sikkert gøre nærmere rede for i de respektive menigheder.

Næste møde finder sted i Odense, senest september 1970.

EBM

ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN
Christian & Valther
HORSENS

Carl Bæk & Søn
El. Fagmanden

Vestergade 33, Horsens. Tlf. 62 18 88
Lys - Kraft - Oliefyv
Alt i el.-artikler

I. P. Hansen & Kaj Hansen
Murermestre

Amallegade 16A - Horsens
Tlf. 62 19 20

D. Plate Petersen
Malermester

Tlf. Fasan 2718

HANDELSBANKEN
- altid med i billedet

Edvard Petersen

Kul, koks, brændselsolier
Havnen 3, Horsens. Tlf. 62 38 88

Kom **TIERE** i

**Næstved
Diskontobank**

... banken i **centrum**

Bliv abonnent. Det betaler sig for Dem.

Dansk

KLICHE FABRIK

Rådhusstræde 4 - København K
Tlf. *MI 2557

Bloch's Bog Clearing

K. V. Bloch
(forhen Bogbanken)
Fiolstræde 34, København K.
Tlf. (01) 14 24 82
Postkonto 2901
Nordens største lager af skolebøger
Omlindblindinger

Chr. Hansens kødudsalg

Gl. Kongevej 163
København V.
Telefon Eva 6465 og 6468

SANITÆRE ANLÆG
VARMEANLÆG
OLIEFYRINGSANLÆG
HØJTRYKSANLÆG
ANLÆG FOR
TRYKLUF OG
VACUM
M-A-SKINNER

Monles & Andersens Eff. A/S

K. K. L. Simonsen's efft.
Frederiksborggade 22
København K.
Tlf. *Minerva 2314

Kaffellirmaet

Børge Kruse

Frederiksborggade 27
Telefon 15 78 08
Kaffe - The - Cacao

Landsretssagfører

Viggo Høgsgaard

Advokat
Møderet for Højesteret
Studiestræde 15, København K.
Tlf. Minerva 6761
Kontortid 10-15 - Lørdag lukket

Social rådgivning

ydtes af Katolske Menighedsplejer på kontoret Brødgade 69 A, hver tirsdag kl. 19 til 21.

Kontoret holdes i øvrigt åbent ugens fem første dage fra kl. 10 til 13.
Telefon PA-læ 2323.

**Katolske Menighedsplejers
Rådgivningskontor**

har lukket fra 23/12 til 31/12 - begge dage incl.

Brdr. Meyer Blikkenslagermester

aut. Gas-, Vand- & Sanitetsmester

Per Meyer
P. Skramsgade 27
Byen 7920 - 94 33 66

Benzon's
Begravelsesforretning

Aut. katolsk bedemand
*34 46 01

Begravelse og bisættelse ordnes
for alle trossamfund
Alle aftaler kan træffes i hjemmet

Skal De flytte?

AMAGER
FLYTTFORRETNING

Jul. Larsen & Sønner
AMAGERBROGADE 221
* 55 66 47

TILBYEN
- i byen
smut ind i

Banegårdens Restaurant
v/ Fritz Kapper
Odense H.
tlf. 12 27 75

R. Schullk

Slagterforretning
Nørrebrogade 46, Esbjerg
Telefon 12 02 14

Im. Nielsen

Snedkermester
Brødregade 1, Marlbo. Tlf. 759
Begravelse ordnes - alle aftaler
kan træffes i hjemmet.

SCT. ANNÆ REJSER — PASTOR D'AUCHAMPS REJSER 1970.

Påske i Rom 24/3—31/3 — fly — kr. 950,-.
27/6—18/7 **Firenze—Assisi—Rom—Ravenna** — fly — 22 dg. — pris kr. 1475,-.
1/7—19/7 **Rom—Sorrento—Venezia** — tog — 19 dg. — pris 1375,-.
12/9—26/9 **Venezia—Ravenna—Firenze** — fly 15 dg. — pris 1195,-.
3/10—17/10 **Firenze—Assisi—Rom** — fly — 15 dg. — pris 1195,-.
17/10—24/10 **Rom** (efterårsferien) — fly — 7 dg. — pris 965,-.

Oberammergau + Oetz — 25/7—1/8 — fly — pris 898,-.
Oberammergau + Saalbach 28/8—5/9 — fly — pris 898,-.
Individuelle Oberammergau arrangementer.

Israel 2/7—16/7 — fly — pris 2250,-.

»I Pauli Fodspor« — 26/5—9/6 — 15 dg. — pris 2400,-.

Oplysninger og tilmelding: Annie Rastrup, Hyacintgården 15, 2300 S.
Tlf. 58 74 12 eller 69 03 01 (pastor d'Auchamp).

VÆGKALENDEREN 1970

udgivet af Ansgariusforeningen,
fås hos de katolske boghandlere og ved kirkerne.
kr. 2,00

Bliv børnehavelærerinde!

Nordlisk Montessori Kursus Statsanerkendt — Statsunderstøttet
Seminarlektorstander: R. Hoff, Hellerupgaardsvvej 13. Tlf. Hølrup 7894 - 7842

ALTERLYS

I alle størrelser

og I øvrigt

stearinlys og vokslys

af enhver art

Asp-Holmblad

Stearinlysfabriker

København

VALD. FOERSOM EFTF.

BYGMARKEN 7, FARUM . TLF. *95 13 22
GUMMI OG PLASTIC TIL HOSPITALER

BORRIS AKKUMULATORER

til biler, motorcykler, traktorer m. m.

MØLLER & CO. Odense A/S - Asylgade 16 - Telefon 12 33 43

R. I. P.

Min kære mand, vor kære far
overlæge Karl Søndergaard
f. 5.-12.-1900 d. 14.-11.-1969

Cecilie Søndergaard.

børn, svigerbørn og børnebørn.

Bed for ham.

Møde med præst

fortsættes side 33

en filologisk analyse af de to versioner kunne blive spændende som en af Chestertons bedste detektivhistorier og med samme stille alvorlige humor, som den pater Roos forelagde for os.

Ifølge Lukas holdt Jesus sin prædiken på et jævnt sted. Den kunne derfor retteligt kaldes en markprædiken. Hos Lukas taler Jesus direkte til de fattige og nødlidende. På grund af dens korthed anser forskerne Lukas version for den, der kommer Jesu tale nærmest. Tilføjelserne hos Mattæus kan være fremsat af Jesus i anden forbindelse.

Hvor Mattæus taler om »Himmerige«, siger Lukas »GUDs rige«. Det har sin grund i, at Mattæus taler til jødekristne, der knyttede noget ganske bestemt til begrebet »Himmerige«, som var ukendt for de hedningekristne, Lukas henvender sig til. Lukas tager sigte på en social position. Mattæus moraliserer — skriver så at sige en katekismus for de kristne.

De fattige og nødlidende har en forret til Gudsriget, mens vi andre må prøve på at løse os fra vor binding til materielle goder (blive fattige i ånden). Denne frigørelsesproces vil mange mene er en umulig fordring — et uopnåeligt ideal. Vi kan dog ikke komme uden om, at Jesus slutter sin lange tale med den formaning, at det menneske, der hører ordene, men ikke handler efter dem, bygger sit hus på sand.

Desværre kan jeg ikke forvente plads nok til at gå i enkeltheder, hvorfor jeg må nøjes med korte uddrag af de livlige samtaler, der fulgte efter foredragene. En deltager mente, at når Jesu forkyndelse gav de fattige og nødstedte en privilegeret stilling i Gudsriget, så ville vor sociale forsorg bringe dem i en mindre fordelagtig stilling. Hertil skal siges, at GUD netop ønsker at bruge os som redskaber til at forbedre de nødstedtes kår. Ve os, der ikke opfylder HANs ønske!

Uden at undtage sig selv bad pater Roos os modigt og åbent om at se os selv i det spejl, saligprisningerne er. Jovist er vi langt fra så sagtmødige, som vi burde være. Vort spejlbillede har flere lighedspunkter med farisæerens end med

tolderens. I al sagtmodighed tillod vi os dog at bemærke, at resultatet af det, vi så i spejlet, nødig skulle få os til at begrave vort pund af frygt for at støde de svage i ånden.

Vi vedkender os et ansvar for de trosfæller, der anser vor tone for at være for skrap. Jesu sagtmodighed hindrede ham ikke i at tale med kraftig og skarp røst. I vor søgen efter GUDs retfærd må også vi have lov til at tale kritisk om de ting, der støder dem, vi ønsker at få i tale. Javist er de salige, der stifter fred, men derfor bør vi ikke under alle forhold vælge fredens vej. »Fred er ej det bedste, men at man noget vil.«

Søndagsmessen var et højdepunkt. Vi var ikke flere, end at vi kunne sidde i rundkreds om et stort bord. Prædikens tekst (Matt. 24) var med pater Roos' ord chokerende. Debatten blev derfor stiltfærdig, men alene det, at menigmand havde mæle var en oplevelse. Hele messen havde et højtideligt og vedkommende præg. Omgivelserne gjorde det lettere at føle sig hensat til det første nadverbord. Nydelsen af brødets og vinens mysterium knyttede os sammen, fordi det havde mere præg af et måltid, end vi var vant til. Vi følte, at der her som på retræten i sin helhed blev bygget en bro mellem præst og menigmand, som lover godt for fremtiden.

Personlig vil jeg gerne slutte med en tak til såvel pater Roos som alle deltagerne for den berigtelse, samværet var.

G. Andersen, Køge

KATOLSK

LOMMEKALENDER 1970

Den efterhånden helt uundværlige lommekalender er nu for året 1970 udkommet på Skt. Ansgars Forlag, og det er kalenderens 32. årgang.

Oprindeligt var det Danmarks katolske Kvindeforbund, der stod for udgivelsen, hvor frk. Ulla Andersen var den energiske og idérige redaktør, der fastlagde det katolske indhold, som det er den dag i dag, som et særligt afsnit af Maylands kalender.

Nu forestås redaktionen af sognepræst Ebbe Simonsen, der med største samvittighedsfuldhed udfører dette meget krævende arbejde. At alle ændringer inden for bispedømmet ikke er med skyldes simpelthen, at redaktionen af praktiske grunde er afsluttet 31. august, men det er utroligt, hvor meget det er lykkedes at få med.

Som noget nyt og meget vigtigt er, at ændringerne i den liturgiske kalender er gennemført, og det vil sikkert vække undren rundt omkring.

Endvidere noteres med tilfredshed, at postnumrene nu er angivet alle steder, en god hjælp.

Katolsk Lommekalender 1970 opfylder således ethvert rimeligt krav til en sådan publikation og kan derfor anbefales på det bedste.

B. H.

Berigtigelse

Eftersom nogle katolikker har givet udtryk for utilfredshed med det interview, som jeg for nylig gav til et københavnsk dagblad, – idet man har tillagt visse passager større dogmatisk betydning, end en sådan tekst kan have, – vil jeg gerne henvise til min bog »Reformation i Rom?« (s. 152-54), hvor mine tanker om forholdet mellem paven og bispekollegiet er udtrykt. Der fremstiller jeg paven som apostlen Peters personlige efterfølger og derfor hoved for bispekollegiet, enhedsfaktor og centrum i fællesskabet.

Martin Drouzy

117. årgang af Katolsk Ugeblad 20. dec. 1969

Redaktion: Hans Jensen og
H. Roos (ansvarshavende).
Redaktionssekretær: Eilil Gambøll.

Redaktionskontor: Bredgade 69,
1280 København K. Telefon (01) 14 90 55.

Annoncer: Katolsk Forums annoncøekspedition,
Hauchsvej 8, 1825 København V.,
telefon EVA 2997 (kl. 8-10), postgiro 5 89 65.

Abonnementsafdeling: Katolsk Forums ekspedition
v Katolsk Bispekontor, Laur. Blings Alle 16.

2000 København F,
telefon GO 4895. Postgiro 5 70 42.

Bladet koster såvel i Skandinavien som i andre
lande pr. kvartal kr. 21,00.
Løssalgpris kr. 4,00. Priserne er incl. moms.

LITURGISK KALENDER

LØRDAG den 20.: TAMPERDAG (violet).
SØNDAG den 21.: 4. SØNDAG I ADVENT (violet).
MANDAG den 22.: Søndagens messe (violet).
TIRSDAG den 23.: Søndagens messe (violet).
ONSDAG den 24.: VIGILIE, juleaftensdag (violet).
TORSDAG den 25.: JESU FØDSELS FEST, juledag (hvid).
TORSDAG den 25.: JESU FØDSELS FEST, juledag (hvid).
FREDAG den 26.: STEFAN, den første martyr (rød).
LØRDAG den 27.: JOHANNES, apostel og evangelist (hvid).
SØNDAG den 28.: SØNDAG I JESU FØDSELS OKTAV (hvid).
MANDAG den 29.: MANDAG I JESU FØDSELS OKTAV (hvid).

TIRSDAG den 30.: TIRSDAG I JESU FØDSELS OKTAV (hvid).
ONSDAG den 31.: ONSDAG I JESU FØDSELS OKTAV (hvid).
TORSDAG den 1.: GUDS MODER MARIAS MODERVÆRDIGHED (hvid).
FREDAG den 2.: Ferialdag (hvid).
LØRDAG den 3.: Ferialdag (hvid).
SØNDAG den 4.: SØNDAG MELLEMLØRDAG JUL OG NYTÅR, messen »Dum medium« (hvid) eller HERRENS ÅBENBARELSE (Hellig tre konger) (hvid), der normalt fejres 6. januar.
MANDAG den 5.: Ferialdag (hvid).
TIRSDAG den 6.: HERRENS ÅBENBARELSE (Hellig tre konger) (hvid), såfremt *Festen ikke er blevet fejret søndag den 4.* I så fald er tirsdagen *ferialdag*.
ONSDAG den 7.: Ferialdag (hvid).
TORSDAG den 8.: Ferialdag (hvid).
FREDAG den 9.: Ferialdag (hvid).
LØRDAG den 10.: Ferialdag (hvid).

I nummer 22 af Katolsk Forum skulle der have været indlagt en folder til brug til Folkekirkens Nødhjælp.

Desværre opstod der en misforståelse, som resulterede i, at folderen ikke kom med.

Dette er der rådet bod på denne gang.

JULEROSEN

*Barn Jesus, jeg vil bringe dig en blomst!
Men ikke rosen... Ak, der dufted roser
så mangan dugvåd sommermorgenstund -
der dufted roser i min moders have.
De roser døde med min bange ungdom.
De sidste blomster på to fjerne grave.*

*Barn Jesus, jeg vil skænke dig en blomst!
Men ikke liljen... Ak, den hvide lilje,
som ånder sødt og tungt, når torden truer,
når i august de sorte nætter luer
af tavse lyn, der smelter sind og vilje.*

*Barn Jesus, jeg vil skænke dig en blomst!
Men ej septembers duggede reseda,
hvorom de sidste gyldne bier summer.
Dens duft er alt for god og ren til mig ...
Jeg sænker blikket, søger og forstummer.*

*Barn Jesus, jeg vil skænke dig en blomst
og vover kun at vælge årets sidste,
den hvide, blege, født af nat og sne.
Jeg bryder tøvende de skøre kviste
og samler med dem al mit hjertes ve.
Så må det bære, eller det må briste,
om du vil nådig til min gæve se!*

Johannes Jørgensen (fra digtsamlingen »Af det dybe« 1909)